Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Sermones Thesauri noui de sanctis

https://hdl.handle.net/20.500.14918/461765

KAST 11
45

Dit boek is gescand in het kader van het Incunabelen project.

Een incunabel of wiegendruk is een boek of geschrift dat gedrukt is vóór 1 januari 1501. Gezien de bijzondere aard van deze vroege gedrukte werken is besloten deze uitgebreid te beschrijven en te digitaliseren.

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

Bij deze boeken wordt ook de volledige buitenkant gescand en een scan gemaakt van het geopende boek. De hierna volgende scans zijn (in volgorde waarop ze getoond worden):

- het midden van het geopende boek*
- de rug van het boek
- de kopsnede
- de frontsnede
- de staartsnede
- het achterplat

*Een deel van de banden in deze collectie bevatten meerdere titels, het is dus mogelijk dat de pagina's in deze overzichtsscan horen bij een andere titel.

This book has been digitized as part of the Incunabula project.

An incunable or incunabulum is a book, pamphlet, or broadside that was printed before January 1st 1501. Due to their special nature a project has been started to better describe and then digitize these early printed works in our collection.

More information on this collection is available here:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

The digitized version of these books includes scans of the outside of the book and a scan of the open book. The scans after this notice are (in the order in which they are shown):

- the open book (opened approximately in the middle)*
- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

*Some of the bindings in this collection contain multiple titles, therefore it is possible that this scan shows pages which belong to a different title.

Sicut omnes hoīes sunt vnīs speciei quo ad esse hoīs. differūt tñ quo ad naturalia z digni tates. z q̄ ad officia. z sic est de angelis. ¶ Se cundo angeli seruiūt penitentib. docēdo qūo se regere debent ne in verbis z factis recidiūt. vt habetur Ben̄. xix. Cum angelus eduxisset Loth extra ciuitatē sodomoz. dixit ei. Salua animā tuā z noli post tergū respicere neq; stes in omni circaregione. sz in monte saluuz te fac ne pereas in scelere ciuitatis huī. Et sic angelus monet custodire q̄nq; sensus ne pere amus abutendo eis. Hiere. ix. Mors intra uit p fenestras. i. sensualitates. Idcirco q̄nq; homini penitenti occurrit. mō vis te sic hre. z ꝥba tua ammodo tali forma pferre et sensus tuos custodire. vt in bonis opib. vsq; ad mor tem possis deo seruire. hic est angelus dñi qui docet. Rich. li. de z templatione. Angelus est diuīn̄ nunci⁹ p quē diuinā voluntatē cogno scimus. ¶ Tertio angeli seruiunt pficientibz instruendo eos in opa. elemosinas. oratio nes. ieunia. castigatiões. z labores corpales. vt ea p̄cipal'r deo offerāt. iuxta dictū Greg. Omne bonuz qđ agimus p intentionē semp ad celestia eleuemus. i. Ahoz. r. Omnia que cunq; facitis ad gloriam dei facite. Un Sil uertus. Quotidie mane surgentes cūcta que facturi estis deo offeratis. finito die cogitatio nib. cōuocatis cū omnib. illo die pactis ca pitulū habeatis z desideriuz amplꝰ peccandi non habeatis. At talia bona opera et desideria portāt angeli añ dspectū dei. Hiero. Perferūt angeli orones z desideria i dspectu dei. ¶ Itē fuiunt eiā pficientibz in h̄ q̄ semp instigāt vt in bono pficiāt. z q̄tidie meliores fiāt. Ben̄. In via dei nō pgredi ē regredi. Ideo angeli boni nō molestant hoīem. sed in bono promo uent z portāt. Exemplū legit de q̄dam here mita qui habuit fontē in heremo lōge a cella sua. tedebatq; eū iter ita spaciosum ambulare p aq̄ haurīenda. cogitauitq; mente in loco p̄ mioꝛi cellule sue fontē fodere. Trāsiuit hinc inde querere locū congruentē. Tandē dñs qui docet. Rich. li. de z templatione. Angelus est diuīn̄ nunci⁹ p quē diuinā voluntatē cogno scimus. ¶ Tertio angeli seruiunt pficientibz instruendo eos in bona

THO
RAR
11 - 45. qu.

Cm

Cm

PRO
RAR
11 - 45 ans

Cm

SIG·SIGNANS SIGNACULA
FR·PRAE CONVENTUS WERTH

SIG·CONVENTUS·WERTH·
SIG·SIGNANS·SIGILLUM·CHORI·FRATRUM·MINORUM

KAST 11
45

Sermones Thesau
ri noui de sanctis

Bibliotheca FF. Minorum Megen Sium

Tabula

Tabula alphabeti

ca sermonū de sanctis Thesauri noui.

Bel sanguis effusio z zacharie memorat p ceteris contra iudeos triplici de causa. sermone. xxij. O

Absoluendo peccatorē sacerdos tria facit. f mone. xcvi. O

Acumine triplici vigent demones. sermone xlviij. D

Accidie malum. sermone. cxxxi. E

Actiua vita significat per martham. z quid sit. sermone. cc. U

Actiua vita requirit septē dies. f mōe. cx. X.

Adam comparat viti. xxxiij. F

Adam hereditaria successione ōttuor mala in nos transfudit. xxxvi. M. z. xxxvij. A

Adoratio est triplex. xl. O

Adorare debem⁹ deum in homo p scientie. xxxvij. T

Aduentus christi est duplex. sermōe. vi. G.

Adultorū due sunt cause viuendi. sermone xxvi. P

Adulterij punitio. cxix. M

Adulteriū quis corrigere habeat. cxx. B

Affectio nostra qualis esse debeat. sermōe. xxxiij. A

Affectū magnus ad tēporalia habētes sunt timorosi. lxxv. M

Affectio charitatiua quid sit. lxxxviij. M

Affectiones siue amores sunt sex quibus inclinamur ad aliq̄d Ibidem M

Affectant homines tria. cxxij. I

Agn⁹ dicit ihesus quadruplici causa. xlij. L.

Agnitio triplex ē nobis necessaria. cxxi. G.

Allocutio dei quid sit. lxxxi. R

Altitudinem diuine sapientie sensus hūan⁹ capere non pt ppter tria. lxxxij. L

Amorem dei duo in nobis puocāt. viij. G

Amoris priuilegia Johānis euāgeliste sunt octo. sermone. xxiij. F

Amor sui ipius quando et quādo nō ē peccatum mortale. xlix. K.

Amoris et donatōis christi triplex est grad⁹ lxxxij. F.

Amoris signaculo comparat christus duplici ratione. lxxix. X

Amor quare dicit fortis vt mors. cv. B

Amantes dū magnificant in tribo. sermone cxvij. F

Ambulare coram facie sua quid sit. cxli. M.

Amicicia est triplex. cxliij. F

Amicicie multa sunt signa. Ibidem G

Amicicie defunctorū ipis defunctis tres graues ostendunt iniquitates. cliij. U

Andree apostoli vocatio. sermone. i. A

Andree vocationis repentina obtemperatō Ibidem D

Andree repentine secutōis causa. Ibidē E.

Andreas comparat nubibo. ij. D

Andree apli passio aliquo modo fuit simil' passiōi christi. aliq̄ mō dissimil'. Ibidē M.

Andree apli charitas erga iesum ꝓbatur ex multis. iij. X

Andreas et alij apostoli sunt a domino q̄n tupliciter vocati. iiij. A

Angelus quare apparuit pastoribo z qualis fuit. xx. X

Angelus quare apparuit Joseph in somnis z nō in vigilia. xxviij. L

Angeli z serpentis nunciatōnis differentia. lxx. B

Angeli nunciatio quando facta sit. lxx. L

Angelus quare missus est ad virginē z non homo Ibidem E

Angelus quare vnus missus est et non plures. Ibidem F

Angelus quare missus est in galileā z nō in iudeam. Ibidē D

Angelus gabriel in salutatōe sua demendauit virginē ex quattuor. Ibidem L

Angelus maior est homine in tribo. lxx. O.

Angelus ante annūciatōz marie maior erat homine in tribus. cxv. P

Angelorum admiratio in christi ascēsiōe et matris ei⁹ assumptōe. cxvi. R

Angeloruz admiratio orta est ex quattuor. Ibidem T

Angelorū admirationis ratio. Ibidem B.

Angelus ꝓprius est vnicuiq; homini ad custodiam reputatus. cxxxij. R

Angelū mitti intelligit dupliciter. Ibid G.

Angeli cū sint spirit⁹ incorporei cur corpora li forma depingunt. Ibidem T

Angeli cur sint nostri custodes. Ibidem U z A

Angeli quare ad saluatiōem hūani generis administrauerūt. Ibidem X

Angeli in vita et in morte et post mortē nos custodiunt. cxxxij. L. z. cxxvi. U

Angeli quare dicunt angeli dei z angeli nostri. cxxxiij. D

Angelorū quadruplex forma. eorum status Ibidem E

Tabula

Angeli exhibent nobis tria bona Ibidē B
Angelorū pugna intra se. Ibidem D
Angeli exhibent deo tria. Ibidem J
Angelorū charitatē vt et nos habeam⁹ tria requirunt ntur. Ibidem L.
Angelorū chori nouem sunt. & quō nos tl'es meream deberamus. cxxxv. M p totum
Angeli quare dicunt spiritus. cxxxvi. P
Angeli pcellunt nos in quattuor. Ibidē O
Angeli sunt nobis similes i quattuor. Ibidem R
Anima est inferior christo sponso ei⁹ genere & specie. sermone. vi. J
Anima sponso suo tripliciter debet obuiare. Ibidem R
Anime potentie debent esse congregate i tribus. xvi P
Anie salutē querere vl' addiscere volēs apostolū paulū petat. li. L.
Aia offert deo in triplici differētia. lv. O
Anima vocat diuersis nominibꝫ. xcij. J
Anime familia Ibidem
Anime sponsus. xcij. O
Anima peccatrix intelligit per ciconiā adulteram. cij. D
Anima habz quadruplicē defectū. cxlv. M
Animabꝫ intendere debem⁹ pluribꝫ & cauſ. cxlix. D
Aie defūctorū pñt scire q̄dr̄upliciter Ibidō F
Anime a q̄ puniuntur. cl. J
Anime puniunt sepe in priuatis locis quadruplici & causa. Ibidem R et L
Anima hois qualiter est diligēda. cliij. S
Anime in purgatorio cōquerunt super multa genera hominū. cliij. T
Anime in purgatorio puniunt p duplicabꝫ debitis. cliij. X
Animo interdū requies est danda. xxvi. O
Aialia parua magna corda habētia sunt timida. lxxv. M
Anni sepē q̄bꝫ iesus fuit i egypto signāt septem mala q̄ nob petā nrā p̄ferūt. xxx. U.
Apli reliq̄runt oia et qualia oia. xlix. D
Apli non solū sed et viri pfecti iudicabunt natōes. Ibidem M
Apostolorū diuerse petitōes. lxxvi. T
Apostolos elegit christ⁹ q̄ntuplici rōe. ci. B
Apostoli comparant colūbe. Ibidem L
Apostoli comparant duodecim exploratoribus. Ibidē D
Apostoli tripliciē fructū attulerūt Ibidez E
Apli qualiter a xpo honorati sunt. Ibidē F
Apostolor⁹ iudicatio. Ibidem B
Apli quare fugerūt. cū tamen inquit saluator. Vos estis qui mecū p mansistis in tēptatiōibꝫ meis. cxviij. H
Apparuit iesus discipulis suis diebꝫ modis. lxxxi. O
Aqua qualiter significat pcpulū christianū lxxxi. P
Aque pprietas. xliij. R
Aq̄la quinq; notabiles habet ppietates. xxvij. X. et. lxxviij. F
Arbitr. ū pt p̄siderari q̄dr̄upliciter. xlij. O
Arbitrij libertate hō dignificat⁹ ē pceteris creaturis. xlvij. L
Arbitriū quare dicatur Ibidem
Arbitrij libertas in statu innocentie fuit maior q̄ nunc. & h̄ in multis. Ibidem. U
Arbor nobilis crux christi dicit. lxxvij. X
Arbor non mota per ventū redditur infecūda. cviij. X
Arbitriū liberū et nō potestatō nobis d⁹ dedit aliquid agendi cxxx. U
Arma triplicia carnis contra nos pugnātis xlviij. B
Arma spūalia defensiua p̄tra carnē. ibiō L.
Ascēdit xp̄s multipliciter. lxxx. L. & lxxxi. T
Ascēsio xp̄i & iubilosa multiplicit. lxxx. M.
Ascēsionis festū ceteris maⁱ est lxxxi. U
Ascensus marie in montana spiritualē ascēsum significat ad montē dñi. xcvj. A
Asine crux cur nō venerat. cxxix. O.
Aspectus diuin⁹ multos habz effectus. cxxxij. N
Assumptio marie notatur gloriosa ex tribꝫ. cxiij. L
Assumpta est Maria quadruplici decor. Ibidem F.
Assumpta est maria corpe et anima fm Augustinū pluribꝫ persuasiōibꝫ. Ibidē F B
Assumpta est maria nō statim post passionē christi ppter quattuor. cxiij. D
Assumpta est maria quadrupli iter. cxv. L
Auaricia significat p cruginem. lxxij. L
Auaricie malum. cxxxi. D. & R
Auaricia comparat amfore. cxxi. K
Aurum dilectōnem significat quadruplici ratione. xxxviij. U
Auri pprietas. xliij. E
Aureola triplex. xlv. J
Aureola quid sit. Ibidem K
Aureola quibꝫ operibꝫ datur. Ibidem
Aureola non dat viduis et quare. cxlij. R
Aureola dat virginibꝫ sz p q̄ Ibidē S
Aureola nō dat castitati ꝺiugali. Ibidem.

Alphabetica

Aurea.aureola.palma ⁊ fructus differunt. xlv.L

Baptismus ꝑfectior est circūcisione pluribꝫ ratōibꝫ.xxxiij.A

Baptismus est triplex.xxxiij.B

Baptismus iohannis baptiste an fuerit sacramentū.xlij.E.

Baptismus iohis an cōferebat gratiā et an pueri rēbāt baptisari suo baptismate.ibidem.

Baptismus pnitentie est duplex.xlij.F

Baptismo duplex christi attenditꝫ potestas Ibidem J

Baptismus iterū est duplex. Ibidem K

Baptismus an tollat omnem pnā. Ibidē

Baptismo xpi q̄ttuor scripta sunt. Ibiď L

Baptisari quare xp̄s voluit.xlij.M

Baptisando gerit ecclia similitudinē mortis christi.⁊ hoc patz ex multis.xlij.P

Baptismi effectꝰ comparat aque. Ibiď R.

Baptismus iohānis a quo fuit institutus. xlij.S

Baptismus iohānis quare a iohanne ⁊ nō a christo nominatur. Ibidem

Baptisare nemo potest seipm. Ibidem T

Baptismus discipulorꝫ ante passionē christi quē effectū habuit.xlij.U

Baptisato dōmino quare celū videbat apertum. Ibidem X

Baptisato dōmino cur vox patris sonuit.xliij.L

Baptismo conseq̄mur quattuor. Ibidem

Benignitas dei magna in sua incarnatōne ostendit.xxi.F

Benedicta est herba multū vtilis.xcvij.E.

Beatorū p̄mum est duplex.xlv.D

Beatitudinis fructus.lxxvi.U

Beatitudinē vult omnis homo.cxlv.K

Beatitudinis in subiecto multi errauerūt. Ibidem L

Beatitudo est duplex.cxlvi.L

Beatitudinem meremur varijs modis Ibidem D

Beatitudines sunt octo.cxlvij.D ꝑ totū.

Bonitates septem ostēdit dñs peccatorib. xxvij.F

Bona coram hominibus ꝓuidentur trib modis.xxxiij.U

ona in interioribus nostris trib modis ebemus ꝓuidere.xxxiij.A

ona q̄ttuor accipim⁹ noīe iesu.xxxv.D.

nor omniū exercitiū consistit in tribus. xvi.O

Bonorū et malorū discretio.xix.E

Boni operatio ē de necessitate salutis.lxxij.D

Bonitatē fructus plura ostendūt. ibidē B.

Bonū quō ꝓt esse causa mali.cvi.K

Boni nihil habemus in nobis ure.hoc ꝓbatur multis ratōibꝫ.cxxx.X

Bona tria optima contemplari debemus.clv.L

Brucus significat luxuriam.lxij.B

Alix triplex reperitur in scripturis. cvij.D.

Candele ardentes quare deferunt i festo purificatōis.lvij.B

Cantica quare a veteribꝫ legis sunt facta.xcvij.K

Canis rabidus multas habet ꝓpꝛietates xxix.D

Charitatis fraterne duodecim sunt signa. cxlij.B

Charitas sancti Andree ꝓbatur ex multis ij.X.

Charitas quare designatur per oleū.v.F

Charitatis vere noticia.lxij.D

Charitatiua affectio quid sit.lxxxviij.M.

Charitas naturalis et acquisita differunt. Ibidem D

Charitatis incipientiū.ꝓficientiū et perfectorū extrinseca signa. Ibidē P per totū.

Charitatis signa intrinseca.lxxxix.Q.

Charitatis gradus. Ibidem R per totum.

Carnalis concupiscentia qualiter hominez captiuū ducit ad mortē.i .N

Carnis mortificatio ꝺ pat mirrhe.xxxviij.X

Caro christi dupliciter ꝑsiderat.xl.L

Carnis voluptas tripliciter nos ipugnat. xlviij.B

Castitas tres habet partes.cvi.D

Castitas virginalis p̄cellit castitatē angelicam in quatruor.cxlij.U.

Cause quare deus trahit illum ad salutē ⁊ ī illum.i.G

Causa facit martyrē.⁊ ē multiplex.lxxiij.L

Celū qualiter fuit clausum ante aduentum christi.xviij.D

Celū quattuor vicibus est apertum .xxi.D

Celū quare videbat aptum baptisato dōmino.xlij.X

Celum aperitur decē generibus hominum in futuro.lxi.L ꝑ totum

Celum clauditur dupliciter.xcv.K

Celum bis fuit euacuatū.cxvi.L

Cellarium spirituale est triplex.cxiij.D

Ciconie ꝓpꝛietas .cij.D

Tabula

Circūcisiōis festum est gaudiosum trib⁹ de causis. xxxiij. N
Circūcisio quare data fuit masculino sexui i remediū peccati originalis. xxxiij. L.
Circūcisio an p̄ferebāt grām. xxxiij. U
Circūcidere spūaliter debemus nos nō i vno membro tm̄ sed in pluribus. xxxiij. B. ⁊. xxxiij. P. ⁊. xxxvi. P N
Circūcisio q̄re octaua die fiebat. xxxiij. G
Circūcisiōis spiritualis octo sunt dies. Ibidem D
Circūcidunt a nobis omnē malā voluptatem octo. xxxiij. I
Circūcisio est triplex. xxxiij. M
Circūcisio facta est in trib⁹ locis Ibidē P.
Circumcidit res aliqua triplici de causa. xxxiij. R
Circumcisio religiosoz est triplex. xxxiij. G.
Circumcisio exterioz nō p̄dest sine interiori. Ibidē X.
Ciuitas dei anima fidelis i qua ē triplex status familie. xcij. I
Clamare debemus i celū ⁊ q̄re. cxlvi. N.
Clausura sensuū exterioz̄ et interioz̄. xvi. M N.
Claues regni celorū q̄d sint. xcv. K. et L.
Cognitio de diuinis habet se dupliciter. cxliij. D
Cognitio dei est triplex. iij. L.
Cognoscere deuz p̄ septem possum⁹. lxvi. D
Cognoscūt deū septē genera hominū in futuro per penā. Ibidem I
Cognitio est quadruplex. Ibidem R
Cogitatio nostra q̄lis esse debeat. xxxiij. A
Cogitatio ⁊ meditatio differūt. lxxxvi. A
Colūba que desc̄ēdebat sup̄ christū i iordane an fuerit vera colūba. xlij. B. ⁊. xlij. A.
Colūba sedit sup̄ dominū baptisatū triplici de causa. xlij. A
Colūbe sanguinis p̄petas. liij. F
Colūbe p̄petates. xcv. B. ⁊. ci. L
Concipiēdi triplex est mod⁹. cxv. N
Confessio fieri qualiter fieri debeat. lxvi. L.
Confidere debem⁹ bonitati diuine tribus de causis. cxxx. B
Cōsciētie in cubiculo q̄d sit faciēdū. vi. L. et xx. D. ⁊ xxv. M N. ⁊. lxxxiij. R
Conscientie domū quomodo introire debem⁹ ⁊ deū ibidem adorare. xxxviij. L
Cōsuetudo mala q̄s pniciosa sit. xxxiij. L.
Continentie bonum. xlv. M
Cōtemplatio quid sit. lxxxvij. F
Cōtemplatōis disposition. Ibidē D
Contemplatōis gradus. Ibidem I
Contemplatōis vtilitas. Ibidem K
Contemplatōis impedimenta. Ibidem L.
Conuersionē ad p̄fectam tria requirūtur. li. D
Conuiuij cōmedatio. cxviij. I
Conuiuij vituperatio. cxix. N
Contentio est triplex. cxviij. E
Contritio compatur mirrhe. xli. A
Cooperari deo possumus quattuor modis. vi. M.
Corpus naturaliter obedit imaginatiōi i suis delectatōibus. xlvi. N
Corporalis infirmitas dicit periculosa varijs de causis. l. P.
Corpus nostr̄ deo exhibere debemus hostiā viuam. sanctam. ⁊ deo placētē. ⁊ hoc p̄pter duo. lv. M
Corporis pulcritudo cōsiderat in quattuor lxij. M
Corporales delectatōes tristes habent exit⁹ ⁊ hoc dupliciter. cxlv. M
Corpus domini sumere debem⁹ multis modis. lxxxiij. D et I per totū
Corpus christi sumit a trib⁹ generib⁹ hoim sacramentaliter. lxxxiij. K
Corpus christi māducare volens p̄ ceteris debet esse mundus a mulieribus. lxxxiij. L
Corpus christi in peccato mortali videre an sit peccatū. Ibidem N
Corporis christi a sacramento excludit q̄s triplici de causa. lxxxiij. N
Corpus christi sumere volentes quomodo se debēt p̄bare. lxxxiij. G
Corporis christi fructus et damnuz. lxxxvi. L per totum
Corporalis vita p̄sistit in duob⁹. xcvij. T
Cordis stultitia p̄batur ex multis. lx. D
Cor quō p̄pari debet domino. cix. M
Cornua crucis quattuor. lxxvij. B
Chorea quare est fugienda. cxix. P
Choros angelorū quomō mereri debeam⁹. cxxv. M.
Creatura ratōnal' ad quid facta sit. xcij. G
Credere deum. in deum. ⁊ deo quō differunt. lxxv. P.
Credentiū signa. lxxxi. G
Christiani quare vocantur. xxxiij. E
Christiani tres magos seq̄ debent in septem xxxvij. M
Crux christi dupliciter est a nobis veneranda. xl. M
Crux christi significatur p̄ arbore. lxxvij. A

Alphabetica

Crucis inuentio . Ibidem A
Crucem gerūt tria genera hominū sed differenter.lxxvij.B
Crux penitentie q̄ttuor hz cornua Ibidē E
Crucem penitētie ascendere volens quinq; seruare debet.ij.R
Crux iusticie quattuor habet cornua. Ibidem D
Crucis christi vtilitas.lxxvij.E
Crucis lignum multipliciter est figuratum lxxviij.G
Crucis lignū dicit benedictum octo modis. lxxix.I
Crux christi duobz modis tollitur.lxxx.M
Crux christi tria operat.cxxvij.D
Cruce sua christus multas docuit virtutes. Ibidem A
Crucem christi venerari debemus q̄druplici de causa.cxxviij.M
Crux christi dicit liber ppter tria.cxxix.M.
Crucis i ligno quattuor virtutes legere debemus.cxxix.P
Cr[illegible] christi figuratur p decem Ibidem O
Cr[illegible]tū quadruplicē debemus habere cordis.cxxx.A
Cui minus dimittit minus diligit .et quomodo.cij.O
Custodes quattuor peccatoris incarcerati. cxi.P

Damnati ad mortē an sint cōmunicādi et sepeliendi.cxx.I

Dauid numerādo populū fuit punitus t nō cesar Augustus q̄ edictū fecit vt describeret vniuersus orbis .xx.O
Deus habitat in quattuor generibz hominum.iij.U
Dei cognitio est triplex.iiij.E
Dei locutio et dei susurriū quid sit.iiij.D
Deo cooperari possumus quattuor modis. vi.M
Deus nobis tria contulit quoz memoriaz habere debemus.viij.R
Deo seruire in puericia ad h̄ sex vtilia nos iducere debent. Ibidem U
Deus hoc nomen diuerse diuersa significat xxxi.F
Deꝰ quinq; assumpsit p nobis .xxxiij.M
Deus dat suis ex gratia sex magna bona.xlvi.N
Deus cur non fecit hominē impeccabilem. lvij.X
Deo placere volens quid agere debeat.l.X
Deū cognoscere possumꝰ per septē.in psenti p gratiam t in futuro per gl̄iam.lxvi.D
Deum cognoscunt septē genera hominū in futuro per penam.lxvi.I
Deus quare tamdiu incarnari distulit.lxx. D
Deus dedit seipm nobis multis modis.lxxxiij.G
Deus ppter quē fructū diligit.lxxxix.G
Deo ministrare volens plura habz attendere.cxiij.I per totum
Deus diligit multa generū hominuz.cxxxviij.L
Deus dilexit nos tripliciter.sic et nos proximū diligere debemus.cxlij.L
Dei allocutio quid sit.lxxxi.R
Delectationes corporales tristes habēt exitus t h̄ dupliciter.cxlv.M
Demones triplici acumine vigēt .xlviij.D.
Deordinationes sex in mundo sunt .xxxvi. U.
Deuotio quid sit.xli.I
Diabolus instar herodis iesum i nobis spiritualiter natum perdere querit.xxx.G
Diabolus comparatur draconi. Ibidē I
Diabolus hostis noster habet se in triplici differentia.xlviij.D
Dignitati diuine cōgruit nos per crucē liberare:et hoc tripliciter.cxxvij.D
Dignitas virginitatis i tribus attenditur. vij.O
Dilectio dmūis dei ad nos i tribz .xxiiij.D
Dilectio dei singularis ad nos. Ibidem F. t.xxv.G
Diligentes singulariter qui sunt.xxv.G
Diligentes dmuniter . Ibidē
Dilectionis triplex est differentia.xxv.I
Dilectionis cause.xliij.B
Diligere inuicem est mandatū et optimū ppter quattuor.cxliij.X
Dilectōem ad fraternā hortamur per quattuor.cxliij.A
Dilectionis fraterne duodecim sunt signa. xliij.B
Dilexit nos deus quattuor modis.cxliij.E
Diligendi necessitas patz ex multis.cij.R
Dispositio suscipiende gre qualis esse debeat xvi.M
Discretio bonorū t malorū.lix.E
Dispensator tribus modis potest esse malꝰ. lxviij.I
Discordiam duo faciunt.cxxxviij.X
Diuitie non sunt multum pensande pluribz de causis.xxxij.N.

Tabula

Diuites ⁊ nobiles quare nō ꝓcidant ad reuerentiā dei ad terrā sicut paupes. xl. J
Diuitie sunt triplices. clvi. U
Diuitias de loco ad locū trāsferentibꝫ quīcq̄ sunt necessaria. lvi. X. sic nobis spūaliter
Diuinitas dei sub humanitate fuit occulta ta septē sigillis. xxxiiij. O
Dolor partus an mulieri sit meritorius. xciij. O
Domus dei est duplex. lxxv. O
Domus in quā christus recipi debet est duplex. cix. D
Domus dei dicit dilecta ꝓpter plura. clv. O
Domus diaboli dicitur tenebrosa quadrupliciter. cxlv. O
Domus possessio amittitur quadrupliciter cxlv. R.
Dom⁹ dñi ē secura q̄druplicit. Jbidē S
Domus dei est multiplex. clix. R
Domus dei septem sunt columne. Jbidē R
Domus dei spiritualis quomodo debz sanctificari. clx. L
Domū dei decet sanctitudo multis de causis Jbidem M.
Domus dei est diabolo terribilis ꝓpter quatuor. clx. P
Dozis conditio. cxxij. L
Ebrietas plumit impossibilia. ciij. X
Ecclesia militans cōparat celo. xxvij. T
Ecclesia in die innocentū quare tacet cantica leticie. xxix. O
Ecclesia quare festum Stephani Johānis ⁊ innocentū sub vno dominice natiuitatis gaudio recolit. xxx. P
Eccl'ia q̄e phibet oblatōes aliq̄s. xli. S
Ecclesia in baptisando gerit similitudinē mortis christi. xliij. P
Eccl'ia primitiua cōmendat paupertatē ex quattuor. xlix. S
Eccl'ie ptās extendit se ad multa. xcvi. M.
Ecclesie autentica autoritas. cxij. R. ⁊. cxxiiij. K
Ecclesia intelligitur per vineam. clx. O
Elemosine due sunt species. x. E
Electi dei omnes sunt in triplici statu. xli. X et A
Electio requirit triplicem gratiā. lij. O
Electōnis vas Paulus quadrupliciter dicitur. liij. T
Electores quales esse debeant. qualis eligendus. qualiter eligendū. ⁊ ad q̄d eligenduz. lxviij. U
Electi dei occidi possunt. flecti nō possunt ꝓpter tria. xcv. J
Electos suos deus vult tribulari ꝓpter tres causas. cviij. F
Elect⁹ dei debet esse homo. vitulus. leo. ⁊ aq̄la. cxli. M
Electi fideles significantur per apes. clix. J.
Elegit xp̄s ap'los suos q̄ntuplici rōe. ci. B.
Elizabeth q̄z voce magē exclamauit. xcvij d
Error triplex hereticoz eradicat ꝓ ap'lm dicentem. At vbi venit plenitudo temꝑis dē xxxi. L
Error triplex excludit in illis verbis christi. Confitebor tē. lxvi. L
Frugo significat auariciā. lxxij. L
Fua duplex peccatū cōmisit. ideo duplicater fuit punita. liij. A
Fua peccauit in quattuor. lxxi. P
Euangelista⁊ quaternus numer⁹ est multipliciter figuratus. cxli. L
Exaltari in patria cupientes tria facere debent. lxv. X
Exaltatōne christi in cruce tria sunt consideranda. cxxviij. J
Exaltatōis christi in cruce sunt multe causse. Jbidem L
Excedit vnus aliū in vita eterna dupliciter lxxv. R.
Exemplū pulcrū de sctō thoma. xvi. L ⁊ R
Exemplū monialis meretricis q̄bz meditatōibz ad pnitēdū fuit ꝓuocata. xviij. G.
Exemplū de infantia christi. Jbidem D
Exemplū d vsurario ⁊ generatōe sua. xxx. A
Exemplus de hereditate pdita recupanda. xxxij. J
Exemplū de nomine iesu. xxxv. J
Exemplum aliud ad idem. Jbidem
Exemplum de diminutōne alicuius regni. xxxvi. T
Exemplū de tribus magis. xxxvij. L
Exemplū de vtilitate resistendi temptatōnibus. xlviij. E
Exemplum de Karolo magno. lxiiij. U.
Exemplū salutatōis angelice. lxxi. G. ⁊. cxxiij. U
Exemplū de hospitalitate. cix. R
Exemplū de vinculis Petri. cxi. P
Exemplū de castitate. cxix. K.
Exemplū de chorea. Jbidem R
Exemplū de viriurio. cxx. G
Exemplū de Johāne baptista. Jbidē L
Exemplū de omnibꝫ sanctis. cxlvij. A.
Exemplū de viduis defendēdis. cxxxix. E.

Alphabetica

Exemplū de pena defunctorū. cxlix. E
Exemplū de honoratōe defunctor. cl. L
Exēplū p viuēs p'pētere p mortuo. clij. B
Exēplū de debito soluēdo p mortuis. clij. L
Exercitū olim bonorū cōsistit in tribꝰ. xxxvi. O. r. li. F
Exercitia virtutū multa p q̄ magnificamur apud deum. lq. L
Exitiū in mundo viuētiū fit triplicit. cli. O
Experientia quid sit. xci. D
Exultant hoīes varijs modis. xcviij. M
A tu christiani sūt multiplices. v. E
f Facies diuina significatur per solem. cxlvi. A
Fatuitas est triplex. lx. V
Festū stephani ioh'is et innocētū q̄ resp̄ vno dñice natiuitatis gaudio colunt. xxx. P.
Festū martyrū solēniter est agendū ꝓpter tria. xxx. B
Festum conuersiōis Pauli celebrat quattuor de causis. l. O
Festū marie virginis q̄ter in anno celebrat qđ nō fit de festis aliorū sanctorū. r h̄ q̄druplici rōe. lviij. X. et. lvij. S. r. xcvij. V
Festum purificatōis habz tria noīa. lv. J.
Festum petri apli ter in anno honorat. et q̄re. lxiij. E
Festum cathedre Petri celebratur quinq̄ de causis. lxv. A
Festum ascensionis christi ceteris maius est lxxxi. U
Festa sanctorū quare celebrant. cix. V
Festum vincula petri celebrat quadruplici de causa. cxi. P
Festum natiuitatis marie est celebrandum cū iocunditate triplici ratōe. cxxiij. L
Festum angelor debem⁹ celebrare solēniter multiplici de causa. cxxxvi. T
Festuz sanctorū omniū est gaudiose celebrādum varijs de causis. cxlvij. B
Fides ecclie nūc non saluat pueros ante baptismū sicut circūcisio ante octauā diem. r quare. xxxij. S
Fidei inq̄sitio vbi p̄mo facta est. xcv. D
Filius nō portat iniq̄tatem patris quomodo hoc sit intelligendū. xxij. S
Filijs desiderāt parentes tria. cviij. A
Filius in diuinis quare ad incarnādū missus fuit. r nō alia persona. xxi. B
Filius reparauit humano generi octo mala propter peccata p̄mozū parentum illata. xxi. N. per totum
Filius dei vt quis sit cognoscitur per quinq̄ signa. xxxij. K
Filiꝰ vt diligatur a patre quattuor sunt cause. xliij. B
Filio in prodigo tria mala figurantur. xcvi. M
Filius dei ante btāz virginē nō habuit thronum specialē in terris sed cōmunē. cxxij. D.
Formax est quadruplex in qua homines p/bantur. xliij. D
Forma imitandi christū. lxvij. M
Fortia sunt sex. cv. B
Fructus. palma. aurea. et aureola differunt. xlv. L
Fructum boni operis impedientia sunt tria. lxxij. A
Fructus alicuius bonitatē multa ostendūt. lxxij. B
Fructus beatitudinis eterne octo. lxxvi. U
Fructum triplicem nobis apostoli attulerūt. ci. E
Fuga christi in egyptum quando facta sit. xxviij. B
Fuga christi quare fuit in egyptum r non ui aliā regionem. xxviij. D. r. xxx. R.
Fugere voluit christus pluribus de causis. Ibidem E
Fures sunt multiplices. liij. L
A lina pullis suis multa bona exhi
g bet. xxij. X
Gallo albo comparat christus. cxxviij. F
Gaudiū quod angelus in natiuitate christi nunciauit quale fuit. xvij. T
Gaudium vt fiat magnū quinq̄ concurrūt xx. A
Gaudere habent quattuor hominū genera christo nato. Ibidem B
Gaudere debemus de spiritualibꝰ bonis p/pter tria. xxxviij. G
Gaudium vnde oriatur. lxxi. M.
Gaudere debemus in marie gratia et gloria ꝓpter tria. cxiij. J
Gaudent in assumptione Marie quattuor. cxv. M.
Gaudia varia habuit Maria in celo et in terra. Ibidem M
Gaudium est triplex. cxlviij. R
Gaudentes i hoc mundo sunt varij r multi. Ibidem G
Gaudent sancti in celo de multis. Ibidem U.
Genus humanū ante incarnatōem christi laborabat i septēplici morbo. xvij. A

Tabula

Glorificauit deus mariã tãq̃ domũ sue habitatõis tripliciter. xliij. F
Glorificãda est a nobis peccatoribꝫ maria virgo quadrupliciter. xliij. B
Gloriant diuersi diuersimode. cxxvij. L
Gratia dei semper presto est. sermone. i. F. et xxxvi. O
Gratiarꝫ actõem reddendã duo faciunt viij. T. r. xx. U
Gratie infusio impedit psumptõe. xv. F. i. perditur r dubitatõe. Ibidem J
Gratiam ad acq̃rendã dispositio qualis esse debeat. xvi. M
Gratia comparat rori. xix. K
Gratie tempus dicit plenitudo temporis propter quinq̃. xxxi. L
Gratia alicuius domini erga suos certꝫ cognoscitur ex signis. xxxvi. L
Gratia quid sit. Ibidem M
Gratia quadruplex malum in nos trãsfusum remittit. xxxvi. N
Gratia dei cõfert nobis sex magna dona. xlvi. N
Gratia dupliciter perditur. Ibidem O
Gratia est triplex. lij. O
Gratiã dei nemo accipit nisi purgatus fuerit in tribus. lv. K
Gratia comparat lumini. Ibidem P. r. lxxij. T
Gratia si nasci debet in nobis q̃d requiratur xciij. L
Gradus throni salomonis. cxxij. L
Gradus virginitatis triplex. c. K

Habitat deus in quattuor generibus hominũ. ij. U
Hereditariã ad possessionẽ peruenit multipliciter. cxlvi. O
Hereditas quadruplex reperit in scriptura. xxxij. M
Hereditate paterna priuat quis iuste certis ex causis. Ibidem P
Herodis obitus qualis fuit. xxviij. B
Herodis ira. xxix. J
Herodis malicia et astutia. Ibidem K
Herodis sencia fuit in tribꝫ. Ibiõ L.
Herodis ingens perturbatio auditis magis xxxvij. B
Herodes tres fuerũt. cxi. L
Herodes quare petrũ nõ statim occidit post incarceratõem sicut Jacobũ. Ibidem F
Homines vigilant multi sed nõ eadem ratione. ix. A
Homo rubore suffunditur triplici ex causa. xix. L
Homo pallescit ex tribꝫ. xix. M
Homo plenus gratia per impatiẽtiã ñ murmurat. xxi. O
Hõ libenter ad quattuor respicit. Ibidẽ F.
Homo cur a deo nõ factus est impeccabilis. xlvij. X
Hominis infirmitas est periculosa q̃nq̃ modis. lij. P
Homo qualis erat ante incarnatõem christi. lxxi. M
Homo constat ex duplici natura. xcij. V.
Homines exultant variis modis. xcvij. N
Homines solent mirari tria. c. R
Homines saluant per duo. cij. S
Homo si non peccasset an plus de gratia habuisset tunc q̃ nunc. cvi. M
Homo tanq̃ arbor nõ quassatus per tribulatõis ventũ nõ facit fructũ vite eterne meritoriũ. cvij. X. r. cxx. X
Homines actiui solũ deũ desiderare debent. hoc multis figuris figuratur. cx. B
Homo ad quid factus sit. cxvi. S
Homines affectant tria. cxxij. J
Homo habet triplicẽ potentiã defectuosam. cxxxij. B
Homines excellunt angelos in quattuor. cxxxvi. S
Hominũ genera sunt quattuor qui diuersimode diligunt. cxxxvij. A
Homo finaliter ordinatus est ad beatitudinem ex duplici opere. cxlvi. B
Honorare beatam virginem cupientes quattuor agere debent. lvij. A
Honor est duplex. cvij. B
Hospitem christũ recipere debemus in domũ cordis nostri ppter quattuor. cix. L
Hospitalitas ad quos pertineat. Ibidẽ N.
Hospitalitas est maxime vtilitatꝫ Ibiõ P
Hostes tres habem⁹ contra nos bellantes. ix. B. r. xlviij. B. et. li. S
Humanũ genus ante aduentũ christi carnez ifirmabat septẽplici ifirmitate. xvij. A
Humilitas q̃uis oĩb ad salutẽ sit necessaria. maxie tñ tribꝫ generibꝫ hoĩm. xxxvi. E
Humilitatis tres sunt gradus. xlij. Q
Hũilitates septẽ fuerũt in christo. lxvi. F
Humilitatis quindecim gradus. lxvij. Q.

Iunium est duplex. lxxxiij. Q.
Ignorantia est duplex. l. Q. et. lij. Q
Ignis purgatorij qualis sit. cl. V
Ignis potest cõsiderari dupliciter. Ibidem

Alphabetica

Jherusalem quinq; habet nomina. xxij. U
Jhs tres fuerūt vocati qui populo dei salutem exhibuerunt. xxxiij. D.
Jhesū illo nomine q̄re nos nō nominamur. xxxij. E
Jhesus hoc nomen significatur in illis nominibus emanuel. admirabilis. cōsiliari⁹. deus fortis. xxxv. E
Jhesus quare dicit nomen nouū cum tamē alij hoc nomine sunt vocati. Jbidem F
Jhesus huius nominis quintuplex ē sublimitas Jbidem G
Jhesu nole q̄ttuor bona accipiū⁹. xxxv. D.
Jesus hoc nomen qualiter apostol⁹ portauit corde z ore. l. B
Jmpietas quid sit. xxxvi. P
Jmpetus duplex carnis et spiritus. cxli. O
Jmpedimenta varia que nos in via salutis impediunt. xlvij. Z. et. xlix. D
Jmitari debemus ap̄lm in quattuor. li. D
Jmitādi christū forma. lxvij. M. z. cciij. X
Jncarnari quare christ⁹ tamdiu distulit. xli. F. et. lxx. D
Jncarnatio dei occultauit diuinitatē septez sigillis. xxxiij. O
Jncarnatio christi dicit gratia anthonomatice. xxxvi. M
Jndulgentie quid sint. xcvi. P et O
Jndulgentias obtinere q̄t requirūt. xcvi. P
Jndulgentias an vn⁹ alteri possit p̄mereri. Jbidem O
Jnditio spiritualis. cxi. L
Jnfans octo annorū a quibus debet circūcidi. xxxiij. K
Jnfans octo dierū circūcidit z nō antequare. xxxij. K
Jnfirmitatū diuersitas requirit medicie diuersitatem. sic et morū differentia. xxij. O.
Jnfirmitas corporalis z spiritualis sunt periculose varijs de causis. l. P
Jnfirmitas hominis ē periculosa quiq; modis. liij. P
firmitas est triplex. cxxxi. D
firmitates quattuor habuerūt pharisei. xi. D
nocentū festū quare celebrat cum tamen luntarie non sunt passi. xxix. M
nocentū festum est solenniter agendum ter plura. xxx. B
ocentia capitur dupliciter. lxvi. K
ocentia quid sit. cviij. D
ocentia cognoscitur duobus ex signis. dem E
Jnnocens et pēnitens quis horū magis tenetur diligere. cij. P
Jnnocētia quā requirit deus a nobis stat in tribus. cxiij. T
Jntentio nostra qualis esse debeat. xxxiij. A
Jntentio est fundamentū operū nostrorum lxxxv. T
Jntentio est multiplex. Jbidem U
Jntentio quando sit simplex et recta cognoscitur per plura signa interiora et exteriora. lxxxv. X. per totum
Jntentio actui hominis qualis esse debeat. cx. A
Jnuentio crucis christi. lxxvij. A
Jnuidie malum. xciij. K
Johānes baptista cur saluatorē agnū nominauit z nō alio nomine animaliū. iij. T
Johānes baptista p̄mēdauit iesuz a duobz xlij. L
Johānes baptista sanctificat⁹ in vtero matris quare dixit ad iesum. ego a te debeo baptisari. xliij. O
Johānes baptista in qua forma p̄dicauit z baptisauit. Jbidem T
Johānes baptista i sua natiuitate q̄druplicē habuit progatiuā p̄ ceteris nat⁹. xciij. O
Johannes hoc nomen est valde gratiosum. xciij. S
Johannis sanctificatio in quo consistebat. Jbidem
Johanni baptiste cōueniebat hoc nomē iohānes ꝓpter tria. xciij. T.
Johānes baptista a tribz hominibz laudatus fuit. xciij. U
Johānes baptista dicit lucerna propter q̄t tuor. xciij. X
Johānis baptiste priuilegia. xciij. A
Johānes baptista cōparat turturi. xciij. B
Johānes baptista natus ē triplicit. xciij. L
Johānes baptista quare exultauit in vtero matris. xcvij. L
Johānes baptista in carcere quattuor bona ostendit. cxix. L
Johannis recollatio fuit cum ieuotōne peracta. cxix. U
Johānes baptista q̄uis iustus. multos tamen habuit p̄secutores. cxx. A
Johannes baptista fuit ab herode in vita z morte male tractatus. Jbidem
Johannes baptista a deo triplici statu fuit honorabiliter tractatus. cxx. K
Johānes euāgelista amoris p̄uilegio meruit ceteris alti⁹ honorari. z h̄ i tribz. xxiij. F.

Johānes et Petrus dilexerūt christū sz differenter.xxv.K

Johānes euangelista secure vixit obijt ⁊ regnat.xxv.L

Johānis euāgeliste quadruplex ꝺmēdatio xxvi.M

Johānis euangeliste triplex dolor p̄sentꝫ vite.xxvi.G

Jordane mīra mirabilia facta sūt.xlij.M

Joseph quare nō fuit inuentus a magis cū puero ⁊ maria matre eius.xl.G

Joseph tres fuerunt.lxx.J

Ira comparat fumo.xxviij.A

Iracundus comparat cani rabido.xxix.D.

Iter salutis impedīūt quattuor.cxxxi.F

Judeoꝝ peccatū aggrauat ex multis.xxij.U

Judicium est triplex.cli.O

Judicandi modus est quintuplex.ci.G

Jugū christi est triplex.lxvi.E

Juramentū tres ꝺz hȳe comites.cxx.D

Juramentū falsum coactū ad q̄d. Jbidē E.

Jurare false est periculosum tripliciter. Jbidem F

Justificatio impij quattuor requirit.liij.G

Justus ꝺparat filio quadruplici rōe.lxiij.F

Justicia est rigorosa tripliciter. Jbidem K

Justoꝝ vita compatur leoni.lxxiij.D

Justicia multiplex facta est per lignū crucis lxxix.K

Justus quē nullus euentus cōtristari possit quis sit.lxxxix.L

Katherine priuilegia p̄ ceteris sanctꝫ concessa.clvi.A

Katherina cōpat regno celoꝝ.clvij. ante L

Katherina qualiter thesaurū virtutū inuenit.clvij.E

Katherina ratōe sui nominis tripliciter iterpatur. Jbidem F

Labor est triplex.lxvij.M

Lachrime debent effundi ꝑpē tria lxxix.U

Lachrie merent nobis q̄ttuor bona.cvij.U

Lampadem tria ornant.lix.F

Latria quid sit.xl.K

Laudare mariā nemo sufficit.cxvi.U

Laudantur triplices mulieres.cxl.D

Laudandus est homo post mortē nō in vita.et quare.cxlv.J

Laudare debemus deū in sanctis suis ꝑpter quinqꝫ.cxlvi.G

Lazarus ante suā suscitatōeꝫ ꝑus inuitauit christū ad hospitiū.cx.S

Lectulus ꝺscientie qualis esse debeat.xx.L.

Legere debemus in crucis ligno quattuor ꝓtutes.cxxix.P

Leonis ꝓprietas.lxxij.D.⁊.lxxiij.J

Leo significat christū et diabolū.lxxiij.J

Leo quattuor timet.clx.P

Libro marie quattuor legunt.cxxv.A

Librum tria faciunt.cxxix.M

Lignum crucis multipliciter est figuratum in veteri lege.lxxviij.G

Lignum crucis dicit benedictū octo modis lxxix.J

Lingua est quadruplex.xxxix.E

Lingua data est homini ad quadruplex officiū.cxlv.L

Locutio dei quid sit.iij.D

Locutio humana qualiter sit temperanda. xxvi.Q

Locuta ē pauca beata maria virgo.lvij.U

Loquēdū est tarde triplici rōe.lxij.M.

Locusta significat superbiā.lxxij.A

Locus purgatorij est duplex.cl.J

Loca apta ad lucrandū.clv.K

Lucis ꝓprietates multe.xi.G

Lucerne comparat iohānes baptista ꝑpter quattuor.xciij.E

Lucerne tres debent in manibꝰ portari.cliij. G

Lugentes sunt triplices.cxlvij.D

Luminaria quinqꝫ que ducunt peccatores ad puerum iesum.xxxviij.D

Lumen significat christū ꝑpter tria q̄ sunt in lumine.liij.D

Lumen offerre debent tria genera hominuꝫ. lv.P

Lumen est multiplex ꝓm triplicē statū hominum.lv.P.⁊.lviij.B

Lumen designat mariā ꝺginē ꝑpter quattuor.lvij.L

Lumen ne extinguat tria custodiūt.lvij.L

Lumen extinctū ne reaccendat tria impediunt.lviij.D

Lumen est quadruplex.cxlv.P

Lune compat maria certis ex causis .xi.K.

Luna significat peccatores.cxxxi.L

Lumbi sunt duplices.cliij.L.

Lumboꝝ cinctoria sunt duo. Jbidē

Lupꝰ gustata humana carne quare amplꝰ appetit.cxi.D

Lux que paulum in via circūfulsit qualis fuit.l.K

Lux significat christū.lxix.A

Luxuria significatur per brucum.lxxij.B

Alphabetica

Magi quare hierusalē venerūt cum nō fuerit ibidē. xxxvij. D
Magi vnde sciuerūt ꝙ stella visa christū significaret. Jbidem E
Magi tria cognouerūt se habere a puero iesu. xxxvij. D
Magorū trium trāslatio. xxxvij. K.
Magi tres comparantur ceco et quare. xxxviij. M
Magi tres ꝺmendant in septē Jbidē N
Magi cōmendant a tribus. xxxix. A
Magi quattuor modis se habuerūt. xl. D
Magi q̄re obtulerūt puero munera. xli. Q
Magi q̄re obtulerūt aurū thus ⁊ mirrhaz ⁊ nō alia munera. xli. V
Magdalena habuit tres occasiōes peccādi. cij. K
Magdalena p̄cios̄ioza fercula ferculꝝ pharisei iesu obtulit Jbidem L
Magdalene salus quare magis ascribitur charitati q̄z fidei. cij. K
Magdalena quattuor cogitauit q̄bus deū offendit. ciij. V
Magdalene penitētia qualꝝ fuit. Jbidē T.
Magdalena fuit in q̄druplici statu. ciij. A
Magnificare deū quid sit. xcvij. L
Magnificare qualiter debemus deū. Jbidē M
Magna fecit deus matri sue Marie. Jbidem P
Mala septem significantur per septē sigilla xlij. D
Manducaꝝ corpus christi a diuīsis diuersi mode. lxxxij. Jet Kp totū ⁊. lxxxiij. O.
Māducare volens corpus christi debz esse mundus a mulieribz. lxxxiij. L
Manere debem⁹ i christo tripliciter. lxxij. F.
Maria virgo ꝺparaꝝ luci pluribz ratōnibz xi. B
Maria ꝺpatur soli quattuor de cauſ. xi. D
Maria compatur lune certis de causis. Jbidem K
Maria cōparaꝝ celo triplici de causa. xij. L.
Maria comparaꝝ throno salomōis. xij. O
Maria compaꝝ hierusalem quinqz de cauſ. Jbidem R
Maria ꝺparaꝝ mozo. xxxvi. K.
Maria cōparatur lumini ꝓpter quattuor. lvij. T
Maria cōparatur celo. xcvij. K
Maria compaꝝ herbe benedicte. xcvij. E.
Maria compatur eboze. cxiij. B
Maria compatur herbe que vocatur spōsa solis. cxv. K
Maria comparaꝝ galline. cxxi. M
Maria compatur throno salomōis ꝓpter nouem. cxxij. E
Maria compatur viridario. cxxiij. F
Maria compatur arbori Jbidem B
Maria ꝺparaꝝ padiso ꝓpter octo. Jbidē D.
Maria cōparatur porte salomōis. cxxiij. K.
Maria compaꝝ libro ꝓpter tria. cxxv. E
Maria cōmendatur a tribus. xi. D. et. xij. ante L
Maria dicit alta i tribus. xij. M. ⁊. xiij. T
Maria fuit conseruata a peccato originali octo de causis. xij. M
Marie triplex puritas. xij. P
Marie septē priuilegia. xij. B
Maria est domus diuinalis inhabitatōis. xiij. V. quā dō dōmꝰ glorificauit tripliciter. Jbidem E
Maria glorificāda est a nobis peccatoribz quadrupliciter. xiij. B
Maria ego ad primā vocē nati pueri quā nobis similem emisit tria considerauit. xx. K
Maria christo nato ser exhibuit que nos sibi ministerialiter exhibere debemus. xx. B. per totum
Maria virgo purificatōis tempus suauit ꝓpter tria. liij. L. ⁊. lv. J
Maria ego i vita sua parū locuta ē. lvij. V
Marie vita est speculū nostre salutis. Jbidem E
Marie virgini si placere voluerimꝰ quattuor agere debemus. lvij. A
Maria huius nominis ethimologia ⁊ interpratio. lxx. K
Maria in salutatōe angelica cōmendaꝝ ex quattuor. lxx. L
Maria virgo maior est angelꝝ i tribz. lxxi. O
Mariā nos salutare et honorare debemus ꝓpter quinqz. lxxi. K
Maria virgo abijt in montana ꝓpter duo. xcvij. B
Maria ꝺformauit se omni statui. Jbidem.
Maria abiens in montana quare festinauit. xcvij. E
Maria quare nō ꝓus salutauit zachariam sed elizabeth. Jbidem B
Maria quibus verbis salutauit elizabeth. xcvij. L
Maria est benedicta super omes mlieres ꝓpter quattuor Jbidem F
Marie humilitas. xcvij. Jet Q.

Tabula

Maria introducta fuit in triplex cellarium. cxiiij. D
Maria diuersa gaudia habuit in terra ⁊ in celo. cxv. N
Marie cōmissum est salutis nostre ministerium. cxv. O
Mariā nemo laudare sufficit. cxvi. U
Mariam tria fecerūt dignam fieri matrem dei. Ibidem X
Mariā nemo illicite cōcupiuit ꝓpter tria. cxvi. A. ⁊. cxxiij. O
Maria optimā partē elegit multipliciter. cxvi. D
Maria dicitur mater quattuor generū hominū. cxxi. N
Maria dicit mater filia ⁊ sponsa. Ibidē O
Maria tripliciter spem sanctā habuit Ibidem T
Marie sanctificatio ꝺtulit ei triplicē grām. cxxiij. M
Maria est vera mater ꝓpter tria Ibidē N
Maria triplicē habuit virginitatem. cxxiij. O
Maria quare ē adiutrix nra. cxxiij. G T.
Maria quare ita acriter voluit in passione filij cū tñ nouerit voluntatē dei. cxxx. R
Marie mors quare nō valuisset ꝓ redēptione nostra Ibidem G
Marie dolor ad quid ꝓfuit. Ibidem T
Maria virgo an meruerit aureolā. ⁊ videt ꝙ non. cxlij. O
Maria virgo i vtraq; vita actiua et ꝺtēplatiua habuit dispositōz ꝓfectiorē. cxiij. E.
Marcius ille mensis qualiter sit ꝓuilegiatus. lxxi. N
Marcus ꝺpat leoni. ⁊ b in mltis. lxxiij. K.
Martyrīū spirituale est septuplex. xxi. M.
Martyriū est triplex. xxx. P.
Martyres auro comparātur ꝓpter quattuor. xliij. E
Martyriū causant multa. lxxiij. L
Martyriū ꝓfectū faciūt q̄ttuor. lxxiij. M
Martyriū ꝑfectū notat i duob. clviij. P
Martyres duplex bellū habuerūt. cxlviij. T
Martyres sunt duplices. clviij. G
Matrimoniū est duplex. xlv. F
Matthias apostolus significatur ꝑ celū. lxix. A
Mattheus quare nō statim cū petro a christo fuit vocatus. cxxxi. G
Medulla spūalis est septuplex. xxvi. O
Medicus celestis ꝓ Paulū sanauit. l. G
Medicus optimus quis dicat. cxxxi. I
Meditatio et cognitio differūt. lxxxvi. A
Memorari debem⁹ tria que nobis de⁹ ꝺtulit. viij. R
Memorari debemus quattuor. lxxxvi. B
Mētis pulcritudo ꝺsistit i q̄ttuor. lxij. M
Meritoriū esse q̄re stat in charitate. lij. M
Merces sanctorū habz plures conditōnes cxlviij. A
Merces mundi. clv. O
Ministrare deo volens plura habz attendere. cxiij. I. ꝑ totum
Miraculū tria faciunt. xi. I
Mirrha habet triplicē virtutē. ⁊ cōparatur mortificatōni carnis. xxxviij. X. ⁊. xli. A
Mirantur tria. c. R
Misse tres cantant in natiuitate christi ꝓpter triplex gaudiū. xvij. U
Misericordias septē deus petōribꝫ ꝺmunicat. xxviij. F
Misericordes misericordiā cōsequēt in vita. in morte. ⁊ post mortē. cxlvij. O
Mitritas quid sit. lxvij. O. et. cxlvij. M.
Mites tria dona a deo recipiūt. lxvij. P
Modus excedit tribus modis. xxxvi. O
Morꝰ est arbor multū medicinal. xxxvi. K.
Mori peccato quid sit. lxxviij. D
Mortis memoria valet ad multa. cli. P
Mortuo nō debemus denegare grāz ꝓpter multa. cl. G
Mulier tēpore moderno an teneat̄ p̄cepto purificatōis subiacere. liij. B
Mulieres affectāt p̄ncipaliter q̄nq; lxxi. O.
Mulier sterilis quid faciet. xciij. P
Mulier que potest habere plem etiā fusis lachrimis dē. Ibidem
Mulieres q̄ttuor fecerūt cātica. xcviij. K
Mulier in casu potest melior esse virgie triplici ratōe. c. U
Mulieres triplices laudant. cxl. D
Mulieres inter cetera duo appetūt diligi ⁊ honorari. cxix. M
Mulieres in noua lege sex legunt accessisse ad iesum nobis in exemplū. cvij. I
Mūdus duo in se habz dānabilia. i. M.
Mūdꝰ hostis noster varie nos impugnat. xlviij. F.
Mundi seruitiū quale est. lvi. B
Mundus est cōtemnendus sex de causis. cliij. M
Mūdi corde ꝺsequntur tria bona. cxlvij. O
Munus quod deo offerre debemus est quadruplex. xl. P.

Alphabetica

Natiuitas xpi q̃lis fuerat.xvij.X.
Natal' dñi q̃ nō sit descripta p̃ matheū penes Octauianū sz penes herodem triplex est causa.xxxvij.B
Natiuitatē suā christ⁹ quare p̃ stellā z nō p̃ aliā creaturā voluit demōstrare.xxxix.D
Natus de muliere quadruplicia in sua natiuitate habz incōmoda.xcij.Q
Natiuitas marie est celebrāda cū iocūdita te triplici ratōe.cxxiij.L
Negociatoz christus quas merces nr̃as recepit.clv.Q
Nihil boni habem⁹ in nobis iure.hoc pbat multis ratōibus.cxxx.X
Nobilitas est triplex.carnis.spūs.et virtutis.x.L.
Nobilitas cognoscit̃ per q̃nq̃ virtutes.x.D
Nobilitas tēporis.xlvi.P
Nobilitas illi⁹ nois matthias.lxix.A.
Nobiles et diuites quare nō pcidāt ad terram ad honorē dei sicut pauperes.xl.J.
Nomina quō reb⁹ imponi debeāt.xxxv.D
Noticia vere charitatis.lxij.O
Noticia experimental' in quib⁹ sensib⁹ habeat.xci.L.
Nox designat p̃sentem vitam.xv.L
Nubes significat peccatū mortale.cvi.M
Nūcios plures spūales mittit dñs ad vocandū nos ad salutē.xxij.B
Nūciatio angeli et serpentis differūt.lxx.B
Nundine spirituales ad quas currere debemus.clv.S

OBuiare debemus sponso nostro triplici ter.vi.R
Oblatōes nostre vt sint deo accepte plura requirunt.xli.R.
Oblationes aliquoz̄ phibet ecclesia.Jbidem S
Oblatio triū magoz fuit deo deuota ex quatuor.xli.T
Obedientiā quadruplicē ostendit christus in cruce.cxxix.P
Oblata ministrāti sacramenta an recipe liceat.cx.L
Obseruatio cerimoniaz̄ in veteri lege fuit ptestatio fidei.lv.L.
Occidunt pueros suos sex genera parentū.xxx.X
Occurrere saluatoz nostro quō fieri debeat.vi.D.z.xxvi.P
Oculus est triplex.lxxvij.S
Oc̃ malum.xcq.S
Octo sunt que a nobis omnē malā volunt̃atem tollunt.xxxiij.J.
Oseptem in aduentu q̃d designant.xvij.B
Offerre debem⁹ deo nostro de triplici thesauro.xxxvij.U
Offerre debem⁹ quattuoz munera deo.xl.P
Offerre debemus deo de trib⁹ bonis nobis cōcessis.lv.D
Offerunt q̃dam animā deo in triplici differētia.lv.O
Offerre debent lumen deo tria genera hominum.Jbidem P
Offerre debemus quinq̃z i domo dei.clx.M
Offerre debemus et alia quinq̃z in domo dei.lx.D
Oleū designat charitatē pluribus de causis v.F.
Onus triplex portamus.lxvi.D
Op⁹ nūc nō est miracl'ose agere.z q̃re.l.T.
Opera nostra si deo debent esse grata triplicē debent habere decorē.li.F
Operū fatuitas probatur in tribus.lx.R
Operis boni fructū impediūt tria.lxxij.A.
Operatio boni ē de necessitate salut'.lxxij.D
Operatio nr̃a qualiter sit deiformis.xcij.K.
Operatōe interiori fit p̃libatio vite eterne.sz exteriori fit sil'itudo vel imago vite eterne xcij.M
Opera extra charitatem facta quid valeant ciij.L
Opera nostra vt deo sint accepta septem requiruntur.cxij.S.per totum.
Operari diligēter vocemur ex mult'.cxl.D.
Opinio maloz nō est pōderāda.xciij.D.
Oportebat christū pati sz nō necessitate coactōis.cxxviij.B
Oratio iuuenū et pueroz est deo valde accepta.viij.X
Oratio vt nobis pficiat quinq̃z debz habere cōditōes.cxi.J
Otis fatuitas pbatur ex multis.lx.J
Ostiū spūal'dom⁹ nr̃e pulsat tripl'r.cix.J

PAtientia pauli patet in trib⁹.liij.U
Patienter expectare debemus dominum ad iudicium reuertentē ppter tria.cliij.J
Palma.aurea.aureola.et fructus differūt.xlv.L
Pallescit homo ex tribus.xix.D
Parentū sex genera occidunt pueros suos.xxx.U
Parentes desiderant filijs suis tria.cviij.A
Parētes filijs z filiab⁹ suis duo.cxix.S
Passiones hui⁹ tp̃is nō sufficiūt ad futurā

Tabula

gloriã ꝓmerendam. cxxix. B
Passiones ꝑfectorũ sunt triplices. li. D
Pauli apostoli ꝑconia. xlix. M. et. lij. K
Pauli cõuersio celebrat ꝙtuor dñ caus. l. O
Paul⁹ quare p tres dies nõ vidit. l. A
Paulus quid in illo triduo fecit. Ibidem
Paul⁹ qualiter ꝟ nomen iesus portauit ore ꝛ corde. l. B
Paulus ꝑ cet eris virtutib⁹ tres excellenter habuit. li. I
Paulus triplici scientia fuit ꝑditus. lij. M.
Paul⁹ dr vas electõis quadruplicit. lij. T
Paupertas primitiue ecclesie cõmẽdat a ꝙt tuor. xlix. G
Paupes sunt magni apud deũ. cxxxviij. B
Pauptas est triplex. cxlvij. D
Paupes volũtarij sunt triplices. cxlvij. I.
Pauperes habẽt ꝑmiũ vite eterne in ꝑsenti vita dispositiue. cxlvij. K
Paupertatem quare nõ petiuit salomõ sibi dari. Ibidem L
Peccatũ iudeorũ aggũat ex multis. xxij. U
Peccati originat quinq; remedia. xxxiij. L
Peccatũ voluntarie cõmittit ita ꝛ priuatur xlvij. G
Peccati i statu esse valde piculosuz ē. l. U.
Peccatũ ꝙ deo displiceat pot ostẽdi ex multis. lij. K
Peccatorũ ad iustificatõnem quattuor req runtur. Ibidem G
Peccato mori quid sit. lxxviij. D
Peccata venialia accipiunt dupliciter. lxxx iiij. M
Peccatũ occidentiũ corp⁹ christi ꝛ pcm̃ indigne mãducantiũ qđ gui⁹. lxxxiij. N.
Peccati mortalis malũ. xcvi. N. et. cv. F. et cvi. D
Peccati status qualis sit. ciij. B
Pctorũ ad remissionẽ mlta req̃rũt. cv. E.
Peccatũ quid sit. cvi. I
Peccatũ originale an voluntariũ sit an necessariũ. cvi. L
Peccatũ originale an sit vnum vl plura. an sit magis in vno q̃ in alio. cvi. M
Peccatũ originale remittit ꝑ fidẽ. cvi. N.
Peccatũ vẽiale remittit mlt⁹ modis. cvi. O
Peccatũ veniale ꝓt fieri mortale tripliciter. cvi. P
Peccati remissionẽ sex faciũt. cvi. Q
Peccatũ mortale actuale remittit ꝑ multa Ibidem R
Peccatoris spũalis incarceratio. cxi. S
Peccatoris liberatio. Ibidem I.
Peccator debet sequi christũ ꝑ tres portas cxi. M.
Peccator comparat apro siluestri. cxix. K
Peccatores significant ꝑ lunã. cxxxi. L
Pedes christi spũales sunt paupes. ciij. N.
Penitentie crucẽ ascẽdere cupiẽs quinq; facere debet. ij. R
Penitẽtie vere peragẽde difficultas. xxi. I
Penitens aut innocẽs ꝙs horũ magis tenetur diligere. ciij. P
Penitentia magdalene qualis fuit. ciij. T. et. ciiij. D
Penitens verus debet habere septẽ. cvij. T. per totum
Penitentiã veram duo faciunt. cx. T
Penitere vere non possunt tria genera hominum. cxxxij. O
Peregrinos ad hospitiũ recipe magnimeriti et vtilitatis est. cix. O
Perfectõnis signum. ij. I
Petrus et Johes dilexerũt christũ differenter. xxv. K
Petrus apl⁹ cõmẽdat a duob⁹. lxiij. G.
Petrus trib⁹ vicib⁹ exaltat⁹ legit. lxiij. T
Petri apostoli ꝓmptitudo inuenit in multis rcv. E
Petr⁹ habuit triplicẽ fidei veritatẽ. Ibidẽ F
Petr⁹ cõparat colũbe ꝓpter ei⁹ conditões. Ibidem G
Petrus quadries fuit captiuat⁹ Ibidẽ D.
Petro apl⁹o iudei plus inuidebãt. cxi. L
Petro potestas absoluẽdi trina vice est data et quare. cxi. I
Petitio matris filiorũ zebedei triplicem errorẽ in se continebat. cvij. L
Pependit christus i cruce quadruplici modo. cxxvij. I
Phariseus q̃ rogabat iesum secum manducare reprehendit in tribus. cij. I
Pharisei murmuratio. Ibidem M
Pharisei quattuor habuerũt infirmitates. cxxxi. P
Picture qualiter venerande sunt. xl. O
Placere deo volens quid agere debeat. l. K.
Plenitudo est triplex. xxi. E
Potentie anime qualiter debeant esse cõgregate. xvi. P
Potestas ecclie extendit se ad mlta. xcvi. N
Pollutio nocturna an impediat sacramenti sumptõnem. lxxxiij. P
Precepta dominica sunt plura fm diuersitatem operatõis. sed vnum in radice charitatis. cxliij. D

Alphabetica

Preceptum duplex de purificandis pueris iiij. E
Precingunt se quadruplices psone. cliij. F.
Predicator qualis esse debeat. xxvi. M
Predicatōis finalis causa. i. L
Predicatōis vtilitas Ibidem
Predicatio xpi z iohis bap. differūt. iij. G
Predestinatio includit tria. lxxvij. B.
Prelatus sex in se habere debz. xxvij. V
Prelatus pluribus de causis deponi con sueuit. lxvij. R
Premiū beator est duplex. xlv. D
Presex dñi. duo animalia de. q̄d significēt spiritualiter. xx. L
Presumptio impedit gr̄ie infusionē. xv. F.
Presumere de octo nō habem⁹. xv. G
Principes quō nos fieri deb eam⁹. cxxxv. M.
Priuilegia amoris Johānis baptiste sunt octo. xxiij. F
Priuilegia Johānis baptiste. xciij. A
Priuilegia Katherine. clvi. A
Primogenita in veteri testamēto p̄cesserūt in multis. cxxi. P.
Prophete quare dicunt prophete sapientes et scribe. xxij. P
Prouidentia diuina cor̄ hominib⁹ tribus modis. xxxiij. V
Prudentia cōsistit in tribus. cxij. V
Puerorū et iuuenum oratio est deo accepta viij. E
Pueri sex habent conditiones. xxxvi. V
Pugne tres. xlv. I
Pulsat xp̄s ostiū spūal' dom⁹ triplicit. cix. I
Pulcritudo mentis et corporis pensidera in quattuor. lxij. M
Pulcritudo est quadruplex. lxxi. M
Pulcrū dicit aliq̄d tripliciter. cxxi. M
Purgari debemus in tribus. lv. K
Purgatorij locus est duplex. cl. I
Puritas marie virginis est triplex. xij. P

QUare christ⁹ iudā elegit in aposto/lū quem sciuit futurū furē et p̄dito/rem. lxviij. G
Quare angelus et nō homo missus ē ad virginem. lxx. E
Quare vnus angelus tm̄ Ibidem F
Quare deus tādiu incarnari distulit. lxx. D
Quare gabriel angelus et nō alius angel⁹ missus est. lxx. G
Quare angelus missus est in galileā et non in iudeam. lxx. D
Quare de⁹ res ita mirabil' creauit. lxxxij. A
Quare deus vni dat et nō alteri. lxxxij. D
Quare sepius sumentes corpus christi non sentiunt dulcedinem. lxxxvi. D
Quare deus vicario suo potestatē dedit dispensandi indulgentias. xcvi. P
Quare festinauit Maria abiēs in mōtana xcvij. E
Quare maria nō prius salutauit zachariā. xcvij. B
Quare Johannes baptista exultauit in vtero matris. xcvij. L
Quare Elizabeth voce magna exclamauit. Ibidem D
Quare iudei Petro plus inuidebant. cxi. L
Quare christ⁹ i cruce pēdens habuit caput ad dexterā et nō ad sinistrā inclinatū. cxxviij. K
Quadruplex est fornax in qua hoies p̄bant xliij. D
Qual' magnificare d̄b eam⁹ deū. xcviij. M
Quattuor bona noie iesu accipim⁹. xxxv. D
Quattuor sunt euāgeliste et q̄re. cxli. K
Questio illa. vbi est qui natus est rex iudeorum p̄t multipliciter intelligi. xxix. L.
Querendus est deus quadrupliciter. xl. D.
Queritur ppter quem fructum diligit deus lxxix. G
Queritur in quibus sensib⁹ habet experimē talis noticia. xci. L
Quinq; remedia peccati originalis. xxxiij. L
Quinq; affectant mlieres i mūdo. lxxi. M
Q3 de⁹ suos electos permittit tribulari tres sunt cause. cviij. F
Quis est hic qui etiā peccata dimittit. q̄ ie/sus nō respōdit iudeis ad questionē. cij. M
Quot requirunt ad obtinendas indulgentias. xcvi. P

RAma quale nomen. xxix. M
Recipiūt tria genera hominū libēter. cix. K
Recipe pauper ad hospitium quō fieri debeat. cix. D
Regula duplex est inter nos et primos conseruanda. xxxvi. R.
Regnū alicuius destruit per sex Ibidem T
Regnū christi est duplex. xxxvij. L
Regnū dei paratū est sex generib⁹ hominuz. cviij. G
Regnū d̄z christ⁹ quattuor d̄ causis. clv. M.
Regnū qd̄ est christus ꝓpatur thesauro abscondito in agro. Ibidem D
Religiosorū renunciatio. xxi. K
Religionis ingressus vtilitas. Ibidem L.
Religiosor triplex circūcisio. xxxiij. G
Remedia quinq; peccati originalis. xxxiij. L

Tabula

Remissionē ꝓcecati sex faciūt. cvi. O
Remissio ꝓccati autoritatiue fit a solo deo
Ibidem H
Renunciare que t qualiter debeamus. ij. K
Repletio est triplex. xxxi. D
Requies corporis t anime. lxvi. G.
Respicit hō libenter ad quattuor. xxi. F
Res quelibet circumciditur triplici de causa. xxxiij. K
Rete triplex debem⁹ relinquere instar apostolor. q. L
Retrahentia nos a dei seruitio. xlix. I
Reuelatio eternor quare dicit occlta. xc. A
Reuelationū inequalitas. Ibidem B
Reuelatio est triplex. Ibidem L
Rex quis dicat. x. F
Rosis ꝓprietas xix. K
Rose ꝓprietas. clvij. B
Rubore pfundimur triplici ex causa. xix. L
Sacerdos ꝑt ne vti claubo regni celestis iuxta suā volūtatē. xcv. M.
Sacerdos tria facit in absolutōne. xcvi. O
Sacramēti corpis christi effectū an ꝓccata venialia impediant. lxxxiij. M
Sacramenti corpis christi fructū t dānuz ꝓsiderare debemus. lxxxvi. O ꝑ totum
Sacramentū corpis christi dat in agone laborantibo ꝓpter duo. lxxxvi. E
Saluatori nostro quomodo occurrere debeamus. vi. U
Salomon triplex habet nomen. cxxij. B
Salutem sue anime quercre volēs Paulū magistrū querat. li. L
Salutis nostre ministeriū est cōmissuz marie virgini in celo. cxv. O
Salutis iter quattuor impediunt. cxxxi. F
Sāctificatio Johānis baptiste in quo cōsistebat. xciij. S
Sāctor festa qua de causa celebrāt. cix. D
Sancti gliant de quattuor bñficijs. cxi. M.
Sanctificatio marie contulit ei triplicē gratiā. cxxiij. M
Sancti quō laudabunt dñm. clv. U
Sancti in celo quō cognoscant nra desideria. clvi. F
Sancti gaudent i celo de multis. clvij. U
Sāguinē suū xps septies effudit. xxxiij. L
Sāguinis colūbe ꝓpetas. luij. F
Sapientie t scientie diuie pfunditas notat ex tribus. lxxxij. X
Sapiētia vera ē caueze a ꝓccatis. cxxxviij. L
Scientia triplici fuit paul⁹ ꝑdit⁹. lij. M.
Scutū ōntuplex obijcere dcbem⁹ tēptatōibus nostris. cxviij. D
Secreta tria reuelauit iesus Johāni euāgliste. xxvi. R
Sēsuū refrenatio qualis esse debeat. xvi. M
Sensus hūanus altitudinē diuine sapientie capere nō potest ꝓpter tria. lxxxij. L
Sensus duo sunt in homine. xci. E
Sensus interior quō eterna expiat. xci. F.
Seq̄ dñm nostr iesuz quō fieri debeat. ij. O
Sequi debemus iesum in quinqz. xlix. L
Sermo christi mundat a duobz. lxxij. E
Seruire deo in puericia sex nos puocare debent. viij. U
Ser⁹ in fuiēdo q̄liter se hre debeat. cxiij. A
Sex destruunt dominū alicui⁹. xxxvi. T
Signū vl miraculū tria facit. xi. I
Singularitas est duplex. xvi. K
Signa tria sunt dilectōis ad deū. xxv. G
Signa tria specialis dilectōis. Ibidem D
Signacula septē significāt septē mala q̄ venerūt humano generi ex ꝓuaricatōe ꝓmorū parentū. xlij. O
Signa credentiū sunt quinqz. lxxxi. S
Sobrietas quid sit. xxxvi. Q
Societas bona multa bona ꝓfert. xv. E
Solis naturalis t spūalis opatio. i. B. t. ij D. t. xvij. I. t. xviij. L E F. t. xix. I per totū. et. xx. M
Somnio accidunt multe apparitōes t varie visiōes. xxx. Q
Speculū compat christo ꝓpter duo. xvi. I
Spem nostrā tria sanctificant. cxxi. U
Speculator qñ et qñ non executiōem iusticie facere debet. xx. D
Spūssctūs q nō receḑit in aliquo hoc euenit duplici ex causa. xlij. K.
Spiritual infirmitas dicit periculosa varijs de causis. l. D
Spina triplex. lxij. Q
Sponsus anime. xcix. Q
Spōsus q̄rit t multa ꝓsiderat i spōsa Ibid
Status virginalis matrimonialē statū excellit in multis. xlv. G
Statui ꝓccati inesse valde periculosum est ꝓpter plura. l. U.
Status ꝓccati qualis sit. ciij. B
Stephani visio qualis fuit. xxi. G
Stella visa a magis differebat ab alijs stellis firmamenti in multis. xxxvij. F
Stelle spūales quinqz que ducunt pcōres ad puerum iesum. xxxviij. O
Stella p̄cedēs tres magos occultauit se tri

plici de causa. Ibidē P
Stella a magis visa gessit in se puerū crucē baiulans. et quare. Ibidem M
Studium inueniēdi iesuz est triplex. xl. D
Stulticia est triplex. lx. D
Suffragia dupliciter fiunt. cl. M
Superbia significat p locustam. lxx. A
Susurrium dei quid sit. xiij. D

Temporis nobilitas. xlvi. P
Templū est quadruplex. lvi. O
Temptatōibz nris vti debem⁹ q̄n/ tuplici scuto. cxviij. D
Tempus gratie dicit plenitudo tpis ꝓpter quinq; xxxi. E
Tenebre sunt quadruplices. cxlv. O
Terra est triplex. cxlvij. M
Testis quare assumit. cxx. C
Thesaur⁹ est triplex. xxxviij. U. z. clvij. L.
Theloniū q̄s instituere habeat. cxxij. P
Thomas hoc nomen habet quadruplicem interp̄atōem. xv. D
Thome apostoli dubitatio ꝓmissa ē ꝓpter nos. xvi. L
Thomas tangendo credidit an ex hoc me/ ruerit. Ibidem O
Thomas apostol⁹ tres magos in archiepi/ scopos consecrauit. xxxvij. J
Throno salomonis maria cōpat ꝓpter ho/ nem. cxxij. E
Thronus salomonis cōmendatur a nouē. cxxij. A
Throni salomōis sex sunt gradus. cxxij. L.
Thus offerre spiritualiter. xli. R
Timorem duo incutiunt. viij. R
Timor dñi optatur tria in nobis. cxi. R
Timoris sex sunt species. cxl. J
Tiranni ꝺpantur lupis. cxi. D
Tria habemus a deo quoz̄ memoriā habe/ re debemus. viij. R
Trinitatis inuestigatō est inutilis ꝓpter duo. lxxxij. E
Tria solent homines mirari. c. R
Tria retrahunt nos ab incitamētis chozee cxix. M
Tribulari et pati vult deus suos electos tri plici de causa. cviij. J. z. cxi. K
Turbatio est triplex. lxxv. O
Turturi compatur iohes baptista. xciij. B

Uanegloziosus compatur viatori z seminatori. clvij. E
Udonis hystoria. xvi. S
Ue triplex. xxxiij. O
Uerbū dei mundat a duobus. lxxij. E
Uenit dñs ad duplex iudicium. cliij. D
Uiduis multiplex honor est exhibendus. c xxxix. E
Vidue sunt triplices. cxxix. F
Vidua vera septem debet habere ꝺditōes, Ibidem B
Viduus non debet aureola. cxlij. R.
Videre habemus multa in maria magdale na penitente. ciij. T
Vie sex quibz ambulam⁹ ad salutem. ij. P.
Vigilāt diuīsa hoiz genera diuīs rōibz. ix. A
Vigilia est quadruplex. cliij. K
Vincula peccatoz̄ quattuoz. cxi. D
Vincula petri festum vnde causam recepit et quare celebratur. cxi. O
Vinum spirituale est triplex. lxxij. E
Virginitas comparat regno celoz̄ triplici de causa. vij. M
Virginitatis dignitas in tribus attendit. Ibidem O
Virginalis status matrimoniale excellit in tribus. xlv. B
Virginitas est duplex. xlvi. M
Virginitas est magnum z pulcerrimuz dei donum. Ibidem
Virginitatis formale z nō materiale p peni tentiā acquirit. xlvi. O. et. c. B
Virgo debet esse tarda ad loquendū triplici ratione. lxij. M
Virginitatis triplex grad⁹. c. R. z. cxxiij. O
Virginitas est maioz matrimonio. c. T
Virginū defectus quattuoz. c. E
Virginitas honorat a deo angelis et hoibz cxxiij. P
Virgines sunt quadruplices. cxlij. P
Virgitas ē ꝺsulēda mlt̄is ꝺ causis. cxlij. T
Virginitas compatur rose. clvij. B
Virginitas comparat thesauro Ibidem L
Virgitatis p̄ciositas est quadruplex. Ibidē
Virgitatis thesaurus abscondit tripliciter. clvij. D
Uiridarium qualiter sit plātād dū. cxxiij. F
Uirtutes quinq; sanctā et prudentē faciūt virginitatem. vij. O
Uirtutes q̄nq; sunt q̄ nobilitāt hoiez. xl. D
Uisio est duplex. xvi. R
Uisio dei est triplex. cxxxij. M
Uisio delectabilis surgit ex triplici appara/ tu. cxxxiij. K
Uisio beati stephani qualis fuit. xxi. B
Uita p̄sens designatur per noctem. xv. L
Uitam eternam vt possideamus q̄d agere debeamus. xv. D

Tabula

Uita eterna est appetēda pluribꝫ ꝛc causis. xxxij O
Uitam nostram esse in christo quattuor lin gue testantur. xxxix. F
Uita iustoꝝ cōparatur leoni. lxxiij. D
Uite eterne fructus. lxxvi. U
Uita actiua et ꝺtemplatiua diuersis itine/ribus incedunt. xcj. L
Uita a ꝺtemplatiua ad actiuā vitā interdū est declinandū ꝓpter tria. xcvij. U
Uita corporalis ꝺsistit in duobꝫ. xcvij. T.
Uita actiua significat ꝑ Martham. cx. U
Uita actiua vt meritorie agat requirit septem dies Ibidem X
Uitam ad actiuā disponentia. cxiij. L.
Uitis ꝓphetas significat christū. lxxij. U
Uiuere pie quid sit. xxxvi. G
Uiuere virtuose volens quid facere debeat. cxxvi. B.
Uluēs an ꝑt penitere ꝓ defuncto. clij. X. ⁊ B
Uocat nos ds ad sui noticiā. ⁊ qlis ꝺz esse talis noticia maxime ad salutē. iiij. B
Uocant aliq et aliq non. quare ꝯ. cxxxi. G. et. cxxxij. L
Uoluntas dei est duplex. xxiiij. E
Uoluntas vltima morientis est fideliter adi/plenda. clj. D
Uoluntas nostra debet mēsurari ꝑm triplicē mensuram. li. E
Uox ꝑris baptisato dño cur sonuit. xliij. L.
Uox triplex audiet in aduentu christi ad iu dicium. lxxx. D
Usus alicuius rei est duplex. xxxiij. T
Uterus claudit certa ex ratōe. xcij. M

Xpiani fatui sunt multiplices. v. E
Xps ꝺpat speculo ꝓpter duo. xvi. J
Xps compat soli. xvij. L E F. ⁊ xx. M. per totum
Xps compat se galline. xxij. X
Xps compatur luci. lxix. X
Xps compatur viti. lxxij. U
Xps compatur aquile. lxxvij. F
Xps compatur signaculo amoris duplici ra tione. lxxxix. X
Xps cōpatur fructui ꝓpter q̄ttuor. xcvij. E.
Xps compatur negociatori. clv. P
Xps compatur soli. ci. A. et. cxxxvi. D
Xps compatur gallo albo. cxxvij. F
Xps q̄uis hō nō peccasset carnē assumpsis/set sed impassibilē. xiij. A
Xpi natiuitas qualis fuerit. xvij. X. et. xx. M per totum
Xps quare in nocte ⁊ nō i die natꝰ est. xx. P
Xps vt in nobis spūaliter nascatur sex sunt nobis necessaria. xx. O
Xpo nato quattuor genera hominū gaude re debent. xx. B.
Xps medicus est spiritualis. xxij. M
Xps inquit iudeis. hec oīa veniēt sup gene ratōem istam. que sunt hec oīa. xxij. R
Xpus loquens iudeis dicit. hierusalē hieru salem. quare duplicauit. Ibidem T
Xpus loquens iudeis. āmodo nō videbitis me donec tē. quō sit intelligendū. xxij. A
Xps mittit nobis ꝓphetas: sapiētes et scri bas spiritualiter. xxij. B.
Xps quare natus est in mundū. xxiiij. L
Xps q̄diu fuit in egypto. xxvij. F
Xps quare tādiu incarnari distulit. xxxi. F
Xps quare circūcidi voluit. xxxij. X
Xps triplicē baptismū recepit. xxxiij. B.
Xps septies effudit sanguinē. Ibidem L
Xps vtrū in nobis sit quattuor sunt signa. xxxvij. P
Xpi duplex ptās attēdit i baptismo. xlj. J
Xps singularē ptātē habz i sacramētis. et ꝯ in quattuor. Ibidem
Xps q̄re baptizari voluit. xlij. M
Xpm sequi debemus in quinq. xlix. L
Xps sistit dño ñ ꝓpter se sz ꝓpt nos. lij. D
Xps venit i templū pluribꝫ modis. lvi. R.
Xpus quare Judā elegit in apl'm quē sciuit furē et ꝓditoꝝ futurū. lxvij. G
Xps quō est via veritas et vita. lxxv. G.
Xps ascendit multipliciter. lxxx. L.
Xps dicit regnum quattuor ꝺ cauſ. clv. M
Xps sex fecit ad instructōem nr̄am. lxxx. M
Xps itex octo fecit ad instructōem nostram lxxxi. O
Xps ꝑpēdit in cruce quadruplici modo. cxx vij. J.
Xps in cruce pendens sex modis ad se traxit peccatores. cxxvij. R
Xps quare cōuersatus est cum peccatoribus cxxxij. O
Xps venit in mūdū tribus de causis. Ibidē.

Magines quomō venerande sunt xl. M

Ypocrita est reprehēsibilis in tribꝫ cij. J

Acharie sanguis effusio ⁊ abel mēo ratur contra iudeos ꝑ ceteris triplici de causa. xxij. O

Zizania significat malū hominē. lx. G

Finit Tabula alphabetica.

Tabula

Tabula alterius

partis Thesauri noui de sanctis. s. p quoli/ bet numerū et quottā sermonū ex ordine suo certificans subsequit.

De sancto Andrea Sermo.i.
Ad idem Sermo.ij.
Ad idem Sermo.iij
Ad idem Sermo.iiij.
De sancta Barbara Sermo.v.
Ad idem Sermo.vi.
Ad idem Sermo.vij.
De sancto Nicolao Sermo.viij.
Ad idem Sermo.ix
Ad idem Sermo.x.
De ꝯceptōe btē marie virgis Ser.xi.
Ad idem Sermo.xij
Ad idem Sermo.xiij
Ad idem Sermo.xiiij.
Sub eodem inuenies secretum ex concilio Basilienſi ſuper queſtiones conceptōis glo riose virginis Marie.
De sancto Thoma apl'o Ser.xv.
Ad idem Sermo.xvi
Sub eodem hyſtoriā Udonis epi magde burgenſis. qualiter ꝛ quomodo ſibi ſucceſſit in epiſcopatu ſuo
De natiuitate dñi nr̄i ieſu xpi Ser.xvij
Ad idem Sermo.xviij.
Ad idem Sermo.xix.
Ad idem Sermo.xx.
De sancto Stephano Sermo.xxi.
Ad idem Sermo.xxij
Ad idem Sermo.xxiij
De sancto Johe euāgeliſta Ser.xxiiij
Ad idem Sermo.xxv
Ad idem Sermo.xxvi.
Ad idem Sermo.xxvij
De Innocentibus Sermo.xxviij.
Ad idem Sermo.xxix.
Ad idem Sermo.xxx
In octaua natiuitatis dñi Ser.xxxi.
Ad idem Sermo.xxxij
De circumciſiōe dñi Sermo.xxxiij
Ad idem Sermo.xxxiiij.
Ad idem Sermo.xxxv.
Ad idem Sermo.xxxvi
Sub eodem habes declaratiōem pp̄etatis puerorum p nouo anno eiſdem exponendā.
De epiphania. Sermo.xxxvij.
Ad idem Sermo.xxxviij.
Ad idem Sermo.xxxix.
Ad idem Sermo.xl.
Ad idem Sermo.xli
Ad idem Sermo.xlij.
Ad idem Sermo.xliij.
De ſctis Fabiano ꝛ ſebaſtiano. Ser.xliiij
De sancta Agnete Sermo.xlv.
Ad idem Sermo.xlvi.
De sancto Uincentio Sermo.xlvij
Ad idem Sermo.xlviij.
De ꝯuerſiōe ſancti Pauli Sermo.xlix
Ad idem Sermo.l.
Ad idem Sermo.li.
Ad idem Sermo.lij
Ad idem Sermo.liij
De purificatione beate ỹgis Ser.liiij
Ad idem Sermo.lv.
Ad idem Sermo.lvi
Ad idem Sermo.lvij.
Ad idem Sermo.lviij
De sancta Dorothea Sermo.lix.
Ad idem Sermo.lx.
De ſctā Dorothea vl'appollonia ſer.lxi.
De vna virgine Sermo.lxij
De sancto Ualentino Sermo.lxiij
De sancto Petro i cathedra Ser.lxiiij
Ad idem Sermo.lxv.
De sancto Matthia Ser.lxvi
Ad idem Sermo.lxvij
Ad idem Sermo.lxviij.
Ad idem Sermo.lxix.
De annūciatōe btē marie ỹgis. ser.lxx.
Ad idem Sermo.lxxi
De sancto Georgio Sermo.lxxij
De sancto Marco Sermo.lxxiij.
Ad idem Sermo.lxxiiij
De ſctis Philippo ꝛ Jacobo Ser.lxxv
Ad idem Sermo.lxxvi
De sancta Cruce Sermo.lxxvij.
Ad idem Sermo.lxxviij.
Ad idem Sermo.lxxix
De aſcenſione domini Sermo.lxxx
Ad idem Sermo.lxxxi.
De trinitate Sermo.lxxxij.
De corpore chriſti Sermo.lxxxiij.
Ad idem Sermo.lxxxiiij
Ad idem Sermo.lxxxv
Ad idem Sermo.lxxxvi
Ad idem Sermo.lxxxvij.
Ad idem Sermo.lxxxviij.
Ad idem Sermo.lxxxix.
Ad idem Sermo.xc
Ad idem Sermo.xci.

Tabula

Ad idem Sermo.xcij
De sancto Johãne baptista Ser.xciij
Ad idem Sermo.xciiij
De sctis Petro z Paulo aplis Ser.xcv
Ad idem Sermo.xcvi
De visitatõne glorioſe virginis marie ad Elizabeth Sermo.xcvij.
Ad idem Sermo.xcviij
De sancta Margaretha Sermo.xcix
Ad idem Sermo.c.
De diuisiõe apostolorũ Sermo.ci
De sancta maria magdalẽa Ser.cij.
Ad idem Sermo.ciij
Ad idem Sermo.ciiij
Ad idem Sermo.cv.
Ad idem Sermo.cvi
Ad idem Sermo.cvij.
De sancto Jacobo Sermo.cviij
De sancta Martha Sermo.cix.
Ad idem Sermo.cx
De sctõ Petro ad vincula Ser.cxi
De sancto Laurẽtio Sermo.cxij
Ad idem Sermo.cxiij
De assumptione bẽate Marie virginis Sermo.cxiiij
Ad idem Sermo.cxv
Ad idem Sermo.cxvi
Ad idem Sermo.cxvij
De sancto Bartholomeo Ser.cxviij
De ꝛecollatõe Johis bap. Ser.cxix.
Ad idem Sermo.cxx.
De natiuitate bt̃e marie ỹgis Ser.cxxi
Ad idem Sermo.cxxij
Ad idem Sermo.cxxiij
Ad idem Sermo.cxxiiij.
Ad idem Sermo.cxxv
Ad idem Sermo.cxxvi
De exaltatõe sct̃e crucis Ser.cxxvij
Ad idem Sermo.cxxviij
Ad idem Sermo.cxxix
Ad idem Sermo.cxxx.
De sancto Mattheo Sermo.cxxxi.
Ad idem Sermo.cxxxij
De sancto Michaele Sermo.cxxxiij
Ad idem Sermo.cxxxiiij.
Ad idem Sermo.cxxxv
Ad idem Sermo.cxxxvi
De sancto Hieronymo Ser.cxxxvij
Ad idem Sermo.cxxxviij.
De sancta Hedwige Ser.cxxxix
Ad idem Sermo.cxl
De sancto Luca Sermo.cxli
De vndecim milibꝫ virginũ Ser.cxlij.
De Symone z Juda aplis Ser.cxliij
Ad idem Sermo.cxliiij
De omnibus sanctis Sermo.cxlv
Ad idem Sermo.cxlvi.
Ad idem Sermo.cxlvij.
Ad idem Sermo.cxlviij
De animabus ꝛfunctorũ Sermo.cxlix
Ad idem Sermo.cl.
Ad idem Sermo.cli.
Ad idem Sermo.clij
De sancto Martino Sermo.cliij
Ad idem Sermo.cliiij
De sancta Elizabeth Sermo.clv
De sancta Katherina Sermo.clvi.
Ad idem Sermo.clvij.
De vno martyre Sermo.clviij
De ꝛdicatõne templi Sermo.clix
Ad idem Sermo.clx

Bibliotheca FF. Minorum Magdalensium

Incipiunt sermones notabiles atq; putiles de sanctis per circulū anni. q̄by ab editore suo doctore et p̄dicatore famosissimo nomen vt Thesaurꝰ nouus intitulenť inditū est.

De sancto Andrea

Sermo primus

Relictis retibus secuti sunt euꝫ. scribit Matth. iiij. et legit hodierna die p euāgelicali officio. Thema. Aristo. i libro de animalibꝫ dicit. Gallina vl' perdix cū fouit pullos statim vocat eos. ꝫ audiunt vocem matris et sequūtur eam. Spiritualiter. sic dñs noster ihesus christꝰ cum genuit apl'os suos Petrū et Andreā i fide vocauit eos. ꝫ statim audierūt ꝫ secuti sunt eū. de quo canit hodie eccl'ia. Mox vt vocē dñi p̄dicantis audiuit btūs Andreas relict' retibus quorū vsu actuq; viuebat secutꝰ ē dominū redemptorē. Ideo scribit Gregoriꝰ in omel'. Adhuc nulla i christo miracla videbant nec de resurrectōe audierāt. ꝫ ad vnius iussiōis vocem oīa reliq̄ūt. Ecce vera obedientia. qz dicit Bern̄. Uerꝰ obediēs mādatū nō p̄crastinat. ꝫ parat aures auditui. liguā voci. pedes itineri. ꝫ manus operi. ꝫ sic apl'i. De quo thema. Relictis retibꝫ. In summa euāgelij duo innuunť. Primo a christo benigna vocatio discipulorꝫ. ibi. ambulans ihesus vocauit eos. Secōo ipoꝝ repētina p̄secutio. ibi. Relictis retibꝫ secuti sunt eū. De p̄mo dicit. In illo tpe. s. post baptismū. ieuniū. ꝫ temptatōez. ambulās ihesus iuxta mare galilee Bene Dicūt naturales q̄ sol virtutē suā nō solū ostendit in terris sed etiā in mari. In terris calor sue virtutis lapides p̄ciosos aurū et argentū gignit. In maris ꝙ luttore conche rorē celestē attrahūt. ꝫ sol sua virtute i p̄ciosas p̄fūdit margaritas. Spūaliter. sol est christꝰ. Malach. vlti. Orieť vob timētibꝫ me sol iusticie. Hic sol ꝙ virtutē suam ondit in terris et mari. In terris qz terrēos hoies q̄s inuenit i auꝫ mutat charitatis diuine ꝫ argētū puritatis. Nōne maria magdalena tota fuit terrena ꝫ more terre frigida. ꝫ christus ipam sui luminis calore tangens in nobile aurū mutauit charitatis. ita vt os veritatis de ea ꝓtulit Luce. vij. Dimittunť ei pctā multa qm̄ dilexit ml'tū. Nōne matheus sedens in theloniō fuit terren⁹. sed sol verus ihesus christꝰ purificauit ipm̄ i argentum puritatis mutando. vt relictis oibꝫ terrenis secutꝰ ē eū. Mat. ix. At hāc ꝙ virtutē nō solū i terris ſz ꝫ i mari p̄cipue galilee de mōstrauit. vbi i conchis. i. grossis piscatoribꝫ nobilissimas margaritas Petrū et Andreā rore celestis gr̄e generauit ꝫ ad fidē vocauit. De q̄ subdit in textu. Uidit duos fratres Petrū ꝫ Andreā fratrē eius. Hi sunt due oliue p̄pter plenitudinē pietatis. Hi sunt duo candelabra ꝓpter ardorē charitatis lucēria ante dñm p ꝓstātiā ꝙitatis. Hi sunt due p̄ciose margarite inuente circa mare in conchis. i. i statu hūilis piscatōis. De q̄ text⁹. Erāt enim piscatores. Aug⁹ i q̄dā sermōe de kālēdis ianuarij. Nō elegit reges potētes aut huiꝰmōdi sapiētes. ne vocatio fidei ascriberet potentie ꝫ sapiētie hūane. Itē nō vocauit ociantes ſz iustis laboribꝫ insudātes. ad designandū q̄ ad fidē vocati ď iustis laboribꝫ debēt viuere. Gen. iij. In sudore vultꝰ tui vescer⁹ pane tuo. Nō de rapīa vt aliq̄. ꝫ posito casu q̄ p se n rapiūt. tñ habēt ꝓplices ꝫ ꝓsentiūt. De q̄ bꝰ apl's Ro. i. Nō solū q̄ agunt ſz q̄ ꝓsentiunt digni sunt morte. Aliq̄ viuūt ď vsur⁹ vt illi q̄ ꝓcedūt denarios. ꝫ viceūsa recipiunt latos grossos. imo minꝰ i numero q̄z soluūt accipiūt. cū scribit Lu. vi. Mutuū dātes nihil inde sperātes. Habeť nāq; ď vsu. c. i ciuitate. Qui charꝰ vēdit ꝓpter dilatōez vsurā capit q̄z alias i parata pecunia daret. Et h̄ n ꝓpetit christiano. ſz illď qď dicē p̄s. Labores manuū tuar⁹ de. ꝫ illos vocauit dñs dicens Uenite post me faciā vos fieri piscatores hominū. quasi diceret. nō eritis ex vobis loq̄ntes. Matth. x. Nō vos estis q̄ loq̄mi ſz spiritus p̄ris vr̄i q̄ loquitur in vobis. Grego. Nisi intus sit q̄ doceat inuanum lingua doctorꝫ laborat. ps. lxvij. Dñs dabit ꝙ bū euāgelizantibꝫ virtute multa. Jō apl's Ro. x. Quomodo p̄dicabūt nisi mittanť. Nam sicut piscatorē oportet q̄ habeat licētiā dñi cuius sunt aque. ꝫ sic p̄dicatorē oportꝫ q̄ habeat licentiā apostolici vl' ep̄i aut plebani cuiꝰ sunt aque. i. ppli. iuxta illď Apoca. xvij. Aq̄ multe populi multi. Nam sicut nūcio si credi debeat oportet q̄ habeat lr̄as regis. Ideo laici p̄dicare nō debent. qz nō est eis indultū sed inhibitū. ď here. cū ex iniūcto. At si quis

De sancto Andrea

se diceret missus a deo p visionē debz hō pba/
resicut moyses hō pbauit per signa. vt habet i
can. ō ose. dis. ij. Reuera. Et dic notāter. pi/
scatores hoīm. nō honor tpaliū. nō honorū
Jō dns mittēs discipulos suos ad pdicādū
Au. x. dixit eis. Nolite portare sacculū neq;
pecūiā. Per sacculū intelligit pecunia. dic glo.
Et ppter hāc dicare est manifeste phibitū
Mat. x. Nolite possidere auz neq; argētū ne/
q; pecuniā i zonis vr̄is. Act. viij. Pecunia
tua tecū sit in pditōem. Mat. x. Gratis ac
cepistis gratis date. ¶ ¶ In hō innuit
dns q finalis causa pdicatōis nō dz esse pe/
cunia sz sal aiarū. t captura pisciū. i. hoīm.
Abacuc. i. Facies hoies quasi pisces maris.
Hoc debēt ptēdere Piere. xvi. Mitto eis
piscatores mltos t piscabūt eos. Et tal pi/
scatio ē vtil valde. Prio qz ducit ad fidē. ad
Ro. x. Quō credēt ei quē nō audierūt. quō āt
audiēt sine pdicāte. Ergo fides ex auditu. au
ditus p v̄bū christi. Secdo ē vtilis tal pisca
tio. qz pducit ad salutem. vt dic Alexander
tercius. t habet de offi. or. inter cetera. Inter
cetera que ad salutē populi christiani spectāt
pabulū v̄bi dei marime noscit necessarium.
D ¶ Dixi secūdo subiūgit discipuloz repē
tina p secutio. de quo sub dubio i textu. Et illi re
lictis retibz cōtinuo secuti sunt eū. Ecce v̄a
obedientia. nobis in exemplū. si dns dederit
nobis grām inspiratōis nō debem⁹ resistere:
sed statim obtpare. De q Eccl. v. Nō tardes
p̄uti ad dnm et ne differas de die in diē. id
est. ne dixeris cras cras. Rō Bed. Qui ho/
die aptus nō est cras min⁹ apt⁹ erit. Sz sta
tim dēmus parere. vt scti apli q nullā dilite
ratōem ceperāt. Piero. Imperfecta obedientia
reputat. perfecta nullā quit excusatōem. Un ar
guit ille q p opa pietatis se excusabat Mat.
viij. Dne permitte me p mū ire t sepelire prem
meū t seqr te. audiuit a christo iesu. Dimit/
te mortuos sepelire mortuos suos. tu aūt seq
re me. ¶ ¶ Sz diceres. vñ oriebat illa
repētina discipuloz p secutio. Rndet Pie/
ro. sup Mat. Prio ex v̄bi dei v̄tuosa opati
one. cū dixit. venite post me. cor eoz medul
litus penetrauit t ptinus eos p̄uitit. qz scri/
bit ad Heb. iij. Uiu⁹ est sermo dei et efficax
t penetrabilioz omni gladio ancipiti. Et im
pletū est illd ps. lxvij. Dedit voci sue vocem
v̄tutis. Nā v̄bū dei p̄pat surculo arbori insi
to. Jaco. i. Suscipite insitū v̄bū. Sic surcu
lus insit⁹ arbori trahit totā arborē ad sui na
turā. sic v̄bū dei totū cor ad dei gratiā. Se/
cūdo pucnit ex diuina inspiratōe. Aliter hō
vocat exteri⁹. christ⁹ v̄o interi⁹. Jō potuit an
dreas dicere illud ps. lxxxiij. Audiā q̄d loq̄
tur in me dns dē. Bre. Vox dni audit cuz
inspiratio mente p̄cipit. Hō t fecit sctus an
dreas. Tercio pucnit ex mirabili facici irra/
diatōe. Dicit eni Piero. Certe eni fulgor di
uinitatis t maiestatis occulte relucebat in
hūana xpi facie. vt etiā p̄mo aspectu trahe/
bat hoiem. Facies eni xpi speciosa erat ad in
tuendū q dicit petr⁹. i. Pe. i. In qua desidc/
rāt angeli pspicere. Dicit eni de salomōe. iij.
Regū. x. Uniūsa terra desiderabat videre fa
ciem salomōis. Sz ecce hic pl⁹ q̄ salomon.
Mat. xij. Quarto pucit ex potēti attractō/
ne. potēs eni erat attrahere quē vellet. Unde
Piero. Sicut magnes attrahit ferz sua vir
tute. tāto magis dns celi t terre trahere po/
terat quē vellet. Jo Joh. vi. Nemo pt veni/
re ad me nisi pr̄ me⁹ traxerit illū. ¶ ¶ Sz
diceres. tūc nulli dz iputari si nō venerit ad
fidem qz nō trahit. Rndet de⁹ parat⁹ ē oīs
trahere et oibz dare grām. teste apl'o. i. Thi/
mo. ij. Uult oēs hoies saluos fieri t ad agni
tionē veritatis pucnire. Si aliqs nō veni/
at ad fidem indispositū se facies p peccatum
ad grām percipiēdā nō est culpa dei sz petō/
ris vt nō trahat. quia se nō disposuit p libez
arbitriū. ¶ ¶ Sed diceres. que est cau/
sa q trahit istū t nō illū. Rndet Aug. super
Joh. Causa i generali est vt in illis q̄ trahūt
resulgeat ordo misericordie. in aliis vero or/
do iusticie. In speciali vero causa esse pt. sed
iniusta esse nō potest. sed stat in dei mirificor/
dia. De quo Ro. ix. Non est volētis neq; cur
rentis sed miserentis dei. Et subdit Augus.
Noli velle iudicare si nō vis errare. Sed si
non traheris ora vt traharis. Illa tractio n.
fit per coactionē sz per inductōez. vt declarat
Anſ. in silitudinibz exemplo rami viridis.
t Aug⁹ exemplo nucis. Ostendis inqt oui
ramū viridē. t trahis eā. ostendis nuces pu
ero et trahis eū. nō violentiā faciēdo sed per
rami ostēsionē appetitū ouis t per nuces vo/
luntatē pueri allicīēdo. Et sic deus ostendit
nobis ramū viridē. id ē. p̄mittit delectabilez
visionē. ostendēdo nucē. i. gl'iam celestē q̄ est
circūdata cortice dura. i. penitentia amara.
sed inueniem⁹ nucleū dulcedinis. Luce. iij.
Penitentiā agite et appropinquabit vobis
regnū celoz. Nam sicut nucleus abscondit
sub cortice amara. sic celestis dulcedo sub a/
maritudine penitētie. Un ps. xxx. q̄ magna

multitudo dulcedinis tue dñe quã abscondisti timentibꝫ te. s. sub actõe penitẽtie. Act. xiij. Per mltas tribulatões oportet nos intrare in regnũ dei. Ad quod nos perducat deus in secula ꝛc̃.

Sermo ij. Ad idem

Relictis retibus

Protinuo secuti sunt eũ. Mat. iiij.

Thema. Mgr in li. viij. d̃ ꝓpetatibꝫ rerũ dicit. q̃ sol habꝫ ꝫ tutẽ attractiuã. Nã vapores d̃ mari attrahit et tandẽ in nubes ꝺẽsat. ⁊ sic ꝺẽsatos eos resoluit nũc in pluuias. nũc in gñdines. iã in niues. ℣ Spũaliter. sic sol iusticie ꝫ tute sue dꝛitatis attrahit ad se hoies humiles q̃ sunt fumo similes. Sap̃. v. Quasi fumus q̃ a vento est diffusus. Et fumus seu vapor fuerũt hi duo apli ante vocatõem. sed dñs eos ad se traxit ⁊ in nubes ꝺũtit. De q̃ Isa. lxi. Qui sunt hi q̃ vt nubes volãt. Et bene Andreas nubibꝫ ꝺparat. quia nubes se fundũt pluuiã q̃ terrã rigat et fecũdat. sic btũs Andreas imbrẽ sue doctrine fudit ⁊ corda idolatrãtia irrigauit et in fide roborauit. ℔m q̃ canit ecclesia. Myrmidones idolatras diu fluctiuagos rete cepit fidei. Mõ si isti vapores. i. hũiles piscatores nõ fuissent attracti per solẽ iusticie imber doctrine nõ per eos descẽdisset. Nã nõ fuerũt doctores sz piscatores. Jõ Aug. dicit Christꝰ frãgere volens ceruicẽ superbꝫ non q̃siuit per oratorẽ piscatorẽ. sed ꝑ piscatorem lucratꝰ ẽ imperatorẽ. Jdeo dicit thema. Relictis retibꝫ. In sũma ꝫ bꝫ p̃missorũ duo tangũt. Prio discipulorũ pfecta ꝺuersio. ibi relictis retibꝫ. Scõo subiungit eorũ digna ꝺsecutio. ibi. cõtinuo secuti sunt eũ. Dixi prio tangit discipulorũ pfecta ꝺũsio. ibi. relictis retibꝫ. Nam hꝫ est signũ pfectõis relinquere ea que sunt necessitatis ad esse cõseruatõis. De quo Gre. viij. moral. Ad culmen pfectõis tendũt q̃ exterius cũcta dereliquunt. Et tales fuerũt Petrꝰ et Andreas Sed diceres. q̃d reliquerũt qui penit⁹ nihil habuerũt. Rñdet Grego. in omel. In hac re plꝰ pẽsare debemus animũ q̃z cẽsum. mltũ reliq̃t q̃ sibi nil retinuit. q̃uis paꝛ habuerũt apli tñ illud totũ reseruerũt. Nos igit habita cũ amore possidemꝰ. ea que nõ habemꝰ cũ desiderio q̃imus. Ipi etiã desideria reliq̃rũt. a sequẽtibꝫ tanta ꝺmissa sunt. quãta a non sequẽtibꝫ ꝺcupisci potuerũt. ℟ Sed dicere. talẽ pfectõem nõ valeo habere. Rñdꝫ Gre. Multa fratres relinq̃tis si terrenis desideriis renũciatis. Atq̃a coꝛ ⁊ nõ substãtiã pensat deus. Nam dicit Bern̄. Plꝰ nocet cõ cupiscẽtia q̃z substãtia. Jdcirco si nõ potes relinquere totã sbstantiã relinque inordinatã ꝺcupiscentiã. hꝫ est. nimiũ amorẽ. Nã dic Christꝰ. super Matth. Apli relinq̃ntes terrena docuerũt q̃ nemo ꝑt possidere terrena et ad celestia peruenire. Nõ dicit terrena habere sed possidere. hꝫ est. nimio amore inherere. Et hoc est qꝺ dicit ps. lxi. Diuitie si affluãt nolite coꝛ apponere. i. amorẽ. Quia dic Augustinꝰ. Talis est vnusq̃sq̃z qualis ẽ sua dilectio. si terrena amas terra es. si deũ amas deus es. s. participatiue. Nã amantes terrena sunt in multiplici amaritudie. amãtes vero celestia sunt in mẽtis iubilo. Videmꝰ enī q̃ inter celũ et terrã sunt aqua ⁊ aer. aqua adheret terre. aer celo. sic amãtibꝫ terrestria iest lachrimatio ⁊ tribulatio. amãtibꝫ ꝫo celestia inest serenitas ⁊ iubilatio. Vñ Grego. super Cant. Qui terrenis inheret inuenire nõ põt nisi quod i terrenis latet. scz amaritudinẽ et laborẽ. qui autẽ celestibꝫ: inuenit dulcedinẽ ⁊ ꝺsolatõem. Et sic fecerũt scti apli Petrus ⁊ Andreas relinq̃ntes terrena vt inuenirẽt celestia. Relictis retibꝫ: dicit textus. ℣ Pro quo sciẽdũ. si volumꝰ esse discipuli dei tunc multiplex est rete quod debemꝰ relinq̃re. Primũ est diaboli. secundũ mundi. tercium carnalis vicij. Primũ est rete diaboli. hꝫ est peccatũ. De quo Habacuc. i. Expãdit sagenam suã et extraxit. ⁊ congreganit in rete suuz. scz peccati. Q q̃z callide allicit hic. delectatõnem peccati ꝓponẽdo. sz funẽ amaritudinis immittẽdo. Psal. cxl. Cadẽt in retiaculo eiꝰ pctõres. Jdcirco declinemꝰ ab hꝫ reti diaboli. iuxta illud Eccl. xvij. Cõuertere ad dñm et relinque peccata. Et hoc ꝓpter duo. Primo ꝓpter vitare dei irã. quia scriptũ est Eccl. xij. Altissimus odio habꝫ pctõres. Et August. Scio deũ omni criminoso esse inimicũ. Secũdo declinemus ab hoc reti diaboli ꝓpter cõsequi dei misericoꝛdiã. quia scribit puer. xxviij. Qui ꝺfessus fuerit peccata ⁊ reliq̃rit ea misericoꝛdiaz consequet. ℣ Secũdũ rete relinquendũ est rete mundi. De quo Isa. xix Expandẽtes rete super faciẽ aquarũ emarcescẽt. Aque sunt trãsitoria mũdi. iuxta illꝺ. i. Joh. ij. Trãsit mũdus ⁊ ꝺcupiscẽtia eiꝰ. ãmo ad modũ aque fluẽtis. vt habet. ij. Reg. xiij Oẽs morimur et quasi aque dilabimur. et

De sancto Andrea

Sap. v. Tanq̃ nauis que ptrãsiũt fluctuã tem aquã. cui⁹ cũ pterierit nõ ẽ vestigiũ inue nire. Propter qđ dicit Gre. Facile mũdũ re spicio si ea q̃ in mũdo sunt ꝑsidero. ¶ Duo nãq̃ dãnabilia sunt in mũdo. videlicz 1° ceptio et interfectio. Primũ ẽ ꝺceptio. De q̃ Aug. O mũde immũde q̃ntos decepisti q̃ multos seduxisti. Propter qđ dicit Piero. Si mundus cultello veritatis aperiret non nisi falsitas i eo inueniret. Ideo Aug. ad dy oscoz. Mũdus cui arridet fallit t in periclo ponit. Reuera i piculo. quia scribit Jaco. iiij Qui vult esse amic⁹ mũdi inimic⁹ dei ꝺstitu itur. Acce periculũ. Scdm qđ est in mundo 2° est interfectio aie seu dãnatio. De quo Job xxi. loquens de mũdo dicit. Tenẽt timpanũ t cytharã t gaudẽt ad sonitũ organi. ducũt in bonis dies suos t in puncto ad inferna de scendũt. Idcirco saluator dixit Matth. xvi Quid ꝓdest homini si lucret vniuersũ mũ dum. anime vero sue detrimentũ patiatur. Ideo Chrisꝰ. Miser est mund⁹ miserrimi q̃ cum sequunt. nã sp mundana opa excluserũt hominẽ ab eterna vita. Acce mors aie. Jõ declina ab hoc reti. ¶ Terciũ est rete carnal 3° vicij. De quo puer. xxix. Qui blãdis fictisq̃ sermõibꝫ loq̃tur amico suo. rete expãdit gref sibꝫ suis. Et sic caro blandit suauitatẽ. vt ha beat puer. viij. Mulier in ornatu meretriceo ꝑ parata ad capiẽdas animas garrula t vaga deosculat iuuenẽ et ꝓcaci vultu blãdit dicẽs Veni inebriemur vberibꝫ t fruamur cupitis amplexibꝫ. Et subdit. Irretiuit eũ multis ser monibꝫ. t sequit eam quasi bos ducꝰ ad vi ctimã. t ignorãs q̃ ad vincula stultꝰ trahat. ¶ Spũaliter. per mulierẽ itelligit carna q lis cõcupiscentia. illa ducit hominẽ ad capti uitatez mortis. Prouer. vi. Mulier pciosaz aiam capit viri. id ẽ concupiscẽtia carnis q̃ ducit ad interitũ mortis. De q̃ Greg. Cum caro ad tpus suauiter viuit spiritus inetnũ perdit. Ideo apl's Ro. viij. Debitores su mus nõ carni sed spiritui. Et subdit. Qui i carne sunt deo placere nõ possunt. Eccli. xvij Nil nequi⁹ q̃ qđ excogitauit caro t sanguis. quia caro concupiscit aduersus spiritũ Gal. v Et spoliat spiritũ delicijs suis vt inãt Ber. Impossibile est aiam repleri delicijs spiritus que subiacet carnalibꝫ delectatõibꝫ. Dec tria retia simpliciter sunt reliquẽda. s. peccati. mũ di et carnalis vicij. Quia fm Gre. Momẽ taneũ est qđ delectat eternũ qđ cruciat. Que reliquerũt sancti apostoli Petrus t andreas ideo pfecte sunt conuersi. ¶ Dixi sedo q subiungit eorũ digna cõsecutio in textu. ubi. t secuti sunt eum. s. fide. opatione. virtute et passiõe. Sunt enim qui sequunt deũ p fidez sed ab eo recedunt per opatõnem malã. vno pede. s. fide sequẽtes. sed gressu opatõis dia bolũ imitãtes. De quibꝫ iij. Regũ. xviij. Usq̃quo claudicatis in duas partes. Et sũt hi de quibꝰ ad Tytũ. i. Confitent se nosse deum verbis. factis autem negãt. Et cuius vtili tatis est hoc. De quo Jsido. Quid ꝓdest q̃ fide iungimur deo et operibꝫ disiũgimur. q̃si diceret. nihil. Jaco. ij. Fides sine operibꝫ mor tua est. Alij sunt q̃ sequunt p fidem sz nõ p finalem cõsummatõem. De quibꝫ Lu. viij. In tpe credunt et in tpe tẽptatiõis recedũt. scz ab ope bono. vt habet Judic. ij. Cito de seruerũt viã per quã ingressi fuerãt pres eoz. Et talibꝫ nõ est salus. quia dicit Leo papa Nõ inchoantibꝫ sed perseuerãtibꝰ dabit p̃ mium. Et ideo Grego. Incassum bonũ agi tur si ante terminũ vite deseras. Sz beatus Andreas secut⁹ ẽ xp̃m p fidẽ t opatõz ꝓ tu tis. ¶ Uita eni xp̃i i mũdo erat opatõ ꝓtutis. vt sctitas. pietas. iusticia. mãsuetu do. t charitas. Per has vias secutus ẽ an dreas christũ. Unde turba de eo clamauit. Redde nobis hoiem sanctũ iustũ mãsuetũ t piũ deoq̃ chare. Lũq̃ duceret ad crucẽ fa ctus ẽ ꝺcursus ppl'oz dicẽtiũ. Innocens san guis ei⁹ sine causa dãnat. Quos tñ rogauit apl's ne suũ martyriũ impedirẽt. Itẽ secutus ẽ finaliter p viã passiõis. De q̃ saluator ait Matth. xvi. Qui vult venire post me abne get semetipm t tollat crucẽ suã t sequat me. qđ et fecit sctus Andreas dicẽs illũ Job. xxiij. Vestigia ei⁹ secutus est pes me⁹. ¶ Nam passio sancti andree fuit aliq̃ mõ sil'is passioni christi: t aliquo mõ dissil'is. Primo dissil'is. qz christꝰ crucifixus rectꝰ. petrꝰ reũ sus. andreas trãsuersus. Christ⁹ tanq̃ caput obtinuit superiora. petrus tanq̃ alter ꝓncepꝰ obtinuit inferiora. Ideo conuenies fuit vt andreas teneret medium. dextrã sursum ad christũ. sinistrã deorsum ad designandũ spre uisse tpalia. Secundo passio andree est si 2° milis passioni christi quãtũ ad quinq̃. Pri mo quia christus volũtarie sustinuit. vt ha betur Isa. liij. Oblatus est quia ipe voluit. Sic beatus Andreas videns crucẽ paratã dixit. Securus et gaudens ad te venio. vt impleret i eo illud ad Hebre. xij. Propositi sibi gaudio sustinuit crucẽ. Itẽ dixit cũ crucẽ

¶ Sermo ¶ iii

vidit.amator tuus semp fui. semp desidera/ui amplecti te. Ipe enī ideo crucē amauit qz sciebat se i ea redēptū. z amatorē suū i cruce pēdisse nouerat. z p crucē tanqz per viam 2° ꝓpendiosam ad regnū ire sperauit. Secūdo est similis in hoc. qz christꝰ volētes eū a pas/sione auertere aduersarios reputabat. sicut Petr̄ Mat. xvi. q cū audiuit christū loḡn tem de passiōe dixit ei petrꝰ. Absit a te dñe. nō erit tibi hoc. Qui conuersus dixit petro. Vade post me sathana scandalū mihi es. qz nō sapis ea que dei sunt sed ea que hominū. At btūs Andreas cū popul⁹ voluit impedi re passionē suā et egeā lapidare. ne hoc face 3° ret rogauit. Tercio christꝰ de cruce descende/re noluit cū iudei clamarēt Mat. xxvij. Si filiꝰ dei es descēde nūc de cruce. ipe recusauit. Et sic btūs andreas cū Egeas eū ō cruce ō ponere voluit. ait. Ago viuꝰ de cruce non de/scendā. iam enī video regem meū ꝙ me expe/ctat. Et in cruce orauit deū ne de cruce eū de/4° ponere ꝑmitterz. Quarto christꝰ in cruce do/cuit nos p ꝑsecutorib⁹ orare z spiritū ꝑi cō mendare. Sic fecit Andreas. quia legitur. Biduo viuens pendebat in cruce ꝙ xpi noīe z docebat populū. Quinto christꝰ p crucis 5° ignominiā in gloriā intrauit. De quo Luce vlti. Nōne oportuit christū pati. z sic intra re in gl'iam suam. Et sic btūs andreas dixit O sancta crux accipe me ab hominib⁹ z red de me mgro meo. vt per te me recipiat qui p te me redemit ℟ Moraliter. sic p ista dat nobis intelligi ꝙ hō ascēdens crucē pe/nitētie debet ista quinqz habere. Primo debz crucē penitētie ascēdere voluntarie. dicēs cū ps. liij. Voluntarie sacrificabo tibi. nō coacte Quia dicit Aug⁹. Nemo inuitꝰ bene facit. etiā si bonū ē qđ facit coacte nō acceptat deꝰ. quia nō necessitatē sed arbitrij libertatē respi/2° cit deus. Scdo volētes auertere eū a penitē tia debz inimicos reputare. iuxta illud Mi chee. vij. Inimici hois domestici eiꝰ. Nā p istū modum inducimur odire parētes qñ a do volūt nos auertere. Luce. xiiij. Si qs vēit ad me z nō odit prez suū et matrē suā nō potest meus esse discipulꝰ. Aug. Licz amādꝰ ē ge/neratorē tñ ꝓponēdus ē creator. Tercio crucē penitētie nō debemꝰ vsq ad mortē dimittere Nam crux penitētie est lectus i quo discipu lus xpi debz mori. De quo Augꝰ. Lectū suū reliquit iesus discipulis suis. qui vult cum isto quiescere in celo in isto iaceat lecto. mori atur in cruce penitentie si vult christū crucifi/4° xum placatū videre. Quarto debet verbo et facto alios informare. ad Gal. vi. Vos qui spūales estis instruite hmōi. Nam nō suffi/cit ꝙ quis nitit seipm saluare nisi etiā alios trahat ad deum. Apocal. xxij. Qui audit di uinam inspiratōem dicat veni. Scribit enī Jaco. v. Qui cōuerti fecerit peccatorē salua/bit aiam eius a morte. Et econuerso habetur Ezechiel. iij. Si nō locutꝰ fueris impio vt auertat a via sua mala. sanguinē eiꝰ de ma/nu tua requirā. Et talis ꝓ cōqueri illō Isa. 5° vi. Ue mihi qa tacui. Quinto per penitentiā debemꝰ ad gl'iam peruenire. De quo Mat. iij. Penitentiā agite et appropinquabit vo bis regnū celorū. Ecce qz pciosa crux peniten tie. Dicit Chrisꝰ. sup Matth. O crux rutilā tior auro. splēdidior sole. qđ de te referā. oia li gata solues. paradisum apens. contritoz sa nas. tristem letificas. ad vitā eternā reuocas Ideo Matth. xvi. Qui vult venire post me abneget semetipm z tollat crucē suā scz peni/tētie. et sequat me. Chrisꝰ. Non sufficit crux sua sine tua. q ꝓpa mala ꝓmittit iustū est vt per ꝓpriā pnā diluat.

¶ Sermo iij. ¶ Ad idem

6 ¶ Uenite z videte

Joh. i. In verbis premissis duo i nuuntur. Primo discipulorꝝ vocatio. Secūdo eorū renunciatio. Primū ibi. veníte. Secundū ibi. videte. De primo di/citur in textu. In illo tēpore. scz cum Johānes baptisauit circa iordanē predicās bap/tismū penitētie z testimoniū phibens de chri sto. videns eū venientē ad se ait. Ecce agnus dei. et dixit Hic est qui baptisat i spiritu. ego vidi et testimoniū phibui. quia hic est filius dei. Et altera die iterū stabat Johannes tc. ¶ Nota modus doctrine iohānis dif ferens fuit a modo doctrine christi z discipu lorū eius. christus enī circueundo docebat. similiter z apostoli. De christo habet Mat. iij. Circuibat iesus totā galileam docēs i si nagogis. De discipulis vero legitur Mar. vlti. Euntes in mundū vniuersum tc. Sz iohānes stabat in vno loco trās iordanē et instruebat de christo homines venientes ad eum. Ratio quare christus discurredo doce bat. quia pdicatio christi facta est credibilis per miracula. Ut ergo virtus eius innote/sceret ipe et discipuli eius circuibant. Predi catio vero iohānis nō est ꝓfirmata miracul'

quia iohānes nullū signū fecit. vt habet Johan. x. Sed merito et sanctitate vite cōfirmauit p̄dicatōnem suam. ideo stabat. Item stetit. i. cōstans fuit in ꝯfessione veritatis vt saluator attestatur Matth. xi. Quid existis in desertū videre arundinē vento agitatam. quasi di. Non est talis. ideo stetit. qđ significat constantiā eius. Subdit. et ex discipulis eius duo. Et respiciens iesum ambulantez ꝛc. Alchuin⁹. Johānes stat: iesus ambulat. quia lex et figura cessare debebat. qz testimoniū de christo p̄buerūt. Et hoc iohānes ꝯfirmat dicēs. Ecce agnus dei. Christ⁹ venerat ad iohannē post baptismū ne iudei crederēt q̄ veniret ad ꝯfitendū peccata. sicut et ipsi. ideo dicit. Ecce agnus dei. s. innocēs. nō peccata ꝯfitens sed tollens. ideo ait. q̄ tollit peccata mundi. Figurat Exo. xij. Erat agnus sine macula. Et sic christus. teste petro. i. Petri. ij. peccatū nō fecit. Dic agnus dixit lupis de innocētia sua Joh̄. viij. Quis ex vob arguet me de peccato. Dic est agnus a pphetis desiderat⁹ Isa. xvi. Emitte agnū dñe dominatorē terre. ¶ Sed diceres. cur iohānes cum aliter nō nominauit cū de alijs aialibus etiā fiebāt sacrificia. vt de hircis. caprīs vitulis colūbis ꝛc. q̄ erant p̄figuratiua veri sacrificij. s. christi. q̄ se obtulit hostiā viuā et immaculatā deo in odorē suauitatis. Eph̄. v. Respondet. Licz alia fierēt sacrificia in tē plo certis tēporibꝫ. vnum tamē erat quotidianū et p̄ncipale. scz mane z vespere. De quo Mūeri. xxviij. nec mutabat. Et sic christus erat designatus qui quotidie offert p nostra salute. De qua oblatōe habet in canōe de cōse. dist. ij. nihil. In sacrificijs magnis nulla oblatio aptior ista. Nā licet passio sanctoꝝ qui p christo passi sunt prosit ad salutē. hoc tamē est q̄tū ad oblationē isti⁹ agni. Et sic est quasi oblatio adiuncta principali sacrificio: Idcirco est agn⁹ singularis qui vicit leonem. i. diabolū. et vrsum. i. mundū. Johan. xvi. Confidite qm̄ ego vici mundū. Jō Beda in omel. Johānes p̄ ceteris mortalibꝫ innocentē eū cognouit. et dona sui vellet spontе largiturū. ex quo vestē nuptialē nobis facere possumus. et nos sanguine redēpturus. Ideo subdit. Qui tollit peccata mūdi. qđ i lege nec per agnū nec per alia sacrificia fieri potuit. De quo ad Heb. ix. Impossibile est sanguine hircorū aut vitulorū auferi peccata. Sed iste est agn⁹ de quo scribit Osee vltī. Auferomnē iniq̄tatē. Iste est agnus q̄ offertur mane et vespere. id ē p his q̄ p̄sentes sunt et adhuc erunt. Dic est agn⁹ qui p nr̄a redemptōe est oblatus. de quo. i. Pet. i. Nō auro aut argento corruptibili. sed sanguine agni incōtaminati. i. immaculati redempti estis. De quo Christ⁹. Omnes scelerati aut peccatis aggrauati ad ipm cōfugere debent. quia scribit. i. Joh̄. ij. Ipe est ppiciatio p peccatis nostris. Dicit nāq̄ Nicola⁹ de lyra Ipe est in quo est gratia et virtus purgatiua peccatorū. Subdit. Et audierūt eū duo discipuli loquentē et secuti sunt iesum. qz tota intētio erat iohānis vt discipulos suos adduceret ad iesū. Subdit. Conuersus iesus vidit eos sequentes se. Nō audebāt ei loqui qz incognitus eis erat. sed vt daret eis fiduciā loquendi cōuertit se ad eos. z dixit eis. Quid q̄ritis. Nō querit vt discat sed vt ipi intentōem aperiāt per se. z eos ad audaciā z familiaritatē p̄uocet. Ecce h̄ est primū ꝟbū qđ dñs loquit̄ i isto euāgelio. z ogrue. quia primū quod req̄rit deus in hoie est recta intētio. Ideo Alexander papa. et habet in canone. xv. q. vi. si sacerdotibꝫ. vbi dicitur. Non sunt attendenda que fiant sed quo aīo fiant Ubi glo. Potiꝰ respicienda est facti causa q̄z ipm factū. Propter qđ hortat nos Grego. xxviij. moral. Vigilanti cura intētio est pensanda. Tūc discipuli audita benigna allocutōe dixerūt cū fiducia. Rabbi vbi habitas. quasi dicerēt. Te querim⁹: tuā habitatōnē: tuā doctrinā nos doceas. quia mira z magna audiuim⁹ de te a iohāne. Dicit eis. Uenite et videte. Christ⁹ dicit q̄ dñs domū alienā demōstrabat eis. Beda dicit. Sollicite debemus appetere z mansionē christi q̄rere. s. i nobis. De qua habet Hierem. vij. Bonas facite semitas vestras z studia vestra z habitatio vobiscū. Et apl's ad Ephe. ij. Coedificamini in habitaculū dei in spiritu sctō. qz scribitur Apoca. xxi. Habitabit cū eis eorū de⁹. ¶ Sed diceres. i quibꝫ habitat de⁹. Respondet p̄mo habitat in pacificis. De quo psal. lxxv. In pace factus est loc⁹ eius. nō in cōtentiosis et rancorosis. ij. ad Thozin. xiij. Habete pacē z deus pacis et dilectōnis erit vobiscum. Secūdo habitat in cordibꝫ mūdis. pō. xxi. Tu autē in sancto habitas. id ē. in mūdo corde. Sap. i. Nō habitabit i corpore subdito peccatis. Ideo Leuiti. xi. Sancti estote quoniā ego sanct⁹ sum. Dicit Hugo in libro de bono ꝰciētie. De⁹ q̄ est amator mūdicie cor pollutū peccatis nō p̄t ihabitare.

Sermo IIII

Jdeo Aug⁹ in soliloquio. Mundū habita culū xcet te emūdans virt⁹. qui nisi a mundis cordibꝫ videri poteris atq; teneri. Jdeo Isa.i. Lauami ⁊ mūdi estote. qz ī aīas sanctas se trāsfert. Hab̄. vij. Jō Au.ī ome. viij sup iohēz dicit. Deus qui charitas est ⁊ pec catū mortale ita opponunt nisi vnū radicit⁹ euulsuz fuerit aliud plātari nō poterit. Propter quod dicit Greg.in omel. Tergat sordes prauī operis q̄ pparat xo domū mentis. 3° Tercio habitat i humilibꝫ. Prouer.iij. Cū simplicibꝫ sermocinatio eius. De quo Isa. vlti. Sup quem reqescet spiritus me⁹. super humilē et quietū. nō in corde superborum. Jaco.iij. Deus supbis resistit. humilibꝫ aut̄ dat gratiā. Nam magni dñi ibi libenter habitant vbi honorant. ⁊ sic xp⁹ honorat p humilitatē. De quo Ecci.iij. Magna ē dei potentia soli⁹. ⁊ ab humilibꝫ honorat. Jdeo Ecci.vij. Humilia valde spiritū tuum. Rō Origē. Si humilis nō fueris gratiā dei nō habebis. 4° Quarto habitat in dilectis. Joh. xiiij. Si quis diligit me ad eum veniemus ⁊ apud eū mansionē faciemus. Et sic domin⁹ libenter mansit apud Lazarū martham et mariam. quia dilexerūt eū. Dicit nāq; August. Charitas sancta coz pacificat. ꝺo quietū tribuit locū et pparat. Nam dicit Hugo in li. de laude charitatis. Charitas ita familiaris est xo q̄ ipe māsionē habere nolit vbi charitas nō fuerit. Jdcirco Aug⁹. Cetera nō prosunt vbi charitas xsit. ¶ Hanc habuit btūs Andreas. Et eius charitas pbat ex multis. Prio ex repentina cōsecutōe. Secūdo ex omniū terrenoz relictōe. Tercio ex ferenti nois christi p̄dicatōe. Quarto ex veniola passione. Dixi p̄mo charitas beati andree pbat ex repentina ꝺsecutōe. quia dicit Linconiēs sup. vij. āgelice hierarchie. Amore nil velociꝰ. nihil acutiꝰ. nil penetrabiliꝰ. q̄ a natura sua nō reqescit donec ad dilectū p̄ueniat. Et si ipedit vl retardat tota mens tristatur ⁊ expectatōe attediat. Richar.li.iiij.ꝺ ꝺtemplatōe dicit. Amanti ois mora nimis lōga et expectatio tediosa ē. Et sic btūs Andreas mox vt audiuit vocem dñi secutus ē eum. Secꝺo eius charitas pbat ex omnium terrenoz xserti ōe. Aug⁹. Quātū q̄s xspicit scz terrena. intātū diligit. qz pfecta charitas omnia contemnit que ei⁹ officiū impediunt Sed temporaliū ꝺcupiscētia maxime officiū charitatis impedit. vt dicit Aug⁹ in lib. lxxxiij. q̄stionū. q. xxvi. Charitatis venenū est spes adipiscendoz̄ ac retinendoz̄ tpaliū Jdeo omnia reliquit andreas ꝓp̄ christū. vt potuit dicere cū apl'o Phil'. iij. Dia arbitratus sum vt stercora vt christū lucrifacerē Et hoc fuit signū pfecte charitatis. De quo Bre. viij. moral'. Ad culmen tēdūt pfectōis 3° q̄ exteriora cūcta xrelinquūt. Tercio pbat ei⁹ charitas ex ferenti nois christi p̄dicatōe. quia dicit Chrisō. Nos ē amātiū vt amorē suū silētio tacere neq̄ant. Et sic btūs andreas nō potuit obticere p̄conīū christi ⁊ fidem christi. sed etiam i cruce p̄dicauit. ⁊ vigiti milia hoim ꝺuertit. Quarto pbat ei⁹ charitas ex patienti crucis toleratōe. Unde Origen. Uolūtarie patiēdo pbauit q̄ facit amauit. imo nō solū voluntarie ⁊ libenter. sz etiā letāter mortem sustinuit. qō est pfectoz̄. De quo Aug⁹. Perfecta est charitas vt q̄s mori pro christo sit paratus. Et sic fecit btūs andreas vt patet in eius vita

Sermo iiij. Ad idem

Uenite post me scribit Mat.iij. ¶ Nō btūs Andreas et alij discipuli a dño iesu q̄ntupliciter sunt vocati. Prio vocauit 1° eos ad sui noticiā. vt habetur Johannis.i. Uenite et videte. Et post h̄ redierūt ad sua. Secūdo vocauit eos ad discipulat⁹ grām. 2° vt habet Matth̄. iij. Uenite post me faciaz vos fieri piscatores hominū. At illi relictis retibꝫ secuti sunt eū tanq̄ discipuli magistz. Tercio vocauit eos ad singularitatis et familiaritatis amicicia. ⁊ sic frequenter legim⁹ Assumpsit iesus petrū iacobū et iohem secrete. vt habet Mat.ix. dū suscitauit puellam ⁊ Luc.xviij. et Mat.xvij. et Mat.xx. cum reuelauit eis secretū eius passiōis in monte 3° quādo trāsfiguratus fuit. Quarto vocauit eos ad apostolat⁹ excellētiā. vt habet Mat. x. Cōuocatis iesus duodecim discipul' misit illos binos et binos. Quinto vocauit eos 4° ad passiōis cōcomitantiā. Joh.xv. Nō est discipul⁹ super magistrū. nec seru⁹ maior domino suo. si me p̄secuti sunt et vos p̄sequēt. ⁊ Joh.xx. Sicut misit me pater sic ego mitto vos. s. ad passionē. Mat.x. Ecce ego mitto vos sicut oues i medio lupoz̄. Et sic moraliter. Quid enim ꝓdesz singulis annis recitare vocatōem apl'oz̄ si nō haberet moralē edificationē. ¶ Jdcirco sicut vocauit 5° iesus suos discipulos corporaliter. ⁊ sic nos

De sancto Andrea

vocat moraliter et spiritualiter. Prio vocamur a deo ad sui noticiã. scz cum ratõe illuminati p creaturã cognoscim⁹ creatorez. z hoc est principiũ salutis. quia sine dei noticia nõ est salus. De quo Bern. Si deũ ignoras poterit ne fore salus. q. d. non. Subdit Non ei amare poteris quẽ ignoras. Cui cõsonat Aug. Inuisa amare possum⁹. incognita vero nunq̃. Sed hõ creatus est ad dei cognitõem et dilectõem. vt dicit magister i. ij. sententiaz. di. i. Rationalis creatura creata est vt deũ cognosceret. cogñscẽdo amaret. amãdo possideret. possidendo sua frueret ẽtate. Modo quõ amabis quẽ non cognoscis. Iõ de ignorãtibꝫ dñm dicit. i. Thoz in. xiij. Ignorans ignorabitur. hoc est. ignorans deum ignorabit. id est. non acceptabit a deo. vt dicit Gre. in moral. et habet. xxxviij. dis. Qui ea que dei sunt ignorat nescit a domio. z q̃ ea que dei sunt sapiũt a dño sapiũt. i. acceptãt. Sz diceres. qual' debz esse dei noticia ꝺ necessitate salutis i adultis i hac vita. Respondet general' z impfecta. s. vt ꝺgñscas eum creatorẽ. ꝓfuatorẽ. oim bonoꝝ largitorẽ et remuneratorẽ. quia pfecte nõ ꝑt de⁹ cognosci in hac vita. vt dicit Bern. Perfecta cognitione nulla creatura ꝑt deũ cognoscere. qz tali cognitõe deus sibi soli cognit⁹ est. Et hoc est qꝺ scribit Mat. xi. Neo nouit filiũ nisi pater. Glo. s. essentialiter. plene. pfecte. z comp̃hensiue. Et subdit ibidem euãgelista. Neo nouit patrẽ nisi filiꝰ. s. pfecte z comp̃hẽsiue. Nam licet homines cognoscũt deũ hic p fidem. et sancti in patria per manifestã visionem. nõ tñ p visionẽ appꝓhensiuã. quia dicit sctus Tho. pte. i. q. xi. ar. viij. Nullus intellectus creatus totaliter ꝑt deũ appꝓhẽdere. qz de⁹ infinitus est. cognitio hois finita. mõ finiti ad ifinitũ nulla est ꝓportio. Propt̃ qꝺ scribit Hugo de sacramentis. li. i. pte. iij. ca. ij. Deus ab initio sic noticiã suã ab hoie temperauit. q⁹ sicut nũq̃ totus poterat ꝺprehendi sic nũq̃ prius totaliter ignorari. Et ꝑm Ber. Sicut nullꝰ pfecte ꝑt deũ cognoscere. sic etiam nullus ꝺz esse qui de deo simpliciter velz ignorare. Pro quo sciẽdũ triplex ẽ cognitio dei que i sacra reperit scriptura. s. cognitio ratõis. deuotõis. glorificatõis. Pria est cognitio rõis quam p creaturaꝝ intuitionem inuestigam⁹. quia creature nõ sunt a seipis. Psal. xcix. Ipe fecit nos. Et si creature placabiles tibi sunt: magis vero tibi placere debet creatoꝛ. vt habet Sap̃. xiij. Si q̃ specie creaturarũ delectati sunt sciãt q̃nto hꝝ dominator eorũ speciosior est. aut si virtutez z opera creaturarũ mirati sunt intelligãt ab illis tẽ. A magnitudine enim speciei et creature poterit eorũ creator cognoscibiliter intueri. Et apls Ro. i. Inuisibilia dei per ea q̃ facta sunt intellecta conspiciunt. Hãc cognitionẽ de deo antiqui philosophi habebãt. quẽ nõ deũ sed causam rerũ appellabant. De hac noticia dicit Grego. in moza. sup illo verbo Job. xxxvi. Omnes homines vident eũ vnusq̃sq̃ intuebit ꝓcul. Omnis homo eoipso q⁹ rõnalis est debet ex ratõne diligere deũ qui condidit eum. Et subdit. ꝓcul intueri. qꝺ nõ est speciem cernere sed ex sola operũ suoꝝ ammiratione ꝑpensare. Secũda est cognitio deuotõis. que fit per fidem. Unde. i. Tho. xiij. Nunc cognoscim⁹ ex pte z per speculũ i enigmate. Et illa cognitio fidei oritꝫ ex ꝓdicatõne ꝟbi dei. vt habet Ro. x. Quomodo credẽt sine ꝓdicante. nam fides ex auditu. auditus per verbũ christi. Nam ex nullo habet clari⁹ dei noticia q̃z ex sacra scriptura. vt inqt sctus Tho. parte. i. q. i. ar. ix. Maioꝛ cognitõ non habet in hac vita sicut i sacra scriptura. Ad circo qui eã legere nesciunt saltẽ audire diligenter debent. iuxta illud Grego. sup Eze. Omnes qui viã vite desiderãt ꝟba vite audire debẽt vt deuz ex eis cognoscãt. vt impleatur in eis illud Joh. x. Ego cognosco oues meas z cognoscũt me mee. scz cognitõe ꝺuotionis. Et sunt hi qui ꝓpter deũ delectãt de lectabilia z aggrediunt difficilia. z cum hoc seruant dei mãdata i vera fide. Hi probant se nouisse deum. De quo. i. Johã. ij. In hꝝ scimus quoniã cognoscimus eũ si mãdata ei⁹ obseruamus. Qui ꝟo dicit se nosse deum et mandata eius nõ custodit mẽdax ẽ. Tercia cognitio est cognitio glorificatõnis. De qua. i. Thoz. xiij. Tunc cognoscã sicut et cognitus sum. scz facie ad faciẽ cõtẽplantes. iuxta illud. i. Joh. iij. Videbim⁹ eũ sicuti est. Tũc adimplebit illud Piere. xxxi. Non vltra docebit vir primũ suum dicens. cognosce dominũ. omnes enim cognoscẽt me a minimo eorũ vsq̃ ad maximũ. Nam ꝑm Bern. Magistrum ibi semel vidisse est omnia didicisse. Prima noticia notificat deuz quia ẽ. Secũda quia bon⁹ est. Tercia quia glorioꝰus est

Secꝺo nos vocat christus ad discipulat⁹ gratiã. Et hꝝ fit cum inspirat nobis fortissimũ affectũ et desideriũ discendi omnia eius bñplacita. z p viribꝫ faciẽdo. z doctrinã ei⁹

Sermo CIIII

et vitam nostrā vite eius ꝺformādo inquantum possumus. vt impleat in nobis illō Ezechielis .i. Similitudo hominis erat in eis. In hoc enī fiunt homines ei⁹ discipuli cum magistri sui discant doctrinā ⁊ faciūt ſm eā. iuxta illud Joh.x. Oues mee vocē meā audiunt et sequunt me. Proponit enī nob christus magister noster tres lectōes. quas si dicerem⁹ veri eius discipuli essem⁹. Pria lectio est mandatorū obseruatio. De q̄ Johā. viij. Si vos manseritis in sermōe meo veri discipuli mei eritis. Secūda lectio est tēporaliū rerū abdicatio. Luce. xiiij. Nisi quis renūciauerit omnib⁹ que possidet non potest meus esse discipul⁹. Notanter dicit renūciauerit. nō reliquerit. quia ſm Bedā in glo. super eodem verbo. Relinquere est perfectoꝝ q̄ omnia postponūt. sed renūciare cōuenit omnibus qui ita tēporalia possidēt vt mēte ad eterna tendant. iuxta illud August. Omnia vilescūt cui solus dē⁹ dulcescit. tales oia tēporalia ordinant ad eterna. Tercia lectio est ꝓximorū dilectio. Unde Joh. xiij. In hoc cognoscent omnes q̄ mei estis discipuli si dilectionē habueritis adinuicē. scz ordiatā ⁊ deificam. que talis est vt Bern. dicit. Sic diligantur homines ne amentē eorū errores.

Tercio vocat nos ad sui familiarē amiciciā. Hec amicicia cōsistit primo in frequenti visitatōe. s. dei ad hominem. ⁊ hois ad deū vt interpolatis tēporibꝫ deus hominē ⁊ hō deū se pe visitet. De dei visitatōe habet Job. x. Uisitas eum diluculo. Super quo Greg. i persona dei. Cū homies visito dura corda emollio. rigida flecto. aspera mitigo. frigida accendo. debilia roboro. vaga stabilio. nutātia cōfirmo. ⁊ dū venio tenebrositatē illustro. Similiter homo debz deū visitare. s. a strepitu secularū tumultuū cessare ⁊ elōgare. meditādo eius magnalia et cōtemplādo mirabilia ⁊ alia quecunq̄ eius opa. dicendo illud ps. cxviij. Meditatio cordis mei i ꝺspectu tuo semp. Nam per hec exercitia visitam⁹ dominum. vt inquit Aug⁹. Cum eterna cogitamus iam nō in hoc mūdo sumus. quia eum trāscēdimus et deo appropinquam⁹. Et ſm Hugonē. Quanto magis accrescit mentis ascensus tanto familiarioꝝ erit dei cognitio. Secūdo familiaris amicicia cōsistit in secretorū reuelatōe. Nam crebr⁹ se visitātes semper aliq̄d de secretis suis mutuo reuelāt. Dō ex parte sua pmisit deus Isa. xlv. Dabo tibi thesauros absconditos ⁊ archana secretorū. vt scias q̄ ego dñs. Et illa reuelatio fit ſm magnitudinē dilectōis. Ideo Richar. li. iij de contēplatione. Ex magnitudine diuine dilectōis ꝓpendet modus diuine manifestationis. Aliquādo est reuelatō sensualis. vt cū res corporalis videt per quā interi⁹ mystica res intelligit. vt moyses vidit rubū ardentē ⁊ non cōburentē. vbi ostēdit ei ignē diuitatis videndo rubū hūanitatis. Aliq̄n intellectualis. scz imagines mentales intellectu aliter videndo ⁊ intelligendo. vt iohannes. Aliquādo sine omni imaginatōne spūssanctus tangit mentē. Aliquādo est supintellectualis. ⁊ hoc plus fit per dilectōnem q̄z per intellectū. quia deus pl⁹ diligit q̄z intelligit. ideo dilectio intrat vbi intellectus foris stat. Et talis reuelatio fit per inspiratōnem diuinā. vt habet Job. iij. Dictū est mihi verbū absconditū. Bre. in moral. Absconditū verbū audire est locutōem spūssancti corde pcipere. Et subdit Job. iij. Quasi furtiue suscepit auris mea venas susurrij ei⁹. Ubi Bre. Susurriū pcipe est subtilitates intime allocutōis occulte ꝺgnoscere. Mā ſm Bre. Uox dñi auditur cū inspiratio mente ꝺcipit. Similiter homo viceuersa ꝺz secreta sua deo reuelare. ⁊ intimas cordis sui affectōes euapōrādo exalare. vt sic cōtingat voces emittere magis ex officio affect⁹ q̄z intellectus. iuxta illud Lañ. ij. Dilectus me⁹ mihi et ego illi. scz reuelādo secreta p affectiōes et desideria. Quia dicit Bre. in moza. Alie ꝟba sunt desideria. Nam si desiderū sermo ñ esset ꝓpheta nō diceret. Desideriū cordis eorū audiuit auris tua. ps. ix. ¶ D Sz di. q̄ tūc ē dei locutio. Rñdet Ber. sup cāti. Locutio dei ē infusio doni. sed respōsio anie est ammiratio cum grāz actōe. ¶ Sed diceres. q̄d tunc ē susurriū. Respondet q̄ est intima inspiratio vt dicit Bre. in moza. que per os carnis exp̄mi nō potest. Et hec est familiaris amicicia deuote aie cū deo. Tercio ista familiaris amicicia ꝺsistit i fidelitate. ⁊ illā hz dē⁹ ad nos. vt habet Deute. xxxij. Fidel deus ⁊ absq̄ vlla iniquitate. ⁊ sic nos fidelē affectōez dēm⁹ habere ad eū. vt in omnib⁹ dei gl̄iam ⁊ non nostrā q̄ram⁹. vt docet apl's. i. Cho. x. Siue māducatis siue bibitis vl'aliquid aliud facitis omnia ad dei gl̄iaz facite. Sz heu ꝺq̄rit⁹ salomō puer. xx. Multi hoies misericordes vocant. virū autē fidelē quis inuenet. q̄si di. ē rarus. Et apl's Phil. ij. Oēs q̄ sua sunt querūt et nō que iesu christi Quarto.

De sancta Barbara

vocauit eos ad apostolatus excellentiã. et sic nos. Et hoc fit cũ deus inspirat nobis deside rĩũ aias querẽdi vt nõ solũ hõ sit sollicit⁹ de salute aie sue sed etiã aliorũ. Nam ꝟ est val de acceptũ deo. vt inquit Greg. sup Ezech. Nullum deo tale sacrificiũ sicut zel⁹ aniarũ. Et hoc cõsiderans apls inquit. ij. Tho. xij. Ego autẽ libẽtissime impendã et superimpẽ dar egoipe p aiabꝫ vris. Et sic christ⁹ voca uit petrũ Joh. vlti. Petre amas me. inter rogãdo trina vice. Et subiũxit. Pasce oues meas. s. exemplo. ꝑdicatõe. ⁊ oõne Nam dicit Bern. Oportet apostolicũ virũ vbiqz renunciare deũ. s. voce et opere. vt etiaz fecit sanct⁹ andreas Quito vocauit discipulos ad cõcomitantiã passiõis. Et de hac vocatõe scribit in multis locis. Prio Joh. xv. Non sit discipul⁹ sup magistrũ nec seru⁹ maior dño suo. si me psecuti sunt ⁊ vos perse quent. Secũdo de eadem vocatõe habet Jo hãnis. xx. Sic me misit pater sic mitto vos in mundũ. s. ad passionẽ. Tercio de eadẽ vo catõe habet Mat. x. Ecce ego mitto vos si cut oues in medio lupoꝝ. Sic hodie de⁹ vo cat electos suos ad cõcomitantiã passionis ij. Thim. iij. Omnes q̃ pie volũt viuere in christo iesu psecutionẽ patient. Nam p mul tas tribulatões oportet nos intrare i regnũ dei. Actuũ. xiiij. Et sic btus andreas secutus est christũ. Job. xxiij. Vestigia ei⁹ secut⁹ est pes me⁹. vt ipleret i eo illud Sap. xviij. Si mili pena seruus cũ domino afflictus ẽ. Ui de de similitudine passiõis in pcedenti ſmone qui incipit. Relictis retibꝫ secuti sunt eũ scz per ignominiã passiõis crucis. put dixit Mattꝫ. xvi. Qui vult venire post me abne get semetipm et tollat crucem suam. et sequa tur me ⁊c.

De sancta Barbara
Sermo v.

Quinqz fatue ac
ceptis lampadibꝫ nõ sumpserũt ole um secũ. prudentes vo acceperunt oleũ in vasis suis cũ lampadibꝫ. Mat. xxv. In verbis pmissis duo innuũt. Prio ꝺ gi nium insipientiũ negligẽtia dãnosa. ibi. qn qz fatue nõ sumpserũt. Secũdo subiungit virginũ prudentũ diligentia. ibi. prudentes vo. De primo dicit. In illo tpe. s. feria tercia post palmarũ volẽs christ⁹ ostẽdere q̃ iudei nõ essent intraturi ad nuptias celestes. di xit parabolã istam. Simile est regnũ. id ẽ. p sens eccl'ia militans decem virginibꝫ. Greg. Per illas nõ tantũ qui seruabãt castitatem virginalem intelligunt. sed omnes fideles i ecclesia sancta dicunt virgines propter inte gritatem fidei. De qua Athanasi⁹. Quã ni si quisqz integrã inuiolatãqz seruauerit absqz dubio ineternũ peribit. Et sic mulieres dicũ tur hic virgines. De quibꝫ apls. ij. Tho. xi. Despondi vos vni viro virginẽ castã exhi bere christo. id ẽ. integritatẽ fidei. Et figurã tur per numerũ denarũ. ppter decem ꝓcepta ad que obligamur. Matth. xix. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. Et dicũtur virgines propter continentiã ab illicitis acti bus. Et ponit hic duplex quinari⁹. ppt du plicem sexum. scz propter viros et mulieres. que accipientes lãpades suas. Chrisost. super Mat. id ẽ. fidem. que illumiat animã sicut lampas domũ. Ideo christus vocauit fidez lumen. Johan. xij. Adhuc modicũ lumẽ in vobis est. Glo. lyre. id ẽ. parua et modica fi des. Exierunt obuiam sponso ⁊ spõse. Chri sostom⁹. id ẽ. pparauerũt se ad obediendum christo et eccl'ie. quia exquo accepim⁹ fidem concorditer debemus cõcordare cũ volũtate christi et eccl'ie. Subdit. quinqz autẽ erãt fa tue et quinqz prudentes. Origenes. Qui re cte credũt et iuste viuũt dicunt prudentes. qui autẽ pfitent fidem et nõ agunt opa ad salutem dicunt fatue. Gregor⁹. Quid p deſt q̃ fide deo iungimur et moribꝫ disiun gimur. quasi di. nihil. Jacobi. ij. Fides sine operibus mortua est. quasi di. fatuitas

Nota multiplices sunt fatui christia ni q̃ cõprehendunt et intelligunt p q̃nqz vir gines fatuas vt dicit Orige. quia sensuũ de licijs et vicijs se dederũt Primi fatui sunt qui fidẽ habẽt et male agũt. Vñ puer. xiij. Qui cogitat mala facere stult⁹ vocabit. Et si ille q̃ cogitat mlto magis ille q̃ opat Tales sunt ꝑm August. q̃ lãpades habẽt et nõ ole um. i. fidem et nõ opa. Ere. Sicut lãpas si ne oleo fetet ⁊ nõ lucet. sic fides sine opibus bonis. Propter qõ dicit saluator Mat. v. Sic luceat lux vra coram hominibꝫ vt vide ant opa vra bona et glorificent patrẽ vestrũ qui in celis est. Nam fides sine operibꝫ est fi des demonũ. De quo Jaco. ij. Demões cre dunt et cõtremiscunt. Et subdit ibidẽ. Sic corpus sine spiritu mortuũ est. sic fides sine operibꝫ. Ideo collaudat Ysido. fidẽ formatã dicẽs. Btus ẽ q̃ recte credit. ⁊ credẽdo bene

viuit. Sedi fatui christiani sunt q̄ postq̄ male agunt per sapiētes corrigi nolūt. Unō Prouer. xviij. Nō recipit stult⁹ v̄ba prudē tie. Rō ponit Eccl'es. xij. Uerba sapiētum sunt quasi stimuli per quos corrūpit vesania Et q̄ qui talia verba correctiōis nō recipit est signū fatuitatis. De quo pueb. vij. Qui odit correctōes insipiēs est. Et q̄d amplius. odit corripientē et nō amat. Un Prou. xv. Non amat pestilens eū qui se corripit. t habet disciplinā tanq̄ p ludibrio. de q̄ Prou. xv. Stultus deridet doctrinā p̄ris sui. Sed ecōtra puer. xv. dicit. Cor sapiēs querit doctrinā quā fatuus spernit. eo p scribit Eccli. xxi. Cor fatui quasi vas cōfractū. t omnem sapientiā nō tenebit. Naz sicut cribrū tenet furfura et nō farinā. sic tales stulti tenēt inutilia et non pficua. Tercij fatui christiani sunt qui alioz vitā respiciūt t excessus. et se p alioz malicia excusare volūt. Nec est fatuitas de qua Eccl. xxi. Pes fatui facile in domū primi. Nam fatui currūt hincinde. t sic tales ad vitā alienā habēt aduertentiā Quid tibi de vita aliena. cū scribit Gal. vi. Unusquisq̄ onus suū portabit. nā nō portabit pater iniquitatē filij. nec econuerso. Eze. xviij. sed aīa que peccauerit ipa morietur. Jō apl's Roma. xiij. Tu quis es qui iudicas alienū seruū. si stat dño suo stat. si cadit domio suo cadit. Ideo Seneca. Proprij est stulticie alienā vitā cernere sinamq̄ obliuisci. Tales enim sunt stultiores asinis. Nam si aliquis asinus videt alū cadentē ipe circūit. Ipi autē fatui p eandē viā sequunt dicētes. iste fecit hoc similiter t ille. cur ñ ego. Piero. Multitudo sociorū nō sinit impunitū crimē. Jō Exod. xxiij. Non sequeris turbā ad faciendū mala. Dicit nāq̄ Grego. Nō minus ardet qui cū multis ardet. Uidemus ei de q̄nto plura ligna de tanto maior flāma. Idcirco homo sapiēs attēdat a[illegible]rtiā t consideret seipm. Hugo. Multe sc[illegible]e hominū sed nulla melior q̄ qua hō seipm cognoscit. Jō dicit Sene. Sūma philosophia est suūpi⁹ noticia. Bern. Quid pdest scire cursus sideru q̄n hō nō nosce seipm. q. d. nihil. sed est fatuitas. Quarti fatui christiani sunt q̄ in tali statu viuunt in quo mori inuiti vellēt. vt luxurioſi. adulteri. t oēs q̄ scienter viuunt in mortali peccato. q̄ sciūt p nō est sal⁹ in tali statu. t tamē nolūt cessare nec desistere. O fatuitas magna p nunq̄ vna hora securi sunt Eccl'es. ix. Nescit homo finem suum. sed sic aues c. p̄sunt laqueo t pisces hamo. sic hō i tpe tribulatōis. i. mortis. Nam hō nescit tē pus an mane meridie vel vespe die vl nocte moriet. iuxta illud Job. xxxij. Nescio q̄diu subsistā et tollat me factor me⁹. Neq̄ homo scit locū vtrū in mensa vel in lecto vel in domo vl in foro. Bern. Q̄ morimur certū ē. incertū autē vbi vel quō. mors vbiq̄ te expectat. sed si prudens es vbiq̄ expecta eā. Jō fatua audacia est i pctō mortali viuere. imo etiam in mortali obdormire. vt dicit Aug. i li. de verbis dñi. Qui in vno peccato mortali obdormit audacior est q̄ q̄ cū septē hostibus de morte sua adinuicē obligatis pligit. Heu hoc nō aduertūt adulteri. fornicarij. ebrij. vsurarij. superbi et auari. De q̄b Eccl's vij. Sunt impij q̄ ita securi sunt ac si vitā iustorū habeant. Sed hoc vanissimū iudico. imo fatuissimū. quia sine timore peccant. nō ex ignorātia aut infirmitate hūana. sz ex malicia. Et tales timēt dāna rer. puidi sunt ad custodiēdum tpalia. sed nō curāt amissionem bonorū spiritualiū t eternorū. Tales timent infirmitatē t mortē corporis querētes medicos ad cōseruatōem vite. sed nō timent infirmitates eternas et mortē animaz. cum sm Augustī. maius est damnū in amissione vnius anime q̄ corporū mille. Immo dicit Bern. Totus mūdus ille nō pt estimari ad pciū vni⁹ anime. Ideo prudens homo nec p die nec per horā in tali statu viuere deberet in quo mori nollet. Cū hortamur in euāgelio Matth. xxv. Uigilate q̄ nescitis die neq̄ horā. Aug⁹. Si nescis qua hora dominus veniet semp vigila vt paratū te inueniat. Idē Latet vltim⁹ dies vt obseruent omēs dies. id ē. singul' diebus et horis debem⁹ ita viuere ac si singulis diebus et horis mori deberem⁹

Quinti fatui christiani sunt qui q̄rūt q̄ i uenire nō possunt. sz longā vitam in h̄ mūdo. et nō querūt quod faciliter inuenire possunt. sz virtuose viuere: quod est sapientis. Eccl'es. vi. Quid habet amplius sapiēs stulto nisi vt pergat illuc vbi est vita. s. p manēs Stultus vero solum videt vt i hac vita fluida viuat. De quo Seneca. Stultus ē qui querit vt diu viuat. sed nō vt bene viuat curat. Talis fatuus fuit diues Luce. xij. q̄ dixit. Anima mea requiesce comede et bibe et epulare. habes ei multa bona reposita in annos plurimos. Cui dixit deus. Stulte hac nocte aīmā tuā repetēt a te. que vero cōgregasti cuius erunt. Sic est qui thesaurizat et

De sancta Barbara

nō est in dēū diues. id ē. nō querit diuitias virtutū. nec cogitat de futura vita sz solū de p̄senti que est modica. Job. xiij. Breues dies hoīs sunt. Reuera breues. Jaco. iiij. Que est vita vestra vapor ad modicū parēs. p̄s. cxliij. Dies hoīs sicut vmbra p̄tereunt. Sz heu multi cogitāt sup̄ multa z lōga tēpora z edificant firma edificia. cū tm̄ hic simul hospites. ad Hebre. xiij. Nō habemus hic manentē ciuitatē sed futurā inq̄rimus. De p̄senti vero vita scribit Sap̄. v. Tanq̄ nūci⁹ p̄currens et nauis que p̄trās̄it fluctuantē aquā. cuius cū p̄terierit nō est vestigiū inuenire. aut tanq̄ auis que trās̄uolat in aere. et nullum inuenit argumētū itineris ei⁹. sz tm̄ sonitus alaꝝ. aut tanq̄ sagitta emissa in locū destinatū. tanq̄ spuma gracilis q̄ a procella dispergitur. tāq̄ fum⁹ q̄ a vēto diffusus ē. tā q̄ memoria hospitis vni⁹ diei p̄tereūtis. Sic nos nati cōtinuo desinim⁹ esse. Ecce fa uitas magna ꝯfidere in istam fluidam vitā

¶ Sz diceres. nō debeo habere medicos ad ꝯseruandū me in p̄senti vita. Rñdetur q̄ sic. quia scribit Eccli. xxxviij. Honora medicū p̄pter instantē necessitatē. Et subdit. Altissimus de terra creauit medicinā. z vir prudens nō abhorrebit eā. Sed dicit sc̄us Tho. in ordine ad vitā gratie et glorie. Nam scribit Isa. xxx. Expectat nos dē⁹ vt misereat nostri Et sic nos intēdere viuere debem⁹ vt miseri cordiā eius acq̄ramus z vt peniteam⁹. q̄ dicit apl's Ro. ij. Ignoras q̄m benignitas dei te ad pēnitētiā adducit. Et sic christ⁹ ait paralitico. xxxviij. annis i infirmitate iacēti. Vade amplius noli peccare ne deteri⁹ tibi cōtingat. ¶ Sexti fatui christiani sunt q̄ bōa opera faciūt sed recta intentōne carent. Hi sunt q̄ lāpades habēt bonor opeꝝ. sed carēt oleo recte intentōis. De q̄bꝫ Aug⁹ de verbis dñi. Qui nō ppterea gaudent vt intrisec⁹ do placeant nō habēt oleū secū. nihil enī habēt dū ptinenter viuūt nisi id qđ in laudibꝫ hominū attingūt. De talibꝫ dicit Grego. Qui rectam intentōem in ope nō tenēt totū opus amittūt. Qui ꝯsonat mḡr in. ij. sniaꝝ. dis. xl. Actus simpliciter mali sunt q̄ peruersam intētōem habēt. Hi dicēt in iudicio. Date nobis de oleo vr̄o. i. phibete nobis testimoniū bonor opeꝝ. Rñdent prudētes. Ite pot⁹ ad vēdētes z emite vob. i. ad hoīes adulatores q̄z laudē desiderastis z acceptastis. q̄si diceret. q̄d pdest vob laus hoīm nisi ꝯsequ⁹ trāseuntiuꝫ. cessat hō laudare pdet ypocrita

p̄mium suuꝫ. Fatuus mercator est q̄ exponit merces suas nihil habētibꝫ. Et sic ypocrite opa bona faciūt ppter aspectū z laudē hoīm. De q̄bꝫ Eccl. xx. Lasciu⁹ et imprudēs nō seruabit tpus. s. futurū ad remunerādū. ¶ Septimi fatui christiani sunt q̄ bōa opa agunt z charitatē nō habēt. De q̄ Bre. Sic lāpas nō lucet sine oleo sed fetet. sic op⁹ bonū sine charitat̄ vnctōe deo nō placet. De q̄ apl's. i. Ihoꝝ. xiij. Si charitatē nō habuero nihil sum. s. in ꝯspectu dei. Vñ Hilari⁹ sup̄ ioh̄em Frustra est oīs operatio nisi dei assit dilectio.

¶ Sz diceres. quare charitas signat per oleū. Rñdet septē de causis vt dic̄ Plinius. ꝯm septem pp̄erates seu silitudines olei charitati compatas. Prima. oleū ē dilatatiuū. nam parua gutta stillās in vestē i magnum dilatat spaciū. sic charitas nō manet inclusa sz opatur z dilatat in multa bōa opa. De quo Bre. Charitas nō est ociosa sz opatur magna si est. et nō soluz q̄ ad se sed etiā q̄ ad alios. sicut apl's inquit. i. Ihoꝝ. x. Nō q̄rēs qđ mihi vtile est sed qđ multis vt salui fiāt. Secūda pp̄rietas. oleū est penetrabile. sic charitas penetrat interiora cordis. nō solū exterius. i. verbis. De qua dicit. i. Joh̄. iij. Filioli nō diligamus verbo et lingua sed opere z veritate. nō sicut hi de q̄bꝫ scribit ad Tytum. i. Confitent̄ se nosse deū verbis. factis autē negant. O quot sunt tales. de quo p̄s. lxxvij. Dilexerūt eū in ore suo. z lingua sua mentiti sunt ei. cor autē ipor nō erat rectuz cū eo. nec fideles habiti sunt in testamēto ei⁹. vt dicentes se christianos z agētes opera diaboli. Matth̄. vij. A fructibꝫ eor cognoscet̄ eos. Origenes. Quid speratis in hoc salvari q̄ christiani appellami. nā nomē christiani nō saluat hominē sz op⁹. iuxta illō Mat. vij. Non omnis q̄ dicit mihi dñe dñe intrabit regnū celorū. sed q̄ facit voluntatē patr̄ mei qui est in celis hic est qui intrabit in regnū celor. Nam dicit apl's. i. ad Ihor. iiij. Nō est regnū dei in sermōe Tercia. oleuz nō est sonoratiuū sed leniter cadit cū fundit. sic charitas nō cū indignatōe agit op⁹ sed pie. De quo apl's. i. Tho. xiij. Charitas nō agit pperam. nō irritat nec irritat. sed implet illud Greg. Qui vere dēū amat oīa equaliter portat. Audemus q̄ rota nō vncta murmurat aut sonat. sic homines charitatē nō habētes cum murmuratōe et difficulter operant. Origenes. Plura nō toleramus q̄ charitatē nō habem⁹. Quarta. oleū est lenitiuum.

Sermo CVI

sic charitas omnia grauia facit leuia. Greg. Amāti nihil ē difficile. ppter qđ dic̄ Bern. Ubi est amor ibi nō ē labor sed sapor. vt impleat in hoie amāte illđ qđ scribit a Gregō. Mens que fortiter rēū diligit dulce estiat qđ amarū sit. vt btūs Laurēt⁹ q̄ dixit. Latrones tui refrigeriū mihi pstant Unita. oleū est purificatiuū. quia ferrū vel calibē politū a rubigine conseruat. sic charitas ꝺfuat hominem a rubigine pecc̄ati. i. Pet. iij. Charitas operit multitudinē pcc̄ōr. vt p3 de Maria magdalena. Lu. vij. Dimissa sunt ei pec cata multa qm̄ dilexit multū. Jō puerb. x. dicit. Uniuersa delicta operit charitas. ⁊ Grego. in ome. sup Lu. vij. Quid frēs credimus dilectōem nisi ignē. qđ culpā nisi rubiginez. tanto pl⁹ rubigo pcti consumit quāto plus mens hois accēdit charitate. Hexta. oleuz ē cōditiuū cibi. sic charitas ḡtificat et ornat cetera bona opa. Dē q̄ Aug. Charitas est q̄ valet ad oīa sine qua nihil valet oīa. Nā sicut cib⁹ sine ꝺdimento. sic alia bona opa sine charitate. Nā nō ḡtificāt hoiem q̄ ad rēum Jō Hugo in li. de laude charitatis. Dia sacramēta habere potes ⁊ mal⁹ esse potes. sz cū charitate mal⁹ esse nō potes. Jō sb̄dit ibidē Dilige ⁊ fac q̄cq̄d vis. qz diligentibz rēū oīa cooperāt i bonū. Ro. viij. Septima. oleū est ab arbore pcessiuū. sic charitas fluit ⁊ fluxit ab arbore sancte crucis. Un̄ Bern. Nihil te mihi reddit ita amabilē o bone iesu q̄s calix quē bibisti. s. in arbore sctē crucis. Idcirco si es frigid⁹ in dei amore appropinqua ad hāc oliuā. id ē. recordare passiōis dominice. De qua Damas. Quid magis ad charitatē accēdit q̄s q⁹ ꝓpio filio suo nō pepcit de⁹ sed p nobis omnib⁹ tradidit illū. Hoc oleū charitat̄ habuit btā Barbara. qz prem reliqt. mūdum spreuit. corpus ad pnā mortis dedit. vt patet in eius legenda.

Sermo vi. Ad idem

Ecce sponsus venit exite obuiam ei. scribitur Matth. xxv. et legit de sctā barbara p euangelicali officio. In ꝟbis premissis duo innuunt. Primo pnūciat christi aduentū amoroſum. Secūdo incitat ad occursum eius glorioſum. Primū ibi. ecce spōsus venit. secundū ibi. exite obuiā ei. De primo dicit. ecce sponsus. i. xp̄s venit. Circa Pro q̄ sciendū. duplex est aduēt⁹ xp̄i q̄tum ad pſens. s. ad hoiem et in hoies. h̄ ē in carnē et in mētē. Prim⁹ ē aduent⁹ ad hoies in carnē. ꝺ q̄ Isa. xxv. De⁹ ipe veniet et saluabit nos. Hz quō. tāq̄ sponsus venit copulādo sibi hūanā naturā. Ben. i. Erunt duo in carne vna. i. due nature i vno suppoſito. s. diuina ⁊ hūana. De q̄ Athanasi⁹. Perfect⁹ deus pfect⁹ hō ex aīa rōnali et hūana carne sb̄sistēs. igit spōsus est dei fili⁹. spōsa ꝟo natura hūana. Sap. viij. Quesiui te mihi assumere sponsam. Et ppter h̄ panymph⁹ fuit angelus a deo missus. Lu. i. ad ꝟginem mariam. Thalam⁹ ꝟo ē ꝟginis alu⁹. ꝺ q̄ ps. Tāq̄ spōsus pcedens ꝺ thalamo suo. Et nūc hūc ad uētū recolit eccl̄ia. ⁊ hortat nos ad occurrendū ei dicēs. Occurram⁹ obuiā saluatori nr̄o Dē Hz diceres. quō dēm⁹ ei occurrere. Respondet p grāz actōes. De q̄ Amb. sup Lucā. Nihil deo digni⁹ p sua incarnatōe referre possum⁹ q̄z vt grās agam⁹. dicēdo cū ps. ciij. Benedic aīa mea dño ⁊ oīa q̄ intra me sunt noī sancto eius. i. ex oīb⁹ viribz aīe. s. p intellectū cognoscēdo. p memoriā nō obliuiscendo. volūtate diligēdo. De quo Bed. Nō tm̄ ꝟbo sed ope et ꝟitate debemus grās agere. Ad qđ hortamur p pphetā Thobiā. c. xij. dicentē. Benedicite deū celi ⁊ coram omnibus viuētibz cōfitemini ei. qz fecit nobiscū miſicordiam suā Revera miſicordiā maximā. magn̄ fuit miſicordia nob̄ exhibita in creatōe. maior in omniū creaturaz subiectōe. sz maxia i hūanitatis susceptōe. De quo Aug⁹. li. xiij. de trini. ca. penul. In rebus per tēpus ortis illa summa est gratia q⁹ hō in vnitate pſone deo coniūctus est. Jō hortamur Eccl̄i. xlij. Benedicentes dñm exaltate illū q̄tū potest̄. qz maior est oī laude. q. d. Nō sufficimus eum laudare ppter bñficiū incarnatōis. Jō etiā in die natiuitatis xp̄i ⁊ p totā hebdomadam canit eccl̄ia. Frates nunc oēs reddamus dño. Et Bern. in ser. de natiuitate dic̄. Tantā dulcedinem i carne exhibuit vt dulcissimi cordis est q̄ eum toto cordis affectu non diligit et benedicit. Obuiamus igit ei cū turba clamante in euangelio Mat. xxi. Benedictus q̄ venit in noie dñi. Gedos aduentus xp̄i ē in hoies. s. in mentē p grāz. De quo Zacha. ix. Letare filia syon. ecce venio ⁊ habitabo in medio tui. s. in corde p grām. ꝺ q̄ Osee. ij. Spōsabo te mihi in fide. in miſericordia ⁊ miseratōibz. Ideo dr̄ in themate Ecce sponsus vēit. Un̄ ly ecce significat qđdā mirabile ⁊ magnū. qđ mai⁹ ⁊ mirabili⁹ ⁊

De sancta Barbara

vtili⁹ q̄z ꝙ deus cui⁹ magnitudis nō est finis paupcule anime amore velit coniūgi. vt possit dici illud Hro. xiij. Grate t videte magnalia q̄ deus factur⁹ est hodie. Quid mai⁹ et digni⁹ q̄z ꝙ deus dicit aie sponsus. vt in textu. Ecce sponsus venit. nō dicit. ecce rex venit. iudex venit. dñs venit. qz sb̄ his noibus ꝺtinet aliq̄d reuerētie t timoris. Spōsus vero nihil q̄z purū amorē exigit. Sed qz oīs act⁹ amādi ꝺsurgit ex aliqua sil'itudie. Dē q̄ Ecci. xiij. Oīne aial diligit sibi sile. sed ania rōnalis est creata ad imaginē dei t sil'itudinem. t ergo nō solū ḡtuita sed naturali qd̄/ āmodo inclinatōe debz deū diligere. qz nō p⁹ dilexim⁹ eū sed ipe prior dilexit nos. i. Joh. iiij. Ideo Bern. sup Canti. Quis digne pēsare poterit quāto affectu nos diligit vt aiam̄ sponsam vocet. ¶ Nā ania inferior est genere et specie. Genere ḡa de ea scribit Isa. liij. Generatōem eius q̄s enarrabit. q̄si di. nullus. i. oēs aie nihil sunt i respectu dei. Scdo inferior specie. Job. xv. Celi nō sunt mundi in cōspectu ei⁹. Tercio inferior dignitate. q̄d ei digni⁹ deo. q̄d idigni⁹ aie peccatrici. Job. xi. Excelsior est celo q̄d facies ꝑfundior inferno. s. rōe status peccati. q. d. Attē de tuā dignitatē t infirmitatē ac dei tibi exhibitam pietatē atq̄z grām. De q̄ Ber. Uñ o aia mea tibi hec gra vt dicaris dei sponsa. ¶ Dixi scdo incitat nos ad occursum ei⁹ ḡtiosum. cū sb̄dit. Exite obuiā ei ¶ K ¶ Pro q̄ sciendū. huic spōso aie dēm⁹ obuiare triplici ter. Prio cū ꝑparatōe deuōti. Scdo cū desiderio vehemēti. Tercio cū amore excedenti. Dixi p̄mo cū ꝑparatione deuōti ad modū caste mulieris q̄ audiēs sponsum venire p̄mo ingredit thalamū. Scdo rīspicit speculū. Tercio abstergit macl'as. Quarto ornat se vestib⁹. Spūal'r. sic fidel'ac deuota ania audiens appropinquare spōsum aie p̄mo dz intrare cubiculū ꝺsciētie. iuxta illō Ecci. xxxij. Procurre p⁹ in domū tuā. s. ꝺscientie. Dicit enī Greg. sup Ezech. In omni tpe hō dz tacite ad mentē recurrere. Qō etiā docet Isa. xxvi. ca. Intra cubicula tua. Notāter dicit tua. ñ aliena. Gre. Curiositas est aliorū vitā inuestigare t seip̄m ignorare. ¶ A ¶ Qz dicere res. q̄d faciā i cubicl'o mētis et ꝺscie mee. Respondet ꝙ ibi debes videre defect⁹ tuos. ꝑm illud Ezech. viij. Ingredere et vide abominationes aialiū. i. aiales inclinatōes. t vniuersa idola depicta. i. vicia. subdit. Adhuc ꝺūsus videbis abominatōes maiores. quia q̄nto pl⁹ ꝺuertimur ad interiora: tāto limpidi⁹ cognoscimus. qz dicit Boet⁹. Nemo est tā ꝺpositę felicitatis q̄ nō in aliqua pte cū sui status q̄litate riret. Scdo statuit speculū. vt docet Hierem. xxxi. Statue tibi speculum t pone amaritudies. Speculū est sacra scp̄tura Jacobi. i. Si q̄s est auditor ꝺbi et nō factor h̄ compat viro ꝺsiderāti vultū natiuitatis sue in speculo. Ubi Greg. dicit. Sacra scp̄tura quasi speculuz ꝓponit vt interior nr̄a facies videat. ibi ꝺsideram⁹ defect⁹. i. pcta nr̄a t excessus. Et nō sufficit ꝙ q̄s videat sordes. iō tercio req̄rit ꝙ se lauet t maculas abstergat. Juxta illō Bre. Tergat sordes prauī operis q̄ ꝑparat deo domū mētis. Nā nihil ꝓdest homini videre maculā et nō abstergere. Sic ñ ꝓdest cognoscere pcta in fmōe t ñ ꝺteri nec ꝺfiteri. t vitā corrigere. Dicit nanq̄z Aug⁹. Dic est dilect⁹ dei q̄ peccata sua respicit t respiciēdo corrigit. Subdit idē. Nā ibi cessat vidicta diuia vbi correctio p̄cessit humana. Qz heu m'lti sunt q̄ in h̄ spēc'o respiciūt scriptura sacrā audiūt t legūt ñ vt se emēdēt sz tm̄ vt sciāt. Tales nō sunt iusti. qz vt scribitur Ro. ij. Nō auditores legis sz factores iustificabūt. Non ei sciētes scripturā sz fm eā viuentes saluant. Jaco. iiij. Sciēti bonū et nō faciēti peccatū ē illi. Propter qō inquit Isid. de sum. bo. li. ij. c. i. Meli⁹ est studiū bñ viuēdi q̄z m'lta sciēdi. Ergo nō sis ꝺtent⁹ vt pcta ꝺsideres sz vt p ꝺtritōem deleas t mūdes. Hiere. iiij. Laua a malicia cor tuū hierusalē vt salua fias. Sap. i. Nō habitabit i corpore subdito peccatis. sz i aias sctas se trāsfert. Sap. viij. Clama igit cū ps. psal. l. Cor mundū crea in me de⁹. s. p penitētiā. Notanter dicit crea. nam grām ꝺfusionis p nos habere nō possumus. teste Ber. Initiū reūtendi ad deū est penitētia. quā sine dubio spirit⁹ opat in nobis. nō noster sz dei. Rō. q̄s ei ad ignem venerit algēs t calefact⁹ fuerit vtiq̄z nosc̄it ab igne sibi veniſſe calorē quē sine illo habere nō potuit. Sic ḡ q̄ in q̄tate frigid⁹ ē si postmodū feruore penitētie accēdat ñ dubitet aduenisse spūm sanctū ꝺsciētia arguētez t aiam illustrātē. fm illud Hiere. xxxi. Post q̄z ꝺuertisti me egi penitentiā. non dicit. ego ꝺuerti me. Attamē possum⁹ cooperari ad penitentiā. vt inq̄t aplus. i. Cho. iij. Dei eni coadiutores sum⁹. ¶ M ¶ Nota ꝙ q̄ttuor modis possum⁹ cooperari deo. Prio p peccatorū reluctatōez seu cessatōz. d̄ q̄ Ecci. xxi. Fili si peccasti nō adūcias itez. sed q̄si a facie

Sermo CVI

colubri fuge peccatū. Seneca. Fuge temp⁹ locū et psonā. vt etiā vocemur Ecci. vij. Di scede ab iniq̄ et ꝛficiēt mala. Petrista. De sorte malo fit mens tua sepi⁹ egra. ꝛ Eccli. iij. Qui amat periculū peribit i illo. Et sic tales peccatores occasiōem petōrū nō fugientes neq̄ a petis cessantes ꝺmittūt blasphemiā in spm̄sanctū. quibꝫ deus nec in h̄ seculo nec in futuro remittit. vt dicit Matth. xij. Propter qđ die Aug. i li. ð pnīa. Qui semp plenus iniq̄tate. semp sine charitate torq̄bit sine fine. Et ꝓpter hoc p culpa trāsitoria punitur pena eterna. eo q̄ petōres nolūt cessare. De quo Grego. Voluissent impij ī potuissent sine fine viuere vt sine fine potuissent peccare. Ideo ad magnā iusticiā iudicij pertinet. vt nunq̄ careāt supplicio i futuro q̄ nunq̄ voluerūt sine petō esse in p̄senti seculo. Scdō coopamur per liberi arbitrij ī deum ꝺuersionē. Aug. Qui te creauit sine te nō te saluabit sine te. id ē. sine tuo libero arbitrio. Nā videm⁹ de lumie solis q̄ est ꝺmūe. si autē fenestra claudat nō intrat. si aūt aperit lumen solis intrat. sic lumē gre est ꝺmūe. Job. xxv. Sup quē nō fulget lumē ei⁹. Si tamē apiat fenestra liberi arbitrij. Scribit enī de pe. dis. ij. §. cui. Cur de⁹ hoiem ꝺdidit liberi arbitrij vt nō trahat ad vicia inuitus. Nam ſm Rich. Bra habz se ad libez arbitriū sicut sessor ad equū. licet pūgat cū calcaribꝫ. tñ si nō vult ire equ⁹ cadit sb ipo. sic hō si nō vult libez arbitriū ꝺformare deo pt manere in peccato. qz scribit Beñ. iij. Subter te erit appetit⁹ tuus ꝛ tu dñaberis illi. Ber. In nob est si ꝺsentire nolum⁹. nā nēo ꝛficit inuit⁹. Tercio coopamur in bonū cū defectū nostz et petōz summā hūili recognitōe cog scimus. dicēdo cū ps. l. Oīm iniq̄tatē meam ego cognosco et pctm̄ meū ꝺ me est sp. s. per displicētiā. Aug. Si hō cognoscit de⁹ ig̃scit. cognoscit videlicz dolēdo ꝛ dicēdo cum btō Bern. in meditatōibꝫ. Cogitāti mihi q̄ cū ꝛ p̄rem et creatorē meū offēderim quanam fronte oculos meos ad vultū patris mei leuem. pudet me ita vixisse degenerem vt ipleatur i me illd ps. lxviij. Cōfusio operuit faciē meam. Quarto coopamur p affectuosaz oratōem. dicēdo cū filio pdigo Lu. xv. Pater peccaui in celū et corā te. iam nō sum dignus vocari filius tu⁹ sed fac me sicut vnuz ex mercennarijs tuis. quasi diceret ſm Iero. super Lucā. Pauor peccati obligat me. pond⁹ ꝺscie ꝺpmit me. nō est spes mihi neq̄ fiducia nisi in te. iudiciū et penas timeō. amisi filialē dignitatē. offendi tuā p̄nalem pietatē. peto misericordiā tuā ꝺcede mihi mercēnarij futurē. vt ímpetrē venia p orōez. vt ziste. Nā hī Mat. xviij. Serue neq̄ ome debitū tibi dimisi qm̄ rogasti me. Propt qđ docet Isido. Quotiēs hō tāgit vicio totiēs dz sb̄sequi orō. Quarto spōsa nō solū maculas abstergit. sed vt sponso placeat vestimētis se ornat. sicut legit Ruth. iij. Lauare filia ꝛ induere cultioribꝫ vestimētis tuis dixit noemi ad ruth. Spūaliter. vestimenta anime sunt virtutes. De q̄ Isido. Sicut corp⁹ ornat vestibꝫ. sic aia virtutibꝫ. De q̄bꝫ Apocal. xvi. Bt̄us qui custodit vestimēta sua ne nud⁹ ambuler. Nā malū dimittere ꝛ bonū non agere est nudū corā deo apparere. Ideo Grego. dicit. Nō satis ē mala nō agere nisi q̄s studeat bonis opibꝫ insudare. Qđ Isa. i. c. dicit. Quiescite p̄uerse agere ꝛ discite bñ facere. Sil̄z apl's Col'. iij. Induite vos sicut electi dei. s. vestimēto v̄tutū. nā licet plures sint virtutes quas induere debem⁹ ad obuiandū spōso aie. sigñter tñ sunt due p alijs v̄tutibꝫ q̄bꝫ ꝺformamur spōso aie nre. videlicet puritas et charitas. Videm⁹ enī q̄ spōsus ꝛ spōsa induūt se vestimētis eiusdē coloris in signū vnionis ꝛ amoris. De spōso v̄o nostro scribit Cāti. v. Dilect⁹ me⁹ cādid⁹ et rubicūdus. Sic nos dēm⁹ gerere veste puritatis candidā. De q̄ Eccles. ix. dr. Oī tpe sint vestimēta tua cādida. vt impleat illd Apoca. iij. Ambulabūt mecū ī albis. Itē rubicūd⁹ est spōsus nr̄. ꝛ sic nos gerere debem⁹ veste rubeam. i. veste charitatis rubricatā ī sanguie dñice passiōis. i. Petri. iiij. Christo ī carne passo eadem vos cogitatōe armami. Nā ex passiōis dñice memoria texit vestis charitatis. De qua Damas. Ampli⁹ ad charitatez nō accēdit q̄s q̄ deus p̄po filio nō pepcit sed p nobis oib⁹ tradidit illū. Hec est vestis nuptialis in qua debemus occurrere spōso iesu christo q̄ xp̄s indut⁹ ad nos ī hūanitate venit. vt dicit Aug⁹. q̄ sola charitas facit icarnari xp̄m. Nā charitas ē via dei ad hoies. et via hoim ad deū. alias sine veste ista dicit nobis illd Mat. xxij. Amice quō huc itrasti ñ habēs vestē nuptialē. Io Ber. dic. Nisi q̄s habuerit vestē charitatis nūq̄ habebit ī futuro stolā eterne claritatis. Hoc ppēdes sancta Barbara in puritate virginali ꝛ charitate dominicali occurrit sponso anime. vt patz in eius legenda.

De sancta Barbara

Sermo vij. Ad idem

Simile ē regnū celoꝝ decē virginibꝫ. q̄nq; aūt ex eis erāt fatue. z q̄nq; prudētes. Mat. xxv. In ꝟbis p̄missis tria innuūt. Primo cōmendat in generali virginitas. cū dicit. Sīle est regnū celoꝝ decē virginibꝫ Secūdo reprobat virginal' fatuitas. ibi. quinq; erāt fatue. Tercio laudat sanctaꝫ virginuꝫ sagacitas. ibi. et quinq; prudētes. Dixi ꝑmo cōmendat in generali virginitas. cū dr. Simile est regnū celoꝝ decē virginibꝫ Nota virginitas cō parat regno celoꝝ triplici de causa. Primo ppter dignitatē. secundo ppter amenitatē. tercio ppter vnitatē. Primo ppter dignitatē. Dicit Aug. li. d̄ viduis Bona est castitas cōiugalis. melior vidual'. optima virginalis. Ideo Eccl'i. xxvi. Omīs ponderatio nō est digna cōtinentis anime. Nam magna est differētia inter statū matrimonij. vidualē et virginalē quo ad puritatē De quo Piero. Virginitas se habz vt auꝝ. viduitas vt argentū. cōiugalitas vt ferrum Item ꝟb dit. Virginitas vt diuitie. viduitas vt mediocritas. ciugalitas vt pauptas. Item subdit. Virgītas vt pax. viduitas vt redemptio. cōiugalitas vt captiuatio. Item subdit. Virginitas vt regina. viduitas vt dña. cōiugalitas vt ancilla. Itē virginitas vt patria. viduitas vt portus. ciugalitas vt pelag⁹. Itē virgītas vt caro sana. viduitas vt cicatrix. ciugalitas vt vulnus. Quāobrē Piero. cōmēdat ꝟgitatē dicēs. Virgītas est summa gēma. thesaur⁹ p̄ciosus. margaritis refertus. i. replet⁹. Idcirco saluator i euāgelio cōparat eā regno celoꝝ ppt eius dignitatē. Nā dignitas ei⁹ in tribꝰ attēdit. Primo qz a solo deo cōfert. de q̄ Sap. viij. Non possum esse cōtinēs nisi de⁹ mihi dederit. Ideo Aug. dic. Iubꝫ cōtinentiā. da qđ iubes z iube q̄cq̄d vis. Secōdo i ꝟb attendit ei⁹ dignitas q̄a paucis dat. Mat. xix. Nō oēs capiūt ꝟbū ꝟb. qz plēs sūt noīe vl' etiā corpe. pauci tñ corpe et mente. Tercio in ꝟb qz multū appēciatur. eo q̄ dñs in euāgelio cētesimū fructuꝫ eis assignat. Iō sic aq̄la inter volucres. lucifer inter stellas. gēma inter lapides. ita excellit mrimoniū z viduitatē ꝟgitas. Iō Aug. dicit. O fulgida ꝟgitas. germana angelorum. lāpas eccl'iaꝝ. lux aiaꝝ. Ideo rōe dignitatis cōparat regno celorū. Secōdo ꝟgitas cōparat regno celorū ppter amenitatē. qz est loc⁹ amenus z pulcer. qz nihil coīnq̄natū intrabit in regnū celoꝝ. Apoca. xxi. z sic stat⁹ ꝟginalis Sap. viij. O qz pulcra est casta generatō. vt Amb. li. d̄ virginitate dicit. Pulcritudinem maiorē q̄s existimet nisi ꝟginitatis decorem. q̄ amat a rege. pbat a iudice. ædificat a domino. acceptat a deo. Sap. vi. Incorruptio facit esse ꝓximū deo. Propter qđ Joh̄es euangelista virgo electus ꝓmior fuit xp̄o i cena recūbens sup pectus ei⁹. Sup q̄ venerabil' Beda dic. Quē p̄rogatiua castitatis amplioꝝ dilectōe fecerat dignū. Idcirco ē amenus z pulcer status virginitatis. vt inq̄t Augus. O q̄z dulces sunt fructus castitatis. nā singulariter reficit in eis dñs maiestatis. Tercio ꝟgitas cōparat regno celoꝝ ppter vnitatē Nā sicut angeli z scti i celo vniti sunt deo. vt dic Aug. i epl'a ad Cirillū. q̄ nihil volūt nisi qđ de⁹ vult. sic ꝟgines vnite et despōsate dō Juxta illd. ij. Cho. xi. Despōdi vos vni viro ꝟginē castā exhibere xp̄o. signāter de ꝟgitate per votū q̄ maior est q̄z otiere p̄ simplex ꝓpositū. Ad exemplificat Cypianus. Sic dat arborē cū fructu pl⁹ cōfert q̄z q̄ fructū simplicē tribuit. sic Iuuans virgītatē cū voto. qz talē frāgit ei⁹ libertatē arbitriū ppter deū q̄ sibi iam nō licet qđ ꝓius licuisset. vt dicit sctūs Tho. i. ij. q̄. Ante votū ē libertas. post votū ꝟo necessitas. qz valde peccat post votū. qz iam est christo desponsata. Ideo Aug. d̄ bono viduitatis dicit. Que nō icepit deliberet. q̄ aggressa est pseueret. Scribit enī Eccl'es. v. Multo meli⁹ ē nō vouere q̄z post votū ꝓmissa nō reddere. Dixi scōdo reprobat virginal' fatuitas. cū dr. q̄nq; erant fatue. quasi diceret. q̄nq; sunt vicia q̄ ꝟginalē castitatē ostēdunt fatuā. Ꝓ Primū viciū est supbia. De q̄ Aug. Quid pdest continētia si adest supbia Bre. in mora. dicit. Perit omne qđ agit nisi in hūilitate custodiat. Ideo ps. cxvij. dicit. Supbi inique agebant vsq; quaq;. Propt qđ dicit Aug. li. de virginitate. Nō solū pdicanda est virginitas vt seruet. sed etiā āmonenda ne inflet. Judith. ix. Supbi nō placuerūt tibi dñe ab initio. Ber. Audeo dicere q̄ nec ꝟgitas marie placuisset dño sine humilitate. Secōm viciū ē superfluitas cibi et potus. qz gula generat luxuriam vt mater filiaz. vt hꝫ Ezech. xvi. Hec fuit iniq̄tas sodome sororꝭ tue. supbia. saturitas panis. z abūdātia et ociū. Ideo Piero. dicit. Nēo onerentur cibis vsq; ad inflatōem ventris. Grego.

Dum venter nō restrīgitur cuncte virtutes obruuntur. Nō solū est viciosum virginib⁹ supfluitas cibi sed et potus. Jō ad Eph̄. v. Nolite inebriari vino i quo ē luxuria. Prouerb. xx. Luxuriosa res est vinū et tumultuosa ebrietas. Quicūq; his ꝺlectat nō erit sapiens. i. de numero sapientū. Propter qđ dicit i canōe. xxxv. di. Añ oia vitet ebrietas q̄ oīm viciorū fomes ⁊ nutrix est. vt ptz i loth q̄ inebriatus vino duas filias carnales violauit. Vinc est q̄ btūs Aug⁹ ait. Facili⁹ cō seruat ignis et aq̄ in vno vase q̄z cū supfluitate ꝺtinētia. Tercīū viciū est ociū. De q̄ Ber̄. Oim tēptatōnū ⁊ malaꝝ cogitatōnū ⁊ inutiliū initiū est ociū. Jō Piero. dic̄ Semp aliq̄d opis facito ne te diabol⁹ inuēniat ociosum. Eccli. xxxiij. Multā malicia docuit ociositas. Eccles. ix. Qđcunq; p̄t facere manus tua instanter operare. Ber̄. Qui in labore hominū nō sunt in labore ꝺmonū erūt. Quartū viciū est viroꝝ freq̄ns ꝺuersatō Uñ Piero. Uir et virgo. ignis ⁊ palea ꝺiabol⁹ flare nō cessat nisi incēdat. Et nō soluz de virginib⁹ intelligēdū ē. sz etiā de mlieribꝫ Prouer. vi. Nunq̄d p̄t hō ignē in sinu suo abscōdere vt vestimēta sua n̄ ardeāt. aut ambulare sup prunas vt nō ꝺburāt plāte eius. sic q̄ ingredit ad mlierē proximi sui n̄ erit mūdus cū tetigerit eā. Jō cū mlibus nō sunt mlta colloq̄a habēda. Neo in se ꝺfidat. si sctūs est tñ securꝰ nō est. vt dicit Aug. Breuis sermo et asper cū virginib⁹ ē habēdus. Nec minus ideo cauēde sunt q̄ bone ⁊ pie ꝺuersationis. q̄nto meliozis fame sunt tāto magis allicīūt. quia sb affectu pietatis se occlūdat frequēter fax impie libidis. vt patz in Thamar ij. Reg. xiij. quā Amon frater eius carnal' corruperat. quia fuit sola cū solo amicabili ꝺuersatōe cōiuncta. Quītū viciū ē defectus rei charitatis. De q̄ in textu. Fatue vgines non sumpserūt oleū secū. Qđ tractās btūs Ber̄. dicit. Castitas sine charitate nō placet deo. Est enī castitas sine charitate sic lampas sine oleo. fetet ei lampas et nō lucz sine oleo. ita castitas sine charitate. vt in fmōe primo hui⁹ festiuitatis ptz. Tercio diri laudat sanctaꝝ vginū sagacitas. cū dicit. q̄nq; prudentes. ac si patēter diceret. q̄nq; sunt virtutes q̄ sctās faciūt virgies. Ma. Pria virtus est hūilitas. De q̄ Ber̄. sup missus est. Pulcra est pmixtio virginitas ⁊ humilitas q̄z humilitas ꝺmendat virginitatē ⁊ ornat. Quāobrē btā virgo maria oblita vgitate ꝺ sola hūilitate gl'iat dicens Luc̄. i. Respexit hūilitatē ancille sue. Ideo Ber̄. dic̄. Laudāda est virgitas. laudabilior est hūilitas. virginitas ꝺsulit. hūilitas pcipit. De ista dicit in euāgelio. Qui pt capere capiat. De illa vo scribitur. Nisi efficiami sicut puuli. intellige hūiles. nō intrabitis in regnū dei. Aug. Audeo dicere sup bis vtile esse cadere vt in eo i q̄ extollunt humilient. quia pl⁹ expedit virginem nō esse q̄z de vginitate insolescere. i. superbire. Scōa virtus q̄ ptinet ad prudētiā seu prudentē vginē est sobetas. ad Tytū. ij. Sobrie et iuste ac pie viuam⁹ in h̄ seclo. Augustinus. Sobrietas est custos diuinoꝝ studioꝝ disciplina morū. Licz ptinet ad oēs signāter tn̄ ad vgines q̄ debent esse sobrie et moderate i cibo ⁊ potu. qz scribit ꝺ cibo Piere. v. Saturaui eos et mechati sunt. De potu vero dicit Piero. et habet. xxxv. di. Uenter vino estuās cito spumat i libidinē. Item vinū est vginitatis venenū. Nā si Judith vinū bibisset cū holoferne ꝺcubuisset. Tercia vir⁹ ē laboriositas. Uñ Aug. ꝺ sacrīs virginib⁹ dicit. Dñica vgo i domo dei posita lanifico operi insistere ꝺz. Rō qz ociū ē via ad libidinē Uñ poeta. Ocia dāt vicia. fugiāt g̃ pcul illa. Et itez poeta. Querit egist⁹ cur sit fact⁹ adulter. In pmpto causa qz desidiosus erat. Jō Ber̄. Ociositas ē mgra nugaꝝ ⁊ noverca vtutū. Quarta vir⁹ ē pudicicia. Jō Ecci. xxvi. Gra sup gram mlier sctā ⁊ pudica. Aug. ꝺ iulianū li. iij. dicit. Pudicicia est res aie et corpis vginitas. Nam illa in ania pmanēte pt ista tolli de corpe violēter. ⁊ tamen manet in aia. Illa aūt in corpe nō manente lasciua volūtate corrūpit. Jō Ambro si⁹ sup Lu. dic̄. Disce vgo vitare lasciuiam. maria enī angeli verebat salutatōez q̄ pudicicie ingerit timorē. Uñ Ber̄. sup missus ē. Quevere vgies sunt sp pauere debēt. i. timere. nūq̄z secure. sciētes i vasis fictilibꝫ pciosū thesaurū portare. Itē pudicicia vitet viroꝝ ꝺuersatōem ⁊ vboꝝ mltiplicatōz. De q̄ Ambro. Uirgo q̄ rpm q̄rit nō ꝺz esse vulgaris. i. ꝺmūnis. nō in foro. nō i plateis. nō in voce garrula. nō gressu lubrica. Jō amb. de viduitate dic̄. Custodi vgo vias tuas vt n̄ delinq̄s i lingua tua. qz et bona loq̄ plerūq; crimen est virgini. s. si pcaciter nō put optet q̄n vel vbi. Hugo dicit. Si vgo es custodi diligenter qđ habes. Dicit nāq; Aug⁹. ꝺ vita xp̄iana. Quo sublimior ē gl'ia eo maior ad custodiendū debet esse cura. Quinta virtus est

charitas. de q̃ in euãgelio dicit. prudẽtes v̄ gines acceperũt oleũ i vasis suis cũ lãpadib⁹. .i. charitatẽ q̃ oẽs v̄tutes illumĩat sine qua nullũ op⁹ bonũ deo placere pt. Vñ. i. Thor. xiij. ōr. Si linguis hoim loquar t angelor. t si oẽm sb̃stãtiã meã erogauero i vsus pau per. t corp⁹ meũ i ignẽ tradidero ita vt arde am. charitatẽ v̄o non habuero nihil mihi pdest. Bern. i epla ad Henonẽ. Tolle charitatẽ castitas nõ placet deo. Hoc attẽdens scta Barbara oleũ charitatis i vase cordis habuit. Dicit eni btus Aug⁹. Quantũ q̃s despicit et ꝓpter deũ derelinq̃t tantũ diligit. Ipa v̄o relinq̃t p̄rem t p̄rimoniũ totũ q̃ mũdũ ꝓpter christũ. vt patz in ei⁹ legẽda.

De sanctico Nicolao epiſcopo.
Sermo viij.

Mẽto creatoris tui i diebꝫ iuuẽtutis tue. scribitur Eccles. xij. t ꝓponit ad laudẽ t honorẽ beati Nicolai in festo hodierno
1° In v̄bis p̄missis duo innuunt. P̄rio hortamur ad dei cõmemoratõez. ibi. memẽto creatoris tui. Scõdo subiũgit tpis determiatõz. ibi. in diebꝫ iuuentutis. De p̄mo dic. Memento creatoris tui. R. P̄rio q̃ sciẽdũ tria habem⁹ a creatore nr̄o. P̄rio ea q̃ ducũt ad timorẽ. Scõdo ea q̃ monẽt ad amorem. Tercio ea que mouẽt t incitant ad gratiar actõem. P̄rio debem⁹ p̄memorari ea q̃ incitãt seu q̃ incutiũt timorẽ. t sunt duo. Primũ est ire dei ꝓuocatio. De quo Deutero. ix. Memẽto t ne obliuiscaris quõ ad iracũdiam ꝓuocaris dñm deũ tuũ. s. p̄ pctm. Nã ira scit pctõ. Eccl. xij. Altissim⁹ odio hz pctõres Et q̃s est q̃ nõ offendit. Jaco. iij. In multis eni offendimus oẽs. Qui sunt q̃ nõ peccauerunt. Ro. iij. Omnes peccauerũt t egẽt gratia dei. Propt̃ qđ exhibet se deũ btus Aug. i li. de q̃stiõ dei dicẽs. Terret me vita mea q̃ nil nisi sterilitas in ea. Si s̄s fructꝰ habz aut si mulatũ aut imꝑfectũ aut corruptũ. Idcirco timẽdũ ẽt pnĩa agẽda ẽ. vt docemur Apoc. ij Memẽto vnde excideris t age pnĩaz. q̃ h̄ ẽ remediũ cõ dei irã. vt scribit Chrys. sup epistolã ad Heb. Nullũ delictor tale remediũ sicut incõtinuata memoria eor. dicẽdo cuz Hieremia Treñ. iij. Memoria memor ero et tabescet i me aĩa mea. Nã p talẽ mẽoriã eze chias acq̃siuit dei mĩsericordiã t plõgatõz vite sue. xv. annor⁹ dicẽs Isa. xxxviij. Recogitabo tibi oẽs annos meos i amaritudine aĩe mee. Scõm q̃ mẽorãdũ est q̃ incitat ad dei timorẽ est mortis et iudicij dei meditatõ Vñ Eccles. xi. Si hõ multis annis vixerit t i his oĩb⁹ letꝰ fuerit memisse dz tenebrosi tpis. s. mortis. et dies necessitatis. i. iudicij. vbi hõ necessitate angustiat ad reddendũz rõem. De q̃ Ber. in meditatõibꝫ. Stati p̄sentabor ante districtũ iudicẽ d oĩb⁹ opibus meis redditur⁹ rõz. Tũc demisso capite male sciẽ iudicio stabo. t dicet mihi. Ecce hõ opa eius. Hoc dẽm⁹ mẽorari. Prouer. xij. Cogitatões iustor iudicia. Hoc fec Hiero. dicẽs. Siue comedo siue bibo siue aliq̃d aliud faciõ sp sonat vox tube i auribꝫ meis. surgite mortui. Et hec mẽoria inducit timorẽ. ps. cxviij. A iudicijs eni tuis timui. Timor dei operat pcti vitatõz. Eccl. i. Timor dñi expellit pctm̃. De q̃ et Fabian⁹ papa. et habet in cano. xi. q. iij. Qui oĩpotẽtẽ deũ metuit nec ꝑ deũ nec ꝑ eccl'iam nec ꝑ sctor statuta facit
2° Scõdo debem⁹ mẽorari ea q̃ mouẽt nos ad dei amorẽ. Et sunt duo. P̄rimũ ẽ digna creatio. ps. xcix. Ipe fecit nos t nõ ipsi nos. Fecit nos nõ simpliciter vt alias creaturas. sz dignãter ad imaginẽ et sĩlitudinẽ suã Deñ. i. O q̃ntus honor. q̃ dicit Aug⁹. xi. de ciui. dei. In reb⁹ creat̃ nihil deo ꝓpinq̃⁹ sua imagine. ꝓpter qđ debem⁹ eũ diligere. q̃ scribit Eccl. xiij. Oẽ aĩal diligit sibi sĩle. sz i omnibꝫ reb⁹ creatis aĩa rõnal̃ nihil sibi sĩle ꝑt inuenire nisi i creatore. ad cui⁹ imaginẽ t sĩlitudinẽ facta ẽ. Digne g̃ totũ suũ amorẽ i deũ debet reflectere. Scõm qđ incitat ad amorẽ dei est incarnatio. De q̃ Aug. de trini. c. penl. li. iij. In reb⁹ p tpus ortis illa summa ẽ gra q̃ hõ in vnitate p̄sone deo cõiunct⁹ est. Naz in creatõe facti sum⁹ ad sui imaginẽ. in incarnatõe assumpsit nr̄am naturã factus ad nr̄am imaginẽ. ꝓpt̃ qđ magis dẽm⁹ eũ diligere. ꝓpẽdẽdo illd Aug. sup ps. lij. Filius dei factus est ꝑticeps nr̄e mortalitatis vt hõ fieret ꝑticeps sue diuitatis. T. Tercio debem⁹ mẽorari ea que inducũt ad grar actiones. Et sunt etiã duo. s. redẽptio t glificatõ
1° P̄rimũ ẽ redẽptio. ps. cx. Redẽptiõz misit dñs pplo suo. Bre. Quid nasci pfuit nisi redimi pfuisset. Jõ Ber. Si totũ deo me illi p me facto q̃d faciã p me redẽpto. q. d. amplius me deo gtũ exhibere debeo. dicẽdo illud Apoc. xi. Gras agim⁹ tibi dñe deus⁹ qr recepisti v̄tutẽ magnã. s. ad rdimẽdũ nos. Scõm ẽ glificatõ. i. glie ꝓpatio. Joh. xv. Vado vob

Sermo VIII

parare locum. s. in regno meo. Lu. xxij. Ego dispono vobis sicut dispposuit mihi pr̄ meus regnū vt edatis et bibatis sup mēsam meā in regno meo. Ecce q̄ntā gl'iaz exhibuit nobis etiā sine meritis nr̄is. vt dicit Ber̄. Nō sunt talia merita ppter que datur vita eterna nisi ex dei gratia. Jō merito debem⁹ ei gr̄ias agere. dicēdo cū ap'o. i. Thor. i. Gratias ago deo meo semp. Et cū ps. ciij. Bñdic aīa mea dño. z noli obliuisci oēs retributōnes ei⁹. Ber̄. Sicut nullū est momētū in q̄ non vtamur dei bonitate z misericordia. ita nullū dz esse momētū in quo nō debem⁹ habere ei⁹ memoriā. Et hoc q̄ntū ad p̄mū. ¶ Dixi secūdo subiūgit tp̄s determinatōez. cū dicit. in dieb⁹ iuuentutis. q̄z scribit Iren̄. iij. Bonum est viro cū portauerit iugū ab adolescētia. Reuera bonū est vt in puericia incipiamus fruire dño do ppter sex vtilitates ide p ueniētes. ¶ U ¶ Prio ppter bonitatis impssiōez. Scdo ppter iocūde vite possessiōz. Tercio ppt̄ fruitū acceptatōez. Quarto pro pter spei certificatōem. Quito ppt̄ pene purgatorij minutōem. Sexto ppter p̄mij futuri augmentatōez. ¶ Dixi p̄mo bonū est fruire dño deo a iuuētute ppt̄ bonitatis impssionē. q̄z pfundit bonitas impmix iuuenibus Arist. iij. d aīa. Aīa pueri est tanq̄z tabula rasa in qua nihil est depictū sed apta depingi. Et q̄cūq̄d p̄mo depingitur in ea difficulter delet. Vel habz se sicut pergamenū bñ p̄patuz in quo nihil est scp̄tū. z q̄cūq̄d p̄mo scribit in eo vix deletur. z si delet manēt q̄dā vestigia. Et sic est de iuuenib⁹ q̄cūq̄d eis primit⁹ imprimitur siue bonū siue malū ad h̄ inclinantur q̄z ducunt in consuetudinē. Dicit enī p'hus. i. rethorice. Cōsuetū quasi inatū est. Nā puer habz se sicut virgula que facilē p̄t flecti ad dexterā vel sinistrā. z q̄ flectit illuc crescit. sz si fuerit magna arbor si curuat facili⁹ frangit q̄z q̄ ad rectitudinē ducat. Jō Volgot sup li. Sap. Dē petm incurabili⁹ ē in sene q̄z in iuuene. z h̄ ppter consuetudinē antiquā. scribit enī Arist. viij. ethico. Facili⁹ ē trāsmutare naturā q̄z consuetudinē. Et h̄ ē q̄d dic̄ Salomon puer. xxij. Adolescēs iuxta viā suā gdi tur cū senuerit nō recedet ab ea. Cui consonat Seneca. Petā senū p̄dicāt in q̄d. petā vo iuuenū in q̄le. Jdeo Eccli. viij. dz. Alij tibi sunt eruditi illos a puericia. nō expecta seniuz postq̄z in consuetudinē durerint malā. q̄z scribitur Diere. xiij. Nic ethiops n̄ p̄t mutare pellē suā et pard⁹ varietates suas. sic z vos n̄ potestis bn̄ facere cū didicerit⁊ malū Jdcirco bonū ē viro cū portauerit iugū dn̄i ab adolescentia sua. Scdo ppter iocūde vite possessionē. Nam dicit Sene. Tā iocūda forma viuendi ē eligenda q̄z d̄tutis consuetudo. Nam nihil melius z iocundi⁹ in hac vita q̄z d̄tuose viuere. nā tal' secure viuit. secure morit⁊ q̄ se in iuuētute d̄tutib⁹ exercitauit. puer. xv. Secura mens q̄si iugē conuiuiū. Vocp̄z q̄z si oculi mentis videt sursum videt quē gui ter nō offendit. z si offendit tn̄ penituit z hz spem d̄ remissiōe. iuxta illd. i. Joh. i. Si confiteamur peccata nr̄a fidel' et iust⁹ est dn̄s vt remittat. Si videt deorsum videt infernum ad quē null⁹ d̄tuosus descēdit siue penitens. Si retro videt tp̄s p̄teritū qd̄ in seruitute dei expendit. Si videt ante tūc cognoscit tē pus futuz et videt bonā intentōem qd̄ expēdere i honorē dei intēdit q̄diu viuit. Si ad sinistrā cognoscit demōes q̄b⁹ resistit pugnādo qui nunq̄z potestatē sup eū habebūt. Si ad dexterā cognoscit angelos q̄b⁹ seruit. z inspiratiōib⁹ cōsentit. Illa oia conferūt gaudia. Jdeo Isido. inq̄t de sum. bo. Si vis nunq̄z esse tristis bene viue. i. virtuose. Econtra qui maliciose et iniq̄ viuūt nunq̄z de delectant⁊ letant. De quo Aug⁹. Jussisti dñe z ita ē q̄ oīs inordinatus anim⁹ est sibīpi pena. s. in remorsum conscientie. Un̄ Ecci. xij. Non ē bonum ei q̄ assidue est in malis. etiaz sine velit siue nolit cū conscientia redarguit. quia timida nequicia dat testimoniū condemnatōi. Sap. xvij. Semp enī occupat pessima redargue te conscia. Un̄ Boeti⁹ de cons. phie. Sic̄ pbitas pijs ē solaciū. ita improbis neḡcia ipa ē supplicū. z sic neḡcioſi nūq̄z possunt de gaudere. quia dicit Seneca. Nunq̄z nascit vera leticia nisi ex pura conscientia. quā habēt d̄tuosi portātes iugū dn̄i a iuuētute. ¶ Terco ppter seruitū acceptatōz. quia grati⁹ ē deo fruitium iuuenū q̄z senum. quia optimū deo offerunt. videlicz florē iuuentutis. senes autē feces senectut⁊. Jdeo scribit Malach. i. Maledictus hō q̄ habz in grege suo masculū. id ē forte. et offert debile dño. Nam optia sunt deo offerēda. Nūeri. xviij. Dia q̄ offeret⁊ optima z electa erunt cūcta. Sed illi qui expectant senū tales cōsumserūt eoz fortitudinem z iuuētutē in seruitio diaboli et mundi. z cū cessabūt in senectute ab aliq̄b⁹ peccatis q̄ ppetrare nō possunt volūt do seruire. De q̄ bus Aug⁹ in li. de pnīa. Si vis agere penitē tiā quādo peccare iā nō potes tūc peccata te

De sancto Nicolao

dimiserūt ꝛ nō tu illa. q̄d tūc habebis pmiū. q. d. nihil. qz nō necessitatē sz arbitriū libtatē respicit dē. Hic cū hō aptꝰ essz ad peccandū ꝛ possz ꝛ hꝫ occasionē. s. diuitias pulcritudinē inuētutē. et dimittit ea ppt̄ deū. Hꝫ ē valde deo acceptū Nā sibi sbtrahere delecta bilia carnis cū opportunitatē hz pficiēdi hꝫ ē q̄si spūale martyriū coꝝā deo. Un Eccl. xxxi Btūs vir q̄ potuit trāsgredi ꝛ nō ē trāsgressus facere mala ꝛ nō fecit. q̄s est hic ꝛ laudabimꝰ eū. Talis enī fuit btūs Nicolaꝰ q̄ in iuuētute cepit deo fuire. qđ bñ placuit ei. Hoc dñs deus insinuat Mat. xix. Sinite pueros venire ad me. ꝛ nolite phibere ipos. talium ei ē regnū celoꝝ. Nā eoꝝ oꝛō et laus est deo valde accepta. Luc. xix. cū pueri clamabant in tēplo ꝛ pharisei indignabāt rādit iesus. Si hi tacebunt lapides clamabunt. ꝛ Mat. xxi. dixit. Nunq̄d legistis. ex oꝛe infātium ꝛ lactētiū pfeciſti laudē. ¶ Ex Hz q̄ oꝛō pueroꝝ ꝛ iuuenū ē deo accepta siue p viuis siue p mortuis patet in tali exēplo. Qui dā eps deuotus habēs domiciliū ppe cimiteriū vidit in somnis iuuenē piscātē hamo aureo ꝛ linea argētea. ꝛ extinde trahebat vnam mlierē. Et eps euigilās cogitabat q̄d hꝫ dēsignaret. ꝛ trāsiuit ad fenestrā ꝛ sus cimiteriū. ꝛ vidit iuuenē euntē i cimiterio sup q̄dā sepulcro oꝛantē. ꝛ q̄siuit ab eo eps q̄d faceret. Respondit iuuenis. p anima mris mee oꝛo pater noster et miserere. Intellexit vir sctūs q̄ anima matris essz liberata a purgatorio p cibo illius iuuenis. ꝛ dixit. pater noster ē hamus aureus. et miserere est linea argentea.

4° ¶ Quarto ppter spei certificatōem. qz certior est de salute q̄z q̄ ad senectutē expectaret. qz dicit Aug. de doctrina xp̄iana. Nō p̄t male mori q̄ bñ vixerit. ecōtra ꝛo dic. Uix bene moriꝰ q̄ male vixerit. Nam inq̄t Aristo. iij. ethic. Qualis ē vnusq̄sq̄z talis videt eiꝰ eē finis. Nam sicut frondes arboris q̄ p maxima parte declinant illic arboꝛ decisus coꝛruit siue ad dexterā siue ad sinistrā. sic etiā ē̄ homine quō fuerūt eius cogitatōes: locutōnes ꝛ operatōes cōmuniter talis erit eius finis. Ideo Bene. dicit. Cogitaui ante senectutē vt bene viuerē vt i senectute bñ moꝛerer. Jō Eccl. v. dr. Ne tardes conuerti ad dñm deuz tuum. ne differas de die in die. qz valde incautū est vt dicit Augꝰ in li. de pnīa. Si q̄s in vltima necessitate positus petit penitētiā. nō negamus qđ petit. sed securitatē dare nō possumus. nō dico damnabit. nec dico sal-

uabit. tene certū ꝛ dimitte incertū. Age igit penitentiā dū sanus es. qz securus es q̄d egisti. incertū aūt est q̄d agas in futuro tpe. s. in senio. neq̄z scis an senueris. Bre. Qui veniā spopondit die crastinū nō pmisit. Jō apl'us Hal. vi. dicit. Dū tpus habem⁹ operemur bonum.

5° ¶ Quinto ppter pene purgatorij minutōez. Nā si tingat eos intrare purgatoriū tūc breuioꝛi tpe ibi manebūt respectu eoꝝ qui hic multa pctā cōmiserūt. ꝛ tarde penituerūt. nec dignā egerūt pniam. qz scribit Deut. xxv. Secōm mēsurā delicti erit plagaꝝ modꝰ. Greg. Crescēte itaq̄ cupiditate merito crescere dz ꝛ pena. Nā si diu fuisti i delectatōne culpe. diu etiā eris i cruciatōe pene. Apoc. xviij. Quātū glificauit se ꝛ i deliciis fuit tātū date illi toꝛmētū ꝛ luctū. Jō apl's. i. ad Tho. iij. Unusq̄sq̄z videat quō et q̄d sup fūdamento edificet. s. fundamēto fidei superedificet aur ꝛ argētū aut lapides p̄ciosos. lignū fenū aut stipulā. vniuscuiusq̄z opꝰ mānifestū erit. et q̄le opꝰ sit ignis pbabit. qz dic Hūbtus. Facies dei nō videbit donec p pena etiam mīm⁹ q̄drans psoluat venialiū petōzū.

6° ¶ Sexto ppter pmiū futuri augmētatōnez Nā dñs remunerat oēs ꝛ q̄ a iuuētute deo fuierūt. ꝛ q̄ in senectute cū tunc. Joh. xiij. In domo pris mei mānsiōes mlte sunt. sz dissimiliter. q̄ i vno anno añ mortē seruit deo. alter a iuuētute. Matt. xvi. Reddet vnicuiq̄z iuxta opa sua. Licz denariꝰ diurnꝰ ē vnus q̄ dat oibz Mat. xx. scz dei visio. tñ alter videbit clariꝰ altero. i. Tho. xv. Sic stella differt a stella i claritate tē. Nā si q̄s nosceret distātiā inter pmū ꝛ secōm chozū angelozū hic libenter duceret centū annos durā vitā. etiaz centū martyria et centū mortes vt de primo choro angeloꝝ ad secōm possz pueire. ꝛ iterū intātū pateret vt de secōo ad terciū. ꝛ sic d̄ singulis. Ecce q̄z rep̄hēsibile ē negligētia nr̄a vt etiā in vno anno pmereri possumꝰ vt ad q̄ztum vl' q̄ntū chozū angeloꝝ puenire possemꝰ Jō nullꝰ labor durꝰ. nullū tps lōgū videri debet q̄ gliam eternitatis acq̄rere valeamus. O q̄z libenter deberemꝰ carere oibz delectatōibus gaudijs et honoribz. vt ad tale gaudium puenire possemꝰ vite eterne. De q̄ Aug. Tāta est pulcritudo visiōis dei. tāta est iocūditas lucis eterne. vt etiā si nō liceret amplius manere i ea nisi vnꝰ diei hora. innūerabiles anni huiꝰ vite pleni delicijs merito otemnerent. Quod et fecit btūs Nicolaus. vt habetur in eius vita.

Sermo ix. Ad idem

Vigilate quia nescitis qua hora dñs vēturus sit. sic scribit Mat. xxiiij. Consuetudo est hominū qñ recedūt a familia t vēturi sunt imponūt dicūt. vigilate vt ois parata t ornata inueniā. Spūal'. sic dñs ihesus xp̄s dū recedere voluit a discipul' suis p mortē t ascēsiōez suā t ventur⁹ ē in nouissimo die p̄monuit eos vt vigilarēt dicēs Vigilate qz nescitis q̄ hora dñs vētur⁹ sit. De p̄mo dicit. vigilate. A Nota mltiplices hoies solēt vigilare. Prio vigilāt paupes i labore vt ditētur. Scdo castrēses ne opp̄imāt. Tercio nautę ne sbmergant. Quarto cubicularij regū ne molestēt. Quito pastores gregū ne pdāt. Sexto thesaurarij ne thesauri furēt Septimo vigilāt serui aduētū dñi p̄stolātes ne ꝓberēt. Prio vigilant paupes i labore vt ditent. t sic nos paupes sum⁹. ps. lxxvij. Paupes facti sumus nimis ꝛc. Jō oportz vt laborem⁹ t ditemur ḣ in gra t ibi i glia. ppt qđ scribit puer. xx. Noli diligere somnū ne te egestas oppримat. ppter qđ vigilare debem⁹ i bonis opib⁹ q̄bꝫ rpellam⁹ egestatē spūs. ps. lxxxvij. Pau p sum ego et i laboribꝫ a iuuētute mea. Di sunt labores spūales. s. i. ieiunijs elēosinis et orōibꝫ. De q̄bꝫ apl's. ij. ad Thimo. iiij. Tu ꝓo vigila in orōibꝫ t labora. i. sollicitū te exhibe in bonis opib⁹. qz scribit puer. viij. Qui vigilauerint inuenīēt bn̄dictōnez. ppter qđ canit eccl'ia. Non sit nob vanū ante lucē surgere. p̄misit eni dñs coronā vigilātib⁹. Scdo vigilāt castrēses ne opp̄imāt. s. ab hostib⁹. Spūal'. t sic nos vigilare dēb⁹. habemus eni mltos hostes. ps. lv. Mlti bellātes adūsum me. s. mūd⁹. caro t diabol⁹. B Prim⁹ hostis est diabol⁹. i. Pe. v. Vigilate fratres et sobrij estote qz adūsari⁹ vr̄ diabolus q̄si leo rugiēs circuit q̄rens quē devoret. Jō opus est exhibere magnā cautelā. qz multi sunt. Christ⁹. Sicut athomi in sole. sic demones in tenebroso aere. Sūt astuti. Bern. ppt longā experiētiā. t sunt inuisibiles. Ber. Spūs a natura corpalibꝫ sensibꝫ videri nō pt. Sūt eriā potētes. Job. xli. Nō ē ptās super terrā que ꝓparet ei. De q̄ apl's ad Ephe. vi. Nō ē nob colluctatio adūsus carnem et sanguinē sz adūsus p̄ncipat⁹ et ptātes tenebraz haz. Idcirco merito vigilādū ē. Bre. Assidue nos ipugnat vt saltē nos tedio vincat. Scdo hostis ē mūdus. i. Joh. v. Totus mūdus in maligno positus ē. Nā nos nō impugnat p̄cipaliter sz instrumēraliter. sicut rex expugnat p machinā castrz. t sic diabol⁹ nos p mūdū. Aug. Mūd⁹ ē diaboli machina. ḍ q̄ tot sagittas emittit q̄t blādimēta i nos mittit. Joh. xvi. In mūdo pressuram habebitis. Jō. i. Joh. ij. Nolite diligere mundū. qz fm Christ. Sp mūdana opa excluserūt hoiez ab eterna vita. Tercio hostis ē caro. Gal'. vi. Caro ꝯcupiscit adūsus spm. Ber. Manifestū ē ꝙ nos laqz gerim⁹ nostr. s. carnē. Nā antiqu⁹ hostis nr̄ vtiq car ne tāq̄z faber vtiq follibꝫ ad incēdendū ignē luxurie. Jō apl's hortat nos Eph. vi. In oib⁹. s. tēptatōibꝫ sumentes scutū fidei. in q̄ possitis oia tela ignea neq̄ssimi hostis extinguere. scutū fidei. s. credētes ꝙ fornicatores t adulteri regnū dei possidere nō p̄nt. Sed heu pauci sunt q̄ huic hosti ꝓuiter resistūt. vt ꝯq̄rit Aug. ḍ vita xp̄iana dicēs. Int oia certamia durioza sunt castitatis p̄lia. vbi q̄tidiana pugna rara victoria. Rō qz hostis hic ē nimis familiaris. Et q̄nto hostis familiarioz tāto pciculosioz. qz nil pei⁹ q̄z familiaris inimicus. q̄lis ē caro. Jō apl's. ij. Cho. x. Arma militie nre nō sunt carnalia sed spūalia. Ro. viij. Qui in carne sunt deo placere neq̄unt. ppt qđ vigilare debem⁹ ꝫ hostes. De q̄ Ber. Vigilādū ē oino et somn⁹ ab oculis nostris auferēdus. qz latrōes ac hostes mlti obsident iter nostr. A Tercio vigilāt nautę ne submergāt i mari. Spūaliter mare p quod navigam⁹ ad patriā nr̄am ē mund⁹ iste. ps. cij. Hoc mare magnū t spaciosuz manibꝫ. Nauicla ꝓo est cor nostr. In mari ꝓo huius mundi sunt sirenes cātu suo navigātes decipiētes. s. delicijs divitijs. Jō necesse est nos vigilare t surda aure p̄trāsire blādimēta huius mūdi. videlicz divitias honores t potētias ei⁹. Jaco. iij. Qui vult esse amic⁹ mūdi inimic⁹ dei ꝯstituit. Et sic q̄ dormiūt delectātes i eis pereunt. vt figuratū ē Jone. i. Cū Jonas descēdisset ad interioza navis t dormiret excitatus et piectus ē i mare. t cet⁹ deglutiuit eū. Spūal'. p Jonā dormiētē in navi. t navigātē possessoz divitiaz t honoz huius mūdi intelligit. q̄ deberet surgere i pfgitate domin⁹ deū suū invocādo p gratz actōz t orādo

De sancto Nicolao

vt sic trāsiret p bona tpalia ne āmitterz etna vt ea ad salutē expenderet Sz heu dormit secure viuēdo. imo eis abutēdo. vt diues de q Lu. xvj. et. xvi. Tādem veniet hora in q excitabit cū ei dicet. Redde rōem villicatōnis tue. tūc pjciet in mare. s. inferni. ceuorabit a ceto. i. diabolo. dicens illō Picere. li. Deuorauit me rex babilonis. Quarto vigilant cubicularij regū ne molestent vna cum rege vt hr. ij. Esd. iij. q tres custodietes corpus regis dixert alter ad alterz. Qd signū fuit q vigilabāt cubicularij regis. qz cogitabant d sapiētia. Spūaliter. sic omes sum⁹ cubicularij regis eterni. regē celi i corde nr̄o habētes. Apoca. xxi. Et habitabit cū eis eorz de⁹. Propter qd necesse ē vigilare i bonis opib⁹ z meditari de sapiētia eterna. ne rex noster pturbetur z nos molestemur. ne dicat nobis qd dixit dauid. i. Regū. xxvi. ad dormietes suos saulis qñ tulit ciphū et hastā regis. quō custodistis regē. viuit dñs qz filij mortis estis qz nō custodistis regē vestz. Ita etiā dico d illis q filij mortis sunt q p cepto dño p sacrā eucharistiā eū ñ custodiūt vt debent. Debēt ḡ vigilare q frequnter sacramentū recipiūt vt sacerdotes et alij ne turpius agāt ejcietes receptū ꝯz si nō recepissent. sciētes q dñs cōceptus est i nazareth. z natus d pura virgine ad designandū q in florido corde recipi dz z pura mente. Ideo apls. i. Thoz. xvi. dicit. Vigilate et state i fide. viriliter agite z cofortamini in dño. z oia vra in charitate fiant. Nam per charitatē custodit. i. Joh. iij. Deus charitas est et q manet i charitate i deo manet z de⁹ in eo. Quinto vigilant pastores gregū ne perdant. Lu. ij. Pastores erant i regiōe eadē vigilātes et custodietes vigilias noctis sup gregē suū. s. ne grex perderet. alīs pastor oporteret rōez dare. z dabit aiaz suaz p aia illi⁹. Ideo vigilādū est cū summa diligentia. De q puer. xxvij. Diligēter agnosce vultū pecoris tui tuosq greges cōsidera. Nō qui excusat pastor si lup⁹ rapit ouē z pastor ignorat. Propter qd inquit Bern. i quodā sm̄one. Qui dimittit oues absq custodia nō est pastor ouiū sed lupoz. ppter qd diligēs custodia ē adhibēda. quia dicit apls. i. Thimo. v. Presbri q bñ pūt duplici honore digni habeant. s. hic et in futuro. qd et fecit beatus Nicolaus. Sexto vigilāt thesaurarij ne thesauri furent. signāter qñ habent debile reseruaculū. et sic nos. Unde et. ij. ad Thoz. iiij. dicit apls. Habemus thesaurū i vasis fictilib⁹. Et sic nos pciosum thesaurū. scz animā habem⁹ in corpore luteo. Job. iij. Qui habitāt domos luteas. qui terrenū habent fundamentū. Videam⁹ igit ne fur. i. diabol⁹ veniat z suffodiat. et pciosum thesaurū anime furet. ppter qd scribit Luc. xij. Si sciret paterfamilias qua hora fur veniret vigilaret vtiq et nō sineret pfodi domū suam. ne pderet thesauz. sic et nos. Ber. Quid ego infelix facerē. q me vterē si sanguinē christi i cruce collegissem. z si positus i vase ꝯz seruenti⁹ custodirē. sic seruandū ē illud pro q mercatoz nō inspiciens sanguinē suū dedit et animā. De q apls. i. Thoz. vi. Empti estis pcio magno. quod igit est illd scribit. i. Pe. i. Nō auro vl argento corruptibili empti est, sed sanguine incōtamiati agni. Propt hūc igitur thesaurū pciosum vigilate. Septimo vigilant serui aduētū dñi pstolantes ne vterent. Sic nos sumus serui expectantes aduētū dñi nostri iesu christi. Luc. xij. Nos similes hominib⁹ expectantib⁹ dñm suum qñ reuertatur a nuptijs. Spūaliter. nuptie sunt eterna gaudia que i celo habent d vnione diuinitatis ad hūanam naturā. De his nuptijs ventur⁹ est dñs dupliciter. s. generaliter et specialiter. Generaliter i die iudicij Act. i. Sic veniet quēadmodū vidistis eū euntē in celū. Specialiter in die mortis vni uscuiusq hois. Exo. xix. Veniā ad te in caligine nubis. i. mortis. i qua obscurent oculi z frigescēt mēbra. Job. x. Reuersus mirabilit me crucias. Sed cū venerit pulsat p egritudines et molestias doloz vt sciamus mortē vicinā. z q vigilare debem⁹ sollicite in bonis opēribus. pū. viij. Btūs hō q vigilat ad fores meas ḡtidie. Hre. Ille vigilat q ad aspectū veri lumis oculos interiores aptos habz. Octo sb̄iūgit in octo mēbro vigilātie rōez. qz nescitis die neq hora qñ dñs vēt⁹ ē. s. ad mortē. Eccles. ix. Nescit homo finē suū Aug⁹. de cura agēda p mortuis. Si nescis qua hora veniet mors vigila sp vt paratus te inueniat. qz scribit Lu. xij. Beati serui illi quos cū venerit dñs inuenerit vigilantes: amen dico vobis pcinget. i. ppabit se ad trībutōem. z faciet eos discūbere. h ē. in eterna brītudine delectare. z trāsiens ministrabit illis. Symon de cassia. Non passib⁹ pedū aut locoz. sz claritate speculatōis diuitatis. z singulis dabit pmiū sicut meruerūt. Prouer. viij. Qui mane vigilauerit ad me. scz p assiduatōem operatiōis bone inueniet me. s. in

retributione glorie. Et talis fuit btūs Nicolaus. vt legitur de eo illud Eccli. xxxix. Justꝰ cor suum tradidit ad vigilādū diluculo ad dñm qui fecit illū. Quomodo autē patz in eꝰ legenda.

Sermo x Ad idem

Homo quidam nobil' abijt in regionē longinquā accipe sibi regnū et reuerti. scribit Lu. xix. c. et legit hodierna die ad honorem sancti Nicolai p euāgelicali officio. In pmissis ꝟbis ꝺmendat btūs Nicolaꝰ a tribus. Primo a ꝟtuoso pgressu. scḋo a glorioso egressu. tercio ab amoroso regressu. Primū ibi. homo q̄dā nobil'. scḋm ibi. abijt i regionem longinquā accipe sibi regnū. tercū ibi. t reuerti. De pmo dicit. hō q̄dā nobilis. Pro q̄ sciēdū. dicit Gre. nazanzenus triplex est nobilitas. ꝑma spūs. secūda carnis. tercia virtutis. Prima ē nobilitas spiritus. qua nobilitate oēs nobiles sumꝰ. qz ad imaginez dei creati. De q̄ nobilitate dic Augustinꝰ. O nobilis creatura ē aīa. qz ad mānionē et fruitōem dei creata. in q̄ oēs aliās creaturas corpales excellit vt inq̄t Augꝰ. Sicut deꝰ omnē creaturā. sic aīa omnē corpalez creaturā natura dignitate t nobilitate excellit. Et sic oēs nobiles sumꝰ. qz aīas oīm nostrū creauit deꝰ ad imaginē suaz. Eze. xviij. Omnes aīe mee sunt. sicut aīa ꝑris sic t aia filij. ꝓpter qđ sollicite est aīa ab vnoquoq; custodiēda. Deute. iiij. Custodi temetipm t aiaz tuā sollicite. Aug. dicit rōem. qz manus dānū habēt in amissiōe vniꝰ aīe q; corporū mille. Hoc ꝑpendens btūs Nicolaus potuit dicere illud Thobie. iiij. Tu scis dñe qm mūdā seruaui aīam meā ab oīni ꝺcupiscentia. Et sic fuit nobil' nobilitate spiritus

Scḋa nobilitas est carnis. Ista nobilitate etiā fuit nobilis btūs Nicolaꝰ. de q̄ canit Nobilissimis siḋē natalibꝫ ortus. Et illa nobilitas carnis exilis reputatōnis ē. De q̄ Gre. nazanzenꝰ. Nescio que et qual'sit nobilitatis differētia fm carnē. cū oībꝫ sit corruptio vna. qz oīa q̄ in terra sunt i terrā ꝓtēt. Eccli. xli. Jō Hoc. ḋ ꝺsol'. phie. li. iij. psa. vi. Nobilitas sanguis est inane nomē. qz fm eūdē. nobilitas carnis est q̄dam laus ḋ meritis parētū. pueniēs. Et q̄d ꝑdest tibi q; parentes fuerūt ꝑbi t ꝟtuosi t tu es crimiosus Chrisost. sup Mat. Quid ꝑdest generatio clara quā mozes sozdidāt. q. ḋ. nihil. Johā. viij. cū iudei iactarēt se esse de genere abrahe rndit eis ihs. Si filij abrahe estis opa abrahe facite. Dicit ei Lassiod. i q̄dā epla. Deliꝰ ē de temptibili genere nasci t claz fieri: q̄z de claro genere nasci t criminose viuere. vt ꝺmūiter nūc faciūt nobiles. Ideo Chriso. sup Mat. Quid nocuit Thimotheo pr̄ez habuisse gentilē. nōne discipulꝰ apli pauli fuit. Et q̄d nocuit abrahe patrem habuisse Thare luteoz deoz cultoze. nōne i caput fidelū ē electus. Jō Greg. dicit. Nulli vnq̄z te de generis nobilitate ꝑponas. qz deꝰ nō respicit ꝑsonas hoim. sed aīas.

Tercia nobilitas ē ꝟtutis. De q̄ Gre. Sūma nobilitas est claz esse ꝟtutibꝫ. Jō nō ex lōgis tunicis. ex magnis manicis t scissur' debēt nosci nobiles. sz ex moribꝫ. qz dicit Arist. i poliē. Uirtꝰ et malicia determināt nobiles t ignobiles. Propter qđ scribit i canōe. xl. di. c. nos. Nobilitas moz plꝰ ornat q̄z ꝑgenitorū. De q̄ t Piero. Ille apḋ deū ē pciosior et nobilior q̄ fide deuotior vita sanctior t ꝟtuosior.

Sz di. q̄ sunt iste ꝟtutes p q̄s ꝺgnoscūt nobiles. Rndeō q; sunt q̄nq;. vicz hūilitas. largitas. pietas. ꝟitas t virilitas. Pria virtus est hūilitas. Nā p mꝰ rex vnctꝰ fuit isr'l Saul a deo electꝰ ꝑpt eiꝰ hūilitatē. vt hr̄. i. Reg. xv. Cū esses paruulus in oculꝭ tuis ꝺstitui te regē sup ppl'm meū isr'l. Jō Isiḋ. dicit. Esto puerꝰ i oculꝭ tuis vt sis magnꝰ in oculꝭ dei. Talꝭ fuit btūs Nicolaus. fuit eni hūil'is ꝑlaturis eas nō appetēs. qz inuitꝰ epatū suscepit ad quem fuit electꝰ. ꝑpendens illud dictū Bern. in ſmōe ḋ religiosis. Nunq̄z in honore sine dolore. i ꝑlatione sine tribulatōe. i sublimitate q̄d pt ee sine vanitate. Sz qz dicit canō. viij. q. i. c. in scripturis. Locꝰ regimis est negād deꝰ residerātibꝫ t offerēdꝰ fugiētibꝫ. ideo ipe inuitꝰ fuit ductus in eccl'iam t assumptꝰ ad ꝑlaturā epatꝰ. in q̄ apparet eiꝰ hūilitas t ꝺsequēs nobilitas. Innocētiꝰ dicit. Quāto q̄z i se hūiliorꝫ tanto corā deo preciosiorꝫ t nobiliorꝫ.

Scḋa ꝟtꝰ ē largitas. Unde deꝰ q̄ ē nobilissimꝰ t largissimꝰ nō solū dat nobis sua dona. sed etiā seipm in ꝑsenti in eduliū sacramētaliter. in futuro in ꝑmiū. Gen. xv. Ego ero merces tua magna nimis. Et sic largitas ptinet ad nobiles. Jō scribit in phizonomia Aristotelis. ꝙ nobiles naturaliter habent lōga brachia. et significat largitatem. Unde idē in de regimine ꝓncipum dicit. O

De sancto Nicolao

alexander tuis esto largus. qz ignominia regis pauptas ppli. Tale largitatē habuit beat⁹ Nicola⁹. Nam p liḃalitatē ꝛgies a stupro eripuit. z p emptōem tritici totā suā p/uinciā a fame liberauit. Et sic nos debem⁹ sequi eius vestigia. signanter nobiles. Sed heu nūc q volunt esse nobiliores vt p̄ncipes z barōes sunt raptores. z oēs diligūt munera z ñ largitatē. Isa. i. Principes tui infideles socij furū oēs diligūt munera. z ipleť ḡtidie illō Ezech. xxvi. Statue tue nobiles i terrā corruēt. i. nobiles q tāḡ statue debērēt paupes sustētare i terrenā cupiditatē declināt. z q paupes p⁹ alebāt nūc eos dep̄dāt. Et ꝟificatur in eis illō Ezech. xxij. Principes i medio ei⁹ q̄si lupi rapiētes p̄dā. Tercia ꝟt⁹ quā debēt hr̄e nobiles est pietas. i. Thimoth. iiij. Pietas ad omnia vtilis ē. maxime ad p̄missionē vite eterne. Idcirco reges tāḡ nobiliores in signū pietatis et clementie inungunť. z rex apū nō habz stimulū pūgēdi sicut alie apes ad designādū q nobiles debēt esse pij z mificordes. qualis fuit btūs Nicola⁹ a iuuētute. q potuit dicere illud Job. xxxi. Ab infantia creuit mecū miseratio. z ab vtero matris mee egressa est mecū. Nam i adolescētia exhibebat se misericordē paupi z iuncaneo. tres massas auri tempe nocturno in domū ei⁹ p/iecit. p̄pendens illō Thob. iij. Quō potuerī ita esto mificors. Si tibi multū fuerit abūdāter tribue. si parū illud ipartiri stude. Jō dicit in themate. hō quidā. Dicit enī ph̄s i politicis. Homo naturaliter est animal mā/suetū z pium. Sic z beatus Nicola⁹ singularē pietatē habuit q omnes in necessitate eū inuocātes nō deseruit sz subuenit. q potuit dicere illud p̄s. li. Ego sicut oliua fructifera fructificaui in domo dñi. i. i ecclia sctā. oleum mificordie largiter tribuēdo. in q̄ notať eius p̄fectio. qz dicit Bre. Tanto q̄s p̄fectior est q̄nto perfectius dolores alienos sentit. Jō Lu. vi. hortať nos saluator dicēs. Omi petenti te tribue. Et Sz di. nō habeo q̄ oibꝫ tribuā. Rñdet Aug. Si deficit facul/tas sufficit volūtas. qō hr̄ in canō. xlv. dis. Due sūt spēs elēosine. vna cordis. altera corpis. Et sctūs Tho. i. ij. ij q. xxxij. Duplex ē elēosina. corpalis et spūal. mō si bono corpali egens tribue spūale. i. bonā volūtatē z p̄passionē paupi. Et licz ptinet ad oēs. maxime tñ ad nobiles. Señ. Nulla in hoibꝫ maior clementia q̄ que regē et p̄ncipē decet. Idcirco p̄ncipes p mūiter portāt aq̄lā in scutis eorum quia dicit Plini⁹ i speculo naturali. Aq̄le cibū pie z liberales seq̄ntibꝫ auibꝫ impartiť. z sic vos nobiles. Luc. xi. Date elēosinā z oia vobis mūda erūt. Hoc fecerūt antiq̄ principes z nobiles q̄ fundauerī ep̄atus z p̄bendas ac eccl'ias. nōne p̄ncipes reges et nobiles. vt sctūs Wentzeslaus. z p̄genitores ip̄i⁹. et Karolus i Bohemia. sctūs Henric⁹ i bauaria. Sed heu nr̄i nobiles istis tpibꝫ annihilāt. vt conq̄ritur Hiero. in ep'a ad Eusebiuꝫ sic dicēs. Recipiūt superfluitatē vestimentorū. de pauperibꝫ frigore et nuditate morientibꝫ nō curāteſ. Ip̄i erigūt magna palacia z edificia vt ea humani oculi detēplenť. z nō attēdentes q paupes i plateis morianť. quinia frēq̄nter p̄eparāt diuitibꝫ. replēt ingluuiē. sed fame paupes p̄eunt. Et sb̄dit. Epulemini z inebriemini. nō enī p⁹ morte āmodo faciet⁹. sed cū diuite epulōe i tormētis gehennalibꝫ guttā aque minimā optabitis nec habere poteritiſ. Hec Hiero. Et iplebiť i eis illō Lu. vi. Ue vobis q̄ saturati estis quia esurietis.

Quarta ꝟtus quā debent habere nobiles est ꝟitas. ad Eph̄. iij. Loq̄mi veritatē vnuſ quisq; cū p̄rio suo. z dicit. vnuſq̄sq; licz veritas ptinet ad oēs maxīe tñ ad nobiles. quia volūt eē victoriosi. sz scribiť. ij. Esd. iij. Veritas supoīa vincit. z statuit nomē laudabile imp̄petuū. Puer. xij. Labiū ꝟitatis firmum erit imp̄petuū. O q̄ nobile elenodiū ē ꝟitaſ i nobilibꝫ. sm illō p̄uerb. xvij. Nō decet p̄ncipem labiū mentiēs. Sz ē valde rarū h̄ elenodiū i nobilibꝫ. qō p⁹ erat rar⁹ hoc nūc ē generale. z qō p⁹ erat decor h̄ nūc ē decus Jō spūſctūs p os pphete dauid dicē p̄s. cxlv Nolite confidere in p̄ncipibꝫ. q̄si di. Raro est ꝟitas in ip̄is. ip̄i enī iurāt et periurāt assumētes deum in testem. vt verificeť de eis illō ad Ro. i. Cōmutauerūt ꝟitatē dei in mēdaciū. Ip̄i appēdunt plura sigilla z multiplicāt verba. sed heu i eis pauca fiducia. p̄s. cxvij. Bonum est sperare in dño q̄ sperare in p̄ncipibꝫ Talis nō fuit btūs Nicola⁹. sz totus verax Unde canit de eo i officio misse. Misericordia z veritas cū ipo. Quinta virt⁹ ē strenuitas ac virilitas ad defendendum orphanos et viduas. ideo portāt gladios. ad Romanos. xiij. Non sine causa gladiuꝫ portat sed ad vindictā malor z defensionē bonor. Ip̄i enim sunt illi qui veritatez defendere debent. vt habetur in canone. xxiij. q. v. Regiz p̄priū est facere iudicium z iusticiam et vi oppressos eripere. z debent esse et p̄desse z ñ

obesse pauperib⁹ neq; iusticie sicut fecit dauid .i. Reg. xxij. et ponit trāssumptiue in canone vij. q. i. Oēs q̄ gemebāt et vexabāt a saul fugiebant ad dauid et liberauit eos. Acci. iiij. Usq; ad mortē certa p iusticia. Dic ei Ambro. sup pūbia. Aqla est inimica serpentuz. t sic nobiles et principes debent esse inimici p̄donū. iuxta illud Exod. xxij. Maleficos ne patiaris viuere sup terrā. et h̄ ex amore iusticie. Sap̄. i. Diligite iusticiā q̄ iudicatis terrā Nam si essent p̄ncipes milites t nobiles q̄ amarēt iusticiā oēs bene starem⁹. Quia dic Lyp̄anus. Queq; bona in regno opat iusticia. Talis iusticiari⁹ fuit btūs Nicola⁹. qz liberauit tres milites iniuste captos. t duos adolescentes in mortē ꝺdēnatos. vt ptz i ei⁹ vita. p quo p̄s. xxxvi. Non vidi iustū derelictū. Aug. Si iustus essem nō timerē. Pro. uerbioz. x. Bñdictio dñi super caput iusti. Nō enī audiēt iusti h̄ terribile ꝟbū. Ite maledicti in ignē eternū. p̄s. cxi. In mēoria eterna erit iustus. ¶ Dixi scdo ꝺmendat⁹ beat⁹ Nicola⁹ a gl'ioso egressu cū dr. abūt in regionez longinquā accipe sibi regnū. Uidem⁹ q̄n aliq̄ p̄sona regia pficiscit accipe aliquaz ptātē. tūc vadit cū magno comitatu p̄ceden tib⁹ eam cantātib⁹ tubicinis. t h̄ facit ideo. vt hoies aut incole videntes ei⁹ gl'iosuz aduentū cū gaudio suscipiāt ip̄m et honore.

¶ Spūaliter. t sic gl'iosus ꝺfessoz beatus Nicola⁹ est p̄sona regia. Isid. Si rō te rexerit rex es. si corpus seruus. Sed ip̄e p suam rōem rexit sensualitatē. que semp̄ pna est ad malū. vt habet Genes. viij. Ip̄e ꝟo a puericia sua vsq; ad senū ingeniosam habuit rationem. vt potuit dicere illd Sap̄. viij. Puer erā ingeniosus. t sortit⁹ sum aiam bonā. Et fm hāc clarā rōem rexit sensus suos ne declinaret in peccatū. Dic btūs Nicola⁹ hodie p mortē p̄ciosam abūt in regionem iocundam De quo Bern̄. in sermōe de spūali negociatione dicit. O regio sublimis t suauis plena delicijz. ad te suspiro de valle lachrimaz. Et merito qz fm Aug. ibi nulla tristicia. nullus labor. null⁹ dolor. nulla mors. sed p̄petua sanitas p̄seuerat. Ad istā regionē puect⁹ ē honorifice p̄cedētib⁹ cātoribus .i. angel' dei. iuxta illud Isa. lv. Mōtes t colles cātabūt coram eo laudē. t oīa ligna regiōis plaudēt manu. Per mōtes intelligunt archāgeli. per colles minores. per ligna regionis animē sanctoz. Et ip̄m leter ꝺduxerūt. t accepit regnū de cōis t diadema spēi de manu dei. Sap̄. v. vt implerēt illud Sap̄. x. Justū deduxit dñs min⁹ p vias rectas et ostendit illi regnū dei. ¶ Dixi tercio ꝺmendat⁹ btūs Nicolaus ab amoroso regressu. cū dicit. t reuerti. Reuertitur enī btūs Nicola⁹ in remuneratiōe sibi deuote seruientiū. Uidemus enī q̄n rex terre strīs obtinuit regnū in reuersiōe remunerat milites. sicut legit de alexādro magno cū cū̄ret mūdū et mlta regna dominio suo subiugaret. quotiēs regnū aut ciuitatē famosaz obtinuit. totiēs larga dona suis militib⁹ tribuit. Sic et b tūs Nicolaus adept⁹ regnū celeste. Reuertit enī ad suos famulos p opationē miraculosam t assistētiā gtiosam eos remunerādo de seruitio sibi facto. vt legit de pluribus i necessitate eū pl'ima iuocātib⁹. q̄b⁹ dixit. Ecce assum. fm illd̄ p̄s. xc. Clamabit ad me t ego exaudiā eū. cū ipo sum in tribulatiōe eripiā eum t gl'ificabo eū. s. in p̄senti t futuro succurram meis meritis.

¶ De conceptiōe beate Marie ꝟgis

¶ Sermo xi.

QUnt signa in sole t luna t stellis. Luce. xxi.

¶ Lux habet multas ꝓprietates vt dicit Autor de p̄p̄etatib⁹ rer. Primo tenebras pellit. secūdo gaudiuz parit. tercio securitatē inducit. quarto viā ostendit. q̄nto. in oculis vibrat. Spūaliter per lucem intelligitur maria i sanctificatiōe. Unde de ea canit ecclesia. Lux⁹ vita gloriosa luceꝫ dedit seculo. Et p̄mo lux tenebras pellit. sic gr̄a marie q̄s inuenit vicioz tenebras fugat De quo canit ecclesia. O xp̄i mater fulgida. scatens fons oi gr̄a. lux pellēs q̄q; nubila maria venustissima. Scōa. p̄p̄etas luc' ē p gaudiuz adducit. Eccl's. xi. Dulce lumē t delectabile est ocul' videre solē. Et sic ꝺceptio btē marie attulit nob gaudiū. Un̄ canit eccl'ia. Gaudiū annūciauit vniuerso mūdo. Aug⁹. i sermone. Adest dies sacratissima. adest dies celeberrima. i q̄ ꝟgo maria sua sanctificatiōe mūdū ꝺsolat vniūsum hodie egressa ꝟga de radice yesse. De q̄ dicit Isa. xi. Hodie flos cāpiorū ē de q̄ p̄cessit liliū. ꝺ alliū. De q̄ Cāt. q. id ē. hodie ꝺcepta ē sancta ꝟgo maria per quā maledictio mutat in benedictiōz. Idcirco canit eccl'ia. Gaudeamus oēs in dño &c. Si angeli gaudent merito homies pl⁹ debent gaudere. si iustus cl gaude. qz ex illa cuius festū hodie celebram⁹ ort⁹ ē sol iusticie. q

De cõceptõe btẽ marie virginis

est augmẽtator et datorꝫ gr̃e. Si captiuꝰ es aliq̃ peccato gaude, qꝛ ipa ẽ hodie pseruata. vl'fm aliq̃s sctificata a pctõ. Si puatus es bonis gr̃e gaude, qꝛ ipa ẽ cũ q̃ oẽ bonũ nobis aduenit. Hap. viij. Venerũt mihi oia bõa pariter cũ illa, ita ꝙ dicit Anſ. Non ẽ sal' i mũdo nisi quã pepit ego. Bef. Tolle corꝓ solare q̃d erit in mundo nisi tenebre. ⁊ sic tolle mariã nõ habebis lucis gl'iam. Tercio luxe curitatẽ parit. De q̃ Joh. xi. Qui ambulat i die nõ offendit quia lucẽ huiꝰ mũdi videt. Et sic maria parit nobis securitatez. Bern̄. Securũ accessum habes pctõꝛ ad deũ. corazꝫ pre habes filiũ in hũanitate q̃ oñdit vulnera corã pre. mrem q̃ oñdit vbera. quõ nõ possunt exaudiri illa hmõi amoris iudicia Quarto luxe viã oñdit. Joh. xij. Qui ambulat i tenebris nescit q̃ vadat. sz i luce videt. ⁊ sic maria pꝰ eiꝰ ẏ tuosam vitã oñdit nob viã ad dominũ. Unde Amb. dẏ gitate. Tal' fuit maria vt eiꝰ vita oim nostꝛe exẽplar esset ⁊ disciplia Hiero. Quicũq; veniã optat marie pmiuꝛ implorꝫ et eiusq; auxiliũ ⁊ imitet exẽplũ. Quinto luxe vibrat i ocul' signter si clari fuerit. sic claritas gr̃e sctificatõis marie i ocul' nr̃e intelligentie vibrat ꝙ etiã ea nõ valeamꝰ enarrare. Ber. O bñdicta ois gr̃e. qs lõgitudinem ⁊ latitudinẽ sctificatõnis tue gr̃e iuestigare pt. Hiero. reputat se indignũ dicẽs. De tali tãtaq; loq̃ indignũ me fateoꝛ. Damas. Si gl'iam eiꝰ scribere volumꝰ ẏba q̃bꝫ scribere valeamꝰ deficiũt. Aug. Si oim nostꝛe mẽbra ẏ terentꝰ in liguas nec mmã gr̃az nec gl'iaz eiꝰ exp̃mere possemꝰ. Et qꝛ eccl'ia celebrat festũ ꝯceptiõis scti ioh̃is. ml'to magis marie. Jõ Ber. Si rex p̃ncipia d̃ claritate pensamꝰ nil clariꝰ sole et luna et stellis possumꝰ inuenire Idcirco rõe sctificatõis gr̃e maria ꝯpat soli ⁊ lune. d̃ q̃ thema. Erũt signa in sole et luna ¶ In ẏbis p̃missis ꝯmẽdat btã ẏgo a tribꝫ. Prio a sctificatiõis claritate. Scdo a defectus emunitate. Tercio a stat' dignitate. Primũ ibi. Erũt signa i sole. scdm ibi. et luna. terciũ ibi. ⁊ stellis. De p̃mo dic̃. Erũt sig̃ in sole. i. i maria. ps. lxxxviij. Thronꝰ eius sicut sol in ꝯspectu meo. Idẽ. xviij. Posuit i sole tabernaculũ suũ. Et merito ꝯpat soli q̃t tuoꝛ de causis. Prio sol oia lumiaria excellit. ideo dꝛ quasi solꝰ lucens. s. p̃ ceteris. Et sic maria pcellit i sctitate oẽs. Prouer. vl. Mlte filie regũ congregauerũt diuitias. s. ẏtutꝫ ⁊ sanctitatis. tu sola supgressa es vniuersas Unde Anſ. de cõceptõne btẽ virginis. Nulli tibi o dña est equale. nil compabile. oĩe q̃d est aut supra te vl' infra te est. supra te solus deus. infra te omne qd̃ dꝰ nõ ẽ. Nã gr̃a splẽdoꝛ mẽtis etiã splẽdebat i corpe. Ecce signũ Uñ Hugo. Ardor gr̃e in aia splẽdebat vt i corpe miracl'a faciebat. Nã dic̃ Hilari' sup Mat. Joseph cognouit sacramẽtũ incarnatõis i maria p diuini lumis radiũ. Hoc cognoscens Dyonisiꝰ eã videns dixit. Si hic eruditus nõ essem ⁊ fidẽ nõ haberẽ aliud lumen nõ crederẽ ppter eiꝰ splẽdoꝛẽ. Jõ de eiꝰ excellẽtia sctitatis dicit Bern̄. Nunq; super angelos ascẽdisset si in vite sctitate eos non trãscẽdisset. Scdo sol mediũ tenet inter planetas. ⁊ sic maria est mediatrix iter dꝰ et hoiem. Uñ Bern̄. in p̃mõe de aduentu inq̃t O maria dꝰ p te factꝰ ẽ pticeps nr̃e hũanitatis vt p te pticipes essemus siue diuinitatis. Et sbdit idẽ. Quis scit q̃tiẽs refrigeras iudicis irã. p te accessum habemꝰ ad filiũ. vt p te nos suscipiat q̃ p te datꝰ ẽ nob. de q̃ psal. lxxiij. Opatꝰ ẽ salutẽ in medio terre. i. i utero marie. Et maria mediũ appellat. qꝛ ad illã sicut ad mediũ respiciũt oẽs. Jõ Ber. Quicq̃d offerre paras marie ꝯmẽdes. qꝛ dic̃ Ignaciꝰ. Impossibile ẽ aliq̃ẽ saluari pctõrem nisi p tuũ o ẏgo auxiliũ et fauoꝛẽ. Ber. Ipa apd̃ filiũ inducit illd̃ euãgelicũ. memẽto fili in quo pctõrib̃ spem dedisti. Mat. ix. Non est opus valentib̃ medicꝰ sz male habẽtib̃ Nã sicut sol die inchoat p ortũ ⁊ termiat p occasum. ⁊ sic p mariã vita iusti inchoat et terminat. p̃s. cxviij. Ordinatõe tua pseuerat dies. i. vita xp̃iani. Tercio sol claritatẽ oĩbus ꝯmũicat. ꝙa interpat sol q̃si sup oia lucens. s. fidis ⁊ mũdis. vt hr̃ Matt. v. Facit solẽ suũ oriri sup malos ⁊ bonos iustos ⁊ iniustos. ⁊ sic maria. Bernard'. Maria sinũ pietatis apit. ⁊ d̃ plẽitudie eiꝰ accipiũt oẽs. sc̃z captiui redẽptõrez. egri curatõrez. trist̃es cõsolatõrez. pctõrꝫ veniã. iust' iustitiã. iust' gloriã. angeli leticiã. filꝰ dei carnis sbstãtiã. et tota trinitas ꝙplacẽtiã. Stãs i publico. nulli excipiẽs. nulli ꝓtẽnẽs. nulli denegãs. dicẽs illd̃ Eccl'. xxiij. Trãsite ad me oẽs q̃ cõcupiscitis me. Jõ Ber. i p̃mõe q̃ incipit. Ipse loq̃ndi. dic̃. Hileat mihi coꝛdia tua si q̃s te inuocauit in necessitatib̃ ⁊ inuenit te defuisse. q̃si di. nullꝰ talis ẽ. Dicit nãq; Anſ. Dis a te auersus necesse est vt intereat. dis ad te ꝯuersus impossibile est vt pereat. Quarto sol varias opatões caulat. i liq̃dis siccitatem. in siccis liquiditatẽ. vt patet de luto ⁊

Sermo xi

cera. Sic maria siccos ⁊ induratos pctores mollefacit. ⁊ liq̃dos. i. istabiles pseuerare facit. Deq̃ Bern̄. Tu p singulis necessitatib⁹ subuenis mater dei. tu p diuersitate laborū et defectuū aie largiris diuersas medicinas. alijs vt dureſcāt. alijs vt liq̃scant. Jō Lassiod. in quadā epla. Tu patrona hūani generis. tu solatio afflictis. tu infirmis medicina singularis. Jō Ber. in pmōe q̃ incipit. Signum magnū. dic̃. Nō trepidet accedere ad mariā hūana infirmitas. qz nil terribile nec austerū in ea. sz tota suauis ⁊ mitis. Et in isto sole. i. maria facta sunt signa. Jo. Sz dic̃ san. Tho. pte. i. q. cv. ar. viij. Ad miraculū et ad signū miraculosum req̃runt tria. Prio q̃ excedat facultatē nature. ⁊ h̄ factū est in maria. qz cepit sine virili semine verū deū ⁊ hoiem. qd̄ fuit sup nature facultatē. Gre. nazanzenus. Qd̄ natura nō habuit. vsus tg̃rauit. rō nō capit. lingua eloq̃ tacet. ingeniū helretat. cellū pauet. terra stupet. h̄ in maria factū est. Et Ber. sup missus ē. dic̃. Qd̄ moysi mōstratū est in rubo et igne. Exod. iij. Aaron in v̄ga ⁊ floze. Nūeri. xvij. Gedeōi in vellere et roze. Judic̃. vi. hoc apte salomō vidit i forti mulicre. Ezech. xliij. q̃ vidit portā in domo dñi clausam. Daniel vidit lapidē abscisuz d̄ mōte sine manib⁹. Dan. ij. De tali signo scribit Isa. vij. Dabit dñs ipe vob⁹ signū. Ecce virgo concipiet. Reuera signū. Bern̄. Quis intellectus capc possit q̃ ille splēdor inaccessibil' infudit se in v̄gineis visceribꝰ. qd̄ angel⁹ nūciauit dicēs. Virt⁹ altissimi obūbrabit tibi. q. d. Quid interrogas me. tu experieris. Secūdo requirit ad miraculū q̃ fiat in instanti. ⁊ sic maria in instāti vt consensit ad v̄ba angeli dicēs. Ecce ancilla dñi fiat mihi sm̄ v̄bū tuū. ipa cepit verū deū et hominē. De q̃ Augustin⁹ in smōe. O felix obedictia. o insignis gratia. que dū hūiliter fidē credit celi opificem incorpauit. Tercio requirit ad miraculū q̃ fiat raro. ⁊ sic in maria. Bern̄. in smone de vigilia natiuitatis xpi. A seculo nō est auditū q̃ oipotens altissim⁹ de⁹ in mlierē descēdisset. Isa. lxvi. Quis vnq̃z audiuit tale vel vidit huicsile. qd̄ scribit Bern̄. q̃ fuit virgo sine ḡuamine ḡuida. sine dolore puerpa. solutus de stella. pater de filia. creator d̄ creatura. vt impleret illud. iij. Reg. x. Nō ē sil'e op⁹ factū i vllis regnis. Ber. Multe v̄ginitatē possident. sed nulla gaudiū mētis cū v̄ginitatis pudore. Ber. Sola est q̃ guamē nō sensit. ⁊ sine lubidiosa voluptate cōcepit.

Quartū ⁊ adiunctū qd̄ req̃rit ad miraculū habet de celi. ⁊ ve. sctōr. c. gl'iosus. li. vi. dic̃ Joh. an. i glo. q̃ debz fieri a deo nō ex arte vl' diabolo. Et h̄ factū est in maria. ps. cxvij. A dño factū ē istud ⁊ est mirabile in ocul' nr̄is. De q̃ Lu. i. Virtus altissimi obumbrabit tibi. ⁊ spūssctūs superueniet in te. Secūdo maria dicit luna. Cāti. vi. Que ē ista q̃ pgredit quasi auroza surgēs. pulcra vt luna. Prio ideo. quia sicut luna ē decor noctis q̃n sol nō lucet. sic maria q̃n sol. i. iusticia dei nō lucet peccatoribꝰ. tunc luna. i. misericordia marie in nocte tribulatōis succurrit. Xp̄us. de p̄rogatiuis btē virginis. Quos nō saluat dei iusticia saluat misericordia marie infinita. Ideo Piero. in lib. de illustribꝰ viris. In oī tpe. in quocūq̃z ope ds exercet marie grā inuocet. Bern̄. Peccatorē q̃ntūcūq̃z fetidum nō abhorres si ad te suspirauerit. Secdo sic luna est mater rozis. sic maria est mr̄ rozis ḡtie. Luce. i. Inuenisti enī grām apud dūm. Anſ. O virgo bñdicta p tuā bñdictiōez ḡtie bñdicit oīs creatura. Bern̄. De⁹ redemptur⁹ genus hūanū totū pciū tulit in maria. Idem. Quicqd in nobis est salutis et ḡtie ex ea nouim⁹ redūdare. Jō Lan̄. vi. dicit Pulcra vt luna. Nota beata virgo cpat lune. put est i plenitudine. qz tūc luna habz quadruplicē pulcritudinē. p̄mo in luce. secūdo in virtute. tercio in rotūditate. quarto in imagine. Sic i beata virgine quadruplex ē pulcritudo. s. puritatis in carne. pietatis in ope. charitatis i corde. diuitatis in ventre. Hec quattuor innuit angel⁹ dicēs Aue. i. sine macla in carne. grā plena. i. i corde p charitatē. dñs tecum. s. diuitatis in vētre. bñdicta tu in mulieribꝰ. s. in pietatis ope. Prima pulcritudo marie i carne figurat in luce lune. eo q̃ ipa lucet i carne sine oīmi macula. Sap̄. vij. Nihil coīnatū i eā icurrit. Lādor est enī lucis etne ⁊ speculū sine macula. De q̃ Cānti. iiij. Tota pulcra es amica mea ⁊ macla nō est in te. Bern̄. Prozriū delictū maria nō habuit. ⁊ ab alieno lōge innocens fuit. Et iā nihil impugnatōis fuit i ea. sz pax ⁊ trāq̃llitas. qd̄ alijs sctis dnegatū ē. Anſ. ⁊ Aug. Si oēs scti ⁊ sctē interrogarēt vtrū sine pctō essent. dicerēt illd. i. Joh. i. Si dixerim⁹ q̃ peccatū n̄ habem⁹ ipi nos seducim⁹ ⁊ veritas in nobis nō ē. Ideo de ea pt dici illud Sap̄. vij. Nō cōparauī illi lapidē pciosum. i. aggregationē apostolorū. Et subdit. Omne aurū i cōparatōe illius. i. dē congregatō

De cõceptõe btẽ marie virginis

martyrũ est velut arena exigua. ꝛ postea subdit. Tãqz lutũ estimabit argẽtũ. i. turba virginũ nihil ī ꝺspectu illi⁹. ꝛ sb̃dit. qm̃ ientinguibile est lumẽ illi⁹. Piero. Quid nobiliꝰ sancti⁹ lucidi⁹ mre dñi. q̃d splẽdidius q̃z illa quã splẽdor elegit glie. cãdor lucis eẽne ab eterno p̃destinauit. Prouer. xxv. Auser rubi ginẽ ꝛ argento. ꝛ egredietꝫ vas purissimum.

2ª Scda pulcritudo marie ẽ pietas in opere. figurat in scda pulcritudie lune. s. an virtute. nã luna habz influẽtie ꝛ tutẽ sup mare. et sic marie pietas sup tribulatos. Nã crescẽte luna augmẽtat oĩa hũida. ꝛ sic ꝛ pietate' marie augmẽtat misicordia et gra. Eusebi⁹ in sermõe dicit Nullo tpe aut momẽto o pctõr sic vixisti vt aliq̃n expers fuerꝫ gre et auxilij mris christi. Tercia pulcritudo marie est charitas ī corde. et figurat i rotũditate lune q̃ caret fine. sic charitas ei⁹ ẽ ideficiẽs. Eccl. xxiij. Usqz ad futuz seculũ nõ ꝛsinã. Nã ī passiõe cũ sol eclypsim patereꝫ tũc maria vt luna lucebat sb̃ cruce. Nãc charitatẽ ꝺstãtissimã q̃tidie nobis exhibet dicẽs Eccl. xxiij. Trãsite ad me oẽs q̃ ꝺcupiscitis me ꝛ a generatõibz meis adiplemi. Nam dic̃ Ihus. in ẽmõe. Nũq̃z repperi aliquẽ laudituꝫ q̃ se marie faceret sedulũ mistz. Quarta pulcritudo marie ẽ diuitas ī vẽtre. ꝛ figurat p imaginẽ lune q̃ videt ī plenilunio. Et sic maria habuit in se filiũ dei q̃ ẽ imago p̃ris. Grego. Quẽ celi ꝛ terra cape nõ poterãt tuo gremio ꝺtulisti. Ipa salutẽ mũdo edidit. Anb̃. Nõ est sal⁹ in mũdo nisi quã pepit ẏgo. Jõ Ignaci⁹ dic̃. Impossibile est aliquẽ pctõrẽ saluari o ẏgo nisi p tuũ auxiliũ et fauorẽ

Sermo xij. Ad idem

Signũ magnũ

apparuit in celo. mlier amicta sole ꝛ luna sb̃ pedibz eius. Apocal'. xij.

Thema. Signũ est magne dignitatꝭ alicui⁹ ciuitatis. cui alie ciuitates sunt sb̃ tributo. ꝛ ipa sola p̃uilegiata ẽ q̃ sit libera ꝛ nihil tributi soluet Spũal'. sic oĩs creatura pure hũana fuit pctõ subdita. et p ꝺseqns diabolo tributaria. excepta btã ẏgine que p̃uilegio eterni regis dotata est vt esset libera a cẽlũ peccati et tributo culpe. Jõ Anb̃. ð ꝺceptu ẏginis dicit. Si oẽs sci ꝛ sctẽ interrogarẽt vtrũ sine peccato essent. puto q̃ nderẽt illð .i. Joh̃. i. Si dixerimus q̃ peccatũ nõ habemus ipi nos seducimus et veritas in nobis nõ est. dempta beata virgie. Figurat Gen. xlij. Tpe egestatis caristie tota terra egypti fuit tributaria pharaõi. excepta sacerdotali terra q̃ fuit libera ex legis p̃uilegio. Sp̃ũaliter. tpus quo fuit tãta caristia gre p excessuz p̃mor parentũ. oĩs creatura hũana fuit tributaria pctõ. dempta sacerdotali terra. id ẽ maria. ꝛ quo p̃s. lxxxiij. Bñ dixisti dñe terrã tuã. s. p graz p̃uilegij. Et ꝛcuit eã ẽ liberaz. De q̃ Aug⁹ in ꝛ natura et gra. Cũ ꝛ pctõ agit ꝛ maria nullã p̃sus volo hre mẽtõez. qz meruit illũ ꝺcipe quẽ nullũ ꝺstat habuisse peccatũ. De quo habet figura Genes. vij. Cũ venit diluuiũ aqua operuit oẽs montes altior q̃ndecim cubitis p̃terq̃z padisũ. Spiritualiter p aq̃s diluuij itelligit pctm̃. Ps. lxviij. Saluũ me fac ꝛ q̃m̃ itraueꝛt aq̃ vsq̃z ad aiam meã. i. pctm̃ opuit oẽs mõtes. i. oẽs sctos p̃terq̃z padisum. i. btam̃ ẏginẽ. De q̃ Eccl. xl. Sicut padisus i bñdictõibz. sic maria in p̃uilegijs. De q̃ Ber. Maria ppriu pctm̃ nõ habuit ꝛ ab aliẽo lõge innocẽs fuit. Et h̃ vidit iohes et mirabat dicẽs. Signũ magnũ apparuit ī celo. mlier amicta ꝛc

In ẏbis pmissis btã ẏgo ꝺmẽdat a tribz p̃mo a status dignitate. Scdo a sctitatis claritate. Tercio a ꝛfect⁹ emunitate. P̃mũ patet in p̃ncipio. ibi. Signũ magnũ apparuit in celo. scdm ibi. mulier amicta sole. terciũ ibi. luna sub pedibz ei⁹. De p̃mo dic̃. Signũ magnũ apparuit in celo. i. maria. Nota maria comparat celo triplici de causa. P̃mo rõe inhabitatõis. scdo rõe eleuatõis. tercio rõe clarificatõis. P̃mo rõe inhabitationis. qz celũ est dei habitaculũ. Isa. lxvi. Celũ mihi sedes ẽ. nõ q̃ ꝛ⁹ essz ibi solũ. sic ꝛ nõ alibi. qz dicit mgr̃ in. i. dis. xxxvi. c. i. Deus ẽ vbiqz essentialiter. p̃sentialiter. ꝛ potẽtialit. Nam ipe ẽ in celo laudabil'. ī creaturꝭ mirabilis. ī angelis ꝛsiderabilis. Matth̃. xviij. Angeli eoz semp vident faciẽ patrꝭ. In hoĩb⁹ bonis amabil'. in malis tolerabil'. in se incõprehẽsibilis. In maria per carnis susceptionẽ fact⁹ ẽ vlsibil'. Hre. Quẽ celi ꝛ terra capere nõ poterãt tuo gremio ꝺtulisti. Eccl. xxiij. Qui creauit me requieuit in tabernaculo meo.

2ª Scdo rõe eleuatõis. qz sicut celũ eleuatũ est a terra. sic maria vltra oẽs creaturas. Jõ ðr Eccl. xxiij. Ego ī altissimis habito. Anb̃. ð ꝺceptõe btẽ ẏgis. O dña nihil tibi equale. omẽ qð est aut infra te aut supra te. sup̃ te solus ꝛ⁹. infra te oẽ illð qð ꝛus nõ est. O

3ª Nã ipa fuit alta ī tribz. P̃mo ī puritate. nã

Sermo CXII

nullus pulvis peccati eā maculavit. Cant. iiij. Tota pulcra es amica mea et macla nō ē in te. vbi dic Aug. Ea puritate nitebat qua maior sb deo intelligi neqt. Rōez dic sctūs Tho. pte. i. q. iij. ar. xxvi. De ēnto magis alio ad appropinquat pmo pncipio de tāto magis pticipat effectū ei⁹. Explificat Dyoni. i celesti hierarchia. Angeli q sunt circa ppinq ordines magis pticipāt bonis diuis q̄ hoies. ips aūt est pncipiū grē fm diuitatē autoritatiue. fm hūanitatē misterialiter. Johan. i. Gra et vitas p ihm christū facta ē. Sz maria est magis ppinqssima ihu xpo. eo q ipe de ipa hūanitatē cepit. iō alta ē maria in puritate. Scdo alta ē maria i gre vbtate. Eccli xxiiij. In me ois gra vie et veritatis. ac si diceret. Dis gra oib hoib in psenti et in futuro necessaria mirifice ordiner est mihi collata. Hierony. Ceteris per partes .marie vo se tota infudit gre plenitudo. Tercio ē alta i virtuositate. Prou. vlti. Multe filie congregaueruīt diuitias tu sola supergressa es vniūsas. Ber. Ipa excessit fidē patriarchas. spes pphetas. charitatē apl'os. substātiā martyres. sobrietatē et mirifice ordiā confessor. castitatē virginū. fecūditatē virginaliū. Hiero. Nullo genere virtutū vacauit cui angel⁹ plēitudinē gre promisit. Ruth. iij. Scit ois ppls te eē mlierē fortis. Tercio maria dr celū rōe clarificatōis. qz celū empireū ē lucidū. et sic maria. Hugo. Splēdor gre i aīa splēdebat q i corpe eius miracla faciebat. Nā dicit Hilarius super Mattheū. Joseph cognouit sacramētū incarnatōis p diuini lumis radiū q i ea nitebat. eo q verus deū et hoiez i vtero habebat. Hoc cognoscēs dyonisi⁹ videns eam dixit. Si diuis lris erudit⁹ nō essem et fidē nō haberē alio lumē nō crederē ppt ei⁹ splēdorem Idcirco his de causis maria vocat celū. Jo bn dr. Signū magnū apparuit i celo .i. bta virgine. ¶ Dixi scdo ꝯmēdat bta virgo a sctitatis claritate. ibi. mlier amicta sole. Bern. Quotiēs sacra scptura talia vba nob pponit in qbz exterior notatio nō potuit eē vera h spūssctūs nobis innuit vt mysticū sensum inquiramus. Et sic intelligit de ppetantibus solis q plures sunt. Prio gaudiū generat. secūdo securitatē parit. tercio viā ondit. qrto i oculis vibrat. qnto mediū tenet. sexto claritatē oib cōmunicat. septimo varias operatōes causat. Quere de reductōe hanc sup in fmōe pcedenti ad pncipiū. ¶ Dixi tercio ꝯmēdat bta virgo a defect⁹ emunitate. ibi. et luna sb pedibz eius. Per lunā intelligit defect⁹. et sic p lune suppeditatōem oim defectuū designamus oculeatōem. Et sunt septē. Prim⁹ pctī feditas. Ro. iij. Oēs peccauerūt et egent gria dei. intellige fm ꝯmunē cursum. ad Eph. ij. Eram⁹ natura filij ire. Et Eccli. xli. Ue vobis q derelictis lege dñi altissimi. si nati fueritis i maledictōe nascemi. si mortui fueritis in maledictōe moriemi. ps. l. Ecce in iniqtatibz conceptus sum. et Prouer. xx. Quis pt dicere. mūdū est cor meū. q. d. nullus fm cōmunem cursum. De quo Aug. et habet d cōse. dist. iij. firmissime. Firmissime tene et nullatenus dubites omnē hoiem ocubitu viri et mlieris genitū ꝯceptū fuisse in pctō. Ubi dicit Scot⁹. h vez ē fm ꝯmunē cursum nature. nō aūt fm pulegiū. Ipa vo virgo bta speciali pulegio fuit pseruata. Qd ꝯsiderās salomon in spū dixit Cāti. iij. Tota pulcra es amica mea et macula nō est in te. Nam si vniqz fuisset i pctō originali ꝯcepta n possz p eodem tpe dici imaclata. ¶ Pro quo sciēdū bta virgo merito fuit pseruata ab originali pctō. vt dic Alexāder sup Cāti. Rich. de sctō victo. et Hugo. Thomas de argentina. Petrus de cādia. Nam deus potuit matrē suam a peccato originali pseruare. Sil'r et decuit rōe matris et filij. ¶ Dixi pmo de⁹ potuit matrē a peccato originali pseruare. quia pnceps statuēs legē autoritate sua eadē autoritate pt legē eandē reuocare. qz lex ista habet vim ex ei⁹ institutōe. Item pt eandē legem ad tps suspendere. Item pt eadē autoritate cū aliqbz dispēsare. vl' pt alicui pulegiū dare. Hec ista patēt in legibz diuissim. vt institut et autentica. et i aliis libris legalibz. Et de h etiā sunt exēpla i sacra scriptura. De primo. circūcisio fuit data a dño deo rege supmo sb anathemate pcepto. vt hr Gene. xvij. Masculꝰ cui⁹ ppucij caro circūcisa nō fuerit delebit aīa illa de pplo suo. Sed hec lex i nouo testamēto totaliter est reuocata. De q apl'us Gal'. vi. In xpo ihu neqz circūcisio aliqd valet neqz ppucij sz noua creatura. Et ibidē ca. v. Dico vobis qm si circūcidamī xps vobis nihil pderit. Et p⁹dicit. vos in libtatē vocati estis. s. a corpali circūcisiōe. De scdo. s. de dispensatiōe ad tps habet etiā d circūcisiōe. qz ad tps fuit suspēsa i decto. et h ppter labore mis itineris. Exo. iiij. De tercio. s. de dispensatione legis Exo. xi. Nam nō spoliare paupem fuit lex a dño data. imo nec primū quē cunqz. vt Leui. xix. et tamē preceptū fuit fi-

e

De cõceptõe btẽ marie virginis

lijs ysrl spoliare egiptios. vt habet Exod. xi. Et sic dñs legis pt circa legẽ dispẽsare. sic & fecit btẽ ꝙ gini q̃ fuit singulariter ꝓuilegiata sic ꝙ sine originali pctõ est ꝛcepta. Deq̃ dicit Scotus sup. iij. sniar. di. iij. Deꝰ potuit ꝓseruare semen ꝛcisum ab ista morbida infectõe manente ꝟbstantia eiꝰ. sicut ꝓseruauit tres pueros in camino ignis. Dañ. iij. Alio mõ dicit Scotus. ꝛeus potuit illõ semen mundasse. Tercio dicit. ꝛeꝰ potuit in eodẽ instãti corpus pfectuꝫ organizatũ imediate sua ꝟtute mũdare ab illa ꝛtracta q̃litate ante infusionem. & postꝫ aiam creãdo corpi infũdere. et gr̃am sanctificatẽ in ipa creare. Secũdo ꝛecuit btam virginẽ ꝓseruari ab originali pctõ. Deq̃ Anſ. de ꝛceptu virginali. Decuit vt ista virgo ea puritate niteret q̃ sub ꝛeo maior intelligi neq̃t. Sed si nõ fuisset ꝓseruata tunc fuisset maior puritas angelica. qõd ẽ ꝛtra Aug. q̃ dicit. Tãta est puritas marie vt angelica dignitas nõ audeat se ei ꝛpare. Tercio decuit. nã si nõ fuisset ꝓseruata tũc maior fuisset puritas primoꝛ parẽtũ. videlicꝫ ade & eue tpe innocẽtie q̃ fuerũt in originali iusticia. Mõ nõ ꝛecuit maiꝰ ꝓuilegiuꝫ conferre ade & eue q̃z ꝛei matri marie Quarto ꝛecuit eã ꝓseruari. Nã dicit Aug. Nõ decuit ꝙ corpus marie fuisset incineratũ et coꝛruptũ. Sꝫ maioꝛ est coꝛruptio aie q̃z corpis. q̃ christꝰ mlto minus ꝓmisit ꝙ aia virginis subijceret pctõ originali si nõ voluit ꝓmittere coꝛruptiõem coꝛpis eius Quinto ꝛecuit ipam ꝓseruari. Nã sicut mater dñi sup oẽs choꝛos angeloꝛ erat exaltãda. ita ꝛecuit vt angelicis ꝓuilegijs essꝫ honoranda. Mõ oẽs angeli erãt in innocẽtia creati sine originali pctõ. et non est veriſile ꝙ aliqua creatura q̃ fuit in ira ꝛei fieret omnibꝫ angelis prelata. Jgit Bern. dicit. Nequaq̃z sup oẽs choꝛos angeloꝛũ ascẽdisset si eos i puritate nõ transcẽdisset. Sexto ꝛecuit eã ꝓseruari. qꝛ nõ est ꝛecẽs aliquẽ filiũ suã mꝛem odio hꝫre. cuꝫ sit ꝓceptũ Exo. xx. Honora pr̃em & matrem. Mõ si fuisset in pctõ originali ꝛcepta tunc eius filiꝰ ita odio eã habuisset vt sententiaꝫ ꝛdemnatõis ꝛtra eam ꝛtulisset. qõd nõ ẽ veriſimile. Septimo ꝛecuit eã ꝓseruari. Nã q̃cq̃d honoris et laudis possumꝰ ꝛbemꝰ ꝛei genitrici attribuere. Deq̃ Piero. in ſmõe ꝛe assumptõe. Quicq̃d ei digne impensum fuerit totũ ad laudẽ ꝛei ptinet. Oppositũ ꝟo tenentes arguũt sic. allegãtes ꝓmo ps. xiij. & lij. dicẽtẽ. Omnes ꝛeclinauerũt vsq̃z ad vnũ Jtẽ ps. cxv. Omnis hõ mẽdax. & allegant aplm Ro. iij. Oẽs ꝓccauerũt & egẽt gratia ꝛei. Scotꝰ dicit ista soluẽdo. ꝙ verꝫ ẽ ꝛe ꝛmũi mõ loquẽdi. nã aũt singulari ꝓuilegio Secũdo arguũt. si fuisset ꝓseruata a pctõ originali tũc fuissꝫ xpo eiꝰ filio parificata. Rñdet scotus ꝙ non. quia adhuc est triplex differẽtia inꝰ matrẽ et filiuꝫ. Prio q̃tũ ad mysterium incarnatõis et generatõis. qꝛ nõ fuit ꝛcepta a spũsctõ ꝟgo maria. nec sine coꝛruptõe matris genita sic xps. Scõo fuit differẽtia q̃ntũ ad mysteriũ ꝓseruatõis. quia xps nõ indiguit ꝓseruari. ipa ꝟo habuit indigentiã ꝓseruãdi. Tercio fuit differẽtia q̃ntũ ad mysterium glificatõis. qꝛ aia christi fuit ab instãti ꝛceptiõis btã. habens fruitionẽ ꝛitatis. nõ sic aia btẽ virginis. Jdeo Aug. ꝺ natura et gr̃a dicit. Cum ꝛe peccatis agit nullã prius ꝛe ea volo fieri mentõem. Et Origen. Sic̃ mater dñi fuit intacta ita immaculata & incoꝛrupta. Si originalẽ maculã ꝛtraxissꝫ ꝙ quãcũq̃z horã imaclata nõ fuisset Jõ Ber. dicit. Decuit regmã ꝟgiñ sine oñi macla vitã ducere. qꝛ genuit illũ quẽ nulluꝫ cõstat peccatũ habere. Tercio arguũt sic. Si mr̃ dñi fuisset ꝓseruata et nõ ꝛtrisset originale peccatũ tũc nõ indiguisset redemptõe. Respondet Anſ. lib. ij. Cur ꝛeꝰ hõ. c. x. Indiguit redẽptõe & xpi passiõe nõ ꝓpt pctm̃ qõd ifuit sed ꝓpter pctm̃ qõd ifuisset nisi ipemet ex speciali ꝓuilegio ipam ꝓseruasset. Uñ q̃ntũ fuit ex pte hũane nate & q̃tũ fuit ex pte suiꝰ ipsa ꝛtrisset originale nisi fuisset a ꝛeo ꝓseruata specialiter. Et ideo indiguit ista satisfactione. nõ ꝓ pctõ qõd in fuit sed ꝓ ꝛelicto quod actu infuissꝫ q̃tũ fuit ex pte sua. Uel dicitur sic ꝙ indiguit illa redemptõe nõ ꝓpter peccatũ qõd ꝛtraxit sed ꝓpter ianue celestis aptõem. Unde q̃uis mlti scti patres etiã hic in vita fuerũt mũdati ab oñi pctõ tã actuali q̃z originali. & taliter ꝙ nulla amplꝰ pena ipis ꝛcedentibꝫ ꝛebat. nihilominꝰ celestẽ padisum introire nõ potuerũt ꝓpter diuinũ ꝛecretũ. q̃ ꝓpter ꝓmoꝛũ parẽtũ peccatũ ꝛcreuit ꝙ nullus ꝓ ꝓpagatõem genitus limbuꝫ euaderet et celestẽ padisum intraret nisi per passionem christi filij ꝛei incarnati. Quarto arguũt sic allegãtes Damascenũ dicẽtez ꝙ sctus spũs venit in ipam purgans. Rñdet ꝙ aliqd ꝺ purgari ꝺupl. Uno mõ ꝙ aliq̃d imũdũ auferꝫ. Alio mõ ꝙ aliq̃ pfectõ supaddit ꝓ quã nõ solũ mũdũ ostendit. sꝫ etiã ab oñi imũdicia peccati ꝓseruat. Prio mõ

nō intelligit Damas. dictū sz scdo mō. et sic oportet intelligi oīne dictū tā sctōr qz magistror q dicit q ipa sctificata fuit i vtero. h e q deus infundēs aiam ei⁹ corpi p⁹ tute spūssctī ab oīi feditatis ptractiōe mūdato vl purgato in eodē instanti infudit ei gr̄am sanctificantē aut gratiā gr̄ificātē. nō q purgaret eam ab aliqua culpa que pfuit. sz vltra illā mundatōem seu pfuatōem gr̄is data sz que istā vnionē puenit eā gr̄iosiorē t pfectiorem reddidit. Hec g̃ dicitur p̄ma sctificatio Hec eadem gr̄a in ceptōne filij sui fuit augmentata. t dicit secūda sanctificatio. Hec eadem gr̄a in assumptōe fuit cōsummata. qz tūc facta fuit eius gl̄ificatio. Ideo correlarie sequit q sctificare pp̄e loquēdo nō est idem qd mūdare vl purgare. sed port⁹ sanctū facere. vl sctitatē alicui⁹ cōseruare Idcirco cōcludit mg̃r Alexander asserēs cum esset mg̃r theologie existens i scholis publice t ptinaciter voluit contrariū docere. Et dicit. Teste sole iusticie arripuit me tā repentinus morbus q eodem die t annis singulis me exercitauit. ita q omni die ceptōnis officiū magisterij nunqz exercere potui. vnde auditores et cōsocij mei estimātes istū morbū euenire mihi qz ipugnabā festū ceptōnis btē v̄ginis corruerūt me et sanū consiliū ab eisdē recepi vt de illo festo crederē cōgruū et istō festum celebrādū annuatim sentirē. Qd et feci t doceo faciēdū t assero. Hec Alexāder. Et h̄ preuidens Salomō i spū dicit Sap. vij. Nil coinq̄natū in ea. Ideo concludit p̄fat⁹ magister Alexāder sup Cāti. i fine q h̄ festū ceptōis btē v̄ginis h̄r p reuelatōez factā abbati Elsino sub redemptōne mortis que nō debet discredi sicut nec reuelatōes sanctorū patrū Nam natiuitas virginis celebrat pp̄ter reuelatōnem factam cuidam solitario. Quare ergo cōceptio btē v̄gis nō deberet celebrari pp̄ter reuelatōz factā isti abbati sancto.

Sermo xiij Ad idem

Pulcra es t decora filia hierusalē. scribit Cāt. vi. originaliter. t legit in p̄senti festiuitate in matutino officio historialiter. Rex volēs sibi cōstruere palaciū habitatōis. licz respicit ad h̄ vt oīa habitacla sint decorata. signāter tn̄ habet respectū ad habitaculū suū quod per se inhabitare velit. vt ē aula regia. q hec aula sit decora. Spiritualiter. sic rex glorie. rex regū t dn̄s dominātiū dei filius inhabitare dignat cum homib⁹. vt p̄misit p pphetā Zacha. ij. Ego veniā et habitabo i medio vestri. Et vt scribit Johes Apocal. xxi. Habitabit cū eis eor deus. Licz oīa habitacula. id ē electorū corda debent eē mūda. vt docet Isa. i. Lauami et mundi estote. Ratio qz nō habitabit in corpe subdito peccatis. Sap. i. signāter aula regia. i. btā v̄go maria debuit esse munda. Quod figuratur iij. Reg. x. Salomon fecit sibi thronū ō ebore grandem. t vestiuit eū auro purissimo. et habuit sex gdus. summitas ei⁹ erat rotūda. t due manus erāt tenētes hincinde. t duo leones erāt iuxta manus. t duodecim leunculi. Hic spūaliter per salomonem intelligit christ⁹. Matth. xij. Ecce pl⁹ qz salomon hic. qui parauit sibi thronū. i. matrē benedictā gl̄iosam virginē mariā de ebore castitatis et de auro charitatis. Cāti. ij. Ordinauit in me charitatē. Sex gd⁹ ascēdebat. h̄ ē sex ordines sctorū trāsgredit. s. āgelor. pphetarū. apl̄or. martyr. confessor et virginū. Sū mitas throni erat rotūda. i. tota pfecta t clara. Deq Aug. Quid ignorare potuit in qua plenitudo diuīitatis corpaliter inhabitauit Duo leones sunt duo testamēta. s. vet⁹ t nouū. Et duodecim leunculi sunt duodecī articuli fidei. Et subdit. nō erat op⁹ tale i vniuersis regnis. i. ipa excedit oēs sctōs i sctitate et dignitate. De quo Chrys. Nihil i gl̄ia oīm pcedētiū memoria. t Hiero. Quid nobili⁹. qd ab eterno sancti⁹ mre dn̄i. qd splendidi⁹ qz illa quā splēdor elegit et cādor lucis eterne ab eterno p̄destinauit. Jō ps. dic̄ p̄s. lxxxviij. Thron⁹ ei⁹ sicut sol in cōspectu meo. Propter qd̄ puidens eā salomō Cāti. vi. dicit. Pulcra es t decora filia hierl'm In sūma duor duo innuunt. Prio pponit beate marie v̄ginis puritas et decor. scdo sbiungit ei⁹ dignitatē t honorē. Primū ibi. pulcra es t decora. scdm ibi. filia hierl'm. De p̄mo dic̄. pulcra es t decora. Glo. pulcra facie et decora mēte. Pl'cra facie fuit vt dic̄ Amb. Nullus eni eā aspicere potuit qn eaz nō amaret. null⁹ eā amauit q eā inordiate cōcupisceret. Idcirco compat cedro Eccl. xxiij. Quasi cedrus exaltata sum in libano. qd̄ interp̄tatur cādidatio. nam cedr⁹ suo odore serpētes interficit. sic marie cādida v̄gitas t cordis ei⁹ puritas interficit oēs carnis cupiscētias t oēs inordiatos aios seu mot⁹. Nā facies ei⁹ ita radiabat q dixit Dyonisi⁹. Si diuinis lris

¶ De cõceptõe btẽ marie virginis

eruditus nõ essem et fidẽ nõ haberẽ aliõ lumẽ nõ crederẽ ꝓpter eꝰ splẽdorẽ. Et sic erat
2° pulcra facie. ¶ Scõo fuit ꝛcora mẽte. nã intꝰ nitebat omni puritate ¶ ꝓ ¶ Triplex enĩ fuit eꝰ puritas. s. pfecta. ꝺtinua. ⁊ ĩpmixta. ¶ Prio eꝰ puritas fuit pfecta. qz trãscẽdit puritatẽ hũanã et angelicã. ⁊ appꝛopiquat ad
1° puritatẽ diuinaz. ¶ Prio enĩ dico eꝰ puritas trãscẽdit oẽz puritatẽ. De q̃ puer. vl. Multe filie regũ ꝺgregauerũt diuitias. s. puritatis. q̃s tu sola supgressa es vniũsas. Et loq̃t Anſ. õ ꝺceptu ꝟginali. Nil tibi ꝺ dña eq̃le. nil ꝺpabile. oĩe qõ est aut supẽ te aut infra te est. supra te solꝰ dꝰ. infra te oĩe illõ qõ dꝰ ñ est. Ita etiã trãscẽdit puritatẽ angelicã. De quo Berñ. Sic eꝰ fuit mẽtis puritas vt se ei nõ audeat compare ãgelica dignitas. Et si angelos trãscẽdit pẽsa quante pfectõis eꝰ puritas fuit. ita vt ad puritatem diuinã appꝛopinquauit. vt etiã puritatẽ diuinã nouem mẽsibꝫ in vtero baiulauit. ⁊ candorem eterne lucis huic mũdo appꝛortauit. De quo Grego. in pfatõe. Nunc mũdo lumẽ eternũ effudit ihesum christũ dñm nostꝝ. Et sic eꝰ
2° puritas fuit pfecta ¶ Scõo fuit eꝰ puritas cõtinua. qz nõ interpolata. i. on vnderlaſ. qz a ꝺo firmata. Vñ Eccl̃. xxiij. Et sic i ſyon firmata sum. ꝟ est in potẽtia liberi arbitrij.
¶ Unde liberuz arbitriũ põt ꝺsiderari q̃
1° dꝛuplicit. Prio ꝑut se habz in differẽter ad pecc̃ãdũ vel nõ pecc̃andũ. ⁊ sic libꝝ arbitriũ fuit in statu innocẽtie in primis parentibꝫ. quia adã potuit nõ pecc̃are. De q̃ Eccl̃i. xv. Deꝰ creauit hominẽ et reliq̃t eũ in manu cõ
2° silij sui. Scõo ꝺsiderat libꝝ arbitriũ cũ dispositõe ad pecc̃ãdũ. ⁊ hoc est in regeneratis p baptismũ. qz fomes pecc̃ati manet ⁊ eis ñ auferẽ. De q̃ puer. xx. Quis pt dicere mũdũ est coꝝ meũ. purus sum a pctõ. q. d. nullꝰ. De q̃ Richꝺ. sup Isa. i. dicit. Libꝝ arbitriũ ante puaricatõem omia libere habuit. nihil ꝺtradictõis inuenit q̃diu suo supiozi sponte se ſbiecit. sed post puaricatõem est rebellio i cogitatõibꝫ. affectibꝫ. in locutõibꝫ. et operatõibus. vt iã implẽ illud Hen̄. viij. Sensus ⁊ cogitatio hoĩs ab adolescentia pna sunt ad
3° malũ. Tercio ꝺsideraẽ libꝝ arbitriũ cuz necessitate ad pecc̃ãdũ. Hoc mõ ẽ i nõ regeneratis p baptismũ. in q̃bus fomes nõ solũ est
4° dispositio sz q̃si necessitas ad pecc̃ãdũ. Quarto ꝺsideraẽ libꝝ arbitriũ cũ dispositõne ad nõ pecc̃andũ. i. nullo mõ pecc̃ãdũ. ⁊ sic se habet libꝝ arbitriũ in angelis et beatis. quia liberũ arbitriũ eoꝝ est i bono ꝺfirmatũ. Et sic fuit in btã virgine qz fomes totaliter fuit ablata. ⁊ nullã inclinatõem habuit ad malũ. nec difficultatẽ ad bonũ. quod nulli sctoꝝ legit ꝺcessum. De quo Aug. Si oẽs scti ⁊ sctẽ interrogarẽt vtz sine pccato essent dicerẽt illõ i. Joh̃. i. Si dixerimus qz pccatũ nõ habemus ipi nos seducimꝰ et ꝟitas in nobis nõ est. dẽpta gl'iosa ꝟgie maria De q̃ Ber̃. Prio priũ ꝛelictũ maria ñ habuit. ⁊ ab alieno longe innocẽs fuit. Nã gra ꝛi ita rutilabat in
3° eꝰ mẽte vt resplẽdebat i coꝝpis facie. q̃ hilarius dicit. Joseph̃ coꝝ fuit sacramẽtũ p dumni lumis radiũ tẽ ¶ Tercio impmixta fuit eꝰ puritas. qz nõ habuit admixtionẽ oꝛigginal' pcti. nec actual' venialis nec mortalis. Nõ oꝛiginal'. quia fuit ex spẽali ꝓuilegio cõseruata. De quo Anſ. ꝛe cõceptu virginali. Decuit vt ista virgo ea puritate niteret sub deo qua maioꝛ intelligi nequit. Nec habuit admixtionẽ pccati mortalis. qz fuit a puritate filij et clemẽtia spũſcti impꝛegnata. Nec venial' qz fuit a potẽtia pris obũbrata Jõ potuit dicere illõ Eccl̃. xxiij. Quasi balsamũ nõ admixtũ odoꝛ meꝰ. Propt̃ q̃ dic̃ Ber̃. Decuit reginã ꝟginẽ sine omni pccato vitã ducere. qz genuit illũ quẽ nullũ constat hr̃e pccatũ. Et tal' pꝑuatio ꝛcuit eã. vt
2° pbat̃ multis psuasiõibꝫ ⁊ rõibꝫ in scõo mẽbro pcedentis smonis. vide supꝝ ¶ Dixi se cũdo innuit eius honorẽ ⁊ dignitatẽ. cũ dicit. filia hierusalẽ. Dicit Anſ. cãtuariẽſ eps. Multotiẽs euenit in scriptura vt vnũ verbũ significat pla. ꝟbi gra. vt leo ⁊ hierusalẽ. Leo aliq̃n significat diabolũ. De q̃. i. Pe. v Adũsariꝰ vr diabolꝰ q̃si leo rugiẽs circũit. Aliq̃n leo significat ꝛpm. Apoca. v. Ecce vicit leo ꝺ tribu iuda. Sic hier'm capit aliq̃n p ciuitate terrestri q̃ fuit ciuitas sanguinaria ⁊ occisiõis. Mat. xxiij. Hier'm hier'm q̃ occidis ꝓpheras. Aliq̃n capit̃ p regno celesti. ꝛe q̃ Gal'. iiij. Illa q̃ sursum ẽ hier'm libꝛa ẽ q̃ est mr̃ nr̃a. Aliq̃n capit̃ p eccl'ia militanti. vt in ps. cxlvi. Edificans hier'm dñs. i. ecclesiã militantẽ cumulãs pdicatõe ⁊ signis. Aliq̃n p btã ꝟginẽ. vt ĩ pñti themate. pulcra es ⁊ ꝛcora filia hier'm. ¶ R ¶ Et merito btã ꝟgo significat p hier'm. ꝛb q̃nqz ꝺ cau
1° sis. Prio rõe dilectõis. scõo rõe opulẽtie ⁊ repletõis. tercio rõe situatõis. q̃rto rõe glificatõis. quinto ratõe refugij et oblatõis. Prio maria vocat̃ hierusalẽ ratõne dilectõis. Fuit enim hierusalem ciuitas dilecta a dño.

Sermo xiii

pſ.lxxxvi Diligit dñs portas ſyon ſup oīa tabernacla iacob. Et ſic btā ỹgo diligebat a deo ſup oēs mlieres. t figurat p Heſter. q. c. Adamauit eā rex aſſuer⁹ ſup oēs mulieres. ꝓpter qđ ꝑt dici de ea illud Sap. viij. Dñs oīm dilexit eā. Reuera dilexit. Nā ſm gre. Probatio dilectōis ē exhibitio operis. ¶ Et ſic de⁹ mlta ꝓgatiua oñdit ei ꝑ alīs ſanctis. Prio ab ęterno eā ꝑfigurauit. puer. viij. Dñs poſſedit me ab initio viaꝝ ſuaꝝ a ꝑncipio anteq̄ q̄cq̄ faceret ab eterno ordinata ſum. Ipa eſt rubꝰ moyſi Exo. iij. q̄ ardebat t nō ꝯburebat. Ipa eſt vell⁹ gedeonis Judicū. vi. qđ maduit. t tell⁹ arida mānſit. Ipa eſt templū ſalomōis. Ipa eſt porta ezechielis Ezech. xliij. que fuit clauſa t null⁹ trāſiuit ꝑ eā niſi rex. Ideo Ber. Ipa eſt a patriarchis ꝑfigurata. a ꝓphetis ꝓnūciata. a deo ordinata. Et ſm Damaſ. Ipa dei genitrix ỹgo ab eterno eſt ꝓuiſa in trinitatis cōſilio. Scdo ipa eſt ab angelo reuerēter ſalutata. Lu. i. Aue gr̄a plena. O inaudita ſalutatō. nulli ſctōꝝ legit̄ h̄ cōceſſum. ḡa null⁹ ſine vedempta illa ſola. Tercio ipa eſt ſpūſctō obumbrata. Ber. Quis enī intellect⁹ capere poſſit qualiter ſplēdor ille inacceſſibil⁹ ỹgines ſe infudit viſceribꝰ. niſi forſitan illa q̄ expiri meruit. Lu. i. Et virtus altiſſimi obūbrabit tibi. q. d. In altiſſima ỹtute ſpūſcti opatōnem in ſuo ſecretiſſimo conſilio occultabit. Quarto apparuit ſignū dilectōis. vt diuino ꝯceptu fecūdata deū et hoīem parturiret Nā ſi de btā elizabeth legit̄ q̄ humano more ꝯcepit t ꝑpit hoīem ꝙ amici ꝯgtulabāt eo ꝙ dñs magnificauit miſericordiā ſuā cū illa. qđ de btā ỹgine que nō tm̄ hoīem ſz deum t hoīem ptulit nobis ad ſalutē. ꝓpter qđ elizabeth eā bñdixit Lu. i. Bñdicta tu i mulieribꝰ. Quintū ꝓuilegiū ē ꝙ i ꝯceptu nō fuit guata vt alie mlieres. Rō aug. qz portauit illuz a q̄ portabat̄. Ideo Ber. inq̄t. Sola illa gueđinē nō ſenſit q̄ ſola ſine libidioſa voluptate ꝯcepit. Unde ab initio fuit ꝙ ceteras mlieres miſeria gueđis ex ꝯceptu affligit. ipa vero cum gaudio mōtana aſcendit. Sextū ꝓuilegiū amoris eſt ꝙ in partu ꝺ loze nō eſt agguata. licz omnibꝰ mulieribꝰ i ꝑſona eue dictū eſt Gene. iij. Multiplicabo erūnas tuas. i ꝺloze paries filios tuos. De ea aūt ſcribit Iſa. vi. Quis vnq̄ audiuit tale. et q̄s vidit huiceſle. ſ. ꝙ ỹgo pareret ſine leſione pudoris. Nec mirū ſm Ber. qz nouam ꝑē nouo modo edidit. qz canit eccl'ia. Sicut ſidus radiū parit ỹgo filiū pari forma. Neq̄ ſidus radio neq̄ ỹgo filio fit corrupta. Septimū ꝓuilegiū qz in partu et ꝑ partū inuiolata pmānſit. De q̄ Aug. O bene dicta ỹgo maria. fili⁹ tuus fecunditatē tibi tribuit. t ỹgitatis gl'iam nō abſtulit. qđ nulli alteri collatū eſt. De q̄ Ber. Mlte ỹgitatem poſſident. ſz nulla habēs gaudiū matris cū ỹginitatis pudore. ¶ Scdo maria dicta eſt hierl'm rōe opulētie t repletōnis. qz ſcribit Iſa. xxxiij. Uident oculi tui hieruſalē ciuitatē opulentā. Et ſic maria ē diues i ỹtutibꝰ. De q̄bꝰ diuitijs ſcribit Bre. Uere ditie nō ſunt opes ſed ỹtutes. his abūdat. puer. vi. Multe filie regū ꝯgregauerūt diuitias. ſ. virtutū. quas tu ſupgreſſa es vniuſas Ber. Ipa exceſſit fidem patriarchaꝝ. ſpem ꝓphetārū. charitatē apl'oꝝ. cōſtātiā martyrū. ſobietatem et miſericordiā ꝯfeſſoꝝ. caſtitatem virginū. fecunditatē ꝯiugatoꝝ. Ideo Hiero. Nullo genere ỹtutū vacauit cui angelus plenitudinē gr̄e ꝓmiſit. Ecce opulēta in ỹtutibꝰ. ¶ Tercio maria vocat̄ hierl'm rōe ſituatōis. quia hieruſalē fuit ſituata i alto. De q̄ ſcribit Hiere. xxx. Edificabit̄ ciuitas i excelſo. t ſic maria i altiſſimis gr̄tijs meritis et ꝓmijs. Un̄ Eccl. xxiij. Ego i altiſſimis habito ¶ Tercio ꝓio i altiſſimis gr̄tijs qz ſm Hiero. Ceteris ſctīs gratia ꝑ partes ꝓſtat. marie ſe tota infudit plenitudo gratie. Propter qđ inq̄t Ber. Si q̄d gr̄e. ſi q̄d ſalutis ex ea nouerim⁹ redūdare. Scdo i altiſſimis meritis. nā vita actiua valde ē meritoria q̄ ꝯſiſtit in opibꝰ miſericordie. vt dic̄ Bre. ſup Ezech. vt eſurientē cibare. exulē hoſpitare tē. Ipa eſt q̄ pauit dei filiū ỹgineis vberibus. ipa eſt q̄ hoſpitauit creatorē celi t terre in vtero virginali nouē mēſibꝰ. O q̄s altum meritū. Nam ſcribit Mat. x. Qui ꝓphetā ſuſcipit mercedē ꝓphete accipiet. q̄d illa meruit q̄ dñm deū et hoīem ſuſcepit. ꝓpter qđ canit eccl'ia. Qua gl'ia in celis iſta ỹgo colit que dño celi ꝑbuit hoſpitiū ſui ſctiſſimi corporis. Tercio in altiſſimis ꝓmijs. de q̄ canit eccl'ia. Quā ſplēdida polo ſtella maris rutilat. que omnū lumē aſtroꝝ et hoīm atq̄ ſpirituū genuit. ¶ Quarto maria ỏr hieruſalē rōe gl'ificatiōis. Nā ſup oēs alias ciuitates in iudea hieruſalē fuit honorata. vt ſcribit i pſ. lxxxvi. Gloriоſa dicta ſunt de te ciuitas dei. Similiter Thob. xiij. Benedict⁹ deus q̄ exaltauit hieruſalem. Sic matrē eius ſuper omnem creaturam exaltauit t glorificauit i

assumptõe. de q̃ Bern̄. O bñdicta ois gtie. q̃s altitudinẽ gl̃ie tue poterit inuestigare. q. d. nullus. Idem. Quantã gr̃am adepta ẽ p ceteris in terris tantã excellẽtiorẽ gl̃iam obtinet in celis. Mã sicut dicit Isa. lxiiij. t apostol⁹. i. Thor. ij. Oculꝰ nõ vidit. nec auris audiuit q̃ ꝓparauit deus diligẽtibꝫ se. Quinto maria dicta ẽ hierlim rõe refugij t oblatõnis Nam oẽs hoies habebãt refugiũ ad hierusalem. de quo ps. cxxi. Illuc enĩ ascẽdẽrt tribus trib⁹ dñi. s. gẽtilitũ t indeor. Et sic nos omnes ad mariã. De q̃ canit ecclia. Dis hõ oi hora hãc adora ac implora eiꝰ patrocinia Nam ip̃a inuitat oẽs. Eccli. xxiiij. Trãsite ad me oẽs q̃ concupiscitis me. Rõ qr dic Anb. Dis a te auersus necesse est vt itereat. ad te ꝙ cõuersus impossibile est vt peat. quia fm Ber. Maria sinũ pietatis oĩbꝫ aperit. t ꝓ singulis necessitatibꝫ sbuenit. Itẽ rõe oblatõis. De quo Deutero. xvi. Ad locũ quẽ elegerit dñs offeret vnusq̃sq̃ qđ habet. Et sic p mariã dei matrẽ electam omnia deꝫ offerre. vt dicet Bern̄. Quicq̃d deo vis offerre p os marie cõmendes.

Sermo xliij. Ad idem

Domũ maiesta

tis mee gl̃ificabo. scribit Isa. lx. et applicat ad honorẽ marie ꝙginis in hodierno festo. Thema q̃re in p̃cedẽti sermone q̃ incipit. pulcra es t decora. In verbis p̃missis cõmendat btã virgo maria a duobus. Prio a diuĩali inhabitatõe. Scdo a speciali gl̃ificatõe. Primũ ibi. domũ maiestatis mee. iscõm ibi. gl̃ificabo. Prio dixi cõmendatur btã ꝙgo a diuinali inhabitatõe cũ dicit. domũ maiestatis mee. Ubi Ipa ẽ domus de q̃ canit ecclia. Dom⁹ pudici pectoris templũ repute fit dei. Reuera repẽte. qr cum dixit Luc. i. ad angelũ. Fiat mihi fm ꝙ bũ tuum. statim cepit vez deũ et hoiem. q̃ potuit dicere illõ Eccli. xxiiij. Qui creauit me requieuit i tabernaculo meo. Reuera inhabitauit hãc domũ nouem mẽsibꝫ. vt scribit Sap. viij. Intrãs i domũ meã ꝙescã i illa. Hec ẽ dom⁹ de qua scribit puerb. ix. Sapiẽtia edificauit sibi domũ t excidit sibi colũnas septẽ. Et sunt septẽ dona spũsscti. vt scribit Isa. xi. Requiescet sup eũ spũs dñi. spũs sapie t intellectus tc. Lu. i. Spũsscts supueniet in te. Hec est domus dñi firmiter edificata bñ fundata. ps. lxxxvi. Fundamẽta eiꝰ in montibus sctis. s. sup potentia p̃ris vt nõ potuit cadere per hũanã infirmitatẽ. vt dicit Lu. i. Virtus altissimi obumbrabit tibi. Super sapiẽtia filij. Sap. vij. Uenit in me spũs sapiẽtie. q̃ nõ potuit cadere p ignorãtiã. Ergo. Quid ignorare poterat in qua eterna sapientia t plenitudo diuitatis inhabitauit. Sup bonitate spũssancti ẽ fundata hec domus sic q̃ non potuit cadere p maliciã. Hec est domus diuine maiestatis. Mat. vij. Fũdata erat supra petrã. i. diuinitatis sustẽtationẽ. Bern̄. Deꝰ fecit mariã potẽtẽ vt nos iuuare posset. fecit eã sapiẽtẽ vt nr̃os defectꝰ cognosceret. clementẽ eã creauit vt nr̃e necessitati et indigentie succurreret. Dixi scdo cõmendat btã virgo a speciali gl̃ificatõe. cũ dicit. gl̃ificabo. Reuera deꝰ oipotẽs hãc domuz gl̃ificauit tripliciter. Prio ante tps. scdo i tẽpore. tercio post tps. Ante Prio gl̃ificauit eaz ante tps. quia ab eterno eã p̃ordinauit ac p̃uidit. puer. viij. Dñs possedit me ab initio viaꝫ suaꝫ anteq̃ q̃cq̃ faceret a ꝓncipio. scz ad hũanam salutẽ. ab eterno ordinata sum. s. ad diuinã inhabitatõem. necdũ erãt abyssi id ẽ. anteq̃ hõ cecidit in abyssum miserie ꝙ peccatũ. t inde in abyssum pene ꝓpe petim. ps. xli. Abyssus abyssum inuocat. i. clpa causat penã. Isiõ. Si homo innocenter viueret nihil eũ lederet. Et ego ĩa cõcepta erã. i. p̃uisa concipi. Ex illo ptz q̃ si hõ nõ peccasset eq̃ bene deus incarnarꝰ fuisset. licet sctus Thopte. iij. tenet q̃ nõ. Ad Rñdeo q̃ non assumpsisset corpus passibile attñ assumpsisset carnẽ. Prio rõne p̃destinatõnis mris ab eterno. Scdo rõe dilectõis demõstrãde. August. i li. de catheziz̃ãdis rudibꝫ dicit. Que maior causa incarnatõis q̃z vt oñderet icarnatõem t dilectõez suã i nob. Mõ nõ minꝰ dilexisset naturã innocẽtẽ q̃z peccãtẽ. igit tc. Tercio rõe btificatõis. Unde Leo in li. de fide. Cũ hõ sit ad btitudinẽ creatus. t beatitudo q̃ntũ ad ptem sensitiuã cõsistit i aspectu hũanitatis assumpte. sed q̃ntũ ad intellectiuã ex intuitu diuitatis. t sic fm Leonẽ. Si hõ nõ peccasset eq̃ bñ deꝰ incarnarꝰ fuisset. attñ hõ pfecte btus nõ fuisset. qr nisi fm aiaz. sz aia ẽ ps et nõ hõ. Cũ igit ania t corpus cõmunicet sibi actões t passiões ꝙueniẽs ẽ vt ꝙsequnt accipiat p̃mia actõnũ. Jõ aia btificat ex visiõe diuitatis. t corpꝰ ex visiõe humanitatis. Ideo Aug. exponit illõ. Ingredi et egredi et pascua inueniet. s. i contemplatõe diuinitatis et visione humanitatis.

Sermo XIIII

Et sic elegit eam ab eterno in matrē. Secūdo glificauit eā in tpe .t ħ dupliciter. s. in tpe legis t i tpe gre. Prio in tpe legis pfigurauit eā. vñ Ber. sup missus ē Dō moysi mō stratū ē in rubo et igne Exo. iij. Aaron i yga t flore. Nūeri. xvij. t Gedeoni i vellere t rore Judicū. vi. Danieli in lapide. Dañ. ij. hoc apte Salomon vidit in forti mliere. Ezechiel i porta clausa post t ante Ezech. xliij. Secūdo glificauit eam in tpe gratie. qz spēalem gtiā et singularē ei ptulit. t ħ tripliciter. s. in ingressu. pgressu et egressu. Prio in ingressu qz eam a pctō originali pfuauit. Scdo i pgressu. quia eā speciali gra et dignitate dotauit. Tercio i egressu. qz eam corpe t aīa in celū sblimauit. Dixi p̄mo dignificauit eaz in ingressu. qz eā a pctō originali pfuauit. De q̄ vide supra i p̄mone. Signū magnū. Secūdo eā dignificauit in pgressu. qz eā singulari gtia dotauit. Ecci. xxiij. In me ois gtia vie t vitatis. in me omis spes vite t vtutis. Piero. Ceteris sctis gra p ptes pstat. marie tota se infudit plēitudo gre. Licz iohes baptista abūdātē graz habuit q̄ i pfez t mfez reflueret. qz ambo ceperūt gram pphetandi. attn ab ipa ygine copiosior gra. qz i omes se diffudit. Ber. De plenitudie ei⁹ accipiūt oēs iust⁹ gram. pctōz veniā. angel⁹ leticiā. filius dei carnis sbstantiā. tota trinitas gliaz. Jō sbdit Ber. Acuti⁹ intuemi quāto deuotiōis affectu eā a nobis voluit honorari. qui toti⁹ gre plenitudinē posuit in maria. Nā si quid spei. si q̄d gtie. si q̄d vtutis in nobis est ex ea nouim⁹ redūdare. hec ille. Tercio i egressu singulari dignitate eā nobilitauit. qz eā i matrē suam elegit. Anſ. O mira res. ois creatura a deo ē creata. sz dei natura ex maria nata. Ideo dicit Bern. O maria quāta est dignitas tua. tu facta es mater illi⁹ cui⁹ pater est de⁹. fili⁹ paterne charitat⁹ ē corona tue castitatis. Et Petr⁹ raven. O ygo matrē te fecit nō natura sed gra. Nō miratur Augus. Que ygo tā casta vt esset ygo post partū. q̄ tā sctā vt esset dei mater. hec sola potuit mater et ygo vocari. Tercio dignificauit eaz post tps. s. psentis vite. t ħ ē in egressu q̄ eaz cū corpe t aīa in celū sblimauit. vt dicit Augustin⁹. t canit ecclia. Assumpta ē maria in celū. Piero. Sicut i terris nō ē loc⁹ dignior vtero ygali q̄ xp̄m recepit dei filiū. sic nec in celo solio regali q̄ dei fili⁹ mariā sblimauit. id circo eā sic glificauit. Anſ. Nil tibi equale o dña. nil ygabile. oīe q̄d ē aut supra te ē aut infra te. sup te solus de⁹. infra te oīe q̄d de⁹ nō est. B Idcirco merito a nobis glorificāda ē. Prio ppter ei⁹ dignitatē. Eccli. xliij. Exaltate eā quātū potestis q̄a maior ē omni laude. Vñ canit eccl'ia. Felix nāq; es sacra ygo maria t omni laude dignissima. Piero. Quid nobili⁹. q̄d sancti⁹. q̄d digni⁹ mre dñi. q̄d splēdidius ea quā splēdor elegit gl'ie. cādor lucis eterne t speculū sine macla ab eterno p̄destinauit. Aug. Quid nos tātilli. q̄d nos aīo pusilli. si oīa mēbra nra vterēt in liguas nec eā collaudare sufficim⁹. Scdo ppter ei⁹ placabilitatē. Fortunat⁹ in omel. Grati⁹ ē obsequiū deo q̄d marie impendit. q̄z q̄d sanctoz cuilibet dirigit. Piero. in p̄mone d assumptōe. Si oze pphetico dñm i sanctis eius laudare iubemur. multo magis in veneratōe btē ygis marie matris ei⁹ Subdit idem. Nulli dubiū q̄n totū ad gliaz laudis ptinet christi q̄cq̄d ei honoris impensum fuerit. Tercio ppter nostrā salutē. Hilarius. Impossibile ē aliquē saluari pctōrē o ygo nisi per tuū auxiliū t fauorē. Chrisſ. Tribularer nimiū si marie nescirē patrociniū. qz nobisip̄s nō est salus. De q̄ Anſ. Non ē salus in mūdo nisi quam pepit virgo. Quarto de bem⁹ eā glificare ppter nr̄am necessitatē. qz dicit Ber. Tu p singulis necessitatibo sbuenis mater dei. tu p diūsitate infirmitatū largiris diuersitatē medicinaz. vt patz in miraculis. Ad insinuādū p̄sentē festiuitatē esse celebrandam p̄mo est ostensum Elsino abbati. cui succurrit i necessitate tēpestatis maris labozāti. Scdo subuēit sacerdoti cuidā adultero post mortē in fauces diaboli existēti eū eripiēdo. Tercio solata ē adolescentez nubere volentē eū ad castitatē āmonēdo. vt patz in hist'oria hui⁹ festiuitatis. Jō Anſ. dicit. Nō est ver⁹ amator ygis q̄ respuit colere festū ei⁹ cōceptionis

Ex decreto concilij Basilien'sis.

Sacrosancta ecclesia generalis sinod⁹ Basilieñ &c. Ad perpetuā rei memoriā elucidāti bus diuīe gratie mysteria mercedē gliosam repromisit eterna p̄ris sapiētia dū ait. Qui elucidāt me eternā vitā habebūt. Nō etiā d btā ygine q̄ ipam p̄ris sapiam dei filiū ecnū in vtero ptulit ac mūdo pepit sacrosctā legit eccl'ia. Nā q̄cq̄d de dignitate t sblimitate ygīis mīis educit in lucē. ħ non est dubiuz

De sancto Thoma apostolo

ad laudē ac honorē dei filij sui ptinere. Et q̄ honorificāt mē̄m et sctitatē mīs honorificant et elucidāt gl̄iosum nomen filij ei⁹ q̄ ip̄sam sctificauit et repleuit gr̄a. Uñ si ī ceteris rebꝫ elucidatio v̄itatis q̄ a dño dr̄o est p̄clara merita parturit. i ea re sp̄ecialiter fructus vberrimos afferre sp̄erāda ē. q̄ sctificatōz t dr̄e dicatōem tēpli illi⁹ cōcernit. in q̄ ante secula anteq̄z terra fieret ab eterno sibi mā̄sionē ordinauit p̄ma t eterna v̄itas. Idcirco maxie ꝯgruit vt pax haberāt ī q̄stiōibꝫ ꝯcernentibꝫ sctificatōem illi⁹ p quā pax diffusa ē in terr̄s. Nacten⁹ v̄o difficil' q̄stio in diūsis mūdi p̄tibꝫ et cor̄ā hac sct̄a synodo sup ꝯceptōe illi⁹ gl̄iose v̄ginis matris dei t exordio sctificatōnis ei⁹ facta. quibusdā dicentibꝫ ip̄am v̄ginem t ei⁹ aīam p aliq̄d tps aut instās tp̄is subiacuisse actualiter originali culpe Aliq̄bꝫ aut̄ ecōuerso dicentibꝫ. a p̄ncipio creatōis sue dei ip̄am diligēdo gr̄am eidē ꝯtulisse p quā ab originali macl'a illā btissimā p̄sonā liberās t p̄seruans sblimiorus sctificatōis genere redemit. cū fundaret eā ipe altissimus. t ip̄am fabricaret filius dei patris. vt esset ei⁹ mater in terris. Nos aūt diligenter aspectis autoritatibꝫ et rōibꝫ que ī a pl'ibꝫ annis in publicis relatiōibꝫ ex parte vtriusq̄z doctrie cor̄ā hac sct̄a synodo allegate sunt. aliisq̄z plurimis sup hac re visis t matura ꝯsideratōe pensatis doctrinā illā asserentē gl̄iosam v̄ginem dei genitricē mariā p̄uenīere t operāte diuini numinis gr̄a singulari nūq̄z actualit sbiacuisse originali peccato. sed imunē semp fuisse ab omni originali t actuali ruga. sanctamq̄z t imaculatā tanq̄z viā ꝯsonā cultui eccl'iastico fidei catholice recte rōi t sacre scripture ab oīb catholicis approbādū fore tenendū et amplectēdū diffinim⁹. Et declaramus nulli ḋ cetero licitum esse ī ōrū p̄dicare seu docere. renouātes p̄terea institutōez ḋ celebrāda ei⁹ ꝯceptōe. q̄ tā p romanā q̄z p alias eccl'ias. vi. ydus decēbris antiq̄ et laudabili ꝯsuetudie celebrat: statuim⁹ t ordiam⁹ eādem celebritatē p̄fata die ī oīb eccl'ijs monasteriis t ꝯuentibꝫ xp̄iane religiōis sb nomine ꝯceptōis festiuis laudibꝫ colēdū esse. Uūctisq̄z fidelibꝫ v̄e penitentibꝫ t confessis ea die missarum solēnijs. c. dies. p̄mis atq̄z secūdis vesperis totidē. p̄moni v̄o verbi dñi ḋ ea festiuitate ī teressentibꝫ. cl. dies concessi one ppetuis tpibꝫ duratura dr̄e ī iūctis sibi penitētijs hec sct̄a synod⁹ elargit. Datū Basilee ī ni'a sessiōe publica ī eccl'ia maiori Basilēsi solēniter celebrata. xv. kalēdas octobr̄ Anno a natiuitate dñi. M. cccc xxix.

De sancto Thoma apostolo
Sermo xv.

Beati qui nō vi
derūt et crediderūt. scribit Jo. xx. t legit ad honorē sct̄i Thome ī festo hodierno. Thema. Uidem⁹ q̄ nō ē tutū tpe noctis ire sine lumine. quia est ꝯmūe puerbiū. Nox nulli⁹ est amica ¶ Spiritualiter. p̄r noctem intelligit p̄sens vita. q̄ nulli⁹ est amica. h̄ est neminē securat. vt scribit Eccl'es. ix. Nemo scit an amore vl' odio dign⁹ sit. sed oīa in futurū seruant incerta Et nemo est q̄ semp viuat. t q̄ hui⁹ rei habeat fiduciā. q̄z nescit hō finē suū. sz sicut pisces capiunt hamo t aues laqo ꝯpheduntur. sic capiunt homies in tpe malo. Signāter his q̄ vadūt sine lumie fidei. De q̄ lumine habetur Joh̄. xij. Adhuc modicū lumen in vobis ē. id ē. modica fides. Nā sicut lumen ardēs assecurat hoīem ne offendat. vt habet Joh̄. xi. Si q̄s ambulat ī die nō offendit. q̄z lucem mūdi videt. si aūt ambulauerit ī nocte offēdit. q̄z lux nō est in ea. h̄ ē. q̄ ambulat in infidelitate ille ē in pic'o offensiōis. i. dānatōis. Joh̄. iij. Qui nō credit iam iudicat⁹ ē. i. iam habz causam sue dānatōis. q̄z nō credidit ī noīe vnigeniti filij dei. Hoc est iudiciū quia lux venit in mundū. i. vera fides christiana. t dilexerūt hoies magis tenebras. i. infidelitates q̄z lucē. vt iudei t pagani qui ambulāt in tenebris infidelitatis. ꝓpter q̄ḋ ver⁹ deus nō cognoscunt. quia habet in canōe. xxiij. q. i. quia ex sola. Quia nisi q̄s soliditatē fidei tenuerit dei cognoscere nō potest. t per consequns claritatē eterne patrie nō videbit. Jōo Aug. ḋ v̄bis dñi. Ambula p fidem et pueni es ad speciem. Nemo gaudebit ī patria nisi quem fides ꝯsolat in via. q̄z scribit Thob. ij. Uitā expectamus quā de⁹ daturus est his q̄ fidem suā nūq̄z mutāt ab eo. Nā fides p ducit hominē ad btitudinē. vt dixit salvator marthe Joh̄. xi. Si crediderīs videbis gl̄iaz dei. Et sic hic thome. Beati q̄ nō viderunt et crediderūt ꝛc. ¶ In summa euāgelij duo innuunt. P̄mo innuit segregatio thome periculosa. Secūdo subiungit apparitio christi gratiosa. Primū ibi. Thomas n̄ erat cū eis q̄n venit iesus. secundū ibi. post dies octo. ¶ De primo dicit. In illo tem-

pre.scz in die resurrectois. Thomas q dicit didimus nō erat cū eis .s. cū aliis discipulis xpi quādo venit ihesus. ¶ Do ¶ Pro q sciēdum. hoc nomen thomas habz q̄duplicez interptatōem. Primo thomas interptat̄ gemin⁹. Secūdo thomas dicit a thomos grece quod est diuisio latine. Tercio interptat̄ abyssus. Quarto dubius. hec oia nō debent adesse quādo venire debet ihesus per gratiā in mentē. Primo dico thomas interptat̄ geminus. quādo gemino sensu. i. duplici sensualitate voluit experiri christi resurrectōem. scz visu et tactu. quia dixit. nisi videro in manibus eius fixurā clauoz. et mittā digitū meū in latus eius non credā. Ecce voluit videre et palpare. Spūaliter. et sic geminatio cōsolatois debet abesse si ihesus per gratiaz debz nobis apparere. qz homo nō debz insistere duplici cōsolatōi. videlicz corpali et spirituali. Hre. Delicata est diuina consolatio nō datur admittentibz alienā. Ps. Sprevit alienas cōsolatōes pter diuinā dilectōes ps. lxxvi. Renuit cōsolari anima mea. memor fui dei et delectatus sum. et exercitatus sum et defecit spūs meus. Anticipauerūt vigilias oculi mei. turbatus sum et nō sum locut⁹. Nam vtraqz simul stare nō pōt. De quo Bern. Impossibile est aiam repleri delicijs spirit⁹ et corpalibz delectatiōibz. vt figurat Exo. xvi. vbi dicit. Mana nō dabat filijs isrl durante farina egypti. sed ea consumpta dabat mana. Spū aliter. p farinā egypti intelligit corpalis siue mūdialis consolatio. illa nō stat cū manna. id est cū consolatōe diuina. De quo Ber. Erras si te spm veritatis suscipe putas. et carnalibus cōsolatōibz nō cōtradicis. Unde dns discipulis suis in corpali sua psentia delectantibus dixit Johā. xvi. Expedit vobis vt ego vadam. si enī nō abiero paraclit⁹ nō veniet. Super quo Bern. dicit. Si carni dnice inherētes spūsctō discipuli repleri nō poterāt donec tolleret ab eis. quō carni tue vl aliene spurcissime iherēs putas te spm suauitatis posse recipe. Jo ps. xxxvi. Delectare in dño et dabit tibi petitiones cordis tui. Jo thomas id est gemina cōsolatio nō debet adesse ¶ Secūdo thomas dicit a thomos grece qd est diuisio latine ad designādū q si christ⁹ debz apparere per gratiā tūc diuisio seu segregatio ab ecclesie vnitate vel a bonoz societate nō debet adesse. quia scribit i canōe. xxiij. q. i. Alienus est et pphanus nō habēs deū prem qui nō tenet ecclie vnitatē. Nam sicut ramus fractus ab arbore nō pt germinare. et sic taliter abscisus ab ecclie vnitate nō pt in bonis operibus fructificare nec gram dei hre. saltē gtuz facientē. Unde Aug. et hr in cano. i. q. i. eos q. Extra catholicā eccliam nō est ipūsecti gra ¶ Dixi secdo nō debz esse segregatio a bona societate. quia valde vtile est esse cū bona societate. ¶ Ec Nā multa emolimenta ab hac proueniūt. Primū est acqsitio sctitatis. ps. xvij. Cū sctō sctus eris. Nā si tota est vt⁹ societatis vnius psone cū altera q dicit apls. i. ad Thoz. vij. Sctificat vir infidel p multā fidelē. quanto magis sanctificat qs cū societate bonoz multoz. Ideo Isid. dicit. Bona societate qre. si es socius consolatois eris et socius virtutis. Secdm est accessio charitatis. Nam sicut vnus carbo frigid⁹ accendit cū multis alijs ardentibz. ita tepidi et frigidi in charitate ex societate et cōmunicatōne multoz feruentiū calefiūt. De quo Eccles. iiij. Unus quō calefiet. sed si fuerint duo fouebūt mutuo. Nā sicut res igniri nō pt nisi applicetur igni. sic serui dei nō melius inflāmant nisi sint habitādo. De quo Aug. sup Exo. Qui bonis adheret exemplo opis accedit in amore virtutis. vt habet in canōe. xli. di. vbi dicitur. Societas requirit concordiā moz. Tercius est corroboratio bonitatis. De quo puer. xxvij. Ferrū ferro acuit. sic hō acuit faciē amici sui sez corroborādo. Et puer. xviij. Frater q adiuuat a fratre quasi ciuitas firma. Sicut ei in ciuitate vnus mur⁹ alium corroborat. sic in congregatōe bonoz vnus alium confirmat q non potest vinci ita cito temptatiōe. Nam sicut lupus citius inuadit vnā vagantē ouē qz in grege existentē. et sic diabol⁹ citi⁹ temptat solitariū qz in congregatōe bonoz situatū. Et etiam citius cadit. quia dicit Bern. i epistola ad Sophiā virginē. Malū quod nemo videt nemo arguit. et vbi nō timetur repe hēsor citius accedit temptator. Ideo Eccles. iiij. Melius est duos simul esse qz vnū. s. causa corroboratois. Quartū bonū quod' pueniit ex bona societate est subleuatio cadentis. Unde Eccles. iiij. dicit. Si vnus ceciderit alter ab altero fulciet. Ibidem. Ue homini soli. quoniā si ceciderit non habet subleuantem se. quia per exemplū corripitur vita sua. Et propter oratōnem bonorū dominus dat sibi gratiā resurgendi. Ideo Piero. dic. Impossibile est multorū pces nō exaudiri. Naz sicut scribit Jaco. v. Multū valet deprecatio iusti assidua. si iusti. amplius multoz iustoz.

De sancto Thoma apostolo

Quintū est indulgētia diuīe vltōis. qz ꝺeus citi⁹ indulget ꝓccāti i bona ꝫgregatōe existē ti. qđ ptz Gen. xviij. vbi angel⁹ dixit abrac. Si inuenero in sodomis q̄nquagīta iustos ſbuersionē dimittā. etiā si ꝺecē iustos inueni am nō subuertā. Ecce si rōne societatis bōe tam modice pat⁹ fuit ꝺeus parcere tāte mul titudini. z in tātis sceleribꝫ. nūq̄d nō parcet paucis malis ꝓpter societatē bonoꝝ. Sextū bonū ē ꝓsentia xpi saluatoris. q̄ dixit Mat. xviij. Ubi duo vel tres in nomīe meo ꝫgre gati fuerint in medio eoꝝ sum. Et sic xp̄s ve nit in ꝫgregatōem bonoꝝ discipuloꝝ suoꝝ. Sed thomas nō fuit cū eis. g̃ xpi p̄sentiā ñ vidit. z p totā octauā vera fide resurrectōis christi caruit. Ecce quantū malū sequebat⁹ ꝙ diuisus fuit a societate bonoꝝ. Septimuz emolumentū ē exauditio oꝛōnis. nā saluator dixit Mat. xviij. Si duo ꝫsenserint ꝺe q̄cūq̄ re ꝓtierint fiet eis a p̃re meo. q̄nto magis vbi magna multitudo. Nā abbas citi⁹ au dit totū cōuentū q̄z vnū frēm ꝺepcantē. et sic ꝺeus. Unde in collecta ꝺe oibꝫ sctis. multi plicatis intercessoribꝫ largiaris. Ergo ꝫmu nes oꝛōes sunt valde efficaces. Quas etiam affectauit sctūs Paulus Ro. xv. dicēs. Ad iuuetis me oꝛōibꝫ vestris. Nā talis oꝛō est q̄si elēosina spūalis quā q̄s ꝙ necessitate ꝓximi facit. z est valde acceptū ꝺeo cū q̄s ex charita te fraterna facit. De quo Chrys. sup Mat. Pro se oꝛare est necessitatis. ꝓ alijs aūt oꝛa re ē fraterne charitatis. Nā melior est oꝛatō quā charitas ꝫmēdat q̄z illa quā necessitas trāsmittit. Idcirco cū ꝺeuotōe z ex dilectiōe ꝓ alijs est oꝛādū. qz dicit Bre. in mor. Quā to q̄s ꝺeuotius ꝓ alijs intercedere nitit. tāto citius ꝓ se exaudiri meret. qz tunc implebit illud p̃s. xxxiij. Oratio mea in sinū meū cō uertet. Octauū bonū ē assecuratio in agone mortis. quia magis secure recedit ab hꝭ secu lo q̄z si solus esset. Ideo in claustris ꝫuocant fratres et sorores et exhortant ad oꝛādum ꝓ infirmo in agone laboꝛāti. qz z diabol⁹ ma xime temptat hominē. qz scit si eū ceperit am plius ei effugere nō poterit. Ergo necessariū est ibi habere bonā societatē ꝓpter maioꝛē se curitatē. Exemplū legit ꝺe quodā heremita cui reuelata fuit hoꝛa mortis. q̄d fecit ip̄e. ac cessit ad ꝓpinquū cenobiū ꝓtens se recipi i eoꝝ consortiū. Tunc abbas exhibuit se g̃ nem ꝓpter eius senectutē z ꝺebilitatē timēs ne fratribꝫ esset grauamē. Hoc ille ꝫsideranſ respondit abbati. Pater ne timeatis. qz cito moriar vt mihi reuelatū est. Cui abbas di xit. Cur vis tūc intrare statū uostrū. Rndit vt essem securioꝝ in bona societate ꝓpter trā situ periculosum pauescēs latrones ifernales. Ps. lv. Ipi obꝑuabunt. i. insidiabunt calca neo eius. i. infirme vite. Ideo necessariū est bonoꝝ cōsortiū. De quo Tullius. Cū ill̃ cō uersare qui possent te meliorem facere. Legit nāq̄z in vitis patrū. Sicut surculus insitus arbori. sic homo in bona societate. qz trahit ad se virtutē et immutat totā naturā arbo ris. Et hoc placet ꝺeo. scz meliorari a bōa so cietate. De quo Chrys. Nihil adeo gratum sicut viuere ad cōmunē vtilitatē. Et sicut bo na societas multa bona adducit. sic mala so cietas ad multa mala ꝺeducit. Dicit nāq̄z Chriso. Nil tam nociuū sicut cōsortiū ma lorum. De quo poeta. De consorte malo fit mens tua sepius egra. Ideo Isido. in sino. Meli⁹ est habere malorū odiū q̄z ꝫsortium. Ideo scribit Nūeri. xvi. Recedite a taberna culis impioꝝ. nolite tangere ea que ad eos pertinēt. id ē. nolite cōmunicare malignis eo rum operibꝫ. Prouerb. i. Si te lactauerint ꝓccatores ne acq̄escas eis. pedes eni eoꝝ ad malū currunt. Sed a cōsortio bonorū nō ē recedendū. quia si Thomas in cōsortio apo stolorū ꝑmānisset christū vidisset. z tādiu in infidelitate nō ꝑmānisset ¶ Tercio hoc nomen thomas interp̃tatur abyssus. qz nimis ꝓfunde z p̄sumptuose voluit scrutari resurrectōnem christi. quā pie ꝺebuit credere Et ꝓpter illā p̄sumptionē nō apparuit sibi christus vsq̄z ad octauā resurrectōis. z nō affuit thomas cū primo christ⁹ discipul⁹ ap paruit in exemplū q̄ p̄sumptio nō ꝺebet ades se si nobis christ⁹ ꝑ gratiā ꝺebet apparere. Spūaliter. primo nō ꝺebet hō p̄sumere de misericordia ꝺei. Unde Eccli. v. Ne adijcias ꝓccatū ꝓccato. nec dicas. miseratio ꝺei ma gna ē. multitudinis peccatorum meoꝝ mi serebit. Misericordia eni z ira cito ab illo pro ximāt. z in pctōres respicit ira illi⁹. qz dic̃ ps. cxi. Misericors et miseratoꝛ et iustus dn̄s.

¶ Primo misericors ponit. s. ad suscipiē dū penitentē. post hꝭ subdit. iustus. s. ad pu niendū ꝺelinquentē. Jō Eccli. v. Ne tardes conuerti ad dn̄m ꝺeū tuū. ne differas ꝺe die in diē. subito eni veniet ira illi⁹. z in tpe vin dicte disp̃det te. Sed nō ꝺe fortitudine. qz scribit. i. Reg. ij. Non in fortitudine sua ro borabit vir. et Judith. vi. Presumētes ꝺ se z ꝺe sua virtute gl̃iantes humilias. Nunq̄d

lucifer fortissimus. samson robustissim⁹ z ce
ciderūt. qz de⁹ is p̄sumpserūt. Ideo Eccl.
xxxvij. O p̄sumptio nequissima vnde creata
es. q. d. qd habes d̄ deo ni. Jō Hal'. vi. Si
q̄s existimat se aliq̄d esse cū nihil sit ipe se se⁹
ducit. z Ro. i. Euanuerūt in cogitatōibꝫ su
is Tercio nō p̄sumas de bona societate q̄
ꝓpterea es secur⁹ q̄ cū ver⁹ religios habitas.
Nā iudas fuit vnus de duodecim. z tñ sal
uator dixit d̄ eo. Joh. vi. Nōne duodeci ele
gi. z vn⁹ vestr̄ diabol⁹. Sil'r Nicola⁹ fuit
vnus de septē diaconibꝫ. z p̄m⁹ i heresim ce
cidit. z dixit simplicē fornicatōez nō ee petm̄
Sil'r esau fili⁹ ysaac z frater iacob electi. z tñ
fuit reprobatus a dño. iuxta illd̄ Malach.
i. Jacob dilexi. esau autē odio habui. Et sic
thomas fuit vn⁹ de duodecim. Mat. xxvij.
Erūt duo in lecto vno. i. i vna societate ꝛtē
platina. z vn⁹ assumet̄ z alter relinq̄t Quar
to nō p̄sumas d̄ loci dignitate. nā lucifer in
celo peccauit. adā i paradiso. z thomas i terra
hier'm et in domo dñice cene z gl'iose dñice
resurrectōis discredidit Ideo scribit in cano
ne. xl. dis'. Non loca aut ordines creatori nr̄o
nos primos faciūt. sz nos aut merita bona
ꝓiūgunt aut mala disiūgunt. Reperiūt enī q̄
die noctuq; in eccl'ia iacent. p̄ tñ meliores
nō existunt. qz dicit Greg. et habet in canone
xl. di. quelibet. Quelibet occulta loca sine gr̄a
infusa aiam saluare nō possunt. Rō Chriso.
qz loc⁹ nō sctificat hominē sed hō locū. Pro
pter qd̄ inquit Bern̄. in lib. de floribꝫ. Non
hierosolimis fuisse sed hierosolimis bñ vixis
se laudād̄ est Quito nō p̄sumas te secu
rū de sciētie et intelligentie claritate. Nā sa
lomon sapiētissimus z dauid eximi⁹ pecca
uerūt z multi sunt q̄ de salute salomōis despe
rant. sic sctūs Thomas discipul⁹ summi ma
gistri iesu christi. et tñ p̄missus est dubitare
d̄ articulo fidei. s. resurrectōis christi. q̄ nō ē
p̄sumendū de sciētia. i. Ch̄o. viij. Sciētia i
flat. charitas edificat. Ideo Isido. li. ij. d̄ sūmo
bono. c. i. Melius est studiū viuēdi bñ q̄z
multa sciēdi. qz seruus sciēs volūtatē dñi et
nō faciēs vapulabit plagis multis. Lu. xij.
eo q̄ scribit Jaco. iij. Bonū sciēti et nō faciē
ti peccatū ē illi. Sexto nō p̄sumas te secu
rū ex feruida volūtate. De q̄ Bern̄. ad euge
niū papā. Noli nimus credere affectui tuo.
nihil bonū firmū qd̄ nō negligētia z tpe abs
lescat. Sic fuit thomas p̄us ita feruid⁹ i vo
lūtate. q̄ dixit Joh. xi. Eamus z moriamur
cū eo. Et Petr⁹ q̄ cū feruore z vera intentio
ne dño dixit. Matth. xxvi. Parat⁹ sum te
cū mori z in carcerē ire. z postea negauit eū.
Credo q̄ princeps apl'oz p̄missus ē ita facil̄
ter negare. vt nos eruditmur i nos nō ꝓfide
re. sz totū deo ꝓmittere. Septimo nō p̄su
mas te securū ex maxima dñi familiaritate.
eo q̄ nimia familiaritas aliq̄n ꝓtemptū pa
rit. Et multi dulcissime dū gustantes ac di
uino illumlati lumine lapsi sunt. De q̄ apo
stol⁹ Heb. vi. Gustauerūt bonū celeste et p
ticipes facti sunt spūssancti. gustauerūt ni
hilomin⁹ bonū dei verbū. virtutesq; secl'i uē
turi et plapsi sunt rē. Ut legit in vitis patr̄
q̄ dam frater in heremo ꝓuenit ad tantam
p̄fectōem q̄ angeli loquebant cū. z portabāt
ei singulis diebꝫ vnū albū panē ponētes su
per ei⁹ mēsam quo vesceret. Factū est diabo
lo instigāte vt ascēderet cogitatōes libidinose
in corde eius quibꝫ a ꝓncipio nō restitit. sz
in eis delectatus venit hora q̄ ad mēsaz va
dens inuenit panē pollutū. Itez alijs diebꝫ
cogitatōibꝫ malis occupat⁹ ꝓuenit ad ꝓsen
sum et non aduertit. Hora noua volēs p̄ā
dere inuenit panē quasi a porcis corrosiuz z
valde maculatū. Tunc in se reuersus medi
tatus est. tamē nullū brutū est in cella tua
sz heu brutales cogitatōes delectatōes z cō
sensus fuer̄t cause illi⁹ et incepit flere. attñ i
q̄ntū fleuit z penituit ista gr̄a prior i dulce
dine panis nūq̄ redijt. Jō Bre. xxix. mora.
Sepe quē temptatio nō supauit securitas
strauit. Octauo nō p̄sumas ex meritoꝝ
multiplicitate. Bern̄. Non sunt talia meri
ta ꝓpter que dat̄ vita eterna nisi ex dei gr̄ia.
salte de digno. Nā sicut nō sunt condigne
passiōes hui⁹ tpis ad futurā gl'iam. sic nec
sunt digne operatōes Sz di. qd fa
ciem⁹. ociabimur? Rñdet Ber̄. nō. sz meri
ta hr̄e cures et in misericordia dei nō despe
ra. q̄ tē totū meritū hois si spem in deo ponis.
bona tua deo tribue. mala tibi. quāto tibi vi
lior tāto cozā deo maior. Ideo Cassiod. sup
ps. lxxij. Nil securi⁹ q̄z q̄ totū illi ꝓmittim⁹
q̄ oia p̄futura nouit p̄stare suis cultoribus.
Idcirco dies apparitōnis gratie dei est co
gnitio ꝓprie vilitatis q̄z pni sumus ad la
psum. et de nullo bono putemus nos secuti.
z humiliemus animas nostras coram deo.
q̄z deus superbis resistit. humilibꝫ autē dat gr̄
tiam et nō p̄sumptuosis. Quarto
thomas interpretatur dubius hoc ē didim⁹.
z sic dubietas etiā nō debet adesse in aduen
tu gratie. Jaco. i. Si quis indiget postulet

a deo in fide nil hesitās. Dicit enī Bernā. tractans illō Josue. i. Omnē locū quē calcauerit pes vester vr̄ erit. exponit dices. Quātuz pedē fiducie in dñm posueris tantū obtinebis z possidebis. qz fides magna meret magna. Ergo thomas. i. dubietas nō erat ad esse apparitōi gratie dei.

Sermo xvi. Ad idem

Dominus meus z deus meus. scribit Joh. xx. z legitur ad honorē scti thome i festo hodierno. Uidem⁹ q aliter respiciūt i speculū homines magni z senes itelligētes. z aliter pueri. qz magni ita se speculant q sufficit eis videre ppam formā i spēlo. Sz pueri volunt ipm speculū frāgere z aliqñ tāgere. z dū frāgitur in duas ptes vident due imagies. dū aūt integrū est speculū videt tm̄ species vni⁹ imaginis. Spūaliter. p speculū intelligit christ⁹. Nā sicut i spēlo sunt duo. videlicet plūbū et vitrū. sic in christo hūanitas z diuinitas. nā plūbū causat reflectōem. z sic hūanitas visionē. Baruch. iij. In terris visus ē z cū hoibz conuersatus ē. Plūbuz enī cū i fornace ponit cū argento. plūbū consumit argentū z ipo manet. Sic hūanitas in crucis fornace posita fuit z obiit. diuitate pmanēte illesa. Hoc speculū christ⁹ habuit purū vitr̄. i. deitatē. De quo Salomon Sap. vij. Candor ē lucis eterne et speculū sine macla. Hoc speculū sufficiebat apl̄is videre z videntes ganisi sunt. Sz bto thome tanq̄ puero nō sufficiebat videre nisi palparet. Sz sicut speculo integro manēte resultat vna species. sic christo integro manēte in vita apparuit imago hūanitatis. sed fracto p mortē i passione apparuerūt due imagines. s. diuitatis z humanitatis. De q̄ saluator Joh. viij. Cū exaltaueritis filiū hois tūc cognoscetis qz ego sum. s. deus z hō. Sic cognouit thomas quādo speculū erat fractū duas imagines. i. duas naturas i xpo. s. diuitatis z hūanitat⁹ dicēs. Dñs meus z deus meus. In summa euāgelij duo innuunt. Prio dubitatio thome permissiua. ibi. thomas nō erat cuz eis. Scdo apparitio christi reiteratiua. ibi. p⁹ dies octo iterz erāt discipuli congregati. De p̄mo dicit. In illo tpe. s. i die pasce thomas nō erat cū eis qñ venit ihesus. qz singulariter abiit i locū specialē. R. Nota singularitas est duplex. s. bōa z mala. Bōa qñ aliqs segatur ab his q̄ male viuūt. Hec est laudandū. z vocet in cano. xlv. dis. Recedite immūdū nolite tangere. qz q̄ tetigerit picē inq̄nabit ab ea Ecci. xiij. Sic q̄ conuersat malis et imūdis hoibz. de q̄ ps. xvij. Cū sctō sctus eris et cū peruerso peruerteris. Ideo puerb. i. Si te lactauerint pctōres ne acq̄escas eis. Poeta. De consorte malo fit mens tua sepi⁹ egra. Hoc considerantes dei sancti vt Anthoni⁹ et alij reliq̄ūt cōuersatōem mūdi et intrauerūt heremū z edificauerūt monasteria. sicut adhuc nō decet claustrales intrare mundū. vt habet i cano. xvi. q. i. Si cupis esse monach⁹ q̄d facis in vrbibz. Sed eis est cōsulendū sicut angelus cōsuluit Loth. Gene. xviij. dicēs. Surge ne peas i ciuitate sceleris huius. s. mūdi. Nā tot⁹ mūd⁹ in maligno posit⁹ ē. i. Joh. v. Idcirco signāter maloz z sortia sunt declinanda. iuxta illō Nūeri. xvi. Recedite a tabernacul' impiorū. nolite tāgere q̄ ad eos pti nent ne inuoluami pctis eoz. z illa singularitas est bona. Isid. in sino. Meli⁹ est habere maloz odiū q̄z sortiuz. Talis fuit ps. dicens ps. xxv. Odiui ecclīaz malignātiū z cū impijs nō sedebo. Alia est singularitas mala cū hō nō seruat cōsuetudinē bonorū cum q̄bz habitat. Unde in canōe. xli. di. Quisq̄s excedit metas z consuetudinis bonoz inter q̄s viuit superstitiosus ē vl̄ hypocrita. qz dic̄ August. et hr̄ in can. xi. di. In his rebz de q̄bz nil certi statuit diuina scr̄ptura mos pplī dei z cōsuetudo p lege ē habēda. Et sic p̄uaricatores legū diuinaz ita dr̄eptores consuetudinū ecclesiaz sunt coercēdi. Sil̄z singularitas intelligentie scripture mala ē. vt hr̄ī cano. xxiij. q. iij. in fine. vbi dr. Quicūq̄z scr̄turā sacrā aliter itelligit q̄z spūs sctūs flagitat licz ab ecclesia nō recedat tñ heretic⁹ appellari pt. Ideo hortat nos apl̄s ad Heb. xiij. Doctrinis variis z pegrinis nolite abduci. eo q̄ dicit Innocentius papa. et habet in canōe di. xi. q̄s nesciat. Ab oibz dz obuiari q̄d sctā romana obuiat eccl'ia. qz p̄m sanctū Tho. in. ij. ij. q. ix. Maxima autoritatē habz eccl'ia q̄ ab oibus est imitāda. quia qui eccl'iam nō audierit sit sicut ethnicus z publicanus. Aug. allud dit Gre. dicēs. Peccatū paganitatis incurrit qui ecclesie sancte per inobedientiā cōtradicit. Propter q̄d scribit in cano. xxiij. q. i. c. rogamus. Aliud q̄z romana iubet ecclesia nec sentire nec pmittit dicere. Jō collaudat ps. vnitatē dicens ps. cxxxij. Ecce q̄z bonū z q̄z iocūdū habitare fratres in vnū Prio qua

Sermo CXVI

quidem vnitate rogauit ꝑps Joh. xvij. Rogo pater vt vnū sint sic ego ⁊ tu vnū sum⁹. Et ab hac vnitate sepauit se Thomas. nō credēs resurrectōnem. cui cum alij discipuli dixerunt. vidim⁹ dñm. Respondit. Nisi videro in manib⁹ ei⁹ fixurā clauoꝝ. et mittam digitū meū in locū clauoꝝ. et mittā manum meā i lat⁹ ei⁹ nō credā. Aug. Illa dubitatio pmissa ē ꝓpt nos. qz ꝛ ē adeo bon⁹ ꝙ nullū malū pmittit ꝙn bonū ex eo elicere velit. Nā licz dubitatio i se fuit mala tñ bonū vēit ex ea. qz nr̄e fidei firmitas. De q̄ Gre. i omelia hodierna. Plꝰ valet nob thome icredulitas ꝙz marie magdalene repētina fidelitas. qz dū ille palpādo ad fidē reducit. nr̄a mēs omī dubitatōe postposita i fide solidat. Nā sicut dispēsatiue voluit mr̄em suā ꝛespōsare vt sponsus esset testis ꝯgitatis. sic discipulū dubitare pmisit vt esset testis ꝯe resurrectōis. Erubescāt igit vesani q̄ btm̄ thomam miorē alijs apl̄is putāt. eo ꝙ dubitauit. cuz tñ ei⁹ diuturna dubitatio nr̄e fidei fuit cōfirmatio. Idcirco i h̄ alijs fuit pfectior in q̄ nob vtilior. De q̄ legit exemplū ꝛe q̄dam simplici rustico q̄ i die apl̄oꝝ vēit ad eccl̄iaz. volēs sibi sorte eligere apl̄m iuxta doctrinaz papę Celestini i ꝓmōe. vbi dic. Vnusq̄sq; fideliū aliquem apl̄oꝝ sorte eligat. cui⁹ laudib⁹ ingiter ꝛefuiat ⁊ intēdat. Et cū cartule fuissent ei apposite rapuit cartulā cū nomie sci Thome. Quod cū a ꝑsbro didicisset ꝓiecit cartulā cū indignatōe dicēs. Nolo hūc dubitantē h̄re sed vnū ꝛe dignioꝝ. Lūq; cartam eandē scdo et tercio mō sumpsisset ait. Si aliū habere nō possum nec illi fuire volo. Plebanus autē ꝓpter laici simplicitatez dissimulās ait. Vade hierl̄m ibi inuenies potiorē. qđ et rustic⁹ ꝓmisit. Cōtigit post paruum tps q̄sdā ꝛe parochia illuc se transferre. Qđ ille audiēs dispposuit se rogās vxorē ꝓ licētia. ⁊ cū illis pfect⁹ ē. Lūq; i mari laborarēt nauigādo ventū validū obuiā habuer̄t. ita vt iā pene ō vita ꝛesperarēt. inuocauerūt diuinū auxiliū. ⁊ sortes mittūt cui⁹ essz culpa ꝙ in mari ꝓiicer̄t. et cecidit sors sup rusticū ꝑdictū. Et illi ligauerūt eū sup asserem ⁊ in mare ꝓiecerūt. ⁊ statī trāq̄llitas ē secuta Nocte igit vēit sctūs thomas ad illū dicēs Welles illū venerari q̄ te liberet ⁊ hierl̄m duceret. Cui ille. Q̄ z libēter. statim ille manu accipiēs eū et ad terrā pducēs ⁊ cū eo ambulās et puenies ad q̄ndā villā dixit. Mane ciuitatē ingredere. et inuenies qđ ꝛesideras Et sic ab eo recessit nec sibi idicauit q̄s esset Ille mane itrauit ciuitatē hierl̄m. ⁊ gaudius sacrificiū offerebat. Trāsactis aūt duabus hebdomadis venerūt socij ei⁹. et inuenier̄t eum gaudi sunt. Et causam hui⁹ rei p̄qzunt Audiētes deū glificauer̄t. In vigilia aūt pasce socij alij se ꝓpauerūt vt iter arriper̄t. sed ille noluit ⁊ p die festū pasce mālit. Quo cōpleto socios insequit festinās vt cū eis domū vaderet. Lū autē circa vesperā currēdo fere defecisset. vidit a tergo vnū i alba veste eq̄tātem q̄ eū pie salutauit et q̄ vadit reḡit. Cui ille. ad socios meos curro. Et ille. Lōge iāt sunt. sed veni ducā te ad socios tuos. Et ille audacter porrexit manū eq̄tāti sedēs retro sup equū. dixit ad illū. Lya mi dñe velle libēter nomē vestz scire vt ō bñficijs posem grates referre. Cui ille. Expecta q̄sq; veniemus ad notos tuos. qz sero ē. ⁊ postea sciesq̄s ego sum. Lūq; breuē viā iuissent. dixit ei. Descēde ⁊ vade ad villā adiacētē. ⁊ inuenies tuos notos. ⁊ accipe cedulā illā ⁊ i illa nomē meū inuenies. Descēdit laic⁹ ille noie pichuld⁹. cepit ire ad pueros pascētes agnos. videntes ipm aḡscūt ⁊ occurrūt venīēti ⁊ suscipiūt. Ille aūt admirās ait. O boni pueri q̄s vos vltra mare duxit. credebat se adhuc vltra mare. Ad quē pueri. Nos i villa nr̄a sum⁹. et vltra mare nūq; venim⁹. currūt pueri et nūciāt vxori aduentū ei⁹. Qz illa p̄ dignatōe nec eū suscipe voluit nec ei occurrere. putās eū hierl̄m nūq; vēisse. Alij sibi occurrūt et suscipiūt eū et q̄rūt vbi amicos eorū reliq̄sset. Refert oia ille q̄ facta sunt. sz nō ē q̄ credit. pducit ille cedulā ⁊ dat plebano. rogat eū sibi nomē ꝛenotare. visa cedula pleban⁹ aḡnit illā esse cedulā quā trina vice de altari reiecit. Et ait pleban⁹. Ecce quē tu in altari ꝓ apl̄o renuisti. ipe ē q̄ tecū fecit misericordiā. Qđ ille audiēs dixit. sctūs thomas dignissim⁹ ē oim sctoꝝ. sua limia ō cooperā te sum aditur⁹. Licētia ab vxore postulata vadit ad sctm̄ thomā. Et illo iā redeūte in via ad patriā sui socij pegrini a ꝑmo pueniunt. qui testimoniū ꝛe omnib⁹ q̄ rusticus dixit phibēt. ⁊ quō in hierl̄mis in vigilia pasce eoz reliq̄ssent. Mirant omes ꝛe his q̄ facta sunt. Et cum sic referrent venit ille laic⁹ ⁊ ab omnib⁹ ei occurrit ⁊ reuerēter ab eis suscipit. Et exinde celebritas sancti Thome ꝑ totam ꝓuinciā eandē in magna veneratōne habeb. Et h̄ q̄z tū ad ꝑmū ō dubitatōne thome pmissa Jtē pmisit ꝛe thomā dubitare

De sancto Thoma apostolo

nob in exemplū ꝙ nēo de gr̄a dei debz se reddere securū. qz dicit Aug. in .x. lib. confessionū Nemo securꝰ dz esse i hac vita q̄ tota tēptatio noīaī. nā poterit fieri de deteriozi melioz et ex meliozi deterioz. Job. vij. Militia ē vita hois sup terrā. Nā sicut miles dū ē in campo nō est securꝰ donec vēiat i castr̄z suū. et sic nec hō in p̄senti vita. vt ptz i p̄cedēti ꝓmōe

Dixi scdo sbiūgit apparitio xp̄i reiterata. cū dz. post dies octo iterꝝ erāt discipuli cōgregati. z thomas cum eis. vēit ih̄s ianuis clausis z stetit in medio eoz. et dixit eis. pax vobis

M Nota exq̄ ē in aduentu et nos ꝓm repsentatōem eccl̄ie expectamꝰ aduētum gr̄e. q̄lis debz fieri dispositio illoz q̄bz xp̄s apparebit p gr̄am. Rndet dispositio debet fieri ꝓm modū z formā i euāgelio exp̄ssaz Prī fuit sero z in fine diei. z significat mortis mēoriā. Et figurat Gene. xxviij. Apparuit dñs Jacob dū sol occidisset. Spūal'z occasus solis est mēoria mortis. Nā post occāsum solis duo ꝯmūiter accidūt tpe estiuali. s. ꝙ caloz euanescit. z sic caloz pcti. Eccl'i. vij. Mēorare nouissima z in eternū nō peccabis. Unū Aug. Nihil sic reuocat a pctō sic freq̄ns mortis meditatio. Et post occasum cessante caloze cadit ros. i. gr̄a bñ operādi z fructificādi in bonis op̄ib̄z. De q̄ Gre. i mora. Valde se sollicitat i bono ope q̄ freq̄nt cogitat de extremo fine. Ergo vbi ē desertū mali et opatio boni ibi adest gr̄a dei. Au. Sola gr̄a hoies pducunt ad bonū. Jō dic̄ Greg. Dei gr̄e reputo ꝙ bonū ago et malū refuto.

M Secūdo fores erāt clause. et significat sensuū refrenatiōem. s. oculoz̄. auriū. et omniū sensuū exteriozū. De q̄ Isa. xxvi. Populeme⁹ intra i cubicula tua z claude ostia tua sup te. i. tuoz sensuū. Ratio Hierem. ix. Moꝛs intrat p fenestras. i. sensualitates. De q̄ Gre. in moral'. Moꝛs p sensus intrat. ideo nō licet intueri qđ nō licet ꝯcupisci. Nam si Eua pomū vetitū nō inspexisset nō ꝯcupuisset. Dicit enī p̄h̄s. Nihil est in ītellectu quin prius fuerit in sensu. Claudant igit̄ oculi. qz ꝯgritur Hiere. Ireno. iij. dicēs. Oculꝰ meus dēpdatus est aiam meā. Aug. Impudicꝰ oculus impudici cordis ē nunciꝰ. Claudatur os. qz scribit̄ puer. xiij. Qui custodit os suū custodit aiam suā. Mat. xij. Ex v̄bis tuis iustificaberis et ex v̄bis tuis ꝯdēnaberis. Dic igit̄ cū p̄s. cxl. Pone dñe custodiaz ori meo. z ps. xxxviij. Posui ori meo custodiaz Nā Amb. in li. de offi. dicit. Difficilꝰ ē nos se tacere q̄s loqui. ppter qđ agathon p tres annos portauit lapidē in ore vt disceret tacere. aniaduertēs qđ dicit Poeta. Nulli tacuisse nocet. nocet tñ sepe esse locutū.

D Itē nota ꝙ nō solū fores exteriores debēt ee clause sed et interiores. vt sunt sensus ꝯmunis. mēoria. imaginatio. fantasia z estiatio. q̄ dicūt sensus iteriores. q̄s oēs Aug. cōprehendit sb imaginatōe. Nā coz ē ostiū. z illud dz fore clausum. quia scribit Mat. xv. De corde exeunt male cogitatōes. imo nō soluz male cogitatōes sed et cōsensus p̄uoz opeꝝ Ideo Prouerb. iij. Omni custodia serua cor tuū. Nā ꝯsensus habet se vt porta ferrea. vt figurat Actuū. xij. Per trāseūtes p̄ mā z secūdā custodiā puenerūt ad portā ferreā q̄ vltro apta ē eis. Nam p̄ma porta si apireī nō ml'tū noceret. s. cogitatio. Ber̄. Nulla ē dānatio si cōcupiscis absq̄z ꝯsensu. Sz scda porta videlicz cōsensus si apta ei malo multuz nocet. qz ꝑm Aug. peccatū imputat ex ꝯsensu. etiā si opꝰ vl' factū nullū sequat. Idcirco fuerūt ostia clausa ppter metū iudeoz. et sic ꝯsensus cordis nr̄i dz esse clausus

Tercioꝰ ostiariꝰ isti⁹ clausure dz esse timor dñi. ille ei nihil mali p̄mittit intrare. puer. xv. In timore dñi declinat omnis a malo. Eccl'i. Timor dñi expellit peccatū. De quo Ber̄. In vita te cōperi nil ita efficax ad gr̄am dei p̄mereda ꝯseruāda nutriēdā sic nō alta sapere sz timere.

P Quarto discipuli erāt intꝰ cōgregati. p discipulos intelligūt potēcie aīe. s. mēoria intellectꝰ et volūtas hois. q̄ nō debēt esse vagabūde. sz dicēdo illō Isa. xviij. Qui escam in loco meo. Rō ꝑm Rich. qz q̄nto q̄s cordi suo vicinioz tāto deo ppiq̄oz. Et sic debent esse ꝯgregati i fide spe et charitate. Primo i fide eccl̄ie. qz scribit̄ i cano. xxiij. q. i. loq̄mur. Extra vnitatē romane eccl'ie spūssanctus nō dat. Secdo in spe gr̄e. Ro. v. Spes nō ꝯfundit. z Ro. xv. Deꝰ spei repleat vos oī gaudio. Tercio i charitate xp̄i. i. Thoz. xvi. Dia vra i charitate fiat. qz charitas dei diffusa est i cordibz nr̄is p spm̄sctm. ad Ro. v. Ut vbi ē charitas ibi ē spūssctī gr̄a. Joh̄. xiiij. Si q̄s diligit me ad eū veniemꝰ z mā sionē apud eū faciemꝰ. Et hec ē ꝯgregatio de qua loquit̄ saluator Matt. xviij. Ubi duo vl' tres i noīe meo ꝯgregati sunt i medio eorū sum. Et talibz ita ꝯgregatis nūciat pacē mētes dicēs. pax vob. Nā ꝑm Aug. Pax mētis ē a voluntate dei nō diuidi. z in his que solus dei sunt delectari. Et hec gr̄a dat his

discipulis.i.potētijs aīe. Quīto ad opatiõnē mētis requīt exercitatio corpis .z tāgit i textu cū dr. Infer tuū huc et vide manꝰ meas.z affer manū tuā.i.extēde ad opatōnem. Hre. Uacue charitati nō credit.sed q̄ opibꝰ approbat.quia charitas nō ē ociosa iz opat magna si ē. Et hec opatio causat ex p̄sentia gr̄e. De q̄ Aug.in li.ō correctōe et gr̄a . Hr̄e est q̄cq̄d bene agimꝰ. De q̄ apls.i. Thor.xv. dic. Abūdantiꝰ oibꝰ laborauī. nō ego iz gr̄a dei mecū. Et hec ē fidei p̄a oñsio .s.opari bona ex gr̄a et in fide vera. De q̄ subditur. Noli esse incredulꝰ sed fidel.i.noli hr̄e fidez informem sed formatā.i.charitate habitua tā et bonis opibꝰ decoratā. Hre. Quid pdest q̄ fide deo iūgimur moribꝰ no dō disiungimur. Jac.ij. Fides sine opibꝰ mortua ē Hre. Ille vere credit q̄ exercet opando q̄ credit. z sic fides p̄a est fundamētū apparitōis gtie. Nota iustificati sumꝰ p fidē in gr̄a q̄ stamꝰ. qz scribit in can.xxiij.q.i. Ubi nō ē fides sana nō pt esse iusticia. Jō sbdit.qz vidisti me thoma credidisti.btī q̄ nō viderūt z crediderūt. ¶ Sed dr.meruit etiā btūs thomas in h̄ q̄ credidit. eo q̄ dicit Hre. i omel. Fides nō hz meritū vbi rō hūana p̄bz experimentū. Rñdet idē Hre.in ome. Thomas aliud vidit aliud credidit.vidit hoiem z credidit deū quē videre nō poterat. et in h̄ meruit.qz vtrāq̄z naturā confessus est.vnā quam vidit.s.hūanā.reliquā credidit.s.diuinā dicēs Dñs meꝰ fm hūanitatē.z deꝰ meꝰ fm diuinitatē. ¶ Hz dr.tñ scribit Lu.x. Btī oc'i q̄ vident q̄ vos videtis.h aūt dr.beati q̄ nō viderūt z crediderūt. Rñdet q̄ visio est duplex.corpal' et spūal'.ibi Lucas loquit de visiõe spūali.hic vo Johes de visiõe corpali. ¶ Medicꝰ q̄dam pitissimꝰ z valde deuotꝰ noie Thomas i cuitate metēsiū fuit q̄ fm consuetudinē eccl'ie btm̄ thomā apl'm sibi elegit.quē in maxima deuotōe habēs feruentissime honorabat. Et q̄dā scūq̄z sed cura alicuius infirmi itromisit p̄mittere solebat ista.Dñs meꝰ et deꝰ meꝰ sanet te.Cū aūt dux q̄dā lotaringie valde pōtēs gr̄iter infirmaret .z etiā dolore ocl'oꝝ et dentiū valde torq̄ret p̄dicto physico honorabiles nūcios dirigēs vt ad eū veniret istāter rogabat. Quibus ille rñdit.ire ego venā z dñs meꝰ et deꝰ meꝰ curabit eū. Illi aūt abierūt.Cūq̄z physicꝰ morā faceret z medicinā ponoret dux p impatiētia z dolore clamare cepit .O qñ veniet ille diabolꝰ.Statimq̄z sathan formā z habitū illiꝰ physici assumēs ad ducē intrauit Cui dux ait.qre ita diu tardasti vēire.At ille.Ecce p̄sto sum volēs tibi libēter facere q̄d oibꝰ me inuocātibꝰ z desiderātibꝰ facio.Cui dux.O bone physice si fidel'z egeris z me aegritudie liberaberis honores reportab.Cui rñdit. Fidē quā oibꝰ suo tibi suabo. His dictis physicꝰ ille fantasticꝰ manibꝰ suis ocl'os apiens ducis .q̄s dux p̄ dolore apire nō potuit.et puluerē q̄ndā maledictū quē i ore habuit expuēs i ocl'os ducis sufflando iniecit. Qui ptinus ō suis sedibꝰ mirabil'r p̄cussit Cūq̄z p̄ceps iestimabili tormēto cruciaret z validissime et horribil'r clamaret. demō tāq̄z medicꝰ pixidē quā i manu tenebat sup̄ pectus eiꝰ cū ingēti fortitudine p̄iecit. Sicq̄z aīaz eiꝰ ex corpe eiꝰ excussit. sicq̄z euanuit. Ad cuiꝰ clamorē tota curia z familia cū stre pitu palaciū igredit .et p̄ncipē mortuū reperiētes luctꝰ inenarabil'r orāt.z physicꝰ homicida ab oibꝰ q̄rit.Et interim ille verꝰ physicus aduenit. Et cū tāti luctus causam inq̄sisset stati sine omi audiētia ophēdit. z plagis z iniurijs maxis z ptuelijs afficit .z vinctus opedibꝰ i carcerē p̄cit donec ciues deliberarēt q̄ morte eū pderēt. Cū aūt demones aīam ducis ad regiōez tenebraꝝ traherēt.et ad q̄ndā puteū p̄fundissimum ō q̄ feror sulphureꝰ exibat veīssent.q̄ ere bulliēti plenus erat.et in eū aīaz miserā iā p̄cipitare vellent. venerūt angeli vt eā liberarēt. Quibꝰ demō ille q̄ eum i forma medici necauerat dixit. Nil iuris i aīa hac habebitis.i mītis ei malā inuēta ē. Insup me inuocauit z ad eū veni et fidē quā oibꝰ suo suaui ei. Cui angeli. Falsa sunt q̄ loqueris .q̄uis enī p̄ impatiētia z dolore hoc dixit.tñ intētōem te inuocādi nunq̄z habuit. Cū aūt angeli et demōes talia et silia adinuicē dicerēt mutuo litigādo :beatꝰ apl's thomas cū ingenti luce apparuit z oēs in fugā cōuit. Solus ille malignus medicꝰ stetit et audacter cū apl'o disputauit. Apostolus vero surrsum respexit et ecce tonitruus cū fragore horribili improbū illū demonez tā valide p̄cussit.ac si oēs mōtes huiꝰ mūdi coquassaret.sicq̄z i baratz putei corruens ad ima descēdit. Tūc sctūs Thomas dixit. qz ceteris fugientibꝰ tu stare p̄sumpsisti.tō nūc et in euū torq̄beris.et meis fidelibꝰ ō me p̄sumentibꝰ de cetero nocere nō valebis. Tūc iubēte apl'o anima ad corpꝰ redit.et qui circa horam primam mortuus fuit.circa horam nonā cunctis vidētibꝰ et ammirātibꝰ.imo

pre gandio flentibꝫ reuixit. Et qualiter euꝫ btūs thomas p merita phisici q̄ ī carcere tenebat eū ꝺ̄ inferno liberasset p ordinē enarrauit. Preterea btūs thomas suo thome ī angustia existēti apparuit. ⁊ triste caput ei⁹ blā do tactu pmulcēs eūqꝫ ꝯsolās dixit. Cū cōfusiōe es introduct⁹ cū honore exibis. sicqꝫ disparuit. Cū ḡ adduci phisic⁹ vocaret. ⁊ cū adesset dux manū ei⁹ osculabat ⁊ de ei⁹ iniuria multū tristabat. Tūc medic⁹ dixit. deus me⁹ ⁊ dn̄s me⁹ sanet te. Statimqꝫ ita san⁹ fact⁹ ē in toto corpe vt ī eo nec vestigiū egritudinis remaneret. Tūc oēs q̄ aderāt deo ḡtias egerūt. ⁊ aplm̄ pconiū sextulerūt. Dux vero p̄dict⁹ ad honorē dei ⁊ bti thome apli nobilissimū claustrū cōstruxit. in q̄ thomas medic⁹ p̄m⁹ abbas fact⁹ ē. q̄ i bonis opibꝫ deo seruiēs ⁊ btō thome miḡuit ad dn̄m

Sequit hīstoria Udonis episcopi saxonie qualiter et quomodo sibi successit in episcopatu suo. S

Anno domini nongentesimo. xl. Ottone tercio ī perāte. ⁊ apꝺ̄ partinopolim. id est magdeburg in saxonia ꝯtigit factū terribile nimis inauditū a secul'. Ꝺ̄ factuꝫ sic stilo veraci referā vt oīb⁹ innotescat quantū malū sit in statu plationis turpiter viuere. et patrimoniū christi. res scz eccl'ie iuste distrahere. ⁊ scādaloꝫ fetoribꝫ sb̄ditos corrūpere. ⁊ moniales deo dicatas ausu temerario violare. In p̄dicta igit vrbe erat scholaris q̄daꝫ nom̄e Udo q̄ liberalibꝫ studijs insudabat. q̄ cū esset inertis ingenij. ⁊ nihil oīno pficere posset q̄tūcūqꝫ etiā mḡri verbis torq̄batur. Quadā vice post enormes plagas scholas exiens ⁊ eccl'iam maiorē ad honorē sc̄ti mauricij et socioꝝ ei⁹ magnifice fabricatā introiuit. ibiqꝫ cū ingenti deuotiōe se p̄sternēs ⁊ regine celi clemētiā ⁊ bti Mauricij patrocinium p illuminatōe sui ingenij iplorauit. Ac sic in p̄ce positus aliquātulū obdormiuit. Cui ptinus mater misericordie apparēs dixit Audiui oratiōem tuā ⁊ vidi aflictōem tuā. Et ecce nō solū scie munus tibi tribuo. imo etiā post mortē archiepi q̄ nunc p̄est eccl'iam p̄ncipis mei mauricij tue fidelitati ꝯmēdo. quem si bn̄ reperis pmiū ḡnde ꝯseqūris. ⁊ si male aīa ⁊ corpe morieris. His dictis ego disparuit ⁊ iuuenes scholas solito repetiuit. Cūqꝫ ad lo q̄ndū aperuisset os cepit oīs disputādo cōcludere. et in oī scia peritissimus apparere. Stupebāt aūt oēs q̄ eū audiebāt dicentes. Un̄ huic tāta ē inspirata sciētia. Nonne iste est Udo q̄ heri mactabat vt bestia. ⁊ ecce hodie pbat phs. Post biennīū archiep⁹ mortē magdeburg. ⁊ Udo a cūctis elect⁹ archiep⁹ efficit. Ꝺ̄ firmat⁹ ḡ et pallio decorat⁹ aliq̄ntulū diu bn̄ vixit. Et q̄ honores mutāt mores cepit p̄cessu tp̄is ꝯsiliū m̄is dei negligere. et pp̄e salutis īmemor esse ⁊ voluptatibꝫ deseruire. ⁊ dilapidare eccl'ie facultates. Et n̄ solum seculares feminas sed etiā velatas violare. Insup q̄ꝺ̄ deteri⁹ est ad omnīa flagicia eoꝝ genera habenas laxare. Sicqꝫ facta ei⁹ est vita omnibꝫ odiosa. omnibꝫ detestanda. Prochpudor cū m'ta annoꝝ curricla meoratus eps aerē mundūqꝫ totū suis sceleribꝫ corrupisset. ⁊ quadā nocte quandā nigrarū monialiū abbatissā de regali cenobio q̄ꝺ̄ tūc ostirholtz. nūc ꝺo vallis lilioꝝ ꝺ̄ cistercien. secū in lecto haberet. audiuit vocē in hec verba terribiliter intonantē. Fac finē ludo q̄ lusisti satis vdo. His dictis multū cachinnāsticiū suspicat. Et mane facto rursus delicijs inuolui. factuſq̄ durus quasi lapis ad p̄digiose vocis ꝯminationē minime ꝯpūgitur. Seq̄nti etiā nocte vocē sil'em audiēs sz parui pendēs stult⁹ ille vt antea ī sua malicia p̄durat. Nocte igit tercia apud abbatissam p fatā cubās cū nephādū opus libidinose ꝯmotōis exercuisset. vox sepedicta cū ingēti fragore intonuit dicēs. Fac finē ludo q̄ lusisti satis vdo. Hac ergo voce tercio audita stupefact⁹ aliq̄ntulū ingemuit sz n̄ resipuit. verū tn̄ ia dānatōi p̄ximus miser ille corruinū q̄dē sepe cecinit. sz neq̄q̄ ad p̄nie lauacꝝ p̄perauit. Mira dicturꝰ sum vera tn̄. q̄ si saxones apꝺ̄ q̄s gesta sunt reticere vellēt lapides clamarēt sicut seq̄ntia mānifestāt. Post menses igit tres canonic⁹ q̄dā eccl'ie magdeburgen. Friderici⁹ nom̄e vir etiā m'ltū venerabil'et magne sc̄itatis q̄dā nocte in choro sc̄ti mauricij existens ⁊ ozōni feruēti⁹ insistās. deū p sctā vnitātē sali eccl'ia p̄cabat maxime ꝙ attētē p sua scz metropolitana. ⁊ vt ꝺ̄ictoꝝ oīm iustus iudex citi⁹ morbidū caput. vdonē. s. ep̄m p interitū de medio. aut certe in meli⁹ ꝯmutaret. ꝟba pond⁹ habuerūt. Et ecce secuta ē p̄tin⁹ visio nimis horribil'. ⁊ cūctis mortalibꝫ metuēda. maxime tn̄ rectoribꝫ eccl'ie q̄ gregē dominicū cōmissum p̄cedūt. ⁊ mal' exēplis inficiētes p̄cipitant sepi⁹ in infernum. Vidit ergo ⁊ ecce ventus validus oēs eccl'ie lāpades

pariter extinxit. quapropē timore nimio cor
reptus loco adhesit. steterūt come. vox ē fau
cib⁹ intercl⁹a. Tūc venerūt duo iuuenes du
os cereos gestātes ⁊ ad altare p̄cedētes. hic
inde iuxta cornua ⁹stiterūt. ac totā illā au
lā lumine replent. Post q̄s ingressi sunt alij
duo q̄z vn⁹ tapecia ante altare decēter stra
uit. alter vo duas aureas cathedras colloca
uit. Post istos alter q̄dā sol⁹ venit pugil stre
nuus incedebat euaginatū tenēs gladiū. et
stās ī medio eccl'ie valēter clamabat. Oēs
sctī q̄z religiōe hic habēt surgite et venite ad
iudiciū dei. His dictis apparuit maxima ⁊
p̄fulgida mīt'itudo vtriusq; sex⁹. Alij milita
rī habitu adornati. Alij etiā pontificalib⁹ ī
fulis īsigniti. Et hi oēs choz itrauerūt. Tūc
etiā apparuerūt duodecim viri religiosi. in
q̄z medio gdiebat sole splēdidioz. regio dia
demate ⁊ sceptro adornat⁹. Aplī vo erāt et
dñs ihs xp̄s celi ⁊ terre rex. Quē mox vt oēs
viderāt deuotissime adorauerūt ⁊ sup̄ cathe
drā sedere fecerūt. Affuit p̄terea regina celo
rū luna ⁊ stellis clarioz quā clarissima turba
v̄ginū seqbat. Sctī vo oēs dei mīez vene
rātes geniculanter susceperūt. Cui xp̄us mox
occurrēs ⁊ manū ei⁹ apphēdēs iuxta se vene
rabil'r collocauit. Et ecce postremo apparuit
sctūs mauric⁹ dux gl'iosus cū sua legiōe ser
mulib⁹ sexcētis sexaginta sex. q̄ vnanimiter se
p̄sternētes adorauerūt dicētes. Lq̄ssime iu
dex ⁊ ꝺditor seculoz da iudiciū. His dictis
surgentes steterūt reuerēter p̄stolātes. Qui
bus dñs dixit. Scio q̄d q̄ritis. Et adiecit.
Si vdonem ep̄m. Cōtinuo q̄dā de astātib⁹
abierūt. ⁊ misez vdonē ꝺ latere abbatisse tra
hētes misabil'r adduxerūt. Quē sctūs mauri
ci⁹ seueri⁹ ītuēs dixit. Dñe mi iudica. Ecce
iste Udo nō ē ep̄s sz lup⁹. ñ pastoz sz raptoz
necatoz ⁊ ꝺuoratoz greg⁹ tui. Iste etiā ē cui
dña nr̄a mr̄ tua sciētiā donauit. Cui hāc ec
clesiā ad honorē nois tui sctōz̄q; tuoz ꝺmē
dauit. p̄dicēs ei si bñ regeret vitā pennē ha
beret. sin aūt mala morte ī corpe ⁊ aīa more
ret. Iste insup ē q̄ semel admonit⁹ ac itez et
tercio se corrigere noluit. ⁊ nō solū hāc eccles
am sed etiā se ⁊ oīa sibi ꝺmissa pphanando
ad nihilū r̄degit. īmo sponsas tuas sp ⁊ vbi
q̄z turpiter ⁊ temere violauit. His auditis ꝺ
min⁹ p̄sidēs iudicio. sctōsq; respiciēs dixit.
Quid vobis videt ō isto. Pugil aūt supra
dictus voce magna clamauit dicēs. Reus ē
mortis. Judex vo ⁊ oēs sctī q̄ aderāt ī hanc
sentētiā ꝺuenerūt. ⁊ q̄le gen⁹ mortis ille ipi⁹
deberet sustinere tractauerūt. Tūc iudex ait.
caput meruit amittere q̄ sine capite tps ꝺsu
mēdo sordib⁹ ꝺputruit. Quo dicto pugil cō
festim vdonī p̄cepit vt cervicē tenderet. Qō
cū vdo fecisset. ⁊ pugil gladiū ad ictū eleuas
set q̄dā ex eis clamauit dicēs. Lōtine manū
tuā donec ab eo reliq̄e auferāt. Tūc q̄dā cuz
calice affuit corā vdone stās donec pugil mi
serrimi hois collū cū pugno valide p̄cussisz
Et ecce p⁹ quēlibz ictū ⁊ pulsuz hostia pollu
ta p os ep̄i exiēs ī calicē corruit. q̄s oēs ille re
uerēter susciēs diligētissime lauit. ⁊ sup al
tare ī calice ponēs cū sua turba decēter iclina
uit. abijt ⁊ recessit. P⁹ q̄ misabilē vdonē pu
gil sepedict⁹ aggrediēs ꝺcollauit. Sicq; to
ta ista ꝺgregatio sctōz dispauit. Canonic⁹
aūt sup̄dict⁹ iust⁹ q̄ q̄ vidit. nō ī somnis sed
aptis ocul'stupēs ⁊ tremēs ⁊ lumē ī criptare
piens oēs eccl'ie lāpades parit reaccēdit. Cū
q; adhuc de facto dubi⁹ ⁊ anxi⁹ secū mīraret
tāde r̄assumpta audacia ad locū iudicij pau
lul'ū p̄cessit. vidit calicē cū hostijs ī altari. et
caput a trūco lōgi⁹ p̄iectū. necnō pauimētū
sanguie madefactū. Lūq; quātū poterat ex
clamaret et diceret. O triste spectaculū. o gn
de miraculū. o v̄e tremēdū iudiciū. o q̄ntuz
horrēdū ē icidere ī man⁹ dei viuētis. Mā q̄s
diu vt ꝺuertant tolerat nō ꝺsos duri⁹ ꝺāp
nat. Post hō oēs eccl'ie ianuas ꝺseruauit ⁊ nul
lū oīno īgredi p̄mittēs donec sole iā orto oēs
potiozes vr̄e clericos et laicos ꝺuocat. Tūc
ianuis reseratis seueriss'imā dei vltōem. vdo
nem vicz ep̄m in suo sanguie tabefactū oīb⁹
oñdit. Et tūc q̄ audierāt ⁊ viderat p ordinē
enarrauit. Eadem vo die q̄dā ex capellanis
suis noīe Bruno cū legatō ez sibi ꝺmissam p
egisset partinopolim cōtinuo famul' lōge an
te se p̄cedentib⁹ studuit remeare. Interim g
ui oppressus somno arbōrē quandā vmbrosaz
videns de equo descēdit. ⁊ frenum fortiter ad
brachiū ligans paulul'ū req̄euit. Et ecce in
gens glob⁹ spirituū īmūdoz cū tubis ⁊ tim
panis. cū gladijs et fustib⁹. cū lāceis et secu
rib⁹ ad eūdē locū g̃du ꝺcito p̄perabāt. Cum
q; oēs ꝺuenissent vni ex eis q̄ p̄nceps vide
bat q; erat statura p̄cior ⁊ vultu terribili
or soliū ꝺstituētes desup posuerūt sine mora
Alter clamās ⁊ cachinnās ⁊ tripudiās emi
nus apparuit. de q̄ q̄dā velociores aq̄lis celi
p̄cesserūt ⁊ fortiter clamauerūt. Date locū da
te locū. ecce p̄nceps vdo nr̄ charissimus ap
propiquat. His dictis satellites sathane mi
serā vdonis aīam in effigie corpali cathena

ignea ā collo cōstrictā ad summū p̄ncipē p̄ uexerūt. Qui sathan p̄tinus assurrexit salutās eū ÿbis pacificis in dolo. Bñ ināt veni sti o p̄nceps t fautor t dilatator regni nostri Ecce pāti sumus tibi et oīb fidelib nr̄is p̄ meritis vr̄is reddere talionē. Q̄ūq vdo obmutesceret sathan assistentib ait. Fatigat⁹ ē iste nr̄ dilect⁹ huc veniēdo. t iō placz vt cō soleā. date ḡ ei mādūcare. Illo aūt renuēte t caput auertēte crudeles mīstri ei⁹ bufones t p̄sentes violēter imp̄sserūt. t liq̄ē sulphure um postmodū infuderūt. Adhuc illo nō loq̄nte sathan p̄cepit dicēs. Ad balneū ꝺducat, t p⁹ horā ilico reducat. Et ecce nō p̄cul erat put⁹ cooperculū habēs. Quo ablato flāma vorax vsq ad celū erūpebat q̄ ñ solū arbores t mōtes et lapides. imo etiā aquā iuxta manantē velut stipulā ꝺsumebat. In quē ifelicē illā vdōis aiaz p̄cipitauerūt. et postmodū extrahētes i modū ferri cādētis totā ignea z suo p̄ncipi ꝺtulerūt. Qui sbridēs ait. Nonne balneuz suaue habuisti o p̄nceps. Tunc vdo dānatū se oīno videns cepit blasphēare t dicere. Maledict⁹ sathan tu t oīs familia tua t oē ip̄eriū tuū. Maledict⁹ ꝺs q̄ me creauit. maledicta terra q̄ me portauit. maledicti parētes q̄ me genuerūt. t maledicta oīs creatura tua in celo t in terra. Tūc oēs ꝺmones vna cū p̄ncipe suo ceperūt manib plaudere t dicere. Uere dign⁹ ē iste manere nobiscū. qz poptime scit officiū nostr̄. Mittatur ḡ nūc ad p̄ncipalē scholā dānator̄ vt videat audiat sentiat t discat ampli⁹. indeq̄ nō exeat i secl̄a secl̄oꝝ. Ulix ÿba finierat. t ecce vnanimiter i odiosam illā creaturā irruerūt. eāq̄ ip̄tuose i tartareū illū baratz̄ iactādo imerserūt ac si celū t terra t oēs mōtes mūdi hui⁹ adinuicē quaterent. Capellan⁹ aūt ille p̄dictus hec oīa i somnis vidēs et audiēs timuit vehemēter. Tūc p̄nceps tenebraz̄ digito eū ostendēs dixit. Ulidete ne fugiat cleric⁹ ille q̄ nos aspicit. qz sp astitit maloz suorū cooperator ꝺsci⁹ t ꝺfessor. ergo sicut fuit fautor culp̄e. sic sit pticeps et vindicte. Iōq̄ ad illū puteū ad dñm suū dimergat. Quo dicto cum ꝺmōes eū rape vellent. t ip̄e effugere conaret. repēte a somno exiliēs euigilauit. sicq̄ equ⁹ territ⁹ tādiu hincinde saliebat et cursitabat miserū trahēs hoīem donec a sua iūctura ei⁹ brachiū p̄nit⁹ soluebat. difficulter tn̄ equū ascēdens partinopolim venit. et mox vt dñm suū mortuū eē cognouit. visionē visiōi. terrozē terrozi. iudiciū iudicio. pdigiū p̄digio cumulauit. t oīa q̄ in via sibi acciderāt q̄q̄ viderat t audierat patefecit. oñdens a sua ꝺpage brachiū annulluz. t repēti nā canicie i argumētū ÿritatis. Ciues igitur vidētes t audiētes h̄ horribile t insolitū dei iudiciū vehemēter timuerūt. t cadauer ignobile p̄cul ab vrbe i paludē iactauerūt. Qō bestie infernales cū plausib t cāticis. i. cātibus laudis p̄tin⁹ exceperūt. t huc illucq̄ trahēdo morsib discerpserūt. t ruricolas iuxta habitātes varijs terroribꝫ multotiēs affecerūt. Tā dē ꝺsilio inito glebā illā maledictā ꝛ paludē extrahētes ꝺbusserūt. t pulueres et cineres i alueū p̄iecerūt. Mira res tūc oēs vt fer̄tur pisces suū gurgitē relinq̄ntes oceanū adierūt donec letanijs t ieunijs placat⁹ iā dñs post xcenniū vix tandē redierūt. Hui⁹ horrēdi p̄digij memoria iugiter p̄ oculos sup pauimentū marmoreū cādidū t politū i ꝛcollatōe vdonis cruor est. qui tā indelibiliter adheret pauimēto vt ō essentia marmoris esse q̄āmodo videat. sup locū illū vbi ꝛcollatio facta ē sp tapecia iacēt. t sup electos eḡos Te ꝛū laudam⁹ canit. t iuxta morē collocāt. ibi ad oratōez p̄sternēdo vt videtes sibi caueāt ne forte p̄eant sicut ille. A dño ꝺo factū est istd ad terrorē eḡoz illi⁹ eccl̄ie t oīm inutiliū plator̄ vt audiētes ꝺtremiscāt lese maiestatis terribile iudiciū t seueriss̄imā vltōem.

De natiuitate dñi nr̄i ihesu christi.

Sermo xvij.

Uāgeliso vobis gaudiū magnū q̄ erit omni pp̄lo. quia natus ē vobis hodie saluator. Lu. ij. c. et legit in hac nocte p̄ euāgelicali officio. Thema. Sole orie te tpe estiuali aues iocūdāt et simphonizāt. signanter mūde. sz immūde tristant. Spūaliter sic hodie illuxit t ort⁹ ē sol iusticie xp̄s ꝺs nr̄. De q̄ Malach. vl. Orietꝫ vob timētibus ꝺm sol iusticie. Ergo oēs boni t veri xp̄iani hodie ꝺbēt letari. qz canit eccl̄ia. Dies ē leticie in ortu regali. Reuera leticie. quia dic Bern̄. in sermone hodierno. Gaudeant hodie eluriētes qz mana ō celo ꝺscēdit. Gaudeant sitiētes. qz ō vinea celi vitis ÿa erupit vinū gr̄e p̄stās. Gaudeāt egrotātes qz hodie oleū effusum est sanās vulnera egrotātium Gaudeāt morientes qz hodie vita nata est in mūdū. Gaudeāt leprosi peccantes. qz hodie patz fōs i ablutōez p̄ctoꝝ. Gaudeāt t letēt

hodie celi. qz redibit capta pda. Exultet terra. qz hodie datus ē ei heres. Jubilent angeli. qz hodie venit repator ruine. Gaudeāt iusti. qz gra ⁊ vitas hodie orta ē. Gaudeāt peccatores. qz hodie venit medic⁹ vulnera peccatoz sanās. Jō Leo papa i smōe hodierno. Nō ē phas locū esse tristicie vbi natalis ē vite. Nā hodie adipletū ē desiderū antiq̄rum patz. qz venit p icarnatōez quē diu affectabāt. put dicit Bern̄. i hodierno sermōe. Quid tā necessariū pdit⁹. q̄d tā optabile miseris. q̄d tā vtile desperatis. nil ita necessariū est pditis sicut redēptio. nil ita optabile miseris sicut ꝺsolatio. nil ita necessariū desperatz q̄z redemptio liberatio ⁊ saluatio. Nō hodie venit nr̄a redēptio. nr̄a ꝺsolatio. nr̄a saluatō. de q̄ agel⁹ dixit Mat. i. Ipe saluū faciet populū suū a pcīs eoz̄. Idcirco merito ē gaudendū. de q̄ thema. euāgeliso vob gaudium magnū. ¶ In vbis pmissis duo innuuntur. Prio innuit annūciatio magne alacritatis. ibi. euāgeliso vobis. Scdo subiūgit ei⁹ ratio q̄ est bn̄dicte natiuitatis. ibi. qz nat⁹ ē vobis hodie saluator. ¶ De p̄mo dicit. euāgeliso vob gaudiū magnū. Revera magnū. de quo Bern̄. Magnū psentis festiuitatis ē gaudium. qz p̄us replet celū q̄z terrā. Nā hodie natus est q̄ obiectū est felicitatis eterne. p quez celū empyreū erat illustrādū. Jō multitudo exercitus angeloz letāter canebāt. Glia i excelsis deo. Nā si angeli letāter deū bn̄dixerūt q̄z naturā nō assumpsit. vt dic apls Heb. ij. Nusq̄z ei āgelos apphēdit sz semē abrae. multo magis nos gaudere debem⁹ cū in nr̄a natura apparuit. Revera magnū deberet nobis esse gaudiū. qz dicit Chrisp. Gaudeat q̄ libz iust⁹. qz nat⁹ ē sue iusticie remuneratoz. Gaudeat q̄libz pctōr. qz hac nocte nat⁹ ē q̄ venit ad saluādū ontritos corde. Si enī marie v̄ginis natiuitas gaudiū annūciauit vniuerso mūdo. multo magis dei ⁊ hois natiuitas ihu xpi oim gaudiū extitit. Ideo adiecit āgelus. qđ erit omni pplo. De q̄ Leo papa. Nemo ab hui⁹ alacritatis pticipatōe secernitur. vna cūctis letic̄ie ꝺmūnis ē ratio. Exultet sanctus quia inuitat ad palmā. gaudeat petōr qz inuitat ad veniā. animet gentil' qz vocat ad vitā. Revera gaudiū magnū debz ee omi populo. de q̄ dic Aug. primo qz de⁹ fact⁹ est hō vt hō fieret de⁹. Scdo dns celi fact⁹ ē seruus vt seruus fieret dns. Tercio de⁹ de celo descēdit vt hō ō terra ad celos ascēderet. Quarto de⁹ fact⁹ est filius hois vt hō fieret filius dei.

Quinto de⁹ factus est mortal' vt hō fieret i mortal'. Sexto de⁹ factus ē paup vt paupr hō diues fieret. vt dicit apls. ij. Thoz. viij. Qui cū diues esset. ppt nos egen⁹ factus est. Unde q̄z magnū ē hodie gaudiū i vitate reicū scti pres ita gaudebāt i expectatōe spei. De q̄ Joh. viij. Abraam pater vester exultauit vt videret diē meū ꝛc. Itē h̄ gaudiū fuit tā magnū q̄ hodie infernū penetrauit ⁊ patres q̄ i limbo erāt inenarrabili gaudio iplebat. vt impleret illd Isa. ix. Popul⁹ gentiuz q̄ ambulabat i tenebr̄ vidit lucē magnā ꝛc. Itē gaudiū ē magnū qđ se extēdit ad pteritos psentes ⁊ futuros. vt dicit Amb. Nec ē glia natalis vni futurū trāseat ad pdestinatos ⁊ in ppetuū manet ad venientes. Nā hodiernū gaudiū ita replevit totū mūdū q̄ dies n̄ sufficit. sz etiā nox i laude dei occupat. Nā h̄ gaudiū extēdebat se vsq̄z ad occidentē. vt etiam magi q̄ erāt in oriēte tāto gaudio sunt repleti q̄ sua regna reliq̄runt ⁊ natū puez q̄sierūt. Etiā extēdebat se ad occidentē. vt rome visa est imago v̄ginis habens puez i brachijs circa solē. Et tāto gaudio implet⁹ ē Augustus q̄ ei thura obtulit. ⁊ deos vanos r̄spuit. vt deh̄ gaudio adipleret illd Sap. viij. Attingens a fine vsq̄z ad finē fortiter dispōnēs q̄z oia suauiter. Jō nūq̄z missa in nocte cātat p totū annū nisi hac nocte. ¶ Et tres misse cāt̄ant ppt triplex gaudiū. Prio ppt gaudiū angeloz cāt̄at missa in nocte. In aurora ppter gaudiū pastoz. In die ppt gaudiū fideliū cunctoz. In p̄ma missa nat⁹ puer dr̄ dns rōe potētie. i scda dr̄ lux rōe sapie. in tercia dr̄ puer rōne hūilitatis sue vere. Et merito est gaudendū i oibz tribz missis. In prima dicit dns rōe potētie q̄z diabolū sbiugauit. In scda dicit lux rōe sapiētie q̄ nos illumiauit. In tercia dicit puer rōe hūilitatis vere qua nos liberauit et exaltauit. Jō Bern̄. dicit. O natiuitas scta ⁊ illibata. hominibz amabilis. mūdo letabilis. omnibz admirabilis. collati bnficij inexplicabil'. ¶ Dixi secūdo subiūgit ratio leticie q̄ est bn̄dicte natiuitatis. De quo subdit. nat⁹ est vobis hodie saluator mūdi. Dicit saluator. i. salutz dator. De quo ps. xxxvi. Sal⁹ iustoz a dño. Jō Bern̄. in hodierno smōe dicit. Nūqd timeam qz venit saluator i domū meā. nūqd fugiam vt adam. nūqd desperem. qsi d. non. Nūq̄z maior poterit esse ꝺsolatio q̄z i dulci vocabulo saluatoz. qz nat⁹ ē nob saluator hodie. Nā ipe ē q̄ dicit Lu. ix. Filius hois nō venit

De natiuitate domini

phias ꝓdere ꝫ saluare. Quapropter dr Zach. ix. Exulta satis filia sion. ecce rex tu⁹ veniet tibi iust⁹ ⁊ saluator. ipe paup. ℣ ℟ Pro q̄ sciēdū hec natiuitas nō solū ē gaudiosa vl' gaudiosissima sed etiā gr̄iosissima. amorosissima. occl'tissima. mirabilissima. ⁊ vtilissima. ¶ Dixi ꝓmo q̄ hec bñdicta natiuitas est gr̄iosissima. Nam fm Aug. xiij. de tri. ca. xix. In reb⁹ per tpus ortis illa summa est gr̄a q̄ hō in vnitate ꝓsone diuct⁹ ē deo. Nam sicut ipe dei fili⁹ ex gr̄a per oratōem spūsscti dcept⁹ ē. vt dixit angel⁹ Lu. i. Inuenisti gr̄am apud dñm. sic ex summa gr̄a natus ē. vt legit hodie in euāgelio Joh. i. Vidim⁹ eū plenū gr̄a et v̄itate. vt implet illud Ecci. xxiij. In me dis gr̄a vie ⁊ v̄itatis. Scdo hec natiuitas fuit amorosissima vl' charissima. naz ex maxima charitate. vt dic Ber. Sola charitas fecit xp̄m incarnari. Deꝫ Joh. iij. Sic deus dilexit mūdū vt filiū suū vnigēitū daret. Jō Aug. sup Joh. Si de⁹ pctōres nō amaret de celis ad terrā nō descenderet. Hāc dilectōem ꝓpendit Leo papa dicēs. Si hō nō peccasset tūc de⁹ eū bñ ex charitate hūane nature hō nat⁹ fuisset. qz vt dic Ber. Sola charitas fecit xp̄m incarnari. Jō exclamat btūs Bre. āmirās tātā dilectōz nob⁹ pctōrib⁹ exhibitā. ⁊ dic. O ieſtimabil' dilectio charitatis vt fuū rdimeres filiū tradidisti. O aīa lena hodie oc'los dteplatōis ⁊ vide ꝙ ās se obligaret ꝑ te i carcerē nōne esset signū magne dilectōis. Sic hodie de⁹ pr̄ ꝓ filio suo n̄ pepcit. sed ꝓ nobis oīb⁹ tradidit illū. i. Joh. iij. In h̄ apparuit charitas dei in nob. qm̄ filiū suū vnigenitū misit nobis. nō solus misit sed ⁊ dedit. de q̄ hodie legit in introitu misse illud qd̄ scribit Isa. ix. Puer nat⁹ ē nobis ⁊ filius datus est nob⁹. vbi Hiero. Nō retent⁹ i aere. ſz nob cōmūicat⁹ benigne. Jō Damas. li. iij. c. xxiij. Quid enī magis ad charitatē accēdit q̄ ꝙ ꝓ filio suo de⁹ nō pepcit. Reuera magna ē charitas. ita vt dicūt doctores. Si oēs homines ab initio mūdi creati ⁊ adhuc creādi i futuro simul viuerēt. et q̄libet hom̄ h̄ret tantā charitatē quātā alīqs i maximo acq̄situt vl' acq̄rere posset. vt maria mr̄ xp̄i vl' vt omnes angeli q̄ in celo sunt. ⁊ etiā diaboli si essent i charitate vt fuert. ⁊ vnusq̄sq; haberet tātā charitatē vt angeli de throno cherubin et seraphin q̄ ardēt in charitate. ⁊ si q̄s illā omnē charitatē in vnā formā redigeret. ⁊ si q̄s capet illā charitatē et ꝑberet vnicuiq; homi ⁊ angelo singulariter. adhuc charitas dei ad homines esset maior. Itē si celū ⁊ terra essent pergamenū. ⁊ totū mare ⁊ oēs aque incaustū. ⁊ si oīa folia arbor⁹ ⁊ oīa gr̄mia essent scp̄tores ab initio mūdi creata vl' creāda. ⁊ si icepissent scribere ab initio mūdi a ꝓmo die vsq; ad nouissimū. ⁊ si q̄s acciperet stilū ⁊ faceret pūctū. respectu totius scp̄ture esset puncta. Sic paru⁹ ē amor oīm hoīm et angelorū respectu amoris quē dñs in incarnatōe nobis oñdit. Ideo Ber. Nescirem quō me de⁹ diligeret nisi ꝓ me mori eligeret. i. mortalē carnē susciperet. Hāc magnam dilectōem cōsiderās Hugo exclamauit dicēs. O charitas q̄ntū ē vinculū tuū q̄ de⁹ ligari potuit. Hoc vicl'o deus tractus de celo ad terrā descendit. ⁊ vsq; ad inferos nullū vinculū eū tenere potuit Jō Ber. Vere i nullo dmēdat de⁹ charitatē suam i nobis q̄s in incarnatiōis ⁊ passionis mysterio. ¶ Tercio hec bñdicta natiuitas fuit occl'tissima vl' sbtilissima. oēz ei naturā. omnē intellectū acutū hoīm ⁊ spiritū. imo summoz angelorū trāscēdebat. ō q̄ Leo papa. Utrāq; naturā dei ⁊ hois i vnā vēisse psonā fmo nō explicat. lingua nō sufficit exp̄mere ſz dficit. credi p̄t ſz enarrari nō p̄t. De q̄ etiā dicit Dyo. de diuinis noīb⁹. Dec natiuitas bñdicta erat ita archana vt oīb⁹ spiritib⁹ ineffabiliter omni mēti ignota. Nā vt dicit maximus Licz angel' inotuit. tñ latuit eos inuestigabil' mod⁹ qualiter tot⁹ i pr̄e. totus i matre exist. qz dicit Aug⁹ sup Joh. Christ⁹ sic vēit de celo vt nō absceederet. ⁊ sic rediit ad celū vt nos nō derelinq̄ret. Ecce sbtile negociū. ¶ Quarto hec bñdicta natiuitas fuit mirabilissima. Unde Ber. in fmone de vigilia natiuitatis xp̄i dicit. Q. Deo it est auditū q̄ sblimitas ⁊ vilitas ꝓuenerūt in vnū. nihil deo sblimius nec limo vili cū de⁹ descēdit in limū. Hoc mirat Isaias dicēs vl ti. ca. Quis audiuit vnq̄ tale. ⁊ q̄s vidit huic sile. De quo scribit Ber. q̄ ꝑ ego fuit sine gr̄a mine gr̄uida. sine dolore puerpa. ⁊ q̄ sol natus est de stella. pr̄ de filia. creator de creatura. O q̄ mirabil' ē hec natiuitas bñdicta. vt dicit Lyp̄anus. In xp̄i bñdicta natiuitate dū dei filius de ꝑ gine nascit. celū in terra ꝓcludit. sol tenebris inuolut. inuisibil' cernit. imortalis mortal' dñs fu⁹. eternus tpal' nascit. format q̄ formatur. natura portat q̄ portat oēz creatura. ꝑbū fit ifans ⁊ tacet. i sūmis stat. i ūmis iacz. q̄ in nubib⁹ tonat in p̄sepio plorat. Ideo de ista mirabili natiuitate p̄t dici illd. iij. Reg. x. Nō ē simile factū op⁹ in vniuersis regnis

Sermo XVII

eo q̄ dicit Amb. cōtra hereticos. Hūanum
sensum z intelligentiā excedit, nō capit ratō
sz fidei pfessio. scrutari nō licz supna myste-
ria. sz licz scire. qz dz Isa. liij. Generatōez ei⁹
q̄s enarrabit. qz dicit Damas. li. iij. sniarum
in p̄n. Nihil est mai⁹ inter oia et super omia
qz p̄ dei est hō fact⁹. Ergo inq̄t Grego. nazā
zen⁹ dicēs. Hui⁹ diei clamabo veritatē z g̃-
tiā annūciabo. in q̄ q̄ natura nō habz. vsus
ignorat. ratio nescit. mens nō capit. eloq̄um
tacet. ingenū eber. celū pauet. terra stupet q̄
dei⁹ hō natus ē. O q̄z noua z inaudita pmi-
xtio. O nūra z inexq̄sita ꝯpago qua sic omi
xta ꝯmiscent dei⁹ et hō. rbū z aia in vnā ꝯue
niunt psonā. Quito hec natiuitas bñdi-
cta fuit vtilissima. vt possem⁹ dicere illō Sa
piētie. viij. Venerūt mihi oia bona parit cū
illa. Nā in filij dei aduentu i carnē vt dicit
vilh. in rōnali. hūanū genus labꝛabat in
sep̄tēplici mozbo. A Primo eram⁹ stulti
z insipientes. ideo indigebam⁹ doctoꝛe. Se-
cūdo eram⁹ vēditi. iō indigebam⁹ redēpto-
re. Tercio eram⁹ capti. iō indigebam⁹ libato-
re. Quarto eram⁹ icarcerati. iō indigebam⁹
eductoꝛe. Quinto eram⁹ excecati. iō indige
bamus illumiatoꝛe. Sexto eramus a patria
exclusi. ideo indigebam⁹ introductoꝛe. Sep-
timo eram⁹ mozti eterne reputati. ideo indi-
gebamus saluatoꝛe. Iō p his oib⁹ defectib⁹
clamabant scti pres in limbo. z nūc facit ec-
clesia existēs i mūdo i septē antiphonis hos
defectus repsentādo. z desiderio magno cla-
mans de his liberari. B Primo dixi añ
aduentū xpi eramus stulti z insipientes ppter
pctm. de q̄ ps. xlviij. Nō cū i honoꝛe esz nō
intellexit &c. Ideo ecclia clamat p doctoꝛe i
p̄ma antiphona. O sapiētia q̄ ex oze altissi-
mi pdisti attingēs a fine vsq̄ ad finē fortit.
suauiter disponēsq̄ oia veni ad docēdū nos
viam prudentie. Sed hodie natus ē nobis
doctoꝛ ȳitatis. de q̄ Joh. xviij. In h̄ nat⁹ sū
z ad h̄ veni in mundū vt testimoniū phibeā
ȳitati. Hodie nat⁹ ē ille q̄ ē sapia p̄ris. q̄ di
xit Isa. xlviij. Ego dñs docēs te vtilia. Nā
ipe ē doctoꝛ q̄ revelabit nobis p̄ris sui archa
na. Dei q̄ Joh. xv. Oia q̄ audiui a p̄re meo
nota feci vob. Sedo p peccatū eram⁹ vendi
ti. De q̄ Isa. lij. Gratis venūdati estis. qz p
vno pomo. iō ecclia i scda ātiphona clamat
p redēptoꝛe. O adonay et dux dom⁹ isr̄l. qui
moysi in igne et rubo apparuisti. z in syna le
gem dedisti. veni ad redimendū nos in bra-
chio extento. Hūc clamoꝛē dei⁹ p̄ audiuit. z
filiū suū i redemptoꝛē misit. De q̄ ps. ex. Re-
demptōem misit dñs pp̄lo suo. Nam hodie
venit de quo dicit ap̄ls ad Titū. ij. Dedit se
metip̄m p nobis vt nos redimeret ab oi ini
q̄tate. Hodie ip̄letū ē illō Isa. xl. Ecce dñs
veniet et merces ei⁹ cū eo. z op⁹ illi⁹ cora illo
sz op⁹ redēptōis. Sz q̄d pdesz si essemus
docti z redēpti. z adhuc post redēptōz detine
remur captiui. Sic tercio p pctm eram⁹ cap
tiui. De qua captiuitate habet Treñ. i. Pro
pter multitudinē iniq̄tatuz ei⁹. s. ade puuli et
posteri ducti sunt in captiuitatē. O q̄z misc
rabil z diuturna captiuitas. qz q̄nq̄z milia
annoz̄ et vltra duraut. Ideo ecclia i tercia
antiphona clamat p liberatoꝛe dicēs. O ra
dix yesse q̄ stas in signū populoz. sup te regel
otinebunt os suū. quē gentes deprecabunt. ve
ni ad liberādū nos iam noli tardare. Nam
homies q̄ volūt se exercitare in cursu corpali
ꝯsueuerūt locū aliquē signare et ad illū cur-
rere. z qui p̄m⁹ peruenit accipiet mercedē.
Et sic vos quasi in signū in alto positus ē. ad
quē omes dem⁹ currere. dicēdo. veni ad li-
berādum nos iā noli tardare. Sz hodie ve
nit liberatoꝛ. de quo Isa. lxi. Misit me vt ca
ptiuis p̄dicarē indulgentiā. Nā ipe dic Jo
hā. viij. Si filius vos liberauerit veri liberi eri
tis. Nā liberatio hūani generis fieri nō po-
tuit nisi p eum. vt dicit Augul. ꝺ rbis ap̄li.
Nō liberaret hō nisi deus fieret hō. Sz q̄d
pdesset captiuis si essent redēpti et liberati si
nōdū essent ab omni vinclo absoluti. vt. s. ⁊b
peccato essent. z libere q̄ vellēt ire nō possent
Et sic q̄rto adhuc eram⁹ icarcerati et in tene
bris clausi. Iō i quarta antiphona clamat
ecclia. O clauis dom⁹ dauid z sceptꝛ dom⁹
isr̄l. qui aperis et nemo claudit. claudis z ne
mo aperit. veni educ vinctos d̄ domo carce-
ris sedētes i tenebris z i vmbra moꝛtis. Sic
hodie venit vt eductoꝛ d̄ carcere. de q̄ Apo.
i. Ego habeo claues moꝛtis z ifeni. Nā ipe
est q̄ p clauē crucis sue reseauit z apuit adi-
tū regni celestis. Isa. xxij. Dabo clauē dom⁹
dauid sup humer eius. De q̄ Damas. Crux
xpi ē clauis paradisi. Sed q̄ diu sunt i carcere
oc̄los habēt obtenebꝛatos. nec clare videre
possunt. iō post absolutiōem a carcere restat
eos illumiare vt videāt q̄ ire debeāt. Sic q̄n
to eram⁹ in carcere pctī excecati. iuxta illud
Sap̄. ij. Excecauit eos malicia eoz. z So-
phonie. i. Ambulauerūt vt ceci qz dño pec-
cauerūt. Ideo ecclia in q̄nta antiphona cla
mat p illumiatoꝛe dicēs. O oziēs et splēdoz

lucis eterne: sol iusticie. vēi ⁊ illumīa sedētes
i tenebris ⁊ i vmbra mortis. Hic hodie vēit
lux mūdi. ꝺ q̄ Joh. i. Erat lux vera q̄ illumiat
oēm hoiez veniētē i hūc mūdū. Hodie im-
pletū ē illō dictū Zachane Lu. i. Visitauit
nos oriēs ex alto. Illumiare his q̄ i tenebris
⁊ i vmbra mortis sedēt ⁊c. Hodie venit illa
lux ⁊c q̄ Isa. xlix. Dedi te in lucē gēriū vt ape-
rires oculos ceecoꝝ. Jō q̄libz cecꝰ petōr hodie
clamare ꝺz cū psal. xvi. Illumia oculos meos
ne vnq̄z obdormiā in morte. qz dicit Augꝰ
sup Joh. Natiuitas xpi ē collirū ꝺ quo illu
minant oculi nri. vt videre possimus maiesta
tē p eiꝰ hūilitatē. Nā vt vbū caro factū ē me
dicamentū nobis factū ē. vt qz ⁊c terra cra-
mus excecati. sic ⁊c terra sanati. Sed q̄d p
desset si essemꝰ docti ⁊ ab inimicis penitꝰ li-
berati ⁊ illuminati si nō essemꝰ ad regnū per-
ducti. Hic sexto eramꝰ a patria excluſi. iō in
sexta antiphona ecclia clamat p introducto
re dicēs. O rex gentiū ⁊ desideratꝰ eaꝝ q̄ fa
cis vtraq̄z vnū. veni salua hoiez quē de li
mo formasti. Hic hodie venit introductor i
terrā promissiōis q̄ fluit lacte ⁊ melle. id est. in
qua ē refectio hūanitatis ⁊ diuitatis. qz dicit
Augꝰ. sup Joh. Deꝰ occultꝰ factꝰ ē hō ma-
nifestꝰ. vt homines manifestos faceret ⁊os
Ideo factus ē particeps nre hūanitatis vt
essemꝰ ptices siue diuitatis i patria celesti
xpi coheredes. Sed q̄d pdesset si ⁊remus
ad regnū pduci et nō saluari ab oīi morte.
Hic septimo eramꝰ morti reputati. ⁊ q̄ ps.
cvi. Appropinquauerūt vsq̄z ad portas mor
tis. Ideo indigebamꝰ saluatore. p q̄ clamat
ecclia i septima antiphona dicēs. O emanu
el rex ⁊ legifer nr. expectatio gentiū ⁊ desidera
tus eaꝝ. veni ad saluādū nos dñe ⁊us nr.
Hūc clamorē hodie audiuit ⁊cꝰ pr ⁊ misit
saluatorē. ⁊c q̄ thema. Natꝰ ē vob hodie sal
uator mūdi. Ipe ē q̄ dixit Lu. xix. Uēit filꝰ
hois q̄rere et saluū facere qꝺ perierat. qz dic
Aug. sup Joh. Ut hoies nascerēt ex ⁊o ⁊cꝰ
hō natus ē. factus ē hō mortalis vt hoies fi
erēt imortales. Hodie venit ille saluator ⁊
quo Anſ. Non est salus in mūdo nisi quam
peperit virgo.

Sermo xviij Ad idem.

Oportet preuēi
re solē ad bñdictōnem tuā. scribit
Sap. xvi. ⁊ ponit loco thematis
leticie p̄sentis festiuitatis Dicūt na-
turales. q̄n sol oriꝝ sub nube tūc ē signū futu
re pluuie. Spūaliter per solē intelligit xpus
De cuius ortu habet Malach. vl. Oriet vo
bis timētibz nōi sol iusticie. Et Ere. Ortus
est sol iusticie xps ⁊cꝰ noster. Et merito xps
dicit sol. Nam sicut dicit Amb. in exameō
Sol ē oculꝰ mūdi. iocūditas diei. pulcritu-
do celi. Sic xps est oculꝰ mūdi et lux. Joh.
viij. Ego sū lux mūdi. ⁊ Joh. i. Erat lux ve
ra que illuminat oēm hoiem veniētē in hūc
mūdum. Jtē sicut sol est gaudiū diei. sic xps
est iocūditas eternalis. Nā spūs angelorum
⁊ hoim recipiūt ab ipo iocūditatē. De q̄ Ec
cli. xv. Jocunditatē ⁊ exultatiōnez thesauri-
sant sup eum. Nam sine isto sole nullū est
gaudiū. q̄ omnes hoies hūmanō vtētes
possunt cōqueri illō Thob. v. Quale mihi
gaudiū cū in tenebris sedeo ⁊ lumē celi non
video. nā oīe gaudiū pcedit ab ipo. Unde
pt dicere ⁊c eo illud Eccles. xi. Dulce ē lumē et
delectabile oculis videre solē. s. iusticie. Ad
Dic sol iusticie hodie ortus est sb nube hūa
nitatis. et h̄ fuit signū pluuie gratiaꝝ. Nam
ante aduentū christi. celū fuit clausum non
solū tribz annis cū dimidio sicut i tpe helye.
sed plꝰ q̄z q̄nq̄z milibz annoꝝ q̄ nō descendit
pluuia gtiaꝝ pfecta que posset hoiem puri fi
care saltē pfecte. ita q̄ miraret dauid in terro
gādo ps. lxxxviij. Ubi sunt misericordie tue
antiq̄ dñe sic iurasti ⁊c. ⁊ alibi ps. lxxvi. Nū
q̄d ꝺtinebit i ira misericordias suas. aut obli-
uiscet misereri ⁊cꝰ. Et p hac pluuia gre cla-
mauit Isa. ca. xlv. Rorate celi desup et nubes
pluāt iustū. Sed hodie ⁊us pater audiuit
hūc clamorē et misit solē iusticie oriri sb nu-
be hūanitatis. cū q̄ venit pluuia ois gre. De
q̄ hodie legit i epla. et habet ad Titū. ij. Ap
paruit gra dei ⁊ saluatoris nri oib⁹ homib⁹.
Et merito eiꝰ natiuitas dicit gra. q̄ dic Bed.
Quid eni euidentꝰ signū gre esse poterit q̄
q̄ ⁊cꝰ pater ⁊ sinu paterno filiū suū tradidit
⁊ in humanitate debitū p hoie soluit. que so
lutio ñ potuit fieri sine ipo. vt testat Aug. di
cens. Nō liberaret hō nisi ⁊us fieret homo
Et hoc in spiritu vidit salomon dicēs. Op-
tet p̄uenire solē ad bñdictōem tuā. scribitur
loco vbi sup. Et Pro q̄ nota. p solē h̄ intelligit xps ⁊cꝰ et hō. Et merito. qz sicut sol
est vnus nō habēs silem. ⁊ ꝺz sol quasi solus
lucens. Et sic xps ⁊us et hō solus ē. Unꝺ
Deute. xxxij. Uidete q̄ ego sim solꝰ et nō sit
aliꝰ ⁊cꝰ p̄ter me. qz ē vnꝰ i ēntia cū p̄re ⁊ spū
sctō. De q̄ Isa. xlvij. Añ me nō ē formatꝰ ⁊cꝰ

Sermo CXVIII

ꝙ post me nō erit. Ego sum ego sum dñs ⁊ nō est absq; me salnator. Ideo canit eccl'ia. Tu solus scrūs. tu sol⁹ dñs. Et sic ē sol sol⁹ lucēs Hic sol xp̄s oritur dupliciter. s. corpaliter et spūaliter. Primo corpaliter ortus est hodie p hūane carnis apparitōem. Un̄ Henc. xix Sol egressus est sup terrā. i. xp̄s sb nube humanitatis apparuit. vt implerēt illō Ezech. xxxij. Sole nube tegā. Secūdo iste sol oritur spūaliter p gram in mentibꝫ hoim. ⁊ ō vtro q; ortu solis iusticie possum dicere. Optz p uenire solē ad bñdictōez tuā. Et bñ oportuit. qz dicit Ber'. Nesciebā salu⁹ fieri nisi mitteret fili⁹ altissimi. Et ergo oportebat p̄ueni re solē p carnis assumptōem. Ꝙ Pro ꝙ notādū. christ⁹ in sua natiuitate merito dicit sol ꝓpter solis ꝓpetatem. q ē multiplex.

1° Primo sol operat fecūditatē i terris. vt dicit Arist. i. ij. phisicoꝝ. Nō generat hoiez et sol. Nā nulla creatura sine solis ꝙtute fructificat. sic nec sine christo p̄t oriri fruct⁹ operis meritorie De q̄ Joh. xv. Sine me nihil potestis facere. Et h̄ cōsiderans apl's dixit. ij. ad Thor. iij. Nō sum⁹ sufficiētes cogitare aliq̄d a nob tanq̄ ex nobis. sz sufficiētia nr̄a a deo est.

2° Secōo sol habz virtutē in recōciliando cōtrarietatē. Nam sicut in medio planeraꝝ exist it. supiozes cū inferioribꝫ recōciliat que inuicē cōtrariant. Et sic christ⁹ in humanitate cū p̄rem hoibꝫ recōciliauit. De q̄ Ro. v. Cum inimici essem⁹ recōciliati sum⁹ p sanguinē filij ei⁹. Hic sol hodie ort⁹ est latenter sub nube hūanitatis. vt canit ecclesia Hodie celoꝝ rex de ꝙgine nasci dignat⁹ est. vt hoiem pditū ad celestia regna reuocaret. Ideo Leo papa i hodierno ſmōe dic. Saluatoꝝ nr̄ dilectissimi hodie natus est. gaudeamus. Nam sicut nullū a peccatis liberē inuenit. ita p liberādis oibꝫ venit. Ecce nunc

3° est sol recōciliās. Tercio sol operat surſuz ⁊ deorsum illumiosītatē. qz p solē supioza ⁊ inferioza illustrāt. sic hodie christo nato supioza. h̄ē. āgeli apparuerūt i magna claritate. vt habet Lu. ij. Et obscuritas noctis ꝙsa est in claz diē. iuxta illō p̄s. cxxxviij. Nox sicut dies illumiabit. Nam sicut refert Petr⁹ i hist'oria scholastica. q̄ hora natiuitatis christi tres soles apparuerūt. ad euidēs signū q̄ ille venerat q̄ oīa illumiaret. supioza. media. ⁊ inferioza. ſm illud Luc. i. Visitauit nos oriēs ex alto. Illuminare his q̄ in tenebris ⁊c. O vtinā ⁊ tenebrosa corda peccatoꝝ hodie illuminarēt per hūc solem. Timendū ē q̄ heu q̄ plures sunt q̄ ita in valle peccatorū sunt ꝓpſi si q̄ lux isti⁹ solis ad eos nō p̄t ꝑtigere. Tales possunt ꝙqueri illō Sap. v. Errauimus a via ꝙitatis et iusticie lumē nō luxit nob. ⁊ sol intelligētie nō ē ortus nob. Rō quia ceci sunt i peccatis q̄ nō possunt ꝓcipere fore effectus lucis. Quod ꝙq̄ Aug. dicēs. Ue cecis oculis q̄ te eternū lumē nō videt. de tenebris ad tenebras vadunt. nesciētes vbi corruūt

4° Quarta ꝓpetas solis q̄ sole oriente dura dissoluunt et fluere icipiūt. vt nix ⁊ glacies. Sic in natiuitate christi dura incipiūt fluere sicut celi q̄ ante natiuitatē xp̄i fuerunt ita duri q̄ in q̄nq; milibꝫ annoꝝ nō fluebāt aque gre. Hz hodie melliflui facti sunt celi. vt canit eccl'ia. Hodie mōtes fluidi facti sūt Joh'el. iij. In illa die stillabunt mōtes dulcedinem. et colles fluent lacte. Hodie vinee engaddi flozuerūt. vt dicit Bartholome⁹. et ptulerūt atq; abūdanter effuderūt balsami liquozem. Hodie fons aque i ciuitate romana in liquorē olei ꝙsus est. vt dicit Innocēti⁹. ⁊ crūpens i tyberim ꝓfluxit. ad designandum q̄ ille nat⁹ est hodie q̄ largissime gram oīibꝫ peccatoribꝫ vellet dare. Jō Haymo sup Apoc. Natiuitas xp̄i tanta apportauit gram ac salutē. vt q̄ in mīis offendim⁹ oēs ⁊ timem⁹ strictū iudicē ad gtiosum recurramus infantē. Ꝙ Ut habet exēplū de monriali meretrice facta. ⁊ post h̄ venit ad pnitētiā. Nā quādo cogitauit ō iudicio extremo tūc dispauit cogitādo. adam ꝓpter vnū pomū de paradiso est expulsus. lucifer ꝓpter cogitatōez supbam cecidit de celo. Quādo vero cogitauit de passiōe xp̄i innocēti timuit cogitādo. q̄d te optz pati si innocēs ita passus est. Qui ꝙ meditata ē de hūanitate suscepta in q̄ puer nat⁹ est. dulcis orta ē ei ꝙfidentia. cogitās. pueri cito ignoscūt. sic per tuā infātiā ignosce meis crimibꝫ. Et merito dulcis cōfidentia debet oriri ex sua infantia ⁊ hūanitate suscepta. qz dicit Aug. super ps. Qui suscepit malū tuū ꝙfide et spera qz ꝙmūicet tibi bonū suū

5° Quiro sole oriēte venenosa q̄q; lia ad latibula fugiūt. Sic orto sole iusticie h̄ē xp̄o nato oēs immūdi ⁊ ꝙ natura peccantes sunt extincti ⁊ mortui De q̄ ppha dauid in ps. c. In matutino interficiebā omes peccatores terre. hoc fecit ne in humana natura

6° assumpta tanta immūdicia ō cetero inueniret. Nā vt dicit Aug. Illō nephādissimum petrā ꝙ natura fuit causa maxima q̄re tādiu ꝙstulit icarnari. ſm illō Ben. vi. Petet me.

De natiuitate domini

fecisse hoiez. qz indigni sunt xpi natiuitate. Timere debebat ne terra se apiret. z vt dathā z abyron deglutiret. vl sulphur plueret sicut sup sodomitas. Bene. xix. Idem. Nō solū i mūdi peccatores sz etiā immūda idola sunt deleta. Nā legit q i ortu isti⁹ solis statua romuli q fuit romanoz deus cecidit. z alie statue aliox deoz. ad denotādū q ille nat⁹ essz q oim deoz esset deus. Sexto sole orīte aia lia cūcta letant. Sic xpo nato oēs fideles. p uer. xv. Lux oculoz vel celoz letificat omnē aiam. Eccles. xi. Dulce est lumē z delectabile oculis videre solē. s. claris. z sic fidelibz. de quo Aug. in epla ꝑ tra faustū. Scio inestimabile gaudiū angel' et hoibz setisqz pribus in christi natuitate fore natū. Nec mirū q hoies letati sunt. qz dicit Hilari⁹ sup Matheū. Sustollit hūana fragilitas vltra angelicā celsitudinē. Jō Isaie. lv. Mōtes et colles cātabūt laudem deo. et oia ligna regionis plaudēt manu. Et merito. qz hec dies dni nūcij ē. si tacuerimus. s. a laude. z nolue rimus nunciare sceleris arguemur. Reuera. Jō legit ō q dā mōacho. q cū legeret. verbū caro factū ē. nō flectebat genua. z diabolus dedit ei alapā dicēs. Si legeret. ꝟbū demō. factū nūqz genu flectere cessarē. Jō Clemens papa dedit vnū annū. z xl. dies oibz q deuote genuflecterēt cū audirēt ꝟbū caro factū est. Jō canit eccl'ia. Grates nūc oēs reddamus dño deo q sua natiuitate nos libauit de diabolica ptate. Amb. i li. pfa. Qui ingrat⁹ fuerit xpi natiuitati erit sine fructu ei⁹ passiōis meritorie. Septio sol i ortu z i occasu maioz videt. vt dicit Alexāder sup. iij. methero rū. Etrō. qz mult⁹ vapoz interponit. z sic maioz apparet. Gratian⁹. In ortu saluatoris maioz apparet clemētia ꝑditoris. Ut ptz in exēplo. Mlier q dā deuota p⁹ infantiā xpi sp inhiabat. Uenīte igit tpe eius natiuitatis rogauit eū vt sibi oñderet imaginē sue infantie. z cū i recessu aliox hoim in eccl'ia sola expectaret visus ē ei formosus puer stās añ ea. Uidente igit ea puez tā formosum interrogauit ipm si sciret Aue maria. q rñdit. etiā. z illa. dic. At cū puer dixisset vsqz ibi. Bñdictus fruct⁹ vētris tui. dixit puer. ego sum idē fruct⁹. z euanuit. z mlier spēalē gram infudit. At illa iubilādo clamauit. reuertere charissime puer ꝺcoze et amabil'. Et p trigīta dies estuabat p⁹ eū. Tricesimo die venit iesus dicēs. Oze reuocat⁹ venio ad te vt et tu venias ad me i regnū meū. illa gaudens emigauit. Octauo i ortu sol' infirmitates alleuiāt. Rō qz infirmitas surgit ex malis humoribz. z hi i nocte magis augmētantur Jō infirmi nocte fortiꝰ puniūt. sole oriente hūores grossi p calozē minuūt. z sic infirmitates alleuiant. Sic ante incarnatōez xpi hō patiebat mltas infirmitates. Pro superbia tumozē ortū i celo. dēdeqz i padiso. Lōtra istū tumozē attulit carnē suā i hūilitate. Augus. Medicina tumoris ē hūilitas saluatoris. Damas. Nō p supbiā erexit se ꝺ deū. vsqz ad deū. sup deū. Lōtra deū qz ꝺ illi⁹ pceptū. Usqz ad deū. qz vsqz ad diuinitatis sue appetituz. Sup deū. qz volūtatē suā sup dei voluntate posuit. Sed xps in redemptōis ope nō ꝺtra hoies sz ꝓpter hoies. i. ꝓpter ipoz saluatōz. vsqz ad hoies. i. vsqz ad hūane nature susceptōem. z qdāmodo infra hoies ꝓpter passionis nimiā abiectōem. Isa. liij. Desideraui m⁹ eū despectū et nouissimū virozū virū doloz et sciētē infirmitatē. Aug. Hūilitatis exemplū est supbie medicamētū. Nā nra supbia nō potuit meli⁹ sanari q hūilitate filij ꝺi Ber. in ſmōe. Quis digne pēsare poterit qnte hūilitatis extitit q dñs maiestatis ita se ꝺpmere voluit q hodie rex ninive ei sacco apparuit. Jone. iij. et Job. xvi. Saccū ꝺsui super cutē meā. Ber. Misit saccū plenū misericordia i incarnatōe scīdēdū i passiōe. Saccus iste ꝺtinebat plenitudinē diuitaꝝ. Jone. iij. Rex ninive indut⁹ ē sacco z sedit i cinere. i. indutus hūanitate vt pēnitētiā p nobis ageret. Aug. Filij dei nō hz vnde flagellarēt ad b carne indut⁹ est vt sine flagellis nō essz Itē ante ortū hui⁹ solis gen⁹ hūanū erat eroze excecatū ita vt adorarent ligna et lapides z bestias terre. Ben. vi. Cūcta cogitatio cordis intēta ē ad malū oi tpe. Ben. viij. Sensus z cogitatōes hoīs ab adolescētia prona sunt ad malū Deq Ro. i. Mutauerūt gl̄am incorruptibil' dei in silitudinē imagis corruptibilis hois. z volucz et qdrupedū et spentū ꝛc. seqt. Seruierūt creature potiꝰ qz creatori. Sol iste venīes in mūdū illumiauit tenebraz errozē p pdicatōem. Joh. xvij. Creditis in deū et in me credite. q. d. lapides et ligna quos colitis nō sunt dij sz ego ps. xcv Omnes dij gentiū demonia. De ortu dicit Naum. iij. Ortꝰ est sol z auolauerūt locuste. id ē. errores q ꝺ malo i malū saltāt vt locuste qz vno incōueniēte dato sequūt plura. Itē in carnali effectu deprauati Ben. vi. Dis caro corrupit viam suā sup terrā

Sermo XIX

Sermo xix. Ad idem

OPortet prevẽire solẽ ad bñdictõnem tuã. scribit Sap. xvi. Audistis enĩ quõ sol iusticie xps dñs noster orꝰ ẽ corpaliter p hũanе carnis apparitõem. Nunc vo videndus ẽ quõ oriatur spũaliter in cordibꝫ hominũ p gram suã. Quid ei pdesset natiuitas corpalis in mundũ si nõ adesset natiuitas spũalis in mentibꝫ hoĩm. cũ dicit Aug. i enchiridion. Oĩa nra merita nõ sunt aliꝫ nisi dei gra Quapropter spũalis natiuitas per dei graz summe ẽ cõsiderãda. iuxta illꝫ Isiꝫ. in fino. In omi tuo ope graz dei posce. Naz sic vbi radiꝰ sol' attigere nõ pt fructꝰ nõ crescit. sic vbi nõ adest lux gre ibi ẽ sterilitas i oi opere bono. Vnde q Damas. li. ij. dic. Tolle graz et non erit alicui? opis efficacia. Idcirco optz pueníre solẽ. s. gre ad bñdictõz tuã. ¶ Pro q sciẽdũ q sol tã i ortu suo qz i cursu hz ser pꝑetates. sic sol iusticie xps dñs nr ser spũaliter operat i nobis dũ nascit i nobis. Sol ser hz pꝑetates. Prio pmittit rorẽ. scõo pficit splẽdorẽ. tercio inducit ruborẽ. qrto ascẽdit gdũ altiorẽ. quinto inualescit ad feruorẽ. sexto declinat i pallorẽ. Hec ser opat in nobis spũaliter sol iusticie. Prio volẽs oriri i nobis pmittit rorẽ. i. puenientẽ gram. et nõ est aliꝫ nisi quedã admonitio monẽs hoĩem ad salutẽ. De q Eph. ij. Donũ dei est nõ ex operibꝫ ne quis glier. et Rom. xi. Sine penitẽtia sunt dona et vocatio dei. Iõ Bern. Quotiẽs suggestionẽ bonã senseris da honorẽ deo. et agereuerẽtiã spũisctõ. cui? vox sonat in auribꝫ tuis. Suggerẽs illꝫ Isa. xlvi. Prevaricatores redite ad cor. ¶ Cõueniẽter enĩ hec gra noctis designatur ꝓpter tria. qz sic ros cadit leniter. ascẽdit subtiliter. fructificat vtiliter. sic gra puenies hec oĩa opat. Prio cadit leniter. qz nullus casus ei? sentit. sic et gra puenies. Nã difficulter iter gram admonitiõez et nostrã cogitatõz differẽtia valet assignari. Dicit ei Ber. Bona sũt cogitata mẽtis nre p mõitbꝫ vitatis. Scõo ascẽdit subtiliter sine motu sensibili. Sic gra sine motu sensibili interiora nra surꝫsum trahit. Tercio fecũdat vl' fructificat vtiliter. et sic ros gre oĩa etiã alica facit nra. Ro. viij. Scim? qm diligẽtibꝫ deũ oĩa coopant i bonũ. ¶ Scõo pficit splẽdorẽ. et sic sol iusticie xps dñs nr pficit sup facie terre. id ẽ terrene scie splẽdorẽ. s. cognitõis interne. scz qd egisti. qd meruisti. qd pdidisti. Greg. Dũ diuin? re! pectus nos illumiat cũcta mẽtis abscõdita mãifestat Au. i. Illumiare his q i tenebris et in vmbra mortis sedent Tercio sol iducit ruborẽ. i. pniam et ctritiõz. Nã hõ nõ ctrit? nisi his q cognouit nisi ex splẽdore gre ꝑ us cognoscat. Ber. Si ipi? cognitio ẽ salutis initiũ. tũc cognitio et pnie ctritio sũt ciũcta. Et bñ ctritio pnie figurat p ruborẽ. ¶ Nota ex triplici causa hoies rubore suffundunt. s. verecũdia. iracũdia et terroris vehementia. q tria cũ cofluxerint verã pniaz efficiunt. Verecũdia enĩ efficit ex dei offensiõe. ira cũdia ex dãni illatõe. terroris vehemẽtia ex ꝓpria dehonestatõe. Cũ g ex splẽdore cognitionis dei nos cognoscim? offendisse merito ruboꝛe suffundimur et tã gl'iosuz deũ nos viles et exiguꝰ inimicꝰ ꝓpter pctã vilia et feda offendim?. Et sic ps. xlij. Tota die verecũdia mea cotra me est et confusio. Ber. Cogitãti mihi q prez offẽderim ẽ certe qđ pudeat. q frõte tollam oculos meos ad vultũ tã pij pris q caduca et vana nõ erubui pferre eterni pris amori. Scõo merito nobis irascimur et irascẽdo ruboꝛe suffundimur cõsiderãtes q tã grauia dãna ex pctis incurrim?. s. pditõz aie et dãnatõez et oim bonoꝝ denudatõez. Tercio rubore cõcipim? ex terroꝛe ctritõis q tã viles et abominabiles facti sum? ex pctõ. clamãtes in celum. ps. lxxij. Ad nihilũ redact? sum et nesciui. Et ps. xlviij. Hõ cũ i honore esset non intellexit ꝛc. Bern. Quãtũ putas cõtristatur animus seipm intuẽs et carnem leprosam iueniens. multo magis de aĩa. ¶ Quarto sol gdũ ascẽdit altiorẽ. Et sic xps dñs nr cũ ortus est i nobis p gradus pfectuũ ascendit. psal. lxxxiij. Ascensiones in corde suo diſposuit. Dequo Bre. Nemo repente fit summ?. sz a minimo quisq inchoat vt ad magna tãdem pueniat. Ascẽdit aũt sol diuin? i nobis tribus gradibꝫ. s. p peccatorũ remissiouẽ. gratiarũ actõem. gratuitã dilectõez. Prio cõtingit cum homo volet venies ad ruborẽ q penitentiã tamdiu simulauit. tunc dominꝰ misertus ei in cõfidentia dicit ei. Cõfide fili re mittunt tibi peccata tua. Cum hoc fit statim spũssanctus trahit hominẽ ad secundũ. scz ad gras agendas p gram remissiõis. i. Chorin. i. Gras ago deo meo sp. Bern. Felix homo qui ad singula dona gratias agit. Nam cum nos grates exhibemus amplius gratie locum in nobis facimus. Post gratiarꝫ actionem et beneficiorũ memoratõem transitur

De natiuitate domini

ad terciū gradū vt incipiat de⁹ dulcescere & p/pter seipm diligi. Hūc amorē q̄siuit dom⁹ Malach⁹. i. Quis est q̄ incēdat altare meum gr̄uito. i. altare cordis gr̄uita dilectōne. ps. cxvij. Cōfitemi dño qm bonus. Bern⁹. Qui ꝓfitet dño nō vt bonus sit sibi sz in seipo hic nō diligit deū. Uer⁹ amor nō req̄rit p̄mium sz meret. Quito sol inualescit. s. ad feruorē circa horā sextā. & ꝛtute sui feruoris tres effect⁹ opat. facit hoīes incalescere. arescere: mi/grescere. Sic sol diuin⁹ spūalē in nob pfici/ens p̄mo facit nos calescere feruētissima cha ritate. Cū ei⁹ dr Deu. üj. De⁹ ignis ꝯsumēs est. ideo facit feruere. Viere. xx. Fact⁹ ē i cor/de meo q̄si ignis estuās clausus q̄ i ossibus meis. & defeci ferre nō sustinens. Osee. i. Tota die dormiuit coq̄ns eos mane ipe succen/sus quasi ignis flāme. Hec fortissima flāma feruoris pficit i nobis gr̄am vniōis. sic enim ignis materialis ꝯfert in se materiā in quā agit. sic ignis diuinus ꝯfert i se aīaz quā ac cēdit. Bern⁹. Quēadmodū varia soluta me/talla in igne i vnū ꝯfluūt. sic de⁹ & aia lōge a se diūsa in vnū ꝯfluūt. nā ex h̄ igne corda li/q̄scunt & ꝯfluūt. Joh⁹. xvij⁰. Rogo vt vnum sint sic ego & tu vnū sum⁹. Et illa gl'iosa vni one oia q̄ dei sunt: sunt nr̄a. et nr̄a dei. Secū do sol diuin⁹ facit nos ab omni carnalitatis humore arescere. vt nil eoz q̄ carnis sunt ad/mittam⁹. Et hoc ē qđ dicit Ber⁹. Dulce est his in terrenis esse reb⁹ q̄ nil gustāt de celesti bus. Sz q̄ gustauit dulcedinē celestiū bono rū h̄z amaritudinē terrenoz De q̄ Bre. Bu stato spū desipit ois caro. Tercio facit nos ni grescere. i. omnē exteriorē ornatū paruipēde re. & de exteriori hoīe q̄si nil curare. Qđ designāt in figura & docet in scriptura. In figura taber naculū exteri⁹ dissimilib⁹ pellib⁹ ē cooptū. intus auro purissimo decoratū. In scriptu/ra Can̄. i. Nigra sum sed formosa. nolite me ꝯsiderare q⁹ fusca sim quia decolorauit me sol sz iusticie in passiōe. Isa. liij. Uidim⁹ eū nō habētē speciē neq̄ decorē quasi leprosum et humiliatū. Sexto sol ad occasum induit pallorē. Sic sol diuinus post p̄dicta effūdit in nos tres effectus p pallorē ꝯ grue designatos M Nā hoīes ꝯsueuerūt pallescere ex la bore. timore. & lāguore. Primo ex labore. & si gnificat ꝯtinuū studiū pficiēdi. q̄ post p̄di cta tā auide currūt vtā dei vt modū h̄re nesci ant in agēdo. Et tal' conat⁹ p̄fectiōe filij gr̄e reputat. q̄ p̄ nimio amore m'ta magna & ardua faciūt. & q̄cq̄d faciūt p nihilo repu/tāt. sicut maria magdalena fm Greg. cū ꝯsi derauit qđ fecit noluit moderare qđ faceret Et sic Ber⁹ dic. Totus labor me⁹ vix ē vni⁹ hore. & si ap̄li⁹ nō sentio p̄ amore. Aug. Nō gue est labor ātib⁹ leue amātib⁹. Bern⁹. Ubi amor nō est labor. Secūdo hoīes pallescūt ex lāguore. nam ex nimio desiderio ꝓtis labo ris necessariū ē vt gr̄a sbtrahat. qua subtra/cta vehemēter lāguorē suscipiūt vt gr̄a fuer tat. In h̄ lāguore stetit spōsa Cāti. v. Nūcia te dilecto q̄a amore lāgueo. vulnerata cha ritate ego sum. Nā nihil penali⁹ aīe amore/se q̄ sbtractio rei amate. Et sic mēs q̄n sentit sbtractā gr̄iā dicit illud Origē. sup Canti. Deu inq̄t quo abijt gaudiū. vbi latet amor me⁹. cur me dereliq̄sti sal⁹ mea. Et sic magda lena fm Origē. sup stabat. Oneros sunt mi hi angeli. ꝯsolātur & gr̄at me. q̄ nō q̄ro crea turā sed creatorē. Bern⁹. in tractatu de cha ritate. Frustra ꝯsolat exteri⁹ vbi vuln⁹ amo ris curari oportet interi⁹. sicut Anna post fili um Thobiā suspirās. & sic tales. Ber⁹. Quā to charior q̄d p̄sens est: tanto egrior iacet cū sbtrahitur. Tercō pallescūt hoīes ex timore. q̄d cōtingit q̄n hoīes appropinquāt fini tā/q̄z sol vergens ad occasum ex timore vicine mortis nesciētes quē finē sortiant. Sunt eni & quocūq̄z venerint ibi erūt semp Eccles. xi. Quocunq̄z ceciderit lignū ibi erit. siue ad aq̄/lonem siue ad austr̄. Et iā electi & sancti cogi tant illud Eccles. viij. Uidi impios in sepul/chris sepultos. qui q̄diu viuerēt in loco sancto erāt & laudabāt q̄si iustoz opa h̄rent. Jō di/cunt intra se illō Eccles. ix. Nescit homo a odio vel amore dei dignus sit. sed oia in futu rū reseruant incerta. Nā de christo legimus Appropinquāte solutōe carnis factus i ago nia plixius orabat. Abba pater si possibile ē trāseat a me calix iste. Et subiūxit. Tristis est aīa mea vsq̄ ad mortē. Et fact⁹ ē sudor ei⁹. De h̄ timore dicit Bre. Electi dei sp iudi cia dei ptimescant in omnib⁹ signāter in ex/tremis tanto timor acrior quāto eterna tri/bulatio vicinior.

Sermo xx. Ad idem

Aūgelisto vo/bis gaudiū magnū qđ erit oī po/pulo. q̄ hodie nat⁹ ē saluator. Lu. ij. Dicit Plinius in speculo na/turali. Sol cū ozit grandis fragor et strepi/tus in oriētalib⁹ regionib⁹ auditur. Ratio.

Sermo CXX

fm phm. q. metheoz. Nime humidū velociter calefactū facit strepitū. Sic videm⁹ in nubib⁹ cū velociter ⁊ celeriter inflāmant tonitrua ⁊ fragores varios efficere ꝓbant. Regio aūt oriētis hūida ē valde. qz stagnis ⁊ paludib⁹ humectat. iō supueniente ei ⁊ute solis velociter calescit. ⁊ sic fragor causatur. Spūaliter. sic sol iusticie ort⁹ ē p bñdictaz natiuitatē fm repsentatōez eccl'ie. iō fragor diui laudis a xp̄iano ppl'o p gaudio audiri dz. Unde Leo papa. Nō ē phas locū eē tristicie vbi natal' ē vite. Et merito hec dies est leticie. qz Cassiod. sup illd ps. cxvij. Hec est dies quā fecit dñs. dicit. Licz dñs cunctos dies creauit. singulariter tn hunc die fecisse dicit. q xp̄i dñi natiuitate sacrat⁹ ē. in q meritо exultare ⁊ letari ꝺuenit. qm̄ i eo diabolus vim pdidit. ⁊ mūd⁹ salutē accepit. Et i hui⁹ figurā pces cātilene et plura iubilamia q̄z in alio die canunt. qz angeli hodie letātes cantabāt. Glia in excelsis deo. ⁊ in terra pax hoibus bone volūtatis. Lu. ij. Sup quo dicit Bre. li. xxvij. mora. Celi rege nato angelorū chori in ei⁹ annūciatōe pdcūt hymnū de victoria dicunt de praue vite discordia nos q̄s dudū despexerāt ciues ꝺgnoscūt ꝺsono ore p dicātes. glia in excelsis deo ⁊c. Ac si dicāt. q̄s a nobis malicia diuīxerat. iā nūc in terra bonitas saluatoris copulat. Jō dauid inuitat nos oēs hodie ad fragorē laudis dicēs ps. xcvij. Cātate dño cāticuz nouū. qz mirabilia fecit. s. in incarnatōne. De quo thema. Euāgeliso vobis gaudiū magnū ⁊c. ¶ In summa euangelij tria innuunt. Primo tēporal' natiuitatis cōgruitas. Secūdo nati infanti tractabilitas. Tercio angeli ānūciantis claritas. Primū ibi. Exijt edictū. secundū ibi. impleti sunt dies. terciū ibi. pastores erant i eadem regiōe. ¶ Dixi primo innuit tempalis natiuitatis ꝺgruitas. De quo dicit. In illo tpe. s. anno. xlij. Octauiani q̄ cognominat⁹ est augustus. qz valde auxit imperiū romanū. a q̄ oēs imperatores dicūt augusti. ⁊ mēsis q̄ dicebat ab eo dz augustus. qz tūc redijt d victoria ꝺtra anthonū cleopatrā. ipe totū orbem romano imperio sbiugauit. ideo dicit. Exijt edictū a cesare augusto vt describeret vniuersus orbis. Dicit Symon de cassia. illa descriptio a superbia pcessit cesaris. ¶ O Scire studuit q̄t hoies suo imperio sbdidit. ⁊ tn̄ n̄ legim⁹ eū tpaliter punitū sicut dauid. q. Regū. xxiij. q̄ sil'e facere in regno suo psumpsit. ideo optōe sibi data elegit tres dies pestilentiā. ⁊ obierunt septuaginta milia hoim. Dic autē sic nō fuit punit⁹. qz gentil' ⁊ indignus p̄senti correctōe. Dauid ꝺo fuit fidel' iō correctus ē. Dicit nāq; Aug. Aliq̄ idigni sunt p̄nti correctōe. iō erūt in eterna dānatōe. vt dicit Bre. Cōtinu⁹ successus rex tpaliū est eterne dānatōnis indiciū. vt exēplificat Augustī. d aūcro q̄ erat i ꝺtinua p̄spitate. Peister ꝺo in tribulatōe cū ppl'o. Jtē iste etiā iō nō fuit punit⁹. qz diuīa puidētia p̄misit in p̄sagiū q̄ vn⁹ rex oīb⁹ impar⁹ erat. De q̄ Zach. xiij. In illa die erit dñs vn⁹. s. dominator hoim et angelor. ⁊ erit nomē ei⁹ vnū. scz xp̄s ihs. q̄ dixit Mat. vltī. Data ē mihi oīs ptās i celo ⁊ in terra. Jō Theophil⁹. Dignū erat vt vn⁹ dñs toti orbi ꝺparet. qz vn⁹ de⁹ adorād⁹ erat. s. xp̄s. Et merito tpe vnius dñatōis nascit. ad significādū q̄ spūal' nascit i his q̄ credūt i vnū deū ihm xp̄m. ⁊ nō i alijs. vt hr̄ i can. i. q. i. Lū paul⁹. vbi dr. Ubi xp̄s nō ē fundamētū nullū boni opis supedificat edificiū. Cōsil'e hr̄. xxiij. q. i. Alienus. Nō hz deū p̄em q̄ nō tenet eccl'ie vnitatez. Jō ꝺgrue nascit tpe descp̄tōis. qz dic Bre. in ome. Quia ille veniebat i carne q̄ electos suos ascriberet i eternitate. Cui⁹ ꝺtrariū de reprobis per p̄s. dicit. Deleāt de libro viuentiū et cū iustis nō scribāt. Et bñ ꝺgruit. peccatores enī et hoies mūdani ꝺsueuerūt hic amplificare noīa sua in terris. ecōtra paupes ⁊ hūles occultare. Ideo dignū ē vt iustorū noīa in celis scribant. pctōrū ꝺo statim post mortē deleantur. iuxta illud Sap. xi. Per q̄ quis peccat p hec et puniet. In cui⁹ approbatōem etiā nomē diuitis epulōis subticet. nomē vero paupis recitat. Lu. xvi. Ad certitudinē q̄ illi⁹ q̄ suos i eternitate ascribere velet. iō sub mūdi descp̄tōe de⁹ nat⁹ ē. Et bñ illi q̄ sic ascribunt. qm̄ beati sunt. Lu. x. Gaudete qm̄ noīa vr̄a scripta sunt in celis. Correlarie sequit q̄ pertinaciter in peccatis mortalibus existētib⁹ hodie spūaliter nō nascit dñs. Juxta illd Prouer. xv. Lōge ē ab impijs dominus. Jn cui⁹ figurā etiā vt dicit Piero. in nocte natiuitatis xp̄i oēs peccātes seu laborātes vicio sodomitico extincti sunt. ne in natura quam assumpserat de⁹ tanta de cetero immundicia inuēiret. ¶ Secdo q̄ i nocte nat⁹ ē. iuxta illd Sap. xviij. Dū medij silentium tenerēt omnia ⁊ nox in suo cursu medium iter teneret oīpotens sermo tuus dñe exilies de celo a regalib⁹ sedib⁹ venit. Ratō ad significādū q̄ ipe esset lux vera que illuminat

De natiuitate domini

omnē hoiem venientē in hūc mūdū. Joh. i. Hūc impletū ē illud Isa. ix. Popul⁹ gētiuz q̄ ambulabat i tenebris vidit lucē magnam Etiā ad ꝛsignādū q̄ ipe essz q̄ eductur⁹ esset de limbo sedentes i tenebris z i vmbra mortz In cui⁹ etiā figurā legit i hystoria lombardica q̄ in nocte natiuitatis xp̄i tota noctz obscuritas in claritatē diei ꝟsa ē. ad significandū q̄ q̄ seq̄ret hūc puez natū nō ambularet i tenebris. iuxta illud qđ xp̄s p se dixit. Ego sum lux mūdi. q̄ seq̄tur me nō ambulat i tenebris sz habebit lumē vite. Correlarie seq̄t q̄ in infidelibz spūaliter nō nascit dñs. rō. q̄a lumē fidei nō habēt. Unde Joh. iij. Qui ñ credit iā iudicat⁹ ē. Et seq̄tur. Hoc aūt ē iudicium. i. causa iudicij. q̄z lux venit i mūdū. et dilexerūt hoies magis tenebras q̄z lucē. Tercio q̄ tpe frigiditatis nat⁹ ē. ita q̄ p frigiditate vagiret. Unde canit eccl'ia. Uagit infans inter arta posit⁹ p̄sepia zc. imo p frigiditate z mēbroz teneritate lachrias plorādo emisit. iuxta illud Bap. vij. Ego natus accepi omunē aerē. z p mā vocē sil'ez oibz emisi plorās. ad significandū q̄ ipe nouerat frigidas hominū mētes calefacere. iuxta illd Luc. xij. Ignē veni mittere in terrā. z q̄d volo nisi vt ardeat. Et ogrue. nā ignis charitatis quasi plene extinctus erat. iuxta illd ps. xij. et lij. Oēs declinauerūt sil' inutiles facti sunt. nō est q̄ faciat bonū nō ē vsq̄ ad vnū. s. xp̄m hodie natū. In cuius etiā figurā vt hr̄ in legēda lombardica. bos et asin⁹ miracl'ose deū in p̄sepio coz̄ eis posītū coḡuerūt. z ipm flexis genibz adorātes suo anhelitu calefecerunt. Correlarie seq̄t q̄ in inuidis z iracūdis hodie spūaliter nō nascit dñs. q̄z in malūolam aīaz nō introibit spūs sapie. nec habitabit in corpe sbdito pctis. Bap. i. Quarto natus est tpe accrescēte. ad significādū q̄ venit crescere quātū ad sue potētie manifestatōem coz̄ deo z hoibz. i. ad gl'iam dei z vtilitatez hominū. iuxta illd Lu. ij. Jesus pficiebat sapientia z etate z gr̄a apud deū z hoies. Sil'z ad significādū. ad quēcūq̄z vēiret illi apparet oia bona secū. iuxta illd Bap. vij. Uenerūt mihi oia bona pariter cū illa. z loquit hic de sapiētia increata q̄ est fili⁹ dei. Et congrue. Nā ante ipius aduētū valde paupes fuim⁹ nihil boni habētes. iuxta illd Thob. iij. Fili recordare q̄z paupē vitā gerimus. In cui⁹ etiā figurā dicit Orosi⁹ z Innocētius tercius. Fons aque in liq̄ē olei ꝟsus est z cūp̄ens vsq̄z i tyberim fluxit. z tota illa die largissime emanauit. pphetauerat ei Sibilla q̄ nisi cū p̄t fons olei non nasceret salnator. Correlarie seq̄t q̄ i immisericordib⁹ hodie nō nascit dñs. Qui⁹ rō colligit Eccl. xiij. vbi dr. Omnis caro ad sil'ez sibi ꝺ iūgit. sic quia puer misericordissimus nat⁹ est. vt patz. igitur zc. Quinto natus ē in tpe pacis. iuxta illud p̄s. lxxi. Oriet in diebz ei⁹ iusticia z abūdātia pacis. qđ z factū ē. Unde et Innocētius tercius scribit. quia ante natiuitatē christi rome pax cōtinua fuit. xij. annis. z iō romani t̄plū pacis pulcrū ꝺstruxerūt. z ibi statuam romuli posuerūt. Cōsulētes aūt appollinem q̄ntum duraret. acceperūt responsum. q̄usq̄z virgo pepit. templū fundit⁹ corruit. z ibi hodie est eccl'ia sctē marie rotunde. In hr̄ figurat q̄ ipe essz faciēs pacē iter deū z hoiez petōrē. iuxta illd ad Eph. ij. Ipe eni est pax nr̄a q̄ fecit vtraq̄z vnū. Et sequit. Interficiēs inimicicias in semetipo. Correlarie seq̄t q̄ iracundis discordantibz z inimicicias inter se habentibz hodie spūal'z nō nascit dñs. iuxta illd Eccl. xxviij. Dō homi fuat ira z ꝺō q̄rit medelā. In hoiem sibi sil'em nō habz misericordiā. Et sequit. Quis exorabit pro delictis illius. q̄si di. nemo. Sexto natus est in bethleem. Unde dicit hr̄ Lucas i euāgelio. Factū est aūt cū maria esset in bethleem ipleti sunt dies eius vt pareret. z pperit filiū suum p̄mogenitū. ad significādū p̄m Piero. q̄ ipe esset q̄ venit reficere suos hic z in futuro. p̄m ipm Bre. in omel. hodierna. Bethleem dom⁹ panis interp̄tat. Et ipe ē q̄ ꝺ se ait. Ego sum panis viu⁹ q̄ de celo descēdi. Joh. vi. Locus ḡ in quo dñs nascit ante locus panis vocatus est. q̄z futuꝛ erat vt ille per materiā carnis appareret q̄ electoꝛ mentes interna fati etāte reficeret. hec Bre. Correlarie seq̄t supbis et immūdis hūc panē fermentibz hodie spūaliter nō nascit xp̄s. iuxta illd Jacob. iiij De⁹ supbis resistit. hūilibz aūt ꝺat gr̄az Jo hortat nos Aug. Erubescat supbire hūana infirmitas cū ita se xp̄s humiliat diuina maiestas. Ideo volētes hodie xp̄m spūaliter i cordibus eoz̄ nasci debēt habere sex ꝟtutes. Primo penitentiā z verā ꝺtritōem. q̄z al's i libro vite nō scriberent. Secꝺo sinceram fidem. quia al's ꝺdēnabunt. Tercio verā dilectōz. q̄z al's xp̄o nō vnirēt. Quarto miscḋias z benignitatē

qz alʒ christo nō assimilarēt. Quito ꝯ cordi am ⁊ pacē. qz alʒ christo nō obsēqrent. Se/ pto mūdicīā ⁊ eātatē et hūilitatē. qz alʒ xp̄o nō cōsociarent. ¶ Dixi scdo sb̄iūgit nati in fantis tractabilitas. vbi dicit. factū est cum essent ibi. s. in bethleem ipleti sunt dies. Sy mon ō cassia. Dies neqz custodi cogniti ne/ qz virgini. sed deo soli. vt pareret filiū suum. De quo partu dic̄ Symon ō cassia. De ta/ li tātaqz bn̄dicta natiuitate loq̄ excedit facul tatē hūani ingenij silz ⁊ eloquij. sz ꝟtute di/ uina credit esse qđ agit. Jō poti⁹ taciturnita te op⁹ esset q̄z disserōe ꝟboꝝ. Jbi intellect⁹ hūanus obruit ⁊ angelic⁹ supat. Attn̄ dicit. Aduenientē hora partus tūc xp̄s mirabiliter cepit exultare in vtero materno. iuxta illud ps. xviij. Exultauit vt gigas ad currēdū viā Et p̄ hoc mater silz maxime fuit impleta desi/ derio et gaudio. Et nō miꝝ. Si ei elizabeth ipleta desiderio erat et gaudio cū in ei⁹ vte/ ro ioh̄es exultauit. vt hr̄ Luc. i. q̄nto magis mr̄ saluatoris gaudebat. Symō ō cassia di cit. In illa hora part⁹ virgo maria fuit nube clara tecta. nec ab vllo visa. in summa et io cūdissima ꝯtēplatōe rapta. nullo dolore pre/ grauata. vt ipleret illd̄ Jsa. vlti. Añqz partu riret pepit. nullis sociata ꝯplicib⁹. nec obste/ tricū officijs vt errātes estimāt. Et sic pepit filiū suū p̄mogenitū. nō post quē aliū sz an/ te quē nullū. Un̄ canit eccl̄ia ō hac natiuita te bn̄dicta ⁊ ꝟgine intacta ac icorrupta. Si cut sid⁹ radiū parit ꝟgo filium pari forma. Neqz sid⁹ radio neqz mr̄ filio fit corrupta. Et sic puer nat⁹ nud⁹ i terra iacēs vocē cum lachrimis emisit. iuxta illud Hap̄. vij. Pri/ mā vocē sil'em oib⁹ emisi plorās. Ad quam vocē ipa mr̄ a raptu redic̄s velocissime cum reuerēdissima hūilitate se ad natū puerꝝ icli/ nauit. ¶ Et i p̄mo ei⁹ intuitu tria co gnouit ⁊ ꝯsiderauit. ¶ Primū erat miseria assumpta ⁊ mors futura. Et hoc ꝯcepit ex fle/ tu nudi iacētis ⁊ gemētis. Scōm qđ ꝯgno uit erat diuīnitas ei⁹ vera. quā coḡuit ex suo ortu ⁊ egressu iocūdissimo. qz sine dolore cuz gaudio maxio et ꝟginali integritate. Ter/ ciū qđ coḡuit fuit trinitatis placatio ⁊ pctō rū nr̄oꝝ recōciliatio. ⁊ curie celestis exultatō. ⁊ hūani generis redēptio. Hoc ꝯsiderauit ex angelico misterio ⁊ cōcētu. Ex p̄mo fuit dolo rosa. ex scdo ⁊ tercio valde gaudiosa. Et hec duo sacrificia iugiter offerebat. s. gaudiū pas sionis ⁊ amoꝝ ꝯgtulatōis. sicut satis colli/ gic̄ ex p̄mōe bti Bern̄. q̄ incipit. Signū ma gnū. Et gaudiū fuit tā amenū q̄ maioꝝ ob/ lectatōnem ex intuitu illi⁹ pueri habebat q̄z habuer̄t p̄mi pentes ex amenitate paradisi. qz fructus hui⁹ ꝟgis oēs fructus paradisi excel/ sit. qz dicit Alexāder sup̄ Canti. Mr̄ iesu fu it pluries admissa ꝯtēplari intuitiue diuīta tē filij. vt impleret illd̄ Hap̄. viij. Cōuersa/ tio illi⁹ nō hz amaritudinē. Dic nāqz Ber̄. O q̄z sepe osculata ē eū. o q̄ntū gaudia ⁊ ꝯso/ lata est in ei⁹ aspectu. qz diuīnitas ei⁹ irradia bat p̄ carnem. qz aspexit ei⁹ hūanitatē ⁊ con/ tēplata est ei⁹ diuīnitatē. vt potuit dicere illd̄ Canti. v. Comedi fauū cuz melle meo. bibi vinū cum lacte meo. i. delectata sum i ei⁹ hu manitate ⁊ diuīnitate. ¶ Sc̄ Jō sciendū. ꝟ go dei genitrix christo nato p̄ncipaliter sex ex hibuit lr̄aliter. que ⁊ nos sibi exhibere dēm⁹ miste/rialiter. eo q̄ ipa est exēplū nostꝝ vt di cit Amb̄. li. ij. de virgīitate. Uita marie est no stra viuēdi forma. quia in ipi⁹ vita oīa magi steria pbitatis sunt expssa. Primū qđ habu it in huius filij tractabilitate est q̄ mox xp̄m adorauit. Et merito. quia ex reuelatōe ange li sciuit eū altissimi filiū. quod ⁊ pfecte credi dit. vt habet̄ Lu. i. Beata q̄ credidisti. Sic ⁊ nos licet semp eū venerari debem⁹ ⁊ adora re. maxime hodie. Juxta illd̄ qđ canit eccl̄ia Uenite adoremus quia venit saluare nos. Nam bos et asinus hodie venerabant eum. vt impleret illud Jsa. i. Bos cognouit possel sorē suum. ⁊ asin⁹ p̄sepe dn̄i sui. qz anhelitu suo calefaciebāt eū in p̄sepio. Heu q̄t sūt ho die rudiores bue et asino. q̄ nullū calorē di/ lectionis ondūt in nato dei filio. vt sunt lu/ sores in hac nocte p̄ offertorio ludētes: volē tes offerre deo ex male acq̄sito. De q̄bꝫ hr̄ in cano. xv. q. v. Imolans. Immolās ex iniquo ē maculata oblatio. quia dicit Prou. iij. Ho nora dn̄m de tua sbstātia. qz scribitur Ecci. xxxiij. Dona iniquoꝝ nō pbat altissimus. Et Malach. iij. Erūt dño offerētes sacrifi cia i iusticia ⁊ placebit dño. qz dic̄ Hiero. et habet̄ in cano. xxiij. q. i. Odi. Nō sacrificio rū magnitudinē sed offerētiū merita causas q̄z respicit deꝰ. Nā p̄m Bre. Quid pdest sua dare deo ⁊ seip̄z diabolo. vt sunt lusores p of fertorio. Dicit nāqz Aug. Nihil bonū est ni/ si ex te bono. ⁊ iō p̄bē teip̄m ⁊ offer te p̄mo do. deindeqz tua. qz nō abel ex munere deo placu it. sed mun⁹ ex abel. Sz heu aliq̄ offerūt sua ⁊ nō aliena. sz tñ eligunt pessima. De q̄bus Malach. i. Maledict⁹ q̄ habz i grege suo masculum ⁊ imolat debile. habet̄ nāqz i cañ.

Elix. di. c. sacerdotes. in fi. Indignū est dare deo qđ dedignat hō. Nam tales nō venerāt puer natū cū bone et asino sed magis irritāt

2° Scōz qđ exhibuit btā ꝙgo puero nato ē q pānis eū inuoluit. vt dicit ħ euāgelista. z ipa sola ħ fecit et nō alia ꝑsona. Unde canit ecclesia. Membra pānis inuoluta virgo mater alligat. z pedes manusqz crura stricta cingit fascia. Non Joseph hoc fecit. quia dicit Christo. Joseph mirabat z gaudebat. z attingere nō audebat. Et isti panni vt pie credēdum est erāt ex velamētis ꝙgineis. Ecce qn ta humilitas. quia dicit Symon de cassia.

Ulitate pānoz tecta ē supbia ꝑmoz parētū quā ex suggestiōe receperāt sathanica. et absterse sūt nostroz peccatoz feces. Ecce ab ea hora qua in mūdo voluit apparere cepit ꝑus facere qz docere. nos in exemplū. si nascit in nobis spūaliter p bonā operatōem debem⁹ eum inuoluere i pāno. i. i hūliatōe. nō in seri co vl aureo panno. i. in vana gl'ia. quia habetur Judith. ix. Superbi nō placuerūt tibi domine ab initio. sed humiliū semp tibi placuit deprecatio. De quo Bern. Magna ēt⁹ hūilitas cui facile se inclinat diuina maiestas. Isti panni debent esse mūdi. i. grad⁹ hūilitatis impermixti. Eccli. xix. Est q̄ se neqter humiliat. vii. q. i. in scripturis. Humilitas ficta est cū superbia mixta. Greg. Simulata equitas duplex est iniqtas. Ideo oportz esse ancillā que lauet illos pannos. z ē melioz respectus in opibz aliozz. Bre. v. mora. Magna que agimus minia sunt dū fortiora pēsamus. Itē alia ancilla que exiccat ē sui cognitio. bonū enī ē scire ꝑpam ifirmitatē. s. q̄c q̄d habes aliūde habes z impfecte habes et amittere potes. Michee. vi. Humiliatio tua i medio tui. In his vilibz pannis hūilitatis xp̄s quiescit. Bern. in ꝑmone ad Senonē. Non q̄escit de⁹ nisi sup q̄etum et humilem.

3° Tercio strauit. Subdit. reclinauit in presepio. Bern. Si rex. vbi thronus. vbi aula regia. vbi familia. Aula stabulum. thron⁹ ꝑsepium. familia bos z asin⁹. quia non erat ei loc⁹ in diūsorio. Ber. Ad dexterā dei ꝑris sedet. in diūsorio loco eget. Sic tibi fac hodie stratū p accumulatōem ꝟtutū. Cōtic. i. Lectulus nr floridus. in ꝑsepio cordis nr̄i. Inferioz lectus debz esse patientia q̄ scit oia equanimiter tolerare. Jaco. v. Patiētes esto te ꝰfirmantes corda vr̄a. qz scribit Luc. xxi. In patientia vr̄a possidebitis aias vestras. Superioz ꝙo lectus dz esse amoz dei. De quo i. Petri. iiij. Ante oia mutuā charitatē h̄ vosmetipis habentes. qz charitas operit mltitudinē peccatoz. Si igit mltū peccasti mltū dilige. Prouer. x. Universa delicta operit charitas. vt patet in maria magdalena. Luc. vij. Dimissa sunt ei pcta multa qm̄ dilexit multū. Ideo hortat nos Hugo. Quantuz potes tantū dilige. Ratio Bre. sup cātica. Charitas sancta coz pacificat. mentē i temptatōibus roborat. z anime iuste quietē tribuit. Ergo qui charitatē seruat christū securissime intra cordis sui p̄sepiū habet. nec euz p deze potest q̄z diu in charitate manet. De q̄ i. Joh. iiij. Deus charitas est et q̄ manet in charitate in deo manet et de⁹ in eo. Itē lectulus eius super fenū. De quo canit eccl'ia. Feno iacere pertulit p̄sepe non abhorruit. Sic nos debem⁹ sternere fenū. i. osideratōem propzie infirmitatis z hūane fragilitatis. Unde Isa. xl. Omis caro fenū z omis gl'ia ei⁹ quasi flos agri. Et ps. lxxxix. Mane floreat et trāseat. vespere decidat induret z arescat. Dec osideratio inducit mentis hūilitatē. in qua req̄escit deus per gr̄iam. vt habeat Isa. vlti. Super quem req̄escet spūs me⁹ nisi super hūilē ꝛc.

Itē aptari debet mollicies lecti per bone oscientie securitatē. In hac puer nat⁹ hz q̄etez. Bene. Nō est vera mentis leticia nisi ex pura cōscientia. De quo Richar. de scto victore. Cōscientia bona est titul⁹ religiōis. ac ager benedictōis. ac templū salomōis. oztus deliciarū. amenū reclinatoziū. aula dei. habitaculū spūssancti. Et subdit ibidem. Nihil iocundi⁹. nihil securi⁹ pura cōscientia z bona. Nam si p̄mit corpus. fremit mūd⁹. terret diabolus illa est secura. Itē mūda linthea mina debemus supponere infantulo. i. mūdas cogitatōes z cordis meditatōes. Sap. v. Cogitatio eoz apd altissimū. s. i meditatōne z dēplatōe. Dicit nāqz Bern. Meditatio maiestatis diuine req̄rit coz purgatū z liberū a cogitatōe viciozz. qz dicit Sap. i. Aufert se a cogitatōibz que sunt sine intellectu. Jo Isa. i. Auferte malū cogitatōnū vr̄aruz ab oculis meis. Itē dem⁹ ei aptare cerui cal. i. ꝑmptitudinē bone volūtatis. Anſ. Voluntas bona ē q̄ deo subiecta ē. q̄n vult illd qđ deus vult habere z debere. In hac q̄escit de⁹ p gr̄iā. Lu. ij. In terra pax hoibz bone volūtatis. Dicit enī Hugo d claustro aie. Uelle qđ de⁹ vult ħ est iam deo simile esse. Ideo Hieron. Voluntas bona sufficit per oīa si desunt cetera. Item tecturam superponere debemus

Sermo xx

ūē ornatū morū ⁊ honestatē bonoꝝ opꝝ. qz dicit Amb. i li. de offi. ⁊ habet. lxxvi. di. Nō satis est bñ velle nisi assit bñ facere. Naz ſm Bern. in talibꝫ vt opinor reḋescit spūs dei q̄ sunt ꝓpositi ad mores. pbati ad sc̄imonia. parati ad obedientiā. māsueti ad patiētiaz. subiecti ad disciplinā. Quarto ẏ go eū lactauit. Vñ canit eccl̄ia. Hola ẏ go lactauit vbere de celo pleno. In q̄ dat argumētū matribꝫ p se sū saltē sufficiūt pueros suos lactare. exēplo dē ẏginis. qz dicit Bern. in q̄dā ſmōe ō assumptōe. Lacta maria saluatorē. lacta tuū creatorē. lacta panē celi. lacta p̄ciuz mūdi. p̄be tā bēti māmillā q̄ pcurrēti se dedit maxillā. Ideo Aug⁹. Magni debitores sumus huiꝰ btissime ẏginis genitricis. ml'tas q̄z gr̄as ei pꝰ deū agere dēm⁹. q̄ saluatorē mūdi nobis ꝓcepit. ẏ go ꝓpit. aluit. i gremio fouit. fascia cinxit. materna sollertia curauit. Sic nos xp̄m lactare dēmus p opa misericordie. Matth. xxv. Qđ vni ex minimis meis fecistis mihi fecistis. Nā sicut pueri ꝓfectū dum lactant. sic dei ira mitigat pauper mserādo. De quo Prouer. xxi. Munꝰ absconditū extinguit iras. ⁊ etiā p opa spūalis misericordie. De qua. i. Pet. iij. Vnusq̄z sicut accepit gr̄am in alterutrū illā administrantes. q̄ ipe sibimet in omnibꝫ sufficiēs. ⁊ bonoꝝ nostroꝝ nō indigens bonitatē suā ingenitaz ꝓmuniter omnibꝫ voluit ꝓdiuidere. Et congrue ſignificat ꝑ lactatōez. qz sicut paruuli lac p nutrimēto ꝓcupiscūt. sic icipiētes a p ficientibꝫ ⁊ perfectis ꝓmūicatōez bonoꝝ opꝝ appetere debent. iuxta illd. i. Pe. ij. Quasi modo geniti infantes lac ꝓcupiscite. Nullꝰ modi enī nō cibꝫ durꝰ sed lenis vt bonū facere assuescat est ꝓponēdus. Quito ẏ go eū cibauit. iuxta illd Cant. ij. Dilectꝰ meꝰ pascit inter lilia. i. inter virgineas manꝰ. Unde ꝓpter humanā naturā quā cū omnibꝫ defectibꝫ assumpsit solo tempto peccato qđ omino nō tetigit. cibatōe sicut alter hō indiguit quare ẏ go ipm cibauit. Et ꝓgrue vt sic satisfaceret p esu pomi qđ adam in paradiso cōtra dei phibitōem māducauit. Sic ⁊ nos ipm hodie cibare debem⁹. totū b̄ tpus q̄ztū nobis possibile est in eꝰ volūtatē pficiendo. exēplo xp̄i q̄ dixit Joh. iiij. Meus cibꝫ est vt faciā voluntatē eius qui me misit vt pficiam opera eius. Sexto virgo natū puerū vagientem et flentē sepe dulcissime alloq̄ndo ḋcantauit. Unde Ber. in ꝑsona ẏginis ad puerū dicit. Fili dulcissime noli flere. si exteꝰ fregisset tua infantia corpalis. in charitate mē cognoscit sancta mens ⁊ aia. Unde ⁊ tu fili mi. quia angelꝰ gabriel ꝓmisit mihi te regnaturū in domo iacob in eternuz. noli q̄ flere. An forte ploras miseriā humane ꝓditōis. an forte tua futurā mortē tue amarissime passiōis. An forte dolorē ⁊ planctum mihi annūcias mee a te per mortē separatōis ⁊ gladiū doloris q̄ tūc animā meā pertrāsibit. sustine modicū qz nōdū venit hora. Sic ⁊ hodie facere debemus. hinc inde ipm mouēdo ⁊ volutādo. vt in mentibus nr̄is nobilscū maneat. Uoc aūt maxime fit p gr̄az actōem. ad quā nos maxime hortat ꝓsideratio sue diuitatis ſm quā nos ex nihilo creauit. Similiter cōsideratio sue assumpte humanitatis in q̄ nos recreauit. Hoc ei meditādo ipm hinc inde volutamus. Et cōgrue. sicut in tali motu fit attractio ⁊ motio aie. sic meditādo humanitatem ſm quā nosci p̄t eum attrahimus. meditādo ẏ o diuinitatē ſm quā nosci nō p̄t ipm mouemus. ⁊ tm vtrobiq̄z infinita bñficia nobis exhibita inueniemus. Quare ad gratiarū actōnes hortat nos eccl̄ia canēs. Grates nūc omnes reddam⁹ dño deo q̄ sua natiuitate nos liberauit de diabolica ptāte. Huic oportet vt canam⁹ cū angelis semp gl'ia in excels⁹ Dixi tercio sibiungit angeli annūciantis claritas dicens. Pastores erāt in regiōe eadem nō longe a bethleem vigilātes ⁊ custodientes vigilias noctis super gregē suū. s. ppter timorē pdonū. quia multitudo ppli erat. Et Ecce angelus dñi stetit iuxta illos et subito apparuit. Et fuit angelus q̄ annūciauit marie. ⁊ claritas dei circūfulsit illos. Beda. Nullꝰ in tota veteris testamēti serie reperim⁹ angelos qui tā sedule apparuer̄t patribꝫ cū luce apparuisse. Sed hoc ꝓuilegiuz recte huic tp̄i seruatū est qñ exortū est i tenebris lumen rectis corde. Ecce paupibꝫ pastoribꝫ apparuit. Prio ad notandū q̄ venit vocare paupes. Isa. lxi. Ad annūciandum mānsuetis misit me. Jaco. ij. Nōne pauperes elegit deus diuites in fide. coheredes regni. Scdo ppter sollicitudinē timoris. qz erant vigilātes ad carnalē ⁊ tpalē ꝓsolatōez. Isa. xxviij. Quē intelligere facit auditū ablactatos a lacte. Exo. xvi. Mana in deserto dat. Maximus in ſmōe. Plꝰ ꝓgruit dirati simplex iustificatio q̄z superba dñatio. Ber. q̄z ml'ti nobiles ſm carnē. q̄z multi sapientes huiꝰ seculi hora ista in stratis melioribꝫ quiescebant. ⁊ nemo illoꝝ dignus est lucē nouā vi-

De natiuitate domini

dere. angelos cãtantes audire nisi pastores vigilãtes. Matth. xi. Abscõdisti hec a sapientibꝫ z prudentibꝫ z reuelasti ea parunlis. Nã agn⁹ nat⁹ pastoribꝫ dem̃ostrat⁹. Timuerũt timore magno. s. ppter subitã claritatẽ. Ait angel⁹. nolite timere. annũcio vob̃ gaudiũ magnũ. ¶ A ¶ Reuera magnũ. Prio mõ pstat gaudiũ cũ aliqd diu affectatũ est. Et sic hodie Luc. x. Multi reges et pphete voluerũt videre q̃ vos videtis. z audire que vos auditis. i. De. i. In quẽ desiderãt angeli pspicere. Isa. lxiij. Vtinã dirũperes celos z descẽderes. ps. cxliij. Dñe inclina celos tuos et descẽde. z ps. lxxxviij. Ubi sunt miseri cordie tue antiq̃ dñe. hodie dcit. Ber. Misit saccũ plenũ misericordia i passiõe scindendũ. Scdo pstat gaudiũ honor secut⁹. Un̄ legit de Tito. Cũ audiuit frem suũ vespasianũ in obsessiõe hierusalẽ electũ i impatorez, incidit p gaudio in infirmitatem. Et sic nos gaudere dem⁹. Joh. i. Dedit eis ptãtem filios dei fieri. Aug⁹ sup Joh. De⁹ fact⁹ ẽ hõ vt hõ fieret deus. Aug. sup ps. Fact⁹ est pticeps nre mortalitatꝫ vt hõ fieret pticeps sue diuinitatis. Anſ. in lib̃. Cur de⁹ hõ. Honor in creatõe ad imaginẽ. maior honor in icarnatõe vt ipe suscepit imaginẽ nr̃am. Rom. viij. Heredes dei. coheredes christi. Itẽ gaudet cecus cum illuminat. sic z nos. Sophonie. i. Ambulauerũt vt ceci qr dño peccauerũt. ps. xxxvij. Lumen oculoꝝ meoꝝ z ipsuz nõ est mecũ. Sap. ij. Excecauit illos malicia eorũ. potuimus cõqueri illõ Thob. v. Quale mihi gaudiũ cũ in tenebris sedeo ꝛc. Hodie lux orta. Isa. xlij. Dedi te in lucẽ gentiũ vt aperires oc̃los cecorũ. Prouer. xv. Lumẽ oculorũ letificat aiam. Eccles. xi. Dulce lumen et delectabile est ocul' videre solẽ. ¶ Tercio gaudet quis a magno pericl'o liberat⁹. sic iudei Hester. viij. oĩ vna die liberati. Et sic hodie. Sil'r Exo. xv. Judei a piculo a pharaone sunt liberati z gauisi dicẽtes. Cãtem⁹ dño. ps. cx. Redemptiõem misit dñs populo suo. Aug⁹ ō vbis dñi. Nõ liberaret hõ nisi deus fieret hõ. Isa. v. Popul⁹ meus captiuus ductus ẽ. infernus dilatauit aiam suaz ¶ Quarto si audit q̃ a magno dño dilectus ¶ sic hodie cognouimus dilectiõez. Bern. Nescini quõ me diligeret de⁹ nisi p me mori eligerz Aug. sup ioh. Si de⁹ pctõrel'n amaret de celis ad terrã nõ descẽderet. Bre. O inestimabilis dilectio charitatis. Aug. sup ps. li. Cõmunicauit tuũ malũ vt ꝛmũicares suum bonũ. ¶ Quito magnũ qr intonuit in celo vt angeli gauderẽt. vt dicit euãgelium. multitudo celestis exercitus gaudẽter intonuit. Bern̄. Magnũ pñtis festiuitatꝫ gaudiũ. qr ꝑ us replet celũ q̃s terrã. Itẽ in limbo Isa. ix. Habitantibꝫ in tenebris lux orta est eis. Itẽ in pteritos pñtes z posteros. Ambro. Nec est gl'ia natalis vt in futuꝝ trãseat ad pdestinatos. z in perpetuũ manet ad denotos. ¶ B ¶ Subdit. Nõ erit oi pl'oscz iudeo. z gẽtili. pctõribꝫ z oĩbꝫ iustꝭ. Gaudere dz pctõr quia inuitat⁹ ad veniã. ps. xcv Exultabũt oĩa ligna siluaꝝ. q̃m venit pcium. s. ad vẽditos. vita ad mortuos. i. Thimo. i. Fidelis ſmo z omni acceptõe dignus ꝛc. Gaudeat iustus qr appropiquat ad coronam. ps. xxxij. Exultate iusti in dño. Tũc ſbũgit exultatõis causam dicẽs. Quia natus est vobis hodie saluator. i. salutꝭ dator. ps. xxxvi. Salus iustoꝝ a dño. q̃ est christ⁹ dñs. Damas. tractãs illud Mat. xvi. Tu es xp̃s fil⁹ dei viui. dicit. Hoc nomẽ xp̃s significat vnitatẽ psone i duabꝫ naturis. z dignitatem regalẽ z sacerdotalẽ z gr̃e plenitudinẽ ppter vnctõis progatiuã. cui⁹ plenitudinis venit nos facere pticipes. Joh. i. De plenitudine ei⁹ oẽs accepim⁹ gr̃az p gr̃a. gr̃az noue legis pfectã p gr̃a veteris legis impfecta. Jõ Bern̄. Nũqd timeã qr venit saluator in mũdũ meã. nũqd fugiã vt adam. nũquid despẽrẽ. qr venit ille cui⁹ legẽ puaricat⁹ sum. cuiꝰ bñficio ingratus sum. cui⁹ patiẽtia abusus sum. Nunqd maior poterit esse ꝛsolatio q̃s i dulci saluatoris vocabulo. qr nat⁹ ẽ vob̃ hodie saluator. Nam ipe p se dixit Lu. ix. Fil⁹ hois nõ venit aias pdere sed saluare. Jõ Zacharie. ix. Exulta satis filia sion. ecce rex tu⁹ venit tibi iust⁹ saluator z paup. Pauptatez ſbdit in textu. h̃ sit vobis signũ. Inuenietis infantẽ. ecce mititas et benignitas. ad Titũ iij. Apparuit benignitas z hũanitas saluatoris nr̃i ꝛc. Pãnis inuolutũ z positũ in pspio. Ecce pauꝑ in vestimẽto. Ber̄. Qui totũ mũdũ variis vestit ornamentis sine decore vestiũ apparuit. Ecce pauper in hospitio. qr i stabulo ponit̃ q̃ tinet mũdũ. Un̄ Ber. Vide hõ q̃liter p te fact⁹. si rex vbi aula. vbi thron⁹. vbi curiat' freqntia. i. familia. Ber̄. O hõ qd sollicitus es de regali edificio cuz deus tuus iacet in pspio. qd cogitas ō super fluo vestimẽto cũ rex tu⁹ indut⁹ ẽ vili pãnculo. Quid laborias de clientũ collegio cũ deus tuus iacet cũ boue et asino. Quid auxiaris ō

dño cū rege glie marie ⁊ ioseph obediuit ipe/
rio. ℒ ℒ Ipe eni est rex q̄ arma secū appo/
tauit nře redemptōis. Presepe durū significat crucē. duo animalia significāt duos latrones. fascia stricta significat vincla q̄bꝫ mater sua eū. s. synagoga ligatur⁹ erat. Maria ⁊ ioseph circa psepiū significāt mariā cū iohanne sb cruce. fetidū stabulū significat caluarie locū. Uide o deuota aīa ad q̄d nat⁹ ē deus. Hoc defleuit Ambꝫ. Uagit infans ⁊c. Job xvi. Nūc oppsſit me deloꝛ me⁹. Jō Eccl. xxxvi. Innoua signa: imuta mirabilia. sig ostēsa in natiuitate imutata sunt i passiōe. Hic infans: ibi clamās. hic pānis inuolut⁹: ibi vestibꝫ spoliat⁹. hic reclinat⁹ i psepio: ibi affix⁹ patibulo. hic oꝛtus media nocte: ibi occisus in meridie. hic inuolut⁹ in psepio: ibi inuolutus ⁊ posit⁹ i sepulcro. hic etern⁹ nascitur: ibi moꝛit. Nec oīa p te sustinuit. Jō facta ē cū angelo multitudo militie celestis exercitus laudantiū ⁊ dicētiū. Glia in excelsis deo. nobis i exemplū. Beda. vt de acceptis bñficijs deo gr̄as referam⁹. Un canit eccl'ia. Fratres nūc oēs ⁊c. ⁊ cū gaudio laudare. quia i terra pax hoibꝫ. nō demonibꝫ sed hoibꝫ. neq; obstinatis malis pcōꝛibꝫ. sed bone volūtatis. Isa. lij. Non est pax impiis dicit dns'. Job ix. Quis restitit ei ⁊ pacē habuit. Ps. xvij. Contritio ⁊ infelicitas i vijs eoꝝ. ⁊ viā pacis nō cognouer̄t. ecōuerso. Pax multa diligētibꝫ legem tuā. ps. cxviij.

De sancto Stephano
Sermo xxi.

Cum esset ste
phan⁹ plen⁹ gr̄a intēdens i celū vidit glīam dei. ⁊ iesum stantē a dextris ꝑtutis dei. Actuū. vij. ℒ ℒ Uidem⁹ q̄ vasa plena nō resonāt sed vacua. Sic corda electoꝝ plena gr̄a spūssancti nō resonant per impatiētiā ⁊ murmuratōes. Unde canit eccl'ia de martiribꝫ. Nō murmur resonat. nō q̄rimonia. sed corde tacito mēs bene conscia ꝺseruat patientiā. Dicit Bre. Quō sustinuissent nisi spūssancti gr̄a eos solidasset. De quo apl's Ro. viij. Ipe spūs coadiuuat infirmitatē nr̄az. Jō ps. l. Spū ꝑncipali ꝺfirma me. Sic ꝺfortati fuerūt scti patres de q̄bus habet i cano. xxij. q. v. Si nō licet. ⁊ est Aug. Sācti patres inspiratōe diuina fecerūt ⁊ sustinuerūt impossibilia. Talis etiam fuit apl's Phil. iij. Oīa possum in eo q̄ me ꝺfortat. Ideo cōsiderās hec salomon Prouer. xviij. dicit. Spūs viri sustētat infirmitatē eius. De quo etiā loquit' san. Thoma. iij. cōtra gentiles. c. xlv. Indiget hō diuine gr̄e auxilio ad hoc vt pseueret i martirio. Hāc habuit btūs stephan⁹ pthomartir. de q̄ thema. Cū esset stephanus ⁊c. ℒ In hoc ꝑmissis btūs stephan⁹ ꝺmēdat a duobꝫ. Primo a plenitudine gr̄e sctitatis. Secōo a certitudine eterne claritatis. Primū patz in ꝑncipio. Secōm ibi. vidit glīam dei ⁊ ihm stātez a dextris. De ꝑmo dicit. Cū esset stephanus plenus gr̄a. Nota legitur q̄ christ⁹ fuit plenus gr̄a. sil'r maria et discipuli in die pentheostes. ⁊ hodie de sctō stephano. ℒ ℒ Que igit' ē differētia ist⁹ plenitudis. Respondet' q̄ quadruplex est plenitudo. Prima supefluentie. secōa excellentie. tercia abūdātie. q̄rta sufficientie. ℒ Prima plenitudo gr̄e dicit' supefluentie. illa fuit in christo sm q̄ caput est eccl'ie. ⁊ exuperāter redūdat in alios vt fōscaturiēs. De quo Joh. i. Uidim⁹ eū plenū gr̄a et veritate quasi vnigeniti a patre. Illa plenitudo gr̄e excludit potentiā peccādi. q̄z peccatū est defectus gr̄e. De quo dicit' Col'. i. In christo ꝺplacuit omnē plenitudinē diuinitatis inhabitare. q̄z habuit oīmode oēz pfectōem. Joh. iij. Nō ad mēsurā dat⁹ ē ei spiritus sctūs. Et sic nullo mō potuit peccare. q̄z peccatū ē recessus a deo. ⁊ p se fuit de⁹. ⁊ sic ip se a seipo recedere nō potuit. ⁊ sic nec peccare. Unde. i. Pe. ij. Pctm nō fecit nec inuēt⁹ est dolus in ore ei⁹. Et talis plenitudo gr̄e nō fuit in btō stephano. ℒ Secōa est plēitudo excellētie. s. spēalis ꝓrogatiue gr̄e. q̄n aliq̄ creatura ex speciali dono ⁊ dei gr̄a p̄uilegiat' q̄ sibi ꝺferunt omnes ꝑtutes. q̄ ipam nō solū custodiūt a pctō mortali. sed ⁊ venialī. Illa erat m̄ maria. cui angel⁹ Lu. i. Aue gr̄a plēa. Unde dicit Bern'. i sꝑmone. Cogitis me ⁊c. Ceteris sanctis gr̄a per ptes ꝑstat'. marie se simul tota infudit gratie plenitudo. Et ibidem. Si diligēter inspicies nihil ē splendoris ꝑtutis ⁊ glīe q̄d in ea nō resplēdeat. Et ideo bñ circūdabāt eam flores rosaz et lilia ꝺualliū. vt virtutibꝫ ꝑtutes fulciāt'. ⁊ formositas decore castitatis augeat'. eo q̄ dic' Ans'. Ea puritate nitebat qua maioꝝ sub deo itel ligi neq̄t. ℒ Tercia ē plenitudo abundātie. Illa fuit in apl'is. Act. ij. Repleti sunt oēs spūsctō et ceperunt loq̄ magnalia dei varijs linguis. ita vt mirarent' iudei. Illa gr̄a cōstitit in hoc q̄ quis nullū peccatū mortale cō/

De sancto Stephano

mittit. z magnū habet ardorē ad bona opera z ꝓtuosa z ad oīa deo placita. ita ꝙ etiā talis raro peccet venialiter. Istā etiā habuit btūs stephan⁹ Act. vij. Judei nō potuerūt resistere spūi et sapīe q̄ loquebat i eo. ita ꝙ implerētur illō qđ dixit ihs discipul' suis Lu. xxi. Dabo vobis os et sapientiā. cui nō poterūt resistere oēs aduersarij vestri. Et Matth. x. Nō vos estis q̄ loq̄mi sed spūs p̄ris v̄ri qui loquit in vobis. Quarta est plenitudo sufficientie quā vnusquisq; habz electorū intātū ꝙ sibi ꝑpi sufficit ad salutē. Et sic elizabeth repleta est spūsctō. z sic Zacharias Luc. i. z sic Symeon Lu. ij. Mēsurā bonā. s. quo ad gr̄iam sufficientē. cōfertā. s. quo ad gr̄am abūdantem. z coagitatā. quo ad gr̄am superexcellentē. z superefluentē. quo ad gr̄am expugnantem et redūdantē in oēs electos. que ē i christo iesu. ¶ Tūc subdit. Intendēs i celū vidit gl'iam dei. Nota hō libēter ad q̄ttuor respicit. Prio q̄ ad thesaur. scdo quo ad amicū. tercio quo ad auxiliū. qrto q̄ ad palaciū. Sic btūs stephan⁹ respexit ꝑmo ad thesaurū. vicz ad celum. iuxta illud Matt. vi. Ubi thesaurus tuus ibi z cor tuū. Mō ibi vidit thesaurū suū. id ē gl'iaz dei. De q̄ Matthei. vi. Thesaurizate vobis thesauz in celo. Dicit Fulgenti⁹. Ubi thesaur⁹ ibi cogitātis affectus. Ideo Phil. iij. Nr̄a cōuersatō in celis est. quia ibi noster est thesaur⁹. Secūdo hō libenter respicit ad amicū. z sic beatus Stephan⁹ vidit ihm stantē a dextris ꝟtutis dei. Ipe enī ꝑm Bern. est amic⁹ dulcis. adiutor fortis. et cōsiliari⁹ prudens. Ipe est amicus de quo Joh. xv. Jam nō dicā vos suos sed amicos. quia oīa q̄ audiui a pr̄e meo nota feci vobis. Ipe est amic⁹ dulcis q̄ oēs vult saluari. i. ad Thimo. ij. Quia vult oēs homines saluos fieri. Ipe est amic⁹ cōstās. De quo puer. xvij. Omi tpe diligit q̄ amicus est Et sic christ⁹ dilexit btm stephanū in vita. quia spūsctus eū repleuit. Dilexit z in morte. quia stetit ad auxiliū. Dilexit post mortē. qz coronauit eū corona gl'ie ꝙ ꝫstāter pugnauit. qz. ij. Thimo. ij. Nemo coronabit nisi q̄ legitime certauerit. Sic z tu si vis fore dignus corona. quia dicit Aug⁹ in ꝑmone de sctō stephano. Disce pugnare nō seuicia sed patiētia. nō malicia sed benīuolētia. Et sic btūs stephanus. Ite christ⁹ nō solū ē amic⁹ dulcis sed etiā adiutor fortis. q̄a parat⁹ ē oēs adiuuare. z notat in ℔. quia vidit eū stantez tanq̄ ꝑnū. De quo Aug. in soliloq̄o. Domine semp te paratū offers si ꝑtū me inuenerit Ite ipe ē ꝫsiliari⁹ prudens. quia ꝫsulit terrena despicere z celestia amare. z notat in ℔. qz vidit eum a dextris virtutis dei. Tercio hō libenter videt ibi vnde sibi ꝓueniat auxiliū. qz a deo. Ps. cxx. Auxiliū meū a dño q̄ fecit celum z terrā. Et ℔ auxiliū ipe vidit. qz iesum stantē. scz sibi ad auxiliū. Et sic nos. ij. Paralip. xx. Cū ignoram⁹ q̄d agere debeam⁹ hoc solū residui habem⁹ vt oculos ad celū leuem⁹ Quarto hō libenter respicit ad palaciū suuz seu domū suā. Et sic stephan⁹ vidit in celū et vidit celos aptos vt domū suā et tabernaculum. Unde ps. lxxxiij. q̄ dilecta tabernacula tua dñe virtutū. Sicut peregrini a lōge terrā suā libenter inspiciūt. Un̄ Hierem. li. Recordami ꝑcul dñi. z hierusalē ascēdat super cor vestr̄. Mā miles securz se putat cū ꝑpe videt sibi castr̄ apertū. Et sic celū ē castr̄ z domus nr̄a. Unde. q. Thoz. v. Scim⁹ cū domus terrestris hui⁹ habitatōis dissolueꝫ habemus domū nō manu factaz. Et hāc vidit btūs stephanus cū vidit celos aptos. nō sic intelligēdo ꝙ celi fuerūt diuisi. cū sint incorruptibiles. sed qz sic clare vidit ac si nullum esset obstaculū. Et notanter dicit ꝙ vidit iesum stantē a dextris virtutis dei. Hoc exponit sctūs Tho. pte. iij. q. lvij. ꝑm diuitatem a dextris ꝟtutis dei. i. i plenitudie diuine potestatis z gl'ia diuitatis. ꝑm hūanitatē ꝟo in potioribꝫ bonis. ¶ Sz di. qualis fuit visio bti stephani qua vidit iesum. an fuit mentalis. aut imaginaria. aut corpalis quo ad xp̄i hūanitatē. Rndet Nico. de lyra super Act. apl'oz. ꝙ fuit imaginaria visio z etiam mentalis quo ad diuitatē. sed etiā corpal' q̄ ad christi hūanitatē. Dico notāter q̄ ad xp̄i humanitatē fuit visio corpalis. quia i volūtate corpis christi in celo ē ꝙ corpus suū videat a lōge sicut ꝺ ꝑpe. sicut in ptāte eius est immutare visum in ꝑpa vl in alia effigie. sicut fecit Lu. vl. Deitatē ꝟo nō potuit videre isto mō. sz sicut in visiōe imaginaria formatur virtute imaginatiua aliqua effigies ad repsentandū deū. ita exteri⁹ pt diuinit⁹ formare ad immutatiōem corpalis oculi. sicut suo modo fit i apparitōe angeloz qñ apparēt in corpibꝫ sic assumptis que corpaliter videnť. ita etiā aliq̄ effigies corpalis nō a deo assumpta sed formata pt ipz repsentare oculo corpali. Et sic pbabiliter pt dici ꝙ fuit in visiōe stephani mentaliter. tamen cognouit ꝙ illa effigies nō erat ipa veritas nisi trū repsentatiue

Sed diceres. nñ habeꝫ Expo. xxxiij. Nlō vi debit me hō ⁊ viuet. Rñdet sctūs Tho. pte i. q. xij. ar. vi. hoc est vez corpalibꝫ oculis ḥ mortali corpe. licz potest fieri oculis mentis Sed diceres. nñ dicit Jacob Gene. xxxij. Vidi dñm facie ad faciē. Rñdet Dyonisi⁹ iij. celestis hierarchie. hoc referendū est nō ad ipam essentiā diuinā. sz q̄ ad figurā in q̄ repsentabaꝫ ꝛeus. qz dicit Nico. de lyra ꝙ vidit angelū in psona dñi. ℣ Nota dicē. video celos apertos. Pro quo sciendū legiꝫ ꝙ celū quattuoꝛ viciꝫ visum est aptū. Primo a christo baptisato. Lu. iij. Scdo a beato Petro. Actuū. x. Tercio a btō stephano vt hic. Quarto a btō iohāne Apoca. iiij. qui dixit. Ego iohes vidi ostiū apertū in celo. ad designandū ꝙ quadruplices sunt hoies q̄bꝫ celum aperiꝫ. s. innocentibꝫ. penitētibꝫ. martiribꝫ ⁊ pfectis religiosis. ℣ Pꝛio celū aperiꝫ innocentibꝫ. s. paruulis baptisatis. ⁊ non solū paruulis sed etiā adultis. De q̄ Bonauentura sup. iiij. sententiaꝝ. Quātū ex se est baptismus omnē culpā tā originalē q̄z actualem mortalē ⁊ venialē ꝛelet. ⁊ restituit innocentiā quo ad aīam. sic si baptisat⁹ moꝛitur statim in celū volat. Ut hoc non ꝓt fieri nisi oīs culpa et pena esset ꝛeleta. Et sic tali hoi qui seruauit innocentiā sp celū est apertū. In figura illius christo baptisato apti sunt celi. Lu. iij. ⁊ Mat. iij. Confestim ascēdit de aq̄. ⁊ aperti sunt ei celi. Idcirco quādo moꝛiꝫ puer in innocētia parētes nō ꝛebent ita dolere. quia fatuū ē dolere ꝙ q̄s transit de societate hoim ad societatē angelorū. de exilio ad patriā. vt innocētes q̄ nec peccata venialia nec actualia sup innocentiā baptismalē addiderūt. Nam licz tales pueri nō habēt ꝓpa merita. tñ ex meritis christi ē eis celū apertum. Ideo Bern̄. Nil est q̄ timeas si innocentiam habeas. Bern̄. Secūdi ade purgat tribulatio quos cōtaminat ꝓꝛis puaricatio. Ideo Matt. xix. Sinite puulos venire ad me ⁊ nolite phibere eos. talium enī ē regnū celoꝝ. s. ex meritis christi. Bern̄. Qui ex aliena culpa obligaꝫ ꝑ alienā penā absoluiꝫ. Qui ꝓꝛia culpa obligaꝫ ꝓꝛia ex pena placatur. Scdo apertū ē celū penitentibꝫ. Actuū. x. Petrus vidit celū aptū et descēdit vas quasi lintheū plenū reptilibꝫ. ⁊ dictū est ei. Occide ⁊ māduca. Et dixit petrus. Dñe immūdū nō māducaui. Et dixit ei. Quod deus mundauit immūdū ne dixeris. ⁊ receptū est vas ī celū. Spūaliter. q animalia immūda. reptilia. serpentia. volatilia intelligunt vicia in lectulo cōscientie. cū pīentant ante pedes Petri. i. dignitati sacerdotali p cōfitōem et sacramentalē pfessiōem. tūc mundant. i. Joh. i. Si pfiteamur pctā nꝛa fidelis et iust⁹ est deus vt remittat. vt patet Lu. xvij. de decem leprosis. quibꝫ dixit. Ite et ostendite vos sacerdotibꝫ. ⁊ fecerūt et mūdati sunt. Idcirco ista aīalia venenosa. s. peccata mortalia sunt occidenda ꝑ verā penitentiā. ⁊ tūc recipiūtur in lintheo vase penitentie ī celū. Un̄ Luce. iij. et Matth. iij. Penitētiā agite appꝛopinquabit enī regnū celoꝝ. ℣ Dixi notanter per verā penitētiā. Nam nō qualiscūq̄z penitētia celū aperit. Difficillimū est inq̄natū ad pristinā redire puritatē. patet in figura. Templū salomonis a gētibꝫ pphanatum nūq̄z potuit ad pristinū decoꝛē reformari. Et sic difficile est perfectā agere penitentiā Unde Amb̄. Facilius inueni qui seruauerit innocentiā q̄z qui verā egerūt penitentiā. qz singule peccatis singule pene debent. De quo Job. xx. Luet oīa que fecit. Et Salomō Eccles. xij. De omni erroꝛe adducet te dñs ad iudiciū. Attende q̄z pfunda debet fore penitentia. Unde Luce. iij. Facite dignos fructus penitētie. i. pfectam penitētiā. Nā modus pene debet coꝛrespōdere culpe. Sap̄. xi. Per que quis peccat ꝑ hec ⁊ puniet. Si per superbiam peccasti p humilitatē penitea. s. Si per voluptatē carnis excessisti per castigatōnē ieunij ⁊ flagellatōis deleas. Si per auariciā trāsgressus es per elemosynā ⁊ misericoꝛdiā satisfacias. ad Rom̄. vi. Sicut exhibuistis mēbꝛa vestra seruire immūdicie ⁊ iniq̄tati ad iniq̄tatem. ita nūc exhibete mēbꝛa vꝛa seruire iustitie in sanctificatiōem. Nā scribit Deute. xxv. Scdm̄ mensurā peccati plagaꝝ erit modus. Nam si peccasti i coꝛde ꝛsentiendo. in oꝛe loquēdo. in ope implēdo. econtra peniteas coꝛde cōtererēdo. oꝛe ꝛfitēdo. ope satisfaciēdo. sicut fecerat hester. Hester. xiij. Omnia loca in q̄bꝫ antea letari consueuerat criniū laceratōe ꝛpleuit ⁊ deꝓcabaꝫ dñm deū. Et sic nos. Apoca. xviij. Inquantū glorificauit se ⁊ in delicijs fuit tantū date illi toꝛmentū et luctū. Tercio aperiꝫ celū vere religiosis ⁊ pfectis per religiōis ingressuꝫ vbi regulariter viuūt. qz dicit sctūs Tho. in. iij. q. vlti. Nam hoc ē holocaustū maximum quādo homo diuis seruitijs totaliter se mācipat. ⁊ excedit omne genus satisfactōnis. vt habeꝫ in decreto. xxxiij. q. q. admonere.

De sancto Stephano

Nam religiosus offert deo omnia q̄ habet primo res tpales p pauptatis votū: omnino nihil possidēdo. vt habeā in decre. xij. q. i. dilectissimis. In religione existēs nō debz habere denarū si nō vult participare cū ananía z saphira. Actuū. v. Dicit enī Gre. Monachus habens obolū nō valet illū. Ideo Aug. de cōmuni vita clericoz. et habeā. xij. q. i. Nō dicatis vos habere ppriū. sed sint vobis oia cmunia. Secūdo religiosus offert corp⁹ per votū castitatis et abstinentie. ad quas se obligat. vt nō comedere carnes. iacere in stramiuibz. media nocte surgere. z hoc ppter deū. dicens cū apl'o. i. Thoim. ix. Castigo corp⁹ meū et in seruitutē redigo. Tercio frangit liberā volūtatē ppter deū per votū obedientie. At hoc est maximū q̄ homo frangit liberū arbitriū ppter deum. quod deus homī frāgere nō vult. sed relinquit eū in manu consilij sui. Eccli. xv. Ideo Anſ. in li. de similitudinibz. Sicut q̄ dat arborē cū fructibz plꝰ dat q̄z q̄ solū fructū p̄bet. sic qui dat liberū arbitriū p̄pter deum in manus p̄lati plꝰ dat q̄z qui alīs multa opa bona ex libera volūtate faceret. i. Reg. xv. Melior est obedientia q̄z victima. Aug. Melior est vna obediētia q̄z omnes v̄tutes. i. omniū virtutū opa. ¶ Contra obedientiā sunt vicia. Dicit enī sctus Tho. in. ij. q. clxxxi. ar. iij. Rationabiliter pōt dici q̄ per ingressum religiōis aliq̄s consequit remissiōem peccatoz. Si enī aliq̄bz elemosinis factis homo potest satisfacere de peccatis suis. sm illud Dan. iiij. Peccata tua elemosinis redime. multo magis in satisfactōe pro oībz peccatis sufficit q̄ hō dat oīa que habet. corpus substātiā rēporalē. z voluntatem liberā. Ideo in vita patz legit q̄ eandez grām cōsequunt religionē ingredientes quā psequunt baptisati. Et sic eis aperit celū. Et figurat per Johānē euangelistā q̄ vidit celū apertū. Apoca. iiij. qui fuit de numero pfectorū. quia religat patrē retia z nauē ppter xp̄m. Mat. iiij. ¶ Quarto celū aperit martiribz. sicut btō stephano q̄ vidit celos aptos. Hoc priuilegiū habēt martires si patiant mortē p christo inuenient vitā in celis. Unū Aug⁹. Murdrat p martire iniuriā facit martyri

¶ Sed dicerēs. ex quo nris tpibz nō martirizant homies que nobis facienda sunt vt christi martires efficiamur. Respondet. sextuplex est spūale martiriū. triplex sm Greg. z triplex sm Bern. Primū spirituale martiriū sm Gre. est patiēs i aduersis toleratio

Secūdū est afflictoz̄ compassio. Tertiuz inimicoz dilectio. ¶ Primū dixi est patiēs i aduersis toleratio. Gre. Martires esse possumus si patientiā in aio teneam⁹. Et quāto maioz aduersitas cū patiētia tāto maius martiriū. ps. xliij. Propter te mortificamur tota die. Nam patiētiā habere i aduersis est maius signū gre q̄z mortuos resuscitare. cecos illumiare. leprosos mūdare. Dē q̄ Gre. Patientiā maiorē reputo miraculis. q̄ nō natura dat patiētiā in aduers sed gratia. Dicit enī Aristo. viij. ethicoz. Ariste fugit natura. Sed ipatiētes ostendūt se vacuos esse a gratia p murmuratōem. Gre. Qualī vnus quisq̄z apud se lateat illata ptumelia pbat. ¶ Secūdū spūale martiriū sm Gre. est afflictoz̄ cōpassio. Unde Grego. Qui dolorē exhibent in aliena necessitate crucē portāt in mente. Nam tot sunt vulnera mētis cōpatientis quot tribulatōes patiētis hoīs. Sic maria circa crucē iesu martir est effecta. quia dicit Damasce. Omnia vulnera q̄ christus sustinuit corpe ipa sustinuit mēte. Et sic Johānes iuxta crucē stans factꝰ est martir. O quis cogitare poterit quantā cōpassionē habuit cum vidit illum ita grauiter pati q̄ sibi in sero pedes lauit. corpus suū dedit. in cuius pectore requieuit. At ideo nō permisit eū pati. quia cōpassio christi mortis fecit eū martirem. Et sic si habes cōpassionē cū pauperibus si sustinēt famē: sitim: tribulatōez a malī homibz qui eos spoliāt. vl' quādo vides aliquē peccare chorizādo. blasphemādo. adulterando. luxuriādo. supbiendo. vl' quando audis mala de primis z eis ppateris ē signū bonitatis q̄ sis membz christi. Unū Grego. Nō aliter membra christi redēptoris nri efficiemur nisi primis cōpatiamur. Et quāto quis plus dolorē primoz̄ sentit. tanto melioz cordā deo existit. Unde Grego. Tāto q̄s perfectioz quanto dolores sentit alienos. Talis fuit apl'us. ij. ad Thoz. xi. dicēs. Quis infirmatur z ego nō infirmoz. quis scandalizatur et ego nō vror. quasi diceret. vnicuiq̄z i necessitatibz suis cōpatior. Nā tales sunt spūales martires crucē christi gerētes. Dē q̄ dicit Grego. Duobz modis crux xp̄i tollit. cum patientiā in animo teneam⁹. z primo dolemus. ¶ Tertiū spūale martiriū sm Gre. est dilectio inimicoz̄um. De quo Gre. Ferre contumeliā et odientē diligere est martiriū in occulta cogitatiōe. Nā signū magne bonitatis est illi optare bonū q̄ tibi optat ma

lum: z illū diligere q̄ te odit. z pro illo orare qui te persequit. vt docuit dñs Matth. v. Diligite inimicos vros. et orate p̄ persequentibus vos vt sitis filii patris vestri q̄ in celis est. Nam diligere inimicos est iniuriantibz i dulgere ex corde. z est deo valde acceptū. De quo Grego. Qui peccantibz clemēter indulserit nullū peccati vestigiū in eius aīa remanebit. Et Aug⁹ in ꝑmone de bto stephano. Fer amore inimici efficieris amicus dei. Itē sciendū adhuc ꝑm Bern. triplex est spiritualis martirii sine sanguinis effusione. Primū est parcitas in victu. secundū est largitas in paupertate. terciū est castitas in iuuētute. Dī primū est parcitas in victu. De q̄ Ber. Quod martirii grauius q̄z iter epulas esurire. inter vestes algere. inter diuitias paupertatem sustinere ꝓpter deū. nō videre delectabilia z ñ gustare cū posset ē satis graue. Naz ibi vicit natura q̄ semp appetit delectabilia. verbi gtia. Sicut iacere i stramibz ꝓpt deū cum homo posset habere tres lectos. bibere aquā ꝓpter deū cū bene posset habere vinum z sic de singulis. Hoc sine speciali gratia non posset haberi. Similiter si hō abūdans diuitijs posset chorizare: superbire z carnis voluptatē exercere. z nō vult ꝓpter deū est spūale martirii. Unde scribit Eccli. xxxi. Beatus vir q̄ potuit trāsgredi z nō est trāsgressus. facere mala z nō fecit. Secūdū spūale martirii est largitas in paupertate. sicut vidua q̄ misit duo minuta in gazophilaciū Marci xij. collaudat a saluatore pl⁹ oīibz misisse. quia totū dedit qđ habuit. Ex illo ptz si pauper dat denariū ex charitate ampli⁹ meret q̄z diues dans florenū. quia habet in cañ. iij. q. vij. in grauibz. Affectus offerētis pl⁹ placz deo q̄z munus. Greg. Lor z nō substantiā pensat deus. signāter de bonis iusto labore acq̄sitis. De iniusto vero habet in cano. xiij. q. v. Immolās ex iniquo maculata est oblatō Ideo Prouerb. iij. Honora dñm de tua substantia. nō dicit de aliena. quia scribit Eccl. xxxiij. Pona iniquoz nō ꝓbat altissimus

Terciū spūale martirii est castitas in iuuētute. Et hoc est deo acceptū ꝓpter grauē impugnatōem carnis quā iuuenes ꝓsone sustinent. quia dicit Auerrois cōmētator. Complexio iuuenū ē calida z humida. senū vero sicca z frigida. Uñ iuuenes q̄ volūt caste viuere debent domare corp⁹ cū abstinētijs. De q̄ Arist. iij. ethicoz. Tpantia est magis eligenda i iuuenibz q̄z senibz. q̄z iuuenes plus ꝺcupiscentijs molestant. z sic resistēdo ꝓpter deū martires fiūt ꝓpter certamen. q̄z dicit Aug⁹. Inter oia xp̄ianoz certamia duriora sūt castitatis ꝑlia. vbi quotidiana pugna rara victoria. Quos pl⁹ collaudat Amb. in li. de offi. Maior est castitas virginū q̄z angeloz. angeli sine carne viuūt. ꝙgies i carne triumphāt. Qualis trīūphator fuit bt̄us stephanus. vt ptz in eius legenda.

Sermo xxij. Ad idem.

Veniat super vos oīs sanguis iust⁹ qui effusus est sup terrā a sanguine abel iustiq̄z ad sanguinē zacharie filij barachie quē occidistis inter templuz et altare. scribit Matth. xxiij. z legit hodierna die p euangelicali officio. Videmus q̄z peritus medicus intendēs curare infirmū ammi nistrat medicinā nūc dulcē: nūc acerbā. nūc debilem: nunc fortē ꝓ diuersitate infirmitatū tempoz et cōplexionū. ꝑm q̄ viderit infirmū esse dispositū. Spūaliter. sic ihesus xp̄s spūalis medic⁹ venit heri in mundū ꝑm repentatōnem eccl'ie visitās infirmū gen⁹ hūanū. De q̄ Aug. Magnus venit medic⁹ ꝙa vbiq̄z iacebat egrotus. Dō cōprehendat Isa. c. i. Oīe caput lāguidū z oē cor merēs. Naz plures ꝓphete affectabant huj⁹ medici aduentū. vt Hiere. ca. xvij. Sana me dñe z sanabor. Hil'z et ps. vi. Miserere mei dñe qm infirm⁹ sum sana me dñe. Hz iā venit p̄ incarnatiōem dicēs Mat. ix. Nō ē op⁹ valētib⁹ medic⁹ sed male habētibz. Et pstitit variam medicinā. nūc dulcem. vt i ꝑma pdicatōne Matt. iij. Penitētiā agite appropinq̄bit enim regnū celoz. Hec erat medicina dulcis p̄mittens venā. Sed post hꝫ dedit medicinā amarā dicēs Luce. xiij. Nisi pēnitentiā egeritis omnes simul pēbitis Nō est aliq̄ qui nō mouēt benivolētia sed securitate. Idcirco fecit xp̄s sic moyses Deut. xxvij. ꝓponēs p̄mo bñdictōes filijs isr̄l dicēs. Si seruaueris mādata dñi dei tui benedict⁹ eris in agro. benedictus in domo. bñdictus i cellario. benedictus fructus vētris tui. Deinde subiūxit acerbā medicinā ꝓponens maledictōem dicens. Si nō ambulaueris i mādatis dñi dei tui maledictus eris i agro. maledict⁹ in cellario. Ita fecit xp̄s iudeis. Primo pdicauit eis octo bitudies. sz bitudinē noluerūt adipisci p exercitiū ꝟtutum. Idcirco

in vltima p̄dicatōe sua p̄dicauit eis octo ve id ē maledictōes .dicens Matth̄. xxiij. Ue vobis scribe ⁊ pharisei q̄ edificatis sepulcra pphetaꝝ et ornatis monumēta iustorū ⁊c. vos impletis mensurā patrū vestroꝝ. Idcir co p̄sens euangeliū bene sequit euāgeliū he/ sterna die lecrū. Veri audiuist quō dixit an gelus. Annūcio vobis gaudiū magnū quod erit oī populo. qz nat⁹ est vobis xp̄s salua/ tor. Hec erat medicina dulcis plena oī gau dio. qz ꝛc⁹ p̄ misit filiū suū in mūdū ad saluā/ dū genus hūanū. Joh̄. iij. Sz iudei idura/ ti nō susceperūt eū. vt h̄ Joh̄. i. In p̄pa ve nit ⁊ sui eū nō receperūt. Propter qō hodie incutit eis timoꝛ ⁊ medicina acerba. vt q̄ no lunt p conuerti amoꝛe. saltē retrahant a pctis ti/ moꝛe et cōminatōne dicēs. Ueniat sup vos ois sanguis iust⁹ ⁊c. ¶ In summa euāgelij duo innuunt. Primo xp̄i clemētia inexpli/ cabilis. scō iudeoꝝ malicia irreuocabil. Pri mū patet in p̄cipio. secundū tangit ibi. hie rusalem hierl'm. ¶ De primo dicit. In illo tpe .s. feria tercia post palmaꝝ. postq̄ christ⁹ mane redijt de bethania in hierusalē. ⁊ coꝛre pit phariseos clericos ⁊ laicos ⁊ scribas de nū cijs eis multiplex ve. Dicit Symō de cassia Ue in sacra scriptura significat eternam dā nationē. Et videns iesus q̄ in sua coꝛrectōne nihil p̄ficeret. tūc dixit ad turbas iudeoꝝ et p̄ncipes sacerdotū. Ecce ego mitto ad vos pphetas .q̄si di. f̄m Haymonē. p⁹ q̄z indut⁹ carne venirē in mundū misi ad vos patriar chas quos nō estis secuti i virtuositate vite Deinde misi vobis moysen. huic nō credidi stis. Post h̄ misi vobis pphetas .hos respu istis. Nunc ꝺo me verū filiū dei negastis. et cruci tradere cōāz malefactoꝛē ꝺspirast. Sz vt cognoscatis quātū affecto salutē vestram Ecce mitto ad vos pphetas et sapiētes ⁊ scri bas .i. ap̄los et martires meos ¶ Et di cunt pphete p̄ter futuroꝝ reuelatōez. quia sz penas repꝛobꝝ et merita iustoꝝ denūcia bant. Itē dicunt sapiētes p̄ter christi agni tionē q̄ est sapiētia dei p̄ris. eo q̄ oēs thesau ri sapiētie ⁊ scientie in eo sunt recōditi. vt h̄ Col'. ij. Et dicunt scribe. qz legem dei scp̄tam intellexerūt. vt habet Luc̄. vlti. Aperuit eis sensum vt intelligerēt scripturas. Subdit. Et ex illis occidetis ⁊ crucifigetis ⁊ flagella bitis in synagogis vr̄is .quod et factum est. Nam Jacobū fr̄em iohis occidert gladio. Actuū. xij. Petrū et andreā crucifixerunt. ⁊ Paulū flagellauerūt. vt habet. ij. ad Chor. xi. Ter virgis cesus sum. Sil' ⁊ alios flagel lauerūt et p̄hibuerūt ne loquerent in nomīe iesu. Qui ibāt gaudētes a ꝺspectu cōcilij .q̄ niam digni habiti sunt p nomine iesu ꝺtu/ meliam pati. Actuū. v. Et subdit. Et p̄sequ/ mini de ciuitate in ciuitatē. Hoc factū est. qz expulerūt eos de iudea. ⁊ ad gētes migrare fe cerunt. iuxta illud Actuū. xij. Uobis opoꝛte bat p̄mū loqui verbū dei. sz quoniā repulist illud et indignos fecistis vos ecce conuerti mur ad gentes. Ideo subdit. vt veniat sup vos ois sanguis iustus. id ē. vltio ois sangui nis iusti. Et hoc ideo p̄pter effusionē inno/ centis sanguis christi. Ratio. quia q̄cūq̄d iu/ sticie aut virtutis fuit in alijs sanctis :abun dāter fuit in christo. vt habet in euāgelio Jo hā. iq. Non ad mēsurā datus est ei spūssan ctus. De alijs sanctis scribit. i. ad Choꝛ. xij. q̄ diuisiones gratiaꝝ sunt. De christo ꝺo scri bitur ad Col'. i. Jpe est in omnibꝫ p̄matū te nens. qz in ipo ꝺplacuit toti trinitati omnez plenitudinē inhabitare. s. gr̄e et gl'e. ⁊ p eum omnia recōciliari. Idcirco merito effusio ois sanguis iusti redundat in eos. a sanguie abel iusti vsq̄ ad sanguinem zacharie filij bara/ chie quem occidistis inter templū ⁊ altare. Dicit Hiero. Abel iste fuit frater cayn q̄ eum occidit. Gene. iiij. Sed zacharias fuit fili⁹ Joyade sacerdotis. De quo habem⁹. ij. Pa/ ral'. xxiiij. Et vocat barachias q̄si benedictū dnō rōe iustīcie. vel fuit forsitan binomius ¶ Sed diceres .quare isti duo nomi/ nātur p̄ ceteris. Rñdet triplici de causa. Pri mo ratōe ꝺmunitatis. secūdo ratōe singularis p̄rietatis. tercio rōe grauitatis. Prio ratō ne ꝺmunitatis. quia abel fuit pastor ouiū in campo occisus. Zacharias sacerdos. p hos significant omnes martires laicalis ⁊ sacer/ dotalis ordinis. quoꝝ sanguis sup illos ve niet. Scōo ratōe singularis p̄rietatis. f̄m Chrisō. cū morte christi. quia sicut abel occi sus est a fratre suo cayn ex inuidia. ⁊ sic iudei christū. Matth̄. xxvij. Sciebat pilatus qz p inuidiam tradidissent eū. Similiter sicut zachariā hominē sanctū lapidauerūt in lo/ co sancto. sic christū iudei sanctū sctoꝝ in lo co sancto. i. in hierusalem. Tercō f̄m Mat. de crac̄. rōe grauitatis. s. culpe. Nam maius peccatū est cōsanguineū occidere q̄z extrane um. bñfactoꝛē q̄z inimicū. Sic abel occisus est a fre. sic xp̄s a fribꝫ suis. s. iudeis ex q̄bꝫ na tus est. Et Zacharias a Joas rege cui pater suus multa bona fecit. Sic christ⁹ occisus

a iudeis q̄bꝫ infinita bona ostēdit a pr̄e celesti. De q̄ Joh. x. Multa bona oñdi vobis ex pr̄e meo ꝓpter qđ opus vultis me lapidare Ipi ꝙo nō potuerūt negare. sz rñderūt. Nō ꝓpter bonū op⁹ lapidamus te sz ꝓpter blasphemiā. Idcirco eo mai⁹ peccatū q̄nto plura suscepерūt bona. De q̄ Genec. Nō ē mai⁹ peccatū q̄z ad bñficia dei esse ingtū. Jō subdit. Amen dico vobis veniēt hec oīa sup generatōez istam. s. iudaicā. ¶ R. Sz di. q̄ sunt hec oīa. Rñdet ſm Chriſ. sup Matt. h̄ ꝓt intelligi dupliciter. Primo rōe pmissi. scđo rōe meriti. Prio rōe pmissi. qz oīa bona que pmissa sunt singulis generatōibꝫ ab initio mūdi illis sunt data q̄ christū receperūt. sic oīa mala venient sup illos qui xp̄m repulerunt. Scđo rōne meriti. nā sicut oīs iusticia sctōz tantū mereri nō potuit quātū gr̄e datum est hominꝫ in christo. qz scđtū ē Sap. vij. Venerūt mihi oīa bona pariter cū illa. s. diuina sapia. Sic pctā oīm impiorū tātū demereri nō potuerūt quātū demeruerūt iudei ex morte christi. ex eo q̄ in xp̄o ꝙtinebat generalis iusticia omniū sanctorū p̄cedentiū t sequentiū. Idcirco ſm Chriſ. sequūt ex illo tria correlaria. Primū correlariū quod elicit est. q̄ nec diluuiū vniuersale nec aliqua pena corpalis iudeis vl̄ gentibꝫ qua afflicti fuerī fuit ſimilis pene huic quā a romanis iudei pertulerūt cū crucifixerūt tot q̄ loca defecerunt. t triginta iudeos p vno denario vendidēt. vt dicit Josephus in libro de iudaico bello. Correlariū scđm qđ elicit est q̄ dñs nō statī punit peccata alicuius gentis vl̄ ciuitatis. ideo vt postea ḡuiuſ puniat si se nō emēdet. vt factū ē de iudeis quibꝫ pepercit. xlij. annos. Correlariū terciū. q̄ sepe dñs deus punit peccata parentū in filiꝫs. vt hr̄ Exo. xx. Ego dominꝫ fortis zelotes visitās iniq̄tatē patrū i filios in terciā t in q̄rtā generatōem. ¶ Sed di. tñ habēt Ezech. xviij. Filius non portabit iniquitatē patris. Rñdet san. tho. dicens. verū est vbi filij patres non imitant in paternis excessibꝫ. vbi vero eos imitant p eis puniunt corpaliter. quia ſm corpus sunt res parentū. t etiā eternaliter ſm imitatiōez viciorum. ¶ Dixi scđo tangit iudeo rū malicia irreuocabil' dicēs. hierusalē hierusalē. Nota duplicat h̄ verbum hieron. Prio ſm Chriſ. rōe dilectōis et ꝓpassiōis. qz eos dilexit iuxta illud p̄s. lxxxvi. Diligit dominꝫ portas sion sup oīa tabernacula iacob. Et compatiebat eis. quia ingrati fuerūt sue dilectōi. vt impleret illud p̄s. cviij. Retribuebant mihi mala p bonis. t odiū p dilectōe. Scđo duplicat hieron ratiōe duplicis pcutōis. quia pcuti sunt christū et sanctos eiꝰ dupliciter. corpaliter et spūaliter. corpaliter occidendo. spūaliter mente inuidendo. ¶ Idcirco peccatū eoz aggrauat ex multis. Prio rōe gentis. qz hierosolimitani fuerunt nō babilonici. fuerūt iudei nō gentiles. fuerūt scientes nō ignorātes. qz hierusalem fuit magistra legis. Unde habet Isa. ij. De sion exibit lex. t verbū dñi de hierusalē. Idcirco peccatū eoz maius. vt habet Jac. iiij. Bonū scienti et nō facienti pctm̄ ē illi. Scđo aggrauat eoz pctm̄ rōe interptatōnis nois. qz hierusalē interptat pacifica. ipi aūt occiderūt regem pacis. ꝓpter qđ rōe aggrauatōis pcti eorū vt elicit hic i textu hierusalē habuit q̄n q̄z nomina. Prio fuit sanguinaria ab interfectōe. t notat in textu cū dicit. que occidis pphetas et lapidas eos q̄ ad te missi sunt. Si enī hostes vel p̄dones occideres nihil esset. sed pphetas. Ideo Isa. i. Quō facta est meretrix ciuitas fidelis. Olim iusti habitabant in ea. nūc autē homicide. Ideo dominatur eis pphēta Ezechiel. xxiij. Ue ciuitati sanguinū cui⁹ ego grādem facio pirā. i. intē sum ignē. Secūdo vocat hec ciuitas pfida t rebellionis. et tangit ibi. quotiēs volui cōgregare filios tuos et noluisti. Ecce contradictio. De qua p̄s. lxij. Vidi iniquitatē t cōtrādictōem in ciuitate. Nam deus omni tē pore voluit eos cōgregare ad se. Prio per legem nature. scđo per legē scripture. tercio per legē gr̄ie. Sed noluerūt. Ideo arguit eos stephanus Actuū. vij. Dura ceruice t incircūcisis cordibus t auribus vos sp spūi sctō resistitis. Quē pphetarū nō sunt pcuti patres vestri? De quo Chriſ. sup p̄senti euāgelio dicit. O hieron misi ad te Isaiam t secasti eū. Hieremiā t lapidasti eū. Ezechielē t tractū p lapides excerebrasti eū. Quō ergo sanabe ris que nullū medicū admittis. sed medicos occidisti. medicinam spreuisti. iō nō sanaberis. Hiere. xv. Dicit ſm quis medebit tibi. aut q̄s ꝙtristabitur p te. aut quis ibit ad rogādum p pace tua. q. d. nullus. quia fuit ciuitas rebellionis. ¶ Tercio hieron fuit ingrata et puipensiōis. Nā paruipēdebat bona q̄ xp̄s ei ꝓpendebat. t notat i textu cū dic. Volui congregare filios tuos quēadmodū gallina cōgregat pullos suos sub alis. Nam gallina pullis suis multa bona exhibet. Et sic xp̄s

omniꝫ iudeis ⁊ gentiꝫ. Prio pullos a miluo ꝓtegit alas extẽdẽs. sic xps extẽdit alas suas. i. manꝰ i cruce ad ꝓtegẽdũ nos a miluo id ẽ diabolo. qđ ꝫsiderabat ps. dicẽs ps. xvi. Sub vmbra alaꝝ tuaꝝ ꝓtege me. Scđo ꝓpter dilectiõem pulloꝝ egrotat ⁊ infirmat. et sic christꝰ ꝓpter nos. Isa. liij. Vere lãgores nr̃os ipe tulit. Tercio plus ꝑ pullis cibãdis ꝙz ꝑ seipa cogitat. Et sic xps arid⁹ mãsit in cruce, ꝑ q̃ ps. xxi. Aruit tanꝙz testa fort⁹ mea. Et nobis ꝓuidit ꝑ cibꝫ aie. De q̃ Joh̃. vi. Caro mea vere est cibus. Quarto ꝓpter dilectõem pulloꝝ fit rauca. Et sic christꝰ pro nobis in cruce. De quo psal. lxviij. Laborauit clamãs rauce facte sunt fauces mee. Quinto ꝓpter dilectõem pulloꝝ plumis se spoliat Et sic xps ꝓ nobis in cruce nudꝰ ꝑpendit. Un̄ ps. xxi. Diuiserũt sibi vestimẽta mea. Sexto ꝓpter dilectõꝫ pulloꝝ hispida apparꝫ ⁊ difformis. ⁊ sic xps ꝓ nobis i cruce. De quo Isa. liij. Uidim⁹ eum nõ habentẽ speciẽ neq; ꝑcorẽ. sed tanꝙz leprosum reputauim⁹ eum. Ecce ingti fuerũt dilectõi dei. Hoc ꝯq̃ Isa. c. v. dicens. Nunc eni habitatores hierl'm ⁊ viri iuda iudicate inter me ⁊ vineam meã. quid est qđ ꝑbui vltra facere vinee mee. expectaui vt faceret vuas ⁊ fecit labruscas. Et h̄ est qđ dicit: ⁊ noluisti. Ecce cõtemptꝰ oim bonoꝝ ⁊ ingratitudo eoꝝ. Quarto hierualem fuit ciuitas ꝑserta ⁊ ꝑsolatõis. ⁊ nota tur in textu cũ dicit. Ecce relinquet vob̄ domus vestra ꝑserta. Chriſ. per domũ itelligit templũ. Licz sit domꝰ sua vt habet Mat. xxi. Domus mea domus oraõis vocabit. attñ ꝓpter abusum dicit domũ eoꝝ. qz nõ cultũ diuinũ sed ambitionẽ ⁊ questũ in ea exercebant. ſm illud Joh̄. ij. Vos fecistis domum meã spelunca latronũ. Nec domꝰ fuit ꝑserta ꝓpter titi ⁊ vespasiani cũ nõ mãsit lapis sup lapidem in tota ciuitate. Nũc autẽ nõ solus ꝑserta est edificio sed sacrificio ⁊ habitatoꝝ numero ⁊ regũ ꝓsidio et ꝓphetaꝝ eloquio. De quo p̃dixit Hieremias Treno. i. Quomodo sedet sola ciuitas plena populo quasi vidua dña gentiũ. ⁊ Isa. i. Terra vestra erit ꝑserta. ⁊ ciuitates vestre succense igni. regionem vr̃am coram vobis alieni ꝑuorant. ⁊ desolabit sicut in vastitate hostili. ⁊ derelinq̃tur filia sion sicut vmbraculũ in vinea. Quinto hierusalẽ facta est ciuitas odiosa et repulsionis. ⁊ notat in textu cũ dicit. Dico vobis nõ me videbitis ãmodo donec dicatis. bñdictꝰ q̃ venit in noĩe dñi. Hec ꝓpt intelligi dupliciter. Prio de humanitate. Scđo de diuinitate. Primo de hũanitate. nõ videbitis me in hũanitate. s. corpaliter ãmodo. i. vsq; in diẽ iudicij. vbi dicetis velitis nolitis. Benedictꝰ q̃ venit in noĩe dñi. h̄ est ſm Chriſo. ꝙ cognoscetis me ⁊ videbitis i effectu me esse filiũ dei benedictũ. Nam licz mali nõ videbũt diuinitatẽ in iudicio: cognoscẽt tñ ex potestate ⁊ maiestate effectũ diuinitatis. Secũdo exponitur de diuinitate. q. d. nõ videbitis diuinitatẽ meã in claritate eterna donec dicatis. benedictus q̃ venit in noĩe dñi. id ẽ donec cõfitemini me ꝑ fidem spem ⁊ charitatẽ esse filium dei. quem pater misit in mundũ ad manifestandũ nomen suũ. quia visio diuinitatis correspõdet fidei. Ideo Isa. vij. Si nõ credetis nõ permanebitis. Oremus igit̃ vt credam⁹ vt ꝓficeamur eũ esse filiũ dei. vt cõtẽplemur faciem eius in eternũ

Sermo xxiij. Ad idem

Ecce mitto ad vos scribas et ꝓphetas ⁊ sapientes. ⁊ ex illis occidetis Matth̃. xxiij. Mozal' dñs mittit nob̄ nũcios q̃ vocãt nos ad salutẽ. Bꝛ Prio ꝓphas. id ẽ tribulatiões q̃ nos vocãt ad salutẽ. Greg. Mala q̃ nos h̄ pmũt ad ꝑ ire ꝓpellũt. ps. xv. Multiplicate sũt infirmitates eoꝝ postea accelerauerũt. Isti ꝓphete ꝓphetãt nob̄ duo Prio peccati remissiõem. Thob. iij. In tẽpe tribulatõis peccata dimittis. Ber. Ult vt flagellemur vt a peccatis purgemur. tu non facis tanta bona ꝑ q̃ possis expiari. iõ mittit ꝓphetas. i. tribulatões. Gre. Magis meritoriũ ẽ bñ pati ꝙz bñ agere. Scđo spei solidatõem. Gre. Tanto spes solidior in ꝑ surgit ꝙnto maiora ꝑ illo ꝙs ꝓtulit. qz scribit Job. v. Increpatõem dñi nõ reprobes. Subdit. Btus hõ q̃ corripit a dño. Sz heu plures sunt q̃ illos ꝓphas nõ sequũt. vt ipatientes. maledicẽtes. đ q̃bꝫ Gre. Illoꝝ supplicia ẽ et ne ꝑne initiũ. vt h̄ đ pe. di. iij. ℣. autoritas. Scđo dñs mittit sapiẽtes ⁊ scõs nũcios. i. multitudinẽ inspiratõnũ. Job. xxxij. Inspiratio omnipotẽtis dat intelligẽtiã. s. mali vitandi et boni agẽdi. O si ille nũcꝰ nõ veniret q̃s se meritorie cognoscere posset. nullus. De q̃ Gre. xvij. moza. Si lumẽ ꝓuenientis gr̃e nos nõ irradiaret. mens nr̃a in pctoꝝ tenebris obscura remaneret Sz ꝺ⁹ frequẽt mittit illũ nũciũ. Aug⁹. De⁹ qđ suus est semper

inspirat si est q recipiat. Aug. Dei vocatio occulta inspiratio. ¶ Tercio mittit scribas id est doctores t predicatores ponentes verbū dei. De qbus Joh. xx. Sicut me misit pr sic mitto vos in mundū. s. predicare verbū dei. Ro. xv. Quecunqz scripta sunt ad nram doctrinam scripta sunt. Sctus Tho. parte. i. q. i. ar. ix. Maior cognitio nō habet de deo i hac vita nisi i sacra scriptura. Grego. i. moza. Sacra scriptura oculis mētis q si speculū ponit vt i terna faciei videat an feda sit vl pulcra. Sz heu hos scribas flagellāt. s. li guis dtractorūs Audi Matth. x. dicit dns. Qui vos audit me audit. Nō vos estis q loqmi sed spūs patris vri. Ezech. iij. Noluerūt audire te quia noluerūt audire me. in cano. xi. q. iij. Quicū qz tristauerit doctorē veritatis spiritū dei conturbat. Gal. v. Qui vos turbat portabit iudiciū q cūqz est ille. ¶ Quart⁹ nūc⁹ est pia petitio. Job. xxi. Audite q so fmōes meos t agite pnitētiā. Sed heu nō attendūt illd quod cōquerit Piere. xv. Labzaui rogans tn a vijs suis nō sunt reuersi. Chrisō. Si nō audis cū p te supplicantē quō audiet te ozātem ¶ Quint⁹ nūcius est dura cōminatio. Isa. i. Si nolueritis et ad iracundiā me puocaueritis gladi⁹ deuozabit vos. gladi⁹. s. iusticie. De quo ps. vij. Nisi conūsi fueritis gladiū suū vibrabit. arcū suū tetendit. s. diuini iudicij. De tali dminatōe dicit Luce. xiij. Nisi pnitētiā egeritis oēs simul perbitis. ¶ Sextus nūcius est gre t glie pmissio. pmisit enī grāz. Isa. i. Quiescite puerse agere discite bn facere. t si fuerit pcta vra vt coccinū qsi nix dealbabūt. Promisit grāz Mat. xi. Uenite ad me oēs q laboratis t onerati estis t ego fficiā vos. Itē pmisit gliaz Isa. lxiij. t. i. Thoz. ij. Oculs nō vidit nec auris audiuit. nec in coz hois ascēdit q pparauit deus diligētibus se. Bre. Si dsideram⁹ q pmittūt in celis vilescūt oia in terris. Sed heu aliq obstinati sunt vt fuit regia Uasthi. Hester i. Assuerus fecit grāde cōuiuiū. t vasthi. id est aīa peccatrix noluit venire. sed fecit duum feminaz. i. cōcupiscētiaz carnalū. Uasthi parupēdit nūcios assueri. t eunuchos missos. t sic aīa peccatrix parupēdit dminatōes et pmissiones dei. ps. cv. Pro nihilo habuerūt terrā desiderabilē. Occidūt inspirationes. t flagellant scribas. i. predicatores. Crucifigunt pphetas. i. tribulatōes p impatientiā murmurādo dicētes. O dne qd tu pmittis sup me. sz nescīt dictū Aug. i enchiridion. Adeo bonus est deus vt nō pmittat malū quin vult elicere bonū. Sed heu qritur dauid dicēs ps. xci. Uir isipiēs n cognoscit t stultus nō intelliget hec. ps. xxxv. Noluerūt intelligere vt bn agerēt. meditati sunt iqtatem in cubilibz suis. Job. xix. Seruuz meū vocaui et nō rndit mihi. Sed ve talibz. qz maledicūt. Piere. xi. Maledict⁹ vir q non audierit vba pacti hui⁹. ppe qō dicet eis. hie rusalē hierlm q occidis pphetas t lapidas eos. Bed. Quot malos cogitas tot lapidas Quoties volui congregare filios tuos. i. vires aie. s. intellectū mēoriā t volūtatē. Ubi dic Aug. Largissima dni misericordia mlta nobis peccatoribz impendit bnficia. pctōrem ex pectat. benigne reuocat. hilariter suscipit. plene ignoscit. grām sine meritis tribuit. grām mltiplicat. multiplicatā fruat. cōfruatā coronat. hec ille. quasi diceret. Recogita quō de celo descēdit. de throno glie in psepiū. de presepio ad crucē. t lat⁹ aperire fecit. Dic Anst. Quid misericordius dici poterit pctōri eternis supplicijs deputato q accipe filiū meum vnigenitū et da p te. t filiū dicit. pasto sum. i. patus. accipe me t redime te. hec ille. Et no luisti. id est in ppria et praua volūtate perstitisti. Sicut heri annūciata est pax hoibus bone volūtatis. sic hodie pena illis qui sunt praue volūtatis. De quibz subdit. Ecce relinquet vobis domus vestra deserta. i. sciētie spoliant. t āmodo nō videbitis me. s. cum gtia sed cū iusticia. quādo dicetis velitis nolitis morte appropinquāte. iudice assistēte. benedictus q venit in noie dni. O si fuiuisses dño deo tunc. i. in hoza mortis forsitā nō habebis grām nec tpus nec voluntatē nec memoriā. De quo Aug. Hac aiaduersiōe pcutit peccator vt moriēs obliuiscat sui. qui dū viueret oblit⁹ est dei. Ergo q nūc dtēnit misericordiā inueniet iusticiā. Ideo Aug⁹. t hr de penitētia di. i. §. pt. Hoc ptinet ad dei iusticiā vt nunqz careant supplicio q noluerunt carere peccato. Et de pe. di. vij. §. null⁹. in fine. Qui semp sine charitate: plenus iniqtate torquebit sine fine.

De sancto Johāne euāgelista

¶ Sermo xxiij.

QUonuersus petrus vidit discipulū quem diligebat ihesus. Joh. vltī. et legitur hodierna die pro euangelicali officio. ¶ In

De sancto Johāne eūāgelista

ſumma euāgelij duo innuunt. Primo innuitur petri interrogatio amoroſa. ibi. dñe hic aūt q̄d. Scdo ſbiūgit xpi rñſio gl'oſa. ibi. ſic eū volo manere. De p̄mo dicit. In illo tpe. ſ. poſt xpi reſurrectōem prēdētibꝫ diſcipul' fruſtra. & tota nocte ī piſcatōe labozātibꝫ. & ieſus ſtans in littore dixit. Mittite in dexterā naui gij rethe & inuenietis. & cluſert multitudinem piſciū. Illis aūt egreſſis ad terrā ſuitrauit ad p̄ndiū. & inter prādiū ter interrogauit petꝝ an ip̄m amaret. & tercio amoze ꝯfitēti q̄ ter eū negauerat. tercio paſcēdas oues ſibi ꝯmiſit. & inde q̄ p eaz ouiū cura paſtorali vſq; ad martyriū crucis eſſz peruēturus intimauit dicēs. Amē dico tibi cū eſſes iuniozcingebas te & ambulabas vbi volebaſ. cū aūt ſenueris extēdes manꝰ tuas & alꝰ te cinget & ducet q̄ tu nō vis. Hoc aūt dicebat ſignificās q̄ moꝛte clarificaturꝰ eſſet eū. & prozinꝰ ſbiūxit dicēs. ſeqre me. glo. Aug. ſ. patiēdo p me martyriū crucis ¶ Nota xp̄s natꝰ ē ī mūdū vt pateret p nr̄a ſalute. vt patet Iſa. ix. Paruulꝰ natꝰ ē nob. cuiꝰ p̄cipatus ſup humez ei⁹. i. crux. & Iſa. xxij. Dabo clauē domꝰ dauid ſup humez ei⁹. Et iſta clauis eſt crux xp̄i quā i humez geſſit. & nob ianuā regni aperuit. Ideo p ſe dixit Lu. vl. Nōne oportuit xp̄m pati. & ſic intrare gl'iaz ſuā. Sic & nos. Dicit enī Ber. Si nō pepcit filio nunq̄d parcet nequā ſeruo. q. d. nō. Naz p̄ſens tp̄us eſt tp̄s paſſiōis et martirij p q̄ veniemus ad conſolatōez. ideo dixit Mat. x. Qui nō accipit crucē ſuā & ſeq̄t me nō ē me dignus. Idcirco ad ꝟ figurādū triplex feſtū ſequitur feſtū natiuitatiſ xp̄i. ad ſignificādū q̄ tripliceſ ſunt martires. Aliq̄ ſunt martires actōe et voluntate. vt ſctūs Stephanꝰ Aliq̄ volūtate & nō actōe. vt btūs iohānes. Aliq̄ actōe & nō volūtate. vt innocētes. De q̄bꝫ dic̄ ſctūs Tho. in. ij. ij. q. cxxiij. q̄ martirij gl'iam ſunt adepti. Nam q̄ in libro arbitrio dexerit ꝟ gr̄a dei impleuit. Nā effuſio ſanguis ꝓpter xp̄m gerit vicē baptiſmi. De q̄bꝫ Aug. in ꝓmone de epiphania. Licz non habuerūt etatē vt in xp̄m crederēt. habebāt tñ carnem in qua p xp̄o paſſiōem ſuſtinerēt Ideo oportet q̄ ſit paſſio. q̄ dicit Greg. Si ſine flagello nō exyt q̄ ſine pctō vēit. quō digni flagello nō erūt q̄ in pctō vixerūt. ꝓpt q̄d habebūt Acruū. xuij. Per mltas tribulatōnes optz nos intrare regnū dei. & apl's. ij. Thor. i. Si ſocij paſſionū eſtis eritis & conſolatiōis. Et ꝟ eſt q̄d dicit petro. ſeqre me. Sz heu cō querit Ber. dicēs. Dñe omnes volūt ad te venire. pauci poſt te ire. Optz tñ fore vl' paſſiōem illatā. innatā vl' volūtate aſſumptā. iuxta illd apl'i. ij. Thimo. ij. Nullꝰ coronabit niſi q̄ legitime certauerit. Iō Mat. x. Qui nō accipit crucē ſuā et ſeq̄t me nō eſt me dignus. Subdit. Cōuerſus petrꝰ vidit diſcipulū quez diligebat ieſus ſequentē ſe. ſ. iohem. & ait. Dñe hic aūt q̄d. Chriſ. Petrꝰ dilexit iohānē. ideo freq̄nter legūt ſil' fuiſſe i euāgelio. Nam fuerūt ſimul añ paſſiōez ad parādū paſca Lu. xxij. Scdo tpe paſſionis ſimul introierūt in atriū p̄ncipis. Joh. xviij. Tercio fuerūt ſimul in die reſurrectōis. Johan. xx. Curebant duo ſimul ad monumētum. Ideo deſiderabat eū ſecū habere i miniſterio p̄dicatōis ¶ Nota dicit in textu. vidit diſcipulū quem diligebat ieſus ¶ Dicit q̄ nota licz dñs deꝰ diligit generaliter oīs vt hr̄ Sap. xi. Diligis oīa q̄ ſunt et nihil odiſti eoꝝ q̄ feciſti. Que q̄dez generalꝰ dilectō attendit in tribꝰ. ſ. in creatōe. redemptōe. et ſaluatōe. Primo in creatōe. vt nos oīs ad imaginē ſuam crearet. ps. xix. Ipe fecit nos et non ipi nos. Et nō ſimpliciter creauit ſed ad imaginē ſuā formauit. vt p̄ōez pticipeſ poſſemꝰ fieri diuīe eſſentie. Et mgr̄ in. ij. ſententiarū. di. i. Creatus eſt hō vt ſummū bonū intelligeret. intelligēdo amare. amādo poſſideret. poſſidēdo eternaliter frueret. Et ſic ratio creatōis homis fuit eterna dilectio & bonitas ſua. q̄ eſt ſumme bonꝰ. vt dic̄ magiſter in. ij. di. i. vt btitudis ſue qua eternaliter btūs eſt alios velit eē pticipes quā vidit cōmūicari poſſe & minui nō poſſe. Illd g̃ bonū q̄d ipe erat q̄ btūs erat ſola bōitate alios cōmūicare voluit. Et q̄ nō valet q̄s btitudinis ſue pticeps exiſtere niſi p intelligētiā. q̄ q̄nto magis itelligit tāto plenꝰ habebit. ꝓpt q̄d fecit deꝰ rōnalē creaturā. ecce ſignū dilectōis ¶ Scdo eiꝰ generalꝰ dilectio ptz ī eius redemptōe. De q̄ Ro. viij. Proꝓ filio ſuo nō pepcit deꝰ ſed p nobis oib tradidit illū. Et illa dilectio ē maioz q̄ p̄ma Gre. Quid naſci pfuiſſet niſi redimi pfuiſſz. Iō de pria dilectōe. ſ. creatōis dicit Ber. Voces creati de ingrati. tedio affecti. Ideo venit ī mūdū carnem aſſumēdo humanam. in hūanitate nos redimēdo. Un Johes ī Apoca. c. i. Dilexit nos & lauit nos ī ſanguie ſuo a pctis nostris. q̄d certitudialiter p̄miſit q̄ſi iā pterituz cēt dicēs Viere. xij. Relīq̄ domū meā. dimiſi hereditatē meā. dedi dilectā aiam meā in

Sermo xxiiii

manū inimicoꝝ meorū .s. p oibꝫ hoibꝫ. sicut dic̄ apl's Ro.v. Sicut p vn̄ꝰ delictū i oēs hoies mort trāslit i odēnatōez. ita p vnius iustic̄iā in oēs hoies i iustificatōnem vite. Dicit sc̄us Tho.pte.iij. In oēs q̄ ad sufficientiā.nō aut̄ quo ad efficientiā. ¶ 3 Tercio attendit eꝰ general' dilectio i saluationē. Un̄ apl's.i. Thimo.ij. Vult oēs hoies saluos fieri et ad agnitōem v̄itatis puenire Nico.ō lyra. Vult volūtate ꝯsequenti.nō autem volūtate añcedenti. Volūtas añcedens est qua q̄s vult aliq̄d simpliciter ⁊ absolute ⁊ sine odītōe. ⁊ sic nō vult oēs hoies saluos fieri ⁊ ad agnitōem veritatis puenire. Sed volūtas cōsequens est qua q̄s aliq̄d vult cū circūstātijs ⁊ odītōibꝫ. ⁊ sic vult deꝰ oēs homines saluos fieri. sz cū fa fide ⁊ obedic̄tia mandatoꝝ. Mat.xix. Si vis ad vitā ingredi serua mādata. qz scribit Eccl.xv. Si volueris mādata obuare ꝯseruabūt te. s. i saluatōne. Et de tali omūi dilectōe saluatoris scribitur Lu.xij. Nolite timere pusillꝰ grex. opla cuit pr̄i meo vob dare regnū. ¶ 2 Scdo aliq̄s diligit singulariter q̄bꝫ singularia p̄uilegia dilectōis exhibet sic btō iohi. De quo Bre.in ome. Priuilegio amoris p̄cipui meruit ceteris altꝰ honorari. ⁊ h̄ i vita. i morte ⁊ pꝰ morte. ¶ 1 Prio i vita habuit plura p̄uilegia amoris. Primū e obuatō v̄ginal' castitatis seu puritatis. Un̄ Hiero.in plogo sup ioh̄. Hic est iohānes euāgelista q̄ v̄go a deo est electus. quē tantere volentē vocauit a nuptijs deus. Nā mūdicia v̄ginal' valde placz deo. Unde pue.xxij. Qui diligit cordis mūdiciā habebit amicū regē. ⁊ Sap̄.vi. Incorruptio facit primū deo. Nā virginitatē seruare nō e in odītōe hoim. sed in donatōe dei Mat.xix. Nō oēs capiūt v̄bum h̄. s. vt se castrarēt ꝓpter regnū celoꝝ. sed q̄ p̄t cape capiat. i. cui a deo datū e. Sap̄.viij. Nō possum esse ocinens nisi deꝰ det. O magnū donū. de quo in collatōibꝫ patꝝ. Maior virtꝰ e castitatem tenere q̄z dēmōes expellere. Nā dicit Chrys.sup mat. Per castitatē hoies assimilant angel. ⁊ Damas.li.iiij. Quāto angelus hoie supior. de tāto v̄ginal' castitas nuptijs honorabilior. Hec collata e sctō iohi. ita q̄ p̄t dicere illud Thob.iij. Tu scis qz mūdā suaui alaz meā ab oī ocupiscētia. ꝓpter qđ nūc est in celis i delicijaꝝ affluētia. De q̄ Petrꝰ damiani. Qui expers erit carnal' dulcedinis merito celestiū epulaꝝ fruet delicijs. Et sicrōe v̄ginalis puritatis e dilectus. vt dicit Beda in ome. Quē p̄rogatiua castitatis amplioꝝ dilectōe fecerat dignū. Jō canit eccl'ia Tu lene cōiugis pectus respuisti messiam secutus. ¶ 2 Scdm p̄uilegiū e reclinatio regal' maiestatis. De q̄ textus. Recubuit supra pectus dn̄i in cena. O q̄s vnic̄z tale reclinatoriū habuit. o attēdite rē nimā. Nā iohānes baptista q̄ maior nō surrexit inter natos mulieꝝ p̄sentic̄ xp̄i eo etiā iubente tangere trepidauit. Maria etiā magdalena pedes dn̄i osculādos se indignā reputauit. iō retro accessit. Thomas etiā tāgendo latꝰ p̄ stupore deꝰ meus ⁊ dn̄s meꝰ exclamauit. Moyses facie dn̄i videre desiderauit. cui tm̄ posteriora ⁊ n̄ facies p̄mittebat. Sz iohes euāgelista i dulcissimo pectore in q̄ oēs thesauri sapie et scientie sunt absc̄oditi reqeuit. ¶ 3 Terciū p̄uilegiū e reuelatio secrete stabilitatis. in h̄ q̄ traditorē sibi reuelauit. De q̄ Petrꝰ damiani i ꝑmone. Tacet petrꝰ. tacet celi clauiger. tacz lingua q̄ celū sil'et terrā soluit. cui porte iferi n̄ p̄uale būt. Dilet andreas q̄ ad fōtē vite p̄mꝰ fuit. nō p̄sumit os apire Philippꝰ q̄ p̄cez sibi oīdi poposcit. oēs tacēt. oēs dubitāt. sz latēter ingrūt. nō platō e verboꝝ. sed nutibꝫ odoꝝ. Petrꝰ innuit iohi vt interrogaret. qđ ⁊ fecit dicēs. Dn̄e q̄s est q̄ te tradet. Jō Petrꝰ damiani. Cōsider ādū e q̄nta deuotōis instantia btī iohis dēmꝰ iplorare auxilia. quē sibimet interuentoꝝ ⁊ ipi apl'i petierūt. quātū p desse apō iustū iudicē pctoꝝ potuit q̄ et p ipis celestis curie senatoribꝫ interuenit. et q̄ aduocatꝰ e summꝰ q̄z humiliter iplorād'est. hec ille. ¶ 4 Quartū p̄uilegiū est omēdatio btē virginis mr̄is. Beda. Cui christꝰ i cruce mr̄em virginē virgini iohanni omēdauit. q̄d eni poterat esse clariꝰ signū dilectōnis q̄z q̄ in cruce extēsus dn̄s noster. ⁊ i vltio articulo mortis amare ocstituit etiā suoꝝ vulneruꝫ oblit mr̄is nō obliuiscebat. ⁊ hūc thesaurū p̄ciosum dilecto iohi discipulo omendauit. Quid eni poterat esse clariꝰ signū dilectōis cū illa btissima mater q̄ e omni laude dignissima fuit ei cōmendata. De qua Hiero. Si omniū nostꝝ mēbra verterēt in linguas eiꝰ laudē mūā explicare neq̄mus. Nāc christꝰ sibi omēdauit. Et videamꝰ modū recōmendandi. qz nō dixit. ecce seruus tuus. ecce nepos tuꝰ. sz ecce filiꝰ tuus. nec dixit. ecce dn̄a tua. sz ecce mr̄ tua. Credēdū e ei q̄ si ip̄e melioꝝ inuenissz hūc thesauꝝ p̄ciosiuꝫ sibi recōmēdasset. Secure igit iusti ad iohānē debēt accedere. quia habet in ptāte mr̄em gratie

De sancto Johãne euãgelista

Secure t pctores. qz habz in ptãte matrez mĩsicordie. Secure t moriẽtes. qz habz in ptãte illã q̃ i hora mortis suscipit. Un̄ canit eccl'ia Maria mr̃ gre. mr̃ mĩsicordie. tu nos ab hoste ptege. i hora mortis suscipe. Jo dicit Bern̄. in soliloq̃o Per iohem ad ẏginez. p ẏginẽ ad filiũ. p filiũ ad pr̃em. i ẖ vehicu lo vehĩt ab ẖ sec'o. Quitũ ꝓuilegiũ ẽ repletio sapie claritatis. Ideo canit t legit hodie de eo illud Ecc'li. xv. Impleuit eũ dn̄s spiritu sapie et intellect⁹. Unde Amb. Johes dũ caput suũ sup pect⁹ ihesu reclinauit. pfunda secreta diuine sapiẽtie hausit. Nam pio ibi fuit ei reuelatũ mysteriũ eterne generatiõis. qđ scripsit iohes Joh. i. In ꝓncipio erat ẏbum Sc̃o ibi vidit vt dicit Orige. filiũ dei cum patre coeternitatẽ. dicens. In principio erat ẏbũ. Ibi vidit filiũ a patre distinctã psona litatẽ. cũ dixit. et ẏbũ erat apud deũ. Tercio vidit verbi cũ patre ꝯsubstantialitatẽ. ibi cũ dixit. deus erat ẏbum. Quarto vidit assumptã humanitatẽ. ibi cũ dixit. t ẏbum caro factũ est. Quinto vidit suam benignã familiaritatẽ. ibi cũ dixit. t habitabit i nobis. De q̃ Baruch. iij. In terris visus ẽ. t cũ hoibz cõ ũsatus ẽ. Sexto vidit gl'ie iocũditatẽ. ibi cũ dixit. vidim⁹ gl'iam ei⁹ quasi vnigeniti a patre. Septimo vidit gre amicabilitatẽ. ibi. plenũ gre et ẏtatis. Jo Orige. ome. i. super Joh. ꝓfert eũ paulo dicẽs. Paul⁹ rapt⁹ ẽi terciũ celũ. iohes sup oẽ celũ. Paul⁹ i paradisuz. Johes ẏo in paradisum paradisoz. ẖ ẽ. oẽz hũanum angelicũq̃z itellectũ excedit vl' trãsgreditur. Paul⁹ audiuit ẏba q̃ nõ licẽt hoi loq̃. Johes audiuit vnũ ẏbũ p qđ facta sunt oia Ut licuit ei illud ẏbum dicere hominibz t p dicare. ido compat aquile volãti. Un̄ canit eccl'ia. Volat auis sine meta q̃ nec vatem nec ꝓpheta euolauit alti⁹. Ubi Aug⁹. Si alti⁹ volasset totus mũdus eũ capere nõ potuissz. t Orige. Johãnes nõ potuit ascẽdere altius nisi totus fieret deus ¶ Sextũ ꝓuilegiũ ẽ generalis pfectio sanctitatis. qz Johes omniũ sc̃oz pfectões in se habuit. De q̃ Petr⁹ damiani. Quid in ẏtutibz iohãnes incõparabiliter nõ excedit. Est nãq̃z apl's in epistol. euãgelista i euãgelio. ꝓpheta i Apocalypsi. martyr i oleo. eps i epheso. fuit ꝓfessor t ẏgo Jo canit eccl'ia. Valde honorãdus est btus iohãnes. Reuera honorãdus. qz ipm honorabat xps. angel⁹. tot⁹ cetus apl'ic⁹. t oim sctorũ laudabil nũer⁹. Pio honorauit eũ xps. qz sup pectus suũ reqescere eũ fecit. Secũdo honorauit eũ angelus. qz ab ipo adorari fcm sauit t ipm ꝓfũ vocauit. Apoca. xix. Uide ne feceris qz ꝓfuus tu⁹ sum t fratz tuoz habentiũ testimoniũ iesu. Tercio honorauerũt eũ apli qñ ipz t petrũ tãq̃z colũnas eccl'ie ad samaritanos miserũt. vt hr̃ Act. viij. Quarto eũ oes sancti honorauert. quia ad ei⁹ terminũ ꝓuenerũt. Mlto magis nos eũ honorare debemus. quia ipe ẽ xpi amic⁹. euãgelista martyr. ꝓfessor et virgo. Jo Chrys. sup mat. Johãnes est celi ciues. eccl'iaz colũna. angelus terrestris. hõ celestis ¶ Septimũ ꝓuilegiũ amoris est angelice figuratio dignitatis. quia per aquilã figurat Apoca. iiij. vbi dicit Quartũ aĩal est sil'e aq̃le volãti. ẖ ẽ iohãnes Aug. Alij tres euãgeliste in terris ambulãt cum dño. iohãnes ẏo quasi aq̃la in celũ volat. Ideo Petrus damiani. Quis digne cõsiderare valeat quãte dignitatis existit vt humilis piscator ad tantã celsitudinẽ peruẽit vt celestia secreta penetret. t diuini ꝯcilij secreta homibz reuelet. Jo Aug. sup ioh. Johãnes trãscẽdit oia cacumina montiũ arborũ t terrarũ. Ideo scribit Petr⁹ damiani. In speculatõe diuine eẽntie ipe p̃cellit ꝓphas. supergredit patriarchas. apl'os supat. postrẽo toti⁹ hũanitatis intellectuz trãscẽdit. t illic acie mẽtis tẽdit q̃ vix angelica creatura ptingere valet. t Orige. Johes oẽz creaturã visibilẽ t iuisibilẽ supat. oẽz itellectũ penetrat. t quasi deiformis tandem in deũ intrauit. hec ille. Ecce discipulus quem diligebat iesus. Octauũ ꝓuilegiũ est decessio singularis felicitatis. Et ẖ est qđ dixi. i morte dilexit eũ. quia tria ꝓuilegia i morte sibi exhibuit. Primũ est q̃ ipm p se ad tpus sue resolutõis inuitauit. Unde canit eccl'ia. Apparuit charo suo iohi dn̄s iesus christ⁹ cũ discipul' suis et ait. Veni dilecte mi tpus ẽ vt epuleris cuz fratribz tuis. Sc̃m ꝓuilegiũ est q̃ ipm die dñico ad se ipm recepit. Nã ẖ die mũdus assumpsit exordiũ. mors interitũ. t vita ꝓncipiũ. vt dicit Beuerinus thr̃ in cano. lxxv. di. c. de die. vbi dr. q̃ die dñico gestũ q̃q̃d i signe a deo factũ ẽ. Terciũ ꝓuilegiũ ẽ q̃ ipz a morte t martyrio dolozis ꝓtuauit ¶ Et ẖ ẽ scdm membrũ. s. rñsio christi gl'iosa. cũ sbdit Sic eũ volo manere donec veniaz quid ad te. tu me seqre. Ar hoc dicto alĩq̃ estimabãt iohãnẽ nõ debere mori. vt dicit i textu. Exiit sermo inter fratres quia discipul⁹ ille nõ moritur. Ar hoc nõ est. quia dicit phs. i. de generatione. Omne generabile est corruptibile.

Theophil⁹. Dñe qđ ozik moziℓ. ꝛ Deb. ix. Statutū est omni hoi semel mori. Jō inq/rit ps. lxxxviij. Quis ē hō q̄ viuit ꝛ nō vide/bit mortē. q. d. nullus. Jō hūc sensum ioh̄es p se excludit in textu dicēs. Et nō dixit ihs: qz nō moziℓ. sz sic eū volo manere donec ve/niā. Et h̄ aliq̄ sic exponūt. s. ad iudiciū Et isti dicūt ꝙ trāslatus sit ioh̄es in paradisum. eo ꝙ corpus eius nō est inuentū i sepulcro: sz reū ti cū enoch ꝛ helya debere et pati p xp̄o. Sz alij dicūt ꝙ adhuc viuit in sepulcro. nā terra surrsum scaturit. ꝛ dicūt hoc causari ex anh̄eli tu. Sed hoc reprobat Aug. quia paruā ḡti am christ⁹ dilecto suo fecisset si ceteris ap̄lis in gl̄ia regnātibꝫ ipe sub terra dormire dicat Nam min⁹ btūs est si dormiēs viuit q̄z si be at⁹ viueret cū xp̄o. Jdeo ille text⁹. Sic eum volo manere donec veniam. intelligitur p̄m Christ. id ē. nolo ipm p martiriū ꝛ summari. sz volo eū manere. s. ad p̄dicādū donec veni am. s. p mortē. ꝛ recipiā eū i eꝛna tabernacula Et factū ē. qz dic̄ Hiero. sup ep̄laz ad Gal. Plenus senio. s. xcix. annoꝝ fouea ītrauit. et dulciter obdormiuit. Rō p̄m Socc̄ū cur eū a martirio ꝛfuauit. Rñdet in recōpensam il li⁹ doloꝝ quē sb cruce pt̄ulit. Q̄ q̄s cogita/re sufficit q̄nta pena eū repleuit dū pijssim⁹ mḡr crucē sustinuit in cui⁹ pectore p̄ori nocte recubuit. ꝛ ei dulcissimā mrem cōmendauit. Tercio ihs dilexit eū post mortē. qz ꝛfuauit eum ab incineratōe. Unī Leo papa. Uenier̄t oēs gentes ꝛ obstupescēt miraculū oib̄ secu lis inauditū q̄ i sepulcro vbi est dom⁹ p̄miū nascitur panis angeloꝝ.

¶ Sermo xxv. ¶ Ad idem

Amantissimus dñi habitabit confidenter. scribitur Deutero. xxxiij. c. ꝛ applicat ad ho/norem bti ioh̄is in festo hodierno. ¶ In ver/bis p̄missis duo tangunt. Primo ponit ex/cellētiā charitatis. Secōo subiūgit frequntiā se/curitatis. Primū ibi. amātissim⁹ dñi. Secm ibi. habitabit confidēter. De p̄mo dicit. Amā tissimus dñi. Videm⁹ q̄ plures filios q̄s te nerrime diligūt ab omni molestia custodiūt Propter qđ plures thobie voluerꝫ q̄ eū pe grinari miserūt. timētes ne aliqđ molestie ac cidisset ei. vt p̄z Thob. xi. Filz Jacob in/cōsolabiliter voluit amisso ioseph quē dile/xit valde. Gene. xxxvij. Et qz saluator nr̄ p̄ alijs discipul⁹ Johem dilexit, propter qđ euz a molestia violēte mortis ꝛfuauit, propter quod amātissim⁹ dñi dr. ¶ Pro q̄ sciēdū q̄ deus nos oēs diligit cmuniter. tñ aliq̄s diligit singulariter. vt sctm̄ ioh̄em euāgelistā. de q̄ dictū ē in p̄cedenti p̄mōe. Sed di. q̄ sunt tñ hi q̄ singulariter ab eo diligūt. Rñdetur sunt hi q̄ singulariter eū diligūt. iuxta illd̄ p uerb. viij. Ego diligentes me diligo. Sunt enī diligētes deū in duplici differētia. Aliq̄ diligūt deū cmuniter. aliq̄ singulariter. Pri mo cōmuniter. vt sunt illi q̄ diligunt deū cō muni dilectōe q̄ necessaria ꝛ satis ē ad salutē Et sunt tria signa cmūis dilectōis p̄primū vitare pecc̄ata mortalia. secm libenter audire v̄bum dei. terciū custodire dei mādata. Dixi p̄mū signum dei dilectōis ē vitare mortalia pctā. de q̄ ps. xcvi. Qui diligitis dñm odi/te malū. Dicit enī Aug. in ome. viij. sup Jo/hā. Charitas et mortale pecc̄atū opponunt. ideo stare nō possunt in eadē volūtate. ꝛ nisi vnū radicit⁹ expulsum fuerit reliquū plāta/ri nō poterit. Nā cū incipis deū diligere tūc incipis odire qđ sibi est ꝛriū. i. pecc̄atū. Jdeo si ad huc delectaris in pctō mortali. s. superbia auaricia luxuria ꝛc. tūc est signū q̄ nō diligꝫ deum. De quo Hre. Qui adhuc illicita de sideria defluxit pfecte deū nō amat. Secm̄ signū dilectōis ē libenter audire verbum dei. De quo Eccl. ij. Qui diligunt illū ꝛfuabūt mandata illi⁹. qz amātes delectant in sermo nib̄ amatoꝝ. siue sint p̄mones inspirati siue scripti siue exteri⁹ auditi. ex illis capiūt expi mentū aliorū effectuū. quia dicit Chrisost. Mos ē amantiū vt amorē suū silentio tace re neq̄unt. propter qđ dicit saluator Joh. xiiij. Si q̄s diligit me p̄monez meū ꝛfuabit. Si aūt renuis dei v̄bū signū est q̄ nō diligis eū. De quo. ij. Joh. i. Dis q̄ nō pmanet i doctri na xpi deū nō amat. quia scribit Johā. viij. Qui ex deo est v̄ba dei audit. Aug. Uerbum dei ē pbatoriū p qđ filij dei discernūt a filijs diaboli. Terciū signū ē custodire dei mādata Joh. xiiij. Qui diligit me mādata mea ꝛfuabit. q̄ aūt mādata dei trāsgredit signū ē q̄ deum nō amat. Symon d̄ cassia. Quid ē q̄ dr eo diligo regē si ei⁹ nō custodio legē. Regis dilectio est ei⁹ p̄cepti adimpletio. Et illa sūt tria signa cmūis dilectōis. Et si habes illa signū est q̄ deū diligis ꝛ diligeris ab eo ¶ Item sunt alia tria signa sp̄ecial' dilectōnis dei. Primū signū ē oīm rpaliū abrenūciatio ppter deū. ita q̄ nō sit aliq̄ res trāsitoria ꝛ tē palis tibi ita chara quin ipaz libenter velis

De sctō Johāne euāgelista

relinquere ꝓpter deū sicut et seruare. Nā charitas nō querit q̄ sua sunt sed q̄ iesu xp̄i. i. ad Thoz. xiij. qz ꝑm Piero. Perfect⁹ fuus sc̄ristī nihil q̄rit ꝑter xp̄m. Et talē singularē charitatem habuit iohes. qz reliq̄t retia ⁊ p̄rem Mat. iiij. Inquit ei Aug. Quātū q̄s ꝛspicit tantū diligit. Jp̄e reliq̄t mūdū. reliq̄t carnem sibi ꝛspōsatā. Ecce singularis ⁊ pfecta ei⁹ charitas. ō q̄ Greg. viij. mor. Ad culmē pfectōis tēdūt q̄ exteri⁹ cūcta ꝛrelinquūt. ḡ a xp̄o merito dilect⁹. Scōm signū spēal' dilectōis ē adūsitatū patiēs toleratō. ita ꝙ nulla sit tribulatio ⁊ pena q̄n vult eā ita libēter sustinere sicut euadere. quia dicit apl's. i. ad Thoz. xij. Charitas oia suffert Ratio quia charitas mentē ab amoze hiu⁹ mūdane vite auertit. iō hoiez q̄si insensibilē reddit. De quo Orige. sup ep'lam Ro. i. Dū in dei amore pfecte sumus sensum doloris nō recipim⁹. vt impleat illud puer. xij. Non ⁊tristabit iustū q̄cq̄d ei acciderit. Talem charitatē habuit btūs iohes. Jp̄e eni fuit cesus cū alijs apostolis. vt scribit Actuū. v. Jbāt apli gaudētes a ꝛspectu ꝛcilij q̄m digni habiti sunt pro noie iesu ꝛtumeliā pati. Terciū signū spēal' dilectōis dei est nō solū aduersitates patienter pati sed ⁊ mortē. Canti. viij. Fortis est vt moꝛs dilectio. Et hec est singularis charitas ⁊ ꝑfecta. De qua Orige. Tāto amoꝛ altioꝛ q̄nto volūtas ad mortē sit patioꝛ. Tal' fuit charitas btī iohis. qz habuit patā volūtatem moꝛiēdi ꝓ xp̄o. vt ptz i passiōe sibi illata a domiciano i ardoze feruētis olei. Nā illa singularis et pfecta charitas causat ꝫ vt si hō nūq̄z ꝛeteret ꝑmiū recipe a deo tñ adhuc vellet libēter pati tribulatōes ⁊ mortē ꝓ deo vt esset xp̄o ꝛformis. ⁊ vt ageret charitatiuā retributōz ꝓ sua passiōe. iō ꝓ se scribit. i. Joh̄. iiij. Perfecta charitas foꝛis mittit timorē. q̄ timet nō ē pfect⁹. Idcirco sine timoze p̄dicauit. ꝑpter qđ singulariter eū amauit ꝙ ōz amantissimus dñi Sz di. quem pl⁹ dilexit. an Johem vl' Petꝛ. Rñdz sctūs Tho. sup. iij. sentētiarū. di. xxxij. triplex ē differētia dilectōis. Pria ꝛsistit i familiaritatis ostensiōe. ita magis dilexit iohem q̄z petrū. qz maioza signa dilectōis sibi oñdit. Secda ꝛsistit i donoꝛ collatōne. ⁊ ita magis dilexit petrū. qz maioza dona ei ꝛcessit. qz ei ecclīaz sctām ꝛmisit. ⁊ claues regni celoꝛ tradidit. Tercia dilectō ꝛsistit i p̄cordiali amoze. ⁊ ita vnūquēq̄z discipulū dilexit. Joh. xij. Cū dilexisset suos vsq̄z i finē dilexit eos. Sz dicores. pl⁹ debebat diligere petrū. qz plus dilexit xp̄m. eo ꝙ scribit Prouer. viij. Ego diligētes me diligo. Et etiā de petro legit illō Joh. vl. Simon diligis me pl⁹ his. rndit. tu sc̄i dñe qz amo te. ℞ Dic̄ venerabil' Beda Petr⁹ dilexit feruēti⁹ et diligebat forti⁹. Johes ꝙo diligebat dulci⁹ ⁊ diligebat familiari⁹. Et sctūs Tho. sup. iij. Petrus plus dilexit xp̄m in mēbris suis. sed iohes pl⁹ dilexit christum in seipo. Jdeo petro cōmisit curā membroꝛ. iohi ꝙo curā mris sue que ad p̄sonam ipi⁹ ꝛspecialiter ꝛspectabat. Unde ⁊ petr⁹ a xp̄o pl⁹ diligebat ad affectū interioꝛē. qz donum maioris charitatis erat ei tūc collatū. sz iohānes pl⁹ diligebat quo ad signa maioꝛ familiaritatis. vt patz in ꝑmone p̄cedēti. Di xi secūdo subiūgit cōfidentia securitatis. ibi. habitabit cōfidēter. Pro quo sciendū ꝙ sanct⁹ Johes euāgelista secure vixit. secure obijt. secure regnat. ℞ Pio secure vixit. qz in dei charitate vixit. ⁊ charitatē vsq̄z i finez vite sue p̄dicauit De charitate sc̄p̄ sit. i. Joh. iiij. Deus charitas ē. q̄d digni⁹ ē deoꝛ nihil. ⁊ q̄ manet in charitate in deo manet. q̄d securius q̄z i deo maneret. Et sc̄dit. ⁊ de⁹ in eo. q̄d iocundius ꝛ nihil. Jdeo Hugo in li. de laude charitatis. Dilige deū ⁊ fac q̄cq̄d vis. oia sacramenta hr̄e potes ⁊ mal⁹ esse potes. sed cū charitate mal⁹ ee nō potes. et ꝑ ꝛsequens securi⁹ es. eo ꝙ dicit Aug. Cū charitate nemo damnat. ⁊ sine charitate nemo saluat. Jdeo apl's ad Col'. iij. Sup oia habete charitatē qđ est vinculū pfectōis. Nā ꝑm Aug. Non nūerositas opeꝛ. nō diuturnitas tēpoꝛ. sed maioꝛ charitas auget meritū et p̄miū. s. essentiale. Et sic securat hominē. Dicit ei Hugo i li. de laude charitatis. ꝙ charitas ē fons ꝓpus de q̄ nō ꝛmūicat alien⁹. Hēs ieiunam⁹ oꝛam⁹ ⁊ eccl'iam intram⁹. sz q̄d ē sine charitate. nihil. Jō Aug. Ubi charitas est q̄d ꝓdesse p̄t. et vbi adest q̄d obesse p̄t. nihil. Et hanc iohes habuit iō ꝛfidēter vixit. ℣ Secūdo secure ⁊ ꝛfidēter obijt. qz mltā assistentiā habuit. Primo ꝛscientiā assecurātem. Uñ apl's. ij. Thoz. i. Gl'ia nr̄a hec ē testimoniū ꝛscie nr̄e. qz ꝛscia nr̄a erit testis i iudicio. vt habet Ro. ij. Testimoniū reddente illis ꝛscientia ipoꝛ in die cū iudicabit dominus occulta hominū. Jdeo valde debem⁹ discutere ꝛscias nr̄as. vt dicit Gre. ⁊ habet. xi. q. iij. inter verba. Non hominū linguas sed ꝛscientias curare debemus. Nam cum i teste inuenit aliq̄d falsitatis. tūc totū testimoniū

ꝛecolorabilē. vt dicit Amb. ⁊ hꝝ. iij. q. ix. c. pura. Pura sit ⁊ simplex series testimonij. Si aliq̄d addat totā fidem testimonij mēdacio ꝯcolorat. Sic erit in iudicio dei de ꝓscientia. Jaco. ij. Offendens in vno factꝰ ē oīm reus Ideo puer. iij. Oīm custodia serua cor tuum id ē. ꝓscientiā. Nam ꝓscia dr cordis scientia. qz cor noscit q̄d agis vl dicis. vel qua intētō ne dicis vel agis. Propter qđ dicit Socrates. Plꝰ attēde ꝓsciaz q̄z famā. In fama falli potes. i ꝓscia ho raro vl nunq̄z Hre. Quid obest si oēs homes me accusant. ⁊ ꝓscia excusat. ⁊ ecōuerso. Quid pdest si oēs homes laudant et excusant ⁊ ꝓscia accusat. Et sic sctūs Johānes secure obijt. quia puritatē ꝓscientie habuit. ⁊ charitatē dei et primi. vt scribit i. Joh. iij. Nos scimus qm̄ trāslati sumꝰ de morte ad vitā quoniā diligimꝰ frēs. Scđo habuit sibi christū associantē. Vñ canit ecclesia. Apparuit charo viro suo iohi dicens Veni ad me pus ē vt epulerꝛ i conuiuio meo cum fratribꝫ tuis. Q̄ q̄z securꝰ est ille cū quo est christꝰ verꝰ deꝰ ⁊ hō. De q̄ Rom. viij. Si deus p nobis q̄s ꝫ nos. ⁊ Job. xvij. Pone me dñe iuxta te. ⁊ cuꝰ vis manꝰ pugnet cōtra me. q̄si di. nullius. Nō habet opꝰ timere. Unde ps. psal. xxvi. Dñs ptector vite mee a quo trepidabo. Et sic btūs iohes confidēter obijt. qz christus secum fuit ⁊ eū de hꝫ seculo neq̄ quam cōduxit. Tercio cōfidenter regnat. qz scribitur Sap̄. iij. Justoꝝ anie in manu dei sunt. q̄d securiꝰ q̄z quē tenet dei manus. quia christꝰ dixit Joh. x. Nemo rapiet eos de manu mea. qz fortissimus. Unde Job. xij. Apd dominū est sapiētia et fortitudo. Et Sap̄. v Dextera sua ꝓteget illos. Idcirco securi. Apoc. xxi. Nō est amplius neq̄z luctus neq̄z clamor neq̄z dolor. sed implebit illud Isa. xxxij Sedebit populꝰ meus in pulcritudie pacis ⁊ in tabernaculi fiducie et in requie opulenta Quam nobis cōcedat deus pater et filius ⁊ spiritussanctus.

Sermo xxvi. Ad idem

Aquila grandis magnaꝝ alarū. lōgo mēbrorū ductu. plena plumis ⁊ varietate. venit ad libanū ⁊ tulit medullā cedri. id ē den ker cederꝝ boms. ⁊ summitatē frondiū eius euellit. ⁊ trāsportauit in terrā chanaan. scribitur Ezech. xvij. et ꝓponit ad honorē bti iohannis euāgeliste in festo hodierno. In hꝫ bis pmissis beatus Johānes cōmēdat a duobus. primo a vite scitate. ibi. Aquila grandis magnaꝝ alarū. Secūdo cōmendatur a doctrine dignitate. ibi. venit ad libanū et tulit medullā cedri. Dixi primo cōmēdatur sanctꝰ Johānes a vite sanctitate. Et cōgrue ac merito. quia debet ꝑdicatoꝛ bonū i se facere q̄z alios docere. qz scribit Mathei. v. Qui fecerit et docuerit hic magnꝰ vocabitur in regno celorū. Jdeo Actuū. i. Jhs cepit facere ⁊ docere. Primo fecit. post hꝫ docuit. nobis in exemplū. quia dicit Leo papa Efficacioꝛ est vox exempli q̄z ꝛbi. Hre. Cuiꝰ vita respicit restat vt eiꝰ ꝑdicatio cōtemnat. Idcirco merito cōmendat primo iohannes a vite sanctitate. Et hoc est in quattuoꝛ. Primo a charitatis magnitudine. ibi. aqla grādis. Fuit enī magnus in dilectōe dei. Augꝰ. Quantū quis despicit intantū diligit. Ipse enī reliquit rete nauē et pr̄em. ⁊ secutus ē dominū. Secutus ē enꝫ in vita vsq̄z ad crucē. in quo apparet magnitudo dilectōis. Secūdo cōmendat a cōtemplatōis celsitudine. cum dicit. magnaꝝ alaꝝ. Pria ala ē dextrascz dilectio dei. secūda sinistra. ⁊ est dilectio pximi. que dicunt bene magne. qz in his dependet lex et pphete. Mat. xxij. Et quanto iste due ale maiores sunt. tanto homo altꝰ volat in cōtemplatōe. Richar. Scđm mensuram dilectōis erit mensura manifestationis Sic beatꝰ iohānes fuit tanq̄z aquila. Nam sicut dicit Grego. Aquila se ad altissima eleuat vt p̄e nimia celsitudine vix videt. tamē gratia pastus ad infima interdū descendit ⁊ lepusculū in terra aut piscem in mari capit. Ita beatus Johānes celestis aquila volauit altissime. Volauit enī paulus ad tercīū celū sicut testatur hoc. ij. ad Thoꝛ. xij. Scio hominē in christo ante annos q̄tuoꝛdecim raptum in tercīū celum. Sꝫ iohānes volauit sup omne celū vsq̄z ad ipm̄ deū. sicut hoc testatur Augꝰ sup iohem. Trāscendit ingt iohānes omnia cacumina montiū. oēs campos aeris. omnes altitudines siderū. omēs choros angeloꝝ. Distinguit enī Dyonisiꝰ in li. de trinitate tres celos spūales. s. spiritū hūanum. angelicū et diuinum. Trāscendit igit sanctus iohannes spiritū hūanū ⁊ angelicū ⁊ puenit vsq̄z ad diuinū. De quo Isa. liij. Ecce intelliget seruus meꝰ et exaltabit ⁊ eleuabitur ⁊ sublimis erit valde. Fuit enī exaltatꝰ sup spiritū humanū. eleuatus sup angelicum. ⁊ sublimatꝰ in deū. Cui alludit Orige.

De scto Johãne euãgelista

Beatus inquit Johes vltime supuolauit ñ solũ que audiri ac intelligi pñt. verumetiã q̃ omnem intellectũ et sensum excedũt. z si altius volasset omnẽ itellectũ trãscẽdisz ¶ Attamẽ ad instar aq̃le interdũ ad ima descẽdit. z se cũ creaturis occupãdo recreauit. sic ꝛ legit in hystoria eccl'iastica. cũ pdix viua ei oblata fuisset ille eã quasi demulcendo tetigit z tractauit. Quod quidã adolescens vidit et dixit socijs suis. Ecce quõ ille senex vt puer cum auicula ludit. Hoc btũs iohãnes per spiritũ cognoscẽs vocauit adolescẽtẽ z dixit. quid i manu tenes. Respondit. arcũ Cui iohãnes. quid cum eo facis. Respondit. aues sagitto. cui apostol⁹. qualiter. At ille cepit arcũ tendere. z cum sibi nõ loquerẽt tensum distendit. Cui iohannes. Quare arcum distendisti. At ille. Si diutius teneret tẽsus infirmior redderet. Ad quem iohãnes. Sic z humana fragilitas ad ꝺtemplatões min⁹ valida fieret si sp in suo rigore psisteret. oportet igitur interdũ cõdescendere hũane fragilitati ꝛc. Seneca in epl'a ad Lucillũ. Interdum animo tuo reqem dato. Aristo. viij. politicoꝝ. Omnis laborãs requie indiget. Nã vita hominũ consistit in labore et requie. vt dicit philosophus in longitudie z breuitate vite. Nam semp quiescere causat pigriciaz. z labor nimi⁹ causat defectũ. Alternatis igit vti est delectabile. Sic vita spũalis ꝺsistit i actõe et cõtemplatõe. quã exercuit btũs iohannes ¶ Tercio ꝺmẽdat btũs Johãnes a vite lõgitudine. cũ dicit. longo mẽbrorum ductu. quia diuti⁹ alijs vixit in hoc mundo. quia .xcix. annis vixit ¶ ꝓ ¶ Quãta fuerunt ei⁹ merita. Nã adulti dũtaxat sũt due cause viuẽdi. s. ppẽ mala penitere z bona augere. Mala notabilia ñ fecit. z a iuuentute vsqz ad seniũ in bonis operibꝫ pfecit. vt potuit dicere illud p̃s. psal. lxx. De⁹ docuisti me a iuuentute mea. vt ipe dixit christo. vt habet in ei⁹ legenda. Ecce ago tibi q̃ custodisti corpus meũ ab oñi pollutõe. z aiaz meã sp illumiasti. et nõ dereliq̃sti me ¶ Quarto cõmendat a ꝑfectũ plenitudine. cũ dicit. plena plumis z varietate. i. abundantiã virtutum habuit z diuersitatẽ. Q̃ qz pulcra varietas. nigredo hũilitatis. albedo puritatis. rubedo charitatis. Ipe enī habuit nigredinẽ hũilitatis. quia cũ de se loquit causa hũilitatis nomen suũ nõ expmit. sed tanqz de alio loquẽs dixit. Uidit illũ discipulus quem diligebat ihesus. Itẽ habuit albedinẽ castitatis. qz virgo electus a dño. z virgo in eũ pmãsit. Atiã habuit rubedinẽ charitatis. qz dei amore inflãmatus fuit. ita q̃ in epistolis suis pmaxime de charitate scripsit. Et in senio q̃quid loquebat de charitate dixit z hortabat dicẽs. Diligite iuicẽ frẽs. ita vt discipuli mirarent dicentes. quid h̃ cõtinue resumeret. respõdit. Si charitas assit z sufficit. ita q̃ ꝑps de eo pt dicere illud Canti. v. Dilectus me⁹ cãdid⁹ et rubicũd⁹ electꝰ ex milibꝫ. candid⁹ ꝓpter puritatẽ. rubicũdus ꝓpter charitatẽ. electus ex milibus ꝓpter pfundã hũilitatez ¶ Dixi secõdo ꝺmẽdat btũs iohes a doctrie dignitate. De q̃ subdit. Uenit ad libanũ. i. ad ꝑpm. Dicit enī Piero. Mons libani ẽ mõs cõfidentie et securitatis. Ibi enī tute q̃scit a venenosis serpentibꝫ. quos mons ille sua aromaticitate viuere nõ pmittit. ita ī christo ẽ securitas. Bern. et Lassiod. sup p̃s. lxxij. Nil securi⁹ q̃z q̃ illi totũ cõmittimus. qz ipe ẽ pax nostra qui fecit vtraqz vnũ. ad Eph. ij. Ipe est qui dixit Joh. xvi. In mũdo pssurã habebitis. in me autẽ pacẽ. In isto autẽ monte glorioso est altissim⁹. i. deus. id ẽ maiestas diuitatis. psal. lxxxij. Tu solus altissimus sup omnẽ terrã. Ad hanc volauit beat⁹ iohãnes aquila celestis. z tulit medullã cedri. i. gratiã spũssancti dulcissimã hausit q̃ alti⁹ de diuinitate scripsit. z euellit summitatẽ frondiz eius. id ẽ de diuinitate eius altiorẽ cepit itellectum. z trãsportauit in terram chanaan. i. in hoc mundo exposuit. Chanaan interptat trãsmutatio. z significat instabilitatẽ huius mũdi. qui nunqz in eodẽ statu pmanet. Job xiij. Pro quo sciendũ q̃ ille celestis aq̃la iohannes de illo cedro eterne dignitatis septꝫ plicem medullã tulit z recepit. ¶ ꝓ ¶ Prima fuit medulla specialis exaltatõnis. Secunda secrete reuelatõnis. Tercia sapientie salutaris. Quarta dulcis ꝺsolatõis. Quinta ardentis dilectõis. Sexta firmissime vnionis. Septima totius pfectõis. Primo hec celestis aquila beat⁹ iohannes volãs duabꝫ alis. id ẽ gemina dilectõe dei et primi ad mõtem libani. i. ad candidã humanitatẽ christi dñi recubuit in cena supra pectus ei⁹ tulit inde medullã specialis dilectõis. ō q̃ Isa. lij Ecce intelliget seruus meus: exaltabit ꝺ sublimabitur: et sublimis erit. vt patet supra ī primo mẽbro. Dicit enī Ambro. in lib. ꝺmonũ. Omne volens eleuari ad deuz oportet vt sit purũ leue et subtile. Johãnes igit altissime eleuat⁹ ẽ. qz fuit pur⁹ sine admixtiõe terrene

anaricie. ḡa ola reliq̄t. Matt. iiij. Fuit leuis sine p̄dero sitate carnal' ⁊ cupiscētie. q̄ ꝓ go electus a dño. Subtil' sine grossitudie mor talis pcti seu culpe. quia dilect⁹ a dño. Ideo compar soli. Eccli. l. Quasi sol refulgens sic iste effulsit in templo dei. Nā ꝑm Ber. sol est purior oīb⁹ planetis. ⁊ altior i situ suo. sic btūs iohānes purus erat in puritate ꝑ ginalis mundicie. quia virgo erat mēte ⁊ corpe. Ideo valde exaltatus est i hac vita in intelligentia secretorū dei. ⁊ in eterna beatitudie. in claritate ppetue glie. Ideo compar ange lo. Apoca. vij. Vidi alterū angelū ascendētez ab ortu solis. Et sic q̄cunq̄ ad exemplū bti iohānis vult eleuari ⁊ terrenis ad celestia sit purus sine auaricia. sit leuis sine luxuria. sit subtilis sine supbia. aut alteri⁹ culpe mortal' macula. ¶ Secūda fuit medulla secrete fue latois. De quo Anſ. O altissime euāgelista rum dei sup aplos dulcissime dilecte iohannes. Tu es ille discipul⁹ q̄ sup illū sctissimū pectus q̄uisti. vbi ⁊ secreta celestia hausisti. ⁊ dicere potuisti illō Cāti. ij. Introduxit me rex in cellā vinariā. ordinauit i me charitatē. quia tu introductus es in secretariū eterni regis. in quo tibi reuelata sunt archana dei. ¶ Reuelauit eni sibi tria secreta. Primo reuelauit sibi suā gl'iosam trāsfiguratōem in monte thabor. Mat. xvij. In qua ipe cognouit secretū eterne ētatis. Secundo reuelauit ei resuscitatōez puelle filie p̄ncipis archisinagogi. Mat. ix. in qua cognouit secretuz diuine miseratois ⁊ hūane saluatois q̄ velit nos reducere de morte ad vitā. Joh. x. Ego veni vt vitā habeāt et abundanti⁹ habeant. Tercio reuelauit sibi traditorē suū iudā. in quo cognouit patientiā passiois. iuxta illō Isa. liij. Oblatus est q̄ ipe voluit. Sil' cognouit ibidem secretū hūiliatiois xp̄i. iuxta illud ad Phil. ij. Exinaniuit semetip̄m. q̄ a discipulo tradi voluit. ¶ Tercia medulla fuit medulla sapiētie salutaris. De q̄ Eccl. xv Aqua sapientie salutaris potauit eos. Nec mirū q̄ btūs iohes fuit plenus sapiētie salutaris. q̄ ad fontē diuine sapientie sedit. Lor nanq̄ christi vt ait aplus Col. ij. plenū fuit sapiētie et sciētie dei. quia ipe est fons de quo Eccli. i. Fons sapientie ꝙbū dei in excelsis. Sup hunc fontē recubuit. de illo aquā salutarem sapientie hausit. De q̄ Isa. xij. Hauriet is aquas i gaudio de fontib⁹ saluatoris. Quarta fuit medulla dulcissime ꝯsolatois. Unde p̄s. xciij. Scōm multitudinē dolorum meoz ꝯsolatōes tue letificauerūt aiam meā. ¶ Btūs iohānes triplicē habuit dolorē in hac vita. Primū q̄ fuit relegat⁹ in exiliū Scōm q̄ fuit in doliū feruētis olei missus. Terciū q̄ fuit veneno potat⁹. Cōtra p̄mū dolorē christi⁹ eū dulcissime ꝯsolat⁹ fuit q̄n celū sup eum aperuit. ⁊ se sibi amicabiliter ostendit. Unde Apoca. i. Vidi ego iohānes s. per spūalē intelligentiā septē cādelabra aurea. ⁊ in medio septē cādelabroz aureoz vidi simile filio hois vestitū podere. i. veste talari p̄cinctū ad māmillas zona aurea. Caput aūt ei⁹ ⁊ capilli erāt cādidi tanq̄ lana. ⁊ facies eius sicut sol lucens in virtute sua. et cū vidissem eum cecidi ante pedes ei⁹ tanq̄ mortuus. et posuit dexterā ei⁹ sup me dicēs. Noli timere iohānes. ego sum ꝯsolator tuus qui te cōsolar' in oīb⁹ tribulatōnib⁹ tuis. Contra secundū dolorē. s. bullientis olei fuit cōsolatus. s. quādo angelus demōstrauit ei fontez aque viue. Apoca. xxij. cōtra ardorē olei. Cōtra terciū dolorē. s. cōtra veneni potatōez cōsolatus fuit q̄ venenū bibit et nullā lesionez sibi intulit. De quo Marci vlti. Si mortiferum q̄d biberint nō eos nocebit. ¶ Quinta fuit medulla ardētissime dilectois. Unū Die remie. xxxi. In charitate ppetua dilexi te. ideo attraxi te miserās. Reuera traxit eū p̄mo de terrenis occupatōib⁹. q̄ de mari. Mat. iiij. Scdo traxit eū de carnalib⁹ delectatōib⁹. q̄ de nuptijs. vt dicit Hiero. in plogo. Tercio traxit eum de mortis penalitatib⁹. Joh. xxi. Sic eū volo manere donec veniā. s. ad tollēdum eū sine martirio ꝺ ꝫ mūdo. q̄ dic Hiero. sup eplam ad Gal. q̄ in pleno senio foueam intrauit quadratā. ⁊ ibi dulciter in dño obdormiuit. Nō ꝑm Soccū ē in recōpensaz illi⁹ doloris quē tpe passiois xp̄i sb cruce ptulit. Quis eni cogitare poterit quantā penaz cor ei⁹ sustinuit cū eius pūssim⁹ mgr sup cuius pectus reqeuit ꝺ ori nocte. i die de cruce loq̄ns ip̄m mri sue dulcissime ꝯmēdauit dicēs Ecce filius tuus. ecce mater tua. Reliqua dilectois signa vide supra in ꝑmone p̄mo. ¶ Septa medulla quā tulit ꝺ cedro ētatis ꝺ mōte libano. i. de candidissima humanitate xp̄i fuit medulla firmissime vniois. quia iohannes vnitus erat christo per vinculū dilectois. ⁊ christus iohāni. Et dicere potuit illō Cāticoz. ij. Dilectus meus mihi. supple vnit⁹. ⁊ ego illi. Johānes erat vnit⁹ dupliciter xp̄o Primo in carne ꝑm naturā. quia naturaliter ab vno genere p̄cesserunt. quia mater io

hānis z mater christi due erāt sorores. z iō vinclo carnal' ppinqtatis nūcti erāt. Secū do meli⁹ erāt vniti fm aiam p gtiosam amicitiā ppter p̄uilegiū virgitatis. Prouer. xvij Qui diligit cordis mundicīā habebit regez amicū. Sed iohes multū dilexit mūdiciaz cordis z corpis. Ideo per gtiosam amiciciaz insepabiliter ꝺiunctus est fm animā eterno regi christo. Sap. vi. Incorruptio p̄ximuz facit deo. Tercio optime fm spiritū. spirit⁹ beati iohānis vnitus erat deo: z erat q̄si vnus spūs vnitus cū eo. i. ad Thoz. vi. Qui adheret deo vnus spūs efficit cū eo. Et sic iohānes dulcissime adhesit deo in spū. vt dicere potuit cū p̄s. lxxij. Mihi adherere deo bonū ē. qz in hac vnione spūs iohānis cū spiritu dei erat vnitus p dulcissimā gr̄am spūsancti. in q̄ iohannes i hac vita p̄gustauit dulcedinē eterne btitudinis. Septima medulla fuit totius pfectōnis. Unde Luc. vi. Perfect⁹ erit discipulus si sit sic̄ magister ei⁹. Un̄ Aug⁹. Perfectus ē q̄ fm legē mētis vitā gubernat. z diligētissim⁹ inq̄sitor veritatis btūs iohānes totā vitam suā gubnauit fm legē rationis. z legem scriptā in corde suo pfectam per spiritū sanctū. Et etiā pfundissimus inquisitor fuit eterne veritatis. vt patet i suis scriptis. Et pfectus erat in intentōe perfector. quia cū ardēti ꝺsiderio intēdebat in omnib⁹ honorē dei et charitatē p̄imi. z innocentiā suūp̄ius. z finale p̄mium eterne btitudinis. Et in his quattuor cōsistit perfecta virt⁹ seu vita sanctorū. que omnia in se habuit. vt patet in eius legenda.

Sermo xxvij. Ad idem.

O Wartuz anīal simile erat aquile volanti. scribit Apoca. iiij. c. z applicat ad honorem sancti iohānis in festo hodierno. Legit in p̄fato ca. q. Johānes vidit ostiū apertum in celo. z sedes posita erat i eo. Et Spiritualiter. per celū intelligit eccl'ia militans. qz sicut in celo. i. in ecclesia triūphāte regnat deus per gloriā. sic in hoc celo. i. in eccl'ia militante p gr̄am regnat. Ecclesia dicit celū propter scie claritatē qua fulget. z ppter stellarū id ē fideliū varietatē quā cōtinet. Ostiū huius celi est christ⁹. Joh. x. Ego sum ostiū. per me si q̄s introierit saluabit. Hoc ostiū ē apertū. nulli claudit. neminē eni ad se venientē repellit. Joh. vi. Omne q̄ venit ad me nō ej̄ iciam foras. Et ecce sedes. i. autoritas seu cetus platoz posita. i. ordinata erat in eo. s. in celo. i. i eccl'ia militāti. p̄s. x. Dñs i celo sedes eius. In eccl'ia militāti ordinauit autoritatē iudicij̄ p platos. s. apl'os. epos. reges z p̄ncipes. Prouer. viij. Per me reges regnāt. Ergo sedes. i. autoritas ꝺ posita. qz plati p positōem statuūt i eccl'ia. ad Ro. xiij. Ois potestas a dño deo est. Johā. xv. Posui vos vt eatis. Idcirco nō debent gl'iari. eo q̄ ptās in est originaliter ab eis sed a deo. Eccl'i. xxxij. Rectoze te posui noli extolli. sed esto inter illos quasi vn⁹ ex illis. Et ideo ponī dicūt qz deponi possunt. Nam q̄cq̄d est ponibile ē et deponibile fm artē. Johā. xv. Posui vos vt eatis et fructū afferatis. Item de depositōne habet Eccl'i. x. Sedes ducū superbor ꝺstruxit deus. z sedere fecit mites pro eis. p̄s. lxxij. Huc hūiliat z hūc exaltat. Dic igit apl's ad Heb. v. Nemo sibi assumat honorē nisi vocatus a deo. Eccl'i. vij. Noli ab homīe quere re ducatū. neq̄ a rege cathedrā honoris.

Ut Regrunt eni ad platū sex. vt figuratur iij. Reg. x. q̄ ad sedē seu ad thronū salomōis ascēdebat sex gꝺibz. ad designādū q̄ sex debz habere q̄ vult ad platōem ascēdere. Prim⁹ gꝺus est innocētia q̄ nulli noceat. et cunctis pficiat. fm q̄ dicit Aug⁹. diffiniens eā. Innocentia est que nec facit miseruz nec deserit miserū. hoc est q̄ nulli nocet sz oīb⁹ pdest. Secꝺus est mūdicia. Unde Isa. lij. Mūdamini q̄ fertis vasa dñi. Hinc est q̄ Aaarō et filij eius p̄cipiunt femoralib⁹ lineis z camisia candida indui. Exo. xxviij. Terci⁹ ē sollicitudo spūalis. Unde ad Ro. xij. Qui p̄est in sollicitudine. s. p̄sit. Nec sollicitudo excludit occupationē tēporalē. ij. ad Thim. ij. Nemo militās deo implicat se secularib⁹ negocijs. Quartus est veritas p̄missionis. vt quod p̄mittit in susceptōe regimis soluat in executōe officij. Unde z tales docet ietro moysen eligere adiutores in quib⁹ sit ꝓbitas. Exodi. xviij. De his quattuor dicit p̄s. xxiij. Quis ascendet in montē dñi. i. in platōem. aut quis stabit in loco sancto eius. i. in platōnis dignitate. Qui reuera locus sanctus est z sanctā debet facere aut recipe sessionē. Respondet ppheta. Innocens manib⁹. ecce primus gꝺus. et mūdo corde. ecce secund⁹. qui nō accepit in vano aiam suā. i. q̄ in vanitatib⁹ nō implicauit aiam suā. ecce terci⁹ gꝺus. nec iurauit in dolo p̄imo suo. ecce quart⁹ gꝺus. Quintus est sapiētia. id ē spūalis iteli-

ligentia. qz scribit Sap. xiij. Vani sūt oēs homines in q̄bꝫ nō est sciētia dei. Dicit notanter scientia dei. nam dicit apls Ro. viij. Prudentia carnis mors est. prudētia autē spūs vita ⁊ pax. Propter ꝙ nō est pax in ecclesia. quia prelati nō habēt prudētiā spūs. sz magis prudentiā carnis et mūdi que mortē ⁊ lites facit. Jaco iij. Nō ē ista sapia desursum descēdens. sz terrena aialis. deifica aūt desursū est. Primū q̄dem pudica ē. deinde pacifica. modesta. suadibil. bonis ꝓsentiēs. plēa misericordia ⁊ fructibꝫ bonis. iudicās sine simulatōe. Baruch. iij. Disce vbi sit prudentia. vbi virtus. vbi itellect⁹ ⁊ sciētia simul. vbi sit diuturnitas vite et virtus. ⁊ infra. Vbi sūt ꝓncipes gentiū qui dominant sup bestias que sunt sup terrā. qui in auibꝫ celi ludunt. q̄ argentū thesaurisant in q̄ ꝓfidunt hoīes. ⁊ nō ē finis acq̄sitōis eoꝝ. fodit. exterminati sunt ⁊ ad īferos descēderūt ⁊ alij in locū eoꝝ exurrexerūt. Filij q̄q agar exq̄sierūt prudentiā que de terra est. Quales sunt alij ꝓlati nr̄i tpis. Sextus q̄dus est zelus animaꝝ. sine quo nullꝰ debet ꝓfici in ꝓlatū. Jō xps ter interrogauit petrū de amore suo. Joh. vlti. ⁊ postea ꝓmisit ei custodiā ouiū suarū. Sed hodie dest zelꝰ animaꝝ ⁊ adest ipletio bursaꝝ. Eze chielis. xxxiij. Dispersе sunt oues mee eo ꝙ nō esset pastor. ⁊ facte sunt in deuorationez oīm bestiaꝝ. ꝓpter qđ coaceruati pereunt oēs vt conq̄rit Bern. Cadit asina ⁊ est qui sublleuet. cadit anima ñ est q̄ cogitet. Talibꝫ pastoribꝫ minat dns Ezechiel. xxxiij. Pastores audite verbū dñi. egoipe req̄ram oues meas Et ꝙ fiet cū dicet. Redde rōem villicatōnis tue. tūc implebit illud Eze. xxxiij. Ue pastoribꝫ q̄ pascunt semetipos. Simon de cassia. Ue significat eternā dānatōnem. Tūc subdit. Et in circuitu sedis. i. ꝓlatoꝝ quattuor animalia. i. q̄ttuor euāgeliste quoꝝ doctrina ꝓlati fulciunt. Unde Hiero. in ꝓlogo super Marcū. Licz plures fuerūt q̄ scripserūt euangelia. tñ tm̄ q̄ttuor sunt q̄ habēt autoritatis testimoniū. q̄ p q̄ttuor ptes mūdi fidē nūciant trinitatis. Et sunt q̄si q̄ttuor rote i quadriga dñi. Et sic alioꝝ euāgelia nō sunt recepta. qz iste numerꝰ figuratꝰ est ꝓmo Gen. ij. in q̄ttuor fluminibꝫ de paradiso egredientibꝫ. q̄ irrigant vniuersam terrā. Secdo in quattuor angulis arche testamēti. Exo. xxv. Tercō in quattuor cornibus altaris holocaustoꝝ. Exo. xxvij. Quarto in q̄ttuor deambulatoribꝫ dom⁹ salomōis. iij. Regū. vij. Quito in quattuor ventis mortuos viuificātibꝫ. Eze chiel. xxxvij. Sexto in quattuor fabris cornua hereseos deꝰcētibꝫ. Zach. i. Septio i q̄ttuor q̄drigis ꝓ orbē discurrētibꝫ. Plena oculis ante et retro. i. ꝙ scripserunt de ꝓteritis et futuris. Et primū animal simile leoni. ꝓ qđ ꝛ intelligit marc⁹. qui est leo ꝓ deserti rugiēs sic incipit euangeliū suū. Vox clamātis in deserto. Secdm aial simile vitulo. ꝓ quod itelligitur Lucas. q̄ de sacrificio qđ maxime fit de vitulis inchoauit. Tercīū aial habens faciē quasi hoīs. ꝓ qđ itelligit matthe⁹. q̄ humanā christi generatiōem describens incipit. Liber generatōis ihu xpi. Quartū aial sile aq̄le volanti. ꝓ qđ intelligit iohes. ¶ Nā aq̄la habet q̄nq; notabiles ꝓprietates. Primo speciositatē. secdo generositatē. tercio callliditatem. i. deceptōem. quarto visus acuitatē. q̄nto volatus velocitatē. ¶ Dixi ꝓmo aq̄la habet speciositatē. ⁊ ei⁹ speciositas attendit in tribꝫ. in alaꝝ magnitudine. in mēbrorum lōgitudie. in plumaꝝ plenitudie ⁊ varietate De his tribꝫ scribit Eze. xvij. Aq̄la grādis magnaꝝ alaꝝ. lōgo mēbroꝝ ductu. plēa plumis ⁊ varietate. Prio iohes habuit alaruꝝ magnitudinē. qz altissime volauit. volauit enī paul⁹ ad tercīū celū. sz iohes sup oēs celū. s. vsq; ad ipm deū. Nā sic dicit Aug. super Joh. Nisi iohes esset sup oia eleuat⁹ nō ita ascēdisset in celū. Ideo canit ecclia. Volat auis sine meta ꝙ nec vates nec ꝓpheta euolauit altius. Et si alti⁹ volasset dic Origeomnē intellectū hūanū trāscēdisset. Secundo habuit membroꝝ longitudinē. Membra aie sunt ꝟtutes aie. que tūc longe sūt q̄ndo sunt perseuerātes et cōtinue. Hāc longitudinē habuit btūs iohes. qz habere cepit ꝟtutes a iuuētute ⁊ vsq; ad senectutē pseuerauit. ps. lxx. Deꝰ docuisti me a iuuētute mea. ⁊ vsq; nūc pnūciabo mirabilia tua. ⁊ vsq; ad senectā ⁊ senīū ne derelinquas me. vt habēt ī legēda ꝙ dixit. Custodisti corp⁹ meū ab oīni pollutōe. ⁊ aiam meā illumiasti ⁊ nō derelisti me. Tercio habuit plenitudinē ⁊ varietatem plumaꝝ. id ē abundantiā ⁊ diuersitatē virtutū. O q̄z pulcra varietas nigredo humilitatis. albedo puritatis. ⁊ rubedo charitatis. Ipe enī habuit nigredinē hūilitatis. cum de se loquit tanq̄z de alio nō exp̄mit nomen suū. sed causa ꝓfunde hūilitatis dixit. vidit illum discipulū quem diligebat ihesus Habuit etiam albedinē puritatis. quia virgo electus a dño. ⁊ rubedinē charitatis.

De scto Johāne euāgelista

qz dei amore inflāmat⁹ fuit. Cantic. v. Dilectus meus cādidus et rubicūd⁹. electꝰ ex milib⁹. rubicūd⁹ ppt charitatē. electꝰ ex milib⁹ ꝓpter ꝓfundā hūilitatē. Scdo aq̄la habz generositatē. Nā ei⁹ generositas attendit in q̄ttuor. Primo nā circa nidū suū nō venat sz a nido lōge venari dicit. Scdo pdā suā non sola ꝫ medit. sed partē alijs auib⁹ erelinq̄t. Tercio qz filios negencres abijcit. vt dic̄ Isido. pullos suos radijs solis obijcit. q̄s vi derit immobilē tenere acie fouet et nutrit. q̄s vero intuitū videt flectere a sole hos tanq̄z negenerel abijcit. Quarto qz p salute filiorū coz suū ponit. cū enī sentit sagittarioz insidias. pullos suos i dorso portat vt si sagitta ꝫ eos dirigat ictū ipa recipiat. Istā q̄druplicē generositatē habuit btūs iohānes. Primo quia in locis vicinis t ꝓpinquis in h̄ mūdo venatus nō fuit sed longe. s. in celū abijt. Et illud verbū quod erat in ꝓncipio apud deuꝫ venatus fuit. Ideo exꝓphetia Ezech. xvij. Aq̄la grādis &c. venit ad libanū. i ad celuꝫ. t tulit medullā cedri. Cedrus est christ⁹ altus potētia t maiestate. hic habz corticez. i. humanitatē. t medullā. i. deitatē. Ceteri euāgeliste tulerūt corticem. qz versati sunt circa humanitatē christi. hic autē tulit medullā. qz ꝙ satus ē circa diuinitatē occultā. Venatus est Marc⁹ in loc̄ vicinis. qz dicta matthei collegit t in euāgelio suo posuit. Venatus est matthe⁹ in locis vicinis. qz carnalez christi generatiōem texuit. Venat⁹ ē Lucas in locis vicinis. qz xpi infantiā disseruit t a a virgine maria didicit et ꝺscripsit. Sz iohānes in locis vicinis venari noluit. qz nec dicta alioz euāgelistaz implicauit. sz sua p/ ꝓa nobis exhibuit. nec texuit xpi camalē natiuitatē sed celestē. nec disseruit ei⁹ infantiā. sed gl'iam sempiternā. Iō dicit btūs Aug. sup Joh. Alīi euāgeliste vt alalia in terra g/ diunt. siue leo siue vitul⁹ siue hō. qz tres euāgeliste maxime occupati sunt in his q̄ xps in carne opatus est. Johes ꝙ super nubila infirmitatis humane quasi in celū volat. et lucē incōmutabilis veritatis acutissimis oculis intuet. Secūdo pdam suā nō sola ꝫ medit. Et sic btūs iohes pdam quā de celo cepit sol⁹ nō comedit sicut paul⁹. cui nō licuit loq̄ secretū qđ i celo vidit. sicut testat. ij. Chorin. xij. Scio hoiem raptū in paradisuz. t audiuit archana que nō licent homini loqui. Sup q̄ dicit glo. Nico. de lyra. q h̄ ipi paulo reuelatū est q ex intuitu primo in oib⁹ hoibus cognouit q̄s esset p̄destinat⁹ ad gloriā. t q̄s ad penā. Ne igit̄ possent audaci⁹ peccare h̄ paulus sibi reſuauit. Sed iohes predam quā sup oīe celū rapuit sol⁹ nō māducauit. qz eā largiter p̄dicauit. et in scptis reliq̄t. De quo Orige. Paul⁹ audiuit ꝙba q̄ nō licent homi loqui. Johes intime ꝓtatis inspector i padiso padisoz. i. causa oīm audiuit vnicū ꝙbū p qđ facta sunt oīa. qđ et licuit loq̄ t q̄z tum pōt hoib⁹ p̄dicari. Tercio generositas ei⁹ cognoscit i hoc qz filios ad lucē sol' ducit. odientes lucē damnabiles iudicat. amātes aut lucē filios ꝓpos reputat. h̄ fecit. i. Joh. i. Deus lux est. t tenebre in eo nō sunt vlle. Si dixerim⁹ q societatē cū eo habem⁹ et in tenebris ambulam⁹ mētimur. Si aūt in luce ābulam⁹: sicut ipe ē in luce societatē habemus adinuicē. Sed lucē odientes ipe abijcit. vt habet Joh. iij. Hoc est iudiciū. i. causa iudicij. s. damnatōis. lux venit in mūdū t homines magis dilexerūt tenebras q̄z lucē. sc̄dit. Qui male ägit odit lucē. Quarto ei⁹ generositas attendit in hoc. qz p salute filioz se morti exposuit quādo venenū p eoz ꝫuersione bibit. sicut canit ecclia. Vaurit vir⁹ hic letale. Ideo pt dicere cū apl'o. ij. ad Cho. xij. Ego libentissime impēdam. s. corpus meuz exponēdo morti. t supimpēdar p aīabꝫ vestris. s. rōes reddēdo t passiones sustinendo. Et h̄ bene exēplo demōstrauit. vt refert Clemens in. iij. li. eccl'iastice hist'orie q quodam tpe quendā pulcrū iuueuē et ferocē cōtit. et cuidā ep̄o ꝫmēdauit. vt patet in passionali. q̄re ibidem. Tercio aq̄la habz callidita/ tem. t ei⁹ calliditas attendit in tribꝫ. Primo quia in nido suo lapides virtutē habentes fugādi serpētes pōnit. Scdo qz pullos volare instruit. Tercio qz nidū suū i tuto loco stabilit. Istā triplicē sapientiā seu callidita/ tē habuit btūs iohes. Primo qz i nido suo. i. i euāgelio lapides fugātes ꝓpētes. i. hereticos posuit. Un⁹ lapis fuit cū dixit. In ꝓncipio/ id ē i eternitate erat ꝙbū. Et ille lapis fugauit serpentē q̄ dixit filium ꝓncipiū habuisse. Cōtra quē dixit Athanasi⁹. Eter⁹ p̄r. eternus fili⁹. eternus spūssctūs. Ali⁹ lapis fuit cū dixit. t verbū erat apud deū. Et hūc lapidem posuit ad fugāduz Tabelliū. q̄ dixit q̄ nulla esset ibi distinctio personaz. Cōtra quē dicit Athanasi⁹. Alia ē enī ꝑsona patris. alia filij. alia spiritussancti. Tercius lapis fuit. t deus erat verbum. Istum lapidem posuit cōtra arriū qui dixit filium minorem patre.

Sermo CXXVII

Contra quē dicit Athanasi⁹. Patris ⁊ filij ⁊ spūssancti vna ē diuitas. equal' gl'ia. coeterna maiestas. Quartus lapis. oia p ipm facta sunt. Et hunc lapidem posuit ꝺ hereticū manicheū. qui dixit visibilia oia creata a demone et nō a deo. Contra quē canit ⁊ legit ecclesia i simbolo. Credo in vnū dēū patrē omnipotentē creatorē celi ⁊ terre visibiliū oim ⁊ invisibiliū. Quit⁹ lapis ē. & bū caro factū ē. quē iterꝫ posuit ꝺ manicheū q̄ dixit christū nō habuisse humanū corpus sed fantasticū. Secūda calliditas seu prudentia aq̄le est q̄ pullos suos volare instruit. ⁊ sic btūs iohannes fecit. paruos instruebat paruuꝫ facere volatum. s. vitare peccatū. i. Joh. ij. Scribo vob vt nō peccetis. sed si q̄s peccauerit aduocatū habemus apd deū p̄rem q̄. ppiciatio est p peccatis nr̄is. Mediocres et p̄ficientes istruit ad altiorē volatū. s. ad despiciendū mundum. i. Joh. ij. Nolite diligere mundū neq̄ ea q̄ i mūdo sunt. si q̄s diligit mūdū non est charitas p̄ris in eo. Perfectos autē instruit ad altissimū volatū. s. ad pfectōez. vt ad appetendū martiriū. i. Joh. iij. Ille p nob aiaꝫ suam posuit. ⁊ nos debemus p fratribꝫ aias ponere. Tercia calliditas. nidū suū i tuto loco stabilit. Job. xxxix. In arduis ponit nidū suū. in petris manet. Et sic btūs iohes nidū suum. i. mansionē in tuto loco. i. i celo collocauit. qđ p bona opa compauit. dicēs cū apostolo Phil'. iij. Nr̄a ꝓuersatio in cel' ē. Et i petra. i. in christo cōstituit mansionē. i. Thor. x. Petra autē erat xp̄s. Et hꝫ ppter securitatem. qz ipe dixit Joh. xvi. In mūdo pressuraꝫ habebitis. i me autē pacē. Quarto aquila habꝫ visus acuitatē. Unde dicit Isid⁹. q̄ aq̄la ab acumie oc'oꝝ ē dicta. tāte enī acuitatis ē oꝝ q̄ sup maria imobilī pēna ferāt. nec humanis pateat aspectib⁹. piscicl'os natare videat. Et hꝫ visus irreuerberatōem. qz solē irreuerberatis ocul' intuet. vt dicit Aug⁹. Sic btūs iohes habuit visus acuitatē. qz i terra positus celestia vidit. Job. xxxix. Oculi ei⁹ de lōge p̄spiciūt. Johes ꝺo de longe p̄spexit. qz de terra vsq̄ ad celū vidit. Tcio habuit visus irreuerberatōem. ipe enī diuio edoct⁹ spū irreuerberatis intelligentie ocul' naturā ꝺbi eandem esse cū p̄re et spūsctō vidit et docuit. Unde ppter ei⁹ altissimā intelligentiā Dyonisius i epl'a quā ei scribit vocat eū euāgelij solem. et ei⁹ doctrinā splendidū radium. Tercio habuit in visu renouatōem. sicut aq̄la cū caligāt ei⁹ oculi in fontē se p̄icit. ⁊ sicī plumis et oculis renouatōez accipit. Sicꝫ atus Johānes fuit renouat⁹ cū seneſceret. ñ a mūdi vetustate. sed p̄ius q̄z seq̄rek xp̄m pas sus ē caligunē oc'oꝝ. qz intellectū habuit min⁹ clauꝫ ad videndū spūalia. q̄diu q̄rebat carnalia sensit alauꝫ gnedinē. qz affect⁹ desiderij sui q̄ ꝺbebat ferri sursuz terrēis iherebat. Sz q̄d fecit. sic aq̄la ascēdit i aera. i. cogitādo oia in mūdo foꝛe trāsitoria. Et sic icalescit aq̄la in aera se eleuādo. sic btūs iohes incaluit in amoꝛe celestiū. ⁊ venit ad fontē. i. ad christū vbi ad instar aq̄le renouatus ē in oculis aīe. sez i intellectu ⁊ affectu. in intellectu ad cogn̄scendū. in affectu ad diligēdū. de q̄ p̄s. cij. Renouabit vt aq̄le iuuēt⁹ tua. O iueterate peccatoꝛ accipe hodie exemplū ꝓfusionis tue. si caligāt oculi tui p̄ vetustate peccati vt ñ possent videre q̄ aie tue sunt necessaria. si ingraueſcant ale tue vt nō possit mēs tua ferri sursum ad ꝺtēplādū celestia. fac sic aq̄la. ascēde p aera ꝺtēplādo hui⁹ mūdi instabilitatē. curre ad fontē viuū. i. ad christū. De q̄ p̄s. xxxv. Q̄ne apud te est fons vite. Quere gr̄az eius ⁊ sic a peccato mūdaberis. ⁊ spiritu renouaberis. De quo apl's Eph. iiij. Renouami i spū mentis vestre. ⁊ induite nouū hoīem qui sm deum creatus est in iusticia ⁊ sctitate veritatis. Quinto aquila habꝫ volatus velocitatē. Nam aq̄la volat velociter. sublimiter ⁊ infatigabiliter. Primo volat velociter. ij. Regum. i. vbi cōmēdat dauid saul ⁊ Jonathā dicens. Aquilis velociores ⁊ leonib⁹ fortiores. vbi innuit aquilā velocē. Secundo aq̄la volat sublimiter. Prouer. xxx. Tria sunt mihi difficilia. viā aquile i celoꝛe. Tercō volat infatigabiliter. Unde Isa. xl. Qui sperāt in deo mutabunt fortitudinē. assument pēnas sicut aq̄le. curr̄et et nō laboꝛabūt. ambulabūt ⁊ nō deficiēt. Sic btūs iohes ad istar aquile volauit p̄mo velociter. sicut dic Ambro. in li. sermonū. Volare non p̄t nisi qđ purum leue ⁊ subtile est. Btūs ergo iohes volauit velociter. quia fuit purus sine admixtione terrene cupiditatis Mat. iiij. Dia reliqt rete nauē ⁊ p̄rem. Fuit leuis sine pōderosita te carnal' ocupiscētie. qz ꝺgo a dño elect⁹. at qz inter ceteros magis dilect⁹. Fuit subtilis sine grossicie sup̄bie. Secūdo volauit sublimiter. qz omnia creata trāscēdit. ⁊ vsq̄ ad creatoꝛē deuenit. Aug. sup Joh. Transcēdit iohānes omnia cacumia terrarū. omnes campos aeris: omnes altitudines siderum. omnes choꝛos et legiones angelorū. Nisi enim

De Innocentibus

trāscēderet omnia illa que creata sunt. nō p/ueniret ad eū p quē oīa facta sunt. Jō Orig. Johes velut aq̄la supuolat nō solū q̄ intel/ligi vl̄ dici pñt. verū etiā q̄ oēm intellectū ex cedunt. Jō Job. xxxix. Nūq̄d ad p̄ceptum tuū eleuabit aquila. q. d. Aq̄la nō hz ab ho mine q̄ ita alte volat sed a deo. Et sic btūs Io hānes a deo habuit q̄ ita pfunde dō diuitate scp̄sit. z alij tres euāgeliste de hūanitate. ad si gnificādū q̄ paucor ē cogitare de diuinita/te. plimor dō hūanitate. Uñ btūs paul⁹ qui fuit rapt⁹ sup terciū celū ille dixit. i. Thor. ij. Nō enī iudicaui me scire aliq̄d iter vos nisi ihm xp̄m z hūc crucifixū. Sz heu sunt aliq̄ stulti simplices q̄ volūt se occupare de diuita te. z iō labūt in errores. Notra q̄s apl's Ro. xi. Noli altū sape sz time. scribit enī puerb. xxv. Qui pscrutator est maiestat̄ opp̄met a gl'ia. Jō Ecci. iij. Altiora te ne q̄sieris. z for tiora te ne scrutat⁹ fueris. sz q̄ p̄cepit tibi de illa cogita sp. Sz sufficit ad salutē cogitare de hūanitate in q̄ nos redemit q̄ p nob hō factus ē. passus mortu⁹ z sepult⁹. resurrexit z ascēdit. z totū mūdū iudicabit. Et h̄ habe mus q̄ eū amare z laudare dēmus z timere. Eccl'es vlti. Time deū z mādata ei⁹ obſua h̄ ē ois hō obligat ad h̄. Tercio volauit ifati/gabil'r. z h̄ p amorem. qz q̄ amat nō laborat. Aug. Ubi amor ibi ñ labor sz sapor. Et tl'es volāt infatigabil'r. vt dic̄ Amb. i li. de ysaac. Charitas hz alas ignis ardētes vt volet p pectora z corda sctōr. q̄ exurit q̄cq̄d materia le et terrenū est. q̄cq̄d vo sincer meliorat suo igne.

De Innocentibus Sermo xxviij.

Herodes iratus qz illusus essz a magis occidit oēs pueros q̄ erāt i bethleē et i oib finiby ei⁹. scribit Mat. ij. z legit hodierna die p euāgelicali officio. Ait Hugo i didasco licon li. iiij. dicit. Fum⁹ q̄ egredit ex ligni humidis oc'os amaricat. lachrimas puocat. z visum ledit humanū. Et nō solū ledit homi nes sed z apes z accipitres. ideo eor sessio a locis fumosis debet remoueri. Sp̄ualiter p fumū lignor madidor itelligit ira diuitū et potentū. Nō qz sicut fum⁹ cito i altū ascendit z subito euanescit. sic ira potētū quā dñs exercēt nō diu durat. qz sunt quasi fum⁹ qui a vēto diffusus est. i. dissolutus. Sap. v. z fi/gurat. q. Macha. xv. de nicanore q̄ i ira sua voluit pellere filios isr̄l vt derelinq̄rent sab bata. cū iudei dicerēt sibi. Dei⁹ potes ēi celo q̄ iussit die sabbati celebrari. rñdit pterue in ira sua. Et ego potēs in terra q̄ iubeo assume re arma. Ecce q̄liter fumigauit sz nō diu dura uit. qz sic legit in eodē ca. q̄si circa finē. Ju das machabe⁹ exhortatus est pplm z dñs ipm iuit pugnatur⁹. Cūq̄z deū i cordibz suis iuo cassent pstrauit. xxv. milia ex hostibz. inter quos nicanor succubuit cū armis suis. z p/cepit iudas caput ei⁹ et manū cū humero ab scidi z in hierusalē referri. Licz enī tales potē tes nō diu durāt. interim tñ dū viuūt ama ricant oc'os. i. bonos hoies. q̄ cū Job dicere pñt. Oculi⁹ fui ceco. Job. xxix. Et mltoties eos puocant ad fletū. sicut ptz i p̄senti euāge lio vbi dr. q̄ mres deflebāt filios q̄s herodes occidit. dō q̄ thema. Herodes irat⁹ ꝛc. In summa euāgelij tria innuūt. Prio ammoni/tio angelica amorosa. Scdo pscutō tyrāni ca iuidiosa. Tercio lamētatio mrnica lachri mosa. Primū patz i p̄ncipio. scdm ibi. hero/des videns. terciū ibi. vox i rama audita est.

Dep̄mo dicit. In illo tpe. die Naymo. post q̄z magi fecerūt oblatōez dño. z p aliā viam reūsi sunt in regiōem suā. z nihil herodi rnū ciatū est a magis. credidit reges p stellā fore deceptos. z iō ad se p̄ ofusiōe nō reūsos. a q̄/rēdo puero q̄euit. sz tpe purificatōis oblato puero in tēplo. z a simeone iusto p̄dicato et manifestato. fil'r ab anna pphetissa corā om ni ppl'o. tūc Herodes cogitauit occidere pu erū. Uñ dicunt aliq̄ q̄ hec fuga xp̄i et marie z ioseph facta est in vigilia pasce. Et ꝛ Et ogrubat illa nocte. qz eadē nocte mlto tēpe ante ppl's israel ducebat p moysen dō egypto Ad significādū igit̄ exp̄ iudei essent ingti nō vellent suscipe iesum. ideo reūsus i egiptū si gnificauit se gentiles velle suscipe. Et h̄ ptz quādo christ⁹ fugit in egiptū non fuit ople te vnius medij anni. sed tante etatis q̄ntuz est a natiuitate christi vsq̄z ad festum pasce.

Sz di. exp̄ tūc factū ē quare illud hodie ec clesia celebrat. Rñdet iō. qz statim herodes postq̄z audiuit natiuitatē xp̄i a pastoribz. fil'r a tribz regibz itēdebat occidere puez. licz il/lud ppter causam supr̄ posita dimisit. Et sic eccl'ia hic recolit malā volūtatē herodis q̄ p facto accipit. quā etiā postea facto oñdit. De us q̄ h̄ p̄uidēs āmonuit Joseph p angelū. De q̄ dr. Angel⁹ dñi. Naymo. id ē. gabri el minister dominice incarnatiōis apparuit in somnis ioseph. Ad. Sed di. quare in

somnis et non in vigilia. sicut pastoribus. marie et zacharie. Rñdet. p̄ma rō ē fm Chrisō. qz fuit vir iust⁹ z valō fidel'. z iō nō idigebat manifesta reuelatōne. sicut pastores q̄ rudes erant. virgo autē indigebat q̄si in primo de martinis instruēda. Sil'r z zacharias indi/guit q̄ non ita credul⁹ fuit. vt ptz Un. i. Se cūda iuxta Remigiū. p̄ hō significat mystice q̄ illi q̄ a curis terrenis z secularib⁹ negocijs vacāt et reḡescunt. angelor custodiā merent z visionē adesse. Et tales possunt dicere cuz sponsa Cañ. v. Ego dormio z cor meū vigi/lat. Tercia rō. i hō rcōmēdat diligētia ioseph Unde credendū ē q̄ tpe nocturno valde oc/cupauit se quō digne xp̄o z matri benedicte posset famulari. intrātū etiā q̄ i tali obdormi uit. Et eo sic dormiēte angel⁹ apparuit sibi dicēs. Surge z accipe puez z mr̄em eius. Chriſ. sup Mat. Nō dixit. accipe mr̄em et puez ei⁹. Iz ecōtrario. qz nō ppt mr̄em eius ascisc̄it Iz ppter puez mr̄ addita ē. Nota q̄ illō ordinē triū p̄sōar. s. ihesu marie z ioseph legit pluries simul fuisse. Prio illō ordine inuenit i stabulo in bethleem. Luc. ij. Pasto res inuenerūt mariā z ioseph z infantē posi/tū in p̄sepio. Scdo i effugiēdo i egiptū sic h. Tercio i redeūdo de egipto. Matt. ij. Ecce gn̄elus dñi apparuit i somnis ioseph i egi/pto dicens. Surge z accipe puez z mr̄ez ei⁹. z vade in terrā isr̄l. defuncti sunt ei q̄ q̄rebāt animam pueri. nobis in exemplū. Siue enī he/rodem. i. diabolū fugias. siue de egipto. i. de pctō redeas. siue in bethleem. i. in gr̄a mane as. sp habeas tecū mariā. i. amaritudinē pēni tentie. z puez ihesum. i. puritatem ordinē. et io seph. i. augmētū v̄tutis z gr̄e. Subdit. z fu ge in egiptū. Dñe. Sz di. quare in egiptū z nō in aliā regionē. cū inter oēs terras egi/ptus magis ostraria fuit ppl'o suo. Rñdet p̄/mo in hō oñdit magnā miseric̄ordiā suā. qz ñ solū hostes suos miseric̄orditer suscipit. sz eti am eos querit. Un̄ Chriſo. Recordat⁹ dñs qz nō in finē irascit. iō misit filium suum in egyptū vt daret illi magne recōciliatiōis si/gnū z ppetue amicicie pign⁹. Scdo vt cul/tū idolatrie euacuaret et scp̄turā ipleret Isa. xix. Ingredietur dñs egiptū z omouebunt si/mulacra egipti a facie ei⁹. Un̄ dic̄ Mat. de crac. sup hō euangelio q̄ eadē nocte dñs egi/ptū intrauit q̄ ppl's inde exiuit. z sic nō fuit dom⁹ in q̄ nō iacebat p̄mogenitū mortuū fi lij isr̄l egredientib⁹. ita tūc nō fuit templū in q̄ nō corruisset idolū. Et sic ammonitio āge lica nō potuit bñ fieri in vigilia pasce Iz ma/gis p⁹ tps purificatōis marie. vt vult Aug. Tercio voluit xp̄s fugere in egiptū ad signi ficandū gentiū susceptōem. iuxta illō Actu. xiij. Vobis oportebat p̄mo loq̄ verbū dei. Iz q̄m repulistis illō z indignos vos iudicastis eterne vite. ecce ꝺūtimur ad gentes. sic enī p̄ cepit nob dñs. Et ppter has rōes p̄ncipali ter dixit angel⁹. fuge in egiptū. futuz est enī vt herodes q̄rat pueruz ad p̄dendū eū. Qui surgēs accepit puez z mr̄em ei⁹ z recessit in egiptū. Dicit Chriſ. potuisset ioseph dixis/se. O angele dei. nōne tu p̄dixisti mihi. qz q̄d nasc̄et ex ea de spūsctō ē. z quō iudei nos fu/gere. quō fil⁹ dei ante hoiem fugit. aut q̄s li/beret de inimicis si z ipe inimicos suos timet Ec Secūdū mlt'iplici de causa fugere volu it. Prio fm Chriſ. ppter nature hūane ostē sionē. Nam si se occultasset vl' v̄tute diuina se inuisibilē fecisset. de v̄itate hūane nature z v̄tute diuina aliq̄ dubitassent. Scdo fm Bedā ppter nr̄am exēplificatōez. Joh. xiij. Exēplū enī dedi vobis vt et vos ita faciatis Futuz enī sciuit q̄ ipe p̄secuturi essent i suis fideli/bus. Ut igit licite rabiē p̄seqntiū tpe posset decliare dedit eis exēplū ope sil'r z v̄bo Mat. x. Si p̄secuti vos fuerit i vna ciuitate fugite in aliā. Tercio nob in ꝺsolatōez. Nā si fide les sui spūal' nati deo fuerint z deo future ice/perint z tūc tribulatōes z temptatōes statiz euenerint. in hō nō debemus turbari Iz ꝺsola/ri. Bern̄. Quicq̄d diligit a deo impugnat a diabolo. et Aug. Magna ꝺsolatio ē mēbrū ex capite. Nam ipe dixit Joh. xv. Si me p/secuti sunt z vos p̄sequent. Un̄ Hieron̄. In cunabulis etiā nō defuit inimicitas p̄mēs z iu/sticia patiēs. Adhuc xp̄s i cunabul' erat z co gebāt eū fugere z exulare. Quarto fugit ppt fidei ꝺfirmatōz. Si ei i tā tenera etate mor tuus fuiss̄ q̄s credidiss̄ puez tā puulū n̄ lo q̄ntē. nō decētē. nō mirabilia opantē fuisse deū et hoiez. z volūtarie passuz p̄ salute mū di. Jō Aug. sup Joh. Poterat nō occidi. nō ledi si vellet. fugit nō timore sed dispēsatōe. optebat ei eū p̄ dicare z mirabilia facere z fidē publicare. iuxta illō Isa. lxi. Spiritus dñi sup me. euāgelisare pauperib⁹ misit me. Postq̄ ät illa facta erāt volūtarie se ad pas sionē obtulit. Un̄ ipe dixit petro volēti eū de fendere. Mat. xxvi. Cōuerte gladiū tuū in locū suū. qz optz vt scp̄ture ipleāt q̄m sic op/tet fieri. Jō Aug. Nō necessitate Iz dispēsa tōne qua pependit in ligno latuit in egipto.

Sequit in textu. Et esto ibi vsq; dū dicā tibi. futuꝝ ē enī vt herodes q̄rat puerꝝ ad perdendū eū. s. p morte. Ubi Aug. Putabat ei infelix tiran⁹ p aductū salutatoris se a regali solio detrudēdū. sz nō erat ita. nō enī ad hoc venit xps vt alienā gl̄iam q̄reret. sz vt suā donaret. nō venerat vt regnū terrestre arriperet sed vt celeste cōmunicaret. nō venerat ad ptātes t dignitates rapiēdas sz ad cōtēnendas t iurias pferēdas. nō venerat vt sacꝝ illud caput diademate gēmato coronaret. sz vt coronā spineā portaret. nō venerat vt cōstitueret sup sceptꝝ magnific⁹ sz vt crucifigeret illusus. hec Aug. Idcirco sine causa q̄siuit eū ad pdendū. ¶ Hz di. q̄diu fuit ieſus i egipto cū egiptijs. Rndet q̄ septem annis i ciuitate hermoli. Moral. ad significādū q̄ xps septemplicē misericordiā in hoc mūdo cōmūicat peccatoribus in egipto. i. i tenebris peccatorū existētibus. De q̄bus dicit Bern. in ſmōe q̄ incipit. Misericordias dñi. ¶ Pria est a peccatis pseruatio q̄ a multis peccatis me in hoc seculo custodiuit. Quis enī nō videat q̄ sic i multa cecidi: sic in plura potuissem cecidisse nisi misericordia dei me cōseruasset. Nā nullum est peccatū q̄d ppetrauit alter q̄n tu facere potuisses nisi dñs ex spēali misericordia te cōseruasset. ps. xciij. Nisi q̄ dñs adiuuit me paulomin⁹ habitasset in inferno aia mea. ¶ Scōa misericordia est occasionis peccandi subtractio. Osee. ij. Ego vias tuas sepiā spinis. t in semitis ei⁹ nō inueniaris. Euenit aliq̄n q̄ hō intēdit malū facere. t dñs de⁹ ex misericordia aliq̄n ponit medium vt nō pficiat. sic bto paulo Act. ix. q̄ fuit praue intētionis vinctos pducere in hierusalē omēs q̄ ositerēt christū At sic supuenit plaga que fuit anie medela ex dei misericordia. At sic hodie fit. De q̄ Hugo. De⁹ multos flagellat ne peccēt. aufert aliq̄n potētias. diuitias. sanitatē corpis. cū quibus impediunt ne volūtatē malā pficiāt. vt impleat illud Prouer. xxvi. Cū defecerint ligna extinguet ignis. Ꝟ est subtractis occasionibꝰ pue cōcupiscentie tūc deficiet et opus. ¶ Tercia misericordia est pñe expectatio Isa. xxx. Expectat vos deus vt misereat vri. Nō solū expectat sed etiā clamat post tergū vt ad ipm cōuertamur Lāti. vi. Reuertere reuertere sulamitis reuertere. Hoc maxime dz mouere peccatorē. Ipe enī ex misericordia dicit Hiere. iij. Si dimiserit vir vxorē suā ob fornicatōem t recesserit ab ea nunq̄d reuert̄ ad eam. nunq̄d nō polluta t cōtaminata est mulier illa. Tu autē fornicata es cū amatoribus multis tn̄ reuertere ad me t ego suscipiā te dic̄ dñs. Od exponens Hre. dicit. Pēsate frēs q̄dusit dei pietas duriciā nr̄am. nō est q̄d excusatōnis q̄ hō nō veniat. de⁹ despicit t expectat. cōtemni se videt et reuocat iniuriātes. iniuriā d cōtemptu suo suscipit t tn̄ dissimulat ac si nesciret. De q̄ Bern. Ego peccabā et tu dissimulabas. ego nō abstinebā a sceleribus t tu abstinebas a verbis. ego plōgabā iniq̄tatem t tu plōgabas pietatē. cur hz̄ ppter penitentiā. Rom. ij. An ignoras q̄m benignitas dei ad penitentiā te adducit. Ideo Hre. Nemo longanimitatē ei⁹ negligat. q̄ q̄nto diutius expectat tāto districti⁹ iudicat. t implet illd Ro. ij. Sm duriciā cordis t impenitēs cōtuā thesaurizas tibi irā in die ire. Jo Ecci. v. Ne tardes conuerti ad dñm de die in diem. ne deleat. misericordia dñi magna est. nā misericordia t ira cito ab illo approximant. ¶ Quarta misericordia est cōtritōnis collatio. Hiere. xxxi. Postq̄ cōuertisti me egi pēniam. Nā cōuersio ve t contritio nō est ab hoīe sed a deo. Ire no. vlti. Cōuerte nos dñe ad te t cōuertemur. Initiū cōuertēdi ad dñm est pēnia quā sine dubio spūs operatur nō noster sed dei. Ad idē ponit exemplū. Quis algens ad ignē venerit t fuerit calefact⁹. nō dubitabit ab igne habuisse calorē quē sine illo habere n̄ potat. Sic q̄ p⁹ sine igne charitatis frigidus erat. t tā feruore penitētie ardet ab igne gr̄e spūsscti p cessisse credat. q̄ dicit Aug⁹. in lib. de pnīa. Vere penitere nō ē hoīs sed gratie dei. Jōo Bern. in ſmone vbi supra. Magnā misericordiā dei cognōsco i me in eo q̄ visitauit cor meum t imutauit illd. vt amara fierēt q̄ p⁹ dulcia erāt. Letabar i rebus pessimis q̄s nūc recogito in amaritudie aie mee. Ideo p̄s. lix. Cōmouisti terrā. i. cor terrenū t conturbasti eam. ¶ Quinta misericordia est peccatorū remissio. Frustra exhiberet pozes misericordias si penitētibus n̄ indulgeret. Ideo scribit. i. Paral. xxi. Vidit dñs et misert⁹ est sup magnitudine mali. De quo Aug. De⁹ tā liberaliter indulget vt iā nō dānet vlciscēdo. nec offūdat improperādo. nec min⁹ diligat iputādo. Sūt aliq̄ q̄ sic condonant iniuriā licz nō vlciscātur opere: sepi⁹ tn̄ improperāt ore. Sūt t alij licz simileant: alta tn̄ mente reposita est indulgētia. Hz de deo nō sic. sed implet illd Eze. xviij. In q̄cunq̄z hora pctōr ingemuerit oīm pctōꝝ ei⁹ nō recordabor ampli⁹. et illd Rom. v. Ubi

abūdāuit delictum supabundabit et gtia. Sexta miſicordia est a recidiuo ꝓpuatio. Unde Ber̄. Magna est miſicordia tua p quā deinceps cōtinēdi z emūdanti⁹ viuendi p̄stitisti virtutē ne recidiuū paterer. z essz nouissimus error peior p̄ori. Idē. qz deteriuſ est reincidere qz incidere. Propt̄ qđ hō ꝓpat aīali bruto. puer. xxvi. Quasi canis q̄ reuertit ad vomitū. sic hō q̄ reiterat stulticiā suā. z. ij. Pet. ij. Quasi sus lota i volutabro luti. Ut igit hō pseueret i bono z tedinet a malo oporteat, forze ex gr̄e et miſicordie dei assistentia. eo p̄ dicit Ber. Cito bonū amittit nisi a largiēte custodiat. ꝓpter qđ inqt Aug. Miſicordie tue deputo p̄ bona ago z mala refuto. Septima misericordia ē virtutū opatio z accumulatio p quas gl̄iaz ꝓsequamur. Un̄ Sap̄. iij. Gr̄a dei z miſicordia ē i sanctos ei⁹. z respect⁹ sup electos illi⁹. An nō est magna dei miſicordia q̄ p vilibꝫ merit⁹ vult nob̄ dare eternā vitā. Un̄ dic̄ Ber̄. Nō sūt talia merita ꝓpter q̄ dat vita eterna nisi ex dei gr̄a. Isti sunt septē ānī. i. septē miſicordie Ber̄. rli. quas exhibet egiptijs. i. pctoribus Tūc sbdit ioseph obedientia. q̄ surgēs nocte accepit puez z mr̄em ei⁹ et secessit i egiptuz. Simon de cassia. Jā incipiebat cudi gladi⁹ doloris cū tenera ples cogeret reguz timore egiptiacas pulicias incolere. vadit peregre angeloz dña. ouginali relicta patria q̄uit ext traneū incolatū. Subdit. Ecce regina mundi egiptiacas ingredit ciuitates. nulla unq̄ cula. nulla pdisequa. nec famuloz copia legit cō comitata. nō curribꝫ aut eq̄s sbuecta. sed vt paupcula incedebat. Cō ducit carpentari⁹ hospitū. introducit mr̄em cū ple. ꝓgregat modicā suppellectilē ad fouēdā matrez z plē. artis carpētarie instrumēta pducit. ici pit inq̄rere si ex illa modicā possz captare stipā. denūciat se in arte pitū. explorat si q̄s cōueniat p mercede vt sustētaret ꝯginē mr̄em z posset alere plē. necnō ob id etiā insinuat se hui⁹ artis magistz ne ociosus aut i fraudez alicui⁹ videret ad illā pulicia accessisse. mr̄ et ꝯgo maria laboribꝫ insistit. z q̄uit sic stipēdia. nullas vicinales visitat edes. Sic nota oibus p modestiā magis q̄z ingrederet limia vicinoz. Admirāt oēs q̄i egipto silis mlier nunq̄z fuit. trahit oēs i sui ꝓsideratoz ꝓpter suam honestatē. velut magnes ad se ferū secreto tractu nature. Nam talē gtiā i matre ꝯgine deus posuit vt nullus eā intuebat q̄n eam diligeret. nec ita diligeret p̄ aliq̄ cōcupiscentia mala insurgeret. Nec meditabatur de amenitate patrie. nec stimulauit ioseph si tēpus repatriādi adesset. nō attediabat pegrinatoīs sufferre incōmoda. nō ꝓturbabat virū multa reficiētia. sed in paucis ꝓtēta z supnis intenta. Et q̄d pater eter⁹ decernat ex pcctat. vt missiōibꝫ diuinis obediat. hec ille. Subdit in textu. Et erat ibi vsq̄ ad obitū herodis. Sed di. qualis fuit ei⁹ obitus. Rndet Eusebi⁹ in ecclīastica hist̄oria libro. i. ca. ix. q̄ herodes cū esset septuagita annoz diuina vltōe pcussus ē. exteri⁹ lēto igne vrebat. interi⁹ vasto incēdio cremabat. intrā tū vt oia viscera sua in scenū paulatim defluerent. verenda quoq̄z illi⁹ ꝓmibꝫ scaturirēt. totūq̄z corpus inflāmat et pedes. anhelit⁹ ei⁹ fetidus vt hoies accedere horrerent. Jussuz est a medicis vt causa alleuatoīs in dolio oleo pleno mitteret. sed nil pderat sed magis deteriorabat. Audiens iudeos cū gaudio mortē suā expectare nobiliores ex omi iudea collegit et in carcerē posuit. Vocauit sororē suā nomine Salome z virū ei⁹ Alexandrum. et ait. Noui iudeos de morte mea gauisuros. sed vt potero mltos habere lugentes mor vt exalauero omnes iudeos q̄s posui in custodiam interficite. vt qui nolūt ex mea morte flere. saltē de nece suoz parentū et amicoz flere coganť. Et ita pmisit soror ei⁹ velle facere Sic in angustia mortis cōstitutus duos filios quos i custodiā posuerat occidi p̄cepit. vt nō solū in extraneis: sed z in ꝓpꝛijs fieret homicida z filicida. Jgit nō valēs tot tor̄m toz genera seu pnas tolerare balneū sibi pparare p̄cepit. z ingressus pomuz sibi afferri iussit. Cūq̄z cultellū i manu teneret vt pomū purgaret tussis violēta i eū ꝓperauit. circumspectis oibꝫ ne q̄s eum phibere posset ictu pprio vibrauit in pectore. ita p̄ infelix misera morte vitā finiuit. Et tūc sororis eius oēs vinctos put ordiauit interfecit. Justo dei iudicio. vt q̄ in necē saluatoris ei ꝓsenserūt. simul cum eo terminū vite darēt. Et ideo mortuo herode z illis iudeis ait angel⁹ ioseph. Accipe puez z mr̄em ei⁹ z reuertere in terrā isr̄l. defuncti sunt enī q̄ q̄rebāt aīam pueri. Ostēdens etiā i necē saluatoris ꝓncipes eoz ꝓsensisse z ꝓpter hꝫ mortuos fuisse. Subdit. vt impleret q̄d dictū ē a dño p ꝓphām. s. Osee. xi. Ex egipto vocaui filiū meum. Nico. de lyra. Ista autoritas hz duplicē sensum litteralē. vn⁹ de filijs isr̄l. alī⁹ ꝓ de dño nr̄o ihu xpo. et perfectius. quia est filius dei naturalis. alij

i

ꝑo sunt filij dei per adoptionē.

Sermo xxix. Ad idem.

Herodes videſ

Hq illusus esset a magis irat⁹ est valde. Mat.ij. ¶ Legit de siſitudibꝫ reꝝ.li.v. q canis rabid⁹ multas hꝫ ꝓpetates .ſic et hō iracūd⁹ ꝓio ē soliuag⁹. qz sol⁹ vadit. ipm eni alq canes fugiūt. sic hō iracūd⁹ ē soliuag⁹. qz nec amicū nec socīū ꝑt sustinere. Ideo puer. xxij. Noli amic⁹ esse homini iracūdo. Et merito ē fugiēd⁹. qz vir iracūdus ꝓuocat rixas. Prouer. xv. Secū do vadit vt ebri⁹ cadēdo. sic iracūdi. ps. cvi. Turbati sunt z moti sunt vt ebri⁹. z ois sapi entia eoꝝ deuorata ē. Ratio quia dicit Latho. Ira impedit animū ne possit cernere verū. Tercio oē obiectū ipugnat. ac si cecus. sic iracūdus nulli parcit. nō ꝫsiderat iusticiaz qz cecus. Jaco. i. Ira viri iusticiā dei nō operatur. Bre. Si ira mētē semel possederit putat iuste fieri qđ male fit. puer. xxvij. Ira viri nō habz mīsericordiā. Quarto apto ozecurrit. z lignā extra os pēdit. sic iracūd⁹ maledicta ꝟba ꝓfert. z ligna suā ꝓhibere nō ꝑt. qa stultus. Eccles. vij. Ne sis velox ad irascendum. qz ira i sinu stulti requiescit. Habz se iracūd⁹ vt olla bullīes q pinguia cū fecibꝫ emittit. Et sic irat⁹ hō ꝟba cū falsis ꝓmit. puer. xxix. Totū ſpm suū ꝓfert stult⁹. Quito habet oculos rubicūdos ꝓpter feruoꝝ sanguis. z sic iracūdi inclinati sunt ad effusiōz sanguinis. Qualis fuit herodes. qz iratus occidit omnes pueros q erāt i bethleē et i oībꝫ finibus eius. ¶ Ista est scda pars ꝓncipal' in q dixi innuit tirānica persecutio inuidiosa dicens. Herodes videſ qz illusus essz a magis. id ē receptꝰ. eo q nō redirēt ad eū irat⁹ ē valde. ¶ Prio ꝓpter regni zelū. qz timebat se amittere regnū. Chriſ. Reges z ꝓncipes si ex aliq causa irascūt faciliter placant. illa aūt ira inextinguibil' ē quā regni zel⁹ accēdit. Scdo iratus est ꝓpter sui ꝺceptū. Dicit Chriſ. Magi ꝺcenentes herodē addidert causam doloris. quēadmodū fit qui fundit pinguedinē super ignē ardentē mai⁹ facit incendiū. Sic herodes magis incēsus fuit furoze. qz ꝗs ille sedens in throno suo nō potuit ꝑsuadere ꝫsilio. his iesus parul⁹ placuit iacens in ꝑsepio. Tercio irat⁹ ē ꝓpter cesarē metū. qui ꝑcepit q null⁹ sine suo imperio rex diceret. ideo irat⁹ ē. Chriſ. Herodes voluit illudere magos z xp̄m illusus est. Prouſ. xxi. Nō ē prudētia. nō ē sapia neq fortitudo ꝰ dnm. puer. iij. Illusores ipe deludet. Chriſ. Herodes debuit amicari z cepit irasci. Et ira mittēs occidit oēs pueros .i. occidi fecit p milites suos. Glo. interline. Lingua vtit ꝓ gladio. q erāt i bethleē z i oībꝫ finibꝫ eius.

¶ Ecce duo mala i herode. astutia z seuicia. Prio astutia in hoc. qz nō stati fecit occidere pueros. sed ꝑm glo. p⁹ annū et quattuor dies pueroꝝ occisio facta fuit. Distulit ei triplici de causa. Primo ꝓpter discredentiā. qz putabat magos falsa apparitōe esse illusos. Scdo ꝓpter astutiā. vt sic dissimulando puer i mediū deduceret z appareret. Tercio ꝓpter morā ꝺcā. quia fuit ipeditus. qz citatus ad curiā romanā ad petitōez suoꝝ filioꝝ. s. Aristoboli et Alexandri q ipm accusauerūt apud cesarē. Et ideo nō fuit ausus tūc pueros interficere ne cū aliꝭ facinoribꝫ ꝙq rerent de tāta crudelitate. Jō eūdo romā et remanēdo i curia z redeūdo in iudeā appo suit annū aut pl⁹. et rediēs accepta licētia a romanis ꝓpositis signis et ꝑdigꝭ i natiuitate xp̄i factis q romani dederūt sibi licētiaz occidēdi pueros. z sic occidit oēs pueros qui erāt i bethleem. ¶ Nota hic seuiciā herodis i tribꝫ. s. i nūero. loco z tpe. Prio i nūero. quia nō ē ꝺcētus i nūero occidere aliquos pueros. imo oēs. Herodes habuit se vt lup⁹ dicit Homer⁹ poeta. cū esurit q̄rit diligēter ouē. z si ad ouile venerit nō solū vnā sz oīa studet iugulare. Sic herodes q̄rēs xp̄m verū agnū imolādū. p salute mūdi. sz vt iōz habere possz alios oēs innocētes occidit. z dicit Chriſ. Herodes fecit sicut fera pessima si fuerit vulnerata naturalē duplicat ire doloris crudelitatē. z q̄si ceca furoze ñ aspicit iam se vulneratā. sz qōcūqz añ oculos ei⁹ occurrerit siue hō siue aial. illō q̄si actoꝝē vulnerꝫ sui dilaniat. Sic z ille illusus a magis irā suā sup puulos diffūdebat. Chriſ. Herodes cogitabat i furoze suo dicēs. Ecce magi inuenerūt puerū illū quē regnatuꝝ dicebāt. Et auꝝ acceperūt a pentibꝫ. z largꝫ ꝓmissiōibꝫ sūt placati. iō reūsi ñ sunt. Et forsitan dicebat ira se. Quis puer ille añqz nascat i tra iā appareat i celo. nōdū ipe se oñdit z iā oēs illū q̄rūt. Et nec adhuc terrenū ppl'm hꝫ. q̄rūt eū iā milicie celestes. i. stelle que sibi mīstrāt. Quis ē ille qui anteqz mecū pugnat iam vincit. añqz vincat iam regnat. quid putas facturus ē ille in regno meo si creuerit. ego et bona hoibꝫ

portigs et gladiū portō. q̄ nō diligat saltē timeat. Ille nec pp̄m habz nec diuitias ꝓgregauit. z quō sine auro diligit z sine ferro timet. Sic misit z interfecit oēs pueros vt in ueniret vnū in oīb. sic nec vnū inuenit i omnibus z vitā eternā p̄stitit oīb. vt impleret illud p̄s. lxxviij. Effuderūt sanguinē innocētē tanq̄ aquā i circuitu hierlm. Dicit Chriso. O insensate herodes q̄d agis. si nō credis verbis q̄ magi dixer̄t. cur sine causa insanis in pueros. nūq̄d tu possis imutare sentētiā dei: aut p̄dere illū quē de⁹ defendit. Secūdo apparet ei⁹ seuicia in loco. cū dz. i bethleem z in oīb finib⁹ ei⁹. Raban⁹. Nō ꝓtētus vastare bethleē. sz adiacētia loca vastauit. Tercio apparet ei⁹ seuicia in tpe. cū dic. a bimatu z infra. i. occidit oēs pueros duoz annoz vsq̄ ad pueros vni⁹ noctis vl diei. p̄m Paymonē. vt ly infra dicat ordinē tp̄is. sz Chrisos. exponit vt ly infra dicat ordinē nūeri. et est sensus. a bimatu z infra. i. a pueris duorū annoz vsq̄ ad pueros q̄nq̄ annoz. Dicē enī stellā ortā magis p annū añq̄ hierlm venirent. z p annū expectauit. Et sic ꝑpm duorū annorū credidit. Sed de q̄nquēnio videtur facere fidē p q̄dā ossa innocētū habēt ita grandia p bimoz vl biennioz esse nō p̄nt. Pria tñ expositio ē vsitatior. z p̄t dici p lōge maioris quātitatis erāt hoies tūc tp̄is q̄z nūc sūt. tō nō mirū p maiora videt ossa pueroz. Sz dic. stante expositiōe p̄ma cur occidit pueros vni⁹ diei vl noctis. Rñdet Aug. in p̄mōe de innocentib⁹. q̄z timebat ne puer cui sidera famulabāt spēm suam paulo supra vl infra etatem sui tp̄is posset occl̄tare. Tūc adipletū ē qđ dictū est p Hieremiā pp̄ha dicentem ca. xxxi. Vox i rama audita ē. Nec ē tercia ps p̄ncipal⁹ isti⁹ euāgelij in q̄ dixi inuit lamentatio maternica lachrymosa dicēs. Vox in rama audita est. vt dicit Chrys. Rama erat ciuitas saul. Saul aūt erat de tribu beniamin. z beniamin erat fili⁹ rachel. cuius sepulcr̄ erat iuxta bethleem vbi interficiebātur pueli. Et rachel introducit plorās. q̄z ista rama nō est p̄pe. q̄z tātus fuit luctus q̄ etiā si phas esset mortui potuissent ꝓpati z flere. ō q̄ dicit textus. Rachel plorās filios suos. li cet illi ō tribu iuda vl iudas nō fuer̄t nati ō rachel. tamē dicit mater pueroz i bethleē. nō rōe geniture sz sepulture. vl etiā q̄z mlti ō tribu iuda filioz beniamin fuer̄t occisi. pp̄ea dz flere metaphorice. Alio mō rama ē nomē ꝯmune. et hebraice interp̄tat excelsum. ideo vox in rama. i. in excelso audita ē. s. a deo. q̄z scribit Eccli. xxxv. Dep̄catō em lesi audit. et dñs nō despiciet p̄ces pupilli et vidue si effundit loquelā gemitus. Et noluit cōsolari. q̄z nō sunt viui sed oēs occisi. z p ꝯseqūns nō est ei⁹ solatio. Et loquit silitudinarie q̄n aliq̄s puer infirmat interim p viuit mater r̄cipit aliquā ꝯsolatiōem. sed post mortē nō. q̄z nō sunt reuocandi ad vitā p̄sentē. Tūc subdit i textu. plorat⁹ s. paruuloz. z vlulat⁹ mult⁹ scz matrū. Aug⁹ in p̄mōe. iij. de innocentib⁹. Cū paruli victimabāt matres miserē lamētabant. Vlulabāt matres q̄z agnos p̄rdūt. sed voce balātes mres crines dissipabāt. et ornamenta capitis amittebāt. q̄ntis modis volebāt ifantes abscōdere ipi se publicabāt. nesciebāt tacere. nō duz didicer̄t formidare. mater pugnabat et carnifex trahebat. ille tenebat: ad carnificē mater clamabat. Quid separas a me qđ genui ex me. vter⁹ meus genuit. vbera mea lacte nutriuer̄t. z tu crudel interimis. mō fuderūt viscera mea. z tu illidis in terrā. Alia mr̄ dicebat. occide matrē cum puero. vt q̄d me dimittis manere. si culpa ē mea. sed si nō est crimē iūge mihi mortē. Alia dicebat. q̄d apō me q̄ritis. vnū q̄rit⁹ et oēs occiditis. z ad eū q̄ ē vn⁹ attrigere nō potestis. Et sic fuit vlulatus matr̄. Sz ō ploratu paruuloz dicit Chrys. Plorabāt pueri q̄z sepabāt a matrib⁹. plorabāt z vlulabāt mres q̄z desolabāt a filijs. z videre h̄ erat maiorē dolor in matrib⁹ remanentib⁹ q̄z i pueris morientib⁹. paruuli vnū patiebāt dolorē. q̄z sepabant a mrib⁹. nō q̄z ducebāt ad mortē. q̄z nec sciebant mortis dolorē. mres patiebātur duplicē dolorē. vnū q̄ puulos suos videbāt interfici. alterū q̄ ipe desolabant a filijs. In puul⁹ mors eoz statim finē faciebat doloris. In mrib⁹ aūt memoratio paruuloz sp erat repatio doloris. Sed di. quare festū innocētū celebrat cū volūtarie nō sunt passi. eo q̄ vsum liberi arbitrij nō habuerūt p qđ mereri potuerūt. Rñdetur q̄ ppter plures p̄rogatiuas illis collatas. Prima sumit ex tpe. quia primi fuerūt q̄ sanguinē suū pro christo fuderūt. Unde Aug. vocat eos florez ecclie. Unde canit de ip̄is eccl̄ia illō Apocal. xiij. Hi empti sūt ex oīb p̄mitie deo z agno. Immo nō tm̄ i se passi sz etiā i p̄sona x̄pi. q̄z qđāmō in q̄libz eoz occisus ē x̄ps. Un volūtariū sacrificiū requirit in adultis. nō aūt in ifantib⁹. Secūda p̄rogatiua capit ex statu. quia sine macula vixerūt. quia p̄us circūcisi

De Innocentibus

Unde de hijs canit illud Apoc. xiij. Hi sunt q̄ cū mlieribꝫ nō sunt coinq̄nati. i. non sunt polluti mente t corpe. Nihil pdest virginē esse corpe nisi mēs sit incorrupta. Tercia prerogatiua capit er grā capitis. qz qñ rex coronatur mlitos milites secū facit. Hic rex celestis nūc coronat cozona carnea a mre per suaz incarnatōem hos innocētes milites sibi elegit. Et iō eos scta mater eccl'ia festiuat. Uñ licz in limbū descēderūt t etiā libez arbitriū merendi nō habuerūt. tñ q̄dq̄ in eis min⁹ fuit gr̄a noui regis adipleuit. vt dicit sctus Tho. in. ij. q. cxxiij. ar. i. in solutōe p̄mi argumēti. q̄ martirij gl'iam quā i alijs libera voluntas merek illi paruuli occisi p xri grāz sunt assecuti. nā effusio sanguis ppter xp̄m vicē gerit baptismi. Unde sicut pueri baptisati p grām xp̄i meritū opat ad gl'iam obtinēdaz. ita occisis ppter xp̄m meritū martirij opatur ad palmā martirij cōsequndā. De quo Aug. i smōe de epiphania. Licz paruuli nō haberent etatē vt i xp̄m crederēt. habebāt tñ carnem i q̄ p xp̄o passuro passiōez sustinerent. Iō idē smōe q̄rto de innocētibꝫ. Occidunt p xp̄o puulo puuli. p iusticia mort. innocentia. O q̄z bta etas. necdū xp̄s potuit loq̄ t iā p christo merent occidi. nondū oportuni cōfessiōi t iā idonei passiōi. O q̄z feliciter nati. vix degustauerūt psentē vitā t statim trāsierunt ad futurā. necdū egressi infantie cunas. t iā pueniūt ad coronas. rapiunt de finibus matrū t recipiunt in gremijs angelor̄. hec ille. ¶ O Sed di. quare scta mr ecl'ia tacet hodie leticie cantica. vt Te deū laudam⁹ Gl'ia in excelsis. alleluia. Rñdet Wilhelm⁹ in rationali tribꝰ de cauſ. Prima est i signuz tristicie matrū q̄ vlulauerūt et fleuerūt p morte filiozū. Unde potuerūt dicere illō Ruth. i. Ne vocetis me noemi. i. pulcrā. sz vocate me marā. i. amaram. qz amaritudie repleuit me omnipotens. Scōa causa in signū q̄ ad limbū descēderūt vbi habuerūt penā damni vsq̄z p⁹ passiōem xp̄i sicut t alij pres sancti. qđ fuit q̄rulosum. sicut conquerit Job. xvij Infernus dom⁹ mea ē. t i tenebris strauī lectulū meū. Tercia causa in signū fuge et incolatus christi et matris ei⁹ et Joseph i egipto. Unde q̄ Piere. xiij. Quasi colon⁹ futurus es in terra. et quasi vir vag⁹ declinās ad manendū. In octaua autē innocētū oia cantica leticie resumunt. At hꝰ significat resurrectōz futurā. quia tūc innocētes t omes pueri baptisati et senes electi resurgent in pfecta etate plenitudinis xp̄i. cū aīe felicitate t corpis imortalitate. Hinc q̄ hꝰ festū cadit i die dñi cā oia cātica leticie cātāt i reuerētiā dñice resurrectōnis. q̄ die cū maximo iubilo p dñm sunt de limbo educti. t postea i die ascēsiōis i plenū gaudiū assumpti. Ad q̄ nos pducat iesus christus Amen.

¶ Sermo xxx. ¶ Ad idem.

Occidit oēs pueros q̄ erāt i bethleē et in oīb⁹ finibꝰ ei⁹. scribit Matth. ij. ¶ P

Querit loco thematis. cur hec tria festa stephani Joh̄is et innocentū sb vno natiuitatis dñice gaudio recolit ecclia. Rñdet Ber. in smone de innocentibꝫ dicēs. Christ⁹ nat⁹ est in hūc mundū et pati p nobis voluit. propter q̄d iohānes baptista dixit eū agnū immolandū Joh. i. Ecce agnus dei q̄ tollit pccata mūdi. Et p se dixit Luc. vij. Oportuit filiū hois multa pati et reprobari a generatōe hac. Et Joh. xv. Nō est discipul⁹ maior dño suo. si me psecuti sunt et vos psequent. Et q̄bꝰ q̄dem verbis elicit oēs fideles passuros. De quo et apl's. ij. Thimo. iij. Omnes q̄ pie volunt viuere in xp̄o iesu psecutōz patient. et p oseqns fore martires. Innuit igit ecclia in his tribus festiuitatibꝫ triplex martirij⁹ genus. Primū est volūtatis et operis. sicut beati stephani. qui fuit p⁹mus martir post xp̄i resurrectōz t ascensionē. Hinc est q̄ statim post natiuitatem xp̄i sancta mater ecclia ordinauit die sancti stephani. quia dies martirij sanctoz dicitur dies natalis eorū. De quo fulgenti⁹ in smone. Veri xp̄s nat⁹ ē in mūdū vt hodie stephanus nasceret in celo. Scōm ē martirium volūtatis t nō opis. sicut Joh̄is euāgeliste. q̄ pat⁹ erat p xp̄o oia supplicia sustinere. nō tñ actu sustinuit. Bern. in smōe de innocentibꝫ dicit. q̄ in pace vitā finiuit diuini cōsilij fuit. sicut ipe dixit Joh. vl. Sic eū volo manere donec veniā. Et quia min⁹ ē pati voluntate tm̄ q̄z actu et volūtate. ideo ecclesia post diez sancti stephani ordinauit die sancti Iohānis euāgeliste. Tercū martirij ē operis t nō volūtatis. Hic pueri innocētes vsuz rationis nō habentes passi sunt. q̄ deū nō loqndo sed moriēdo cū sanguine suo cōfessi sunt. de quibꝰ thema. Occidit oēs pueros. ¶ In summa euāgelij duo innuunt. Primo angelica ammonitio. secundo tirannica psecutio. Primū patet in principio. scōm ibi. occidit

oēs pueros. De p̄mo dicit. Angel⁹ dñi apparuit in somnis ioseph. Jō i somnis vt cognosceret q̄ idē essz angelus q̄ prius apparuit ei ante natiuitatē pueri. Mat. i. ¶ Pro quo sciendū i somnis accidūt mīte apparitōes et visiōes. aliq̄n delectabiles. aliq̄n tristes. et homies ex his volūt diuinare hoc vel illud bonū aut malū cōsequendū q̄d nō est faciendū. Ratio q̄ dicit Aug⁹. de spiritu z aīa. Somniū est figuris tectū. z sine interptatōne intelligi nō pt. Nam multa sunt genera somnioz. q̄ vt dicit Jsid. li. iij. ō sū. bo. ex diūsis qualitatibz oriunt. Quedā ex saturitate z maceratōe occurrūt. Secdo q̄dam ex p̄uia cogitatōe. Nam vt dicit Jsid. Se/pe que in die cogitam⁹ in nocte cognoscim⁹. Tercio ex diabolica illusiōe. Un Jsid. Nonnulle visiōes spirituū demoniacoz sunt illusiōes. qualis fuit visio vxoris pilati. Mat. xxvij. Multa passa sum per visum ppt eum. nihil tibi et iusto illi. vbi diabol⁹ volebat ipe dire christi passiōem. z per cōsequns nostram redemptōnē. Quarto ex supernoz reuelatōe vt ioseph Gene. xli. q̄ exposuit somniū pharaōi. ppter q̄d p̄ficitur dñs ac p̄posit⁹ totius egipti. Quinto p̄mixte oriunt. s. ex cogitatione et illusiōe. Sexto ex corpis dispositōne. vt q̄n q̄s somniat p̄medere dulcia signū ē q̄ flecma dulce vomiat. sanguine⁹ somniat aerea z leta. melancolic⁹ terrea z tristia. coleric⁹ ignea. flecmaticus fluuios mues z aquatica. Septio ex corpoz celestiū impressiōe. q̄n virtus motuū superioz puenit ad imaginatōez tunc imaginant in eis imagies illoz effectuum ad quos motus celestes disponūt. fm q̄ virtus imprimēs ē fortioz vel debilioz. z fm q̄ virtus recipiens est magis vel minus dispposita. z fm q̄ magis quieta ab alijs occupationibz. Ideo hmōi futura sciunt in dormiendo quādo ania vacat ab exterioribz motibus. Et p̄cipue in nocte circa horā digestionis cōplete. Et per hunc modū quedā ania/lia cognoscūt futura. sicut pisces tēpestatem p̄nūciant moribz suis. et in multis alijs aīalibz. q̄z imaginatōnes eoz magis q̄ete sunt q̄z humane. ppter multiplices motus rōis. ideo magis disposite sunt ad impressiones celi q̄z homines. Octauo oriunt somnia ex cerebri p̄turbatōe. vt patet in indispositis ad frenesim et patientibz. q̄ mira somniāt z laudita fm vapoz ē cellulā fantasticā inficiētem vl immutantē ipa somnia inficiunt z immutant. Nono oriunt somnia ex sanguinis infectōe. q̄ eni coz rupt⁹ habēt sanguinē somniant se ambulare per loca immūda. Ideo Jsi doz⁹ ibidē. ex diuersis imaginatōnū q̄litatibus oriunt. tñ vnde veniāt raro cōsideratur. g̃ eis credere nō ē opus. ne forte sathanas in angelū lucis se trāsformās fraude erroz⁹ decipiat. Ideo Eccl. xxxiij. Multos errare fecerunt somnia. z exciderūt sperātes i illis. De talibz scribit in canone. xxvi. q. v. Episcopi. vbi dicit. Stult⁹ z ebes est q̄ opa q̄ in spū fiunt i corpe accidere arbitret. Subdit. Nā qui talia credit fidē perdit. qui aūt rectā fidē nō habet hic nō est eius. sed illi⁹ in quē credit. id ē. diaboli. Ideo phibet credulitas illorum Leuit. xix. Non obseruabitis somnia. Ratio Jsid. li. iij. de sum. bo. Demōes vt fallant et illudant aliq̄n vera p̄nūciant. Et subdit ibidē. Electi si hmōi visiōibz p̄mouent mox tñ euigilantes illusiōem vanitatis despiciūt. intentionē suā p̄rinus ad deū cōuertunt. hec ille. Ideo Latho. Somnia ne cures. quia scribit Eccli. xxxiij. Somnia extollūt imprudētes. q̄si q̄ apphēdit vmbrā et p̄sequit ventū. sic et q̄ attendit ad visa mēdacia. Et tantū sup isto ꝙbo. Angelus dñi apparuit in somnis ioseph dicēs. Surge et accipe puez z matrē eius. z fuge in egiptū. propter tres causas in p̄mo sermōe de innocentib⁹ dictas. ¶ Adhuc sunt due cause ppter quas fugit in egiptū z nō in aliam regionē. Prima causa est ppter egipti sanationē. Unde Isa. xix. Et percutiet dñs egiptuz plaga et sanabit eā. et reuertēt egiptij ad dominū. z placabit eis z sanabit eos. Un Chrisost. sup Mat. Recordat⁹ ē dñs q̄ mala fecit sup egiptū. filiū suū mittit vt plagas egipti sua sanaret medicina. Hec mutatio de/xtre excelsi. vt populus q̄ ante fuit persecutor populi primogeniti postea fieret custos filij vnigeniti. Secunda causa intrauit egiptū ppter future religiōis p̄figuratōnem. q̄z christiana religio intantū viguit ibi vt ceteris cōfusionē induceret. sicut dicit Hierem. ij. Ab egipto cōfunderis. q̄z multi sancti fuerūt de egipto arduā christianā vitā ducētes. vt sanctus Anthonius. sancta Maria egiptiaca. z ceteri. Christ⁹. Qui p̄rius populo dei violēter dñati sunt. isti cū deuotōe deo seruierunt. vt iam nō irent ad mare rubrū dimergendi. sed vocarent ad aquas baptismatis viuificandi. Unde Isa. xix. Clamabunt ad dñm a facie tribulantis. et mittet eis saluatorez z ppugnatorē vt liberet eos. Ideo Aug. i ser/

mone. Aliquãdo moyses in egipto perfidis clauserat die. illuc christus aduenies sedentibꝫ in tenebris reddidit clarissimã lucẽ. Et sbdit. Et esto ibi vsqꝫdũ dicã tibi. s. septẽ annis. Futurũ est enĩ vt herodes querat puerꝫ ad pdendũ eum. ¶ Mystice dic Leo papa. Deus in nobis p affectũ cõcipit. sine operis. et per effectũ nascit. z p pfectũ. i. augmentũ ⁊tutũ nutrit et crescit. Sꝫ qñ Herodes. i. diabolꝰ ꝟ attendit tũc qñt perdere eum. Unde Bern. Quicũd a deo diligitur a diabolo impugnat. Hui⁹ figurã habemus .ij. Regũ. v. Philistei audiẽtes q̃ dauid esꝫ vnctus in regẽ ascenderũt vniuersi vt quererẽt dauid ad perdendũ. Huic simile habeꝫ Apoca. xij. Draco stetit ante mulierẽ que paritura erat vt cũ parerẽt filiũ deuoraret. ¶ Spiritualiter. Draco. i. diabolꝰ obseruator callidus quãdo opera bona agimus q̃rit quõ resistat z occidat. Nã nulla est virtus que nõ impugnatur a vicio ꝯtrario. De quo habeꝫ i glo. Nume. xij. Uirtus si ꝯtrarietatẽ nõ haberet nõ clarescceret. Ideo vt simus cauti hortat aplus Petrꝰ in canonica .i. Petri. v. Uigilate fratres quoniã aduersarius vester diabolꝰ die ac nocte circuit q̃rẽs quem deuorẽt. Sed angelus dñi apparuit i somnis. hoc fit quãdo hõ existit i diligẽti cõsideratõe suũpius z ꝓprie salutis. tunc meretur diuinam gratiã ipm erudientẽ. quia dicit Aug. in lib. de penitentia. Semp ꝑsto ẽ gra si nõ fuerit repulsa. z de periculis immunẽ tibꝫ informat. De q̃ Job. xxxij. Inspiratio omipotentis dat intelligentiã. Nã herodes habuit dulcia verba z falsam intentõez. Et sic diabolꝰ sub specie boni querit nos inducere ad malũ. De quo aplus .ij. Chor. xi. Sathanas trãsfigurat se in angelũ lucis. Bre. Sepe vicia virtutũ specie assumunt. xli. dis. sepe. Sed dicit psal. xc. Angelis suis mãdauit de te vt custodiant te in omnibꝫ vijs tuis id ẽ inspirat tibi p ãgelũ. Surge. s. a mala cogitatõne et imaginatõe qua te impugnat diabolus. z accipe puerꝫ. i. ꝓpende ꝺsciẽtie puritatem q̃ iocunda sit in aia. De quo Bene. Nunqꝫ nascit vera leticia nisi ex pura ꝺsciẽtia. Bern. Si trahit mundus. terret te diabolꝰ. impugnat caro. illa sp est secura. Et accipe etiã matrẽ. i. gratiã assistentẽ. quia sine gratia nõ possumus psistere in cõscientie puritate. De quo sctus Tho. li. iij. contra gentiles. Indiget homo gratie dei auxilio vt perseueret in bono. Ideo. i. ad Chor. xv. Gratia dei sum id quod sum. Ipa est mater puritatis. Richar. Quid purgat et cõseruat cordis intima nisi dei gratia. Vis habitis fugere egiptum. Egiptus interꝑtatur tenebra. i. vade ad tenebras peccatoꝝ. De quibꝫ aplus Rom. xiij. Abijciamus opera tenebrarũ. ¶ ¶ Esto ibi. s. septem annis. hoc est. attẽde z cõsidera vniuersa mala que tibi intulerẽt vicia tua. Et sunt septẽ. Primũ malũ quasi ꝑmus annus dei est hostilitas. Un Eccli. xij. Altissimus odio habꝫ peccatores. Nam si deus peccatũ nõ oderet. nunqꝫ tot milia angelorũ ꝓ peccato cogitatõis de celo repulisset. Item nunqꝫ primos pentes z totũ genus hũanum in ipis de paradiso expulisset. nec hmõi miserijs multiplicibꝫ afflixisset. Itẽ si non oderet peccatũ nunqꝫ totũ mũdũ octo aiabꝫ exemptis p semine reseruatis diluuio delesset. Idcirco peccare quidẽ nihil aliud est nisi deũ offendere saltẽ mortalit. Et Piero. Offenso deo nulla est loci religio. qz scribit Sap. xiij. Odio sunt deo impi⁹ et impietas eius. Secundus malũ quasi secũdus annus est omniũ bonorũ operũ inualiditas. De quo Ezech. xviij. Si se auerterit iustus a iusticia z fecerit iniqtatem omnes iusticie ei⁹ nõ recordabũtur. quia peccatoꝝ in mortali nõ est in dei charitate. z dicit Grego. Qui nõ est in charitate bonũ qõd agit perdit. sez quo ad remuneratiõem regni celestis. licz alꝫ remunerat tempaliter sed nõ in ꝓpetua vita eternaliter. Jõ scribit Eccles. ix. Qui in vno offenderit multa bona pdet ꝛc. Terciũ malũ quasi tercius annus est cõscientie penalitas. De quo Aug⁹. Dñe dixisti z ita est q̃ omnis inordinatus animus sibijpi est pena. s. ꝓpter remorsum cõsciẽtie. Sap. iij. Ueniẽt in cogitatõne peccatoꝝ suorũ timidi. Seneca. Nihil ita timidũ facit animũ sicut reprehensibilis cõscientia propter peccatũ. Quartũ malũ quasi quartus annus est status periculositas. Johel. ij. Quis scit si cõuertat z ignoscat deus. Nã peccator habet se sicut piscis intrãs hamũ per se. exire autẽ per se nõ potest. sic pctor a seipo sine gratie dei auxilio nõ ꝑt penitere. De quo Aug. in lib. de penitentia. Uere penitere nõ est hominis sez dei gre. Ideo scribit Osee. xiij. Perditio tua ex te. saluatio autẽ ex me. Idcirco hunc piculosum statũ debem⁹ cauere. Eccli. xxi. Quasi a facie colubri fuge peccata. Rõ Eccli. iij. Qui amat periculum pibit in illo. ¶ Quintũ malũ quasi quintus annus est aie captiuitas. Prouer. v. Iniqtates sue capi-

ant impiũ. z funibꝫ peccatorũ suorũ q̃sq; eũ stringit. Et in hís funibꝫ ducet te in carcerẽ infernalẽ. Athanasi⁹. Qui mala egerũt ibũt in ignem eternũ. Septuz malũ quasi sept⁹ ann⁹ ẽ aie mortalitas. qz mors aie sequitur istam captiuitatẽ. Ezech. xviij. Aia que pec cauerit ipa morietᷓ. Sap. xvi. Nõ p malicia occidit animã suam. licz corpus viuit tamẽ aia mortua est coram deo. Aug⁹. Uita aie d⁹ est. et qui se sepat ab eo mortuus est. Sic ẽ ois petoz in mortali. Isa. lix. Iniq̃tates vre diuiserunt inter vos et deũ. Et p oseq̃ns tra dũt animã in mortẽ. Rõ ad Ro. vi. Stipẽ dia peccati mors est. Septimũ malũ quasi septimus annus est dãnatois eternalitas. ps. v. Odisti omnes q̃ operantur iniq̃tatẽ. p/ des omnes qui loquuntur mendaciũ. Glo. si nõ penitentiã egerint. Luc. xiij. Nisi penitẽ tiã egeritis omes simul peribitis. Mat. vij. Dis arbor que nõ facit fructus bonos exci/ detᷓ et i ignẽ mittetᷓ. Jo Ezech. xx. Recordã mini sceleꝛ vroꝛ. id ẽ. damna sceleꝛ. z displi/ cebitis vobis in cõspectu vro. qz herodes. id est. diabol⁹ q̃uit occidere puez. i. puritatem anime si nõ recordatus fueris peccati dãna.

Diri sedo subiũgit tirãnica psecutio dicẽs Herodes irat⁹ ẽ. mittẽs occidit oẽs pueros q erãt i bethleem. Chrisost. ome. ix. sup Mat. luchit ꝺ eũ dicẽs. Cur irat⁹ es herodes illu sus a magis. nõ cognoscis quoniã diuinus erat partus. nõne tu pncipes sacerdotũ vo/ casti. nõne scribas cõgregasti. nõne illi tibi p pheta induxerũt h̃ antiq̃tus pdicantẽ. nõne vidisti vetera nouis cõsonãtia. s. gẽtil⁹ plebs z iudaica. Nõne audiuisti qz his mõstrauit stella. illos ꝺo admonuit apparitio angeli/ ca z lux celica. Nõne reuerit⁹ es studiũ bar/ baroꝝ. nõne ãmirat⁹ es pñtiã eoꝝ. nõne ex his omnibꝫ reputare debuisti hec oia non esse decepcois sed diuie ꝓutis. putas te illũ pdere quẽ deus pducit. O herodes nõ vis eũ regnare in iudea. velis nolis regnabit in celo et in terra. hec ille. Hũc pleriq; q̃ dicũt herodẽ pessime egisse in occisiõe pue roꝝ vt verꝫ est. attamẽ sunt sex genera parẽtũ q occidunt pueros suos. Primi sunt q̃ sci enter rei sunt q̃ pueri i vtero mris sine bap/ tismo decedunt. z h̃ est graue homicidium. quia ibi corpus et aia occidit. Aug. Mal⁹ est damnũ in amissiõe vn⁹ aie q̃ corporuz mille. Ergo mater q ẽ pgnãs sollicitudinem dz h̃re de illo thesauro quẽ portat i vtero ne fiat occasio dãnatonis illi⁹ pueri. Sil; viri debent parcere mlieribꝫ pregnãtibꝫ. nec eas terrere nec turbare nec verberare. imo sibi pijs sbtrahere i comedẽdo z bibẽdo z imparti suis mlieribꝫ pgnantibꝫ z eis fuire. exemplo marie q̃ tribꝫ mensibꝫ fuit cũ elisabeth. Sed heu aliq̃ pcutiũt pgnãtes. calcãt. trudũt. ip sis maledicũt. z sic rei erũt in pueris. Simili ter peccãt ille mulieres q̃ se sup h̃ remittũt q̃ pgnãtes sunt. z scienter maritos suos offen dũt. Sil; gue peccãt ille antiq̃ vetule q̃ abor sum vel sterilitatẽ pcurãt in aliq̃ mliere vl̃ vi gine. Sil; iste ancille q̃ cũ peccato et scãda/ lo concipiũt. z postea ꝓpter verecũdiã hũa/ nam eos pueros scienter occidũt. qñ aliꝰ irrõ nale nõ faceret. Credi parẽtes illi q̃ pue/ ros suos nimis diligũt. Sed diceres. nõ de deo puerũ meũ diligere. Rñdet. imo deꝛ pu erũ tuũ diligere sed ordinate ifra deũ. Nã ali q̃ pueros suos vltra deũ diligũt. z habẽt ma iorẽ ꝺplacẽtiã i pueꝛ q̃ i deo oportẽti. z potiꝰ videt pueros qz deũ. z sic pl⁹ pueros qz deum diligunt. eosdẽ pueros deũ suũ faciũt. Aug. Hoc ab homie colit quod p ceteris diligit. Unde etiã btus Hieroñ. Quodcũq; vn⁹ q̃sq; super deũ vel equaliter deo diligit. hoc si bi p deo pstituit. Et deus quãdoq; ex sua bo nitate subtrahit eis illos pueros vt ipi parẽ tes coꝛ suũ ecouerso ad deũ erigãt z deum di ligant. Et ergo est vna ratio quare illi pue/ri qui sunt multũ affabiles. prudentes z puk cri cito moriunt. quia parẽtes cũ nimio affe ctu eos diligũt. z cũ nimia sollicitudine fm cursum mũdi eos nutriunt. z intẽdũt ex ipis facere magnos dominos. et magnas diuitꝫ as cõgregare volunt. nõ curãtes an iuste vl̃ iniuste acq̃rant. Et ꝓpter illã sollicitudinem quã habẽt ad pueros obliuiscunt deum z se ipos negligunt in salute animaꝝ z dãnãt se ipos. Un Mat. x. Qui amat filiũ vel filiaz pl⁹ q̃z me nõ est me digñ⁹. Et filij tales si vi/ derint z scienter possederint bona male acq̃si ta damnant. z implet illud Mar. xiij. Tra det pater filiũ suũ in mortẽ. Tercij parentes sunt q̃ informãt pueros suos i malis. s. cho risare. sup bire i vestibꝫ. facie decipere. crispos crines facere. Et ipi pentes rei erũt omnium peccatorũ que ex mala informatõe addiscũt z postmodũ faciũt. Et sic implebit in paren tibꝫ illõ Deute. xxxij. Immolauerũt filios et filias suas demonibꝫ. scz per mala documen ta. Quarti parentes sunt qui pueros non corrigunt cum deliquerũt. cum tamen tenen tur. iuxta illud Prouer. xxiij. Noli a puero

De Innocentibus

subtrahere disciplinā. si enī pcusseris eū ẏga nō morietur. Tu virga percutis eū. t aniaz eius de inferno liberabis. Signāter si filij sūt rebelles t pterui tūc sunt castigādi verberib⁹ Eccl̄i. xxx. Nō des illis potestatē in iuuētute. curua ceruicē eius et tunde latera eius cū in fans est ne forte indurēt et nō credat tibi. et erit tibi dolor anie. sicut hely. i. Regū. ij. Nō tractās Rupt⁹ holgot sup lib. Sap. dicit. Hely sacerdos ꝓpter negligentiā castigandi filios damnat⁹ est. De quo t Beda. Hely filios dēlinq̄ntes ferire noluit. ideo seipm ap̄ deum crudeli damnatiōe pcussit. quia cū audiuit archā captā a philisteis t filios occisos in plio cecidit retrorsum de sella t expirauit. Acce q̄z mala dilectio est nō corripe filios. i/ mo magis est odiū. Prouer. xiij. Qui parcit virge odit filiū. ¶ Quinti parētes sunt qui malū exemplū pbent filijs. t per hoc spūaliter eos occidūt. Aug⁹. Qui in cōspectu populi male viuit q̄z tū in illo est eum a quo attendi tur occidit. Pueri enī illa que vident a parē tibus cōmuniter imitant siue bonū siue ma lū. Si vident eos ieiunare. libēter orare. ec/ clesiam frequētare. misericordiā exercere. deū timere. pacē cū familia tenere imitātur eos. Si autē vident eos eccl̄ie ieunia soluere. fe sta nō celebrare. raro eccl̄iam visitare. ad tab nas ire. audiūt blasphemare. maledicere. eti am sequunt eos. Et p hīs malis exēplis filij sequentes damnant t parētes similiter si nō penitent. Un Bre. in moza. Tot mortibus q̄s dignus ē quot exēpla prauitatis i poste/ ros transmittit. ¶ Sexti parētes sunt qui res iniustas pueris relinquūt. illi damnant seipos similiter et pueros. xiij. q. vi. Si res reddenda est et nō reddit: penitētia nō agit sed simulatur. Aug⁹. Si tenes obolū teneris a diabolo. Et quot denarios male acquisitos pueris relinquūt tot gladijs eos trāfigunt. Et implebit i eis illd Eccl̄i. xli. De prē ipio q̄runt. i. cōquerūtur filij. quoniā ꝓpter ipm dati sunt in oppꝛobriū. i. sempiternū. Signā ter cum sciēter possident. q̄z facies t ꝓsentiēs eadē pena puniuntur. vt habet in canō e. ij. q. i. notū sit. et. iij. q. iiij. cōsanguineoꝝ. q̄z scri/ bit Eccl̄i. xxi. Struppa collecta sinagoga pec cantiū. ¶ A ¶ Exemplū legit in lib. d̄ do/ no timoris. Fuit quidā vir sanct⁹ cui multa fuerunt reuelata secreta. inter cetera vidit ho minē in ima flāmaz pstrātū. de cui⁹ vtero ar boz alta pcedebat. in cuius ramis hoies su/ spensi fuerūt. t a flāma ab imo pcedente du/ rissime diuersimode t acerrime torq̄bant. Et ille q̄ in fundo iacebat magis inter alios tor quebatur. Et cū q̄reret ille qui hoc videbat a ductore suo cuiusmodi esset hō ille qui in imo iaceret. ille rndit. Ille q̄ ab imo iacet fu it p̄ncipiū generatōis oim istoꝝ. t fuit pauꝑ t per vsuras t male acq̄sita ditatus est. Alij sunt qui pcesserunt ab eo et torquent. qz ali qui fuerūt imitatores illi⁹. aliqui possessores iniuste acq̄sitoꝝ bonoꝝ. t sic simul torq̄ntur. t p̄m q̄ fuerūt similes in culpa sunt in ꝑsili pena. vt scribit Matth. xiij. Colligite zizā/ nia et alligate ea in fasciculos ad ꝑburēduz. ¶ Item notandū est q̄ festū innocentū et aliorū martirū solēniter ē peragendū. Et hoc ꝓpter tria. Primo ꝓpter tpus. nam ipi p̄mi martires sunt q̄ p christo poste⁹ natiuitatē martirisati sunt. Nam triplex est martirium Primū voluntatis et operis. sicut beati ste phani et laurēty. Secūdū volūtatis et non operis. sicut iohānis euāgeliste. t bti marti/ ni. qui habuerūt voluntatē t affectū sustinē di martiriū. q̄uis non sunt passi. Tercū est martiriū opis et nō volūtatis. sicut pueri in nocentes. et vsum ratiōis nō habentes. qui deū nō loquendo sz morīēdo et cū sanguine suo ꝓfessi sunt. Et sic in sanguīe suo baptisa ti sunt. Et ꝓpter illud triplex martirium illa tria festa sunt imediate post festū natiuitatis instituta. Primo festū sancti stephani qui ē martir voluntate et opere. Post h̄ festū san cti iohannis. qui fuit martir volūtate et nō opere. Tercio festū innocētū qui fuerūt mar tires opere et nō volūtate. Nam dicit sanct⁹ Thomas. Deus suppleuit in eis per gratiā quod defuit in ratōis efficacia. in eo q̄ ꝓpter christū passi sunt. Secūdo hoc festū innocē tum est ꝑmendabile ꝓpter numez. quia tot sunt q̄ numer⁹ eoꝝ incertus est. Sed eccl̄ia pagit numez eoz p̄m visionē quā vidit san ctus Johānes Apocal. xiij. Vidi agnū su pra montem sion stantē. t cū eo. cxliij. milia habētes nomē eius t nomē patris ei⁹ scr̄ptū in frōtibus suis. Modo si laus et festū vni us sancti est laudabile t acceptū coram deo. quid tūc laus tot sanctoꝝ innocentū. Et si deus exaudit p̄ces vnius sancti vel homīs vl̄ duoꝝ vl̄ triū i noīe ipi⁹ cōgregatoꝝ. q̄d tūc vbi tot sancti sunt simul ꝑ gregati. Etiam si honorādus est sanctus vnus. nōne tūc tot milia sanctoꝝ sunt venerandi. Tercio pro pter locum. quia in bethleem occisi sunt. et in omnibus finibus eius in quibus christ⁹

quesitus est ⁊ fugit. ⁊ beatissima mater eius ⁊ ioseph in exilio positi sunt cū puero iesu in tam tenera etate ⁊c.

In octaua natiuitatis dñi Sermo cxxi.

AT vbi venit plenitudo tpis misit d⁹ filiū suum factū ex mliere factū sb lege vt eos q̄ sb lege erāt redimeret. vt adoptōem filiorū dei recipemus. scribit ad Gal. iij. c. et lectū est dñico die p epistolaꝝ officio. In hbis p̄missis tria innuunt. Prio mittentis benignitas mīatōis. Scdo missi ogruitas legatōis. Tercio missiōis vtilitas fructificatōis. Primū ibi. misit d⁹. scdm ibi. misit filiū suū. tercū ibi. factū ex mliere factū sb lege vt eos q̄ sb lege erāt redimeret. De p̄mo dic. At vbi venit plenitudo tpis. In his hbis ppositis destruit apl's et eradicat triplicem errorē. Prio indeoꝝ asserentiū nōdum xp̄m venisse. ibi. At vbi venit plēitudo tpis. Deh̄ vide supī p̄ma hebdomada aduēt⁹ q̄ modo erāt indei vt ceci. Scdo eradicat vesaniā hereticoꝝ dogmatizātiū xp̄m corp⁹ fantasticū habuisse ⁊ nihil traxisse d̄ v̄gie. ibi. factū ex mliere. Tercio manicheoꝝ dicentiuꝝ veterē legē a deo nō esse. ibi. factū sub lege. De p̄mo nota q̄ tps icarnatōis dr tps plenitudis. et h̄ ppter triplicē repletōz. Prima est repletio veteri virginalis. Luc. i. Aue gr̄a plena ⁊c. Ecce concipies i vtero ⁊ paries filiū. Scda ē repletio mētiū fideliū. Actū. ij. Repleti sunt oēs spūsctō. Tercia ē repletio veteris legis. Matt. v. Nō veni soluere legē sz adimplere. Prīa repletio fuit causa secunde. qz nisi vēter v̄gis repletꝰ fuisset filio dei. coꝛda fideliū nō essent r̄pleta spūsctō. Secūda repletio fuit cā tercie. qz repletio mētis facit ipletionē legis. Aug. Io gr̄a spūsctī dat vt lex ipleat. vt etiā hr̄ i can. d. c. se. di. iij. gr̄a Sine spūsctī gr̄a nō possum⁹ iplere dei mādata. Idcirco inq̄t Aug. d spū et lr̄a Lex data ē vt gr̄ia q̄rat. gr̄a v̄o data ē vt lex ipleret. Idcirco tpus gr̄e dr plenitudo tpis propter q̄nq̄ causas. Primo ppter caritatis largissimā effusiōem. De q̄ Ioel. ij. Effundam de spū meo sup omnē carnē. Eze. xxxvij. Deduca imbrē in tpe suo. et pluuie benedictōnis erūt. i. bonoꝝ spūaliū abūdātie. Vñ tē pus gr̄e coparatur autūno. nā sicut q̄ i hieme germinat ⁊ in vere pullulat. ⁊ i estate maturant in autūno colligunt. sic que añ legē iustis germinauerūt et in lege pullulauerūt. et sc̄i pphetis ad maturitatē puenerūt tpe gr̄e oīa in xp̄o colligunt. Amb. Christ⁹ oīa nob ē. si sitis fons est. si esuris panis est. si infirmaris medic⁹ est. si mortē times vita ē. si sapiaz desideras. in ipo oēs thesauri sapiētie et scie sūt absc̄oditi. Joh̄. i. De plenitudine eius oēs accepim⁹. Secūdo dicitur plēitudo tpis ppter figuraꝝ adimpletōz. quia p̄cedēs tps vacuū fuerat cōtinēs figuras. i. ad Thoꝛ. x. Oīa in figura cōtigebāt illōs. nūc aūt veritate adimpleta. Joh. i. Gr̄a et v̄itas p ih̄m xp̄m facta ē. Tercio ppter p̄missoꝝ solutōz. q̄cūq̄ enī in veteri lege sunt p̄missa oīa i christo sunt impleta. Vñ apl's Col. ij. In ipo habitat oīs plenitudo diuinitatis corpal'r. et estis i illo repleti. s. oī gr̄a ⁊ oī p̄missiōe facta. Quarto ppter rōnal' creature pfectōez. Vñ Eph̄. i. Proposuit in eo. s. filio. i dispēsatōne plenitudis tēporꝝ. i. tpe gr̄e instaurare oīa in xp̄o q̄ i celis et q̄ i terris sunt. i. angelos ⁊ homines. qz dū hoīes reducit i gr̄az: in eo supplet ruinā angelorꝝ. ps. cix. Judicabit i nationib⁹ iplebit ruinas. Quinto ppt̄ dscpti tēporis opletōz. De q̄ Dan. ix. Septuaginta hebdomade abbreuiate. i. regr̄istrate sunt sup pplm meū. et sup vrbem tuā sctām. ⁊ cōsummet p̄uaricatio. et finē accipiet peccatū. ⁊ redeat iiquitas ⁊ adducat iustitia sempiterna. ⁊ vngat sctūsctōr. Ibi dicit Nico. de lyra. hebdomada nō capit p septē diebꝰ. sz pro septē ānis. Leui. xxv. Numerabis septē hebdomadas septē annoꝝ. Et faciūt septuaginta hebdomade annoꝝ. cccc. et nonagīta ānos. m̄tiplicādo septuaginta p septē. Et incepert isti āni a vicesimo āno regni artaxerx̄ q̄ dedit licētiā Neemie reedificādi ciuitatē hierusalē. ⁊ terminat ōrto āno p⁹ xp̄i passiōz. ⁊ sic tps ipletū ē. Et Gz dī. gr̄e tādiu xp̄s distulit icarnari. Rñdet ppter sex causas. q̄re supra in p̄ima hebdomada aduēt⁹. Primone. iij. Tunc subdit mittētis benignitas. ibi. Misit d⁹ filiū suū. Nota h̄ nomē deus aliqn̄ significat natura et supponit p eadez. vt cū dr. deus ē eternus. vl' d⁹ creauit oīa. Aliqn̄ significat naturā ⁊ supponit p psona. vt cū adiūgit ei act⁹ psonalis. vt cū dicitur. deus generat vl' d⁹ generat. vel hmōi. Dic vero significat naturā et supponit p psona patris. ex hoc q̄ dicit. misit filium suū. Cuius est filiū mittere cui⁹ est filiū generare. s. soli⁹ patris. Dicit enī magister in. iij. dist. i. Aliq̄

In octaua natiuitatis dñi

dei missio est ipa incarnatio. eo enī missus est q̄ i forma hoīs visibīl apparuit. Q q̄s mag benignitas z miseratio attendīt in incarnatione. Johel. ij. Cōuertimī ad dñm deū vestz qm benignus et misericors ē. in eo q̄ filiū misit vt nos in filio patri recōciliaret. Rom. v. Cū inimici essem⁹ recōciliati sum⁹ p sanguinē filij ei⁹. De quo etiā ad Eph. ij. De⁹ q̄ dines ē i misericordia ꝓpter nimiā charitatē q̄ dilexit nos cū essem⁹ mortui viuificauit nos in xpo. i. Thoz. xv. Sicut in adā oēs mori unt. ita et ī christo oēs viuificabunt. Q magna charitas. Joh. iij. Sic deus dilexit mūdum vt filiū suū vnigenitū daret. nō angelū. nō ꝓphetā. sed filiū. Dicit Simō de casia. Sic dilexit de⁹ pr̄ hoīem creatū vt daret filiū suū incarnatū. sic de⁹ p hoīe. fili⁹ p suo datus ē in redemptiōez. Ro. viij. Proꝓo filio suo nō pepercit de⁹. Isz p nob oīb tradidit illū. Ubi exclamat Grego. Q ineſtimabilis dilectio charitatis vt suū redimeres filium tradidisti. ecce in mittēte notat liberalissima benignitas et miseratio Q B Dixi scdo tā gīt missi ꝛgruitas legatōis. cū dicit filium. Nota ꝛgruū fuit mittere filiū ad incārnādū z nō aliā psonā. Nec ꝛgruitas oñdīt ex tribus. Prio ex pte pr̄is mittētis. Scdo ex pte filij venientis. Tercio ex pte hoīs indigētis. Prio ex pte pr̄is mittētis duplici rōe. Prio ratōne paterne manifestatōis. qz eni filius est ꝟbum pr̄is sic pcedit ab ipo vt pr̄ se manifestat per ipm. et ideo sicut ad expssionē intentōis et cōceptōis mental ꝟbum intelligibile copulat voci sensibili. sic ad pr̄ne manifestatis expssionē congruū fuit vt fili⁹ q̄ est ꝟbum pr̄is vniret carni humane per qd se pr̄ manifestaret. et vt de⁹ pater q̄ se in enigmate insinuauerat p oracula ꝓphetaꝝ in fine tem pozū se manifestaret per filiū z ꝓpziū ꝟbuz. Hoc ē qd dicit apls Hebre. i. Multifarie multisq̄ modis olim de⁹ loquens patribus ī ꝓphetis. nouissimis diebus istis locut⁹ ē nobis in filio suo. Hoc etiā dicit fili⁹ pr̄i Joh. xvij. Pr̄ manifestaui nomē tuū hoīb⁹ q̄s dedisti mihi rē. Pater clarifica filiū tuū vt filius tu⁹ clarificet te. Ex quo igīt op⁹ icarnatōnis erat ad manifestatōem diuitatis. iō magis ꝛgruū erat vt illa psona carnē assumeret vt dicit mgr̄ in. iij. di. i. q̄ pcedit a pr̄e et q̄ est ab alio q̄s q̄ est a nullo. Procedit eni a pr̄e p modū ꝟbi expssi. Joh. i. Uerbū erat apd deū z deus erat ꝟbū. Et hoc ꝟbū caro factū est. Scdo ꝛgruit rōe pr̄ne cooperatiōis. qz oīa operatur pater per filiū. Joh. i. Q oīa per ipm facta sunt. Jō oīa q̄cūq̄z pater facit hec z filius Joh. v. silr facit. vt dicit Aug. in li. de trini. z mgr̄ in. iij. di. i. Q pa trinitatis sunt indiuisa. Et sic ipam incarnatōez licz tota trinitas ē operata. tñ sol⁹ filius carnē assumpsit. Et congruū fuit vt oīa reparent ꝓ ꝟbū icarnatū. sic deus pr̄ p ꝟbū increatū oīa creauit. Ephe. i. Proꝓposuit oīa ī xpo instaurare. Et ideo dicit Joh. v. Q pa q̄ dedit mihi pr̄ meus vt faciā ipa testimoniū phibent de me. qz pr̄ misit me Exō igīt opus icarnatōis erat ad repatōem opez diuinoz. ꝛgrue g̃ ille incarnat⁹ ē z missus p quē oīa sunt pducta. Scdo ꝛgruū fuit ex pte filij venientis. Illa cōgruitas in ipso ostendīt duplici rōe. Prio rōe expsse similatōis. qz eni fili⁹ est expssa pr̄is imago. vt scribitur Sap. vij. Lādoz ē lucis eterne. z Col. i. Qui est imago dei inuisibīl ꝓmogenit⁹. cōgruū erat vt per ipm hūanitatis assumptio fieret. vt qz hō assumptibīl erat rōe dignitatis imaginis per quā assimularet deo. sic scribīt Gene. i. Fecit deus hominē ad imaginez suā. decens erat vt magis per illā personā assumeret hūanitas et vniret deo que ē expssa patris imago. vt imago creata q̄ ē hō vniret deo per imaginē increatā q̄ ē filius. Hoc videtur dicere apls ad Ro. viij. Quos p̄destinauit ꝛformes fieri imagis filij sui. s. p memoriam intelligētiā et volūtatē. Exō igīt op⁹ incarnatiōis ad h̄ erat vt vniret hō deo q̄ erat imago dei creata. ꝛgruū erat vt ille carnē assumeret q̄ ē imago pr̄is increata. s. fili⁹. Secūdo rōe eterne generatōis. qz ipe fili⁹ est a pr̄e eternaliter genit⁹. pr̄. ij. Ego hodie genui te. id ē. ab eterno. Congruū igīt erat vt ille idez qui erat eternaliter genit⁹ a patre ipe in tpe nasceret. iuxta illud Isa. ix. Paruul⁹ nat⁹ est nobis. s. q̄ natus est eternaliter. z Luc. i. Et filius altissimi vocabīt. Mat. xxvij. Vere filius dei erat iste. Propter hoc dicit Aug⁹. Filius dei non q̄siuit nisi mrem in terris. qz illū habebat. s. pr̄em in celis. Itē ne duo filij essent ī trinitate beata. si vn⁹ generaret ex pre. ali⁹ ex mre. iō magis decuit filiū incarnari z in carnē mitti Dicit eni mgr̄ in. iij. sententiaꝝ. di. i. Si eni pr̄ in carnē venisset ab alio esse putaret. Si enim spūssctūs incarnatus fuisset ali⁹ filius putaret ab alio esse. ideo spūssctūs incarnat⁹ nō est. vt ille q̄ erat in diuinitate dei fili⁹ fieret in humanitate virginis filius. Non ergo pater nec spūssanctus carnem induit ne

alī⁹ esset in diuinitate filī⁹ alī⁹ i hūanitate. ⁊ ne idē esset pr̄ et filī⁹ si de⁹ pr̄ de hoīe nasceret. Cū igit̄ op⁹ incarnatōis ad hoc erat vt de⁹ nasceret ex hoīe ꝓgruū fuit vt ille ex hoīe nasceret in tpe q̄ ex pr̄e natus erat ante tpa. et ideo filī⁹ missus ē. Tercio ex pte hoīs indigentis ostendit maior ꝓgruitas veniēdi in filio duplici rōe. Primo rōe p̄ marie transgressiōis. quia dicit sctūs Tho. p te. iij. q. iij. ar. v. Peccatū p̄mor̄ū parentū erat de appetitu sciētie et sapiētie dei. volentes esse sicut dij scientes bonū et malū. Modo sapiētia attribuit filio. i. Chor. i. Dei virt⁹ ē et sapiētia Ideo sol⁹ filī⁹ hūanā naturā assumpsit ordine ꝓgruo. Ideo potuit dicere illō Jone. i. Propter me orta est tēpestas mittite me in mare. i. i mūdū. Jō dicit ad Ro. viij. Proꝓ filio suo nō pepercit de⁹. Erg̾ opus incarnatōis erat ad hoc vt lapsus homis expiaret ꝓgrue filī⁹ missus ē. cū relictū fuit ex appetitu sapie. q̄ attribuit filio. Etiā expiatio huius peccati debebat esse p mediatoris suppli catōem ⁊ obedientiā. Et magis ꝓgruebat filio supplicare patri ⁊ obedire. iō ꝓuenienter filī⁹ missus est. Secdo rōe plenarie ḡtificatōis. quia eni p̄m rectū ordinē infima p media reducūt ad summa. cū opus incarnatōis ad hoc ordinat vt q̄ eramus serui efficeremur liberi. p̄m illō Joh. i. Dedit eis ptātē filios dei fieri. ꝓgruū fuit vt ab illo liberaremur a seruitute peccati. ⁊ efficeremur filij p gr̄am q̄ erat filī⁹ per naturā. Joh. viij. Si filī⁹ vos liberauerit veri liberi eritis. Aug⁹. Ut hō nasceret ex deo p̄mo ex hoīe nat⁹ ē de⁹. Cū eni essem⁹ extranei cōgruū fuit vt i hereditatē introduceremur per filiū. De q̄ apl's Col. i. Trāstulit i regnū filij dilectōis sue i q̄ hem⁹ redemptōem ⁊ remissiōez pctōr. Dixi tercio inuitur missiōis vtilitas fructificatōis. cū sb̄dit. factū ex mlīere factū sub lege vt eos q̄ sub lege erāt redimeret. Fuit eni ista missio fructuosissima. qz missus ē ad nos dei filī⁹ vt nobis opa pcti ⁊ diaboli dissiparet. vt dicit Johes i canonica. i. Joh. iij. In h̄ apparuit dei filī⁹ vt dissoluat opa diaboli. ¶ Peccatū aūt q̄d introductū ē diabolo suggerēte octo intulit dāna q̄ p dei filiū repanē. Prio vulnerauit integritatē nature. Secdo p̄uauit vitacitatez gr̄e. Tercio elōgauit felicitatē glorie. Quarto pcurauit atrocitatē pene. Quinto debilitauit facultatē potentie. Sexto obnubilauit claritatē intelligētie. Septio augmētauit prauitatē ꝛcupiscētie. Octauo generauit ariditatez malicie. Hz ꝛ oia ista dei filius missus ē vt dissolueret opa pcti. ⁊ hominē redimeret ab oīb⁹ his mal'. Prio dixi pctm̄ vulnerauit integritatē nature. Lu. x. Hō q̄dā. i. gen⁹ hūanū descēdit ab hierl'm in hiericho. i. de statu iusticie in statū culpe. ⁊ incidit in latrōes. i. i man⁹ diaboli. plag̾ impositis vulnerauit eū semiuiuo relicto. sz venit sacerdos. viso illo ptergit. Sil'r et leuita vidit eum ⁊ ptrāsiit. qz null⁹ nec in lege nature nec scripture erat q̄ vulnera anie sanare poterat nisi samaritanus. i. chrīst⁹ aie nr̄e custos appropinquās in sua bñdicta incarnatōe alligauit vulnera per suā doctrinā. ⁊ infudit oleū misericordie et vinū iusticie. ⁊ imposuit i iumētū suū. i. corpus suū. Pe. ij. Tulit peccata nr̄a in corpe suo super lignū. Ipse curauit vulnera aie et repauit integritatē nature egrotātis p medicinā passiōis sue. Isa. liij. Vere lāguores nr̄os ipe tulit et pctā nr̄a ipe portauit. cui⁹ liuore sanati sum⁹ De quo p̄s. cvi. Misit v̄bū suū et sanauit eos. Et Sap̄. xvi. Neq; herba neq; malagma sanauit eos. sz tuus dñe p̄mo q̄ sanat oīa. p̄s. cij. Qui sanat oēs infirmitates tuas. Secdo pctm̄ p̄uauit vitacitatē gr̄e et induxit mortem anie. ad Ro. vi. Stipendia pcti mors ē Jaco. i. Peccatū cū cōsummatū fuerit generat mortē. Sap̄. xvi. Homo per malicīā occidit aīam suā. Et sic omnes eram⁹ mortui in aīa per peccatū ade. De quo ad Rom̄. v. Per vnū hoīem itrauit pctm̄ in mūdū. et p pctm̄ mors. ⁊ ita i omnes hoīes mors ptransiit. Hz ꝛ h̄ missus est dei filī⁹ i incarnatōne vt restitueret vitā gr̄e. De q̄. i. Joh. iij. In hoc apparuit charitas dei qm̄ filiū suū misit in hunc mundū vt viuamus p eū. Nec ē vita gr̄e quā p xp̄z accepim⁹. sicut ipe dixit Joh̄. x. Ego veni vt vitā habeāt ⁊ abūdanti⁹ habeāt. habeāt. s. hic in gr̄a. et abūdanti⁹ in gl'ia. Joh̄. iij. Misit de⁹ filiū suū in mūdū vt saluetur mūdus p ipm. Lu. ix. Nō venit filī⁹ hoīs aīas pdere sed saluare. Tercio pctm̄ elōgauit felicitatē gl'ie. In figura illi⁹ parētes nostri eiecti sunt postq̄ peccauerunt de paradiso. Gene. iij. Eiecit deus hoīem de paradiso voluptatis. et collocauit ante paradisum cherubin. s. angelicā custodiā ad custodiendā eam. sez ne homo inde eiect⁹ posset illuc redire. ad designandum q⁹ a paradiso celesti elongatus ac eiectus esset propter peccatum. Apocalip̄. xxi. Nihil coinquinatum intrabit. Contra hoc missus est filius

In octaua natiuitatis dñi

in incarnatõne ad recuperãdũ felicitatẽ gl'ie. Heb.x. Habẽtes fiduciã in itroitu sctõꝝ in sanguine xpi. Nam sicut adã p̃ peccatũ celeste regnũ nob̃ clausit.sic xps p passiõez suam nob̃ aperuit. Isa.xxij. Dabo clauẽ dom⁹ dauid sup humeꝝ ei⁹. Damas. Crux xpi clauis padisi. Dicit enim Aug.de victoria xpiana. Si beneficiũ passiõis abesset nemo ad deuꝝ spem habere posset.qz dic̃ mgr in.iij. sentẽtiarũ.di.xvij. Deꝰ creauit vt ppter petm̃ hõ ñ intromitteret i padisum nisi tãta hũilitas esset in vno hoie reperta que oib̃ hoib̃ pficere potuisset.sicut tãta superbia in vno hoie fuit que oib̃ hoib̃ nocuit. Et illa i nullo homine fuit reperta nisi i xpo iesu dei filio.q̃ exinaniuit semetipꝝ formã serui accipies.ille humilitate passiõis sue celũ aperuit qõ superbia ade clausit. De quo mgr in.iij.dis.iij. Nec circũcisio nec baptismus aperuit aditũ regni celestis sz hostia salutaris. De q̃ canit ecclia O salutar̃ hostia q̃ celi pãdis ostia. Quarto peccatũ pcurauit atrocitatẽ pene.nã si nõ fuisset culpa nulla fuisset pena De q̃ Grego. Si nõ adesset iniq̃tas nulla noceret adũsitas. De q̃ et Isid. Si hõ innocenter viueret ignis eũ nõ vreret. aqua nõ submergeret. ñ spinaꝝ aculei nocerẽt.nec oĩa q̃ nocẽt mortalib̃ eũ impedirẽt. Sed oĩa penalia habẽt ortũ a culpa. Ad amouendã igit̃ penã missus est dei fili⁹ in carnez.sicut enĩ p ipm restituit gl'ia.z sic p ipm tollit̃ pena. Cui⁹ enĩ ẽ btificare in gl'ia .cuius est liberare a pena z a miseria redimere.s.ipse dei filij i assumpta carne. Johan.viij. Si fili⁹ vos liberauerit veri liberi eritis. Nã per penã passiõis ei⁹ et effusionez sanguinis liberati z redempti sum⁹ ab obligatiõe pene.i. pe.i. Nõ corruptibilib̃ auro z argẽto liberati estis.sz sanguĩe agni incontamĩati. Hũc missiõis fructũ exponit ps.cx. dicens. Redẽptiõnez misit dñs ppl'o suo.i. Joh.iiij. In hõ ẽ charitas dei i nob̃ qm̃ misit filiũ suũ i propiciatõz p petis nr̃is.i. deletõez penaꝝ debitaꝝ p petis nr̃is. De q̃ z apl's ad Ro.v. Si cũ adhuc petõres essem⁹ xps pro nob̃ mortu⁹ ẽ.multo magis nũc iustificati i sanguine ipi⁹ salui erimus a pena eterna per ipm.dicit Lyra in glo. Quito peccatũ debilitauit facultatẽ potẽtie.qz demerito culpe debilitata est potẽtia ad operandũ bonũ et ad pliãdũ ꝺ malũ.eo p̃ ala elongat̃ p peccatum a potẽtia dei vigorãtis z roborãtis.ppter qõ dicit apl's Ro.vij. Uelle adiacet mihi.pficere aũt bonũ nõ inuenio. Ideo missus est dei filius in incarnatõe vt nos roboraret in pliãdo z laborãdo. Hũc missiõis fructũ exp̃mit ps.lvi. Misit d̃ celo z liberauit me.dedit i opprobriũ calcãtes me. Per ipm enĩ debilitata est ptas diabli que ẽ ad impugnãdũ.i. ad Hebr.x. Fidel'de⁹ q̃ nõ patiet̃ vos tẽptari vltra id qõ potestis.sed facit cũ tẽptatiõe puetum.i.fortitudinis augmẽtũ. Piero. Debil'est hostis q̃ nõ pt vincere nisi volentẽ. Itẽ etiã per ipm dei filiũ incarnatũ roborata est potẽtia z facultas ad bene operãdũ. Ipse est d̃ q̃ dat Isa.xl.qui dat lasso virtutez et robur. Sic dedit fortitudinẽ beato paulo.de qua dicit Phil'. iiij. Omnia possum i eo q̃ me confortat. Septo peccatũ obnubilauit claritatẽ intelligentie. Sap̃.ij. Excecauit eos malicia eoꝝ.s.q̃ nõ cognoscerẽt defectũ eoꝝ. Sopho.i. Ambulauerũt vt ceci qz dño peccauerũt. ps.lxxxi. Nescierũt neq̃ intellexerũt:i tenebris ambulãt Glo. Nesciert dñm neq̃ intellexerũt seipos Ideo exclamat Aug.sup tales dicẽs. Uel cecis oculi q̃ te eternũ lumẽ nõ vidẽt.de tenebris ad tenebras vadũt z nesciunt vbi corruũt. Jõ missus ẽ dei filius i carne ad illuminãdũ tenebrositatẽ intelligẽtie ignorãtis. Hoc desiderabat Zacharias p̃ iohẽm baptiste Luc. Illumiare his q̃ i tenebris z i vmbra mortis sedent. Hilz et dauid petiuit hũc fructũ missiõis dicẽs ps.xlij. Emitte lucẽ tuã z veritatẽ tuã. Hec lux z vitas ẽ xps q̃ dic̃ Joh. viij. Ego sum lux mũdi.z Joh.xiij. Ego sũ via vitas et vita. Uia inobliq̃bil'.veritas infallibilis.vita interminabil'. Ipse enĩ ẽ lux vera illuminãs omnẽ hoiez venientẽ i hũc mũdum. De qua scribit Isa.xlij. Dedi te i lucẽ gentiũ vt aperires oculos cecoꝝ. Jõ dic̃ Augustꝰ.sup ioh̃. Incarnatio christi ẽ collirium ꝺ quo illumiant̃ oculi nr̃i vt videre possumus maiestatẽ per ei⁹ hũanitatẽ. Nam vt ꝺ bum caro factũ est medicamentũ nob̃ factũ.vt qz de terra excecabamur de tra sanaremur. Clama igit̃ cum ps.xij. Illumia oculos meos ne vnq̃ obdormiã in morte. Septio petm̃ augmẽtauit prauitatẽ cõcupiscẽtie q̃ proni sumus ad malũ. Gen.viij. Sensus z cogitatio hois ab adolescẽtia pna sunt ad maluz. Sz vñ ortũ h̃ nisi ex petõ p q̃ ꝺ natura ẽ corrupta. Sap̃.ix. Corpus qõ corrũpit̃ aggrauat aiaz. Ideo Augꝰ. Sola petã nocẽt nr̃e nature. Und̃ ifirmitas ad bonũ pronitas ad malũ nisi a petõ habet ortũ. Et de tali ꝺcupiscẽtia malꝰ querit̃ apl'us Rom̃.vij. Uideo aliã legem i membris meis repugnantẽ legi

mētis mee et captiuantem me ī lege ꝓccati. Infelix ego hō q̄s me liberabit ꝺ corpe mortis hui⁹. Rn̄det. gr̄a dei p ih̄m xp̄m dn̄m nr̄m. Nā p gr̄az xp̄i ꝺcupiscētia ē diminuta. qz dū gr̄a mētē replet q̄ p ip̄m facta ē sensus alitatē refrenat. vt dic̄ Ber. ꝺ libero arbitrio Ubi gr̄a ingredit potestas ꝓccati minuitur Huc missiōis fructū petiuit p̄s. cxlij. Amitte manū tuam de alto eripe me t libera me de aquis multis. Aque iste sunt fluct⁹ ꝺcupiscētie. de q̄ p̄s. lxviij. Saluū me fac de⁹ qm̄ intrauerūt aque. s. ꝺcupiscētie vsq; ad aiaz me am. A q̄bꝫ liberamur p gr̄az xp̄i. vt dic̄ apl's Ro. viij. Deus filiū suū mittēs ī similitudinē carnis ꝓccati. t de pctō. i. hostia pro ꝓccato dānauit pctm̄ in carne. i. vicit diabolū t debilitauit fomitē. Octauo generauit ariditatē malicie. s. indurauit hominē in malicia. sic legit i Exo. vij. ca. Induratū ē cor pharaōis nō vult dimittere pplm̄ meum vt sacrificet mihi tc̄. Sed ad h̄ missus ē dei fili⁹ ī incarnatōe ad exterminādū malicie ariditatē idurantē. De qua p̄s. xxi. Aruit tanq̄ testa vir⁹ mea. Sed sicut cera dura liq̄scit p ignē. t lutū duz molescit p aquā. sic corda hoim̄ per malicia indurata p ignitā xp̄i ꝑdicatōz et p gr̄e infusionē a suis induratōis ptinacia mollit. Huc fructū missiōis exp̄mit p̄s. cxlvij. Emittet verbū suū et liq̄faciet ea. Audita enī doctrina salutifera t suscepta gr̄a diuina molescit cor induratū. dū intellect⁹ illuminat p verbū. t affectus inflāmat per spiritū. De q̄ dicit Ber. sup Cant. Intrās in me verbū et nū emollinit cor meū. et cognoui et⁹ psentiā. qz ꝓpressit affectū viciorz. Et qm̄ hec oīa bona fecit christi incarnatio. ideo moyses orauit p et⁹ aduētū dicēs Exo. iij. Obsecro domine mitte quem missurus es tc̄.

Sermo cxxij. Ad idem

Filius et heres p deum. scribit ad Gal. iij. ca. Ubiq; et omni tpe ꝺsuetudo ē approbata q̄ filij legitimi hereditatē pris debēt possidere. licz malicia hoim̄ t potētia resistit aliq̄n. tn̄ deus q̄nq; mirabil'r disponit vt hereditatē perditā veri heredes recuperēt. Ut Exr recitat mgr̄ in hystoria de Cyro rege persaz loquens de Abacuc dic̄. q̄ astrages rex persaz habuit vnicā filiā de qua talem habuit somniū. q̄ de genitalibꝫ filie sue orirebat vitis que totā occupabat asiā. Et expositū ē sibi a ꝺiectoribꝫ se habiturū nepotē ex filia q̄ dn̄s esset asie. t ip̄m deijceret ꝺ regno. Dō timēs dedit filiā suaz militi plebeio. ne fili⁹ ex ea nasceret nobilis t potēs. Postea filiā pregnantē asciuit. t filiū ex ea natū cuidā p̄ncipi tradidit ad occidendū. Qui mīt⁹ tradidit paruulū vni pastori ad exponēdū ī nemore vt ibi periret vl' deuorareť a bestijs. Qui cū exposuisset eū t dicasset vxori q̄ ī diebꝫ illis pererat. supplicauit ei mulier vt paruulū ei referret alendū. Cū rediisset pastor ad puerū inuenit canē ei p̄sentē verba t a feris t ab auibꝫ defendentē. Cūq; attulisset ip̄m ad vxorē alluſit ei tanq̄ diu note. t vocauit puerū catulū. Qui cū creuit ludendo cū pueris factus est rex pueroz. t ꝺtumaces ac inobediētes sibi grauiter affligebat. Quod ḡuiter ferentes pentes eoz verbū detulerūt ad regē ꝺ filio pastoris. Quē cū aduocasset rex t arguere eū q̄ pueros plagasset. ille itrepid⁹ rndit se vt regē fecisse. Et admirat⁹ rex q̄dā signa sui generis ī eo vidēs accito pastore secret⁹ veritatē rei agnouit. Uerūtn̄ timor et⁹ de nepote mitigatus est. existimās q̄ verbū ꝺiectoz i regno puerorz tā opletū esset. Et eidē cui pri⁹ ꝺmiserat occidendū cōmisit alendū. nō indicans tn̄ esse nisi pastoris filiū. t recipiēs filiū illi⁹ p̄ncipis secretarij occidit et dedit pri ad ꝺmedendū. ex eo quia nō obediuit verbis et⁹. t post h̄ reuelauit ei. Factū est aūt q̄ astrages habuit inimicos. et tradidit exercitū illi p̄ncipi secretarij sui ad hostes expugnādos. ip̄se enim resedit in media puīcia. Porro ille ī memor maleficij regis persuasit exercitui vt Catulū regē psidis sibi eligerēt. t cognomiauit eū Cyrū. qō interptatur heres. q. d. Licz reluctetur astrages. cyrus h̄ est heres. Quo facto vniuersum regnū devolutū est ad eum. Et ille fuit q̄ extraxit iudeos de seruitute babylonica dādo eis licentiā vt possent tēplum reedificare. iuxta verbum Hieremie pphete

Spūaliter. sic nos sub ptāte diaboli positi hereditatē celestem p̄dideram⁹. sz venit vitis vera. Joh. xv. q̄ extendit palmites suos vsq; ad mare. t ppagies vsq; ad terminos orbis terraz. vt dicit̄ p̄s. lxxix. Qui inuētus a pastoribꝫ in effrata et campis silue. q̄ nō obstante impedimento astragis. i. herodis licz mādauit eū occidi tn̄ fact⁹ ē heres t rex vniuersorū. De q̄ Aug. O herodes n̄ vis eū regnare ī iudea. velis nolis regnat ī celo t ī terra. Et restituit in deis. i. fidelibꝫ hereditatez celestē. p̄s. cxxvi. Cum dederit dilectis suis

¶ In octaua natiuitatis dñi

somnū ecce hereditas dñi filij merces fructꝰ ventris. ꝺ q̄ thema. Si filiꝰ et heres ꝓ xpm

¶ In ꝟbis p̄missis tria innuunt. Prīo libꝫtas volūtaria. Scꝺo dignitas gr̄uita. tercio iꝫrecillitas hūana. Prīmū ibi. Si filiꝰ. In ꝟ enim q̄ filiatōem xi ſꝫ cōditōe posuit ꝺedit intelligi q̄ in hoīs ptāte ē esse vl fieri filium xi. Joh. i. Dedit eis ptātē filios xi fieri. Ecce libertas volūtaria. Scꝺm ibi. filiꝰ. Si enī est honoꝫ hoiem esse filiū regis terreni. mlto plꝰ esse filiū regis celestis q̄ est rex regū ⁊ dominꝰ dominantiū. Apocal. xix. Nā xps ad ꝟ venit in mūdū vt nos filios xi faceret ⁊ ī filios adoptaret. ad Gal. iiij. Misit dꝰ filiū suū in mundū vt nos adoptōez filioꝝ xi recipem⁹. Idcirco si nō esset alia cā vitādi pec cata. s. vitatio culpe vl adeptio glie. tñ ꝓpter tāti p̄ris reuerētiā ꝺeberem⁹ erubescere pctā ⁊ cessare ab illꝭ. Sepe enī filij ꝓpt honoꝝ ⁊ nobilitū pentū ruerētiā erubescūt turpia ꝓpetrare. Et ꝟ allegat Thobias. c. ij. Nolite ita lo q̄ qz filij sctoꝝ sum⁹. q. d. Nō licet. nō ꝺecet tā nobiles tā turpia opari. Ecce dignitas gr̄uita. Terciū ibi. p xū. q. d. q̄ sitis filij ⁊ he redes nō habetis a vobis sed a ꝺeo ⁊ p xum. Jō ps. xv. Tu es q̄ restitues hereditatē meam mihi. q. d. nō habeo a me sz a te. Nā ipe dixit Isa. lviij. Ego sustollā te sup altitudines terre. ⁊ cibabo te hereditate p̄ris tui. ij. ad Thoz. iij. Nō sumꝰ sufficiētes cogitare aliq̄d a nobis q̄si ex nobis. sed sufficiētia nr̄a ex ꝺeo est. ¶ Dixi p̄mo ꝓponit volūtariā libꝫtatē dicens. si filiꝰ. licz sumꝰ oēs filij xi creatōe. Mat. xxiij. Unꝰ ē enī p̄r vr̄ q̄ i cel ē. oēs enī fres estis. tñ rōe soliꝰ creatōis nō possidebimꝰ hereditatē p̄rnā. sz rōe imitatōis ꝺecet ne eius ⁊ opatōnis. Ꝺe q̄ Joh. viij. Si filij abrae estis opa abrae facite. Et dixit. Vos ex p̄re diabolo estis. qz opa p̄ris vr̄i vultis facere. Nam scribit Mat. vij. Nō oīs q̄ dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. sed q̄ facit voluntatē p̄ris mei q̄ in cel est ꝟ ē q̄ intrabit in regnū celoꝝ. ¶ ℟ ¶ Idcirco no tandū p q̄nq̄ signa cognoscit q̄s esse filiꝰ ꝺi. Prīo p fidei ꝟitatē. nā xps ꝺespōsauit eccleſiā p fidem. Osee. ij. Spōsabo te mihi ī fide Jō si filiꝰ eccl̄ie p fidē etiā filiꝰ xi. Johan. i. Quotq̄t aūt receperūt eū ꝺedit eis ptātē filios xi fieri. receperūt eū. s. p fidē. Aug. Impoſsibile est sine fide ad numeꝝ filioꝝ xi ptigere. Et sic oēs ifideles. iudei. gentiles ⁊ hereticī excludunt ab hereditate p̄rna. Isa. vij. Si nō credetis nō ꝑmanebitis. Sz solum fideles xp̄iani sūt ꝟe filij xi. Gal. iij. Oēs filij xi estis p fidē in christo iēu. Scꝺo p mētis puritatē. ꝺe q̄ Leui. xi. ⁊ hr̄ etiā. ij. Thoꝝ. vi. Immū dū ne tetigeritis ⁊ ero vob ī prez. ⁊ vos eritis mihi ī filios. Nam ꝺs pater speculum sine macula. ⁊ sic vult et filios esse sine macula. Leuitici. xi. Scti estote qm̄ ego sctūs sum. i. puri ac mūdi a pctō mortali. qz scribit. i. Joh. iij. Oīs q̄ natꝰ ē ex ꝺeo nō peccat. Tercio p vite hūilitatē. figurat Matt. iij. dño hūiliato ī baptismo ſꝫ mānibꝰ iohānis baptiste audita ē vox p̄rna. Hic ē filius meus dilectus. Naz licz oēs ꝟtutes ꝺeo placent. maxime tñ hūilitas. Jō singulariter ea posuit in exēplo xi filiꝰ dicens Mat. xi. Discite a me qz mitis sum ⁊ hūilis corde Bern̄. Si vis cape xi hereditatē recipe ꝓ us ei⁹ humilitatē. qz ipe dixit Mat. xviij. Nisi effici amini sicut parvuli nō intrabitis ī regnū xi Quarto p pacis trāquillitatē. Mat. v. Btī pacifici qm̄ filij xi vocabunt. Glo. Si pacifici sunt filij xi tūc rāconsoli et discordes sūt filij diaboli. Jō ꝺecet apl's ad Ro. xij. Quātum in vobis ē cū oīb hoīb pacē hītes. ij Tho. xiij. Habete pacē ⁊ dꝰ pax ⁊ dilectōis erit vobiscū. Quīto p pietatē. Ecci. iij. Pupillis esto miſicors ⁊ eris velut altissimi filius. i. ad Thimo. iij. Pietas ad oīa vtilis ē maxime ad ꝓmissionē vite eterne. Jō Isaie lviij. Frāge esurienti panē tuū: ⁊ egenos vagosq̄ induc in domū tuā. ⁊ cibabo te hereditate p̄ris tui. Idcirco ꝺicz Lu. vi. Estote miſericordes sicut pater vr̄ celestis miſicors ē. Sexto in passiōis acerbitate. Apl'us Heb. xij. Flagellat omnē filiū quē diligit. Est enī signū q̄ sunt filij xi a ꝺeo passiōib expositi. Eccl'i. xxx. Qui diligit filium assiduat ei flagella. De alijs vero nil patientib dic apl's Hebre. xij. Si extra disciplinā estis cui⁹ filij estis. adulteri ñ xi. q̄s ei filiꝰ quē nō corripit pater. q. d. nullus. Ideo Prou. iij. Quē dñs diligit corripit. ⁊ q̄si pater in filio ꝓplacet sibi. Ideo Bre. Si exceptus es a passionib flagellorū nō eris heres in regno celoꝝ. Ideo dicit Bern̄. Nullū testimoniū credibilius ī hac vita q̄ hō sit regni heres q̄s q̄ cōsiderat ꝓphetā. Corripiet me iust⁹ in miseri cordia ⁊c. ¶ M ¶ Dixi secūdo subiūgit ꝟtutem dignitatē. ibi. ⁊ heres. Prō q̄ sciēdū q̄ inuenit ī scripturis quadruplex hereditas Prīa gr̄e spūalis. scda opulentie tpalis. tercia angustie gehennalis. q̄rta glie eternalis

¶ Prīma dixi est hereditas gratie spūal

illa est fructuosa. & ideo custodiēda & ñ parципendenda. Figurat. iij. Regū. xxi. dixit naboth ad Achab. Propicius sit mihi dñs ne dem hereditatē patrū meorū tibi. qz scribit. i. Re. iij. In ꝟ vocati estis vt bñdictōnez hereditatis possideatis. Hec hereditas est pignus hereditatis pñe. vt hꝫ Aph. i. Signati estis spū promissiōis sctē q ē pignꝰ hereditatis vre. Jō nō debem⁹ vendere sicut Esau p̄mogenita sua p lētícula. i. delectatōe pcti. Treno. i. Dederūt q̄z pciosa p cibo ad refocillādam aiaz & Sēda est hereditas opulētie talis. q̄ ꝓsistit in possessiōibꝫ bonoꝝ talium vineaꝝ. domoꝝ. agroꝝ & hmōi. De q̄bꝫ Job xlij. Dedit eis. s. filiabꝫ hereditatē inter frēs eorū. ¶ N ¶ Ista hereditas nō mlt̄ū ē pēsanda multis de causis. Primo qz pacē infert. Nā sicut canes rixantur ad inuicē p osse carniū. sic fratres et amici p diuisiōe hereditatū. vt habet Lu. xij. vbi dixit q̄dā de turba ad ihm. Mgr̄ dic fratri meo vt diuidat me cum hereditatē. Rndit ihs. Quis me ꝓstituit iudicē sup vos. Immo rixāt etiā aliq̄ndo fratres iudicialiter p hereditate. Jō subdit dñs ibidē. Cauete et videte ab omi auaricia. qz nō in abūdantia cuiusq̄z vita ē ex his que possidet. Sēdo qz cito deficit. Eccl. xli. Filiorū pctōꝝ. i. diuitū q̄ vite sine pctō sunt periet hereditas. Tercio qz dolore afficit. qz cū labore acq̄rit. cū dolore amittit. sicut aranea cū labore opat telā. cū dolore pdit. Isa. xvij. Ablata ē messis i die hereditatis & dolebit ḡuiter aranea. Aranea enī q̄stucūq̄z rimota a tela sua sentit & volet cū rapit. Sic auarus q̄ntucūq̄z a talibꝫ suis remot⁹ corpaliter sentit cū audit eoꝝ pīculū & ḡuat i corde. & turbat signāter cū ab eis p mortē sepatur. Eccl. xli. O mors q̄z amara ē memoria tua homini iniusto et habēti pacē. Quarto sepe damnū efficit p hereditas terrestris aufert celestē. de q̄ puer. xx. Hereditas ad quā festinat in p̄ncipio i nouissimo bñdictōe carebit sez illa. Venite bñdicti p̄ris mei. imo aliq̄n ē i testimoniū & cumulū dānatōis. Viere. xij. Facta ē mihi hereditas mea q̄si leo i silua. dedit ꝛ me vocē. Jacobi. v. Agite nūc diuites plorate et vlulate i miserijs vr̄is. aurū & argētū vr̄m erugiauit. & erugo eoꝝ i testimoniuꝫ vob erit. thesaurizastis vob irā i nouissimis diebꝫ ¶ Tercia hereditas ē angustie gehēnalis. s. pēna eterna quā mali hereditarie possidebūt. Eccl. xx. Potior est fur q̄z assiduitas viri mēdacis. q dtōr aūt ambo hereditabūt id ē dānatiōem. Zach. v. Dis fur iudicabit. id ē cōdemnabit. Mēdax etiā dr falsus xpi anus. q̄ q̄ō i baptismo promittit trāsgredit postea per peccatū. ps. xvij. Filij alieni mentiti sunt mihi. filij alieni inueterati sunt & claudi cauerūt a semitis suis. Eccl. vi. Improperiū & ꝓtumeliā mal⁹ hereditabit. Ibi erit ipropериū de bono amisso. & ꝓtumelia d malo cōmisso. hec est hereditas dānatoꝝ. Quarta est hereditas glie eternal. s. i vita eterna. ps. xv. Dñs ps hereditatis mee. i. portio mea hereditaria. sm glo. q. d. Eligūt cupidi diuitias. voluptuosi delicias. pompatici dignitates q̄bꝫ fruant. pars aūt mea de⁹ ē in eternū. ps. lxxij ¶ D ¶ Hec hereditas ē appetēda pluribꝫ de causis. Pria ē. qz delectabil̄ ē & iocunda. Eccl. xxiiij. Spūs me⁹ sup mel dulcis. & hereditas mea sup mel & fauū. i. sup oē q̄ delectari pt. qz oculꝰ nō vidit. nec auris audiuit nec in cor hois ascēdit q̄ pparauit de⁹ diligentibꝫ se. Isa. lxiiij. Bern. Tāta est letícia in hereditate eterna. in compatōe cuius dis iocūditas meroꝝ. dis suauitas doloꝝ. dis dulcedo acerbitas. omis decoꝝ horribilitas. Sēda est. qz fertil̄ & fecunda. qz ibi nihil deficiet. Aug⁹. de ciui. dei. Ibi nullū latebit bonū. nullū aderit malū. Ihrīm. sup Matth. Mal⁹ erit sctoꝝ pmiū q̄z eoꝝ desideriū. Jō apl's ad Aph. i. Sciatis q̄ sunt diuitie glie hereditatis ei⁹. Illas ei describit Bed. dicēs Premia celestia sunt tam magna q̄ nō pnt mēsurari. tā mlta q̄ nō possunt numerari. tā copiosa q̄ nō pnt termīari. tā pciosa q̄ ñ pnt estimari. Ideo dicit Bre. viij. moza. Si cō sideram⁹ q̄ promittunt in celis vilescūt omia q̄ sunt in terris. Tercia causa. qz iamissibilis & eterna. quia in illa patria nullus poterit aliquid operari q̄ illa p̄ueh. ps. xxxvi. Hereditas eoꝝ in eternū erit. Nec ibi aliquis morietur. ad Tyt. iij. Justificati grā ipi⁹ heredes sum⁹ sm spem vite eterne. ps. xxxvi. Justi hereditabūt terrā et habitabūt i seculū seculi sup eā. ¶ P ¶ Attamē notādū q̄ sm iura pr̄ ppt̄ alios excessus pt filiū p̄uare hereditate pr̄na. Prio si pr̄ez vl' mr̄ez vbo vl' facto ḡuiter offenderit. s. percutiēdo vl' vulnerādo. Nā si in veteri lege scribit Exo. xxi. Qui maledixerit pr̄i vl' matri morte moriet. q̄sto magis q̄ percutiūt debēt p̄uari hereditate et vita Et ideo si talia cōtra deū tēptauerim⁹ p̄ua mur merito vita celesti. vt est omnis q̄ mortaliter peccat ledit diuinā maiestatē q̄ntū est in se. qz eam ꝓtenit cū ei nō obedit. Eccl. xli.

De Circumcisione dñi

filioꝝ peccatoꝝ periet hereditas. vt impleatur illud ps. li. Euellet te emigbit te d tabnaclo tuo. t radicem tuā de terra viuentium Sedo si p̄em ꝛoptat vl negat p̄cise sicut q̄ ꝛoptat dñm suū p̄uat eū dñs iure oibus bonis t hereditate sua. t dat eis q̄ ei placiunt. t eū p dño cognoscunt. sic mali t pctōres in mortali ꝛoptāt eū p̄ez et negāt. ad Tytū i. Confitent se nosse deū ꝟbis. factis aūt negāt. vt etiā dicit Diero. et habet i can. xi. q. iij. estimāt. Totiēs deū negam⁹ q̄tiēs mortaliter peccam⁹. Ideo peccātibꝫ aufert de⁹ hereditatē paternā et cōfert penitentibꝫ. de quo Areno. v. Hereditas nra ꝟsa ē ad alienos. t dom⁹ nre ad extraneos. Tercio p̄uat quis hereditate paterna cū habz societatē cū malꝫ t reprobis homibꝫ. Rō qz talꝫ societas potiꝰ est ad cōsumptōem rez. t magis ad pſone de structōem q̄z ꝫfuatōem. Unde Prouerb. i. Fili mi ne ambules cū eis. phibe pedē tuū a semitis eoꝝ. pedes enī illoꝝ ad malū currūt. t festināt vt effundāt sanguinē Uñ q̄ talibꝫ ammonitōibꝫ nō acq̄escūt digne p̄uant hereditate terrestri in p̄nti t celesti i futuro. vt de hꝫ exponat illd qđ recitat Petr⁹ alphonsus de q̄dā dño vni⁹ ciuitatis q̄ habuit tres filios. t cogitabat dimittere dominū ciuitatis vni illoꝝ q̄ meli⁹ possz regere ciuitatez. Et volēs scire q̄s eoꝝ triū essz melioꝝ vsus ē tali industria. Nā vocauit maiorē t dixit sibi. Si de⁹ vellet te facere auē cuiuslibet auis velles eē fili mi. Rñdit fili⁹. aq̄la. Dixit p̄ ei. t q̄re. Rñdit ille. qz est oīm auiū regina t sup omnes aues volat. Uocauit secūm t dixit. tu fili si de⁹ vellet te facere auē de q̄ esses magis ꝫtentus. Rñdit. d falcōe. ait p̄. t q̄re. Quia est auis q̄ portat in pugno nobiliū. t quādo vadūt venatū irruit sup aues ꝫ̄m nobilitatē suam t occidit modo vnā mō aliā. Quibus auditis vocauit tercū t dixit sibi q̄eadmodum fecit alijs. Qui rñdit p volebat eē sturnus. qz sp volat cuz comitatiua t societate t multitudine maxima. His pactis vēit p̄dictus dñs et cōdidit testamētū dicēs. Dimitto filiū meū iuniorē dñm et heredē ciuitatis. qz p̄tit vt sturnus esse in ꝺmunitate t societate viuere. Et talē fecit hre rectorē ciuitatis. Ita in ꝓpositō de⁹ pater habuit tres filios. s. Lucifez. adā. t ihm xp̄m. Lucifer velut aq̄la petijt volare sup altitudinē nubiū Adam velut falco rapax sup poma ligni vetiti se immersit. Christ⁹ vo ꝺuersatōem ꝺmunitatis elegit. Baruch. iij. In terris visus est t cū hoibꝫ ꝺuersat⁹ ē. t ille ē heres. Et hi sunt paupes celestē hereditatē possidentes. Jaco. ij. Nōne elegit de⁹ paupes i hꝫ mūdo. diuites in fide t heredes regni. q̄ d̄ promisit de⁹ diligētibꝫ se. Mat. v. Bti paupes spiritu. iporz eni est regnū celoꝝ

De circūcisione dñi Sermo xxxiij.

Uocatū est nomen eius ihesus. scribit Lu. ij. c. t legitur in p̄sentis festiuitatis euāgelio. Q Presens festiuitas est gaudiosa rōe triū causaꝝ. Pria cā ē rōe octaue diei natiuitatis xp̄i. qz octaua dies sctoꝝ significat futurā vitā que est eterna. in q̄ circūcidimur ab oi miseria. Un Apoc. xxi. Mors vltra nō erit neq; clamor neq; dolor qm priora trāsierunt. ibi erit festiuitas solēnis. De q̄ Nau. i. Celebra iuda festiuitates tuas. qz nō adijciet vltra vt pertrāseat belial. i. diabolica tēptatio. Et sic p istā octauā designat spes future vite. De quo Deb. x. Initiauit nob viam nouā vbi nulla tribulatio. Apoc. vij. Neq; cadet sup eos sol neq; vllus estus. neq; eluriet neq; sitiet āplius. Q Secūda cā hec festiuitas ē gaudiosa rōe effusiōis sanguis p̄ciosi quē in circūcisiōe fudit hodie p nobis. Aug⁹. Sicut mors et resurrectio ita et circūcisio p nobis facta ē. qz p nobis circūcisiōez sustinuit vt nos ab hꝫ gui onere liberaret. d̄ q̄ Actuū. xv. dixit Petr⁹ ad illos q̄ volebāt q̄ conseruaret circūcisio cū euāgelio. Quid tēptatis iugū imponere sup ceruicē discipulorū. qđ neq; i. vix nos neq; pres nri portare potuimus. sed per gr̄am dñi nri ihu xp̄i credimus saluari. Idcirco hodie dedit nob arrā salutis in sanguie suo sustinens on⁹ legis vt nos ab onere legis eriret. Bal. iij. Misit de⁹ filiū suū factū sb lege vt eos q̄ sub lege erāt redimeret. Q Tercia cā ē rōe nominis saluatoris. in q̄ ei⁹ gr̄am nob p̄stādā insinuauit in hꝫ amoroso noie ihs. i. saluator. Dixit eni angel⁹ Mat. i. Ipe ei saluū faciet populū suū a peccatis eoꝝ. De q̄ noie bñ dicto dicit Bern. O nomē dñi ꝛsideratū. diu expectatū. mltoties inuocatū sed nūc exhibitū. De q̄ dicit Actuū. iij. Nō ē nomē sub celo i q̄ oporteat saluari nisi in nomine ihesu. De quo thema. Uocatū est nomē eius ihesus. Q In summa euangelij duo innuuntur. Prio circumcisio christi penalis t dolorosa. Secūdo

Jn p̄ma aūt duo tanguntur

Primo circūcisio xpi penalis et dolorosa

impositio nois salutaris et gaudiosa. Primū ibi. postq̄ impleti sunt dies octo. Secūdū ibi. vocatū est nomē eius iesus. De primo dicit. postq̄ impleti sunt dies octo. s. a nativitate vt circumcideret puer. ītellige ꝑm vt scribit Ben. xvij. Infans octo dierū circūcidet. ℣ Nō ante octauū diē. q̄ puer erat nimis tener. ꝓpter qđ dic̄ Bonauētura sup. iij. sniaz. Nō potuerūt p̄uenire rps ne q̄ differre nisi dñs dispensasset cū eis. z puer mortuꝰ añ octauū diē saluabat i fide pentū. Sed si ex negligētia nō circūcideret octaua die z moreret pꝰ octauā diē nō saluaret puer Rō Bonauē. q̄ currēte circūcisiōe alia ꝛme dia nō disponebāt puulū masculū nisi cum hac ꝺditōe ꝙ esset impossibile ad implēdū mandatū. Sicut in deserto dispensabat deꝰ tuz eis. Et hoc duplici ꝺ causa. Primo ppter piculū. q̄ ad modū nubis monebant. eo ꝙ i colūna nubis ducebat eos. z sic fuissent i periculo mortis ppter instabilitatē. Secūdo i figura. vt vna generalis circūcisio fieret i rem pmissiōis que fuit figura eterne vite. vbi circūcidemur ab omni defectu. ℣ Sz diceres. q̄ est rō ꝙ fides eccl'ie nūc nō saluat pueros ante baptismū sicut tūc ante octauā diē circūcisionis. Rādet sc̄tus Tho. in. iij. di. i. dicens. Fides nūc sufficit. sed hꝫ nō est ꝓpter minorē efficaciā fidei sed ꝓpter obligationē ad sacramēta q̄ ꝑcepta sunt. verbi gratia Sicut religioso nō sufficit obs̄uātia mādatoꝝ sine obseruātia pfessiōis sue. nō ex eo ꝙ obseruātia mādatoꝝ sit minoris efficacie. sz quia obligatio est maioꝝ qua se obligauit vltra mādata ad q̄ tenet. q̄ illꝫ tenet facere sz istꝫ nō omittere. Secūdo ideo. q̄ baptismꝰ ꝓpter sui generalitatē z pfectiōem z tpis indeterminatiōem alia remedia euacuauerat. nō sic circūcisio. sed admisit aliud remediuz ante octauū diē. Item nota circūcisio data fuit abrae i nonagesimo anno. z data fuit vt ris in remediū ꝑcati originalis. Sed ꝓ fortius dicit Bonauētura sufficiebat pfessio fidei mediatoris a parētibꝰ vl ab his q̄ gerebāt curā paruuloꝝ. ℣ Sz di. cur generi masculino data fuit circūcisio in remedium ꝑcati originalis. Rādet ꝙ ideo. q̄ peccatū viri quo ad effectū fuit grauiꝰ ꝑccato mulieris. Dico notāter q̄ ad effectū. q̄ dicit sanctꝰ Tho. q̄. ij. q. clxiij. ar. iij. Respiciēdo genus ꝑcati ꝑccatū vtriusq̄ fuit equale. q̄ ſ superbia. Sed q̄ntū ad spēm tūc gisꝰ peccauit mlier. q̄ nō solū ꝑccauit sz virū ad ꝑccādum induxit Sed q̄tū ad cōditionē psonarū tūc ꝑccatū viri ē grauius ratōe pfectōis. quia erat ꝑfectioꝝ muliere. Sed q̄tū ad effectum ē maius ꝑccatū viri. s. ade. De quo Augꝰ. in enchiridion dicit. Ade peccatū vitiauit totū genus hūanū. Nam si virū ꝑccasset: pctm̄ ita diffusum ꝑ totū genꝰ hūanum nō fuisset. ſvt dicit mgr in. ij. dist. xxij. Et apls ad Ro. v. Per vnū hoiez ꝑccatū in mūdū intrauit. s. ꝑ vir̄ z mlierē vbi duo i carne vna. ꝑ mlierē sensibiliter vl specialiter. sed ꝑ virū dānabiliz. ℣ Sz di. vtrū circūcisio ꝺferebat gr̄am. Rādet san. Tho. in. iij. di. i. q̄ sic. qz qđ in nob opat baptismꝰ ꝑfectel hꝫ causauit circūcisio impfecte. Et sic i circūcisione dabat gr̄a. s. paruula respectu baptismi. qz nō ita abūde restringebat fomitez ꝑccati sicut baptismꝰ ℣ Sed diceres quare voluit xps circūcidi cū circūcisio data est in remediū ꝑcti originalis. ipe autē est et fuit immunis ab omi ꝑccato. Rādet sanctus Tho. ꝑte. iij. q. xxxvij. ar. i. vt veritatē hūane carnis ostēderet cōtra manicheuz q̄ dixit eum habere corpus fantasticū. Ideo voluit effundere sanguinē suū vt se verꝝ hoiez demōstraret. Sc̄do vt circūcisionē approbaret. de quo apls ad Ro xv. Dico christū iesum fuisse ministꝝ circūcisionis ꝓpter ꝺfirmatōnē pmissionū patz. Tercō vt se ꝺ genere abrae demōstraret cui data ē prio circūcisio. Quarto vt a iudeis excusationē tolleret qui se excusassent q̄ eū nō receperūt. qz nō esset circūcisus. Quinto vt obedientie ꝙtutem ꝺmēdaret. in eo q̄ ipe legi obediuit. Matth̄. v. Nō veni soluere legē sed adimplere. nobis i exēplū vt obediamus ꝑceptis dei z eccl'ie. verbi gr̄a. Ecclesia statuit semel in anno ad minꝰ confiteri z eucharistiā sumere. ꝺ pēni. z remiss. Omis vtriusq̄ sexꝰ At posito casu ꝙ hō nullū haberet peccatū mortale. eque bñ semel in anno debet cōfiteri sua venialia ꝑccata ꝓpter obedientiā ꝑcepti. Nā si christꝰ q̄ pctm̄ nō fecit nec vestigiū vulneris habuit ligatura vulneris recepit. multo magis nos nō debemus vereri. Eccl'i. iij. Nō ꝺfundaris ꝓ alia tua dicere verū. Sexto vt spūalem circūcisionē doceret. Dicit enī Aug. in li. ꝺ doctrina xp̄iana. Qis christi actio nr̄a est istructō. nō corpalis sed spūalis. vt vult Orige. Sicut mortui sumus spūali morte eo moriēte. sic circūcidi debem⁹ spirituali circūcisiōe. eo ꝙ inquit Augꝰ ad valerianū. z habet i canone de cōse. dist. iij. c. Exq̄ ꝙ circūcisio carnis

De Circumcisione dñi

erat signū iustificatōis et purgatōis anime. Bern. Quid ꝓdest circūcisio corpis sine circumcisione mētis. q. d. nihil. Ideo circumcisio corpal' iā cessauit. Dicit sctūs Tho. super iiij. di. i. quia qñ venit quod pfectū est cessare debet quod impfectū est. Sed baptismus est perfectior circūcisione. ¶ Ad primo ratōne significatōnis. quia exterior ablutio significat interiorē. nō solū ab originali sz etiam ab oīi actuali peccato in adulto iudeo vel gentili baptizato Ezech. xxxvi. Effundā sup vos aquā mūdā z mūdabimi ab oīb⁹ inquinamētis vr̄is. Secūdo ratōne efficacis operatōis. qz abūdātior gr̄a dat ad bñ operandū z ad fomitē restringendū. Tercio rationē generalis obligatōis. quia circūcisio habuit determinatū populū. s. iudaicū. Nam licet alios etiā posset saluare vt gētiles. nō tñ tenebant nec obligabāt. Etiā habuit determinatū sexū vt virilē. Etiā habuit determinatū tps. Baptism⁹ ꝙo est cōmunis oīib⁹ hoīb⁹. z ad eū obligant oēs saluari volētes si eū habere possunt. vt dicit saluator Joh̄ā. iij. Nisi qs renatus fuerit ex aqua z spūsctō nō intrabit in regnū dei. Circūcisio ꝙo nō fuit talis pfectōis z obligatōis. ideo debz cessare. ¶ Sed di. quō debet vel posset cessare. cum scribit Bern. xvij. ꝙ dat⁹ in fed⁹ etnū. Rñdet sctūs Tho. super. iij. vez est q̄ ad signatū. z q̄tū ad id qđ successit. Ul' alit. eternum capitur ꝓ sec'lo. i. tpe longo. vt hr̄ Iere. ij. A seculo fregisti iugū meū. i. a lōgo tpe Ideo nō circūcisio corpis necessaria est ad salutem sed cordis. De qua Deute. x. Circūcidite ꝓpuciū cordis vr̄i. Bern. Nos circūcidi necesse est. nō littera sed spiritu. nō i vno membro sed toto corpe. ¶ Ꝙ ꝓio circūcide oc'los a visione vanitatis. ps. cxviij. Āute oc'los tuos ne videant vanitatē. Lōqueritur eni Iere. Tren. iij. Oculꝰ meꝰ dedat⁹ est aiam meā. Dicit nāq; Aug. de fide xp̄iana. Nō dicatis vos habere animos pudicos cū habetis oc'los ipudicos. qz impudic⁹ oculus impudici cordis ē nūci⁹. vt habet etiā in canone. xxxiij. q. v. Nec solo. Et sic circūcidit iob oc'los suos. Job. xxxi. Pepigi fed⁹ cū oculis meis ne cogitarē de virgine. ¶ Secūdo debes circūcidere aures ab adulatōib⁹ z detractōib⁹ audiēdis. De quo Eccl'i. xxviij Sepi aures tuas spinis. z linguā nequam noli audire. z ꝙba detractoria. qz dic Bern. in lib. de ꝙsideratōib⁹. Detractor z libēs auditor vterq; portat diabolū i lingua sua. Ps. c. Detrahentē secreto ꝓio suo hūc ꝓsequebar Ap'l's Ro. i. Detractores deo odibiles. Joh̄o Eccl'i. xxviij. Susurro et bilinguis maledictus. ¶ Tercio debes circūcidere os z linguā a mēdaciis. qđ docet ap'l's ad Eph̄. iiij. Deponētes mendaciū loq̄mi veritatē vnusq̄sq; cum ꝓximo suo. qz scribit Sap. i. Os mendax necat aiaz. Ideo habet in can. xxij. q. v. Cauete. z est Amb. Cauete frēs mēdaciū z. qz omnes q̄ amāt mēdaciū filij sunt diaboli. eo ꝙ scribit Joh̄. viij. Mendax ē et pr̄ eius. Q̄ dam sunt incircūcisi labijs et volūt esse religiosi nō refrenātes linguā. Jaco. i. Si quis putat se religiosum esse nō refrenās linguaz suā hui⁹ vana est religio. Jaco. iij Lingua nostra vniuersitas iniq̄tatis. ideo necessaria est circūcidi. Eccl'i. xxviij. Verbis tuis stateraz facito. z frenos ori tuo rectos. Jaco. i. Qui in ꝙdo nō offendit hic pfect⁹ est vir. Quarto debes circūcidere cor a malis cogitatōib⁹. Isa. i. Auferte malū cogitationum vr̄az ab oculis meis. Rō Sap. i. Peruerse cogitatōnes separāt nos a deo. Ideo Aug⁹. i epl'a ad Demetriadē ꝙginē. Ne dixer's. cogitaui malum sed nō feci. hoc cogitare crimē est qđ facere nephas est. Ideo Jaco. iiij. Purificate corda vr̄a. s. a malis cogitatiōib⁹. Sapie. i. In cogitatōib⁹ impij interrogatio erit. Joh̄o Aug⁹. Quicq̄d pudet dicere pudeat z cogitare ¶ Quinto debes circūcidere man⁹ ab operib⁹ malis. Jaco. iij. Emūdate man⁹ pctores. Rō ꝑm p̄s. xvij. ꝑm puritatē manuū mearz retribuet mihi. Apoc. xviij. Opa illoz sequunt illos. Mat. xvi. Filij hoīs venturus est in gl'ia patris sui. et reddet vnicuiq; iuxta opera sua. ¶ Sexto debes circūcidere pdeles id ē affectōes z volūtates prauas. August. Pes aie amor est et affectio ei⁹ seu volūtas Bern. Domini dei habere volēti semp seruanda est cōscientia q̄d vult. Nam sicut pax est hominib⁹ bone voluntatis. sic dānatio ē his qui sunt male volūtatis. quia scribit in canone. lvi. di. Nasci. Volūtas hoīs ē ozigo vicij et virtutis ¶ Septimo debes circūcidere totū corpus a carnalib⁹ desideriis z voluptatib⁹. i. Pe. ij. Obsecro vos abstinere a carnalib⁹ desideriis q̄ militāt adūsus animā. ij. Thoz. x. Arma militie nr̄e nō sūt carnalia sed spūalia. ad Ro. viij. Qui ꝑm carnem sunt deo placere neqūnt. Joh̄o ad Gal. v. Spiritu ambulate z desideria carnis non pficietis. qz si ꝑm carnez viveritis moriemi. Ro. viij. Aug. O q̄ ꝓpua est ꝙcubit⁹ hora ꝓ

Sermo CXXXIII

quam perdit vita eterna. ¶ Octauo debes circūcidere omnes mores t ocm vitaz tuā a pua consuetudine. De qua in cano. dist. viij. mala. Mala consuetudo q̄si pniciosa corruptela est vitāda. qz dicit Arist. vij. ethic. Difficile resistit consuetudini q̄ assimilat naturę. Hiere. xiij. Nic ethiops nō pt mutare pellē suā tc. sic vos nō potentis bñ facere cū diceritis malū. Bap. xiij. Cōualescēte antiqua consuetudie hic error tāq̄ lex custodit⁹ ē. Ideo exclamat Chrisō. O infelix consuetudo peccādi q̄nto magis peccāt tāto min⁹ intelligūt. Gre. Noc n̄ erit consuetudi licitū qđ rōi est phibitū. t dicunt tūc. ante centū annos t vltra homines chorisabāt et gulose viuebant. vl sic pmpose incedebāt. Audi q̄d scribitur de testibꝫ et attestatoribꝫ. Tāto guiora sunt crimina quāto diuti⁹ infelicē aiaz detinent alligatā Similiter in cano. xxiij. q. i. Scisma. Cōsuetudo mala quanto diutur nior tāto pniciosior. ō est circūcidenda. Id circo noli allegare. Ego nō sol⁹ sum. plēs etiam faciūt ℔. Rñdz hic Hiero. Multitudo sociorū nō sinit crimen impunitū. vt scribit in cano. i. q. i. multi. Et nō minus ardet qui cum multis ardet. Et sicut circūcisio corpis fiebat petra acuta materiali. et sic fm Bern. petra acuta cpūctōis circūcidat vulnus criminis. At hoc quantū ad primū. ¶ Dixi scdo subiungit impositio nomis saluatoris. ibi. t vocatū est nomē eius ihesus. i. saluator. Et merito. quia ppter nr̄am salutē venit in mūdū. De quo aplus. i. ad Thim. i. Fidelis sermo et omni acceptōe dignus. qz ihs christus venit in hūc mundū pctores saluos facere. Licz plures fuerūt isto nomine vocati. ℔ erat solū fm aliqualē et tpalem salutē. nō autē eternalē et totalē. ¶ Dte nota tres fuerūt illi⁹ nomis qui tēporalē salutē exhibuerunt ppl'o dei. Primus fuit Josue. De q̄ Eccli. xlvi. Fortis in bello Jesus filius Naue successor moysi. Nam sic per iordanem siccopede populū duxit in terrā pmissiōis Josue iij. et sic noster ihesus omnes saluādos i limbo detentos duxit in celū t nobis ianuā aperuit vite. vt patet Actuū. i. Secūdus iesus fuit filius Syrach qui fuit doctor. t composuit Ecclesiasticū. vt dicit Hieron. in plogo Hic docuit vicia vitare et vtutes opari. De quo Eccli. xxi. Fili si peccasti nō adijcias iterū. sed de pristinis depcare vt tibi dimittant. quasi a facie colubri fuge peccata. At sic noster ihesus. Joh. viij. et. v. Vade et iā amplius noli peccare. Secūdo docuit virtuose viuere Eccli. ij. Fili accedens ad seruitutē dei sta i iusticia et timore. Inclina aurē tuā ad ꝛba intellectus vt in nouissimo crescat vita tua. in dolore sustine. in humilitate patiētia hābe. crede deo et recupabit te. Et sic noster iesus docuit virtutes Matth. v. Beati pauperes spū. beati mites tc. Tercius iesus fuit magnus sacerdos. de quo Zacha. iij. Ostēdit mihi dñs sacerdotē magnū iesum stātez coram angelo dñi. Iste fuit auus illi⁹ q̄ composuit Ecclesiasticū. Hic iesus hostias p populo obtulit. vt dez summū sacerdotē. De quo ad Heb. v. Qis pontifex ex homibꝫ assumptus p hoibꝫ cōstituit in his q̄ sunt ad deum vt offerat dona et sacrificia p peccatis. Sic t noster iesus semetipm obtulit p peccatis nostris. De quo apl's ad Heb. ix. Semetipm obtulit deo: emūdauit cciam nr̄am ab opibus mortuis. Hic orauit p populo sicut decet sacerdotē. vt dicit Hieronim⁹ ad Damasum papā. et habeki cano. x. q. i. quia. Sacerdotes p oibꝫ debent orare quoꝝ elēosinas t oblatōes accipiūt. Et sic christ⁹ summ⁹ sacerdos orauit p nobis. Hodie orat coram deo patre. ad Hebre. vij. Accedēs per semetipm ad deū semp viuēs ad interpellādū p nobis. Ideo magis cōgruit sibi ℔ nomē ihesus. quia ipe est verus totalis t etern⁹ saluator. Ideo dixerūt samaritani Joh. iiij. Nūc cognouimus t scimus q̄a hic est vere saluator mūdi Nam oia illa q̄ isti tres pnomiati in se ad salutē populi habuerūt. ihesus noster in se pfectissime habuit. Fuit doctor cū iesu filio syrach in pdicatōne. Fuit sacerdos magn⁹ in passione. Fuit dux populi fidelis i ascēsiōe. ¶ Sed diceres. cū iesus sit ppriū nomen eius. quare n̄ nominamur a iesu saluati. sicut a xpo xpiani. Respondet q̄ hec duo nomina ihesus christus spāliter dño nr̄o conueniūt. Jesus est nomen psone et cōuenit ei fm diuinitatem. ob ℔ in psenti nō cognoscamur saluati. Christ⁹ vo nomē dignitatis. t pcīt ei fm hūanitatē. t ob ℔ in pnti denominamur a noīe dignitatis. qz debemus esse reges spirituales spiritualiter nos regētes. t sacerdotes spūales: spūales hostias offerētes. Apoc. i. Fecit nos deo nr̄o reges et sacerdotes. Et i. Pe. ij. Vos estis gen⁹ electū regale sacerdotiū tc. Nec ērō gre nūc xpiani dicūt a xpo. sic pdixit ysa. lxv. Seruos suos vocabit alio nomie. s. vt non dicant iudei sed christiani. Subdit. i quo qui benedictus est sup terrā

De Circũcisione dñi

scz bñdictõe gre. benedicek i deo. s. bñdictiõe glie. Hz ve illis q̃ tm̃ participãt nomẽ z nõ rẽ. qz opa xpianoz nõ habẽt. De q̃bz Orig. Audite desides audite negligẽtes q̃ speratis in h̃ saluari q̃ xpiani appellami z xpianorũ opa nõ facitis. cũ dicit saluator nr̃ Matth. vij. Nõ ois q̃ dicit mihi dñe dñe itrabit regnũ celorũ. sed q̃ facit volũtatẽ p̃ris mei. Jõ Aug. Frustra xpiani nomẽ sortik q̃ xpm̃ mimme imitatk. Nã xpiani nomẽ nõ saluat hominẽ sz ẏtus. Apls. i. Choz. iiij. Nõ i sermone ẽ regnũ dei sed in ẏtute. Jõ Chrỹ. super Mat. Qui nõ ꝺũsak ꝑm xpi ẏbũ nõ intrabit in regnũ celoz. Isti bñ noiank xpiani sed nõ denoiank. qz denoiatio ẽ participatio rei et nois. Et tũc futuro dicemur saluati. qz ꝺsũmabimur i salute z ꝺfirmabimur. vt iã nõ possem⁹ illũ amittere. Un̄ Isa. li. Salus mea i sempiternũ erit. z iusticia mea nõ deficiet.

Sermo xxxiij. Ad idem

Octquã impleti sũt dies octo vt circũcideret puer scribit Lu. ij. z legit i hodierne dei officio. ¶ Dicũt naturales q̃ a vite p cedũt q̃dã palmites ifructuosi q̃ nõ fructificãt. z cũ hoc fructũ i alij s ipediũt. eo q̃ hũoꝛẽ attrahũt a radice q̃ deret transire ad alios palmites. z nisi tales circũcidãt ipediũt fructũ. Spũal'z. p vitẽ itelligit adã quẽ d⁹ plãtauit z posuit in padisum voluptatis. vt botros ẏtutũ z vinũ dilectõis ferret. Hz heu ab eo pcesserũt q̃dã palmites ifructuosi. scz originaliũ petõrũ. q̃ i oẽs posteros suos sunt trãsfusi. ad Ro. v. Per vnũ hoiem pctm̃ intrauit in mundũ. z ipediebat fructz bonoz opez. ps. xiij. z liij. Nõ ẽ q̃ faciat bonũ nõ est vsq; ad vnũ. Jõ necesse ẽ et fuit q̃ten⁹ pcideret et eradicaret vt asserit saluator Matth. xv. Qis plãtatio quã nõ plãtauit pr̃ me⁹ eradicabit. Et hec eradicatio facta ẽ p circũcisionẽ q̃ data ẽ ad culpã originalẽ tollẽdã quã xps hodie ptulit. ꝺ q̃ thema. ¶ In summa ẏboz duo innuunk. Primo ponit tpis determiatõez. scꝺo subiungit salutis opatõez. Primũ ibi. postq̃z ipleti sũt dies. Secm̃ ibi. vt circũcideret. De p̃mo dicit. Postq̃z ipleti sunt dies octo. s. a tpe natiuitatis. Dic Hymon de cassia. Ecce eternus ex tpe mẽsurat. qz creator inter creata factus ẽ. z tãgit manibus homo deus. ¶ Sed diceres. cur octaua die. Rñdetur. qz hoc tpus est in lege determiatũ Heñ. xvij. Infans octo diez circumcidet. Secũdo ideo. qz ante octauũ diẽ erat puer nimis tener. Et non diutius post octauũ diẽ. vt cum paruã haberet imaginationẽ minorẽ sentiret dolorẽ. Tercio mystice ad insinuandũ q̃ in octaua etate. s. in generali resurrectõne ab electis omnis superfluitas corruptele z indecẽtie auferet. Un̄ Isa. xxv. Auferet dñs de⁹ lachrymã ab oĩ facie z opprobriũ ppli sui. ¶ Quarto ad insinuãdũ q̃ circũcisio spũal'ꝺz fieri p octo que req̃runt ad decisionẽ peccatorũ. Prima dies est pcĩ cognitio. dicẽdo cum̃ ps. l. Quoniã iniquitatẽ meam ego cognosco. Nã peccatũ seq̃k mlta mala. obscurat enĩ intellectũ. Dc q̃ Aug. Pctm̃ est tenebra q̃ obtundik itellectus z inficik affectus. z oĩbz bonis gtuitis spoliak. Idcirco bonũ est homini ista cognoscere z omnẽ vilitatẽ ei⁹. nã malũ nõ euitat nisi cognitũ. Hic cognouit Seneca vilitatem peccati dicẽs. Si scirẽ deos ignoscituros z homies ignoturos adhuc peccare dedignarer ꝓpter peccati vilitatẽ tẽ. Secund⁹ dies dicik peccati cõtritio. Quid ꝓdesset peccatũ cognoscere si nõ doleret de offensione dei. Hiero. Nulla culpa deletur nisi tristicia anxiet Treno. ij. Velut mare ꝺtritio tua. sic mare est amaz. z sic cõtritio. Hiere. vi. Luctũ vnigeniti fac tibi planctũ amaz. Dicit enĩ sctus Tho. Dolor de peccatis debet esse maior q̃ q̃cunq; dolor deliberatus de quacũq; re. Ratio. quia sicut de⁹ debet nobis sup omnia placere. sic offensio dei que fit p peccatũ debz nobis sup omnia displicere. Dicigitur cũ eze/chia rege illud Isa. xxxviij. Recogitabo tibi omnes annos meos i amaritudie anĩe mee. Terci⁹ dies est ppositũ nõ peccãdi. Hoc docet Isa. c. i. Quiescite querere agere. discite bñ facere. Notanter dicit bñ facere. q̃ dic Ambro. in li. de offi. et habek in canõe. lxxxvi. dist. Nõ satis. Nõ satis est bene velle nisi assit bñ facere. Cui ꝺsonat Hiere. Non satis est mala nõ agere nisi quis studeat bonis opibz insudare. Juxta illd̃ ps. xxxiij. Declina a malo z fac bonũ. Quartus dies est pudor de peccato. Et est magna pars penitẽtie. teste Augustino lib. de penitẽtia. vbi dicit. Per vos peccastis. p vos erubescatis. Erubescẽtia ei magnã ptẽ habz remissiõis. Eusebi⁹. Verecundia enĩ penã tẽpat quã q̃s p peccato pati deberat. vt inq̃t etiã Richar. de sancto victo. De quãto verecũdia maioz. de tãto in ocul

Sermo CXXXIIII

dei clariꝰ. De q̄ Eccli. iiij. Est ꝯfusio adducens gl'iam. Ecōuerso ō malis ꝺr Zophonie iij. Nesciuit iniquꝰ ꝯfusiōem. Quītus dies est timor de futuro iudicio. puerb. xv. Per timorē dñi ois hō declinat a malo. Nā q̄s vel let furari vl' aliquē occidere in p̄sentia iudicis. nullꝰ. q̄r vtiq̄ timeret. Et sic dꝰ oia videt. vbiq̄ p̄sens ē. Prouer. xvi. Oēs vie hominū patēt oculꝰ eiꝰ. Jō Boetiꝰ de ꝯsolatu. Magna ē nob indicta necessitas. pbitatē cū oia agamꝰ añ oculos iudicis cuncta cernētis Nam si times hoiem q̄ nolles male agere in cius ꝯspectu. magis ꝺo deū. Eccli. i. Timor dñi expellit pctm̄. Et sic p̄s. cxviij. A iudicis enī tuis timui. Et merito. q̄r scribit i cañ. xi. q. i. Sacerdotibꝰ. Nemo scit q̄lis i iudicio dei futurus sit. Ideo Hieroñ. dic̄. Siue ꝺmedā siue bibā siue aliꝺ faciā ip videt mihi illā vox sonare in auribꝰ meis. Surgite mortui venite ad iudiciū. Sextꝰ dies est fiducia remissiōis. Mat. ix. Cōfide fili r̄mittūt tibi pctā. Nam scribit puer. xv. Per misericordiā et fidē purgāt pctā. Nāc iudas ñ habuit ideo a pctis solutꝰ nō fuit. Aug. Penitentia q̄ ē sine fiducia est sterilis et manet sine misericordia. vt Layn Genes. iiij. dixit. Maior est iniq̄tas mea q̄ vt veniā merear Bern̄. Mēturis cayn. maior est dei misericordia q̄ꝫ ois nr̄a miseria. Aug. Quid ꝺnūso nō ignoscit cū effusio sanguis xp̄i ignoscebatur. Ideo de diffidentibꝰ dicit Amb. Nō p̄t agere verā p̄nitētiā q̄ nō sperauerit idulgētiaꝫ. Septimꝰ est ordo deuota. Eccl. xxi. Fili si peccasti nō adiūcias iterꝫ. sed de p̄stinis dēpcare vt remittant tibi. vt h̄ Mat. xviij. Serue necꝫ omne debitū dimisi tibi qm̄ rogasti me Dic igit cū Thobia. iij. Ne reminiscaꝫ dñe delicta mea. Octauꝰ dies est dilectio. Aug. Non solū optꝫ deū timere vt iudicē sꝫ etiaꝫ diligere vt iustū iudicē. Aug. Cetera nō p/sunt si charitas desit. Hilariꝰ. Frustra erit ois opatio nisi assit dei dilectio. In illo die octauo. s. dilectōis fit plena circūcisio remissiōis. Prouer. x. Uniuersa delicta operit charitas

¶ Alio mō p octo dies p̄nt itelligi octo q̄ si diligēter ꝺsiderātur oēm volūtatē malā a nobis circūcidunt Et hoꝛ septē enumerat Bern̄. dicens. Septē sunt de essentia hois. q̄ si hō ꝺsideraret in eternū nō peccaret. Et enumerat ea dicēs. Primū est natura vilis Gene. iij. Puluis es et in puluerē reuerteris. Secūdum operatio turpis. Eccles. vij. Nō ē ei hō iustus i terra q̄ faciat bonū et nō peccet. Terciū exitus flebilis. ij. Reg. xiiij. Oēs morimur et quasi aqua dilabimur. Quartū statꝰ instabilis. Job. xiij. Hō natꝰ ꝺ mlie re breui viuēs tpe repleꝫ multis miseriis. et nūq̄ in eodē statu p̄manet. Eccl. x. Rex hodie est et eras morietꝫ. Quītū dānatio detestabil'. Athanasiꝰ. Qui mala egerūt ibūt in ign̄ eternū. Sextū mors tristabilis. Eccl. xli. O mors q̄ amara ē mēoria tua. Septimū dissolutio miserabil'. Eccles. iij. Cūcta sbia/cent vanitati. et oia pgunt ad vnū locū. ō terra facta sunt et i terrā pariter reūtūt. Octauū p̄t esse ꝺsideratio gl'ie ineffabil'. ad quaz nihil coinq̄natū itrabit. Apoc. xxi. et Isa. xxvi. Tollat impiꝰ ne videat gl'iam dei. Ideo Bre. Si ꝺsideramꝰ q̄ p̄mittunt nobis i cel' vilescūt oia q̄ sunt i terris ¶ Tercio modo ſm Nico. ō lyra in glo. dicit p dies octo dest gnant anni. ſm illō Ezech. iij. Dic. p anno dedi tibi ¶ Debz igit infans octo ānorū circūcidi. h̄ ē a turpibꝰ restringi et ihoneste quia tūc incipit habere vsum rōis. quia dic̄ Arist. q. ethicoꝝ. Nō pax facit ad ſtutez a puericia assuefieri ad ſtutū opa tē. ¶ Dixi scdo subiungit salutis nr̄e opatōez dicēs. vt circūcideret puer. Aug. de fide ad petrum Firmissime tene et nullatenꝰ dubites omnē hoiem q̄ per cōcubitū viri et mulieris ꝺcipitur cū originali peccato nasci et filiū ire. De q̄ apl's Ephe. ij. Eramus oēs natura filij ire. Et q̄r puer natus anteq̄ haberet vsuz liberi arbitrij nō potuit se dispōnere ad gratiā. ideo oportuit istituere aliq̄ remediū quod peccatū originale tolleret ex ipo ope opatoiō statim pꝰ morbū deus instituit remedium ꝺtra originale peccatū. ¶ Et dicit Hugo de scto victore. Quinq̄ remedia p succes/sum tpis deus dedit. Primū fuit oblatio. et i/cepit ab abel. Gen̄. iiij. Respexit dñs ad abel et ad munera eiꝰ. et durauit vsq̄ ad diluuiū tē. Secōm est sacrificiū. et incepit a Noe. et durauit vsq̄ ad abraam Gen̄. viij. Cū noe de archa egressus esset edificauit altare dño et de cūctis volatilibꝰ et pecoribꝰ mūdis obtulit super altare. Terciū fuit decimatio. et incepit ab abraam et melchisedech. Abraā enī tanq̄ summo sacerdoti decimas dedit melchisedech. Genes. xiiij. Quartū est circūcisio q̄ icepit ab abraā. Gen̄. xvij. dixit dꝰ ei. Hoc ē pactū q̄ ꝺ ꝺ ꝺuabitis iter me et vos et semē tuū pꝰ te. circūcidet in vobis oīe masculinū. Quītū ē baptismal' regeneratio. et illud incepit quantū ad materiā q̄n christus

De Circũcisione dñi

Xp̃o mundi corpalit̃ voluit

baptisatus est. tũc eni tactu sue mundissime carnis vim regeneratiuã ꝺtulit aq̃s. Quantũ ꝺo ad formã qñ dixit Mat. vlti. Eũtes baptisate eos i noie p̃ris et filij et spũssancti Quãtuz ꝺo ad efficaciã qñ exiuit sanguis et aqua ex ei⁹ latere. Joh. xix. ¶ M ¶ Ista autẽ q̃nqz ꝺus assumpsit p nobis. Primo oblatõem. ad Eph. v. Obtulit semetip̃m p nobis immaculatã hostiã. Pzio obtulit carnẽ suã in sctificatõem. p̃s. lxviij. Quenõ rapui tũc exoluebã. Scõo sanguinẽ i redẽptionem. i. Pe. i. Nõ corruptibilib⁹ auro vl̃ argento redẽpti estis. sz sanguine agni incõtaminati. Tercio aiam in recõciliatõez. Joh. x. Bonus pastoz aiaz suã ponit p ouib⁹ suis Quarto diuitatẽ in fruitiõz. Joh. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscãt te solũ vez ꝺeũ. z quẽ misisti ihm xp̃m. Scõo sacrificium assumpsit qñ se in ara crucis imolauit. scribit eni Leuit. vi. Ome sacrificiũ sacerdotũ igne ꝺsumet. z sic ipe i igne amoziꝭ cruce imolat⁹ ẽ. Luc. xij. Ignẽ veni mittere i terrã q̃d volo nisi vt ardeat. Cõcrematus ẽ igne voloꝛis. Treno. i. O vos oẽs q̃ trãsitis p viã attẽdite z videte si ẽ voloz sic voloz me⁹. Ap̃lo illo igne amoꝛis et voloꝛis ascẽdit fum⁹ odoꝛifer⁹ q̃ ꝺeũ p̃rem recõciliauit. Eph. v. Xp̃s dilexit nos z tradidit semetip̃m p nobis oblatõem z hostiã ꝺo in odoꝛẽ suauitatis ¶ Terciuz remediũ fuit ꝺcimatio. sz ꝺcimas rez tpalium xp̃s nõ possedit. Mat. viij. Vulpes foueas habẽt et volucres celi nidos. fili⁹ aũt hominis nõ habz vbi caput suũ reclinet. Sed ꝺcimas diez solut qñ. xl. dieb⁹. z xl. noctib⁹ ieiunauit. Et licz. xxxvi. dies sunt decima ãni. voluit tñ xp̃s q̃ttuoz supaddere ad innuẽdum q̃ in fuitio ꝺei z i opib⁹ pñie potius ꝺẽm⁹ pl⁹ facere q̃z min⁹. meli⁹ ẽ ei abũdare q̃z ꝺficere. qz in pl⁹ faciẽdo ẽ meritũ. z i faciẽdo min⁹ ẽ piculũ. Jõ Hie. i ome. Decimas diez nos ꝺo ipendim⁹ qñ q̃dragita diebus ieiunam⁹. qz ann⁹ reuoluit p. ccc. lxvi. dies. z sic. xxxvi. dies essent ꝺcie ãni. Quãtũ remediũ fuit circũcisio ¶ M ¶ Circa q̃ nota triplex est circũcisio. Pria ẽ iudeoz q̃ fiebat in carne. i. Exoꝛ. viij. Circũcisio nihil ẽ sed obsuatio ꝓceptoz ꝺei. Scda ẽ xp̃ianoꝝ q̃ hz fieri i mẽte a culpa. Deute. xxx. Circũcidet dñs coꝛ tuũ z coꝛ semis tui vt diligas ꝺominũ ꝺeũ tuũ ex toto coꝛde tuo z ex tota aia vt possis viuere. Tercia ẽ btoꝝ q̃ hz fieri in vtroq̃z. s. ab omni culpa z miseria. Secũda xp̃s nõ indiguit. qz nihil vicios̃um in mente habuit. Terciã in suo cruoꝛe fecit. qz oẽm penalitatẽ z miseriã remouit. Primã ꝺo accipe voluit. pzio vt verã carnẽ se hr̃e oñderz. i. Joh. v. Tres sunt q̃ testimoniũ dãt i terra id ẽ in hũana xp̃i natura. spũs sanguis z aq̃ Spũs quẽ emisit. sanguis et aqua quã effudit. Et h̃ est ꝺ hereticos q̃ dixerũt eũ coꝛpus fantasticũ assumpsisse. Cõtra qꝺ dic ap̃lus ad Tyt̃ũ. iij. Apparuit benignitas z hũanitas saluatoꝛis ꝺei nr̃i. Scõo vt diabolo mysteriũ incarnatiõis occultaret. vidẽs christũ circũcidi purũ hoiem credidit q̃ circũcisiõis remedio indigeret. ¶ O Nota xp̃s icarnatõem suã septẽ sigill̃ sigillauit q̃b⁹ diuitatez suã sb hũanitate abscõdit. De q̃b⁹ Ber. i p̃mõe ꝺe resurrectõe. Primũ sigillũ q̃ ꝺ mulier ꝺspõsata viro ꝺcept⁹ et nat⁹ fuit. z diabolus sciuit ex scp̃turis xp̃m ꝺ ẋgie nasciturz. q̃lẽ nõ credidit mariã foze duz sciret eã viro ꝺsponsatã. Scõm sigillũ fuit ifirmitas humanitatis cũ vidit eũ esurire: dormire: z fatigari Joh. iij. Fatigat⁹ ex itinere. z sic ꝺ aliis ꝺfectib⁹ sb q̃b⁹ diuitas latebat Terciuz q̃ suscepit circũcisionẽ: rõe cui⁹ videbat fuisse sub pccato. z p ꝺseq̃ns solũ hõ z nõ ꝺ⁹. Quartũ fuga i egiptũ. arguit ei sic diabol⁹. si ei ille essz ꝺ⁹ nõ fugeret regẽ terrenũ. Quitũ terna tẽptatio. i qua xp̃us se habuit ita q̃ diabol⁹ experiri nõ potuit an essz ver⁹ ꝺeus. qꝺ tñ diabol⁹ ꝺsiderauit. Sextũ dira passio. z tandẽ suspẽsio in cruce. vbi miro mõ diuinitas latuit. Septimũ fuit sepultura xp̃i ꝓpt̃ quã vehemẽter putabaꝭ pur⁹ hõ. Tercio xp̃s circũcidi corpal̃ voluit vt nos circũcidẽdos spũaliter ostẽderet ¶ p ¶ Pzo q̃ nota circũcisio facta ẽ i trib⁹ locis. Pzio facta ẽ i egipto z in ꝺserto tpe abrae z i abraam z in reliq̃ ppl̃o. Scõa trãs iozdanẽ in galilea iubẽte Josue. Tercia facta ẽ i terra p̃missionis. Et significãt tres stat⁹ q̃b⁹ diũsi hoies diũsimode dicũt circũcidi. Pria significat circũcisionẽ secularib⁹ in egipto hui⁹ mundi. que ꝺcet fieri a q̃ib⁹ culpis pccatoꝝ morталiũ. At ea que ad eadẽ reducũtur. s. a coꝛde malas cogitatõnes. Isa. i. Auferte malũ cogitationũ vestraz ab oculis meis. Rõ Sapientie. i. Peruerse cogitatõnes separãt nos a ꝺo. Secundo ab oze mala verba. Eph. iiij. Omnis sermo malus ab oze vestro non pcedat. Ratio. i. Exoꝛ xv. Corrũpunt bonos moꝛes colloquia praua. Tercio ab opere illicito. quod ꝺne figuratũ est p primã circũcisionẽ in ꝺserto. Exodi. iiij. Tulit zephoza

acutissimā petrā. z circūcidit p̄puciū filij sui ne angel⁹ occideret eū. ¶ Spūal̄r. acutissima petra est circūspectissima diligētia q̄ indigent secl̄ares q̄ volūt a mortalibꝫ circūcidi. qz scribit Apocal. ix. Ue ve ve habitātibus in terra. Triplex ve, ꝓpter triplex pctm̄ qđ regnat in mundo. aut est cōcupiscētia carnis. aut oculoꝝ. aut superbia vite Jō Bern̄. Valde difficile est diebꝫ istis maxime q̄busq̄ malicie vis inualuit in terris criminaliū pcc catoꝝ foueas declinare. necesse tn̄ est q̄ ad regnū venire desiderat vt p̄nit⁹ se a mortalibꝫ circūcidat. Scribit i figura Gen̄. xvij. Masculus cui⁹ p̄pucij caro circūcisa nō fuerit delea aīa eius a ꝑplo. Et sic q̄ a mortalibꝫ circūcisus nō fuerit. aīa ei⁹ pibit. qz nullū coinquinatū intrabit. Apoca. xxi. ¶ Pro q̄ nota. res circūcidit tribꝫ de causis. Primo vt p eam alia res nō corrūpat. Secdo vt fruct⁹ maioꝝ habeat. Tercio vt in q̄uenīēti loco locetur. Sic spūaliter hō debet circūcidi in sili. Primo dixi vt p̄ eā alia res nō corrūpat. sic abscidit pomū z mēbrū putridū ne sanū mēbrū inficiat. Sic hō a pctō. qz vnus pctōr i ficit aliū. et vnū p̄ccatū inducit aliū. De quo Hre. Peccatū qđ p̄ penitētiā n̄ abluit mox suo pōdere aliū ad se attrahit. Et sicut fm̄ apl̄m. i. Thoī. v. modicū fermentū totā massam corrūpit. sic vnū p̄ccatū mortale multa bona annihilat. De quo Eccl̄es. ix. Qui in vno p̄ccauerit mlta bona p̄rdet. Secdo vt fructus maioꝝ habeat. Joh. xv. Omnē palmitē i me nō ferētē fructū purgabit eū vt fructū pl⁹ afferat. sic i pctō mortali n̄ ē fruct⁹ boni opis. Roma. vi. Quē fructū habuistis i quibꝫ nūc erubescitis. q. d. nullū. Greg. Nihil deo acceptū dū hō displicet deo p mortale p̄ccatū. Ideo necesse est circūcisio peccati mortalis ad fructificādū. De quo Isa. xxvij Iste est oīs fructus vt auferat pctm̄. Tercio vt cōuenientius loceat. vt lapides circūcidūt ad edificiū. Et sic nos si volum⁹ locari i edificio paradisi oportet p̄ius circūcidi et poliri. Josue. v. Circūcisi sunt q̄ volebant intrare terrā promissionis intrare. Et sic q̄ volunt intrare in regnū celoꝝ. Bern̄. Petra acute ꝓpunctōnis circūcidat vulnus crimis. ¶ Secda circūcisio facta est trās iordanē i galilea. Josue. v. ex p̄cepto Josue. z significat circūcisionē religiosoꝝ. Nic tanto ampli⁹ sup statū secl̄arū debz fieri circūcisio quāto se terre p̄missiōis vicinius cōiunxerūt. ¶ Hec aūt circūcisio religiosoꝝ debz esse triplex. Primo in restrictōe tpalium. secdo i disciplina moraliuꝫ. tercio in affectu spūaliū. Dixi p̄mo i restrictione tpaliū. Aug⁹. xij. q. i. nō dicatis. Nō dicatis vos habere p̄priū. habet ei ō statu monacho z canonico regu. Cū ad mōasteriū. Nō existimet abbas dispēsare posse cū monacho sup habenda p̄petate. quia abdicatio p̄prietatis sicut et custodia castitatis adeo est annexa regule monachali. vt cōtra eā nec summus pōtifex possit licentiā indulgere. Ideo Hubertus sup regulā Aug. Si monachus dicit asserrime. iste liber est meus. peccat mortaliter. Jō legit Act. iiij. Erāt illis oīa cōia. ¶ Qz dicit. vtrū cū religioso posset dispensari circa habēdū vsum alicui⁹ rei. Respondet Hubert⁹. duplex ē vsus. cert⁹ z incertus. Certus vsus ē q̄ nō p̄t auferri. incertus i voluntate alterius vt auferat cuz ei placuerit. Et circa illū incertū vsum p̄t p̄latus dispēsare ex causa rōnabili z necessaria. Sed circa certū vsum nō p̄t dispēsare Semp ei⁹ voluntas religiosi debz esse subiecta plato vt resignet q̄n̄ voluerit. Et si nō habz talē voluntatem tūc religiosus est p̄petuus z semp in pctō mortali. Et null⁹ p̄t cū absoluere a peccatis suis interim q̄ est in tali ꝓposito libere nō resignādi z ad ꝛmunē vitā dandi. Unde Bern̄. Monachi habēti p̄priū deus negat suum p̄priū qđ est misereri et parcere. Secūdo debent circūcidi in disciplina moraliuꝫ. i. De. ij. Nōuerſatōz vr̄az habētes iter gētes bonā. fin q̄ docet saluator Mat. v. Sic luceat lux vr̄a coram hoibꝫ vt videāt opa vr̄a bona ⁊c̄. Aug. ō cōmuni vita clericoꝝ. z hī. xij. q. i. nolo. Nolo vt aliq̄s de vobis iueniat male viuendi occāsionē. ꝛscia necessaria est nob fama autē p̄rimis. Tercio in affectibꝫ spūalium. qđ docet apl̄s Ro. xij. Prouidētes bona nō tm̄ coram deo sed etiā coram oībꝫ hominibꝫ ¶ Dicit Bern̄. Prouident bona coram hominibꝫ tribꝫ modis. s. habitu. actōe z fmone. Primo habitu vt nō sit notabil̄. Aug⁹. Habitus honestus sit ita ne in eo alīs placeamus. et ne ita vt alīs scandalū p̄bream⁹. Secdo in actōe ne sit culpabil̄. Grego. Ut actōnes tuas caute pagas ne mala bonis p mixta tota massam corrūpāt. qz dicit idem. Nulla bona acceptant q̄ maloꝝ admixtiōe maculant. Tercio in sermone vt nō sit scandalisabil̄. Bene. Sermo tuus nō sit inanis; aut suadeat aut moneat. aut ꝛsoletur aut edificet. et qđ magis ē nō scādalisēt. Mat. xviij. Ue illi p quē scandalū venit.

De Circũcisione dñi

Noctñ sciendũ q exterior circũcisio ñ pdest sine interiori. q̃d enī lata corona pderit. aut capilli decurtati si nō interior circũcisio comitet. Vñ ad Gal. v. Si circũcidamī xps nil pderit vobis. Bern. Si corpis ouersio fuerit sola erit nulla. sicut exterꝰ vestis religiosa mens vana. corpus in claustro cor in seculo. custodit silentiũ sz murmurat cor tuũ. psallitur ore. sz cor tuũ ē lōge a deo. De q̃bꝫ Iere. xi. Quid ē q dilectus meꝰ i domo mea facit scelera mlta. nūq̃d carnes sancte auferũt a te malicias tuas. Jūgamꝰ g interiorē circũcisionē ne simꝰ de numero ipor de q̃bꝫ dic apls ij. Thimo iij. Speē pietatis habētes. pietatem aũt abnegātes. ¶ Sciēdũ igit q tribꝫ modis in interioribꝫ nris puidere delet mꝰ bona. Prio in cogitatōe. scdo i affectiōe. tercio in intentiōe. Prio cogitatio dz eē sctā z munda vt deũ cogitemus. Sap. v. Cogitatio eorũ apud altissimũ. s. ad eiꝰ precepta. Eccl. iij. Que pcepit tibi deꝰ cogita illa semp Et etiā tua petā q̃bꝫ deũ offendisti. Deuter. xiij. Memēto et nō obliuiscaris q ad iracūdiā puocasti dñm deũ tuũ. s. excessibus tuis Apoca. iij. Memento vnde excideris z age penitentiā. qz dicit Christ. sup epl'az ad Hebre. et hr in cañ. de pnia di. iij. §. iudas. Nullum inuenit delictor tale remediũ sicut eorũ ꝺtinuata mēoria. Glo. ad ꝺpunctōez et nō ad delectatōem. Scdo affectio dz esse pura Augꝰ. Qui puras affectiones vult erigere in deum disiũgat se a sensibꝫ. recedat a turpibꝫ z nocuis. in his enī illudimur. Tercio intētio debz esse recta. vt oia q facimꝰ nō ad dexterā psperitatis. nec ad sinistrā adūsitatis intentōem nram obliq̃. sz directa facie i dei laudem. Ber. Intēde in deũ et ꝓpter deum. Beda. Thesaurꝰ cordis est intētio. est enim oculꝰ aīe. ꝺ quo Lu. vi. Si oculꝰ tuꝰ simplex est totũ corpꝰ lucidũ erit. i. totũ opꝰ. qz scribitur ad Heb. iiij. Discretor cogitatōnũ z intētionũ cordis ē ibe. Bre. xxviij. mor. Sic oculus corpalis est corpis lucerna. sic pradiũ i/tentiōis illustrāt actōnis merita. ¶ Tercia circũcisio facta ē in terra pmissiōis. z significat circũcisionez qua in cel' circũcidimur ab oñi miseria pene z culpe. In corpe a passibilitate. corruptibilitate. tarditate. mortalitate z difformitate. Matt. xiij. Fulgebũt iusti sicut sol in regno prīs cor. At sol erit septempliciter clarior q̃ nūc. sicut dic Isa. xxx. Secūdo in aīa ab oī ignorātia. Iere. xxxi. Nō docebut vltra vir pximũ suũ dicens. agnosce dominũ. omēs enī me noscēt a mīmo vsq̃ ad maximũ. Aug. de ciu. dei. lib. xxij. Ibi ee nostrũ nō habebit defectōnem. nosse nostr non habebit errorē. Itē mēs circũcidet ab omni turbatōe. z relinquit pura leticia. ps. xv. Ad implebis me leticia cum vultu tuo ¶ Quintũ remediũ fuit baptismus. Est autē triplex baptismus quē xps susceꝑit. Primꝰ est baptismꝰ flumis quē susceꝑit ad nraz sanctificatōem. Nā ex tactu sue mūdissime carnis aq̃s sctificauit z eis ꝺ tutem sctificādi dedit. Scdꝰ ē baptismꝰ flāminis. quē accepit xps ad nraz iustificatōez. ipe enī accepit spiritū sanctū sine mēsura. Joh. iij. Non enī ad mensurā dat deꝰ spūsanctū. Glo. s. xpō. ex q plenitudine nob ꝺmūicat. Joh. i. De plēitudine eiꝰ omnes accepimꝰ. Ex q ꝺmūicatiōe nos iustificauit. Joh. i. Hic est q baptisat in spū sancto. Ex qua iustificatiōe nos glificat. Vnd postq̃z Johes dixit. De plenitudie eiꝰ oēs accepimꝰ. subdit. z gram p gra. gram. s. glificantē p gra iustificante. Tercꝰ ē baptismus sanguinis quē recepit ad nram redēptionē. De quo Lu. xij. Baptismo habeo baptisari. s. cruoris ppij. quo coartor vsq̃ dū pficiat. Et illo baptismo sanguis nos redemit. Apoca. v. Redemisti nos dñe i sanguie tuo ¶ Nam christꝰ septies effudit sanguinez vt nos a septē pctis mortalibꝫ liberaret. Primo in circũcisiōe vt hodie ꝓpter pctm luxurie. g si peccasti tali peccato roga eū p amarā passionē vt tibi indulgeat. Secundo in mōte oliueti in sudore sanguineo ꝓpter peccatū gule. Tercio in flagellatōe ꝓpter peccatū inuidie. Quarto in manuũ perforatōe ꝺ tra peccatū auaricie. Quinto in pedũ affixione ꝺ peccatū accidie. Sexto in capite per corona spineā ꝺ peccatū superbie. Septimo in corde ꝺtra peccatū ire. Phs. i. de aīa. Ira est accensio sanguinis circa cor

¶ Sermo xxxv. ¶ Ad idem

VOcatū est nomē eiꝰ ieſus. qđ vocatū ē ab angelo ꝓ sq̃z in vtero ꝺciperet. Luce. ij. ¶ Dicit Sctus Tho. pte. iij. q. iij. ar. ij. dicit Nomina si imponunt dñt imponi a ꝓpetatibꝫ rer. sicut Abraam Gene. xvij. Nō vltra vocabet' abram sz abraam. qz patrē multarū gentiū ꝺstitui te. Et qz ergo hoc xpo h munus gre collatū erat vt p ipm salua remur. ideo cōuenīeter vocatū est nomē eius

iesus .i. saluator. In hoc ihs missis duo innunt. Primo pietas diuine miseratonis. secundo tagit formitas angelice assolatois. Primu ibi. vocatu est nome eius iesus. scdm ibi. qd vocatu e ab angelo. De pmo dic Vocatu est nome ei⁹ iesus. Et Sed di. tm scribit Isa. vij. Vocabit nome ei⁹ emanuel: et Isa. viij. Voca nome ei⁹ accelera .retrahe. et Isa. ix. Et vocabit nomen ei⁹ admirabil. consiliari⁹. de⁹ fortis. et Zacha. vi. Ecce vir oriens nomen ei⁹. et Isa. lxij. Vocabit tibi nomen nouu qd os dni nois auit. Rndet scts Tho. pte. iij. q. iij. ar. ij. In oib illis nois significat h nome iesus. qd est significatiu salutis. Nam ex pietate et miseratoe ad nraz salute venit i hunc mundu. Lu. xix. Venit filius hois qrere et saluu facere qd perierat. Idcirco vocat pmo emanuel qd iterptat nobiscu deus. In quo nois innuit causa salutis. qz e vnio diuie et hane nature. Scdo accelera retrahe significat a q nos saluabit. qz a diabolo cui⁹ spolia abstulit. Lu. xi. Cu fortis armatus custodit atriu suu in pace sunt oia q possidet. veniet fortior eo. auferet vniusa arma ei⁹ et spolia in qbo confidebat. et h fecit xps diabolo. Tercio nome ei⁹ ammirabil. in hoc significat via et termin⁹ nre salutis. inqtum admirabili consilio duitatis producimur ad celum. Quarto oies fert ad incarnatois mysteriu. fm q exortu e in tenebris lume rectis corde. vt dicit ps. cxi. vt desiderauit zacharias pr ihis baptiste. Lu. i. Illumiare his q in tenebris et umbra mortis sedet. f

Sz di. quo dicit nome nouu cu etia alij vt supra dictu est vocati sint hoc nois. Rndet scts Tho. vbi supra. Licz alij vocati sunt iesus. hoc est fm tpale salute. no fm eternale Ideo Act. iij. dixit petr⁹. No est alid nome sub celo in quo optet saluari nisi in nois dni nri iesu xpi. Hoc nome iesus no fuit fortuite inuentu. nec ab hoie xpo impositu. sz pot⁹ a deo noiatu. Isa. lxij. Do os dni nominauit. Ite fuit a pphet⁹ nunciatu. Habacuc. iij. Exultabo in deo iesu meo. Ab angelo imperatu Angel⁹ naqz gabriel imperauit ioseph vt sibi h nomen imponeret Mat. i. Pariet filiu et vocabis nome ei⁹ iesus. Hoc idem imperauit nri Lu. i. Ecce concipies in utero et paries filiu et vocabis nome ei⁹ iesum. Ido Orige. Hoc nome dignissimu no debuit pmo appellari ab hoib sz a deo. neqz ab eis i mundu afferri. sz ab agelo. io vltimo a maria et ioseph fuit ei impositu i circucisioe. Lu. ij. Vocatu est nome eius iesus. s. a maria et ioseph. De hoc nomie dicit ps. cxij. Sit nome dni bndictu Reuera bndictu. qz h nome iesus est primo nome gliosissimu. scdo deliciosissimu. tercio pciosissimu. quarto potuosissimu sua sblimitate. Cui⁹ sublimitate describit apls Phil. ij. Dedit illi nome qd est sup omne nome. vt i nomie iesu omne genu flectat celestiu terrestrium et infernoz. Et In qbo hoc tm plex sblimitas hui⁹ nois colligit. Primo qz ipm habz i reuerentia de⁹. q ipm exaltauit qn ad ipi⁹ nois inuocatoem pctoz remissionez nobis dare pmisit. Actu. ij. Baptiset vnus qsqz vestz in nomie iesu in remissione pctoruz vestroz. Scdo habz ipm in reuerentia angelus. l h q apls subdit. in nomie iesu omne genu flectat. celestiu. i. angeloz. Neemie. ix. Exercitus celi te adorat. i. angeli. Tercio habz ipsum in reuerentia angel⁹ mal⁹. i. diabol⁹. qz ad eius noiatoem tremet. cu dic. et infernorum Jaco. ij. Demones credut et contremiscut et sbij ciuntur. Isa. xxx. Ecce nome dni uenit de longinq. ardes furor ei⁹ et gus ad portandu. s. de monib⁹. Quarto ipm hz i reuerentia creatura irronalis. quia ad ei⁹ inuocatoez sibi obedit. Matt. viij. Qualis est hic qz venti et mare obediut ei. Quito habz ipm in reuerentia creatura ronalis. cu dicit. Dis lingua confiteatur qz dns iesus ze. Ista confessio dz fieri p laudatoem. Hester. xij. Diuetes laudem⁹ nomen tuu dne. Ope. ad Col. iij. Docuqz facitis in hoc aut in ope in nomine dni nri iesu xpi facite. qz nome est gliosissimu Secudo e nomen deliciosissimuz in sua suauitate. Ber. sup illd Canti. i. Oleu effusum nomen tuu. dicit. Arid⁹ e ois cib⁹ si isto oleo no condetur. insipid⁹ si isto oleo no vngat. Et sbdit Ber. Hoc nome iesus instar olei lucet pdicatu. pascit cogitatu. lenit inuocatu. ps. cxxxiij Psallite nomini ei⁹ qm suaue e. Reuera suaue. pmo qz delectat gustu. Bern. Jesus mel i ore. Scdo delectat auditu. Bern. Jesus mel i aure. vt dicat sponsa Cat. ij. Sonet vox tua i auribus meis. vox eni tua dulcis et facies tua decora. Tercio delectat oem interiore affectu Bern. Jubil⁹ i corde. Et sbdit. Si scribis si legis no sapit nisi legeris iesus. et sic e nome delicioso sissimu Tercio est nome pciosissimu sui mysteriij. et attendit h i nomie iesus qd conuenit cu nomie dni thetragramaton. qd quatuor lris scribit. sicut legit i glo. Exo. xxviij. et eedem lre i latino reperiunt in h nomie iesus. licz no eodem ordie vt sunt ille in hebraico

l

De Circumcisione dñi

Heth hec est lra h. Joth est lra i. He lra e vnauo est v. t iste eedez lre ꝓponūt iesus. ad iūctis duob⁹ ſs. ſi ſcribīt integre. vl ponendo lram c ꝑ titello ſup trāſuersuz mō antiq̄. ſi breuiter ſcribīt ſic ihs. t ſm ꝟ vltra nomen tetragrāmatō nomē iesus ſi extēſe ſcribat abundat i duplici ſs. vno erecto ſic ſ. altero ꝟo curuato s. nā ſi ſcribīt extēſe iesus. tūc ſ s ſignificāt duas naturas i eodē ſuppoſito ie ſu. vt p ſ longū ſupeminens alijs lr̄is intelligitur diuīitas q̄ ſupeminet vniuerſis. et qō/ āmodo inclinat ad creaturas ſbiectas quaſi ꝑſpiciēdo ſup eas p influentiā vniūſalē. ſm illō ps. cxxxvij. Excelſus dñs et hūilia r̄ſpicit. Per s ꝟo curuū intelligīt natura hūana in q̄ ꝟbū est incarnatū. ps. xxxvij. Miſer factus sum t curuat⁹ sum vſq̄ in finē. Cuius figura legīt. uij. Reg. iij. q⁹ helize⁹ curuauit ſe ſup puez. i. ſup hūanam naturā q̄ fuit pura in xpo. At qm̄ hoc myſterū vniōis. ſ. iſtarū duaꝝ naturaꝝ i idētitate fuerit in veteri teſtamento abſcōditū qō i nouo teſtamēto i noie. ſ. ihu extitit reuelatū. Hinc ē qꝛe ꝟ nomē ihs abūdat i duplici lra ſs. vltra nomē tetragrāmaton. t ꝟ nomē apud iudeos est ꝑciosum et ineffabile. nec ipm̄ ꝓnūciare audent. qō ſumm⁹ ſacerdos in frōte portabat. Dicīt aūt ineffabile. nō qz dici nō poſſit. ſz qz rē ineffabilē ſignificat. Est eni ita ꝑciosuz q⁹ dicit apl's. i. Ebor. xij. q⁹ nēo ꝑt dicere voce z re ſeu ꝟbo et facto niſi i gra ſpūſſcti fuerit i/trinſece illuminat⁹. Ecce nomē ꝑcioſiſſimū.

¶ Quarto ē nomen ꝟ tuoſiſſimū. Nā ē ita efficax t ꝟ tuoſum vt ſi q̄d fideliter ꝑtierum⁹ i iſto noie accipiem⁹. Joh. xvi. Amen amen dico vob⁹ ſi q̄d ꝑtieritis ꝑem in nomie meo dabit vobis. ꝑtite igīt t accipietis rē. ¶ D

¶ Siz diceret q̄s. q̄d accipiem⁹? Rñdet. q̄t/tuoz bona accipiem⁹ i noie ihu. Prio veniā pctōz i ꝟūſione. Actū. x. Oēs pphe teſtimoniū phibent r̄miſſionē pctōz accipe ꝑ nomē eius. Crede igīt oīb⁹ nec deſpera de oīb⁹ pctīſtuis. t ſi tot eſſent q⁹ excederēt numerū arene maris. vt dixit Manaſſes rex. ij. Paralip. vlti. adhuc nolu deſpare. ſed dic cū ps. xxiij. Propter nomen tuū dñe ꝓpiciaberis ꝑcato meo. multū est enī. ſed miſericordie dei nō ē numer⁹. Bern. Dia pctā ab origie mūdi cō miſſa duie miſericordie compata ſunt quaſi vna gutta reſpectu totius maris. qz pctā noſtra ſunt finita. Ariſt. viij phiſic. Finiti ad infinitū nulla est ꝓportio. Ideo p ſ. lxxvij. Ad iuua nos deus ſalutaris noſter. t ꝓpici⁹ eſto ꝑccatis nr̄is ꝓpter nomē tuū. ¶ Secōo in noie ieſu accipiemus victoriā in impugnatione. ps. xliij. In noie tuo ſpernem⁹ inſurgentes in nobis. ſi inſurgat mūd⁹. ſi tēptat diabol⁹. i noie ihu ſupamus eos. Mar. xvi. In noie meo dēmonia eiicīēt. Figura. i. Regum xvij. dixit dauid ad golyā. Tu vēis ad me cū haſta et gladio. ego venio ad te i nomine dñi. Golyath diabolū ſignificat. q̄ vēit cuz gladio carnal' tēptatōis. t cū clipeo ſil'atōis boni. t abſcōdit malū tāḡz ſub clypeo. cū haſta. i. mūdana glia. ſed nō ꝑualet ꝰ dauid. i. fidelē xp̄ianū. q cū inuocatōe noīs dñi i ora tōe. t baculo ſcē crucis. et q̄nq̄z lapidib⁹. i. vulneribꝰ i recordatōe vincit diabolū t oēz temptationē. Marci vlti. In nomine meo tollent ſerpētes. i. temptatōes. quoniā ōmones timēt nomē ihu. ps. xcviij. Cōfitebor nomini tuo qm̄ terribile t ſanctū ē. Ahrō. Tāta est virtus noīs chriſti. nō viſus ſed nomi natus facit mirabilia. Petr⁹ raueñ. In nomine ihu cecis viſus. ſurdis aud:t⁹. claudis greſſus. ſermo mutis. vita mortuis reſtituta est. Ecce ꝟ tuoſuz. ¶ Tercio i noie ihu recipiemus gr̄az i ꝟūſatiōe. ſ. gr̄az ſpūſſcti. Un Joh. xiij. Paraclitū ſpm̄ ꝟitat⁹ quē mittet pr̄ in noie meo rē. Uidem⁹ q⁹ pauper deuote petūt i noie ſcti Nicolai vl'alteri⁹ ſancti. i cui⁹ noie ſperāt exaudiri. multo magis nos in noie ieſu i q̄ miſſi ſum⁹ petere et certificati re exauditōe. Joh. xvi. Uſq̄z mō nō petiſtis q̄ce q̄z in noie meo. petite et accipiet⁹. Idcirco ecclesia oēs orōes quas dirigit ad deū p̄rem cōcludit. Per dñm nr̄m ihm̄ xp̄m filiū tuum Bern. Nō hortaret niſi dare vellet. Jaco. i. Si q̄s indiget poſtulet a deo in fide nil heſitans. ps. cxliij. Fidelis dñs in oīb⁹ ꝟbis ſuis

¶ Quarto recipiem⁹ in noie ihu gliam i remuneratōem. ps. xix. In noie dei nr̄i magnificabimur. ſ. in eterna glia. Ergo ob reuerētiam eiuſdē noīs q̄libet chriſtianus q̄n audiret hoc nomen ihs deberet genua flectere deuote. dicēdo cum pſal. cxvij. O dñe ſaluum me fac ꝓpter nomē ſanctū tuū. qz dicit apl's Ro. x. Quicunq̄z inuocauerit nomē dñi ſaluus erit. ¶ Exemplū legīt. Quidā bonus homo diu morat⁹ fuerat cū vxore i magna ſctitate. t illa ſil'r cū eo. Immiſit aūt diabol⁹ tēptatōnez i eos vt ſuſpēderēt ſe vt sic euaderent ꝑſentes miſerias. Cū q̄ vteroz hac temptatōe improba t importuna triſtis efficeret vt nec ſomnū caperēt nec ꝰ mederēt. q̄ſt uit alter ab altero cauſas triſticie. Reſpōdit

vir q̄ sup oīa magnā hr̄et volūtarē suspēdē dīle. Mlier aūt mīdit illud sīle esse ꝛsideriū suū. Cōsentiētes aūt ambo qōāmodo laqos optāt vt se suspēdant. Tūc mlier dixit viro suo. O dñe ꝛsulerē q̄ pus biberem⁹ amorem iohānis mutuo ꝛ illo optimo vino nr̄o qō valde p̄cios um fecim⁹ ō vinea nr̄a ꝛ q̄ n̄ gustauim⁹. nec scim⁹ quale adhuc sit vt potati ꝛ eius moriamur. placet viro. vinū afferūt. Qō cū vir vellet bibere ꝛsignauit illō signo sctē crucis sīc ꝛsueuit dicēs. in noīe ihu xp̄i bibimus. ꝛ ꝛdit mlieri. Cū bibissent vinū crucē signatū ita fugit diabol⁹ et oīs tēptatio recessit. ita q̄ p toto mūdo h̄ qō cogitar̄t facere nō fecissent. sz ꝛtriti ad ꝛfessiōz ꝛfugerūt ꝛ vitā eoz̄ i statu bono finierūt. Jō Anſ. i li. orōnū ca. ij. dic. Jhs ē nomē dulce. nomē ꝛ lectabile. nomē ꝛfortās pctōrē. Jō legitur aliō exēplū. q̄ fuit q̄dā hō ton⁹ q̄ habuit hāc ꝛsuetudinē. q̄tiēs sibi diabol⁹ aliq̄d malū igerebat. ꝛ quātūcūq̄z tēptamētū in se sensit iuit ad locū orōis. ꝛ inuocauit deū dicēs. O dñe ihu miserere mei ꝛ adiuua me. statī cessauit tēptatio et recessit diabol⁹ ab eo. Scribitur Lu. x. In noīe tuo dēmonia subīciunt nobis Ideo Bern. sup Cāt. Hoc nomē ihs ē cibus. nā totiēs cōfortaris q̄tiēs inuocas et recordaris. Quid ita virtutes roborat. q̄d bonos mores vegetat. castas affectiōes fouet. sīc h̄ dulce et ō tuosuz nomē ihs. Jtē legit q̄ q̄dā sctūs p̄ semel audiuit q̄ dēmon dicebat. q̄ ipī diaboli repellerēt p h̄ nomē sctissimū ihs. Ideo bone ihu fons indeficiens ꝛ humana corda reficiens. ad te curro sitiēs. tu sol⁹ mihi merces sufficiens.

Sermo xxxvi. Ad idem.

Apparuit gr̄a dei saluatoris nr̄i oīb⁹ hominib⁹ erudiens nos. ita scribit ad Ty. ti. ij. et legit hodierna die pro epl'ari officio. Plini⁹ dicit in spec'o naturali q̄ arbor moz̄us ē medicinalis tota. p̄cipue q̄ ad cortices. fructus folia et radices. Spūaliter hec arbor ē maria que tota tā in verbo q̄z exēplo ꝛuersatōe ē medicinalis. ꝛ bonis opib⁹ vtilis. Amb. Marie vita oīm nostr̄ moz̄ū est exēplū ꝛ disciplīa. Ideo Eccli. xxiij. Ego mr̄ pulcre dilectiōis. timoris ꝛ sctē spei. i me oīs scitis me ꝛ a generatōib⁹ meis adimpleminī. Fructus ei⁹ est xp̄s. Luc. i. Bñdicta tu i mulieribus ꝛ bñdictus fruct⁹ ventris tui. Amb. Fruct⁹ moz̄i ō mo ē albo. post h̄ rubicūd⁹. tercio niger. Et sic xp̄s ō mo albo p vite mūdicam. hodie rubicūd⁹ p sanguis effusionē. tercio in morte niger per faciei sue discolorātōz. Un Isa. liij. Vidimus eū nō habētē spēm neq̄z decorē. Quos colores ꝓuidit Salomō Cant. v. Dilect⁹ me⁹ cādid⁹ et rubicūdus. Cādid⁹ i incarnatōe. rubicūd⁹ i circūcisione Nam hodie effudit roseū suū sanguinē in pignus h̄re redēptiōis. Dicit nāq̄z apl's Heb. ix. Oia pene mundāt in sanguie. Impossibile est enim sine sanguie auferre pcta. Idcirco Aug. in hodierno ſmōe. Sicut passio et resurrectio. sic circūcisio facta est. Et hec ē gr̄a q̄ nobis hodie apparuit oīb⁹. de qua thema. Apparuit gr̄a. In summa epl'e duo innuunt. Primo apparitio diuīe benignitatis. secūdo ꝛsecutio hūane vtilitatis. Primū ibi. Apparuit gr̄a salnatoris nr̄i. i. ille q̄ est deus p naturā et saluator nr̄ p gr̄am. De qua apparitōe legit Abacuc. ij. Apparebit i finē et nō mētiet. ꝛ Baruch. iij. P⁹ h̄ i terris visus est. ꝛ cū hoīb⁹ ꝛsat⁹ ē. Solēt gaude re sbditi q̄n ex certz signis ꝛgscūt se h̄re gr̄az dñi sui. Sic nos p incarnatōz ꝛgnouimus nos h̄re gr̄iosuz dñm. nam a mūdi exordio apparuit iusticia. quia districtissime puniuit peccata. Nā angelū apostatā ꝓpter solā cogitatōem eiecit de cel'. post h̄ ꝓmos parētes ꝓpter pomi degustatōez de pādiso expulit. de inde totū mundū diluuio pemit. Et sic gr̄ia ꝛ miſicordia latebat. q̄z de⁹ peccātibus nō parcebat. legē dedit q̄ pcta puniret. Sodomā ꝛ gomorrā incēdio subūtit. mīros in deſto prostrauit p murmure. Dathan ꝛ abyron absorbuit terra. ecce iusticia apparuit ꝛ gr̄a latuit Sed hodie octaua die legebāt ꝛ hodie legitur ad Tytū. ij. Apparuit gr̄a saluatoris nr̄i oīb⁹ hoīb⁹. id ē icarnatio. Jtē nota xp̄i icarnatio dr gr̄a anthonomatice. Primo q̄z in eo habitat plenitudo oīm gr̄az. Joh. i. Vidim⁹ eū plenū gr̄a ꝛ vitate. Et sbdit. De plenitudie ei⁹ oēs accepim⁹. Secdo dr gr̄a. q̄z oēs gr̄e antiq̄t⁹ pmisse p eā plene psoluūtur. Nā de⁹ pmisit nō semel sz mīrotiēs aduentū. sz ptraxit solutiōz. ppter q̄d dic Ber. Noīes creari ꝛ ingrati tedio affecti suspectas habebāt pmissiones. dixerūt his q̄ annunciabāt. dicitis pax pax ꝛ nō ē pax. spōdet ꝛ nō exhibet. Sed in incarnatōe venit gr̄a pmissa. De q̄ Ber. Quid euidētioris signū gr̄e esse poterit q̄ q̄ de⁹ p̄ filiū suū de sinu p̄no ad

De Circumcisione dñi

nos misit. Tercio incarnatio dr gra. qr ex ea hauriūt oim genera grax. Est eni gra nihil aliud fm Isid. qz donū diuine miscordie p qd remittūt mala 7 ferūt bona. Nā Naz pmus parēs hereditaria successiōe quattuor mala in nos effudit vl trāsfudit. s. culpaz. penā. amissionē ytutū. 7 celestis regni pditionē. ob hoc qduplici gra indigebat hūana cōditio. s. q remitteret culpā. auferret penā. offeret ytutē 7 recorē. 7 pmitteret eternā felicitatē. 4a

4a Pria gra. s. remissio culpe apparuit i incarnatōe in hoc q diuina natura vniuit sibi hūanam. apparuit eni q remisit oēz iniuriā. Sic si alqs sozorē illi9 quē odio haberet duceret manifestū fozet q ei rācorē dimitteret. sic 7 hic. De q scīus Tho. pte. iij. q. i. ar. i. In hoc gra et bonitas apparuit. qz ifirmitatē ppriq plasmatis n dspexit sz assumpsit. Aug. sup ps. Exq q suscepit malū tuū spera 7 mūnicet tibi bonū suū. Nā io pticeps fact9 ē nostre mortalitatis vt nos pticipes faceret sue diuitatis. Ex hoc apparet dimissio clpe. Bef. Magn9 paru9 fact9 ē vt p indulgētiā placari leuit posz. 1a

1a Scda gra. s. remissio pene apparuit i circūcisiōe 7 passiōe. vbi soluit penā debitā. ps. lxviij. Que n rapui tūc exoluebā. Ubi dic Aug. Nos penā merum9. 7 soluit p nobis agn9 imacl'at9. qz 7 qrebat p Isa. xlij. Seruire me fecisti pctis tuis. Jō Bef. O hō agnosce qz gnia fuerūt vulnera tua p qbz necesse fuerat xpm dñm vulnerari. si nō fuissent ad mortē eternā nec filu9 i carne moreret p te. Eccli. xxix. Bram fideiussoris ne obliuiscaris. dedit eni p te aiam suā. Nā icepit hodie pati et sanguinē suū fūdere. iuxta illud Ro. v. In sanguine ipi9 saluati ab ira p ipm. Nam nos p suā circumsiōem ab ipa pena circūcisionis liberauit. Fuit eni magnū iugū q petr9 dixit Act. xv. Quid tēptatis iugum imponere sup ceruicē discipulox qd nec nz nos nec pres nri portare potuim9. sz per gram dñi nostri iesu xpi credim9 saluari. Jō apls Gal. iij. Misit de9 filiū suū factū sub lege vt eos q sb lege erāt redimeret. Bef. Justum erat vt quē aliena pena ligauerat alīa pena soluat. Hic potes dicere q de9 qnqz remedia 5 pctm originale instituit. 7 p se p nobis suscepit. vide in pcedenti fmone scdo de circūcisione. 3a

3a Tercia gra. s. ytutū collato apparuit i resurrectōe. qn discipul' insufflauit spm sctm dicēs Joh. xx. Accipite spm sctm q rū remiseritis pctā 2c. Nā p spm sanctū dāt ytutes. Apls Gal. v. Fruct9 spūs sunt gaudiū. pax. bonitas. charitas. benignitas. fides. patiētia. modestia. ctinētia 7 castitas. Ro. v. Charitas dei diffusa est in cordibz nris p spm sctm. Apls ad Gal. iij. Qui tribuit vobis spm opaī ytutes in vob. Aug. Solus de9 ē q ytutes nob tribuit. Jō Bern. Incassum laborat i acqsitōne ytutū q aliūde qrit qz a dño. 4a

4a Quarta gra est ppatio glie q apparuit i ascēsione. Joh. xiij. Vado vobis parare locum. Licet regnū celox sit oibz 7 mūe 7 generale pusillis 7 magnis. Luc. xij. Nolite timere pusill9 grex 7 placuit eni pri vro vobis dare regnū. m in eo māsiōes multe sunt. id ē varie retributōes Matth. xvi. Reddet vnicuiqz fm opa sua. s. in regno suo. De quo Lu. xxij. Disponо vobis sicut disposuit mihi pater me9 regnū. Subiūgit in textu dicens. oibz hoibz. i. ad vtilitatē oim. oibz enim natus est ad salutez qz tū in co ē. De q dixit angel9 Lu. ij. Annūcio vob gaudiū magnū qd erit omi pplo. Ideo nat9 ē in diuersorio. Nam sicut ade peccatū. vt dicit Aug. in enchiridiō. viciauit totū genus hūanū. ita xpi incarnatio est ad salutē toti generi humano. Jō Chrisō. ad designādū istā generalitatē extra ciuitatē 7 extra muros pati voluit. vt intelligas quoniā 7 mūis ē hostia p genere humano oblata. Eccli. xl. Gra dei sicut paradisus i bndictōibz. Paradisus fuit 7 mūis i fructibus oibz hoibz si i innocētia pstitissent. sic 7 fructus passiōis sue. Ro. viij. Pro nob oibz tradidit illū. Dicit sctus Tho. pte. iij. q ad sufficiētiā p nobis. nō aūt ad efficiētiā. quia aliq sibi ipis sunt impedimētū p peccatū.

Sed vt illis q a bndictōe filij genera li se excludūt. Aug. i li. d pnia. Sp p̄sto est gra si nō fuerit repulsa. Ideo apls Heb. xij. Uidete ne qs deesit gre dei. Longe runt aliq q nō habēt gram. 7 pt 7 qui gra q nō hret hominē se disponentē ad eā. qz dicit Aug. i lib. de septē qstionibz. Nulli vnqz defuit q dign9 fuit. ad Ro. x. Idem dns oim dies i omis q inuocant illū. Ideo misit pdicatores i vniuersum mundū. Mat. vlti. Euntes in mūdū vniuersum pdicate euāgeliū oī creature. i. omni homini. vt null9 valeat se excusare. Jō dicit omnibz hoibz. Ecce illa est apparitio dei diuine benignitatis. Dixi secūdo sb iungit cōsecutio hūane vtilitatis dicēs. eruditens nos. s. dei gratia. Sed qd doceat quo digne occurram9 eisdem gratijs 7 beneficijs dei incarnati. Et p mo docet qd cauendū. secūdo qd agendū. tercio qd sperādū. Primus

Secō gsecutio hūane vtilitatis

est qđ cauendū ē. ibi. abnegātes oēs impietatē et secl'aria desideria. Ecce hic docet spūalē circūcisionē. de qua dictū ē supra i p̄mo 7 secūdo fm̄ oē. ℣ ℣ Et notat duo hic i textu a q̄bꝫ debem⁹ circūcidi. Primū ē impietas. q̄ fm̄ Bern̄. ē deū nō colere. deū n̄ amare. mādata ei⁹ nō seruare. est ī pietas bn̄ficia ei⁹ nō curare. gr̄iā ei⁹ nō desiderare. est ī pietas quā monet apl's abnegare. Nā si impiū fuit pcepta dei p̄ moysen 7 pphetas oblata nō seruare. quō nō magis impiū et malū gr̄az p̄ p̄prium filiū oblatā nō curare. de quo apl's Hebre. x. Irritā q̄s faciēs legē moysi sine vlla miseratōe duob⁹ vl' trib⁹ testib⁹ morietur. quāto magis putatis deteriora mereri supplicia q̄ filiū dei conculcauerit. 7 sanguinē testamenti pollutū duxerit in q̄ sctificatus ē. et spūi gr̄e contumeliā fecerit. vt sunt oēs in pctō mortali 7 ingrati a fusione sanguis ih̄u x̄pi. Secōm qđ debem⁹ cauere i recōpensam bn̄ficiorū incarnatōis ē p̄ abnegāda sunt secl'aria desideria. nā tantā materiā gr̄az exhibuit nob⁹ in incarnatōe. vt merito debem⁹ oia secularia desideria reputare vt stercora. 7 sunt tria. de quib⁹. i. Joh. ij. Omne qđ ē in mūdo aut ē cōcupiscētia carnis. aut concupiscētia oc'or. aut superbia vite. Et cū his deo placere n̄ possum⁹. fm̄ illud Jaco. iiij. Qui vult esse amic⁹ hui⁹ mūdi inimic⁹ dei cōstituitur. Idcirco abscidi debem⁹ a mūdo. i. Joh. ij. Nolite diligere mūdū neq; ea q̄ i mūdo sunt. Si q̄s diligit mūdum nō est charitas patris in eo. Aug. Si in te est amor mundi nō est quo intrat amor dei. ℣ Secdo docet qđ sit agendū. 7 sunt tria que sunt facienda. de quo textus. Sobrie. iuste. pie viuam⁹ i h̄ sec'o 2c. ℣ ℣ In his trib⁹ oia genera bn̄ficiorū seu bonor̄ exercitii ordinē includunt. Nam homo p̄mo ordinari debet corpaliter quo ad se p̄ refrenatōem voluptatis. ideo dicit sobrie. Secūdo quo ad p̄ximū p̄ exhibitōem equitatis. ideo dic. iuste. Tercio quo ad deū per adoratōem vl' veneratōem maiestatis. ideo dicit. pie. ℣ Quātum igit ad p̄mū dicit. viuam⁹ sobrie. Est autē sobrietas pars tpantie. Itē nota trib⁹ modis cōtingit excedere p̄ modū. Prio i corde imitū p̄sumēdo. Et sic viuam⁹ sobrie tēperādo p̄sumptiōem eleuātē. Rom. xij. Nō plus sapere q̄ oportet. sz sapere ad sobietatē. i. sine p̄sumptōe. Secdo excedit q̄s modū nimiuz loq̄ndo. Sed viuam⁹ sobrie tēperādo locutionē offendentē. s. resecando ỹba ociosa vana et superflua. Nam ex nulla re ita stultus et sapiēs cognoscit sicut ex ỹbis. Prou. x. Qui p̄fert contumeliā insipiēs est. q̄ aūt moderat labia sua prudentissim⁹ ē. Ideo scribit Eccl'i. xxviij. Verbis tuis statera facito. 7 frenos ori tuo rectos. nō nimis laxos. Rō Prouer. x. In multiloquio nō deerit peccatuz. Bern̄. Lenis est sermo sed ḡuiter vulnerat. De q̄ Jaco. iij. Lingua nr̄a vniuersitas iniq̄tatis. Nā sicut parua scintilla generat ignē copiosum. sic aliq̄n vnū ỹbū generat litigiū. Ideo p̄s. xxxij. Prohibe linguā tuā a malo. et labia tua ne loquāt dolū. Prouer. xij. Qui custodit os suū custodit aiam suā. Tercio cōtingit excedere modū in carne nimiū delectādo. Dicit enī. viuam⁹ sobrie. tēperādo delectatōz lasciuiente. videlicz delectatōes q̄ncz sensuū specialiter circa gustū. Est enī sobrietas cibi 7 potus medicina corpis et aie. De q̄ Eccl'i. xxxi. Sanitas est aie et corpis vinū in sobrietate potatū. 7 ecōuerso infirmitas in superfluitate. Eccl'i. xxxvij. In multis escis nō deerit infirmitas. q̄ aūt abstinēs est adiciet vitaz. De q̄ Chrisō. Nihil sic sanitatē efficit. egritudinē curat sicut moderata refectio. Sic etiā q̄ ad spūalē sanitatem. qz sobri⁹ nō ita facile sentit titillatōem carnis 7 hebetudinē itellectus sicut ebri⁹. Nōne fatuus esset qui p̄ se incēderet domū. 7 sic ī crapula viuētes. Seneca. Uēter vino estuās cito spumat i libidinem. 7 hr̄ etiā in canōe. xxxv. di. Uēter. Jdo apl's Aph̄. v. Nolite inebriari vino. Rō p̄uer. xx. Luxuriosa res vinū 7 tumultuosa ebrietas. Ideo ad Tytū. ij. Juuenes hortare vt sobriū sint. Glo. quia iuuētus p̄mptior ē ad lapsum. Dixi etiā debem⁹ viuere iuste. Glo. i. iuste viuamus. s. inter nos et primū nostr̄ iusticie regulā p̄seruādo. ℣ R ℣ Est aūt duplex regula inter nos et primos cōseruāda. scz natural' et legal'. Natural' quā ab initio mūdi vsq; ad legez moysi p̄res antiq̄ q̄ iuste vixerūt seruauerūt. De quo Mat. vij. 7 dis. i. Nūanū genus. Qđ tibi vis fieri alijo fac. 7 qđ tibi nō vis fieri alteri n̄ fac. Hec lex naturaliter ē scripta in corde. Ideo dicit Isa. xlvi. Preuaricatores redite ad cor. nō dicit ad p̄dicatōes. qz in seipo inuenit h̄ hō. vt dic̄ apl's Ro. ij. Cū enī gentes q̄ legē nō habent naturaliter q̄ legis sunt faciūt. 7 legē nō habentes sibi ipi sunt lex testimoniū reddēte illis cōscientia ipor̄. et inter seinuicē cogitatōnū accusantiū. quasi diceret. Cū quis se sentit fecisse malū remordet conscientia 7 accusat. Si aut̄ bonū exhibeat conscientia nō fmordet

De Circumcisione dñi

nec accusat. Et sic ex lege naturali detestatō peccati surgit. Idcirco sciētia dr quasi cordis sciētia. qz hō scit i corde ex naturali lege an bonū vl malum agit. Scda regula est legalis que p legē mādat. Diliges primus sic teipm. ad Ro. xiij. Qui primū diligit legez adimpleuit. Nō adulterabis. nō occides. nō furtū facies. nō falsum testimoniū dices. ih̄c ybo restaurāt. dilige primū tuū sicut teipm. ad Ro. xiij. qz plenitudo legis est dilectio. Tercū est p debem⁹ viuere pie. s. q ad deum. vt colamus deū pura cōscientia et nō ficta. Hoc facimus qñ dñm natū imitamur. ei⁹ bñficia nō obliuiscimur. si ex deuoto affectu ei⁹ bñficijs regtiamur. Si g per opis effectum. mentis intellectū. deuotōis affectum incarnatū deū colim⁹ pueniēter hāc pticulā obseruam⁹. De hac imitatōe monemur Judicū. vij. Nō me videt facere oēs facite. Nā sic ipe nat⁹ ē corpaliter et circūcisus. sic t nos spūaliter. Et sicut passus est nob in exēplu i. Petri. ij. Christ⁹ passus est p nob vobis relinquēs exemplū vt sequmini vestigia eius. Sed heu dr Bern. lamētabiliter. Sūt qbz nōdū est passus. sunt qbus non surrexit vsqz adhuc. alijs nōdū ascēdit. alijs nōdum mulit spūsctm. Quō enī humilitas dei nascētis in superbo homie operat. quasi diceret. nihil. talibz enī nondū est natus. Sunt qbus nōdum est passus q labores metuunt. mortem fugiūt. qsi ille labores sustinēdo t mortē metuendo nō vicerit. Sunt qdam qbz nōdum surrexit q in labore. anxietate t afflictione afficiunt tota die non spūali consolatōe recepta. Alijs nōdum ascēdit. sed cum eis pia dulcedine cōmorat i terris. s. q in deuotione sunt tota die. flent in oronibz. suspirāt i meditationibz. t oīa iocunda sunt eis. vt p omnes dies illos cōtinuū dicat alleluia. Sed oportet lac eis subtrahi vt discāt cibo solido vesci. Expedit ergo vt christ⁹ vadat vt tēporalis deuotio subtrahat. vt desideriū eorū ad celestes mānsiones eleuet. Tegit i moralibz Nolgot de quodā rege cui⁹ regnuz fuit versum in tam subitā mutationez p cepit deficere i honore t diuitijs. Ipe admirās habuit consultos suos consiliarios inqrēs cām illi⁹ subitanei defect⁹. q consideratēs regimen regni rnderūt sequētes versus. Dormit speculator potentia h dominat. Paruū est magnū. duo quoqz sunt vnū. Amic⁹ hostis voluntas estqz libertas. Ipe intelligēs sex defect⁹. Primū q prelati dormiūt. Scdm potentia est iusticia Tercū humiles sunt elati. Quartuz vnum sunt duo. Quintū amic⁹ est inimic⁹. Sextū qlibet viuit vt vult. Ipe meditans de reformatōe misit depingere imaginē pueri statuens in medio ciuitat hūs pprietates pueri in duobz versibz. in dextera vnuz. t i sinistra vnū versum. Currūt consomes hūiles verūqz dicētes. Pacifici subito pueroscz teneto. Consuetū est in his partibz q sup ista solennitate pūti vnus alteri solet dare nouum annū in signū amoris. Idcirco exp̄s pūs euāgelū pponit nobis saluatorē pueꝛ iesuz natū t in puericia p nobis hodie circūcisū. Idcirco merito ꝯ oēm malicia t inordinatiōē vite hoīm pprietates pueroꝛ distribuā p nouo anno. cū iesus xp̄s p se docuit. Nisi efficiamini sicut puuli nō intrabit regnū celorū. Mat. xviij. Idcirco nota ꝯ sex inordinationes hodie recipiat sex puuloꝛ cōditiones p nouo āno. Prima inordinatio est q dr speculatoꝛ. Ezech. iij. Fili hois speculatorē dedi te domui isrl. Jdo nō dr plat⁹ vl epūs vel pleban⁹ dormire. Juxta illd ps. cxx. Nō dormitabit neqz dormiet q custodit. Glo. qz nō dormitat neqz dormit q impugnat israel. Nā valde periculosum ē platos dormire p negligentiā. qz scribit Mat. xiij. Cū dormirēt hoīes venit inimic⁹ hō t superseminauit zizaniā in medio tritici. i. diabolus seminauit temptationē erroris in congregationē fideliū. Jō scribit in cano. dis. xl. Si papa. vbi dicitur. Negligētia platoꝛ ē precipitatio subditoꝛum Idcirco cōpetit eis p ma ꝯditio pueroꝛ. currūt pueri. nō diu qescūt nec sedēt diu. sz currunt hincinde. sic plati p diligētiā. Juxta illud Prouer. vi. Fili si sponderis p amico fac q dico. temerip̄m libera. discurre. festina. suscita amicū. ne somnū dederis oculis tuis. Et sic plati sunt fideiussores p aiabz subditoꝛ. vt dicet eis illud Ezech. iij. Si impio nō locut⁹ fuer vt auertat a via sua impia. sanguinē ei⁹. i. aiaz de manu tua requirā. Jō apls ad Heb. xiij. Ipi quigilāt qsi rōez reddituri p aiabz vris. Dicat g vnusqsqz platoꝛ seu pastor cū pastore Jacob Gen. xxxi. Fugit somnus ab oculi meis. Nā nō sine cā singulariter corrept⁹ est a dño iesu sctus Petr⁹ Mat. xvij. Simō nō potuisti vna hora mecū vigilare. q. d. Tu es pastor. tibi oues singulariter sūt cōmisse. iō specialē deberes hre diligētiā. Sm illud Prouer. xxvij. Diligēter cognosce vultū pecoris tui tuosqz greges cōsidera. Et subdit. Corona tibi tribuetur in genera

tõe ⁊ generatiõez. Sedã inordinatio. ꝑ tẽtia ẽ iusticia. Nã potentia plꝰ dñaꝫ ⁊ regit q̃ iusticia. vt hodie fit a ꝓncipibꝫ ⁊ potestatibus. dicẽtes illud Sap. vij. Sit fortitudo lex iusticie nr̃e. Olim iusticia fuit pauperi et diuiti. nũc potẽtias ⁊ diuitias respicit. Contra qđ scribit Prouer. viij. Accipe psonã i iudicio nõ ẽ bonũ. Jaco. ij. Si psonã accipitis pctm̃ opamini. Q ũtiens h̃ fit. De q̃ Inno. li. ij. de vilitate hũane ꝺditiõis. Clamat pauper nullus audit. loquit dines ⁊ libet applaudit. De talibꝫ Isa. v. Ue vob q̃ iustificatis impiũ ꝓ muneribꝫ. xi. q. iij. Non licet iudici vendere iustũ iudiciũ. ⁊ si liceat aduocato vẽdere iustũ patrocinũ. ⁊ iurisco̅sulto rectũ cõsiliũ. Jõ cõpetit dño terre. regi l' ꝓncipi dño capitaneo vl' ꝺsulibꝫ. iudici ⁊ scabinis ciuitatis scđa ꝺditio puerorꝫ. s. q̃ sunt ꝺformes. puerí nõ respiciũt psonas nec acceptãt. Sic cõformitatẽ iusticie sine psonaꝝ acceptione eis do ꝓ nouo anno. iuxta illud Math. ij. Diligite iusticiã q̃ iudicatis terrã. scribit i cano. xxi. q. v. Regũ est ꝓpriũ facere iudiciũ ⁊ iusticiã. liberare de manu calũniantiũ vi oppssos. Leui. xix. Nõ facias qđ iniquũ ẽ in iudicio. non ꝺsideres psonã paupis. nec honores vultuz potẽtis. iuste iudica primo tuo. Rõ Greg. ⁊ habet. xi. q. iij. Qui recte iudicat. ⁊ pmiũ remuneratiõis expectat fraudẽ in deũ ꝓpetrat. qz iusticiã quã gratis ipartiri debuit ꝓ pecunia vendit. Ut dz impiꝰ talis Prouer. xvij. Impiꝰ de sinu munera accipit vt puertat semitas iusticie. ✠ Tertia inordinatio. paruũ ẽ magnũ. i. q̃ debꝫ esse pui ꝓ hũilitatẽ magni sunt ꝓ elationẽ. vt religiosi. ꝛgies ⁊ vidue. Nã licet oibꝫ ad salutẽ necessaria est hũilitas. signãter tñ his tribꝫ generibꝫ hoiz Primo igit monachis assignat hũilitas puerorꝫ. Quia dicit Amb. Uirtꝰ hũilitatis q̃uis oim dz esse christianorꝫ. marie tñ q̃scere dz in cordibꝫ monachorꝫ. Isido. Sũma virtus hũilitas. summũ vicii̇ superbia. qz prima stultitia elatio. ⁊ vera sapia hũiliatio. Secdo ꝛginibꝫ debet hũilitas. De q̃ Amb. Quãto ꝛgo castior tãto humilior. Piero. Melꝰ ẽ humile ꝺiugiũ q̃ superba ꝛginitas. Jõ Ber. Laudabilis ꝛginitas. laudabilior hũilitas. illa ꝺsulit. ista ꝓcipit. Jõ Bern. Audeo dicere ꝙ nec placuisset deo virginitas marie sine humilitate. Ideo Luce. i. Respexit humilitatem ancille sue. Tertio debet hũilitas viduis qz debent humilia opa exercere ministrando paupibꝫ. De q̃ apls. i. Thim. v. Uera vidua est si paupes hospitio recepit. si sanctorum pedes lauit. si tribulatõnẽ patiẽtibꝫ submistra uerit. q̃ necessaria est eis hũilitas. Illa ꝛtus veraciter pullulat q̃ in radice hũilitatꝭ pdurat. ⁊ q̃ ceteras ꝛtutes cõgregat sine hũilitate. q̃si q̃ cineres in ventũ spargit. ✠ Quarta inordinatio est. vnũ sunt duo. i. cũ de vno dicitur de altero timeb. ꝓpus erat q̃cq̃d hõ ore dixerat corde rectificauit. sed hodie ẽ vnũ duo intantũ etiã ꝙ nõ solũ mentiunt sed etiã qđ sigillis ⁊ lr̃is ꝓmittũt mẽdose infringũt. ido ciuitates ⁊ regiões pereũt. De q̃ Ecci. xxviij. Lingua tercia ciuitates muratas diuitũ destruxit ⁊ domos magnatorꝫ effodit. Lingua tercia est mẽdaciũ. vnde deus fecit duas linguas. est est. nõ. nõne diabolus cõposuit tertiã. est nõ nõ est. Jõ q̃rta ꝺditio puerorꝫ verũq; dicentiũ. s. simplicitas ⁊ ꝛitas ꝛborꝫ dat negociatoribꝫ. mercatoribꝫ. emẽtibus et vendentibꝫ oibꝫ. vt sunt mechanici ꝓ nouo anno. Juxta illud Math. ij. Sit sermo vr̃ est est. nõ nõ. Humiliter emere ⁊ vẽdere sine dolo. i. ad Thes. iiij. Ne q̃s supgrediat aut circũueniat fratrẽ suũ in negocio. ⁊ ad Eph. iiij. Loq̃mini veritatẽ vnusq̃sq; cũ ꝓximo suo. Bern. Ueritas liberat. ꝛitas soluit. ps. xviij. Dñe q̃s habitabit in tabernaculo tuo? Rñdet. Qui loquit veritatez in corde suo. q̃ nõ egit dolũ in lingua sua. ✠ Quinta inordinatio. amicꝰ est hostis. reuera iã impletũ est merectricũ dictũ. Jã fallit filia matrẽ. tã vxor virũ. vir vxorẽ odit. Jã impletũ ẽ illud Diere. ix. Unusq̃sq; a ꝓximo suo se custodiat. qz oĩs amicꝰ fraudulẽter incedet. signãter i matrimonio ꝺstituti. ideo cõpetit eis vt si aliq̃ rixantur ⁊ vxor recipit aliq̃n eyn mulbere oꝺ pollerzurtz. vsq; ad cruorẽ ꝛentiũ. attamen cito debet obliuisci. ad Eph. v. Sol nõ occidat sup iracũdiã vr̃am. Nam licet omnes debem̃ habere pacẽ. iuxta illud Heb. xij. Pacem sequimi cũ omnibꝫ sine qua nemo videbit deũ. Singulariter cõiuges in matrimonio ꝺstituti. qz sunt duo in carne vna. Genes. ij. Propter h̃ relinq̃t hõ pr̃ez ⁊ mr̃ez et adherebit vxori sue. Ideo apls ad Eph. v. Unusq̃sq; diligat vxorẽ suã sicut semetipm̃. Nam vbi ẽ charitas ⁊ pax ibi deꝰ ẽ. ij. Cho. xiij. Pacẽ habete et deꝰ pacis et dilectõnis erit vobiscũ. ✠ Sexta inordiatio. voluntas ẽ libera. vnusq̃sq; vivit sicut vult. nõ ẽ rigor disciplineꝫ nõ valet signãter i pueris. Jõ competit eis sexta ꝓprietas puerorũ. puerosq; sub freno teneto. vt docet iesus filius syrach.

Eccli.xxx. Nō des illi pōtestātē in iuuētute. curua ceruicē ei⁹. tūde latera ei⁹ dū infans ē ne forte indurēt. ⁊ erit tibi dolor. Prouer. xxiij. Noli a puero tuo abstrahere disciplinaz. si pcusseris eū virga nō morietr. Et dicit tūc. ego diligo eos. nequeo facere. Cōtra q̄s scribitur in cano. xxiij. q. v. Nō putes te amare filiū q̄n nō das ei disciplinā. nō ē amor sed dolor ⁊ lāguor vbi mali mores nō corrigūt. Jō Ecci. xxx. Qui diligit filiū suū assiduat ei flagella. Et ℔ nō fē Pely sacerdos. i. Reg. ij tepide corrigēs verbis filios ⁊ nō factis. idō filij i pl'io occisi sunt. ipe ꝯo audiēs de sella ce cidit ⁊ expirauit fracta ceruice. Dicit ei Salomon Prouer. xiij. Qui parcit virge odit filiū. Jō corrigite filios vr̄os ne in vob̄ impleatur illd Lu. xxij. Uenīēt dies i q̄bꝫ dicetur Btē steriles q̄ nō genuerūt. ⁊ vbera q̄ nō lactauerūt. cū i iudicio parētes videbūt filios ducere ad patibulū ifernale. eo q⁹ nō correxerūt eos p excessibꝫ. nec vouerūt eos deo furi reꝫ mūdo. Tūc impleť illd Ecci. xli. De patre impio ꝯqrunť filij. Tūc talibꝫ parētibus dicet iudex. nō flete sup me sed sup ipos flete. Est nāq; ꝯmūe puerbiū. pueri nō pficiūt sine disciplina sicut nec sine cibo. Itē crudis socijs d̄ nocte currentibꝫ assignať etiā correctio. sed nō puerilis ⁊ pua. sed vnⁱ⁹ solidi seo paz. nō in domo sed in foro. nō in secreto sz publice in theatro. iuxta illd apl'i. i. Thi. v. Peccātes coā oib̄ argue vt ceteri metum habeāt. Ratio Bre. in registro. Ubi vn⁹ corripitur plures emendant.

De Epiphania
Sermo xxxvij.

Uidentes autē magi stellā gauisi sūt gaudio magno. scribit Mat. ij. ⁊ legit i pr̄sentis festiuitatis euāgelio. Ad pctm̄ p mor pentū intulit nobis tria mala. s. exceatōem. inquinatōem. ⁊ afflictōem. Contra hec tria mala xp̄s ih̄s hodie attulit tria r̄me dia. rōe q̄z remediorū p̄sens festū tria sortiť noia. Primū malū ē caie excecatio. Sophonie. i. Ambulauerť vt ceci. qz ad tāta cecitatem venerūt q⁹ diuinū honorē lignis et lapidibꝫ impēdebāt. vt gētiles. de q̄bꝫ ps. lxxxi. Nescierūt neq; intellexerūt i tenebris ambulant. vt dicit apl's Ro. i. Obscuratū ē insipiens cor eoz. Et sb̄dit. Qui mutauerť ver̄itatē dei i mēdaciū. coluerť. s. idola. ⁊ fuerť potⁱ⁹ creature q̄z creatori. Cōtra hāc cecitatē xp̄s hodie attulit remediū. s. stellā fulgentē ad illuminādū eoz cecitatē p gr̄az suā. Jsa. xlij. Dedi te i lucē gētiū vt apires oc'los cecorū. Jō hortať hodie ecc'lia i lectiōe. de q̄ Jsa. lx. Surge illumiare hier'lm qz vēit lumē tuū. scz gr̄e ꝫ tenebras mentis. Jsa. ix. Populus q̄ ambulabat i tenebris vidit lucē magnā. s. stellā fulgentē. ⁊ habitātibꝫ i regiōe vmbre mortis lux orta ē eis. s. gr̄a illuminās intellectū. Propter ℔ remediū dr̄ ℔ festū Epiphania. ab epi. i. supra. ⁊ phanos apparitio qz tūc desursum stella apparuit. ⁊ magis gētilibus xp̄m dn̄m verū adorādū demonstrauit. ad p̄sepe suū in tredecimo die pduxit. Secundū malū fuit ingnatio cōscientie. Deq̄ Prouer. xx. Quis pt dicere. mundū ē cor meum. pur⁹ sum a peccato. q. d. null⁹. Dēs declinauerūt. corrupti sunt: abominabiles facti sunt in iniq̄tatibꝫ suis. Job. xv. Celi n̄ sunt mūdi in ꝫspectu ei⁹. quāto magis inutile hō Cōtra ℔ malū attulit remediū q⁹ i tricesimo ano sue etatis baptisatus ē. ideo ℔ festū dicit theophania. a theos qđ ē de⁹. ⁊ phanos apparitio. qz tunc trinitas apparuit. p̄r i voce. filⁱ⁹ i carne. spūssanctus i colūbe specie. ad designandā nr̄am purificatōez i aqua ⁊ spūsctō fiendā. De qua Ezech. xxxvi. Effundā sup̄ vos aquā mundā ⁊ mundabimi ab oib̄ ingnamentis vr̄is. ⁊ dabo vob̄ spiritū nouū. q̄ mundatio necessaria est ad salutem Joh̄. iij. Nisi q̄s renat⁹ fuerit ex aqua ⁊ spiritu sctō nō pt introire in regnū dei. Tercium malū est mentis afflictio. Deq̄ Jsa. i. De caput languidū ⁊ oē cor merēs. s. rōe cl'pe. Aug. Quis inordinat⁹ anim⁹ est sibi ipi pena. Ideo Eccles. ij. Lunctī dies ei⁹ erūna plāi. vidi in oib̄ vanitatē et afflictōem spirit⁹. Cōtra ℔ malū attulit hodie remediū q⁹ i xxxi. anno mutauit aquā in vinū. ad designandum q⁹ aquā afflictōis vellet mutare i vinū ꝫsolatōis. iuxta illud p̄s. xciij. Sm multitudinē dolor⁹ meor ꝫsolatōes tue letificauerūt animā meā. Qđ vtiq; pmisit Jsa. vl. Quō si cui mr̄ blandiať. ita ego ꝫsolabor vos dicit dn̄s. Et p se in humanitate dixit Joh̄. xvi. Tristicia vestra vertet in gaudiū. Ideo hoc festū dicit theophania. a beth qđ est domus. quia in miraculo facto hodie in domo ver⁹ deus apparuit. ideo hec tria miracula recolit hodie ecc'lia legens accanens. Hodie tribꝫ miraculis ornatum diem colim⁹. hodie stella magos duxit ad p̄sepium. hodie vinum

¶ Ja cuāo pūlp fastim tal? tua tangūt?
Sermo magor? diligēt indagatio ardentiosa.

ex aqua factū est. hodie xp̄s ā Johāne baptizari voluit vt saluaret nos. De p̄mo aūt agitur hodie. De q̄ thema. Uidētes stellā gauisi sunt gaudio magno. ¶ In summa ꝥ̄ vnz euangelij tria tangunt. Prio magoz diligēs indagatio z amorosa. Scdo prauoz ingēs perturbatio z maleficiosa. Tercio deuotoz fruens adoratio z gl'iosa. Primū ibi. cū nat⁹. scdm ibi. audiēs aūt herodes rex turbat⁹ ē. terciū ibi. intrōeuntes domū inuenerūt puerū. De p̄mo dic̄. Cū nat⁹ esset ih̄s. i. saluator de ꝥ̄gine. s. pualiter. q̄ est genit⁹ a p̄re eternaliter. De q̄ Fulgentius in ſmone hodierno. Puer ih̄s paruus in p̄sepio. sz immēsus i cel'. vilis i pannis sed p̄ciosus i stellis. p̄mittit se in terris manib⁹ portare sz p̄cipit sibi celestia famulari. Quid g̃ infantulā attēdis etatē. z ei⁹ nō intelligis ptātē. hic ille natus ē nup in terris a mr̄e qui ab euo genit⁹ est a patre. Sed vbi i terris. sb̄dit. In bethleem iudee ad differētiā alteri⁹ bethleem q̄ est i galilea i tribu Zabulon. De quo legit Josue. xix. Sz q̄ re. sb̄dit. i diebz herodis regis ¶ B ¶ Sz diceres. q̄re euāgelista Matthe⁹ nō scribit rp̄us natalis dn̄i penes octauianū imperatorē. sed penes herodē. Rn̄det. illi⁹ sunt tres 1° cause. Prima. qz Matthe⁹ scripsit euāgelium suū iudeis. iō fecit mentōnē de rege iudee 2° orū. z nō de imperatore gentiliū. Scda rō vt ex h̄ ꝓbaret ver⁹ messias xp̄s natus. qz regnabat alienigena. z nō habuerūt regem de stirpe iudeoz. iuxta pphetiā Dañ. ix. Cū venerit sanctus sctōz cessabit vnctio vra. Tercio iō. vt in h̄ ostenderet dei magna mirificoz/ dia. Nā iudei fuerūt i magna tribulatōne. eo ꝙ p̄diderūt regalē dignitatē. vt sup eos regnaret tiranus herodes. iō tūc misit eis maiorē cōsolatōem. s. filiū suū. Ideo scribit eū Matthe⁹ quasi p̄ solatōe natiuitatē ih̄u in diebz herodis regis. ſm ꝙ p̄dixit Isa. ca. xix. Mamabūt ad dn̄z a facie tribulātis z mittet eis saluatorē. ¶ Ecce magi ab oriēte venerūt hierl'imā. Cōsuetudo erat aūt qn̄ rex vadit accipe regnū. tūc veniūt ad eū milites curie sue vt de sua sublimatōe i regnū solaudeāt z grās deo referant. Uenīūt populares vt dominū suū cognoscāt. veniūt p̄ncipes z baronēs vt munera offerāt z omagiū p̄stēt z fidelitatē faciāt. ¶ E ¶ Spūaliter. sic xp̄s deus mun⁹ habuit duplex regnū. s. terrestre et celeste. Regnū celeste pacifice obtinebat. regnū aūt terrestre diabol⁹ sibi vsurpauerat. Ideo xp̄s iesus venit in hūc mūdū vt diabolū de regno eiiceret z regnū suū recuparet. Jō ipse dixit Joh. xij. Nūc p̄nceps hui⁹ mūdi eiicietur foras. Uenerūt g̃ primo visitādū militēs curie sue celestis de sua sublimatōne gaudentes. z deo grās referētes: dicētes. Glia i excelsis deo. Scdo venerūt populares. i. pastores. z ip̄m in recognitōz dominū visitauerūt z grās referebāt. Lu. ij. Reuersi sunt pastores laudātes z gl'ificātes deū. Tercio venerūt p̄ncipes. vt magi hodie adorātes z munera offerētes. De q̄ text⁹. Ecce magi venert Glo. Nō malefici sed sapiētia magni. Dic̄ enī Chrisō. sup Matt. q̄ fuerūt sapiētissimi maxime i astronomia. z tenuert pphetiā balaam. de q̄ habet Numeri. xxiiij. Orietur stella ex iacob z ꝛsurget virga de isrl'. z pcutiet duces moab. Hāc pphetiā intellexerūt ō nasciturō rege in iudea. Et vt possent h̄re tp̄s illius stelle. i. mōte altissimo vbi erat aer serenissim⁹ noie Faus ꝛstruxert palaciū mire pulcritudis. z elegert. xij. sapiētes uiros i astronomia. quib⁹ dederūt oia necessaria vt eo diligēti⁹ possent pscrutari tp̄s illi⁹ stelle. z vno illoz mortuo alter succedebat in locū illius. Et hec tādiu fecerūt donec xp̄us nasceret. In eadem hora natiuitatis sue stella noua apparuit illis i oriēte. q̄ nūciauert illō regib⁹. q̄ dicunt magi. i. sapiētes. qz olim sapiētes eligebant ad regimen cōmunitatis. qz dic̄ Arist. i. politic̄. Noies intellectu z rōe vigētes naturaliter sunt alioz dn̄i z rectores. Jō Hugo de sctō vic. O felicia antiquoz tpa cū reges se studio sapiētie dederūt. Ideo salomō Sapiētie. vi. O reges pplī diligite sapiētiā z regnetis in p̄petuū. Et sb̄dit. Diligite lumen sapie oēs q̄ p̄estis pplis. Et tales fuerūt illi. iō dicūt magi. i. sapiētia magni. Uenert ab oriēte. Chrisō. Un̄ dies nascit inde initiū nostre fidei p̄cessit. Fides ē lumē aiaz ducēs ad xp̄m regē eternū. Et fuerūt tres. ad significādū gentiliū olim ꝛfusionē p fidē summe trinitatis. Uenerūt hierl'imā. Sz di. nūqd n̄ sciebāt herodē ibi regnāte. Rn̄det Chrisō. dicēs sic. sz ita ꝛsiderabāt regē futurū q̄ n̄ timebāt p̄sentē. Adhuc eū nō viderūt z iā mori pati p eo erāt ¶ D ¶ Sz di. quare hierl'imā venerūt cū ibi xp̄s nō erat. Rn̄dz Remi 3° gi⁹ triplici de causa. Prīa. cognouerūt tp̄us z nō locū ip̄i magi. Sed hierl'm erat ciuitas regalis z sacerdotal'. ideo estimabant talem puerū nasci in tali ciuitate. Et venerūt ibidē ad interrogandū p̄ loco. vt impleretur illud Isaie. ij. De syon exibit rex z verbum dn̄i de

De Epiphania

hierusalem. Scdo vt iudei essent inexcusabiles. als pñt se excusare dicētes. Nos scim⁹ locū et nō tpus. iō magi annūciauerūt eis tēpus dicētes. Ubi ē q̄ nat⁹ ē rex iudeoꝝ. Tercio vt ex studio magoꝝ ꝺdēnaret pigritia iudeoꝝ. Illi vni ꝓphete crediderūt .s. balaam. isti nō pluribꝫ. Illi q̄uīt regē alienū. isti non ꝓprīū. Illi venerūt de longinq̄. isti māserūt in ꝓpinq̄. Hec ē antiqua neḡtia iudeoꝝ. de q̄ ps. lxxvij. Nō crediderūt ꝟbis dñi. Hre. Cognouerūt eū celi .q̄ in ei⁹ passiōe sol obscuratus est. terra q̄ ꝺmota ē. petre q̄ scisse sunt. aque q̄ calcabiles se ꝓbuerūt. infernus q̄ mortuos dimisit. iumēta bos et asin⁹ Isa. i. Cognouit bos possessorē suū et asin⁹ p̄sepe dñi sui. isr'aūt me nō cognouit. Jō ps. ō est dicit in ꝑsona dñi ps. xcuij. Jpi nō cognouerūt vias meas q̄bꝫ iurauī in ira mea. si. i. nō introibūt in requiem meā. Idcirco venerūt hierosolymā. quia stella occultauerat se cū viderēt ciuitatē hier'lm. Jō ꝺpulsi erāt intrare ⁊ iterrogare. ne iudei se excusarēt. ⁊ venerūt. xij. die Hre. Diuia opatōe ḧ factū ē. sicut figuratuꝫ est Dañ. vlti. Abacuc ab angelo ducto⁹ ē de iudea i babilonē vltra cētū dietas i exitu et reditu suoꝝ laborantium i cāpo. i. i vna hora meridiei. At sic factū est hic miraculose. Et sicut pueri in camino ignis ꝑmāserūt illesi. sic isti reges nō fatigati ex itinere. At sicut hic puer natus ē de clauso virginis vtero. sic potuit eos ꝓducere ad p̄sepe suū sine defectu ⁊ lesione. dicētes. Ubi est q̄ natus ē rex iudeoꝝ. Symō ō cassia. Ingressi feruido ḡio. diserti lingua ꝑ interpretē sine timore interrogāt de rege nūc nato. putātes nō displicere iudeis. sꝫ magnū estimāt eis gaudiū ieſſe. et ſm Symonē de cassia. Nō adierūt ꝑmo regē sꝫ ꝙscūq̄ ꝓcres populares obuios habuerūt interrogauerūt. vt si ibi nat⁹ esset vt cū muneribꝫ decēter se ordinarēt. Cū aūt nemo eos ō ḧ informaret. ne ipi tāq̄ leues ⁊ fatui hec fecisse viderent. subiūxerūt causam ⁊ noticiam sui aductus dicētes. Vidim⁹ stellā ei⁹ i oriēte. ⁊ venim⁹ cū muneribꝫ adorare eū. ℣ Sed diceres. vñ sciuerūt ꝙ hec stella xp̄m natū significaret. Rñdꝫ Aug. ꝑmo didicerunt ab angelis. nā angel⁹ loq̄bat de stella dicēs. Ite adorate eū q̄ natus ē quē celi nouo sidere manifestāt. Scdo ſm Beꝛn. didicerūt ꝑ diuinā reuelatōem dicēs. q̄ ꝑ stellā eos foris ammonuit. ipe in occulto cordis eos edocuit ꝙ gr̄ie illuminatiōem. Ideo Chriſo. dicit. Illa stella fuit ſpūſſctūs q̄ postea supra xp̄m in ſpecie colūbe visus est. hic i forma apparuit stelle. Aug⁹. dicit fuisse angelū dei i tali forma q̄ pastoribꝫ apparuit in forma rōnal'e creature. Fulgenti⁹ dicit fuisse nouā stellā a nouo rege creatā. Sed si volum⁹ rite ꝺsiderare. tūc vbiq̄ ꝟitas est. ſpūſſctūs fuit ibi operās effectiue illuminās corda eorū in fide xpi ꝑ exteri⁹ signū stelle. Et angel⁹ fuit ibi administratiue ducēs stellā. Ipa stella fuit materialis splendēs. viā et ꝑsepe oñdens Propt̄ q̄ dicit Fulgenti⁹. In die natiuitatis ostendit xp̄s vtriusq̄ nature ꝟitatē. s. humane ⁊ diuine. Humane in hoc ꝙ tā pastores q̄ magi inuenerūt puerū puerulū. sꝫ diuīe in ḧ q̄ celū famulabat sibi. q̄ angel⁹ pastoribꝫ. stella magis apparuit. Hāc vtrāq̄ naturā ꝺfitet hic. hūanam cū ōr. vbi ē q̄ natus ē. diuinaꝫ ꝟo ibi. venim⁹ cū muneribꝫ adorare eū. vidimus enī stellā ei⁹ i oriēte. ℣ ℣ Sanctus Tho. ꝑte. iij. q. xxxvi. ar. vij. dicit. Illa stella nō fuit vna stellaꝝ celestiū orbiū. sed differebat i mītis ab alijs stellis. Ꝓmo i situ. q̄ nō fuit fixa in firmamēto celi sic alie stelle. sꝫ i aere vicino terre. Scdo i motu. q̄ nō circulariter mouebat sꝫ i directe. q̄ cū eūtibꝫ ibat. Tercio i stātibꝫ stabat. Tercio i splēdore q̄ splendebat die et nocte ⁊ ñ obfuscabat sole. Alie vero stelle lucēt tm̄ i nocte. Quarto i q̄ntitate. q̄ alie tā magne sunt ꝙ vna stella ē maioꝝ tota terra. vt dic̄ Ptolome⁹. sꝫ illa nō fuit tam magna. Quinto i significatōe. q̄ alie stelle significāt distictōes tēpoꝝ. illa xp̄i natiuitatē. De qua Fulgenti⁹. Hec stella fuit dñice natiuitatis nūcia Sexto i duratōe. q̄ alie stelle sunt ꝑpetue. illa ꝟo redijt i placētē materiam. ℣ ℣ Dixi scdo sbiūgit puoꝝ ingēs ꝑturbatio et malicioſa. cū subdit. Audiens Herodes rex turbat⁹ ē. Aug⁹. Quid faciet tribunal iudicātis cū superbū regē cuna terebrat infantis. Quid faciet ad dexterā p̄ris sedens quē rex impi⁹ timuit adhuc vbera mātis lactentē. Dicit Greg. in ome. Altitudo terre ꝺfunditur cū celestis celsitudo aperit. In simili dicit Chriſ. Sicut rami arborū i alto positi ex leui aura mouent. sic sblimes hoies de facili turbant ne dignitatē ꝑdant. Sꝫ q̄ i valle sunt hūilitatis in trāquillitate manēt Herodes ꝟo in sblimi dignitate erat. ideo timuit. Leo papa O herodes superflue times. quem nō vis vt regnet in iudea velis nolis regnat in celo et in terra. Cui consonat Augustinus. Stulte times o herodes. nō ērit te ꝑdere qui ꝓcatores vēnit saluos facere.

Scdō prauoꝝ ingēs ꝑturbatio et malicioſa

nec veniē regnū accipe in terris q̄ regnū habz
cel. nec veni ut te occidere q̄ ꝓpter te venit oc
cidi z sanguinē suū fūdere. Subdit. Et ois
hierūsa cū eo. s. rege in ꝓplacētiā. iuxta illō
Isa. xxiij. Sic dñs ita z seruꝰ eiꝰ. Nā exhuis
sent letari. sm illō Zacha. ix. Letare filia sy
on. qz rex tuꝰ venit tibi māsuesꝰ et saluator.
ipe paup. exulta satis iubila filia hierusalem.
Et ipi nō ꝓtendebāt salutē. nec attēdebāt p
phetie p̄conīū. sz ꝓpter tpalē dñm p̄tēdebāt
tristicie malum. qđ nō licet. xi. q. iij. qđ ḡ. vbi
dz. Propter obedientiā pt̄ q̄s bonū relerere.
sed nō licet malū facere. qz scribit Actuū. v.
Oportet magis obedire deo q̄z hoibz. subdit.
Et congregās oēs p̄ncipes sacerdotū z scribas
ppli. z sciscitabat ab eis vbi xp̄s nasceretur.
Ecce astutia. congregauit oēs vt ex h̄ cōsidera
ret an ex natiuitate noui regis tristes vel leti
apparerēt. z sciscitabat locū vt eū occidendo
extingueret. Et appellat eū xp̄m more iudeo
rū q̄ regē ꝓmittū taliter ab vnctōe nominat.
At illi dixerūt. in bethleē iude. Ecce cecitas
iudeoꝝ et puersitas. alijs locū demōstrauerī
z tñ ad ipm adorādū cū eis nō pexeperunt.
Aug. Judei interrogati de scripturis sctis erāt
parati ad legendū. ceci ad intelligendū. du
ri ad credendū. alijs demōstrauerūt fontem
vite. ipi sunt mortui siccitate. Billes facti
sunt fabris arche noe q̄ alijs vt euaderēt di
luuiū parauerūt mansionē. ipi aūt p se perie
runt. Ex q̄ etiā pt̄z q̄ scribe et pharisei non ex
ignorātia sed ex duricia recusauerūt credere
Ideo cōfirmāt responsionē eoꝝ p ꝓphaz. sic
eni scriptū est p ꝓphām. s. Michea. c. v. Et
tu bethleem iuda nequaq̄z minima es i p̄nci
pib⁹ iuda. ex te eni exiet dux q̄ reget populū
meū isrl. Judei abbreuiauerūt ꝓphetiā. nec
formaliter eā exposuerūt herodi. Quia ibi
dē sequit scriptū. Et egressus eiꝰ ab initio a
diebz eternitatis. z hoc obticuerūt. z iniquū
regē decepērūt. q̄ postea xp̄m tāq̄z tpalē regez
occidere q̄siuit. z mltos pueros iterfecit. qđ
forte n̄ feciss̄z si ei veritatē dixissent q̄ egressus
eiꝰ esset ab initio z a diebz eternitatis. z in h̄
facti sunt rei sanguis innocētū. Et i h̄ etiā cor
rigunt q̄ pte veritatis dicūt. z pte obticēt. Et
sic seipos z multos seducūt. Unde in canōe
xi. q. iij. Quisq̄s metu ptātis veritatez occul
tat irā dei sup se puocat. qz magis timet ho
minē q̄z deū. vterq̄z reꝰ ē et q̄ veritatē occultat
z q̄ mendaciū dicit. Nam ille ꝓdesse n̄ vult
et ille nocere desiderat. Quales fuerūt scribe.
qz dīe Xp̄s. Si integrā ꝓphetiā. ptulissent
in tātū furorē herodes nō exarsisset. Tūc he
rodes cla vocatis magis remotis sacerdotibz
Xp̄s. Ne forte iudei regē sue generatōnis
amātes. z astutiā herodis intelligētes regez
occultarēt. nesciēs qz maiores hostes christi
erāt q̄z ipe. Et diligenter didicit ab eis tpus
stelle q̄ apparuit eis. nō pueri ne videat insi
diari puero. sed stelle. qz estimauit i eadē ho
ra xp̄m natū fore. Et sic sm etatē tpis ꝓpo
suit occidere pueros innocētes. Et mittens il
los i bethleē dixit Ite z introgate diligent de
puero. Xp̄s. Nō de rege. qz nomē regis sibi
displicebat. sz de puero. z cū inueneritis renū
ciate mihi vt z ego veniēs adorē eū Xp̄s.
Denotōez ꝓmittebat ore. sz gladiū acuebat
corde. Jō Fulgentiꝰ i sm̄ōe huiꝰ festi. O cal
liditas ficta. o neq̄tia fraudulēta. si adorare
puerū intēdebas q̄re p illo mltos pueros oc
cidebas. Sāguis innocētū quē crudeliē ef
fudisti attestat̄ qđ de illo puero voluisti. hec
ille. O quot sunt hodie tales dolosi. de q̄bus
p̄s. xxvij. Loquunt pacē cū ꝓximo suo: mala
aut̄ in cordibz eoꝝ. Malach̄. i. Maledi
ctus dolosus. Nō p̄s. v. Virū sanguinū z do
losum abominabit dñs. Et sic ō herode ꝓfi
cat illō p̄s. xxxv. Verba oris eiꝰ iniq̄tas z do
lus. Tūc subdit. Qui cū audissent regē abie
rūt. Xp̄s. nihil mali suspicātes. Ecce stella
quā viderāt i oriēte añcedebat eos. s. tāq̄z lu
cerna diuini lumis. vsq̄dū veniēs staret su
pra domū. s. vbi erat puer. Stella demōstra
uit solē iusticie regibz. q. d. magis. In h̄ lo
co est rex iudeoꝝ. Xp̄s. dicit Veniēs ibi de
scendit sup caput pueri inferi⁹. Videtes aūt
stellā gauisi sunt gaudio magno valđ. Chri
sost. Gauisi sunt qz spes eorū nō fuit decepta
sz amplius cōfirmata. licz habebant testionīū
hoim tñ illō ē q̄nq̄z fallax. iō celeste signū eos
certificauit. s. de dignitate nati regis q̄ excel
debat dignitatē oim mūdanorū regū. Di
xi tercio innuit deuotorū feruēs adoratio et
gl̄iosa. cū subdit. Et intrātes domū inuenerūt
puerū cū maria mre eius. Hystoria de trib⁹
regibz dicit. q̄ regaliter se induerūt. z cū mu
neribz regijs diuersorū intrauerūt. ibi solū
puerū cū maria mre inuenerūt. Dicit Raba
nus. Diuia dispensatōne factū ē vt Joseph
abesset ne cordibz gētiliū suspitio orta finisz.
Symon de cassia. Ingrediunt domū nulla
suppellectili ornatā. inuenerūt puerum non
diademate coronatū. nec in lectulo sericeo p
cumbentem. nec pturbant nec scandalizant
sed pl⁹ in fide ꝓfortant. cogitātes hūc puez

Tercio denotorū fuit adoratio et gloriosa

De Epiphania

nō solū esse regē iudeoꝝ sed ꝛ celoꝝ. qꝛ dicit Chriſ. Si regē terrenū q̄ſiuiſſent magis cō fuſi fuiſſent nec adozaſſent. ſz celeſtē q̄rebāt regē. gaudebāt eozocli ꝓ rēptibilē puerꝝ aſpi cere. qꝛ ſpūſctūs i corde eoꝝ terribilē ac ama bilē rēmōſtrabat. Jō inqt Ber. Nō ſozdet illis ſtabulū. nō offendūt pānis. ſz venerunt vt regē adozarēt vt dñm. Jdeo ſubdit. Et p cidētes adozauerūt eū. Raban⁹. Adozant in carne ꝟbū eternū. in infantia ſapiētiā. in infirmitate potentiā. ꝛ in hois vilitate maie ſtatē diuinā. Chriſ. Paruulū ñ adozāſſent niſi q̄d diuinū i eo vidiſſent. ꝛ ſbdit. Quiſ ē q̄ eos duxit: eos iſtruxit vt p ſalute mūdi in tali forma venit. ¶ Jd ¶ Mā iſti magi tria ꝓgnouerūt ſe habere ab illo puero. ſ. corpuſ ꝛ aīam ꝛ tpalē ſubſtantiā. Jdeo etiā tria ei ex hibuerūt. Prio habuerūt ab eo corp⁹. ideo p cidentes. i. ad terrā cadētes. Scdo animā. ideo adozauerūt. Tercio tpalem ſbſtantiaz. ideo ſbdit. apertis theſauris ſuis obtulerūt ei mūera. aurū. thus et mirrhā. Dic Hymō de caſſia Xps p ſe mūera ñ accepit. imo nihil ali ud oñdit q̄z vt puer. xtū. annoꝝ. ſz pia mater eius accepit munera de q̄bꝫ largas eleōſinas fecit. Et poſtea p ſeptē ānos i egipto ſe ꝛ pu erū ſuſtētauit. Dicit Remigi⁹. Dec tria mu nera obtulerūt. quꝛ ad tributū vt regi ma gno. thuſ ad ſacrificiū vt ſacerdoti vero. mir rhā ꝟo ad ſepulturā vt homī mortali. Uel ſic ꝑm Ber̄. aurū ꝓpter relenādā pauptatē. thus ꝓpter ſtabuli fetorē tollendū. mirrhā ꝓpter mēbroꝝ ſolidatōem. Jnnocēti⁹ ꝟo di cit. Tria munera ſignificāt tres ſubſtātias in xpo. Auꝛ q̄ vniūſis eminet metallis ſi gnificat diuinitatē. thus redolēs p̄cioſaz ſigni ficat aīam. mirrha ꝟmes phibēs a corpib⁹ ſignificat corpus xpi mortale nō ſentiens ſti mulos viciozū. Finito ſacrificio cogitātes de receſſu. reſpōſo accepto in ſomnis ne rediret ad herodē. Chriſ. Intuere magoꝝ fidē. non ſcādaliſati ſunt i ſeipſis dicētes Si puer iſte māgn⁹ ꝛ potēs ē q̄ neceſſitas ē fugere ꝛ occl te recedere. ſz crediderūt et obedientiā p̄ſtiterūt. pauſantes die illa et nocte. Chriſ. Si regē terrenū q̄ſiuiſſent. inuenietes apd eū manſiſ ſent. hūc autē adozauerūt et munera obtule runt. Reuerſi ſunt per aliā viā in regionē ſu am. ſ. per naues tharſis. Dō audiēs herodes ſecut⁹ ē eos. ꝛ venies vidit naues i litore ſtā tes. et q̄ ipi nūc trāſfretaſſent. ꝓmot⁹ ē ꝛ ira ꝓtriuit naues. De q̄ ps. xlvij. In ſpū vehe mēti ꝓteres naues tharſis. Et vix i duobus annis domū venerūt angelo duce. ꝛ ecōtra ad mōtē faus puenerūt. ibiq̄ in honorē noui re gis capellā ꝓſtruxerūt. Jn qua vt dicit in hi ſtoria trīū regū arma ſua depingere fecerunt cū puero matre ꝛ ſtella. deinde q̄libꝫ in ſua ē reuerſus. ¶ Jd ¶ Poſt aſcenſionē dñi Tho mas apl's in indiā venit. ꝛ vidit ſtellā cū in fante ꝛ matre depictā. ꝛ inter cetera ſua opa p̄dicauit illis ieſum. ꝛ inſtruxit illos ſcōs re ges perfecte de myſteriis vite paſſiōis et aſcē ſiōis xpi. ꝛ eos baptiſauit. ꝛ quēlibet i archi epiſcopū in ſuo regno ordinauit. Demū iū xit vt q̄libet anno quo viueret ad capellā in mōte faus quā etiā apl's ꝓſecrauit ꝓuēiret. ꝛ ibi memoriā natal' xpi et epiphanie cele brarent. qđ et fecerūt. Cū ḡ grandeue eſſent etatis. ꝛ circa natalē xpi ibi cōueniſſent. tūc melchioꝛ ſenioꝛ in octaua natiuitatiſ xpi ibi dem obdormiuit. Deinde in die epiphanie poſt miſſaꝝ ſolēnia balthaſar q̄ ꝑ mun⁹ in eodē fuit ſepult⁹. Demū i octa ua epiphanie Caſpar. ꝛ dū ad ſepulchrū ꝑo rum duoꝝ fuiſſet allat⁹ ipi tāq̄ vini ſeceſſerūt in partes. ꝛ coꝝ frēm in medio locare pmiſe rūt. ¶ Rd De coꝝ trāſlatōe ſic legit. q̄ Ue lena mr Cōſtantini fide recepta ꝛ cruce ſcta inuenta. audiēs triū regū corpa circa mōtē faus q̄eſcere. collegit ſolēnē comitatū. ꝛ cum magno honoꝛe illuc puenit. qđ audiēs pa triarcha indie cū oīb⁹ nobilib⁹ ſuis ſibi ob uiā venit: ꝛ eā honorifice ſuſcepit. ꝛ tandē p cib⁹ ꝛ muneribꝫ vict⁹ ſibi ipoꝝ corpa ꝑ ho noꝛe dedit. Que ḡtāter ea rcipiēs Cōſtāti nopolim q̄ ē mr grecie adduxit. ꝛ ibi i eccl'ia ſcte Sophie honorifice collocauit. Moꝛ tua helena poſt tps Cōſtantinopol' Mau ricio impatoꝛi rebellauit. q̄ inter cetera medi olanenſes in auxiliū recipiēs ipam deuaſta uit. ꝛ triū regū corpa mediolanenſib⁹ illō pe tentib⁹ p ſtipendio ꝓdonauit. ꝛ ſic mediola num puenerūt. Succeſſu vero tpis medio lanenſes Friderico impatoꝛi ſe oppoſuerūt. cum inter cetera in ſui p̄ſidiū Reynoldū ar chiep̄m coloniēſem vocauit. et expugnata ci uitate ſibi i recōpenſam ſui lōgi itineris ma ximiq̄ laboꝛis eadē tria coꝝpoꝛa aſſignauit. Qui grauanter ipa recipiēs vſq̄ ad coloniā pduxit. vbi in ſummo honoꝛe hodie requie ſcunt fideliter ſibi famulantib⁹ apud deū ro gantes. ¶ Lxēplū refert de ſctō ethmū do rege anglie. q̄ cū patri in regno ſucceſſiſſ ꝛ in die epiphanie in regē coꝛonatus fuiſſet votū vouit quouſq̄ viueret ſe in dicto die

oblatõem suã multiplicare. Obtulit ḡ ꝛeuo tus rex anno ꝑmo tres marcas auri. secũdo anno sex. tercio nouẽ. ꝛ sic puenit multiplicãdo vsq; ad annũ vicesimũquartũ. in q̃ septuagintaduas marcas offerre debebat. Cõtigit aũt eodẽ ãno ꝙ normãni ꝛ daci ceteriq; regnũ suũ inuaserũt. ꝛ illud incendijs et rapinis crudeliter vastauerũt illic diu ꝓmanẽtes. Cuz ḡ rex in tali dispendio omne aur̃ ꝛsumpsisset. ꝛ festinitas instaret. dixit ꝓcuratori vt septuagintaduas marcas auri ꝓcuraret. q̃ respondit se nõ plus in omni thesauro suo habere nisi. xxx. marcas. Rex auꝛi⁹ neminẽ scire voluit. sꝛ sꝑm suã in deũ. et auxiliuz triũ regum posuit. ꝛ i nocte vigilie epiphanie i palacio stetit. ꝛ turbat⁹ celũ ispexit. ꝛ vidit ibi ꝑfulgidã stellã nõ remote a capella sui castri. quã cũ ꝑ pulcritudie rex intueret. ꝛ sibi i mẽtem stella triũ regũ venisꝛ. ecce subito celuz plucidũ se aperuit. ꝛ tãꝛ foret telũ cũ ingenti fragoze ꝺ stella p tectũ capelle cecidit iuxta altare supꝛ petrã. Quo viso rex statim capellã ingredit. ꝛ telũ aureis lr̃is scꝛtũ inuenit i hec ꝛba. Tolle. fode. posside hic ꝛ ieꝛnũ. Cũ au tẽ rex sensuz ꝛboz nõ intelligeret. tũc vir sanctus sibi exposuit. tolle lapidẽ. fode terrã. posside hic thesauros tpales. ꝛ ineternũ spũales. Ꝺ ꝛ fecit. ꝛ innumerabilẽ thesauz inuẽit. quem collegit ꝛ de hostibꝫ triũphauit. Cum honoze igit̃ diuitijs hic tpaliter ꝛ in celꝫ eternaliter vsus est.

Sermo xxxviij. Ad idem.

Ecce magi ab oriente venerũt hierosolymam dicẽtes. vbi est q̃ nat⁹ ẽ rex iudeoꝝ. scribit Mat. ij. Inter oẽs infirmitates corꝑales ꝑcipua ẽ cecitas oculoꝝ. Ergo si ceci oia bona haberẽt tñ in compatõne ad videtes nihil se putãt hr̃e. Idcirco ꝙmũe ẽ ꝓbrũ. Cecus hõ paup hõ. oibꝫ pauperioꝝ. Propterea Thobias audiẽs angelũ sibi dicere. gaudiũ tibi sit. rñdit Thobias. q̃le mi hi gaudiũ cũ i tenebꝛis sedeo ꝛ lumẽ celi nõ video. Thob. v. Et sicꝑ cecus Lu. xviij. cui dixit ihs. Quid vis vt faciã tibi. Rñdit Dñe vt videã lumẽ. nõ ꝑtinuit aurũ aut wodicũ ꝑ centũ miliaria q̃ eũ sanare posset illuc ꝓperaret. Ꝺ Spũaliter. sic illi tres magi fuerũt ceci in fide qz gentiles. Isa. ix. Popꝰ lus gentiũ q̃ ambulabat in tenebris. Audierũt igitur in iudea esse natũ q̃ posꝛ aperire oc̃los cecoꝝ. iuxta illꝺ Isa. xlij. Ꝺedi te i lucẽ gentiũ vt aperires oc̃los cecoz. Et intellexerũt hũc adesse ꝑ apparitõnẽ stelle. iõ reliq̃runt ꝓꝓa. et festinanter in iudeã approp̃quauerũt. ꝛ hierosolymã venerũt inq̃rẽtes. vbi est q̃ natus est rex iudeoꝝ. In summa euã gelij cõmendant isti beati magi a septẽ in q̃bus veri x̃piani eos imitari debẽt. Ꝺ Primo a sapiẽtie magnitudine. qz x̃pm natuz in sidere cognouerũt. quẽ in deo q̃ lege et ꝓphetis edocti cognoscere ꝛtempserũt. Un Isa. i. Cognouit bos possessorẽ suũ. et asinus ꝓsepe dñi sui. isrl aũt me nõ cognouit. ꝛ ꝓpulus meus nõ intellexit. Spũaliter. ꝛ sic nos cognoscere debem⁹ christũ ꝑ fidem q̃ est ꝛa sapiẽtia. sine qua omnis hõ reputat̃ fatuus. Unde Sap̃. xiij. Vani sunt oẽs hoies in q̃bus nõ est sciẽtia dei. Hiero. Absq; noticia creatoꝛis sui oĩis hõ pecus ẽ. q̃ noticia est ꝑ fidem. Isa. vij. Nisi credideritis nõ intelligetis. s. dñm deũ vestz. Ideo Aug. Nõ ẽ maioꝛ sapiẽtia nec vtilioꝛ sciẽtia q̃z fides catholica. De tali sciẽtia scribit̃ in canone. xxvi. q. ij. Qui sine. Qui sine vera sapiẽtia putat se esse ꝓudẽtẽ fatu⁹ ẽ. i. sine fide. Iõ Sap̃. vij. Neminẽ diligit deꝰ nisi q̃ cũ sapiẽtia inhabitat. s. fidei. Et nosc̃it in ista. qz infideles finaliter ꝑeunt. Marci vlti. Qui crediderit ꝛ baptisatus fuerit saluꝰ erit. q̃ ꝛo nõ crediderit ꝺemnabit̃. Ideo necessariũ ẽ ad salutẽ noscere deũ ꝑ fidem. ꝓpter qõ scribit̃ Piere. ix. ca. Non gl̃iet sapiẽs in sapiẽtia sua. et ñ gl̃iet fortis in fortitudine sua. et nõ gl̃ietur diues in diuitijs suis. sed in hoc gl̃iet qui gl̃iatur. scire et nosse me. s. ꝑ fidem. Heb. xi. Impossibile est sine fide placere deo. Secũdo cõmendant̃ ab inquisitõis feruoꝛe. qz viso signo celesti nec moꝛã ꝛtraxerũt. nec tepide iter aggressi sunt. imo festine surgentes spacio tredecim dieꝝ a finibꝫ ꝑsaꝝ ꝛ chaldeoꝝ in iudeã approximauerũt. Hieronym⁹ dicit eos vectos ꝺromedarijs q̃ sunt animalia minoꝛa camelis. sed velociora. Aug⁹ dic̃ miraculose factũ. vt iter vnius anni in tredecim diebꝫ ꝑficerent. Spũaliter. Sic nos p studiũ bonoꝝ operũ festinanter debemus ire ad christũ. Unde Eccl̃i. v. Ne tardes ꝺuerti ad dominũ deũ tuũ. ne differas de die i diẽ. sicut cozuus qui semp clamat cras cras. sed qui nõ est hodie cras minus apt⁹ erit. In huius figurã dominus nõ permisit quendã sepelire patrẽ suũ. sed iussit vt statim sequeret̃

eum Matth. viij. Multi tamē cōtra naturam omniū animaliū ꝓpositū boni operis portant in vtero mentis duobꝫ vel tribꝫ annis. cōtra quos dñs ait Lu. xxi. Ve prægnātibus et nutrientibꝫ in illis diebꝫ. Tales ꝓponunt bonū sed nunqꝫ vel raro in effectū producūt. Isa. xxxvij. Venerūt filij vsqꝫ ad partum z non ē virtus pariēdi. Nec est voluntas ociosa nō remuneratōe digna. lxxxvi. di. nō satis. Nō satis est bñ velle nisi assit bñ facere. Ideo Eccles. ix. Quodcūqꝫ ꝑt manus tua opari instanter fac. Idcirco festina. non tarda ad querendū ihm. Isa. lv. Querite dominū dū inueniri potest. inuocate eū dū ꝓpe est. Joh. xij. Ambulate i luce dū lucē habetis. ¶ Ꝓro q̄ sciēdū q̄ q̄nqꝫ sunt stelle seu lumiaria q̄ ducunt pctōres ad ihm. Prima stella ē xps. Apoc. vl. Ego sum stella splēdida z matutina. Cui⁹ lumiositas ducit ad diuinitatē. Unde ait Joh. xiij. Ego sum via veritas et vita. Est enī via inequabil'. vita interminabilis. veritas infallibilis. Ideo Johan. viij. Ego sum lux mūdi. q̄ sequit me nō ambulat i tenebris sed habebit lumen vite Secūda stella est beata virgo maria. Nūeri xxiij. Orietꝫ stella ex iacob. Ūn et maria stella maris dicit'. quia sicut stella mar' ducit nauigantes ad portū. sic ipa se deuote inuocantes ad christū. Unde Bern. Si es in pricul'. si in rer dubijs. mariā cogita. mariam inuoca. ipam sequēs nō errabis sed secure pueni/es. Tercia stella ē exemplū sanctoꝝ. vt Ecci. xliij. Species celi gloria stellarū. i. sanctorū. Nā ideo ꝓponit nobis vita sanctorū vt imitemur vestigia eorū. Chrisō. sup Mat. xxiij Que iusticia est sanctos colere et sanctitatez spernere. sine causa iustos honorat q̄ iusticiam spernit. Quarta stella ē sacra scriptura. p uer. vi. Mādatū lucerna est z lex lux. et via vite increpatio disciplīe. Ideo p̄dicatores verbū dei ꝓponentes z doctores sacrā scp̄turam docētes dicunt lucere vt stelle. Dan. xij. Qui ad iusticiā erudiūt multos fulgebūt q̄ si stelle in ꝑpetuas eternitates. Quinta stella est diuina gratia. que interi⁹ illuminat. z ꝓ prie designatur p stellam que magos vocauit ꝓcessit et duxit ad christū. Et sic gra dei est adductrix ad deū. Joh. vi. Nemo pōt venire ad me nisi pater meus traxerit eū. s. per gratiā. Richar. in lib. de contēplatōe. pte. v. Gratia est diuinus nunci⁹ p quē voluntatem diuinā cognoscim⁹. Et sm Aug. Gratia est lumē aie faciens hominē peccatū suum cognoscere. et deū super omnia diligere. z illi firmiter adherere. Ideo merito significat p stellam. Nam sicut magi si per stellā nō fuissent admoniti: non et ducti ad christū nō peruenissent. Et sic sm Greg. xvij. moral'. Si lumen p̄uenientis gre nos nō irradiaret profecto mens nostra in peccatorū tenebris obscura remaneret. ¶ Ꝓ q̄ Et sicut stella ista occultauit se triplici de causa. sic et dei gratia Primo ꝓpter herodis et iudeorū malicias. sic sepe deus subtrahit viris sanctis gram et spūalem consolatōez ꝓpter malicias eoꝝ cuꝝ q̄bus habitāt. In figura filij israel nō potuerunt hre manna q̄diu fuerūt in egipto cuꝝ malis. Ideo salomō Prouerb. i. Fili si te lactauerint peccatores ne acq̄escas eis. z ne ambules cū eis. phibe pedē tuū a semitis eoꝝ. Bern. Bon⁹ in ꝓsilio. bon⁹ i cōtubernio. bonus in obsequio. Sepe enī euenit q̄ de⁹ aliq̄n bonos punit ꝓpter malos cū q̄bꝫ habitant. vt Ezechielē ꝓpham Ezech. iij. Fili hois z tu dormies sup latus tuū sinistr. z pones in iniq̄tates dom⁹ israel sup eo. Secōo occultata est stella vt maiorē adhiberēt querēdi diligētiam. s. ex interrogatōe z auctoritate scripture. Et sic de⁹ aliq̄n subtrahit lumen gre ꝓpter ꝓpiditatem vt fortius opereť p eam. s. quādo sibi restituet. ij. Cho. vi. Ꝓrogamur vos ne in vanū gratiā dei recipiatis. Nam talis est inutilis seruus Luc. xix. qui talentū dñi absc̄odit z nō negociabat. ꝓpter q̄ fuit sibi ablatū et alteri datū. Ideo Apoca. iij. Tene quod habes ne alter accipiet coronā. Et apls. i. ad Thimoth. vij. Noli negligere gram q̄ ne in te est que data est tibi. quia scribitur Iere. xlviij. Maledictus q̄ facit op⁹ domini negligēter. Richard⁹. Quantū negligis tātū decrescis et retrorsuꝝ vadis. Tercio occultauit se vt de nouo letificarent. q̄ res chara perdita et viceuersa inuenta generat nouā z maiorē leticiā. Sic magi videntes stellā gauisi sūt gaudio magno et sequebantur eā. Et sic deus aliquādo subtrahit gram vt cū gaudio eā viceuersa recipiamus. z circūspectōnem maiorē habeam⁹ ne pdamus eam. quia sine ea nihil boni opari valemus. Joh. xv. Sine me nihil potestis facere. Richar. li. iij. de cōtemplatōe. c. vl. Sine gratia nō sufficimus ad cognitionē veritatis. nec ad operationē virtutis. Augustinus de correctōe et gratia. Gratie dei est q̄quid boni agimus ¶ Chrisost. dicit. Hec stella a magis visa i se signū pueri gerēs

in dextero humero crucē habuit. p qđ dēsignt
spūaliter q̄ volens in se ꝺseruare stellā seu lu
men grē debet fieri p meditatiōem passiōis do
minice. Bern. Si vis hō de virtute in virtutē
pgredi. de grā in grām pmoueri passiōis xpi
recordare. passio enī christi oīm virtutū cōser
uatio est. ¶ Tercio cōmendāt a prudenti in
terrogatōe qua regē et totā hierlim ꝺturba
uerunt dicētes. Ubi ē q̄ natus ē rex iudeoꝝ.
qsi dicerēt. Querimus regē recenter natū. nō
herodem iā diu in solio collocatū. Sic spū
aliter nos q̄tidie debem⁹ interrogare et discu
tere cōscientiā nr̄am querētes vbi sit q̄ nat⁹
est rex iudeoꝝ. ij. Thoř. vlti. Vosmetipsos
tēptate si estis in fide christi. vosipos pbate
an nō cognoscitis vosipos. qz iesus christ⁹ in
vobis ē. ¶ R ¶ Nota quartuoꝝ sunt signa
p que scire possumus vez in nobis sit christ⁹.
Primū ē si amaritudinē de peccatis habem⁹.
quia puer inuenit cum maria mre sua. Ma
ria nāq̄ mare amaz interpretatur. z significat
amarā ꝺtritōez de pctis. Treñ. ij. Velut ma
re ꝺtritio tua Prouer. xiiij. Coꝝ qđ nouit cō
tritōem animе sue in gaudio ei⁹ nō miscebit
extraneus .i. a penitentia alien⁹. Nā ꝺtritio
vera ē signū pscientie eius. Hiero. Tūc salus
peccatis incipit cū de peccatis veraciter inge
miscit. Scđm est si paupertatē diligim⁹. qz
xps inuolutus ē pānis. Unde Bern. Pau
per natus ē. paup vixit. et paup obijt. Idcir
co dilige paupertatem nō solū in tepo sz etiā
in alijs. Eccli. iiij. Congregatōi paupez affa
bilē te facito. z declina paupi sine tristicia au
rem tuā. Thob. iiij. Nō auertas faciē tuam
ab vllo paupe. z sic fiet q̄ nō auertaī a te fa
cies dñi. Terciū ē si delicata ppter deū ꝺtem
nimus. qz xps in psepe reclinat vt cibꝫ iumē
toꝝ. Job. xxviij. Nō inuēit in terra suauit
viuentiū. Dic igit cū Daniele. ix. ca. Panem
desiderabilē nō māducaui. Quartū ē si ocio
sa ꝺba vitamus. qz inuenerūt infantē. Am
bro. Vagit infans inter arta positus pspia
Infans nobis in exēplū custoditōis mōnū.
Prouerb. xiij. Qui custodit os suū custodit
aiaz suā. i. xpm q̄ ē vita aie. Bern. Facile ē ꝺ
bum sed gr̄iter vulnerat. volat ꝺbū irreme
abile. nec adūtit insipiēs q̄d emittat. Sed
audiēs herodes. i. diabol⁹ ꝺturbat⁹ ē. Bern.
Omne qđ diligit a deo impugnat a diabolo
Et sic cū grā in nobis nascit diabol⁹ impu
gnare nitit. Figurat. ij. Reg. v. Audiert phi
listijm q̄ vnctus ē dauid in regē. ascēderunt
vniūsi vt q̄rerent dauid ad pdendū eū. Nā
sicut Herodes voluit sibi renūciari puerū.
sic diabol⁹ vult grām nō celatam habere sed
publicatā vt occidat eaz. Sed cōtra scribit
Mat. vi. Nesciat sinistra tua qđ faciat dex
tera tua. Bre. Nepdan desiderat q̄ thesau
rū publice in via portat. Jō Thob. xij. Sa
cramentū regis abscōdere bonū ē. ¶ Quar
to cōmendāt a calliditatis appēhensiōe. cū di
cit. Ite et interrogate diligēter de puero hoc
z renūciate mihi. Qui herodis astutiā ꝺgno
scentes ad eū redire sicut ipe postulauerat re
nuerūt. Prouerb. i. Frustra iacit rhete ante
oculos pennatoꝝ rē. Sic et nos debem⁹ astu
tiam diaboli pcauere nō redeūdo p recidiua
tiōem. et quo incepimus q̄rere xpm p bonam
opationē. Gene. xix. Salua aiam tuā z no
li respicere post tergū. qz scribit Luc. ix. Nēo
mittēs manū suā ad aratz et respiciēs retro
aptus ē regno dei. Sed heu diabol⁹ cū ali
q̄bꝫ ludit sicut cū mure murilegus. q̄ ad rē
pus murē dimittit. z fugientē murē capit z
interficit. Sil̄z et diabol⁹ dimittit q̄sdā ad
tempus a se recedere. verūtamē dicit cū pha
raōe Exo. viij. Nō lōge abeatis. Uñ postmo
dum vehemēt⁹ eos inuadit z i peccato occi
dit. Dic ē q̄ regi israel ait pphet. iij. Reg.
xx. Uade et ꝺfortare. z scito et vide q̄d faci
as. seq̄nti enī anno rex syrie ascēdet contra te
sed a multis illudit ei. Sic etiā ꝺtigit ō mu
rilego q̄ aliq̄n capit auē z vult secū ludere sic
cū mure. sed illa cuolat. nec se de cetero arripi
sinit. Hoc mō faciēs illudit diabolo ad eum
nō redeūdo. Prouerb. vi. Erue te quasi da
mula de manu. z quasi auis de insidijs aucu
pis. ¶ Quito cōmendant a spūali ꝺgratulati
one. qz audito pphetie ozaclo z viso stelle si
gno. z inuento rege puero gauisi sunt gau
dio magno. ¶ ¶ Sic et nos gaudere de
bemus de spūalibꝫ bonis. Primo de infusiōe
gratie qua liberamur a potestate diaboli z ef
ficimur filij dei. ad Col. i. Eripuit nos de po
testate tenebrarū z trāstulit in regnū filij di
lectōis sue. Secūdo de puritate ꝺscientie. ad
Heb. ix. Emūdauit conscientiā nr̄am ab opi
bus mortuis rē. Seneca. Nō nascit vera le
ticia nisi de pura cōscientia. quia scribit. i. Jo
han. iij. Si cor nostr̄ nō reprehēderit nos fi
ducia habeam⁹ quicq̄d petierim⁹ rē. Prou.
xv. Secura mens quasi iuge cōuiuiū. Ter
cio de pmissiōe glie. Unde Lu. x. Gaudete
qm̄ noīa vr̄a scripta sunt in cel. vbi erit eter
nū gaudiū. Joh. xvi. Gaudiū vr̄m nemo tol
let a vobis. Primū gaudiuz est magnum.

De Epiphania

secundū maius. terciū maximū. Sexto ꝯmendant a deuota adoratōe. cū subdit. intrantes domū. s. diuersorū in q̄ nat⁹ ē xp̄s inuenerūt puer cū maria mr̄e eius. Bern. Hec fuit familia. hec vniūsa militia. thron⁹ p̄sepiū. diuersorū fuit regale palaciū. Et p/cidentes adorauerūt eū. Bern. Nō sordet illis stabulū. nō pānis offendunt. nō scādali sant lactētis infantia. p̄cidunt et venerātur ꝑginem. adorāt dn̄m. Nā q̄ eos foris p stellā āmonuit. t ipe in occulto eos edocuit q̄ ita p salute nr̄a venit. Sp̄ūal. sic nos debem⁹ introire domū ꝯscientie nr̄e. iuxta illō Eccli. xxxij. Precurre p̄or in domū tuā. scz ꝯsciam. t illic aduocare. s. scrutiniū ꝯscie. t illic lude. s. diuīa bñficia reuoluēdo deuote Hic ludebat Dauid totis viribꝫ saltās añ dn̄m. ij. Reg. vi. Qui saltat nūc sūma petit: nūc ad ima redit. sic q̄ cōtemplat diuīa bñficia mira cū iocunditate ascēdit. vt ihesus ei dulcescat. t mole grauitatis descēdit vt ipse sibi vilescat. Deinde debem⁹ p̄cidere p ꝯsideratōem conditōis infirme. sicut Abraā q̄ dicebat Gene. xviij. Quid loquar ad dn̄m cū sim cinis et puluis. Puluis ē hō. qz flatu tē pratōis de loco suo excutit. et quocūq; rēgitur dilectus ꝓpria virtute nō leuat. Cinis est. quia ex se nullū germē boni opis p̄ducit. j. Thor. iij. Non sum⁹ sufficientes cogitare aliq̄d a nobis tāq̄ ex nob. Sic igit debemus adorare deū in domo ꝯscētie. Mat. vi. Tu cū oraueris intra cubiculū tuū. t clauso ostio ora p̄rem tuū in abscōdito. Thriso. Cū oras nemo sit in ꝯscientia tua nisi quē adoras. et recogita tibi suam maiestatē t tuā vilitatē. Judith. viij. Dūliem⁹ illi aias nr̄as. t i spiritu hūiliato et ꝯtrito fuiam⁹ illi. Eccl. xxxv Oratio humiliātis se nubes penetrat. qz dicit Aug. Oratio hūilis si fuerit vacua nō redibit. Sic adorauerūt eū tres reges Thrisostomus. Paruulū nō adorassent nisi aliq̄d diuinū i eo vidissent. Septimo ꝯmendant a munerū oblatōe. cum subdit. Aptis thesauris suis obtulerūt ei munera. aurū thus et mirrhā. Ure. Aurū vt regi magno. thus deo vero. murrhā passibili et mortali homi. sicut p pheratū fuit Isa. lx. Oēs de saba venēt aurū et thus deferētes. Et dicit oēs. qz p istos tres reges significat totū genus hūanū de tribus filijs noe ppagatū. Et dicit. aur⁹ t thus deferētes. Et ppha Isaias nō noiat murrhā qz mortalitas el⁹ satis fuit manifesta. Sed diuīas q̄ p thus designat t regal dignitas q̄ p aur⁹ significat illa erāt latētia. Un̄ expedit ea ppha vt ꝯfundant iudei q̄ xp̄m puerū hoiem suspicāt. Thrisostomus. Diuīa gr̄a ordinauit hec vniuersa. Sp̄ualiter. t sic nos debemus offerre munera regi nato. Remigius dicē. Nō singula singuli obtulerūt. sed q̄libet eoꝝ hec tria obtulit. aurū ad tributū. thus ad sacrificiū. murrhā ad sepulturaz. Et sic nos hodie. quia indeuot⁹ ē vacu⁹. Adora q̄ deuote. Exodi. xxiij. Nō apparebis in ꝯspectu dn̄i vacuus. t sic nos. Nota triplex est thesaurus. s. cordis. oris et opis. De q̄libet thesauro debemus ei offerre munera. Prim⁹ est thesaur⁹ cordis. Un̄ Luc. vi. Bon⁹ homo de thesauro cordis sui pfert bonū. Et sic nos de thesauro cordis debemus offerre mun⁹. s. aurū dilectōis. Apoc. iij. Suadeo tibi emere aurū ignitū. i. feruidā dilectōem. Et bñ q̄ aur⁹ diuina dilectio intelligit. Prio ppter p̄ciositatē. qz excedit oīa alia metalla Nā qz alia decorant per aur⁹ t nō ecōuerso. t sic charitas seu dilectio excellit oīes alias ꝑtutes. i. Thor. xiij. Maior horū charitas. s. fide et spe. Isido. de sum. bo. Charitas oīm ꝑtutū obtinet p̄ncipatū. et decorat oēs alias virtutes. quia alie sine ea sunt deformes. August. Charitas est virtus q̄ valet ad oīa sine qua nihil valent oīa. Hoc munus desidera p oībus. Deute. x. Audi isr̄l quid dn̄s petit a te. vt ambules in vijs eius. t diligas eū ex toto corde tuo. Idcirco offer domino teipm̄ t oēs substātiā tuā. nō acceptat sine auro charitatis. Hilarius. Frustra erit oīs boni operatio nisi assit dei dilectio. ad Col. iij. Sup oīa habete charitatē. Idco dicit Hugo de arra aie. Nihil possumus deo de beneficijs rependere nisi reamare. Secūdo per aurū diuina dilectio intelligitur ꝓpter raritatē. qz aur⁹ est rarū. ideo p̄ciosum. quia oīe aur⁹ p̄ciosus Hiero. Omne qđ magis raz est magis appetitur. pulegiū apud indos p̄ciosius est q̄ aurū. quia raz. et sic charitas est rara. qz pauci sunt q̄ deum veraciter diligūt. Qđ cōquerit apl's Phil. ij. Omnes q̄ sua sunt q̄rūt nō que sunt ihesu xp̄i. Nam pl⁹ supbi diligūt honores. Matth. xxiij. Amāt p̄mos recubitus in cenis. salutatōes in foro. Luxuriosi ꝛo pl⁹ diligūt delectatōes corpis. De q̄bus Osee. iij. Diligit domin⁹ israel. t ipi diligūt vinacia vuaz. die hulse des zwyns. s. ad modum porcoz. Plus diligūt diuitias auari. Isa. i. Omnes diligunt munera. sequunt retributōnes. Ideo sicut multus est numerus

spinarū pauc⁹ lilioꝝ. ⁊ multus est numer⁹ grossoꝝ lapidū pauc⁹ p̄cioſoꝝ. ⁊ mult⁹ ē numer⁹ ferri ⁊ plūbi pauc⁹ auri. ⁊ sic pauci sunt qui deū diligētes. multi diligūt ꝺm ⁊ nō facto. p̄s. lxxvij. Dilexerūt eū in ore suo: ⁊ lingua sua mēciti sunt. cor aūt ipſoꝝ nō erat rectum cū eo. nec fideles habiti sunt i testamēto ei⁹. vt sunt omnes p̄fati. De q̄bꝫ Gre. in omel. Qui adhuc p illicita ꝛsideria ꝛfluunt proꝑfecto ꝛū nō amāt. Et sic dilectio compat auro ꝓpter raritatē. Tercio dilectio ꝓpat auro ꝓpter durabilitatē. qz uerū aurū in igne non corrūpit. Et sic vera charitas in igne tribulatōis et passiōis ꝓpter ꝛū durat ⁊ nō perit Lāti. viij. Fortis est vt mors dilectio. Et p̄l⁹ Ro. viij. Scio et certus sum qz neq; mors neq; vita neq; tribulatio nec angustia nec instantia me possit separe a charitate ꝛi. i. ad Choꝝ. xiij. Charitas nunq; excidet. peribit ſpes: fides. Fides qz succedet apta visio. ſpes pibit qz succedet p̄sentialis possessio. Charitas aūt nō pibit. quia nihil est qđ sibi succedet. sed hic incipit ⁊ i futuro pficiet. Nam ō igniculo parui amoris puciem⁹ ad caminū fontal⁹ dilectōis. Isa. xxxi. Dicit dñs cui⁹ ignis i syon ⁊ camin⁹ i hierlm. Quarto dilectō ꝺr aurū ꝓpt dulcoꝛsitatē. qz in fundo ciphi positū facit potū dulcē. Et sic charitas idulcorat mentē etiā in duris opib⁹. Gre. i moral. Mens q̄ fortiter ꝛū diligit dulcia estimat q̄ amara sunt. Et sic Tiburcio ardētes carbones apparuerūt q̄si roſei flores. ⁊ Laurentio in craticula carbones ardētes refrigerū. Et Actuū. v. Ibāt apli gaudētes a ꝺspectu ꝺcilij q̄m digni habiti sunt p noīe ihu ꝺtūeliā pati. Et hoc causauit charitas. Un̄ Orige. sup epl'am ad Ro. i. Dū in ꝛi amore subsistimus signū uoluris nō recipimus.

¶ Scđus est thesaurus oris. Deq; Prouer. xxi. Thesaurus ꝛsiderabil⁹ i ore sapiēt⁹. Hūc thesaurū ꝛbem⁹ aperire ⁊ offerre dño thus ō uote oris. p̄s. cxl. Dirigatur oro mea sicut incēſum in cōſpectu tuo. Nā sicut thus posit sup carbones ignitos ꝓcedit in altū ⁊ redit dulcē odorē. sic oro ꝛbet ꝓcedere ō corde ignito per amorē. Eccl'i. l. Quasi thus ardēs in igne. s. amoris. Nam talis oratio diabolū incendit et expellit Unde Thob. vi. Cordis eius ptic̄lā si sup carbones ponas: fumus eius extricat omne genꝰ ꝛmonioꝝ. siue a viro. i. a ratōe. siue a mliere. i. a sensualitate. Et talē oratōem petiuit ꝓpheta p̄s. cxix. dicens Quid ꝛt tibi aut q̄d apponat tibi ad liguā dolosam. i. ꝺ suggestionē diabol'i. Respōdet. Sagitte potētis acute cū carbonib⁹ ꝛsolatoriis. i. charitate ignitis. p̄s. xxxviij. In me ditatōne mea exardescet ignis. s. charitatis Bern'. Cum mens igne charitatis accendit talis oro ad ꝛū ascēdit et exaudit. ¶ Terci⁹ est thesaur⁹ opis. Mat. xiij. Sile ē regnū celoꝝ thesauro absc̄ōdito i agro. Gre. Thesaurus absc̄ōdit vt obseruet. ⁊ sic thesaurus boni operis absc̄ōdi ꝛbet ab h̄uanis laudibus. Depdam ꝛsiderat q̄ thesaurū publice in via portat. Nunc thesaurꝰ opis ꝛbemus aperire ⁊ offerre ꝛo mirrhā mortificatōis carnis. Col'. iij. Mortificate mēbra vra q̄ sunt super terrā. fornicatōnē. imūdiciā. libidinez. ꝓcupiscentiā malā. Aug. Tota vita nr̄a est vt affectus pc̄oꝝ carnis et mūdi mortificare ꝛbemus. ¶ ℞ ¶ Et mortificatio carnis h̄ significat p mirrhā. Nā mirrha hz triplicē ꝺtutē. s. expulsiuā. ꝓfortatiuā. ⁊ ꝓseruatiuā. Prio hz ꝺtutē expulsiuā. odor ei mirrhe expellit ꝺmes ⁊ serpētes. ⁊ sic mortificatio carnis ⁊ castigatio expellit oēs tēptatōes diabolicas. Prouer. xxij. Stultricia colligata est i corde pueri. i. puerilit̄r uiuētis. ⁊ ꝺga disciplīne fugabit eā. Eccl'i. xi. Malicia uni⁹ hore oblitionē facit luxurie magne. Sicut enī ꝺr Thob. vi. ca. Piscis. i. diabol⁹ in aq̄s ꝛ liciaꝝ nutrit. in sicco abstinentie palpitat et morit. Scđo habz virtutē ꝓfortatiuā. ꝓfortat enī mēbra tenera et ꝛbilia. sic mortificatio infirmū ⁊ ꝛbilē cōstantē facit ⁊ fortē. ij. Choꝝ. xij. Cū enī infirmor tūc fortior sum et potēs. Scī ei viri pnie armis armati adeo fortes efficiūt q̄ oia diaboli munimēta frangunt ⁊ ꝛstruūt. ij. ad Choꝝ. x. Arma militie nr̄e nō sunt carnalia. sed potentia ꝛo ad ꝛstructiōem munitionū inimicoꝝ ꝛstruēdo ꝓsilia praua. Tercio habz virtutē ꝓseruatiuam. qz ꝓfuat a putrefactōe. Sic mortificatio carnis cōseruat gr̄am ⁊ ꝺtutes. ij. Choꝝ. xij. Uirtus i infirmitate pficit. Hoc cogscēs apls dicebat. i. Choꝝ. ix. Castigo corꝑ meū ⁊ in suitutē redigo. ne forte cū alijs p̄dicauerim ipe reprobꝰ efficiar. Sicut enī sal p̄fuat a putredine. sic mortificatio aīam a corrupti one peccati. Dic igit̄ cū sponsa Cañ. v. Digiti mei pleni mirrha ꝓbatissima. i. castigatōe volūtaria. Et sic scūs Benedictus abbas sentiēs putredinē carnalis tēptatiōis ꝓcesse in spinas. et fuit cōseruatus. Ber'. Ulnꝰ corꝑis sanat vulnus mentis. Dicit enī Hugo. Tunc mirrha est ꝓbatissima qñ carnis

seruatur mortificatio discreta.

Sermo xxxix. Ad idem

Ecce magi ve

nerũt ab oriẽte hierl'mã dicẽtes. vbi ẽ q̃ natus ẽ rex iudeoꝝ. vidimus eĩ stellã eius in oriẽte ⁊ venim⁹ cũ muneribꝫ adorare eũ. Matt. ij. In summa ꝓbozũ duo innuunt. Primo magoꝝ sollicita inq̃sitio. ibi. Ecce magi venerũt ab oriẽte. Secdo inq̃sitois eozũ rõ. ibi. vidim⁹ enĩz stellã eĩ⁹. Dep̃mo dicit. Ecce magi venerũt ab oriẽte. Ad Uel sic. In summa ꝓbozꝫ ꝯmendant magi a tribꝫ. Prio a distãtia lõginque regiõis. ibi. Ecce magi venert ab oriente. Secdo ab audacia vere cõfessiõis. ibi. vbi est q̃ natus est rex iudeozũ. Tercio a reuerẽtia debite subiectõis. ibi. Uidim⁹ stellã eĩ⁹ et venim⁹ cũ muneribꝫ adorare eũ. Dep̃mo dicit. Ecce magi. Aug. dicit. Isti magi fuerũt p̃mitie nr̃e fidei in h̃ q̃ p̃mo ex populo gentiũ crediderũt in christũ. Sim⁹ igit eoꝝ sequaces eisdẽ ofozmes in hiis tribꝫ in q̃bus ꝯmendant. Primo a distantia lõginque regionis pficiscunt difficulter. cũ dicit. ab oriẽte venerũt. Slo. a finibꝫ persarum: medoꝝ ⁊ chaldeoꝝ. vbi ẽ saba fluui⁹. a q̃ regio illa denominat. iuxta quã et arabia ẽ vbi isti fuert reges. Et h̃ est qđ dicit in p̃s. lxxi. Reges arabũ ⁊ saba dona adducẽt. B Ecce eoꝝ diligẽtia. nõ tardabat eos itiner' lõginq̃tas. nec tp̃is diuturnitas. nõ opis aspitas. nob̃ in exemplũ q̃ nulla difficultas laboris debet nos retrahere ab opatõe boni opis. quia scribit Rom. viij. Non sunt ꝯdigne passiones hui⁹ tp̃is ad futurã gl'iam. s. ꝓmerendã. qz labor est cũ fine: gl'ia vero sine fine. Jo Isid. Null⁹ labor dur⁹. nullũ tp̃s longũ q̃ gl'ia eternitatis acq̃uk. Nam sicut se habz p̃ct⁹ ad lineã. sicut vnitas ad numer. ⁊ sicut centruz ad circũferẽtiam sic nr̃ ois labor respectu q̃etis eterne. Idcirco scribit Eccl'i. vl. Modicum laborauī et inueni mihi req̃em multaz. Un Bern. Labor me⁹ vir est vni⁹ hore. ⁊ si ampli⁹ nõ sentio. s. p̃ nimio amore mercedis Christ. Si attẽderes req̃em celi nõ turbaret̃ ris p̃ labore mũdi. scribit Sap. iij. In paucis vexati in multis bñ disponent. C Secũdo cõmendant ab audacia ꝑe cõfessionis dicẽtes. vbi ẽ q̃ nat⁹ ẽ rex iudeoꝝ. Lõfitẽt audacter eũ regem iudeoꝝ. Ecce de isto regali titulo q̃ xp̃s dr rex iudeozũ. quẽ pilat⁹ scripsit p causã mortis in cruce. Iste titul⁹ xp̃o moriẽte deleri nõ potuit. sed i natiuitate ⁊ morte a gentibꝫ approbatus fuit. s. a magis ⁊ pilato. Istũ titulũ negauerũt iudei Joh̃. xix. Nõ h̃em⁹ regẽ nisi cesarẽ. Istũ titulũ publicare p̃hibuert Joh. xix. Noli scribere rex iudeozũ. sed qz ipe dixit. rex sũ iudeoꝝ. Huic titulo insultauerũt. si rex israel es descẽde de cruce. Mat. xxvij. Sic adimpletũ ẽ in eis qđ dixit dñs ad Samuelẽ. i. Reg. viij. Abiecerunt me ne regẽ me habeãt. Ideo cũ p̃i⁹ fuerit popul⁹ eĩ⁹ ⁊ erãt oues pascue eĩ⁹ nũc negãtes eum vagant absq̃ dño. vt dicit Dañ. xv. Non erit pplus ei⁹ q̃ negaturus est eũ. Sed isti reges audacter ofitent eũ dicẽtes. vbi ẽ q̃ natus est rex iudeoꝝ. Lozã rege terreno cõfitebantur eternũ. nobis in exemplũ q̃ a cõfessione vitatis nõ debet retrahere nos tirãnitas timoris. quia scribit Ro. x. Corde creditur ad iusticiã. ore aut̃ cõfessio fit ad salutem. Chris. Sciebãt bñ q̃ in hierl'm regnaret herodes. intelligebãt etiã iusticiã legis q̃ q̃cũq̃ rege viuẽte alteꝝ nũciaret quasi inimicus puniret̃ i sanguie. Hz sic ꝯsiderabãt regem futurũ q̃ nõ timebãt p̃sentẽ. Sic dz facere q̃libꝫ fidel' ad ea marie q̃ sunt fidei. Un Act. xviij. dixit dñs nocte p̃ visionẽ Paulo Noli timere sed loq̃re. ne timeas. Ad h̃ aũt animat nos xp̃s Mat. x. Dis q̃ ꝯfitebit me cozã hoibꝫ. ꝯfitebor ⁊ ego eũ cozã p̃re meo q̃ in celis est. Et magi ꝯfessi sunt dicẽtes intrepidi. vbi est q̃ natus est rex iudeoꝝ. L

Ista q̃stio mltipliciter p̃t intelligi ⁊ formari Prio p̃t q̃ri. vbi ẽ generaliter. p̃t rñderi illõ qđ dicit mgr. i. sentẽtiaz. Est vbiq̃ p essentiã potẽtiã ⁊ p̃sentiã. Est vbiq̃ p̃mo p essentia q̃tũ i nobis opa bona oia facit. De q̃ Isa. xxvi. Oia opa nr̃a opatus es dñe. Jo apls i. Choz. xij. Diuisiones opatõnũ sunt. idem aũt deus q̃ operat omnia in oibꝫ. Noli ergo gl'iari de opibꝫ tibi ascribẽdo. quia dic apls Phil. ij. Deus operatur in nobis velle ⁊ p̃ficere. Secũdo est vbiq̃ p potentiã. qz p potentiã suam in nobis bona opat et operata custodit. Ps. cxxvi. Nisi dñs custodierit ciuitatem ⁊c. Po aliq̃n a bono ope distrahit̃ p adũsitatẽ seuientẽ. aliq̃n p̃ pspitatẽ blãdientẽ. In vtroq̃ statu dñs custodit. ⁊c q̃ Isa. xxi. Custos q̃d labozas de nocte aduersitat̃. custos q̃d de nocte. Et ponit ibi noz. qz ẽ aduersitas p̃missa a deo ⁊ immissa a diabolo. In qualibꝫ istaz ipe custodit. ⁊ nõ est tm̃ custos in nocte adũsitatis. sed etiã in die siue

mane pſperitatis. Ideo ſubdit. Si q̄ritis q̄ rite. ſ. auxiliū a me. ꝛuertimini. ſ. a ꝓccatis. ⁊ venite ad me. ſ. inuocādū. Tercio ē vbiq̄ p p̄ſentiā. inq̄tū. ſ. oīa cog̃ſcit. ō q̄ Hebre. iij. Nō eſt vlla creatura inuiſibilis ī ꝛſpectu eius. oīa aūt nuda et apta ſunt ocl̄i eius. Jō bo etius ꝛc ꝛſol'. Magna eſt nobis indita neceſ ſitas ꝓbitatis cū oīa agam⁹ ante oc̄los iudi cis cūcta cernentis. Ecc̄li. xxiij. Oc̄li dn̄i luci diores ſole circūſpicientes oēs vias noſtras. Idcirco tu adulter vel adultera aut fur noli dicere. q̄s me videt. Prouer. xv. In oīi lo co oc̄li dn̄i cōtemplant bonos et malos. bo nos ad p̄miādū. malos ad puniendū. Se cundo p̄t queri. vbi ē ds̄ localiter. Pōt rn̄ deri q̄ in mūdo p incarnatōem aſſumptam. licz añ incarnatōem nō eſſz in loco cū eſſz ī uiſibilis. incircūſcp tibil'. p naturā tn̄ aſſum ptā hodie cepit eſſe in mūdo q̄ p⁹ videba tur eē in celo. Olim enī erat ī celo p miſericor diā purā et ꝛſolatōem verā. p̄s. xxxv'. Dn̄e i celo miſericordia tua. In mūdo aūt p penā iu ſticie. Ideq̄ ſubdit. Juſticia tua ſicut monteſ dei. iudicia tua ſicut abyſſus multa. Poſt i carnatōem aūt ē adeo miſericordia dei multi plicata in mūdo q̄ etiā ſaluat aniales bruta les ⁊ carnales. ī. pctōres malos. Pſ. xxxv. Hoies ⁊ iumēta ſaluabis dn̄e. hoies. ī. bo nos. iumēta. ī. pctōres magnos. Tercio p̄t q̄ri. vbi ē ſingulariter. Ad q̄d p̄t rn̄deri. in humana natura p vnionē. Joh. i. Verbum caro factū ē ⁊ habitabit ī nobis. i. ī terra hu mane nature. ex qua vnīōe factus eſt frater noſter. ad Heb. ij. Nō ꝛfundit nos vocare frēs ſuos dicēſ. Narrabo nomē tuū fratribꝫ meis. Et h̄ ſtat nobil' ad magnā nobilitatē: ſecuritatē et iocūditatē. Prio ad nobilitatē. q̄ nobiliores angel' facti ſumus ex eo q̄ no biſcū ⁊ nō cū eis parētelaz ꝛtraxit. Heb. ij. Nuſq̄ angelos ap̄hēdit ſed ſemen abrae. Secūdo ad magnā ſecuritatē in iudicio. q̄ videbim⁹ frem nr̄m eſſe iudicē vnūſoz. iō nō dicit. datū eſt iudiciū filio dei ſed filio ho minis. q̄ in forma hois apparebit ⁊ ſenten tiā pronūciabit. Joh. v. Poteſtatē dedit ei iudiciū facere q̄ filius hois ē. Tercio ad ma gnā iocūditatē i regno Joh. xvij. Hec ē vita eterna vt cognoſcant te ſolū verū deū ⁊ ih̄m xp̄m quem miſiſti in incarnatōnem. Berñ. Plenū erit omni gaudio videre hoiez ⁊ ho minis ꝛditorē. Quarto p̄t q̄ri. vbi ē ſpēa liter. Ad q̄d p̄t rn̄deri. in bethleē. Ad h̄ ma gi i ſua interrogatiōe ſpēal' intēdebāt ſcire ſcz locū ſpēalē in q̄ nat⁹ maneret. Et ſō iu dei interrogati dixerūt. in bethleē iude. ſic enī ſcptū ē p ꝓphām ꝛc. Ex q̄ notat cecitas ⁊ p uſitas iudeoz q̄ alīs locū demōſtrauerī vl' de nūciauerī ⁊ ipſi ad eū adorādū mīme preterī Jō Aug. Judei interrogati ō ſcpturaſ ictiſſue rūt. pati ad legēdū. ceci ad intelligēdū. duri ad credendū. Quito p̄t q̄ri. vbi eſt ſpūaliter. Ad q̄d reſponderi p̄t q̄ in iuſtis p gr̄az Joh. xvij. Si q̄s diligit me ad eū veniem⁹ ⁊ manſionē apud eū faciemus. Et dicit no tanter. veniemus in plurali. q̄z veniet p̄ no ſtrā infirmitatē roborādo. Phil'. iij. Omia poſſum in eo q̄ me ꝛfortat. ſ. ad bonū operā dum ⁊ malo reſiſtendū. ad Eph̄. vi. Confor tamini in dn̄o ⁊ in potentia virtutis ei⁹. Ue niet filius nr̄am ignorantiā illuminādo. vt cognoſcam⁹ faciez dei. Joh. i. Illumiat oēz hoiem venientē in hunc mundū. ij. Paral'. xx. Cū ignoramus q̄d agere debeamus h̄ ſo lum reſidui habem⁹ vt oc̄los nr̄os ad te di rigamus. Veniet ſpūſſctūs de quo Lu. xij. Ignē veni mittere in terraz. q̄d volo niſi vt ardeat. Sexto p̄t q̄ri vbi ē ſacramētalit'. Ad hoc reſpondet. ſub ſpecie panis et vini. ſm quē modū nobiſcū ē h̄ i hac vita ⁊ ſp erit Matth. vlti. Ecce ego vobiſcū ſum oīibꝫ diebꝫ vſq̄ ad ꝛſummatōem ſeculi. Eſt enī no biſcū in memoriā ſue paſſiōis. Lu. xxij. Hoc facite in meā cōmemoratiōem. Eſt nobiſcū ſacramētaliter in medicamentū nr̄e curatō nis. Ecc̄li. xxxviij. Altiſſimus de terra creauit medicinā. ⁊ vir p⁹dens nō abhoꝛrebit illā. Eſt nobiſcū ſacramentaliter in viaticū noſtre peregrinatōis. Et dicit viaticū. q̄z de bet dari ex hac vita migrantibꝫ vt ſecuri⁹ ⁊ fortius pergāt ne in via deficiāt. Mar. viij. Si dimiſero eos ieiunos deficient ī via. Fi guratur. iij. Reg. xix. Helyas ꝛmedit de pa ne ſubcinericio. ⁊ cōfortatus ambulauit ad montē dei oreb. Spūaliter. ſic xp̄i coꝛpus de cineribꝫ noſtre mortalitatis aſſumptū ꝛfor tat hoiem in via p̄ſentis vite q̄ouſq̄ veniet ad montem dei. ī. ad regnū celoz. Joh. vi. Qui mā ducat hūc panem viuet ī eternū. Dixi ſcdo ſubiūgit eoz inq̄ſitōis rō. cum ſubdit. Uidim⁹ ſtellā eius in oriēte. Sed di. quare xp̄s voluit natiuitatē ſuā p ſtellaz ⁊ nō p aliam creaturā manifeſtare. Rñdet p̄mo vt ſuā natiuitatē xp̄s puriſſimā demon ſtraret. ſtella enī puriſſimū coꝛpus ē. ⁊ ſic ei⁹ natiuitas pura ex parte mr̄is. Un canit ec cleſia. Sicut ſidus radiū parit virgo filiuz

Sedō Magorū

pāri forma. neq; sidus radio neq; ẏgo filio fit corrupta. Itē ex pte pris. Job. xv. Celi ñ sunt mūdi i ꝺspectu ei⁹. Rō. q; ē cādor lucis eterne et speculū sine macula. Sap̄. vij. Secundo vt incarnatōnis mysteriū insinuaret. Mā stella hz lumē a sole. et q; solē ispicere ñ sufficim⁹ ei⁹ radiuz in stellis videm⁹. Et sic veritatē i se ꝺspicere nō possum⁹. Joh. i. Deū nemo vidit vnq;. Rō. i. ad Thim. vi. Inhabitat lucē inaccessibilē. Jō induit corp⁹ terrenū vt lumen diuitatis in hūano corpe videre m⁹. vt sicut lux solis videt in sidere. z sic lux diuitatis in hūanitate. Aug. exponēs illud Joh. xiij. Ego sum via. dic. Ips i hūanitate factus ē nob via ad suā diuitatē. Jō dicit Apocal. vi. Ego sum stella splēdida et matutina. Tercio vt lingua celi testimoniū sibi phibēret. ¶ Est eni q̄druplex lingua que testimoniū phibuit de xpo. Pria diuina. Lu. iij. et Mat. xvij. Vox pris audita ē. h est filius meus dilect⁹. Scda est lingua hūana. s. pphetarū natiuitatē xpi p̄dicentiuz. vt Isa. vij. c. Ecce virgo ꝺcipiet z pariet filiū. z vocabit nomē eius Emanuel. Jere. xxxi. Nouū faciet dñs sup terram. Mulier circūdabit virū. Ideo Act. x. Huic oēs pphete testimoniū phibent. Tercia ē lingua angelorū. Lu. ij. Annuncio vobis gaudiū magnuz q̄d erit omni pplo. quia hodie natus ē saluator christ⁹ dom̄in⁹ in ciuitate dauid. Quarta celestis. De qua Aug. Quid erat illa stella nisi lingua celestis mirifica q̄ enarraret gl'iam dei. que inusitatū ẏgis partum inusitato clamore: inusitato fulgore clamaret. Juxta illd p̄s. xviij. Celi enarrāt gloriā dei. ¶ Moraliter de vita nr̄a. sic q̄t tuor lingue spuales dant testimoniū de hoie vt sit spualiter natus cū christo. Prima lingua est diuina. i. obedientia inspiratois dei. p̄s. lxxxiij. Audiā q̄d loquat in me dñs de⁹. Gregor⁹ in moral'. Locutiōem dei audire est inspiratiōē mente cōcipe. quia dic August. de triplici habitacl'o dei. Allocutio ē occulta inspiratio qua mentib suā veritatē et voluntatē inuisibiliter ostendit. Cantico. ij. Dilectus me⁹ loquit mihi. surge ppera amica mea. surge scz a peccatis. ppera. i. p bonaz voluntatē et operatōnem. Ideo p̄s. lxxxiij. Loquetur pacē in plebem suā in his qui cōuertunt ad cor. id ē. ad mentem. ¶ Secunda lingua est angelica. scz pura cōscientia que generat mentis leticiā. Seneca. Nunq; nascitur vera leticia nisi ex pura cōscientia. ij. ad Thor. i. Gloria nostra hec est testimonium cōscientie nostre. Nam sicut lingua angelica annūciauit gaudiū natiuitatis. z sic bona cōscientia. vt dicit Hugo de bono conscientie. Bona cōscientia est titul⁹ religiōis. templū salomonis. ager benedictiōis. ortus deliciarū. gaudiū angelorū. ¶ Tercia lingua est celestis. id ē bona vita z celestis cōuersatio. dicendo cū ap'lo ad Philip. iij. Cōuersatio nostra in celis est. scz celestia cogitando. Sap̄. v. Cogitatio eorū apud altissimum. Item celestia loquendo. i. Petri. iij. Si q̄s loquitur quasi sermones dei. scz loquat. Itē celestia operādo. ad Gal'. vi. Operemur bonum ad oēs. i. Petri. ij. Conuersatōez vestrā inter gentes habentes bonā. Dicit enim philosoph⁹. Qualis vnusquisq; est talia loquit: meditatur et operat. Ideo apostol⁹ ad Gal'. vi. Opus suū probet vnusq̄sq;. q; salutator Joh. x. dixit. Opera que facio testimonium perhibent de me. et sic etiā de nobis Johan. viij. Si filij abrae estis opera abrae facite. ¶ Quarta est lingua humana. Illa debet phibere de nobis testimoniū. z est bona fama. de qua. i. ad Thimo. iij. Oportet habere testimoniū bonū ab his q̄ foris sunt. id ē bonā famā. Dicit eni Aug⁹ de cōmuni vita clericorū. Cōscientia necessaria est ppter nos. bona fama ppter p̄timos. Ideo Eccli. xli. Curā habe de bono noīe. Prouer. xxij. Melius est nomen bonū q̄z diuitie multe. eo q⁹ dicit sctūs Tho. in scda sce. q. lxij. arti. ij. Inter res tales maximū bonū est bona fama. Jho Aug. z hr̄ in canō e. ij. q. i. c. nolo. Qui conscientie cōfidit z famā negligit crudel' est. Propter q̄d dicit ap'ls Ro. xij. Prouidētes bona nō tm̄ cor̄a deo sed et cor̄a omnib hominib. scz ppter bonā famā z vitare scādalum. ¶ Dixi tercio in secūda diuisiōe q⁹ ꝺmē dātur isti magi a reuerētia debite subiectōis. q; venerūt obsequiū ei impendere. scz adorare eum. Dicit Leo papa. Reges ei erāt. z tm̄ puer venerāt̄ i fascia. et diuites. z tm̄ pauperculo genuflectūt. sapiētes erāt z tm̄ infantem adorāt nōdum ẏba pferentē. Et tm̄ dixerūt. Vidimus stellā eius in oriēte. et venimus cū muneribz adorare eū. vt impleretur illud Isa. lx. Veniēt ad te q̄ retrahebāt tibi. z adorabūt vestigia pedū tuorū. Ps. lxxi. Adorabūt eū oēs reges terre: omnes gētes seruiēt ei. Idcirco nō retrahat te sublimitas honoris ab impēsione obsequij. Nā si reges adorāt q̄d hodie debet facere populus popularis. Si adoratur inuolutus fascia: nonne

adorãd⁹ ẽ sublimat⁹ in gl'ia. Si adorat vagiẽs i cunabul'. nõne adorãd⁹ ẽ nũc regnãs in celis. Si adorat angustat⁹ i diũsorio. nõne adorãd⁹ ẽ q̃ vẽtur⁹ ẽ iudicare in iudicio. Magi ḡ nato puero hũiliter genuflectere ñ verentur. nec ipos regalis dignitas retraxit. Unde ad lr̃am illõ salutare ꝺ silliũ ꝺ uauerũt ps. ij. Et nũc reges intelligite. eruditi q̃ iudicatis terrã. Seruite dño in timore. t exultate ei cũ tremore.

Sermo xl. Ad idem

Intrantes domũ inuenerũt puer cum maria matre eius. t pcidentes adorauerũt eũ. et aptis thesauris suis obtulerunt ei munera aurũ thus et mirrhã. Mat. ij. In ẏbis p̃missis duo innuunt. Prio pueri leta inuẽtio. scõo muneruz ꝑna oblatio. Primũ ibi. Et intrãtes domũ inuenerũt puerũ ẽ. Scõm ibi. t aptis thesauris suis. De primo dicit. intrantes domũ. Dicit Symon ꝺ cassia. Nullo suppellectili ornatã. nõ fuerũt sedilia tapecia puluinaria hãc domũ decorãtia. Aug. Inuenerũt puer quãtitate paruũ. fandi impotentẽ. alieni operis indigentẽ. Et nulla ab hũana infantia generositate discretũ. qz sicut stella ei⁹ diuinitatẽ ostẽdebat. ita ei⁹ verã hũanitatẽ ꝓtendebat. Cũ maria matre ei⁹ Christ⁹. Nõ diademate coronatã. aut i lecto aureo recumbentẽ. sed vir tunicã habentẽ vnã. nõ ad ornatũ corꝑis sed ad tegumentũ nuditatis. qualẽ habere poterat vxor carpentarij pegre ꝺstituta. Et forte ẏgo maria aduentũ magoꝝ prescierat. vt dũ essent ante tugurũ rspicies extra t intues magne potẽtie viros. vt aliq̃ volũt tulit puer ꝺ cunis. i. de pspio et posuit inter brachia. t collo cans in gremio vt puer decẽter iaceret. t ipsa se matrẽ pueri ostẽderet. Magi aũt viso puero lumine fidei illumiati sunt. t crediderũt illũ puer quẽ cũ tanta sollicitudie querebãt t quem stella annũciauerat. nec ab hac fide eos matris pauptas nec pueri imbecillitas retraxerat. hec Raban⁹. Sed quare ibi nõ inuenerũt Joseph sicut pastores i uenerũt. Rndetur p̃m eundẽ q̃ diuia dispositõe factũ est vt illa hora Joseph absens esset. ne pater pueri crederet a gẽtibꝫ i fide nouellis. ideo dic. Inuenerũt puer cũ maria mre eius. Nec ẽ felix illa mater sine q̃ ihesus nõ cocipitur nec nascit. Lu. ij. Impleti sunt dies marie vt pareret. t pperit filiũ suũ ꝓmogenitũ. Nec mirũ. qz ipa est flos puritatis. Isa. xi. Egrediet ẏga de radice yesse. et flos ei⁹ de radice ascẽdet. Nec est bñdicta mr̃ sine qua ihesus nõ inuenit. Lu. ij. Sicut hic inuenerũt infantẽ cũ maria matre ei⁹. Nec mir. qz ipa est veritas t via. Eccl. xxiij. Transite ad me oes q̃ ꝺcupiscitis me. t a generatiõibꝫ meis adimplemini. Ipa ẽ mr̃ sine qua ihesus nõ crucifigit. Joh. xix. Stabat iuxta crucez ihu mater ei⁹. Nec mirũ. quia ipa est mater pietatis. Ideo crucifixa erat in aia. Luc. ij. Et tuam ipi⁹ animã pertrãsibit gladi⁹ doloris. Fuit ergo socia passiõis filij. qz vera mater t tota mater. Nec est mater sine q̃ ihesus ad nuptias nõ vocat. Joh. ij. Nuptie facte sunt in chana galilee. Nec mirũ. qz ipa ẽ thalamus pudicicie. ps. xviij. Ipe tanq̃z sponsus pcedens de thalamo suo. Ipa est mater sine qua spũsctũs nõ datur. Actuũ. i. Erãt omnes perseuerãtes in orõe cũ mulieribꝫ et maria matre ihesu. Nec mirũ. quia ipa est aq̃ ductus gre. Eccli. xxiij. Sicut aqueduct⁹ exiui de paradiso. p ipam enĩ gra dat et gra impetrat. Ideo canit eccl'ia. Maria mater gre mr̃ misericordie. t Lu. i. Inuẽisti enĩ graz apd dñm. Nos pdidimus. ipa inuenit. Eccl. xxiij. In me oĩs gra vie et ẏritatis. Bern. Si q̃d in nobis est gratie ex eã nouim⁹ redũdare. ideo gra spũssancti sine ea nõ dat. Ideo sancti magi inuenerũt puer cum maria matre eius. ¶ Nota sancti magi quatuor modis se habuerũt. Primo inuenerũt. secundo adorauerũt. tercio honorauerũt. qrto honoratũ custodierũt. Prio ḡ ipm qrentes inuenerũt. Ratio p̃ma. qz ipm q̃sierunt eo studio. scõo eo mõ. tercio eo ordie. quarto eo fine. Primo quesierũt eo studio q̃ debuerunt. Nam studiũ eorũ fuit triplex. Prio i pscrutãdo. qz diligẽter scripturã pphete balaam perscrutati fuerũt. et ibi inuenerũt q̃ i ortu christi stella oriri debebat. Nume. xxiij. Orietꝫ stella ex iacob t ꝺsurget virga de isrl. Spũaliter. et sic nos si volumus cum inuenire oportet nos hr̃e studiũ ad sacrã scpturã. Joh. v. Scrutamini scpturas in quibus putatis habere vitã eternã. ille testimoniũ phibent de me. Dicit nanq̃z Dyoni. i li. celestꝫ hierarchie. Impossibile ẽ nob lucere diuinũ radiũ nisi sub velamie scpturaz Jõ Grego. sup Ezech. Omnes q̃ vitã vite desiderãt verba vite audire debent. i. scripturam sacram. Ratio sancti Tho. pte. i. q. i. ar. ix. Maior

4or mod. & scti magi habuerũt

primo quesierũt eo studio q̃ debuerunt

ordine quesierũt eo studio q̃ debuerunt

De Epiphania

cognitio nō habēt de deo in hac vita nisi i sa
cra scriptura. Ad hāc adhibuerūt studium.
& sic eū inuenerūt. Scōm studiū i vigilādo.
qz sup mōtē victorialē ascēderūt. ascēdentes
sollicite ibidē vigilabāt. Et sic nos. qz scribi
tur Prouer. viij. Qui mane vigilauerit ad
me inueniēt me. Tertiū studiū habuerunt i
orādo. qz in dicto mōte p ipi⁹ stelle appari/
tōe orabāt. & iō meruerūt exaudiri. Et sic no
bis nō sufficit vigilia si nō assit orō deuota
i. Pe. iiij. Estote prudētes & vigilate i orōni
bus. qz scribit Mar. xi. Amē dico vob quic
qd orātes petieritis credite & accipietis & eue
niēt vobis. Ideo apl's. i. Thes. xvi. Fratres
vigilate et state in fide. Et sic ipi. Secun
do q̄sierūt eo mō q̄ debuerūt. qz q̄sierūt eum
fortiter sapiēter & dulciter. Primo q̄sierunt
eū fortiter. vt nec labore itineris. nec tribula
tiōe regis. nec amissiōe sideris aliquatenus
frāgerent. sed virilem animū habētes. Et sic
nos viriles esse debem⁹ iuxta illd p̄s xxx. Vi
riliter agite et confortet cor vestr̄. ad Eph.
vi. Cōfortamī in dño & i potētia vtutis ei⁹.
Et sic ipi nō timētes tirānū herodē Mat. ij
Nolite timere eos q̄ occidūt corp⁹. Chriso.
Adhuc eū nō viderūt & iā parati p eo mori
erāt. Secdo q̄sierūt eū sapiēter. vt nec hero/
dis astutia deciperentur. Tercio dulciter. vt
nec herodis p̄missiōibz allicerent. Q q̄z pau
ci sunt q̄ q̄runt deū fortiter. vt nō frangātur
a mūdi aduersitatibz. sed in tribulatōe et p/
secutōne ꝓpter verbum aliq̄n scandalizant.
Pauciores vero sunt q̄ q̄runt sapiēter vt nō
decipiātur a diaboli calliditate. De q̄ apl'us
ij. ad Thor. xi. Timeo ne sicut serpens
seduxit euā astutia sua. ita corrūpant sensus
vestri. Paucissimi sunt q̄ q̄runt dulciter vt
nō illiciāt a carnis voluptate. Jaco. i. Unus
q̄sq̄z temptat a concupiscētia sua abstract⁹ & il
lectus. Tercio q̄sierūt eo ordine q̄ debue/
runt. Primo q̄sierunt p partē sensualē. s. per
stellā. deinde p ptē rōnalem. i. ppham. tercio
per ptē intellectualē. In q̄ instruimur si domi
nū querere volum⁹ incipiam⁹ ab infimo sta/
tu humilitatis. Luce. xviij. Recūbe in nouis/
simo loco. Deinde pergam⁹ ad mediū vtu/
tis. Ps. lxxxiij. Ibunt de vtute in virtutem.
Ultimo puenīamus ad summū contēplatōis.
vt possimus dicere cū ppheta. Sup excelsa
statuēs me. Ps. xvij. vsq̄z implebit illud apl'i
ij. Thor. iij. Reuelata facie gl'iam dñi specu
lātes. in eandē imaginē trāsformamur d̄ cla
ritate in claritatē. Iste triplex gradus tangi

tur Gene. xxvi. Ibat ysaac ꝓficiēs. s. p viaz
humilitatis atq̄z succrescēs. s. per viā vtutis
donec magnus vehemēter effectus est. s. per
viā summe cōtemplatōis. Quarto que
sierūt cū eo fine quo debuerūt. s. vt ipm hono
rarent. adorarēt & votarēt. honorarēt i corpo
ris ꝓstratōe. adorarent cū mentis deuotiōe.
votarent cū munez largitōe. Nam
ome qd̄ habuerūt sibi obtulerūt. Prio cor/
pus cū dicit. pcidentes. Ecce hūilitas i no
bilibz regibz et diuitibz. qd̄ est raz q̄ nobi/
les & diuites sunt humiles. sed magis pau/
peres et populares. Unde hoc oritur. Respō
det Henric⁹ de hassia. p̄mo ex supbia. Aug.
Uermis diuitiaz supbia. difficile est & raz
q̄ nō sit superbus q̄ diues ē. Secūda causa
est ne maculent vestes pciosas. pl⁹ honorant
vestes q̄z deū. nō cogitātes q̄ deus pater nō
pepercit filio suo sed p nobis omnibz tradi/
dit illū. Et implebit in eis illud Isa. iij. In
illa die auferet dñs ornamentū. & p ornatu
erit ignominia. Tercia causa ne nimis fati/
garent corpa delicate nutrita. nō attendētes
qd̄ dixit dñs Isa. l. Corpus meū dedi pcuti
entibz. & genas meas vellentibz. faciē meā nō
auerti ab increpātibz et despuētibz in me. Et
q̄ cecidit in faciē suā orādo. Lu. xxij. et q̄ in
clinato capite tradidit spiritū. Lu. xxiij. Jō
docet apl's ad Roma. xij. Obsecro vos vt ex
hibeatis corpa vra hostiā viuentē deo placē
tem. Sed heu aliqui ita se ligauerūt q̄ nec
genua corā sacramento flectere possunt. ve/
niet aliq̄n q̄ tales oportet flectere genu corā
spiculatore. Et finaliter dicet eis illd Mat
thei. xxij. Ligate manibz & pedibz p̄icite i te
nebras exteriores. Ideo apl'us ad Phil. ij.
In nomine dñi iesu oē genu flectatur. Se
cundo obtulerūt animā cū dicit. adorauerūt.
& sic nos. Joh̄. iiij. Veri adoratores ado/
rabunt p̄rem in spiritu et veritate. i. Thor.
xiij. Orabo spiritu orabo et mēte. psallā spi
ritu psallā et mente. Tercio obtulerūt res
temporales. cū dicit. aptis thesauris suis. et
sic nos. Prouerbior. iij. Honora dñm de tua
substātia. Et dixi secūdo inuentū ado
rauerūt. cum dicitur. et pcidentes adorauē
runt eum. scz adoratōne latrie. Est autē la
tria cultus soli deo debitus. De quo Deuter.
vi. Dominū deū tuū adorabis et illi soli ser
uies. In quibus verbis exprimit trinitas
personaz. dominū. s. p̄rem. deum. s. filiū. tuuz
scz spiritū sanctum. Nota adoratio est tri
plex. Una est q̄ debet soli creatori. Et dicitur

Sermo CXL

grece latria. Sed̄a q̄ dr̄r̄ creature. t dr̄ dulia. q̄ tñ ē duplex. Unū q̄dā est dulia simplex q̄ adorāt hoies. Alia ypdulia. i. supior dulia. qua adorat caro xp̄i et crux ei⁹. carnē xp̄i adoramus pfitēdo q̄ ipa est causa materialis nostre redemptōnis. Nam p ipam redemit nos xp̄s exponēdo eā passioi. Unde Ephe. ij. Soluens inimicicias in carne sua. Itē p fitendo q̄ ipa sit viuificatrix aiax nostrarū. Joh. vi. Nisi māducaueritis carnē filij hoīs nō habebitis vitā in vobis. qm̄ ipa offert et auget gl'iam si digne recipiat in sacramento altaris. Joh. vi. Panis quē ego dabo caro mea ē p mūdi vita. q̄ māducat hūc panē viuet in eternū. ¶ Attamē notādū. dicit ei Aug. de ciui. dei. lib. x. c. i. q̄ caro xp̄i dupliciter ꝯsiderat. Uno mō p se. alio mō p accidens. Per se ꝯsiderata capit ꝓpte materialitatē hūanitatis q̄ pars distinguit ꝯ aiam. Et sic nō ē adorāda adoratōe latrie cum sit creatura nulla habēs relatōem ad diuinum suppositum ꝓm se ꝯsiderata sz adoratōne yp dulie. Alio mō ꝯsiderat p accidēs. vicz put est hypostasis diuine nature. nō vt carnē nudam ꝯsiderātes. sed vt vnitā deitati i vnita te hypostasis dei ꝑbi duabꝫ naturis reducit. Item hypostasis dr̄ quasi substans vl' subsistens. t ponit p materia ꝓma. Et greci hypostasim vocāt psonā. vt q̄ sunt tres hypostases in diuinis. i. tres psone. hec catholicō. Et ꝓm btm̄ Tho. parte. iij. q. xxv. ar. ij. Adorare carnem xp̄i nihil aliud ē q̄ adorare ꝑbū incarnatū. t sic adorat adoratōe latrie. Et hō ē q̄d dicit Aug. sup Joh. tractās illd Johā. xiij. Nō turbet cor vr̄m. dicēs. Ego dñicam carnem imo pfectā xp̄i hūanitatē ī adoro q̄ a diuinitate suscepta t hūanitati vnita ē. Et sic adoratōe latrie adorat ver⁹ de⁹ t ver⁹ hō. Sed btā ꝑgo adorat adoratōne ypdulie. nō latrie. Damas. li. iij. Quia honor q̄ ē ad btām ꝑginē reducit ad deū q̄ ex ipa incarnatus ē. Sili' crucē xp̄i adoram⁹ in q̄ xp̄s pependit adoratōne yperdulie. licz nō habz formā seu figurā crucis. sz eo q̄ sit instrumētum nr̄e redemptōis in qua redēptor nr̄ opat⁹ est nr̄am salutē. Alias ꝑo cruces adoram⁹ rōne figure. in eo q̄ significat xp̄m crucifixū i tali forma. nō enī adoram⁹ formā. vt dicit Damasce. li. iij. c. iij. sed typū crucis. vñ si typ⁹ solui nō est adoratio fīēda. ¶ Sanctus Tho. ꝑo pte. iij. q. xxv. ar. ij. dicē q̄ crux xp̄i in qua xp̄s crucifix⁹ ē dupliciter ē a nobis venerāda. Uno mō put nob̄ repsentat figurā xp̄i extēsam i ea. Alio mō ex ꝓtactu ad mēbra xp̄i t ex h̄ q̄ sanguis ei⁹ pfusa. vtroq̄ mō adorat adoratōe latrie. Et ꝓpt̄ h̄ crucē allo q̄mur t ꝛpcamur. Tuā crucē adoram⁹ dñe. Hic ꝑo loq̄mur de effigie crucis xp̄i. put est i alia materia. puta lapidis vl' ligni. auri vel argenti. sic venerāt crucē vt imaginē xp̄i. Et dicit ibidē sctūs Tho. ar. iij. q̄ ois imago ē venerāda sicē illd cui⁹ ē imago. Ad̄ ḡ xp̄s adoret adoratōe latrie. ꝯsequens ē q̄ ei⁹ imago sit adorāda adoratiōe latrie. imagines ꝑo. sctōrū adoram⁹ nō in ordie ad se sz in ordie ad signatū. s. ad sctōs. ¶ Sz dic. imagines fieri phibitū ē Exod. xx. Nō facies tibi sculptile. neq̄ oēm similitudinē q̄ est i celo ꝛsup. et q̄ in terra ꝛorsum. neq̄ eoꝝ q̄ sunt in aquis sub terra. Nō adorabis eas neq̄ coles. Respondet Damas. i. iij. Prohibitus ē facere similitudines vl' imagines ad adorādū. p dīs. qz tunc ppl's iudaic⁹ ꝓnus fuit ad idolatriam ꝓpter exēpla gētiū cū q̄bꝫ habitabāt. Et qz nōdū ꝛsumpserat hūanā naturā assumpsit. iō figuri nō potuit. qz erat incircūscriptibil' et ifigurabilis. sed mō p misericordie sue viscera factus est hō passus t crucifixus. q̄ ꝑt figurari. Idō dicē Bonauen. Imaginū introductio i eccl'ia nō fuit absq̄ rōnabili cā. Primo ꝓpt̄ simplicium ruditatē t informatōem. Sūt enim simplices q̄ scr̄a turā nō pnt intelligere. iō in hmōi picturis tāq̄ in scripturis legūt gesta xp̄i t sctōrū. Unde Gre. t hr̄ de ꝯse. di. iij. platum. Qd̄ legentibꝫ scr̄a h̄ idiotis cernē tibꝫ pstat pictura. Secdo ꝓpter ꝛuotōis excitatōem. pl⁹ enī mouēt exempla q̄ ꝑba. t ea q̄ vidēmus q̄ q̄ audim⁹. Ut q̄ moueremur ad ꝛuotōem et ꝓpassiōem eccl'ia tenet et p mittit imagines. Tercio ꝓpter mēorie labilitatem. qz ea q̄ audiūtur faciliꝰ obliuiōi tradunt q̄ ea q̄ vidēt. Unū de ꝯse. di. iij. venerabiles. Uenerabiles imagines xp̄iani nō deos appellāt. nec fuit eis vt dīs. neq̄ spem salutis ponunt in eis. neq̄ ab eis spectāt futura iudiciū. sed ad memoriā t recordatōem ꝑ mitiuoꝝ venerāt eas. ¶ Idē Gre. de ꝯse. di. iij. platū. dicit. Aliud est adorare picturā. Glo. tāq̄ sit aliquod diuinū hoc ꝓhibēt. Aliud ꝑo est p picture hist̄oriā q̄d sit honorandū addiscere. q. d. ꝓpter hoc imagines sūt institute. Unū ꝑsus. Effigiem xp̄i dū transis semp adora. Non tñ effigiē sed qd̄ ꝛsignat honora. Beati vero magi christū adoratōe latrie adorauerunt. Dicit enim Aug⁹ in enchiridion. Adoratio latrie est triplex scilicet

cordis opis et oris. Pria cordis fm Aug. ꝓsistit in trib⁹. s. i. xi agnitõe. dilectõe. t xbi ta subiectõe. Et h̄ mõ eũ magi corde adora/ uerũt. Prio qz eũ vez dm̃ et hoiem vaciter cognouerũt. Scdo dulciter amauerũt. p cu/ ius amore regna sua dimiserũt. Tercio hũi/ liter se ꝓiecerũt. Scda adoratio oris illa ẽ ꝓtestatio diuĩe maiestatis. Et habz fieri tri pliciter. s. orãdo. laudãdo. et grãs agẽdo. oi/ bus his modis adorauerũt ore. Tercia ado ratio est opis. illa etiã cõsistit in trib⁹. Prio in genuflexiõe. Isa. xlv. Mihi curuabit oẽ genu. t sic ipi. quia ꝑcidentes adorauerunt. Secũdo in rez oblatiõe. Deute. xxvi. Cuz intraueris terrã quã dñs dꝰ dat⁹ ẽ tibi possidendã tolles de cunctis frugib⁹ terre. et offeres dño deo tuo. Et sic ipi obtulerũt ei mu nera. Tercio in sacrificij ĩmolatõe. t sic ipi i/ censum qđ deo in sacrificiũ ponit sibi redderẽt. Quarto adoratũ honorauerũt. s. p munera que sibi obtulerũt. Ꝑ Nota q̃ q̃dru/ plex munus sibi obtulerũt. Primo mun⁹ a corde. qz eũ dilexerũt t in eũ crediderẽt. Se cundo munus ab ore. quia ipm verũ deuz et hominẽ confessi sunt. Tercio munus a manu qz sibi auz thus t mirrhã obtulerũt. Quarto mun⁹ ab obsequio. qz se ante eũ corpe ꝓstrauerũt. Istud quadruplex mun⁹ nos sibi exhibe re in honorẽ debem⁹. Prio munus a corde. t est dilectio Mat. xxij. Dilige dñm dm̃ tuum ex toto corde tuo. Secũdo munus ab ore. t est laudatio. psal. xlix. Sacrificiũ laudis ho norificabit me. Tercio munus a manu ẽ bo na operatio. Eccles. ix. Quodcũq̃ pt man⁹ tua opari instanter fac. qz nec opus nec rõ ẽ apud inferos. Idco ad Gal'. vi. Dũ tẽpus habemus operemur bonũ. Eccli. iiij. Noli esse remissus in opib⁹ tuis. Apoca. xiij. Opera enĩ illoꝝ sequunt illos. Quarto mun⁹ ab obsequio. qđ est exhibitio seruitutis ꝓsonal'. scz q̃n q̃s se totũ in obsequiũ deo mancipat. Un Eccli. xlvi. dicit caleph. Semen illi⁹ ob tinuit hereditatẽ. t viderũt omnes filij isrl' q̃ bonũ est obsequi sancto deo. Quinto hono/ ratũ custodierũt in h̄ q̃ ad herodẽ nõ redie/ runt. nec de pueri inuentõe sibi nũcios trans/ miserũt. nec per eius cõfinia trãsire voluerũt. sed per aliã viã redierũt. Sed heu mlti sũt q̃ postq̃ christũ inuenũt ipm nõ custodiunt. q̃dam enim cor ad peccatũ et ad herodẽ. i. diabolũ redeunt. Tales cũ diabolo pactuz faciũt. Isa. xxviij. Percussim⁹ fed⁹ cũ morte t cũ inferno pactũ fecim⁹. flagellũ inundãs cũ pertrãsierit nõ veniet sup̃ nos. Sz tales occidũt puez natũ. Hebr. vi. Rursum cruci figentes filiũ dei. Tales q̃ ad peccatũ redeũt sunt sicut ille q̃ vadit ad carcerẽ inimici. vel ad viã vbi erit spoliatus. q̃ sunt brutis insi/ pientiores que ad laqos nõ redeũt q̃s semel euaserunt. Eccles. i. Stultoꝝ infinit⁹ ẽ nu/ merus. Alij vero nuncios herodi. i. diabolo trãsmittũt. Hi sunt q̃b⁹ t si peccandi deest fa cultas. nõ tamẽ deest voluntas mala. Tales ꝙ prauis desideriis t voluntatib⁹ agitant. mala ꝙ desideria et praue volũtates sunt q̃ dam nunciꝰ diabolo missi. quia dicit Aug. i lib⁹. retractationũ. Ex voluntate nascit peccatum. Osee. x. Confundet isrl' in volũtate sua Nam sicut volũtas bona est initiũ oĩs boni. sic ecõuerso volũtas mala ẽ initiũ oĩs mali t odemnatõis. Idco Bre. Sicut ei peccãdo p superbiam t inobedictiã a regione nra. i. pa radiso celesti recessimus. sic penitẽdo p hũi/ litatem et obedientiã redire debem⁹ p aliam viam. s. penitentie.

Sermo xli. Ad idem

Obtulerunt ei munera aurũ thus et mirrham. Mat. ij. In summa ꝙbor duo tangunt. Primo magoꝝ pia oblatio. ibi. ob tulerũt ei munera. Secdo muner⁹ denotatõ. ibi. aurũ. thus t murrhã. De primo dicit. ob tulerunt ei munera. Q Sed diceres. quare obtulerũt ei munera. Respondet ꝓmo ppter ꝛsuetudinẽ arabũ. qui cũ quẽpiã ado rant munera offerũt. Secdo vt ostẽderẽt deũ esse deũ. qui dixit Exod. xxiij. Nõ apparebis in ꝛspectu meo vacuus. Idco q̃n apparemus coram dño. vt audiẽdo missam. debemus ali/ q̃d deo offerre. vt habeat in canõe. de ꝛse. di. i. ois. Omnis christian⁹ studeat ad missaz solẽnia aliq̃d deo offerre. s. spũale vel temporale mu/ nus. quia oblatio est duplex. s. spũalis t tem poralis. vt habetur de conse. di. ij. tribus. in fine. Sed hoc est contra aliquos qui nec tẽ porale nec spirituale offerunt in missa. t so/ lum p̃sentiam exhibent. t infra missam inu tilia loquunt. R Idcirco sciendũ vt oblatiões sint deo acceptabiles requiruntur plura. Primo vt psona offerens deo placeat. quia oblatio placere nõ potest nisi prius hõ placeat dõ. Unde Prouer. xv. Victime im/ piorũ abominabiles sunt dño. vota iustorũ placabilia. Figuratur Genes. iiij. Respxit

dñs ad abel ⁊ ad munera ei⁹. Dicit notāter ad abel ꝓus. ⁊ nō de munera. Greg. Nō placuit abel ex munere sed mun⁹ ex abel. qa ipe erat acceptus deo p iustā vitā et innocentiā cordis sui. et ꝓpterea accepta fuerūt eius munera. Ideo Eccl. xxxiij. Dona iniq̄ nō ꝓbat altissimus. vt patet de cayn Gen. iiij. cuius munera nō acceptauit de⁹. qz ipm ꝓpter iniq̄tatē sua ꝓbauit. Propter qđ dic hiero. ⁊ hr̄ i can. xxiij. q. i. odit. Nō sacrificiorum magnitudinē sz offerētiū mentra respicit de⁹ Sc Ideo multor pcōr oblatōes phibet accipe eccl̄ia. Prio notor dissidentiū fratr. Mat. v. Si offers mun⁹ tuū ad altare. et ibi recordat⁹ fueris tē relinq̄ ibi mun⁹ tuū. Scdo oppamentiū pauper. di. xc. oblationes. ⁊ d raptorib. sup eo. Tercō vsurariorr. de vsu. q̄ in omnib. Quarto eor q̄ sunt i crimine notorio ⁊ horrēdo. vt meretricū. xvij. q. iij. mīor. vbi q̄dem phibent oblatōes eor q̄ hoīes rapiūt ab eccl̄ia. Quinto sacrilegorū. xij. q. ij. de viro. Sexto excōmunicator et eorum q̄ sponte ⁊ sine necessitate rebaptizati sunt ab hereticis. Hor oblatōes duob⁹ anis nō sunt recipiēde eriā si ꝛe pniteant. de cō. di. iiij. omnis. Secūdo debet fieri d re bona. Eccl̄i. xxxv. Noli offerre mūera ꝓua. ñ enī dñs suscipiet illa. Ideo Malach. i. Si offeratis cecū ad immolādū nōne malū ē. si offeratis claudū ⁊ lāguidū nōne malū ē. offer illud duci tuo terreno si placuerit illi. i. non. Propter qđ subdit in fine capituli. Maledictus dolosus q̄ habet in grege suo masculum ⁊ immolat debile dño. Propter qđ scribit in canone. xlix. di. sacerdotes. in fine. Indignū est dare domino qđ dedignatur homo. Tercio debet fieri de substātia ꝓpa. Proter. iij. Honora dñm de tua substātia. nō de aliena ⁊ furto. Isa. lxi. Ego dñs diligēs iudiciū. ⁊ odio habens rapinā in holocaustum. Malach. i. Intulistis de rapina munus. nūq̄d suscipiā illud de manu vra. quasi di. non. Unde et Hiero. Sunt q̄dā q̄ in h̄ estimant se placere deo eo ꝙ de rapina edificāt ecclias. ⁊ larga testamenta faciūt et deo offerūt. pauperes: viduas et orphanos exp̄mentes. sed magis deū puocant ad irā et remuneratōem vindicte. Et exclamat dicēs. O omnipotēs deus si aliū munera acciperes tūc iniqu⁹ esses cū ipis. qđ absit. Tales enī volūt particē pem facere deū eorū iniq̄tatis et oppressionis pauperū. Propter qđ scribit in canone. xiij. q. v. Immolās ex iniq̄ maculata ē oblatio. Ideo Malach. iij. Erūt dño offerētes i iustitia ⁊ placebit dño. nō de rapina. Eccl. xxx iiij. Qui offert de rapina pauper quasi qui victimat filiū i cōspectu pris sui. Ideo oblatio deo accepta debet fieri de iuste acq̄sitis. qz habet in canone. i. q. i. nō est. Quicq̄d in sacrificio dei ex male acq̄sito offertur nō placz dō sed ipius iracūdiā irritat. Quarto oblatio debet ee deuota. Ps. lxv. Holocausta medullata offerā tibi. Per medullā q̄ in medio ossium ē intima vis deuotōis accipit. ac si dicere. Licz modicū sit qđ foris offero. tñ hoc modicū intima deuotōe offero. Cassianus i lib. collatōnū patr. in collatōe Johis abbatis. Meli⁹ est deuotū in minoribus q̄z indeuotum i maioribus operib⁹ inueniri. Legit enim iij. Reg. viij. de magna oblatōe quā fecit rex Salomon. ⁊ ois multitudo filiorr. isr̄l̄ īmolabāt oues et boues absq̄z estimatōe ⁊ numero. que licz essent multa ⁊ magna. magis tñ reddebat ea accepta offerentiū deuotio. Nā subiungit ibi. vtrūq̄z genu Salomō i terrā defixerat. ⁊ manus expādebat in celū. in quo cordis deuotio denotatur. Hilā ⁊ dauid. i. Paral. xxix. letus fecit oblatōes dicēs. Quis ego ⁊ quis popul⁹ meus vt possim⁹ tibi vniuersa hec offerre. Tua enim hec sunt omnia. ⁊ q̄ de manu tua accepim⁹ dedim⁹ tibi. In simplicitate cordis mei letus tibi obtuli vniūsa hec. Et subdit de populo dicēs. Populus tuū q̄ hic reptus est vidi cū ingēti gaudio tibi offerre donaria. Et subiūgit. Dñe de⁹ custodi hanc voluntatē cordis eor. ⁊ semp in veneratōe tui mēs ista pmaneat. Ulñ aplus ij. Chor. ix. Unusq̄sq̄z put destinauit i corde suo: ñ ex tristicia aut ex necessitate. Hilarē enī datorē diligit deus. Non delectat in aliq̄ oblatōne facta sine deuotōne. ꝓpter qđ in veteri lege multa sacrificia iussa sunt aspgi oleo in signū ꝙ sine deuotōnis aspersiōe nō sunt deo grata. Quia dicit Greg. Cor et ñ substantiā pensat deus. nec perpendit quantū in eius sacrificio. sed ex quanto. s. ex cordis deuotione. Ric Richard de mystico somno. Deuotio est feruida mentis in deum dilectio ⁊ animi dulcedo. Bern. Sicut mel licera. sic deuotō in anima. quia mel indulcorat ⁊ sapidum facit. et sic deuotio. Et sic fuit oblatio trium regū. Primo fuit deuota quia procidentes adorauerūt. Scdo fuit de re bona. quia aptis thesaurr. quod dicit a thesis qđ est positio. et aurū. et est locus vbi ꝓseruant pciosa quecūq̄z. et maxime aurū. Tercio fuit

re ppria. et notat cum dicit suis: nō aliēis
Quarto fuit deo placida rōe ipōr. quia fue-
runt in charitate feruidi. Et ipa bona i chari
tate facta sunt deo accepta. Aug. Habe chari
tatem t fac q̄d vis t placebis deo. ¶ Dixi
secūdo tangit munerū eor denotatio seu spe
cificatio. ibi aurū thus t mirrhā. ¶ U
Sed diceres. quare hec tria obtulerūt t nō
alia mūera. Rō assignat lralis ꝑm glo. q̄ ara
bes in sua regione abūdāt his. s. auro. thure
t mirrha t diūsis generibꝫ aromatū. t ipi ta
lia ꝺ sueuerūt offerre. Sz melꝰ dicit ꝑm eā-
dem glo. q̄ ex inspiratōe diuia hꝫ factū ē pro
pter mysticā significatōem. quā et si tūc ma
gi nō intelligebāt. tn vt dicit Chrisꝰ. gratia
dei hec oia facere hortabat. ¶ ¶ Mora-
liter. p hos tres reges significāt oēs electi
fideles. q̄ sunt in triplici statu. s. incipientiū.
ꝓficientiū et ꝑfectoꝝ. Dicit enī Gre. xxiij.
moral. Electi dei sacre scripture testimonio re
ges vocant. q̄ cūctis motibꝫ t carnis tēpta
tōibꝫ mūdi et diaboli nō ꝺsentiūt nec succū
būt. sz bn̄ posse nouerūt. Un̄ reges ꝑm Jsiō.
rectum. bono. a recte regēdo vocati sunt. iō re
cte faciēdo ten et recte nomen regis. peccan-
do vero amittit. Un̄ subdit ibidē. Rex nō
q̄z eris si te nō rexeris. Dicit enī phs. i. polit.
Mens rōnal regali dominio regnat t regit
appetitū sens. tuū. ne insurgat inordinatꝰ mo
tus in regno ale cōtra diuinū honorē. Et si
insurgere ceperit statum p rōem quasi p rega
lem manū debet cohiberi et cōpesci. Prouer.
xx. Rex q̄ sedet in solio iudicij dissipat omne
malū intuitu suo. Et sic omnes debem⁹ esse
reges. Poeta. Si ratio te rexerit rex es. si cor
pus seruus. Ambro. Rex est q̄ corpus ppri
um subegit. nec eī passiōibꝫ aiam suā turba
ri ꝑmiserit. Et q̄d tales debent offerre regi ce
lesti. Sūt enī vt dictū est in triplici dīntia.
A Primi incipientes. illi debēt offerre mir-
rhā ꝺtritōis. ps. l. Sacrificiū deo spūs ꝺtri
bulatus. Naz sicut mirrha habet amaritu
dinē in gustu. t sic vera cōtritio habz ama-
ritudinē cordis. Treno. ij. Uelut mare cōtri
tio tua. dicēdo cū Ezechia rege Jsa. xxxviij
Recogitabo tibi oēs annos meos i amaritu
dine aie mee. Itē mirrha expellit ōmes mor
dentes t causat q̄etē. t sic ꝺa ꝺtritio expellit
culpā remordentē. Hiero. Nulla culpa de-
lebit nisi ꝺtritōe deleat. Et facit q̄etē in ꝺscie
tia. Hugo. Peccatoꝝ sal⁹ tūc incipit cū p pec
catis ꝺacriter ingemiscūt. Itē mirrha serpē-
tes fugat. Et sic vera cōtritio diabolū cōtru
stat. De quo Aug. Acriores dolores diabo
lo nō facim⁹ q̄z cū vulnera peccatoꝝ dolēdo t
ꝺfitēdo sanamus. Itē ex mirrha ꝺficit vn-
gentū placabile. Un̄ Judith. x. Judith un
xit se mirrha et placuit holoferni. t in oculis
omniū pulcra apparuit. Sic et vera humili
tas reddit hoiem placabilē deo t angelis eius
Dan. iij. In spū hūilitatis et animo ꝺtrito
dñe suscipiamur a te. vt sic acceptabile fiat
sacrificiū nostrū. vt inquit venerabil Beda.
Amaritudo cordis mentē purgat. angelos
letificat. t deū placat. ꝑs. l. Cor ꝺtritū t hūi
liatum nō. ¶ Scōi sunt ꝓficientes. illi debent
offerre aurū bone opatōis. Unde Eccli. xxix
Pone thesaurū tuū in ꝑceptis altissimi. t p
derit tibi magis q̄z aurū. Nam aurū nō libe-
rat in die iudicij Juxta illō Prouer. vi. Nō
recipiet p redemptiōe munera. sed ꝺseruatio
ꝑcepti liberabit a dānatōe. Eccles. viij. Qui
custodierit ꝑceptū nō experiet quicq̄z mali.
Ideo Eccli. iij. Que precepit dñs cogita sp.
Ratio Eccli. xxxv. Salutare sacrificiū est at
tendere dei mādatis. q̄z cum alijs sacrificijs
pt damnari. sed nō cū obediētia mandatorū
dei. Ideo compat auro. Nā sicut aurū indul
corat potū. t sic obseruatio ꝑceptoꝝ animum.
Eccli. xxiij. Nil dulcius q̄z respicere in man
datis dñi. Propter q̄ dixit Samuel. i. Re
gū. xv. Nunq̄d vult dñs holocausta. et non
potiꝰ vt obediat sibi. Nā obediētia plꝰ valet
q̄z victima. Grego. In victima aliena caro.
in obediētia vero ppria offertur. Itē aurum
cor letificat. et sic obseruātia mādatorū. Au
gustin⁹. Suauem t iocūdā vitā gustabis si
ꝑcepta dñi seruabis. ¶ B Tercij sunt cō
tēplātes. hi debēt offerre thus deuotōis. Nā
sicut thus dicit a theos grece q̄d est deꝰ lati-
ne. q̄z in dei sacrificio offert siue adolet. Et sic
cōtemplātes debent se sacrificare deo ad mo
dū thuris. verbi gra. Thus primo i igne po
situm calefit. t sic cor eorū primo debz calefi
eri igne deuotōis. quia dicit Richardꝰ ꝺ mys
tico somno. Deuotio est feruida mentis in
deū dilectio. Secōo thus calefactū dissoluit.
Et sic mens cōtemplātis in lachrumas debz
dissolui deuotōis et desiderij post deū. dicēdo
cū ps. xli. Fuerūt mihi lachrime mee rc. Ber.
Futura gaudia nō satis cōcupiscis si nō q̄ti
die postulas cū lachrimis. Tercio thus post
dissolutōem eleuatur sursum in aera. sic mēs
contemplantis ad deum debet esse eleuata.
ad Col. iij. Que sursum sunt querite q̄ sur
sum sunt sapite non que super terram. quia

terrena ꝛ cupiscētia impedit cōtemplatōem. De quo Isi. dꝛ sum. bo. Oculꝰ altꝰ ꝛ spicere nō poterit quē puluis claudit. Jō aīe ꝛ tēpla tiue ꝓt dici illō Isa. li. Eleuare eleuare ꝛ surge hierlm. Dicit enī Aug. in li. i. de trinitate Quāto magis hō dꝛ tpalib⁹ ad eterna se extendit: tāto similiꝰ dꝛo erit. Dicāt igit̄ contemplatiui cū apl̄o ad Phil. iij. Nr̄a ꝛuersatio in celis est. Quarto thus eleuatū dilatat in tēplo. ꝛ sic mens deuota sursum eleuata ad celestia dilatat dēsup celestib⁹ theoricā meditādo bonitatē dei ꝛ gl̄iam scrōꝝ ꝛ gaudia eorū. De hꝭ apl̄s. ij. ad Thoꝝ. vi. O chorinthij cor nostꝝ dilatatū est. tangꝝ filijs dico dilatamini ꝛ vos. vt post hoc tūc efficiami ꝓpi ad queqꝝ bona opa. dicendo cū p̄s. cxviij Viam mādatoꝝ tuoꝝ cucurri: cū dilatasti cor meum. Quinto dilatatū acuit̄ versus celū. Et sic mens cōtemplātis in tali dēuotiōe acuit̄ versus celū p̄ grāz actōnem toti⁹ boni recepti a dēo in ipius effusiōe. sicut fecit apl̄s q̄ dixit. ij. ad Thoꝝ. xij. Pro me aūt nihil gloriabor nisi in infirmitatib⁹ meis. gratia dei sum id quod sum. Sexto acutū euanescit ꝓ nō amplius apparet. Et sic mens cōtemplātis sic in dēuotiōe accensa. sic dissoluta: elenata ꝛ dilatata ꝛ acuta euanescit p suuīpi⁹ ꝛ tom nīū sensibiliū oblīuionē. De quo Richard⁹ Sepe ꝛtemplātes sunt in tanta altitudie ꝓ ea que circa ipos fiūt ignorāt. vt legit̄ de sancta Monica matre sancti Augustini. que i cōtemplatōe rapta clamauit. Volem⁹ in celum volemus in celū. Mirantib⁹ popul⁹ in ecclesia estimabāt eam a rōe desitutā. Post hoc ad se reuersa interrogabāt cur sic clamasset. Respondit. Cor meū ꝛ caro mea exultauerūt in deū viuū. Igitur de tali deuota aīa potest dici illud Canti. iij. Que ē ista q̄ ascendit per desertū sicut virgula fumi ex aromatibus mirrhe ꝛ thuris.

Sermo xlij. Ad idem

Ego vidi et testimoniū phibui qꝛ hꝰ ē filiꝰ dei Jo. i. Intur. Primo iohānis hūilitas vigorosa. ibi. vidit ihm iohes venientē ad se. secundū ibi. hic est q̄ baptisat. De primo dicit. In illo tēpore. s. cum iudei miserūt sacerdotes et leuitas ad iohānem interrogantes eū. Quis es tu. Rndit. non sum ego xps. et deniqꝝ volentes scire quis essꝫ. respondit eis. Ego sum vox clamantis in deserto ꝛc. Cui⁹ nō sum dign⁹ corrigiā calciamēti soluere. Et cū iohannes baptisaret in iordane ad se venientes. tūc vidit ihm ad se venientē. s. inter alios homines. Ecce iohannis hūilitas. nō se extollebat nō bis in exemplū. vt de bonis gratuitis nō extollamus nos sed magis hūiliemur. iuxta illud Eccli. iij. Quanto maioꝝ es humilia te in omnib⁹ et inuenies grām. Od̄ documētū seruans maria ait Luc. i. Ecce ancilla dñi. licet fuit dña mūdi ꝛ regina celoꝝ. Ideo i cantico suo. Respexit hūilitatē ancille sue. nō matris sue. Item ihs venit de galilea bis ad iohannē. Primo vt baptisaret ab eo. De quo Mat. iij. Scdo vt manifestaret a iohāne. Et merito venit scdo ad eū fm Chrīs. qꝛ dicit Mat. iij. Exibat ad iohem oīs hierlima ꝛ ois iudea et ois regio circa iordanē. ꝛ baptisabant ab eo i iordane ꝛfitentes pcta sua. Sz ꝑma vice venerat xps ad iohem vt baptizaret Ne ḡ aliqs ipm vt ceteros crederet eē pctōrē cōuenies fuit vt scdo vēiret. vt iohes ex suo testimonio eū ostenderet innocentē. vt sic omnis mala suspitio de christo a cordibus hominū tolleret. ostendens eū agnū sine macula dicens. Ecce agn⁹ dei q̄ tollit pec cata mūdi. q. d. Agnus a patrib⁹ desiderat⁹ Isa. xvi. Emitte agnū dñe dñatorem terre. Ecce agnus in lege figurat⁹. De q̄ Exod. xij Erit agnus sine macula masculꝰ ꝛc. Cōsuetudo est vt boni serui laudant dñm. ꝛ probi milites regez suū. ꝛ industriū nuncij exaltant innocētē. Sic in ꝓposito seruus dñm. miles regem. p̄cursoꝝ saluatorē Johes xp̄m ꝛmendat a duob⁹. Et Primo q̄d habeat ex natura. Scdo q̄ ꝛfert ex grā. Primo ex natura ē dulcis: tractabilis ꝛ annosus. Ideo dic Ecce agnus dei. Agn⁹ nō habēs cornua q̄ b⁹ te ꝛterret. nō habēs vngulas. id ē clavenq̄b⁹ te laceret. nō habet dentes q̄b⁹ te morde at. nec rostꝝ cū q̄ te pūgat Item nota xps ꝛ agnus q̄tuoꝝ de causis. Primo ꝓpter vite innocentiā. i. Pe. ij. Qui peccatū non fecit nec inuentus ē dolus in ore eius. Dic agnus dixit lupis Joh. viij. Quis ex vobis arguet me de peccato. Sic si vis partē habere cū isto agno in ouili suo esto inocens. p̄s. xxiij. Innocentes ꝛ recti adheserūt mihi. Scdo dicit agnus ꝓpter molestie patientiā. et sic xps. i. Pe. ij. Cū malediceret q̄si seductoꝝ. nō maledicebat. i. imꝓperabat eis mala. cū pateret vt infamis nō cōmiabat. De q̄ Isa. liij. Quasi agnus coram tondente se obmutescit.

non aperiẽs os suũ. Et sic nos si volum⁹ habere ptem cũ isto agno debem⁹ esse patientes. Jaco. v. Patiẽtes estote & firmate⁊ corda vestra. Sed heu multi sunt q̃ ad vnicũ ꝟbum mouẽt vt aperiãt ora ad ip̃roperia. hi prop̃e faciũt vt strix qđ est animal spinosum mittens spinas q̃si sagittas vt canes vulneret insequntes. Tales sunt vt vasa testea et fragilia: q̃ ad modicũ pulsum frangunt. Treno. iij. Quõ reputati sunt i vasa testea op⁹ manuũ figuli. Christ⁹ ḡ dicit agnus ꝓpter patiẽtiã adũsitatis quã habuit dũ esset in mũdo. nũc nõ minus est patiẽs existens i celo cũ tot malor sustineat scelera & peccata a mal'hoibus De quib⁹ ad Heb. vi. Rursum crucifigẽtes filiũ dei. Sed dicit Greg. Qui in p̃senti velut agnus p̃ce vnica flecti potuit. oñm leõe ferior inexorabil' oib⁹ i iudicio futuro apparebit. ¶ Tercio dicit agn⁹ ꝓpter victime cõdecentiã. Agn⁹ ⁊ sueuit victimari i sacrificiũ p̃ peccato. vt dicit Leui. xiiij. Cũ ei sacerdos purificãs hoiez statuerit eũ cora dño tollet agnũ et offeret eũ p holocto. Sic xp̃s victima tus et occisus ẽ i ara crucis p̃ pctoribꝫ redimẽdis. Niere. xi. Ego q̃si agn⁹ mansuet⁹ q̃ portat ad victimã. Et ḡ dr agnus dei. qr de⁹ pater illũ obtulit p̃ salute mũdi. Ro. viij. Proꝓ filio suo nõ pepcit de⁹ sed p̃ nobis omib⁹ tradidit illũ. Ecce ideo agn⁹ dei. Sed de⁹ illum acceptauit vt oblatõem dignã & sufficientẽ. vt dicit Theop̃. p̃ pcio hũane redẽptõnis. cui⁹ sanguis sup postes salu abit ab angelo pcutiẽte. i. pe. i. Nõ corruptibilib⁹ auro et argẽto redempti estis. sz sanguie agni i cõtamiati. ¶ Quarto dicit agn⁹ ꝓpt mris noticiã. quia agn⁹ dr ab agnoscẽdo. in turba magna noscit mrem. Et sic xp̃s licz essz i tãto strepitu turbaꝝ & i tãta pssura crucis. non tñ fuit imemor mris sue q̃n sibi statuit fautorẽ et custodẽ. Joh. xix. Cũ vidisz ihs matrẽ & discipulũ stantẽ dixit mri sue. Mulier ecce filius tuus. Etiã agn⁹ dr ab agnoscẽdo patrẽ. cui fuit obediẽs vsq̃ ad mortẽ. mortẽ autem crucis. Etiã agn⁹ dr ab agnoscẽdo gregem suũ. p̃ q̃ mortuus est dñs. Lu. xxiij. Pr̃ dimitte illi. iõ ter in missa dr agnus dei. ¶ Dixi scdo cõmendat ihs xp̃m i h̃ q̃ ꝓfert ex gra. qr est vtil' et fructuosus. Jo sbdit. Qui tollit peccati mũdi. Glo. i. originale. qđ fuit ꝯmune tori mũdo qđ in lege nec p̃ agni obla tõem. nec p̃ alia sacrificia ita ꝯuenienter & pfecte auferri poterat. De quo ad Heb. ix. Impossibile ẽ sanguinẽ hircoꝝ aut vitulor auferre pctã. sed iste vt scribit Osee vlti. aufert oẽs impietatẽ. Ideo christiani oẽs scelerati pctis aggrauati ad ip̃m fugere debẽt. qr dr. i. Joh. i. Ipe est ppiciatio p̃ pctis nostris. nõ tm̃ nostris sed tot⁹ mũdi. Nico. de lyra. Ipe est i q̃ est gra et ꝟtus purgatiua omniũ pctor. Nã ipe est agnus q̃ nos misericorditer redemit. de q̃ Apoc. v. Vidit Johes libꝝ septẽ sigillis signatũ. & nemo poterat soluere eaꝝ aperire libꝝ & ego flebã. & vnus de senioribꝫ dixit mihi. ne fleueris. Ecce vidi agnũ stantẽ tãq̃ occisum & accepit libꝝ et aperuit. Tũc et quattuor seniores cantabant cãticũ nouũ dicẽtes. Dignus es dñe deus nr̃ aperire libꝝ & soluere septem signacula ei⁹. ¶ Ite septẽ signacula sunt septẽ mala q̃ venerũt ex p̃uaricatõe p̃moꝝ parentũ ꝯ genus hũanũ. Primũ est dei irritatio. ps. cv. Irritauerũt eum in vanitatibꝫ suis. Deute. xxxij. Ad iracũdiã ꝯcitauerũt eum. ppterea omnes nascimur filij ire. Eccl. xli. De vobis q̃ dereliq̃sti legẽ altissimi Si nati fueritis i maledictõe nascemi. si mortui fueritis i maledictõe morieme Sed hoc sigillũ agnus dei aperuit. qr irã dei mitigauit De q̃ apls Ro. v. Cũ inimici essem⁹ reconciliati sumus p̃ sanguinẽ filij ei⁹. ¶ Secõm malũ fuit toti amissio. i. originalis iustitie p̃ditõ p̃ se et posteris. Treno. i. Dederũt q̃q̃ pciosa p̃ cibo. Reuera pciosum fuisset opus: si adã pstitisset tũc omnes in innocẽtia fuissemus nati & i iusticia originali. nũc vero oñes peccatores. ad Roma. iij. Oẽs peccauerũt & egẽt gra dei. Prouerb. xx. Quis pt dicere mũdum est cor meum. purus sum a peccato. i. Johã. i. Si dixerimus qr peccatũ nõ habem⁹ &c. Sed h̃ sigillũ ipe agnus dei aperuit. qr iustificã impetrauit. De quo aplus ad Rom. v. Nunc iustificati in sanguie ipi⁹ salui erimus ab ira p̃ ip̃m. ¶ Tercũ malũ fuit patrie exulatio. In cui⁹ signũ hõ fuit electus de pacifico. Sed ꝯ hoc ipe patriã acq̃siuit et p̃misit. Lu. xij. Nolite timere pusill⁹ grex. ꝓplacuit pri meo dare vobis regnũ. ¶ Quartũ malũ fuit i exiliũ relegatio. Cõtra h̃ ipe vocat nos de exilio Mat. xi. Venite ad me oẽs q̃ laboratis et onerati estis & ego reficiã vos. Qui tũ malũ fuit ad satisfactiõem obligatio. De quo mgr in. iij. sentẽtiaꝝ dist. xvij. Deꝰ decreuit vt homo ꝓpter peccatũ nõ intromitteretur in paradisum. id ẽ. in contẽplatiõez dei nisi in vno homine esset tanta hũilitas que posset oib⁹ pdesse. sic i vno hoie tãta fuit superbia q̃ oib⁹ nocuit. sz seipꝫ hũiliauit vsq̃ ad

mortē p omīb⁹ satiffecit.ps. Que nō rapui tūc exoluebā. De quo Isa.liij. Gratis venūdati estis ⁊ sine argēto redēpti ⁊c. ¶ Sertū malū fuit glie amissio. De q̄ Isa. Tollat impi⁹ ne videat gl̄iam dei. Sz ipe repauit. Jo. xiiij. Vado vob⁹ parare locū. In collecta. De⁹ q̄ nobis p vnigenitū tuū eternitatis aditus deuicta morte reseraſti ⁊c. Et ps. xv. Tu es q̄ restitues hereditatē meā mihi. ¶ Septimū malū fuit acq̄sitio pene. s. mortis aie. ad Ro. v. Regnuit mors ab ada. nō solū i corpe sed etiā in aia. Sed ipe agnus dei h̄ sigillus aperuit. Gre. Mortē nr̄am morieḡo destruit. De q̄. i. Tho. xv. Sic oēs i adā moriūt. ita in xpo oēs viuificabunt. Subdit. Hic est de q̄ dixi. q̄ post me venit. Ubi Theophi. q⁹ xps ia erat. xxx. annor rōe tpalis necessitatis. q̄ ante me factus est. Aug⁹. i. dignior me. q⁹ p̄or me erat. s. fm diuinitatē. q⁹ ab eterno. Ecc. xxxiij. Ego ex ore altissimi pdiui p mogenita ante oēm creaturā. Et ego nescie/bam eū. s. q̄ ad psonā hūanitatis pp̄a cognitione. sed vt manifestaret in israel. Ego veni. Acce hic possum⁹ elicere q⁹ liber de infātia salnatoris est apocrifus. quia si fecisset sig̃ notificasset seipm. et non fuisset opus a iohe manifestari. Ego veni in aqua baptisans. q. d. baptismus me⁹ exilis est. ¶ Querit an baptismus iohis fuit sacramētū. Rndz sanc. Tho. sup. iij. sententiar. dicēs. Sacramētū dicit dupliciter. Uno modo quasi sacre rei signū. ⁊ sic erat sacramentū. significabat ei rez sacrā. quia baptismū xpi q̄ ē remissio peccator. Alio mō p̄p̄e sacramentū dr sacre rei signū et causa. et sic nō fuit sacramentū Sz di. an pueri debent baptisari baptismo iohis. Respondet sctus Tho. sup. iij. sententiarū. di. ij. Baptismus iohānis fuit baptism⁹ penitentie. quasi iohānes diceret. Peniteas ergo fac te baptisari. sed penitentia nō exigit pueris. ergo nec baptismus iohānis Sz dicere. an baptismus iohānis oferebat gr̄iā. Respondet sctus Tho. pte. iij. q. xxxviij. ar. ij. q̄ non. q⁹ opatio iohānis erat saltim q̄dā ppatio ad christū. sicut ministri et inferiorus artificis est p̄parare materiā ad formā quā inducit principalis artifex. gr̄a autē oferenda erat hominib⁹ p christū. fm illud Johan. i. Gr̄a ⁊ v̄itas per ih̄m xp̄m facta est. Et iō baptismus iohānis gr̄am verā nō oferebat. cō ferebat aūt dispositiue. Et h̄ triplicit. Uno modo p doctrinā iohānis inducentē homies ad fidem. Alio modo assuefaciēdo homies ad ritum baptisandi. Tercio p penitentiā p parādo homies ad suscipiendū effectū baptismi xpi ¶ Sed di. tn dicit Marci. i. q̄ Johes fuit in deserto baptisans et p̄dicans baptismū in remissionē peccatorū. sed penitētia ⁊ remissio peccatorū est per gr̄am. igit baptism⁹ iohānis cōferebat gr̄am ¶ Respondz sctus Tho. vbi sup allegans Bedā. q̄ pt intelligi duplex baptism⁹ penitētie. q⁹ erat q̄dam inductiuū ad penitētiā et quasi q̄dam ptestatio qua pfitebant homies se penitentiam acturos. Alius aūt baptismus xpi p quem pctā remittunt. quem iohānes dare nō potuit. sed solū p̄dicabat baptismū penitentie in remissionē. nō aūt oferebat. iō dixit h̄ in textu. Ego veni in aq̄ baptisans. Nō exponēs Gre. dicit. Johes nō in spū sed in aq̄ baptisauit. quia peccata soluere nō valebat. q̄ solūmodo est a gr̄a spūssctī. ergo baptism⁹ iohannis gr̄am nō cōferebat. ¶ Dicī sēdo tāgitur p̄dicatōis ei⁹ veritas gl̄iosa cū subdit. Et testimoniū phibuit iohānes dicēs. quia vidi spm̄ sctm̄ descendentē q̄si colūbā d̄ celo et manentem sup eū. Angel⁹ nō descēdit i ipm sctificando. q⁹ sctūssanctor erat. sed fuit ad oñendū eum sanctū. Et dicit. manentē sup eū. Chriſ. Differētia erat inter scitatez xpi et aliorū sanctor. Nam ipe sic est sanct⁹ q̄ in ipo habitat plenitudo spūssctī pmāsiue ⁊ possessiue. ita q̄ ipaz nō p̄t amittere. In oib⁹ aūt viatorib⁹ n̄ ita plenarie fuit gr̄a spiritussancti ⁊ē q̄n possunt eā amittere nisi cōfirmēt a deo. ¶ Et dicit. tanq̄z colūbam. Sciendū q⁹ illa fuit v̄a colūba. Unde Aug. d̄ agone xp̄iano. Sic dicim⁹ xp̄m vere corp⁹ habuisse. licz vera colūba fuit. non tn̄ fuit generata naturaliter d̄ tute colūbaz. sed p diuinā potentiā nouiter pducta. ita spiritussctūs oculi hoim apparuisse videbat i specie colūbe sic nouiter et recenter a deo pducte. Sed aliter apparuit filius i humana natura. aliter spūssanctus in colūba. Nā fil⁹ vt dicit sctus Tho. pte. iij. q. iij. arti. vij. assumpsit hūanitatē. spūssctūs nō āssumpsit colūbam i vnitate psone. sed solū tanq̄z signum ipius. Ideo Aug⁹. ij. de trinitate dicit. q⁹ filius dei dici potuit hō rōe vni⁹. Sz spūssctūs n̄ potuit dici colūba. Et sic de flatu et igne in q̄bz spūssctūs apparuit. Subdit. Et ego nescie/bam eū ¶ Sed di. tn̄ dr Mat. iij. Ego a te debeo baptisari. Rndet. nesciebam eum ita pfecte sicut postq̄z eum baptisaui. Uel sic. nesciebā illā autoritatē baptisandi mihi re.

ſeruatã. Sed q̃ miſit me baptiſare in aq̃ ille mihi dixit et reuelauit. Sup quẽ videriſ ſpiritũſanctũ deſcendentẽ ⁊ manentẽ ⁊ req̃eſcentẽ hic ẽ q̃ baptiſat i ſpũſctõ. ¶ D ¶ Itẽ nota. Nico. de lyra ſup ioh̃em i iſto ỹbo. manẽtem. In mãſione q̃es aſſignat. q̃ aũt ſpũſanctus in aliq̃ nõ q̃eſcit duplici cauſa cõtingit Una ex peccato mortali p q̃ effugat ſpũſanctꝰ. Sap. i. Nõ habitabit i corpe ſbdito peccatis. Alia cauſa ex peccato veniali. p q̃ aliqua operatio ſpũſcti impedit. In xp̃o autem neq; mortale neq; veniale neq; originale peccatũ fuit. vnde ſp ſuper eum manſit. i. q̃euit. Alia cauſa. quia q̃tum ad gratias gratꝫ datas nõ ſemp adeſt ỹtus operandi miracla. nec pphetis virtus pphetie. xp̃s autẽ ſp habuit ptãtem ad omnẽ operatõem virtutũ ⁊ operatõnem gratiarũ. ideo ſup eum mãſit. Iſa. xi. Req̃eſcit ſup eum ſpũs dñi. q̃d intelligẽdũ eſt de xp̃o inq̃tũ minor eſt pr̃e et ſpũſctõ. ſcz ſm q̃ hõ. Tũc ſbdit. hic eſt q̃ baptiſat i ſpirituſctõ. ¶ Nota duplex poteſtas chriſti attẽdit i baptiſmo. Prĩa eſt eſſentie. ſcz q̃ mũdat interiꝰ aiam a peccati macla. hanc poteſtatẽ nulli cõmunicat. Secũda eſt ptãs miſterij. hanc omunicat fidelibꝫ. Marci vlti. Baptiſantes eos in nomĩe pr̃is et filij ⁊ ſpiritusſancti. Et ideo ſacerdotes vt miniſtri ſecũdarij habent poteſtatẽ baptiſandi. Sed xp̃us inq̃tum hõ eſt caput omniũ miniſtrorũ eccl̃ie. vt dicit apl's. Quantũ ad h̃ habet ſingularẽ ptãtem ⁊ excellentiã in ſacramẽtiſ. que excellẽtia vt dicit Nico. ꝺ lyra ſup Joh̃. apparet in quattuor. Primo i ſacramentorũ inſtitutõe. q̃a inſtitutor eſt ſolꝰ xp̃s. ſic q̃ nullus hõ nec etiã eccl̃ia tota poſſet ſacramẽta inſtituere. ſacramẽta enim gr̃am operãtur. cõferre autẽ gr̃am eſt ſoliꝰ dei. Et ideo q̃ chriſtꝰ eſt ſolus verus deꝰ ſacramenta p̃t inſtituere. ¶ Scõo quia ex merito ſue paſſionis xp̃i ſacramenta ỹtutẽ habẽt. Ro. vi. Quicũq; baptiſati ſumus i xp̃o ihũ i morte ipi' baptiſati ſumꝰ. ¶ Tercio q̃ xp̃s p̃t operi effectũ baptiſmi ſine ſacramẽto. q̃d ẽ ſoliꝰ dei. Quarto q̃ aliq̃ type baptiſmus operebat ad iuocatõnem noĩs xp̃i. licz enim mõ nõ fiat. Nec enim chriſtꝰ nulli hoĩm omũicauit ne aliq̃s i noĩe Petri vl' alicui' ſancti baptiſaret ne fierz ſciſma i eccleſia. ⁊ baptiſati ponerẽt ſpem in illis i q̃rum noĩe baptiſati eſſent. Spũs q̃ ſctus manſit ſup chriſtũ q̃ ſolus interius ſui ỹture mundat baptiſando p gr̃am. Tũc ſbdit. Et ego vidi. ſ. oculo interiori. ⁊ teſtimoniũ ꝑhibui. q̃ hic eſt filius dei. ¶ R ¶ Nota iterũ duplex eſt baptiſmꝰ. ſ. ſacramentalis et ſpũalis Sacramẽtalis baptiſmus mũdat puulos ab alieno pcto. ſ. originali. adultos ab originali ⁊ actuali ỹtute paſſionis xp̃i. ⁊ tollit oẽz pnã culpe quã hõ a ſeipo ꝯtraxit. vl' ab alio ipoſita ſibi. q̃ ſaltẽ retardat ⁊ ipedit a patria. Dico ꝓmo pnã culpe: ꝓpter irregularitatẽ bigamie. q̃ nõ pcedit a culpa. vt patz di. xxx iiij. Si q̃ſ viduã. Baptiſmus licz tollat culpam nõ tm̃ pnã homicidij. vt patz di. iiij. ſi quis. Dixi quã hõ a ſeipo ꝯtraxit vl' ab alio impoſita. vt penitẽtia. Et dixi q̃ retardat ꝓpter pnã corpalẽ. ſ. vt fames ſitis. q̃ nõ retardat ſed ꝓmouet. ¶ Sed di. ſi baptiſmꝰ tollat omnẽ pnã. tũc aliq̃ peccatũ manebit i punitũ. qđ eſt ꝺ Aug. Nullũ malũ ipunitũ Rñdet ſctus Tho. ſup. iij. Mala cor q̃ baptiſant nõ manent ipunita. qr̃ puniunt pena inſufficiẽti i ſeipis p ꝯtritõem vl' attritoz vt in adultis. Sufficienti aũt pena in capite p paſſionẽ xp̃i. qr̃ p baptiſmũ hõ incorpatur chriſto. ⁊ fit membr̃ xp̃i. Et iõ pena quã xp̃s ſuſtinuit reputat ei in ſatiſfactiõez. Ro. vi. Quicũq; baptiſati ſumꝰ i xp̃o ihũ i morte ipi' baptiſati ſumꝰ. ꝯſepulti ei ſumus ⁊c. ¶ Scõo eni eſt baptiſmus ſpũal'. ſ. flaminis. vt ex vera ꝯritõe cordis et effluctia lachrymarũ habet vim regenerariuã. ſ. in ſpũ ꝯritionis ⁊ aqua lachrymar̃. De quo p̃s. lxxiij. Cõtribulaſti capita draconis in aquis. Pcr. Nõ in nobis minus ẽi vnda lachrymar̃ et afflictione pnar̃. ipe dꝰ ſupplet ſuis pnis. Ille baptiſmus noſter ſpũalis figurat i corpali baptiſmo xp̃i. Aug. i lib. de doctrina chriſtiana Nõis xp̃i actio nra ẽ inſtructio. Et apl's ad Ro. xv. Quecunq; ſcripta ſunt ad nr̃az doctrinam ſcripta ſunt. ¶ A ¶ Igit̃ q̃tuor ſcripta ſunt de baptiſmo xp̃i. Primũ ẽ q̃ ioh̃es tenuit xp̃m i manibꝫ. Spũal'. Joh̃es interpatur gr̃a vl' in q̃ eſt gr̃a dei. qr̃ gr̃a tenet in manu penitentẽ ne recidiuet. De quo ſctus Tho. lib. iij. ꝺ gentiles. c. lv. Indiget hõ diuine gr̃e auxilio vt pſeueret in bono. De quo etiã. i. Pe. vlti. Deus oĩs gr̃e q̃ vocauit nos in eternam gl'iam ſuã. ipe pficiet. ꝯ firmabit ſolidabitq;. Sed ne peccatores iã penitẽs in p̃ſtinũ opus redeat. ⁊ neſic fieret nouiſſimꝰ error peior priore. Marci vlti. Et ne aſſimilaret bruto. puer. xxvi. Canis reuerſus ad vomitũ. ſic q̃ reiterat ſtulticiã ſuaz. Ergo req̃it ad ſacramentũ baptiſmi Johannes. id ẽ gr̃a dei. que tenet hominem ne recidiuat. ad

Sermo CXLIII

Tytū.ij. Apparuit gra dei erudiens nos vt abnegates omnē ipietatē t secl'aria desideria ¶ Scdo legim⁹ colūbā descēdentē q māsit sup eū. Colūba habz gemitū p cātu. t signi/ficat spm pmouētē ad gemitū p cōmissione pcōrum t defectuū cōsideratōe. ad Ro. viij Ipe spūs postulat p nobis gemitibz inenar rabilibz. Nam ad vez pnitentē req̄rit gemi tus t doloz. Aug. de penitētia. Vere pnitens semp doleat et de doloze gaudeat. t se nō sem per doluisse doleat. dicēdo cū ps. xxxvij. Do/lor me⁹ in ospectu meo semp. ¶ Tercio vox pris audita ē. Hic est filius me⁹ dilect⁹. Hoc cōtingit spm aplm Ro. viij. cū ipe. s. phibet te/stimoniū spūi nro q sum⁹ filij dei. Hoc fit q̄n post posito omi timoze t horroze pclor i de/uotōe nra nō vt iratū sed piū et benignum t dulcē prem adoram⁹. De q̄ deuotōne Rom. viij. Accepistis spm adoptōis filioz dei in q̄ clamam⁹ abba pr. Et sic nra deuotio se ha/bet ad deū nō vt ad dnm. nō vt ad iudicem sed vt ad piū prez. In eadē ei attestatōe stat vt simus filij dei cū sumus deuoti ad deum. Quarto legimus celū se aperiēs. p qđ designat q̄ in spū baptisatur illi celū facite aperietur cū de h exilio euolauerit. Cum legit Act. x. Vidit petrus celū aptū. t linthеū quattuor uitijs summutti añ eū. i. q̄ erāt oia q̄drupedia scz serpentina et volatilia celi. Et vox facta ē dices. Surge petre occide et māduca. Nā p veā penitentiā oia īmūda q̄ aiaz maculāt t i linthеo oscientie apparuerūt illa occidūt p otritiōem et p veā penitentiā t recipiunt in celū. Chrisost. Penitētia auro rutilantioz. sole splēdidioz. qđ de te dicā. qđ de te referaz. oia ligata soluis, otritū saluas. immūdū mū das, tristē exhilaras. paduz apis. ad vitaz eternā reuocas. Mat. iij. Pniaz agite tc.

¶ Sermo xliij. Ad idem

Ego a te debeo baptisari. t tu venis ad me. Mat. iij. t legit hodierno die p euāgeli/cali officio. ¶ In summa euāgelij duo innu/unt. Primo vigorosum exēplū nre hūilitatis. Scdo generosum testimoniū eterne fitatis. Primū ibi. venit ihs ad iohānē. Scdz ibi. ecce apti sunt celi. De pmo dicit. In illo tē/pore. s. cū iohānes baptisaret hoies i iordane ad se venientes. venit ihs inter alios hoies cū tñ baptismo nō egeret. qz ver⁹ deus t alios sal uare venerat. Mat. i. Ipe saluū faciet pplm suū a peccatis eoz. a galilea. i. a nazareth vbi latuerat. q̄ situata erat in galilea ad iordanē q̄ est fluui⁹. t oriēt ad radicē lybani montis et duobz fontibus ioz t dan. In q̄ fluuio dicit Aug. in pmone de epiphania dñi facta sunt multa mirabilia. ¶ Primo legit ps exiij. Iordanis conuersus est retrorsum. Dicit magr in glo. sup ps. ad lram. Factū est cū filij isrl exierūt de egypto. tunc supiores aq̄ iorda nis fluxerūt retrorsū. i. inclinationes seu male passiones supioz. pt̄s rōis mitigāt i baptismo Item helyas in iordane fecit diuisionē aq̄/rū. tulit pallū et inuoluit illud. et percussit aq̄s iordanis. et diuise sunt in duas ptes. t sicco pede trāsierūt helyas et helyse⁹. iij. Regū. ij. Et sic nunc i baptismate fit separatio pcōrū ab hoie. Et ad hunc fluuiū venit ihs ad io/hānem. dñs ad fuū. rex ad militē. imperator ad scutiferū. sol ad luciferū. Sed quare vt baptisaret ab eo. maior a minore. vt nullus dedignaret minorē se. ¶ Sz di. tñ xps nō indiguit baptisari cū ñ hret pcez. q̄re g̃ vo luit baptisari. Rñdz san. Tho. pte. iij. q. xxxix. ar. i. Primo vt aquas mūdaret. De quo Ymb. sup Lu. Baptisatus ē ihs nō mūda/ri volēs. sz vt nobis flumia mūdaret. ¶ Se cūdo vt legē quā instituerat impleret. De q̄ Aug⁹ i pmōe de epiphania. Voluit facere qđ faciēdū oīb⁹ imp̄auit. Hoc ē qđ hr in canōe de ostitutōibz. c. cū oēs. Quicq̄d iuris i alterq̄s statuit. eoipo ⁊ se vti debeat. debz eni legi parere quā ipe tulerat. Et h est ⁊ aliqs de q̄/bus Mat. xxiij. Alligāt onera g̃uia i humeri hoim. t mīmo digito nō attingūt. sz ihs nō sic. Ideo scribit Actuū. i. Cepit ihs face re t docere. Et sctūs Tho. Nō solū debebat implere ea que sunt legis veteris. sz etiā que nouelegis inchoare ¶ Tercio baptismo io hannis baptisari voluit. dicit Diero. vt ba ptismū iohis approbaret. ¶ Quarto vt nēo quantumcunq̄ sctūs baptismi gram supfluaz iudicaret. ¶ Quinto vt mysteriū sctē trinita tis reluceret. Ideo Chrisost. in omel. Quia licz baptismus iohānis erat penitētie. ne aliqs estimaret q̄ christ⁹ venisset ea ratōne ad ior danem pter penitentiā. Ideo iohānes di/xit. ego a te debeo baptisari q̄z sanctior t forti or t maior me es. t tu vēis ad me q̄ ñ idiges. q. d. ego a te debeo iustificari vt efficiar celo di gnus. t oēs hoies debēt mūdari p te. sz tu ve nis ad me. ¶ Sz di. tñ in vtero ma tris fuit sctificat⁹. t ab originali mūdat⁹. quō dixit. Ego a te debeo baptisari. Rñdet sctūs

De Epiphania

Tho. in. iiij. dis. ij. Dis hō nō baptisat⁹ teneꝛ ab baptismū si pt baptisari. vt hr̄ i canōe ꝛc pbro nō baptisato. ꝛ. c. aplica. ꝛ. c. veniēs. etiā q̄ sunt sctificati i vtero. Prio ppt obedientie sbiectiōem. qz dicit generale pceptum Mar. vlti. Euntes baptisate oēs gētes. Secundo ppter caracterē. dicit san. Tho. Caracter ē signū sacramētale a deo impssum anie. qz ascribit nos familie xpi. qz baptism⁹ hz efficaciā a morte xpi q̄ nomiamur pplus dei. Tercio ppt ꝛformitatē passiōis xpi. qz baptismus vt sup̄ Ro. vi. Quicūqz baptisati sumus in xpo ihu. id ē. i institutōne xpi ihu in morte ipi⁹ baptisati sumus. nā xps instituit fieri et facto. fieri cū dixit Joh̄ iij. Nisi q̄s renatus fuerit ex aq̄ et spūsctō ꝛc. Et facto. cū baptizare cepit. Cōfirmauit etiā fieri cū i die ascēsiōis dixit Mar. vl. Ite baptizate oēs gētes. Facto cū ō latere ei⁹ exiuit sanguis et aq̄. Et sic baptizati sum⁹ i xpo ihu. i. i institutōe ꝛ ꝛfirmatōe ihu xpi. Dic eni mgr̄ lib. iij di. iij. Sacerdos baptizat exteri⁹. xps deo interius. q̄ tollit pcm̄ ꝛ ꝛfert gr̄az. iuxta illud Joh̄. i. Sup quē videris spm̄ sctm̄ descēdentem ꝛ manētē sup ipm̄ hic ē q̄ baptizat i spū sctō. Hz baptism⁹ hz efficaciā a morte xpi. vt dictū ē. qz mors ei⁹ ē cā purificatōis. In hui⁹ signū exiuit sanguis et aq̄ de latere ei⁹. vt ō. Joh̄. x. x. Sāguis i pciū. aq̄ i lauacrū. ppter qd̄ inqt apl's ad Eph̄. x. Habem⁹ fiduciā in introitu sctōz in sanguine xpi. Nā pm̄ pugnē apuit nobis passio xpi ianuā padisi. Idcirco Johes baptista licz sctificatus in vtero ab originali. tm̄ debuit baptizari a xpo. scz a pena debita originali. q̄ ē carētia visiōis dei. Mgr̄ in. iij. di. iij. Nec circūcisio nec baptismus aperuit aditū regni celestis. sed hostia salutaris. Idcirco aia iohānis baptiste descēdit in limbū vsqz ad passiōem ꝛ resurrexōez. De q̄ Ber̄. Liberat⁹ est p xpm. eo q̄ dixit. Dis salus mea i passiōe xpi ē posita. ¶ Ps. aūt eccl'ia i baptizādo gerit silitudinem mortis xpi ptz ex multis. Prio añ eccl'iaz exorcizat. ꝛ fit exō sup baptizādū. ꝛ significat exōem quam fecit xps post cenā ante passionem in qua orauit p oibz credituris. Joh̄. xvij. Rogo vt vnū sint sicut ego ꝛ tu vnū sumus. pr̄ sctifica eos in veritate. Secdo introducit in eccl'iam baptizād⁹. ꝛ significat introductōem xpi i hierlm̄ post captiuatōem cū a iudice ad iudicē ducebat. ꝛ false accusabatur. Tercio puer denudat. ꝛ significat denudatōnem xpi loco crucifixiōis. et sup̄ vestimenta sua posuerūt sortē. Marc. xv. Quarto baptizand⁹ tenet in alto sup̄ fontē. ꝛ significat xpi exaltatōem in cruce. ꝛ acerbā corpis ꝛ aie sepatōez. Et sicut tūc xps corpaliter moriebat. ꝛ sic pncipaliter incipit puer baptizatus tūc viuere. Jō baptism⁹ nō gerit solū silitudinem vere mortis xpi. sz etiā sepulture. Primo inungit i ore ad significādū q̄ fidē publice pfiteat. Secdo in vtice ad significādū q̄ in agendis sbtilizet. Tercō int̄ scapulas vt iugum dñi suaui⁹ ab eo portet. Quarto i pcto re ad significādū q̄ de⁹ ab ipo dulci corde ametur. ¶ Secdo post baptismū alba vestit induit. Spūal'r. q̄ corp⁹ sindōe mūda fuit involutū a ioseph ab arimathia. Moral'r ad significādū q̄ peccati macla p baptismū delet̄ ꝛ innocētia datur. ¶ Tercio ter immergitur. ad significādū triduā sepulturā. vt hr̄ in canōe de ꝛse. dis. iij. De trina mersiōe nil verius q̄z q̄ sepulture triduane sacramēta signamus. Moral'r. q̄ fidē trinitatis pfiteat. ¶ Quarto per baptismū patrinoz custodie deputat. ad significādū q̄ corp⁹ xpi fuit munitū custodib⁹. Mat. xxvij. Ite custodite sicut scitis. Moral'r. ad significādū vt Aug⁹ dicit. ꝛ hr̄ de ꝛse. dis. iij. Vos añ oia patrini q̄ filios in baptismo suscepist̄ moneo vt vos cognoscatis fideiussores apud deuz extitisse p illis quos de sacro fonte suscepistis. iō eos monere debetis vt castitatē custodiāt. iusticiā diligant. ꝛ charitatē añ oia teneāt. simbolū ꝛ orōem dñicalē teneāt: ipos docete. Et hoc est qd̄ dicit apl's. Cōsepulti sumus cū ipo in morte. Et sic patet baptismū fore a passione xpi. Aug. Si passio xpi abesset nēo ad deum spem habere posset. Et ergo ioh̄es dixit. Ego debeo a te baptizari. i. a passiōe tua. ꝛ tu veis ad me. Rūdit ꝛ dixit ei. Sine modo id pmitte me baptizari a te. sic. s. faciēdo decet nos adimplere omnē iusticiā. i. pfectam humilitatē. ¶ Dicit eni Bozra. tres sunt gdus hūilitat̄. Primus subdere se maiori. nec pferri pari. hic est incipiētiū et suffi/ciens. Ro. xiij. Dis aia potestatibz sublimioribz sbdita est. q̄ ptāti resistit ordinatōi dei resistit. qz ois ptās a dño ē. ꝛ ad Heb. xij. hortatur nos apl's. Obedite ppositis vris. nam ipi vigilāt rōem reddituri p aiabz vris. Secūdus gd⁹ hūilitatis ē subdere se pari. nec pferri minori. ꝛ est abundans et pficientium. Tercius gradus ē subdere se maiori nec pferri alicui. ꝛ ē supabūdās et pfectorū. Et sic se xps minori se subdidit ioh̄i i baptismate et

discipulis in lotõe pedũ. Joh. xiij. Et marie
et ioseph Lu. ij. Descẽdit cũ eis et erat sbdit⁹
illis. Et hanc hũilitatẽ docuit Matth. xi.
Discite a me qz mitis sum et hũil corde. Ec
cli. iij. Quanto maior es hũilia te et oĩb⁹ et in
uenies grã. Jaco. iiij. et i. Pe. v. Deus sup
bis resistit hũilib⁹ autẽ dat grã. Ber. Nõ
li te compare maioribꝫ nec minoribꝫ nec ali
cui nec nulli. quia hoc est signũ vere hũilita/
tis. De quo Chrỹs. Qui vere est hũilis in/
digniorẽ se reputat alijs. Tũc dimisit eũ. i.
cõsensit vt ab eo baptizaret. Primo phibu/
it iohãnes quasi ex reuerẽtia. Scdo ꝺsensit
ꝯbis xpi ex obediẽtia. Baptizat⁹ ãt ihs ascẽ
dit de aqua. Dicit ascẽdit. in signũ q̃ q̃ se hũ
liat exaltabit. Lu. xviij. Jtẽ in signũ q̃ bap
tizati statim ad ꝟtutes ꝓficiũt et ad digni/
tates celestes sblenant. et de carnalib⁹ fiũt spi
rituales. Et dic de aq̃. qz ñ in alĩq̃ liq̃re q̃z in
aqua ꝑt fieri baptism⁹. nec in vino neci oleo
neqz in medone. neqz i aq̃ artificiali vt rosea.
sz elemẽtari. In necessitate aũt vt dic Nico
la⁹ dinckelspuel ꝑt fieri i lixiuio. qz ẽ natura/
liter aqua seu sbstãtialiter. licz p cineres co
lorata. Sicut eni ꝑt fieri in aq̃s sulphureis.
qz est aqua elemẽtaris. Et non ꝓpter aliud
nisi ꝓpter effectus baptismatis ad modũ ꝓ/
prietatis aque. ℟ Pria ꝓpetas ẽ. aq̃
abluit sordes corpis. Et sic baptismus sor/
des mentis. De quo Ezech. xxxvi. Effundã
sup vos aquam mũdam et mũdabimini ab
oĩb⁹ inq̃namentis vr̃is. Puer ab originali
et actuali. ps. l. Lauabis me et sup niue dea
babor. Jdeo Amb. Baptismus nõ requirit
gemitũ. s. penitẽtie exteriorꝭ sed bñ interiorꝭ
et ꝫ in adulto. Et hoc habet in canõe de ꝺse.
di. iij. c. sine. Sine penitẽtia sunt dona et vo
catio dei. licet tollit et mũdat omnẽ culpã. nõ
tñ irregularitatẽ bigamie. vt habet in cano.
di. xxxiij. Si q̃s viduã Scda ꝓpetas aq̃
est q̃ extinguit ignez. Et sic aqua baptisma
tis extinguit ignẽ infernalẽ et confert salutẽ
Marci vlti. Qui crediderit et baptizat⁹ fue
rit saluus erit. Jn illo aũt q̃ ficte accedit nõ
operat remissionẽ peccatoꝝ. licz ei caracter i/
primit. sed incipit opari cũ fictio recedit. de
ꝺse. di. iij. Tũc valere. Nec est opus reitera
re baptismũ. de ꝺse. di. iij. solet. Tercia ꝓ
prietas aque ẽ q̃ refrigerat. Et sic baptism⁹
ꝑstat refrigeriũ ꝺ ardorẽ ꝺcupiscentie. De q̃
Ro. vi. Destruit corpus pcti. i. fomes dep mi
tur. ps. xxxviij. Remitte mihi vt refrigerer et
ampli⁹ nõ ero. s. tãto ardore succẽsus ad ma
lum. Quarta ꝓpetas aque est q̃ sbmergit.
sic baptismus sbmergit oẽz ptãtẽ diabolicã.
vt hr̃ ꝺ ꝺse. di. iij. Pharao ẽ sbmersus cuz
suis. Et significat q̃ diabol⁹ oẽs vires amit/
tit in aqua baptismi. ps. lxviij. Cõtribulastĩ
capita draconũ i aq̃s. i. osa pcta. ꝺ ꝺse. di. iij.
regenerãte. vbi ꝺr. Per baptismũ oĩe pecca
tũ originale actuale et veniale remittit. qꝺ ñ
fit ꝑ alia sacramẽta. Quita ꝓpetas ẽ q̃ aq̃
fructificat terrã. et sic baptismus rigat terraz
cordis nr̃i ad fructificãdũ. ps. cli. Terra sine
aqua. quasi diceret. sine aqua baptismatis
nullus ẽ fructus boni opis. quia sine eo nõ ẽ
sal⁹. xv. q. i. firmissime. Firmissime tene q̃ nul
lus potest salu⁹ fieri si cõtemnit baptizari.
S Sed diceres. a quo fuit institut⁹ ba/
ptismus iohãnis. Respondet q̃ a deo. Joh.
i. Qui misit me baptizare ille dixit mihi. su
per quem videris spm̃sanctũ descendentẽ il/
le est qui baptizat in spũ. Sed di. quod a
deo institutũ dicit dei et nõ hoĩs. vt dicit ba/
ptismus christi. nõ pauli. i. Chor. iij. sed ꝟ
dicit baptismus iohãnis et non dei. Respõ
deo q̃ Johãnes fuit minister ꝑ marie institu
tõnis et singularis executõis et totalis. qz de
us in illo baptismo nihil faciebat. qꝺ per io/
hannẽ fieret. totum eni ammiſtrabat. qz tm̃
exterius lauabat. et fuit ꝓcipuus ammiſtra/
tor. Et quia deus per ipm̃ instituit et ei offici
um amminiſtrãdi cõmisit et nõ alteri. idcirco
a iohãne nominat. et cessauit cessante Johã
ne. Sed i baptismo xpi null⁹ alter erat ple/
nari⁹ admiſtrator. qz ibi fiebat interior rege
neratio. ergo nõ noiat a Petro et paulo ꝛc.
sed a xpo. Jdeo iohes dixit Matt. iij. Ego
baptizo vos in aqua. Glo. añ corpa lauo. q̃
si diceret. pctã nescim⁹ soluere. Et sic baptiſ
m⁹ iohis ad figurãdũ baptismũ xpi. et ad aſ/
suescendũ ad xpi baptismũ fuit institutus.
Et forma baptismi iohis fuit in noie ventu
ri. T Sed diceres. in qua forma io/
hãnes ꝓdicauit et baptizauit xpm. Rñdet
Nico. dinckelspuel sup. iij. di. xij. q̃ xps fu
it baptizatus a iohãne pfectiori forma q̃z cõ
sueuerat habere iohãnes quãdo cõmuniter
baptizauit. patet per Aug. et Bedã q̃ dicũt
ibi fuisse trinitatẽ expsse. prem̃i voce. filium
in carne. spiritũsanctũ in specie colũbe. Un/
de potest dici q̃ christus fuit baptizat⁹ i for
ma quã nũc habet ecclia. si nõ ꝟbo tñ facto.
Jdẽ dicit q̃ beata virgo et oẽs apli fuerũt ba
ptizati. De aplis habet in cano. de ꝺse. di. iij.
quãdo ab hierosolymis. et c. sequẽti. et ꝓbat

p locū a maiori.q3 si xp̃s baptisari voluit .videt q̃ nullū voluit ab hac lege eximi. Sz di.an aliq̃s posset baptisare seipm. Rñdetur q̃ nō.q3 inter baptisantē et baptisatū oportet esse distinctōem psonalē.vt habeat ō baptismo et ei⁹ effectu. c.ꝛbitū.q3 ibi ꝫhit cognatio spūalis baptisantis. Null⁹ autē pōt esse p̃ suūpi⁹.sicut enī in corpali generatiōe sic et in sacramentali ali⁹ est q̃ generat ꝛ ali⁹ q̃ generat. Sed di.exq̃ baptisabāt discipli añ passionē xpi.vt dic̃ mgr̃ i.iij.di.iij.ad q̃d.valuit illō baptisma. Rñdet Alanus. Habebat effectū dimittēdi culpā ꝛ cōferendi gr̃am.sed nō tollēdi pnā.q3 ꝛescendebāt ad inferos.sed in passiōe dñi cōsecut⁹ ē baptismus effectū totalē auferēdi culpam ꝛ pnā et cōferendi gr̃am. Dixi scdo innuitur generosum testimoniū eterne ꝟitatis dicens. Et ecce celi apti sunt. Plo. Tant⁹ fulgor circūfulsit xp̃m in baptismo q̃si videret celū empireū aptū.nō q̃ fuerat celū diuisum sed q3 videbat apiri sicut tpe chorusc̃atōis videt fieri. Et ꝑm Bedā.fulgur iste tamdiu duranit q̃diu p̃na vox audita ē.ꝛ cū ea terminatus ē. Sed di.an ꝓueniēs fuit celū apiri eo modo sicut dictū ē. Rñdz Remigius q̃ sic. Celū enim videbat aptus.ad ꝛsignandū q̃ baptisatis in xp̃o aperit ianua celestis regni.ꝛ sic erat figura. Et ꝫ ptz fatuitas mulierū plorantiū incōsolabiliter mortē pueroꝝ vt infantū. Nā gl'iam quā sibi vellent filios inuident ꝛ quo gaudere ꝛberent. Et apparet q3 reꝓhensibiles sunt illi pentes quoꝝ negligentia negligit baptism⁹,ꝛ qui occidūt pueros crudeliores sunt lupis ꝛ hostibus et leonib⁹.qui legūt alienos filios nutriuisse.vt patet ꝛ Cyro rege psaꝝ quē nutriuit lupa vt inuenit q̃dam pastor. Ecce bruta cōseruant homines in vita corpali.sz parentes negligunt pueros in vita spūali ꝛ eternali. Et ꝫ ē p̃mū testimoniū ꝟitatis aptio celi ꝛc. Secundū testimoniū est apparitio spiritus sc̃i.ꝛ q̃ subdit.vidēt.s.tā iohānes q3 ihs spiritū dei ꝛscendentē.nō per gr̃az.q3 ab instanti cōceptiōis fuit plenus gra spūsc̃i. sed ꝛscendentē.s.in signo visibili.vt subdit. sicut colūbā venientē sup se.id ē sedentē sup christū. Et hoc est qđ dicit Joh.i. Manentem sup eū. De quo ꝓphetauit Isa.c.xi. Requiescet sup eū spūs dñi. Et merito spūsc̃tus apparuit.ad significandū q̃ paruuli p⁹ baptismū et etiā adulti efficiuntur templū domini.iuxta illud.i.ad Thor.iij. Templū domini sanctū est qđ estis vos. O q3 in magna reuerentia tenebat archa testamēti in qua fuit māna.vt dicit apl's ad Hebre.ix.q̃nto magis ꝛberēt parētes ad puulos reuerentiam habere in quib⁹ est spūsc̃tus. Ideo apl'us.i. Thor.iij. Si q̃s violauerit templū dei disperdet illū dñs. Ecce q3 fatui sunt q̃ diu faciunt iacere pueros sine baptismate hospitantes spiritū malignū.quia dicit i catheciśmo Exi maligne spūs.ꝛ cū h̃ ponūt puerꝝ i periculo.quia posset mori sine sacramēto baptismatis sine q̃ puul'nō ēsal⁹. Sz di.vtq̃ fuerit ꝟa colūba. Rñdet sc̃tus Tho.pte.iij.q.xxxix. Non ꝛcebat q̃ filius ei q̃ est veritas p̃ris aliqua fictōe vteret sicut fantasticū est. sed verū corpus suscepit.sic etiā spūsc̃tus q̃ est spūs ꝟitatis veram columbā formauit in qua apparuit.licz non assumpsit in vnitate persone sicut filius humanitatē. Et dictum est q̃ sedit sup eum. Et hoc triplici ꝛ causa. Prima est ad significandū eū habere spiritū sanctū plenissime.ideo totū habuit De qua plenitudine scribit Johā.iij. Non ad mensuram dat deus spiritū. Secudo sedit.ad ꝛsignandū q̃ continue ꝛ frequēter dat nobis pticulariter.ꝛ aliq̃n recedit a nobis .in ipso aūt semp māsit ꝛ nō recessit ab eo. Tercio ad ostendendū q̃ vox patris ipi facta est super quo reꝙeuit spūsc̃tus ꝛ nō alteri. De quo scribit Luce.iij. Ecce vox de celis ꝛ p̃ris celestis dicens. Hic ē filius me⁹ dilectus. s.ꝫ substantialis.quia ꝛ mea substantia genit⁹ nō optatus. Et merito dilect⁹.q3 oēs causę dilectōis fuerūt in eo ꝓpt̃ q̃s p̃ diligit filium. Primo ꝓpter obedientiā. Eph̃.v. Factus ē obediēs vsq3 ad mortē. Secdo ꝓpter doctrinam vl'locutōem.ad Heb.i. Locutus est nobis in filio suo. Tercio ꝓpter sapiētiā. ad Col'.ij. Oēs thesauri sapie et scientie ei sunt recōditi. Prouerb.x. Filius sapiēs letificat p̃rem. Quarto ꝓpter pulcritudinis formā q̃ fuit in xp̃o. Sap.vij. Candor est lucis eterne et speculū sine macula.i. Pe.ij. In quē angeli ꝛsiderāt ilspicere. Jo ꝑs.xliij. Speciosus forma p̃ filios hoim. In q̃ mihi bñ complacui.q3 nunq3 ei displicuit.nūq3 oculos diuinitatis offendit.q3 ipi⁹ volūtatē adimpleuit. Joh̃.viij. Que bñplacita sunt ei facio sp̃. Propter qđ dixit Joh̃.v. Non veni vt faciam voluntatē meā sed ei⁹ q̃ misit me patris. Sz diceres.cur vox p̃ris sonuit.hic ē filius me⁹ dilectus. Respondet ad ꝛsignandū q̃ nos quattuor cōseq̃mur in baptismo.

Sermo XLIIII

Primo enī discernimur a grege infideliū in caractere t noīe. Caracter enī est indelibil. qz a deo i baptismo imp̄mit aie in signū q̄ sum⁹ de familia ei⁹. Et etiā discernimur noīe. Isa. lxv. Seruos suos vocabit alio noīe. s. vt de nominent christiani a xp̄o. Tercio nobilitamur in adoptiōem filiorū. Joh. i. Dedit eis p̄tātem filios dei fieri q̄ nō ex volūtate carnis nec ex volūtate viri sz ex deo nati sunt. O magna nobilitas. i. Joh. xiij. Videte qualē charitatē nobis dedit vt filij dei noiemur et simus. Un Ber. Participes nois sum⁹ t hereditatis. christian⁹ sum. frater xp̄i sum. Si sum qđ dicor heres sum dei. coheres aūt xp̄i. Tercio diligimur affectōe. vt i collatiōe donorū. pater enī tribuit nobis potentiā ne p violentiā opp̄imamur. filius sapientiā nē p fraudulentiā seducamur. spūs sctūs bonitatem ne p malignitatē dēpuemur. i. ad Tho. x. Fidelis aūt deus q̄ nō patiē vos tēptari vltra id qđ potestis. sed facit cū tēptatōe puentū t. quia astat nobis. ad Rom. viij. Si deus p nobis quis cōtra nos. Quarto i baptismo efficimur placiti t accepti deo in decore virtutū. Ps. xliij. Concupiscit rex decorē tuum. vt impleat illud Sap. iij. Placita erat enī anima illius.

De sanctis Fabiano t Sebastiano

Sermo xliij

Quasi aurū i fornace p̄bauit illos. t inuēit eos dignos se. Sap. iij. In summa t boz duo innuūtur. P̄rio sctōrum martyrū a dño p̄batō. ibi. tāq̄ aurū. Scdo ip sorū iusta inuentio. ibi. t inuenit eos dignos se. De p̄mo dicit. Tanq̄ aurū in fornace. Ubi sciendū. fornax est quadruplex in q̄ homines p̄bant aut p̄bari possunt. s. fornax miserie. culpe. gehenne. et glie. O. P̄ria fornax ē miserie. p miseriā in p̄senti intelligo q̄scūq̄ tribulatōes sive ab intra sive ab extra. innatas. illatas. p̄missas. In hāc fornacē p ūciunt iusti. s. p patientiā. De q̄ Eccl. xxvij. Vasa figuli p̄bat fornax. t homines iustos tētatio tribulatōis. Et hoc quasi necessario habet fieri electis in h̄ seculo. sicut legit Thobie. xij. de thobia angelo dicēte. qz acceptus eras deo necesse fuit vt tēptatio p̄baret te. sic̄ sctā Judith alloq̄bat sacerdotes spūsancto docta. Judith. viij. dicens. Laxda populi ad eloquiū erigite vt memores sint qz tēptati sunt patres nostri. vt p̄barentur in tribulatiōnib⁹ varijs. t subdit. Dēs q̄ placuerunt deo p multas trāsierūt tribulatiōes. Illi aūt q̄ tēptatiōes nō suscep̄erūt cū timore dei. t im patientiā suā et imp̄operū murmurationis sue cōtra dñm p̄tulerūt exterminati sunt. O. Scda fornax est culpe. in hac fornace aliq̄ ardent igne cōcupiscētie. aliq̄ ardore auaricie. aliq̄ supbie. t tūacie et vane glie. In hac fornace p̄rit genus hūanū quasi in toto tēpore diluuij. Gen. viij. t sodomite Gen. xix. Itē pharao cū exercitu suo Exo. xiiij. Tercia fornax est gehēne. de qua Mat. xiij. Qui faciūt iniq̄tatē mittent⁹ in caminū ignis. ibi erit fletus et stridor dentiū. Ps. xx. Pones eos vt clibanū ignis. Ibi ardebūt hi q̄ i vicijs grescūt t sine pnitētia decesserūt. De q̄ Deut. xxxij. Ignis accēsus est in furore meo. et ardebit vsq̄ ad inferni nouissima. h̄ est in eternū. Isa. vltō. Ignis eoz nō extinguet. Ibi reprobi p̄bati sunt. et p̄babunt t p̄babūt vsq̄ in sempiternū. O. Quarta fornax est glie. De q̄ Isa. xxxi. Lui⁹ ignis in syon. t camin⁹ i hierusalem. De quo ad Gal. iij. Illa q̄ sursum est hierl'm est mater nostra. Fornax illa figurata est Dan. iij. p fornacē in qua positi fuerūt tres pueri. q̄ fuit accēsa nimis. et ambulabant in ea Sidrach. misach et abdenago in medio flāme bñdicentes deū t laudātes. nō nocuit eis flāma sz pot⁹ refrigerabat eos. Sic bñ fornax sive camin⁹ dicit in hierl'm. cui⁹ ignis charitas est. Existētes i ea nō aliō faciūt q̄s vt deū iceſſanter laudēt. In hāc fornacē veniūt q̄ hic in fornace tribulatōis p⁹ p̄bati sunt. ita q̄ in eis impletur illō ps. lxv. Quoniā p̄basti nos deus. igne nos examinasti sicut examinat argentū. Et item ps. eodē. Transiuim⁹ p ignem et aquā et eduxisti nos in refrigeriū. Sic sancta Sara dixit Thobie. iij. Hoc aūt p certo habz omnis q̄ colit te. qz vita ei⁹ si in p̄batōe fuerit coronabit. Sic sancti martyres p̄bati sunt. vt dicit thema. Tanq̄ aurū p̄bauit illos. dicit p̄cipue. tanq̄ aurū. O. Ubi sciendum sancti martyres hic auro compantur. t h̄ ppter q̄ttuor. Primo qz i igne aur⁹ p̄bat. t sic pctōr i martyrio. Thob. iij. In tpe tribulatiōis peccata dimittis. Unde sicut baptismus fluminis omnia crimina hois lauat. sic baptism⁹ sanguinis. de conse. dist. iij. baptismi. Baptismum dico vicē supplere passionū. Idcirco dicit Leo papa. et habet in canōe. xxiij. q. viij. Omni timore t terrore, postposito si q̄s p

veritate fidei mozit celeste regnū consequit. Hoc ipm dr fortibꝫ tribulatōibꝫ panēter tolerātis intelligere possum⁹. Unū ꝛ btūs Job eiusdē. xxiij. c. dic. Probauit me q̄si auꝛ qđ p ignem trāsit. Exustiōe eni tribulatōis ꝛ sb trahunt vicia et augent merita iustis. sz nō ꝛsument. qz in igne tribulatōis rubigīē. i. pctā dimittūt. Scđo aurū ē ductile. qz sb malleo dilatat. Sic gr̄a dei p patiētiā creuit i martyribꝫ. Figurat Exo. i. Quāto magꝭ op p̄mebat eos pharao tāto pl⁹ multiplicabantur ꝛ crescebāt. Et sic scti martires i gr̄a. qua propter dicit apls. ij. Thoz. xij. Libēter gloriabor i infirmitatibꝫ meis. vt habitet i me ꝟt⁹ xpi. ppt qđ placco mihi i infirmitatibꝫ meis ꝛ ꝛtumeliꝭ i necessitatibꝫ ꝛ psecutōibus i angustiꝭ p xpo. ps. xiij. In tribulatōe dilatasti mihi. Noꝛ faber ē xpus. mallei psecutozes. inc⁹ cozp⁹ martyrū. auꝛ aia eozum Sic igit ecōtrario q̄ in tribulatōe patiētiaz nō hz. nec i gr̄a dilatat auꝛ nō ē. Sicut fistula eris q̄ vacua ē et pcussa sonat. sic vacuū a gr̄tia se oñdit q̄ i psecutōibꝫ impatiēs ē Greg. Nemo murmurās regnū dei accipit.

Tercio martyres scti auro ɔpanꝰ. qz ipsuz habz colozē magis dccoz inter cetera metalla. Et sic inter ceteros sctōs martyres habēt signū magis dccoz martyrū. s. aureolā. Unde canit dr ipis eccl'ia. Mā rubro fluido sanguīe laureis ditant bñ fulgidis. sic dōz dr eis illō Apoc. vij. Di sunt q̄ venerūt ex magna tribulatōe et lauerūt stolas suas. ꝛ dealbauerūt eas in sanguīe agni. Et sic in ipis magis resplēdebit sol iusticie. ita vt ꝟificāt i eis illō i. Mach. vi. Refulsit sol i clipeos aureos. ꝛ resplēdebāt montes ab eis sicut lāpades ignis. qz q̄ se magis cōformes fecerūt xpo per mozū imitatōem. magis etiā siles erūt ei in gl'ia. Quarto auꝛ inter oīa metalla ē pciosissimū. ꝛ sic martyres inter ceteros sctōs maiozis charitatis se ostendūt cū p fide xpi etiā se mozti exposuerūt. sicut dicit sanctus Tho. Non est maⁱ signū charitatis pfecte q̄z mozi p xpi noīe. Et sic dicit idem doctoz i ij. q. xxiiij. Ad pfectuz martyriū requirit q̄ aliq̄s subeat mortē pro xpi noīe. Nec ꝓpe dicit martyr qui p sola tolerātia carceris vel alia tribulatōne patit forte nisi moꝛs ex his sequeret. Et subdit ibidē arti. v. Martyres dicūtur testes. quia cozporalibꝫ suis passiōibus vsq̄z ad mortē testimoniū phibēt veritati. nō cuicūq̄z sed ꝟitati fidei. Et sic cuiuslibet martyrij causa est fidei ꝟitas. Jō oīm virtutū opera sm q̄ referunt in deū sunt q̄dā ptestatōes fidei p quā innotescit q̄ dr hmōi opera a nobis requirit. ꝛ nos pro eis remunerat. et sm hoc possunt eē martyrij causa. Unū martyriū iohānis baptiste in eccl'ia celebrat qui nō pro fidei cōfessione sed reprehensione adulterij mortē sustinuit. Et sic nō solū martyr dicit qui patitur p fidei confessiōe q̄ fit per verba. sed etiā qui patit p quocunq̄z opere bono faciēdo vl' peccato euitādo ꝓpt xpm. quia hoc totū pertinet ad fidei ptestationem. Nō ergo est anima aurū nisi p charitatem. Et hanc scti martyres. s. Fabianus ꝛ Sebastianus et Uincenti⁹ habuerūt. ꝛ i ea vsq̄z ad finē fortiter pseuerauerūt. Jō merito dr eis dicit. Tanq̄z auꝛ in fornace pbauit illos dominus. ꝛ inuenit eos dignos se. sm qđ i primo concluditur.

De sancta Agnete
Sermo xlv

Qui matrimonio iungit virginē suā bñ facit. q̄ nō iūgit melius facit. i. ad Thoz. vij. In summa ꝟboꝛ duo innuunt. Primo apls statū matrimonialē ɔmēdat. ibi. q̄ mr̄imonio. Scđo statū virginalem mr̄imonio pfert. ibi. q̄ nō iungit meli⁹ facit. De primo dicit. Qui mr̄imonio ꝟgines suā iungit bñ facit. Sc̄o pro q̄ sciendū. duplex ē matrimoniū. s. spūale et cozpale. De cozpali matrimonio hic loquit apls qđ celebrat iter vzozē et virū. ꝛ illđ ē bonū si rite seruat. Unđ. i. Thoz. vij. Si nupserit ꝟgo nō peccāuit. rite vinci. Et dignitas hui⁹ mr̄imonij i multis oñdit. vt ptz sup dr mr̄imonio i sm̄one de tpe q̄ icipit. Nuptie facte sunt tē. Huic statui i est saluatio. vt ptz p apl'm. i. Thim. ij. Saluabit mlier p generatōem filiozū. Dixi secūdo pfert statū virginalē dicēs. q̄ nō iungit meli⁹ facit. qz stat⁹ dignior ē q̄ ad castitatē. De quo Beda. Bona ē castitas mr̄imonialis melioz vidual'. sed optima virginalis. Nec solū i castitate sed i plurib⁹ aliꝭ stat⁹ ꝟginal' mr̄imonialē pcellit. Sc̄o pro pcellit eū in dignitate. De quo Damas'. li. iij. Quāto angelus hoīe ē supioz tanto virginitas nuptiꝭ honorabilioz. Et dicit ibidem ca. xviij. Quis celos clausit. q̄s mortuos suscitauit. quis iordanem intercidit. nonne virgo Helyas. nonne tres pueri virginitate potiozes

Sermo XLV

ligne effecti sunt. Nõne danielis corpi ꝥginitatẽ diligentis feraꝝ feroces dẽtes nequeũt infigi. hec ille. Ideo i collatiõibꝫ patꝝ dicit. Maior ẽ ꝥtus ꝥginitatẽ tenere qꝫ vemões expellere. Eccli. xxvi. Nõ ẽ digna põderatio ꝛtinentis aie. Sicut ḡ aquila int volucres. lucifer inter stellas. gemma inter lapides. sic põcellit mrimoniũ virginitas. De q̃ Augus. O fulgida virginitas. gẽma ꝥtutũ. germana angelorꝝ. lãpas ecclieꝝ. lux aiaꝝ. Albtus sup. iij. sentẽtiaꝝ. Nihil dignꝰ poterit castitati ꝥginali ꝛpari. Propter qõ dicit Amb. ꝛ habeũ. xxij. q. i. integritas. vbi dr. Virgitas suaderi pt. impari nõ pt. i. Tho. vij. De virginibꝫ pceptũ dñi nõ habeo. ꝛsilium autem do. Ob hꝫ dicit Hiero. ꝛ hr̃ in canõe. xxxiij. q. v. Tũc saluabit mlier si illos genuerit filios q̃ virgines pmansuri sunt. qõ ipa pdidit acq̃rit in liberis. ¶ Secdo statꝰ virgitat põcellit mrimoniũ in puritate. De q̃ miratur Salomon Sap̃. iiij. O qꝫ pulcra ẽ casta generatio cũ charitate. Ambro. in lib. de ꝥginitate. Pulcritudinẽ q̃s pt existimare maiorez decore ꝥginitatis. q̃ amat a rege. pbat a iudice. dedicat a dño. Nã est q̃si statꝰ angelicus. De quo Thrik. sup Matth. Licz oẽs virtutes sint res angelice. specialiter tn̄ castitas angelica ꝥtus est. p hãc enĩ singulariter hoies angelis similant. De q̃ Hiero. Viuere i carne pter carnẽ plꝰ est vita angelica qꝫ hũana. angeli sine carne viuũt. ꝥgines in carne triũphant. Ideo Apoca. xiiij. Virgines sunt et sequunt agnũ quocũq; ierit. Sup quo dicit Aug. Dñm sequi est integritatẽ mẽtis ꝛ corpꝛis seruare. Et hmõi puritas nõ est i matrimonio. Nũc ḡ in hac vita hoc habent ꝥgines qõ ꝛiugati habebũt i futura. Matt. xxij. Nõ nubent neq; nubent. sz erũt sic angeli dei. Et licz cõiugati nõ mortaliter pccent. tn̄ difficulter carẽt venali ppter ardorẽ ꝛcupiscẽtie. Et licet cõiugati ꝛo possunt seruire mũdo corde. tn̄ nõ mũdo corpe. Et sic dicit Apoca. xij. Qui nõ coinq̃nauerũt vestimẽta sua ambulabũt mecũ in albis. Hic pcedũt ꝥgines sctõs martyres. intellige q̃ virgitatẽ nõ habuerũt. vl in virginitate nõ receſſerũt. Et pcedent omnes alios corruptos. qz statꝰ eoꝝ est dignior. ppter hꝫ etiã nudo capite incedunt. qz nihil verecundũ fecerũt. Jõ cõpetit ipis illõ. i. ad Thes. v. Deꝰ pacis sctificet vos p oia. vt integer spũs vr̃ et aia et corpus sine querela in aduentu dñi nr̃i seruet. Nã integritas spũs ad rõnem ptinet cũ rõ subdit soli ꝛo ꝛ nullo erroꝛe corrumpit. Integritas autẽ aie ptinet ad salutẽ q̃n rõi subdit ꝛ nulla delectatiõe illicita corrumpit. Integritas ꝥo corpis ad gl'iam cũ oia mẽbra corpis immaculata ꝛseruatur. De quo Hiero. Ad veraz castitatẽ ꝥginalẽ req̃rit castitas mẽtis et corpꝛis. vt hõ sit castꝰ tactu visu et affectu. Ure. Intueri nõ licet qõ nõ licet ꝛcupiscere. Et si ñ intueri. multo magis nõ tangere. ¶ Tercio status ꝥginalis pfert mrimoniali i libtate. qz ille statꝰ ẽ ad fruẽdũ ꝛo liberior. De q̃. i. Thoꝝ. vij. Virgo cogitet q̃ dñi sunt: vt sit sctã corpe et spũ. nupta ꝥo quõ placeat viro suo. Virgo pt orare. ieiunare. elẽosinã dare. ñ ne omni impedimento. sz mlier i mrimonio nõ sine licẽtia viri. nisi haberet parafernalia vel esset lucrosa. vt dicit sctus Tho. ij. ij. de elemosina. Sic etiã dicit. i. Thoꝝ. vij. Mulier sui corpis potestatẽ nõ habz sed vir. Et sic ꝛiugata turbat corpe et spiritu. spiritu in timore marei. ad Ephe. v. Mulier timeat virũ. Corpe turbat parturiẽdo fructus ꝛ nutriẽdo. ꝛ multa incõmoda a viro audiendo. Virgo ꝥo nihil hmõi tribulatõnis habet. nec timet verberari. nec dure alloqui. ꝛ sic de aliis. Ex hoc itez põcellit virginalis castitas mrimoniũ. ¶ Quarto põcellit statꝰ ꝥginal matrimoniũ in sponsi venerabilitate. quia sponsus eoꝝ venerabilior est qz xps dñs. de q̃ apls. ij. ad Thoꝝ. xi. Desponsi vos vni viro ꝥginẽ castã exhibere xpo. Ille ẽ pmo speciosissimus. ps. xliij. Speciosus forma pre filiis hoim̃. Nimirũ qz dr Sap̃. vij. Splendor est lucis eterne et speculuz sine macula. Hebre. i. Splẽdor gl'ie est ꝛ figura substantie patris. i. Pe. ij. In quẽ desiderãt angeli ꝓ spicere. In eius aspectu stat vita etna. Joh. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscãt te solũ vez deũ ꝛ quẽ misisti ihm̃ christũ. Secundo est eloquentissimus. quia aduocatus nr̃. i. Joh. ij. Aduocatũ habemus apud deũ patrẽ qui est ppiciatio ꝓ peccatis nris. Tercio scientissimus et sapientissimus. qz ad Col. ij. dicit. Omnes thesauri sapiẽtie ꝛ sciẽtie dei in eo sunt recõditi. Quarto est ditissimꝰ. qz ipius sunt celi et terra. ps. xxiij. Dñi est terra ꝛc. Et diuitie ipius nõ dꝛcrescũt. Quisto ẽ fortissimus. ad Heb. i. Portãs oia verbo ꝥtutis sue. Et Job. ix. Si fortitudo quereꝝ robustissimus est. De seipo dicit Mat. vl. Data est mihi oẽs ptãs in celo et in terra. Sexto est immortalis et eternus. Psal. ci. Tu autem in eternũ pmanes: et memoriale

tuū a generatōe in generatōez. Septio ipe est hūilis. nō spernit aliquē vel aliquā q ipm in sponsum eligit. z se ipi p fidem z charitatē desponsat. Quito pcellit statꝰ virginalis matrimoniū i pmiꝫ quātitate. qz singularit coronabunt. Sap. iij. O qꝫ pulcra est casta generatio cū charitate imppetuū coronata triūphat. z Sap. iij. Que nesciuit thorꝫ i delicto habebit fructū in respectōe aiaꝝ sctārū. Deus oēs respicit in remunerādo. tñ ꝑgibus centesimū fructū assignauit. Insup additur eis corona pfecti decoris. s. aureola z est pmiū accidētale. Dic san. Tho. sup. iij. sniaꝝ Aureola dat rōe pugne. modo virginū pugna est magna. sicut dicit Aug⁹. Inter omnia christianoꝝ certamina durioza sunt castitatis plia. vbi quotidiana pugna et rara victoria. Ubi clarius sciendū. duplex est pmiū beatoꝝ. scz essentiale z accidentale. Essentiale est sine quo hō non est bās. vt clara visio essentie diuine. Sed accidētale pmiū est quoddā accidentale supadditus sine quo essentialiter ds beatus esse pt. sicut decor ꝑginitatis quem mlti sancti nō habuerūt. Et nota. tres sunt pugne. s. cōtra mundū. carnem et diabolū. q cuilibet cōueniūt. in ꝗbus tres aureole sumūt. z debentur his q obtinēt pfectā victoriā. Unde i pugna cōtra mundū illa est victoria pcipua q resistit in psecutōibus vsqz ad mortē p christo. Sic merent aureolā martyres. q mundū pfecte vicerūt. In pugna cōtra carnē victoriā illi obtinēt potissimā q delectatōibus venereis q sunt pcipue in hoc genere oīno ppt christum resistūt. z sic ꝑgitati debet aureola. In pugna vero cōtra diabolū illa ē pcipua z pulegiata victoria cū aliqs hostē nō solū a se sed etiā ab alīs remouet. qđ fit p doctrinaz z pdicatōem. Et ideo doctoribus et pdicatoribus debet aureola. Et sic habem⁹ tres victorias pulegiatas ꝗbus corrūdent tres aureole. i. tria accidētalia pmia pulegiata.

Tercio notādū q p aureolā intelligit pmiū accidētale z gaudiū eiusdē. sic ex gaudio essentialis pmiꝫ redūdat i corpus qdā decor z glia corpis. ita ex gaudio aureole resultat aliqs decor in anima. Et vt sic aureola ē pricipaliter gaudiū spūale i mēte pueniēs ex ope pcellēti et pulegiato. z p quādam redūdantiā etiā refulget in carne. Et sic patz quō aureola ē pmiū aie supadditū. Quarto nota fm q dr in descriptōibus aureole. q debet operibus pfectōis q illa sunt que nos maxime cōformāt christo. Christꝰ enī fuit martyr fm q passionē suā i mūdo sustinuit. Ipe fuit ꝛgo integrum virgitatem i corpore suauit ꝓtue. Et fuit doctor fm q ꝑgitatē quā a patre accepit i mūdo manifestauit. Qui ḡ psecutōnez patit vsqz ad mortē. aut virgitatē ꝓpter deuz retinet. aut p doctrine ꝑgitatē nō solū a se sed etiā ab alīs hostem expugnat. ille maxime xpo ꝓformat fm victoriā pfectaz. Quinto nota. differētia est inter aureā. palmam. aureolā et fructū. Aurea ē pmiū ēntiale qđ corrūdet radici charitatis. Et p hō efficit ꝓticeps diuitatis. z p dscqns regie potestatis. cui ꝓpter dignitatē regiā debet corona aurea. Aureola ē diminutiuū ab aurea. et idē est qđ pua corona posita sup aureā. i. pmiū accidētale essentiali supadditū. Et corrūdet operi excellenti z pulegiato. s. victorie martyrū. ꝑginū z pdicatoꝝ. Palma ē pmiū accidētale qđ nec radici charitatis nec operi aut victorie debet sz volūtati. Tale pmiū habuit bās martinus eo q martyriū desiderauit licz nō sustinuit. De q canit eccl'ia. O beatissima aia quā z si gladi⁹ psecutoris nō abstulit. tñ palmā martyrū nō amisit. Fructus ꝓo ē qđdā pmiū qđ debet hoibus ex eo q a carnali vita i spūalē trāseunt ex senie verbi dei. Et illi vite spūali fructꝰ corrūdet q hominē pcipue a carnis subiectōne liberat. Hoc facit ꝓtinentia q hō cōtinet se ab actibus luxurie seu incōtinentie. qz p retractōes z restrictōes venereoꝝ caro aie subdit. z i vita spūali ꝓstituit. Hz p delectatiōes veneree aīa pcipue carni subdit. ita vt i actu carnali fm Iero. nec spūs ꝓpheticus corpa tangat ꝓphetaꝝ. nec illa delectatiōe ē possibile aliqđ intelligere. vt dic Arist. i. ethicoꝝ. Et iō ꝓtinentie magis corrūdet pmiū illō qđ ē fructꝰ qz alteri ꝑfruti. Et sic diūsis meritis diuersa corrūdent pmia. Sic virginitati correspondet aurea fm q ꝓpter deū seruat imperio charitatis. Aureola fm q ē opꝰ pfectionis habēs rōem victorie excellētis. fructus vero per continentiā. Sic finaliter ꝑginitas matrimoniū pcellit in pmiꝫ quantitate. Et hoc premiū adepta est beata Agnes. vt patet in eius legenda.

Sermo xlvi. Ad idem

Habētes dona ꝑ grām que data ē nobis differentes. ad Ro. xij. et lectum

est in dñica in epl'ari officio. et applicat ad honorē sancte Agnetis in sermone hodierno. ¶ In summa epl'e duo innuunt. Prio ponit grāz diuersitatē. ibi. habētes donationes. Secdo subiūgit eaz ꝓmūicabilitatez. ibi. q̄ tribuit in simplicitate. ¶ De ꝑmo dic. Fratres habentes donatōes ſm grām. Dic ſm grām. qz nihil habemus boni a nobis. ij. Chor. iij. Nō sumus sufficientes cogitare aliq̄d a nobis tanqz ex nobis. sed sufficientia nostra ex deo est. Jaco. i. Omne datū optimum et omne donū pfectū desursum est descēdens a patre luminū. Dyonisi⁹. Nihil bonū ē nisi a deo qui essentialiter bonus ē. Et dicit differentes. quia omnes fideles sunt vnū corp⁹ mysticū qđ est eccl'ia. que est cōgregatio fidelium. sicut deducit Cyprianus papa. et ponitur. xxiij. q. i. ca. loquit. Multi sunt radij sed vnū lumen. et rami arboris multi sunt et robur vnū tenaci radice fundatū. Et quō ꝺ fonte vno riuuli plurimi defluūt. Et numerositas licet diffusa videat exundantis copie largitate, vnitas tamen seruat in origine puritatis et vnitatis. Sicut vnū caput est qđ est christ⁹ q̄ ē caput eccl'ie. et vna origo et vna mater fecunditate copiosa. adulterari nō ꝑt christi sponsa. vnū domunū nouit. vni⁹ cubiculu sanctitatē in casto pudore custodit. hec ille. Omnes filij illi⁹ matris. i. membra eccl'ie diuersitate grāz sunt capescendi. de quo thema. Habentes donatōes ſm grām que data est nobis differētes. Singuli sum⁹ membra differētibꝫ tamen donis. ¶ Nō ta de⁹ dat suis sex magna dona ex sua gtia. sez duo et duo et duo. Prīa duo dona dat vt seruari possunt. si nō seruant nunqz rehabentur. Secunda duo dat vt nunqz perdi possunt in quocunqz statu. Tercia duo dat vt possent perdi et seruari et multotiēs rehaberi. Prima duo dat vt seruari possunt. et perdita nunqz rehaberi. s. virginitas et tpis nobilitas. ¶ Primū est virginitas. et est pulcerrimū donū. Bern. Quid virginitate decori⁹. quasi di. nihil. Ambro. Pulcritudinē maiorem nemo potest existimare virginitatis dece re. Et est duplex virginitas. vt dicit sanctus Tho. ij. ij. q. cliij. arti. iij. sez nature et gratie. De secūda hic loquit que est ꝓpositū seruandi virginitatē. De qua et Aug⁹. Virginitas est in corpe corruptibili ꝑpetue incorruptō nis meditatio. Et illa a deo datur. Sap. viij. Non possum esse cōtinens nisi deus det. Lucide ostendit in hoc q̄ hoc donū a deo specialiter descendit. Ideo apl's. i. ad Chorin. vij. De virginibꝫ ꝓceptū domini nō habeo. consiliū autē do tanqz misericordiā cōsecutus a domino. Et cui dat hoc donū sollicite debet seruare et diligēter custodire. quia habet se sic speculum quod faciliter frangit et nunqz reintegratur. Amos. v. Cecidit et nō adijciet vt resurgat. Virgo israel ꝓiecta est in terra suam. nō est q̄ suscitet eam. Habet etiā se ꝯ donum sicut sericū. quod cū in lutū semel cadit ꝑfecte nunqz abluit q̄n semp macl'a apparet. Ideo dicit Aug. in li. de vita xp̄iana. Quanto sublimior est glia eo maior ꝺz esse cura. sed gloria virginitatis est magna. Miratur enim Aug⁹ dicens. O qz fructus dulces sunt castitatis vt in eis singulariter reficiatur dñs maiestatis. Canti. vi. Dilect⁹ meus pascit inter lilia. id ē pura corda. lilium vbi tangit nudis manibꝫ polluit et putrescit. sic virginitas. De quo Aug⁹ de fide xp̄iana. et habet. xxxij. q. v. nec solo. vbi dicit. Nec solo affectu. i. desiderio et tactu. sed aspectu q̄q̄z appetit et appetit ꝺcupiscētia feminaz. Et infra ibidē. Et ab itact⁹ ab imūda violatōe corpibꝫ fugit ipa castitas. ¶ Dicūt enī naturales q̄ corp⁹ natū est obedire imaginatōi in suis delectatōibꝫ applaudenti. iō incestus mentis quādoqz redūdat in pollutōnem corpis. sicut in temptatōe cū deliberatōne et ꝓpōsito delectādi turpiter. tūc delectatio nō est in corpe nisi cū mētis ꝓcuratōne. Ad cui⁹ imperiū mouet ꝺcupiscētia et fantasia. et incipit hō pollui a delectatōne et imaginatōe. et sic corrūpit ꝯgitas. nō solum mentis sz et corpis q̄ nūqz recupari ꝑt. De q̄ sctūs Tho. ij. ij. q. cliij. ar. iij. Per penitentiā ꝑt acqri formale ꝯginitat⁹. nō aūt materiale. Cui ꝺsonat Piero. i epl'a. ad custachiū dicēs. Cū omnia de⁹ possit nō ꝑt virginē suscitare post ruinā. intelligēq̄ ad materiale. ꝑt eam q̄dem liberare de pena. s. ꝓ penitētiā. sed nō vult corronare corruptā. Et ideo dic' ibidem Piero. et habet. xxxij. q. v. Si paulus apostolus vas electōis et ꝑparatus in euangelio xp̄i ob carnis aculeos et incentiua viciorū reprimit corpus suum et seruituti subiicit ne alijs ꝑdicans ipe reprobꝰ inueniat. Et tamen vidit aliam legem in suis membris repugnantem legi dei. id est. considerauit fomitem peccati. Si post nuditatē. ieunia. famem et carceres: flagella et supplicia i semetipō reuersus clamauit. Infelix ego hō q̄s me liberabit de corpe mortis huius. Et subdit.

De sancta Agnete

Tu te putas secuꝝ esse dꝛ̃re. q̃so caue q̃n dꝛ̃ te dicat dꝛ̃us. virgo israel cecidit ⁊ nō est qui suscitet eam. Et sic in maximo pic'o sunt femine dꝛ̃liciose iuuenibꝰ familiares ⁊ cōuerso ¶ Ꝑ ¶ Scōm est rēporis nobilitas. De q̃ Bern̄. Nil nobiliꝰ tpe. Reuera nobile. Primo qꝛ paꝝ dak. qꝛ dicit pꝫs .cxij. physicorū. Nihil habemꝰ dꝛ̃ tpe nisi nūc. Idcirco Eccli xiij. ꝺꝛ. Fili obꝛua tpus. Scōo est nobile qꝛ nō gratis dak. sed hominī dak ad merendū. Et hoc est qō dicit Piero. ⁊ habꝛ. xiij. q. ij. c. in pſenti. vbi dicit. In pſenti solū est tpus merendi. sed post hoc implebit illud pſ. Nō dabit dꝛ̃o placatōem suā. nec pciū redēptionis anime sue. Ideo apl'us ad Gal'. vi. Dū tpus habemus operemur bonū. qꝛ dicit Ber̄. Omne tpus impensum queꝛt quō est expē sum. Et ideo dicit Piero. Sicut nō pꝛit capillus dꝛ̃ capite. sic nec momentū dꝛ̃ tempore. Tercio nobile. qꝛ nō reuꝛtit nec recupak. Unde sicut virginitas amissa nō recupꝛak. sic qui vnū dīe inutiliter expendūt nunq̄ꝝ recuperabūt siue vadāt ad celū siue ad ifernū. Si damnank semp plꝰ ardebunt. sil'ꝛ si salnabunk nunq̄ꝝ recupabūt. semp ꝓ pꝛditiōe vnius diei minus habꝛbūt gaudiū. licꝝ pecatū penitebunt et dꝛlebūt pꝛ penitentiam. Jō Xp̄us. dicit. Nulli rei magis dꝛbes parcere q̄ꝝ tpi. aurū si pꝛdideris recupare poteris tempꝰ vero pꝛteritū nunq̄ꝝ. Unde tpus sancti patres valde custodierūt. Et ideo scꝑture singulariter cōmendat eos dꝛ̃ obseruātia tpis. Sic scribitur dꝛ̃ abꝛaam Geneſ. xxv. Mortuus aūt est abꝛaam in senectute bona. Sic dꝛ̃ Isaac Gene. xxxv. Mortuus ē Isaac senex ⁊ plenus diērū. Sic dꝛ̃ Jacob eusdem ca. vlti. Sic dꝛ̃ Dauid. i. Paral. xxix. Mortuus ē dauid in senectute bona plenus dieruꝝ. De quo p̄s. lxxij. Conuertenk et plem dies inuenienk in eis. ¶ Alia duo dona dꝛdit dꝛ̃us que possunt rebuari et pꝛdita recupari. Primū ē gratia quā reseruauit sanctus Johānes baptista. De quo canit ecclesia. Antra dꝛserti teneris sub annis ciuiū turmas fugiens petisti. ne leui saltē maculare posses famine vitā. Nuc. i. Replebiꝝ spūsancto adhuc ex vtero matris sue. Et iā gratia habita pōt amitti ⁊ amissa recupari. vt patꝝ dꝛ̃ sancto Petro q̄ negando gratiā amisit. pꝛnitendo recupauit. immo maiorē. vt habꝛ in canōe. l. dist. fidelioꝛ. vbi dicit. Fideliorꝝ factus est petrus postq̄ꝝ fidem se pꝛdidisse dꝛflevit. atq̄ꝝ ideo maiorē grām accepit q̄ꝝ amisit

¶ Jō notandū. gra dupliciter pꝛditur. Primo ad damnatōem. secūdo ad pmotōnem. Primo ad damnatōez pꝛdit ꝑ peccatum mortale. Eccl'es .ix. Qui in vno offendit multa bona pꝛdit. Reuera qꝛ ꝓncipaliter dꝛ̃um pꝛdit. De quo Aug⁹. Deꝰ est vita anime intrāte morte ꝑ peccatū recedit. Et q̄ dꝛ̃ nō habꝛt ꝓm cūdēnihil habꝛ. pꝛs. lxxij. Qui elongant se a te pibūt. Jō Piere. ij. dicitur. Scito et vide qꝛ malū et amarū est reliq̄sse te dn̄m dꝛ̃ tuū. Reuera ois dulcedo amara est dꝛ̃ nō habito. ad cuiꝰ amissionē sp amara est ꝺ scientia. Aug. Dis inordinatꝰ animꝰ sibꝫ̄pi est pena. Hec pena hic incipit et i eternum ibi durabit. Isa. vlti. Vermis eoꝝ nō morieꝺ. ⁊ ignis eoꝝ nō extinguet. Sic Isa. xlviij. Nō est pax impijs dicit dn̄s. nec hic nec in eternū pacē habꝛbunt. Scōo pꝛdit gra ad pmotōem. Unde August. dꝛ ciui. dei Judeo dicere supbis vtile esse cadere in aliq̄ō pcatū aptum et manifestū vt hūilienk. Dicit Richardꝰ sup flumia babilonis. Ad hoc electis quandoq̄ꝝ gra diuina subtrahit q̄ vnusquisq̄ꝝ intelligat quid sit ex seipō. et quid ex munere diuīo. In vno erudit ad humilitatē. ⁊ in alio ad maiorē dilectōnem. Et ꝫ est q̄ō dicit Aug⁹. dꝛ ciui. dei. Salubꝛius sibi displicuit Petrus quādo fleuit q̄ꝝ placuit q̄n pſumpsit. Secūdo pꝛuak hō gratia vt cautioꝛ reddatur. Nā aues ceteraq̄ꝝ animalia in eundē laqueum ⁊ in easdē pdicas rastro incidunt. Sic nos hortak apl'us ad Eph̄. v. Uidete quō caute ambuletis .i. ad Ebꝛos. x. Qui se existiat stare videat ne cadat. Dercio vt feruētioꝛes resurgant. sicut patꝝ i maria magdalena que post casum feruētꝰ chriſtū dilexit. Ambꝛo. Sācti dū aliquādo cadunt feruentioꝛes resurgūt. Ideo Lu. xv. dicitur. Gaudiū est angelis dei sup vno peccatore pnitētiā agēte. Quarto vt sciant alijs ꝓpati. Gre. ⁊ habꝛt. l. dis. c. cōsiderādū. Cur omnipotēs dꝛ̃us eum quē ecclesie pferri dispōsuerat ancille vocē ptimescere ⁊ seipm negare pmisit. qō nimirū magne pietatis dispōsatōe actum esse cognoscimus. vt is q̄ futurus erat pastor i sua culpa disceret q̄liter alijs miserꝛi dꝛberet. ¶ R ¶ Scōm est innocentia. illa ꝑ pꝛdi et etiā recupari. Idcirco dicit Gregoꝛ⁹ in quadaꝝ collecta qua vtit ecclia. Deꝰ innocēcie restitutoꝛ ⁊ amatoꝛ. Et nota innocentia capit dupliciter. Uno modo ꝓut negat actū cōtrariū. sic dicit inocēs q̄ nūq̄ aliq̄d ꝓmisit q̄ fieret nocens vel reus

Et sic ad ꝑmū statū innocentie petōr nūqz ꝓt venire. Et ꝫ est qđ dicit Piero. Deꝰ non ꝓt facere ꝙ corrupta fiat incorrupta q̄tū ad actū ꝓteritū. Alio mō sumit innocentia ꝓut negat culpam. Et sic petōr ꝓt ad ꝑstinū statum innocētie puenire. qz deus ꝓt omnē maculā culpe delere per infusionē gre. vt aīa tanta niteat puritate sicut ꝑus vl maiori. quia deus radicem charitatis recupare potest. etiam grādu ampliori. vt dicit Ambro. i ome. habet. l. di. c. fideliores. Et hoc fit per penitētiam. sicut dicit glo. sup eodē c. fideliores. Penitens innocēti in ꝑlaturis debet ꝓferri. quia talis subditis suis nouit cōpati. Et innocēs dicit ꝑm Ambro. in lib. de offi. et habet. xxij. q. iij. c. innocens. Innocens de omnib bene iudicat. Et Augꝰ de ciui. dei. et habet. xxiij. q. v. c. nō est innocentie. vbi dicit. Innocentis officiū est nulli nocere. peccata punire. Sūt z tercio duo magna dona q̄ semel habita nū q̄z amitti ꝑnt qualiscunqz fuerit hō siue bonus siue malus. siue fidelis siue infidel. siue saluet siue damnet. vnū est misericordia. aliū iusticia. ps. lxxxviij. Misericordia mea z veritas mea. i. iusticia cū ipo. Aug. Non tollit misericordia iusticiā. Nam si descēdis in infernū tecum descēdit iusticia. qz qui plꝰ peccauerit plus puniet. q minus etiā minꝰ punietur. ad Rom. ij. Reddet vnicuiqz ꝑm opera eius. Tribulatio et angustia in oēm aiam operātis malū. in pondere. s. magnitudinis p adulterio plus q̄z p fornicatōe. in tpe. s. diuturnitatis. i. in mensura longi tpis. qz qui diutius iacuerūt in peccatis etiā diutiꝰ torq̄ buntur. i numero. s. delictorū. Attamē misericordia est eis ꝙ non tantū puniunt quātū meruerūt. licet ita dure eos punit ꝙ nullꝰ sensus humanus ꝑt excogitare: tñ citrā ꝺdignū. Et sic ē misericordia remittēs sed nō redimēs seu liberās. Similiter in celo ē iusticia. Job xxxiij. Opus hominis reddet eis. z iuxta vias singulorꝝ restituet eis. Ps. xvij. ꝑm puritatem manuū meaꝝ retribuet mihi. Lu. vi. Eadem mēsura qua mensi fueritis remetietur vobis. Ro. ij. Nō est ꝓsonaꝝ acceptio apud deū. Glo. id ē deus nō iudicat ꝑm faciem sed ꝑm merita. nō respicit q̄s ille vel iste. Etiam misericordia est in celo. qz vltra ꝺdignum remunerat. Ro. viij. Non sunt ꝺdigne passiones huiꝰ tpis ad futurā gliaz Bern. Nō sūt talia merita ꝓpter que dat vita eterna nisi ex dei sola misericordia et gra. Et dic Chriso. sup Matt. Maiꝰ ē sctōr ꝑmū q̄z eoꝝ qui deriū. Prīa duo dona beata Agnes habuit z diligēter ꝓseruauit. Scda duo dona simulter obtinere meruit. Et licz ꝑdere et recupare potuisset. pie tn̄ est credendū ꝙ nūqz ea ꝑdidit. Et si possibile esset ꝙ ꝑdidisset: abūdāter tn̄ recupauit p ardētissimū amorē sponsi sui domini nostri ihu xpi. ꝓpter quē etiā mortē cū gaudio sustinuit. et meruit obtinere donum eterne glie. quod ab ea nunqz auferetur. Ad quod nos ꝑducat ꝛc.

De sancto Vincentio
Sermo xlvij.

Si quis vult venire post me abneget semetip sum. z tollat crucē suā et sequat me. Mat. xvi. ¶ Introductō. Aris. dicit. Res p quas causas ꝺponit p has etiā dissoluit. Sicut peccatū actuale mortale oritur ex ꝑua volūtate. De q̄ Aug. i. li. retractationū. z habet in canone. xxv. q. i. ꝙ aūt ea. Ex volūtate itaqz ꝓcedūt petā. Nā ira diffinit peccatū Aug. dicens. Peccatū ē volūtas retinēdi vl cōsequendi qđ iusticia vetat. Idez de vera religione. Nil peccatū nisi volūtariū. Idcirco exq̄ volūtarie peccatū orit volūtate aīcedente vl cōseqnte. oportz etiā ꝙ voluntarie z actualiter i nob puniat. Nā dic apls ad Heb. x. Volūtarie peccātib nobis iā nō relinq̄tur hostia p peccato. qz nō denuo crucifiget xps. neqz ꝺplantet hō similitudie mortis eius per baptismū. sed in ꝑua lachrimaꝝ vnda exigit ꝑuam baiulare crucē. Sed sic alieno peccato obligati eramꝰ. ita z soluti sumus. nūc ꝫ ꝙ ꝑua mala ꝺmisit ꝑuam crucem penitētie tollat. De q̄ Ezech. xviij. Nō erit amplius puerbiū in isrl. ꝑres nri ꝺmederunt vuā acerbā z dentes filiorꝝ obstupescūt. id ē. ꝙ aliqs nō puniet ꝑ ꝓpria parentū eterhaliter licz tempaliter. sed sic dr ad Gal. vi. Unusqsq onus suū portabit. Hre. Qui ꝑ ꝓpria mala ꝺmittit. iustū ē vt ꝑua pena dilucat z emendet. Ad qđ nos hortat thema. Si quis vult venire post me. ¶ In summa eua gelij duo innuunt. Prīo ꝓponitur largitas diuine bonitatis. ibi. si qs. Secūdo subiungit malignitas humane qualitatis. ibi. abneget semetipm. De ꝑmo dr. In illo tpe. scz xps dicēte ꝙ passur esz hierlimis. tūc Petrꝰ dixit. Nequaqz sz ꝓpicius esto tibi. Tunc dns redarguit petrū dicens. Nō sapis ea q̄ dei sunt sz ea q̄ hoim. z dixit. Si qs vult ve

De sancto Vincētio

nire post me abneget xp̄m q̄ d. phibes me patiſz ego dico tibi. niſi paſſur⁹ fueris z vite tue abrenūcies saluari nō poteris. z sic q̄libz alter. Dicit g̃. Si q̄s .ſ. dñs vl̄ ſeru⁹. diues aut paup. nobilis vl̄ ignobilis. Ecce diuīa largitas omnib⁹ se offert. nulli se negat. Juxta illud. i. ad Thim̄. ij. Vult oēs hoies saluos fieri et ad agnitōem v̄itat̄ venire. Patz ꝟ in figura z scr̄ptura. In figura. qz natus ē i ꝺmani ꝺmo. Lu. ij. In scr̄ptura. Job. xxv. Sup quē nō fulget lumē ei⁹. z Act. x. In veritate ꝺperi qz nō est p̄sonaꝝ acceptio apud deū. sed in oñi gēte q̄ timet deū z opat iusticiam accept⁹ ē illi. ¶ Et g̃ in ꝟ ꝺdo vult intelligi hūana libertas liberi arbitrij q̄ hō dignificatus ē sup ceteras creaturas. qz ois potēcia brutoꝝ alligata ē ꝺgano coꝛporali. Ar p̄m Damas. nō est libeꝝ qꝺ xe necessitate agit impetu. nec bruta habēt arbitriū. qz nō habēt discretōnis iudiciū. sz naturalib⁹ affectōib⁹ ferūt ad aliq̄d p̄seq̄ndū vl̄ fugiendū. Nō sic ē in hoīb⁹. Jō apl's ad Gal'. v. Vos in libertatē vocati estis tm̄ ne xetis eā in occasiōnē carnis. Qꝺ exponēs Bern̄. dicit. Nec ē libertas q̄ nos xp̄s liberauit. vt nulla creatura nos ab ea euellere aut violēter aūtere possit nisi sola nr̄a volūtas. Et dicit arbitriū qz sine necessitate et coactiōe valet vnū eligere l appetere et relinquere reliquū De q̄ Eccl. xv Deus ab initio ꝺstituit hoīem z reliq̄t eum in manu ꝺsilij sui. adiecit mādata. si volueris seruare seruabūt te. Apposuit tibi ignē z aquā ad qꝺ volueris extēde manū tuā. añ hoīem bonū et malū. vita et mors. qꝺ placuerit dabit ei. Ipe agnoscit oēm operā hoīs. nemini mādauit ipie agere. Gene. iij. Subt te erit appetitus tuus. ¶ Arr tamē notādū dicit mgr̄ in. ij. di. xxv. q. i statu innocentie fuit maioꝝ libertas arbitrij q̄z nunc i miſtis. Primo qz hō ante peccatū potuit n̄ peccare. nūc aūt ꝺz Eccles. vij. Nō est hō iust⁹ sup terrā q̄ faciat bonū et nō peccet. Secꝺo qz nihil in bono ipediebat. Tercio qz nihil ad malū impellebat. Nam hō nō habuit ifirmitatez ad malū sed habuit aditoꝝ ad bonū. Quarto qz sine erroꝛe nō potuit iudicare. z volūtas sine difficultate bonū appetere. sed post peccatū dicit Ber̄ vndiq̄z bella. vndiq̄z tela. vndiq̄z tempramēta. De q̄ Isa. i. Ome caput lāguidū z oñe coꝛ merēs. a planta pedis vsq̄z ad v̄ticē nō ē in eo sanitas. Et ꝟ ē qꝺ Rich. sup Isa. dicit. Libeꝝ arbitriū añ p̄uaricationem nihil ꝺdictōis inuenit q̄diu suo suppositi stonte se subiecit. Qz post p̄uaricatōz ē rebellio i cogitatōib⁹ affectōib⁹ z opatōib⁹. qꝺ ꝺq̄t apl's Ro. vij. Nō inueniō in carne mea bonū. z Treñ. v. Ue nobis qz peccauim⁹ Ore. Si nō esset inīcitas nulla esset ad̄sitas Attn̄ dicit mgr̄ in. ij. sentēti. xx. Pro xp̄i huius passiōe et nr̄i reparatōe. et baptismi renouatōe. licet libeꝝ arbitriū impugnat cū ꝺcupiscētia: attn̄ nō vincit. habet q̄dem infirmitatē z inclinatōem ad malū. sed gr̄am ꝺfortatōis in loco vt possit peccare p libertatē z infirmitatē. z posset nō peccare ad mortē ppt̄ libertatem et gr̄am adiuuātē. ¶ Qz di. cur ñ fecit xp̄s hoiem impeccabilē. Rñdz mgr̄ i. ij. q̄ maluit eos sue libertati relinq̄re. vt nō infructuosi essent boni. nec impunit⁹ mali. Jō Richar. sup Isa. Quid in hoie sublimi⁹ q̄ q̄ ad imaginē xi creat⁹ ē. libero arbitrio ꝺtatus qz sicut xp̄s nō habz supioꝝ se nec hre pōt. sic libeꝝ arbitriū dñm non patit nec pati pōt. qz violentiā ei inferre nec creatoꝛē xp̄s. nec creatura p̄t. Ideo dicit. Si q̄s. qz neminē cogit saltē coactōe sufficiēti vt metu mortis. Nam dicit mgr̄ in. ij. di. xxv. Ubi ē necessitas ibi nō est libertas nec voluntas. et p ꝺseqūs nec meritū nec demeritū. Nam sm Bern̄. Volūtas hoīs ē origo vicij z ꝟtutis. Dicit eni Rich. Aialia rōnalia q̄ sunt liberi arbitrij sunt actuū suoꝝ dñi. sic q̄ ex libero arbitrio faciūt bonū gr̄a assistēte. malū ꝺo ex arbitrio opantur gr̄a dēsistente. ꝓpter qꝺ dicit Augus. et hr̄. xxiij. q. iij. c. nabuchodonosoꝛ. vbi dicit iter cetera. Deus nequaq̄z redderet unicuiq̄ meritū nisi hō volūtariū mereret p peccatū Et sic nō necessitas sed volūtas ꝺpellit nos ad malū. z facit pficere bonū gr̄a dei mediante Sic g̃ dicit. Si q̄s vult. q. d. xp̄m nūero m̄tōrū pauci sunt. Subdit. venire post me. Ite go. Post xp̄m venire ē in se dēficere z in xp̄m ire. Sed heu pauci sunt tales. qꝺ ꝺsequentur Bern̄. dicens. Dñe omnes vellēt ad te venire. pauci post te ire volūt. omēs p̄mia iustoꝝ optant. sed pauci sequunt vestigia eoꝝ. Dicit Boe. iij. xe ꝺsol. Naturaliter inclinatō addu cit. vari⁹ aūt erroꝛ abducit. Idcirco dic. Si quis vult venire post me abneget semetip̄m ¶ Dixi secundo subiūgit malignitas hūane qualitatis. Tales eni sunt hoies. licet eni te nignitatē z largitatē dei varijs modis ꝺsiderent. z paratū ad dādū gr̄am z gl'iam intelligant. tn̄ ipi sensualitatē seq̄ntes ꝓpr̄e volūtati ꝺdicunt. Et ꝟ innuit in textu cū dicit. abneget semetip̄z. q. d. Si q̄s ꝓpria volūtate

vinere intēdit me hō sequi. ¶ Ubi sciendū varia sunt impedimēta q̄ nos ipediūt i via salutis. z nō ꝓmittūt nos post xp̄m ire. ¶ Primū ē ꝓpria volūtas. z tāgit i textu ibi. abneget semetipm. Glo. nō p naturā sed p malicīā. nō est bonū hre ꝓpam voluntatem. Bre. Nisi q̄s a seipō deficiat. s. p ꝓpam volūtatem. ad eū q̄ sup ipm ē nō appropinquat. Relinquam⁹ g̃ nosipos q̄les nos peccando fecim⁹. z maneam⁹ q̄les ex gr̃a sum⁹. z relinq̄m⁹ in q̄ sensualitas delectat. Dicit g̃ glo. super Mat. Perfecta est ꝺūsio vbi carnal' corrūpit delectatio. Et sic supb⁹ factus humilis seipm relinq̄t. Prouer. xij. Uerte ipios z nō erūt. nō q̄z nō erūt oīno p essentiā. sz ñ erūt p impietatis culpā. Bre. Nec valet q̄s appēdere q̄d sup ipm ē si nescierit mactare q̄d est. Et h̄ fieri habet p dei timorez. Ps. cxviij. Cōfige timore tuo carnes meas. Bre. Configat carnes tuas diuin⁹ timor ne recipiat carnalis amor. Eccl. xviij. A voluntate tua auertere. Uolūtas tua sit sine volūtate ꝓpa vt dicit Bern̄. in ꝑmone ꝺ naaman syro Est voluntas q̄ nō est cōmunis deo et homibꝫ. id ē q̄ nō stat ad honorē dei z ad edificatōez primi et ad ꝓpam salutē. De q̄ alibi dicit. Nihil odit de⁹ aut punit nisi ꝓpam volūtatē. ¶ Secōm impedimētū ē penitētie ꝫrietas. nā penitētia est ꝺūia. z tñ eā oportz habere q̄ vult saluari. iuxta sententiā saluatoris Lu. xiij. Nisi penitentiā egeritis oēs simul pibitꝫ. Hoc impedimentū tangit cū subdit. tollat crucem suā. i. crucē penitētie. Gal. v. Qui xp̄i sunt carnē suā crucifixerūt cū vicijs z ocupiscentijs. Bre. h̄ fit cū gulā restringimus. carnis luxuriā p continētiā coartam⁹. cū ꝺ mūdi gl'ia nil q̄rimus. Exemplo ap'li. i. Choz. ix. Castigo corp⁹ meū z in seruitutem redigo. Symō ꝺ cassia. Nō semel sed q̄tidie. nā omni die mūdus se offert cū delectatōibꝫ. z caro incessanter impugnat. iō gladiū cū q̄ nos ꝺcidimus a mūdo deponere nō debem⁹. q̄z nō ꝺormit q̄ impugnat. licz aliq̄n cessat vt artē noui belli fabricet. pt fugari nō exterminari. pt occidi sz ꝺsligari. Et sic ap'ls Gal. vi. Stigmata xp̄i in corpe meo porto. Grego. Ia nō debet xp̄s p me mori sed p me carnalia desideria occidi. Bern̄. Qui infirmus ē vt semel effundere sanguinē nō sufficit. q̄tidie tñ corpus affligit. De q̄. ij. Choz. iij. Mortificatōz carnis i corpe nr̄o circūferētes. Per hoc innuit q̄ penitentia debet esse afflictiua z austera. in eo q̄ dicit glosa Greg. Crux a cruciatu dicit. Sic Joel'. ij. dicit. Cōuertimini ad me in fletu et plāctu. scindite corda vr̄a. nō sic monial'que se afflixit p maximis delictis caudis vulpinis. Etiā innuit vbi supra q̄ penitētia ꝺz esse ꝓpria. Chrisost. Non putes crucē xp̄i sufficere sine tua. Aug. Qui te plasmauit sine te. nō vult te saluare sine te. Et h̄ est ꝺ illos q̄ gl'iant de sctōz austeritate spirātes eis sufficere. Gil'es iudeis q̄ gl'iabāt p̄rem se habere abraā. q̄bꝫ xp̄s dixit Joh̄a. viij. Si filij abrae estis opa abrae facite. Dicit enī Chrisō. z hr̄. xl. di. c. nō est. vbi dicitur Non filij sctōrū sunt q̄ tenent loca sctōrum sed q̄ exercēt opa ipoz. Et dic Clemēs dist. xxxviij. Qui rebellit z viuit et discere atq̄ agere bona recusat magis diabolī q̄z xp̄i membꝫ esse oñdit. et poti⁹ infidel' q̄s fidel' esse mōstrat. Quapropter nemo ꝺ aliena penitentia ꝺsidat. Ezech. xviij. Nō portabit p̄ iniq̄ta tē filij. z ecōtra. sed iusticia iusti liberabit eū. ¶ Tertiū impedimētū salutis est gl'ie mūda ne vanitas. nā in multis attenuat vultus et exteri⁹ pallescit. attamē nō ꝓpter deū sed hominū laudē. De q̄bꝫ Bern̄. Ue semel z ve ite rū portātibꝫ crucē xp̄i et nō seq̄ntibꝫ christū. Jō sb̄dit. et sequat me. i. q̄ se castigāt sentiāt xp̄i amorē nō mūdi honorē z ꝓpam laudez. tales enī duplici ꝺtritōe ꝺterent. Chrisō. Fures et latrones nō xp̄m sequūt et tñ portant crucē. q̄z suspendūt ꝓpter maleficiū. i. Pe. ij. Que enim gr̃a si peccātes z colaphizati sufferetis. Sed si bñ facientes patiēter sustinetis hec est gr̃a apud dñm. i. Pe. iij. Nemo vestrū patiat quasi homicida aut fur aut maledicus aut alienoz appetitor. Si aūt vt xp̄ianus nō erubescat. Quidā enī patiūt ꝓpt dī amorū. vt amatores mūdi. nos aūt p christo. Idcirco nō solū i te sit fortitudo patiēdi q̄ē in latrōibꝫ et mal'hoibꝫ. sz etiā i te sit māsuetudo et virtus vt ꝓpter xp̄m h̄ facias. O q̄z iactura nō hre tanta fortitudinē patiētie p xp̄o ad cōsequēdū vitā eternā sicut ad ꝺseq̄ndum pnā eternā. Chrisō. Crucē xp̄i tollit qui paratus ē ad omne periculū ꝓpter deū. Sed pauci sunt tales. Ratio. quia crucē xp̄i ñ portant in mente p compassionē. Bre. in omel'. Si passio xp̄i diligenter intuet nullū grauequin equo animo toleret Ber̄. O q̄z pl'es sūt qui volunt cōregnare. pauci aūt cōseq̄ et pati cū tñ dicit ap'ls. Si cōpatimur cōregnabimus. si cōmorimur cōuiuemus. ij. Thi. ij. ¶ Quartū impedimētū est ꝓprij corpis charitas. Eccli. xvij. Quid nequius q̄ q̄d caro

excogitare poterit. id ē. amator carnalis. De q̄ Origē. Amator corpis vl carnis parcit vite sue timens mori z aiam suā p hanc mortē perire. Iste volēs hoc mō saluari pdet illā. Si qs aūt ꝺtēnat vitā p̄sentē vsq; ad mortem ꝓpter xp̄m. inueniet eā. s. aiam i eterna vita. Et h̄ est qꝺ dicit euāgelista cum sꝺdit. Qui voluerit aiam suā saluā facere pdet eā. scz q̄ ad voluptates. z q̄ pdiderit eā. s. ꝓpter me inueniet eā. Dicit enī apls Ro. viij. Debitores sum⁹ nō carni sed spūi. Bre. Cū caro ad tpus suauiter viuit spūs in eternū pibit. Hugo lib. iiij. de sacramentis. c. xix. Conari debem⁹ q̄ntū possum⁹ vt carnē spūi subdamus z spm̄ deo. Bern̄. Crudelitas ē carnē diligere z spm̄ negligere. Aug. De⁹ est summū bonū. aīa magna. corpus paruū. q̄ magnum debem⁹ reuereri p paruo. Chriſ. Non aīa p corpe sed corp⁹ p aīa factū ē. Et q̄ propter quod vnūqꝺq; tale et ipm magis. i. posteriorū. Valde enī exile ē qꝺ p corpe est. vt ꝺr Isa. xl. Vis caro fenū z ois g̃lia ei⁹ quasi flos agri. Quintū impedimentū est auaricie cupiditas Eccli. viij. Multos pdidit aurū et argentū. i. Thimo. vi. Cupiditas ē radix omniū viciorū. Ideo subdit. Quid proꝺest homini si vniūsum mūdū lucret. aīe ꝙo sue detrimentū patiat. Chriſ. Quid pdest si videris famulos tuos in leticia. te i summis malis. Hec reputa de carne et aīa. Heb̄r. aut quā ꝺabit hō ꝛmutatōem p aīa sua. Chriſ. Nunq̄d habes aliā aīam p aīa tua dare. pecuniā si pdideris poteris aliā ꝺare. nō autez aliā aīam. Sicut neq; diuitie redimere pnt corpus. sic nec aīam damnatā. Ideo Hiero. Quid pdest tibi si haberes prudentiā salomonis. pulcritudinē absalōis. fortitudinem samsonis. longitudinē enoch. potestatē octauiani. victoriā alexandri. si tandem caro dabit vermibꝫ. anima demonibꝫ cum diuite crucianda sine fine. q. ꝺ. nihil esset. Argo valde cauendū est vt dicit Ambro. ne ꝓpter amorem auaricie vl carnalis vite negligam⁹ salutē aīe. q̄z nihil pdest lucrifacere tpalia si pdūtur eterna. Prouer. vi. Non recipiet p redēptōe ꝺona pl̄ima. z Prouerb. xi. Non pderunt diuitie in die vltōis. iusticia liberabit a morte. Sextū impedimentū est aīe leuitas nō habēs respectū ad rei iudiciū z ad finalez terminū. Propter qꝺ dicit Deute. xxxij. Utinam saperēt et intelligerēt ac nouissima ꝓuiderēt. sm illꝺ qꝺ dicit. ij. Thoz. v. Oēs nos manifestari oportet ante tribunal xp̄i vt r̄cipiat vnusquisq; p̄pa corpis prout gessit siue bonū siue malū. Et hoc cōclusiue tāgit i littera. cū dicit. Filꝰ hois vēturꝰ ē i gl̃ia patris sui. id ē in forma gl̃iosa. quā claritatē habz a patre cū angelis suis. glo. vt fiāt testes hūa noz actuū. Hiero. Times mortē audi triumphātis gl̃iam. vereris crucē ausculta angelorū ministeriū. hec ille. Et tūc reddet vnicuiq; iuxta opa sua sine psonaz acceptōe. s. peccatoribꝫ pnā. iustis gl̃iam siue coronā. Nō debemus q̄ habere mentis leuitatē. sed iudicij memoriā. De q̄ Grego. in ome. xxix. Sic agenda ē p̄sentis tpis leticia: vt amaritudo seq̄ntis iudicij nō recedat a memoria. q̄z dicit Bre. z habet. xi. di. Qualis vnusq̄sq; hinc egredit talis in iudicio p̄sentab. Hoc ponderauit beatus Vincentius

Sermo xlviij Ad idem

Certamen forte dedit illi vt vinceret. Sap̄. x. Dominū ē mos q̄ fortes ad fortia assumunt. Et quia btūs Vincentiꝰ inter alios martyres fortiā passus est. ideo merito ad fortia ꝺr assumptus. ꝺ quo thema. In sūma verboz btūs Vincentiꝰ a duobꝫ cōmendat. Prio a virili pugna. ibi. certamen forte. Hecūdo a triūphali victoria. ibi. vt vinceret. Dicit ergo. Certamen forte dedit illi. s. Vincentio z oibꝫ nobis. s. pugnare cū hostes fortissimos. s. carnē. mūdū. et diabolū. Primꝰ hostis ē caro nr̄a. z hic impugnat nos carnali ꝛcupiscētia. Aug. Inter oia xp̄ianoz certamina durioza sunt castitatis p̄lia vbi q̄tidiana pugna rara victoria. Bern̄. Nunq̄d forte certamen laqueū nr̄m gerim⁹ z inimicū alim⁹. Itē Hugo de claustro aie. Carnis voluptas tripliciter impugnat viros sctōs. s. telis. hasta. z gladio. h̄ est visu auditu et tactu. Hec tria cōtingebāt ioseph. vxor eni dñi sui videlicz pharaonis p̄mo in ipm oculos piecit. Hugo. Aspectus impudicꝰ est p̄mū telū voluptatis. Iō Eccli. ix. Non circūspicias speciē alienā. ꝓpter speciē mlieris mlti perierunt. Greg. Nō licet intueri qꝺ nō licet ꝛcupisci. sicut in Dyna filia Jacob patet in figura. q̄z si visum suū custodiuisz capta nō fuisset. sed hoc nō fecit. ideo ꝙginitate ꝓbabat. Ben̄. xxxiij. Secūdo hasta locutōis ipsius ioseph ꝓcaciter allocuta fuit dicēs. Vlei ingt dormi mecū. puer. v. Fauꝰ distillās labia meꝛ tricis. z nitidius oleo guttur ei⁹. nouissima

aūt eiꝰ amara q̄si absinthiū. ⁊ lingua eiꝰ acuta quasi gladiꝰ biceps. Eccli. xx. Colloquiū illius quasi ignis exardescit. Tercio gladio. gladiꝰ mlieris ē cōsultatio. ⁊ p̄ tactū. sic ꝯtingebat ioseph. vxor enī pharaōis nō solū alloq̄bat eū sz etiā tetigit. Ipe vo vestē reliq̄t i manu sua ⁊ mlierē aufugit. Gen. xxxix. ⁊ sic nos. qz tactus p̄ alijs sensibꝫ valde ꝯtagiosus ē. Unde puer. vi. Nunq̄d pt hō abscōdere ignē in sinu suo vt vestimēta sibi nō ardeant. sic q̄ ingredit ad mlierē p̄mi sui non erit mundꝰ cū tetigerit eā. Prouer. vij. Mlt̄os vulneratos ꝓiecit. s. vulnere ꝯcupiscētie. ⁊ fortissimi q̄qz interfecti sunt ab ea. s. carnali ꝯcupiscētia. sic salomō. De q̄ Greg. xxxij. q. iij. c. salomō. sic samson. sic dauid. Ecce viri fortissimi ꝓiecti sunt a ꝯcupiscētia mlierum.

¶ Debem⁹ g̃ nos armare p̄mo ꝯ tela oculoz labore ⁊ exercitatiōe honesta. Si dauid i exercitatōe fuisset visum suū incaute super Bersabeā nō misisset. Poeta. Querit egisse cur sit factꝰ adulter. In pmpto causa qz ocīdiosus erat. Ezech. xvi. Hec fuit iniq̄tas sororis tue saturitas panis et vini ⁊c. Eccli. xxxij. Mlta mala docuit ociositas. Hiero. Semp aliq̄d boni opis facito ⁊c. Scdo ꝯ hastā ignitaz locutōnū castigatōez adhibere corpis dēmꝰ. exēplo apli. i. Thoz. ix. Castigo corpꝰ meū. qz dr puer. xxix. Qui delicate nutrit puū suū sentiet eū ꝯtumacē. Et meditatōnem ignis infernalis. vt dr Eccli. xi. Malicia vnꝰ hore oblitionē facit luxurie magne. Tercio ꝯ tactū ꝯtagiosiuz dz accipe fugā oīno. i. Thoz. vi. Fugite fornicatōnem. Amb. Cū alijs nēpe vicijs pōt hō expectare ꝯflictū. hāc fugite ne approximetis. Augus. Cōtra reliq̄ vicia optz nos oīno virtute resistere. ꝯ vo libidinē nō expedit repugnare sz fugere. Ih Grego. Secuz ē mlierē nō videre. securiꝰ eā nō audire. securissimū nō tangere. dū videt inficit. inflāmat dū audit. polluit dū tāgit. Augꝰ. Magis appropinqua igni ardēti q̄qz mlieri cū ipe sis iuuenis. Bre. Cōtra ipetū luxurie fugā arripe si vis victoriam obtinere. nō sit tibi vecūdia fugere si vis castitatis palmā hr̄e. Sic igit vt supꝫ vincitur caro exercitatōe castigatōe et fuga ¶ Scdo hostis est diabolꝰ. de q̄. i. Pe. v. Uigilate qz aduersarius vr̄ diabolꝰ tāqz leo rugiēs circuit q̄rens quē devoret. Eph̄. vi. Nō sit nob colluctatio adūsus carnē ⁊ sanguinē. s. tm̄ sed aduersus p̄ncipatus et ptātes tenebraz

D ¶ Dic hostis etiā se habz in triplici differentia. Prio est callidꝰ in decipiēdo. Greg. Uersutꝰ hostis habz mille nocēdi modos. aliq̄s decipit vigilātes. vt q̄ credūt artibꝫ magicis. De q̄bꝫ. i. ad Thim. iiij. In nouissimis diebꝫ discedent q̄dā a fide credētes spiritibꝫ erroris ⁊ doctrine dēmoniorꝫ. Isid. Demōes triplici acumine vigent. Prio subtilitate nature. quia ꝺ sublimiori natura sunt creati. ⁊ō subtilius cōsiderant q̄z homines. ⁊ sic intelligūt naturaliter p̄sentia. Secūdo longa experientia temporꝫ. accessit enī demonibꝫ tā lōge spacij tpis quo eorꝫ vita ptendit. lōge maioz experientia q̄z hominibꝫ ꝓpter brevitatē vite. Et p̄m q̄ etiā futura p̄nt p̄dicere naturalia. Tercio revelatōe supnaz v̄rutū. Uñ sic medicꝰ exptus pt infirmo varia p̄dicere. ⁊ sic ē cū dēmonibꝫ. vt clariꝰ habet. xxvi. q. iij. c. Sciendum aūt. Et ꝺ mlt̄os decipiūt. ⁊ ꝺ deꝰ fieri p mittit ꝓpter homīm malicia ⁊ infidelitatē. vt q̄ spernūt v̄itatē et mēdacio credūt. sicut dic Aug. de civi. dei. et habet lucide. xxvi. q. v. c. sciendū. Auguria aliquos decipiūt vermientes. vt hos q̄ negligūt eis resistere. ⁊ habent varios modos i temptatōibꝫ suis. vbi magi hoīem naturalr̄ sentiūt inclinatū ibi magis tē ptant. ¶ Scdo ē cupid⁹ i acq̄rēdo. nūq̄z sibi sufficit. ⁊ q̄s magis ardētiores i dei fruitio cognouerit. hos magis ꝑpugnat. De q̄ Alexander. et hr̄. iij. q. i. c. nulli dubiū. vbi dr. Nulli dubiū qz bni a malo sp p̄sequunt et tribulāt ⁊ diabolꝰ nō cessat q̄rens quē devoret. q̄rens q̄s ex fidelibꝫ pdat. et maxime q̄s ardentiores in fruitio saluatoris eiq̄z familiores inuenerit. Est etiā mirabilr̄ seu⁹. De q̄ Isido. de sum. bo. Quanto brevi⁹ tps sibi restare vidz tanto senior est diuina iusticia ꝑmittēte. ꝓpt qđ dr Apoca. xi. Ue terre et mari. qz descēdit diabolꝰ ad vos habēs irā magnā. sciens q̄ modicū tps habz. ¶ Tercio sollicitꝰ ē i possidendo ne q̄s sibi evadat. quē diutius possidet magis difficulter facit recedere. Dicit trī Amb. i li. ꝺ btā vita. ⁊ hr̄. xv. q. i. Nō ē. Neminē iugo seruitutis astrictū possidet nisi pꝰ ei pcōz ere se vēdiderit. Habz g̃ se ad hoīes sic triplicit̄er. ab aliq̄bꝫ exit sed nō recedit ne q̄z fugit. vt q̄ vinculo peccati sunt ei addicti. Aug. se talē confitet in lib. ꝺ confessionū dicens Suspirabā ad te ligatꝰ nō ferro alieno sed mea ferrea volūtate. velle meuz tenebat inimicus. ⁊ cathenā fecerat. ⁊ ex volūtate puersa facta ē libido. ⁊ dū fuit libidini facta ē cōsuetudo. ⁊ dū ꝺ suetudini nō resistit facta est necessitas. Et si tales i malo inueterati aliq̄n

De ꝓuersione sancti Pauli

pēnitent diabol⁹ ab eis aliqñ exit ſz nō recedit. ⁊ ibi ꝓpe expectat. qz p⁹ modicū ē reūsurus. Lu. xi. Et reūtar ad domū vñ exiui. Ab aliqbꝫ ꝙo. ſ. a tepidis exit ⁊ recedit et ñ fugit. ſicut enī ipi lente ⁊ tepide ꝛco fuiūt. ⁊ ſic lente eū expellūt. Apoca. iij. Utinā frigid⁹ eſſes aut calid⁹. ſz qz tepid⁹ es icipiā te euomere ex oꝛe meo. A facie aūt ſctōꝝ q̄ feruēter deo ſuiūt recedit ⁊ exit ⁊ territ⁹ fugit. Unde licz aſtut⁹ eſt potēs ⁊ ſeu⁹. tñ nō ꝓt nob dñari in temptatōe ſua niſi volūtarie ei ꝙſentiamus Dic enī Amb. in lib. d. btā vita. ⁊ hr. xv. q. i. c. nō ē. Neminē iugo ſuiturꝫ aſtrictū poſſidz niſi p⁹ ei pctōꝝ ere ſe vēdiderit. i. Thoim. x. Fidel⁹ de⁹ q̄ nō patiē vos tēptari vltra id qđ poteſtis. Greg. Debil⁹ ē hoſtis nō ꝓt vincere niſi volentē. Idcirco dr Jaco. iiij. Reſiſtite diabolo et fugiet a vobis. Bern. i meditatōibus. Licz mille nocēdi modi ſint nos tēptet. tñ ſolūmodo nō ꝙſenſeris. q̄tiēs reſiſtis totiens coꝛonaberis. ¶ Exēplū legit i vitaſpatrū de q̄dā iuuene oꝛante cū ſenioꝛe. Senioꝛ attenuat⁹ capite petiuit ad modicū q̄eſcere vt iunioꝛ expectaret. iunioꝛ vigilās tēptat⁹ ē ſeptē viciꝫ. ad quālibet aūt tentatiōez ſurrexit ⁊ oꝛauit. ⁊ poſt quālibz oꝛōnū ceſſauit tēptatio. Et ſenioꝛ euigilans vidit ſeptē coꝛonas in capite eius. interrogauit frez qđ feciſſet. ille narrauit ſerie geſtoꝝ ei. Et h apte pr ille ſenioꝛ ꝙſpuit ipm ſeptē coꝛonas p ſeptem reſiſtētias meruiſſe. ¶ Fo ¶ Terci⁹ hoſtis ē mūd⁹. hic etiā vario mō nos ipugnat. Prio potētia. facit enī hoīez ꝛeſiderare dominium magnū vt inq̄erū eū reddat ⁊ in picl'o ponat Aḧr. Sepe a vēto ꝙcutiūt q̄ in alto ſunt. ⁊ q̄ i plano ſunt ſecuri exiſtūt. Implebit in eis nōnunq̄z illō Job. xxi. Erūt ſic palee a facie vēti. ⁊ ſicut fauilla quā turbo diſpgit. ꝓpter h nobis in exēplū xps fugit cū iudei vellent eū facere regē. Joh. vi. Sedo tēptat diuitiꝫ ⁊ honoꝛibꝫ. ⁊ ſic itez nos i maxia picl'a ponit qz p h inducit inter alia plura mala. maxime ſupbiam q̄ odibilis eſt ꝛco ⁊ hoībꝫ. Eccli. x. Tercio tēptat pſecutōibꝫ. Joh. xvi. In mūdo pſſurā habebitis. ⁊c. In oībꝫ tñ his ꝓnominatis tēptatōibꝫ fortiter btūs Uincēti⁹ pugnauit. ⁊ vbiq̄z victoriaz obtinuit vt aſſiſtētia ⁊ adiutoꝛio. Uicit ei p mū hoſtē p ꝓtinentiā. ſcōm p innocentiā. terciū p patiētiā. q̄ tāta fuit ſibi a ꝛco data q̄ ñ ſolū volūtarie ad varia toꝛmēta p xpi noīe ſe ꝛedit. ſz etiā i eis q̄ſi ſpūalē leticiā habuit ⁊ p epul' reputabat. Unūmoꝛas carnificū arguēdo ad penas alacrit ꝓpauit. Et vltra h ꝛeſideriū magis patiēdi habuit. Jō merito vificāt ꝛe ipo verba thematꝫ. Certamen fortē dedit illi vt vinceret. ⁊ ſic p victoria eine g'lie coꝛonā obtinuit

¶ De ꝓuersione ſancti Pauli

¶ Sermo xlix.

Ecce nos reliq̄mus oīa ⁊ ſecuti ſum⁹ te. Mat. xix. Mar. x. Luce. xviii. ¶ In ſumma euangeliꝫ tria p ordinē tangunt. Primo pfecta mūdi abꝛenunciatio. ibi. Ecce nos reliq̄mus oīa. Secdo directa xpi imitatio. ibi. ⁊ ſecuti ſum⁹ te. Tercio pia pmiꝫ retributō. ibi. Uos q̄ reliq̄ſtis oīa. De p̄mo dicit. In illo tpe. ſ. cū adoleſcens interrogaret dñm. qđ faceret vt vitam eternā poſſideret. Reſpōdit Si vis ad vitā ingrediſerua mandata. Ille dixit ſe a iuuentute impleuiſſe. interrogauit quid adhuc ſibi ꝛeſſet. Rñdit ih̄s. Si vis pfectus eſſe vade et vende oīa que habes et da paupibꝫ. ⁊ habebis theſauꝝ in celo. ⁊ veni ſequere me. Cum audiſſet verba hec adoleſcens abiit triſtis. erat enī mlt'as poſſeſſiones habēs. Tūc ih̄s dixit diſcipul'. Amē dico vobis qz diues difficile intrabit i regnū celoꝝ. Et itez dico vobis. Facili⁹ eſt camelū p foꝛamē ac⁹ trāſire q̄z diuitē intrare i regnum celoꝝ. Auditis his diſcipuli mirabāt valde dicētes. Quis pt ſaluus fieri. q̄h⁹ ih̄s aut. Apd hoīes h eſt impoſſibile. apd ꝛeū oīa ſunt poſſibilia. Tūc rñdens petr⁹ dixit. Ecce nos reliq̄m⁹ oīa ⁊c. Duge. Petr⁹ p̄nceps apoſtoloꝝ loq̄t p oībꝫ dicēs. Ecce reliq̄mus oīa. ſ. q̄ habuim⁹. ⁊ q̄ h̄re vl'appetere poterā⁹. ¶ Cōmendat illā pauptatē q̄ fuit i p̄mitiua eccl'ia. Prio q̄ ad pmptitudinē in h q̄ dixit. Ecce reliq̄mus ⁊c. multi pmpti erant. Grego. Ad vni⁹ iuſſiōis vocē Petr⁹ Andreas et Joh̄es relictis retibus et naui ſecuti ſunt dñm. Mat. iiij. Secūdo cōmēdat a ꝛmūtate. cū dicit. nos. q. d. omnes in ꝛmūi. Act. iij. Nec quiſq̄z eoꝝ aliq̄d ſuuz eſſe dicebat. ſed erant omnia illis cōmūia. Tercio a voluntate ſpontanea. cum dixit. reliq̄m⁹. Erāt autē paupes ſpiritu. i. voluntate: nō coacta neceſſitate. Fuerunt enī ꝛe numero illoꝝ de quibus Matth̄. v. Beati paupes ſpū quoniam ipoꝝ eſt regnū celoꝝ. Quarto ab integritate integerrima fuit in eis paupertas. ⁊ tangit cū dicit. oīa. Omnia reliq̄ūt ſua ſuos ⁊ ſe. i. pp̄am volūtatē habendi. Chriſ. in

omel. alloquens Petro interrogat. Qualia omnia o beate petre. reliq̃sti rete et nauigium dicis oia. Greg. i omel. Multū reliq̃t q̃ sibi nil retinuit. mlt̃ū reliquit q̃ cū re possessa etiam ꝯcupiscentijs renūciauit. Nā tāta ab eis dimissa sunt quāta ab eis ꝯcupisci potuerūt. Ber. Pl⁹ nocet ꝯcupiscētia q̃z substātia. qz ꝯcupiscentia p̄ se ertēdere ad oia. Et hāc reliq̃runt. i. volūtatē habēdi. ¶ Vbi sciendū bti apli reuera oia reliq̃rūt. oia vtiq; impedientia. oia retrahētia. oia piclitantia. oia ponderātia. oia mediātia. Pro reliq̃rūt oia impediēt̄ia. Impediūt enī i rei fruitio amoz t sollicitudo tēpaliū. ꝑpter hoc dicit saluator Mat. x. Difficile qui pecuniā habēt intrabūt i regnū celoz. Glo. pecuniā habēt i amore nō in vsu. Dicit enī Raban⁹ sup illō. Nō q̃dā ab arimathia nomīe Joseph erat diues. magne erat dignitatis apud seculū. sz maioris apud deū meriti. qz nō erat diues diuitiarū amore sz tm̄ possessiōe. t sic diuites nō excludunt a discipulatu saluatoris. Iste enim diues erat t discipul⁹ xp̄i. q̃ nō erat pecunie amator sz ip̄i⁹ distributor. Et h̄ est q̄d dicit psalt. Diuitie si affluāt nolite coz apponere. nō dicit. nolite habere. Beda sup Lu. Non reprehendit diues q̃ terrā coluit. vt q̃ fructus in horrea ꝯgregauit. sz q̃ fiduciā i illis posuit t pauplbz nō erogauit. t nimiū eas adamauit Deq̃ Christo. Qui diuitias amat necesse ē q̃ deū odiat. Et sic sunt impedimētū pfectōis. qz amor causat anxietatē t fluxutē. quā phibet dñs Mat. vi. Nō potestis deo seruire et mām̃one. Glo. Ille diuitijs seruit q̃ plus de eis sollicit⁹ est t eas diligit q̃z aie salutē. t sic dicit Eccli. x. Nihil iniquius q̃z amare pecuniam. Et ibidē. Auaro nil sceleſti⁹. nā aiaz suā venalē habz. Ideo venerabil⁹ Beda. Frēs cōsideremus t terrena ita possideamus vt vtiq; mente ad celestia tendam⁹. Beda sup lucā. Differētia ē iter renūciare et reliquere. renunciare cōuenit oīnibz. relinq̃re aūt pfectis. Ideo Greg. Si cūcta relinq̃re nō potestis. tm̄ ita tualia tenete vt per ea non teneamini. ita possidete vt vos nō possideāt. vt sb mētis vre sint dominio q̃ possideris. q̃ cuncta tēporalia in vsu nō affectu possideatis. Nā dicit Eccles. v. Qui amat diuitias fructū nō capiet ex eis. t Grego. Qui terrenaz rez. i. diuitiaz amore vincit in deo nullaten⁹ delectatur Ideo Richar. ō sancto victore. O felix ania quid sollicita es erga pluruma. pozro vnuz ē necessariū. dilige vnū i q̃ sunt oia. ibi fige coz t desideriū tuū. mūdus ei trāsit t ois ꝯcupiscentia ei⁹. Sic fecit apls ad Phil. iij. Oia arbitratus sum vt stercora vt xp̄m lucrifaciā. ¶ Secōo reliq̃unt oia retrahentia. id ē amorē mūdi q̃ retrahit hoiem ab amore dei. De q̃ Aug. Si in te est amor mūdi nō ē q̃ intret amor dei. Cor tuū vas est. effūde q̄d habes. nō potest enī vas repleri balsamo q̄d plenū est aceto. Jaco. iiij. Qui vult esse amicus huius mundi inimic⁹ dei constituit. Jō i. Joha. ij. Nolite diligere mūdū. Nā amare mūdū est amare pditorē suū. Aug. Ama seculū et absorbebit te. Chris. Miser ē mundus. miserrimū q̃ eum sequunt. semp mūdialia opera excluserūt hominē ab eterna vita. Ideo exclāmat Aug. O mūde immūde quā tos seduxisti. q̃z multos decepisti. Bern. i meditatiōib⁹. Mund⁹ facit vt tabernator qui dat potatoribz salsas carnes vt valde potēt t postea chare soluāt. Et sic faciliter mund⁹ delectat t breui tēpore. t deinde sequit eterna damnatio. Job. xxi. Ducūt i bonis dies suos. t in puncto ad infernū descēdunt. Ecce q̃ trahit. Ideo Paul⁹ ad Gal. vi. Mihi mūdus crucifix⁹ est et ego mūdo. Chris. Quicq̄d mundus reputabat gl̃iam hoc ipe petiz ¶ Tercio reliq̃runt omnia mediantia. et est amor amicoz̄. Matth. x. Qui amat patrez aut matrem pl⁹ q̃z me nō est me dignus. et q̃ amat filiū aut filiā sup me nō est me dignus Aug. Imād⁹ ē generatorez sz ꝓponēd⁹ ē creator. Sed heu plures sunt qui ꝑpter filios t vxores mlta ꝺtra deū faciūt. iurādo. iniuste bona acq̃rēdo. diuinū officiū vel seruitiū sepius negligēdo. t nonnunq̃z aie salutē minime aduertendo. Et sic qui amici esse deberēt potius inimici sunt salutis. q̃ verificat illō Michee. vij. Inimici hominis domestici ei⁹. Tali mō mediāt inter te et salutē anime tue Hoc mediū habuit ille diues de quo Lu. ix. cui dñs dixit. Seq̃re me. t ille rñdit. Dñe p̄mitte me p⁹ ire et sepelire p̄rem meū. Glosa Pater illi⁹ fuit infidel⁹ t fuit mortu⁹ i vita. Et dixit illi ihs. Sine vt mortui sepeliant mortuos suos. tu aūt vade et annūcia regnum dei. Ecce quō xp̄s noluit q̃ etiā sepultura patris deberet fieri quē rñ ꝑcepit honorare nec h̄ mediū esset salutis. Post hoc ibidē Luc. ix. alter dixit. dñe seq̃r te. sed p̄mitte me p̄mum renūciare his q̃ domi sunt. Ait aūt illi ihs. Nemo mittēs manū suā ad aratrū retro respiciens aptus est regno dei. vbi dat intelligere q̃ illi q̃ domi sunt amici. carnales fratres

De cõuersione sancti Pauli

z sozores zc. hi nõnũq̃ mediãt in via salutis Idcirco dicit Deute. xxxiij. Qui dixerit pri z mri nescio vos. z nesciũt filios suos. hi cu stodierũt eloq̃um tuũ. Voc attẽdẽs Paul⁹ oĩa mediãtia reliq̃t. De q̃ Gal'. i. Cũ placuit ei q̃ me segregauit ex vtero mris mee. z vo cauit p gram suam ꝓtinuo nõ acq̃eui carni z sanguini. h̃ ẽ ppinq̃s meis iudeis Quar to reliq̃ũt oĩa piclitãtia: h̃ ẽ ad mãlũ attra hẽtia. z ẽ pp̃us amor. De. q̃. ij. Thi. iij. In nouissimis tpib⁹ istabũt tpa picl'osa. z erũt hoies seipos amãtes. cupidi. elati zc. volup tatũ amatores pl⁹ q̃z dei habẽtes spẽm pieta tis. i. religiõis. vtutẽ aũt ei⁹ abnegãtes. De talib⁹ dicit Ro. viij. Qui in carne sunt deo placere neq̃unt. Ideo glo. sup Mat. Perfe cta dicit cõuersio vbi carnalis rumpit dile ctio. Hanc ruptelã vocet Mat. xvi. Si q̃s vult vẽire post me abneget semetipm. Glo. nõ p naturã sed per malicĩã. qz dicit Greg. Nisi quis a seipo ꝛficiat ad eũ q̃ supra ipm est nõ appropinquat. Berñ. Charitas chari tatẽ ꝛstruit. charitas carnis ꝛstruit charita tem spũs. Ideo dicit idem doctor. Crudeli tas ẽ carnẽ diligere et spiritũ negligere. Hu go de sacramẽtis. Conari dẽm⁹ q̃ntũ possu mus vt carnẽ spũi subdam⁹. Voc etiaz fecit Paul⁹. i. Chor. ix. Castigo corpus meũ z i seruitutẽ redigo ℟. ℣z di. est ne amor sui pectatũ mortale. Rñdeť. si amor sui cre scit in cõtemptũ dei tũc erit pctm̃ mortale. V bi gr̃a. Si q̃s nollet ieiunare q̃ttuor tẽpora cũ teneť ex pcepto eccl'ie cũ bñ possz. z ñ vult corpus suũ aggrauare. Silz nõ vult surge re dñica die ad missam z ad dei v̄bum put q̃ libet teneť ex pcepto eccl'ie. vt habeť ꝛ conse. di. i. c. missas. et. c. sacerdote. z obmittit sine rõnabili et necessaria causa pectat mortalit. vt dicit ibidẽ. Et breuiter q̃ñcũq̃ q̃s parat⁹ est trãsgredi pceptũ dei aut eccl'ie ꝓpter illici tũ amorẽ sui. tũc sp pectat mortaliter. vt vult apl's Ro. viij. cũ dicit. Sed si ſm carnẽ vi xeritis moriemi. Eccl'i. xvij. Quid neq̃us q̃z qđ caro excogitare poterit. Tal' amator car nis nõ fuit apl's; De quo Chris. dic. Nihil corpi nisi nudã necessitatẽ mistrauit. Nã si cut faber incudẽ indurat crebris pcussiõib⁹ sic paul⁹ assiduis laborib⁹. De quo. ij. Thes. iij. In labore et fatigatiõe die ac nocte opan tes. Haymo. Nocte laborauit z die predica uit. nobis i exẽplũ sicut sb̃dit ibidẽ. vt formã daret ad imitãdũ nos. q̃m si q̃s ñ vult opa ri nec mãducet ¶ Quito reliq̃ũt oĩa ponde rãtia. et ẽ sarcina pctõz. ps. xxxvij. Sic⁹ on⁹ graue ḡuate sunt sup me. De q̃ pondere loq̃t apl's Heb. xij. Deponẽtes oñe pond⁹ z circũ stans nos pctm̃. Rõ ꝛpositiõis. qz vt dicit Bre. Nulla bona acceptant q̃ maloz admi xtione maculant. nec ieiuniũ. nec ozõ. nec ele mosina. sicut dicit Pius papa. et habeť dẽ cõ se. di. v. c. nihil. vbi dicit. Nihil pdest ieiuna re homini aut ozare: aut alia religiõis bona agere. nisi mens retrahat ab iniq̃tate. Et h̃ ẽ quod dz Eccl'es. ix. Qui in vno offendit mlt a bona perdit. Grego. Nihil est ꝛo gratuz ab eo qui ingrat⁹ ẽ ꝛo p pctm̃ mortale. Hoc considerãs apl's cũ dñs arguit eũ ꝛ pſecuti one Actuũ. ix. statim dixit. Dñe q̃d iubes me facere. Et sic vocet nos. i. Chori. xi. Imitato res mei estote sicut ego xpi. Itẽ statim ꝓuer sus. sic z nos q̃ñ vocamur p diuinã inspirati onem. Eccl'i. v. Ne tardes ꝓuerti ad dñm ze um tuũ. ne differas ze die in die. Ambr. Si secutus es errantẽ sequere penitentẽ. Augus. Mox parauit se ad obediẽdũ q̃ p⁹ seuiebat ad pſequendũ ¶ Dixi secũdo subiũgit dire cta vel salutifera xpi imitatio. ibi. z secuti su mus te. Ad vez ei xpianũ ptinet vt xpm seq tur. Dicit nãq̃ Aug⁹, ō vita xpiana. Xpiani nomẽ frustra sortit q̃ xpm mime imitat. Ecce nõ mereť dici xpian⁹ q̃ xpm nõ imitat. ¶ Sed di. in q̃bz tñ ꝛemus xpm seq. Rñdeť primo in vite asperitate. Ipe enĩ ab ingressu mundi vsq̃ ad egressum asperã duxit vitã. Nam in natiuitate feno iacere ptulit. z in ar to positus est p̃sepio. In egressu arduã penã in cruce elegit. In pgressu nõ legit risisse sz fleuisse. Ideo dicit xps Mat. x. Qui nõ ac cipit crucem suã z seq̃t me non ẽ me dignus. Sic btus Paulus eum secutus ẽ. i. Chor. iij. Esurimus et sitimus et nudi sumus. co laphis cedimur. pſecutõem patimur. tanq̃ purgamenta hui⁹ mundi facti sum⁹ omniũ peripsima vsq̃ adhuc. Sedo i mẽt̃ hũilita te. Mat. xi. Discite a me qz mitis sũ et hũil corde. De q̃ Aug. ō ꝛbis dñi. Vis cape eccl situdinẽ dei p⁹ accipe hũilitatẽ xpi. Dignare hũil' esse ꝓpt̃ deũ. qz de⁹ dignat⁹ ẽ ee hũil' pro pter te. Berñ. Quãto q̃z i se vilior tãto do pciosior Et sic paul⁹. i. Cho. xv. Ego minus apl'oz̃ non sum dignus vocari apl'us. et ad Ephe. iij. Mihi oim sctoz mimo data ẽ gr̃a dei in gentibus. et. i. Chori. xv. Nouissi me vero tanq̃ abortiuo visus est mihi. respe ctũ habuit ad pectatũ suũ. ideo se annihila uit. De quo Bre. Qui perfecte pectatũ suũ

intelligit nullū peccatū par peccato suo esti/mabit. ¶ Tercio debem⁹ eū sequi i pietate erga prīmū. Lu. vi. Estote misericordes sicut ⁊ pater vester misericors ē. Pater aūt nō ster rps dici poterit. qz p ipm regeneramur. Ipe pprio sanguine suo hereditatē regni celestis nobis acqsiuit. sic itez Paul⁹ eū secutus ē. quia de eo dicit Chrīs. Nemo intantū dile/xit amicos sicut paul⁹ inimicos. Ipe ex pie/tate aliorū pctā deleuit. ij. Thoz. xij. Lugeā multos ex his q̄ añ peccauerūt ⁊ nō egerunt penitētiā de immūdicijs suis. Chrīs. Null⁹ ita deplāgit ppa sic paul⁹ aliena. Paul⁹ q̄si totū mūdū genuissz oīb⁹ ꝺdoluit. hec ille. ij. Thoz. xi. Quis infirmat et ego nō infirmor Et sic hortat et alios. ad Gal. vi. Frēs si q̄s occupat⁹ fuerit in aliq̄ delicto vos q̄ spūales estis instruite hmōi in spū lenitatis. q. d. cō passionē habēdo cū eo. Bre. Pl⁹ est aiam p petue victurā reficere q̄s ventrē moriture car nis pabulo terreno satiare. ¶ Quarto i adū sitate siue penaz patiēti toleratōne. i. Pe. ij. Christ⁹ passus est p nobis vobis relinq̄ns exemplū vt sequamini vestigia eius. Qui cū malediceret nō maledicebat. cū pateret non ꝺminabat. et sic nos. quia Actuū. xiiij. dicit Per multas tribulatōes oportet nos intra re regnuz dei. Sic Paul⁹. i. ad Thoti. iiij. Maledicimur et benedicim⁹. psecutōez pa/timur et sustinemus. Et. ij. ad Thoī. xi. In carceribꝫ abundanti⁹. in plagis sup modū. Et sḋit. A iudeis q̄nquies q̄dragenas vna mun⁹ accepi. Ter virgis cesus sum. semel la/pidatus sum. ter naufragiū ptuli. i oīb⁹ his fuit multū patiēs. Et sic nos ad patien tiā hortamur hodie Heb. x. Patiētia ē vo bis necessaria. vt volūtatē dei facientes repor/tetis repromissionē. Amb. sup Bti immacu lati. Quāto tribulatio maior tāto ꝺsolatio vberior. ¶ Quito debem⁹ xp̄m seq̄ i charita/te. quā docuit Lu. x. Dilige dñm deū tuū ⁊ p ximū sic teip̄m. Et sic Paul⁹ i charitate dei ꝺmo fuit quasi igne⁹ Chrīs. Sicut ferrū mis sum in ignē totū igneum efficit. et sic Pau lus igne charitatis succēsus. sic q̄ scribit ad Rom. viij. Quis me sepabit a charitate xp̄i. tribulatō an angustia. aut gladi⁹. aut famef. scio et cert⁹ sum q̄ neq; mors neq; vita. Aug. Nolēdū ē q̄ aplm hortrēda tormēta nō pote rāt a charitate dei separe. ⁊ nos ociose fabule ⁊ vilia vicia sepant. Habuit sēdo charitatez primi tantā q̄ dicebat ad Ro. ix. Cupiebā anathema esse. p fratribꝫ a xp̄o. i. ad tpus se parari vt attēderet ꝺūsioni eoz ad fidē xp̄i. Sic etiā dicit ad Phil. i. Testis ē mihi de⁹. qm cupiā vos oēs i visceribꝫ ihu xp̄i. Greg. Nullū deo tale acceptū sacrificiū sic zel⁹ aīa/rū. Ecce quātā charitatē dei ⁊ primi habuit Ideo dicit ad Eph. v. Imitatores mei esto te ⁊ ambulate in dilectiōe. Et merito qz q̄n/to in h̄ mūdo maioz dilectio: tanto in futuro maioz retributio. Sic dicit Chrīs. ꝺ laude pauli. Nil prorsus errauit q̄ pratū q̄ ꝺdā insi gne vtutū ac padisum spūalē animū pauli nūcuparet. Quis ḡ ad explicādā ei⁹ merita explicare sufficiet. Nam oīa q̄ sunt i hoibus bona vna aīa possidet. singuloz enī vtutes sanctorū excellentissime in eo fuerūt. Abel ob tulit sacrificiū deo ⁊ inde laudat. Sed si ho stia pauli ad mediū pducat. tūc quantū celū a terra distat tantū hostia pauli supi⁹ appa rebit. ¶ M ¶ Probat sic Chrīs. Abel ob tulit oues ⁊ aliena. Paul⁹ quotidie in seipo parat⁹ erat mori p xp̄o. Actuū. xxi. Nō solū alligari sed et mori paratus sum p xp̄o. Et studuit totū mundū offerre deo. i. Thoriīh. ix. Omnibꝫ omnia fact⁹ sum vt oēs lucrifa cerem. Hoc cōmendat. quia se et septē hoies conseruauit tpe diluuij. Paul⁹ nō tm octo. sed infinitos a damnatōne eterna p suā do/ctrinā cōseruauit. Abraam cōmendat. quia ad p̄ceptū dñi patriā et amicos suos siue co gnatos reliquit. Paulus nō solū patriā sed totū mundū reliquit. ad Phil. iij. Dia arbi tratus sum vt stercora vt christū lucrifacerē Etiam in modo relinq̄ndi ꝺñs Abrae mul ta pmisit. sicut diuitias. multiplicatōem se minis. vt habet Gene. xij. Sed paulo mul/tas tribulatiōes. Actuū. ix. Ego ostendā illi quāta oporteat eū pati p nomine meo. Cō/mendat Jacob a lōganimitate. qz septē an/nis p Rachel seruiuit. et videbant sibi dies pauci. Gene. xxix. Paul⁹ nō septē annis sz tota vita sua p spōsa nō sua sed christi que ē eccl'ia. nō adustus sole et estu diei et gelu no/ctis sicut Jacob. sed supra hoc infinita suffe rēdo mala. ij. ad Thoz. xi. In laboribꝫ plu/rimis. in carceribꝫ abūdanti⁹. i plagis supra modū rē. Hec oīa cū gaudio mario ⁊ ala/critate suscepit. Cōmendat Joseph a pudici cia et castitate. Gene. xxxix. q̄ reliquit pallū vxori pharaonis. ille postmodū accepit vxo rē. Sed Paul⁹ p totū tps vite sue virgo p/mansit. imo et quoscunq; potuit ad virgini tatem induxit. i. ad Thoriīh. vij. Volo om nes homines esse sicut meipsum. Dico autē

nõ nuptis et viduis bonũ est illis si sic pmã-
serint sicut & ego. Ideo in testimoniũ purita-
tis siue lac p sanguie fluxit tpe decollationis
Etiã ꝺ medat Job a patiẽtia. Chriſ. Job
q̃busdã mensibꝫ patiẽtiã in tribulatõne ha-
buit. sed paulꝰ multis annis vsq; i agonẽ p-
seuerãs tribulatꝰ fuit. nõ tm̃ a tribꝫ vl q̃ttu
or amicis sicut Job. sed a cũctis infidelibꝫ se
pissime impugnatꝰ. & sic i singulis grãs egit
deo. i. ad Ihoz. i. Grãs ago deo meo sp. & tm̃
ñ solũ p se sustinuit. sz ꝓpter electos. ij. Thi.
ij. Omia sustineo ꝓpter electos vt salutẽ cõ
sequant. Cõmendat moyses a zelo q; p salu
te ꝓpuli petijt deleri de libro vite. Bze. i mo
ralibꝫ. id ẽ. petijt se tempaliter mori. Chriſo.
Paulus plꝰ fecit. qz eterna gloria voluit ad
tps priuari p salute primoz. ad Ro. ix. Op
tabam et ego anathema esse p fratribꝫ meis
Cõmendat Johãnes qz arguit herodẽ pro
adulterio. Paulus vero nõ vnuz sed plures
tyrãnos. Cõmendant Enoch et helyas. qz
in padisum rapti. et vltra hoc Paulus i ter
cium celum. ij. ad Ghozin. xij. Scio homi
nem raptũ vsq; ad tercũ celũ. id ẽ vltra na
turam eleuatũ vsq; ad celum empyreũ. Et ẽ
locus beatorũ spirituũ. Et ibi vidit vt dicit
Augꝰ. libro de videndo deũ. diuinã visionẽ.
Et ista visio dicitur auditus. quia instructꝰ
fuit de diuinis secretis. que nõ licent homi-
ni loqui. id ẽ. verbis explicari. et sic de alijs.
Ideo canit ecclesia. Magnus sctũs Paulꝰ
vas electõis vere digne est glorificãdus

Dixi tercio subiũgitur pia pmij retributio.
Uñ Petrus i psona oim̃ cũ dixit. Ecce nos
reliq̃mus omnia et secuti sumus te. ꝺ sequen
ter interrogauit. q̃d ergo erit nobis. i. q; vtili
tas. q; honorabilitas. que sufficiẽtia nob̃ in-
de. Respondit ihesus. Vos q̃ secuti estis me
sz imitatõe viuendi. pdicandi et moriendi.
in regeneratõe. s. iustorũ de morte ad vitam.
Rabanus. Due sunt regeneratões. vna ani
marũ. et alia corporis. At hec erit generalis
resurrectio. cũ sederit filius hominis. sz per
autoritatẽ iudiciariã in sede maiestatis sue.
sz p manifestã potentiã que ꝑus latuit. Uel
sedes maiestatis dicit nubes clara diuia for-
mata maiestate. sedebitis et vos. s. quieti et
securi sup sedes duodecim. s. tanq̃ pncipes
electi sup vniuersam terrã. M. Per se-
des etiã iudiciariã ptãs designat. quia apli
& viri pfecti iudicabunt nationes in compa
tiõe melioris vite et approbatiue. mõ tamẽ
specialiozi q̃z alij electi. iudicantes duodecim
tribus israel. Rabanꝰ. Nemo putet tm̃ du-
odecim apl̃os iudicaturos. sicut nec duo-
decim tribꝫ isrl̃ tm̃ iudicãdos. sz in duodeci
apl̃is vniuersitas pfectoz designat. & i duo-
decim tribubꝫ vniuersitas iudicãdoz desig-
tur. Acce quõ sancti apl̃i p alijs sanctis ho-
norãdi sunt. qz pre ceteris eos elegit. Johã.
xv. Ego vos elegi vt eatis et fructũ afferatis
& fructus vester maneat. At sic erunt tanq̃
scabini speciali modo in iudicio iudicãtes.
Item sunt nuncij dei p excellentiã. qz deꝰ eos
misit. Marci vlti. Euntes in mundũ vniũ
sum pdicate euãgeliuz omni creature. Item
sunt honorãdi tanq̃ pceptores pcipui. Un-
de canit eccl̃ia. De quoz doctrina fulget ec-
clesia vt sol et luna. Itẽ quia sanguine pte-
stati sunt fidez. Unde canit eccl̃ia. Plãtaue
rũt eccl̃iam sanguie suo. Ultimo sedebũt iu-
diciũ. nec crede q; tunc orabũt p te sic nunc.
Chriſ. et Beda. Nec pentes orabũt p filijs
i iudicio. nec angeli sicut solebãt. nec scti ha
bebũt ꝺ passionẽ cũ peccatoribꝫ sic nũc ꝺpati
untur nobis orãdo p nobis. Ber. Igitur
sancti apostoli fuerũt potẽtes & pñ in terris.
multo magis existentes nunc in cel̃. vbi cha
ritas non minuitur sed augmentatur. Im-
ploremus igit eorum clementiã. de quorũ nu
mero ille est cuius hodie exstitit salubrima
conuersio.

Sermo i. Ad idem

Saule saule q̃d
me persequeris. Actuũ ix. In
Introductio. Presens festum q̃-
tuor de causis celebrat. Primo i ordie ad pec
catores vt habeant exemplũz spei. vt nullus
quantũcunq; peccator magnus desperet de
venia. exquo Paulũ qui tantus fuit in cul-
pa respexit in gratia. Unde Grego. Perpen
do petrũ. considero latronẽ. aspicio zacheũz.
intueor magdalenã. contẽplor paulũ. et nil
in eis video nisi spei et penitẽtie posita exem-
pla. Si forte aliqs lapsus est in fide aspici-
at petrũ q̃ ter negauit xpm. & post amare flen
do peccatũ deleuit. Ali⁹ cõtra primũ in ma-
licia crudeliter exarsit. aspiciat latronẽ qui i
vltimo mortis articulo ad vite pmia penitẽ
do puenit. Alius auaricie estibus anhelãs
aliena diripuit aspiciat zacheũ. qui si q̃d ab
stulit reddidit quadruplũ. Alius libidie suc
census carnis mũdiciã pdidit aspiciat ma-
gdalenã q̃ in se carnalem amoꝛẽ igne diuini

Sermo CL

amoris exterſit. Aliꝰ i ſe vł i ſuis mẽbꝛ ecclẽ
ſiam pſecutꝰ ẽ aſpiciat Paulũ q̃ ad vniꝰ iuſ/
ſionis vocẽ factꝰ ẽ vas electõis. Nemo g̃ de
ſperet. ſed ad ſuſcipiẽdã gr̃am mẽtẽ ſuã diſ/
ponat. ꝛ dñs q̃ venit pctõres ſaluos facere.
vt dicit. i. ad Thimo. i. pr̃ius ſicut paulũ re/
cipiet. Secdo celebrat hꝰ feſtũ in ordie ad
eccl'iam. Unde exquo ſcta mr̃ eccl'ia habuit
maxim̃ triſticiã in eiꝰ pſecutõe: debuit etiaꝫ
hre maxim̃ letriciã in eiꝰ cõuerſiõe. Et quia
maiorẽ letriciã nõ potuit habere niſi vt feſtuꝫ
celebraret. ideo in ipo beato Paulo impleta
eſt pphetia Jacob. ō qua dene xlix. Cũ fili/
os ſuos moꝛiturus bñdiceret. ꝛ ad beniamin
veniſſet dixit. Beniamin mane lupꝰ rapax.
ꝛ veſpe diuidet eſcas. Ibi per beniamin in/
ta doctꝛes intellexit Paulũ q̃ fuit de tribu
beniamin. Dic mane. i. pr̃io fuit lupꝰ rapax
dei eccl'iam pſequẽdo. Sꝛ veſpe diuiſit eſcaſ
quãdo cõuerſus ad fidẽ: fidẽ eccl'ie p̃dicauit
riã. Sicut eni dicit Luc. xv. Gaudiũ eſt an
gelis dei ſup vno pctõre penitẽtiã agẽte plꝰ
q̃ ſup nonagĩta nouẽ iuſtis. quãto magis i
ꝺuerſiõe vniꝰ aplī. p cuiꝰ doctrinã ruina eccl'ie
ex magna parte eſt reſtaurata. Dicit ei Chri
ſoſt. Omnes ad ſalutẽ duxit ac ſi oẽs regene
raſſet. i. ad Ebꝛ. ix. Nibꝫ oia factus ſuꝫ vt
omnes lucrifacerẽ Uolens igit eccl'ia ſe ſan
ctis angelis ꝺformarei gaudio inſtituit hoc
feſtũ. Quarto i ordine ad dr̃ũ ꝑpter mira
culũ. ſ. q̃ ex ſeuiſſimo pſecutore fecit fideliſſi
mũ p̃dicatorẽ. Unde hoc miraculũ maiꝰ eſt
vt dicit Augꝰ. q̃ celum et terrã ex nihilo cre
are. Et ratio quia in creatõe nihil reſiſtit di/
uine actõi. ps. xxxij. Ipe dixit et facta ſunt.
ſed in cõuerſione pctoꝛis ꝑpria volũtas
reſiſtit. Iuxta illud Matth. xxiij. Quotiẽs
volui cõgregare te ſicut gallina ꝺgregat pul
los ſuos ſub alis ꝛ noluiſti. Et quia magnuſ
pctoꝛ fuit Paulus. vt ipe teſtat. i. Thim.
i. Blaſphemus fui et pſecutoꝛ et cõtumelio/
ſus. ꝛ glorioſus factus eſt p̃dicatoꝛ. ſicut ca
nit eccl'ia. O glorioſum lumen omniũ eccleſi
arũ ſole ſplẽdidiꝰ ꝛc. Et ad vnicã vocem ad
dñm ſe cõuertit. ſicut dicit in ẏbis themat.
Saule ſaule q̃d me pſequeꝛ. In ſumma
epiſtole duo tanguntur. Primo pauli pericu
loſa ifirmitas. ibi. Saulꝰ adhuc ſpirãs. Se
cũdo ſubiũgit eius miraculoſa ſanitas. ibi.
Uas electõis eſt mihi iſte. De primo dicit.
In diebus illis. ſcz cum lapidatus eſſet bea
tus ſtephanus. et ſaulus erat conſentiẽs ne
ci. et facta eſt pr̃ſecutio magna in eccleſia q̃
hieroſolimis erat. et diſperſi ſunt fideles pr̃
regiones iudee et ſamarie. tunc Saulꝰ ad/
huc ſpirans. ſcz corde et p odiũ animoſitatẽ.
minaꝛ et cedis in diſcipulos dñi. id ẽ chri/
ſtianos anhelans ad cedem p minaꝛ aſperi/
tatem. Ꝑ Ubi ſciẽdũ ſicut infirmitas
coꝛporalis dicit periculoſa varijs de cauſis.
ſic infirmitas ſpũalis. Primo quãdo i coꝛ
de interius radicat. Secũdo quãdo exteriꝰ
per totum coꝛpus diffundit. Tercio q̃n moꝛ
bus neſcit. Quarto q̃n ꝺria ſumũt. Quito
q̃n medicus cõtemnit. Omnibꝫ his modis
Paulꝰ infirmabat. ideo merito piculoſaꝫ in
firmitatẽ habuiſſe dicit. Primo fuit radica/
ta ab intra moꝛbo peccati in coꝛde. et tangit
ibi cũ dicit. ſpirãs. Ecce coꝛdis malicia. quã
ipe phibet ad Hebꝛe. iij. Uidete fratres ne
forte ſit in aliq̃ veſtꝝ malũ coꝛ incredulitatis
diſcedẽdi a deo viuo. Hiere. iiij. Laua a ma
licia coꝛ tuũ hierm vt ſalua fias. Aug. Nul
le maiores diuitie q̃ fides eccl'ie. Abacuc. ij.
ꝛ ad Ro. i. Juſtꝰ ex fide viuit. Secdo fuit
piculoſa infirmitas pauli. q̃ p totũ coꝛpus
diffundebat. In oꝛe cũ ꝺr. ſpirãs minaruꝫ.
in manibꝫ cũ dicit. ꝛ cedis in ꝑdibꝫ ibi. ac/
ceſſit ad pr̃icipes ſacerdotũ. Et ſic potuit lo/
cum in eo habere pphetia Iſa. i. A plãta pe
dis vſq̃ ad verticẽ nõ eſt in eo ſanitas. Ter
cio ifirmitas eſt piculoſa q̃n neſcitur. Aug.
ſup ps. lviij. Non ẽ inſanabilioꝛ eo q̃ ſibi ſa
nus videt. Et ſic Paulꝰ videbat ſibi ſanus
Propt̃ qd̃ dicit. i. Thi. i. Ignãs feci. Q
Eſt tm̃ ſciẽdũ fm̃ ſctõs doctoꝛes. duplex ẽ ig
ratia. ſ. facti ꝛ iuris. Pr̃ia facti. ꝛ ꝺtigit dupli
cit. aut adhibꝫ diligẽtiã. ꝛ ſic excuſat a toto
vt ꝺcubit Jacob cũ lya Gen. xxix. Aut n̄ ex
hibet diligentiã. et ſic excuſat a tanto ꝛ non
a toto. vt ignorantia Lamech occidentis ca/
yn cum putauit occidere feram. Genes. iiij.
Secũda ẽ ignorãtia iuris. hec eſt duplex. q̃
dam inuincibilis. hec excuſat a toto. Alia ve
ro vincibilis. et hec iterũ duplex. quedã af/
fectata. hec in nullo excuſat. quedã ſimplex.
hec excuſat a tanto ſed nõ a toto. Deq̃ Aug.
de libero arbitrio. lib. iij. c. xxxv. Non imp̃u
tatur ad culpam qd̃ inuitꝰ ignoras. ſz qd̃ q̃/
rere negligis. Hre. Aliud eſt neſciuiſſe. aliud
ſcire noluiſſe. Primũ ꝺr negligẽtia. ſecundũ
malicia et ſupbia. Habuit igit apls ignorã
tiam iuris ſimplicẽ. Unde bene excuſabaꝫ/
tur a tanto ſed non a toto. Et ſi ita moꝛtu/
us fuiſſet eternam damnatõem incurriſſet.

De cõuersione sancti Pauli

Attamẽ nõ fuit tanta ignorãtia sua sicut si ex ꝓpa malicia ignorasset. qz sic dicit vbi sup̃a. Ignorãs feci igit misericordiã ꝯsecutus sũ. valde tñ pciosa fuit ignãtia sua. Quanto fuit infirmitas eius pciosa. qz ẽria sumebat. nõ sufficiebat sibi ꝓpa seuicia. sz alios ꝯcitabat. cũ sbdit. Accessit ad ꝑncipes sacerdotũ. nõ vocat⁹ sed spõte. z ꝑtijt epistolas. scz ad loca remota. Nõ sufficiebat sibi pseq fideles i hierl'm. sed ꝑtijt licentiã ad alia loca scz i Damascũ ciuitatem ad sinagogas. vt si ꝟs inueniret. qz pauci huius vie. i. xpianos. viros et mlieres vinctos pduceret in hierl'm. s. ad puniendũ. Ecce crudelitas sua. Sequit Et cũ iter faceret. s. cũ epistolis. contigit vt appropinquaret damasco. s. cũ exercitu suo. z subito circũfulsit eũ lux de celo. ad designandum ꝙ sine luce gre nemo ꝑt ꝺaciter ad deũ ꝯuerti. ideo merito circũfulsit eũ lux. R

Et illa lux ꝑmo fuit repentina i celeritate. qz eũ subito mutauit in aliũ virũ. i sciẽtia. vita z in mentis ꝯstãtia. In sciẽtia. dicit glo. qz i illo triduo cecitate pcussus oẽ cognouit mysteriũ incarnatõis et ꝺitatẽ euãgelij. Un ad Gal'. i. Notũ facio vobis euãgeliũ qđ non ab hoie didici sed p reuelatõem ihu xpi. Itẽ imutauit eũ in vita. qz statim ꝺtute luminis qđ ipm circũfulsit omnẽ carnalẽ amorẽ z affectũ terrenũ mox abiecit. ꝑpter qđ dic Gal'. i. Com placuit ei q̃ me segregauit ex vtero mris mee. et vocauit p gram suã ꝯtinuo nõ acq̃eui carni z sanguini. Et ꝟ est qđ dic Ambro. Nescit tarda molimina spũssancti gratia Etiã mutauit eũ in mentis ꝯstãtia. De quo Roma. viij. Quis nos sepabit a charitate xpi. Secũdo illa lux fuit immẽsa. qz circũfulsit eũ z ab intra z extra ipm totũ illumiauit. i interioribꝫ p sapientiã qua omnia mysteria scripturaꝝ intellexit. ab extra p lucidã ꝯuersatõem et sanctitatis exẽplũ. a supiori p claram ꝺemplatiõem qua nude et immediate deũ per essentiã cognouit. Tercio illa lux erat celica. ideo intellectũ ipi⁹ angelicis spiritibꝫ ꝺformauit. imo etiã vt dicit Chrisost. ipi angeli plena secreta p ei⁹ ꝑdicatõem didicerunt. vt dicit glo. sup illd ad Ephe. iij. Mihi enim omĩ sctorũ mimo data est gra in gẽtibꝫ euãgelizare ẽ. vt innotescat ꝑncipibꝫ et ptãtibus in celestib⁹. Illa q̃ lux affectũ ei⁹ totalit trãsmutauit. Chrisost. Sicut ferrũ i igne mittitur. z sic paulus in charitate accẽsus. Etiã ipm celesti cõuersatõe decorauit. Ꝺño Phil'. iij. Nra conuersatio in cel' est. Hec tria innuit Dyonisi⁹ in epla de trãsitu p desertũ huius mũdi. vbi dicit ipm angelũ terrestrẽ ꝓpter pmũ. imaginẽ diuinitatis ꝓpter secũdũ. z celestem hominẽ ꝓpter tercũ. qz dicit Chrisost. Paul⁹ in terra gradiens sic se gerebat i conuictis quasi societate angelorꝫ frueret. Hec subita cõuersio pauli figurata est. i. Regũ. x. in Saul. de quo dicebat. Insiliet in te spiritus dñi spũ repentino z ꝓphetabis. z mutaberis in virũ aliũ. Pſ. lxxvi. Hec mutatio dextre excelsi. Sequit. z cadens in terram. s. ex nimio terrore timuit ne forte maiori plaga pcutere tur q̃ Pharao aut maria soror moysi. de q̃bus in Exodo. In hoc etiã timuit ad designandum ꝙ homo illuminat⁹ per gram ꝺbz cognoscere sua fragilitatẽ. exẽplo abrae Ben. xviij qui dixit. Quid loquar ad dñm cũ sim puluis et cinis. Isa. xlvi. Redite ꝓuaricatores ad cor. Bern. Non est melior cõseruatio gratie q̃ in vera humilitate. Quito pciosa est infirmitas cũ medic⁹ cõtemnit. Et sic fuit in Paulo. ꝓpter qđ seq̃tur in epla. Et audiuit vocem. s. auditu corpis dicẽtẽ. Saule saule q̃d me pseq̃ris. Hec duplicatio fit ad mouendũ eius intẽtõem. q. d. Grauis ẽ tua infirmitas. quia medicũ cõtemnis. da locũ medico z nõ discedet a te. Eccli. xxviij. qz opera eius tibi sunt necessaria. Et dixit. q̃d me pseq̃ris. s. in mẽbris meis que pseq̃ebat saul⁹ z nõ christũ in ꝓpria pſona. quia iã sedebat ad dexterã patris gloriosus. Tantã tñ habz dominus dilectiõem ad suos vt qđ eis exhibet sibi fieri ꝟputat. Matth. xxv. Qđ vni ex minimis meis fecistis mihi fecistis. Qui respondit. Quis es dñe. s. deus aut angelus. quasi di. sentio potẽtiã. nõ scio essentiã. Estimabat eũ esse angelũ. Rñdit. Ego sum iesus nazarenus quẽ tu psequeris. quasi diceret. Ego sum q̃ ꝺ celestibꝫ loquor quẽ putas mortuũ vt hoiem. ego sum viues et regnãs ꝑ secula cũcta. Ecce bonus medic⁹ Q Re

uera bonus. ꝑmo quia habuit sapiẽtiã in cognoscẽdo. eo ꝙ radicẽ infirmitatis pauli cognouit. Credebat q̃dem paul⁹ psequi hoiem mortalẽ et pseq̃bat deũ celestẽ. Ideo infirmitatem eius eum cognoscere fecit dicẽs. Ego sum ihs nazarenus quẽ tu psequeris. quasi di. nõ hominẽ psequeris sed deũ. nõ creaturã sz creatorẽ. nõ corpus sz caput. Sedo medic⁹ ille habuit bonitatẽ i exeq̃ndo. qz pſona luter ꝺ celo descẽdit z sibi locut⁹ fuit. z adhuc existẽti i volũtate z actu pseq̃ndi eũ ꝺtit. ñ sic alios apl'os. licz ei ñ essent seq̃ntes. tñ nõ

3° fuerunt eū pſeq̄tes. Tercio fuit medic⁹ ſubtil⁹ z pfect⁹. ſbtilit ei et velocit pfecteq̄ eū cū
¶ ūtut z ſanauit. ¶ Dz di. ſi dñs facerz mihi ita etiā me ꝯūterem. Rñdent doctores Non eſt nūc opus miracl'oſe agere p fide. qz nūc multuz creuit. Ideo ſicut plāte nouelle z filo acus inducit. ſic p miracula fides ī p mitua creuit eccleſia. Dñs aūt nūc pcōres inſpiratōibꝫ. p dicatiōibꝫ. flagellis et tribulatiōibꝫ ꝯūtit. Sic facit nobis nūc vt iudeis
1° fecit. Primo p ſigna vocauit z egipto eos. ſed in terra pmiſſiōis manifeſte p pphetaſ. nunc p p̄dicatores. Nec requirit vocatō miraculoſa ſicut fecit ſancto Paulo. et hoc ex ſua ineffabili bonitate. Unde dicit. Ego ſū ihs. i. ſaluator. quia ſalutē tuam et non aliō quero. nazarenus. i. floridus. qui p te z toto mundo in cruce floruit. Ecce q̄s mite eū allo quit. nobis in exēplū ſpei. ppter qō dicit apoſtolus ad Heb. üij. Accedamus cū fiducia ad thronū gr̄e ei⁹ vt miſericordiā ꝯſeq̄mur. Subdit. Durum eſt tibi contra ſtimulū re
¶ calcitrare. i. potētiori te incompabiliter reſiſtere. ſ. vicꝫs et peccatis. ¶ Ū Ūñ nota. dñs loquit hic de ſtatu peccati ī quo iacuit apl's. Durum valde in tali ſtatu ē eſſe ſeu
1° manere ppter plura. Prio qz diabol⁹ pecca toribus dominat. ij. Petri. ij. A quo q̄s ſuperatus eſt huius et ſeruus eſt. tot dēmoniorum ſeruus quot viciorū. vt dicit Aug⁹. Secun
2° do. quia gladius euaginatus ſup eos extenditur. Ps. vij. Niſi cōuerſi fueritis gladiuz ſuū vibrabit ꝛc. Hoc viri iuſti z ſcti dſiderāt Apoca. vi. Uſqz quo dñe ſanctus z ver⁹ non iudicas et nō vindicas ſanguinē noſtrū de
3° his qui habitant in terra. Tercio quia ſcientia remordente aggrauant. Aug. Omis inordinatus anim⁹ eſt ſibi ipſi pena. z nō minima ſed maxima. De quo Iſido. in lib. ſoliloquioꝝ. Nulla grauior pena q̄s remordens conſcientia. Hanc ſecū ferre oportet peccatores. qō eſt valde graue. Sap. xvij. Frequenter eni occupant peſſima redarguēte ꝛſcientia. cū ſit eni timida neḡcia dat teſtimoniuz
4° condēnatōni. Quarto quia cumul⁹ peccatorum augmentat. Grego. Peccatū qō p pēnitentiaz nō diluit mox ſuo pondere ad aliud trahit. Jō Eccli. xxi. Quaſi a facie colubri
5° fuge peccatū. Quinto qz neſcit quo fine terminat. an vnq̄s dē ſibi bonū finem concedat Johel. ij. Quis ſcit ſi cōuertat et ignoſcat deus Poeta. Omnia ſunt hominū leui pendē tia filo. Et ſubito caſu q̄ valuere ruūt. Sic dicit Auguſ. Hac anima dueriſiōe ꝓcutitur peccator vt moriens obliuiſcat ſui q̄ dū viueret oblitus eſt dei. Ideo Gamfred⁹ in poetria ſua noua dicit. Peſſima res vicium: nil eque ꝓnicioſum. Reuera peſſima. nō tm in vita. ſed etiā in morte et poſt mortē. Pri
1° mo quia in agone homis a dēmonibꝫ ante oculos peccata portabunt. Eccli. xi. In fine homis dēnudatō peccatorꝝ illi⁹. Secūdo qz
2° abhinc eriens dēmonibus p̄ſentat. Job. xx. Uadent. ſ. anime. et venit ſuper eā horribiles. ſ. dēmones. Sap. xvij. Perſone triſtes illis apparentes pauorē illis p̄ſtabant. Ter
3° cio quia poſt mortē ad locū tormentorꝝ dēputatur vbi imp̄petuū cruciet. Propter quod Eccli. vij. Memorare nouiſſima z in eternū nō peccabis. Quarto ꝓpter pene augmē
4° tatōnem. cū ania carni ſocie. ſ. in vniuerſali iudicio. tūc corpus et ania ſimul ardebunt. Tūc implebit illud Apoca. vi. qō dicēt petre z montibꝫ. Cadite ſup nos: z abſcōdite nos
5° a facie ſedētis ſup thronū. Quito ꝓpter finalem ſentētiā. Matt. xxv. Diſcedite a me maledicti ī ignē eternū ꝛc. Ideo finaliꝫ Oroſius dicit. Pl⁹ ē vitāda peccati feditas q̄s q̄libet tormentorꝝ īmanitas. Et ſup h verbo. Dur ē tibi vt r calcitres ſtimulo. ſbdit. Qui tremēs ac ſtupēs dixit. Dñe q̄d iubes me facere. q. d. Jā nō meā ſed tuā volūtatē patuſ ſum adiplere Gre. Niſi q̄s a ſeipō deficiat ad deū nō appropinq̄bit. ſic Paul⁹. Ūñ Aug. Mox parat ſe ad obediēdū q̄ pus ſeuiebat ad pſeq̄ndū. Amb. Si ſecutus es errantem ſequere penitētē. ¶ Dixi ſecūdo tangit ſancti Pauli miraculoſa ſanitas. De quo in te
¶ xtu ſequitur. Et dñs dixit ad eū. ſ. q̄ ad voluntatem eius pnum ſe exhibuit. Surge z ī gredere ciuitatē. ſ. damaſcū. et ibi dicet tibi q̄d te oporteat facere. ¶ Ū In hoc ſignificat myſtice q̄ ille q̄ deo vult placere dz ſurgere a vicijs et peccatis. z ingredi p fidem et charitatē ī ciuitatē. i. in vnionē ſcte mr̄is eccleſie. ibi dicet illi q̄d ſit factur⁹. ad Eph. v. Surge q̄ dormis z exurge a mortuis. z illuminabit te chriſtus. Sequit. Viri aūt illi q̄ comitabant cū eo. i. ſocij ei⁹. vēit eni cū notabili comitatu. Ui q̄ ſtabāt ſtupefacti. audientes q̄dem vocē ſcti Pauli ſz neminē videntes. ſtupebāt ex magnitudie miracli. qz audiebāt vocē pauli ſz nō xpi. vt habet Actuū xxij. Qui mecū erāt lumē q̄dem videbāt. vocē aūt ei⁹ nō audiebāt qui loquebat mecū. neq̄ videbāt perſonam cui dirigebat ſermo. z ſic ſtabāt ſtupe

facti nesciẽtes q̃d facerẽt. Surgẽs aũt saul⁹ de terra. ⁊ aptis oculis nihil videbat. Exteri or dispositio corpis interiorem significabat Jpenanqz tũc ab omnib⁹ terrenis affectib⁹ surrexit. Et dicit Aug⁹ in ꝑmone de Paulo Ao tpe q̃ cetera nõ videbat mysteriũ info⁹ mabat credentiũ. qm̃ q̃ credit in xp̃m ip̃m in tueri debet. Et sic tũc vidit templabat cele stia. cui visus clausus fuit ad terrena. ¶ Ad man⁹ aũt illũ trahẽtes introduxerunt Damasci. ⁊ erat ibi trib⁹ dieb⁹ nõ videns. scz corpalib⁹ oculis. neqz mãducãs neqz bibens. Dicit glo. tres dies nõ vidit. qz nõ credebat xp̃m tercia die resuscitatũ. ¶ Sed di. q̃d tunc fecit i illo triduo. Dicũt doctores cõmuniter q̃ i illo triduo raptus fuit vsqz ad terciũ celũ. ⁊ habuit illã excellentẽ visiõem ꝺ qua. vj. Thoz. xij. Ex illa fuit ita sustentat⁹ q̃ nec mãducare affectabat nec bibere. Sic legit de moyse q̃ fuit cũ dño. xl. diebꝫ in monte absqz cibo. Seq̃tur. Erat aũt q̃dam discipul⁹ Damasci noie Ananias. s. ꝺ iudaismo ad xp̃m cõuersus. sciẽtia ⁊ vita famosus. Et dixit ad illum in visu dñs. Anania. ⁊ ille ait. Ecce ego dñe. Tales vocatiões legim⁹ etiaz in pluribꝫ locis veteris testamẽti factas esse his q̃bꝫ dñs cõuersatus ẽ. Et sic i p̃senti. Et dñs ad eũ. Surge ⁊ vade in vicũ q̃ vocatur rect⁹. Et q̃re i domo iude saulũ noie tharsen. qz de tharsis erat oriũd⁹. illuc eni p̃ ei⁹ trãslatus fuerat de iudea. ⁊ ibi creuerat i ptãte et fama. vt ptz i glo. lyre. vj. ad Thimoth. vlt. Seq̃tur. Ecce eni orat. q. ꝺ. mẽtẽ ad rẽũ elevatã hz. Et illo eni raptu paul⁹ egressus gẽtias deo agebat. Sequit. Et vidit. s. p diuinã reuelatiõem virũ Ananiã noie introeũtẽ ⁊ imponentẽ sibi man⁹. q. ꝺ. Dec q̃ tibi loq̃r iã p̃sentialiter in orõe ⁊ raptu tuo cognoscis. et nõ tm̃ vidit psonã. sed etiã nomẽ lucide cogn uit ⁊ op⁹ facturuz. imponẽtẽ sibi man⁹. Lyra Dec ipositio nõ erat ad receptiõez spũssancti. vt ptz Act. viij. sed ad sanatiõem defect⁹ corpalis. vt patz de sctõ Laurẽtio. q̃ ponebat man⁹ sup oculos cecor et illuminabant. Et sic in ꝓposito sicut subdit. vt visum recipiat Sed quõ se habuit Ananias i hac pte seq̃tur in textu. Dixit Ananias. s. se excusando. Dñe. q. ꝺ. sum parat⁹ facere qꝺ iubes tãqz servus fidelis. Sed vnũ est. mirorꝺ ꝓbis tuis. ⁊ ꝺ eo qꝺ me iubes. qz audiui de mltis de viro hoc. s. saulo. quãta mala fecerit sanctis tuis in hierlm. q. ꝺ. famosus est in psecutiõe. Et h scz nouissime habz ptãtem a pncipibꝫ sacerdotum alligãdi oẽs qui inuocãt nomẽ tuũ. q̃si ꝺi. Uis vt meip̃m volũtarie tradã i manus eius. ⁊ nõ vbeo sustẽtari diuti⁹ p salute fideliũ tuoz. Dixit aũt ad eũ dñs. Vade. Rabanꝰ. q. ꝺ. Nõ ẽ timend⁹ q̃si psecutor sz amplectẽdus vt frater. qz mala q̃ scitis intulit pat⁹ ẽ sustinere. qm̃ vas electiõis ẽ mihi iste. id ẽ vas spẽciale electũ gre ⁊ scie cõtẽriuũ. vt portet nomẽ meũ coram gẽtibꝫ ⁊ regibꝫ ⁊ filijs israel ¶ Reuera libere et fiducialiter ⁊ ꝓstãter h̃ dulcissimũ nomẽ ihs portauit i ore ⁊ corde. q̃ngentis eni vicibꝫ scp̃sit illꝺ i ep̃lis suis. vt ptz intuẽti. Et ego ostendã illi qnta oporteat eũ pati p noie meo. q. ꝺ. multa alijs scis intulit. etiã ipe multa patiẽt. ⁊ hoc cum magno gaudio et hilaritate amore nominis mei. ij. Thoz. xij. Libẽter gliabor in infirmitatibꝫ meis. Lõfortatus igit sic Ananias ⁊ ꝰsolat⁹ a dño abijt. s. gaudẽter. ad explendũ officiũ et mãdatũ dñi. ⁊ introiuit. s. i domũ pnomiatã. vbi saulũ repperit ipones ei man⁹ ⁊ dixit. Saule frater. fratrẽ vocat quẽ pus timuit iimicũ. Et lupo ei agn⁹ fact⁹ erat. do minus me⁹ ihs misit me ad te q̃ apparuit tibi i via q̃ veniebas. s. ad p̃segndũ electos. licet p gram suã sis mutatus. qre ad te venio vt videas. i. visum corpalẽ recipias ⁊ iplear̃ spũsctõ. O benigna et gtiosa locutio⁹ legatõ Ananie ad Paulũ ex causis vbi supra expositis. et quãti fuerũt expti dñi effectus ꝺba eadem sꝺdũt. Et ꝓfestim. i. absqz mora cecideꝝ rũt de ocul⁹ ei⁹ tanqz squame. i. macule albe ⁊ dure sicut squame piscium. ⁊ visuz recepit. Et surgens baptizat⁹ ẽ. supple i noie xp̃i. Et cũ accepisset cibũ ꝰfortatus ẽ duplici ꝰfortatõne. s. spũali et corpali. Ecce miracl'osa sanatõ Attendam⁹ sanatiõis effectũ. Fuit aũt cum discipul' supple xp̃i q̃ erãt damasci p dies aliquot. ⁊ cõtinuo. i. diligenter ⁊ sollicite igressus sinagogas p̃dicabat dñm ihm qz hic est filius dei. Sed quõ se ad hoc miraculũ habebãt iudei: sequit. Stupebãt oẽs q̃ audiebãt eũ et dicebãt. Nõne hic est q̃ expugnabat in hierlm eos q̃ inuocabant nomẽ istud. et huc ad hoc venit vt vinctos illos adduceret ad pncipes sacerdotũ. quasi dicerẽt. Mirẽ nobis q̃d sibi videt aut qualis existit. Seq̃tur Saulus aũt. s. añ sic vocatus ⁊ post baptismũ paul⁹ multo magis ꝰualescebat. s. predicando. ⁊ ꝰfundebat iudeos. s. p doctrinaz a spũsctõ datã. q̃ habitabãt damasci. affirmãs quoniã hic ẽ christ⁹. s. in lege pmissus. Et sic patet breuiter expedita sue conuersionis

hístoria. Ad merita ipi⁹ nos ꝺmendem⁹

Sermo lj. Ad idem.

IMitatores mei estote. i. Chor. iiij. Introductio. Si quis vult aliquã artem studere quã exptũ magistrũ i ista arte. sic volens discere aut q̃rere salutẽ aie ꝺz seq̃ paulũ apl̃m. Rõ Chrysolo. in li. ꝺ laude pauli. Quia q̃cũq̃ pr̃iarche. q̃cũq̃ pphete. q̃cũq̃ apl̃i seu alij sancti in se pfectois aliq̃d acceperũt. hec oia simul colligens Paul⁹ cũ tanto cumulo habuit cũ quãto null⁹ eoz collegit. Et exemplificat ꝺ abel. de noe. et abraam. et sic ꝺ alijs q̃ plenius. vt supꝫ ostensum ẽ. Et subdit Christ⁹ fost. vbi supꝫ. Nil pr̃sus errauit q̃ pratũ qꝺdam insigne ꝺ rutũ et padisum spũalẽ pauli animũ nũcuparet. Jtẽ dicit Chrys. Quid i angel' magnificũ pdicam⁹ q̃ oĩm pfecta dilectõe deo adherẽt et obediũt iceſſanter. Paulus ꝺ mole corp̃is gũat⁹ adeo deo adhesit q̃ dicit Ro. viij. Certus sum q̃ neq̃ mor̃s neq̃ vita. neq̃ angeli. neq̃ archãgeli. neq̃ pncipat⁹. neq̃ ꝺtutes. neq̃ tribulatio. neq̃ angustia. neq̃ fames. neq̃ nuditas. nec pr̃secutio. nec gladi⁹. nec altitudo. nec pfũditas. nec creatura aliq̃ poterit nos separe à charitate dei. Et sic paul⁹ erat angel⁹ terrestr̃is. hõ celestis. nã i terris ageꝫ dixit illꝺ Phil'. iij. Nr̃a cõuersatio in cel'ẽ. Sic q̃ vult viã ambulare ꝺz seq̃ scientem et exptũ i ea. Volẽs igit̃ tẽdere ad viã celestis patrie ꝺz seq̃ paulũ. ip se eni viam exptus est. vt dicit. ij. Chor. xij. Scio hominẽ raptũ vsq̃ ad tertiũ celũ. ipe diuinitus nouit iter. et docuit illꝺ ꝺbo et exẽplo. iõ merito pt dicere. Imitatores mei estote. Ubi sciendũ quattuor vicibꝫ repim⁹ hec ꝺba supꝫ dicta scpta i epl'is suis. s. Imitatores mei estote. vicz. i. Chor. iiij. et i. Chor. xi. et Eph. v. et Phil'. iij. Ex q̃bꝫ elicere possum⁹ q̃ quattuor sunt pncipaliter in q̃bꝫ imitari debemus apl̃m. Ꝺ. Primo eũ imitari debemus i pfecta ꝺuisiõe. Nam ꝺuersio sua fuit initiũ salutis sue. et sic ꝺuisio nr̃a. Zacha. i. Conuertimini ad me et ego ꝺuertar ad vos. Ezech. xviij. Conuertere ad dñm et relinq̃ peccata. Rõ. qz dicit ps. vij. Nisi ꝺuisi fueritis gladium suũ vibrabit. q̃ est iudiciũ. Ap. xiij. Nisi pnitẽtiã egeritis oẽs simul pibitis. Nota ad pfectã cõuersionẽ req̃runt̃ tria. s. termin⁹ a q̃. terminus ad quẽ. et mediũ p qꝺ ꝺuertimur. Primo terminus a q̃. s. ꝺ ti debemus a nobis. i. a pp̃a volũtate. Mat. xvi. Si q̃s vult venire post me abneget semetipm. Dre. Nisi q̃s a seipo ꝛficiat ad eũ q̃ supꝫ ipm ẽ nõ appropinquabit. Sed di. quõ a seipo hõ recedere pt. Rndeo. a nobis r̃cedim⁹ si pp̃az voluntatẽ abnegam⁹. Acci. xviij. A volũtate tua auertere. et Osee. x. Dõfundet isr̃l i volũtate sua. Bern. Nullũ bonũ ꝛo placere pt qꝺ factũ est ex pp̃a volũtate. Exemplificat ꝺ ieiunio Isa. lviij. Ecce in die ieiunij vr̃i inuenit volũtas vr̃a. et sꝺdit. Nunq̃d hoc ẽ ieiuniũ qꝺ ego elegi. q. ꝺ. nequaq̃. Ber'. Quid est qꝺ odit aut punit ꝺ⁹ nisi pp̃am voluntatẽ. tolle pp̃am voluntatẽ et infernus nõ erit. Scꝺo terminus ad quẽ. et ẽ ꝺ⁹. Johelis. ij. Dõuertimĩ ad dñm deũ vr̃m. q̃ nihil meli⁹. nihil digni⁹. nihil vtili⁹. qz est summũ bonũ Mat. x. Nemo bon⁹ nisi sol⁹ ꝺ⁹. Deq̃ Dyonisi⁹. Nil bonũ est nisi ab eo q̃ essentialiter bonus ẽ. nil dulci⁹. ppter qꝺ ꝺz Matth. xi. Tollite iugũ meũ sup vos. Jugũ eni̇m meum suaue est et onus meũ leue. Dre. Pro amore ei⁹ ois pr̃secutio habz dulcedinẽ. ois afflictio cõsolatõnez. De quo. ij. Chor'. i. Sicut abũdant pp̃i passiões i nob sic et ꝺsolatões Ps. xciij. Sm multitudinẽ ꝺlor meor̃ i cor de meo ꝺsolatões tue letificauer̃t aiaz meã. Nil digni⁹ et vtili⁹ q̃z vt ad illũ ꝺuertamur q̃ p nob ꝺ celo venit. et oia q̃ fecit in celo et i terra ad nr̃am salutem ordiauit. Prou. viij. Qui me inuenerit inuẽiet vitã. et hauriet salutẽ a dño. Tertiũ ẽ mediuz p qꝺ ꝺuertimur ad deũ. et est libera volũtas. Differẽtia est iter pp̃am volũtatẽ et libez arbitriũ. Bern. i sermone ꝺ Naamã. Pro pa volũtas ẽ q̃ nõ est ꝺmũis ꝛo et hoibꝫ. i. q̃ nõ fit aut stat ad honorẽ dei et ad vtilitatẽ siue edificatõz pximi. et ad salutẽ pp̃am. Ez libez arbitriũ ẽ illud qꝺ hõ sine necessitate et coactõe pt eligere et appetere. Ber'. Nulla creatura pt nos violẽter a deo retrahere. ad Gal'. v. Vos in libtatẽ vocati estis'. Hoc ẽ libez arbitriũ seu libera volũtas vr̃a qua ad deũ ꝺuerti debetis debet esse versa siue mutata in dei volũtatẽ. dicendo Mat. vi. Fiat volũtas tua. sicut Paul⁹ Actuũ. ix. Quid me iubes facere. q. ꝺ. offero tibi voluntatẽ meã. informa eã q̃ꝺ p eã fieri volueris. De hac volũtate dicit Ber'. Volũtas ẽ origo oĩm bonoz. et mr̃ oĩm ꝺrutũ. Et subdit Bern. Custos aie circa statũ sue voluntatis sollicit⁹ ꝺz esse. s. vt discernat q̃ꝺ volendũ sit. s. q̃ ad qualitatẽ. et quantũ volẽdũ q̃tum ad quantitatẽ voluntatis et regulari

tatem ¶ Nota volūtas nr̄a debet mensurari fm triplicē mensurā .s. fm nostr̄ posse. fm nr̄m nosse. z fm dei velle. Prio fm nostr̄ posse. i. ad nostrā possibilitatē. vt oīa velim⁹ que possum⁹ implere viribꝫ ac possibilibꝫ nihil penit⁹ obmittētes. ita ꝙ nec infra p̄ desideria veniamus. nec p indiscretū feruoꝛem modū excedamus. De quo .ij. Cho. viij. Si enī volūtas ꝓmpta est fm id qđ habꝫ acceptа est. Sed heu ꝙritur Bern̄. Utr̄ est aliquis qui in eis q̄ ad deum sunt experiri velit qđ possit. sz etiā q̄d ꝓmptissime possit Quid si dixeris illō Prouer. xxiij. Ulires non suppetunt. Rñdet Salomō. Qui inspectoꝛ est coꝛdis ipe intelligit. Secō mēsurāda est voluntas nr̄a fm nostr̄ scire vl̄ nosse. vt sine exceptiōe velim⁹ q̄ scimus esse bona. z ea nolimus que cognoscim⁹ mala. Jaco. iiij. Bonū scienti et nō facienti peccatū ē illi. Lu. xij. Seruus sciens voluntatē dñi z nō faciens vapulabit plagis multis. Tercio mēsurāda ē fm dei velle vt omnia velimus q̄ vult deus. Ecōtra oīa que nō vult de⁹ et nos respuamus. vt vnusquisq̄ nostr̄ dicere possit illō Matth. xxvi. Non mea pater volūtas sed tua fiat. Et illud ad Gal. ij. Uiuo ego nō ego sed viuit in me xp̄s. Et hoc q̄ ad quantitatē volūtatis. Sed quo ad qualitatē dicit Ro. xij. Renouamini i nouitate sensus vr̄i. vt ꝓbetis que sit volūtas dei bona. bñplacēs et pfecta Primo bona volūtas iusto⁹ bona ē. qz oīa que faciunt vel patiuntur in peccatoꝛibus satisfactōem z dei offense placatōem oꝛdinantur. Ex remissione enī peccatoꝛ homini collata ꝓsurgit cōscientia leta z serenata. Et sic nimirū ex hac leta ꝓscientia nihil negligit q̄n hō oīa i deuz oꝛdinat. Secō bñplacita. quia in p̄missa remissione amara nōnūq̄ incipiunt dulcescere. vt omnia q̄ faciūt in dei bñplacitum oꝛdinant. Aug⁹. Ille placet deo cui placet deus. s. in ꝓsperis z in aduersis. ¶ Tercio volūtas pfecta ꝓsistit in dei dilectōne et oīm rer̄ abrenūciatōe. Greg. Uolūtatis sacrificiū nūq̄ plene pficit nisi hui⁹ mūdi cupiditas pfecte deserat. Item cōsistit in boni p malo reddit̄oe. i. Thes. v. Uidete ne q̄s malum p malo reddat. sed semp qđ bonū ē sectamini. Hec est voluntas dei i xp̄o ih̄u. Gal. v. Astote pfecti z pleni volūtatis dei. Talis fuit apls ¶ Secō debem⁹ ipm imitari i coꝛpali exercitatōe. Amb. Qui secutus es errātē sequere penitentē. Dicit enī Greg. in moza. Ille nobis omnibꝫ debz ad exemplum ꝓtrahi q̄ cunctis passionibꝫ carnis moꝛtēs tm spūaliter viuit. q̄ ꝓspera postponit mūdi. quē nulla adūsa punīūt. et sola eterna desiderat. Talis fuit Paul⁹. merito debemus ipm imitari ¶ Ubi nota exercitatio consistit in tribꝫ. Primo in bonoꝛū opatōne. Ambro. in lib. de offi. et habet in cano. lxxxvi. dist. nō satis. vbi dicit. Non satis ē bene velle nisi assistat benefacere. Opa vo nostra si debent deo esse grata triplicē debent habere decoꝛē. Primo debent esse fidelia. Gal. vi. Dum tps habem⁹ operemur bonū. Eccles. ix. Quecunq̄ pt manus tua opari instanter fac. Ro. xij. Prouidentes bona nō tm̄ coꝛā deo sz coꝛā oībꝫ hoībus. Et sint fidelia. vt i oībꝫ q̄ agim⁹ nō qđ nobis vtile est. sz ad dei gl̄iam. z ei⁹ bñplacitū inq̄ramus. Ps. cxiij. Nō nobis dñe non nobis sz nomī tuo da gl̄iam. Et ꝓgruū est. qz oīa q̄ in celo et in terra sunt opat⁹ ē. nō sibi sz nobis opatus ē. i. Choꝛ. iij. Oīa vestra sunt siue appollo. siue cephas. siue mūd⁹. siue vita. siue moꝛs. siue p̄sentia siue futura oīa vr̄a sunt. vos aūt xp̄i. christ⁹ aūt dei. Ut q̄ in uicem impendam⁹ faciam⁹ sil̄z. i. ad Choꝛ. x. Siue māducatis siue bibitis vl̄ aliq̄d aliud faciatis. ad gl̄iam dei facite. Et iterū ad Col. iij. Oīa q̄cūq̄ facitis i verbo et opere oīa in noīe dñi nr̄i ih̄u xp̄i facite In hoc ꝓsistit fidelitas. ps̄. c. Oculi mei ad fideles terre. Eccli. xij. Qui fideliter agūt placēt deo Sz heu pauci sunt tales. De quo Prouer. xx. Multi sunt viri misericoꝛdes. virū aūt fidelē q̄s inueniet. Lu. xij. Quis puta⁹ fidelis seru⁹. Talis fuit btūs Paulus. De quo .ij. ad Thes. i. Gras ago deo meo semp q̄ me fidelē existimat potens i ministerio suo. Secūdo debet esse vtilis. de quo vnicuiq̄ nostr̄ dicit Eccli. iij. Noli esse inutilis in opibꝫ tuis. Utl̄ debet igit̄ esse vnusquisq̄ in opibꝫ suis. sic q̄ nō tm̄ sibi ꝓsit. sed etiam vt in eis ꝓximū edificet. iuxta illud Matt. v. Sic luceat lux vr̄a coram hominibꝫ vt videant opa vr̄a bona z gl̄ificent p̄rem vestr̄ qui in celis est. i. Pe. ij. Conuersatōem bonā inter gētes habete. vt ex opibus vestris ꝓsiderātes gl̄ificent deum. Tunc enī opa simplicia tāto multiplicant quanto ex eis plures edificant. q. Chorunth. iij. Nemo qđ suū ē tm̄ q̄rat sz qđ alteri⁹. Hoc oñdit apls i seipo Ro. xv. Unusq̄sq̄ vestr̄ ꝓximo placeat i bonā edificatōe. Talis fuit Paulus. i. Choꝛ. x. Oib⁹ p oīa placens. nō q̄rens quod mihi vtile est. s. tm̄. sed vt vtilis sim aliꝫ vt saluificēt. Propter qđ

dicit ad Phil. iiij. Vos estis corona nra aũ deũ. Tercio debent esse difficilia vt nr affectꝰ p hꝫ deuotior phat. Heb. xij. Recogitate eũz q talẽ sustinuit a pctoribꝰ adũsus semetipm ꝯdictoẽm vt ne fatigemini animis vris defi cientes. nondũ vsqz ad sanguinẽ restitistis ad uersus peccatũ pugnantes. vt btus Paulus fecit. ij. Thes. iij. Scitis fratres neqz gratis panẽ manducamꝰ. sed in labore nocte z die sumꝰ laborãtes. vt nosipꝫ formã darem⁹ vo bis ¶ Secõ ꝯsistit corpalis exercita tio in maloꝝ reluctatõne. De quo Rom. xij. Noli vinci a malo sed vince in bono malũ. hꝫ est. corpus. mundũ z diabolũ. Hec sunt q̃ ꝺuantur anime saluti. hec vicit apls. Prio corpus p castigatiõem. i. Thoꝝ. ix. Castigo corpus meũ et in seruitutẽ redigo. Chrisost. Nihil corpi pter nudã necessitatẽ ministra uit. Et hꝫ iõ fecit vt pfecte carnẽ sbjceret rõi. Si ille hec fecit q̃ iã certꝰ fuit de dei dilectõe q̃d nos facere debemꝰ. Secõ mũdũ p mẽtis alienatõem. De q̃ Gal. vi. Mihi mũdꝰ cru cifixus ẽ z ego mũdo. Chris. Quicq̃d mũdꝰ reputabat gliam hoc ipe penã. Tercio diabo lũ p ꝺtinuã resistentiã z humilẽ ozõez. vt ip semet loquens quasi de piculo aie sue in tem ptatõe diabolica. ij. Thoꝝ. xij. sic inq̃t. Datꝰ est mihi stimulꝰ carnis. angelꝰ sathane q̃ me colaphizet. z sbdit. Propter qđ deum terro gaui vt discederet a me. ecce ozõ. z dixit mi hi. Sufficit tibi gra mea. Tãta gram ei dns ꝺtulit vt semp vinceret. z nunqz a diabolicis tẽptatoibꝰ vinceret. nec potuit a diabolo siꝫ pari. qz a charitate xpi separi nõ potuit. ad Ro. viij. z sic nos ad reluctatõem hortamur Eph. iij. Nolite locũ dare diabolo. z ibidẽ ca. vi. Induite vos armaturã fidei vt possitz stare adũsus insidias diaboli. ij. Thimo. ij. Nemo coronabit nisi q̃ legitime certauerit. sez ꝺ mundũ: diabolũ et carnẽ. Sic corona ri meruit apls. vt ipemet testat. ij. ad Thi. iij. dicens. Bonũ certamẽ certaui. cursuz cõ summaui. fidem seruaui. i reliquo reposita ẽ mihi corona iustitie quã reddet mihi dns̃ iu stus iudex in illa die. nec solũ mihi sz z alijs q̃ diligũt aduentũ eiꝰ. i. q̃ ita se habuerit q̃ ñ timẽt aduẽtũ eiꝰ. ¶ Tercio ꝯsistit corpal' exer citatio in adũsitatũ pressiõe. ij. Thimo. iij. Oẽs q̃ pie volũt viuere in xpo psecutõez pa tient. Judith. viij. Oẽs q̃ tibi placuerũt per varias tribulatões transierũt. Quãto magꝫ ꝺs deo acceptioꝝ tanto magis qnqz a deo te ptari permittit. Thob. xij. Quia acceptus eras deo necesse erat vt tẽptatio pbaret te. i. Thoꝝ. iiij. Maledicimur z bñdicimꝰ. psecu tõnem patimur z sustinemꝰ. blasphemamur z obsecramꝰ ꝛc. Sic Paulꝰ. ij. Thoꝝ. xi. In carceribꝰ abũdantiꝰ. i plagis supꝫ modũ. et subdit. A iudeis q̃nq̃es quadragenas vna min⁹ accepi. ter virgis cesus sum. semel lapi datꝰ sum. ter naufragiũ ptuli. Idcirco dicit nobis Heb. x. Patientia vobis necessaria ẽ vt et volũtatẽ dei facientes reportetz repromis sionẽ ¶ Et nota passiões pfectoꝝ de q̃bꝫ erat paulꝰ sunt triplices. Prio ex pprie vite insufficiẽtia. vt quãtũcũqz bonũ faciũt sp maioꝝ desiderio inardescũt ad ea q̃ deside rant. z estimant se nihil feciſſe. Sic videbat paulo Ro. vij. Velle adiacet mihi. pficere autẽ bonũ nõ inenio. z ad Phil. iij. Que re tro sunt oblituscẽs ad anteriora me extendo Secõo affligũt ex mũdi diſplicẽtia. ad Gal. vi. z figurat Ezc. i. Quocũqz ibat spũs illic z rote elevabãt. Quid p spm nisi spũal' vita intelligit. q̃d p rotas nisi tribulatio q̃ vitam spũalẽ seq̃t. Bre. Quãto q̃s alti⁹ pficit tãto hꝫ mũdo inimicꝫ qđ duri⁹ portat. Tercio ex dei absentia. Osee. ix. Ue cũ recessero ab eis Bern. Alia q̃ semel recepit dei psentiã z susti nere ei⁹ absentiã ẽ expiri gehenne penã. Ter cio debemꝰ imitari apl'm i acq̃sitiõe virtutum. Heb. Quãtũcũqz afflictis corpꝰ nõ pdest ni si fueris virtutibꝰ adornat⁹. i. Thi. iij. Corpalis exercitatio ad modicũ vtil' ẽ. spũal' vo ad mlta. q̃ consistit i interioribꝰ virtutibꝰ. O imitatores estote ¶ Nã licz btus Pau lus i oibꝰ virtutibꝰ abũdaret. ꝺ tribꝰ tñ videa mus quas excellẽter habuit. Prio charitatẽ Ro. viij. Quis nos separabit a charitate dei. tribulatio an angustia vt supra. Scio z cer tus sum q̃ neqz mors neqz vita. Aug⁹. Do lendũ ẽ q̃ apls cũ horribilibꝰ tormẽtis a cha ritate dei nõ potuit supari. nos iterdũ ociosa fabula z paruissimũ viciũ separat. imo q̃nq̃z ppter signũ opinatũ ad inimicũ i inimicicia venimꝰ. De paulo dicit Chris. Sic ferrum i ignẽ missum totũ igneũ efficit. sic paulꝰ cha ritate succẽsus totꝰ effect⁹ ẽ charitas. sic dicit Eph. v. Imitatores mei estote sic filij charis simi. z ambulate in dilectõe sicut dilexit nos christꝰ. Et merito. qz dic Aug. ꝺ laude cha ritatis. Quãto in hoc mũdo maioꝝ dilectio de tãto maioꝝ in futuro retributio. Etiã ha buit dilectiõem primi tantã q̃ dixit Ro. ix. Cupiebã anathema ẽe p fratribꝰ a xpo. i. ad tps separi a xpo vt intẽderet cõuersiõi iude

De ꝓuersione sancti Pauli

oꝝ ad fidem xpi. Chriſo. Nullꝰ tāto affectu ꝛeplāgit mala ꝓꝑa ſicut paulꝰ aliena. Phil. i. Teſtis ē mihi ꝺeus qm̄ cupio vos oēs in viſceribꝰ ieſu chriſti. Sic nos imitari ꝛebemꝰ. Ro. xv. Debemꝰ et nos firmiores imbecillitates infirmoꝝ ſuſtinere. Gal. vi. Alter alteriꝰ onera portate. Ratio Bre. ſup Eze. Nulluꝫ eſt ꝺeo tale ſacrificiū ſic̄ zelus animaꝝ. Se cūda ꝝ ꝰ quā excelleter habuit ī q̄ eū ſeq̄ ꝛebemꝰ ē hūilitas. ptꝫ ex nois iterp̄tatiōe. paulus. i. modicꝰ. Inde paululū. i. modicū. Auguſt. Paulꝰ nomē hūilitatis eſt. Et bñ ꝺicit ſibi ꝫ nomē. qꝝ ipe ꝛe ſe fideli aio dixit. i. Thoꝝ. xv. Ego ſum mīmꝰ apl'oꝝ ꝛ nō ſū ꝺignus vocari apl'us. Itē ad Phil. iij. Mihi oīm ſctōrū minimo data eſt gr̄a hec ꝓdicare ī gētibꝫ. Et itez cū dicit ꝺ apparitōibꝫ factis alijs apl'is pꝰ reſurrectiōez xpi ꝺic̄. i. Thoꝝ. xv. Nouiſſime ꝙo tanq̄ abortiuo viſus ē mihi. Et ne videat ꝫ ꝺicere q̄ꝺā ſimulatōe. ꝛō nō faciebat hoc paulꝰ mentiēdi ꝓpitatō ne ſed eſtimādi affectiōe. Greg. Qui enī ꝑfecte ꝓcatū ſuū ꝛ ſeipm examinādo ītelligit nullū ꝓcatū par ſuo ꝓctō exiſtimat. et q̄cq̄d boni habet ſoli ꝺeo attribuit. Sic ipe paulꝰ. i. ad Tho. xv. Gr̄a hec ſum id qꝺ ſuꝫ. nihil aliud ſeipm reputabat q̄ꝫ peccatorē et indignū hoiem. Un̄. i. ad Thimo. i. Fideliſermo et oi acceptōe dignus. qꝝ ihs xps hec veni filiꝰ venit ī hūc mūdū pctōres ſaluos facere. q̄ꝝ ego primus ſum. i. ꝓncipal'. Ecce hūilitas. Greg. Oia opa ſunt nulla niſi fuerint in humilitate fundata. Sic nos ipm ꝛebemꝰ ſeq̄ in vera hūilitate ſi ad celeſte regnū volumꝰ ꝓuēire. Aug. Excelſa patria. hūilis eſt via. hūiliter ad humilē venire oportet. Dicit idē ſup illō Joh. Ego ſum oſtiū. Oſtium hūile eſt. ſ. celeſtis patrie. ſi ſano capite volumꝰ itrare oportet nos caput ꝺimittere ſuꝑbie. cū quo aliꝫ impoſſibile eſt intrare. Tercia virtus quā excellenter habuit fuit mā ſuetudo ſiue pietas. Chriſ. Nemo intātū ꝺilexit amicos ſicut paulꝰ inimicos. ij. Tho. xij. Lugeo mlt̄os q̄ peccauerūt et nō egerūt penitētiā ꝛe im mūdicijs ſuis. Chriſ. Nullꝰ ꝛeplāgit ꝓꝑa ſicut paulus aliena. Subdit idē. Ac ſi totū mūdū genuiſſet ꝛe oibꝫ ꝺoluit. ij. Tho. xi. Quis infirmat et ego nō ifirmoꝝ. Et ſic hoꝝ tat nos imitari ad Gal. vi. Frēs ſi ꝓoccupatꝰ fuerit hō ī aliq̄ ꝛelicto vos q̄ ſpūales eſtis inſtruite hmōi in ſpū lenitatis. Bre. Plꝰ ē aiam ꝓꝑtue victurā reficere ſiue reuocare q̄ꝫ vētrē mouture carnis treno pabulo ſatiare. Quarto ꝛebemꝰ ipm imitari q̄ꝫtū poſſumus ſ ſblimi ꝺtēplatōe. Quis vnq̄ꝫ ī terris ſublimius ꝺtemplatꝰ ē q̄ꝫ ille q̄ totꝰ ī celū raptꝰ ē. vbi imaginē ſctē trinitatis raptu pſpexit. angelorū et hoim gaudiū ꝺſiderauit. Ecce triplex ꝺtēplatio. De q̄. ij. ad Thoꝝ. xij. Scio hoiem ante annos. xiiij. ſiue ī coꝛpe ſiue extra coꝛpuſ neſcio. ꝺꝰ ſcit raptū hmōi vſq̄ ad terciū celū. Ecce pfūda ꝺtēplatio. Chriſoſt. Deꝰ paulū ī padiſum rapuit. ī celū ſublimauit. ieffabilia archana patefecit. Jō canit eccleſia. O gl'ioſum lumē oīm eccl'iaꝝ ſole ſplē didiꝰ ꝛc̄. Et itez. Magnus ſctūs paulꝰ vaſ electōis ꝙe digne eſt glificād. Ad ꝓpoſitū. Imitatores mei eſtote. vbi ſup.

Sermo liij. Ad idem.

Qualis electionis eſt mihi iſte Act. ix. Vl'ſic Magnꝰ ſctūs paulus vas electōis ve re digne eſt gl'ificandus Jſta ſunt ꝙba eccleſie bt̄ī pauli apl'i ꝓconizātia gl'iaz. Dic̄ Ber. Cū xpi ſponſa alterat ꝙba fortioꝝ eſt iſta trāſpoſitio ꝙboꝝ q̄ꝫ ꝓma. Si ei hieronymi pauli aut iacobi ꝛc̄. ꝙba poſita ſunt autētica. mltomagis ꝙba eccl'ie. Un̄ tāta auctē ipe ſaluatoꝝ aſcēſit eccl'ie ꝙ ꝺixit Mat. xviij. Qui eccl'iam nō audierit ſit tibi ſic̄ ethnicꝰ ꝛ publicanus. Propter qꝺ ꝺic̄ Inno. papa. et bñ ī cano. xi. q. i. q̄s neſciat. Quis neſciat ꝙ ab oīb ꝺz obſuari qꝺ romana obſuat eccl'ia. Et Aug. li. vi. ꝯ fauſtū. Ego euāgelio nō crederē niſi auctoꝛitas eccl'ie me ꝺmoueret. Et ſctūs Tho. in. ij. q. ix. Maximā auctē habet eccl'ia q̄ ab omnibꝫ' eſt emulāda. Et plus eſt ſtandū auctoꝛitati eccl'ie q̄ꝫ auctī gregoꝛij hieronymi vel auguſtini. Propter qꝺ ꝺicit Bre. Peccatū paganitatis incurrit qui eccleſie ſctē ꝑ inoꝛꝺiētiā ꝯꝺicit. ideo ꝛc̄

In pmiſſis ꝙbis btūs Paulꝰ a tribꝫ ꝺmendat. Prio ab excellētia ſctitatis. ibi. magnꝰ ſctūs paulꝰ Scꝺo a plenitudie gratioſitatis. ibi. vas electiōis. Tercio ab honoꝛificentia ꝺignitatis. ibi. ꝙe digne eſt glificād. Deꝑmo ꝺicit. Magnꝰ ſctūs paulꝰ. Pro q̄ ſciendū multa ſunt exercitia ſiue ꝙtutes ꝑ q̄ ſiue ꝑ quas magni apud ꝺeū fieri poſſumus.

¶ Primo ꝑ ꝺei timoꝛē. Judith. xvi. Quitiment te magni erūt apud te ꝑ oia. i. hic ꝛ i futuro. hic in gr̄a et ī futuro ī gl'ia. Tal' fuit btūs Paulus cū ꝑſtratus ſenſit ꝺei plagā. audiuitq̄ vocē. Saule ſaule q̄ me ꝑſequeris.

timuit et rñdit. Dñe q̃d vis me facere. ita iã ꝺsensit in volũtatẽ dñi. z ꝫ opabat timor. Prou. xv. Timore dñi oīs hõ declinet a malo. Jõ ꝺr Eccli. ij. Qui timent dñm req̃runt q̃ bñplacita sunt ei. z itez Ecci. xv. Qui timent dñm faciẽt bona. ꝓpter qõ dicẽ ꝑ. cxlvi. Bñplacitũ est dño sup timẽtes eũ. Jdcirco docuit thobias filũ suũ Thob. iij. dicens. Memẽto fili qm̃ vitã pauꝑez gerim⁹. habebis multa bona si timueris dñm z recesseris a ꝑccato. z feceris bona. Berñ. In ꝓfitate cõperi nil ita efficax ad gr̃az ꝓmerẽdã nutriendã z ꝓfuandã sicut timor dñi. Dicit idẽ Lõ neza sunt timor et religio. vnũ nõ stat sine re liq̃. Et sic Paul⁹ Actu. ix. z legit i hodierna epl'a. Tremẽs et stupẽs cogitãs õ plaga pharaonis. timẽs si nõ obediret forte maior plaga eũ ꝑcuteret. Et ꝫ nõnunq̃ euenit subito plagare iniq̃s z nõ innocentes. vt declarat ipe saluator Lu. xviij. Cecidit turris in syloe z occidit. xviij. hoies. z dixit ihs. Putatis q̃ ipi. ꝑ. hoies debitores fuerẽt. idcirco i plaga q̃ maxime ꝺgnoscẽ pctã tua. time z vole. et pctã relinque. Cassiod. sup ps. Dis ꝑcussio diuia aut est purgatio vite psentis. aut initiũ pene seq̃ntis. Qui inter flagella nõ emẽdat pena hui⁹ hic inchoat z ibi nõ terminabitur. Et sic meliorauit se btus paul⁹ dicens. Quid me vis facere. Aug. Mor parauit se ad obediẽdũ q̃ ꝑus seuebat ad pseq̃nduz Et ꝫ opabat in eo timor dñi. ¶ Scdo effi cit hõ magnus ꝑ diuinũ amorẽ. De q̃ Aug⁹ Talis est vnusq̃sq; qual' ẽ sua dilectio. sed q̃ valde diligit magn⁹ ẽ. q̃ nihil diligit nihil ẽ. Opa eni nr̃a meritoria erũt z ꝑmiatoria fm dilectiõem. De q̃ Aug. Nõ numerositas operũ. nõ diuturnitas tẽpoꝛ. sz maior charitas auget meritũ et ꝑmiũ. ¶ Sed di. q̃ est rõ ꝙ meritoriũ esse stat i charitate. Rñdet ꝑmo qꝛ ꝺtinet deũ. i. Joh. iij. De⁹ charitas ẽ z q̃ manet i charitate i deo manet z de⁹ in eo Mõ de⁹ est adeo magn⁹ ꝙ dicit ps. cxlvij. Magnus dñs et magnitudis ei⁹ nõ ẽ finis. Scdo cõtinet omes ꝫtutes. Unde ꝑhs Qui habz vnã virtutẽ. s. charitatẽ: habz omnes. Nã sicut de⁹ cõtinet in se oia. vt dicit Diony sius. De⁹ ẽ summũ bonũ sine q̃ nihil ẽ bonũ. Et sic charitas fm Hugonẽ oim ꝫtutuz tenet ꝓncipatũ. z excludit oia vicia. i. Thoꝛ. xiij. Charitas nõ inflat. nõ emulat. ñ iuidet lectio. Ro. xiij. Tercio qꝛ charitas cõtinet ꝑticipatõem omniũ meritoꝛ. Berñ. Charitas est ꝫtus largiflua q̃ facit oia ꝺmũia. Greg. Hõ tuũ ẽ p laboꝛẽ ꝫ meũ p amoꝛẽ Subdit idem. Pensent igit inuidi quantũ bonuz sit charitas. q̃ sine laboꝛe aliena ꝓpria facit. Berñ. O charitas q̃nta ẽ tua ꝫtus. neminẽ spolias z oia rapis. nulli aufers sua z oia facis tua. Panc habuit sctũs Paul⁹. De quo Chriso. Sicꝫ ignẽ ferrũ missum totũ fit igneũ. z sic paul⁹ igne charitatis fuit succẽsus. ꝙ ꝑ se scribit Ro. viij. Quis nos sepabit a charitate dei. tribulatio. an angustia. an fames zc. Scio z certus sum ꝙ neq; mors neq; vita zc. Aug. Dolẽdũ ꝙ hoꝛrida toꝛmẽta apl'm nõ ꝓtuerꝛ a charitate dei separe. z nos ociosa fabula z vilia vicia sepant. Jõ Eph. v. Imitatoꝛes dei estote sicꝫ filij charissimi. z ambulate in dilectõe. qꝛ dicit Aug⁹. Quãto i hoc mũdo maioꝛ dilectio: tãto i futuro maioꝛ retributio. Jõ Col'. iij. Sup oia habete charitatẽ qõ est vinculũ ꝑfectõis. ¶ Tercio efficit hõ magnus ꝑ hũilitatis decoꝛez Bze. Quãto in ocul' nr̃is sumus hũiliores de tanto in ocul' dei maioꝛes. vt habeꝛ de saul cui samuel ex ꝑte dei dixit. i. Reg. xv. Nõne cũ parvul⁹ esses i ocul' tuis caput i tribubꝫ isr̃l factus es. sic dicit saluatoꝛ Luce. xviij. Qui se hũiliat exaltabit. Berñ. Quãto vnusq̃sq; sibi vilioꝛ tãto in ocul' dei ꝑcioꝛ. Et sic sanctus Paul⁹. i. Thoꝛ. xv. Ego sum minimus apl'oꝛ q̃ nõ sum dign⁹ vocari apl's. Et itez Eph. iij. Mihi oim sctoꝛ mimo data ẽ gr̃a dei euãgelizare in gentib. Ecce dicit se minimũ. cũ tñ hr̃ Ro. xv. ꝙ a hierl'm ꝑ circuitũ vsq; ad illiricũ mare r̃pleuit euãgelio dei. Et in ꝫtute hũilitatis nõ solũ dicit se mimũ sed etiã abortiuũ. vt habeꝛ. i. Thoꝛ. xv. Nouissime tanq̃ abortiuo visus ẽ z mihi. Ad hanc hũilitatẽ duxit eũ ꝑncipalis respectus quẽ habuit ad pctm̃ suũ. De q̃ Bze. Qui pctm̃ suũ examinãdo itelligit. nullũ pctm̃ par suo ꝑccato existimat. Et quãto seipm hõ magis dei̇cit. tãtũ coram deo magis ascẽdit. Et sic humilitate meruit Maria effici mater filij dei. De q̃ Berñ. sup missus est. Audeo dicere ꝙ nec ꝫginitas marie deo placuisset absq; eius ꝓfunda hũilitate. Sed vt placeret ꝫgitas ꝫ pculdubio fecit humilitas. hecille. Jdcirco omniũ ꝫtutũ oblita dicit in cãtico suo Lu. i. Respexit hũilitatẽ ancille sue zc. Sic nos deꝛemus esse hũiles Jaco. iij. Hũiliami. s. ꝫaciter. nõ ficte. i ꝺspectu dei. z exaltabit vos. De q̃ Amb. sup Bti imacl'ati. Quãto quis abiectioꝛ in hoc secl'o. tãto magis exaltabit

De ꝓuersione sancti Pauli

in futuro. Sic dicit de virgine gl'iosa Bern. Nunqꝫ sup chozos angelozꝫ exaltata fuisset nisi vltra oēs homines se hūiliasset. Quarto efficit hō magnus p magnā passionē et tribulatōem quā quis patit ꝓpter deū. Dꝫ Amb. sup Beati immaculati. Quāto maioz tribulatio tāto vberioz ꝰsolatio. vt promisit xps Matt. v. Bti estis cū maledixerit vob homies et psecuti vos fuerint ꝓpter me. gaudete et exultate qm merces vra copiosa est in celis. Ps. xciij. Sm multitudinē dolozꝫ meozꝫ in corde meo ꝰsolatōes tue letificauerūt animā meā. Et sic post magnā pnā sequit magna glia. Dequo. ij. Thoz. i. Sic abūdāt passiones xpi in nobis sic et ꝰsolatōes. Sic iterū bn magn⁹ Paul⁹ dicit pt. qz magna passus ē et multa. Dequo. ij. Thoz. xi. In laboribus plimis. in carceribꝰ abūdanti⁹. in plagis supza modū. in mortibꝰ freqnter. i. in piculis mortis. a iudeis qnqes quadragenas vna minus suscepi. ter ꝙgis cesus sum. semel lapidat⁹ sum. ter naufragiū ptuli. nocte et die i pfundo maris fui. i itineribꝰ sepe insidiabāt mihi. in picul' latronū. i picul' ex genere. i. iudeis. in picul' ex gētibꝰ. picul' i ciuitate. picul' ex sollicitudine. piculis i mari. picul' in falsis fratribꝰ. i labore et erūna. i vigiliis multis. i fame et sitī. i ieiunijs mltis. in frigore et nuditate. et. i. Thozin. iij. Maledicimur et bndicimus. psecutiōem patimur et sustinemus. Sic nos si volum⁹ magni fieri i celo. Actu. xiij. Per mltas tribulatōes oportꝫ nos intrare regnū dei. Greg. Bliosi⁹ est bn pati qꝫ bn agere. ij. ad Thim. iij. Oēs q pie volūt viuere in xpo ihu psecutōem patiēt. Quis maioz xpo q a cunabul' psecutōem passus est. vt dicit Hiero. et sic nos. Joh. xv. Nō sit fu⁹ maioz dño suo. si me psecuti sunt et vos pseqnt.

Quito efficit hō apōd deū magn⁹ p ꝙbi dei pdicatōem et actōem. Dequo Mat. v. Qui fecerit et docuerit hic magn⁹ vocabit i regno celoz. Et sic btūs Paul⁹ solēnis pdicator fuit. Unde canit eccl'ia. Doctor egregie paule mozes. instrue. Jsiō. Egregi⁹ qsi extra gregē positus. ¶ M. Nā triplici fuit pd⁹ sciētia. Primo mosayca. illā didicit Actu. xxij. Ego sum vir iude⁹ nutrit⁹ sec⁹ pedes gamalielis. erudit⁹ iuxta ꝙratē pne legis. Secōdo sapia euāgelica. illā didicit i schol' xpi. Dꝫ Gal. i. Notū vobis facio euāgeliū qd nō ab hole didici sz p reuelatōnem ihu xpi. Tercio sapiā diuina. illā didicit i scholis angelozꝫ qn raptus est in terciū celū. et audiuit archana ꝙba q nō licent homini loq. Jbi Nico. de lyra dicit. q pdestinatōem hoim vidit. Et qz triplicē sapiam habuit. iō pfectus doctor fuit. et triplici ter ꝙbo. exēplo et martyrio pdicauit. Prio pdicauit ꝙbo instāter et laboriose Chrisost. Nō vnū diē i ocio pertrāsijt. ij. ad Thes. iij. In labore et fatigatōe nocte et die laborātes. Haymo. Nocte laborauit. die pdicauit. Nā a primo pullozꝫ cātu vsqꝫ ad qntaz hozā manibꝰ laborauit. deide pdicatōni vacabat. et plerūqꝫ vsqꝫ ad noctē simonē ptrarit et residuū tps i refectiōe somno et ozōib⁹ consumpsit. Secōdo pdicauit exēplo. Leo papa. Efficacioz est vox exēpli qꝫ ꝙbi. Bre. i omel. Cui⁹ vita despicit restat q ei⁹ doctria ꝓdesse nat. Paulus nihil docuit ꝙbo qn ꝰfirmauit exēplo. Ro. xv. Nō enī audeo aliqd loq eoz q p me nō efficit xps. Et sic p se pdicauit castigatiōez corpis. p se fecit. i. Thoz. ix. Castigo corpus meū et in seruitutē redigo. Si pdicauit castitatē p se castitatē tenuit et cast⁹ fuit. i. Thoz. vij. Volo oēs hoies esse sic me ipm. et sic dō alios. Tercio pdicauit martyrio. qz in morte trūcato capite illō mellifluū nomē Iesus sibi medullit⁹ cōplantatū tribꝰ vicibꝰ sonabat. vt dicit Dyoñ. dō trāsitu ap'loz. ¶ Dixi secdo ꝰmendat a plenitudine gratiositatis. ibi. vas electōis. Nota electio requirit triplicē gr̄am. s. pueniētē. coopantē. et ꝰsummantē. ¶ Prio pueniētē. Dꝫ Grego. xvij. moza. Si lumē pueniētis gre nos nō irradiaret pfecto mens nra in tenebris pctoꝝ obscurata pmaneret. Illā habuit ap'lus. i. Thoz. xv. Gra dei sum id qd sum. Aug. Gra est in men aie faciēs hoiem petm suū agnoscere et deū sup oia diligere. Secdo coopantē requirit electio. qz Joh. xv. dr. Sine me nihil potestis facere. Aug⁹. Nolentē dei gra pueniet vt vult. et volentez subsequit vt possit. Ideo Grego. in collecta. Tua nos gra semp pueniat et sequat. pueniat inspirādo. sequat iuuādo. Aug. de correctōe et gra. Gre dei est quic qd bonū agimus. Et iterꝫ sctus Tho. li. iij. ꝰ gentiles. illa idiget hō. Dāc habuit Paulus. i. Thoz. xv. Gra dei i me vacua nō fuit. Et Phil'. iij. Nia possum i eo q me ꝰfortat p gr̄am suā. ¶ Tercio requirit gr̄am ꝰsummantē. Dequo sctus Tho. li. iij. ꝰ gentiles. c. clv. Indiget hō diuine gre auxilio vt pseueret in bono. Illā habuit sctus paul⁹. i. ad Thoz. xv. Gra ei⁹ semp in me manet. Et sic vas electōis ex triplici causa dr. ¶ Dixi tercio cō mendat a celsitudie dignitatis et sctitatis.

ibi. Vere digne est glificandus. Chrisо. de laude pauli. Singulor iustor vtutes excellentissime fuerūt in btō Paulo. ita vt in eo impleri potuit illō Eccli. xluij. Bñdictō em oīm gentiū dedit illi. qre de hoc sup̄ circa finē primi sm̄onis de sancto Paulo. qui incipit Ecce nos reliquimus omnia.

Sequit secund⁹ sermo quasi coīcidēs cū primo sermone postillari sup̄ hac epla. Sequentē sermonē a principio nō vidi in rapiarijs. als ambos in vnū redegissem. hic magis doctrinalis est q̄ p̄mus.

Sermo liij. Ad idem

Vas electionis est mihi iste Act. ix. In summa epl'e tria innuunt. Prio infirmitas Sauli. ibi. Saul⁹ adhuc spirās. Secūdo ei⁹ sanitas miracl'osa. ibi. subito circūfulsit eū lux. Tercio ip̄i⁹ dignitas gl'iosa. ibi. Vas electōis est mihi iste. De primo dicit. In dieb⁹ illis cū lapidar⁹ fuit btūs stephanus i mēse augusto. et Saul⁹ erat cōsentiens ei⁹ neci. et facta est psecutio magna i eccl'ia q̄ erat hierl'imis. et dispsi sunt fideles. post h̄ q si ad h̄ tps vt nūc. tūc saul⁹ adhuc spirans. Glo. i. vehemēti spū ignē psecutōis i se et in alijs suscitabat. Et h̄ fuit signū infirmitatis. ℣ Nota infirmitas hois ē pricl'osa q̄nq; modis. Prio q̄n in corde radicat. Et sic de paulo dicit. erat spirās. i. anhelās p odū somitē. s. p incredulitatē. p malā volūtatē et p̄uā intentōem ō xp̄ianos. Ecce tria mala erāt i corde eius. Primū fuit incredulitas. Et h̄ē malum. vt dicit sctūs Tho. i. ij. ij. q. x. ar. iij. Peccatū infidelitatis est maximū. Rō sancti Tho. Quodlibet peccatū tāto grauⁱ⁹ est quāto per ip̄m hō magis a deo elongat. s; peccatū infidelitatis maxime elongat hominē a deo. igit maximū. ad Hebre. xi. Impossibile est sine fide placere deo. Radix salut⁹ fides est. Ire. Arbor arescit sine radice. et sic opus sine fide. Abacuc. ij. Just⁹ ex fide viuit. Jō simus puidi. Juxta illud ad Hebre. iij. Videte fratres ne i aliquo vestr sit cor incredulitatis. Ratio Aug. ō verbis dñi. Nulle magnitudines diuitie q̄ fides eccl'ie. Joh̄. xi. Si credideris videbis gloriā dei. Econtra ad Heb. iij. Juranit incredulis vt nō intrarent in requiem suā. Et sic valde grauis est error in fide. Aug⁹. Sine fide falsa est omnis vit⁹ etiā si sit in bonis moribus. vt habet. xxiij. q. i. c. vbi. Ubi non est fides sana ibi nō potest ēe iusticia. Ratio Augus. de fide ad Petrū. Fides est omniū bonor fundamentū et humane salutis initiū. sine qua oīs labor est vacuus. Illa fide carui⁹ Paul⁹. et si ita manisset eternaliter damnat⁹ fuisset. Ideo falsū est q̄d aliqui dicunt. in qua fide quēlibet salvari iudeum et gentilē. Athanasius. Hec ē fides catholica quā nisi quisq; fideliter firmiterq; crediderit. absq; dubio in eternū peribit. Joh̄. iij. Qui incredulus est n̄ videbit vitā eternā. s; ira dei manebit super eū. Secūdo infirmitas est periculosa quādo p totū corpus exterius diffundit. Et sic infirmitas anime sauli fuit primo in ore. ibi. minaruⁿ. Secūdo in manibus. ibi. cedis. Tercio fuit in pedibus. quia accessit ad principes sacerdotum vt impleret in eo illud Isa. i. A planta pedis vsq; ad verticē nō est in eo sanitas. Et sic hodie graue est peccatū infirmitatis anime. grauius autē peccatū fit cū ab extra diffundit verbo vel opere. De quo Cassiod. super psal. Culpam geminat qui facinora cogitata diuulgat. vt aliqui sunt de q̄bus dicit Isa. iij. Peccatū suū q̄si sodomam p̄dicant. Prouer. ij. Letant cū malefecerit: et exultāt in rebus pessimis. Isido. ō sum. bono. Maioris culpe est manifeste peccare q̄ occulte. Talis dupliciter re⁹ est. Prio q̄ peccat. Secūdo q̄ primū scandalizat. Mat. xviij. Ue hoi illi p quem scandalū venit. Tercio infirmitas est periculosa cū ignorāt. De q̄ Aug⁹ sup̄ ps. lviij. Non est insanabilior eo q̄ sibi sanus videt. Et sic Saulus. i. Thimoth. i. Ignorans feci in incredulitate mea. Hz nō fuisset excusatus per illā ignorantiā. ℣ Nota dicit Alexander de halis i suo tercio. Duplex est ignorantia. s. facti et iuris. Prio ignorantia facti ocīgit fieri dupliciter. aut hō adhibet diligentiā. et sic excusat a toto. vt cū cubitus iacob cū lyā Gene. xxix. Aut nō adhibet diligentiā. et sic excusat a tāto s; non a toto. vt Lamech occidentis cayn cū putauit se occidere feram. Gene. iiij. Alia est ignorātia iuris in his que de iure tenet scire homo. vt legem nature. p̄cepta dei. Quod tibi vis fieri fac alijs. Glo. i. velle debes alijs fieri q̄d tibi fieri vis. Et q̄ dicernūt fidem. vt p̄ncipales articulos. Illa adhuc est duplex. q̄dam vincibil'. q̄dam inuincibil'. Inuincibil'e excusat a toto. vt in fatuis q̄ nō ex culpa sua infatuant. Et etiā in vtētibꝫ rōne cū faciūt diligētiā. Augus. Nō reputabit ad culpā quod

inuitus ignoras. sed qđ timere negligis. Si autē vincibil' illa est duplex. aut ē simplex. i. ex negligētia. aut affectata. i. ex malicia. Si ex negligentia excusat a tāto sed nō a toto. Si aūt est affectata. i. ex malicia q̄ pt q̄rere z hr̄e instructores. z nō vult: nulla a nll'o excusat. ps. xxxv. Noluit intelligere vt bn̄ ageꝛ Jō Aug. Nō ois ignoras imunis ēa pena Ille ignoras excusari poterit q̄ qđ disceret n̄ inuenit. nō illi q̄ inuenietes a q̄ discerēt opēa nō vtederūt. Hreg. Aliđ est nescisse aliđ scire noluisse. Primū est negligentia. Secđm ē malicia. Tales alleuiare ꝓscietia suā nō pnt ex ignorātia. Quia dicit Bern̄. đ duodecim gradibꝫ hūilitatis. Frustra sibi ex ignorātia blādiunt qui libenter ignorāt vt liberi⁹ pec/cent. De talibꝫ. i. Tho. xiij. Ignoras ignorabit. Hre. et habet. xxxvij. di. q̄ ea. Qui ea q̄ vri sunt nesciūt a dño nesciunt. Et licz tal' ignorātia mala est omnibꝫ adultis et picu/losa. vt habet ibidē. xxxvij. dist. c. ignorātia. Ignorātia est cunctoꝝ erroꝝ mater. Et ne/minē excusat. nec iudeos q̄ christū venisse ig/rant. attamē sacerdotibꝫ maxime est dānabilis. qui alīs ducatū pbēt. De q̄bus Ysaie xlvi. Pi pastores ignorāt intelligentiā. z sic de iudeis Matth. xv. Sinite eos ceci sunt z duces cecoꝝ. Et si cec⁹ ceco ducatū prestat ambo in foueā cadunt. Lu. vi. Tunc imple/bit in eis illđ Hre. i. moral'. Stultus i cul/pa fiet sapiēs in pena. Et sic fuisset de saulo. Hre. Erroꝝ dum verus creditꝰ difficulē emē/datur. Quarto infirmitas est piculosa q̄n illud recipit p quod infirmitas roborat. Et sic saulus accessit ad pncipes sacerdotū. z petijt epl'as i damascū. nō vocatus sed seipm inge/rēs volūtate nocēdi inflāmatus accessit ad si/nagogas. vt si q̄s inueniret huj⁹ vie. q̄ pau/ci fuerūt. viros aut mlieres vinctos pduce/ret in hierl'm. Et sic hodie alīq licz in causis sciunt se hr̄e iniusticiā. tn̄ assumūt in potesta/te ꝓstitutos in iuuamē. Arist. in pol'. Seuis/sima est iusticia que habz arma. Et sic fuit i Saulo. Quinto infirmitas est picl'osa cū medicus cōtemnit. z sic Saul⁹ psecutus est xp̄m. vt patet in textu. Audiuit vocē. Saule saule q̄d me pseq̄ris. s. in mēbris meis. q̄si di. grauis ē infirmitas q̄ medicū cōtemnis. medicinā nō appetis. cū scribit Eccli. xxxviij. Da locū medico et nō discedet a te. q̄ p ope/ra eius tibi est necessari⁹. Subdit. Durum est tibi cōtra stimulū recalcitrare. i. potētiori tere/sistere. Job. ix. Quis restitit ei. z pacem habuit. q. d. nullus. Et sic est omis pctōr in mortali pctō. quia ꝑm Aug. Peccare ē deuz inhonorare. Q̄ q̄z duz z picl'osum ē h̄ vt hō existat in mortali crimine. q̄ tal' est in ira dei Eccli. xij. Altissimus odio hz pctōres. Mō durū est esse in ira ill⁹ sine quo nequaq̄z con/seruari possumus. nec in coꝛpe nec in aia ad momentū. Bern̄. Sicut necessario indige/mus conditore. ita ꝓpatore. Aug. Sic hō exnihilo factus est. sic ad nihilū tenderet ni/si deus manu regiminis eū cōseruaret. Jdeꝛ co pctō nō est ꝓmouēdus. q̄ valde ꝑtat ei. ps. v. Qm̄ nō volēs iniq̄tatē deus tu es. Ex mltis pt oñdi q̄ ei summe displicz pctm̄. Primo exh̄ q̄ tot milia angeloꝝ pro/pter pctm̄ de celo eternaliter punitōdos detru/sit. Secđo ꝑmos parētes nr̄os cū omnibꝫ po/steris suis de paradiso expulit. z eos a celesti he/reditate pl⁹ q̄z ad. v. milia annoꝝ exclusit. Tercio totū mundū per diluuiū perire fecē dē/ptis octo hoibꝫ. Hodie infinita mala ꝓpter pctā hominibꝫ eueniūt. Item nullū geu⁹ sa/crificiū deo placet i crimine mortali neq̄z sacri/ficiū. Isa. i. Quid mihi de multitudine victi/maꝝ vraꝝ. ne offeratis sacrificiū frustra. nā/solēnitates vras odiuit aia mea. Nō onerē/ vras. ibidē. Cū multiplicaueritis preces ve/stras nō exaudiā vos. q̄ manꝰ vre. i. opa vra plena sunt sanguīe. i. pctō. ps. l. Libera me đ sanguinibꝫ. i. de peccatis. Hre. Perpēdite pec/cati malū. q̄ etiā illa p q̄ pctā laxanꝰ i pctis abūciūt. Jdeo Hreg. Nulla bona a deo acce/ptant q̄ malorū admixtiōe maculāt. Secū/do duz ē peccatoribus ab infra. q̄ infernus ē eis aptus. Isa. i. Dilatauit infernus animā suā. et fortes descenderūt in eū. Jdeo ps. xxx. Erubescāt impij et deducanꝰ in infernū. mu/ta fiāt labia dolosa. Propter h̄ etiā dr Isa. v. Ue vobis qui trahitis iniq̄tatem in funicu/lo vanitatis. q. d. Non valētes piculū vrm aduertere. et quasi vinculū plaustri peccatū. Tercio durū est ab intra rōe remorsus ꝓsciē/tie. Sap. xvij. Timida cōsciētia dat testimo/nium ꝓdēnatōi. ps. xli. Abyssus abyssum in/uocat. Hlo. Abyssus cōscientie inuocat. id ē dat abyssum cōdemnatōis eterne. Augustꝰ. Omnis inordinatꝰ animus est sibūpi pena. Nec pena est vermis. De quo Isa. vlti. Ver/mis eoꝝ nō morietꝰ. Hre. Non est gr̄uior pe/na q̄z remorsus ꝓscia. Isid. Quocūq̄z hō fu/git consciētia fugere nequit. ad Rom. ij. Te/stimoniū phibēte ꝓscia eoꝝ. Quarto durū est ab extra. s. a fragili vita que est pendens

quasi gladi⁹ in filo paruo. De quo Poeta. Dia sūt hominū leui pendētia filo. Et subito visu q̄ velociter ruunt. Eccli. xxxi. Quasi rumphea bis acuta omnis iniq̄tas. q̄ corp⁹ z aiam scindit gladius diuini iudicij. z iusticia cū gladio minat. ps. vij. Nisi uersi fueritis gladiū suū vibrabit. Hic gladius pendet in filo. i. in breui vita. Job. xiij. Breues dies hoīs sunt. numer⁹ mensiū ei⁹ apud te est. Non stat in ptāte nr̄a q̄ diu volum⁹ viuere. Idcirco durū est et pclosum in peccatis facere. Quito durū est. z hoc quo ad futuruz ex omni parte. q̄ priuat hominē celesti iocūditate. et obligat ad eternā damnatiōem in corpe et anima. De quo Athanasi⁹. Hec est fides catholica. i. quilis obligat hoc crede/re inter cetera. q̄ q̄ bona egerūt in charitate. scz pseueranter. ibunt in vitā eternā. qui vo mala z q̄ sine penitētia decesserūt in ignē eternum. s. cū corpe et aīa. z hoc post vniūsale iudicium. Ps. ix. Conuertent pctōres in infernū: oēs gentes q̄ obliuiscunt deū. O dura res viciū. Et hoc est qđ dicit Gamfred⁹ in poetria sua noua. Pessima res viciū nil eque pnicios um. Idcirco Orosius pl⁹ est vitāda peccati feditas q̄ quelibet tormentorū immanitas. Anſ. Amara et mala res est peccatū. faciles habz actus sed valde difficiles exitus.

¶ Diri secundo subiūgit sanitas ei⁹ miracu/losa. De quo subdit textus. Cū iter faceret. s. cū epistolis. cōtigit vt appropinquaret Damasco. z subito circūfulsit eū lux de celo.

¶ Dicit sctūs Tho. i. ij. q. cxij. ar. viij. Quattuor requirunt ad iustificatōem petōris. Primo infusio gratie. hoc habuit sctūs Paulus. et tangit ibi. lux eū circūfulsit. i. gra vel diuina illuminatio. Aug. Gratia est lumen anime faciens hominē petm suū cognoscere. Hugo sup tractatū angelice hierarchie Quid est dei gratia nisi diuina illumiatio. z Greg. Nisi gratia diuini respectus nos illuminaret mens nostra in peccatoz tenebris remaneret. Idcirco ps. xij. Illumina oculos meos ne vnq̄ obdormiā in morte. s. criminali. Osee. xiij. Perditio tua ex te. saluatio ex me. id ē. ex mea gra. Secūdo requirit motus liberi arbitrij i petm et ei⁹ enormitatē vt ei peccatū displiceat. Hoc Saul⁹ habuit. et hoc tangit ibi. cadēs in terrā. Glo. In terrā cadere ē peccata que q̄s cōmisit ex terreno amore cognoscere et de eis dolere. Quid pdest peccata cognoscere ex lumine gre cū hō etiam ea nō detestet et dolet. cū dicit Diero. Nulla culpa lebit nisi tristicia auferet. Ideo subdit i textu tremens et stupens. Erat eni litteris imbut⁹ cogitans de plaga pharaōis. timēs si nō obediret p maiori plaga eū peuteret. z sic timore correptus ē Eccli. i. Timor dñi expellit peccatū. Sic igit multoties euenit q̄ dñs vnā terrā plagat vt cetere timeant. z in timore a peccato cessent. Prouer. xvi. In timore domini omnis homo declinat a malo. sic pater corrigit vnū filiū vt ceteri timeant. Lu. xiij. Decidit turris in syloe et occidit. xviij. dixit ihs Putatis q̄ ipi tm debitores fuerūt. nisi penitentiā egeritis omnes peribitis. Idcirco in plaga quā deus pmittit facit te maxime cognoscere peccata tua et dolere. Cassiod. super ps. Omnis percussio diuina aut est purgatio vite psentis. aut initiū pene seq̄ntis. q̄ nō emendat inter flagella pena ei⁹ hic inchoat. ibi nō terminat. Et sic emendauit se Paul⁹ z voluit. Rom. ix. Tristicia mihi est z dolor cōtinuus cordi meo Hugo de sancto victore Tunc salus peccatorū incipit cū veraciter p delictis ingemiscūt. Tercio requirit mot⁹ liberi arbitrij in deū. vt sit nostre volūtatis cū diuina voluntate cōformatio. Hanc habuit Paulus. z tangit ibi. Dñe qđ vis me facere id ē. nō meā volūtatē sed tuā facere pat⁹ suz Aug⁹. Mox parauit se ad obediendū q̄ p⁹ seuiebat ad psequendū. Et sic docemur nos Eccli. viij. A voluntate tua auertere. Bern. Grande malū est volūtas ppria. vt sit bona nō sit tua. sed dicamus. Fiat volūtas tua domine. Bern. Quid odit deus aut punit nisi p priam volūtatē. Dicit sctūs Tho. in. iij. di. xvij. Omino nō pt tolli culpa nisi reordinet voluntas fm diuinā volūtatē. Diero. Quā tum ppie voluntati subtraxeris tantū virtuti addideris. Quartū est peccati remissio. hec sequit illa tria. z est finis iustificatōnis. Et hoc fuit in bto paulo. ppter qđ dicitur i epla. Vas electōis ē mihi iste. In h̄ terciū principale psentis eple tangit. s. ei⁹ dignitas gloriosa.

¶ Sciendū btūs paul⁹ merito vas electōis dicit quadrupliciter. Prio vas singularis gre. Secdo doctrinalis sapiētie. Tercio mirabilis patientie. Quarto vas diligibilis vel amabilis effluctie. Prio dicitur vas singularis gratie. O magna et singularis gratia quā de⁹ ei contulit q̄ illū qui adhuc in volūtate z actu pseqndi extitit tā mirabiliter et psonaliter ad se vocauit. Talem gram aliis aplis nō exhibuit. Licet eni non erant seq̄ntes nō tm psequentes vt Saul⁹.

De ꝯuersione sancti Pauli

tuē sic miracklose et pfectissime ꝺuertit. Tūc potuit locū habere illō Eccli.xliij. Mas admirabile opus excelsi. Nam vt ꝺr Rom.v. Ubi abūdauit delictū supabūdauit et gtia. Sed ꝺi. si dns faceret mihi ita etiā ꝺuertere. Rndent doctores. nō ē opus nūc miraculose agere. qz nūc fides creuit. iō sicut plāte nouelle pfundūtur in pncipio. nō aūt post q̄ radicate sunt. Et sicut p filū acus inducit fides p miracla. Item nō est opus ppter meritū diminutō em. qz dicit Gre. Fides nō habet meritū vbi humana rō pbet experimētū Aug. Magnū pdigiū q̄ toto mūdo credente nō credit. Sed nūc vocat dns p flagella inspiratiōes et pdicatōes. vt supra dictū est Paulo. Surge et ingredere ciuitatē. i. vnitatem ecclie. ibi dicet tibi q̄d te oporteat facere. Nā sicut ñ i tenebris sz i luce ꝺgꝺit via. z sic nō i pctis et inter pctōres. Jph.v. Qui ambulat i die nō offendit. qz lucē videt. qui ambulat in nocte. s. pcti offendit. Scdo fuit vas doctrinal sapie. Eccli.xv. Repleuit eum dns spū sapiētie et intellectus. Triplici nanq̄ sapia fuit pditus. s. mosayca. angelica z diuina. Et sm hoc tripliciter pdicauit. verbo. exemplo. et martyrio. q̄re h̄ in pceden ti sm one vbi dicit q̄ hō fit magnus p verbi dei pdicatōem. sicut de eo dicit Chrisō. in lib. de laude pauli. Nil erat ab eo desiderabile ni si deo placere. Modo vt dicit Greg. Nullū deo tale sacrificiū sicut zelus animaꝝ. Hoc paulus quesiuit ad Phil.iij. Non q̄ro datum sed fructū abūdantē in rōe. i. in aīa rationali. Tercio fuit vas mirabil patiētie ppter multuariā passionem. Et notat ibi. Ego ostendā illi quanta oporteat eū pati p me. Ubi nota et⁹ patiētia z mēti cōstantia patet in triplici genere passionum q̄ patiēter tolerauit. Primo p assumptā corporalem passionē. i. afflictōnem a seipo. ij. Chorin.xi. In ieunijs multis. in vigilijs. fame z siti z nuditate. in labore. in erūna. in carceribus. Scdo per mentalē ꝑpassiōem. z h̄ tripliciter. Primo p ecclīaꝝ dilatatōē z pfectu fideliū. ij. ad Chor.xi. Preter illa q̄ intrinsecus sunt quotidiana sollicitudo omniū ecclesiaꝝ. Chrisō. Omnes ad salutem dilexit ac si oēs genuisset. Scdo p infirmoꝝ releuatōe. ij. Chor.xi. Quis infirmat z ego non infirmor. Chrisō. Nullus intātū deplāgit ꝓpria sicut paul⁹ aliena. Tercio p aliorū tribulatione. ij. ad Chor. i. Sive tribulamur p vra exhortatōe. sive consolamur p vra cōsolatō ne. Tercio i illata passiōe eius patiētia ostēditur. ij. ad Chor. xi. A iudeis q̄nquies quadragenas vna min⁹ suscepi. ter virgis cesus sum. semel lapidat⁹. ter naufragiū ptuli ꝛc. Et iterꝝ. ij. Chor. i. Nolo enī vos ignorare frēs ꝺ tribulatōe nra q̄ facta ē in asia. q̄m supra modū grauati sumus et supra virtutez. Sed dicit Chrisō. In omnib⁹ his suis passionibus saxo fuit durior. omni columna i mobilior. omni adamante fortior. nulla vi a charitate christi separi potuit. Merito ꝺ ipo dicit verbū thematis. Magn⁹ sctus paul⁹

Quarto fuit vas diligibil vl amabil effluentie. fuit ei igneus in charitate. Chrisō. Sic ferrū in ignē missum totū fit igneū. sic paulus igne charitatis succesus quo ad deum et quo ad pximū. Quo ad deū. Ro.viij. Quis nos separabit a charitate dei. an angustia. fames aut gladius ꝛc. Scio et certus sum q̄ neq̄ mors neq̄ vita neq̄ pncipat⁹ neq̄ potestates. Ubi Aug⁹. Dolendū est q̄ apostolū horribilia tormēta nō potuer̄t a charitate dei separe. z nos ociosa fabula z vilia vicia. Sed quo ad dilectōem pximoꝝ Ro.ix. Cupiebā z ego anathema esse p fratribꝫ meis. i. ad tpus separi a christo. vt intēderet cōsiōi iudeorū ad fidem xpi. z ij. ad Cho.xij. Ego libentissime impendā et superimpēdar p aiab⁹ vestris. z iterꝝ ad Phil. i. Testis ē mihi deus q̄m cupiebā vos oēs i visceribꝫ ihu xpi. Et iterꝝ. i. Thes. ij. Que enī est spes nra aut gaudiū aut glie corona. nōne vos añ dnm nrm ihm xpm. vos glia nostra estis et gaudium. Ecce oēs sil ad salutē feruentissime dilexit. Et videbat sibi singulare gaudiū et solacium ex hoc resurgere. Tantā habuit dilectōnem ad pximos q̄ dicit Chrisō. in supranomiata auctoritate. Nemo intātum dilexit amicos sicut paul⁹ inimicos. Modo dicit August. Nō numerositas opeꝝ. nec diuturnitas tēporū. sed maior charitas auget meritū. Jō de ipo dicere possum⁹ cum ecclīa ꝺba themati passumpta. Magnus sctus paulus vas electōis vere digne glificand⁹. Glificand⁹ vtiq̄ ppter decorē ꝺtutū z excellentiā meritorū. Nam dicit Chrisō. ꝺ laude pauli. Nil prius errauit q̄ paulū pratū q̄ꝺdaz insigne ꝺtutū dixerit et spūalem padisum. vbi sunt vniuersa genera floꝝ. i. virtutū. Explificat Chrisō. ipm extollendo. q̄re in sm̄ōe p̄mo p sentis materie vbi supra.

De festo purificatōis marie ꝺginis

Sermo liij.

Postquã imple ti sunt dies purgatõnis Marie. Auc.ij. ¶ Introductio. Festũ virginis btẽ pluries i anno celebrat ꝯ festum alicui⁹ alteri⁹ sctĩ. ¶ Et ꝟ pcipue ppter quattuor. Prio ppter magnã ei oplacẽtiã vt dicit Fortunat⁹ i vno ẽmõe. Grati⁹ ẽ do obsequiũ qđ mri ei⁹ impendit ⁊ offert ꝯ qđ cuilibz sctõrũ dirigit. Propter qđ dicit Iero. Si pphetico ore dñm in sctis suis laudare iubemur mlto ampli⁹ i ẽ gie gl'iosa ee qua sanctus sctõr pcessit. ¶ Scdo ppter ipi⁹ dignitatẽ et excellẽtiã. Unde ꝺ ea pt dici illud Eccli.xliij. Exaltate eã qntũcũqz potestis qz maior est oi laude. Aug. Quid nos tantilli. qđ nos aio pusilli. qđ in ei⁹ laude digne ferramus. cũ ⁊ si oim nostr membra verterẽt i linguas null⁹ eã plene laudare sufficeret. ¶ Tercio ppter ẽmq fiduciã. Unã Iero. ee progenitus btẽ ẽginis. Magis ẽmunerat de⁹ cultũ q mri sue btẽ ẽgini impendit ꝯ q sibi qnlibet vel cuilibet sanctorũ mĩstrat. Quarto ppter nr̃am indigentiã. Hugo. Dignus est ⁊ iustũ vt quã tot vicib⁹ in nostris necessitatibus inuocamus vt eã sedul' bnficijs et obsequijs et laudib⁹ honoremus. Dicit enim Sedul⁹ in suo carmĩe. Scio qz dudum celestia ac terrestria ad inuicẽ corruissent si nõ ea marie gr̃a sustentasset. Jõ hodierna solẽnitas quattuor habet nomia. Primo dicit festũ excellentis oblatõis. hodie enim xp̃s dei filius oblatus est in templũ. De quo Bern̄. i hodierno ẽmõe. Hodie sistit creatori terre fructus sblimis. hodie placabilis ⁊ deo placens hostia virgineis manib⁹ offert i tẽplo. ppter qđ in introitu canit illd̃ ps. xlvij. Suscepimus de⁹ miſicordiã tuam i medio tẽpli tui. Scdo ꝺ festũ deuote obuiatiõis. Hodie ei Symeõ et Anna deuotissime obuiauerunt christo. ⁊ gl'iosa virgo maria et ioseph etiaz fecerũt nobilissimã pcessionẽ. ⁊ sic dicit festũ ypopanti. i. deuote obuiatõnis. Tercio dicit festum potentis illustratõis. Hodie enim verus dei filius ih̃s xp̃s reuelat⁹ est. hodie lux mũdi in tenebris illuxit. ppter qđ ⁊ hodie cãdelas ardẽtes portam⁹. Quarto ꝺ festum volũtarie purgatõis. Virgo enim bñdicta de nigna ac humili. mera ⁊ libera volũtate nõ necessitate fuauit legẽ purificatõis. de q̃ patebit in pcessu. Et sub hoc nole festinitatis sonãt verba thematis vbi sup̃. ¶ In summa verborũ pntis euãgelij duo breuissime tãguñ. Primo pcepti legalis libre observatio. ibi. postqz impleti sunt. Scdõ symeonis iusti gaudens obuiatio. ibi. ⁊ ecce hõ erat in hierlm. ¶ De primo dicit. Postqz impleti sunt dies purgatõis marie ẽm legẽ Moysi. Audist supra q̃ pntes festũ qttuor hz noia. oia illa in serie pntis euãgelij ẽm ordinẽ explicant. Prio ꝺ festũ volũtarie purgatiõis. h̃ tangit ibi in pncipio euãgelij. s. postqz ipleti sunt dies purgatõis marie ẽm legẽ moysi

In lege mosayca pceptũ fuit Leui.xij. q mulier q̃ pperisset susceptio semine immũda esset septẽ diebz a ꝺsortio hoim si pareret masculum. ⁊ vltra trigintatres dies abstineret ab ingressu templi. ⁊ duplicabãt dies p⁹ ptuz femine. ¶ Cõ. qz mlier duplex petiit cõmisit. iõ duplici pena punita fuit. Prio ipa superbiuit. iõ de⁹ eam hũiliauit diees. Sb̃ pretestate viri eius. Gen̄. ij. Scdo ipa fructũ vetitũ ꝺmedit. iõ de⁹ eã i fructu puniuit. Gen̄. iij. In dolore paries filios tuos. Et ppter h̃ etiã post femie parturitõem duplicabãt dies vt hũiliaret. qz dicit mgr̃ in. ij. sen. dist. xxij. Mlier credidit verꝫ qđ diabol⁹ dicebat Critis sicut dij scientes bonũ et malũ. Ubi Aug̃st. dicit. Quõ crederet mlier diabolo nisi esset in mente ei⁹ superba pumptio. Adã nõ fuit seduct⁹ sed mlier. nõ putabat verꝫ qđ dixit diabol⁹. sed vict⁹ amicabili benivolẽtia mulieris. Et sic mlier nõ solũ peccauit. sz viruz in peccatũ ꝺcitauit Unde Aug. Mlier infecta est ⁊ ifecit. decepta ẽ ⁊ decepit. seducta ẽ et seduxit. Eccl.xxv. A mliere initiũ pcti. per illã oes morimur. Sed hodie eis nõ ẽ hoc obijciendũ. qz dicit Bern̄. sup missus ẽ. Quia qđ hũana natura p eue superbiam pdidit. h̃ p marie hũilitatẽ recupauit. Ob h̃ tps purificatõis duplicabãt ad partũ femie. ¶ Sed di. vtrum nũc mlier teneat tpi ac pcepto purificatõis sbiacere. ⁊ ab ingressu eccl'ie abstinere. Rñdet Bre. q nõ scribẽs anglorũ epo Augustio di. v. c. i lege. vbi dicit In lege pcipiebat vt mlier si masculũ pareret. xl. diebz. si vero feminã. lxx. diebz cessaret a templi ingressu. Nunc autẽ post partũ statim eccl'iam ingredi nõ ꝓhibet. Et subdit idem Bre. c. si mulier. Si mulier eadẽ die q̃ genuit actura deo gr̃as intrat eccl'iam. nullo pondere peccati gueꝛ. ne penã ẽtamus i culpã. voluptas eteni carnis nõ dolor i culpa ẽ. Hoc idẽ etiã habetur extra de purificatõne post partũ. c. volentes. Si tñ ex veneratõe aliq̃diu abstiere

De purificatõe virginis marie

voluerit. talis ꝛuotio nõ est improbãda. et cõsuetudo sup ꝫ inducta ē cõmẽdanda. Et eadē rõne nec sacra cõmunio est ei ꝛenegãda nisi ex reuerẽtia voluerit abstiere. Unñ Aug. Sepe sine culpa agit qđ venit ex culpa. Unñ etiã cũ esurim⁹ sine culpa ꝛmedim⁹. qz culpa primi hoīs ē vt esurim⁹. hec ille. vt hr̃ di. v. c. ea. eiꝰ ꝫo ꝛcubitũ. ꝛ. c. sequẽti. nẽo tãꝝ. Ad hãc ꝫo legẽ oīno nõ fuit obligata beata ꝫgo. qz lex dicit. mlier. qđ significat corrupti onẽ. sed ipa fuit ꝫgo. Etiã dicit lex mosayca. Mlier que suscepto semĩe ꝛcepit ꝛpit. ipsa ꝫo a spũsancto. Bern̄. Quis nõ adũtit liberam esse btãm ꝫginẽ dei mr̃em. cũ nihil in ꝛspectu eiꝰ immũdũ. nihil ipuꝝ. nihil purgandũ inueniat. nec rõe mr̃is. nec rõe prolis De matre scribit Canti. iiij. Tota pulcra es amica mea ꝛc. De ple Sap. vij. Candor lucis eterne et speculũ sine macula. Ideo dicit Bern̄. O virgo nõ est tibi opus purificatõe sicut nec filio tuo circũcisiõe. Sed sicut ꝑps q̃ ꝑm diuinitatẽ moysi legem dedit apparens in humanitate implere voluit. sic maria licz purificatõe nõ indiguit. tamẽ ꝑpus purificationis obꝛuare voluit. ¶ Primo propter obedientie exemplũ. quã videlicet obedientiã et nos pstare debemus eccl'ie. i. Regum. xv. Melior est obedientia qꝫ victia. vt dicit Bern̄. Non credas aliqđ bonũ placere deo quod est cõtra obedientiaz eccl'ie. qz ꝑm Brego. Peccatũ paganitatis incurrit q̃ sancte eccl'ie p inobedientiã contradicit. ¶ Secũdo ꝓpter hoc vt a iudeis occasionẽ tolleret scandali. alꝫs iudei dixissent đ ea sicut de filio Joh̄. ix. Non est a deo q̃ sabbatũ nõ custodit. si eã putassent trãsgredi legẽ. ꝛ sic ī ea scãdalizati fuissent. vt dicit Hie. et habet. xi. q. iij. inter ꝫba. Christ⁹ soluit tributũ ꝓpter vitare scandalũ. Mat. xvij. Ut nõ scãdalizemus eos. ꝛ iterꝝ dixit Mat. xviij. Ue hoī p quem scandala fiũt. ꝓpter hr̃ maria tenuit ꝑpus purificatõis. ¶ Tercio ꝓpter hoc vt profunde hũilitatis sue ꝫ tutẽ ostẽderet. Bern̄. Qui vere hũilis est nõ solũ vult hũilis dici sed et vilis reputari. sic ꝫgo gl'iosa. Unđ ipsa tã pura erat q̃ dicit Amb̄. La puritate nitebat qua maior hr̃ deo intelligi neq̃t. Et tñ ac si ipa immũda esset et purificatõe indigeret seipam oñdit. Et si nõ habuisset tã profundã hũilitatẽ potuisset dicere vt Bern̄. dic ī hodierno ꝑmõe Cur abstineã ab ingressu tẽpli. exquo uterus me⁹ nesciens viꝝ est fact⁹ templũ spũssancti. iuxta illud eccl'ie. Domus pudici pectoris templũ repente fit dei. Cur nõ ingrediar exquo ꝛperi dñm tẽpli. nil ī cõceptu meo immũdũ. nil in partu impuꝝ. nihil illicitũ. cum ples mea sit fons puritatis Voluit igit nõ ingredi ꝓpter hũilitatis causam. sciens scriptũ Eccl'i. iij. Quãto maior es hũilia te in omnib̄. Subdit. tulerũt illum in hier'lm ꝛc. ¶ Secđo hoc festũ đr ꝑtẽ ꝛ excellentis oblatõis. In ipo enī dei filiꝰ portabat ad oblatõem. de q̃ textus. tulerũt illũ in hier'lm. s. a bethleem. maria et ioseph. qz ibi erat locus sacrificij. At merito ī hier'lm. quia ibidẽ p⁹. xxxiij. annos seipm deo pri p nobis oīb̄ in remediũ offerre voluit. Ut sisterent. id ē offerrẽt seu psentarẽt eũ dño ¶ Dr̃ di. illõ qđ alicui sp̃ est pens. q̃d op⁹ ē ei sisti seu pñtari. sz hũanitas xpi fuit sp̃ do pñs. qz ꝛiucta ī vnitate psone. igit nõ oportuit psentari. Rñdet san. Tho. ꝑte. iij. q. xxxvij. ar. iij nõ fuit necesse xpm psentari deo ac si nõ esset sibi pens. sz h̄ factũ ē nobis in exẽplũ. vt sic nõ gra sui factus est de⁹ et hõ. sed vt nos per gram suã faceret deos. sic nõ ꝓpter se circũcisus ē sed ꝓpter nos vt circũcideremur mẽte Sic et ꝓpter nos sistit dño vt nos⁹ discam⁹ deo offerre. Sed q̃d potuit dicere maria in hac oblatõne. Ber̄. O pater celestis offero tibi filiũ tuũ atq̃ meũ. a me genitũ ꝑpaliter. a te eternaliter. offero tibi eũ hodie in odorem suauitatis q̃ seipm offerre venit. p toti⁹ mundi peccatis. Nã veniet ꝑps ꝙ nõ portabitur manib̄ ꝫgineis sed brachijs crucis. offero tibi illũ q̃ est sacerdos. sacrificiũ et tẽplũ. De q̃ Aug⁹. in li. đ fide. Ipe sacerdos p quẽ sacrificiũ offertur. qui est templũ in q̃ reconciliati sumus. Ezech̄. xlvij. Uidi aquã egredientez de tẽplo a latere dextro. Quasi di. offero tibi illũ q̃ se nõ offert sb̄ tecto. nõ in tẽplo iudaico. sz i excelso crucis ligno. De qua oblatõne dic̄ ps. xxxix. Oblatõez ꝛ holocaustũ voluisti. tũc dixi ecce venio. Offero tibi vere sacrificiũ et acceptabile p qđ oīa sacrificia veteris legis sunt figurata. De q̃. i. Thoꝝ. x. Oīa in figura ꝛtingebãt illis. De q̃ etiã Hymõ de cassia. Hgn⁹ q̃ pfigurat⁹ ē ab origine mũdi oblatus ē in fine mũdi Bern̄. Maria vltra ait. O pr̃ veniet ꝑps vt nõ redimeret ere alicõ aut agno sed alios redimet sanguie ꝓpo. nõ redimet q̃nq̃ siclis sed alios redimet quiq̃ vulneribꝫ rubicũdis. Amb̄. Marie vita ē oīm nostꝝ exemplar et disciplina. Ipsa oblata fuit a parentib̄ in exemplũ. ipa obtulit filiũ. ipa obtulit ꝛ seipaz vt nos ita faceremꝰ

ps.iij. Sacrificate sacrificiū iusticie. Glo. Sacrificiū iusticie est offerre deo q̄ nos recepimus ab eo. dicendo illō. i. Paraſ. vl. Tua dñe sunt oīa. & q̄ de manu tua recepim⁹ offerimus tibi. s. corpus & animā. Eccli. xxxv. Da altissimo ſm datū eius. Primo corp⁹ i castigatōem. Ro. xij. Obsecro vos vt corpa vra exhibeatis hostiā viuētē deo placētē. Scdo aiam in grāz actōem. Eccl. xxxv. Bono aio redde gliam deo. Sequit. Scriptū est in lege dñi. s. Exo. xiij. Quia omne masculinum adaperiēs vuluā. i. vtez. Hic loq̄t de p̄mogenito. sanctū vocabit dño. i. p̄sentabit dño

¶ Dicit sctūs Tho. pte. iij. q. xxxvij. artu. iij. Duplex p̄ceptū p̄cipiebatur i lege moysi. Unū generale q̄tū ad omnes. s. vt cōpletis diebꝫ purgatōis. i. purificatōis offerret sacrificiū p filio siue filia. vt habeat Leuit. xij. Et huiꝰ oblatōis duplex fuit causa. Pria vt p/les nata a pctō in q̄ erat concepta expiaret. Scda fuit vt etiā ples ista dño ꝺsecraretur.

¶ Scdm p̄ceptū i leg e ſpeciale fuit de p̄mogenitis tā de homibꝫ q̄z iumētis in memoriā plage egiptioz. De quo ps. Et pcussit oē p̄mogenitū egipti ab hoie vsq̄ ad pecus p̄/mogenitis filiꝫ leui refuatis. vt ptz Exo. xiij. Sed xps erat p̄mogenit⁹, cō voluit nō soluere legē sed adiplere. Mat. v. et Luc. iij. Sic decet implere omnē iusticiā. Et sic cō/memorat vtrūq̄ seruatū. licz nō esset obligatus p legē. eo q̄ vtez matris nō aperuit. sed clauſo vtero exiuit. Hic dat exemplū et doctrina p̄sidentibꝫ id qđ alijs statuūt p se cō/seruare debent. de cōsti. c. oīs. Quicqđ iuris in alterꝫ statuit ipe dz vti eo. Sz heu implebit hodie illō Mat. iij. Alligāt homibꝰ grauia onera & importabilia. digito aūt suo nolunt ea mouere. Christ⁹ aūt vtrūq̄ fuauit. Primū tangit vbi supꝫ. Scdm cū sbdit in tertu Et vt daret hostiā p eo ſm q̄ scptū e in lege dñi. s. Leui. xij. Christ⁹. O pfundita diuitia sapie et scie dei. pr̄ ꝺplet figurā in filio. veritas adest. ꝺditor legis custodit legē. Et sbdit. Par turturū aut duos pullos colūbarꝫ Nec erat oblatio pauperꝫ. sed diuitū agnus Nā ipa mater nouit filiū i pauptate viuere. de q̄. q. Ihoz. viij. Qui cū diues esset ppter nos egenus fact⁹ e. Et sic voluit p se hostiā pauperꝫ offerre. In ista oblatiōe significauit q̄ figura legis cessare debuit. q̄z veritas affuit. Nam Joseph potuisset p̄re agnū quē obtulisset. sed vbi aderat veritas debebat cessare figura. Agn⁹ aūt q̄ offerebatur in lege figura erat istius agni xp̄i q̄ tollit pctā mūdi. Joh. i. Ecce in hoc q̄ p eo dabat par turturū aut duo pulli colūbarū. significabat q̄ ipe debuit esse p̄ciū redēptōis p sui sanguis effusiōez

1° ¶ Primo in hoc. quia sanguis colūbe est mūdissimus. & sic sanguis xp̄i nulla peccati macula cōtaminatus. i. Pe. i. Non auro aut argēto corruptibili redēpti estis de vana vra ꝺuersatiōe, sz p̄cioso sanguīe agni imaculati & incōtaminati ihu xp̄i. Scdo q̄z sanguis colūbe est calidissim⁹. sic sanguis ihu xp̄i ex feruentissimo amore effusus. vt dicit Johes i Apoca. i. Dilexit nos et lauit nos in sanguīe suo a pctis nr̄is. Tercio ē ꝺtuosissim⁹. quia instillat⁹ oculis acuit visum & remouet impedimentū. Et sic sanguis xp̄i ē nobilissimum collirīū. Apoc. iij. Collirio vnge oculos tuos vt videas. Oculi spūs sunt affectus & intellectus. vt dicit Bern. Et nos debem⁹ vngere oculos nr̄os sanguine ihu xp̄i. & clare videbimus mirificordiā & bonitatē ac charitatē dei i nobis. Bern. In q̄ illuxit clari⁹ q̄ nos dilexit dñs q̄z i suis vulneribꝫ ¶ Dixi scdo tangit i serie p̄sentis euāgelij Symeōis iusti gaudēs obuiatio. in hꝫ exp̄mit tercium nomē p̄sentis festiuitatis vbi dixi q̄ dr festū debuote obuiatōis. ō q̄ textus. Ecce hō erat i hierlm cui nomen symeō. & hō iste iust⁹ & timorat⁹. q̄z iusticia n̄ stat sine timore. Eccli. i. Qui sine timore est nō poterit iustificari. Et sic de Job scribit eiusdē. i. c. Job erat vir simplex et rectus ac timēs deū. Et sic Symeon iust⁹ erat p bonitatōem. & timorat⁹ p mali declinatiōem. Prouer. xv. In timore dñi dr hō declinat a malo Expectās ꝺsolatōez. i. redēptōnez isr̄l. sez q̄ debebat fieri p xp̄m i bñficio incarnatōnis. sic p̄misit dñs Isa. li. Ego ipe ꝺsolabor vos. Symō ō cassia. Just⁹ erat erga deū. q̄z viuebat ex fide. Ro. i. Just⁹ ex fide viuit. Et iust⁹ erga p̄ximū. q̄z tot⁹ ppl'i expectabat salutē. Et spūs sctūs erat i eo. q̄z nis de⁹ gratz suam ꝺmūicet omni hoi disponenti se ad eā. q̄ busdā tñ hoibꝫ spēale donū ꝺtulit ppt ꝺmunē vtilitatē. Et sic huic symeoi spēale donū iustificatōis cōtulit ppter ꝺmunē vtilitatē. q̄ deo ꝺgsceret ppinquā dñi p̄sentia quā p miserat p ppbas. Ideo dicit Symō de cassia. Et spūs sctūs erat i eo. ad sciēdū et docendū futura. Et rūsum accepit symeō a spūsancto q̄ erat i eo. ñ visurꝫ. i. expiturꝫ se morte nisi videret xp̄z. s. oculꝫ corpis. quē videbat oculꝫ mētis. xp̄z dñi. i. vnctū a dño messiā i lege dñi ꝓmissū. Aug. Rūsū accepit ad suū desiderū

De purificatõe virginis marie

qz frequenter suspirabat in oꝛõibꝫ suis his ꝙbꝫ. Quare tardas dñe z facie tua aũtis. obliuiscer̃is inopie nr̃e et tribulatõis nostre. mitte dñe redemptoꝛẽ captiuis. cõsolatoꝛez mestis. veni dñe libera nos. vellem mori do nec ꝓus videre illũ ꝙ quẽ moꝛs vincit. nolo ex hoc seclo recedere nisi videã illũ ꝙ quẽ cõditũ est seculũ. Dicebat nãqz suspirãdo. Putas ne me inueniat ista felix natiuitas. putas videbo. putas durabo. Ipe erat alter daniel vir ꝛsideriꝛ. cui dictũ ẽ Dañ. iiij. Noli timere vir ꝛsideriꝛ. pax tibi. z ꝛfortare z esto robustus. nõ te frãgat etas. nõ morieris nisi videas. nisi tãgas. nisi amplecteris xpm Aug⁹. in ſmõe hodierne festiuitatis. Intelligite frẽs quale ꝛsiderũ scti pres habuerunt q̃ sic sp xpm affectabãt z feruẽter videre. vt ipo viso ampli⁹ tpaliter viuere nõ affectarẽt cũ tñ omnes ad limbũ ꝛscenderẽt. Spũal̃r sic dic̃ Ber̃. optz ꝙ ignis ꝛsiderij ꝓcedat siue ꝓueniat ad omnẽ aiam ad quã venturus est Sequit. Et venit spũ in templũ. i. motus a spũ. Orige. Qui vult inuenire tenere et amplexari xpm ꝛret i spũsancto venire in templũ. nõ in spũ sup bie vt ambitiosi q̃ vsurpãt sibi dignitates eccl̃iasticas. ps. cxliij. Circũornate vt sil̃itudo templi. sicut faciũt inanis gl̃ie cupidi. ornantes se varijs vestibꝫ vt appareãt coꝛã hominibꝫ. nõ in spũ luxurie. nõ in spũ vanitatis. vt garruli. sed in spũsancto Ber̃. Qui vicia in templũ dñi inducit spelunc̃ latronũ facit. Seq̃tur. Et cũ induceret puez iesum parẽtes eius. s. maria et ioseph pater putatiu⁹. vt facerent ſm ꝛsuetudinẽ legis ꝙ eo. z redimerẽt. v. siclis sic ꝓmogenita alioꝛ tribuuz a tribu Leui. Seq̃. Ipe. s. symeon accepit eũ in vlnas suas. non sufficiebat sibi eũ videre z tãgere. sz etiã recepit ipm gaudẽter. amãter et reuerenter ĩter brachia sua. Augus. i ſmõe hodierno. Symeon vidit et coguit eũ. int⁹ est ei reuelat⁹ q̃ fozis est natus. Cognouit illũ in infantia quẽ iudei crudeles occidebãt faciẽtẽ mirabilia. O q̃z se ꝛ ei oscula impssit. o q̃z amãter eũ ĩspexit O q̃z m̃ti filij nobiliũ oblati sunt. nullũ adũtebat. in illius aũt introitu tot⁹ i spũ ardebat. O quãta gr̃a potuit ei collata esse. Orige. Si a tactu fimbrie vestimẽti xpi m̃lier sana ta est. q̃d putãdũ est ꝺ Symeone. Sbdit. Et bñdixit ꝛũ. s. p gr̃az actõez. z dixit. s. cupies mori. Nũc dimittis dñe seruũ tuũ i pace. Amb. O q̃z pũ spectaculũ q̃ nõ nisi pij ꝛlectari ꝓbãt. stat ꝙgo et mater. filius ꝛi lũscipitur. et ꝛ eo ꝓphetizat. O mira res. vidit puerulũ z ex eius aspectu intãtũ fuit ꝛsolatus ꝙ iã let⁹ mori volebat. Hre. Lozpalibus oculi vidit hũanitatẽ. intus illuminat⁹ cogꝰuit mũdi saluatorẽ. z ipm oꝛbi ꝓdicauit dicens. Nũc dimittis dñe. Theop. Cognouit eũ dñm vite et mortis. dicit ſm ꝙbũ tuũ. id est ꝓmissum. i pace. Orige. Si pax mittitur ad limbũ. quanta q̃ eũ suscipiũt eũtes ad lucem eternã. Potuit tũc dicere Symeõ illõ Ben̄. xlvi. Jaz let⁹ moriar. qz vidi faciẽ tuã. Et hoc ẽ qõd sbdit. Quia viderẽt oculi mei salutare tuũ. i. filiũ tuũ aut saluatoꝛẽ. Aug. i libro ꝛ nuptijs. Sadẽ fides q̃ saluat nos z antiqs saluos faciebat. Subdit. Qõ salutare parasti. s. nõ solũ visibile sz etiã palpabile. añ faciẽ oim populoꝛ. Jordan⁹. O attẽde sagacitatẽ hui⁹ venerãdi senis. q̃ cũ tãto zelo ꝓstulauerat salutare isr̃l. qõ postqz tanto voto potitus ẽ. exclamauit se vidisse oim ꝓp̃loꝛũ salutẽ. Et dicit notãter añ faciẽ ꝛ. Theop. Ut ei⁹ incarnatio oꝛbi appareret. Quarto ꝺr̃ h festũ potentis illustratoꝛis. De quo in textu. Lumen ad reuelatiõem gentiũ. Dicit Athanasius. Gentes añ aduẽtũ xpi erãt i vltimis tenebris ꝙstitute. qz infidelitat̃ causa erãt cognitõe diuina ꝓuate. Nas q̃ gẽtes multipliciter illumiauit. s. doctrinis miracul̃ z sacramẽtis Jõ merito ꝺr̃. Lumẽ ad reuelatõez gentiũ. Seq̃t. z gl̃iaz ꝓlebis tue isr̃l. qz ꝛ isr̃l natus ẽ ſm carnẽ. z h reddebat eis magnã gl̃iaz. Sz illi⁹ gl̃ie pauci ex eis se ꝓticipes fecerũt. nec hodie faciũt. Et sic q̃nto maioꝛ tũc fuit eoꝝ gl̃ia. tãto maioꝛ tũc eoꝝ ignominia. ita ꝙ iplebit̃ i eis illõ Osee. iiij. Gloriã eoꝝ i ignominiã ꝛmutabo ℣ Nota hodie cãdelas ardẽtes ꝛferim⁹. et h rõne ꝛginis. rõe xpi. et rõe nr̃i. Prio rõe ꝛginis. ad significandũ ꝙ ipa purificatõne nõ indigebat. sed tota rutilabat. Prio in carnis integritate. Et significat̃ h ꝓ cerã. nam sicut cera generat̃ ex apibꝫ sine coꝛruptõe. sic maria xpm genuit z in eũ ꝛgo ꝓmansit. ſm illõ Isa. vij. Ecce ꝛgo ꝛcipiet z pariet filiũ. Jõ canit hodie. Erubescat iudeus infelix q̃ dicit xpm ex ioseph semine esse natũ. Secũdo rutilabat in mentis puritate. z hoc intelligit̃ ꝓ ligmen occultatũ et candidũ. ps. xliij. Dis gl̃ia ei⁹ filie regis ab int⁹. Illa puritas fuit tam magna ꝙ nullũ suo aspectu alliceret. sed oẽs immũdos cogitat⁹ i singul̃ extinguebat. Isido. Sicut odor cedri fugat venenosos ꝛmes. ita puritas ꝛgis venenosos cogitat⁹

Quapropter de ipa scribit Eccl. xxiiij. Quasi cedr⁹ exaltata sum i libano. Tercio rutilabat singulari sctitate. Ad hoc intelligit p bndictõem candele. ps. xlv. Sctificauit tabnaculum suũ altissimus. Bern. Puto q copiosior gra sctificatõis i ipam descendit q̃z i aliam creaturã aliquã a filio dei. q̃ nõ solũ ipi⁹ ortũ sed totã ei⁹ vitã sctificauit. Vñ i ipa rutilabat i speciali claritate. s. ɔ ũsatiõis. q̃ p lumẽ ardẽs itelligit. Vñ Amb. i li. ō ỹginitate. Ex vita marie tanq̃z ex spec'o refulget species castitatis. forma virtutis. z magisteriũ pbitatis. Talis fuit vita marie vt ei⁹ vita oim esset norma disciplina. hec ille. ¶ Scdo lumen significat xpm ppter tria q̃ sunt i lumie sicut cera. ligmen et ignis. p que significant tria q̃ sunt i xpo. Primo cera q̃ ẽ pura z absq̃z coruptõe apum genita. significat corpus xpi natũ de incorrupta ỹgine. Scdo ligmẽ latens i cera significat aiam in corpe latẽtez. Tercio ignis vl lumen ardens significat ipius deitatẽ q̃ ad modũ ignis rubiginẽ ɔ sumit pctoz. z lumẽ gre et glie pstat. ¶ Tercõ portamus cãdelas rõe nostri. z hoc etiã ex tribus sumit. Unde p̃mo p cerã intelligunt opa nra q̃ celesti roze gignunt. Isa. xxvi. Omia opa nostra opatus es dñe. ij. Thor. iij. Nõ sumus sufficientes aliq̃d cogitare a nobis tãq̃z ex nobis. Scdo p ligmen qđ est occultatũ intelligit intẽtio nra q̃ oz esse in abscõdito. Greg. Sic fiat op⁹ in publico vt intẽtio maneat i occulto. Ad deber esse cãdida. Lu. xi. Videte ne lumen qđ est in vobis tenebre sint. i. itentiones puerse. qm̃ dicit mgr in. ij. di. xl. Act⁹ simpliciter mali sunt q̃ puersam intentõnem habent. Tercio p ignẽ significat charitas quã debem⁹ hre in opibz nris. Lu. xij. Ignẽ veni mittere in terrã qđ volo nisi vt ardeat. ignez scz charitas. Bern. Opa nra in feruore charitatis sunt agẽda. Mat. v. Sic luceat lux vra coram hoibz. Supplicem⁹ igit ỹginez mariã vt lucẽ. i. xpm filiũ eius dignet p nob intercedere. vt mereamur h illumiari p gras z in futuro p gliam Amen.

Sermo lv. Ad idem

Vlerunt illuz

in hierlm vt sisterẽt eũ dño. Luc. ij. ¶ Nota hoc festũ hz tria nomina. Primo dr festũ volũtarie purgatõnis. scdo pie oblatõis. tercio clare illustratõnis. Ad fm h psens festũ dat formã tribz generibz hoim quõ et p q̃ deo placeãt. s. incipientibz pficientibz z cõplantibz. vt patebit i pcessu. ¶ Dixi p̃mo illd festũ dr volunta/rie purgatõnis. Diceres. cur h fuauit maria cũ purgatõe nõ indigeret. q̃ fm legẽ ad eã/dem obligata nõ fuisset. Rñdet. dez ẽ purificatõe nullaten⁹ idiguit. nec ad candẽ obligabat. voluit tñ purificari. z pcipue p̃mo vt a iudeis occasiõem scãdali tolleret. Secũdo vt pfunde hũilitatis sue ỹtutẽ oñderet. De his ẽre in fmõe pcedenti. Tercio nob in exemplũ vt formã imitãdi pstaret. vl vt spũal purgatiõis nobis signũ demõstraret. Amb. Marie vita est nobis exẽplar z doctria. Sicut maria p⁹ tps purificatiõis i templũ materiale venit. sic nos in templũ eternitatis veniem⁹ cũ ab oĩ immũdicia purgati erim⁹. Dicit Chrys. z habet de cõse. di. iij. c. nõ pt. vbi dr. Non pt q̃s gram vite celestis accipe nisi purgatus fuerit ab oĩ sorde. ¶ Debz igitur q̃libet cũ maria purgari i corde et ope. Eccl. vij. De negligẽtia purgate cũ paucis. s. cũ ɔtritõe ɔfessiõe et satisfactõe Primo dz purgari cor. Jaco. iiij. Purificate corda vra. Et h tripliciter. s. ab omni defectu culpabili. ab affectu voluptatis. z q̃z mortali. Mat. xv. De corde enĩ exeunt cogitatões male. homicidia. adulteria. fornicatões. furta. falsa testimonia. blasphemie ẽc. Merito purgandũ ẽ vt hortat vnusquisq̃z pphã Hiere. iij. Laua a malicia cor tuũ. Hãc purgatoz desiderabat Dauid toto corde i ps. l. cũ dixit. Cor mũdũ crea in me de⁹. Rõ q̃ dicit Aug⁹. A solis purs mũdisq̃z cordibz de⁹ haberi et teneri poterit. Et iterq̃ Mat. v. Bti mũdo corde qm ipi deum videbũt. Scdo dz purgari os ab oĩ inhonesta locutõe. ad Eph. iiij. Nis fmo malus ex ore vro nõ pcedat. z ad Eph. v. Fornicatio aut oĩs immũdicia aut auaricia nõ nominetur in vobis sicut decet sctos. aut turpitudo aut stultiloquiũ. z sic d̃ aliis q̃ ad rẽ nõ pertinent. Rõ q̃ dicit saluator Mat. xij. Ex verbis tuis iustificaberis z ex verbis tuis ɔdẽnaberis. Ad ibidẽ. De oĩ verbo ocioso qđ locuti fuerit homines reddent rõem in die iudicij. Prouer. xviij. Mors z vita in manu lingue. Idcirco dicit Salomon Prouerb. xxi. Qui custodit os suũ et liguã suã custodit ab angustijs aiam suã. Propter qđ dicit Dauid i ps. cxviij Gratue seruo tuo eloquiũ tuũ i timore tuo Sic Nester sancta eiusdẽ. xiiij. c. Da domine sermonẽ compositũ in os meũ. Debem⁹ ergo

De purificatõe ꝟginis marie

ꝛ nos purgare os nostꝝ p legitimã ꝯfessiõꝫ. humilẽ ꝛ deuotã oratõem. qꝛ dicẽ Basilius. Per oꝛões purissimas oia nobis vtilia tribuunt. ꝛ cũcta noxia effugant. Tercõ debem⁹ purgare manus ab oĩi illicita ꝛ inutili opatiõe. Jaco. iiij. Amũdate man⁹ pctõres. Et merito. quia i vnoquoꝫ verificabit illd̃ ps. xvij. Sm puritatẽ manuũ. i. opeꝝ meoꝝ ꝛ tribuet mihi. Apoca. xiiij. Opera eni illoꝝ sequũtur illos. Debem⁹ igitur purgare opera nꝛa per elemosinaꝝ largitõnem. Lu. xi. Date elemosinã et oia mũda vobis erũt. Thobie. iiij. Alẽosina ab omni pcto ꝛ a morte liberat. ꝛ nõ patiet aias ire i tenebras. Dmõi igit purgatio reqrit ad incipiẽtes. Et merito debent esse purgati. quia dicit Apoca. xxi. Nihil coĩqnatũ intrabit. Hãc puritatem habuit Job. eiusdẽ. xxvij. c. Nõ rephẽdit coꝛ meũ i oĩi vita mea. in hꝫ stat gl̃ia nꝛa. O felix esset q̃ dicere possꝫ cũ ap̃lo. ij. Tho. i. Gloria nꝛa hec ẽ testimoniũ ꝛscie nꝛe. ¶ Secõ ps̃ens festũ dicit festũ pie oblatõnis. Berñ. Hodie maria obtulit p̃ mogenitũ suũ dicẽs. O pater celestis offero tibi filiũ tuũ atqꝫ meum. a me genitũ tpaliter. a te eternaliter. offero tibi eũ hodie i odorẽ suauitatis q̃ se offerre venit p totius mũdi peccatis. Nam veni et tpus q̃ nõ portabit manibꝫ ꝟgineis: sed brachijs crucis. Offero tibi illũ qui est sacerdos et sacrificiũ et templũ. De quo Aug. in li. de fide. Jpe ẽ sacerdos p quẽ recõciliati sumus. sacrificiũ q̃ recõciliati. ꝛ tẽplũ i q̃ recõciliati sum⁹. Eze. xlvi. Vidi aquã egrediẽtẽ de tẽplo a latere dextro. Potuit etiã dicere. Offero tibi illũ q̃ ꝛsepm offert. nõ sb tecto nec in templo iudaico. sed i excelso crucis ligno. De qua oblatõe ps. xxxix. Oblatõeꝫ ꝛ holocaustũ noluisti. tũc dixi: ecce venio. Offero tibi hodie veꝝ et acceptabile sacrificiũ p oia sacrificia veteris legis figuratũ. Deq̃. i. Tho. x. Oia in figura ꝯtigebãt illꝝ. Dicẽ Symon de cassia. Agnus q̃ figurat⁹ ẽ ab origie mũdi oblat⁹ est i fine mundi. Propter qd̃ dicẽ glo. ad Heb. x. De⁹ nũqꝫ delectat⁹ fuisset i odoribus illis. sz tm̃ i fide offerẽtis ꝛ desiderio future oblatõis. ¶ Ad qd̃ loqꝫ sanctus Tho. in p̃ma secde. q. ciij. ar. ij. q̃ cerimoniaꝝ obꝛuatio fuit q̃dã fidei ꝓtestatio inqꝫtũ erat figura xp̃i. Et licz in veteri lege offerebãt sacrificia p peccatis. hꝫ nõ fuit ideo q̃ sacrificia ista a ꝑctis mũdarent sed qꝛ erãt q̃dam ꝓtestatões fidei q̃ mũdabãt. Et sic nõ erat ex vi sacrificioꝝ sed ex fide et deuotõe offerẽtiũ. ad figurãdũ expiatõnem a peccatis q̃ fienda erat p xp̃m. Moraliter nobis in exẽplũ. Ubi Diero. In maria habetis exp̃sse magisteria pbitatis. q̃d eligere. q̃d respuere. q̃d sequi debeatis. ipa fuit oblata a parentibꝫ in templũ. ipa obtulit filiũ. ipa obtulit deo seipaꝫ vt nos ita faceremus. Quod docet ps. xlix. Sacrifica deo sacrificiũ iusticie et sperate in dño. Glo. Sacrificiũ iusticie ẽ singula offerre deo q̃ ab eo recepimus. dicendo illd̃. i. Paral. vl. Tua dñe sunt oia. ꝛ q̃ d̃ manu tua recepim⁹ offerimus tibi. Sed qꝛ ꝛm Aug. ex largitate diuina que replet omne aial bñdictõe. tria genera bonorũ hoies recipiũt. s. tpalia. coꝛpalia ꝛ spualia. hꝫ est. res coꝛp⁹ et aiam. ꝛ de eisdẽ debemus hodie offerre oblatões ne appareamus ingti. ¶ Ad hꝫ seipm deus filiꝰ dicit i exẽplũ. Prio obtulit bona deo pri. cũ celestẽ mansionẽ reliqt. ꝛ i exilũ mundi venit. Diere. xij. Reliqi domũ meã. dimisi hereditatem meã. Dñs idẽ. c. xiij. admirãs ait. Quare futurus colon⁹ es i terra. ꝛ quasi vir vag⁹ declinãs ad manẽdũ. Et hoc ꝓpter nos. ij. ad Cho. viij. Cũ diues esset ꝓpter nos egenus fact⁹ ẽ. Mat. viij. Vulpes foueas hñt ꝛ volucres celi nidos. filiꝰ aũt hoĩs nõ habet vbi caput suũ reclinet. Secõ obtulit coꝛp⁹ Isa. l. Coꝛp⁹ meũ dedi pcutiẽtibꝫ ꝛ genas meas vellẽtibꝫ. faciẽ meã nõ auerti ab increpãtibꝫ ꝛ ꝛspuentibꝫ i me. ad Tyt. ij. Dedit seipm p nobis vt nos redimeret ab iniqtate. Tercio aiam. Diere. xij. Dedi dilectã aiam i manus inimicoꝝ. Sic g̃ ꝛ nos hortamur Eccl. xxxv. Da dño sm datũ ei⁹. Prio talia Eccl. xiiij. Dignas oblatões offer. s. qd̃ iuste acqsitũ est Eccli. xxxv. Oblatio iusti impinguat altare. ꝛ odoꝛ suauitatis ẽ in ꝛspectu altissimi. Malachie. iij. Erũt dño offerẽtes iusticia et placebit dño. Et ecõtra Eccl. xxxiij. Immolãs ex iniq̃ maculata est oblatio Isa. lxi. Ego dominus diligẽs iusticiã et iudiciũ. ꝛ odio habẽs rapinã i holocaustũ. Eccl. xxxiij. Qui offert sacrificiũ de sbstantia pauꝝ qsi q̃ victimat filiũ i ꝛspectu pris sui. Ubi dicẽ Sze. et habet. i. q. i. nõ est. inter cetera. Quãtus sit dolor pris ppendam⁹ si in ei⁹ ꝛspectu filiꝰ victimet. ꝛ hic facile cognoscit quantus in deo dolor exasperat quãdo ei sacrificiũ ex rapina tribuit. Ideo q̃ in dei sacrificio offert ex scelere omnipotẽtis dei irã nõ placat sed irritat. ¶ Secũdo coꝛpe. ad Ro. xij. Obsecro vos p miꝛicordiaꝫ dei vt exhibeatis coꝛpora vestra hostiã viuentẽ. sanctã. deo placentem ꝛ

hoc ꝓpter duo. Prio ꝓpter debitū recōpēsatōis. Bern. Quid tibi duz esse poterit cū recordatus fueris q̄ dns nr̄ ihs dedit corp9 suū pcutiētibꝫ. z amaros cruciat9 sustinuit. ne tu ꝓtuas sustineres pnas. Unde apl's Heb. x. Sctificati sum9 per oblatōz corpis ihu xpi. i eo q̄ seipm obtulit imaculatū deo dignū vt recōpensam i corpe nr̄o faciamus. Secdo ppter debitū satisfactōis. qz cū membris corpis dei offerdim9 dignū ē vt p eadē emendem9. Sap. xi. Per q̄s pccat p hec z puniet. Ro. vi. Sicut exhibuistis mēbra vra seruire imūdicie z iniq̄tati ad iniq̄tatez. ita nunc exhibete iustucie in sctificatōez. Tercio dēm9 offerre aiam. i. Pe. ij. Offerte spūales hostias deo. qz nullū deo digni9 z vtiliꝰ sacrificiū offerri pt q̄z qđ meli9 et nobili9 est. z sic spūs nobilissimū est. De q̄ Bern. i meditatōibꝫ. Tot9 siq̄dē ille mūd9 ad vnū aie pciū estimari nō pt. ¶ Sunt igit offerentes aiam i triplici dnūtia. Primi in ꝺtrito corde vt incipiētes. illi inspiciūt pcā q̄ ꝺmiserūt. z quō aiam maculauerūt. z deo offenderūt. Et sic lachrimis deo recōciliāt. ps. l. Sacrificiuz deo spūs ꝺtribulat9. Dan. iij. In spū hūilitatis z aio ꝺtrito suscipiamur a te. Dec ē oblatio par turturū. i. duplex ꝺtritō sez timoris pene quā meruim9. z timoris dei quē offendim9. dicēdo cū ps. cxxxvi. Super fluuia babilōis illic sedim9 z fleuim9 dū recordaremur syon. i. salutē pditam. Isaie. lxv. Quasi colūbe meditātes gemem9. Rich. de sctō victo. Tūc pctoris sal9 icipit cū ꝺfacite ꝓ delictis ingemiscit. Hedi offerūt aiaz i grā rū actiōe. z ē pficientiū. hi inspiciūt bnficia q̄ receperūt. Nā ꝺsiderāt q̄ pctōz macle sūt abstergse. z dns dedit tps pnitēdi. z ꝺtulit gtiā sine oī merito. ad Tytū. iij. Nō ex opibus iustucie q̄ fecimus nos. Et sic q̄si admirās pficiēs incipit deū laudare. dicēdo cū ps. cij. Bndic aia mea dnm. z oia q̄ intra me sūt nomini sancto ei9. q. d. Ego te offendi. tu mihi pcepisti. sbiūgit ps. cij. Bndic aia mea domino. z noli obliuisci oēs retributiones eius. Eccli. xxxv. Bono aio redde gliam deo. s. pro pter infinita bnficia ei9. Ber. Nihil nos ita ad grāz actōem inflāmat sicut freqns bnficioz recordatio: q̄ sunt innumerabilia. dedit tibi bona tpalia ad sustentādū. naturalia ad ministrādū. bona spūalia ad sanctificādū. gtiā in pccatoz remissionē. ꝺtutū collatōem. meritorū multiplicatiōez ad spūalē iustificatōem. Dic igit cū ps. cxv. Quid retribuā domino ꝓ omnibꝫ q̄ retribuit mihi. Dedit enī seipm in incarnatōez. i redēptōez. i cibatoz z in pmioz retributōem. Et ecōuerso dicet tibi Gene. xv. Ego ero merces tua magna nimis. Aug9. in epla ad marcellū. Nil melius animo geram9. oze pmam9. z calamo scribamus q̄z ꝓ deo gratias agam9. ps. lxx. Tota die repleat os meū laude. Sup quo dic Augustin9. Quid est tota die nisi sine intermissione laudare. ps. xxxiij. Bndicam dnm in omi tpe ꝛc. In pspris qz consolaris. In aduersis. qz argueris. ¶ Tercio offerūt aiam i feruenti dilectōe. z est pfectoz. Illi solū ꝺtēplātur deū a q̄ eis oia bona puenerūt. qz cū fortior sit omnibꝫ affectibꝫ in ei9 ꝺtute aia efficacit offert. Qualit autē deb· charitas vt deo aia nr̄a pfecte offerat ꝛ ·mur Eccl. xxxv. Da altissimo sm datū ei9. qđ ē intātū dicere. In tāto amoze offer aiam tuā deo i q̄nto ille aiam suā ꝓ te dedit. Ad hoc etiā hortamur Lāti. viij. Pone me sic signaculū super cor tuū. impssione sigilli forma ei9 imp̄mit. In hꝫ g̃ ꝓ dicit. pone me. hortat nos vt sb ea dilectōe qua ipe aiam suā ꝓ nobis posuit. sb eadem forma ei nos aiaz nr̄am offeramus. Maximā aūt charitatē in oblatōe aie sue ꝓ nobis exhibuit. Joh. xv. Maioz̄ charitatē nemo habet vt aiam suā q̄s ponat ꝓ amicis suis. Sic z nos. Lāti. viij. Fortis ē vt mors dilectio. i. Joh. iiij. Perfecta charitas foris mittit timorē. Bre. Qui pfecte deum amat equanimiter oia portat ec tria sacrificia figurant in veteri lege atio ꝓ peccatis de signat cōtritōem. z est incipiētiū. Hostia pacifica pfigurat gratiaz actōem. Holocaustū est totū incēsum significat intēsum siue ardentē dilectōem. z ē pfectoz. Hoc est par turturū q̄ est auis soliuaga. Et bina ponit. qz vita cōtemplatiua req̄rit duo. dspicere terrena z dsiderare eterna. ps. cvi. Ascēdunt vsq̄z ad celos z dscēdūt vsq̄z ad abyssos. Contēplatiuoz duplex ē gemit9. amoris z deuotiōis. amoris ꝓ dsiderio patrie. ps. Heu mihi qr̄ colatus me9 ꝛc. Job. x. Tedet aiaz meā vite mee. Bre. Tūc pfens vita tedere incipit cuz diuinus āmoz i corde dulcescit. Hemit9 aut tē deuotōis ex ꝺsideratōe dnice passionis fit Aug9. In valle lachrimaz sum9 in q̄ magis flendū est q̄ min9 flemus. Ber. Quis pt pertrāsire siccis oculꝫ q̄ lācea militis ptransqt latus saluatoris ¶ Tercio pfens festū dicitur clare illustratōis. Revera qz ille hodie visibiliter apparuit q̄ sua claritate celum z terram

De purificatõe ꝟginis marie

illumiauit. ĩmo celis et terris lucẽ ꝓstat. Hodie ꝟo sitr illa se oñdit cui⁹ ortũ salomõ i spiritu cognscẽs in cãtic⁹ suis. c. vi. admirãs inqt. Que est ista q̃ ꝓgredit q̃si aurora ꝟsurgens pulcra vt luna. electa vt sol. Illa est de cuius natiuitate eccl'ia psallẽdo dicit. Natiuitas est hodie sctẽ marie ꝟginis. cui⁹ vita inclita cũctas illustrat eccl'ias. In hui⁹ figurã hodie fit ꝓcessio cũ accẽsis siue ardẽtib⁹ luminibus. et hoc ꝓpter xp̃m. ꝓpter ꝟginẽ. ⁊ ꝓpter nos. De ꝓmis duob⁹ q̃re in ꝓcedẽti ꝑmone.

¶ ℙ De tercio scied̃ vnusq̃sq; nostr̃ hodie lumẽ debet portare i manu sua ꝑm statum suũ. Prio incipiẽtes debẽt portare lumẽ gr̃e. Pe q̃ Aug. Sr̃a ẽ lumẽ aie faciẽs hoiez peccata ogn̄scere. Nã sicut lumẽ in aere expellit tenebras. sic dei gr̃a omne pctm̃. ꝓpter qđ dr Isa. lx. Surge illumiare hierl'm qr venit lumen tuũ. Quãto hõ magis ꝓ gr̃am illumiatur tãto pfect⁹ purgat⁹ ⁊ clar⁹ lucet. Purgatur ꝓmo a ꝓuis cogitatõib⁹. Scdo ab ianibus locutõib⁹. Tercio ab oib⁹ illicitis opatõib⁹. ¶ Scdo ꝓficiẽtes hodie debẽt portare lumẽ triplex. Prio in corde lumẽ intẽtõis recte. Luce. xi. Vide ꝙ lumẽ qđ i te ẽ ne tenebre sint. i. intẽtio puersa. Ber. Intẽtio vicio sa vicios̃ facit aiaz. Grego. Intẽtio ꝓstat fundamentũ opi nr̃o. Scdo lumẽ ꝟitatis i ore sincere iustruẽdo. primũ. ad Gal. vi. Si q̃s ꝓoccupat⁹ fuerit i aliq̃ delicto vos q̃ spũales estis instruite hmõi. i. Pe. iiij. Si q̃s loq̃tur q̃si ꝑmões dei loq̃t. Tercio i manib⁹ lumen opatõis bone. Mat. v. Sic luceat lux vr̃a coꝝ hoib⁹ vt videãt opa vr̃a bona. ad Phil. ij. Sitis sine reꝓhẽsiõe i medio natõnis ꝓue. inter q̃s lucetis sicut luminaria mundi. Lumẽ eni manifestat sei ꝑm. ⁊ sic talium hoim ꝓ opa bona lumẽ ardet. ⁊ sic ꝑm Ber. Hia opa nr̃a in feruore charitatis sunt agẽda. Tercio pfecti seu ꝟ tẽplates debẽt portare lumẽ deuotõis. vt dicere possint illõ ps. iiij. Signatũ ẽ sup nos l' ultus tui dñe. Di etiã repleti debẽ ãsctõ cũ symeone ⁊ intima emittere suspiria. ¶ Et nota ꝟ lumẽ deuotõis intime tria ꝟz. s. splẽdorẽ. ardorẽ. ⁊ dulcorẽ. Splẽdorẽ cognitõis. ardorẽ dilectõis. ⁊ dulcorẽ ꝟsolatõis. Prio ꝟz splẽdorẽ cognitiõis. ps. In lumie tuo videbim⁹ lumen. Ipa nãq; aia i illa deuotõe sentit se misericordiã ꝟsecutã in remissiõe pctõz. ⁊ ideo velit nolit se ꝟtinere nõ poterit q̃n deum diligat. dicẽdo illõ Act. xij. Nũc scio ꝟe qr misit dñs angelũ suũ et liberauit me. Ecce quõ surgit. Secũdũ est. s. ardor dilectõis. Vñ q̃nto excellẽtior est splẽdor cognitõis. tãto magis augmẽtat ardor dilectõnis. Et ex ꝟ tũc seqt̃ terciũ. s. dulcor ꝟsolatõis. Vñ ꝟsiderãs i ardore dilectõis aliq̃d posse facere i q̃ bñficijs dei corr̃ndeat. ⁊ nihil dignũ ĩueniẽs necesse ꝟz flere ex dilectõis suauitate ⁊ ardore. Ps. xxxviij. In meditatõe mea exardescet ignis. Et iterꝝ ps. lxvij. Sic fluit cera a facie ignis sic liq̃scit aia ex dulcedie deuotõis. Et ꝟz i ꝟ fletu dicere illõ ps. cxv. Quid retribuã dño ꝓ oib⁹ q̃ retribuit mihi. Nõ videt sibi aliq̃d dño retribuere Ber̃. dicẽs. Diligã te dñe ꝓ dono tuo ⁊ modulo meo min⁹ iuste ꝟz plane ⁊ ꝓ posse meo. Illõ lumẽ ꝟz ꝓncipiũ medium ⁊ finẽ. Principiũ ꝟsistit i ꝟsideratõe bñficiorũ q̃n nõ ꝟz dctis sollicitatõz. qr iã sunt purgata. tũc ꝟuertit se ad dei bñficia recolẽda. et videt tãtũ cumulũ q̃ntũ ẽ spaciũ iter celũ et terrã. incipit admirãdo dicere illõ. ij. Re. vij. Quis ego sum dñe. ⁊ q̃ dom⁹ mea. qr adduxisti me vsq; huc. q. d. Tãtã mifficordiã fecisti mecũ. tã admirabilẽ bonitatẽ tuã oñdisti mihi. Aug. Cũ dei mifatõ es attẽdo. sic mihi videt si phas ẽ dicere qđammodo nihil agit deus nisi saluti mee. puideat. oĩm oblit⁹ q̃si mi hi soli velit vacare. Mediũ. p⁹ ꝟ i medullis cordis dulcescit dñs. vt q̃ ꝓ⁹ diligebat ꝓpt̃ bñficia nũc ꝓpt̃ seipz diligit. Et oĩa sua obsq̃a ordiat tal' vt solũ deo placeat nihil ãpli⁹ ꝟsiderãs. dicẽs cũ ps. lxxij. Quid mihi ẽ in celo ⁊ a te q̃d volui sup terrã. defecit cor meũ ⁊ caro mea. dñs ps mea i eternũ. Finis aũt hui⁹ deuotõis ẽ vehemẽs desiderũ q̃ aia nitit̃ videre ad ãplexũ summi boni cũ symeõe. ⁊ vehemẽter desiderat pñtiã ei⁹ quẽ diligit. Et ꝓt dicere illõ Job. xxxi. Quis mihi det vt desiderũ meũ audiat oipotẽs. ac si diceret. Nõ surgo. ñ excitor ꝺ puluere donec veniet ⁊ osculet me osculo oris sui. Cãti. i. Cũ ania sentit sic se accẽsam scire ꝟz q̃ iuxta se ẽ dñs. Et sic q̃si spũalib⁹ brachijs ãplectit illũ. Et sic ꝓt dicere illõ Cãti. iij. Inueni quẽ diligit ania mea. tenui illũ nec dimittã. Ex hac ꝟsolatõne ꝟseqnter ois ꝟsolatio corpis extinguitur. Tũc ꝟseqnter aia ꝺsiderat ꝺ labore ad reqẽz. de tribulatõe i leticiã. ꝺ otũ elijs i glia. dicẽs cũ symeone. Nũc dimittis dñe fuũ tuũ i pace. Qđ mihi ⁊ vob ꝓstare dignet̃ ꝛc.

Sermo lvi. Ad idem

Vlerunt illuz

Sermo LVI

In hierusalē vt sisterēt eū dño. Lu. ij. Ubi notandū sup ꝺba thematis. dicit. tulerūt illū in hierlm. Itē hierlm fuit locꝰ sacrificij vbi erat tēplū. z sic tulerūt i hierlm. i. i templū. Aliꝺ thema. Et cū inducerēt puerꝝ ihm parentes eiꝰ vt facerēt ꝑm ꝺ consuetudinē legis ꝑ eo. scribit vbi sup. ¶ Nota q̄ꝺruplex est templū in qꝺ ꝑps ductus ē. vicz ꝺginale. materiale. spūale. et eternale. Primo inductus est in templū ꝺginale. h fuit vterꝰ ꝺginis benedicte. Illud templū fabricatū est a diuia potentia. Figurat. iij. Reg. vij. Dyrā pfecit opꝰ regis salomōis in tēplo. z sic ꝛc pater. iij Reg. vi. Malleꝰ neqꝝ securis in ea auditus est. Sic maria ꝑ potentiā ꝺtutis ꝛci sine strepitu humane opatōis. ꝑs. lxxxvi. Dō natꝰ ē in ea. z ipe fundauit eā altissimus. Secūdo adornatū est diuia speciositate. Figuratū est ij. Machab. iiij. Ornauerunt faciē tēpli coronis aureis. i. mentē ꝺginis setissime ad cognoscendū eterna. quā cognitōem vltra oēs creaturas habuit. sic ꝙ figuraliter i ea ꝛpleri potuit illꝺ. iij. Reg. vi. Nil in tēplo. i. in ꝺgine gliosa qꝺ nō auro tegerēt. id ē speciale ꝑ uilegiū nō haberet cognitōnis diuie. Augꝰ. Quid ignorare potuit in qua tota diuitas i habitauit. Tercio ꝛdicatū ē diuia gra. Lu. i. Spūs sctūs supueniet in te. et virt⁹ altissimi obumbrabit tibi. Bern. Totius gre plenitudinē posuit in maria. Un Piero. Cete ris sanctis ꝑ partes ꝑstat. marie se tota plenitudo gre infudit. In hoc templū ꝑmo inductus est ihs. De quo Ezech. xliij. Ingref sa est maiestas dñi templū. Hoc templū fuit triplici pictura ꝛcoratū. Primo fuit i ea ꝛpicta imago diuinitatis ꝑ gre plenitudinē qua in diuie nature silitudinē fuit totaliter transformata. Propter qꝺ dicit Canti. viij. Pone me sicut signaculū sup coꝛ tuū Sicut figura figuli imꝑmitur materie molli. z sic beata virgo fuit liq̄da in amoꝛe ꝛci. ideo receꝑit impssionē diuinitatis. Origen. sup cāti. O felicissima cui te adequabo generi. oēs excellis quasi ꝺus cū mater ꝛci sis sup oēs hoīes puros. quia nihil hūani motus passa es in ꝓle. nulli compari potes. quia ꝺus est cuiꝰ mater es. femina lucidissima es quā nū ꝗ maculauit puluis macule venialis. Depicta fuit secūdo in ea imago angelice puritatis ꝑ ꝺginitatis celsitudinē q̄ fuit angel' eq̄ data. Piero. In carne ꝑter carnē viuere plꝰ est vita angelica ꝗ humana. Idē. Angelicā vitam i carne acq̄rere plꝰ est q̄ in natura habere. Si igit in alijs hominiby ꝺginitas ē laudabilis z angelice puritati cōpar. mlto magis virginitas marie q̄ in sua virgitate hoies z angelos trāscendit. Anſ. Eā puritate nitebat qua maioꝛ sb ꝛco intelligi neqt. Tercio imaginē hūanitat' ꝑclarissime cognouit. ipsa enī in vtero suo illū cōtinebat in quē angeli ꝛsiderāt ꝓspicere. i. Pe. i. Cuiꝰ facies sicut sol radiabat vt dicit Mat. xvij. Sic dicit Chrys. sup Mat. ꝙ facies xpi in vtero virginis tanto splēdoꝛe pulcritudinis exteri⁹ radiabat. z ꝓ vtero eius ita se aliq̄n reuerberabat ꝙ ioseph nō poterat intēdere in ipam ꝺginem donec pareret. ꝓpter qꝺ et ipe voluit eā occulte dimittere reputās se indignū ei⁹ cohabitatōi. Ecce q̄ speciosum tēplū De ea Cantic. vij. scribit. O q̄ pulcra es et ꝛcora charissima in ꝛlicijs. pulcra coꝛā hoīby. ꝛcora coꝛā angel'. pulcra homiby. pulcra in actiua vita. ꝛcoꝛa in ꝓtēplatiua. ¶ Secū dū templū in qꝺ ihs ductꝰ ē: est tēplū materiale. Malach. iij. Veniet ad tēplū sctm suū dñator dñs. Hoc hystoriale hodie ipletū ē. Sed quō venit et qualiter se in tēplo ꝑsentauit audiamus et attēdam⁹. z formā imitatōis in eo vl in his q̄ circa ipm facta sunt recipiamus. Primo venit ad tēplū post tpus purificatōis. z sic nos. Figurat hoc i ꝺgine gloriosa. q̄ añq̄ ingrederet tēplū post partū immaculati filij sui ꝑ tps purgatōis ipleuit Sic etiā filiꝰ añq̄ duceret in tēplū circūcidi voluit. nō ꝙ mater purificatōe aut filiꝰ circūcisione indigeret. cū ipa nō susceptο semine cōceperat. z ipe filiꝰ ex intacta mre natꝰ fuerat. Uerūq̄ tñ legē fuare voluit vt nobis daret norma spūalis purificatōis z circūcisiōis. s. vt purgati a vicijs circūcisi eccliaz ꝛci ingrederemur. Apoc. xxi. Nil coinq̄natū intrabit. Et h est qꝺ dicit Beda. Per hoc ingt vt ꝺgo sacra ante tps purificatōis tēplū ñ ingrediꝰ. nec puer nisi post circūcisiōem dño sistit. mystice insinuat neminē nisi purificatū z circūcisum a vicijs dñicis dignū esse aspectib⁹ Nam q̄libz i mortali ꝓstitutus suspensus ē q̄ ad se. vt patet ex canōe. i. q. i. sacerdotes. et extra ꝺ cohabitatōe viri et mlieris. c. si quis. Et xxiij. q. iij. ois. vbi sup. Dis impi⁹ et si nō ab eccl'a. tñ a ꝛco sepat. Et sic q̄libz talis dicit occulte excōmunicat⁹. h ē coꝛā deo. Ideo ingꝛtū tal' nō est aptus intrare eccliaz. z ingerere se diuinis officijs. nisi ad min⁹ generalē ꝓtritionē ꝑ us habeat ꝛ pctis suis. Et

De purificatõe ꝟgis marie

ueniꝫ si copia sacerdotuꝫ haberi poterit sua pctã hũiliter cõfiteat. qz Ecci. xv. dicit. Nõ est speciosa laus in ore pctõris. Et iterꝫ Ecci. xxiij. Dona iniquoꝝ nõ pbat altissim⁹. Jdcirco Deutero. xxiij. dicit. Si fuerit iter vos hõ q̃ nocturno tpe sit pollut⁹ summo mane egrediet extra castra. ⁊ nõ reuertet̃ p̃ul q̃s ad vesperã lauet aqua. ⁊ post sol occasum regredietur ad castra. Si ꝫ ibi statutũ erat q̃d dicã de eccl̃ys ꝛeo dicatis. vbi ipe de⁹ sacramẽtaliter p̃sens existit. merito q̃sq; cũ omni timore ꝺz se disponere qñ eas ingredit vt nõ soluꝫ ab oĩ mortali pctõ essꝫ purgat⁹. verũetiã a vẽali. In huiꝰ figurã dicit Exo. xxxi. Ponebat intra p̃ceptũ dñi vas eneũ cũ aq̃ ante ostiũ tabnaculi. ⁊ ibi Aarõ ⁊ filij ei⁹ ingressu in tabnaculũ lauabãt manꝰ ⁊ pedes. Sic hodie circa fores eccl̃ie habet aq̃ bñdicta p quã hõ purgat a pctis venialibꝫ dũmodo prius mortalia p penitentiam ꝛeleuit. Et sic tũc intrãs eccl̃iam acceptus ꝛeo reddit. Secũdo xp̃s ingressuꝰ templũ materiale portat⁹ est brachijs mr̃is. Et sic nos portari debem⁹ brachijs sc̃tẽ mr̃is eccl̃ie. q̃ vt dicit Cypian⁹ nõ est aliꝺ q̃z ꝺgregatio fideliũ fide ⁊ charitate vnita. Jsta sunt duo brachia. extra illa sunt heretici. scismatici et alij infideles q̃ oberrãt i fide. Silr oes excõmunicati ⁊ mali x̃piani q̃ deuiãt a charitate. ⁊ sũt pcisi ab vnitate sancte mr̃is eccl̃ie. Vi omnes ingꝛtũ tales non sunt apti ad intrãdũ eccl̃iam. qz dicit Cypianus. et habet. xxvij. q. i. alienus. Alien⁹ ẽ p̃fanus et hostis. nõ põt hr̃e deũ p̃rem q̃ vniũsalis eccl̃ie nõ tenet vnitatẽ. Ram⁹ fractus ab arbore nõ põt germinare ⁊c. Frustra g̃ ⁊ indigne eccl̃iaꝫ ingredit q̃ inter brachia eccl̃ie mystice nõ ꝺstringit. quales sunt inter x̃pianos q̃z maxime excõicati. De qbꝰ Aug. de verbis apl̃i. Sm̃õe. lxxviij. et hr̃. xi. q. iij. ois. Omis x̃pian⁹ q̃ a sacerdotibꝫ excõicat sathane traditur. Subdit. qz sic in eccl̃ia ẽ x̃ps. sic extra eccl̃iã ẽ diabol⁹. Per hũ g̃ quasi diabolo traditur q̃ ab eccl̃ie cõmũione ⁊ vnione remouet. Jdcirco dicit idẽ sup Johem. Nihil ꝺbz sic formidare x̃pianus q̃z separari a corpe christi. Si eni separat a corpe x̃pi iã nõ est mẽbꝝ x̃pi. ⁊ si nõ ẽ mẽbꝝ x̃pi ñ vegetat a spũ ei⁹. Subdit ibidẽ Hiero. xi. q. iij. q̃z. vbi dic̃. Quoꝝ dimiseritis pctã ⁊c. id ẽ qbꝰ eccl̃iaꝫ iterdixeritis nisi recõciliati p satisfactõꝫ fuerit ipis et ianua regni clausa erit. Jdcirco Chrisꝰ. super epl̃am ad Heb. et habet ibidẽ in ca. nemo. Nemo ꝺtẽnat vincla eccl̃iastica. nõ eni hõ est q̃ ligat sz x̃ps q̃ hãc pctãtẽ ꝛedit. ⁊ dñs homines fecit esse tãti honoris. hec ille. Tercio inducẽ⁹ est vt sisterent eũ dño. Et sic in nobis ꝛebz esse causa recte intẽtõis. s. cã ozõnis vl̃ ꝛeuotõis ꝛebem⁹ eccl̃iam ingredi. non causa ostẽtatiõis et inanis gl̃ie. Sicut hi q̃ vadũt ad eccl̃iam ad ostendẽdũ ornatũ vestiũ vel p̃sone pulcritudinẽ. vl̃ causa lasciuie ad videndũ ml̃ieres. ⁊ ecõuerso. qõ nõnũq; repit in hospitatoribꝫ q̃ negocia sua nõ valẽt alibi expedire q̃z i eccl̃ia. Nec etiã causa ꝺfabulatõis. nec causa emptõis et venditõnis. Tales maxime i rigore ipe saluator de templo p flagellũ expulit dicẽs. Johã. ij. Dom⁹ mea dom⁹ oꝛõis vocabit. ⁊ vos facitis eã spẽlũcã latronũ. Berñ. Proditorẽ oĩno se nouerit q̃cũq; ille ẽ q̃ vicia q̃libꝫ i eccl̃iam conat̃ inducere. et templũ dei spẽluncã latronuꝫ vult facere. Vi oẽs templũ ingredientes nõ sistunt se dño sicut puer ihs de quo hic dicit. q̃ parentes ei⁹ induxerũt eum vt sisterẽt eũ dño. Nec venũt in templũ sic̃ symeon in spũsctõ sed potiꝰ sistũt se diabolo. ⁊ ei⁹ inducunt spiritu cui tali fine seruiũt. Et q̃ntũ hoc de ꝺplicet satis i hũ ppẽdi p̃t. cũ eni mitissim⁹ hic i terris i hũanitate existeret nũq; talẽ rigorẽ ad alios pctõres sicut ad hos q̃ domũ dei sibis vicijs ꝛehonestarẽt oñdit. Laueãt igitur tales vt nõ sistant se diabolo vbi soli ꝛeo itẽdere et seruire ꝛebẽt.

Tercũ tẽplũ i q̃ ihs inducit̃ ẽ tẽplũ spũale. i. tẽplũ cuiuslibꝫ fidelis. De q̃. i. Thoꝝ. iij. Tẽplũ dei sanctũ ẽ q̃ estis vos. Ps̃. In templo ei⁹ oẽs dicẽt gl̃iaꝫ Ut ergo deus in hoc tẽplo honorificet̃ ꝛequit primo robur fundamenti. hoc ẽ fides. Eph. ij. Superedificati sup fundamentũ apl̃oꝝ et pphetarũ ipo summo ãgulari lapide christo ihu. i q̃ ois edificatio ꝺstructa crescit in templũ sctm̃. Hoc est fundamentũ illꝺ de q̃. i. ad Thoꝝ. iij. Fundamentũ aliꝺ nemo pt ponere pter illꝺ qꝺ positũ ẽ qꝺ est ihs x̃ps. i. fides ihu x̃pi q̃ est fundamentũ salutis. Hoc fundamento carẽt oẽs heretici et in fide dubij. de here. c. dubius. Dubi⁹ i fide hereticus est. Athanasi⁹ Hec ẽ fides catholica ⁊c. Habẽt se igit̃ articuli fidei sicut lapides fundamẽtales. Sc̃do ꝛequitur culmẽ edificij. i. recta intentio. ⁊ figurat Eccli. l. Symon onye filius sacerdos magnus q̃ in diebꝫ suis corroborauit templũ. templi etiã altitudo ab ipo fũdata est ꝺplex edificatio ⁊ excelsi parietes tẽpli. Tũc est ꝺplex altitudo templi qñ recta intẽtio nõ q̃rit aliud nisi regnũ dei ⁊ iusticiaꝫ

eius. et per gram venire ad gliam. Pac igit intentiõem rectã mali habere nõ possunt. Figuratur per cecos et claudos. ij. Regũ. v. Lecus t claud⁹ nõ intrabũt in tẽplũ. Lec⁹ est q̃ in tenebris ambulat. t nihil q̃rit nisi bona p sentia. Claud⁹ est q̃ incedit duplici via. mõ q̃rit tpalia. mõ eterna. t vterq; ejicit de tẽplo Matth. vi. Nemo pt duobꝫ dñis seruire. i. Joh. ij. Si q̃s diligit mũdũ nõ est charitas patris in eo. Tercio requirit odor sacrificij. id ẽ affectio pia q̃ ascẽdit in orõe. Et hoc est de ratõe orõis. vt dicit Damasce. Orõ ẽ pi⁹ affectus mentis in deũ eleuatus. Illo sacrificio deus placat in corde nr̃o. Propter quod dicit psal. xlix. Immola deo sacrificiũ laudis Et iterum Sacrificio laudis honorificabit me. Illic itur quo ostendã illi salutare meũ. Hoc g̃ templũ sic dispositũ debet ornari variis coloribꝫ et picturis. s. albo castitatis. rubeo volũtarie passiõis p xpo. vel saltẽ patiẽtie in aduersitatibꝫ. virido fortis spei. croceo spualis iocũditatis. flaueo celestis desiderij. t demũ nigro pfunde hũilitatis. Nec est virtus illa que omnes alias ẽ virtutes exornat ad modũ nigri coloris q̃ alios colores excipit. distinguit t ornat. sic dicit Greg. Qui cetras ẽ virtutes sine hũilitate ꝯgregat q̃si q̃ i ventũ pulueres portat Et iterum idem. Perit omne quod agit nisi i hũilitate custodiat. In istõ g̃ templũ sic dispositũ t ornatũ delectat intro duci ihs xps. iuxta illõ puerbio. viij. Delicie mee esse cũ filijs hoim. Ibi debemus offerre do par turturũ. aut duos pullos colũbar. i. duplicẽ dilectõem dei et pximi. vl̃ sollicitudinem cõtemplatiõis t publicã opatõnem vite actiue. Et debem⁹ eũ portare i vlnis amplexãdo brachijs veri amoris cũ symeõe. Et sic portãdo debem⁹ eũ bñdicere gras ei referẽdo p oibꝫ bñficijs suis. t demũ i pgustatõne dulcedis q̃st tedio psentis vite affecti dicere cũ symeone. Nũc dimittis tẽ. Quartũ est templũ eternale. de quo ps. lxiij. Sanctum est templũ tuũ mirabile in eq̃tate Hoc templũ vt dicit Apoca. xxi. sole nõ eget neq; luna vt luceant in eo. sz claritas dei illumiabit illud. In h templo triplex ẽ pictura. s. diuinitatis. hũanitatis. t angelice dignitatis vl̃ claritatis. t pm h est tripler gaudiũ inexplicabile. De quo. i. Cho. ij. Nec oculꝰ vidit nec auris audiuit. nec in cor hois ascẽdit q̃ ꝓparauit deus diligentibꝫ se. Ad h inexplicabile gaudiũ merenk̃ puenire hi q̃ reuerenter et digne xpm honorauerũt i tẽplo ẽginali t materiali. t deniq; ei⁹ tẽplũ spuale ꝓparauerũt in q̃ habitauit p gras Et sic digni erũt ipo eterna lic pfrui i glia. Ad quã nos pducat ihs tc.

Sermo lviij. Ad idem

Lamẽ ad reuelatõem gẽtiũ. Lu. ij. Introductio dicit phs. iiij. ethi. q nobiles. diuites. potentes t ẽ tuosi dignificank honore Sc Spualiter. sic marie festũ dignificat vltra festiuitates alioꝝ sctõꝝ. Pio sicut dignificank nobiles. t sic maria nobilis. q̃ mater dei est. Ambro. in li. de ẽgitate. Quid nobilius matre dei. q. d. nihil. Ideo Aug. Et si omniũ nostꝝ mẽbra ẽterẽt i liguas null⁹ eaz plene laudare sufficeret. De quo Gre. admirans inq̃t. Sctã t imaculata ẽgitas q̃bo te laudibꝫ referã nescio. quia quẽ celi cape non poterãt tuo gremio ꝯtulisti. Eccli. xliij. Exaltate eam q̃ntũ potestis. maior est oĩ laude. Sedo sic diuites. s. i gra. t sic ipa. Eccli. xxiij. In me ois gra vie t ẽritatis. Hieroñ. Ceteris sctis p partes. sz marie se tota infudit plenitudo gre. Vñ diuites honorank pauperibꝫ ppter ꝯmũicatiõez. Richar. de sctõ victo. Nihil a throno dei diuini muneris defluit qd̃ p manus marie nõ trãsit. Jo Berñ. sup missus est. O magna. o pia. o mlt̃ amabil' maria. nec nominari potes q̃n accedas. nec cogitari q̃n recrees affectus diligentium te. Nec mirũ. q̃ dicit Berñ. Christ⁹ ꝓplenit ei⁹ ventrẽ t mentẽ. cũ recessit a vẽtre nõ recessit a mẽte. Tercio sicut potẽtes. t sic maria. Eccli. xxiij. In volũtate ptãs mea. Berñ. i sermone de natiuitate dicit. Nemo tã idoneus q̃ abũciet gladiũ dñi sicut parrocinũ marie Ecce potẽtia. quã admirat Anſ. dicens. O dña nihil tibi eqle. nil tibi cõpabile. omne qd̃ est aut supꝝ te est. aut infra te. supꝝ te solus deus. infra te oĩe qd̃ de⁹ nõ ẽ. s. ois creatura angelica t hũana. Ecce potens est. Jo Christ⁹ dicit. Tribularer nimiũ t desperarẽ si nõ marie patrocinijs animarer. Ideo dic Hugo. Dignũ est quã totis viribꝫ i nr̃is necessitatibꝫ iuocem⁹ vt eã sedul' obsequijs honorem⁹. Quarto honore digni sunt ẽtuosi. Et sic ipa merito p oibꝫ alijs honorãda ẽ. Eccli. xxiij. In me ois spes vite t ẽtutis. Hiero. Nullo genere ẽtutũ vacauit cui angel⁹ plenitudinẽ gre ꝓmisit. Ipa abundantissime t pfectissime pdtuit dicere illd̃ Ruth. iij. Scit omnis populus me esse mulierẽ virtut⁹. nec

De purificatõne virginis marie

miruz. qz illã meruit ꝯcipe et parere a q̃ oĩs virt⁹ et gr̃a ꝓcedit. sine q̃ nec aliq̃d ẏ tuosum dici poterit. Qb ꝫ igit et ip̃a lumẽ merito dici poterit. tã enĩ ẏ tuosa ei⁹ vita fuit vt oĩb simul lumẽ et exẽplar ẏ tutis ꝓbuit. Ideo ꝓ themate assumpsi ẏba vbi sup̃. Circa qd̃ tria sunt videnda. Prio q̃d p lumẽ significat Scdo quõ p illd̃ nobis via celestis ꝛmonstrat aut reuelat Tercio qualiter illd̃ lumen hodie honorat. Circa ꝑmũ sciẽdũ ẏgo maria significat p lumen. et ꝫ ꝓcipue ꝓpter quattuor. Prio qz lumen in essentia ꝫ puritatem. ꝛ sic maria habuit altissimã puritatem. Anſ. Ea puritate nitebat qua maiorẽ ſꝫ ꝛo intelligi neq̃t q̃ lõge angelor trãscendit puritatẽ. Mã scribit Job. iij. In angelis reꝑitur ꝓuitas. in ea nihil inuenies macle. Canti. iiij. Tota pulcra es amica mea ꝛ macula nõ est i te. Berñ. In puritate trãscẽdit angelos et celestẽ omnẽ creaturã supgredit. qd̃ nõ solũ auctẽ sed ꝛ ratõe ꝓbari pt. Quãto enĩ aliq̃ creatura ẽ ꝛo vicinior. ꝯmunior ꝛ iũctior. tãto purior. De quo sctus Tho. pte. iij. q. xxvij. ar. vij. dicit. De quãto aliq̃d magis appropinquat ꝑmo ꝑncipio ꝛ tanto magis participat ei⁹ effectũ. vt exemplificat Dionysi⁹ i celesti hierarchia. Angeli q̃ sunt magis ꝓpinq̃ores magis ꝓticipant bonis diuinis q̃z homies. Sic ip̃a sup oẽs creaturas est ꝛo vicinior q̃ est lumen indeficiẽs. iõ purior. Cui⁹ puritatẽ Dionysi⁹ exꝑtus ait. Si lumen fidei nõ haberẽ ꝛ diuinis ĩris eruditus nõ essem mai⁹ lumen nõ crederẽ. Idcirco soli et lune et stellis compatur siue ꝓ ea significat. vt dicit Apoc. xij. Mlier amicta sole et luna sub ꝓdibꝫ eius. in capite coronã habens stellaz duodecim. Super quo dicit Berñ. Si rez ꝑsentiã ꝛo claritate pensamus nihil clari⁹ et puri⁹ sole luna ꝛ stellis poterimus reperire. Scdo qz lumen ostendit vie directibilitatẽ. q̃ als errarẽt i tenebris. Sic maria errates in hui⁹ mũdi tenebris ad celestem patriã directa via dirigit ꝛ pducit. De q̃ Ber̃. Si es in angustijs. i rez dubijs. mariã cogita. mariã inuoca. ip̃am seq̃re non ꝛuias. qz ip̃a habz normã viuẽdi singulorũ sctorũ. actuũ ꝛ autorũ. vt dicit idem sanct⁹ doctor q̃ dicit. Marie nõ defuit fides ꝑfecta. spes. sapia. ꝓphetaz. charitas apl̃oz. ꝯstantia martyz. sobrietas ꝯfessoz. castitas ẏginũ. fecũditas ꝯiugatoz. hũilitas viduaz. Ideo oĩs etas. omnis status. oĩs ꝯditio. omis hõ normã viuẽdi ꝛ ad vitam eternã gueniendi ꝓterit in ea inuẽire. ita vt singulis possit dicere illud Judith. ix. Nõ me videtis facere oẽs facte. Hinc est q̃ Berñ. vocat eã viam p quam itur ad vitã eternã dicẽs. Regia celoz virgo maria ip̃a ẽ via p quã saluator ad nos venit. teneam⁹ g̃ viã vt p illã ad ꝛũ possimus puenire q̃ p illã i nr̃az venit miserĩã. De qua et alibi dicit. Per te accessum habeam⁹ o bñdicta interuẽtrix gr̃e. genitrix salutis nr̃e. vt p te nos suscipiat q̃ te dat⁹ ẽ nobis. In hui⁹ figurã ip̃a ꝺr maris stella. vt canit eccl̃ia. Aue maris stella ꝛc. Ipa ꝑt dicere illd̃ Joh. viij. Qui seq̃tur me nõ ambulat i tenebria sed habebit lumen vite. Tercio qz lumen ostẽdit et habz ascẽsus ꝓprietatẽ. ꝛ sic maria in tota vita sua ascẽdit et ostẽdebat i ẏ tutibꝫ. De quo Piero. Dietã sibi ꝯstituerat vt nullũ momẽtũ sine fructu meriti trãsiret. Rõ. qz nõ erat retardata obstacul̃ eo q̃ nõ esset in ea inclinatio ad malũ nec tediuz ad bonũ. Ideo dicere potuit illd̃ Eccl̃i. iiij. In me oĩs gr̃a vie et ẏtat⁹. i me oĩs ꝑs vite et virtutis. Et maxime ex feruore ꝛuotõnis ip̃a maiori ꝛuotõe p incarnatõe filij et mũdi redemptõe ꝛcabat. Dicũt enĩ doctores. Cũ angel⁹ gabriel ad ẏginẽ gl̃iosaz missus venit. ipsa ꝛuotissimo ꝛsiderio orauit hũc psalmũ. Bñdixisti dñe terrã. Et cũ itelligeret ꝛ incarnatõe rei ꝑfusis lachrimis dominũ ꝛcabat vt ꝛ cetero diuti⁹ tardare nõ dignaret. Et nõ semel sed pluries credit lachrimis ꝛuotõnis i celũ ascẽdisse. ꝛ toti⁹ generis hũani orasse salutẽ. Aug⁹. Nõ dubito tũc mr̃em tãto efficaciores quãto dulciores lachrimas effudisse. q̃bꝫ lachrimis q̃q̃d voluit ĩpetrauit. Figurata ẽ ꝑ hester. vt habetur eiusdẽ Hester. v. q̃ ascẽdit ad soliũ regis assueri ad orãdũ p ꝑplo suo isrl̃ q̃ morti ꝺpetatus fuit ꝑ ꝺso ꝯsilio Aman. Qua visa rex ait. Hester ego sum frater tu⁹ noli timere. et ꝛciauit sibi regale sceptrũ dicẽs Quicq̃d vis dabo tibi. At illa dixit. Peto p ꝑplo meo. ꝛ ĩpetrauit. Spũaliter. p hester ẏgo gl̃iosa. q assueri gl̃iosus ꝛ⁹ pater. p aman diabol⁹. per sceptrũ ꝛei fili⁹. p ꝑplm isrl̃ tot⁹ mũd⁹ significat. Ad ꝑces igit ẏgis ꝑ filiũ suũ tãgz regale sceptrũ ꝛciauit. qñ ip̃m in ip̃a incarnari. nasci. educari ꝓmisit. ꝛ ꝺseqnter ip̃m mundũ redemit. Uñ ẏgo gl̃iosa p⁹ ascẽsiõez x̃pi ad tantã altitudinem ꝛuotõis puenit vt solum diuinis contẽplatõibꝫ vacaret. sicut scribit ꝛ ea btus Ignaci⁹. q̃ vixit tpe virginis. q̃ ipse quodam die post ascensionem christi

hierlm venit. vt ꝺginē tāq̄ singulare solatium fideliū videret. ⁊ inueniēs Joh̄em custodē virgis narrās sibi sui cordis affectuz tale recepit responsuz. Vacat diuis ꝺtēplatoribꝫ in oꝛōe sua. ⁊ h̄ singul' diebꝫ facit vsq̄ ad horā nonā. et nō paret hūanis aspectibꝫ sz diuinis. sustine modicū donec velit se tibi ostēdere. Adueniēte ꝺo hoꝛa nona egressa ꝺgo cubiculū oꝛōis tota diuia dulcedie pfusa fuit. ita ꝙ facies sua fulgebat tanq̄ sol. sic ꝙ nō potuit eā inspicere. Unde tact⁹ dulcoꝛe q̄dā cecidit in terrā clamās. O si hec nō esset vita etna ignoꝛo q̄d aliud esset. Et sic ptz quō i motu suo ad modū lumis habuit ascēsum.

¶ Quarto lumen in se habz ꝺmūicabilitatem. Et sic ꝺgo maria cōicat se oībꝫ. Cāti. ij. Ego flos cāpi. sicut flos cāpi exponit oībus ⁊ nulli claudit. sic ꝺgo sancta omni creature se ꝺmūicat. De quo Bern̄. Maria oībꝫ sinū pietatis aperit. vt ꝛ plenitudie ei⁹ accipiāt vniuersi. captiuus redemptōez. eger curationē. tristis cōsolatōem. pctōꝛ veniā. iust⁹ gtiam. angelus leticiam. tota trinitas gloriam Ipa nō denegat sed inuitat. ſm illud Eccli. xxiij. Trāsite ad me oēs q̄ ꝺcupiscitis me. ⁊ a generatōnibꝫ meis adimplemi. Idcirco dicit Bern̄. Merito oīm oculi in te respiciunt. qz p te et ꝛ te benigna manus omnipotētis q̄cq̄d creauerat p te creauit. p te celū repletū est. infernus euacuatus. exoꝛe tuo pēdet ꝺsolatio miseroꝛ. redemptio captiuoꝛ. liberatio damnādoꝛ. ⁊ vita vniuersoꝛ. Et h̄ q̄ ad ꝑmū principale. ¶ Dixi secūdo ꝺsideranduꝫ est quō per hoc gloꝛiosum lumē nob via celestis demonstrat. et tangitur in h̄. ad reuelatōem gētiū. Pro quo sciendū. licz ſm Ambrosiū tota vita marie virginis sit tanq̄ speculū nostre saluatōis. tamen singulariter verba a benedicto oꝛe eius plata reuelāt ⁊ docent nos viam celestis patrie. ¶ Circa quod sciendū. licz beata virgo pauca verba ptulit. quotiens tñ aliq̄d dixisse legit semp aliq̄d maxim̄ factū ex suis ꝺbis cōsecutū est. in quibꝫ nobis pueniēdi modus ad celū demonstrat. Et hoc tractans Bern̄ dic̄. In omni textu quattuoꝛ euangelioꝛ si bene meminim⁹ mariā nō nisi in quattuoꝛ locis legimus ptulisse sermonē. Primo ad angelum. qui dū pluries ad eā locutus fuisset dixit maria. Ecce ancilla dñi: fiat mihi ſm ꝺbum tuum. Secūdo cum ipa Elizabeth visitaret. ⁊ Elizabeth eaz laudibꝫ extolleret dicens. Benedicta tu in mulieribꝫ et benedictus fructus ventris tui. Et vnde mihi hoc ꝙ mater dñi mei venit ad me. ipa respōdit. Magnificat aia mea dominū. Tercio locuta est ad filiū cū esset duodecim annoꝛ ⁊ p. didisset eum. et inuenisset eū in tēplo dixit. Lu. ij. Fili q̄d fecisti nobis. pater tuus ⁊ ego dolentes querebam⁹ te. Quarto locuta est ad filiū et ad ministros in nuptijs. Joh. ij. Vinū nō habent. Hec quattuoꝛ verba tante virtutis erant et efficacie vt ad quodlibet eoꝛ singulariter platū magnū est miraculuz ꝺsecutū. Ad primū eius verbū vbi dixit ad legatōnem angeli dans cōsensum statim verus dei filius deus et homo in vtero eius se cōcepit. Ad secundū ꝙ salutauit elizabeth infans Joh̄es in vtero matris exultauit. et spūsancto replet⁹ est. Ad terciuz q̄d dixit. fili quid fecisti nobis. statim fili⁹ dei obediuit ei. descendit cū illis in nazareth. ⁊ erat subditus illis. Lu. ij. Ad quartū q̄d dixit. vinum nō habent. obtinuit vt aqua in vinū ꝺuteretur. Ecce verboꝛ ei⁹ vigoꝛositas. ¶ ¶ In his quattuoꝛ ꝺbis virgo gl'iosa nob modū veniēdi ad filiū suū reuelauit. In ꝑmo ꝺbo nos docuit virtutē vere humilitatis. sine qua nemo ad celū puenire potuit nec potest. Un̄ cū angel⁹ Gabriel eā tā reuerēter salutauit. ⁊ eā m̄rem dei futurā pconizauit potuisse dixisse. Ecce m̄r dei. regina celi. dña mūdi. oīm tñ oblita ex fonte pfunde humilitatis dixit. Ecce ancilla dñi. offert se psonā humilē. q̄d est signū ꝺe humilitatis. Reuera in deo et ꝓpter deū omnibꝫ ad seruiēdū pata ē. Ipsa naq̄z est illa q̄ sepe sentētiā iudicis ꝺ pctōꝛes mutauit oꝛādo p ipso. q̄d figuratū est. i. Regū. xxv. Cū nabal offendisset dauid regē ipe dedit sup eum sententiā mortis cū iuramēto Hoc audiēs pudēs Abigail venit et cecidit ad pedes ei⁹ ⁊ mutauit sentētiā. ita dauid dedit nabal grām. Sic spūal'. p nabal q̄libet pctōꝛ. p dauid ꝑs ih̄s intelligit. p abigail ꝺgo gl'iosa sup oēs humillima. In h̄ ꝙ ꝺbo docuit si ad celū volum⁹ puenire debem⁹ nos humiliare. Auguſt. sup Joh. Excelsa patria. humilis est via. Hanc humilitatis ꝺtutem etiā hodie opibꝫ ostendit cū tpus purgatōis obſuauit. In secūdo verbo informat nos in omnibꝫ operibꝫ laudē dei q̄rere. iuxta illd ad Col'. iij. Omne q̄cunq̄ facitis in ꝺbo ⁊ opere in noīe dñi ih̄u xp̄i facite. Et itez. i. Cho. x. Siue manducatis siue bibitis vl' aliō facias ad gloriam dei facite. Et sic Maria. Unde licet Elizabeth cōsitereť eam matrem

De purificatõne virginis marie

dñi. alatricẽ spũsecti. tñ ipa nihil laudis sibi sed totũ deo tribuens dixit. Magnificat aia mea dñm. In cui⁹ recõpensam eã ecõtra de⁹ magnificauit vt pctõribꝫ tntũ accessum ad deũ pstarꝫ. ꝛ hꝫ valde ẽ necessariũ. cũ pctõr toties offendit deũ. ꝛ sic accedere nõ auderet si mr misicordie ducatũ ꝛ accessum sibi non pberꝫ. De hꝫ securo accessu dicit Bern. O pec cator securꝫ habes accessum ad deũ pꝛeꝫ. vbi habes mrem añ filiũ. filiũ añ pꝛem. mr ostẽdit filio pectus et vbera. fili⁹ pri lat⁹ ꝛ vulnera. nec pt ibi fieri repulsio petitõis vbi tot sũt charitatis insignia. Ideo apl⁹ Heb. viij. Accedamus cũ fiducia ad thronũ gre eius. Ipa est thronus in quo q̃uit rex glie nouẽ mensibus. ps. lxxxviij. Thronus ei⁹ sicut sol in cõspectu meo. Apocalipꝭ. iij. De throno exuit fluuius p mediũ ciuitatis. id ẽ. gra dei a ꝟgine gloriosa per mediũ toti⁹ christianitatis. In tercio verbo nobis charitatẽ dei et pximi ad salutẽ necessariã declarat. in hoc q̃ filiũ suum verũ deum ꝛ hominẽ pl⁹ q̃z omes hoies dilexit. Et in signũ huius quãdo ipm pdiderat in triduo cũ maximo dolore quesiuit. Et ista dilectio prouenit ex singulari cognitõne. Aug⁹. Quanto quid pfectius cog̃scitur tanto amplius diligit. Ipa igitur habuit maximã cognitõem naturalis et infusi luminis. Aug⁹. Quid ignorauit in qua plenitudo diuinitatis corporaliter nouẽ mensibus inhabitauit Bern. O q̃z subtiliter ꝛ vtiliter sapuit de deo. ꝛ sic plus dilexit eũ q̃z aliqua creatura. Dilectio aũt pbat cum res dilecta perdit. Hac ergo de causa cũ ipm inuenit dixit. Pater tuus et ego dolẽtes quereba mus te. O ineffabili dolore tũc cor ei⁹ tenebat. in hoc ergo q̃ fuit deus et hõ dilectio dꝰ ꝛ pximi nobis p eum significat. Si ergo volumus venire ad celũ debem⁹ charitatẽ dei ꝛ pximi habere. ꝛ cũ eam pdimus debꝫ nob esse maximus dolor. Unde sctus Tho. pte iij. Sicut deũ debem⁹ sup omnia diligere. sic de eius amissiõe maxime dolere. Hierem. vi. Luctũ vnigeniti fac tibi planctũ amarum. Bto. Nihil dolenti⁹ morte vnigeniti. et sic amissiõe christi. Hoc iterũ figurat in hodiernis factis p par turturꝫ. in q̃ significat contritio q̃ pcedit ex timore: ꝛ amore generatur In quarto ꝟbo excitat nos ad pietatẽ ꝛ misericordiã ibꝫ q̃ nõ petita ad filiũ p defectu vini intercessit. ꝛ mutatõem aque i vinũ impetrauit. ibi incitat nos p defectibꝫ nr̃is ad eã recurrere. nã nulli se negat Ber. Ille sileat misericordiã tuã o virgo q̃ in necessitatibꝫ suis te inuocatã sensit defuisse. quasi diceret. nullus est talis. cum nimia sit pietas eis. ppter q̃ dicit August. Scio me nõ posse pire p pietate marie. Sic nos p modulo nr̃o si volumus saluari debemus esse pñ. ad Tytuz. i. Sobrie ꝛ pie viuamus in hꝫ seculo. i. ad Thimoth. iij. Pietas ad oia vtil ẽ. marie ad pmissionẽ vite eterne. Chriſ. Misicordiaz dei mereri nõ poterit q̃ misicors nõ fuerit. ſo Ambro. sup epl'am ad Tytũ dicit. Omnis summa xpiane discipline ꝯsistit in misicordia et pietate. lxxxvi. di. q̃ clemẽtiã. Qui clementiã nõ habz q̃uis spũalis apparet xpi mãdatũ nõ adimplebit. Ideo apls. i. Thi. iij. Exerce teipm in pietate. ꝛ hꝫ q̃tũ ad secũdũ. ¶ A ¶ Tercio cõsiderãdũ est quõ hoc gl'iosum lumen a nobis honorat. Ubi sciendũ volens eã honorare debet se suis actibus quos hodie fecit cõformare. ꝛ sunt q̃ttuor. Primo se cũ puero quadragesima die iuxta leg̃ pceptũ psentauit. In hꝫ docuit nos si volumus ei placere et ipam digne honorare debemus pceptis dei et eccl'ie obedire. q̃ extra illam obediẽtiã sum⁹ i odio dei. nec pt nob esse salus. et sic nec digne possum⁹ ꝟginẽ gl'iosaz honorare. Bre. Tanto q̃sq̃z citius deũ placitet q̃to magis gladio pcepti se imolet. Ber. in meditatõibꝫ. Quãto q̃s pl⁹ obediẽs fuerit tãto ap̃liorẽ mercedẽ habebit. ꝛ ecõtra. Secũdo ipa hodie obtulit dignissimũ sacrificium. q̃ filiũ suũ. Et sic nos nobili⁹ q̃ habem⁹ ẽ corp⁹ et aia q̃ offerre debem⁹. Ber. Duo minuta habeo. s. corp⁹ ꝛ aiaz q̃ i sacrificium laudis deo offerre debeo. Ad ꝯsequnter etiã tpalia. vt dicere possum⁹ illõ. i. Parat. vl. Tua dñe sunt oia. ꝛ q̃ ẽ manu tua recepim⁹ dedimus tibi. Ad ꝯsequnter sic eã digne possum⁹ honorare. ¶ Tercio ipa i tẽplo existẽs obtulit par turturꝫ aut duos pullos colũbarꝫ. Et sic nos si volum⁹ deo ꝛ ꝟgini gl'iose placere. Offerũt igit illi turturẽ q̃ ẽ auis solitaria q̃ sectant vitã ꝯtẽplatiuã. Illi ẽo colũbã q̃ ẽ auis ꝯgregati volãs q̃ sequũt vitã actiuã. Utraq̃z aũt auis bina bn ponit. ꝛ vtraq̃z p cãtu gemitũ hr̃e phibet. bina ponit. q̃ vita ꝯtẽplatiua debet hr̃e dupliceꝫ oculũ. ꝛ vita actiua dupliceꝫ actũ. Contẽplatiua vita debet habere oculũ vnũ vt cõtemplet celestia ad desiderandũ. et aliũ quo videat terrena ad despiciendũ. De quibus Psal. cvi. Ascendunt vsq̃z ad celos: descendunt vsq̃z ad abyssos. Actiua duplicem actum habet

quo ad scipaz.s.correctiõez.ps. Exercitabar
z scopebã spm meũ.q̃ ad primi edificatõez.
Matt.v. Sic luceat lux vra coram hoibz zc.
Utraqz tn̄ vita.s.activa et cõtẽplativa gemi
tũ habz.qz dic Aug. In valle lachrimaz su
mus in q̃ magis fletũ ẽ q̃ min⁹ flem⁹. Con
tẽplativis duplex dz esse gemitus. Unus a
moris p desiderio patrie.ps.cxviij. Heu mi
hi qz incolat⁹ me⁹ plõgat⁹ ẽ. Alt⁹ deuotiõis
et ꝯsideratiõe dñice passiõis. Sic activis ẽ
duplex. vn⁹ p pctis ppriis. ps.vi. Lauabo
p singulas noctes lectũ meũ lachrimis meis
Alt⁹ ꝯpassiõis. Dicere.ix. Quis dabit oculꝰ
meis fontẽ lachrimaz vt plãgã die ac nocte
interfectos ppli mei. In vtraqz vita ꝯstitu
ti digne eam pñt laudare. Quarto ipa ad
amplexandũ dedit symeõi filiũ suũ. Et ipse
symeon dñm bñdixit. z sic nos deũ dẽm⁹ lau
dare. p oibz bñficijsqz suis gtes referre. Et sic
ex ꝯsequenti meremur deo z virgini gl'iose ac
cepti esse vt veniã peccatorũ mereri valeam⁹
sua intercessiõe. et gram in psenti secło z glo
riã in futuro Amen.

Sermo lviij. Ad idem

Vmẽ ad reue

l latiõem gentiũ zc. Lu.ij

Scidũ lumen ẽ multiplex. Pri
mũ est naturalis intelligẽtie. illo ex se nõ suf
ficit ad verã cognitõnem. qz sepe fallit i suis
iudicijs dices malũ bonũ z bonũ malum. po
nẽs tenebras lucẽ z lucẽ tenebras. Isa.v. La
le lumen habuit nathan pphẽta de q̃ scribit
i.palip.xvij. Un interrogat⁹ a dauid de edifi
catõe templi dixit ex lumie naturali intelligẽ
tie. Dia q̃ habes i corde tuo fac. qz dñs tecũ
est. z tõ fefellit eũ i sua intelligẽtia. ppter qđ
dixit saluator Lu.xi. Uide ne lumẽ qđ in te
est tenebre sint. Hoc tn̄ lumẽ naturale scidtie
cũ ad bonũ ꝯutit multũ adiuuat. Bern̄. Si
qs calet ingenio z viget arte instrumẽta hec
sunt tã viciorũ q̃ ẽ rutum. Uiciorũ his q̃ sua
scidtia abutunt. z ad hoc sapidtes sunt vt se
ipos excusant seu excusare sciãt. De qbz. v.
politicorũ. Benissima ẽ iniusticia q̃ dz arma
tia sunt instrumẽta ẽ rutũ. sic i his patz q̃
volũt ea vti ad dei laudẽ. vt legit de scto Di
onysio. q̃ scidtia naturali claruit. z postea spũ
scto illustrat⁹. eo sbtilio⁹ z pfundio⁹ diuinas
scpturas scpsit et intellexit. ppter qđ legit di
xisse aplm de Aristotele. Si Aristoteles si dei
uenissem qualẽ te deo restituissem. Uoluit in
hoc apls vt si itelligẽs fuisset i naturalibus
absq̃ dubio exinde leui⁹ ad itelligẽtiã veni
ret rez diuinaz. nõ tn̄ lumẽ illo ex se sufficit.
Gedm lumẽ est fral' scidtie. illo etiã non
sufficit nisi lumie spuali adiuncto Un̄. i. Lho
rin. viij. Scidtia inflat. h̄ intelligedũ lumẽ
spuale ei n̄ adiũgit. Silitudinẽ ponit Ber.
dicens. Licz bonos ꝯstat esse eibos. tn̄ tu in
sumẽdo modũ et ordinẽ nõ seruas reddis ti
bi malos et nõ bonos. Et sic de scidtia. Ber.
Deꝰ nõ diligit scidtẽ sed diligit modũ i eo ha
bentẽ. g̃ scia fralis sine spuali sp nocet. Job
xviij. Lux impioz pibit et extinguet. Impij
sunt q̃ nõ ad laudẽ dei sed sui hec duo lumia
ordinãt. Est tn̄ lumen hoc q̃tũ ad salutẽ pfi
ciens z pdesse pt diligendo. put hortamur
Sap̄.iij. Diligite lumẽ sapidtie. Cui⁹ rõ. qz
vt dicit puer.xviij. Acceptus est regi minister i
telligens. Tercium est lumẽ spuale influ
entie. z illud sufficit: afficit et pficit. z tẽ inti
ma deuotio inflãmans affectũ. De q̃ Isa.lx.
Surge illumiare hierm qz venit lumẽ tuũ
Uz autẽ hec deuotio lumẽ dz appellari dici
tur Eccl's.xi. Dulce lumẽ z delectabile oculis
videre solẽ. Sol g̃ iusticie h̄ p gram nõ pote
rit delectabil'z videri nisi p lumẽ deuotõis. iõ
Ber. Cũ purgat⁹ et exercitat⁹ fueris pete ti
bi dare lumẽ deuotõis. qz inter aiaz z deũ nul
lũ cadit mediũ nisi peccatũ. Isa.lix. Iniqtates
vre diuiserũt inter vos z deũ vrm. z absco
derũt facie ei⁹ a vobis. Cũ igit hõ se de pctõ
purgat tũc statim amor dei tanq̃ calor d̃ igne. radius de sole exit ad aiam. ex cui⁹ contac
tu incipit ipa calescere. z viceuersa deũ diligẽ
ter et feruenter diligere. Bre. Amor dei amo
rem aie parit et pficit. sicut sol radiũ pficit z
reuertit. sic de⁹ calorẽ amoris pficit in aiam.
z de aia in deũ redit. Et hec deuotio dz lumẽ
ppter tria q̃ in lumie habent. s. ardorẽ. splen
dorẽ. z decorẽ. De qb⁹ sup̄ in ꝓmõe ꝓmo d̃ pu
rificatõe. notabili vltimo. Circa qđ
sciendum vlterius tria sunt principaliter que
lumẽ custodiũt ne extinguat. hec sil'itudinarie
faciũt vt lumen deuotõis in cordibz nris n̄
extinguat. Primũ est qn̄ a vẽto custodit si
ue absco dit. s. elatõis. Propter qđ ipe salva
tor dicit Mat.vi. Attendite ne iusticiã vram
faciatis coram homibz vt videamini ab eis.
Nesciat sinistra tua qđ faciat dextra. Greg.
Dic dpdari desiderat q̃ thesaurz publice in
via portat. Sedo si n̄ dz extingui dz cãdel'
ardẽtibz associari. i. congregatõi bone z scte
vt aliorũ adiutorio foueatur. Eccliastes.iiij.

De sancta Dorothea

Melius est duos simul esse q̄ vnū. habent enī emolumentū societatis sue. si vn⁹ ceciderit ab alio sblevet. Prou. xxvij. Frater q̄ adiuuat a fratre q̄si ciuitas firma. Sic enī in ciuitate vnus mur⁹ aliū corroborat sic in cō gregatōe bonorū. Idcirco Isido. dicit. Bonam societatē q̄re. si eris soci⁹ p̄ūsatōis eris t soci⁹ virtutis. Tercio q̄n sp ligmen cere admīstrat pabulū. Spūaliter. t sic pabulū opatōis bone. Prouer. xxvij. Cū defecerint ligna extinguet ignis. Et sic vbi defuerit opera bona extinguit ignis charitatis. t perit oē quod agit. Idcirco Leui. vi. Ignis in altari meo sp ardebit quē nutriat sacerdos p' singulos dies subjiciēs ligna. Do. Et nota sicut tria sunt que custodiūt lumē ne extinguat. sic tria sunt q̄ impediūt ne extincti reaccendat. s. remotio. humectatio. t grossi corporis interpositio. Sic q̄uis p̄dicatores habent ignitū eloquiū. tñ aliq̄s accēdere nō possunt. Pro q̄ familiaritate vl' vicinitate auditores eis nō associāt. Prou. xiij. Qui cū sapiētibꝫ gdit erit sapiēs. t amic⁹ stultoꝝ similis illis efficit. Sic dr Deuter. xxiij. Qui approp̄inquāt pedibꝫ eius accipiūt de doctrina eius. Predicatores sunt pedes dei q̄ p vnū sum mundū deū portant. illis optet appropi quare si volum⁹ illuminari. Ps. Declaratio sm̄onū tuoꝝ illumiat t intellectū dat puul'. Scdo aliq̄ delicias secl'arū amore humectā tur. i. Tho. ij. Anīalis hō nō pcipit ea q̄ dei sunt. Rom̄ viij. Qui sm̄ carnē sunt q̄ carnis sunt sapiunt. q̄ vo sm̄ spm̄ sunt q̄ spūs sunt sentiūt. Et ideo sbdit apl's ibidē. Qui i carne sunt. i. qui carnaliter t deliciose viuūt. deo placere nequnt. Et iterꝫ. Si sm̄ carnē vixeritis moriemi. Terciū qđ impedit ne lumen extinctū reaccendat est grossi corpis interpositio. i. terrenorū amor t sollicitudo. Matt. xiij. Sollicitudo seculi hui⁹ et amor diuitiarū suffocāt dei verbū. qđ est et habet se tāq̄ lumen aie. De quo p̄s. cxviij. Lucerna pedibus meis v̄bū tuū t lumē semitis meis. Volens igit hic fulgere in gr̄a debet se custodire ne lumen gr̄e in ipo extinguat. Et si extinctū fuerit debet a se remouere impedimēta vt de nouo accēdat. Et q̄ hic i p̄senti seculo fulget p gr̄am et deuotionē. in futuro fulgebit i gloria p eternā solatōem et gl'ificatōez. Lumē autē gr̄e et gl'ie habet virgo impetrare gl'iosa. Quere de hoc exemplū. Recurramus igit ad merita ip̄ius matris gr̄e et t misericordie

De sancta Dorothea

Sermo lix.

Vigilate et vi

dete. q̄ nescitis die neq̄ horam. Mat. xxv. In summa euāgeliū tria innuunt. Primo bonoꝝ et malorū finalis discretio. ibi. Sile est regnū celorum. Secundo singuloꝝ vniuersalis resurrectio. ibi. tūc surrexerūt omnes ꝯgines ille. Tercio malorū eternalis exclusio. ibi. Amen dico vobis nescio vos. Dixi p̄mo innuit bonorū et maloꝝ discretio. Interim q̄ sum⁹ in hoc seculo nō possumus veraciter et certitudinaliter discerni quales sum⁹. in fine autez cuuslibet apparebit. Et hoc declarat p v̄ba t exempla p̄sentis euāgelij. vbi dicit. Sile e regnū celoꝝ. Greg. id e militās eccl'ia. decem virginibꝫ. i. vniuersitati fidelū: q̄ ꝓpter integritatem fidei virgines vocant. Et sic viri t mulieres virgines dicunt. ij. ad Tho. xi. Desponsi vos vni viro. s. p fidem. virgines castā exhibere x̄po. Aug⁹. Per virginē castā intelligit continētia a vicijs et voluptatibus. ad quā. s. ptinentiā oēs fideles obligāt. q̄ oēs significant p decē. ꝓpter decē mādatoꝝ dei impletōem. Mat. xix. Si vis ad vitā ingredi serua mādata. Et sic dicit Christ. sup Mat. Ideo ponit vniūsitatē fidelū i p̄sona virginū vt oñdat licz ꝯginitas magnū q̄d sit. tñ si opibꝫ bonis nō e fulcita cū adulteris forīs ejicit. ideo necesse est vt habeat bona opera. Greg. Nō sufficit mala nō agere nisi q̄s studeat bonis opib abūdare. Ideo sbdit. Accipiētes lāpades suas. i. bona opa fm̄ Aug. Sicut lāpades vitree sunt trāslucide. et sic opa nr̄a etiā corā alijs lucere debent. Matt. v. Sic luceat lux v̄ra corā hoibꝫ vt videāt opa v̄ra bona. t gl'ificēt p̄rem v̄rm q̄ i celis e. Christ. aūt p lāpades fidē intelligit. Sic et lāpas illuminat domū. sic fides animā. Propter qđ dicit post baptismū. Accipe stolā candidam. lampadem ardentē: t custodi baptismū tuū vt possis christo occurrere. Subdit Exierunt obuiā sponso t sponse. id e x̄po t ecclesie se pparauerūt ad obediendū. Exire est mundo et vicijs renunciare. Sequit. Quinq̄ autem ex eis erant fatue et quinq̄ prudentes. Prouer. xxiij. Qui cogitat mala facere stultus est. q̄ aūt cū charitate et spūalt sapore t prudēti ordine se in deū ferūt prudentes sunt. Ad hoc hortat nos Hiero. dicēs. Oēs sensus nr̄os in deū referam⁹. s. visuz: auditū.

gustū tactū. Aliter dicit Bre. Qui recte credūt et iuste viuūt prudētes sunt. q̄ aūt pfitētur fidē et nō agūt opa ad salutē fatui dicūt De q̄bz sbdit. Quiqz fatue acceptis lāpadibus. i. fidē. nō sumpserūt oleū secū. i. charitatis opa. Quid pdest lāpas sine oleo. z sic fides sine opibz. Bre. Quid pdest si redēptori nr̄o fide iūgimur. moribz āt disiūgimur Jaco. q. Fides sine opibz mortua ē. i. nō fructuosa. Piero. Quid pdest si deū fide inuocas quē opibz negas. Jsi. Bt̄us est q̄ recte credit. z credēdo bn̄ viuit. z bn̄ viuēdo rectā fidē custodit. Alio mō sm Aug⁹. Fatue habent lāpades sine oleo. i. bona opa sine recta intētōe. Bre. xxiij. moza. Qui rectā intētōz in ope nō tenet op⁹ z cultū pdet. Lu. xi. Si ocul⁹ tu⁹. i. intētio tua nequam ē. totū corp⁹ tuū tenebrosum erit. i. totū op⁹ Piero. Op⁹ ꝑmēsurat intētōe. quātū intēdis tātū facis. Unde mgr̄ in. ij. di. xl. Act⁹ simpliciter mali sunt q̄ pūsam intētōez habēt. sm Bre. Lāpades sine oleo. i. opa sine charitate. Unde sicut lāpas sine oleo feret. sic op⁹ sine charitate. i. ad Tho. xiij. Si charitatē nō habuero nihil sum. z tales dicunt fatui. Per oppositū aūt se habēt prudētes. ō q̄bz sbdit. Prudentes vo acceperūt oleū i vasis suis cū lampadibz. Hilari⁹ sup Mat. Uasa sunt hūana corda. oleū ē op⁹ bonū i charitate factum. Sic q̄ recepert i vasis oleū cū lāpadibz. i. fidē cū ope. op⁹ cū intētōe. oia illa cū charitate Hugo. Charitas ē deo ita familiaris vt mā sionē hre nolit vbi charitas nō fuerit. z dicit idē in li. ō laude charitatis. Charitas facili⁹ vincit deū q̄ hoiez. Per oppositū dic Hilari⁹ sup Jos. Frustra ē hoīs opatō nisi assistat dei dilectio Seq̄t. Moza aūt facite sponso id ē deo q̄ pi⁹ est. z nō immedite iudicat z punit. Isa. xxx. Expectat nos de⁹ vt misereatur nr̄i. Dormitauerūt oēs. s. i venali p negligētiā. z dormierūt. s. i mortali p malicia. Eccs. viij. Quia nō cito ꝑ malos pfert sentētia absq̄ vllo timore filij hoīm ꝓpetrāt mala. sbdit. Attn̄ ex eo q̄ petor cēties facit malū. z p pacientiā sustentat. ego ꝑgui q̄ bonū erit timentibz deū. z nō sit bonū impio vt plōgentur dies ei⁹. sz quasi vmbra trāseūt q̄ n̄ verēt facē dei. q̄si vmbra. i. leuiter ipzouise ad mortē z ad iudiciū rapiūt p pestilētias vl̄ p alia media improuisa. qō inuit i textu cū subdit. Media nocte. i. nullo sciēte sm Origē. Bt̄ est cū hoies sunt remissi z negligētes. sic in media nocte est pfunditas soporis z magna frigiditas. z sic hoīes in malicia obstinati Isa. xxx. Dū nō sperat veniet ei ptritio. i. Thes. v. Cū dixerint pax z securitas veniet eis repentinus interit⁹ Apoca. iij. Uenia ad te q̄si fur in nocte. Clamor fact⁹ est. s. i iudicio. i. sonus angelor tubātū. i. Thes. iiij. Canet enī tuba z mortui resurgēt. O q̄ntus clamor. nō erit alia ita alte in celo. nec ita pfunde in inferno. nec corp⁹ ita abscōditū i sepulcro q̄n audiat hūc clamorē. Ille clamor fuit sp in auribus bti Hieronymi q̄ dicit. Quotiēs dicē in dicij cogito toto corpe ptremisco. siue bibo siue ꝑmedo semp videt sonare i auribz meis illa terribil tuba. Surgite mortui vēite ad iudiciū. Etiā clamor capit hic p sentētia finali eterne dānatōis quā ꝑ reprobos faciet. de q̄ Mat. xxv. Discedite a me maledicti i ignē eternum. O terribil clamor. Subdit. Ecce sponsus venit exite obuiā ei. hoc est. exhibēte vos oēs sine vlla ꝑdictōe. ei cū opibz vestrīs obuiādo. Reuera obuiabūt ei portātes singula opa sua quasi añ facie scpta. Et obuiabūt dnter. boni cū magna ꝑsolatōe. mali cū inexplicabili terroze. Bē q̄ sbdit. Tūc surrexerūt oēs ꝓgines ille. s. tā boni q̄z mali diūsi mode sicut hic excitati a somno corpali. aliq̄ a deo. aliq̄ a diabolo. aliq̄ ad peccatū. aliq̄ ad ꝓfectus. aliq̄ ad orōem. aliqui ad fornicatōz. aliqui ad mussaz. aliq̄ ad tabernā. sic etiā sm hoc resurgent i iudicio. Sequit. Et ornauerunt lāpades suas. Grego. i. apō se cogitauerūt opa sua p q̄bus remuneratōez expectabant. Aug. i. parauerī rōnēs. s. recurrēdo ad merita opez. z cogitādo ō iusticia. mali ex timoze. boni ex amoze. ij. ad Thor. v. Omnes stabim⁹ añ tribunal xpi. vnusq̄sq̄z recipiet p pria corpis put gessit siue bonū siue malum Sic dicit. Ornauerūt lāpades suas. vtinā oēs bn̄ ornarent. ¶ Ubi nota. tria requirunt ad ornādū lampadē. Prio claritas vitri. i. puritas ꝑscientie. Bern̄. In illa die melior est pura ꝑscia q̄z marsupia plēa. Secūdo plenitudo olei. i. misericordia z elēosina. psal. Jocūd⁹ hō q̄ miserē. Amb. Sola elēosina ē comes defunctorū. Tercio iflāmatio ignea. id ē. fides cū dilectōe. Leui. vi. Ignis in altari meo semp ardebit. ad Eph. iij. In charitate radicati z fundati vt possitis ꝑphēdere cū oīb⁹ sanctis q̄ sit lōgitudo tc̄. Sz heu bē mihi me fatui puidere curauerūt. iō sbdit. Fatue sapiētibz dixerī. Date nob ō de oleo vr̄o. Aug. Fatue cū se vacuas inuenerūt foris testimoniū q̄siuerī. q. d. Justicia vestra ē sufficiens

De sancta Dorothea

vos glificare ⁊ nos excusare. Ferte g̃ testimo niū ꝛe opib⁹ nr̃is q̃ nos facere vidistis. Aug. Hic ꝛe ꝺsuetudie sp̃ inq̃runt aliq̃ vñ soleāt gaudere. ⁊ sic apud ꝛeū. Ideo aliq̃ in exteri ori iudicio vl̃ testimonio gaudere solebāt. et sic apꝺ ꝛeū q̃rūt et postulāt. vt supꝝ. Quia lā pades nostre extinguunt. Bre. hoc fit. cum opa l'apparētia hoim sunt cādida. apꝺ ꝛeum ẽo tenebrosa. Lu. vi. Nō hominib⁹ altū est abominatio ē apꝺ ꝛeum. vl̃ sm Aug. extiguūt ꝺū opa fatuoꝝ aliene laudi subiciunt et sic carēt merito. De q̃ Mat. vi. Faciūt opa sua vt videāt ab hoib⁹. Amen dico vobis rece perūt mercedē suā. Idcirco dicit Bre. Sepe sordet in cōspectu iudicis qꝺ fulgebat ī con spectu hois. Recte dicit ꝺ opib⁹ fatuoꝝ sic ꝛe visu stellaꝝ. stelle q̃ ꝺ nocte clare lucēt ad/ ueniēte sole et die obscurāt. Sic q̃dē ibi ē. Null⁹ pt aliū iuuare. sz vix sufficit sibi sua iusticia. Eze. xviij. Justicia iusti erit sup eū. ⁊ impietas impij sup eū erit. Ideo rñdebūt vt in textu seq̃tur. Rñderūt prudētes dicen tes. Ne forte nō sufficiat nobis et vob. Hie ro. Nō dicūt ex auaricia vl̃ inuidia vl̃ timo re vl̃ cupiditate. sed significāt q̃ q̃libz habe/ bit satis p se rñdere. nec meritū alicui⁹ pote rit ei q̃ indignus ē pdesse. ꝛe q̃. xij. q. ij. In p̃ senti sec'lo scim⁹ siue ozōib⁹ siue ꝺsiliis iuicē posse nos adiuuari. cū aūt añ tribunal chri sti venerim⁹. nec iob. nec daniel. nec noe ro/ gare posse p q̃q̃. sz optet vnūquēq; portare on⁹ suū. vt affirmat ap'lus ad Gal'. vi. dicēs Unusq̃sq; on⁹ suū portabit. ideo dicūt. Ite porti⁹ ad vēdētes ⁊ emite vob. q. ꝺ. sm Am brō. Uidete quō vos aduuare pñt q̃ adu/ latōis oleū vobis vēdere ꝺsueuerūt. Greg. Uēditores olei sunt adulatores. p̃s. xl. Ole um pctōris nō ip̃inguet caput meū. Hiero. Adulator apꝺ pḣos diffinit blāꝺ⁹ inimic⁹ Sidone⁹ ī epl'ari. Magis timeo adulatorē hoiem q̃z p̃ncipē infernalē. Uel etiā q̃si dice rēt. Ite ad paupes vl̃ ad vctores ecc'lie per q̃z ozōem aut informatōez susciꝑiatis oleū. Dū aūt irēt emere. i. p̃ueniēti morte. ecce sp̃ōus venit. s. cū sblimitate maxima q̃ hic vēit ī hūanitate. ⁊ q̃ pate erāt. s. i fide ⁊ bonis opi bus. recta intentōe ⁊ charitate itraucrt cuz eo ad nuptias. Seneca. Veniētē morte ne/ mo hilaris accipit q̃ se ad illā nō p̃pauit. Jō ois nr̃a vita ꝛebet esse p̃patio ad morte. Rō Aug. q̃z nihil aliud est nisi cursus ad morte. Et clausa est ianua. Greg. O quāte exultati onis sponsus venit. o q̃nte dulcedinis, intra uerūt cū eo ad nuptias. o quāte amaritudis clausa est ianua. vt ꝑleret illud Amos. v. Lūctus q̃ fozis sunt dicet ve ve ve. Reuera p̃/ mo ve. q̃ ianua mis̃icordie eis claudet ad in dulgendū. qꝺ hic nō est indultū. ibi nūq̃z in/ dulget. ꝓpter qꝺ dicit. Esto ꝺsentiēs ꝓpter aduersariū ꝺū ē in via tecū. ne forte tradat te tozozibꝰ ⁊ mācipabūt te carcere. ⁊ nō exi es inde donec reddas nouissimū q̃drantez. p̃s. lviij. Nō enī misereris oīb⁹ q̃ opant iui q̃tatē. Scꝺo ve. q̃z ianua g̃ie eis claudet ad merēdū q̃ solū hic habet. vt ptz. ij. Cho. vi. Ecce nūc tps acceptabile. ecce nūc dies salu tis. ibi nō. Apoca. Post ḣ tps nō erit tps. s. merendi. Tercio ve. q̃z claudet eis ianua glo rie ad intrādū q̃ mō apt̃ oīb⁹ ꝺe pnitētib⁹. Mat. iij. ⁊. iiij. c. Agite pniaz ⁊ appꝛopinq̃ bit vobis regnū celoꝝ. Pr⁹ egit ꝺ retributo ne bonoꝝ. nūc ꝺo agit ꝺ retributōe malorū ꝺcēs. Nouissime ꝺo venerūt et reliq̃ ꝺgiet. sz tarde vt ꝺiues Lu. xvi. dicētes. Dñe do mine aperi nob. Chrs. Nihil pdest ex neces sitate repetitā ꝺfessio q̃ nō ē facta ex volunta te. Eccl'i. v. Ne tardes ꝺūti ad dñm. nec dif feras ꝛe die ī diē. subito enī vēiet ira illi⁹. ⁊ in tpe vindicte dispdet te. Et iteꝝ Eccl'i. xvij. Cōfiteberis viu⁹ ⁊ san⁹. a mortuo quasi ni hil perit ꝺfessio. Sūt multi in finē pnitētiā ptrahētes. dicētes illꝺ Aug. Juuenis sum. faciā illꝺ qꝺ me ꝛelectat. ⁊ postea penitētiaz agā. ac si diceret. Percutiā me gladio. postea vadā ad medicū. Neu nescis vni⁹ hore pun cto vuln⁹ accipit qꝺ vix lōgo tpe ad sanitatē reducit. hec Aug. Audi g̃ qꝺ dicat dñs hi bus. Amen dico vobis. nescio vos. s. noticia ꝑbatōnis fore dignos gl'ie. O terribile ẋbū. amara ꝺsolatio. Concludit. Uigilate itaq̃z. ḣ dicit nō illis sed alīs negligentib⁹ hodie viuētib⁹ p modū diligētis auisatōis. vt sitis solliciti ꝺ aīaz vr̃az salute. q̃z nescit diē neq̃z horā. s. vocatiōis vr̃e p morte ad iu diciū. Et hoc euāgelio charissimi mei finali ter elicit quō p̃sens eccl'ia pmixta ẽ bonis et malis. qui omnes et singuli quales fuerūt in fine aut post mortē discernēt. ⁊ vnusq̃sq; sm merita vel ꝛemerita a ꝛeo habebit retributō nē. bonī ꝺ solatōz eterne gl'ie. sed mali⁹ ab hac gl'ia eternaliter secludent ꝓpter inaduertēn am ⁊ negligentiā eoꝝ. Hortamur ⁊ nos vt singuli simus circūspecti et solliciti vigilātes ī bonis op̃ib⁹. vt hic possim⁹ ꝓmereri gr̃az ⁊ in futuro gloriam.

Sermo lx. Ad idem

Sermo Lx

Quinq; fatue acceptis lampadibꝫ suis non sumpserũt oleũ secũ. prudentes vero acceperũt oleũ in vasis suis cũ lampadibus. Mat. xxv. ¶ Introductio. Zizania ꝑm Isid. nascit inter triticũ. et qdãmodo filius ē herba tritico. sic q; ab eo vix poterit discerni. z cũ creuerit sepat et eradicat. Spũaliter. p zizaniã intelligunt mali. q; crescũt inter bonos. q; pauci sunt respectu maloꝝ. Eccl'es i. Stultoꝝ infinit⁹ ē numer⁹. Sz q; tales a bonis nõ bñ ꝓnt cognosci. ĩo crescere cũ illꝭ ꝑmittunt. quẽadmodũ dixit xp̃s Matt. xiij. Simite vtraq; crescere vsq; ad messem. Sup q; dic̃ Aug. i ome. Mlti ũqt mali sunt tolerãdi q; pcã manifesta ñ sunt. ne forte eradicãdo zizaniã eradicet et triticũ. Sz q; nũc mali cũ bonis crescere ꝑmittunt. hẽ ꝓpter bonoꝝ exercitiũ. vt dic̃ Bze. i moza. Dei vitã maloꝝ tolerat. q; eos ad pbatiõz iustorũ fuat. vt dicit Bze. sup Eze. Quia abel fieri nõ valet quẽ malicia cayn nõ exercet. Nã cũ diabol⁹ aduersari⁹ nr̃ tẽptare nos nititur tũc ipis mal' quasi armis ꝫ nos vtit. z ꝑ ipsos in nos seuiẽs cruciat. sz nescies purgat. In extrẽo ẽo iudicio tũc dñs areã mũdabit. zizaniã a tritico sepabit. triticũ i horreũ. zizaniã igni inextinguibili trader. Tũc ex fructibus cognoscẽt q; fatui vl' prudẽtes fuerint. de q; thema. vbi sup. ¶ In summa ẽbꝫ duo breuissime tangũt. Prio maloꝝ fatuitas et negligẽtia. ibi. q; fatue. Scõo bonoꝝ sagacitas et diligẽtia. ibi. prudentes. De ꝓmo dicit. q; fatue. ¶ Ubi sciẽdũ. triplex est fatuitas sic̃ et prudẽtia. s. cordis. oris. et opis. Prima ē fatuitas cordis. z illa pbat ex multis. Prio i hꝫ cũ q; ẽbũ dei vilipẽdit. pũ. i. Sapiam atq; doctrinã stulti despiciũt. Et iterꝫ Prou̇. xviij. Nõ recipit stult⁹ ẽbũ prudentie. i. ẽbũ dei. Sed implet i eo illꝺ Ecci. xxi. Tãq; dom⁹ extermiata sic fatuo sapiẽtia. Nã fatu⁹ nõ curat lapidẽ pciosũ sz respuit q; vim ignorat. Et sic fatui spũales se habẽt ad ẽbũ dei. nõ attẽdẽtes illꝺ Eccli. i. Uerbũ dei fons sapie in excelsis. Sz heu nõ aduertũt illꝺ Ecci. xxi. Lor fatui q̃si vas ꝟfractũ omnẽ sapiaz nõ tenebit. Nã sic̃ cribꝫ furfura retinet nõ farinã. z sic tales inutilia z vana. q; Sap. xiij. Uani sunt oẽs hoies in quibꝫ nõ est scia dei. Deu nõ solũ vani sz miseri August. de btã vita. Nõ est maioꝝ z miserabilior egestas q̃ egere sapia. Prouer. x. Qui indocti sunt i cordis egestate morãt. Sic ergo q; eget sapiẽtia stult⁹ ē. Econtra prudẽtia cõstituit i susceptõe ẽbi dei. de q; Prou̇. xv. Lor sapiẽtis q̃rit doctrinã. Et iterꝫ Prouerb. xviij. Lor prudẽtis suscipit sciam. z Eccli. xxi. Ornamentũ aureũ viro prudẽti doctria. Et hꝫ necessariũ ē ad salutẽ. De q; Bze. sup Ezech. Oẽs q; vitã vite scire volũt ẽba vitatis diligẽter audire debẽt. Scõo pbat stulticia cordis in hꝫ si q; correctiõem nõ susciꝑit. Unꝺ prouer. xv. Stult⁹ irridet disciplinã. nõ solũ irridet sed et corrigentẽ odit. Prouer. ix. Lorripe stultũ z odit te. Idẽ. xv. Nõ amat pestilẽs eũ q; se corripit. Iõo puer. xij. Qui odit disciplinã insipiẽs ē. Q̃t sunt tales. de quibus Eccli. xxij. Qui docet fatuũ q̃si q; agglutinat testã. Prudens ẽo correctõnez benigne suscipit. Prouer. ix. Argue prudẽtẽ z amabit te. Eccli. x. Uir prudens z disciplinat⁹ nõ murmurabit correct⁹. Etiã tales correctões prosunt circa prudentẽ. vt dr̃ Prou̇. xvij. Plus ꝓficit vna correctio apd̃ prudentẽ q̃ centum plage apd̃ stultũ. Iõ dic̃ Chrys. Nõ ē ꝓtem nẽda correctio. q; est via hois ad deũ. ꝓpter qd̃ dicit puer. xv. Qui despicit disciplinã de spicit aiam suã. Sap. iij. Sapiẽtiã autẽ et disciplinã q; abiicit infelix ē. z vacua est spes illoꝝ. Talibꝫ cueniet q̃rela cũ illa eis nõ ꝓderit nec pdesse poterit. De quo Prouer. v. Cur detestat⁹ sum disciplinã. z increpatõibꝫ nõ acq̃euit cor meũ. Tũc vt dicit Bze. Oculos pena aperiet q̃s hic culpa clausit. Tercio stulticia cordis ꝟsistit in hꝫ. cũ q̃s alienã ꝟsentiã pl⁹q̃ suam iq̃rit. De quo Eccli. xxi. Pes fatui facil' i domũ ꝓximi itrat. Bze. in iij. moza. Tãto intẽsi⁹ q̃s stult⁹ ē de quanto sua ꝓfundi⁹ ignorat. Q̃t sunt tales aliorꝝ vitã respicientes. Contra q̃s dicit apl's Roma. xiij. Tu q̃s es q; iudicas alienũ seruũ. si stat dño suo stat. si cadit dño suo cadit. ad Roma. xiij. In q; alterꝝ iudicas teipm̃ ꝺdẽnas. Merito tales stulti dicẽdi sunt. De q; Tull⁹ de stulticia. Stultoꝝ est ꝓpriũ aliena vicia cernere. suoꝝ obliuisci. Et qd̃ pl⁹ est speciale signum est malicie. vt dicit Bze. in moza. Reprobi sunt q; vnum bonũ incaute respiciunt. z mlta gnia mala in q̃bꝫ sunt nõ conspiciũt. Etiã q; alios inspiciũt seipos nunq; agnoscunt. Econtra faciũt sapientes. Seneca. Sũma philosophia ē suũ pi⁹ noticia. Ber. super ps. Dixit insipiẽs. dicit. Sapia cordis est plenitudo peccatoꝝ. si peccata tua respicis. z ea

cordialiter rẽsleas. Hugo. Multe scie homi nũ, nulla melioꝛ q̃ vbi hõ cognoscit seipm. Talem cognitõem laudat Beꝛ. in meditati oníbꝫ suis dicẽs. Multo melioꝛ et laudabi lioꝛ z nobilioꝛ es si te cognoscis q̃ si te negle cto ꝺgnoscereꝭ cursum planetaꝝ. Secũda fatuitas ẽ ozis. z hec sil'z i tribꝫ pbat ꝑn cipal'z. Primo cũ q̃s se rẽ bonis iactat. Eccl'i. xx. Lasciuus z imꝓudens nõ ꝓuabit tpus. Fatuũ est merces suas multũ pegrinantibus mõstrare. Eccl'i. vij. Non te iustifices apud rẽum. Job. xv. Celi non sunt mũdi in ꝺspectu ei⁹. quanto magis inutile hõ q̃ bibit qua si aquã iniq̃tatẽ. Stultũ ẽ igit seipm iactita re. qz Eccl'es. xx. Nescit hõ an odio vl' amoꝛe dignus sit. sz oia in futuꝝ reseruãt incerta. i. Thoꝛ. x. Qui se existimat stare videat ne ca/ dat. Ecõtra ꝓudentia ozis cũ q̃s rẽ se hũili ter loq̃tur. Prouer. xviij. Sapiẽs i oíbꝫ me tuit. sic Job. ix. Uerebar oia opa mea sciens q̃ nõ parceres rẽlinq̃nti. Sic apl's. i. Thoꝛ. vij. Nihil mihi ꝺsci⁹ sum. sz i hõ nõ iustificat⁹ sum. Sic vocuit ipe saluatoꝛ discipulos su/ os dicẽs Luc. xvij. Cũ feceritis oia q̃ ꝑcepta sunt vobis dicite inutiles serui sum⁹. Secõ o i hõ q̃ rẽfect⁹ suos facil'z rẽmõstrat. puer. xij. Fatu⁹ statim indicat irã suaz. Eccl'i. xxi. In ore fatuoꝛ cor eoꝝ. Prouer. xxix. Totũ spm suũ ꝓfert stult⁹. sapiẽs aũt differt z reseruat i posteꝝ. Sic g̃ ecõtra sapiẽs nõ faciliter ver bã erꝑmit. Eccl'i. xxi. In corde sapiẽtũ os eo rũ. Et paulo añ. s. Eccl'i. xx. Nõ sapiẽs tacebit vsq̃ ad tps. Idcirco dicit Eccl'i. v. Nonoꝛ et gl'ia i fm̃õe sensati. lingua imꝓudentis sub uersio est illi⁹. Tercio ꝺsideraꝛ i hõ qz alios rẽ/ tractozie infamãt. Eccl'i. xix. Sagitta infixa i semoꝛe canis. sic ꝙbũ i oze stulti. Itẽ habẽt se ad modũ suũ. nã sicut sus citi⁹ currit ad lu tũ q̃ ad auꝛ. z sic mali poti⁹ respiciũt ꝓuum q̃ bonũ Eccl'i. xxi. Labia imꝓudentis stulta narrabũt Reuera stulta. qz nõ talibꝫ rẽtracto ribꝫ dicit ad Roma. i. Detractozes rẽo odibi les. Alexander papa et habẽt. vi. q. i. summa. Sũma iniq̃tas est rẽtrahere. ꝺpi enĩ rẽtracto res rẽteriozes sunt q̃ fures. vt patet ibidem Sic g̃ ecõtra q̃ pudẽs ẽ oze alios nõ diffa/ mat. Eccl'i. xviij. Nõ sapiens attẽdit ab in/ ertia. Eccl'i. xx. Sapiens in ꝙbis seipz ama bilẽ facit. Nec tm̃ ab his verbis sed a q̃busꝫ cunq̃ aliꝭ nocuis se pudẽs custodit. quia vt dicit ps. cxxxix. Uir linguosus nõ dirige tur in terra. z Eccl'i. xx. Qui multis vtit ver bis ledit aiam suã. Et ecõtra Prouer. xiij. et xxi. Qui custodit os suũ z linguã suã custo/ dit ab angustijs aiaz suã. qz vt dic saluatoꝛ Mat. xij. De oĩ ꝙbo ocioso q̃ locuti fue/ rint hoies reddẽt rõem in die iudicij. Tercia fatuitas est in opibꝫ. z pbat in tribꝫ. Prio qz tales spũalibꝫ bonis se nõ ornant. Et sic dicit ꝺ fatuis ꝙginibꝫ. nõ sumpserunt oleũ secũ. s. charitatis. Prouer. xxi. Thesau/ rus rẽsiderabil' oleũ in habitaculo iusti. oleũ scz charitatis. qz dicit apl's i. Thoꝛ. xiij. Si habuero omnẽ fidem ita vt mõtes trãsferã. charitatẽ aũt nõ habuero nihil sum. Et si di stribuero omnẽ substantiã in cibos pauperũ. etiã si tradidero coꝛpus meũ igni vt ardeaz. charitatem aũt nõ habuero nihil sum. z ni/ hil mihi ꝓdest. Aug. Charitas ad oĩa valz sine qua nihil valent oĩa. Bre. Quicq̃d pci/ pit in charitate solidat. Nõ habz viriditatẽ ram⁹ boni opis si nõ ꝑmanet i radice chari tatis. Aug. Sola charitas ẽ q̃ distinguit in ter filios regni et filios ꝑditõis. Secõ ꝓba tur fatuitas opis i hõ cũ recta intẽtõe carent. Aug⁹. ꝺ ꝙbis dñi. Qui nõ ꝓpterea gaudet qz intrinsec⁹ rẽo placet oleuz secũ nõ habet. Bre. Qui rectã intentõem in ope nõ tenet totũ op⁹ amittit. Mgr in. q. dist. xl. Actus simpliciter mali sunt q̃ puersam intẽtõez ha bẽt. Deo poti⁹ ẽ inspectoꝛ coꝛdis q̃ opis. Et op⁹ q̃libz ita remunerat ꝑm q̃ ex coꝛde ꝓce dit. Debz g̃ ois intẽtio nra in oĩbꝫ opibꝫ no stris esse honoꝛ et gl'ia rei. i. Thoꝛin. x. Siue mãducatis siue bibitis vl' aliq̃d aliꝺ faciatis ad gl'iam rei facite. Tercio fatuitas ꝺsidera tur in hõ. qz tarde se ad rẽũ ꝺũtũt. z de meritis bonoꝝ opẽ sibi nõ ꝓuident. z negligẽtes sũt in factis suis. hõ tangit in textu cũ dic. Mo rã faciẽte sponso. i. rẽo ꝑ patiẽtẽ expectatoꝛez. dormitauerũt oẽs. s. in venali. z dormierunt scz i mortali. ꝓpendẽtes rei iusticiã. Nesci entes illud Eccl'i. v. Misericordia et ira ab il lo cito appꝛoꝛimat. z i peccatoꝛes respicit ira illius. z ꝺdit. Ne tardes ꝺuerti ad dominũ. z ne differas rẽ die in diẽ. subito enĩ veniet ira ei⁹. z i tpe vindicte disꝑdet te. hoc est q̃ nullũ habes ad hõ respectũ. Est igit summa fa tuitas q̃ hõ seipm negligit. z tps sic inutili/ ter ꝺsumit z amittit qꝺ nunq̃ recuꝑare pote rit. Qui aũtẽ vera ꝓuidentia vtit ille ꝓuidet sibi i tpe oportuno rẽ necessitate sua. Sic ta les hoies accidiosos z negligẽtes hoꝛtat sa/ lomon Prouer. vi. O piger surge et vade ad foꝛmicam. discesapientiã. que cũ nõ habeat ducẽ neq̃ ꝓceptoꝛẽ nec ꝓncipem laboꝛat in

Sermo LXI

estate sibi cibū ꝛ congregat in messe q̄ habz in hyeme. Et sic q̄libet hō dz facere tpe gr̄e qđ homi valde breue est ꝛ incertū. ꝓpter qđ merito magis sollicit⁹ eē deberet. ꝛ maiori diligētia sei bonus exercere. vt docemur Eccl'es. ix. Qđcūq; p̄t manus tua opari instāter fac. qz nec op⁹ nec rō ē apd̄ iferos q̄ tu ꝓperas. ad Gal'. vi. Que hō seminauerit hec ꝛ meter ꝓ ꝓparem⁹ igit nos in tpe ne claudet nob ianua celestis regni sic fatuis his accidit q̄nibz. Videam⁹ ne sim⁹ serui inutiles. ne locū i nobis habebit illd̄ Mat. xxv. Inutilē seruū pjcite in tenebras exteriores. Sim⁹ igit sapientes et ꝓuidentes bona in tpe oportuno.

De sancta Dorothea vl' Appollonia Sermo lxi.

Domine domi

ne aperi nob. Mat. xxv. Nota regnū celoz aperit multiplicib⁹ ꝓsonis. eo q̄ diuinōes gr̄az sunt. i. ad Thor. xij. Ipa enī sct̄a eccl'ia dz se vt regio dissilitudinis. vt dicit Aug. in qua vn⁹ sic. alter sic ibat. Dicit enī Dros⁹ sup isto ps. Dñe q̄s habitabit in tabernaculo tuo. Nota tandū q̄ sunt decē genera hoīm i p̄nti quib⁹ aperit tabnaculū dñi i futuro. Nā sic filij isr̄l multas habuerūt habitatōes donec ingressi sunt in terrā desiderabilē. i terrā ꝓmissiōis. sct̄ā. In hierl'm vbi ē tēplū dei. sic ppl's dei in eccl'ia. Primi sunt imaculati ꝛ innocentes. Ps. xiij. q̄rit dicens. Dñe q̄s habitabit i tabernaculo tuo. Rndet in ꝑsona dñi. Innocēs manib⁹ et mūdo corde. vl' q̄ ingredit sine macula. ps. cxviij. Beati immaculati i via. Imbro. Si vis esse beatus sis immaculat⁹. i. innocens. nec alteri nec tibi nocens. ps. xxxvi. Novit dñs dies imaculatoz. Glo. novit q̄lē claritatē eterne lucis eis largiturus est q̄ cuz xp̄o regnaturi sunt. ps. xxxvi. Hereditas eorum in eternū erit Apoca. xiij. Virgines sūt ꝛ sequunt agnū quocūq; ierit. Intelligit eos q̄ ut innocētia baptismali ꝛ in carnis purita te pmāserūt. Etiā p̄ imaculatos p̄nt intelligi ꝑ penitētes qui loti sunt aqua lachrimarū et diuine gr̄e. De q̄bz Eze. xxxvi. Effundam sup vos aquā mundā. et mundabimi ab omnib⁹ inq̄namētis vr̄is. ꝛ ponā spiritū meum in medio vr̄i. ꝛ eritis mihi popul⁹ et ego vobis de⁹ vsq; i sempiternū. ps. xcix. Introite portas eius i confessiōe. s. sacramētali. i. Joh. i. Si confiteamur pcā nr̄a fidel' ē ꝛ iust⁹ de⁹ vt remittat ꝛ mūdet nos ab oī iniq̄tate Mat. v. Beati mūdo corde q̄m ipi deū videbūt. Sedi sunt amici. ad q̄s etiaz pueniet hereditas celestis glie. q̄bz etiā porta salutis aperiri merek. Et hi sunt obedientes deo ꝛ ecclesie. Joh. xv. Vos amici mei estis si feceritis q̄ ego ꝓcipio vobis. h̄ est. seruaueritis mādata mea. De q̄bz Matth. xix. et Mar. x. Si vis ad vitā ingredi serua mandata. s. dei ꝛ eccl'ie. Ipa enī mandata eccl'ie sb decalogo etiā itelligunt. Nam ipe saluator vbi supza sic m̄q̄t Qui nō audierit eccl'iam sit tibi sicut ethnicus et publicanus. Sicut nulli infideli sic ꝛ nulli publicano. hoc ē publico peccatori iq̄tum tali ianua celestis regni aperit. sic nec tali infideli ꝛ inobedienti. s. eccl'ie mandatis. Inno. papa. ꝛ h̄r in cano. di. xi. c. q̄s nesciat. vbi dicit. Quis nesciat q̄ ab omnib⁹ dz obseruari qđ romana seruat eccl'ia. Et iterum Calixtus papa ibidem c. nō decet. Nō decet a capite membra discedere. Dz iuxta scp̄ture testimonia membra caput sequi. Nulli ꝛo dubiū est q̄ m̄r eccl'ia aplica m̄r ē oim eccl'iaz. a cui⁹ nos regul' nullaten⁹ debem⁹ vel cōuenit deuiare. Et sicut fili⁹ dei venit facere volūtatē p̄ris. sic nos implere debem⁹ voluntatem matris nr̄e q̄ est eccl'ia. Sic etiā dicit Stephanus papa q̄ntus. et habet di. ix. enī uero. vbi dicit. q̄ in speculū et exēplar sancta romana eccl'esia cui nobis ꝓpus p̄esse voluit posita est omnib⁹. q̄cq̄d statuit. q̄cq̄d ordinauit ꝓpetue irrefragabiliter obꝛuādū ē. Et dicit Bern̄. in meditatōib⁹. Quāto q̄s pl⁹ ꝓpter deū obedient. tāto ampliorē mercedē obtinebit. Tercio celestis regni ianua aperit iustis. q̄ declināt a malo et faciūt bonū. Et h̄ est qđ tāgit David in ps. xiij. Dñe q̄s habitabit in tabernaculo tuo. dicit. q̄ opat iusticiā. Aug. de vita xp̄iana. Ad verā iusticiā n̄ sufficit cessare a malo. sed etiā facere bona oportz Athanasi⁹. Qui bona egerūt ibūt i vitā eternam. Un̄ Eccl'. xxx. Gal⁹ aie i sctitate iusticie. ps. xxxiij. Oculi dñi sup iustos. ꝛ aures ei⁹ in p̄ces eorū. Sap. iij. Justoz aie in manu dei sunt. et Sap. iij. Just⁹ si morte p̄occupatus fuerit i refrigerio erit. ꝛ itez Sap. v. Justi aūt imꝑpetuuz viuent. ꝛ apud dñm ē merces eorū. ps. xxxvi. Justi hereditabunt terrā ꝛ habitabunt in seculū seculi sup eā Quarto aperit bona portantib⁹. hoc est in misericordie operib⁹ se exercitantib⁹. Eccl'i. xvi. Misericordia vnicuiq; ꝓparat locuz ꝑm merita operū suoz. Videtis bene q̄ ostia magna/

De vna virgine

tor aperiunt vna portantibꝫ. Sic ꝙ dicit Exo.xxiij. Nō apparebis i ꝯspectu meo vacuus. Hesa.xlij. Afferte.id ē portate dño terre munera. Prou.xxviij. Dona hois dilatant viā eius. ⁊ añ pncipē spaciū faciūt. sic Jacob dixit d̄ fratre irato Hesa.xxxij. Placabo eum muneribꝫ. Sic dñs placari poterit donis q̄ sibi i psona paupis tribuūt. Nam ipe dixit Mat.xxv. Quicqd vni exmimis meis fecistis mihi fecistis. Matt.v. Bti misericordes q̄m ipi misericordiā ꝯsequnt. Idcirco Thob. iij. dr. Noli aūtere faciē tuā ab vllo paupere ita eni eueniet vt nec aūtat facies dñi a te. ⁊ iterꝫ Thob.xij. Elēosina a morte libat. ⁊ipa est q̄ purgat ⁊ facit inuenire vitā eternā. Sic ecōtra fatuis ꝛgibꝫ oleū misericordie non habentibꝫ dictū ē Mat.xxv. Amē dico vobis nescio vos. ¶ Quito apit ianua celestis regni ꝛitatē loq̄ntibꝫ. sicut dic̄ dauid i pnoiato psal.xliij. Qui loq̄t ꝛitatē cū primo suo. ⁊c. s. h̄ habitabit i tabnacl'o dñi. Et dic̄ hic q̄ loq̄t. Amb. Ueritas a quocunqꝫ dicitur spa spūsctō est. i. a xo. Joh. xiiij. Ego sum via ꝛitas et vita. Unde ⁊ ipo diabolo dicit saluator Joh. viij. Mēdax est et pr̄ eius mendacij. Et sic q̄ mendacia loquunt filij diaboli sunt. ⁊ eius hereditatē obtinebūt. p̄s. v. Perdes omnes q̄ loquūt mēdaciū. Sic econtra veraces ex xo sunt. ⁊ hereditatē regni celestī obtinebūt. Idcirco Leui.xix. dicit. Nō mētiemi nec ꝛcipiet vnusq̄sqꝫ primū suū. Eph̄. iiij. Deponētes oīe mendaciū loq̄mi ꝛitatē vnusq̄sqꝫ cū primo suo. Jaco. v. Sit sermo vester est est. nō nō. P̄s. xi. Dispdet dominus vniuersa labia dolosa. ⁊ liguā maliloquā. Idcirco Ecci. xxviij. Uerbis tuis staterā facito. i. pe. iiij. Si q̄s loq̄t q̄si ꝛmōes ⁊i loq̄t Prouer. xviij. Mors ⁊ vita i manu lingue. Mat. xij. Ex ꝛbis tuis dānaberis. ex ꝛbis tuis iustificaberis. ¶ Sexto pacificis. ⁊ tangit ibi cū dicit. nec fecit primo suo malū. i. q̄ sine dolo cū primis ambulat. ⁊ opprobriuꝫ nō accepit adūsus prios suos. Idcirco apostol' Ro. xij. Quātū i vobis ē cū oibꝫ hoibꝫ pacē hñtes. Mat. v. Bti pacifici q̄m filij di vocabunt. Roma. viij. Si filij et heredes. filij q̄dem ⁊i. coheredes aut̄ xpi. ij. ad Cho. xiij. Habete pacē ⁊ ⁊i pacis ⁊ dilectōis erit vobiscū in gl'ia et gr̄a. ¶ Septimi sunt ꝛitater se hūiliantes. ⁊ ⁊i seipis in nullo p̄sumentes. Aug'. Si vis intrare ad eternitatē tene humilitatē. Prouer. xxix. Hūilem spū suscipiet gl'ia. p̄s. xviij. Tu populū humilē saluuꝫ facies. At dico notāter. q̄ se ꝛaciter humiliat. Dicit eni Eccl'i. xix. Est q̄ se nequiter humiliat. ⁊ interioza eius plena sunt dolo. Qui aūt veraciter se hūiliat hic ianuā celestis regni merek ingredi. Matth. xix. ⁊ Lu. xviij. Sinite puulos venire ad me et nolite eos phibere. taliū eni est regnū celorū. Octaui sūt sapiētes. Prouer. xiij. Acceptus ē regi minister intelligēs. Eccl'i. iiij. Qui diligūt sapiaꝫ diligit illos ⁊c'. ppter q̄d dicit Prouer. iij. Gl'iam sapiētes possidebūt. ⁊ Sap. vi. Concupiscētia sapiētie ducit ad regnū ppetuuꝫ. diligite sapientiā et imp̄petuū regnetis.

¶ Noni sunt fideles fidelē fidē imacl'atā seruantes. Apoca. ij. Esto fidel' vsqꝫ ad mortē. ⁊ dabo tibi coronā vite. p̄s. c. Oculi mei ad fideles terre. i. eccl'ie. Et dico q̄ fidē fideliter fuant. Dicit eni Lucius papa. et habek in cano. xxiij. q. i. A recta fide et pp̄hico ⁊ apostolico tramite ppter nullā tribulatōez licet recedere. Cui' rōem assignat Hre. iij. moza. ⁊ habek ibidē i cano. quia. vbi dicit inter cetera. Quia nisi q̄s fidei soliditatez tenuerit diuinā p̄sentiā nō cognoscit. Un̄ Athanasius Hec est fides catholica quā nisi quisqꝫ fideliter firmiterqꝫ crediderit salu' esse nō poterit. ¶ Decimo aperit regnū celeste militibꝫ fortiter pugnātibꝫ figurat' in btō stephano Actuū. vij. q̄ vidit celos aptos. Propt q̄d dicit ipe saluator Mat. v. Bti q̄ psecutōem patiunt ppter iusticiā q̄m ipoz est regnū celoz. Actuū. xiiij. Per multas tribulationes oportet nos itrare regnū dei. ppter q̄d dicit ap'l's. ij. Thi. ij. Nō coronabit nisi q̄ legitime certauerit. Sic apta ē ianua celi Dorotheo vl' appollonie. ⁊ sic ⁊ alijs.

¶ De vna virgine
¶ Sermo lxij.

O Quā pulcra ē casta generatio cū charitate Sapiētie. iij. ¶ In summa ꝛtoz tria innuunt q̄ inuenire adoptat sponsus i spōsa. Primo pulcritudinis venustatē. Secūdo pudicicie pbitatē. Tercio cordis charitatem. Primū tangit ibi cū dicit. O q̄ pulcra Secundū ibi. casta generatio. Terciuꝫ ibi. cum charitate. Dixi primo sponsus adoptat in sponsa pulcritudis venustatē. Nā fm Aug. ⁊ doctriana xpiana. Spēs corpis ē simulacrū mētis ⁊ figura pbitatis. Nā vt cōmuniter dicit. Distortū vultū seq̄t distortio

mor. Ideo pulcritudo q̄rit in sponsa t dec̄or
Sic dr̄ q̄ ē spōsus q̄rit pulcritudinē mētis
t nō corpis. De quo Aug. in lib. de ỹginib⁹
Non q̄rit dr̄ pulcrā carnē sz pulcrā mentē.
MC Idcirco sicut pulcritudo corpis cōsi
derat i q̄ttuor. sic pulcritudo mētis. Prio in
pulcra facie. i. mēte sine ꝺscīētia. Cāti. ij. Fa
cies tua decora. i. mens virtutib⁹ redimita. i.
ornata. Gene. Nul ỹ tute pstāti⁹. nil pulcri⁹
Et merito. qr hāc pulcritudinē sol⁹ dr̄ tribu
it. Vñ Aug. Virt⁹ ē tā nobil' effect⁹ vt nul
lus oper̄ eā in nob⁹ nisi sol⁹ dr̄. Possumus
tñ aliq̄d coefficere vt dr̄ nobis hanc pulcri
tudinē pstet. s. vicijs abrenūciādo. defectus
nr̄os cōgnōscēdo. p virtutib⁹ dei supplicando.
Nā fm apl'm. i. Thor. iij. Dei eni coadiuto
res sum⁹. Peramus igit eā a deo. iuxta illud
Her. Sine dei auxilio ꝺs in cassum laborat
i acq̄sitōe ỹtutū. qr fm Richar. Ala ỹtutib⁹
plena ē dei sponsa. trinitatis cathedra Ser
cūdo pulcritudo ꝺsiderat i ocul'. i. ꝺ tēplati
one eterno. Cāti. iij. O q̄z pulcra es amica
mea. ocli tui sic colūbar. Ocli eni colūbarū
stāt ad tria. s. ad cauendū picā. ad colligen
dū grana. t ad sua cubicla. Prio ad cauen
dū picula. sedent ei colūbe iuxta aquas t flu
enta. t vidēt in aq̄s nerapaces aues in aere
volātes eas interimāt sz declināt ab eis. Et
sic dñica virgo. Cāti. v. Ocli ei⁹ sic columbe
sup riuos aquar. i. sacre scripture. vt possit a
tēptatiōib⁹ demonū decliare. De q̄ Hiero. in
q̄dā epla. Sic stellas celi nō extiguit nor.
sic mētes fideliū inherētes sacre scripture non
obscurat hūana iniq̄tas. Idē ad Rusticum
monachū. Ama sciam scripturar t carnis vi
cia non amabis. Sc̄do oculi colūbe stāt ad
colligendū grana. Et sic ocli sponse dei ad ỹ
tutū exercitia. De q̄ Aug. Dñica ỹgo debz i
sistere opi vl' diuine lectōi t meditatiōi. Cui
ꝺsonat apls. i. Tho. vij. Virgo cogitat que
dñi sunt vt sit sctā spū et corpe. Nā fm Hie
ro. Virginitas sola absq̄ ceteris ỹtuoꝰ opi
bus nō est multū laudāda. ex eo q̄ ꝺr Mat
thei. xvi. Reddet vnicuiq̄ iuxta opera sua.
Tercio ocli colūbe stant ad sua cubicla. sic
oculi mentis sponse dei ad futura pmia. vt ỹ
talib⁹ dicet illō Isa. lx. Qui sunt hi q̄ vt nu
bes volāt. et quasi colūbe ad feneſtras suas.
Per volatū intelligit ꝺ tēplatio celestis pre
mij. qō pmisit dr̄ terrena relinq̄ntibus t car
nē ac mūdū vincētib⁹. dicēs Apoc. iij. Un
cēti dabo mānā absc̄ditū. i. maximā dulce
dinē diuīe fruitōis quā oculus nō vidit. nec
auris audiuit. nec in cor hois ascēdit. i. Tho
rin. ij. O si christi sponsa oculi mentis pmis
sa pmia ꝺ templarer nō formidaret sufferre
q̄q̄z ardua. t relinq̄re corpis oblectamēta. eo
q̄ nō sunt ꝺ digne passiōes huius tpis ad fu
turā gl'iam. Ro. viij. Hre. Cōsideratio pmij
minuit vim flagelli. Tercio pulcritudo cor
pis ꝺ sistit i labijs. Cāti. iij. Sic vitta cocci
nea labia tua. Nā p vittā circūligat mētuz.
t significat restrenatio lingue vt sit modera
ta ỹbis. iuxta illud Jaco. i. Si quis putat
se religiosum nō refrenans linguā suā huius
vana est religio. Ideo hortat sponsam chri
sti Ambro. dicēs. Custodi ỹgo vias tuas vt
nō delinquas in lingua tua. qr nō solū ocio
sa et vana loqui. sed etiā multa loq̄ excellen
ter plurimū crimen est virgini. eo q̄ i multi
loq̄o raro dest mendaciū. Prouer. x. Jō Ja
cobi. i. dicit. Sit omnis hō velox ad audiē
dum. tardus ad loquendū CN C Rō pri
ma. nā q̄ custodit os suū custodit aiaz suaz.
Prouer. xiij. Nam mors et vita in manib⁹
lingue. Prouer. xviij. Deniq̄ et dñs in cuā
gelio Matth. xij. Ex ỹbis tuis saluaberis.
ex ỹbis tuis dānaberis. Rō scda cur virgo
dñica ꝺr esse ad loquēdū tarda. qr tacitur
nitas est signum pfectōis et prudētie. Jac.
i. Qui in ỹbo nō offendit hic pfectus ē vir.
Tercia rō ppter virginitatis pudorē. exem
plo marie virginis. de qua Ambro. sup Lu.
Discat virgo verboꝝ vitare lasciuiā. Maria
eni in salutatōe angeli verebat. Dico virgi
num esse ppriū trepidare ad omnis viri
affatū. in hoc vera virginalis pudicicia dī
noscit. De qua Ambro. Ubiq̄z in virgie sin
gulaꝝ virtutū comes decet esse pudor. Hie
ro. sup Lucā. Sermo eaꝝ decet esse rarus et
pudicus. Rōem subdit. Nā vbi nō est pudi
cicia ibi nō est putāda castitas. Quarto cō
sistit in genis et maxillis. Canti. iij. vbi col
laudat pulcritudo sponse xpi fidel'ar dicit.
Quasi fragmē malipunici. ita gene tue absq̄
eo qō intrinsec⁹ latet. q. ꝺ. pulcritudo cor
pis que exterius patet magna est. sed interi
or maior. In malopunico cū frāgit apparēt
duo colores. s. albꝰ et rubeꝰ. sic in ỹgine dñi
ca exterior albꝰ color est exemplaritas t ostē
sio bonoꝝ operū. De q̄ Mat. v. Luceat lux ve
stra coram hoibus vt videant opa vra bona t
glificent pr̄em vestr̄ q̄ in celis est. Nā dicit
Hre. sup Eze. Qui in occulto bene viuit car
bo est. qr minime alijs pdest sz solum sibijpi
viuit. sed qui in publico lumen sanctitatis

remõstrat q̃si lãpas ẽ q̃ i se ardet ꝛ alijs lucꝛ
Dõ collaudat Greg. ꝛ. moral. dicẽs. Nõ ar
bitror ꝺsiliũ meli⁹ q̃z ꝑ primũ tuũ exẽplo vo
ceas. qz dicit idẽ i ome. Raro vnq̃z pctõres ad
pniam rediret si nulla essent bonoꝛ exẽpla q̃
eoꝛ mẽtẽ traherẽt. Itẽ apparet etiã coloꝛ ru
breus. ꝛ ẽ charitas cordis. nihil enĩ ꝓficerent
oẽs p̃fate pulcritudies. s. ꝟtutũ claritas. mẽ
tis ꝺtẽplatio. oris taciturnitas. bonoꝛ exem
plaritas si nõ adesset iste rubꝛ coloꝛ. i. cordis
charitas. De quo Hilari⁹ sup Joh. Frustra
est oĩis opatio nisi assit dei dilectio. Testat
apls. i. Iho. xiij. dicẽs. Si charitatẽ nõ ha
buero nihil sum. Ut p̃dixi in secũdo mẽbro.
sponsus q̃rit et ꝛsiderat i spõsa pudicicie ꝑ
bitatẽ et puritatẽ. eo ꝑ dicit Amb. in lib. de
ꝟgitate. Pulcritudinez maiorẽ q̃s p̃t estima
re ꝟgitatis ꝛcoꝛe. que amat a rege. probat a
iudice. Nam ꝝm Damas. lib. iiij. Quis clau
sit celos. q̃s suscitauit mortuos. q̃s iordanẽ
intercidit. nõne ꝟgo helyas. nõne tres pue
ri ꝟgines igne puriozes sunt effecti. Nonne
daniel coꝛporis virginitatẽ diligens ferarũ
ꝛntes nequerunt infigi. hec ille. Attñ ꝟgi
nitatis integritas sine charitate nõ prodest
De quo Ber. in epla ad Henonẽ. Castitas
sine charitate lãpas ẽ sine oleo. sbtrahe oleũ
ꝛ lãpas nõ lucet. tolle charitatẽ ꝛ castitas ꝺo
nõ placet. hec ille. ¶ Ideo seq̃t mẽbꝛ tercius
q̃ sponsus i sponsa optat cordis charitatẽ di
cẽs. cũ charitate ¶ DOSz di. q̃ ẽ noticia
ꝟe charitatis. Rñder Aug. dicẽs. Quanto
q̃s terrena ꝛspicit ꝓpter ꝛũ tãtũ diligit. qz
charitas nõ q̃rit q̃ sua sunt. sed q̃ ihu christi
Sic apls ad Phil. iij. Hĩa arbitrat⁹ sum
vt stercora vt christũ lucrifacerẽ. Sic beatus
Petr⁹ in ꝑsona omniũ apl'oꝛ dixit Mat.
xix. Ecce nos reliq̃mus oĩa ꝛc. Que ꝟba tra
ctans Grego. dicit. Qui ad culmen ꝓfectõ
nis tendũt omnia ꝛelinquunt vt solũ ꝛuꝝ
habere possint. Ut sic homo in vera charita
te ꝛbet relinquere quattuoꝛ. Primo omnia
ĩmꝑdiẽtia. Secũdo omnia retrahẽtia. Ter
cio omnia mediãtia. Quarto omnia ꝑicli
tantia. De his omnibus quere in sermõe de
cõuersione sancti Pauli sup themate. Ecce
nos reliq̃mus omnia.

De sancto Valentino
Sermo lxiij.

IUstus germi
nabit sicut liliũ. ꝛ florebit in eternum

ante dñm ¶ In summa ꝟbꝝ btus Valẽ
tinus ꝑ duobꝫ ꝺmẽdat. Prio a ꝛcoꝛe pulcri
tudinis. ibi. germinabit sicut liliũ. Secundo
a floꝛe eternitatis. ibi. ꝛ florebit in eternũ an
te dominũ. De primo dicit. Justus germi
nabit sicut liliũ. ¶ ℘ ¶ Prio quo sciẽdũ. iust⁹
ꝺpatur lilio quadruplici ꝛe causa. s. ꝓpt odo
rem. ꝛcoꝛẽ. coloꝛẽ. et vigoꝛẽ. Prio ꝓpt odo
rẽ. Jpm enĩ liliũ hꝫ multũ bonũ odoꝛẽ. sicut
videt in expientia. Sic iusticia optimũ ha
bet odoꝛẽ. qz oẽs ꝟtutes i se ꝙhẽdit. De q̃
Piero. Nonne i iusticia oĩes ꝟtutes ꝙhe
nduntꝫ. Etiã alie ꝟtutes p̃nt stare cum vi
cio. vt prudẽtia cũ malicia. fortitudo cũ ira
cũdia. tpantia cũ ĩpatientia. sic dicẽ Amb. in
hexamerõ. Ubi prudentia ibi malicia. vbi
fortitudo ibi iracũdia. vbi tpantia ibi ĩpati
entia. plerũq̃z alia vicia. vbi aũt iusticia ibi
oĩm ꝟtutũ ꝺcoꝛdia. Jpa ei iusticia ꝑpas vti
litates negligit. ꝛ ꝺmũia emolimẽta ꝑponit.
Idarco Tulli⁹ dicit. Justicia est oĩm ꝟtutũ
regina. Ob hꝫ ipe saluatoꝛ volẽs fideles suos
viã salutis docere dixit Mat. vi. Nisi iusti
cia vra pl⁹ abũdauerit q̃z scribaꝝ et phariseo
rũ nõ intrabitis in regnũ dei. Non dicit. nisi
castitas. nisi hũilitas ꝛc. nec dicit. nisi sancti
tas. sed dicit. nisi iusticia vra. quasi oĩes ꝟ
tutes alias sub nomie iusticie intelligere vel
let. ꝓpter hꝫ dicẽ phs. v. eth. Justicia ẽ precla
rissima ꝟtutũ. maxime famosum facit holoc
Prouer. iij. Justoꝝ semita q̃si luꝝ splẽdens
Eccli. xvij. Quasi sol opa eoꝝ i ꝺspectu dei. ꝛ
ocli eius sine intermissiõe inspicientes i vias
eoꝝ ¶ Secõdo compat lilio ꝓpter vigoꝛẽ. ipz
enĩ liliũ odoꝛe suo infirma coꝛpa fortificat ꝛ
infirmitati subuenit. ꝛ sic iusticia ifirmis cõ
patitur. Unde Chrisꝰ sup Mat. Justicia si
ne misi cordia crudelitas ẽ. Dicit etiã Gre. ꝛ
habet in cano. xlv. di. vera iusticia. vbi dicit
Vera iusticia cõpassionẽ habz. falsa vo ꝛdi
gnatiõem. q̃uis ꝛ iusti soleãt recte pctõibus
indignari. sed aliud est qõd agit tipo sup bie.
aliõ qõ gerit zelo iusticie. indignant enĩ iusti
fz nõ ꝛdignãtes sunt. Indignãt sic ꝑ fortis
disciplinã ꝛ coꝛrectõez siue increpatõez exag
gerãt. int⁹ tñ charitatẽ ꝛ dulcedinẽ seruant.
ꝑponunt sibi i animo plerũq̃z eos quos coꝛri
gunt. meliozes estimãt quos iudicãt. et per
disciplinã coꝛrigũt subditos. per humilita
tem ꝺo ꝟuãt ꝛ custodiũt seipos. Cassiod. sup
ps. Justi cũ alijs iurgiũ nõ habẽt fz cũ seip
sis. Contrariũ faciũt hi q̃ ꝛe falsa iusticia su
pbiũt. ceteros ꝛspiciũt. nulla miseꝛicordia

ꝺdesc̃ẽdũt. ꝛ q̃ se pct̃ores nõ estimãt exterio/
res tñ pct̃ores fiunt. Sed ita fieri nõ ꝺbet.
Unde puer. xviij. Just⁹ ꝑmo accusator sui
ipi⁹ est. Et sic q̃nto magis seipm cog̃scit ꝛ re
p̃hẽdit. tãto pl⁹ i ꝺsideratõe ꝺfecer⁹ sui alteri
ꝺdesc̃ẽdit. ¶ Tercio ꝺpat iust⁹ lilio ꝑpter
colorẽ. liliũ triplicẽ hz colorẽ. s. albũ. rubeũ ꝛ
viridem. ꝛ sic iust⁹. Primo hz albũ ꝛ colorẽ
aureũ. Unꝰ Bern̄. in epla. Duo faciũt hoiem
iustũ. s. innocẽtia et bñficẽtia. Innocẽtia iu/
sticiã inchoat. bñficentia ꝺsummat. Si in/
nocẽtia alteri facit qđ sibi velit. alteri nõ ne/
gat qđ sibi optat. Quo ad ꝑmũ dicit So/
crates. Nulli imponas qđ ipe pati nõ poteris.
Quo ad scm̃ loquit Piero. in epla ad filiũ
maurici. Justicia nihil aliꝺ est q̃ nõ ꝓcca/
re. nõ ꝓccare est legis p̃cepta seruare. No/
do p̃ceptũ naturale ẽ. Qđ tibi fieri vis alte/
ri fac. Mat. vij. ꝛ hr̄ in cano. di. i. humanum
genus. Quecũq; vultis vt faciãt vobis ho/
mines eadem facite illis. Hꝫ ꝺuenit aureo co
lori. Tercio hz liliũ colorẽ viridẽ. ꝛ ꝺsignat
ꝑ ꝺsideriũ. Unꝰ Mat. v. Bti q̃ esuriũt et si/
tiunt iusticiã. Piero. sup Mat. Nõ sufficit
velle iusticiã nisi patiemur iusticie famẽ. pro
pter qđ ꝺixit ipe saluator Lu. xvij. Cũ feceri
tis oia q̃ ꝓcepta sunt vobis dicite iutiles ser
ui sum⁹. Reuera. qz dicit Bre. v. moza. Se/
ꝺ iusticia nr̄a ad exam̃ ꝺiuie iusticie ꝺduc/
ta iniusticia est. ꝛ sordet i ꝺspectu districti iu
dicis qđ fulget i estimatõe opantis. Sic dic̃
Bern̄. in ꝑmone ꝺaduentu dñi. Just⁹ nun
q̃ arbitrat̃ se ꝺp̃hẽdisse totũ qđ ad salutẽ su
am ꝑtinet. nunq̃ dicit satis ẽ. sz sp esurit ꝛ si
tit iusticiã. vt si semp viueret sp inq̃tũ i se ẽ
iustior esse ꝺsideraret. atq; ꝺbono i melⁱ ꝑ/
ficere totis viribꝫ suis conaretur. ꝛ sic nõ ad
annũ. nõ ad tps. sed in seculũ seculi manet
iusticia ei⁹. Et hoc est qđ dicit Apocal. xxij.
Qui iust⁹ est iustificet adhuc ¶ Quarto iu
st⁹ compat̃ lilio ꝑpter liliũ ꝺcorẽ. Ipm enim
libũ inter omnes flores habz pulcritudinez.
ꝛ sic iusticia. Unde Aug. li. viij. ꝺ ciuita. ꝺei
Justicia est pulcritudo animi qua homines
pulcri sunt in ꝺspectu ꝺi. plerũq; etiã corꝑe
ꝺformes. Reuera pulcri et letabũdi. qz sem
ꝑ habent ꝺeũ ꝑsentẽ. Amb. li. ꝺ officijs. Nũ
q̃ iustus solus est q̃n cum ꝺo semp est. quasi
mozuus viuit. quasi tristis letus est. quasi
paup diues est. quia nõ caduca bona sz eter/
na ꝺsiderat. Ideo Grego. et habẽt. xij. q. ij.
Cum ꝺuotissima. vbi dicit iter cetera. Sũ/
mũ bonũ ẽ iusticiã colere. Item ꝺcor lilij cõ
fistit in hoc. q̃ vult esse sine ꝺtagiõe. sic iusti/
cia. Unde Oroſi⁹. Si q̃s minus vl̃ magis
facit q̃z iusticia patit iniusticia est. Ideo Au
gust. in lib. ꝺ gr̃a et lr̃a. Non omnibꝫ iustis
ꝑmissa est eterne vite retributio. sed illis tm̃
q̃ sunt iusti sine omni iniusticia. Idez ꝺcoz
etiã considerat in lilio. quia stat inter spinas
ꝛ nõ ledit. sic iustus ¶ Prima spina
est timor ꝺei Eccl̃i. i. Qui sine timore ꝺei ẽ nõ
poterit iustificari. Chriſ. Facile ꝺuiat a iu/
sticia q̃ nõ timet ꝺeũ sed hoies. Idcirco cum
dicit ꝺ hominibꝫ iustis in sacra scriptura sp
timor dñi adijcit. Job. i. Job erat vir iustus
ac timens ꝺeũ. Desymeone Luc̃. ij. Erat vir
iustus et timoratus. Ideo dicit Eccl̃es. Ju
stus in oibꝫ metuit. Et merito. qz dicit Eccl̃
xxvij. Si in timore dñi te nõ tenueris cito
subuertet̃ dom⁹ tua. Iõ puer. xxviij. Beatus
vir q̃ sp ẽ pauidus. Scda spina ẽ dolor siue
passio. ꝛ hꝫ q̃ ad tpalẽ. spũalẽ ꝛ corpalẽ ꝺfe/
ctũ. Doc apl̃us Ro. xij. Flete cũ flẽtibꝫ. sicut
dicit ꝺ Job q̃ fuit iust⁹. et habet Job. i. Ju
sticiã suã i ꝫa ꝺpassiõe oñdit. Unꝰ Job. xxx.
Flebã sup eũ q̃ afflict⁹ erat. et ꝺpatiebat aia
mea paupi. Nec sufficit iusto ꝺpassio nisi eti
am cũ ꝑt assit iniurie ꝺfensio. Unꝰ Tullius
Si es iust⁹ nõ solũ nõ noceas sed etiã nocẽ
tes phibeas. Unde habet̃ in canone. xxij. q.
ij. Nõ inferẽdo. vbi dicit iter cetera Qui nõ
repellit a socio iniuriã si ꝑt intãtũ ẽ i vicio q̃z
tũ ille q̃ facit. Subdit Anastasi⁹ et Dama
sus papa. c. q̃ ꝑt. vbi dicit. Qui ꝑt obuiare et
ꝑturbare puersos ꝛ nõ facit nihil aliud ẽ q̃z
fauere impietati eoꝝ. nec caret scrupulo soci
etatis occulte q̃ manifesto facinori ꝺsinit ob
uiare. Tercia spina est tribulatio. ps. Mul
te tribulatões iustoꝝ. Grego. in omel̃. Reco
gnosco iob in sterquilinio. iohannẽ esurien/
tem in heremo. petrũ in patibulo. iacobũ ꝺ/
collatũ gladio. cogito q̃liter ꝺ⁹ i futuro cru/
ciabit q̃s reprobabit. qz ita dire affligit q̃s
amat. Greg. ꝛ hr̄. vij. i. adũsitas. Adũsitas
bonis est pbatio ꝓtutis. Bern̄. sup cantica.
Quõ stelle i nocte lucẽt i die latẽt. sic ꝓt⁹ q̃ i
ꝓsperis latet in adũsis patet. ꝑpter hꝫ dicit
Thobie. xij. Quia acceptus eras ꝺo necesse
est vt tẽptatio pbaret te. Itẽ alia causa qua
re iustis ꝑmittit dñs tribulatiões. Bre. xxx
iij. moza. Electis suis ad sꝑegrinantibus
dñs iter aspꝝ facit. ne dũ q̃s vite p̃sentⁱ re/
q̃e quasi vie amenitate pascit. magis eũ ꝺu
ꝑgere q̃z citⁱ ꝑuenire diriget. Ne igit̃ oble/
cretur in via et obliuiscatur eoꝝ que sunt in

De sancto Petro in cathedra

patria. etiã ꝓpter eoꝝ remuneratõem Unde dicit Piero. i epla ad Lyp̃anũ. Quãto in hꝫ secl'o psecutõibꝫ inimicoꝝ vl' morboꝝ crudelitate fuerimꝰ afflicti. tãto pꝰ resurrectõꝫ i futuro maiora p̃mia ꝺseq̃mur. ꝓpter qõ dicit Hre. xxvi. moral'. Sctoꝝ mẽtes eternitatis gl'iam p̃stolãtes vires exaduersitatibꝫ suscipiũt. qz crescẽte pugna gloriosiorẽ ide ambigunt victoriã. t ex ꝺseq̃nti maiorẽ coronam

¶ Nota scõm membꝝ sup̃ re vigore lilij recipe ꝑ quarto. t dic sic. Justicia est vigorosa. Primo in vita. p̃s. Non vidi iustũ derelictũ. nec semen eiꝰ querere panẽ. Prouer. iij. Tabernaculuꝫ iustoꝝ bñdicetur. p̃s. Oculi dñi sup iustos. t aures eiꝰ in p̃ces eoꝝ. Propter qõ dicit Aug. Si iustus essem nõ timerem. Secũdo i morte dicit Sap̃. iij. Justorum anime in manu dei sunt. i. ꝓtectõe dei. t nõ tanget illos tormentũ malicie. Glo. Ruperti holgot sup lib. Sap̃. id ẽ. in ꝓtectõe ꝺei sunt. t ideo nõ tanget illos tormẽtũ malicie Sap̃. iiij. Justus si morte p̃occupatꝰ fuerit in refrigerio erit. Propter qõ Prouerb. xxx viij. dicitur. Justus quasi leo cõfidens absq; terroꝛe erit. quia iusticia eũ ab ira dei liberat. Idcirco Prouer. xi. Nõ ꝓderint diuitie in die vltõis. insticia liberabit a morte. Tercio post morteꝫ. qz ꝓducit ad vitã ꝑpetuã. t ad regnũ eternũ. Sap̃. v. Justi imꝑpetuum viuent. t apud dñm est merces eoꝝ. p̃s. Dñe qs habitabit in tabernaculo tuo? Respondet inter cetera. Qui operat iusticiã Matth. v. Beati qui esuriunt et sitiunt iusticiã qm̃ ipi saturabunt. vbi? in eterna gloria. p̃s. Tunc satiabor cũ apparuerit gl'ia tua. Idcirco Eccl'i. xxx. Salus anime in sanctitate iusticie. Ad ꝓpositũ. ergo iustus germinabit sicut lilium. quo ad primũ vbi supra. t florebit añ dñm. quo ad scõm. qõ sub p̃mo breuitatis causa ꝺpendo. sic hodie floret beatꝰ martyr sanctus Ualentinus.

De sancto petro in cathedra

Sermo lxiij.

Exaltẽt eum in ecclia plebis. et in cathedra seniorum laudent eum. p̃s. cvi. ¶ In ꝛbis p̃missis btus Petrꝰ ꝺmendatur a duobꝫ. Primo ab exaltatõe gl'iosa. ibi. Exaltent eũ. Secõo a ꝺmẽdatõe honorosa. ibi. in cathedra seniorꝝ. De ꝑmo. Exaltẽt eũ i ecclesia plebis. ¶ Introductio. Cõsuetudo est in curijs p̃cipũ. quẽ rex ꝛecorat hũc oẽs ꝺbiti regis honorare solẽt. Un̄ poeta. Hũc quẽ rex ꝛecorat ppl's ꝛceter honorat. Figuratur Gen̄. xli. Rex pharao exaltauit ioseph dicẽs Tu eris sup̃ domũ meã. tad tuũ iperiũ cũctꝰ ppl's obediat. t tradidit sibi anulũ q̃ sigillabãt l're regie i signũ ptatis sibi ꝺcesse. qõ videtes oes alij honorabãt ipm. Spũal'. sic ꝑps rex regũ t dñs dñantiũ honorauit btm̃ petrũ. p̃s. Cõstituit eũ dñz dom̃ꝰ sue. i. ecclie sctẽ quã ꝺmisit ei ad regẽdũ. t sbstituit eum vicariũ suũ. iõ merito debemꝰ eũ honorare. Hoc ẽ qõ dicẽ ꝛe oibꝫ alijs sacerdotibꝫ. t bti Petri vicarijs btũs Hre. ad mauricũ imꝑatoꝛẽ. t hr̃. xi. q. i. sacerdotibꝫ. vbi dicit iter cetera. Dignũ ẽ vt vra sctitas t pietas honorare dignet illos q̃bꝫ suo loco ꝛeꝰ honoꝛẽ tribuit. t angelos aut ꝛeos appellat. Et signanter btm̃ petrũ quẽ ꝺstituit dñm sup omes p̃ncipes dignissimũ p̃ncipẽ. sic hodie canit ecclia Tu es pastor ouiũ p̃nceps apl'oꝝ tibi tradidit ꝛeꝰ oia regna mũdi. iõ merito exaltent eũ.

¶ Alia introductio. Dicit btũs Greg. Dilecti t electi dei q̃nto amplꝰ a dño diligũtur. tãto in tritura psecutõis duriꝰ cõterent. Sz qz btũs petrꝰ i patria celesti p̃ ceteros i multis ẽ sblimatꝰ. iõ in hac vita duriozes sustinuit cruciatꝰ. ¶ Tc. Pro cuiꝰ vlteriori introductõe sciẽdũ añ̃ꝫ btũs petrꝰ pucit ad celestis patrie exaltatoꝝ: trib̃ vicibꝫ pꝰ sup terrã exaltatus legit. Prio exaltatꝰ ẽ p electõez. p̃s. lxxxviij. Exaltaui electũ ꝺ plebe mea. Prece teris ei electꝰ ẽ a xpo i pastorẽ ouiũ xpi. t sup vniũsam ecclam ꝺstituꝰ. Joh. xxi. Symon Joh̃is diligis me plꝰ his. Rñdit. Dñe tu scis qz amo te. Tuc scõo t tercio iterrogauit si diligeret. quo facto dixit. Pasce oues meas. Trina vice interrogauit. ad designãdũ q̃ beatus petrꝰ cũ suis successoribꝫ pplm sibi subiectũ tripliciter pascere ꝛeberet. s. ꝛbo. exẽplo. t oꝛõe. i. Pe. v. Pascite q̃ in vobis ẽ gregem. Ideo Beñ. dicit. Justo ordine oues pascũtur a pastoribꝫ. qz lana t lacte pascũt ab ouibus. Et dñs ait p ꝓpham Eze. xxxiij. Ego ipe requirã oues meas ꝛe manu tua. vbi denotat quẽlibet pastorẽ. Sed heu multi sunt q̃ instant ad p̃sidendũ ouibꝫ. nõ ad pascẽdũ eas sz seip̃os. ꝺ q̃bꝫ Eze. xxxiij. Ue pastoribꝫ q̃ pascũt seip̃os. Deb. xiij. Ipi puigilant quasi nem reddituri p aiabꝫ vr̃is. sed dicit Sap̃. vi. Dei iudiciũ durissimũ fiet his qui p̃sunt. Ideo Grego. in ome. Grandis honor grande onus. Q̃ cum grandi honoꝛe exaltauit

beatū Petrū. sibi soli dictū est Matth. xvi. Tu es petr⁹. & sup hāc petrā. s. quā tu confessus es edificabo eccl'iam meā. & dabo tibi claues regni celoꝝ. q̄dcūq; ligaueris sup terrā liga/tū erit & in cel'. & q̄dcūq; solueris sup terraꝫ erit & solutū i cel'. Nūq̄d nō magn⁹ ē honor cui rex omittit claues regni sui i recessu. et sic xps volēs recedere de mūdo ad pfem nō tra/didit claues regni sui et spūalū thesaurorū btē ꝑ gini marie mr̄i sue dignissime. De quo habet de pe. & remis. c. noua. dicit Innocēti⁹ papa. Licet btissima virgo maria dignior & excellentior fuit vniuersis aplis. nō tn̄ sibi sz̄ ist' dns claues regni dimisit in btō petro. Id circo si volumus intrare regnū celoꝝ refugi um habeamus ad beatū petrū tanq̄ ad illi⁹ curatorē. quia dicit Ambro. in sermōe qui incipit. Propiciatio diuinitatis. Puto in/q̄t celos aliter apire nō posse nisi claues pe/tri apli aperiēdi sumpserimus. Et sbdit idē. Rogemus petr̄ vt nobis tanq̄ bon⁹ pastor & ianitor portas regni celestis aperiat. Et sic q̄ ad hoc btūs petr⁹ pt dicere illō ps. Dextera dni fecit virtutē. dextera dni exaltauit me

Secdo btūs petr⁹ ē exaltat⁹ p miracloꝝ. quia legit Act. v. q̄ infirmi ponebāt i plateis in lectul'. vt saltē vmbra illi⁹ obum braret quēq; illoꝝ. & liberarent ab infirmita tib⁹ suis. Sic legit Actuū. ix. quendā infir mū noie Eneā solo verbo sanauit dicēs. Enea sanet te dns ihs xps. surge et sterne tibi. qui surrexit statim. et ibidē sbdit de quadā disci/pula noie Thabita. q̄ dū infirmata moreret Petrus rogat⁹ a discipulis orauit et dixit. Surge. & aperuit oculos. et viso petro resedit. Ista signa cū vidissent tā fideles q̄ infideles q̄ tātis miraculis choruscaret. vocabāt eum nō hoiem sz̄ deū. Actu. xiiij. dicētes. Dij simi les facti hoib⁹ descēderūt ad nos. q̄z errorē i pfunda hūilitate se. psternēs correxit. Quid nos quasi pp̄a virtute et prāte fecim⁹ hunc ambulare. de⁹ abraam. de⁹ ysaac. de⁹ iacob. de us patrū nostroꝝ glificauit p filiū suū ihesum xpm. Sic quo ad hoc de eo pt dici illō Eccl. xvij. Dedit ei ptātem eorū q̄ sunt sup terrā. Imo ista exaltatio miraculoꝝ nō est dubitanda i terris sz̄ et sub⁹ terrā

Nā refert Uin centi⁹ i spe. hysto. li. xxij. c. xlix. q̄ Karol⁹ im/perator nocte quadā sacre diei dnice cū post matutinū reiret pausatū. audiuit vocē terri bilē dicētē sibi. Karole exeat a te spūs tuus. q̄ cū exisset de corpe duxit eū angel⁹ i vallē que ex vna pte erat tenebrosa. & velut chaos⁹ ar dens. ex alia vo pte erat amenissima. respicit ens q̄z Karol⁹ ꝫ tenebrosam ptē ibi erat volū cū feruēti aq̄. i q̄ vidit pr̄z suū Ludouicū vs q̄z ad femora stātē. q̄ dixit. Noli timere Ka/role. q̄z pmisit te de⁹ venire huc vt videres q̄d paterer p̄ petis. Nā vno die sum⁹ i pena hu/ius volū. & altera mittar in suauissime aque volio. & hoc pcib⁹ sancti apli Petri. cui⁹ pcibo genus nr̄m liberat. & ad padisum i gaudiū p/ducit. Ex hoc pt̄z q̄ nō est tm̄ potēs btūs Pe/trus in miracloꝝ operatōe sup terrā sz̄ et infra terrā.

Tercio beat⁹ petrus est exaltat⁹ p passiōis tolerātiā. q̄z leuat⁹ a terra suspensus in cruce pedib⁹ sursum capite demisso i terra Eccl. xlvi. Exaltauit eū de terra. Pria exalta tio facta est christi auctoritate ad designādū illud qđ scribit ad Hebre. v. Nemo assumat sibi honorē nisi vocatus a deo tanq̄ aaron. Sed heu multi faciūt oppositū. cū tn̄ phi/bet Eccl. vij. Noli q̄rere ducatū ab homine. nec a rege cathedrā honoris. Nā i terra sta/re nō est piculosum sz̄ in alto. Chrys. Qui i terra sedet nō hz̄ q̄ cadat. q. d. p oppositum est de his q̄ i alto sunt positi. sicut diuia sapiē tia ait Eccl'es. viij. Interdū dnat̄ hō homi i malū Secda exaltatio facta ē i cognitōis claritate. de qua dicit dns Mat. xvi. Quez dicūt homines esse filiū hois. Rndit Petrus tanq̄ p alijs illuminat⁹. Tu es xps filius dei viui. Nec mirū. q̄z clar⁹ fuit in cognitiōe. q̄z tres magros sapiētissimos habuit. Pro pa/trē reuelātē Mat. xvi. Beatus es symon pe tre. q̄z caro et sanguis nō reuelauit tibi. sed pater meus q̄ in cel'is est. Secdo filiū instruentē. Joh̄. xv. Omia q̄ audiui a pr̄e meo nota feci vobis. Tercio spm̄m sctm̄ infundentē. Joh̄. xiij. Spūssetus quē mittet vobis pr̄ in no mine meo ille docebit vos oia.

Tercia exaltatio. s. in passiōe facta est ex feruenti cha/ritate. q̄z p ceteris magis dilexit. propter quod ipm saluator interrogauit Joh. xxi. Diligis me plus his. Rndit. Tu scis dne. nō suscepis/set martyriū si nō ex radice charitatis habu isset. imo oēs martyres q̄ tormēta subierūt ex radice charitatis acceperūt. Un̄ Aug. Quō corpalis puluis ꝫ tam magna tormēta du/raret nisi xps de⁹ in eo habitaret. Ideo dictū est Thobie ab angelo. c. xij. Quia acceptus eras deo necesse fuit vt temptatio probaret te. Vre. Qualunq; sz̄ apō se lateat illata tu melia probat. Sz̄ q̄z btūs petr⁹ p ceteris ma gis dilexerat. ideo primus p cereris christū imitari debebat.

Idcirco propter istaz

De sancto Petro in cathedra

trinā exaltatōem festū sancti petri trib⁹ vicibus i āno celebrat. Ex eo ei ꝙ fuit dignior i aucte. qz p̄nceps ap̄lor. z claues regni celor accepit celebrat hodie ei⁹ festū. Q, aūt fuit efficacior in vtute ꝓpter hꝫ celebrat festū ad vincla. Et ex hoc ꝙ fuit feruētior i charitate ob hꝫ dies ei⁹ obit⁹ vł natal celebrat. Scdo celebrat ei⁹ festū ter in anno ꝓpter bñficiū qđ ei dñs ꝛtulit. hꝫ est ꝓpter ptātē ligādi et solucdi. Ipe enī liberat nos a tribꝫ generib⁹ pctōr. s. locutōis. cogitatiōis. et op̄ationis. Tercio ꝓpter exbitū. qz ipe ē past⁹ nr̄. Ipe enim nos tripliciter pascit. vbo. exēplo z ora tōe. Ideo festū ei⁹ totiēs celebrat nobis i exē plū vt null⁹ desperet. si qs xp̄m negasset corde ore et ope si velit penitere xps vult eū suscipere penitentem.

Sermo lxv. Ad idem

Exaltēt eum in ecclia plebis. z i cathedra seniorū laudent eum. psal. cvi.

Prio doctrina sciendū. Lupiētes hic exaltari per vite meritū. z in patria p gliē p̄miū dekent ad hꝫ conari p tria. Prio p electōnem. et hꝫ fieri habz tūc cū p gram spūsscti intrīsecus ꝓpuncti incipim⁹ ispicere vitā nr̄am. bonuz z malū. celū et terrā. celestē iocūditatē. infernalē calamitatē. mometaneā delectatōem. et eternā damnatōez. mētis nr̄e oculis intuentes z rimātes qđ inter ista potissime sit eligēdū. vtrū ꝓpter mometāneā delectatōem expedit mereri eternā damnatōem vtrū ꝓpter terrena bona expedit carere celestibꝫ cū sint i infinitū meliora. z sic respiciētes deū p omnibus eligamus. z cōtraria respuamus statuētes custodire iudicia iusticie sue. Statim z vt factū fuerit. elegit nos de⁹ vt sim⁹ filij dei ex seruis diaboli. z sic nō erim⁹ mediocriter exaltati. Tūc ei implebit in nobis illd Deu. pxvi. Dñm deū tuū hodie elegisti vt sit tibi de⁹. z ambules in vijs eius. z elegit te hodie dñs vt sis ei ppl's peculiaris. z faciet te excelsiorē cūctis gentibꝫ quas creauit i laudez et gl'iam suā. Nunqđ nō sum⁹ vehemēter exaltati cū ex seruis diaboli erim⁹ ad optiui filij dei. Johā. viij. Qui facit pctm̄ seruus ē pcti Sic dicit ap̄l's Ro. vi. An nescitis cui exhibetis vos seruos ad obediēdū huic cui estis. i. Johā. iij. Qui facit pccatū ex diabolo est. Ideo dicit ps. lxxxix. Elegi abiectus esse in domo dei mei magis ꝙ habitare in tabernaculis pccatorū. Et sic Susanna. Dan. xiij. Quid eligam inqt ignoro. meli⁹ est mihi incidere in man⁹ hoim ꝙ delinqre legem dei mei. Et sic Eleazarus vir antiquus potius gaudenter elegit mortē ꝙ cōtra legē dei agere. ij. Machab. vi. Secūdo exaltamur p operatōem. cū post electōem opa nr̄a cū con tu facimus. cōmunē statū excedimus: nō contēti cōmunibus obsequijs. sed quantuz vires suppetūt cū discreto excessu oīa faciēdo. dicendo illud Eccles. ij. Magnificaui opera mea. z tādiu opa ardua ꝛtinuātes q̄. usqꝫ de excessu op̄ veniamus in excessum mentis. Hunc excessum operis docet Bern. dicens. Bonū est homini sua obsequa ad cumulū dare. Verbi gra. Sufficit ad salutem molestiā ferre patiēter. sed cumul⁹ est desideriū z feruēter pati. sufficit ad salutē superflua nō requrere. et nec ꝓpter ipa si necessaria desint murmurare. sed cumul⁹ est alijs necessaria mistrare. q̄ vere z p se penuriā patiunt. Sufficit ad salutē placis obedire. sed cumulus est fugere in q̄ sentit voluntatē oblectari. Un Bern. Perfecta obedientia legē nescit. terminos nō habz. nec est cōtenta angustijs p fessiōis. lōgiori mō voluntatē ferūt in latitudinē charitatis ad omne qđ eis iniungit spontanea volūtate alacriqꝫ animo extendit. z sic de alijs op̄ibus exemplificādū ē. Tercio exaltamur p passionē. cū enī nos q̄busdā exercitijs passionib⁹ equalentib⁹ strēnue exercitātes. s. p gram. qua gustata et qua subtracta fit amaritudo amarissima. et equalet passioni in patienti desiderio incipiūt feruēter lāguere. tū nec ad carnalia desideria nec libeat nec liceat ambob⁹ carentes. z sic inter celū et terrā suspensi amarissime cruciamur. z talis cruciat⁹ equalet passiōi. De tali Job vij. Suspendiū elegit ania mea. z ossa mea mortē. Quod exponēs Gre. dicit. Per animā nil nisi mentis intētio intelligit. Nam oīe qđ suspendit ab imis ad supna eleuat. z ossa. i. carnis fortitudo mozit. Gre. Dū mētis intētio ad alta sblimat oēm in se fortitudinē necat. Un scī viri rectissime sciunt q̄ hic requem habere nō p̄nt. ideo suspendia eligūt. qz terrena desiderantes. celestia desideria ad alta animū tollūt. ossibꝫ mortē iferūt. qz amore supne patrie virtutū studijs accincti fortes p⁹ mūdo: nūc aūt deo. z hi dicūt suspēsi. Unde Hugo lib. v. de archa mystica. Nōne vehut a terra ad aera suspendit. dū hō sup hoiez ducit. z mētis alienatōe a terrenis

in celestia erigit. hi tediū habēt viuere i seculo h̄. dicētes cū p̄s. Heu mihi q̄ incolatus meus prolongat⁹ est. tales petri martyrio corpali cōfirmat. q̄ iter celi et terre desolatōes eleuati pendent mīr abiliter desolati. et h̄ est qđ dic̄ Greg. Cū gr̄a et replātibꝫ celeri⁹ nō conuenit. sic obscurati celū ereuz et terra ferrea. et sic sine ferro sanguine fundūt. et q̄nto maior passio: tāto post mortē vberior desolatio. Sic g̃ p hmōi exercitia meremur h̄ exaltari p gr̄az et i futuro p gl̄iaz. ℣ Nota p̄sens festū q̄nq; de causis celebrat. Prio ppt petri libatōez et ei⁹ exaltatōz. q̄ hodie de carcere liberatus et cathedra sublimat⁹. Secdo ppter corone clerical' dedicatōz. Nā ipe petr⁹ ppter ignominiā nois xp̄i abrasus fuit i capite. et h̄ factū est diuina prudentia. ad significādū q̄ iter deū et clericū nullū dz esse mediū. q. Cho. iij. Nos vo reuelata facie gl̄iaz dñi speculātes. Sed heu q̄dā sunt q̄ iter se et deū ponūt terrā. i. auaritā et argētū. vt auari. q̄dā lutū. vt luxuriosi. q̄dā vētū vt superbi. q̄dā ignē vt iracūdi. et sic de aliys. Idcirco abradit in supiori pte crinis. et ponit i modū corone. q̄ deo fuire regnare et circulariter abradit. h̄ denotat p ipi sine fine deo seruire et ipm laudare debēt. Tercō hec festiuitas fit ppter p̄me misse celebratōnem. q̄ petr⁹ p̄mā missaz i pōtificatu i antiochia celebrauit. Et credēdū est q̄ isto die celebrauit q̄n intronisat⁹ fuit vl' saltē i illo tpe. Et ideo ista dies debz esse valde celebris et solennis. Quarto p erroz destructōe. Olim erat erroz q̄ credebāt vt aie defunctoz circa tumulum errarēt. vt dicit Maxim⁹ i hmōe. q̄ super tumulos cibos apportabāt. cū tñ corpalibꝫ cibis nō indigerēt sz demōes sumebāt. Idcirco scti pres ordinauerūt ista die festum fieri sancti petri q̄ hec fuerūt facta antiochie. vt h̄ tute isti⁹ festi hec scriptio obliuiōi tradere tur. Alia q̄re i passionali. Volēs tñ facere cū his notabilibꝫ secundū sermonē sup dicto themate posset tot virtutes aut bona opa colligere q̄bꝫ hō magn⁹ efficit coram deo.

De sancto Matthia
Sermo lxvi.

Tollite iugum meum sup vos. et discite a me q̄ mitis sum et humilis corde Mat. xi. ℣ Introductio. Dura est seruit⁹ vbi labor est magn⁹ et p̄ciū paruū. vbi magna afflictio et parua remuneratio. ℣ Spūaliter. et sic seruitiū mūdi. peti seu diaboli est graue. Psalmo xvij. Seruietis etiā dijs alienis q̄ nō dabūt vob̄ requiem die ac nocte. Sap. iij. Labor eoz sine fructu. pūt q̄ri illō Luce. v. Preceptor p totā noctē laborātes nihil cepim⁹ nisi damnū et verecūdiā. deq̄ Rom. vi. Quē fructū habuistis in q̄bꝫ nūc erubescitis. et loquit ibi d̄ pmio dicēs. Stipendia peti mors. Id circo dimittam⁹ talia seruitia. hmōi labores Isa. i. Quiescite querere agere. et discite bñ facere. Studeam⁹ iugū portare dei. q̄ valde grue est gerere iugū diaboli. Figurat Exo. i. et ij. Pharao aggrauauit filios isr̄l' lutū et paleas congregādo. Spūaliter. Pharao. i. diabolus. rex egipti. i. tenebraz. aggrauat filios suos paleas vanitatis et lutū iniq̄tatis colligēdo Prouer. x. Op⁹ iusti ad vitam op⁹ impij ad peccatū. Ber. Stultū est seruire diabolo qui nullo placat obsequio. Ideo thema. Tollite iugū meū sup vos ꝛc. In summa euangelij duo innuunt. Primo illuminatio nr̄i intellectus. ibi. confitebor tibi. Secdo subiugit accensio nr̄i affectus. ibi. tollite iugū. De primo dic̄ In illo tpe. s. cū dicit ih̄s signa q̄ fecerat i ciuitatibꝫ iudeoz. s. corozayn. bethsayda et capharnaū. q̄ si facta fuissent i ciuitatibꝫ gentiliū. s. thiro et sidone egissent penitētiā i cinere et cilicio. Nō diceret qs. q̄ est rō q̄ pplus iudaic⁹ xp̄m reiecit q̄ tñ vnū deū credidit. et gentil' pplus cū tā pn⁹ recepit. Quia igit vt dicit Chrisost. mīstros d̄ ista q̄stiōe sciebat dubitaturos. iō rndēs dixit. Confitebor tibi p̄. i. gr̄as ago. Aug. Confessio nō est solū peccatorum sz et laudatoz. tibi p̄. s. p eternā generatōez. dñe celi et terre. i. visibiliū et inuisibiliū. psal. Tui sunt celi et tua est terra. ℣ Nota in his vbis. Confitebor tibi p̄ celi et terre. triplex erroz excludit. Primus iudeoz q̄ dixerūt ih̄m blasphemū dei. Mat. xxvi. Blasphemauit. excludit ille erroz i h̄ vbo. Confitebor. vbi exprimit vocē laudis. Josh. vij. Ego gl̄ifico p̄z meū. Secds fuit erroz arrianoz. q̄ dixerūt xp̄z nō esse verz deū. q̄ excludit i h̄ vbo p̄. ipe enī eterni p̄ris fili⁹. Tercio excludit erroz manicheoz. q̄ dixerūt deū nō ee creatorē inuisibiliū sz solū visibiliū. et h̄ ibi excludit cū dicit. dñe celi et terre. i. visibiliū et inuisibiliuz creator. Sedet. q̄ abscōdisti hec a sapientibꝫ. s. archana. s. sapiētie tue. et sacramenta redēptōis nostre. et mysteria fidei q̄ i aduētu meo sunt impleta. a sapiētibꝫ et prudētibꝫ. s. hui⁹ secli. vl' his q̄ sapiētes sibiipis videt. i. q̄ seculari vl' vetabolica sapia pditi sunt. ō q̄ Jac. iij. Nō est

ista sapia vrsum vrsecedes. sz terrena aialis diabolica. Et hinoi sapiaz habebat scribe z pharisei q supbe subpis videbat sapientes. z talib etiã hz loqr. Ecce causa excecatois est supbia. Jac. iij. Deus supbis resistit hũilibus dat grãz. Pe q subdit. z revelasti ea puul'. i. hũilib. Hze. Nõ dicit insipientib. sz puul'. qz reprobat supbos eoz tumorẽ nõ accusantes. Ecce cã illumiatois ẽ hũilitas. puer. xvi Ubi hũilitas ibi sapia. Et sic revelatio veritatis facta ẽ puulis. i. hũilib p misericordiã. z ecõuerso abscõsio vitatis facta ẽ supbis p iusticiã. z dicit Lu. i. tractãs vr hac materia q xps tũc exultauit spũ. ¶ Bz di. nũqd male fecit ihs q locut⁹ ẽ vr infidelitate hoim. Rñdet Chrisr. Locut⁹ ẽ xps nõ vr hoim excecatõe z infidelitate sz vr occulta vri iusticia quã supbi ignorauerũt z hũiles cognouert. vl pt dici q exultatio xpi referr ad revelatõez non ad abscõsionẽ. Subdit aũt cãz revelatõis. ita pr. s. factũ ẽ. qm sic placitũ ẽ añ te. i. tunc placuit voluntati tue. q. d. nulla voles aliam reddere rõnez filio qre illos reprobauit: istos elegit nisi bñplacitũ pris. nob i exẽplũ. vt se creta vri iudicia discutere nõ psumam⁹ Hze. xxv. moza. Qui pscrutator ẽ maiestatis oppmer a gl'ia. Ro. xi. Incõphensibilia sunt iudicia ei⁹ z investigabiles vie ei⁹. Attñ dicit scs Jho. li. iij. ℨ gẽtiles. c. xvi. Q, vr vellz oes hoies salvos fieri inqntũ essent vri capaces p amorẽ et cognitõez. mõ exq nõ faciũt tũc dãnatõez et reprobatõz eisdis pcurãt. Jdo Mat. xx. Amice nõ facio tibi iniuriã. Glo. qz iniustũ esse nõ pt qd iusto placz. Jdcirco Ro. xi. Noli altũ sape sz time. Piere. xviij. Sic lutũ i manu figuli sic vos i manu mea Romñ. ix. Cui vult miserer. quẽ vult idurat. Gbdit. O hõ tu qs es q rñdeas vro. numqd figmentũ dicit ei q se finxit. qd me feciſti sic. an nõ hz ptãtẽ figul⁹ luti ex eadẽ massa facere aliꝰ qdẽ vas i honorẽ. aliꝰ i ꝓtumeliã. Et sic volũtas vri ẽ tã i generali ad oes tã i spẽali ad aliqs. vt. s. i electis appareat vri miseri/cordiq z i alijs iusticia. Aug. li. i. ꝺ ciui. dei. c. xij. Si oes manẽt i penis i q apparet gra remitis. Rursuz. si oes salvarẽt i nllo apparet severitas reprobatois. etiã si oes salvarẽt tũc ita libere eẽt malũ z viciũ sic vt⁹ zc. At tñ dicit Aug. z hr. xxxiij. q. iij. c. vasis. Vasis ire nũqz re⁹ redderet iteritũ si ñ spõtaneũ inveniret hõ hre pctm. nec re⁹ peccãti hoi iuste infert irã. i. pnã si hõ ex ꝓdestinatõe ceci dissz i culpã. Aug. sup illd Joh. vi. Nẽo pt venire ad me nisi pr me⁹ traxerit illũ. Mitti iterrogant cur trahit illũ et nõ illuz. Rñdet Aug. Noli diudicare si nõ vis errare. cã cẽ pt. inuista eẽ nõ pt Ad ꝓpositũ pseqndo euã gelij materiã dicit Chris. Possz aliqs esse q xps puat⁹ esse vtute. Jõ sbdit. Oia mihi tradita sunt a pre meo. In h oñdit q sit eqlis potẽtie cũ pre ex eo q dicit oia. sed relinq/tur auctoritas pncipij i patre p h q dic. tradita sunt mihi a pre. nec tñ ex hoc intellige/re vres q re⁹ vsinit aliqd hre qõ tradit. Oñdit se nũc equalẽ in scia cũ sbdit. Nẽo novit filiũ nisi pr. Nẽo. i. null⁹ alterius essentie novit. s. i omipotẽtia. s. essentialr. plene. pfecte z ꝓphẽsive. Et h dico ꝓpter hoies q cogscunt p fidẽ et btos in patria. filr z angeli p manifestã visionẽ. nõ tñ p visionẽ ꝓphensiuã. August. Sti habẽt plenã cognitõem apphẽsionis sed nõ ꝓphẽsiõis. qz dicit san. Tho. pte i. q. xij. ar. viij. Null⁹ intellectus creat⁹ totaliter vrũ ꝓphẽdere pt. qz re⁹ infinit⁹ ẽ. Pamasce. Et ternitas sibi soli cognita ẽ i tali cognitione essentiali. Et dicit hic. nisi filius an h spũs sctus nõ excludit. qz ñ ẽ alteri⁹ essentie. Sbdit. neqz novit pr ez. Ubi Chrisr. cũ dicit. neqz novit qs pr em. nõ hoc dic q eũ oes ignorẽt. sz omũi cognitõe. qz filius eũ novit nullus als eũ scit. sic g neqz novit zc. vl cui voluerit filius revelare. z sic filius ẽ causa revelatõis Ubi Aug. viij. de ciui. dei. Revelat pr p vbũ suum sicut vbũ trãsitoriũ qõ pferim⁹ scipm ostendit. qzto magis vbũ dei p qd facta sunt omnia ita oñdit prez sic ẽ pater. qz filius ẽ mẽtis nre lumẽ. Lu. ij. Lumẽ ad revelatiõez gẽtiũ. Joha. viij. Ego sum lux mũdi. ¶ Nota h cuã geliũ legit vr scõ Matthia. qz re⁹ sibi redẽptois z fidei secreta revelavit q iude abscondit ps. Epatũ ei⁹ accipiet alter. Act. i. ptz ad hraz. Excecat⁹ ei erat iudas pulvere malicie qz sacramẽta redẽptois dnice ꝓgẽscere nõ potuit zc. ¶ Dixi sedo sbiungit accessio nri affectus cũ sbdit. venite ad me oes q laborat zc. Postqz xps vocavit nos qd ꝺ ipo credere vre amus vt p hoc nostr illumiaret intellectum. Cõsequnter nos vocat qd ei⁹ exẽplo facere vre am⁹ vt p h illumiaret intellectũ nr'm z inflamaret nostr affectũ. z dicit. venite. s. credẽdo et obediẽdo. nõ pdib⁹ sed moribus. nõ carne sed fide. oes q laboratis. s. sine fm naturã qua nascimur. s. ad laborãdũ. Job. v. sine fm culpã q trãsgredimur. i q trãsgressiõe ẽ labor magn⁹. Sap. v. Lassati sum⁹ i via iniqtatis. luxuriosus i voluptatibus. avarus in

cupiditatibꝫ ⁊c. Iste labor ē maxie afflictiuꝰ vt dr Ecc̄i.x. Labor stultorū affligeret eos. et onerati estis. i. ḡuati onere legis. Act.xv. Quē imponere nec nos nec pres nr̄i portare potuimus. Ite onerati onere pharisaice traditōnis Mat.xxiij. Imponūt onera ḡuia ⁊ importabilia. Ite onere diabolice fututis. ps. Inicates mee supgresse sunt caput meū. i. ꝺscientiā meā. ⁊ sic onꝰ ḡue ḡuate sunt sup me. ⁊ ego reficiā vos. s. cibo eucharistie. doctrine ⁊ spualī gre. Christ. Per ea q̄ dicta fuit residens suā fruitē et grās. dic̄ ei. Uēite ad me oēs. Ber. O felix terminꝰ. ad me venite. a stulto labore vr̄o ⁊c. ad me medicū salutis. portus quietis. ostiū fruitaſ. vt in die nouissimo ad me venire poteritis ad glias eternitatis. vēite ad me nūc p fidē ⁊ bona op̄a vt cū venero ad iudiciū ad vos possim dicere illud Mat.xxv. Uēite ad me bñdicti pcipite reg. ⁊c. Chrys. Nō dic̄. vēite illi vl̄ ille. sꝫ oēs q̄ in tristicijs ⁊ pcīs estis ⁊c. Uñ si accedim⁹ fr̄i gra. ibi eripiet nos ab oi pena ⁊ onere. ℣ Nota triplex onꝰ nūc portam⁹. Primū ē fragilitas corpis. Sap.ix. Corpꝰ qđ corrūpit aggrauat aiaz. fr̄ ibi ñ erit. i. Cho.xv. Surget imortale ⁊ incorruptibile. Secōm onꝰ ē pnitas ad malū. Ben. viij. Sēsus ⁊ cogitatio hoīs ab adolescētia sua pna sunt in malū. Ecc̄i.xvij. Quid nequs ḡ qđ caro excogitare poterit. Gal. vi. Caro ꝺcupiscit adūsus spm̄. fr̄ etiā ñ erit ibi. Isa.xxxij. Sedebit ppls me⁹ in pulcritudine pacis ⁊ in reqe opulēta. Aug. Ubi velit spūs ibi ptin⁹ erit ⁊ corpꝰ. Tercū onꝰ ē penalitas sez. esuries. sitis. ab fr̄ onere etiā libabimur. Apoc. xxi. Absterget ds oēz la. ab o.e. Hic ḡ reficiā vos. ⁊ sbdit. Tollite iugū meū sup vos. nō iugū diaboli. i. pctm. illō ḡue ē Ecc̄i. xl. Jugū ḡue aratū ē sup filios adā. i. Chor. vij. Nolite iugū ducere cū infidelibꝫ. qz ꝺiungit corpꝰ ⁊ aiaz ad penā. Jō dicit meū. ℣ Nota triplex ē iugū xpi. Primū ē euāgelice eruditōis. Rab. qz iudeos ⁊ gētiles in vnitate fidei ꝺiūgit. Ecc̄i. vlt. Collū vrm̄ sbjicite iugo ei⁹. Secōm ē diuie dilectōis. eo p homies duos iūgit. sic iugū dr a iūgēdo. Col. iij. Super oia habete charitatē qđ ē vinculū pfectōis. Osee. vij. Occisi sunt absqz iugo. Tercū est carnis mortificatōis ⁊ imitatōis passionis. Tren. iij. Bonū ē portare iugū dñi ab adolescētia. i. pniaz. ⁊ fr̄ denotat cū dic̄ meū. qz pr̄ portauit. Ber. Nō sufficit crux xpi sine tua. Sup vos. i. pr̄sidēs vobis p dñz. vt ipleatis q̄ ad iugū euāgelij. vl̄ sup vos. i. i vr̄o supiori. ⁊ fr̄ qztū ad iugū dilectōis. Tercio sup vos. id ē i vr̄o exaltatiōi qđ ē caro qztū ad iugū mortificatōnis. vñ Gal. vl. Stigmata ihu i corpe meo porto. sbdit. Et discite a me. s. docēte ⁊ faciēte. ñ mortuos suscitare. ñ dēmōes effugare. ñ sup mare siccis pedib⁹ ābulare. nō sic operari. nā signa nō sp sunt necaria. nec oīb⁹ ꝺmoda sunt nec oīb⁹ ꝺcessa. qz mitis ⁊ hūil corde sū. Reuera mitis ad ꝓba. i. Pe.ij. Cū malediceret nō maledicebat. Joh. viij. mite dixit. dēmoniū nō habeo. Scōo mitis ad ꝓbera. i. Pe.ij. Cū pateret nō ꝺminabat. sz ait Joh. xviij. Si male locut⁹ sum phibe testimoniū ꝺ malo. si bñ cur me cedis. Tercio mitis ad torm̄ēta. Isa.liij. Sic ouis ad occisiōez ducet⁹ ē ⁊ nō aperuit os suū. nisi ad orōez. Lu. xxiij. Pr̄ dimitte illi. sbdit. ⁊ hūil corde Ber. Lolluctanee sunt hūilitas ⁊ māsuetudo. Et sic p̄sumptio ab elatōe. sic ꝓa māsuetudo ex ꝓa hūilitate pcedit. ¶ ℣ At nota fr̄ circa fraz. septē i xpo possum⁹ ꝺsiderare hūilitates Prio hūiliauit se i incarnatōe. Phil.ij. Exinaniuit semetipz formā ser. ac. In fr̄ vocat nos de nobilitate generis nō supbire. cū ipe filius dei habitū serui assūpsit. Aug. O hō puder te fortasse imitari hūilē dēū Scōo hūiliauit se i natiuitate. i q̄ vocz nos i diuitijs ñ supbire. nā ille cui⁹ē celū ⁊ terra pauptatez elegit. Tercio i circūcisiōe q̄ nō idiguit attī circūcidi voluit vt nos i ꝓa pnia nosipos hūiliarē⁹ Quarto i baptismate. vbi ioh̄es ml̄to miorē nō ꝓtēpsit. ⁊ ab eo baptizari voluit. sic etiaz penitēs sbdit⁹ erat Lu.ij. In fr̄ nos vocat ī feriozes nō ꝓtēnere. Quito i asini sessiōe. i q̄ vocat ꝺ bonis corpalib⁹ ñ supbire. ⁊ corpus hūil⁹ sbdere ⁊ tenere. Sexto i pedū lotōe. i q̄ vocat hūil⁹ fuire. Mat. xx. Filius hois ñ venit ministrari sz ministrare. Septio i crucis passiōe. i q̄ vocz ꝓtūelias hūil⁹ pati. Ecc̄i.ij. In dolore sustine. i hūilitate habe patiētiā. sic ḡ dicit Discite a me. Et sbdit pmiū imitatōnis sue cū sbdit. ⁊ inuenietis reqem aiabꝰ vr̄is. s. in presenti ⁊ i futuro. In presenti. Eccles vl. Laborauī modicū ⁊ inueni mihi ml̄tā reqem. s. conscientie. ⁊ pacē i futuro. Isa.xxxij. Sedebit populus me⁹ in pulcritudie pacis. i tabnacul⁹ fiducie ⁊ i reqe opulēta. Aug. i li. ꝺ fes. Fecisti nos dñe ad te inqetū ē cor nostr̄ donec reqescat in te. ℣ ℣ Ubi nota sunt alia q̄ habēt reqem i corpib⁹. vt dr Lu. xvi. ꝺ diuite epulōe ⁊ ille pcipue dives Lu. xij. q̄ dixit. Anima mea habes ml̄ta bona reposita i anos plimos. req̄

esce comede bibe ꝛc. Alij sunt q̄ inueniūt req̄ em i aiab. s. q̄ securā habēt sciaz. Aug. i li. d̄ catheziz̄adis rudib. Jocūdi⁹ gaudes de bona sciā inter molestias q̄s d̄ mala iter delicias. Heneč. Nō nascit vera leticia nisi ex pura sciā. Tercij sunt q̄ nō inueniūt req̄em nec i aiab nec i corpib: vt dānati. Diere. x vij. Seruietis dijs alienis q̄ ñ dabūt vobis req̄em die ac nocte. Quarti inueniūt req̄s i aiab ꝛ corpib. vt bti p⁹ vniūsalē resurrectō nē. tūc i eis iplebit pfecte auctas sup allegata Isa. xxvij. Sedebit ppls me⁹. s. q̄ ad req̄s aie. i tabnacul' fiducie: q̄ ad req̄em corpis. ꝛ i req̄e opulēta q̄ ad vtrūq;. ibi erit req̄es a labore: dolore ꝛ timore. A labore Apocal'. xiij. Ammō r̄q̄escet spūs a laboribs suis. ꝛ a dolore Isa. li. Gaudiū ꝛ leticiū tenebūt: fugiet ab eis dolor et gemit⁹. Et a timore. Job. xi. Requiescet ꝛ nō erit q̄ te exterreat. Est alia cā q̄ affectū nr̄m accēdere dz ad xpi imitatōz quā sbūgit ꝛcludēdo euāgeliū dieēs. Jugū meū suaue ē ꝛ on⁹ meū leue. q. d. si ñ vellet⁹ me sequi ppt pmiū h̄ ē ppt ēnā req̄em. vereretis tñ me seq̄ ppt cessatiōez acerbitat⁹ exiliū labor. vez ād req̄es magē. sz labor acerbus ꝛ ipor tabil. ne hō aliq̄ten⁹ h̄ret excusatōz. dic salua tor iugū meū. Est iugū euāgelij r̄spectu leg⁹. qz lex euāgelij ē charitatis. lex ꝺo vet⁹ fuit utis. Ro. viij. Nō accepistis spm̄ fuitutis i timore. sz accepistis spm̄ adoptōis filioz dei. h̄ ē spm̄ charitatis quā fili⁹ ad pez h̄re dz. sic dicit. ꝛ on⁹ meū leue. Aug⁹. d̄ verbis dñi. Charitas ꝺia seua ꝛ īmania. i. magna facit leuia. i. Tho. xiij. Charitas ꝺia suffert. Piero. Amāti nihil ē difficile. Jpe ḡ saluator vltra vires hūanas nulli aliq̄d pcepit. vltra h̄ gr̄az suā benuole tribuit vt q̄ ḡuia videt leuissime fiāt. Imitemur g̃ xpm sic horatī ip senti. eū aliq̄bs laboribs ꝛ verbis opib req̄rem⁹. ꝛ gl'iaz suā obtinebim⁹ i futuro. Hanc sctūs mathias adept⁹ ē. vt pt⁹ i ei⁹ legēda.

¶ Nota sup euangeliū Nemo nouit.

hic incidentaliter sup illd euā

¶ Nota gelij Nemo nouit pr̄em nisi fili⁹ ¶ Ad dei ꝺgnitōz possum⁹ vēire p septē q̄litates. Prio p naturalē instinctū cū eū ꝺgscim⁹ summū bonū ꝛ fontē oīm rez. sic agn⁹ ex naturali instinctu m̄rem i balatu cognoscit. sic in lumie rōis in q̄ creati sum⁹ ad imaginē et silitudinē dei. p⁹. iij. Signatū ē sup nos lumē vult⁹ tui dñe. id ē natural' rō cogscēdi deū. Et sic nemo excusat. Sic p̄ri eū ꝺguerūt vt summū bonū sz nihil aliud inuestigare potuerūt. ꝛ sic vbi iceperūt ibi finierūt. Ro. i. Qui cū deū cognouerūt nō sic deū gl'ificauer̄t ꝛ euanuer̄t in vanitatib suis ¶ Scdo p gre infusiōez. Vñ sicut hō in splēdore sol' ꝺgscit colores differre ab iuicē. sic p infusiōez diuie gre cogscimus quātū creato⁹ differt a creatura. ꝛ ecōtra. sic ozies ab occidēte. de q̄ Eph. v. Eratis aliq̄n tenebre. s. añ infusiōem fidei. nūc aūt lux in dño. p⁹. In lumie tuo. s. infuso videbim⁹ lumen. s. ēcntiale. ¶ Tercio deū ꝺgscim⁹ p angelicā reuelatōez. sic hō p nūcios cogscit negocia. ꝛ sic angeli sunt nūcij dei. Rich. Angel⁹ ē divin⁹ nūci⁹ p quē diuinā volūtatē agnoscim⁹. licz nō visibil'r ñ iuisibil'r. ex q̄ eni officio nob reuelat agnitōem dei. Nā sic dic Dionysi⁹. Angel⁹ ē manifestatio diuini lumis. Et sic ꝺguerūt deū antiq̄ pres Abraā ysaac ꝛ iacob. q̄bs multotiēs angeli dei visibil'r apparuerūt et locuer̄t eos de deo ꝛ de celestibus.

Quarto deū cognoscim⁹ p hūanā eruditōz sicut discipuli l'ras a mgris discūt. p⁹. Auribus nr̄is audiuim⁹: pres nr̄i annūciauerunt nob op⁹ qđ opatus ē in nob. op⁹ creatōis. gubernatōis. gl'ificatiōis. ꝛ sic d̄ aliis. Sed heu pl'es eruditōnez hmōi nō suscepērūt nec aliq̄ p deo sustinuerūt nec hodie sustinēt. p⁹. Noluer̄t itelligere vt bñ ageret. Nolūt tales seipos nec deū cogscere p eruditōez. ꝛ sic nec de⁹ eos cognoscit p approbatiōz. sz dicit eis Mat. xxv. Discedite a me nescio vos. Joh. x. Ego ꝺgsco oues meas ꝛ ꝺgscunt me mee.

Quito cognoscim⁹ deū p creaturaz ꝺsideratiōem. Ro. i. Jnuisibilia dei p ea q̄ facta sunt intellecta ꝺspiciunt. ꝛ. i. Thoz. xiij. Videm⁹ nūc p speculū ꝛ enigmate. Aug⁹. de ciui. dei. Per speculū. i. p silitudinē creaturaz cogscimus deū. qz i creaturis videm⁹ vestigia dei. Sic dz Bap. xiij. A magnitudie spei creature cognoscibil'r poterit eoz creato⁹ intueri. sic scta Katherina cognouit. ¶ Sexto deū cognoscim⁹ p scpturaz inspectōnez. sic hō vultū in speclo. Sctūs Tho. pte. i. q. i. arti. x. Maioz notitia de deo nō habet i hac vita q̄m i sacra scptura. Greg. Sacra scptura est qđdā speculū qđ oculis mentis ꝓponit vt interna facies videat. Jō dic ipe saluator Joh. viij. Scrutamini scripturas in quib putatis habere vitā eternā ꝛ testimoniū habere de me ꝛc. ¶ Septimo p miraculoz opatōez. sicut sapiēs cognoscit aiam suā p opatōem potētiaz. s. p intellectū ꝛ memoriā qua cogscit se habere aiam rōnalem ꝛ differre a brutis

At sic nos cū audim⁹ miracla ꝺ naturā cō. bñ ꝺgnoscim⁹ Ha deo fieri cū id natura ñ po terit opari. ⁊ sic xps dixit de iudeis Joh. v. si opa ñ fecissem q̄ nēo ali⁹ fecit pctm̄ ñ hrent. nūc autē excusatōez nō habēt. s. ꝺ pctō sue ifidelitatis. Sic g̃ talib⁹ modis possum⁹ p uenire ad cognitōez. s. g̃tuitā dei i psenti. ⁊ me reri vt ipm agnoscam⁹ deniq; p gl̃iaz i fuko. Sūt tn̄ alia q̄ h deū nō ꝺgscūt. s. p gr̃az. ne; q; i futuro p gl̃iam. ¶ Et taliū etiā se ptē sunt genera. Primi sunt iniq. Iniq̃tas eni ē q̄sio natural' ordis. Isa. i. Ue gēti pec; catrici ⁊ pplo gui iniq̃tate: semi nequā ⁊ filij sceleratis. Sbdit. Bos ꝺgnuit possessorē suū ⁊ asin⁹ p̄sepe dñi sui. isrl' aūt me nō ꝺgnuit et ppls me⁹ n̄ intellexit. ps. Obscuratū ē i sipiēs cor eor. Secdi sunt ingti q̄ gras nō agūt de infusiōe gre. Ro. i. Qui cū deū ꝺgnouer̄t nō sic deū gl̃ificauerūt. Ber. Ingtitudo ē vēt⁹ vrēs ericcās fontē pietatis. Tercij sunt inobedi entes nolētes audire p̄dicatōez vnde deū pos sent ꝺgnoscere. Piere. vij. Audite vocē meā ⁊ ero vob⁹ de⁹. sbdit. ⁊ nō audierūt neq; incli nauerūt aurē suā. sz abierūt i voluptatib⁹ su is. ¶ Quarti increduli nō credētes sacre scri; pture. sic fuerūt hoīes tpe noe Gen. vi. Noe cētū annis archā edificauit ⁊ edificatōe p; dicauit hoīb⁹ vt cessarēt iniq̄ agere ⁊ ira dei euadere. ipi sbsannauer̄t eum. ⁊ sic cū securissi mi eēnt vēit diluuiū. sic ꝺz nob⁹ Mat. xxiiij. Sic fuit i diebꝫ noe. ita erit aduēt⁹ filij hois ¶ Quinti sunt mūdi amatores. q̄ pl⁹ amāt cor pis affectū q̄z aiaz. Ro. i. Seruierūt pot⁹ cre ature q̄z creatori. Jō Isa. vi. Excecа cor po puli hui⁹ vt videtes nō videāt ⁊ audientes nō intelligāt. ¶ Sexti sunt iuidi p malicia Sap. v. Excecauit eos malicia eor. ¶ Se; ptimi sunt idurati. q̄s nec scp̄tura sa cra nec miracla illumiare pnt. ꝺ q̄b⁹ Piere. v. Indu rauerūt sup petrā corda eor. ps. Jpi nō cog uerūt viaſ meas. si. i. nō itroibūt i reqes mea ¶ Itē nota volēs ex h notabili p monē face re posset sic scribere. Nemo pt̄ez nouit nisi fi li⁹ ¶ In sūma dr̄ ipe saluator duo innuit. Primo insinuat quō pt̄ez celestē nēo nouit. ibi. nemo. Secdo specificat q̄liter ipm sol⁹ fi li⁹ special' cognoscit. ibi. nisi fili⁹. Nota qua druplex ē cognitio. s. g̃tuita. gl̃iosa. natural'. ⁊ pfecta. ¶ Nota sup illo dr̄. Cōfite bor tibi pr̄. dic glo. sup Apoca. triplex ē ꝺfes; sio. Pria pcti. i. Cho. xiij. Nō ꝺfundaris cō fiteri pctā tua. Secda ē fidei. Rom. x. Corde credit ad iusticiā. ore aūt fit ꝺfessio ad salutē

Tercia ē ꝺfessio laudis siue gr̃aꝝ actōis. Ec cli. li. Cōfitebor tibi dñe rex. ⁊ collaudabo te deū saluatorē meū. ⁊ sic accipit h. ¶ Nec aūt ꝺfessio p̄mo dz fieri cū vocali exp̄s; sione. qz nō solū hēm⁹ a ꝺo spm̄ sz etiā corpus. igit̄ cē. Notat h i dr̄bo. ꝺfitebor. s. corde ⁊ ore Secdo cū recta intētōe. tāgit ibi cū dic. tibi. i. ad honorē tuū. nō ad fauorē hoim vl' ad lu crū terrenū. Mgr in. q. di. xl. Act⁹ simplicit malu sunt q̄ p̄sam habēt intētōz. Tercio cū filiali dilectōne. ⁊ notat i h dr̄bo. p̄r. cui tene; mur filialē dilectōez. quā req̄rit a nob⁹. Ma lach. i. Si ego p̄r sū vbi ē amor tu⁹. ⁊ tāgit ibi dñe Quarto cū magnificētiali honore cū dic. celi ⁊ terre. Sūm⁹ honor ⁊ magnificen tia i diuia laude ē ꝺgscere deū creatorē eē visi bilū ⁊ invisibiliū. Bre. xviij. mor. Quāuis de us nō idiget laudib⁹ nr̄is. tn̄ ppē nos vult laudari vt nos pficiam⁹. Quito cū bñficiali ꝺmōeratōe. ⁊ tāgit ibi cū dic. abscōdisti hec a sapiētib⁹ ⁊ reuelasti ea puul' Amb. sup Lu. Nihil deo p bñficijs possum⁹ magis facere nisi q̄ gras agam⁹. Certo cū mētali exulta; tōe. Lu. x. Exultauit i spū. nob⁹ i exēplū Ps̄ Psallite dño i leticia. h. Thoz. ix. Hilarē da torem diligit de⁹.

Sermo lxvij. Ad idem.

Venite ad me oēs q̄ laboratis ⁊ onerati estis, discite a me qz mitis sū ⁊ hūilis corde. ⁊ iuenietis req̄em aiabꝫ vr̄is. Mat. xi. ¶ In sūma dr̄bor apte saluator tria p ordi nē oñdit. Primo laborātes ad se vēire iducit. ibi. vēite. Secdo formā ipz imitādi eis ꝓpo; nit. ibi. discite a me. Tercio mercedē laborīs ⁊ imitatōis ipis ꝓmittit. ibi. ⁊ iuenietꝫ req̄em aiabꝫ vr̄is. s. h i ꝺscia. ⁊ p⁹ morte i etna gl̃ia. De p̄mo dic. Vēite ad me oēs q̄ labo. Dicit Hugo d' setō vic. Est labor i vicijs. req̄es i dr̄ tutib⁹ ¶ Ubi tn̄ sciēdū. triplex ē labor. ē labor i vicijs. labor p vicijs. ⁊ labor ꝺ vicia Et ꝓm h triplices sunt laborātes. oēs tn̄ ta; les ex benignitate sua vocat. ¶ Primus labor ē i vicijs. ⁊ sunt tales q̄ sic laborāt i vicijs vt eor pessima desideria ꝺpleāt. ille ē iniquus. Piere. ix. Ut iniq̄ agerēt laborauer̄t. sic la; borat sup dr̄b⁹ i sup̄bia. auar⁹ i auaricia. luxuri osus i carnis ꝺcupiscētijs. gulosus i crāpula. iracūd⁹ i ira. ⁊ sic d' alijs. Bre. i mor. Quid ei i hac vita laborioſi⁹ q̄z terrēis ⁊ carnalib⁹ desi derijs estuare. aut q̄d q̄eti⁹ q̄z nihil h⁹ secli ap

De sancto Matthia

petere. Hic ē q̄ israelitic⁹ ppl's custodiā sabbati accepit muncre. Exo. xx. Egipt⁹ ꝺo mlt̄itudie muscaꝝ fuit pcussus. Et ppl's q̄ nō seq̄t hꝫ reqez mētis. egipt⁹ ꝺo. i. mūd⁹ muscę plen⁹. hꝰ ē iniq̄tatibꝫ. Musca ē iniq̄tetū aial. t sic pctōres nō sideryꝫ iniq̄etāt. Eccl's. x. Muscę mouētes pdūt suauitatē vngēti. i. cogitatōes crimīose q̄ i aia nascūt suauitatē spūs p dere faciūt. Et si he muscę. i. cogitatōes iniq pdūt suauitatē spūs. q̄to magis ꝺba t opatōnes. Et sic i talibꝫ laboribꝫ laborātibꝫ iplet illō Sap. iij. Labor eoꝝ sine fructu. imo t cū dāno. vñ Ro. vi. Quē fructū habuistⁱ i qbꝫ nūc erubescitis. Stipēdia pcti mors. Di merito pñt ꝺgri illō Lu. v. Per totā noctē laborātes nihil cepim⁹. Nocte laborat q̄ pctis i sistit. isti nihil boni acq̄runt. q̄ tot⁹ onerosus ē eoꝝ labor t pnosus. Eccl'es. x. Labor stultoꝝ affligit eos. s. nō tm̄ i psenti sꝫ etiaꝫ i futuro. Et iō tales ex benignitate sua vocat ab hmōi laboze dicēs. Uēite ad me oēs q̄ labo. t one. estis. ps. xxxvij. Iniq̄tates mee sup gresse sūt caput meū. t sic on⁹ gue gnate sunt sup me. Reuera gue. q̄d gn⁹ t onerosi⁹ pctō. ipm nec celū nec terra nec padisus portare potuit. Ab eo igit laboze pcti vocat t refectiōez pmittit dicēs. Ego reficiā vos. s. h̄ sacramentali aut spūali refectōe. t nēiqz celesti i futuro. Sed heu mīme adūtūt hꝰ carnales hoīes. t stulti/ozes brutis se ibꝰ oñdūt. Un Symō ꝺ cassia dic. Alia onerifera q̄ūt iuxta nature instinctū opp̄mēribꝫ oneribꝫ releuari. sꝫ hoibꝫ nll'a onera gnioza nisi ista q̄bꝫ se spōte onerauerūt i aia. nec tñ illa xponere curāt. sꝫ vt ꝺz puer. ij. Relinquūt iter rectū t ambulāt vias tenebzosas. leraī cū malefecerit t exultāt i rebꝫ pessimis. q̄z finis iterit⁹ rē. Scꝺs ē labor p vicios. s. extirpādis. Et hꝰ fit i ꝺa pnitētia. ad quā ipe saluator hortat Lu. iij. Facite fruct⁹ dignos pnie. Ro. vi. Sic exhibuistis mēbza vra seruire īmūdicie t iniq̄tati ad iniq̄tatē. ita t nūc exhibete mēbza vra seruire iustic i sctificatōez. Deut. xxv. Im mēsurā relicti erit plagaꝝ mod⁹. Sap. xi. Per q̄ qs pec/cat p hec t puniet. Apoc. xvij. Quātū glificauit se t i delicijs fuit tātū date illi tormētū t luctū. Sz heu hūc laborē m'lti ꝺtēnūt. pot⁹ volūt eē ociosi. Jō i eis suo tpe iplebit illō ps. In labore hoīm nō sūt: iō cū hoibꝫ nō flagellabūt. Filo. sꝫ cū xmōibꝫ Terci⁹ ē labor ꝺ vicia. ille labor ē gl'iosus. q̄z cozonat laborātē. iō. i. Thi. ij. Laboza vt bon⁹ miles. s. ad supp̄ditādū inimicos. t sbdit. Nēo ci cozonabit nisi q̄ legitime certauerit. Jō ps. Uiri lit agite t ꝺfortet coꝝ vrm. t spate i ꝺno. Ecci. vi. Opami op⁹ vrm añ tps. t ꝺabo mercedē i tpe suo. Oēs ḡ hmōi laborātes vocat dicēs. Uēite ad me oēs. t hꝰ q̄ ad pmū Mt. Dixi sēdo formā imitādi ipꝫ eis pponit cū sbdit. discite a me q̄z mit⁹ suꝫ t hūil' cozde. Lu. ꝺ ꝺbis dñi. Nō dic. discite mortuos suscitare. nō xmōes effugare. ñ sup mare siccē pedi bꝰ ābulare. q̄z dic Bze. iij. mor. Scriptatē n̄ p bāt sig̃ t miracl'a sꝫ charitatis opa. t ḡ dic. discite a me. s. vocere t facere. q̄z mitis sum. s. exteri⁹ i moribꝫ. t hūil' cozde. Hꝰ ē ꝺtatis ireri⁹ i mēte. ppter illos ꝺ qbꝫ ꝺz Ecci. xix. Est qui neq̄ter se hūiliat t interioza ei⁹ sunt plēa dolo Ergo vt illi puuli ꝺ qbꝫ Mat. xviij. Quicūq̄z hūiliauerit se vt puul⁹ ille itrabit i reg. ce. Ex his ḡ sup̄dictis ꝺbis nob⁹ a xpo tria imitāda ꝓponūt. s. mititas i ꝺsatōe. hūilitas i cognitōe. t ꝺtas i intētōe. sic ꝺ se dicit. mitis suꝫ t hūil' cozde. mitis sum q̄z nullū ledo. humil' sum q̄z nullū ꝺspicio. cozde q̄z nullū nēcipio. Hunc sntie ꝺcozdat Rab. dicēs ¶ O Tria a saluatoze discam⁹. vt sim⁹ mites moribꝫ. neminē ledam⁹. t nullū nēcipiam⁹. Primo ꝺcz nos mititatē Piero. Mititas ē animi dulcedo quā nll'a vincit amaritudo. Hic dic Bonauē. Mititas habilitat aīm ad benuolētiā t ad passiōis tolerātiā t adūsitatis patiētiā. q̄ ppt iurias nō turbat nec amaritudie cozdis irritat. Meritū ei⁹ oñdit saluator Mat. v. dicēs. Bti mites. Aug⁹. ꝺ vita xpiana. Mites neminē ledūt nec ꝺbis nec factis. sꝫ oibꝫ pdesse desiderāt. pmiū eoꝝ est. ipi possidebūt terrā. ꝺ q̄ ps. Credo videre bona dñi i terra viuētiū. Aug⁹. vbi nullū malū erit. nullū bonū latebit. Hāc ḡ ꝺturē a xpo discere dēm⁹ q̄ i seipo eādē oñdit Jpe eni mitis fuit ad ꝺba. ad ꝺbera et ad tormēta. vide i pcedēti ser. ¶ Et nota mites singl'ariter tria bona recipiūt a ꝺo. Primo ꝺfuatoꝝ ab oñi ipatiētia ira t iuidia. Bocti⁹. Mititas est sic antemurale i castro aīe. oēs lapides duroꝝ ꝺboꝝ. oēs ict⁹ iurie suscipit t patiētia custodit. Exemplū. sic vasa vitrea i re molli voluūt vt a lesiōe ꝺfuēt. sic māsuetudo. Jō Ecci. x. Fili i māsuetudie tua aīaz tuā. Secūdo mititas m'tiplicat gr̄az. Declarat hoc Henric⁹ ꝺ firmaria. Sic rosa ad pñtiā dulcis roris t ad seruoꝝ sol' natural'z se apit. et ecōuerso ad frigidi vēti pñtiā seipaz claudit ita coꝝ hūanū ex dulcoze mititatis dilatat t ad recipiēdū diuios iflux⁹ capaci⁹ reddit. sic

ōr puer. iij. Māsuetis dabit grām. Bre. Sic ira pturbat habitaculū spūs. sic māsuetudo ppat z ꝓfuat. Tercio facit possidere terrā. vt q Deu. viij. Ducet te dns i terrā bonā lacte z melle fluētē. p qđ significat fruitio diuitatis z hūanitatis. Hāc terrā apte dns his q mittes sunt pmittit. vt s declaratū ē. Scđo doz nos ipe saluator vt sim⁹ hūiles moribꝫ Rabanꝰ. s. vt neminē ꝺtēnam⁹ Aug. Si magn⁹ vis ee a mimo icipe. si cogitas fabcā magne celsitudis ꝺstruere inspice fūdamētū magne hūilitatis. Bre. xxxiij. mora. Ad h vnigeni tⁱ dei filiꝰ formā ifirmitatis nre suscepit. z p hāc nō solū visibiliꝫ etiā exspectꝰ appuit vt dꝰ hūil' doceret hoiez n ee supbū. Jō Aug⁹. O hō puderet te imitari hoiez hūilē saltem imitare hūilē deū. Erubescat hō ee supbꝰ cuz hūil' sit dꝰ. Bre. xxviij. mor. Sic supbia ē origo pditōis. ita hūilitas ē instrumētū nre redēptōis. Redēptor nr magn⁹ manēs super oia factꝰ ē pu⁹. hostis sup oia videri voluit elatꝰ ee. Ille dixit. In celū ascēdā. xps vo p pphaz dixit. repleta ē mal'ania mea. et vita mea i ifemo appropinq̄bit. Ille dixit. silis ero altissimo. h vo p pphaz dixit. vmis sum z nō dꝰ. merito dicere potuit. Discite a me q hūil' suz. Alteri⁹ sciēdū mlti sunt gđ⁹ hūilitatis qs discere dem⁹ a xpo saluatore. Prim⁹ gđ⁹ ē volūtarie sbesse maiori. Ro. xiij. Dis aia ptātibꝫ sblimioribꝫ sbdita sit. Discite a xpo q dixit Joh. viij. Que placita sunt ei facio sp. Joh. v. Nō vēi facere volūtatē meā sz ei⁹ q misit me pris. Et h docuit nos p aplm Heb. xij. Obedite ꝓpositis vris ipsi enī puigilāt qsi rōez reddituri p aīabꝰ vris. Scđs gđ⁹ ē ō nobilitate generis nō supbire hūana ifirmitas cū se exspsit diuina maiestas. Terci⁹ gđ⁹ ē ō diuitijs n eleuari At hāc hūilitatē docuit in natiuitate. cū ille cui⁹ ē celū z terra elegit pauptatez pauptime natus ē. Lu. ij. Inuenerūt infātē pānis iuolutū positū i psepio. O mlti hoies opposituz facīūt ondētes se i diuitijs z vanitatibꝫ suis. Quart⁹ ē se vilē fuitorē reputare. hūc gđū docuit cū circūcidi z i tēplo pntari voluit. et sic tā pctōz apparere q nullū vuln⁹ pcti habuis. tm ligaturā vulneris nō refugit. nob in exēplū. Mult⁹ q ab alijs vilis rputari vult am vilis cū h rputari. Hūc xps docuit i suo baptismate vbi venit ad iohez tāq̄ q baptizmo indigeret ab eo baptizari voluit ac si minoz eo essz. Et nota ō hac mētali hūiliatōne q si qs se alijs viliorē rputat. dicit sctūs tho. de h merito fieri habz z in eo cognoscit. Primo cū videris aliq̄d bonū in primo qđ z te nō scis hre. tūc ex hūilitate dbes te illi sbūcere. Scđo cū cognoscis aliquē defectū i te quē i alio nō cognoscis. tūc itez ex hūilitate debes te ei sbūcere. Tercio si tales nō scias i māifesto signo te pfulgere n posse debes cogitare q ali qđ bonū latet i eo qđ tu n pcipis. Et sic itez debes teipm viliorez rputare. h reuera nōnū q euēit q qsi i se occlte habeat q ille q magne reputatiōis ē nō hz. At sic dic Chrisⁱ. Qui ve hūil' ē sp indignioꝛē se alijs reputat. Sz heu alīq sunt q bn se viles dicūt sz reputari nolūt neq audiri dē. Et h sp ē qsi latēs signū supbie. Sextus gđus ē inferiores nō ꝺtēnere. sz eis hūil' se sbūcere. Hāc hūilitatem xps in duodecimo āno etatis sue docuit cuz pentibꝫ suis sbditus erat. vt Lu. ij. Descēdit cū eis in nazareth z erat subdit⁹ illis. Bern. Quis q̄bz. de hoibꝫ. cui angeli fuiūt. cui ꝓncipat⁹ z ptātes obediūt sbditus erat marie z ioseph hoibꝫ. Septim⁹ gđ⁹ ē hūiles homines ex corde diligere. Ecci. xiij. Dme aīal diligit sibi sile. hūc hūilitatis gđū xps docuit cū humiles piscatores i discipulos familiares sibi elegit. vt ptz Mat. iij. Marci. i. z Lu. v. Octauus gđus ē honorē impēdē dū fugere. hūc docuit nos tpe p dicatōis sue cū signis et miracul' clarescezet. z iudei vellēt eū facere regem. Joh. vi. ipe fugit ab eis. ab scōdit se. noluit sustinere humanū honorem dē. Nonū signū hūilitatis est honorē impendendū phibere. z sic xps Marc. ix. surdo muto sanato phibebat ne cui diceret. similiē Mat. viij. leproso curato dixit. vade nemini dixeris. Et iā in trāsfiguratōne. Matth. xvij. Nemi dixeritis visiōez hāc. Et sic nos docuit Mat. vi. Nesciat sinistra tua qđ faciat dextera tua. Qui se laudari desiderat superbū se esse demōstrat. Decim⁹ gradus est de oblato honore nolere. z sic xps in die palmarū cū magn⁹ honor esset sibi exhibitus fleuit Lu. xix. et sic nos. Chrisⁱ. sup Mat. Sapiēs dū laudat in facie flagellat in corde. Unde cimus gradus qñ quis vilia officia exercere nō cōtemnit. hunc gradū christ⁹ docuit i pe dū ablutōne. Hꝫ autē hmōi exercitia signa sunt vere hūilitatis habēt de pe. di. ij. si quis. vbi dicit. Exercitia humilitatis sunt se subdere vilioribus officijs. et sic christus docuit

Ūñ cū discipul' suis pdes lauisſz Joh. xiij. dixit. Exēplū dedi vob quēadmodū ego feci ita z vos faciatis. Mat. xx. Filius hois ñ vēit ministrari ſz ministrare. ¶ Duodecim⁹ gd⁹ ē patiēter pati z otēni. Hūc gdū habuit xps. vt patz i mlīs locis euāgelij. Mat. xiij. Nōne est h fabri filius. Joh. viij. Testionīū tuū nō ē verū. Et iterū. Nōne bñ dicim⁹ nos qz samaritan⁹ es z dēmoniū habes. nob i exēplū. Ac cli. q. In dolore sustine. i hūilitate patiētiaz habe. Sic i igne pbat aurū: sic hoies i camino hūiliatōis Tredecim⁹ gd⁹ ē nō solū patiēter ſz gaudēter pati. hūc gdū habuit z ocuit in passiōe. Heb. xij. Proposito sibi gaudio sustinuit crucē. et apl'i Act. v. Ibāt apli gaudētes a ospectu ocilij. qm digni habiti sunt pnoie xpi otūeliā pati. sic veri hūiles. Hre. Qui gliaz ñ qrit nec otūeliā sētit. Au. Pl'es sunt q volūt hūiles videri. pauci vero otēni. ¶ Quartusdecim⁹ gd⁹ vilē se ex corde ofiteri. Isa. xlij. Narra si qd habes vt iustificeris. Eccli. iiij. Nō ofundaris p aīa tua dicere verū. Quintusdecim⁹ gd⁹ ē doloz. ſ. qñ hō ē cā sue restitutōis. Michee. iiij. Dole z satage filia syon qsi parturiēs q nūc egrederis d ciuitate. z habitab i regiōe z vēies i babilonē. i. domū ofusiōis ꝛc. Pi ḡ sunt gd⁹ fe hūilitatis. Diony. d angelica hierar. Quanto qsq hūilior esto tāto pprinqor. Amb. sup bti imaclati. Quāto qsq abiectior in h̄ secl'o tāto magis exaltabit i futuro. Nā p qt gdus hūilitatis qs rescēdit p tot ibi ascēdit. Ideo Isid. Descēde vt ascēdas. sic saluator. Discite a me qz mitis sum z humilis corde z inuenietis requiē aīabus vr̄is. ſ. hic et in futuro. Hic tercia pars pncipal' tangit. quam breuitatis causa ptermitto.

Sermo lxviij. Ad idem

O dñe qui nosti corda ostende quē elegeris. Act. i. In summa pñtis epl'e duo breuissime tāguntur. Prio pponit iude puaricatio z eius punitio. ibi. Exurgēs petr⁹. Scdo subiūgit matthie approbatio z ei⁹ electio. ibi. tu dñe q nosti corda. vl' ibi. statuerūt duos ꝛc. De p̄mo dic. In diebus illis. i. tpe medio iter ascēsiōez dñi z pētheco stes. tūc exurgēs petr⁹ tāqz pncipal' z caput alioz i medio fratrū z discipuloz q tāqz frēs mutuo se habebant Erat aūt fere turba hoim. cxx. z dixit. ſ. petr⁹. Viri frēs oportz impleri scripturā quā pdixit spiritus sctūs. cui⁹ debū nō pt esse falsuz. qz spūs sctus ē. p os dauid d iuda q fuit dux eoz q apphenderūt ihm. q. ſ. iudas onūerat⁹ erat i nob. i. vn⁹ ex. xij. aplis. z sortit⁹ ē sortē ministerij hui⁹. i. dignitatē aplicā quā nō habuit a casu vl' a sorte sz p xpi electōez. Joh. vi. Nonne ego vos. xij. elegi z vn⁹ ex vob est diabol⁹. Sors ei aliqñ accipit p pte. z sic accipit h. qz i ptē apl'oz vocatus ē. Et h qdē possedit agrū d mercede iniqtatis. i. possideri fecit ab alqs. qz. xxx. denarios qbus xpm vēdiderat in tēplū piecit. ex qbus pceps sacerdotuz emit agrū p sepultura pegrinoz. vt hr Matt. xxvij. Cōsequenter nūc inuit causas depositōis sue de R. Ubi nota plibus d causis plat⁹ deponi ocueuit. z sic iudas. ¶ Prio ppter notoriū homicidiū imanitatē. i. crudelitatē. Et sic iudas mal⁹ plat⁹ homicidiū ocommisit qñ rei filiū occidi procurauit. Et h homicidiū fuit notoriū. Ūñ dr i textu. Et notū factū ē oibus habitātibus ihierlm. Notoriū fuit homicidiū iude tribus modis. Prio p psumptōz violētā. Nā si fur cū inimicis capitalibus dñi sui ocilij secretū iniret psumeret ō furū q i mortē dñi sui machinatus fuisſz. Inimici ei capitales xpi erāt scribe et pharisei ad qs prexit z ocilium cū eis iniuit. Mat. xxvi. Abijt vn⁹ ex. xij. ad pncipes sacerdotū. z ait. Quid vultis mihi dare et ego vobis cū tradā. Scdo fuit notoriū p facti euidētiā. qñ venit turba cū gladijs z fustibus ad capiendū ihm. tunc ñ potuit aliq tergiū satōe celari. Tercio fuit notoriū p cōfessiōez pp̄am. Mat. xxvij. Peccaui trādēs sanguinē iustū At ista ofessio facta ē i iudicio cora pncipibus sacerdotū z seniorib q fuerūt iudices ppli. ¶ Scdo platus pt reponi propter hereticā puitatē. Sic iudas a fide xpi puaricatus fuit. tāgit h i lra cū seqt. accipe locum misterij hui⁹ d q puaricat⁹ ē iudas. Ipe ei recessit re lumīe fidei ad tenebras infidelitatis. Jo xps post suū recessum dixit. Nūc clarificatus ē filius hois. Joh. xiij. Nā cū ille malus erat cū bonis sic corruus cū colūbis. tūc collegiū apl'oz nō erat pfecte clarū. z sic dr ibidez. Erat aūt nor qñ recessit. ad significādū infidelitatē suā. ¶ Tercio pt reponi ppter simoniā. Nā puitatez. z sic iudas q vendit spuale. i. xpm p tpali. Mat. xxvij. Acceperunt. xxx. argēteos pciū appciati a filijs isrl. h notat i textu cū dr. z h possedit agrū d mercede iniqtatis. Nota sunt qdā diuīa. ſ. spūsancti dona. vt peccatorū remissio. miraculoruz operatio. et hmōi. Sunt qdā spiritualia. ſ. ecclie sacramenta.

Sūt ꝛ q̄dā spūalibꝫ annexā sic iuspatrona/
tꝰ. Uēdere ꝯ spūali annexū ē simonia mag.
vēdere spūale puꝛ ē simonia maioꝛ. sꝫ vēde/
re diuia ē maxia simonia. In ꝓo aūt fuit ali
qđ totū diuinū qđ ē eiꝰ ꝛeitas. fuit qđdā spi
rituale puꝛ qđ ē eiꝰ aīa. Fuit qđdā spūale an
nexū qđ ē eiꝰ caro. q̄ mediāte aīa fuit annexa
ꝛeitati ꝛ iūcta. Et sic iudas vēdidit oīa. ꝯ
pessimꝰ simoniacꝰ. ꝛ p ꝺsequns dignꝰ dānatō
ne ꝛ ꝛepositōe. sḃdit. Et suspēsus crepuit me
diꝰ. vt pēa cozrūderet culpe. ꝛ diffusa sūt oīa
viscera eiꝰ. Justū erat vt viscera q̄ tāta pditi
onē ꝺceperāt enoꝛmiter ꝺ vētre caderent. nec
digna fuit aīa exire p os illōꝝ qđ nouissime
ꝓm idigne tetigerat Et notū factū ē oīb⁹ ha
bitātibꝫ i hierl'm vt appellaret ager ille achel
demach. ḥ ē ager sanguis. nūc adducit scḝ tu
ras. Scḝtū ei in libꝛo psalmoꝛ ē. Fiat ꝺmo
ratio coꝛ ꝛeꝛta ꝛ nō sit q̄ ihabitet i ea. ꝛ ēpatū
eiꝰ accipiet alter. ḥ scribit ꝑs. cviij. ¶ Nota
psalmista tria ponit ꝺ iuda. s. ꝛepositōꝫ. ꝛepo
sitōis rōez. eternā punitōꝫ. Depositiōez vbi
dic. Fiāt dies eiꝰ pauci. Nā xps elegit iudā
i discipulū ꝺ mꝺo. tādē ꝺ discipl'o i apl'm. tā
dē ꝺ apl'atu i pcuratoꝛē. sꝫ in ḥ triplici statu
fuerūt dies eiꝰ dies pauci. ¶ Sꝫ di.
mixꝫ ē q̄ xps dei sapia q̄ nec fallere nec falli pt
elegit iudā i ꝺsoꝛtiū discipuloꝝ ꝛ pastoꝛē oui
um quē sciebat futuꝝ lupū rapacē. mirabilꝰ
q̄ fecit eū apl'z quē sciebat futuꝝ pditoꝛē suū.
mirabilissimū q̄ fecit eū pcuratoꝛē quē scie/
bat furē esse. ꝺre fecē ḥ. Rñdet. Xps ꝓsuit eū
i ꝺsoꝛtiū discipuloꝝ ꝛ pastoꝛē ouiū suaꝝ ml'
tiplici rōe. Prio ad oñdēdū q̄ i ḥ mꝺo ma
li sp sunt pmixti cū bonis. i celo tm̄ boni sūt.
i inferno tm̄ mali. De q̄ ḥre. ꝛ hr̄. xxiij. q. iiij
hec aūt vita. vbi dic. Nec aūt vita q̄ iter ce/
ptiū ciues ꝺmūit recipit. Et iteꝝ idē dic. xx.
moza. In eccl'ia ē sic i area vbi sunt triticū ꝛ
palee. ¶ Scḝa rō ad oñdēdū q̄ boni ꝓpter
malos nō sunt ꝛeserēdi. sic aliq̄ temerarie iu/
dicātes vnā totā ꝺgregatiōꝫ puipēdūt ꝓpt
vnū malū De q̄bꝫ Aug. i li. ꝺ baptismo. ꝛ hr̄
xxiij. q. iiij. c. quāt⁹. Quāt⁹ arrogātie tumoꝝ
ē. q̄nta hūanitatis ꝛ leuitatis obliuio. q̄nta
sacrātia vbi q̄s se facere credat qđ nec apl'is
ꝺcessit dñs. vt zizaniā a frumēto putat se posꝰ
se discerneze. Nō sunt ꝯ ꝺiudicādi nec sper/
nēdi. exēplo xpi. Joh. vi. Nonne. xij. elegi et
vnꝰ ē diabolꝰ. Jō Aug. ꝺ ꝛbis dñi. vt hr̄. xx.
iij. q. iij. tu bonꝰ. Tu bonꝰ tolera maluꝫ. nā
xps iudā quē furē sciuerat ee tolerauit et ad
ꝓdicādū misit. eiq̄ cū alijs eucharistiā ꝛedit.
Idē sup Joh. ꝛ hr̄ in cano vbi s̄. c. q̄d ergo.
Quid ꝯ voluit dñs nr̄ ihs frēs mei āmonere
ecclesiā suā. qñ vnū pditū iter duodeci habe
re voluit nisi vt malos tolerem⁹ ꝛc. Idcireo
dic Bre. ibidē i cano. c. hec aūt vita. iter cete
ra. Si boni estis q̄z diu i hac vita sb̄sistitis eq̄
nimiter tolerate malos. Nā q̄sq̄s malos nō
tolerat sibi ꝑ intolerātiā testis ē q̄ bonus
nō ē. Q̄z q̄re voluit eū eligere i apl'm quem
sciebat furē et futuꝝ pditoꝛē suū. Rō ꝓma ē
vt ide bonū eliceret. Aug. i enchiridiō. Di/
vꝛōes ꝛeꝰ cū sit summe bonꝰ ñ sinit aliq̄ ma
lū ee i suis opib⁹ nisi bonū eliceret. Idē. De
lꝰ iudicauit ꝺ malꝰ bñ facere q̄z malū ñ pmit
tere. Scḝa rō. vt vanā fiduciā amputaret.
Augꝰ. Nēo securꝰ ꝑt ee i hac vita q̄ tēptatio
noiaꝝ. vtrūq̄z ꝑt fieri ex ꝛteriozi melioꝛ. et ex
melioꝛi ꝛteriozꝛ. Bern̄. Nusq̄z securitas frēs
mei adest. Adā cecidit i paradiso ꝺ loco volu/
ptatis. Judas in mūdo ꝺ scola saluatoꝛis.
Ber. ad eugeniū papā. Noli nimis credere
affectui tuo. nihil bonū fixū alo qđ nō negli
gētia et tpe aboleſcat. Idcirco .i. Lhoan. x.
Qui existiat se stare videat ne cadat Itē vo
luit xps iudā facere pcuratoꝛē quem sciebat
furē. Prio vt pauca ꝺtēnēda et vilia ee ꝛemō
straret. Bre. Lōtēptibilia ꝺ tēptibilibꝫ dāt.
Xps cni in hac vita habuit coꝛpꝰ ꝛ aīaz. ha/
buit mēez ꝛ eccl'iaz. habuit q̄ndā psonā p ex
pēditōe pecunie. ea q̄ charioza habuit chario
ribꝫ custodibꝫ ꝛeliq̄t. Mēez ꝺo ꝛ eccl'iam
charioꝛes habuit q̄z coꝛpꝰ ꝓpriū. idcirco coꝛ
pꝰ suū charis custodibꝫ ioseph et nicodemo
dimisit. mēem ꝛ eccl'iaz charioꝛibꝫ. s. mēez io
hānī. eccl'iaz petro tradidit. aīaz ꝺo charissi
mā pri ꝺmēdauit. pecuniā ꝺo ꝺtēptibilez et
vilissimā reputauit quā iude ad custodiā ꝛe
dit. Scḝa rō vt custodiā reꝝ tpalū sigꝫter
p dilectōꝫ piculosam: picl'osam oñderet Ec
ce modica pecunie admīstratio fuit iude eter
ne dānatōis occasio. Diero. Uis ꝺgnoscere
q̄z piculosus sit amoꝛ habēdi pecuniā. Nā il
le amoꝛ fecit iudā xpi pditoꝛē stultū mercato
rē. Eccl'i. x. Nihil iniq̄us q̄z amare pecuniā.
Auarꝰ aīam suā venalē ḥz. Eccl'i. viij. Mil/
tos pdidit auꝝ et argentū. Diero. Oñ au
dimus iudā tradidisse xpm ꝓpter pecuniā ꝛ
impiū discipulū cōdemnam⁹ ꝓpo nos gla/
dio cōfodimus. O q̄nti iude iudā dānant.
Diere. vi. A minimo vsq̄z ad maximū oēs
auaricie student. Idcirco .i. Lho. iij. Queri
tur inter dispēsatoꝛes q̄s fidel' iueniat Lu.

De sancto Matthia

xij. Quisputas fidel' fuꝰ ꝛ prudēs ¶ Nota tribꝫ modis ꝑt dispēsatoꝛ cē malꝰ. Prio iustē rapiēdo. Abacuc. ij. Ue q̄ mltiplicat nō sua. Augꝰ. Si tenes obolū iniustē teneris a diabolo. Scdo auare retinēdo. Ihrō. Dispēsatores diuitiaꝝ sumꝰ nō dñi. sic diuesꝛ q̄ Lu. xvi. dñs fuit diuitiaꝝ. nec tñ rite dñs sz portiꝰ fuꝰ et nō dispēsatoꝛ. Tercio insipienter expēdēdo. vt diues ille dꝛ q̄ Luc. xij. Ania mea epulare ꝛ mede ꝛ bibe. Uł etiā villicus Lu. xvi. q̄ dissipauit bona dñi sui. Nos ꝛo dēmꝰ eē boni dispēsatoꝛes. nr̄a dare ꝛ nō aliena rapere. ñ aliēa ꝛtinere sz large iptiri. Aug. Maledictꝰ dispēsatoꝛ q̄ ē auarꝰ cū largꝰ est dñs eiꝰ Ad ꝓpositū dic ī textu vbi s. Epatū eiꝰ accipiet alter. Nic. de lyra. Aplatꝰ ē epatꝰ vbi ꝛ epi successoꝛes sunt aplꝯ. vt dic Anacletus. ꝛ hr̄. xxi. di. ī noua. vbi dic. Aplis decedētibꝫ ī locū coꝝ surrexer̄t epi. xide. lxx. di scipuli electi. q̄ꝝ tipum gerūt ipi sacerdotes. Sic g̃ dic. epatū. i. aplatū eiꝰ. s. iude accipiet alter. Reuera alter matthias fuit a iuda: ñ tm̄ ī psona sz ī vita. ille pditoꝛ iste fidelissimꝰ pdicatoꝛ. ille supbꝫ iste hūlꝫ ꝛ puus. ille latoꝛ pecunie iste ꝛ tēptoꝛ totiꝰ terrene sbe. ille a diabolo possessus iste spūsctō plenꝰ. ille filiꝰ pditois iste filiꝰ eē ne saluatiois. ille homicidū ꝓpetratoꝛ iste aiaꝝ mortuaꝝ viuificatoꝛ. illiꝰ viscera fusa sunt p crepatōz. istiꝰ viscera fūdebāt ad oēs p ꝛpassiōez. ille dispauit iste ꝛfidit ꝺo. ille suspēsus manebat ad trabē. iste suspēsus erat ad cr̄ū p amoꝛez. illiꝰ guttur erat ꝛfractū p laquei nodatōz. istiꝰ guttur erat aptū p fidei pdicatōez. ille. s. iudas ī aere iterūt vt essz ꝺ ꝛsortio dæmonū. iste p fidē xpi mortuꝰ fuit vt essz ī ꝛsortio angelꝯ. Recte g̃ alter iudas matthias vocari meruit. Propter qꝺ dixi scdo sbiūgit matthie approbatio et eiꝰ electio. ꝺ q̄ sbdit. Optz g̃ ex hīs viris qui nobiscū ꝛgregati sūt ī oī tpe q̄ nobiscū intrauit ꝛ exiuit dñs nr̄ ihs icipiēs a baptismate iohis vsq; ī diē q̄ assūptꝰ ē a nob p ascēsiōez testē r̄surrectōis eiꝰ nobiscū fieri vnū ex istis ¶ Nota ex hr̄a elicit q̄les ꝺbēt eē electoresꝫ q̄lis eligēdꝰ. q̄liter sit eligēdū. ꝛ ad q̄d sit eligēdꝰ. Quo ad ꝑmū vicz q̄les. Ñdet q̄ ꝺbēt hr̄e vnitatē ꝛ ꝛcordiā. qz ꝯ fuerūt cētū ꝛ viginti viri ꝛ nullꝰ discordauit. sz cōi ꝛsensu ioseph ꝛ matthiā tāq; viros approbatos coꝝā dño statuer̄t. Sz heu nūc vix electoꝛes platoꝝ sunt sine discordia. Scdo ꝺbēt hr̄e dilgētiā ꝓuidā. s. in q̄rēdo bonū platū ꝛ vtilē. nō amicos. ñ ꝓpinq̄s. ꝛ sic ꝯ fecer̄t. Tercio ꝺbēt hr̄e intētōez rectā vt nō q̄rāt vtilitatē ipoꝝ sz honorē cr̄i. Jō nō ē respiciēda dignitas ꝑsone sz ꝑsona dignitati. als q̄rētes dignitatē ꝑsone ꝛ nō ꝑsonā dignitati sunt filles his q̄ ouibꝫ ꝺberēt q̄rere pastoꝛē. ꝛ q̄rūt ouibꝫ surrēq̄ eas mactat. Quarto ꝺbēt hr̄e mētē duo tā vt iminēte tpe electōis oꝛōibꝫ ilsistant. qz ois ptās a ꝺo ē. Rom. xiij. Sic g̃ fecer̄t sci apli. vñ ꝺr ī textu. oꝛātes dixerūt. tu dñe ostē de quē elegeris. ¶ Nic scdo adūtendū qualꝫ ꝺeat plat⁹ esse q̄ eligēdus ē. oñdit exemplo matthie. Prio ꝺbz esse etate maturꝰ. nō ꝺz esse puer. nā ibi ex his viris notat. In pueroꝝ nāq; ē vana lasciuia. Eccles. xi. Adolescētia ꝛ voluptas vana sunt. In pueris ē leuitas ꝛ incōstātia. Prelatus eī eligit ad sbditoꝝ ꝛfortatōz. iō ꝺz hr̄e moꝝ gūitatē. Aligit etiā ad maloꝝ reprōbatiōez seu reprobatōez. iō ꝺz habē re ꝛstātiā ꝛ firmitatē. ad Tytū. ij. In oibꝫ ꝑ ꝺe teipm exēplū ꝺonoꝝ opeꝝ ī ꝺoctrina ꝛ integritate ꝛ gūitate. Scdo nō ꝺz esse alienꝰ sz domesticꝰ. notat ibi. q̄ nobiscū ꝛgregati sunt. Caput ꝓpriū melius scit natura suī corpis q̄z alienū. amoꝝ eni plati ꝺ collegio electi ad eccl'iam est naturalꝫ. alieni ꝛo accidentalꝫ. naturalia imutabilia sunt. accidētalia ꝛo ꝺ facili mutari pñt. Tercio nō ꝺz esse neofitus. ꝛ notat cū ꝺr. Jn oī tpe. In plato req̄rit experiētia. hūilitas ꝛa. ꝛ auctas reuerēda. Prelatus aūt neofitus ē inexptꝰ. iō nescit se ꝛfortare q̄litatibꝫ sbditoꝝ. Ecc̄l. xxxiij. Uir imultis cogitabit mlta. q̄ nō ē exptus paucos recognoscit. Etiā plat⁹ neofitus possit fieri supbꝫ ꝛ elatus. putans q̄ eccl'ia vł religio ñ possz erigi sine eo. Jō paulꝰ. i. Thi. iij. Non suscipe neofitū. ne ī supbia elatus in iudiciū diaboli incidat. Etiā plat⁹ neofitus possit a sbditis ꝺtēni ꝛ dspici. ꝛ sic sua auctas posset minui ꝛ vilificari. sic accidit Loth. cui dixer̄t sodomite Hen. xix. Recede illuc. ingressus es vt aduena nūq̄d vt nos iudicet. Quarto ñ ꝺz eē iscꝰ sz doctꝰ. ꝛ notat ī h̄ qꝺ ꝺr. intrauit ꝛ exiuit iter nos dñs ihs icipiēs a baptismate iohis. Ex h̄ patz q̄ fuit sapiēs q̄z doctus a doctore ꝛitatis. imo ab ipamet ꝛitate. Ab illo dr̄ q̄ dicit apls. Oēs thesauri sapiētie ꝛ scientie in eo sunt recōditi. ad Col. ij. Et sic merito eligend⁹ Elia duo sc̄z q̄liter sit eligēdꝰ ꝛ ad qꝺ inseq̄ntibꝫ epla ꝛbis ꝓbendunt cū subdit ꝛcludendo. Et statuerūt duos Joseph qui vocabatur Barsabas qui cognominatus est iustus. et Matthiam. et oꝛātes dixerūt. Tu domine qui nosti coꝛda

hoim oste de que elegeris er his duob⁹ i lotū
misterij hui⁹ z apl'at⁹ ō q̄ puaricat⁹ ē iudas
vt abiret i locū suū. z ꝺederī sortes eis z ceci
dit sors sup matthiā. z ānūerat⁹ ē cū .xi. apl'is

Sermo lxix. Ad idem

SOrs cecidit su
per matthiā. z annumerat⁹ ē cum
vndecim apl'is. Actuū. i.

Introductio. Dicūt naturales q̄ lux ꝺe se p
ñcit splēdorē. z splēdor manifestat latēcia et
occulta. vt ptz ex sole ad experientiā. Spūal'r
p lucē itelligit xps q̄ dicit Joh. viij. Ego sū
lux mūdi. z Joh. i. Erat lux vera q̄ illuminat
oēm hoiez veniētē i hūc mūduz. Et notāter
xps ꝺr lux. qz dicit Amb. in exāmerō. Lux ē
pulcritudo ois visibil' creature. z oib⁹ creatu
ris dat pulcritudinē. Sic xps ē pulcritudo
oim creaturaz. qz oēs creature ab ipo habēt
suā pulcritudinē. teste Ber. in soliloqo qui
dit. Ab ipo est q̄cq̄d habz pulcritudinis ois
creatura et ꝺecoris. Tu solē claritate vestisti
z clarior es sole. Et subdit. Quid ē lux solis
z ꝺecor ois creature i ꝓpatōe tui nisi tenebre.
ornasti celū sideribꝫ. celū empireū angel'. ae
ra volucribꝫ. aquas piscibꝫ. terrā herbis et
floribꝫ. Sz nō ē his species neq; ꝺecor in tui
ꝓpatōe o fons vniuerse pulcritudis ihu. Ab
hac tocūda luce ihu xpo ꝓcessit splēdor diui
nus q̄ manifestauit suos famulos q̄s elegit.
vt legit ꝺe btō Gregorio. q̄ volēs se latitare
ne eligeret in papā. revelat⁹ ē p lucidā colū
nam e celo missam. Et sic btūs matthias vt
dicit Diony. i lib. celestis hierarchie. Splē
dor diuin⁹ affuit q̄ oñdebat ipm assumēduz
i apl'm. z notat hic sors. ꝺe q̄ thema. In q̄
bis ꝓmissis btūs matthias a duob⁹ omen
dat. Primo a celica electōe. ibi. sors cecidit.
Secꝺo ab apl'ica annūeratōe. ibi. z annūera
tus ē cū vndecim apl'is. De ꝓmo dic. Sors
cecidit sup matthiā. Dicūt naturales. celuz
habz varias stellas. vt hab Genes. xv. Suspice
celū z numera stellas ei⁹ si potes. q. ꝺ. hoc ē
tibi ipossibile qō soli ꝺeo possibile. ps. cxlvi.
Qui numerat multitudinē stellaz. Et q̄uis
varias habz stellas inter illas habz singula
riter septē q̄ dicunt planete. Inter illos q̄daz
influūt mitigatē. vt iupiter. aliq̄ iracundiā.
vt saturnus. aliq̄ hūilitatē. vt ven⁹. aliq̄ iu
sticiā. vt sol. aliq̄ sapiam. vt mercuri⁹. Et
Spūal'r. hic p celū intelligit btūs matthias
q̄ varijs ꝗtutibꝫ ornat⁹ fuit tanq̄ septē pla
netis. q̄ ꝗtutes i lr̄is hui⁹ nois matthias ꝓ
tēt. Prīa lra q̄ ornat ꝫ nobile nomē est m.
z significat mititatē q̄ est ꝗtus multū laudā
da in plātis. qz scribit Eccl. x. Sedes ducū
supbox subūtit. z mites sedere fecit pro eis.
Idcirco xps plat⁹ platox hāc p alijs vocat
discipulos Matt. xi. Discite a me qz mitis
sum tē. Secꝺa ꝗtus itelligit p secꝺaz lr̄az
scz a. z significat austeritatē vite. Chrys. Cir
ca vitā alioz esto benign⁹ z circa tuā auster⁹.
audiāt te hoies magna faciētē z pna mādā
tē. Et sic btūs matthias auster⁹ fuit i vita p
ꝓa. vt potuit dicere cū apl'o illō. i. Chox. ix.
Castigo corp⁹ meū z i suitutē redigo. z me
rito. qz dic apl's. i. Thes. xv. Caro z sanguis
regnū ꝺei possidere nō pñt. i. carnal'r viuētes.
Ro. viij. Qui sm carnē sunt ꝺeo placere neq;
unt. qz hr̄ Joh. iij. Deus spūs ē. q̄ sm spiritū
viuēs ꝺeo placz. eo q̄ ꝺr. i. Tho. ij. Aialis hō
nō percipit ea q̄ spūs ꝺei sunt. Sic etiā auster
tas ptinet ad platos. Dic ei Rich. ō sancto
victo. Sūt q̄dā q̄ ita mites esse volūt vt ꝺe
vita sūditox nihil curāt. neminē corripiunt.
Tal' mititas nō ē laudāda. qz xps plat⁹ oīm
platoz̄ docuit i exēplo Lu. ix. ꝺe suo inutili
q̄ receptū talētū posuit i sudario. q̄ dicebat.
sciebā qz hō auster⁹ es. Mat. xxv. Seruum
inutilē pjcite in tenebras exteriores. Et sic
btūs matthias ſinduratis dixit. Annūcio vo
bis qz viui in infernū ꝺescēdetis. z terra ape
ruit se z deglutiuit eos. vt legit in legēda. et
sic fuit alter moyses Num. xvi. q̄ dathan et
abyron rebelles terrā ꝺeglutire pmisit. Quil
ꝺet g̃ plat⁹ nō solū ꝺz esse mitis sz etiā auste
r⁹. Figurat i throno salomōis. iij. Reg. x. i q̄
sculpti erāt duo leōes. vnus i apparētia z ap
paratu mitis. alter auster⁹. Et sic plat⁹ mitis
esse ꝺebz bonis et rectis corde. vñ ps. cxxiij.
Bñfac dñe bonis z rectis corde. Auster⁹ ma
lis Exo. xxij. Maleficos ne patiaris viuere
sup terram. Tercia lra hui⁹ nois ē t. et si
gnificat timorē dñi. Exo. xviij. Elige tibi
viros timētes ꝺeū. Eccl. ij. Qui timēt dñm
mārūt q̄ bñplacita sunt ei. Talibꝫ enī astat
dñs. ps. cxliij. Voluntatē timentiū se faciet.
Vmōi fuit btūs matthias figuratus p ab
diā. iij. Reg. xviij. q̄ fuit ꝓceps i curia regis
Ozie regis inde. valde timebat ꝺeū. z sic ipe
Propter qō ps dicit. Cōstituit eū dñm do
m⁹ sue. z ꝓncipē ois possessiōis sue. Timētes
ergo dñm ꝺebent esse plati. qz timor oēm ne
gligētiā excludit. Eccles. vij. Qui timet ꝺeū
nihil negligit. Sic ergo cū ipi timerēt ꝺeuz

De annũciatõe marie virginis

tũc timerent a pplo. Judith vlti. Qui timẽt te magni erũt apd te p oĩa. Quarta lra est h. z significat hũilitatẽ. Hec etiã ỹt9 spẽalit̃ platis ꝺuenit. Eccli. xxxij. Rectores te posuit noli extolli sz esto inter illos quasi vn9 ex illis Apl's Phil. ij. In hũilitate supiores inicez arbitrãtes. Eccl. iij. Quãto magn9es hũilia te in oĩb9. Mã tales exaltẽt Lu. i. Deposuit potẽtes ꝺ sede z exal. hu. sic legit ꝺ saul. i. Reg. xv. Nõne cũ puul9 i ocul's tuis esses caput factus es i ifrl'. Et sic supbo9 iudas reposit9 ẽ. et hũilis matthias exaltat9. imo elect9 ad celestia regna ex hũilitate cognoscit. vt ditt Gre go. Audẽtissimũ signũ rprobe ẽ supbia. elector hũilitas. Quinta lra est i. p quã significat iustitia. q ẽ ỹtus. vt dicit Amb. i lib. ꝺe padiso. q magis alijs q3 sibi pdest. z vtilitates suas negligit. omũia emolimẽta pponit Ad illa ptinet ad platos. q̃b9 ꝺr Sapie. i. Diligite iustitiã q iudicatis terrã. Sic etiaz dicit Exo. xviij. Eligе viros q diligũt iustitiam z odiũt auaritiã. Lyban9. Queqz bona i regno opat iustitia. Tal' fuit btũs matthias. ideo ꝺ eo legit illꝺ puer. r. Bñdictõ ꝺñi sup caput iusti. ideo ꝺdit illi ꝺñs ptẽ in tribub xij. sic z nos. ps. xxxvi. Nõ vidi iustũ derelictũ. Idem. Dñe q3 habitabit i tabernaculo tuo. Rñdet. Qui operat iustitiã i seipo. z nõ noceat alijs nec phibeat. q3 dic Tulli9. Si es iust9 nõ solũ nõ noceas sz etiã nocẽtes p/histeas. Hãc ỹtutẽ collaudat Gre. z habet xij. q. ij. cũ deuotissimã. Sũmũ in rebꝫ bonũ ẽ iustitiã colere. z vnicuiqz sua iura seruare.

Sexta lra est a. z significat amorẽ. Nã reli q nihil pſunt sine amore. Aug. Si charitas desit cetera nihil pſunt. q3 ẽ forma ỹtutum. Jõ ꝺr Eph. iij. In charitate radicati z fũdati. Hilari9. Frustra est oĩs opatio nisi soli deo ꝺeat. Sic fuit matthias i charitate ardẽs Aug. Quãto quis terrena ꝺespicit tãto diligit. Et sic ipe ppter ꝺeũ oĩa ꝺerelict. Sic q potuit ꝺicere cũ apl'o z alijs pfect' illꝺ Matthei. xix. Ecce nos reliqm9 oĩa z secuti sumus te. Sic q nos i charitate dei ipm imitari ꝺbe m9. q3 ipa charitas vt dic Hugo. ẽ fons pp us de q nõ cõicat alien9. Aug9. Oĩa sacramẽta hr̃e potes z mal9 eẽ potes. cũ charitate aũt mal9 esse nõ potes. Rõ. i. Joh. iij. Qui i charitate manet i ꝺeo manet z ꝺe9 i eo. Septima lra est s. p quã significat sapia ꝺei. Sap. vij. Neminẽ diligit ꝺe9 nisi eũ quẽ cũ sapia inhabitat. Et hec pcipue ad platos ptinet. Unꝺe puer. iij. Sapiẽtes gubernacla possidebunt De hac materia poteris plura q̃rere z applicare. Et quãto hic prudẽtiores z doctiores fuerint tãto pl9 i futuro fulgebũt. Ꝺe q̃ Daniel'. xij. Qui docti fuerint splẽdebũt q̃si splẽdor firmamẽti. z q ad iustitiã eruditi plurimos fulgebũt q̃si stelle i pꝑpetuas eternitates. Itelligе ꝺe his q eruditi vita z doctria. Hoc ỹa sapiẽtia reqrit. Unꝺe Grego. nazanzen9. Sapia ẽ laudabil'. Hãc habuit btũs matthias. nec sufficiebat sibi i seipo h̃ tm̃ hr̃e. sz ples ad h̃ informauit Idcirco a ꝺño eligẽd9 z electꝰ ẽ. z a nobis hodie honorãd9 ac glorificand9 et inuocand9.

De annunciatõe beate marie virginis

Sermo lxx.

Egressus angelꝰ dixit ad eã. Aue gr̃a plena ꝺñs tecũ. Lu. i. Introducẽ Boni rumores letificãt hoĩes z habẽtur in mẽoria. Moraliter. O q3 boni rumores sũt hodie nũciati. sic q locũ pt habere illud. iij. Reg. vij. Hec est ꝺies boni nũcij. si tacuerimꝰ sceleris rei erimus. Reuera boni nũcij ꝺies. q3 directe hec nũciatio est ỹ annũciatõem serpentis q nobis oĩb9 mortẽ intulit. z mala fuit multiplicis rõe. Prio q3 fuit nũciatio dubietatis respectu mlieris cum ꝺixit serpens Gen. iij. Cur pcepit ꝺe9 vobis vt nõ comederetis de oĩ ligno paꝺisi. Rñdit. ne forte moriamur. Ecce illꝺ qꝺ ꝺeus posuerat i certo mlier posuit i ꝺubio. Illa ꝺubietas ꝺurauit vsqz ad xpm. q3 hõ ꝺubiꝰ fuit quõ salutẽ oseq ꝺeret. Econtra hec annũciatio ẽ securitatis. Hodie enĩ angelus ꝺixit. noli timere maria. inueniſti enĩ gr̃am apd ꝺñm Secꝺo fuit nũciatio falsitat'. q3 ꝺixit serpes Gen. iij. Nequaqz moriemini. Econtra hec nũciatio ẽ vitat'. q3 illũ angelꝰ gabel nũciauit q ẽ veritas. ꝺ q Joh. xiiij. Ego sum via veritas et vita. Tercio fuit mala rõe mortalitatis q̃ puenit ex illa. Rõ. v. Per vnũ hoĩem pecm̃ i mũꝺũ intrauit: z p pecm̃ mors. z sic i oẽs hoĩes mors ptrãsijt. Econtra ex hac annũciatõe homi vita venit. Joh. x. Ego veni vt vitã habeãt. Hodie ꝺñs lignũ vite. i. filium plãtauit i medio paꝺisi. i. in vtero ỹginis bẽꝺicte. vt in figura habet Gene. ij. sic ꝺr i. Thoz. xv. Sic i adã oẽs moriũt. ita z i xpo viuificabũt. Quarto fuit mala hec annũciatio rõe acerbitatis. fuit ei acerba vtroqz parenti. Primo ade cui ꝺictum est Gene. iij.

Maledicta tra i ope tuo. spinas ⁊ tribulos germiabit tibi. In sudore vultꝰ tui vesceris pane tuo. Scdo cue. ibidē. In dolore paries filios tuos. Ecce maledictio. Hz hodie ānū ciata ē bñdictio. Bñdicta tu i mlieribꝫ Lu. i. Ecce nūciatio bñdictōis ⁊ alacritatꝭ Aug. Hodie maledictio eue mutat in bñdictōez marie. Ber. Hodie reuelatū ē ꝓsiliū per qđ mozꝭ tolleret. vita redderet ⁊ hō ō fuiture di aboli libaret. ⁊ in ꝑstinā dignitatē reduceret. Hodie implet illđ Zacha. ij. Letare filia syō ecce vēio ⁊ habitabo i medio tui. Idcirco canit hodie eccl'ia. Hec ē dies quam fecit dñs. hodie dñs afflictōem ppli sui respexit. ⁊ rdē ptōem misit. hodie mortē quā femia itulit femina fugauit. Hodie deꝰ hō factꝰ. id qđ fuit ꝑmānsit. ⁊ qđ nō erat assumpsit. ḡ exordiū nre redēptōis deuote recolamꝰ ⁊ exultemꝰ dicētes. gl'ia tibi dñe. Et merito. qz vt dic Aug. Factꝰ ē pticeps nre hūanitatis vt eēmꝰ ptiripes sue diuinitatis. Jō Alexāder sup cāti. Amoz erat i orbe regnaturꝰ. iō missus ē celestis panymphꝰ. quasi colūba noe factꝰ portans ramū olive. i. pacis et salutis. ꝛc ꝙ thema. Missus ē rē. ¶ In summa euāgelij ḡt tuoz ꝑ ordinē tāgūt. Prio noua legatio diuine maiestatis. ibi. missus ē. Scdo ꝓmpta exequtō angelice dignitatis. ibi. ingressus angel'. Tercio mutua collocutio inḡrēde ꝓ timore. ibi. Quō fiet istđ. Quarto deuota hūilia tio ḡginee voluntatis. ibi. Ecce ancilla dñi. De ꝑmo dicit. Missus ē angel'. Et tiā apponit. In illo tpe. ¶ Quo ad tps quicq sunt ꝛsiderāda. vicz ꝙ anno. ꝙ mēse. ꝙ hebdomada. qua die. ꝙ hora ā gel' missus ē Quo ad ꝑmū. hꝫ ē ꝙ anno. dicūt breuit scti doctores ꝙ fluxis a ꝓncipio mūdi annis ānqmilibꝫ. cxcix. In isto igit vltimo anno facta est hec legatio. Sed ꝙ ad scdm. s. ꝙ ad mensem dicūt ꝙ in mēse martio. ⁊ allegāt illi' pl'es rōnes quas alibi repies. Sed ꝙ ad terciuz. scz hebdomadā colligit ex dictis btī Aug. i. iij. de trini. ꝙ vltima hebdomada ꝑnoiati mēsis Aug' rō est ꝑm eundē ad dēsignandū ꝙ i vltimo tpe xps icarnari voluit. s. i tpe gre. De ꝙ Abacuc. ij. Apparebit in fine. si moza fecerit expecta eū. qz venies veniet. Quo ad qrtū dicūt ꝙ feria sexta. qz illa die factus ē hō. Et sic merito hac die ꝓcipi ⁊ nasci debuit ꝙ die regenerādꝰ erat hō ꝑ eiꝰ passionē. Hz ꝙ ad qntū. hoc ē ꝙ ad horā diei. dicūt cōiter doctores. ⁊ ḡ maxime Frācisc' marōis. ꝙ hora ꝓpletorij fuit ista nūciatio incepta. sed hora matutinali fuit incarnatio celebrāta Et hoc dēsentat eccl'ia i cāpana quā mane ⁊ vespe pulsare ordinauit ad huiꝰ rei mēoriā Et dicūt scti doctores aliq ꝙ locutio angeli cū virgie durauit ab hora ꝓpletorij vsq ad medium noctꝭ. Et sufficit btō Luce ꝙ hoc scribere sb stātiā. Sic i mlt'is exēplis scꝑture habemꝰ ꝙ illa ꝙ lōgissimo tpe sunt pacta breui pagina sunt dēscꝑta. Sic scribit Sap. xviij. Duz ꝙetū silētiū teneret oia. ⁊ nox i suo cursu iter haberet. oipotēs ſmo tuus exiliēs ō celo a regalibꝫ sedibꝫ venit. Et intelligit hꝫ etiā ad ꝓpositū Dū enī ꝙgi bñdicte oia creata silerēt. velut cūcta i nocte latētia i ea sopita erāt. Tūc oipotēs sermo tuus. i. eternū ꝙbū ꝑrisꝫ venit Et hꝫ potuit eē hora ꝓpletorij. Ad ꝓpositum dicit apl's Gal'. iiij. Cum vēit plenitudo tempis. ¶ D ¶ Sed diceres circa prędicta. qre tādiu icarnari distulit. Rñdz Tho. ꝑte. iij. q. i. ar. vi. ꝙ hꝫ fecit mlt'is rōibꝫ. Prio ꝓpter diuie iusticie manifestatōz. Nā dei iusticia vt dic Aug. nullū malū sinit ipunitū. Ut igit deꝰ pctm ade puniret: tātos clamores sustinuit. ⁊ luctꝰ ⁊ suspiria fieri pmisit. ⁊ adā cū seqcibꝫ suis tāto tpe expectaret i limbo. ⁊ exul existeret a padiso vt manifestarz ꝑ diuinā iusticiā nullū pctm dimitti inultum. Scdo ꝓpter pctī cognitōz. Uñ medicina ñ dat infirmis nisi se cōgnoscāt. mō ipi ꝑmo non cōgnouerūt infirmitatē suā. debebāt enī pꝰ ꝛgnscere ꝙ nō a se sz mediāte liberatore redimi debāt. ⁊ ꝙ illiꝰ necessario indigerēt. Tercio ꝓpt desideriū augmētatiōez. Nā dicit Ber. Dilatio rei amate est augmētatio desideriū. Et ḡnto diutꝰ desideratū negat. tāto magis desiderū augmētat. Prou. xiij. Spes q differt affligit aiam. Idcirco post clamores ⁊ magā desideria sctōz patrū venire voluit. Exodi. iij. Uidi afflictōez ppli mei. ⁊ clamorē eiꝰ audiui. descēdā ⁊ liberabo eū. Quarto ꝓpter bñficū incarnatōis maiorē ꝛmēdatōz. qz qđ ampliꝰ et diutꝰ differt cū dat ꝓciosiꝰ reputatur Et sic dic Jnno. i ꝑmōe ō aduētu dñi. Si filiꝰ rei subito pꝰ lapsum hois vēisz ⁊ eū reduxisset. ille videt se facile sanatū icidisz i ingratitudis viciū. ⁊ nō magno medico se idiguisse credidisz. Sic ḡ ex diuturna expectatōne difficultatē saluatōis ꝛgnit. ḡ rē. Quito ꝓpt scꝑture impletōz. Osee. xiij. Plebs multū expectabis me. Jō dic Abacuc. ij. Apparebit i fine. i. in tpe gre. De ꝙ ꝑs. Tps miserēdi eiꝰ venit. Et hꝫ fuit tps illđ ꝙ ad annū mēsem. ⁊ hebdomadā. dic ⁊ horā ꝛc ꝙ. s. audistis. Tūc

De annũciatõe virginis marie

ℊ missus ẽ angel⁹ ¶ Et Cur angel⁹ ꝛ ñ hõ
Rñdet Symõ ỏ cassia. Prio qꝛ qlibꝫ hõ fu
it pctõr. sed op⁹ icarnatõis ꝛebebat hoiez sol
uere a pctis ↄ hõ magis ↄ gruũ fuit mittere an
gelũ qꝫ hoiez. Hcõo qꝛ missio ista fuit ꝓpter
reuocatiõez ad regnũ celoꝝ. idcirco mitti cele
stis cuius ꝛebebat. Tercõ qꝛ p icarnatõꝫ dñi
etiã angelica ruina repanda erat. ꝛ ỏ cetero
pax eẽ iter ãgelos ꝛ hoies. In hᵒ ℊ figurã tpe
natiuitatis gaudẽtes ãgeli cãtabãt. Hlia i
excelsᵒ do. ꝛ i ꝛra pax hoibꝫ ¶ Sꝫ qre tm
vn⁹ angel⁹ mittebaꝫ. Rñ. ppt celare diabolo
op⁹ icarnatõis ꝛ redẽptõis. Dic tñ Albtus
q sibi soli ↄmissuꝫ erat q nũciare ℞ bũ ꝛebe
ret. attñ cũ eo erat magn⁹ angeloꝝ exercit⁹ q
ñ sciuerãt i spẽali. Asli. sic vn⁹ angel⁹ nũcia
uit gaudiũ natiuitatis dñi pastoribꝫ. vẽit tñ
magꝝ mltitudo cuꝫ eo celestis curie. Figuraꝫ
Hen. xviij. Abraã misit vnũ. s. eleazar ad cõ
ducẽdũ spõsaꝫ filio. illetñ mltos habuit co
mites. mõ nõ ẽ miozis dignitatis icarnatio
qꝫ natiuitas. Sol⁹ tñ gabel apparuit. ꝛ ↄcol
loquiũ cũ ℞gie habuit. idcirco text⁹ ꝑcaliter
eũ notat ¶ Sꝫ di. qre gabel ꝛ ñ alius.
Rñdꝫ Bern. sup missus ẽ. Gabel fortitudo
iterꝑtaꝫ. Nã p op⁹ icarnatiõis ℞ altissimi
mãifestaꝫ. ℊ merito p fortitudinẽ annũciaꝫ.
nã p ℍ op⁹ fortissima vicit. Prio diabolum.
Joh. xij. Nũc ꝓnceps mũdi ẽiciet foras.
Scõo mũdũ. Jo. xvi. Cõfidite ego vici mũ
dũ. Tercio oẽz itellectũ creatũ. puto q oẽs
ãgeli ñ possent capere suis itelligẽtiis vehemẽ
tiã icarnatõis quã nob i ℍ ope exhibuit. qõ
op⁹ ãgel⁹ certe igrauit. Ũñ iterrogat⁹ a ℞gi
ne quõ fiet istõ. rñdit. Spũsctus supueniet
i te. q. d. Tu experiẽris. Aug. Fide capiẽ. rõne
ꝓphẽdi ñ pt. s. quõ ꝛitas hũanitati iũgiẽ. et
ꝛ ꝛ hõ ỏ ℞gie nasciẽ Aug. ser. i. ỏ ãnũciatõe
dic. Est stupẽdũ miraculũ excedẽs oẽz itelle
ctũ. q i cherubin ẽ terribile. i oibꝫ angel⁹ ẽ icom
phẽsibile. ↄcept⁹ ẽ i aluo ℞gis. Ũñ ℞ginẽ ↄci
pe ꝛ parere supat oẽz legẽ nature. Adhuc tñ
fortⁱ⁹ ẽ q ꝛ⁹ ꝛ hõ ab hoie nasci voluit. Jõo
Anſ. ỏ ↄceptu ℞giali. Quis vltimũ ꝑmo cõ
iunget nisi ꝛi fortitudo. ꝛ ita ↄglutinauit q
nec morte soluiẽ Merito ℊ gabel. i. fortitudo
di mittiẽ. Seqẽ. a ꝛeo. s. sine medio. Ecce ꝓ
rogatiũ. qꝛ nõ ẽ puat⁹ cõis mod⁹ eo q nõ p
superiorẽ reuelatõꝫ sꝫ a ꝛeo missus ẽ. Dion. ca.
vij. celestis hierar. Alij ↄgnouerꝫ sꝫ nõ bñ et
plene. maxie latuit eos mod⁹ qliẽ tot⁹ i ꝑre:
tot⁹ i ℞gie. In ciuitatẽ galilee ¶ Sꝫ
di. cur ñ i iudeam. Rñ. qꝛ i galilea cohabita
bãt gẽtiles cũ iudeis i signũ q vtrũqꝫ ppẽm
vellz rdimere Joh. xi. Dicẽs mozitur⁹ erat
p gẽte. ꝛ nõ tm ꝑ gẽte. s. iudaica. sꝫ vt filios
ꝛei dispsos ex varijs gẽtibꝫ i vnũ ↄgregaret.
Aph. q. Ipe ẽ q facit vtraqꝫ vnũ. Cui nomẽ
nazareth. qõ iterꝑtaꝫ flos. ad significadũ q
ipe essꝫ ille flos ỏ q Can. v. Ego flos cãpi. di
cit flos cãpi ꝛ ñ ozti. qꝛ flos ozti clausus ẽ. sꝫ
flos cãpi oibꝫ aptᵒ ẽ. ꝛ sic xps. Mat. xi. Uẽi
te ad me oẽs. Itẽ flos gignit ex purissimis
tre hũoꝛibꝫ ꝛ caloꝛe sol⁹. ꝛ sic xps icarnat⁹ ỏ
ture spũscti ex purissimo sanguie ℞gis marie
Itẽi ptibꝫ trãsmarinis hẽt qdã flos q hꝫ sti
pitẽ aspꝛ. ꝛ. v. rubea folia. ꝛ significat xpm q
habuit aspiratem crucis. ꝛ. v. rubea vulnera
Itẽ cũ flos ↄteriit lõge spargit odoꝛẽ. ꝛ sic xps
i martirio crucis ↄtriit⁹. Iste ℊ flos floꝛuit
in ↄceptõe i nazareth. appuit i natiuitate in
bethleẽ. emarcuit i hierlm. floꝛuit iter duo lu
lia. s. ãgelo ãnũciãte. ℞gie ↄsentiẽte. Appuit
iter duo aialia. Isa. i. Coꝛuit bos possessoꝛẽ
suũ. ꝛ asin⁹ ꝑsepe dñi sui. Emarcuit iter duos
latrões i cruce. reflozuit i resurrectõe. Seqẽ.
ad mariã ℞ginẽ ꝛ merito. vt ꝓphetia ipleret
Isa. vij. Ecce ℞go ↄcipiẽs ꝛ pariẽs. ꝛxxi.
Nouũ faciet dñs sup terrã. femia circũdabit
viꝛ. Ubi dic Dion. ỏ diuis no. De oibꝫ no
uis ℍ ẽ maximũ nouum. Bern. Deũ ꝛecebat
hmõi natiuitas. Et si ꝛebebat nasci tũc ℞
ginẽ. ꝛ si ℞go ꝛebebat parere tũc ꝛeũ. Sic igi
tur missus ẽ ad ℞ginẽ. Aug. Uenies creator
mũdi ex mũdis visceribꝫ i mũdo nasci volu
it vt immũdũ mũdũ redimeret. sic dic Ber.
sup missus ẽ. Ad ℞ginẽ carne. ad ℞ginẽ me
te. ad ℞ginẽ pfessiõe. ad ℞ginẽ talẽ ꝛe qua. i.
Tho. vij. Mẽte et corpe sanctã. nec nouiter
nec fortuitu iuẽtã. sꝫ a sec'o electã. ab altissi
mo ꝓcognitã. a spũscto ꝓpatã. a pꝛiarchis p
signatã. a ꝓphetis pmissam. Damas. li. iij.
c. viij. Ipa ꝛei genitrix ℞go ab eterno ꝛei ↄci
lio puisa. ipa ẽ quã vidit moyses i rubo arde
te. Bedeõ i vellere. Ezechiel i porta clausa i
domo dñi. Daniel i lapide abscisso sine mani
bus. Aarõ i ℞ga ꝛ floꝛe. Sctus Tho. pte. iij
q. xxviij. Merito agn⁹ di sine macꝛa ꝛebebat
nasci. ꝛ sine pctõ ỏ ℞gie pura. Seqẽ. desponsa
tã viro. Amb. vt iudeis tolleret scandalu
tã viro. Amb. vt iudeis tolleret scandalu
vt puer haberet nutriciũ. ꝛ vt virgo ℞ginita
tis sue testioniũ. cui. s. viro nomẽ erat ioseph
tis sue testioniũ. cui. s. viro nomẽ erat ioseph
de domo. i. de familia dauid ¶ Tres le
gum⁹ eẽ viros i sacra scꝛa huj⁹ nois. Pri
mus fuit ꝑcurator egipti qui cõmendat ab
innocentia. Scõus ioseph ab arimathia. q

ꝺmẽdat a pietate et miſicoꝛdia. ⁊ a deuotõne
eximia poſuit xp̃m ꝺ cruce. ⁊ i monumẽtũ ſuũ
collocauit. Tercꝰ fuit vnꝰ ex. lxxij. diſcipul'.
ille ꝺmendat a iuſticia. vt hꝫ Act. i. Oẽs hi
hũc ioſeph figurabãt. oim ei ẏtutes ipe pfe/
cte habuit. Et ſpecificat eũ euãgeliſta q̃ ſit ꝺ
domo dauid. vt p hꝫ deſignet ẏitas pmiſſiõis
Pſ. cxxxi. De fructu vẽtꝛis tui ponã ſup ſedẽ
tuã. ℣. Et nomẽ ẏginis maria. Iſiꝺ. An
tiq̃s p̃ibꝰ noĩa ipone bãt ſecreta futuroꝝ ꝺti
nẽtia. a fortiori ḡ ẏgini dei gẽitrici. q̃ oĩbꝰ fu
it ſanctioꝛ ⁊ i ſtatu ſblimioꝛ. Vñ Chriſ. i ſ/
mõe ꝺ ãnũciatiõe. Nihil erat i gl'ia r̃ſpectu te
ri ẏginis oim p̃cedẽtiũ mẽoꝛia. Dicit ḡ maria
ꝺ hebꝛaice interp̃tat ſtella marꝭ. q̃ nauigãti
bꝰ viã idicat. Et ſic ipa miſit radiũ p quẽ to/
tũ mũdũ illumĩauit. Hze. Vnic mũdo lumẽ
etnũ effudit. Beꝛ. Sic nec radiꝰ minuit ſide
ris claritatẽ ſic nec filiꝰ ẏginis mr̃is integritatẽ.
Scꝺo maria grece ⁊ latine ꝺꝛ amaꝝ mare. ⁊
ſic ipa i paſſiõe. Lu. ij. Tuã ipi⁹ aĩaz gladi⁹
ꝺolo. ptrã. Terciõ ſiriace ꝺꝛ dña. ⁊ ſic ipa dña
angeloꝝ pregẽs nos ab infeſtatõe inimicoꝝ.
Beꝛ. Nõ eni hoſtes viſibiles tũnẽt actẽ oꝛdi
natã ſicẽ demões dei mr̃ez. Amb. Totũ colle/
giũ ptãtis maligne terreẽ ad inuocatõz noĩ⁹
marie. Beꝛ. Sicẽ cera fluit a facie ignis. ſic de
mões ad inuocatõez noĩ⁹ marie ẏginis. Et ſic
ꝺicit. Nomẽ ẏginis maria. ñ a caſu hꝫ nomẽ
ſz ſpẽali inſtinctu ⁊ angelica reuelatõe ẏgini
ipoſitũ ẽ. Et ꝺueniẽter hꝫ venerabile nomen
obtinet ex ethimologia. Jp̃m ei hz q̃nq; lr̃as
p q̃s ip⁹ q̃nq; p̃uilegia deſignãt. Et q̃libz ha
rũ p̃uilegiũ vnũ ex hiſ q̃nq; deſigt. q̃ ipa ſpẽa
liter a deo meruit obtinere. ꝓpter q̃ hꝫ nomẽ ſi
bi ꝺgrue ꝺueĩt. Pria lr̃a huiꝰ ſcti ſſimi noĩs
eſt m. p quã deſignat p mũ p̃uilegiũ q ipa ẽ
mr̃ oim ſctoꝝ. qz oĩbꝰ ſctitatẽ generauit. Da
mihi. ix. Ueĩet ſctũ ſſctoꝝ ⁊ vngatur. Idcirco
Beꝛ. Laudam⁹ tuã ẏgitatẽ ⁊ miramur hũi/
litatẽ. qz nob oĩbꝰ genuiſti ſctitatẽ. Eccli. xx
tõis ⁊ ſctẽ ſpei. mõ oĩa illa ad ſctitatẽ ptinẽt
Et ſic ei ſpẽaliꝫ dicere poſſumus illꝺ Judith
viij. Ora p nob. qm̃ tu mlier ſcta es. imo et
oim ſctoꝝ mr̃. ℣. Scꝺa lr̃a ẽ a. p quã ſignifi/
caꝫ ſecꝺm p̃uilegiũ. ſ. q ẽ aduocata oim pctõ
rũ. Sic eccl'ia noĩat eã. Eya ḡ aduocata nr̃a
ꝛc. Nota ꝺicẽ Iſiꝺ. Volens aduocare p alio
ꝺz hr̃e p̃mo iudicis amicitiã. ⁊ ſic ipa. qz mr̃
Beꝛ. Tu mr̃ exul'. tu mr̃ iudicis. Ipa i mr̃e ſa
lomõis figurab. cui ſalomon. iij. Reg. ij. Pe/
te a me q̃d vis. nõ ẽ phas vt aũtã faciẽ meã
a te. Beꝛ. i ſer. ꝺ natiuitate. Cũ coꝝã tremen
do iudice aſſiſtimus q̃ vibꝛat gladiũ. ire iue
ſup nos. ⁊ q̃s aũtat iꝛã ſuã niſi maria. p quã
ſuſcepim⁹ in terris miſicoꝛdiã. q̃re exẽplũ in
diſcipulo ex hõe vltimo ꝺ iuuene ꝛep̃ supato.
Nõ miꝝ ſi apꝺ deũ potẽs ẽ. Dicẽ ei be. Anſ.
Mira res. oĩs creatura a deo creata ẽ. deꝰ oĩa
creauit ſz maria eũ generauit. Et ſic merito
hz amicitiã. Secꝺo ꝺz hr̃e pietatiſ clemẽtiã.
⁊ ſic maria. Vñ Beꝛ. i ſer. q̃ icipit. Magnũ
ſignũ apparuit i celo. Quid ad mariã trepi/
dat accedere hũana fragilitas. nihil auſtez.
nihil terribile i ea. ſz tota ſuauis et mitis. Jõ
ꝺicẽ Aug. in li. retractatõnũ. Scio me pure ñ
poſſe ꝺ pietate marie. Sic ḡ poſſum⁹ ꝺicere
ei illꝺ. iij. Reg. ij. qꝺ ꝺixit Adonias ad mr̃em
regis ſalomõis. Pro nob loq̃re regi. qz in te ẽ
pietas ⁊ miſicoꝛdie clemẽtia. neq; tibi q̃q;
denegare poterit. Tercio ꝺz p̃ponere rei indi
gẽtiã. ⁊ ſic maria. vñ Bern. Apꝺ filiũ ſuũ in
ducit illꝺ euãgelicũ. Memẽto fili ẏbi tui in
q̃ pctoꝝibꝰ ſpem venie tribuiſti. nõ eop⁹ valẽ
tibꝰ medic⁹ ſz male habẽtibꝰ. Nõ veni voca
re iuſtos ſz pctoꝝes. Ipa ẽ mlier ꝺ q. ij. Regũ
xiij. q̃ aduocauit p abſalõe apꝺ dauid alle/
gãs generalẽ ifirmitatẽ diceſ. Oẽs morimur
⁊ q̃ſi aq̃ dilabimur i terra. Laſſi. in q̃dã epl'a
Tu patrona hũani generis. tu afflictis cõſo
latio. tu infirmis medicina ſingularis. quis
tuo nõ indiget iuuamĩe cũ peccare ꝺmũe ſit.
ḡ ſcꝺo ẽ aduocata oim pctoꝝ. ℣. Tercia lr̃a ẽ
r. p quã ſignificat terciũ p̃uilegiũ ſiue tercia
gra marie collata q ipa ẽ regl'a oim moꝝ ⁊ ẏ
tutũ. Et p̃mo puritatis. qz ꝺicẽ Anſ. La pu
ritate nitebat q maioꝝ ſb deo intelligi nequit
Q, ãt puritas ẏr⁹ ſit. ⁊ nos acceptos ꝺo red
ꝺit: ꝺz puer. xxij. Qui diligit mũdiciã coꝛdiſ
habebit amicũ regẽ. ⁊ Sap. vi. Incoꝛruptõ
p̃xim facit ꝺo. Pſ. xvij. Em puritatẽ manuũ
meaꝝ retribuet mihi. Ipa etiã ſpẽal'r ẽ regl'a
hũilitat'. imo ⁊ mgr̃a. Lu. i. Ecce ãcilla dñi.
Nõ potuit eã ampli⁹ extollere angel⁹. qz dei
mr̃ez futurã eã p̃dixit. ⁊ ipa dixit ſe ancillã p
ſonã fuilẽ et hũilẽ. o mira hũilitas Dece ẽ ẏr⁹
illa quã ipe ſaluatoꝝ docuit diſcipulos dicẽs
Mat. xi. Diſcite a me qz mitis ſum ⁊ hũilis
coꝛde. Ipa etiã ẽ regula charitatis. Vñ Am
broꝛ. Sicẽ ferꝝ i ignẽ miſſuꝝ totũ fit igneũ. ⁊
ſic ipa charitate dei ⁊ p̃imi tota fuit ignea. i.
charitate plena. Et ſic excellẽter in ſe oẽs ẏ
tutes habuit. q̃ verificari poterat ꝺ ea illud
Judith. xi. Nõ eſt talis mlier ſup terrã. ſ. de
coꝛe ẏtutũ. Beꝛ. Ipa dignũ dei habitaculũ

De annũciatõe virginis marie

oĩbꝫ ꝫtutibꝫ plenũ. Nõ mirũ si fuerit regĩa mox. Ambr. ĩ lib. de ꝫginitate. Tal' fuit vita marie vt eĩ' soli' vita essꝫ oĩm regula et disciplina. Quarta lr̃a huĩ' nois est i. p hãc q̃tũ significat' ꝓuilegiũ q̃ ipa dici merꝫ iter fectrix oĩm viciox. Un̄ Ber. sup missus est. Sic diabol' p mlierẽ hũanũ gen' pdidit. sic dñs p mlierẽ repauit. Sic dic̃ Maxim' in ſmõe. Sic eua nocuit p stulticiã. sic maria pfuit p prudẽtiã. Eua dãnauit p supbiã. maria saluauit p hũilitatẽ. Ipa fuit de q̃ canit ecclia. Morte quã femia tulit femia fugauit. Ipa fuit illa de q̃ Ber̃. iij. ex pte diaboli dr. Inimicicĩã ponã iter te t mlierẽ. t ipa cõtribit. Ipa ꝯteret caput tuũ. Quita lr̃a t vltia ẽ a. p illã significat' q̃ntũ ꝓuilegiũ q̃ ipa spẽal' dici meruit armonia. s. spũssti ꝯnox. Aug. tractãs illõ pũ. lx. Sapia edificauit sibi domũ. excidit colũnas septẽ. dic̃. Domũ edificauit. i. cor ꝫginale spũssti ꝯnis plenũ. Nã alĩ scti habuer̃t gr̃az cũ mẽsura. ipa fontẽ oĩm g̃ tiaꝝ. sic q̃ i ea ipleri potuit illõ puer. vl. Mlte filie regũ ꝯgregauer̃t diuitias. tu sola supgressa es vniũsas. Ber̃. Ipa excessit fidẽ pr̃i archaꝝ. ppĥaꝝ spem. apl'oꝝ charitatẽ. ꝯstãtiã martyꝝ. castitatẽ ꝫginũ. Aug'. i ser. de assumptõe. Quid dignĩ' hac ꝫgie cui nullus sctõꝝ poterit ꝯpari. Piero. sil'r i ser. de assumptõe. Sicĩ ꝯpatõe dei null' bon'. ita i ꝯpatione marie nlla est pfectio ꝫtutibꝫ. Merito igĩt maria dr mr̃ oĩm sctõrum. aduocata oĩm pctõꝝ. regula moꝝ. interfectrix viciox. armonia spũssti ꝯnox. Ex supdictis g̃ ꝯcludit noua legatio diuie maiestatis. noua vtiq; et laudita. Nã licz mlte legatões fuerũt p oracula ppĥaꝝ ꝛc. illa tñ fuit oĩmib; excellẽtior. Prio ex pte nũcij. qz fuit nũci' de supioribꝫ venies ꝛe his q̃ astãt añ faciẽ dei. Lu. i. Secũdo ex pte mittẽtis. qz imediate missus a ꝯcilio tot' scte trinitatis. Tercio ex pte psone ad quã mittit. hec fuit ꝫgo maria oĩ laude dignissima. Quarto ex pte cause. t hec fuit maria. qz nr̃e salutis redẽptio. vt ifra clarius patebit. Et ꝫ q̃tũ ad p̃mũ. Dixi scõo sb iũgit pmpta executio angelice dignitatis. de q̃ sbdit. Et ingressus ad eã agel' dixit. Aue g̃ tia plẽa dñs tecũ bndicta tu i mlieribꝫ. Postilla qre i thesauro ãtiq; circa hodiernã festiuitatẽ vl'lati' circa ſmões Ber̃. sup missus ẽ L. Ad ppositũ tñ añ legatiõis executões angel' reuerẽdissimã formauit salutatoꝝ in q̃ ꝫginẽ gl'iosaꝝ ex q̃ttuor ꝓncipal' ꝯmẽdauit. Prio a vite inocẽtia. t ꝫ tãgit cũ dr Aue id ẽ sine ve. s. pudoris. labꝝis et doloris. Benẽ. iij. Multiplicabo erũnas tuas t ꝯceptꝰ tuos. i dolore paries filios tuos. Ber̃. Ipa sine corruptõe fecũda. sine g̃uamie g̃uida. t sine dolore puerpa. Ex vñ ꝫ. qz dic̃ Ber̃. Pro priũ delictũ ñ habuit. ab alicõ lõge innocens fuit. Et sic p ꝯseq̃ns nec tal' maledictio cueĩ ea locũ hr̃e potuit. Merito dixit ei. Aue. i. sine ve. Reuera ipa fuit sine vecl'pe. sine ve miserie. sine ve gehẽne. q̃re i thesauro antiquo

Secõo ipaꝝ ꝯmẽdauit a gr̃e supefluentia. cũ dixit. gr̃a plẽa. Ubi nota duplex ẽ gratia. Pria ẽ gr̃a g̃tũ faciẽs q̃ dr charitas infusa. sine q̃ nẽo ẽ accept' dõ. t q̃ iter oĩa dona a deo creata ẽ excellẽtissimũ donũ. vt dic̃ Aug. De illa ꝓncipaliter loq̃tur angel'. Ber̃. Ita copiose est ei collata gr̃a q̃ omnẽ vitã suã custodiuit ab oĩi culpa venĩali et mortali. Ideo Aug' dicit. Quid dignĩ' hac ꝫgine q̃ transcẽdit merita oĩm mortaliũ. etiã t angelorũ. Alie sunt gr̃e gratis date. q̃ licz oĩbꝫ hoĩbꝫ a deo g̃tis dant̃. nõ tñ hoĩem ſm se g̃tificãt oẽi simul nec aliqua eaꝝ. sed ad mlta alia ordinant̃. Tũc hmõi gr̃e ꝓnt dici oẽs ꝫtutes alie a charitate. Maria g̃ nõ solũ habuit donuꝝ gr̃e ꝓncipalis g̃tũ faciẽtis. sed etiã plẽitudinẽ gr̃aꝝ gratis datarum. De q̃ Piero. in ſmõe de assumptõe sic inq̃t. Si diligẽter attendis nil est virtutis qđ nõ resplẽdeat i ꝫgine maria. Un̄ ipa fuit hũillima. Berñ. Si maria hũilis nõ fuisset spũssctũs sup eã nõ q̃uiss nec eã impgnasset. Isa. vlti. Sup quẽ reqescet spũs me' nisi sup quietũ et humilẽ. Itẽ fuit castissima. Unde Ber̃. Tante fuit puritatis q̃ nec angelica puritas ausa est ei cõparare. Idem. Nec astra munda sunt i conspectu ei'. Tãta mũdicia o maria ꝛe carnẽ tuã mũdauit. vt etiã sue diuie puritati eã ꝯglutinare nõ dspexit. Itẽ fuit mitissima. Berñ. Nihil austerꝫ. nihil terribile in ea. tota suauis et mitis. Itẽ fuit mĩsericordissima. Unde Ignacius. Maria oĩm operꝫ pieratis vnicuiq; aliq̃d ministrat. miseris t afflictis ẽ co afflicta. Et hec misericordia nõ ẽ in bẽitudine diminuta sz pfecta. Sic igĩt merito a gratie supefluentia cõmendat. Tercio ꝯmẽdauit eã angelus i salutatõe sua a diuia assistẽtia. cũ dixit. dñs tecũ. Ber̃. Licz cũ oĩbꝫ sctis sit dñs. tñ singulariter t singulari progatiua est cũ maria. vt licz dr Joh. xiiij. Si q̃s diligit me ad eum veniemus et mansionẽ apud eum faciemus. tamen cũ illa excellentissime t singularissime. Unde exponẽs supradicta

ꝑba Beñ. dicit. Dñs tecū. pr̄ te obūbrās vt tātū sp̄lēdorē filij tui posses sustinere. tecū fili⁹ vt sibi fuet vtez tuū. z tibi fuet ꝑgitatꝫ signaculū. Tecū spūssctūs. cui⁹ ꝑtute ꝛcipis sctificās te vt sola digna esses filiū dei portare. Et sic tota trinitas fuit cū maria vt corp⁹ mūdaret. vitā sctificaret z aniam fecūdaret. Aug⁹. Dñs tecū manet. tecū pseuerat. a te nūqz recedet. Hugo ō sctō vic. i ꝑmōe de annūciatōe. Dñs tecū i castitatis voto. tecū in prudēti ꝛcilio. tecū i vtero. tecū i ꝛscie secreto. tecū i ore ope z corde. tecū vbiqz. age secure qd vis. Hiero. Jā cū ꝑgie erat q ad ꝑginē mittebat. Dñs vbiqz p ecntiā. i cel⁹ apparētiā. i angel⁹ p ꝑsidētiā. i sctis p grāz. i assūpta hūanitate p vnionē. sz i ꝑgie p tot⁹ ceitatis ꝑsentiā z corpalē existētiā. merito potuit dicere. dñs tecū Sz di. qre ñ pot⁹ dixit. dñs ite. Rñdet q nō tm cū ea fuit p ihabitatōez sz etiā p coopatōz. Hoc g̃ significare volens dixit. dñs tecū. Quarto eā ꝛmēdauit a femīnea refulgētia. ibi. bñdicta tu i mlieribus. id ē sup oēs mlieres. Reuera nō solū sup oēs mlieres sz z sup oēs viros post xp̄m. nec solū sup oēs viros sz z sup oēs angelos. z vnitꝫ salt sup oēz creaturā aliā a xp̄i hūanitate. eo q a ꝑbo assumpta ē. Jō Aug⁹. O bñdicta et sup bñdicta. p te bñdicit oīs creatura. Aliq mlieres sunt bñdicte qz ꝑgies. sz ñ sunt fecūde. Aliq ꝑo sunt fecūde sz nō ꝑgies. Petrus raven. i ꝑmōe q̄dam sup missus ē. sil⁹ Beñ. Maria ꝑgo iter mlieres ē bñdicta. qz deus possedit ꝑgitatis pudorē z dignitatē ptulit mīis. O ꝑe bñdicta q celo fuit maior. terra fortior. orbe latior. Deū ei quē mūd⁹ ñ capit sola suscepit. z portauit eū q portat orbē. suū genuit genitorē. nutriuit oim viuētiū nutritorē. Hiero. i ꝑmōe d assumptōe. Talibꝫ oppignorare decebat ꝑginē muneribꝫ vt ect g̃tia plēa. Et iō dr. dñs tecū. bñdicta tu i mulieribꝫ. q dedisti cel⁹ z angel⁹. terr⁹ z hoībꝫ. fidē gētibꝫ. z finē vicijs. vite ordinē. moribꝫ. disciplinā. vt oēs hoies surgēte i grāz actōne dicere habēt illd ps. lxxxiij. Bñdixisti dñe terrā tuā. aūtisti captiuitatē iacob. s. p singulare bñdictōez mīis. Quitū volum⁹ adde sue excellētia. qz hodie mī dei effecta merito supertollēda z fume ꝛmēdāda. Sz q̄d dicā de ei⁹ excellētia. z quō valeā eā digne ꝛmēdare. Etq eni mī dei ē. sic deū null⁹ sufficit nec digne laudare pt. sic nec mīez. De q Petrus damiani. Qualz eā laudare poterit mūda⁹ hō p trāsitoriū ꝑbū q de se ꝑbū ptulit qđ manet in eternū. Aug. i q̄dā ꝑmōe d btā virgie. Si oim mīm mēbra ꝑteret i liguas. nullus ea digne laudare sufficeret. altior ē celo de q loq̄mur. pfundior inferno ze. Nec sola ē q mī z sponsa vocari meruit. q eni ꝑgo tā sctā quā dignaret supuenire spūssctūs. q tā speciosa quā de⁹ eligeret sibi spōsam z filio suo in mīem. O q tā casta vt esset ꝑgo i ptu z p⁹ partū. O q̄d dicā paup igenio. o q̄d dicā. q̄ cq̄d dico minor lgus ē eqz tua dignitas req̄rit. O q̄d dicā dei genitrix cū nō sufficit lingua carnis tuas enarrare ꝑtutes. Ecc. xliij. Exaltate ea q̄ntū potestis qz maior ē oī laude. Jpsa ē d q Beñ. q tot⁹ mūdi obtinuit ipetrādo salutē. Qui ꝑcal⁹ p toto genere hūano dictū ē. Ne timeas maria inuenisti eni g̃tiā apd dominū. Quis g̃ o btā mī misericordie valeat investigare tuā lōgitudinē. latitudinē. altitudinē et pfunditatē. lōgitudo tua vsqz ad diē nouissimū sbūcit vniūsū inocātibꝫ te. latitudo tua replet orbē terraz. altitudo supne ciuitatis meruit p te recupatōz. pfunditas sedētibꝫ i tenebris z i vmbra mortꝫ obtinuit redēptōz. Hoc g̃ q̄ ad angelicā salutatōz. Reliq vt sup̄ dixi q̄re i thesauro antiq. Recurram⁹ g̃ oēs ad mīez gre ipāz q̄ntū possum⁹ laudibꝫ z pconijs extollēdo. vt ei⁹ inuēto suffragio possim⁹ obtinere grāz oipotētis dei i hꝫ seclo. z i futuro fieri ꝑticipes etne glie amen.

Sermo lxxi. Ad idem

Ingressus angel⁹ ad eā dixit. Aue grā plena dñs tecū. Lu. i. Introductio. Videm⁹ gaudiū orīri dū tribulatis nūciat libatio de angustijs. Spūal. humanū gen⁹ añ icarnatōz xp̄i erat i maximis tribulatōibꝫ. sic q potuit q̄rī illd Dañ. xiij. Angustie sunt mihi vndiqz. Reuera vndiqz. Nā ꝑmo erat aridū ex pte defect⁹ hūoris. i. carētie gre. ps. cli. Anima mea sic terra sine aq̄ tibi. Jō Isa. xlv. Rorate celi dlup z nubes pluant iustū. Ista ariditas figurat. iij. Reg. xvij Tribꝫ ānis z sex mēsibꝫ ñ fuit ros neq pluuia. Et sic tpe nature: culpe z legis sēpte. i hisꝫ tribꝫ ānis ñ fuit ros salutꝫ z pluuia bñdictionis vsqz ad sextū mēsem q̄rti āni. i. tpe gre. d q ps. lxxxiij. Dñs dabit benignitatē. z terra nr̄a dabit fructū suū Secdo hō erat famelic⁹. Amos. v. Mittā famē sup terrā. nō famē panis sz famē audiēdi ꝑbū dei. i. filij dei.

De annũciatõe virginis marie

vl' famẽ videdi .s. faciẽ dei. qz nihil satiat homiñẽ nisi dei visio. Hec erat ꝑm⁹ hõ ꝓuat⁹ z totũ gen⁹ hũanũ. Hz hodie vẽit semẽ ꝺ celo semiatũ i trã bñdictã. i. i vtez ꝟgis bñdicte. ps. lxxxiij. Bñdixisti dñe terrã tuã. Figurat Nũeri. xi. cũ descẽderet nocte sup castra ros. descẽdebat pariz z mana. ps. Panẽ celi dedit eis. Tercio hõ erat ifirm⁹ Isa. i. Dñe caput lãguidũ z omne cor merẽs. Hodie vẽit ille q se medicũ corꝓoz et aiaz oñdit. z ꝙ ꝓꝑ languidos se vẽisse testat Mat. ix. Nõ ẽ opus valẽtibꝫ medic⁹ sz male habẽtibꝫ. Nõ veni vocare iustos sz pctõres ad pniaz. Augustin. Sãguis enĩ medici fact⁹ ẽ medicina freneti coz. qz suo sanguie curauit nos a lãguore aie Isa. lxi. Spũs dñi sup me eo ꝙ vnxerit me. vt mederer cõtritos corde. Quarto hõ erat captiu⁹. puer. v. Funibꝫ pctõz q̃sq; ꝛstrigit. Sap. xvij. Una cathena ꝛstrigit oẽs. Hodie vẽit q̃ captiuos liberat. z Isa. lxi. Misit me vt ꝓdicarẽ captiuis indulgẽtiaz. ꝓꝑ qõ ipe saluator dixit Joh. viij. Si fili⁹ vos liberauerit veri liberi eritis. Quito hõ erat i aia mortuus. Deñ. ij. De ligno scie boni z mali ne comedes. i q̃cũq; hora ꝙmederis morte morieris. Ro. v. Regnauit mors ab adã. Hz hodie nũciata z missa ẽ vita. i. Tho. xv. Sic in adã oẽs moriũt. ita z xpo oẽs viuificabũt. Figurat Deñ. ij. Posuit dñs lignũ vite i medio paradisi. i. filiũ i vtero ꝟgis bñdicte. p quẽ vita z sal⁹ credẽtibꝫ illuxit. Joh. x. Ego veni vt vitã habeãt z abũdãti⁹ habeãt. Idcirco iiij. Reg. vij. Hec ẽ dies boni nũcij. si tacueri mꝰ sceleris arguemur. Nec aũt sal⁹ icepit cũ angel⁹ ingressus ad ꝟginẽ venit. dẽ q̃ thema.

¶ In ꝟbis ꝑmissis duo tãgũt. Prio apparitio angelice claritatis. ibi. ingressus angel⁹. secũdo salutatio ꝟginee dignitatis. ibi. Aue ꝛ gratia plena. De ꝑmo dic̃. Ingressus angel⁹. s. mẽse sexto p⁹ ꝺceptoz Johis bap. q̃ fuit conceptꝰ in fine septẽbris. saluator vo i martio xxv. die mẽsis eiusdẽ. Hz qzi isto mẽse z ñ i alio alibi repies. ¶ Nõ iste mẽsis ꝑ aliꝭ ẽ ꝑsilegiat⁹. Prio qz i eo mũd⁹ ẽ creatus. Idcirco in deo habẽt eũ p ꝑmo mẽse anni. z icipiũt ãnũ ab eodẽ. Exo. xij. Iste mẽsis sit vob⁹ ꝓncipiũ mẽsiũ. Secdo qz ppls israeliticꝰ i eo ẽ liberat⁹. Exo. xiij. Egrediemi mẽse noue frugũ. licz nõ sint fruges formate. tñ in celesti paradiso formate erãt noue fruges. Tercio mẽsis ille ꝑsilegiat⁹ ẽ. eo ꝙ mũd⁹ i ipo ẽ redẽpt⁹. licz bñ ꝺtigit solẽnitatẽ passiõis in apli celebrari. Isto ꝛ mẽse. s. martio die z hora. vt supꝰ i ꝑcedẽti ꝑmõe. ingressus ẽ angelus. Scdũs Tho. pte. iij. q. lij. arti. ij. Assumpto corꝑe i forma hois. Aug. Facie rutilãs. veste choruscãs. Bern. sup missus ẽ. z sanctus Tho. Merito i forma hois. qz verbat⁹ erat nũciare icarnãdũ z hoies redimẽdũ. Jõ et oẽs angelice apparitões i veteri testamento ordinãt ad illã. qz xp̃m i carne nasciturꝫ ostẽderũt. Ad eã. s. solã. Fracisc⁹ maronis. Virgo a iuuẽtute lras didicit. z legebat illõ Isa. vij. Ecce ꝟgo ꝛcipiet. cepit desiderare si fieri posset ꝙ esset illi⁹ ꝟgis ancilla. z occupauit se cũ affectibꝫ hũani generis. z veniẽs dedit se i oracõem. vt cito oipotẽs pr̃ vellet oñdere ineffabilẽ misericordiã suã hũano generi. z ꝑ filiũ suum vnigenitũ illõ redimere. z ꝑ oracõez vẽit i ꝓpriã platõez. Sola ꝛ genu dita flexis genibꝫ. cluatis oculis. maxill' lachrimis ꝑfusis. vt ipe⁹ rex illõ Sap. xvij. Cũ silẽtiũ esset. s. dũ ꝟgini oia creata silerẽt velut i nocte i ea cũcta latẽtia sopita essent. Sic ꝛ spũal' deo vnita ingressus ẽ angel⁹ ostio clauso. Ber. vt mõstraret se angelũ et nõ hoiez. z dic̃. Ber. ꝙ hec apparitio ãgelica fuit nimis insoluta. qz i forma hois cũ ingẽti lumie. vñ dic̃. Et redẽdum ẽ ꝙ maria mltotiẽs vidit angelos sz nũq; i tanta claritate. ¶ Nota ꝙ q̃ndã angel⁹ maioꝛ erat hoie i tribꝰ ꝓncipalz. Prio i dignitate. qz spũs. ps. ciij. Qui facis ãgelos tuos spirit⁹. sz hõ terren⁹. Deñ. xviij. Quid loqz ad dñm cũ sim puluis z cinis. Secdo i familiaritate. Mat. xviij. Angeli eoz sp videt faciẽ pris q̃ i celis ẽ. Tercio i gre vbtate. qz ãgel⁹ in splẽdoze. hõ i obscuritate. i. Tho. xiij. Videmꝰ nũc ꝑ speculũ z i enigmate. Maria vo excessit ãgelos i his tribꝰ. Prio i dignitate. qz electa mr̃ dei et dña angeloz. iõ canit ecclesia. Aue regina celoz. Secdo i familiaritate. ꝓpter hoc dixit ei angel⁹. dñs tecũ. q. d. aliter q̃ mecũ. Tercio i gre vbtate. qz fontẽ grãz generare meruit. Idcirco angel⁹ hz ꝑcogĩtes cũ omi reuerẽtiali honore q̃ potuit ad eã ingressus ẽ. z salutauit eã dicẽs. Aue gra plẽa. Dic̃ Aue. ¶ ꝑ ¶ Sup q̃ dic̃ petr⁹ grec⁹. Contra vocem mlierꝭ ꝑme. qz erat cã oĩs ve dixit aue. Prio ea corruit ꝑ stulticiã. qz credidit serpẽti. z sic fuit seducta i ꝓuaricatiõez. Hz maria instructa p sapiaz prudẽtissime dissert cũ angelo. Secdo ea cecidit ꝑ superbiã cũ dixit dẽ petijt. Iz maria exaltata ẽ ꝑ humilitatẽ dũ ancilla eẽ voluit dicẽs. Ecce ancilla dñi. Tercio ea ꝓuaricata ẽ ꝑ inobedictiã trãsgrediens dei mãdatũ. sz maria ꝓfecta ẽ ꝑ obedictiã ꝑhẽ

4° do ꝓsensum. Quarto sic eua ꝓccauit ꝑ fidu
cia credēs ꝙbis serpētis. iō maria meruit no
5° bis salutē credēs ꝙbis angelicis. Quito eua ꝑ
fructꝰ ligni ꝺmestiōz itulit mortē. Ecci. xxv.
A mliere initiū pcti z ꝑ illā oēs mozimur. sz
maria attulit fructū vite. Joh. xi. Ego sū re
surrectio et vita. Aua duxit nos ꝺ padiso in
exiliū Maria leuat nos ꝺ exilio i celū. ꝑ euā
maledictio. ꝑ mariā oibꝫ nob vēit salꝰ z bñ
dictio. Idcirco ꝙbū maledictōis ꝙtis i ꝙbū
bñdictōis vnitiū sue salutatōis Aue. Hic
tāgit scām ꝓncipale hui⁹ fmōis vbi dixi in
nunc salutatio ꝙginee dignitatis dicēdo Aue
gra plena. Q. C. Vbi nota. solēt mliores i
mūdo affectare ꝓncipalr q̄ngz. ꝓ ꝺuo pulcri
tudinē. scdo diuitiaz vbratē. tercio sponsuz
laudabilē. q̄rto famā celebrē. q̄nto plē nobi
lē. Dia hec angelꝰ ꝺhēdit i salutatōe Pri
mo pulcritudinē. Uñ licz cozpali pulcritu
die notabilr essz adornata. ꝺ illa tñ ipa paz
curauit. scies illō pū. xxxi. Fallax gra z vana
ē pulcritudo. Pulcritudie ꝺo spūali maxime
1° fulgebat Uñ pulcritudo cozpal mlieris ꝺsi
stit i q̄ñ i se ē pulcra. Et sic btā ꝙgo Canti.
coz. iiij. Tota pulcra es amica. Reuera pul
cra pulcritudie spūali. Hoc tāgēs angelꝰ di
xit. Aue. i. sine ve. s. oꝛigiał z actuał pcti. qz
scꝑtura illa locū i ea hre ꝑt q̄ scribit Eze. xxxi
Oē lignū padisi nō ē assiłatū ei. Et pulcritu
dinē eiꝰ mirat Anſ. Da puritate nitebat zc.
2° Scda pulcritudo ꝺsistit i ꝺpositōe moz. de
q̄ Sap. iiij. O q̄ pulcra ē casta generatō cū
charitate. i. moꝛ venustate. Istā pulcritudi
nē ipa excellēter habuit Uñ ꝺ ipa ꝺz Canti.
vij. Q pulcri sunt gressus tui i calciamētis fi
lia ꝓncipis. Gressus sunt ꝙtutes aie. calcia
mēta gressuū sunt opa ꝙtutū. De pulcritudi
ne moꝛ eiꝰ dic Amb. Nil i maria tozuū in
ocuł. nihil i ꝙbis ꝓcaꝛ. i actu nihil ꝓcūdū.
nō icessus solutioꝛ. ñ vox ꝓtulātior. Diero.
Si mariā rei mrez ispicias. nihil ꝙtuto. ni
3° hil speciositatis cādoris glie qō i ea ñ splēde
at. Tercia ē pulcritudo celestis. ꝺ q̄ Isa. xxxij
Sedebit ppłs me⁹ i pulcritudie pacis. Hūc
possidet hāc pulcritudinē q̄ totū mūdū illu
miauit. Bern. Marie pñtia totꝰ illuminał oz
bis. Et etiā supna ciuitas ꝙginee lāpadis ē
illustrata fulgoꝛibꝫ. ps. lxxxviij. Thronꝰ eiꝰ
4° sic sol i ꝺspectu meo sp. Quarta ē pulcritudo
diuitatis. Diere. xxxi. Bñdicat tibi dꝰ pul
critudo pacis. Istā ipa habuit z hodie ꝺce
pit. Quapropt dic ps. Cōcupiuit rex ꝺcorē
tuū. Amb. i li. ꝺ ꝙgitate. Quid nobilꝰ mre
xi z splēdidi⁹ illa quā splēdoꝛ elegit. tā splē
dida ē q̄ salomō i spū splēdoꝛē eiꝰ admirans
dic Cāti. vi. Que ē ista q̄ ꝓgredit q̄si aurora
pulcra vt luna. electa vt sol. ecce pulcra. Sic
nos si volumꝰ eā digne salutare cū āgelo. vi
1° deamꝰ ꝓmo ꝺ pulcritudie spūali. qz ꝺz Ecci.
xv. Nō ē speciosa laus i ore pctōris. alś dice
re possz nob illō Isa. xxix. Hic pplus labijs
me honorat. Diere. iij. Longa a malicia coꝛ
tuū hierłm. Mā habes os pulcrū z coꝛ falsū
2° Scdo ꝛemus habere moꝛalē pulcritudinē
Mat. v. Luceat lux vra co. ho. Gre. z hr. xi
q. iij. iter cetera dic. Inter cetera ꝺscia nobis
necessaria ē. fama aūt ꝓmis. Idcirco Ro.
xij. Prouidētes bona nō tm coꝛā ꝛo sz z co
rā oibꝫ hoibꝫ. Et tūc ꝑ eiꝰ merita dab nobis
claritas diuia z celestis. Scdo optāt muli
eres diuitiaz vbrates. Ipa tñ nō curauit ꝺ
diuitijs tpalibꝫ. scies illō Ecci. viij. Mltos
pdidit auꝛ z argētū. Et vt ꝺz puer. xi. Nō
plunt diuitie i die vltōis. Jō optauit diuiti
as gre. et has attulit angelꝰ seu ipaz eas hre
mōstrauit. i eo q̄ dixit. gra plena. Reuera
plena. qz dic Diero. i ser. ꝺ assumptō e. Cete
ris scis p ꝓtes gra dab. sed marie se tota ple
nitudo infudit gre. Et sic i ea ꝙficab illō p
uer. vlti. Mlte filie regū ꝺgregauerūt diuiti
as tu sola supgressa es vniūsas. Uñ cū ceteri
sci habebāt i se aliquā mēsurā. ipa fōtē gti
aꝛ habuit. i. xpm ꝺ q̄ Her. sup Cāti. Ozi
go ꝺim fontiū z fluminū mr ē ꝺim ꝙtutum
z sciaꝛ fōs ihs xps. Ipa eni ē agꝺuctꝰ. Me
rito ei dicere potuit angelus. gra plena. ple
na vtiqꝫ nō tm plenitudie sufficietie q̄ ē ꝺim
sctoꝛ. nec etiā abūdātie q̄ fuit apłoꝛ. sed vl
tra ꝫ habuit plenitudinē supefluētie. Ecci.
xxiiij. In plenitudie sctoꝛ ꝛetentio mea Sic
g̃ omnes alios scos in gratie vbertate excel
sit. Reuera excessit. qz cū ceteri ꝛeterminatas
mensuras gratiaꝛ acceꝑūt. ipa vniuersas
mēsuras simul habuit. De quibꝫ mensuris
Au. vi. vbi quadruplex mēsura noiatur. s. bo
na. conferta. coagitata et supefluēs Mēsu
ra bona ē habere ea q̄ req̄runt ad sui sctifica
tōem. q̄ est i omibꝫ scis Cōferta q̄ req̄rit ad
aliorum eruditōnem. z su it in apłis. Coagi
tata q̄ req̄ritur ad sui ꝺfirmatōez q̄ fuit in io
hāne baptista q̄ fuit in vtero ꝺfirmatꝰ. Su
pefluens que est ad plenā diffusionē. que est
in christo. Joh. i. De plenitudine eiꝰ oēs ac
cepimus. Istā tñ mensurā mri ꝺmunicauit.
quia ꝛe plenitudine sua nobis infudit. Ha
buit ergo quadruplicez plenitudinem. ita ꝙ

De annũciatõe virginis marie

scribit de ea Eccli. xxiiij. In me oĩs grã vite ⁊itatis ⁊ ⁊tutis. Trãsite ad me ⁊c. vite q̃ ad grãz sctificãtẽ. ⁊itatis q̃ ad grãz istruẽtẽ. ⁊ ⁊tutis q̃ ad grãz ꝯfirmãtẽ. trãsite ad me oĩs scz q̃ ad grãz effluẽtẽ. Heb. iij. Accedam⁹ cũ fiducia ad thronũ gr̃e ei⁹. Ignaci⁹. Impossibile ẽ aliquẽ o ⁊go saluari pctõrẽ nisi p tuuz auxiliũ ⁊ fauorẽ. Hugo. Ardor gr̃e ardebat ĩ corde vt mirabilia faciebat ĩ corpe. exterius illa mẽbra radiãdo. Uñ Hilari⁹ sup Matt. Joseph sponsus ⁊gis ꝯsiderauit sacramẽtuz p diuini lumis radiũ. Jõ Ber̃. De plenitudine ei⁹ accipiũt vniũsi. captiu⁹ redẽptiõem. eger curatõez. pctõr veniã. Idcirco cõsidera ⁊ hodie possis pticeps fieri ei⁹ gr̃e. Hz possum ꝯ q̃n ⁊ aliq̃bꝫ illõ Joh. iij. Nõ habes ĩ q̃ hauries. Ber̃. Uehemẽtia ⁊sider̃ij. feruor ⁊uotõis ⁊ dilectõis et puritas ozõis hauriunt fontẽ mĩficordie ⁊ pietatis. Porta ergo ydriã tuã hodie ⁊ mũda eã. qz vt õr Sap. i. In maliuolã aiaz nõ introibit spũs sapiẽtie

3 Tercio affectãt mlieres sponsum laudabilẽ. Sic ipa hodie spõso nobilissimo fuit õcorata. Hoc sentiẽs angelus dixit. dñs tecũ. q. d. aliter q̃z mecũ. Mecũ tãq̃z dñs cũ suo. ⁊ sic creator cũ sua creatura. tecũ sic filiꝰ cũ sua matre. tecũ sic auroza cũ sole lucẽte. s. diẽ gr̃e nũciãdo. tecũ sic flos cũ ⁊ga florẽte Isa. xi. Egrediet ⁊ga ɔ radice iesse. ⁊ flos ɔ radice ei⁹ ascẽdet. Tecũ sic rex cũ regina palatiũ igrediẽte figurat. ij. Reg. ij. mr̃ salomõis sedẽs iuxta regẽ. cui rex. Pete a me q̃cq̃d vis. ñ ẽ phas vt ⁊negẽ tibi. Tecũ dñs pater p potẽtiã. tecuz filiꝰ p sapiaz. tecũ spũs̃ctus p clemẽtiã. Idcirco pctõrẽ quis mõ peccasti recurre ad eam.

4 Ber̃. Si es ĩ angustijs. picul' aut rez dubijs. mariã inuoca. mariã cogita. nõ recedet ab ore tuo. nõ a corde vt ĩpetres ei⁹ ozõis suffragiũ Et merito qz vt dicit Ber̃. Quia ĩ te p te ⁊ ɔ te pia man⁹ oĩpotẽtis q̃cq̃d creauit recreauerat ⁊c. Quarto optãt mlieres celebrẽ famã Hãc ɔsiderauit ĩ ea angel⁹. idcirco dixit ei ĩ saluratõe. Bñdicta tu ĩ mlieribꝫ. i. vltra oẽs mlieres. O q̃z famosa fuit illa cui⁹ fama de terris vsq̃z ad celos redoluit. Uñ dicere potuit illõ Ruth. iij. Scit oĩs ppl's me eẽ mlierẽ ⁊tutis. pot⁹ ḥ dicere habuit maria. Ut licet oibꝫ ⁊tutibꝫ abũdaret. ⁊ hiis famosa essz. tñ ei⁹ hũilitas tãtã famã ei nõ solũ ĩ terra sz ⁊ ĩ cel' fecerat. q̃ etiã filiũ dei ĩ vtez suũ p hũilitatẽ trahere meruit. ḥ significat Auc. i. Respexit hũilitatẽ ancille sue. ecce eñ ex ḥ btaz me dicẽt oẽs generatões. Et ḥ Aug. i q̃dã ſmone attestat. vbi ⁊ginẽ gl'iosaz q̃si admirãdo alloq̃t dicens. Obsecro ⁊go gl'iosissima dic mihi q̃d boni egisti. q̃ntũ pciũ obtulisti vt ⁊tus ⁊ sapiẽtia dei pr̃is q̃ attigit a fine vsq̃z ad finẽ fortit̃ suauiterq̃z disponit oĩa. tot⁹ vbiq̃z manẽs. ⁊ sine vlla sua mutabilitate ĩ vtez tuum veniẽs. ita castũ castellũ tui vẽtris icoluerat. vt ingrediẽs nõ lederet. ⁊ egrediẽs incolumẽ custodiret. Et respondẽs ĩ pſona ⁊gis dicit. Queris q̃d obtulerim vt mr̃ dñi mei efficerer. oblatio mea est ⁊ginitas ⁊ hũilitas mea. Hõ respexit oznamẽta mea neq̃z pulcritudinẽ corpis sz hũilitatẽ mẽtis. Et hec ei ĩ tãtũ placuit vt vnigenitũ filiũ suũ ɔ me nasci voluit. Ecce q̃z famosa fuit nõ solũ ĩ hũilitate sz ⁊ ĩ castitate ⁊ ĩ fecũditate vltra oẽs mlieres. Ipa potuit abũdãter dicere id q̃ ɔ iudith dicebat. vt scribit eiusdẽ. xv. c. Tu gl'ia hier'lm. tu leticia isr̃l. tu honorificẽtia popul̃i nr̃i. Reuera. qz tu gl'ia ĩ hier'lm. i. dei. tu leticia isr̃l. i. angelorz q̃ vidẽt faciẽ pr̃is. tu honorificẽtia ppl̃i. i. generis hũani. qz tu fecisti humiliter et viril'. s. ex eo ⁊ p tuã hũilitatẽ deũ ad terrã traxisti. Aug. Hũilitas marie facta est scala celi. ideo merito ei angelus dicere potuit. Bñdicta tu ĩ mlieribꝫ. Quito optant

5 mlieres nobilẽ plẽ. Et sic ipa ⁊go maria hodie ɔtata est. Hoc sensit elizabeth. ppter qõ dixit ei. Bñdict⁹ fructus vẽtris tui. O nobilis et generosus fruct⁹ ille fuit. qz ɔ: Sapiẽ xvij. Ex regalibꝫ sedibꝫ venit. Ro. i. Ex semine dauid ſm carnẽ. O nimis generosus fruct⁹. in celo habẽs pr̃em sine mr̃e. in terra matrem sine pr̃e. O generosus fructus. ipe sol⁹ natus ex virgineis visceribꝫ. mr̃em virgines habuit. vt impleret illud Isa. vij. Ecce ⁊go ɔcipiet ⁊ pariet ⁊c. Hodie lapis abscindit sine manibꝫ. Dañ. ij. Hodie rubus ardet ⁊ nõ ɔburit̃. Exo. iij. Hodie vellus gedeonis maduit Judicũ. vi. Hodie virga aaron floruit. Nũeri. xvij. Hodie ⁊go cepit vnicornum. Aug. Uere virginis nobilitas. pariẽtis ĩ virginitate. nascẽtis in diuitate. q̃ ante lucifer genitus a pr̃e. hodie cõceptus a mr̃e. Ber̃. O maria hodie facta es mr̃ cuius ⁊c⁹ est pr̃. filius paterne charitatis ẽ cozona tue castitatis. O q̃z bñdict⁹ fruct⁹. Hodie plãtatũ ẽ lignũ in medio padisi. Hodie in ⁊gine cõceptus ẽ p quẽ toto ozbi sal⁹ effluxit. Ans. Nõ est sal⁹ ĩ mũdo nisi quem pepẽrit ⁊go. Ber̃. Hodie dominus operatus est salutẽ in medio terre. Idcirco non conuenit nobis hodie tacere quin plurimum ei gratias referre

¶ debem⁹ a q̄ tāta sal⁹ nob⁹ exorta ē. Debem⁹ g̃
nos ex̄plo angeli ꝟ gīnē gl'iosaz deuotis mē
tib⁹ hodie celebrare ⁊ salutare ℟ Et h̄
1° maxime q̄nq̄z de caus. ℣ Pro ppt̄ obitū. Sa
lutatio ei pcipue debet amicis ⁊ bñfactoribꝫ.
⁊ sic ex debito tenemur eā salutare. qz ml'ta be
neficia dilectiōis ⁊ signa nob⁹ exhibuit. ⁊ ho
die exhibet nob⁹ i salutē. Magnos ei labores
habuit filiū nutriēdo. i egiptū fugiēdo. pau
pratē sustinēdo. ⁊ vsq̄z ad patibulū ip̄z seqn
do. Joh. xix. Stabat iuxta crucē mr̄ ih̄u. sta
bat vt si forte passio xp̄i sufficiēs ñ fuisset ip̄a
pata ad patiēdū ꝑ nob⁹ fuisset. Sic ab eo tpe
q̄ mr̄ dei facta ē vsq̄z ad nouissimū diē nō ces
sat petere ꝑ nob⁹. Ber̄. Suppliciter ⁊ effica
citer salutis nr̄e negocia practat tāq̄z mr̄ mi
sericordie. mr̄ exul. mr̄ pctōris. ⁊ mr̄ iudicis.
In ip̄a locū habz illō Rom. vlti. Salutate
mariā q̄ multū laborauit i vob. i. in omnibꝫ
2° vestr̄z salutē. ¶ Scdo dēmus eā salutare ꝑ
pter ei⁹ bñplacitū. ⁊ maxie cū illa salutatōe q̄
mariā salutauit angel⁹ celest̄ nūci⁹. ⁊ detulit
tāq̄z epl'az in q̄ recolit exordiū nr̄e redēptōis.
redeptio captiuoz. victoria hostiuz. Hodie
potuit angel⁹ dicere illō ps. Immisit in os
meū cāticū nouū. nouū et multū suaue. tam
suaue ꝙ eā mouit in spū exultare. Lu. i. Ma
3° gnificat anima mea dñm. ¶ S Nō ē sa
lutatio aliq̄ magis sibi placita q̄z illa. sic legi
tur exēplū de q̄dā sctā moniali sctitate famo
sissima. ⁊ dē ꝟ gni specialit̄ deuota. Hec cui
dā viro religioso ⁊ virgini marie similiter de
uoto sb̄ pson̄a alteri⁹ se manifestauit dicēs
Sciro mi dñe ꝙ fuit quedam genitricis dei
dilectrix in tali monasterio q̄ sicut ⁊ tu valde
virginē gl'iosam dilexit. cui ꝑ certo tale nup
scias accidisse. Quadā nocte cū i lecto q̄esce
ret vidit añ se mariā stare dicētē. dormis ne
filia. Qui illa rñdit. Nō dormio dña charis
sima. sz scire desidero cur ad me peccatricē ve
nisti. Qui virgo gl'iosa. Ne timeas pia ma
trē filia cui deuota reddis seruitia. sz moneo
te vt magis pseueres. salutatōez angelicā sic
incepisti diligēter ꝯtinuādo. scias eni ꝙ ma
ximū gaudiū ex eadē salutatōe habeo. qđ nul
l⁹ hoim sufficiēs ē explicare ꝟbo. Mā cū di
cis. dñs tecū. videt mihi ꝙ i me sibi sit filius
me⁹ sic in me fuit cū ꝑ pctōrib⁹ nasci digna
t⁹ fuit. Et sic tūc mihi ineffabile gaudiū fuit.
3° sic nūc cū eadē ꝟba replicas. Ex h̄ g̃ pater ꝙ
ml'tū sibi placet. ¶ Tercio dēm⁹ eā salutare
ꝑpter salutatōis fructū. Un sic hec salutatō
ꝟgini marie summe placet. sic ip̄az ei dicētu
b⁹ valde remunerat. sic ꝑ patz i pluribꝫ exem
plis. ¶ Quarto debem⁹ eā salutare ꝑpt̄ caue
4° re ingratitudis viciū. summa eni ingratitu
do est multa bona suscipe et nō cognoscere ⁊
regr̄tiari. Nō dicit Ber̄. i fmōe de natiuita
te ꝟginis. Alt⁹ intuemī q̄nto deuotōis affe
ctu eā dñs voluit a nobis honorari q̄ toti⁹
boni plenitudinē posuit i maria. vt si q̄d spei
in nobis. si q̄d gr̄e. si q̄d salutis ex ea nouim⁹
redūdare. nihil habere nos voluit qđ ꝑ ma
5° rie man⁹ nō trāsierit. ¶ Quito ppter diabo
li suppliciū. qz ip̄e inuidus turbat cū videt et
audit ꝙ q̄d hō salutē ē ꝓsecutus quā ip̄e ami
sit. Un Eccl. xxij. Musica i luctu ip̄portuna ē
narratio. ⁊ sic cū diabolo Sic dicit Ber̄. Le
lū rident. angel⁹ gaudet. mūdus exultat. infer
nus cōtremuscit. dēmones fugiūt cum dico
Aue maria. Non solū diabolo displicet illa
vocalis oratio. sed singula ꝟba q̄ in ea conti
nentur. Displicet sibi Aue. cū sit sibi in eter
nū ve. Et ve eternū ꝓcurauit. ⁊ hoiem salu
te ꝓuauit. qđ maria recupauit. displicet sibi
maria. qz de ea dictū est Gene. iij. Ip̄a ꝯteret
caput tuū. Idcirco h̄ nomē valde exosū h̄z.
Displicet sibi cū audit. gr̄a plena. qz ip̄e mu
lierē ⁊ ꝑ ml'ierē virū a gr̄a eua cauit. Displi
cet sibi dñs tecū. dolēs valde ꝙ hāc societatē
diuinā ip̄a h̄z a q̄ ip̄e ignominiose ē detrusus.
Displicet sibi bñdicta tu i ml'ieribꝫ. qm̄ ipse
ꝑ ml'ierē maledictōez dei ꝓcurauit. Displicz
sibi vltra modū. ⁊ bñdictus fruct⁹ vētr̄ tui.
qz ip̄e ꝑ suā suggestiōez fructū. i. ml'ier̄ male
dictōem pene ⁊ culpe intulit. Idcirco ex debi
to tenemur marie placere. Videam⁹ g̃ exu
de quē nobis fructū venire cōspicim⁹. cū ingr̄
titudinis viciū euitare volum⁹. et diabolo
suppliciū inferre conamur. tūc ꝟginē gloriо
sam humiliter ⁊ deuote salutare debem⁹. imo
quicunq̄z es ip̄am salutare nō cesses. qz si im
mūdus es. ergo ad mūdam et sctām dicas.
Aue. i. sine omni ve culpe et pene. si tenebro
sus es. dicas maria. i. illuminata. si pctōr es
⁊ gr̄a cares dic. gr̄a plena. Si omī bono va
cuus es dicas. dñs tecū. Si pene obligatus
es debes accedere ad bñdictā. ꝑpt̄ qđ dicas
ei. bñdicta tu in ml'ieribꝫ. q. d. erue me de ma
ledictōibꝫ. Si famelic⁹ es dicas. bñdictus
fruct⁹ ventris tui. Ip̄e eni est fruct⁹ ille i cui⁹
conspectu est vera et eterna satietas. de q̄ ps.
Satiabor cū apparuerit gl'ia tua. Hieron.
Si ꝟgo es lauda eā. qz meruisti habere quā
laudas. Si continens es lauda. qz hoc non
aliūde habes q̄z ex gr̄a christi que fuit in ea.

De sancto Georgio

Si iugata aut peccatrix imo cui⁹cūqz ꝺdi
tōis vl'ser⁹ es lauda eā.qz ex ea fluxit grā et
miscōia. Exultem⁹ g̃ oēs z sing'li z excitemur
voce pia et mēte sincera z devota. exēplo āge
li laudātes.ꝙ igressus ꝺixit. Ave grā ple.do
te.zc. Ut sic p ei⁹ itercessiōz obtiebim⁹ grāz oī
potēt̄ dei i h̄ seclo. z i fut'o efficiemur p̄ticipes
etne glie. Ad quā me vosqz pducat ꝙ hodie
in p̃gie ꝺcept⁹ eternal'z vivit z regnat amen

De sctō Georgio Sermo lxxij.

Sine me nihil
potestis facere. Joh.xv. Et legit̄
hodierna die ad honorē sct̄i geor
gij p evāgelicali officio. Dic̄ ph̃s.ij.ꝺ aia ꝙ
occ'i hois n̄ p̄nt ꝺgiscere colorē sine lumie.na
ad pfectā visiōez req̄rit ꝙ mediū sit illumia
tū. Ut Spūal'z.sic natural'itellect⁹ nō
p̄t h̃re meritoria cognitōz et opatōez sine lu
mie gre.ꝺ ꝙ Rich.ꝺ ꝺtēplatōe.li.iij.c.vl.dic̄
Sine grā n̄ suffician⁹ ad ꝺgnitōz v̄itat̄ nec
ad amorē v̄tut̄. Et figurat̄ Act̄.xij. Petr⁹ i
carcere exist̄ēs nesciuit q̄ circa cū agebāt.is p⁹
q̄z āgel⁹ eū illumiauit z eduxit tūc ꝺḡuit et
ꝺixit. Nūc scio ve qz misit de⁹ āgelū suū et
eripuit me. Spūal'z.sic hō in carcere pct̄i exi
stēs sine illuminatōe gre n̄ p̄t q̄cqz meritorie
opari nec ꝺgiscere. De ꝙ Christ⁹. Sic terra nō
germiat sine pluuia.sic nec hō sine ꝺi grā.ió
Ire.ix.mora. Spūscti grā mēti terrene ifu
dit vt ad itellectū sui ꝺditoris erigat. Dic̄ nā
qz apl's.ij. Chor.iij. Nō sum⁹ sufficiētes co
gitare aliq̄ꝺ a nob tāqz ex nob Si ei n̄ possu
m⁹ bonū cogitare m'lto min⁹ opari. Propter
qꝺ dic̄ p̃s.xcij. Si ꝺicebā mot⁹ ē pes meus
mis̄icordia tua adiuuabit me. Et Isa.xxvi.
Oia opa n̄ra opat⁹ es dñe.z apl's.i. Chor.
xv. Gra dei sū id qꝺ sū. ꝺ ꝙ thema. Sine me
zc. In sūma evāgelij duo inuūt. Prio hor
tat nos ad fructificādū.scꝺo ad i se manēdū
Primū ptz i p̄ncipio.scꝺm ibi. manete i me
De p̄mo dic̄. In illo tpe.s.p⁹ cenā.ꝺixit ih̃s
discipul' suis. Ego sū vit̄ va. Symō ꝺ cal
sia. Dñs loḡt p sil'itudinē vt trahat ad v̄ita
tē. Ut Mā x̃ps sil'itudiarie viti ꝺpatur
m'ltis ꝺ caus̄. Prio sic vitis ē arbor pua z de
specta.sic x̃ps modicus i hūilitate.qz exinani
uit semetip̄z Phil'.ij. Et despect⁹ i deformita
te.ꝺ ꝙ Isa.liij. Vidim⁹ eū n̄ habētē spēz neqz
decorē. Putauim⁹ eū tāqz leprosuz pcussum
a deo z hūiliatū. Scꝺo vitis ē tortuosa. i.
crepsich vl'knorrich. z sic x̃ps luxid⁹ i cruce.
nō leuis.vt impleat illꝺ Isa.x. A plāta pedis
vsqz ad v̄ticē nō ē i eo sanitas Tercio vitis
ē arbor hūida.nā cū scindit manat liqz. Sic
de x̃po triplex liqz emanauit cū scissus i cru
ce fuit.s.sanguis: aq̄ z lachrime. sanguis ad
redēptōez.aq ad ablutōez.lachrie i iustifica
tōez. Nā si lachrime marie magdalene iusti
ficabāt eā.m'lto magis lachrime x̃pi. De ꝙ
h⁹ Heb.v. Orabat cū lachrimis z exaudit⁹
ē p sua reuerētia Quarto vitis excedit oia
ligna i ꝺulcedie fruct⁹. Et sic x̃ps oēs sctōs.
Un Can.ij. Fruct⁹ ei⁹ ꝺulcis gutturi meo.
De ꝙ fructu ꝺicit Euge. O dñe tolle de side
riū meū vt attingā ꝺulcē fructū tuū Quan
to flores vitis bonū dāt odorē.z sic x̃pi exem
plū Eccl'i.xxiiij. Ego quasi vitis fructificaui
suauitatē odoris.i.exēpla bona. Un Can.ij.
Curremus i odore vnḡētoz tuoz. Hec vitis
figurat̄ Gen.xl. Uidebā vitē habētē ꝑpagi
nes tres.i.x̃pm habētē tres s̄bstātias diuita
tē aiaz z corp⁹. Hāc vitē plātare dēm⁹ i aiaz
cordis n̄ri. De ꝙ Hiere.xxxi. Erit aia eoz q̄si
ort⁹ irrigu⁹. Idcirco inuoca hāc vitē .ꝺice
do illꝺ Can.v. Veniat ꝺilect⁹ me⁹ i ortū suū
Æ Hec vitis ptulit nobis triplex vinuz.
scz vinū ꝺpūctōis.ꝺilectōis. z sanguis effu
sōis. Prio vinū ꝺpūctōis Un p̃s.lix. Po
tasti nos vino ꝺpūctōis. Un verā ꝺpūctōz
hō a se nō p̄t h̃re is a deo. vñ Hiere.xxxi. Post
qz cōuertisti me egi pniam. Et Tren.vlti. Con
uerte nos dñe ad te z cōuertemur. Hoc vinuz
lachrimaz letificat āgeloz collegiū. De quo
Gen. Lachrime pen̄itētiū sunt vinū angelo
rū Secundū est vinū ꝺilectōis.psal.ciij.
Et vinū letificet cor hois.i. charitas. Hoc
vinū charitatis figuratū est Gen.ix. Noe bi
bit de vino z inebriat⁹ est z denudatus. Sic
x̃ps bibit de vino charitatis in cruce. Et in
ebriat⁹ charitate denudat⁹ est a cham.i.a mi
litibꝫ pilati. z obꝺormiuit in cruce. Ad hoc
vinū hortamur Prouer.ix. Venite bibite vi
nū qꝺ miscui vobis.s.vinū charitatis. Hoc
dat nobis mixtū .qz ita pure nō possum⁹ eū
diligere sicūp nos ꝺilexit .qz maiorē chari
tatē nēo habz zc. Joh.xv. De h̃ vino bibit
apl's paul⁹.et ita erat inebriatus ꝙ ꝺixit ad
Ro.viij. Scio et cert⁹ sum ꝙ neqz mors. ne
qz vita.neqz gladi⁹.neqz fames poterit me se
parea charitate x̃pi. De h̃ vino bibit btūs ge
orgi⁹ Tercio hec vitis ptulit nob vinū ru
beū sanguis effusiōis. Joh.vi. Sāguis me⁹
ve ē pot⁹ Hoc vinū exp̄ssuz ē ꝺ torcl'ari crucē
z ꝺsolat̄ tristes .puer.vlti. Date vinū his q̄

amaro sūt corde. dic̄ notāter. ego sū vitis ꝛa. Aug⁹. vt discernat se a vite corrūpi .s. ppl'o iudeoꝝ. Vñ Piere. ij. Quō ꝯūsa es ī amari tudinē vitis aliena. Reuera amara. Unde Deute. xxxij. Uua eoꝝ vua fell' borr⁹ amarissim⁹. fel draconū vinū eoꝝ ⁊c. Qua ppia uerī xp̄o fel et acetū tpe passiōis. Hec vitis circūcisa ē octauo die. ⁊ sbdit. p̄r me⁹ agricola ē. Ex q̄ hr̄ q̄ xp̄s fm hūanitatē ē vitis. qz caput eccl'ie. ⁊ ñ fm diuinitatē. qz sic p̄r etiā dr agricola. qz plātauit ⁊ rigauit gr̄e plēitudinē ī vite. i. ī xpo hoīe. vñ p̄s. i. Erit tāq̄ lignū qđ plātatū ē sec⁹ dcurius aq̄ꝝ. qđ ñ pōt arescere. ⁊ sic xp̄s ī nll'o ꝺficere. qz ꝺ plēitudīe ei⁹ oēs acceping⁹ gr̄az. Et sbdit. oēs palmitē ī me nō ferētē fructū tollet eū. i. oēs fidelē nō faciētē opa bōa sepabit a xpo vite. Ex q̄ ptz q̄ ñ solū q̄ mala agūt sz etiā q̄ bōa facere neglīgūt sepank a xpo. Figurat Lu. xij. q. xp̄us Uñ Mat. xiij. Sepabit malos ꝺ medio iustoꝝ. ⁊ mittet eos ī caminū ignis. Et iste loc⁹ ifernal' ꝓpt eis. ñ mūd⁹ q̄ ē loc⁹ labꝛ. Job v. Nascit hō ad labꝛē. Non celū. qz ibi dat merces labꝛantibꝫ. Mat. xx. Uoca operios ⁊ red. ill' mer. Nec ꝓpt eis ecī purgatorio. qz ī h mūdo ñ laborauerī. Vñ p̄s. lxxiij. In labꝛe hoim ñ sunt ⁊ cū hoībꝫ ñ flagellabūt sez ī purgatorio. Nec ꝓpt eis terrestr' padisus. qz posūt dē⁹ hoiez ī padisuz voluptatis vt operet. Ꝯcludit q̄ q̄ loc⁹ eoꝝ erit ī ifimo. id ē. i iferno qz ille loc⁹ nō ē ad opandū sz ad puniēdū. Eccl's. ix. Odcūqꝫ pt manꝰ tua opare istāter fac. qz nec rō nec scia nec opⁿ ē apd iferos. Jō hortat nos apl's Col'. i. Fructificātes ī oi opē bono Ad Attn̄ sciēdū q̄ tria sūt q̄ fructū ipediūt boni opis. q̄ sunt figurata p tria q̄ dsolabāt fructⁿ in egipto. s. locusta. bruc⁹ ⁊ erugo. Primū fuit locusta. ꝺ q̄ Exo. x. Mane facto vēt⁹ surgēs leuauit locustas ⁊ ascēderī sup vniūsaz trā. ⁊ ꝺuorata ē omis herba terre ī egipto. Spūal'r. p locustā itelligit supbia. qz locusta saltādo vadit. ⁊ sic supbꝫ se eleuat. Vñ p̄s. lxxiij. Supbia eoꝝ q̄ te oderī ascēdit sp. ⁊ dstruit fructū bonoꝝ opꝝ De q̄ Hre. Perit oē qđ agit nisi hūilitate custodiat. Nā supbia ī ꝺscia hz se sic negatio ī logica. q. cđ post se iuēit h totū dstruit ⁊ op positū ei⁹ iducit. ⁊ sic de supbia. Jō Judith ix. Supbi ñ placuerī tibi ab initio. iō Ber. sup Cati. ser. iij. Nolite ꝓpari maioꝛibꝫ. nolite miorib⁹. nolite alicui nec vni. sz dico q̄ nulli. Sed tene dictū saluatoꝛis Luc̄. xvij. Cū feceritis oia q̄ p̄cepta sunt vob dicite. in utiles serui sum⁹. fecimus qđ debuim⁹. ⁊ nil ampli⁹. Nā tales locustas. i. supbos tollet ꝺ ꝓsortio sctoꝝ. p̄s. c. Nō habitabit ī medio dom⁹ mee q̄ facit supbiā. Secm qđ ꝓsūpsit terre fruct⁹ ī egipto fuit bruc⁹. Vñ p̄s. cuij. Uēit locusta et bruc⁹ cui⁹ nō erat nūer⁹ B Per brucū itelligit luxuria. qz bruc⁹ nutrit ī fimo ⁊ immūdicia. ⁊ sic luxuria ipedit fructū boni opis. De q̄ Hre. Luxuria cū semel mē tē possederit vix bona cogitare pmittit. Jōo apl's Ro. viij. Qui in carne sunt deo placere nequeūt. Nā dē⁹ spūs ē. ⁊ dic̄ Piero. Sicut ignis ⁊ aq̄ sil'stare nō pñt. sic corpales ⁊ spūales delicie. Jō apl's. i. Tho. vi. Fugite fornicatōis. Nā fm Chrisp. Per vsum fornicatōis efficit hō aialibꝫ sil'is. Et aialis hō nō pcipit ea q̄ spūs dei sunt. Sic nec luxuriosus. Jōo Aug. de ꝺflictu vicio ⁊ ꝓtutū. O qꝫ pua est ꝓcubit⁹ hora p quā pdit vita eterna. qz vt dicit Bē. Qui carnalibꝫ delicijs pascit eternis indign⁹ habet. iō Joh. i Epo c. ca. vlti. excludit tales a regn̄ celoꝝ dicēs. Foris canes venefici ⁊ ipudici. Nā nil coinq̄natū itrabit Ap̄o cal'. xxi. C Terciū qđ dnozauit fruct⁹ terre egipti fuit erugo. de q̄ p̄s. lxxviij. Dedit erugini fruct⁹ eoꝝ Ad Spūal'r. p eruginē intelligit auaricia. qz cadit succinctim in splendore sol'. Sic auaricia accrescit in pspitate nūc optās h nūc illd. De q̄ phs. iij. eth. Appetit⁹ diuitiaꝝ crescit ī infinitū. Et tal' erugo. i. auaricia oēs fructus aie dstruit. Unde Ecci. x. Nichil iniq̄us q̄s amare pecuniā. Nā auar⁹ aiaz suā venalē habz. Jō Lu. xij. Cauete ab oī auaricia. Matth. xvi. Quā ꝺmutatōez dabit hō p aīa sua. q. d. nullā. Nā ppter illa terrena hō pdit celestia. Juxta illd Hre. Quō pñt spare ī cel' q̄ maiorē spem ⁊ amorē ponūt in terrenis. Ideo hortamur p p̄s. psal. lxi. Diuitie si affluāt nolite coꝝ apponere. Rō Eccl. viij. Multos pdit aurū et argentū. Jō August. O damnosa lucra. accipis pecuniā perdis aīam. Hec tria sunt que fructū bonoꝝ operū dstruunt. De quibꝫ Isido. de sum. bo. dicit Luxuriosis supbis et auaris dmones pl⁹ fautoꝛes existūt. C D Attn̄ posito q̄ nec sis supbꝫ luxuriosus nec auarus. tñ ñ sufficit ad viram eternam nisi ī bono te exerceas. qz dic̄ Aug. li. ꝺ vita xp̄iana. Nō solū a xp̄iano q̄rit vt malo careat sz etiā vt ī bono se exerceat. Nā si nihil mali fecerit aut bonitame ad eterne vite p̄miū nō admittitur. sed

gehēne ignib⁹ mācipat. vt hr̄ Mat. xxv. de seruo inutili habēte vnū talētū ⁊ nō negociante fuit dictū. Seruum iutilē pīcite i tenebras exteriores. qz dic Bre. Nō satis ē malū nō agere nisi q̄sq; discat bonis opib⁹ insudare Sz quō hz se agricola circa bonos palmites. subdit. Et oēz palmitē q̄ fert fructū purgabit eū vt fructū pl⁹ afferat. Sic i vite materiali aliq̄ palmites abscindūtur ne humor nimis dispgat. Et sicut x̄tus vnita soztioz ē ⁊ magis fructificat. sic fideles purgāt p tribulationes vt locūditas p̄sentis vite ab eis abscindat. Bre. De⁹ electis iter aspz̄ pbet i via vt nō obliuiscāt eoz q̄ sunt i patria. Bed. Nō flagellū gno. foznax auro. lima ferro h̄ fac tribulatio iusto. Et sic corda coz ⁊trahūt ab amore mūdi. ⁊ faciūt maiorē fructū bonoruz opz̄. ps. xxxiij. ō tali purgatōe. Milte tribulatōes iustoz. Apoc. vlti. Qui iust⁹ ē iustificet adhuc. Aug. i ome. Quis ē i hac vita ita mūd⁹ vt ñ fiat magis mūd⁹. Subdit quō palmites mūdāt p ꝑmōes ei⁹ dicēs. Jā vos mūdi estis ppt ꝑmonē meū quē locut⁹ sum vob
¶ Ubi nota q̄ x̄bū xpi mūdat. Prio domū a sordib⁹ pctoz. sic aq̄ mūdat vas. medicina corp⁹. Vas ei cui freqnt aq̄ infūdit. licz nō retineat. ē tn̄ mūdi⁹ q̄s si nō ifūderet. sic ille q̄ freqnter audit x̄bū dei mūdior erit q̄s ille q̄ nō audit. Ar̄ēplū i vita patz legit q̄ cuidā pri mōacho dixit vn⁹ q̄ x̄bū dei sibi nihil p desset. qz statim obliuiscer̄et. Hoc audiēs pr̄ tradidit illi cophinū. i. korp fumo denigtuz dicēs ei vt eū plenū aq̄ afferret. cū facere nō posset redijt tristis. Cui ait pr̄. Et si aquā nō attuliſti tn̄ colatū hūc mūdasti. Sic aliq̄ circa x̄bū dei audiēdū sūt ita negligētes q̄ pñt assil'ari cribro. qđ cū i aq̄ ponit statī iplet sed cū extrahit nil remanet. Sic ml'ti sunt q̄ cuz dei audiūt x̄bū pleni sunt aq̄ ꝓfectōis ⁊ deuotōis. sed cū recesserint vacui remanēt. Eccli. xxi. Qz fatui q̄si vasculū fractū. oēz sapiētia nō retinet. Bre. Nō facit vēt⁹ igni. h̄ x̄bū dei audiēti. qz eū inflāmat. ⁊ sic faber p vētū ignem accēdit. ⁊ sic x̄bū dei cor audientis. Hiere. xxiij. Nōne x̄ba mea q̄si ignis ardēs. Luc. vlti. Nōne cor nostz ardēs erat. ps. cxviij. Ignitū eloquiū tuū vehemēter. Secūdo x̄bū dei mūdat ab erroribz tenebraz. ps. xviij. Lex dñi immacl'ata ꝓuertēs aias. Et idē ps. cxviij. Lucerna pedib⁹ meis x̄bū tuuz. ⁊ lumen semitis meis. Nam sicut lumē est foz maz et figuraz manifestatiuū. sic verbuz dei manifestat nobis formas viciorz et x̄tutum

Unde apl's ad Eph. v. Oia q̄ agunt a lumine manifestāt. Dixi secō hortat nos ad in se manēdū. ibi. manete in me ⁊ ego in vobis Et sbiūgit i textu dicēs. Sic palmes n̄ pōt ferre fructū a seipo nisi māserit i vite. sic nec vos nisi i me māseritis. Nā palmes cū sepatur a vite pdit hūorē stipitis ⁊ ei⁹ pinguedinē. sic hō sepat⁹ a xpo pdit dei graz. ⁊ subdit. Ego sum vitis ⁊ vos palmites. Aug⁹. Sic vni⁹ nature sunt vitis ⁊ palmes. sic xpus ⁊ hūanitatē nobiscū. vñ Ps. lxxix. Extendit palmites suos vsq; ad mare. Tūc oñdit q̄ māsio xpi sit necaria hoi vt fructificet dicēs. Qui manet i me ⁊ ego i eo hic fert fruc. multū
¶ Nota manere i xpo dēm⁹ tripl'r. Prio p fidei itegritatē, secō p spei securitatē. tercio p charitatis puritatē. Prio manere dēm⁹ i xpo p fidei itegritatē. i. Joh. iij. Si q̄s ꝓfessus fuerit q̄ xps ē fili⁹ dei i deo manet. Et h̄ p fidē qua carēt iudei ⁊ pagani. qz raro ē hereticus q̄n aliquē articulū fidei credat. Athanasi⁹ Hec ē fides catholica ⁊c. Hāc fidē bñ habem⁹ si ipam ope implem⁹. qz fides sine opib⁹ mortua ē. Jaco. ij. Si estis i fide vos probate. ij. Thoz. vl. scz p opa. qz aliq̄ ꝓfitent se nosse deū oze. factis aūt negāt. ad Titum. i. Uñ Hiero. Quotiēscūq; q̄s mortal's peccat totiēs deū negat. Talib⁹ enim dr Eccl. xxix. Cōfirma x̄bū ⁊ fidel's age cū illo. ⁊ i omi re pe inuenies qđ tibi necessariū ē. De hac fide dicit Bre. Liquet qz fides illaz rez argumentū est q̄ apparere nō pñt. q̄ enī apparēt fidē n̄ habēt Sz agnitōez.
¶ Secō p spei securitatez Uñ Judith. viij. Nos aliū deū nescim⁹ pter te deū i q̄ sperā⁹. Hec ē q̄ nō ꝓfundit. apl's ad Ro. v. Et h̄ ppter sui securitatē. Glo. Confundit q̄ qđ sperat nō iueit. Sic sperauit gloriās in fortitudine sua. iō ꝓfusus est. qz i fuerida electus. Sic et lucifer spauit i sapia ⁊ in fortitudine et pulcritudie sua ⁊ ꝓfusus ē. qz pjecto⁹ est ad pfundū luti. Aug. Putabāt se esse excelsos cū sideribz et fulgidos. ⁊ eccē ruerūt in terrā. vñ pcerūt ⁊ difformes facti sunt Sic diues ille q̄ spem posuit i diuitijs. i horreis ampliatis et ānis plūmis ꝓfusus ē. quia mox diuitijs ⁊ vita pduatus ē. Aug. Quid i rebz hūanis certi⁹ morte. qđ hora mortis incertio⁹ iuenit. nō miserē iopi. n̄ vere diuitijs. iuuenibz nō parcit. nō denigz ipa parcit etati. nisi q̄ senibz ē i ianuis. iuuenibz i insidijs. Sz ps. xxi. dicit. Uñe i te spauerūt pres nri ⁊ nō sunt ꝓfusi.
¶ Tercio in deo debemus manere per charitatis puritatem. i. Joan. iij.

Deus charitas est. ⁊ q̄ manet in charitate ⁊c. O nobilis charitas. quā q̄ habet deū habet. De hac Aug. Et eius affectib⁹ fac me cognoscere p amorē. sequit. Quia p cognitōez fame amoris languet aīa mea. refocilla eam. satiat eā dilectio tua. īpleat eā amor tu⁹. Dic amor pur⁹ esse debet. vt sez deus amet ꝓpter se. nō p/pter tpalia vel spūalia. Qui aūt aliter amauerit audiat qđ dicit Aug⁹. Ue aīe te deum nō querēti. te nō amāti. q̄ si te nō diligit peccatis seruit. nunqz quieta. nunqz secura. nil queso si ne te dulcescat mihi. nil placeat pciosum. vile scat oīe p̄ter te. qđ tibi est aduersum mihi sit molestū. tedet gaudere sine te. delectat gaudere. flere tecū. ꝓtristari ꝓpter te. sit nomē tuum mihi refocillatio. memoria ꝫ solatio. si pecca/ta mea phibent. si delicta mea excludāt. tñ natura cōmunis nō repellit. Multa em̄ sūt monentia ad dilectionē dei. sicut ei⁹ bñficia spū/alia. corpalia. tpalia. Aug⁹. Celū ⁊ terra ⁊ oīa que in eis sunt dicūt mihi vt amem te de⁹ me⁹. Sez ista sunt tanqz incitamēta ad purū amorem. Un Bern. sup Cañ. Cauſa diligēdi de⁹ est. Tulli⁹. Nos tanqz pecora diligim⁹ quos nō ꝓpter te sed ꝓpter vsum diligim⁹. Talis amor est carnis. q̄ eos ꝓpter carnē diligunt. Nota sup isto ꝙd. hic fert fructū multuz. ñ sufficit pluralitas fructuū. nisi etiā assit bonitas. ¶ Ad nō sciendū ad bonitatē fructꝰ requirunt multe ꝫditōes. Primū est maturitas. nā fructꝰ debet esse tempestiu⁹. zeytig. ⁊ sic fructꝰ boni opis debet fieri tpe ꝫ gruo Ecc̄i. iij. Fili obserua tps. Et apl'us ad Gal'. vi. Duz tempꝰ habem⁹ operemur bonū. ⁊ ꝙ est pñs tps. vñ. ij. ad Thoz. vi. Ecce nūc tps acceptabile Nō em̄ spectandū est ad tps senectutis. Bern. Infelix hō qui offert florē iuuētutis diabolo. ⁊ fecem senectutis deo. Dic igit cū ps. lvij. Fortitudinē meā ad te custodiā. Sz heu de multis ꝫqrit Diere. vij. c. Milu⁹ in celo cognouit tps suū. hyrūdo ⁊ ciconia custodierūt adventū tpis sui. ppl's aūt me⁹ nō cognouit iudiciū dñi. ¶ Scdo reqrit integritas. s. intus ⁊ extra. nō interi⁹ putridus. exteri⁹ pulcer. vt ypocrite q̄ sunt vt sepulcra dealbata. Matth. xxiij. De quib⁹. ij. ad Thimo. iij. Speciē pietatis hntes. pietatez abnegātes. Habet nāqz in can. lxxxiij. di. nemo. Nemo in eccl'ia sctā ampli⁹ nocet qz nomē sanctitatis hns ⁊ puersa agens. ¶ Tertiū est odoris suauitas. Eccl'i. xxiij. Ego quasi vitis fructificaui suauitatē odoris. i. bone fame. Licet ei ꝓpter se sufficiat puritas ꝫ scie. tñ ad primuz reqrit odor bonē fame. qz dicit Aug⁹. Cōsciētia est nob⁹ necessaria. fama primis. xij. q. i. c. nolo. Qui ꝫ fidit ꝫ scientie ⁊ negligit famā crudelis est. ad Ro. xij. Prouidentes bona non tm̄ coram deo. sed etiā coram oib⁹ hoib⁹. Ideo dr Apoc. vlt. Qui sanctꝰ ē sanctificet adhuc. q̄ est interi⁹ exerceat exteri⁹. ¶ Quartū est saporis bonitas. i. dulcedo in animo. ad Heb. xij. Cōtemplantes ne radix amaritudinis sursum germinās impediat. vt aliq̄ in ipsis sunt amari alios turbātes. Cōtra q̄s apl's Eph. iiij. Omnis amaritudo ⁊ indignatio tollat a vobis. ¶ Quintū est vtilitas vt non sit ociosa. Ezech. xxvij. Et erunt fructꝰ ei⁹ in cibū. ⁊ folia ei⁹ in medicinā. i. Thi. iij. Exemplar esto fidelib⁹ in omni cōuersatione. Sen̄. Sermo tu⁹ nō sit inanis. Mat. v. Sic luceat lux vra coram hoib⁹ ⁊c. ¶ Sextū est durabilitas. ⁊ sic nos Lu. i. In sanctitate ⁊ iusticia seruiam⁹ domino. Chrys. Tolle pseuerantiā. nullū obsequiū ꝙz mercedem. Sz timeo aliq̄ sunt mittētes manū ad aratrū sanctitatis incipiētes colere viā dñi et respiciunt retro. ⁊ sic putrescūt in futuro. Exemplū. Quedā aīa apparuit vni sancto viro q̄ hic a deo obtinuit vt ei appareret. interrogauit sanctū virū dicēs. Uiuit ne aliq̄s in mūdo. At ille. cur interrogas. Rñdit. Tantā vidi multitudinē descendentē in infernū vt aliquē in mūdo esse dubitaui. Dze. Incassum bonū agit si ante vite terminuz deserat. Ideo Mat. x. ⁊. xxiij. Qui pseuerauerit vsqz in finem ꝙ saluus erit. ⁊ Apoc. ij. Esto fidelis vsqz ad mortem ⁊ dabo tibi coronaz vite. s. eterne. Ad quā perducat nos ⁊c.

De sancto Marco.

Sermo lxxiij.

Justus quasi leo confidens absqz terroze erit Prou. xxviij. ¶ Nota vita iustoz compar. ꝓprietatib⁹ leonis. Primo leo habet generositatē. q̄ est rex aīaliū. ⁊ sic iustiozes sunt generosiozes. Jō Chrys. et habet pl. di. q̄cunqz. Unusquisqz festinat quō appareat maioz. nō qui maioz iustioz. sed q̄ iustioz maioz est ⁊ dignioz. Sen̄. Generosissim⁹ est qui optim⁹ est. Ideo Dze. Summū bonuz em̄ in reb⁹ est iusticiā colere. ⁊ qđ equū est custodire. Scdo leo habet pietatē. q. cibū suuz nō solitarie comedit. sz alijs aīalib⁹ diuidit. ⁊ sic iusti. Grego. Uera iusticia cōpassionem habet. Chrys. Justicia sine misericordia crude

litas est. Tulli⁹. Si iust⁹ es nō solū nō noce/as sed etiā innocētib⁹ ꝺoleas. Tertio leo hz animositatē. ꝛ sic iust⁹ hz ꝺfidentiaz vt a ꝛo nō ꝛelinquek in vita. in morte. ꝛ post mortē. In vita. p̄s. xxxvi. Nō vidi iustū ꝛelictuz. In morte Sap. iij. Justoꝝ aīe in manu ꝺi sunt. Amb. Nunq̄ iust⁹ solus est sz ꝛeus cuz eo. Aug⁹. Si iust⁹ essem nō timerē. Prou. x. Expectatio iustoꝝ leticia. Glo. Ruperti hol/got. Fides i ꝓfectiōe ꝛei nō tāget tormēta malicie. Sap. iiij. Just⁹ si morte ꝓoccupat⁹ fuerit aīa eius in refrigerio erit. qz iusticia eruit a morte. iuxta illō Prou. xi. Diuitie ñ ꝓderunt i ꝺie vltōis. sz iusticia liberabit a morte. Etiā post mortē. qz ꝺucit ad regnū. Ꝺe q̄ p̄s. xiij. Dñe q̄s habitabit i tabernaculo tuo. Rñdet. q̄ opaī iusticiā. Jō p̄s. cv. Beati q̄ custodiūt iudiciū ꝛ faciūt iusticiā in oī tpe. Nā iusticia ꝓducit hoīem ad viā vite. iuxta illō Sap. i. Justū ꝛeduxit dñs p vias rectas. ꝛ oñdit illi regnū ꝛei. Quarto leo hz timoꝛositatē. s. cum videt catulū ꝓterari coꝝ se. Sic ꝓe iust⁹ hz ꝛei timoꝛē. qz scribit Eccl̄i. i. Qui sine timore est nō poterit iustificari. Nā talis nō hz pseuerentiā iusticie. Ꝺe quo Chrys. Facile diuertit a iusticia q̄ nō timet ꝛeū sz hoīem. qz timoꝛ hoīm ꝛefert. sed nō aufert volūtatē male faciendi. Ideo iust⁹ vbi ꝛe eis scribit semp timoꝛ ꝺñi adꝺicit. vt ptz ꝛe Job. c. i. Erat vir iustus ac timēs ꝛeū. Silr Luc. ij. Symeon erat vir iustus ac timoꝛat⁹. Quinto q̄uis leo sit aīal forte. tñ patit infirmitatē. vt ꝺicit Plinius. qz febres quartanas rōne caliditat⁹. ꝛ etiā vt ferocitas ꝺomet. Et sic vir iust⁹ optet vt habeat tribulatōes. iuxta illud p̄s. xxxiij. Multe tribulatōes iustoꝝ. vt ꝺicit Bꝛe. in moral. Legim⁹ iob in sterq̄linio. ioh̄em ꝛecollatum gladio. petrū in patibulo. hec oīa pmittit ꝛe⁹ sup iustos vt probent. Ꝺe q̄ Thob. xij. Quia accept⁹ eras ꝛeo necesse fuit vt temptatio pbaret te. ꝛ sicut leo patit vt sua ferocitas ꝺomet. sic vt ꝺicit Cassio. sup p̄s. Ꝺe⁹ iustos flagellat ne ꝛe iusticia supbiant. Sic flagellatus ē apl'us. ij. ad Chor. xij. Ne magnitudo reuelationū extollat me ꝺat⁹ est mihi stimul⁹ carnis mee angelus sathane. Nā tribulatio generalis est oīb⁹ iustis. vt ꝺicit Piero. Quis sanct oꝝ sine tribulatōe coꝛonat⁹ est. q. ꝺ. nullus. Et sic beat⁹ Marc⁹ licet fortis fuit. silr ꝛ Georgius vt leo. passus est tñ infirmitatem tribulationis ꝛ moꝛt'. vt ptz in legenda.

Sermo lxxiij

Ad idem.

Similis factus est leoni in opib⁹ suis. i. Mach. iij. Bꝛe. ꝺicit. Quia natura vnuscuiusq̄ ex ꝺiuꝺsis cōponit. iō p ipsaz aliqñ ꝺiuersa ꝛesignant. vt exēplificat ꝛ de leone q̄ hz ꝛtutem. habet ꝛ seuiciā. ex virtute significat xp̄m ꝛ hominē iustū. Jo. ꝓio significat xp̄m ꝛeum q̄ habet ꝛtutē ex natura. Scō signifi/cat hoīem iustū q̄ habet ꝛtutē ex gr̄a. Tertio diabolū ex seuicia. Ꝺe p̄mo q̄ xp̄m significat. legit Apocal'. v. Ecce vicit leo ꝛ tribu iuda. Nā xp̄s in resurrectiōe habet se vt leo. vt ꝺic Jsiꝺ. Nam sicut leo est aīal potens ꝛ forte. et sic xp̄us in resurrectiōe magnā exhibuit fortitudinem ꝛ potentiā. Ꝺe q̄ Joh. x. Potestatē habeo sumēꝺi aīam meā ꝛ iterꝝ ponendi eā. ꝛ Mat. vl. Data est mihi oīs ptās in celo ꝛ in terra. Scō xp̄us habuit se vt leo in resurrectione ꝓpter tps ꝛ modū. qz ꝺicit Jsiꝺo. Leo nat⁹ ꝺormit tribꝰ ꝺieb⁹ ꝛ excitat rugitu. et sic christ⁹ tertia ꝺie a morte resuscitat⁹. vñ Symb. xp̄ic. Resurrexisti vt leo. s. in sepulcro Scō leo significat hoīem iustū. vt pater in ꝓcedenti ꝓmone. Justus quasi leo confidens Prou. xxviij. Tertio leo ex seuicia significat ꝺiabolū. i. Pe. v. Vigilate frēs. qz aꝺuersar⁹ vester ꝺiabolus tanq̄ leo rugiens circuit querens quē ꝛuoret. Et q̄rto leo significat beatū Marcū. ꝛ hz in mults. Prio rōne ꝛe scriptōis euāgelice. Scō rōne ꝺignitatis et excellentie. Tertio rōne fortitudinis ꝛ ꝺstantie. Dixi ꝓmo p leonē intelligit beat⁹ marcus rōne ꝛescriptōis euāgelice. qz sicut leo in ꝛesterto nascit ꝛ pascit. sic beat⁹ marcus in ꝓncipio ꝛescriptionis euāgelice seu euāgelij sui mox ꝛe ꝺucit ioh̄em in ꝛeserto rugientē. cū ꝺicit. Vox clamātis in ꝛeserto. ꝛ fuit ioh̄es in ꝛeserto ꝓdicans baptismū pnie. Et post hec statim subiūgit christū ꝺimicantē ꝛtra ꝺiabolū in ꝛesterto. Silr marc⁹ in medio Mar. viij. ꝛescribit quō christ⁹ pauit q̄ttuoꝝ milia hoīm septem panib⁹ ꝛ paucis piscib⁹. Jrez in fine euāgelij introducit patrē filiū suscitantez. sicut leo ad sui clamoꝛē excitat leunculos. sic p̄ tertia ꝺie suscitauit filiū. Scō beat⁹ marc⁹ cōpat se oni rōne fortitudinis ꝛ ꝺstātie. q̄ leo est aīal forte i aggrediēꝺo. Et sic beat⁹ marc⁹ fortiter tormētis se exposuit. Nā habuit fortitudinez ꝛitatis. Ꝺe q. ij. Esdre. viij. Sup oīa vincit veritas. vt ꝛe eo potuit verificari illud p̄s. ix. Scuto circūꝺabit te ꝛitas ei⁹. ꝛ ñ timebis a

timore nocturno. Jtē habuit fortitudinē charitatis. de q̄ Bern̄. Fortis virtus charitas. de q̄ apl's. i. Thor. xiij. Charitas oīa suffert. ita vt scribit Lan. viij. Aque multe nō potuerunt extinguere charitatē meā. i. multe tribulatiōes. q̄ fortis ē vt mors dilectio. Tertio beat⁹ marcus compat leoni rōne dignitatis et excellentie. nam leo grece dr rex latine. Sic ipse tanq̄ rex fuit excellētis dignitatis. q̄ de tribu leui q̄ dignior fuit tribubꝫ. Fuit em̄ patriarcha euangelista et pphēta. Nā ex corruptōe calciamēti sui intellexit et pphetisauit corruptionē sui corpis. Et iā fuit martyr. Dicit nanq̄ Aug⁹. Nō pena sz̄ cā facit martyrē. Prio quo nota circa cām q̄ facit martyrē pōt esse multiplex. Pria cū q̄s patit p defensiōe fidei catholice. et sic btūs marc⁹ et apl's Deb. xi. Ceptati sunt. lapidati sūt. occisi sunt p xpo. Et sbdit cām. Testimonio fidei pbati sunt. Tales oēs ve dici merēt martyres. et digni sunt celesti pmio. vt hr̄ in can̄. xxiij. q. viij. omni timore. vbi dicit Leo papa. Omni timore deposito q̄ ꝺ inimicos sancte fidei agit. et adūsarios oīm religionū agere viriliter studeat. si q̄s moriet celeste pmiū ꝺsequitur. Q̄lis fuit btūs marc⁹. Secda cā martyrij ē q̄n q̄s patit p defensione vitat⁹ vite et iusticie. vt sctūs ioh̄es baptista q̄ arguebat herodem de incestu. Jō impletū ē in eo illō Eccl'i. xlix. Male tractauerūt eū q̄ de vtero mr̄is ꝺsecratus ē pph̄a. Et sic nos pati debem⁹ p veritate vite et iusticie. Q̄d cōmēdat Aug⁹. et hr̄. xi. q. iij. c. nemo. Meli⁹ est p vitate pati suppliciū q̄ p adulatōe ꝺseq̄ bñficiū. Tertia cā martyrij q̄n q̄s patit p defensione libertat⁹ eccl'ie. sic beat⁹ Tho. cantuarien⁹ passus ē. q̄ potuit dicere h̄. ps. lxviij. Zelus dom⁹ tue comedit me. Quarta cā que facit martyrez. q̄n q̄s patit p obedientia mr̄is eccl'e. vt btūs laurēti⁹ ex iussu sixti pape distribuit thesauros eccl'ie. et hūil'r obediuit. et fidez negare noluit. Et sic duplici de cā fuit martyr. Nā btūs tho. dicit in. ij. ij. q. cxxiij. ar. v. q̄ oīa opa ⁊tutū fm q̄ referunt in deū sūt q̄dā ptestatiōes fidei. et sic pñt eē cā martyrij. Et sic q̄cūq̄ patit p bono ope faciēdo bona vl̄ mala vitā do est martyr ppt deū. Mattn̄ sciendū q̄ dicit Cypria⁹. Ad perfectū martyriū req̄runt q̄tuor. Prio fiducia in corde. q̄ corde credit ad iusticiā. ad Ro. x. Secdo req̄rit ꝺstantia in fmone et cōfessione. q̄ore fit ꝺfessio ad salutē. Jbidez. Tertio req̄rit pseuerātia in ope. vt cūcta pīentia ꝺtemnere. ꝺsanguineos. bona tpalia. et honores pīentes paruipendere. Juxta illud Job. ij. Pellem p pelle. et oīa q̄ hz hō dabit p aīa sua. Quarto req̄rit patientia in morte. Un̄ san. Tho. ij. ij. q. cxxiij. ar. iij. Ad pfectū martyriū nō solum req̄rit tolerātia carceꝛ vel exilij. aut rapina bonoꝝ tpaliū. nisi forte ex his sequit mors. Qz heu sunt alīq̄ ꝺfitētes deū et veritatē fidei. sed postq̄z venerunt ad passiones exilij vel rapine tūc resiliūt. De q̄bꝫ ꝟificat illud apl'i ad Thitū. i. Cōfitent⁹ se nosse deū ꝟbis. factis aūt negāt. Qual' nō fuit sctūs marc⁹. sz̄ fortit pseuerauit. sic et nos Mat. x. Qui pseuerauerit vsq̄z in finē h̄ salu⁹ erit. Nā dicit Aug. Maior honor deo et sanctis ei⁹ nō poterit exhiberi q̄z vt studeam⁹ eos imitari. q̄ dī. Chriſt. sup mat. Que iusticia est sctōs colere et sanctitatē seruare. q. d. nulla. Jdcirco q̄liter sanctitas eius est imitanda. patet in eius legenda.

De sanctis Philippo et Jacobo

Sermo lxxv

Non turbetur

n corde vr̄m neq̄z formidet. Joh. xiij. et legit hodierno die p euangelicali officio. Nota dicit ph̄us in de animalibꝫ. Animalia parua habētia magna corda natural'r sunt timida. sicut lepores et mures. Rō. q̄ calor naturalis nō pt iplere tā magnuz cor. sicut videm⁹ de igne q̄ citi⁹ calefacit cubanū puū q̄z magnū. et sic magnū cor est frigidi⁹ et ꝺsequēs timorosi⁹. Spūal'r. sic homo habens magnū affectū ad tpalia et terrena est timorosus ꝺ vicia et ad spūalia exercēda. ps. lij. Trepidauerūt timore vbi nō erat timor. Qz hōs paruū affectū ad terrena ē fortis ad celestia et ad spūalia exercenda. De quo Gre. xix. moral'. Omnes hui⁹ seculi amatores i terrenis rebꝫ sunt fortes. in celestibꝫ vero debiles. Nā p terrena gl'ia vsq̄z ad mortē desudare appetūt. sz̄ p spūali nihil pati pñt. timētes pdere tpalia et nō eterna. de talibꝫ scribit Job. vi. Qui timet pruinā cadet sup eum nix. Qui timet paruā penaz tpalem cadet in eternā. Jō Mat. x. Nolite timere eos q̄ occidunt corp⁹ q̄ō etiā vult dñs in ꝟbis pmissis dī. Nō turbet cor vr̄m rē. In summa euāgelij duo innuunt. Prio timorosa remotio directe turbationis. ibi. Non turbet. Secdo subiungit diuersa mānsio celice habitatōnis. ibi. In domo patris mei mansiones multe sunt. De primo dicit. In illo tempe. sz̄ post cenam cuz dixit christus discipulis de eius traditione et petri

De sancto philippo z iacobo

negatione z de eoꝝ fuga. tūc discipuli fuerunt turbati. Ideo saluator ꝛ solabat eos dī. Non turbet ꝛc. ¶ Q ꝓ to q̄ sciēdū. turbatio est triplex. prima laudabilis. secūda tolerabilis. tertia vitupabilis. ¶ prima est laudabilis. s. cū homo turbat de pctis. De qua p̄s. xlvij. Ipsi videtes. s. peccata turbati sunt. cōmoti sunt. tremor apphēdit eos. Illa est bona turbatio. qz signū salutis. De q̄ apl'us. ij. ad Thoz. vij. Gaudeo ppt vos. qz ꝛ tristati est ad pniam. Nā hec turbatio z tristicia delet vicia. Unde Hiero. Nulla culpa delet nisi tristicia anxiet. Hoc ꝛsiderās dauid dicit in p̄s. Cōturbata sunt oia ossa mea a facie pctōꝝ meoꝝ. Nā sic turbat oculus collirio vt clarī⁹ videat. sic turbatio de pctis z de offensione dei pducit hoīes ad claritatem visionis diuine. Ūn apl'us. ij. Thoz. vij. Que fm deū est tristicia pniaz in salutē stabilē opat. Secūda turbatio est tolerabilis. s. de morte. q̄ dū fit fm imperiū rōnis et nō ꝛtra imperiū. tūc est tolerabilis. vt dicit Damas. Si vero pgredit vsqz ad pturbationē rōnis z a sua rectitudine. tūc pōt fieri vituperabilis. vt dicit poeta. Qui mortem metuit amittit gaudia vite. qz est signū q̄ diligit nimiū p̄sentē vitaz. qđ phibet. i. Joh. ij. Nolite diligere mundū. Nā licet naturale est timere mortē. delet tñ fieri fm imperiū rōnis z nō cōtra rōnez. Et sic de morte z recessu mgri turbatio erat in discipulis. Ūn Symon de cassia. Que causa maior turbatōis z tristicie q̄z separari a dilecto. q̄ ñ pōt falli nec fallere. Tertia turbatio est vitupabilis. s. p amissione rei tpalis in sollicitudine auaricie. vñ p̄s. cvi. Turbati sunt z moti sunt sicut ebrius. z omnis sapiētia eoꝝ deuorata ē. Nā tales st q̄si attoniti in rone. Ūn Prou. xv. Cōturbat domū suā q̄ sectat auariciā. nā tales nō quiescūt in mentibꝫ eoꝝ. Ūn Hiere. xlviij. Turbati sunt in mari. p̄ sollicitudine q̄escere nō potuerūt. Nā vt dicit Tulli⁹. Tota vita auari hoīs est plena miserie z doloris. Nā sicut fons turbat pde vt nō resplendeat imago. sic turbatio auaricie obfuscat claritatē rōnis. Talē turbatiōz habuit ille iuuenis cui dixit dñs Mat. xix. Si vis pfect⁹ esse vende oia que habes et da paupibꝫ z veni seqre me. Ille aūt tristis abijt erat em multas hīs diuitias. Ideo apl's. ij. Thoz. vij. Seculi tristicia morte opat. Nā est signū q̄ tales pl⁹ diligūt tpalia q̄z eterna. ppt qđ dicit ihs filī⁹ syrach. Eccli. xxx. Tristiciā lōge repelle a te. multos occidit tristicia z nō est vtilitas i illa. ¶ Itē turbatio vitupabilis nō solū oritꝝ ex auaricia z sollicitudine. sz etiā oritꝝ ex indiscreto pcepto prelatoꝝ. Ūn de saul dixit Jonathas. i. Re. xiiij. Pr̄ me⁹ turbauit terrā. qz pcepit q̄ nemo gustaret cibuz vsqz ad vesp̄as. Et sic erāt attenuati q̄ nō poterāt psequi inimicos. Saul interp̄tat abutens. sic qui ptāte abutit mala ml'ta in cōmunitate opat. z sic fecit dauid. ij. Re. xxiiij. qui misit numerare ppl'm. ppter qđ dñs misit pestilentiā in isrl'. de mane vsqz ad tempus cōstitutum. mortui sunt ex ppl'o a dan vsqz ad ber sabee septuaginta milia viroꝝ. Nā dicit apl's ij. Thoz. vl. de plātis. Dedi eis p̄tātem in edificationē z nō in turbationē z in destructionē. Qualē turbationē in cōmunitate fecit achab vt dixit helyas regi achab. iij. Re. xviij. Nō ego turbaui isrl'. sz tu z dom⁹ p̄ris tui q̄ dereliquistī viā dñi. ¶ Tertio turbatio vitupabilis etiā causat ex inobedientia subditoꝝ. z sic totus exercit⁹ turbatus est ppter furtū achior. Josue. vij. cui dictum est. Quia turbasti nos ꝛturbet te dñs. Et sic hodie ppter inobedientiam mādatoꝝ dei turbat cōmunitas. Unde Eccli. xxviij. Ur peccatoz turbat amicos.

Quarto tal' turbatio oritꝝ ex ꝛbis bilinguis. ml'tos pturbat pacē hñtes bilinguiū z lusurrium. vñ Eccl. xxviij. Susurriū z bilinguiū ml'tos pturbāt pacē hñtes. Ciuitates muratas diuitū destruxit. Et sb̄dit. Btūs q̄ rectus est a lingua nequā. ¶ Quito tal' turbatio oritꝝ ex ptinacia. i. kriegkheyt. nō Eccl. xi. Attende tibi a pestifero. fabricat em̄ mala. i. ppriū sensum habet. Jō ibidē dr. De ea re q̄ te nō molestat ne certaueris. Nā sicut a scintilla vna egreditur ignis. sic ab vno volo augetur sanguis. ¶ Tūc subdit. Neqz formidet. s. amissionē terrenā. p̄s. xlviij. Ne timueris cū hō factꝰ fuerit diues. z cū multiplicata fuerit glōria domus eiꝰ. qm̄ cū interierit nō sumet oia. nec descēdet cū eo glōria eiꝰ. Alia eiꝰ in vita bñdicet sz in futuro nō. Neqz formidet. s. psecutiōz. ij. Thi. iij. Oēs q̄ pie volūt viuere in xpo psecutionē patiunt. Dicit nanqz Greg. Cum cogniosco iob pnā pati in sterquilinio. Joh̄em esurientem in heremo. petrū extēsum in patibulo. iacobū decollatū gladio. cogito q̄liter de⁹ in iudicio cruciabit reprobos q̄ ita affligit suos electos. Tūc subdit. Creditis in deū z in me credite. q. d. fm Chrīs. Si turbamini ppter formā serui. i. humanitatē quā timetis p̄ morte pire. nō turbemini ppter meam deitatē. qz ego moriar vt hō resurgā. qz de⁹ sum. q̄ etiaz post tribulationē z mortez remunerare z letificare

possuz. Nota ponit fidē remediū ꝺtra turbationē. qz fides purgat oculū cordis. Act. xv. Fide purificans corda eoꝝ. Dicit Piero. Fides clarificat z serenat vt appareāt pericula q̄ des in tribulatōe latebāt. ¶ Nota ſm Aug. sup Joh. z sup h̄ ꝟbo. Creditis in deuz dicit. aliud est credere deū. aliud in deū. z aliud deo. Credere deo est credere ea esse ꝟa q̄ de⁹ loquit. h̄ nō saluat. qz h̄ faciūt mali. Sz credere deū est credere q̄ de⁹ est. Et h̄ credit diabol⁹ Jaco. ij. Diabolus credit z ꝺtremiscit. Sz in deuz credere est credēdo deū diligere z in eū ire z ei firmiter adherere z ei⁹ mēbris. Et h̄ est ꝓpriū bonoꝝ. non illoꝝ qui hac nocte agunt multa maleficia. vt de subtractione lactis cē. quoꝝ fides ē corrupta z mortua. Un Jac. ij. Fides sine opib⁹ mortua ē. Ideo Isid. Beatus est q̄ recte credit. recte credēdo bñ viuit. bñ viuendo rectā fidē custodit. Hec fides ē remediū ꝺtra oīe turbatiōis piculū. vt di. Aug⁹. sup Joh. Uirt⁹ fidei q̄ credit in p̄em z filiū ē potentior oīb⁹ piculis que fidelib⁹ accidere p̄nt Jō. i. Joh. v. Hec est victoria q̄ vincit mūdū fides vra. vt fecerūt sancti apli z martyres. de quo Heb. xi. Sancti p fidem vicerūt regna. Idcirco hortat eos ad fidē di. Creditis in deū z in me credite. q. d. ſm Aug⁹. i. ꝓseqns est q̄ in me credere ꝟbratis. qz ego sum creator z redemptor vr̄ z remunerator. Nā null⁹ p̄t vere in deū patrē credere nisi etiā credat in filiū. qz filius⁹ est eiusdē nature z eiusdē essentie cū patre Jō di. Joh. v. Qui nō honorificat filiū non honorificat patrē q̄ misit illū. Jō Athanasi⁹ Necessariū est homini ad eternā salutē vt incarnationē q̄z dñi nr̄i ihesu xp̄i fideliter credat. nā sine hac fide nō est salus. Un h̄ in can. xxiij. q. i. qz. Quia nisi soliditatē fidei q̄s tenuerit diuinā p̄sentiā nō cognoscit. Jō Aug⁹. de ꝟbis dñi. Ambula p fidē z puenies ad spēz. s. visionis diuine. de q̄ Joh. xi. Qui credit in me etiā si mortu⁹ fuerit viuet. ¶ Dixi sēdo sbiūgit diuīsa māsio celestis inhabitatōis. ibi. In domo p̄r̄is mei māsiones mlte sunt. ¶ Nota duplex est dom⁹ dei. Pria est eccl'ia militans. i. ad Thi. iij. Scias quō in domo dei te oporteat ambulare. In hac domo mlte māsiones sunt. i. multi hoies in q̄b⁹ deus manet p fidem Piere. xiij. Tu aūt in nobis es dñe scz p fidē Eph. iij. Dico xp̄m habitare p fidez in cordib⁹ vr̄is. Scda ē eccl'ia triūphans. ij. ad Thoz. v. Habem⁹ domū nō manu factaz in celis. ps. xxv. Replebunt ab vbertate domus tue. In hac domo māsiones multe sunt ſm diuersitatē meritoꝝ. Aug. Unaquēq; aīa p meritis suis illic honorat. z ſm q̄ ampli⁹ in merito se dilatauit. i. Tho. xv. Stella differt a stella in claritate cē. Licet em obiectū beatitudinis est vnū. s. de⁹. z idem omnib⁹ diu⁹ q̄ dat oīb⁹ in vinea dñi laborantib⁹. attñ vnus excedit aliū in dignitate z claritate eterna.

¶ Primo p cognitionē. quāto ampli⁹ q̄s cognouit deū p veritatē fidei. tanto intensius cognoscet p visionē. Scdo q̄to q̄s deo fretus fuerit p amorē. tāto ampli⁹ ꝓfruet illo p claritatē. Exemplū de fonte. q̄ maj⁹ vas h̄z magz recipit. Et nō erit inuidia. Bern. Qd meū p laborē tuū p amorē. Aug. Unusq̄sq; qd in se nō possidet. in alio se possidere gaudet. Bre. Unicuiq; sufficit q̄tum recipit de hac domo. ps. dicit psal. xxvi. Unā petij a dño hāc requiram vt inhabitē in domo dñi. Et q̄d ibi actuarj sum⁹ dicit ps. lxxxiij. Beati q̄ habitāt i domo tua dñe. in secula seculoꝝ laudabunt te. Subdit. Si q̄ min⁹. i. si esset aliq̄s defect⁹ dixissem vob. qz vado vob⁹ parare locū. ¶ Sz di. tñ dicit Mat. xxv. Uenite possidete regnum qd̄ vobis paratū est ab origie mūdi. Rñdet symon de cassia. Parauit ab eterno pater p̄de stinando. filius⁹ in hūanitate patiendo. z ꝺmperdimentū. s. culpe z pene remouēdo. z celū ascēdendo. Laz licet essent ab eterno p̄destinati. tñ beatitudinē nō ꝓseqrent nisi p gram q̄ dat tpaliter in p̄nti. Et si abiero z p̄parauero vobis locū. Nico. de lyra. Nō q̄ gl'ia celesti q̄d p̄parauit. sz post ascēsionē dñi spūmsctm misit p quē p̄paramur ad ꝓsecutionē beatitudinis Iterꝝ veniā ad vos z accipiā vos ad meipm. vbi aliq̄ heretici dixerūt q̄ electi nō assument vsq; ad die iudicij. Hoc est ꝓtra apl'm Phil'. i. Cupio dissolui z esse cū christo. z. ij. Thoꝝ. v. Si dom⁹ nr̄a terrestris destructa ē. habem⁹ domū nō manu factā in celis. Sz sic est intelligendū. uteruz. s. in morte accipio vos ad beatitudinē anime. in iudicio ꝯo ad beatitudinē corꝑis z anime. vt vbi ego sum. qz añ suaz passionē iam erat beat⁹ q̄tum ad aīam. z vos siti. Symon de cassia. O ineffabilis dilectio nō ꝓtent⁹ ꝓsortio angeloꝝ. sed hoies in tantū pensauit vt in terrā descēderet z peuntes quereret. vt i domo paterna secū habitarēt. nobis pticipās in hūanitate vt secuz essem⁹ pticipes in diuinitate. Et quo ego vado. s. ad patrē. et viā scitis. s. morte z passionē. Symon de cassia. Intelligit quo ad vbitū. i. scire debetis. ipse em sciut eoꝝ desideria. iō dedit eis occasionē interrogādi. Dicit ei Thomas. Dñe ne/

De sancto philippo ⁊ iacobo

scim⁹ quo vadis. s. in speciali licet in generali quō possum⁹ viā scire. Dicit Symon de cassia. Laudabile est ꝓfiteri ignorantiā ꝓpter acquirere sciam. ¶ Dicit ihesus. Ego sum via veritas ⁊ vita. via mobliquabilis. cui⁹ veritas da kein krum hat. de qua ꝓphete. vi. Interrogate q̄ sit via recta ⁊ ambulate i ea. Hec via est xp̄s ⁊ ei⁹ vita in hūanitate. vñ Aug⁹. Christ⁹ in hūanitate fact⁹ est nobis via ad diuinitatē. Hec ē via de qua Deu. v. Nō declinabit nec ad dexterā neq; ad sinistram. sed p viam ibitis quā p̄cepit dñs deus vester. Ille declinat ad dexterā q̄ dicit xp̄m esse deum. Ille ad sinistrā qui negat humanitatē. Sz ille tenet mediū qui fatet vtrūq; s. christū deum et hoiem. Hec est via de qua p̄s. cxviij. Beati imaculati qui ambulāt in via. i. in xp̄o. Naz oēs alie vie ducūt ad inferos. hec sola est via recta q̄ ducit ad celos. Vñ Prou. iiij. Viam sapiētie monstrabo tibi quā cū ingressus fueris nō habebis offendiculū. Secdo christ⁹ est veritas infallibilis. qz nec fallit nec fallere p̄t. Vñ Symon de cassia. Ipse est a quo verē est oīe qđ verū est. q. d. ego sum veritas oīa vincens. a nullo deuicta. Ipse em̄ dicit Luc. xxi. Celū ⁊ terra transibūt. ꝑba aūt mea nō transibūt. qz ipse est de q̄ psal. cxliij. Fidelis dñs i omnibꝫ ꝑbis suis. ¶ Tertio christ⁹ est vita imperturbabilis. vita desiderabilis. vita sine morte. ꝛ solatio sine merore. De q̄ psal. xxxiij. Quis est hō qui vult vitā desiderat dies videre bonos. p quā vitā deuenim⁹ ad vitā eternā. De q̄ subdit in textu. Nemo venit ad patrē nisi per me. q. d. Missus sum in mundu⁊ a pre. si vultis eū cognoscere tūc p me cognoscere debetis. At subdit. Si cognouissetis me sc⁊ pfecte q̄ ad diuinitatē. ⁊ patrē meu⁊ vtiq; cognouissetis. q. d. Si filius crederet eter⁹ tunc ⁊ pater. Immodo cognoscetis eū ⁊ vidistis sc⁊ a tpe passionis. qz aperuit eis sensum vt intelligerent scripturas. Luc. vlti. Et tunc habuerūt plenioꝛē noticiā de mysterio diuinitatis. vel sic. Immodo cognoscetis eu⁊. s. per spūm sanctū. qz ille vos docebit oīa. Joh. xvi. Et vidistis eum. id est aliqui vr̄m iam viderunt eū. i. intellexerūt. Nā qui recte cognoscit filiū p fidem. in ipso cognoscit patrē. qz dicit Joh. x. Ego ⁊ pater vnū sum⁹. nā sicut splēdor facit cognoscere lucē a qua p̄cedit. ita xp̄s facit cognoscere patrem. qz est splendor glie. ad Heb. i. Sz qz de hac noticia nō oīs erāt informati. sicut philipp⁹. q̄ estimabat patrez in substantia sine p̄sona filij videri oculis coꝛporalibꝫ. ideo ait. Dñe ostende nobis patrez. Christ. q̄ coꝛporalibꝫ oculis voluit videre recepit ex Isaia eiusdez. c. vi. Vidi dñm facie ad faciē ⁊c. sz illa visio nō fuit in diuina substātia. sed in subiecta creatura. vt dicit Aug⁹. in. ij. ⁊ iiij. de trinitate. ⁊ Joh. i. Deu⁊ nemo vidit vnq̄. Ideo dicit Symon de cassia. Multū errabat a veritate. si pris ostēsionē poscebat ad oculū. cū nō solū coꝛpalis oculus. sz etiā glorificatus nō sit credendus posse intueri diuinitatē. nā aīa sola q̄n glorificata fuerit intuitiuam visionē atq; fruitionē diuinitatis habebit nō impedit glorificato coꝛpe in q̄ erit. Si autem philippus poscebat ad intellectum videre diuinitatē etiā errabat. si q̄rebat aliter q̄z p fidē. qz nō viatoꝛ ⁊ cōꝛehēsoꝛ poterat simil esse. Si i futuro erat petitio. s. in pria vr ostēderet. tūc nō incōgrue p̄cabat. qz di. Aug⁹. li. i. de trini. Nam vos implebit cū vultu suo vt nihil amplius requiret. At ergo sēm hūc sensum bene dixit philippus. Dñe ostende nob patrem ⁊ sufficit nobis. quia ibi erit oīs sufficientia sine omni defectu. vt dicit Bern. i meditationibꝫ. Amabim⁹ sine modo. videbim⁹ sine termino. cohabitabim⁹ sine medio. videbim⁹ ad voluptatē. fruemur ad iocunditatē. habebim⁹ ad voluntatē. In hōne erit plenitudo lucis. in voluntate multitudo pacis. i memoria cōtinuatio eternitatis. O q̄z multe mā/siones erunt in domo eternitatis. Primo ibi erit iocunditas sine meroꝛe. ibi vita sine moꝛte. ibi letitia sine tribulatione. ibi eternitas sine fine. Ad quā eternitatem p̄ducat ⁊c.

¶ Sermo lxxvi.
¶ Ad idem.

Dicit ei philippus. dñe ostende nobis patrē et sufficit nobis Joh̄ā. xiiij. ¶ In summa ꝑbꝫ duo tangunt. Primo philippi pia petitio. Secdo xp̄i benigna responsio. De primo dicit. Dñe ostende nobis patrē Symon de cassia. Multū errabat a vero si pris ostensionē petebat ad oculū coꝛpis qui puro mentis intuitu cōspicit Joh. i. Deu⁊ nemo vidit vnq̄ Apo. xxiij. Nō videbit me hō ⁊ viuet. ¶ Nota q̄ inter ap̄los quidam petierunt secularem potentiā Matth. xx. Dic vt vnus sedeat a dextris ⁊c. quidā futuroꝝ scientiam. Mat. xxiiij. Nñ hec erunt dic nobis. quod erit signum aduentus tui. Quidā inimicoꝝ vindictam Luc. ix. Dic vt ignis descendat de

celo. Philippꝰ nō pterijt secularē potentiaz. qz breuis Eccli. x. Omnis potētat⁹ breuis vita. Nec mūdana sciam. qz curiosa est. i. Thoz. viij. Scientia inflat. nec inimicoz vindictam qz phibita ē. Mat. v. Diligite inimicos. Sz pterijt visionē paternaz. q̄ est eterna beatitudo qz ibi summa iocūditas. ps. xv. Adimplebis me leticia cū vultu tuo. Item plena satietas. ps. xvi. Satiabor cū apparuerit gl'a tua. Jtē eterna felicitaſ. Joh. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscāt te ꝛc. Jō subdit. ꝛ sufficit nobis. Augꝰ. in li. de libero arbitrio. Tanta est felicitas iocūditaſ eterne. vt si nō liceret in ea amplius q̄ vnⁱ⁹ diei horā viuere hō posset oīs delicias huⁱ⁹ mūdi pꝛtenere. ps. lxxxiij. Melioz est dies vna ꝛc. Augꝰ. in li. de ciuitate dei. Quid est q̄ p pphetā dñs dicit. Ero illoruz deꝰ. nisi ego ero vñ satianť. Ego ero q̄cūq; ab hoibꝫ desideranť. ꝛ vita ꝛ salꝰ ꝛ virtꝰ. ꝛ copiosa gl'ia. pax ꝛ honoꝛ ꝛ oīa bona. Quinq; pximus igit fructꝰ beatitudinis est vita. Prouij. Qui me inuenerit inueniet vitā. Secūdus est sanitas. Pax pdesset hre vitā si sp infirmitas haberet. qz vita cū morbo nō est vita sz pena ꝛ miseria. Eccli. xxx. Melioz ē moꝛs q̄z vita amara. Sz ibi erit sanitas. Apoc. xxi. Neq; clamoꝛ neq; luctus neq; doloꝛ. qz habebūt medicū pſentē. De q̄ Eccli. xxxviij. Altissimꝰ de terra creauit medicinā. Tertiꝰ fructus est victꝰ siue comestio. parū esset habere sanitatē si nō hret q̄d comederet. vt Lu. xxij. Edatis ꝛ bibatis sup mēsam meam in regno meo. Sz qz multe sunt comestiones q̄ p nimia tenuitate nō satiāt. sed ibi nō sic. ps. xvi. Satiabor cuz apparuerit gl'ia tua. Quia vo multi sunt q̄ vno cibo nō satianť. ideo comestio habebit ferculoꝛ varietatē. Unū ferculū ex ꝛtemplatiōe diuinitatis. aliud hūanitaſ. Isa. vij. Butirū ꝛ mel comedet. Butiruz q̄d causať ex carne. i. hūanitas. Sed qz multi in comestione solēt hre fastidiū. ibi nō. sz plena dulcedine. Eccli. xxiij. Qui edūt me adhuc esurient. Sz sepe delicata comestio solet cito finiri. sz illa habebit ꝓpetuitatem. Apoc. vij. Nō esuriēt neq; sitiēt ampliꝰ. Quartꝰ fructus diuitie. parū esset si comestionē haberet sine diuitijs. Prouij. viij. Pecū diuitie ꝛ gloria. ps. cxi. Gl'ia ꝛ diuitie in domo eiꝰ. Prouij. Abūdantia pfruet malorū timoꝛe sublato. Mat. vi. Thesaurisate vobis ꝛc. Iste nō faciūt iter securū sed timoꝛibꝫ plenuz. Job. xv. Sonitꝰ terꝛoꝛis semp in auribꝫ meis. ꝛ cum pax sit semp insidias suspicať. Quintꝰ fructus pulcritudo. Paruz esset si q̄s hret diuitias ꝛ aliq̄ deformitate fedareť. Erit igit pulcritudo triplex. Prima a diuinitate. iij. Reuij. Impleuerat gl'ia dñi domū dñi. i. sctos. Sicut sol suo splendoꝛe oīa illuminat. sic diuinitas oīa clarificat. Secūda a coꝛpe fulgēti Mat. xiij. Fulgebūt iusti sicut sol. Tertia ab aīa influēte. Can. iiij. O q̄z pulcra es amica mea. absq; eo q̄d intrinsecꝰ latet. Eccli. xlij. Gl'ia dñi plenū est opus eiꝰ. Sextꝰ fructꝰ honoꝛ. parū esset hre pulcritudinē nisi haberet honorē. Primo honorabilez habitū. ps. xliij. Astitit regina in vestitu deaurato. ad est coꝛpe gl'ificato. ꝛ circūdata varietate. sc̄i mēte. ps. xliij. Omis gloria eiꝰ filia regis. Secūdo q̄tū ad dominū collatū. psal. viij. Oīa subiecisti sub pedibꝫ eius. Tertio q̄tum ad honorabilez familiaritatē. ps. cxxxviij. Nimis honorati sunt amici tui deꝰ. Joh. xv. Jam nō dicam vos seruos. qz seruus nescit q̄d facit dñs suus. sz amicos. qz oīa que audiui a pre meo nota feci vobis. i. Joh. iij. Jam filij dei sumꝰ nōdū apparuit q̄d erimꝰ. Septimꝰ fructꝰ pax. Si q̄s haberet oīa supdicta ꝛ semp guerram. q̄d pdesset. ps. cxlvij. Posuit fines tuos pacem. Deui. xxvi. Dabo pacē in finibꝫ vr̄is. Unus finis est deus. alius coꝛpus. tertius est q̄libet pxim⁹. Isa. xxxij. Sedebit pplus meus in pulcritudine pacis. Ultimꝰ fructus est oīe bonū. Uñ Augꝰ. Nullū latebit bonuz. nullū aderit malū. Primo oīe bonū in ogregatione. Sap. vij. Uenerunt mihi oīa bona piter cū illa. Boetiꝰ. Beatitudo est statꝰ oīm bonoꝝ aggregatiōe pfectꝰ. Secdo in possessorū fruitōne. Pax eēt si q̄s mlta bona possideret nisi eis vti liceret. Eccls. v. Quid pdest possessori nisi q̄ cernit diuitias oculi sui. Diere. xij. Reqescet ꝛ cūctis affluet bonis. Tertio in fruitionū ꝛtinuatione. qz illa fruitio bonorū nunq̄z finieť. neq; interpellabit. Unde ps. cxxvij. Videas bona hierlm oībꝫ diebꝫ vite tue. Eccli. xxxi. Stabilita sunt bona illius in dño. Idcirco libenter deberem⁹ sustinere mortem p xpo ꝛ mori mūdo vt ibi viuerem⁹ cum deo. Ad q̄d hortať Augꝰ. Illuc festinate vbi semp viuatis. si em̄ h amatis miserā ꝛ fluidā vitā vbi hō nasciť cū doloꝛe. viuit cū laboꝛe. ꝛ finiť cū luctu ꝛ meroꝛe. q̄to magis amare debetis vitam eternā. vbi semp summa securitas. summa felicitas. Jō Augꝰ. Si diuitie appetanť ibi q̄ranť vbi pire nō pnt ꝛ seruanť. Augus. in li. ꝛfes. Dñe fecisti nos ad te. inquietū est coꝛ nr̄m donec reqescat i te. Quia in te est

De sancta cruce

omnis sufficientia sine omni indigentia. Et sic dixit philippus. Dñe ostende nobis patrem et sufficit nobis ꝛc.

De sancta cruce
Sermo lxxvij.

Qui me inuenerit inueniet vitã. Prou. viij. Scribit Isidꝰ. de q̃dam arbore que est in India. ꝛ hꝫ fructꝰ dulcissimos. Ad hanc volant colũbe et de fructibꝫ eiꝰ comedũt mane ꝛ sero. Draco aũt q̃ est natural' inimicꝰ colũbaꝝ insidias ponit eis vt trãsglutiat ꝛ occidat. Sed tñ draco intantũ timet arborẽ predictã q̃ nec audet attingere. nec i ea latitare. Si vmbra ptendit ad occidenduꝫ draco ad orientẽ declinat. ꝛ hꝫ naturaliter ppendens columba semp in vmbra arboris manet. ꝛ tũc a dracone est secura. Sꝫ qñ colũba arborem dimittit ꝛ vmbrã eiꝰ. tũc ptinꝰ a dracone deglutitur. ¶ Spũal'r. p arborẽ nobilẽ intelligit sancta crux. De qua Amb. Crux fidel' inter oẽs arbor vna nobilis. Hec est arbor figurata quaꝫ vidit nabuchodonosor Dañ. iij. Vidi ꝛ ecce arborꝫ in medio terre. cuiꝰ altitudo ad celũ ptingebat. ꝛ aspectꝰ eius vsq; ad vniuersos fines terre. folia eius pulcerrima. fructus eius nimis dulcis. ꝛ esca vniũsoꝝ erat in ea. subter eã habitabãt bestie. in ramis eiꝰ volucres celi. Spũal'r. Hec arbor sancte crucis in medio terre est sita. ps. lxxiij. Quatus est salutem i medio terre Lõgitudo crucꝭ ptingebat ad celũ. qz est scala quã xpus erexit sibi ꝛ suis sequacibꝫ. Vñ canit eccl'ia. Hec est scala peccatoꝝ p quam xpus rex celoꝝ ad se traxit oia. In hac arbore est esca oim aialiuꝫ. i. peccatoꝝ qz christi caro que vere est cibꝫ. Joh. vi. Ad hanc arborꝫ pciosam volare dñt colũbe. i. devote aie si volũt habere vitã ꝛ sedere i vmbra id est in protectiõe illius. dicẽdo Dañ. ij. Sub vmbra illiꝰ quẽ desideraui sedi. ꝛ fructus eius dulcis gutturi meo. Nã sub vmbra illiꝰ est secura. qz draco. i. diabolus multũ timet arborẽ crucis. qz in ea est victus. Bre. Qui in ligno vincebat. in ligno quoq; vinceret p christum dñm nr̃m. imo etiã in ligno crucis diabolꝰ est crucifixus in sua ptate. De q̃ Adamantinus sup li. Judicuꝫ. In cruce visibiliter crucifixꝰ est xpus. inuisibiliter ꝺo diabolus ad Col'. ij. Expolians pncipatus ꝛ potestates. ꝛ ideo timet Isa. xxx. Pauebit assur virga percussus Et sic hec est virga de qua ps. xxij. Virga tua et baculus tuus ꝛc. Ideo ꝺfugere debem⁹ ad vmbrã protectionis sancte crucis. dicendo cuꝫ ps. xvi. Sub vmbra alarum tuarum protege me. Nã in ea est vita columbaꝝ. id est aiarũ fidelium. De quo introit⁹. Nos aũt gloriari oportet in cruce dñi nostri iesu christi in quo est salus vita ꝛ resurrectio nr̃a. De q̃ Eusebiꝰ. Tota salus mentis ꝛ corpis puenit ex ligno crucis. Ideo thema. Qui me inuenerit. In q̃bus verbis duo innuunt'. Primo salutifera crucis inuentio gloriosa. ibi. Qui me inuenerit. Scõo subiungit eiꝰ vtilitas operosa. ibi. inueniet vitã ¶ De ꝓmo dicit. q̃ me inuenerit. Homini viatori est magnũ solatiũ et magna securitas. si iuxta pfundũ fluuiũ inuenit nauez. Et sic de fluuio p̃sentis fluxibilis vite ad portũ salutis homo puenire nõ potuit. Et venit christꝰ in nauicula crucis. De q̃ Sap. xiij. Exiguo ligno credunt homines saluare animas suas. ꝛ trãseuntes mare p ratem liberati sunt. Augꝰ. Nemo poterit transire p mare huiꝰ seculi nisi portatꝰ a cruce christi. Ideo Isido. de sum. bo. Quotiens in fluctibꝫ p procellis es lignum ascende crucis ꝛ liberaberis. Et Bern. super Cant. Crux christi fuit vite lignum. qõ solum fuit dignum ferre salutem ꝛ vite fructum. ideo dicit. Qui me inuenerit. ¶ Nota inuentio sancte crucis post ãnos ducentos a resurrectione dñi facta est. de qua hodie eccl'ia solẽnisat. Attñ hoc lignum longe añ in immersione est inuentũ. Prio a seth filio ade. vt haberẽ in euãgelio Nicodemi. cũ adam infirmaret seth filius eiꝰ portas paradisi adijt. ꝛ oleũ misericordie quo corpꝰ patris pungeret postulauit. Cui apparens angelus michael ait. Noli laborare ꝛ flere ꝓ oleo misericordie. qz nequaq; illud ꝺsequi poterꝭ nisi cõpleti fuerint quinq; milia annoꝝ. Attñ legit alibi. q̃ dedit sibi ramusculũ vt illum i monte libani plantaret. Sꝫ in quadam hystoria grecoꝝ legitur q̃ tradidit ei de ligno in q̃ adã peccauit dicẽs. qñ fructũ fecerit tũc pater saluabit'. Rediẽs igit ꝛ patrẽ mortuuꝫ inuenies hunc ramũ sup tumulũ patris plantauit qui creuit in arborẽ magnã. ꝛ vsq; ad tpa salomonis pdurauit. ¶ Secũdo a salomone est inuenta. Nam salomon dũ domũ saltus edificaret. vidit arborẽ tam pulcrã. fecit eã succidere. ꝛ in pdictam domũ collocare. nusq; tamẽ vt dicit Johannes beleth locari poterat. nec alicui aptari voluit. modo nimis longũ. modo nimis breue. Jõ indignati artifices ipsuꝫ reꝛobauerũt. ꝛ sup quendã locũ vt cẽt pons

transeuntibꝫ piecerunt. ¶ Tertio inuēta est a regina sabba. Ista ſm Josephuz dicta fuit Nicaula. ⁊ venit in hierusalem. vt habet. iij. Reg. x. vt audiret sapientiā salomonis. Et cū ꝓdictum lignū ꝓtransire debebat iuxta scholasticam hystoriā vidit in spiritu ꝙ saluator in illo ligno suspēdēdus erat. ideo sup illo ligno tre noluit. ⁊ Salomon intimauit ꝙ in illo ligno q̄dam suspendēdus erat. ꝓ cuius mortem regnuz iudeoꝝ deleri debebat. Jō Salomon lignum illud inde sustulit. ⁊ in ꝓfundissimis terre visceribꝫ submergi fecit. ¶ Quarto inuēta est a iudeis in ꝓbatica piscina vbi hostias abluebant. Dec inquā piscina habuit ꝓtutē sanādi infirmos. ⁊ ꝑsertim q̄ ꝓior descendebat Joh. v. Et hoc nō solum fuit ex descensu angeli. sed etiam ipsius ligni. Appropinquāte igit passione ꝓdictum lignum supnatauit qđ iudei videntes ipsum acceperūt ⁊ crucem domini parauerūt. ⁊ ipsum in eo crucifixerunt. Mortuo aūt christo ⁊ sepulto. crucē in terra absconderūt. vbi ꝑ ducētos āños et vltra latuit. ¶ Quito inuēta fuit ab helena. ⁊ hec ab eccl̄ia celebrat. qz alie quattuoꝝ inuentiones eiusdē ligni nōdum sanguine christi erāt ꝺsecrate. Et ipsa inuenit ꝓ iudam sacerdotem fodientē. vt habet in legēda tres cruces. ad desiderandum ꝙ hoies vtriusq; sexus triplices inueniunt. qui in eis gerunt crucem. Aliq̄ crucem mali latronis. aliq̄ boni latronis. aliq̄ crucem christi. ¶ B ¶ Primi sunt q̄ inueniunt in cruce mali latronis. ⁊ sunt pcōres i morta li. Nam tales habent cruciatum ſm Augus. Unaquaq; culpa sibi ipsi pena ē. Deq̄ Eccl̄i. xij. Non est bene ei q̄ est assidue in malis. Nā ꝺscientia ad minus die noctuq; vrget eum. Bern̄. Sunt qui labores sustinent non tamē est eis pars in domino. vt raptores adulteri. ideo ve portantibꝫ crucē. sed nō christi. Sūt enim cornua quattuoꝝ crucis huius. Licet latronum crux nō habuit quattuor sed tria. tñ ſm modum crucis dispōsita. ¶ Primū cornu est pena ante peccatū. vt iracundi. superbi. fures. ⁊ sic de aliis. Primo meditant punientes se cogitatōnibꝫ in seipsis quō pueniāt ad peccatum. ita vt impleat illud ps. psal. xxxi. Multa flagella peccatoris. Sic em aranea se inuoluit vt capiat muscas multis laborib⁹ Isa. lix. Telas aranee texuerūt. veniet paruꝰ ventꝰ mortis ⁊ destruit tela. vt diues Lu. xij. misit horeum dilatare. ⁊ dictum est ei. Hac nocte aīmā repetaz a te. psal. lxxv. Dormierunt somniū suū. ⁊ nil inuenerūt viri diuitiarum ⁊c. ¶ Secundū cornu est pena post peccatum. De quo Sap̄. xvij. Subitan eos timor supueniet illis pessima redarguente conscientia. velit peccator vel nolit nō erit ei requies. Unde Isa. lvij. Lor impij quasi mare feruens qđ quiescere nō potest. Gregorius. Nō est maior pena q̄z remordens conscientia. ¶ Tertium cornu est cōfusio coram hominibꝫ. Unde Sap̄. xvij. Semp presumit seua perturbata ꝺscientia. Unde Katho. Cōsciꝰ ipse reus de se putat omnia dici. Job. xv. Cū pax sit. ille semper insidias suspicatur. et Piere. x. Malicia tua amara. sed non meliorat. quia nō timet deū. Chrys. Timor hominū differt peccatuz. Bern̄. Quid trepidas ad carnis penas. ⁊ gladium districti iudicis contemnis. ¶ Quartum cornu est eternum tormentum Sap̄. xvij. Timida neḡcia dat testimoniuz condemnationi. Psal. xli. Abyssus abyssum inuocat. quia abyssus criminis inuocat abyssum ꝺdemnationis. quia dicit ad Roma. vi. Stipendia peccati mors. qz de hac cruce culpe descendit in dānationē etne pene. ⁊ sic latro malus in infernum. ¶ Secunda crux inuēta fuit boni latronis. ⁊ est crux penitētie. Dāc crucem hodie debet nobis inuenire helena regina. id est ratio que debet regere omnia ⁊ debet compellere iudam. i. sensualitatem. et ignominari etno ei. Et debet habere quattuoꝝ cornua. ¶ L ¶ Primū cornu est ꝺtritio ⁊ dolor ꝓ peccatis. quaz habuit dauid. ps. v. Dolor meus in ꝺspectu meo semp. Et ad hanc hortamur Piere. xxxi. Pone tibi speculū. statue amaritudines. Dec amaritudo facit pacem ꝺscientie. Isa. xxxviij. Ecce in pace amaritudo mea amarissima. Et ille dolor ſm sanctuz Tho. in. iij. nō pōt esse minor in volūtate sicut nec dilectio. sz bene i sensualitate. Et debet esse ꝺtinuus. Ideo ps. Dolor meꝰ ⁊c. Augꝰ. Ubi dolor finit de pena nihil relinq̄t. ¶ Secundū cornu inferius vbi pedes affixi fuerūt vno clauo. significat affectiones aīe que dēbent affigi vno clauo. s. timore dei ⁊ timore peccati ne deum amplius offendat. ps. cxviij. Confige timore tuo carnes meas. sed cū timore peti peccatū ne reincidat. i. Thoz. x. Qui se existimat stare videat ne cadat. Eccl̄i. xxvij. Nisi in timore dei te tenueris cito subuertet domꝰ tua. ¶ Tertiū cornu ad partē sinistrā est ꝓmptitudo ad ignoscendū. qz dicit Chrys. Dec est virtus que hominē assimulat deo qui nō solū inimicis indulsit. sed etiam ꝓ eis intercessit. Luc. xxiij. Pater dimitte illis. Eccl̄i. xxviij.

De sancta cruce

Relinque ꝓmo nocenti tibi. Hz clauꝰ est timor ꝛ ꝓpiciato petō. de quo Ecclī.v. De ꝓpiciato petō noli esse sine metu. Exquo dicit apl's.i. Thoꝛ.iij. Nihil mihi ꝯsciꝰ sum. sed in hꝫ nō iustificatꝰ suꝫ. Videmꝰ q̄ canis offendens dominū vocatꝰ cum timoꝛe accedit. Quartū coꝛnu a ꝛtris est satisfactio. quaꝫ docet ioh̄es baptista Luce.iij. Facite dignos fructus pnle. sicut dicit apl's ad Ro.vi. Sicut exhibuistis mēbra vra seruire iniq̄tati ad iniq̄tatē. ita nūc iusticie in sanctificationem. Deu.iij. Scōm mēsuram petī plagarū erit modus. qz fm Aug. Nullū malū impunitū. si nō hꝫ tñ ibi. Et ergo dicit Thriſ. Mō suffi/cit crux sua sine tua. Jō hoꝛtat. Matth̄.xvi. Qui vult venire post me abneget semetipm ꝛ tollat crucē suā ꝛ sequat me. Hz clauꝰ affigens est timoꝛ iudicij. ps.cxviij. A iudicijs tuis timui. qz nihil ibi occultū Eccl's.xij. Lūcta q̄ fiunt adducet dñs in iudiciū ꝓ omni errato. sive bonū sive malū sit. Tertia crux inuenta fuit crux christi. ꝛ significat crucem iusticie quā portant iusti. dicēdo cum apl'o ad Gal'.ij. Christo ꝯfixus sum cruci. ꝛ Gal'.v. Qui christi sunt carnē suā crucifixerūt cū vitijs ꝛ ꝯcupiscētijs. Nō verbū ptractat Aug. in glo. dicēs. Lōgruit vre ꝛuotioni vt q̄ dñi crucifixi passionē celebraꝝ reꝓmendaꝛ carnalīū voluptatē crucē nob̄ faciaꝝ. O si vis meritoꝛie te crucifigere ꝛtes hodie hr̄e q̄ttuoꝛ coꝛnua crucis. i. q̄ttuoꝛ ꝛtutes quas xp̄us in cruce ostēdit. de q̄b̄ Bern̄. sup Can̄. Christus virtutū gēmis q̄ttuoꝛ ꝛcoꝛauit coꝛnua crucis. O benigna obedientia quā adimpleuit a sinistris. O sancta patiētia quā exhibuit in ꝓfundo. O summa hūilitas quā semper retinuit. Ad Primū coꝛnu supius est charitas. Un̄ ex charitate fit dolor crucis ꝛ subtractiōe spūalis ꝯsolatiōis. ps.cij. Auferes spūm eoꝛ ꝛ ꝛficiēt. i. spūalē ꝯsolatōeꝫ. O quāta est illa crux. Bern̄. Aia q̄ semel didicit ad seipsam intrare ꝛ intimis suspirijs suspirare. nescio an ipsi gehennā ad tps exptn̄ penalius hoꝛribiliusq̄ exstat. q̄ ꝯsolatōe spūali carere. Jō glo. sup Dren̄. i. Frustra q̄rit ꝯsolationem exten̄ qui spūalez pdidit intrinsecus. Scōm coꝛnu a ꝛtris ē obedientia in difficiliū ꝛ arduoꝛ opatione. vt diris laboꝛibꝫ exhauriat sanguinē ꝛ offerat christo deo in recōpensaꝫ. q̄ sanguinē ꝓ nobis effudit. ij. Re.ij. Effūdunt sanguinē belli in pace. hꝫ est in coꝛporali afflictione sanguinē attenuare. Bern̄. Uex genꝰ martyrij est q̄tidiana afflictio coꝛporis. Tertiū coꝛnu a sinistris est patiētia in aduersitatꝫ oppssione. s. pauptatis. infirmitatis. Hze. Crux xp̄i tollit cū aduersitas patienter tolerat. Quartū ꝛ infimū est hūilitas ꝓfunda xp̄i. Et sic nos si vilipēdimur. ꝛ licet sit crux humiliter ꝛtemꝰ pati. vt Dauid.iij. Re.xvi. cui maledixit semey. q̄d audiēs abisay filiꝰ saruie ait. vt q̄d canis iste moꝛiturus nro maledicit regi. Aui dauid. Dimitte eū vt bñdictio ꝛdat mihi ꝓ maledictōe. Eccl̄i.vij. Humilia valde spūm tuū. Piero. Quantūcūq̄ te hūiliauerꝫ. xp̄o hūilioꝛ nō eris. Et sic hec ē crux xp̄i ꝓ quā venit ad gloriā ꝛ exaltationē eiꝰ. vt scribit ad Phil'.ij. Propter q̄d ex altauit eum ꝛc. Ad Dixi secūdo subiūgit crucis xp̄i vtilitas. Prio diabolꝰ fugat. Aug. Ubi signū crucis cuꝫ fide crucifixi ꝓcesserit. ibi inimicus nihil nocebit. nō solū fidelibꝫ sz ꝛ infidelibꝫ. vt ptz eēxplū ꝛ iudeo in templo ꝛserto. Nam sicut Dauid a saul ꝓ cytharaz spūm malum effugauit. i. Re.xvi. sic crux xp̄i repellit hostez malignū ab hominibꝫ. Aug⁹. Crux xp̄i pellit a nobis exterminatoꝛem. si tñ coꝛ nostrum habeat ꝛū inhabitatoꝛez. Ideo Inno. In inchoatiōe cuiuslibet opis oportet muniri ꝓtꝰ crucis signaculo. ꝓpter q̄d dicit Bern̄. in meditatōnibꝫ. Si pulsat turpis cogitatio. si ꝓmittit te caro. si ꝛmon parauit insidias. fuge ad signū crucis christi ꝛ liberaberꝫ. Scōdo paradisum vite celestis aperit. Damas. Crux christi clauis padisi. Isa.xxij. Dabo clauem dom̄ dauid sup humerū eiꝰ. Hec est clauis que latroni padisuꝫ aperuit. que ꝓ quinq̄ milia ꝛ ducētos annos clausa fuerat. Qui dñs ait. Hodie mecum eris in padiso. Lu.xxiij. Amb. Hoc signo celū aperit. ꝛ homines a malo seruant. Nō signuꝫ hodie honoꝛemus ꝛ nos muniemur semp.

Sermo lxxviij Ad idem.

Peccata nostra

Ipse ptulit in coꝛpe suo sup lignū. vt ꝓtis moꝛtui iusticie viuam⁹. .i. Pe.ij. Rabbi salomō sup Exo. dic Modus est aquile q̄n poꝛtat pullos suos ꝛ loco ad locum q̄ poꝛtat eos supra doꝛsum. vt si pꝛsciatur sagitta ab inferiꝰ recipiat sagittā ꝛ nō pulli. Spūaliter. sic christus q̄n voluit nos ꝛ obligatione eterne damnatiōis poꝛtare ad spem celestis glificationis accepit nos. id est pnas peccatoꝛ nroꝛ supra doꝛsum suum.

De quo Deu. xxiij. Sicut aliqla puocās ad volandum pullos suos ⁊c. Expandit alas et assumpsit atq; portauit peccata nr̄a in hume ris suis q̄n crucē baiulauit. p̄s. Redemit nos in brachio extēto. Dicit em̄ mgr̄ in. iij. dis. xv. Primo accepit de nr̄o vt nobis daret de suo. Suscepit pen̄ā vt nobis daret pene absolutōez Jō Eusebi⁹. Tota nr̄a salus mētis ⁊ corpis puenit ex ligno crucis. ¶ In q̄bꝫ ꝑbis duo inuunt. Primo magna acerbitas xp̄i passi onis. ibi. peccata nr̄a. Scdo subdit mira vti litas nr̄e saluationis. ibi. vt peccatis mortui ⁊c. De primo dicit. Peccata nr̄a ptulit. i. pen̄ā petōz nr̄oz pfecte tulit. Aug⁹. Si eque pen sat culpa hoīs ⁊ pcium redēptionis. nō tātuz distat orꝫ ab occidēte. ⁊ cen truz terre a sum mo celi cardine. In q̄ tantū valet. i. pl⁹ soluit q̄ debuit. p̄s. cxxix. Copiosa apud eū redem ptio. Subdit. in corpe suo sup lignū. Ecce pe nalitas ⁊ acerbitas xp̄i passionis. q; ei⁹ pena litas tāta fuit q̄ nō pt bñ explicari ab homīe. p̄s. lxxxvij. Oēs fluctus tuos induxisti super me. Glo. id est oia q̄ de passione ei⁹ ꝓphetata sunt euenerūt. Nā sicut ei⁹ natura q̄tū ad te neritatē oim hoīm naturā incompabiliter ex cessit. sic ei⁹ passio alioꝫ passionē. Trē. i. Ui dete si est dolor silis ⁊c. Ideo dicit Aug⁹. La put nostrū intueamur. multi martyres talia passi sunt. sed nihil hoꝫ relucet quō caput no strum. q; christ⁹ nullā cōsolationē recepit in sua passione. ⁊ voluit sibi q̄ miraculose in pas sione sbtrahere. qđ ex ei⁹ gr̄a dignat⁹ est suis martyribꝫ tpe passionis elargiri. Naz quāto eis durioz fuit tribulatio. tāto martirij maioz interioz ꝰsolatio. Un̄ sctūs Laurenti⁹ sup cra tere assatus dixit. Carbones tui refrigeriū mi hi ꝑbent. At sctūs Tyburti⁹ duz nudis plan tis sup carbones ignitos duceret. ait. Uideꝫ mihi sup flores roseos incedere. Sz i christo nulla talis ꝰsolatio. ideo dixit. Deus de⁹ me⁹ quare me dereliquisti. At sic patet acerbitas passionis in ligno. ¶ Hoc lignuz cru cis figuratū est multipl'r in veteri lege. ¶ Pri mo Gen. xxij. Abraam colligauit ysaac et po suit eum sup structem lignoꝝ. et post q̄ semīis multiplicatio ei pmittit. et sic multiplicatio christianoꝝ facta est Joh. xij. Si mortuū fu erit fructū multū affert. sicut stelle celi ⁊ arene maris. boni christiani p stellas. mali p arenā. q; isti erūt in celo vt stelle. mali in inferno vt arena in pfundo maris. ¶ Scdo figuratur Exo. xv. Ostendit ei lignū. qđ cuz misisset in aquas. in dulcedinē verse sunt aque. i. tribu lationes. p̄s. lxviij. Saluū me fac de⁹ q̄m in trauerūt aque. i. tribulatōes. Sz ad dulcora tionē tribulatōis est efficax lignū sancte crucis et ꝺsideratio dn̄ice passionis. Greg. Quicq̄d tribulationis terrena ꝑpinat aduersitas. leue erit si inspiciat q̄d biberit in crucis patibulo q̄ inuitat nos ad celū. Tertio figurat Nu. xxi. in palo in quo serpens ⁊c. Lassio. Crux victo ria xp̄i. pditio diaboli. infernoꝝ destructio. ce lestiū reformatio. moꝛs infidelium. vita iustoꝝ Amb. Fugat timoꝛ coꝛpalis vbi ptegit dul coꝛ dn̄ice passionis. Nā h̄ extra signū nulluz stat periculū. ¶ Quarto figurat. i. Reg. xvij. Dauid tulit baculū in manibꝫ. ⁊ collegit sibi q̄nq; lapides limpidissimos ō toꝛrente. misit in perā pastoꝛalem. ⁊ significat baculū crucis ⁊ quinq; vulnera. Gen. xxij. In baculo meo transiui iordanē istū. Jacob paup venit i me sopotamiā. sed cū duabꝫ turmis redijt. sic cū turma gentiū ⁊ iudeoꝝ redijt xp̄us de victo ria in cruce habita. ¶ Quinto lignū crucis fi gurat Hester. v. Aman parauerat lignū mar docheo ⁊ p̄ se in eo interijt. sic diabolus nobis damnationē parauit in ligno trāsgressionis. sed victꝰ est p lignū crucis. de q̄ Hie. Qui in ligno vincebat in lignoq; vincere. vñ ⁊ Au gust. Domuit oꝛbē vicit diabolū. nō ferro sed ligno. ¶ Sexto figurat lignum crucis Dañ. iij. Ecce arboꝛ in medio terre. cuiꝰ longitudo ptingebat ad celū. ⁊ latitudo ad termin os ter re. esca vniuersoꝝ in ea erat. Per arboꝛē in me dio terre intelligit crux xp̄i in medio terre sita De quo p̄s. lxxiij. Operat⁹ es salutē in medio terre. Dec arboꝛ attingebat celū. q; p crucem xp̄i oēs nos optet ascēdere Mat. x. Qui n̄ ac cipit crucē suā ⁊ sequit me nō est me dignus. In hac arboꝛe pēdebat esca oim aialiū. i. oīm fideliū. q; christi coꝛpus nobis dat in cibuz. Et oēs volucres celi. i. fideles nidificēt in ea. Bern̄. in meditationibꝫ. Un̄ premit caro. cū pulsat turpis cogitatio recoꝛdoꝛ crucis ⁊ vul nerū christi. resurgo et resipisco. Nō inuenī mus in oībꝫ tpibꝫ tam efficax remediū. sicut ad vulnerū christi refugiū. ¶ Septimo figu rat Esa. iij. Ferculū fecit sibi rex salomon. et dꝛ a fero fers. q; ferꝫ de loco ad locuz. ⁊ figurat christi crucē que fuit lect⁹ in q̄ requieuit xp̄us Isa. xxviij. Coan gustatū est stratuz. Reuera angustū. q; posuit pedē sup pedē. ⁊ nō habuit vbi caput suū reclinaret Mat. viij. Uulpes foueas habent. filius aūt ⁊c. qđ figuratuz est Gen. xlix. Jacob finitis mādatꝫ quibꝫ filios israel instruebat collegit pedes sup lectuluz ⁊

dbijt. Spūal'r. p iacob q̄ interp̄tat supplāta/
tor intelligit xp̄us. q̄ supplātauit hostē nr̄m
diabolū. h collegit pedes in lectulo crucis z ob
dormiuit moziēdo. Nā sic q̄n magni dn̄i in
meridie se reclinat ad dormiendū solent fene/
stre claudi vt quieti⁹ dormiat. sic xp̄s dormi/
ens i lectulo crucis fenestra mūdi videbatur
clausa q̄n tenebre facte sunt p vniūsaz terraz
ab hora sexta vsq̄z ad horā nonā. Dic ē lect⁹
de q̄ Mat. xxiiij. Erūt duo in lecto vno. s. di/
uinitas z hūanitas. vna sumebat ad pnā. s.
hūanitas. z alia relinq̄bat libera. s. diuinitas.
Hoc est lignū pciosum inter oia ligna siluaz
vt canit eccl'ia. in q̄ salus nr̄a pp̄edit. vt dicit
Eusebi⁹. Tota sal⁹ nr̄a mētis z corpis pp̄en
dit in ligno cruc̄. Hoc est lignū cū q̄ fit defen
sio ⁊tra diabolū. vt dicit Jsid. de sum. bo. Si
pcellis mūdi z diaboli inuoluer̄ lignū ascēde
crucis z liberaberis. vt legit exemplū de iudeo
signās se signo sctē crucis. z diabol⁹ ñ pualuit
⁊tra eū. ¶ Dixi secūdo subiungit mira
vtilitas nr̄e saluatōis. ibi. vt pctis mortui iu
stic̄ie viuam⁹. Aug⁹. in li. de salutaribo docu/
mētis. Quid est pctō mori nisi opa maligna
i nob dānare z h̄ mirabile seculū fugere z dia
bolū cuz oib pompis dēbellare. Nā sicut hō
mortu⁹ nulli detrahit. nemini molest⁹ existit.
nō inuidet. nō superbit. z sicut i mortuo nō est
sensus neq̄z mot⁹. sic i eo q̄ est mortu⁹ mūdo
pctō nō est interior affect⁹ crimis nec exterior
Nō tñ possum⁹ esse sine pctis de lege cōmuni
vt mot⁹ p̄enit⁹ nō assurgāt. qz di. Amb. Nul
la mēs nisi aīa est q̄ nō recipiat agrestes mo/
tus cogitationū malaz. iō Bern. Smone. lix.
sup Cañ. Quāuis in h̄ corpe manēs pfecer̄.
erras si vicia putas emortua z ñ cōpressa ma
gis. velis nolis inter fines tuos habitat Je/
buse⁹. Subiugari p̄t. exterminari nō p̄t. At/
tñ de lege speciali ē possibile vt aliqs attingat
ad statū tāte pfectiōis vt habeat corp⁹ emor/
tuuz. z ab oib motib illicitis alienū. vt dic
Johes cassian⁹ in collationib patrū. colla. ij.
Subdit. vt iusticie viuam⁹. i. studijs insiste
mus. Nā di. Piero. Oēs studij species noie
iusticie ⁊tinent. At hec ē crux spūalis. s. pctis
mori z iusticie viuere. habēs q̄ttuor cornua.
De q̄b Bern. sup Cañ. Quattuor sunt cor/
nua crucis spūalis. sup⁹ obediētia. infer⁹ hu
militas. a dextr̄ charitas. in sinistris patiētia.
z sic pficit crux tua. De qua Mat. xvi. Qui
vult venire p⁹ me abneget semetipm z tollat
crucē suā. Dicit glo. sup ap'm ad Gal'. v. Lō
gruit nr̄e deuotōi vt dn̄i crucifixi passionem
celebrem⁹. rep̄m mēdaz carnaliū voluptatū no
bis crucē faciam⁹. In hac cruce sp pēdere dz
xp̄ian⁹ vt sit fix⁹ clauis. i. p̄cept̄z iusticie. Naz
di. Maxim⁹ i ser. de martyrib. Vita ois xp̄i
ani q̄ fm euāgeliū vixerit crux est atq̄z marty
riū. Et ab hac cruce spūali nō debem⁹ discēde
re s̄z vsq̄z in finē pseuerare. de q̄ Bern. Nemi/
nē audiam⁹ nec carnez neq̄z sanguinē a cruce
discēdere suadentē. s̄z pseuerem⁹ q̄usq̄z depona
mur. Nō nob p̄cedat p̄ z fili⁹ et spūssanct⁹.

¶ Sermo lxxix. ¶ Ad idem

Benedictum li

b gnuz p qđ fit iusticia. scribitur
Sap. xiij. Pro q̄ sciēdū i hbis
p̄missis duo tanguntur. Prio lignū crucis bñ
dicit. ibi. Bñdictū lignū. scdo rō bñdictōnis
reddit. ibi. p qđ fit iusticia ¶ Dixi p̄mo
lignū crucis bñdicit vbi dz. bñdictū lignū. et
merito bñdicit. Primo qz in eo diabol⁹ supat
z hō de ptāte eius liberat. vt dicit Adamati/
nus sup iudicū. Visibiliter xp̄s crucifixus est
sed inuisibiliter diabolus supat⁹ est. ppter qđ
demones valde timent crucē. vt dicit Chrisp.
Ubicūq̄z demones signū crucis dn̄icuz vide
rint fugiūt. timētes baculū q̄ plaga p̄cep̄rūt.
Jō volens esse tut⁹ a diaboli temptatiōe osi
gnet se crucis signo. Nā p Aug. reddit rō di.
Ubi signū crucifixi cū fide z deuotiōe p̄esse/
rit ibi inimic⁹ nō nocebit. Dico notāter cū de
uotione. nā fures raptores ꝛc. se signāt et eis
nō pficit. qz dicit Chrisp. Crux christi nō pa/
trocinat crimini. s̄z deuotio cū fide z dilectiōe
dz p̄cedere. Juxta illud Ezech. ix. Sup quē
videris signū thau nō nocebi. Et sic canit ec/
clesia. Cōtra h̄ signū nullū stet p̄iculū. Vñ le
git exemplū de dono timoris. Cum q̄daz vir
bon⁹ cū vxore sua diu in pace z sanctitate cō/
morat⁹ esset. hoc inuidēs diabol⁹ immisit eis
temptatiōes vt se suspenderēt. z sic p̄sentē mi
seriā euaderēt. Cum vterq̄z i hac temptatōne
improba tristis efficeret z in iportuna cogita
tione vt nō somnū capent nec comedere pos/
sent. q̄siuit alter ab altera tristicias suas. Re/
spondit vir q⁹ haberet voluntatē se suspenden
di. Rñdit mlier osilē foze desiderū suū. Osen
tientes ambo laqueos aptant vt se suspendāt
Tūc mlier dixit viro. O dñe osulere vt pus
biberem⁹ de illo bono vino qđ habem⁹ in cella
rio de vinea nr̄a qđ nō dum gustauim⁹. et sic
potati letius z suauius moziemur. Placuit vi
ro. que afferens vinum obtulit viro. qđ cum

vellet bibere sicut ꝓsueuerat signauit illō crucis signo ⁊ bibit ⁊ dedit vxori sue. Cū autē biberent vinū signatū sancte crucis signo statim fugit diabolꝰ ⁊ tēptatio ꝙ ꝓ toto mūdo hꝫ qō cogitauerūt facere noluissent. ſz ꝓfusi ad ꝓfessionez venerūt ⁊ penituerūt de malo ꝓpósito. Et ſō docuit btūs bñdictꝰ ꝓtra malas cogitationes adhibere signū crucis. Cū q̄dā monachus filiꝰ cuiusdā potētis i cena sua teneret ei lucernā cogitauit i corde suo dicens. Quis ē hꝫ cui ego seruio. ⁊ qs suz ego ꝙ tali fuire dero. Llamauit sctūs benedictꝰ. Signa corpꝰ tuū frater. qō cuz fecisset tēptatio recessit. ⁊ q̄d cogitauit alqs reuelauit. Nā signū crucis est flagellus q̄ abijcīde sunt muſce morientes a suauitate vngenti. Nā dicit Augꝰ. sup Joh. Signū crucis a nob expellit extermiatorē. ſi tñ corpꝰ nr̄m hēat deū inhabitatorē. ¶ Secdo bñdictū est crucis lignū. qꝛ p illud meritū nr̄m augeť. Figurať Gen. xxij. Cū abraam colligasset ysaac sup struem lignoꝝ mltiplicatio seminis ⁊ generis sui ꝓmittit. cū dr Multiplicabo semen tuū sicut stellas celi. Et sic p crucis lignū aucta est multitudo fideliuz. vt hr̄ Joh. xij. Si granū frumēti moztuū fuerit multū fructum affert. Reuera mltū. qꝛ hoibꝰ venit ꝓsolatio. ãgelis ꝙo gaudioꝝ augmētatio. De ꝓmo dic Rich. de san. vic. Sicut p diaboli temptatio nem in ligno surrexit hoim ois tribulatio. sic p passionem christi in ligno omnis ꝓsolatio. De secūdo ꝙo dicit idē. In te crux sancta angeli augmētant sua gaudia ¶ Tertio benedictū est lignū sctē crucis. qꝛ in eo oia sustētant. Unde ps. xxij. Uirga tua ⁊ baculus tuꝰ. s. crucis ipa me ꝓsolata sunt. Nā dicit Damas. in lib. iij. Crux xpi est baculꝰ infirmoꝝ. datꝛix bonoꝝ. auersio oim maloꝝ. Dic ē baculus de q̄. i. Reg. xvij. Dauid tulit baculū in manibꝰ ꝓtra philisteū. ⁊ sic nos crucis signū ad sustētandū ꝓtra diabolū. De q̄ Chrys. Crux xpi ē ctio. dux cecoꝝ. via ꝙerentiꝝ. baculus claudorū. ꝓsolatio pauperꝝ. vite ecne lignū ¶ Quarto bñdictū est crucis lignū. qꝛ in eo hō recōciliať. Unde ad Col. i. Pacificans p sanguinem crucis eiꝰ q̄ in celis ⁊ in terris sunt. Jō ambas manꝰ extendit in cruce ad reconciliandū ambas ptes. De q̄ Ro. v. Cū inimici essemꝰ recōciliati sumꝰ p sāguinē filij eiꝰ. Rabanꝰ de laudе crucis. Tu crux sctā es. egrotos curas. mestos letificas. tribulatos consolas. tu status credentiū. tu firmitas opantiū. tu btitudo in te sperantiū. ¶ Quinto benedictū est lignuz crucis. qꝛ in eo aduersitas dulcorať. Figurať Exod. xv. Moyses clamauit ad dñm p aqs marath. i. amaris. ⁊ oñdit ei lignū. qđ aqs immissum dulcorabant. Spūal'r. aque amare sunt tribulatiōes pñtis vite. que dulcoranť p crucis memoriā. vñ Bre. Quicq̄d afflictiōis pateris in terris leue erit si inspiciať q̄d bibrit xps in ligno crucis. Nā sm Bern. Bonꝰ miles nō sentit sua vulnera dū vulnera regis intueť. Bre. Dum passio christi intueť nil tam graue qđ nō equo aio sustineť ¶ Sexto xps in eo honorať. ad Phil. ij. Factꝰ est obediens vsq̄ ad mortē. mortē aūt crucis. ppter qđ exaltauit eū dꝰ. s. ppter obedientiā. Dicit mgr in ij. sen. dis. xviij. Ut xps clarificareť in sua resurrectiōe hūliatꝰ est i crucis passione. Nam hūilitas crucis ē meritū claritatis. ⁊ claritas resurrectōis est pciū ⁊ pmiū hūlitatis siue passionis. ¶ Septio bñdictū ē lignū crucis. Nā p illud ois bñdictio daťur in can. de ꝓse. di. v. nunq̄. vbi dr. Sacerdotal' gradus aliaq̄ sacra signo crucis pficiunť. Jō Augꝰ. in ſmone de passione dñi. Crux xpi nob est cā totius beatitudinis. hec de cecitate liberauit errōris. hec de tenebris reduxit ad lucē. hec de exellatos q̄ti sociauit. hec alienatos deo ꝓiūxit. hec gentes congregatos ꝓcos repñtauit. hec pegrinantes ciues effecit. hec discordiā amputauit. hec ē pacis firmamētū. hec ē abūdās largitio oim bonoꝝ. ¶ Octauo bñdictū est lignū crucis. Nā p illud celū reserať. De q̄ Damas. Crux xpi ē clauis paradisi. De q̄ claue Isa. xxij. Dabo clauē domꝰ dauid sup humerū ei. ¶ Jō Greg. in omel'. di. Crux xpi paradisus patefecit qđ p q̄ndq̄ milia ānoꝝ ⁊ āpliꝰ clausum fuit. De q̄ apertione dixit saluator. Hodie mecū eris i paradiso Lu. xxiij. Jō Rabanꝰ sup Gen. Dns i meridie crucē ascendit. ⁊ ꝓmissa latroni habitatione paradisi. post meridiē hora nona spūz tradidit vt vicz hora eadē q̄ ꝓmꝰ hō lignū puaricatōis tetigerat. secdus hō lignū redēptiōis ascēderet. Et q̄ hora dicī puaricatorē adaz de paradiso expulerat. ea hora latronē cū ꝓfitentē in paradisuz induceret. ¶ Dixi secdo rō benedictōnis reddiť. cū dr. p qđ fit iusticia. Nō mltiplex facta fuit iusticia p lignū crucis. Prima. nā p illd hō repedit qđ abstulerat. Justū ē em ꝙ ꝑm formā ⁊ q̄ntitatē delicti fiat emēdatio cū restitutōe ablati. hō aūt fructū vetitum recepit ab arbore. ppť qđ mortalitatē incurrebat. ⁊ sic hō xps fructū vite restituit arbori cū pepedit i ea. Hō delectatꝰ ei omi sensu suo illicitei ligno. Et sic xps punitꝰ est i omni sensu

De ascensione domini

suo in iuste. Penā em habuit q̄ ad tactum in flagellatiōe. crucifixione. z coronatiōe. Penā habuit q̄ ad visum. ꝯsiderādo matrē lacrimātem z discipulū. audiuit opprobria z blasphemias. Alios saluos fecit xc. Instauit accetum cū felle mixtū. Dolorat⁹ est sputi fetorē. iuxta illud Isa. l. Faciē meā nō auerti ab increpantibꝫ z ꝯspuentibꝫ in me. Idcirco impletus est illud apli Ro. v. Sicut p vnū⁹ delictū in oēs hoies mors in ꝯdēnatiōē z transijt. ita p vnū⁹ iusticiā in oēs hoies vita in iustificatiōz. De q̄ Anb. in ser. de passione. Nō adā in arbore p didit. hꝫ xp̄us in cruce inuenit. Secō⁹ iustus fuit sicut diabolus hoiem i ligno decepat z vicerat vt p lignū viceūsa falleret z decipet. de q̄ Hre. Qui i ligno vincebat xc. Jō ps. cxliij. Justꝰ dns i oibꝫ vijs suis. De hac iusticia loquit mgr in. iij. di. xx. reddēs rōnē q̄re xp̄s potentia ñ voluit nos liberare. sz iusticia di. Potentia vincere noluit. qz diabol⁹ vicio puersitatis sue amator ē potētie z delector oppugnatorꝫ iusticie. in q̄ eū hoies magis imitāt q̄ neglecta vl postposita iusticia magis studēt. eiusqz adeptōe letāt vl cupiditate inflāmant. Jō placuit dc vt nō potētia sz iusticia vincēs homīē liberaret. in q̄ hoiem imitari disceret xc.

De ascensione dñi. Sermo lxxx.

Ascēdit deus in iubilatōe. z dns in voce tube. ps. xlvi. In xp̄o promissis duo innuunt. Prio iocūda xp̄i ascēsio. Scō⁹ eius tremebūda reūsio. Prio dr. ascēdit dc⁹ in iubilatiōe. Nota xp̄s multipl'r ascendit. Primo potēter. qz pprijs viribꝫ. Joh. iij. Nemo ascēdit in celū nisi q̄ descēdit. Silo. xtute ppria. Si tu dcbs ascēdere optet q̄ fiat xtute sua. Un phs in li. de generatiōe. Omne leue sursum. graue deorsuz. Nos xo grauati sumꝰ pctis. ps. xij. Oēs declinauerunt sil' inutiles facti sunt. nō est q̄ faciat bonū nō est vsqz ad vnū. i. xp̄m. Ipse em leuis sine oīi pctō. Ita potēter ascēdit vt mirarent angeli dicētes illō Isa. lxij. Quis ē iste q̄ venit de edom. i. sanguine⁹. q̄ viderūt cicatrices vulnez. tinctis vestibꝫ de bosra. i. tribulatōe. Iste formosus i stola sua. i. claritate. i multitudine xtutis sue gradiens. Rndit. Ego sum q̄ iusticiā loquor z pugnator sum ad saluandū. i. p hoīe pugnani ꝺtra diabolū quē vici. z hoiem quē saluaui Nō sic potēter ascendit enoch. de quo dr. Tulit eū dns z ñ apparuit. Gen. v. Nō sic raptꝰ vt paul⁹. nec i curru sblimat⁹ igneo vt helyas solū in celū aereū. sz ipsemet ppria xtute ascēdit. Dicit em sanct⁹ Tho. pte. iij. q. lxxij. In christo erat duplex natura. i. diuina z hūana. Un ꝼm vnāquāqz naturā pt accipi ppria virtus. Prio ꝼm naturā diuinā. qz in potētia diuinitatis ꝼm quā est vbiqz cōpetit sibi id q̄ ex potētia diuinitat⁹ facta est corpalis ascensio. vñ Hre. Ille p hūanitatē ascēdit in celū q̄ p diuinitatē ꝺtinet terrā z celū. Sz ꝼm hūanā naturaz pt accipi duplex virt⁹. Una naturalis q̄ pcedit ex pncipijs nature. z tali xtute manifestū est q̄ xp̄s nō ascendit in celū. Alia virtus in hūana natura est virt⁹ glie ex parte aie glorificate. ex cui⁹ redundantia glorificat corpus. qz ꝼm Aug. Tāta est obedientia glorificati corpis ad aiaz. q̄ vbi vult spūs ibi ptin⁹ erit z corp⁹ ppter dotē agilitatis. Et sic illi termini. assumpt⁹ eleuat⁹ ferebat in epla z tenangelio. licet vident significare q̄d alteri⁹ ammiculi. ppter tñ xp̄m ascendisse important. qz virtute aie volētis corp⁹ xp̄i ascendit in celuz. Nam sicut corp⁹ efficit glorioſum ex pticipatione aie. ita ex pticipatiōe dc efficit beatū. Et sic p̄ma radix ascensionis xp̄i fuit virt⁹ diuina. Ideo christ⁹ potēter ascendit z ppria xtute ñ que est hūane nature naturalis. sz que ē xtutis diuine z aie sue beate. Sed dr. tñ dicit in epla. nubes suscepit eū. Rndet. nō fecit hꝫ q̄si nubis ministerio indigeret. sed p hꝫ ostēdit q̄ omnis creatura parata est obsequi creatori suo

Secūdo christ⁹ ascendit patenter. Act. i. Videntibꝫ illis assumpt⁹ est. s. apl'is. de quo Joh. xvi. Vado ad eū qui me misit. z nemo ex vobis interroget me quo vadis. Silo. Palam ascendā vt nemo interroget qō visu corporali cernet. Jō illis videntibꝫ ascendere voluit vt ipsi ascensionis testes existerēt. z naturaz humanā ferri in celū gauderēt.

Tertio velociter. vñ dicit volasse tanqz venti vel angeli. Un ps. xvij. Ascēdit sup cherubin z volauit sup pennas ventoz. Potuit sup cherubin ascēdere z volare. qz mouebat nō virtute nature sicut venti. sz xtute glie. p quā corpus suū habebat dotē agilitatis. nō tñ motus iste fuit ita velox q̄ in instanti ascendisset. hoc em repugnat motioni corpis locali que optet q̄ cōmetiat spacio. Secm hmōi dimensiones diuidit tempus. vi. phisicoꝝ. Unde mouebat ea velocitate qua dc⁹ disposuerat z put ex pediebat vt discipuli eius videre possent. Vel alia glosa. ascendit sup cherubin. i. sup angelos ministrātes q̄ designant in ventis ppter

mobilitatē ⁊ velocitatē ministeriorū. Reuera velociter ascēdit. refert eē rabbi moyses magnus astronomus. q̄ dicit. a terra usq; ad celum supremū tantū esse spaciū q̄tuz ⁊ via plana unus iret in septē milibus septingēt̄is annis. si in tantū uiueret. uta tñ q̄ iter cum slibet diei quadragita miliaria iret. ⁊ q̄ miliare sit duorū miliū passuū. hec rabbi moyses. Hāc mēsuratio nē nouit ille q̄ fecit oīa i nūero pōdere ⁊ mēsura. ¶ Quarto ascēdit letāter. qz cū magno tripudio ⁊ iubilo. De q̄ ps. xlvi. Ascendit ds in iubilatōe. Reuera christi ascensio erat iubilo sa. Pro sibi ipsi. ppter opis sui psummatiōz. homes multū solent gaudere. qñ magna opera laudabili fine pegerūt. sic xp̄us opus suū sibi a patre celesti cōmissum laudabilr expleuerat. De q̄ Joh. xvij. Opus psummaui q̄d dedisti mihi. Et moriens dixit Joh. xix. Cōsummatū ē. s. quicq̄d sibi erat cōmissuz a pre. Hā uicerat mūdū p paupertatē Joh. xvi. Confidite qm̄ ego uici mundū. Itē diabolū expulerat Joh. xvi. Princeps huius mūdi iā iudicatus ē. Itē homes pditū repperierat. iō letāter ascēdit. De q̄ Lu. xv. dixit ad angelos. Cōgratulamini mihi. qz inueni ouez pditā. ¶ Secūdo ascensio christi fuit iocūda angelis ppt̄ ruine repationem. De q̄ ad Eph. iij. Christus qui descēdit ipse ē q̄ ascēdit sup oēs celos ut adimpleret oīa. i. oēm ruinā angelorū. Hā exoibus chorīs angeli ceciderūt psentiētes lucifero et pctō ei⁹. Hāc ruinā christ⁹ hodie repare incepit. Juxta illud ps. cix. Judicabit in nationibus implebit ruinas. O q̄tum gaudiū fuit angelis in christi ascensione. qñ uiderūt tantam multitudinē aiaz ad choz coz trāseuntē. Nam dz Lu. xv. Gaudiū est angelis dei sup uno pctōre pniaz agente. q̄tū putas gaudiū cū tot milia animaz cū christo ascēderūt porexultem⁹ ⁊ dem⁹ gl'iam deo. qz uenerūt nuptie agni. ¶ Tertio fuit iocunda patribus ōlimbo uenientibus. s. ppter carceris liberationē. ⁊ ppt̄ regni celestis adeptionem ⁊ angelorū assocīationē. De his tribus dz Isa. lq. Reuauerūt uocem suā deū laudātes. s. de liberatiōe. ⁊ sil'r laudantes de regni adeptōe. qz oculo ad oculum uiderūt facie dñi. ⁊ delectabilē societatē angelorū. Itē gaudebāt pres ppter humane nature sublimationem ultra angelos in christo iesu. Amb. sup illo ps. Posuisti ag̃elos appēdit dicit. O q̄s magnū ⁊ mirabile gaudiuz omni stupore plenū. carnē nr̄am sursum sedere ⁊ ab angelis ⁊ archangel' adorari. iō in ueteri testa-

mēto p̄miserūt se adorare angeli. ut ptz Gen. xviij. Abraam tres uidit. unū adorauit. In nouo testamēto post ascēsionē xp̄i dixit angelus ioh̄i uolenti eū adorare. Ne feceris. conserus tuus ego sum. Apoc. xix. Jō Grego. in omel. ascensionis. Nascente dño uidebat humilia ta ueritas. ascendente ho dño exaltata est humanitas. ⁊ h̄ fuit gaudiū patribus. ¶ Quarto eius ascēsio est iocunda hoibus. qz ascendit ut patrē p nobis exoraret. unde ad Heb. vij. Accedens p semetipsuz ad patrē ut p nob interpellet. Si duo frēs essent i exilio. ⁊ unus reuocaret ad patriā ⁊ alter uelin q̄ret i exilio. utiq; frater exul rogaret ut frater reuocat⁹ exoraret p eo. Et sic xps nobis cū fuit in exilio. ps. cix. Habitaui cū habitantibus cedar. i. in tribulatione. s. hodie reuocat⁹ ad patriā. De q̄ Joh. xx. Ascendo ad patrē meū ⁊ ad patrē uestrū. Bre. in omel. Maria stabat. dicit. ascēdo ad patrem meū p naturā. uīm p grāz. i. Joh. ij. Aduocatū habemus apud deū patrem q̄ est ppiciatio p peccatis nr̄is. Jō cicatrices reseruauit ut patri oīderet. Jō dicit Bern. Securum o pctōr habes accessum ad deuz. Jō ps. xcvij. Jubilate in conspectu regis. Hec iubilatio figurat. ij. Re. vi. David deduxit arcā cū iubilo. ⁊ sic filius dei corp⁹ qđ assumpsit cum tripudio. ¶ Quinto ascendit utiliter. Joh. xvi. Expedit uobis ut ego uadā. Reuera utilis est xp̄i ascensio de q̄ nobis dedit forte iubilatio. Primo ut diabolū psunderet Mali. i. Celebra iuda festiuitates tuas et redde uota. qz nō adijciet ultra ut p te trāseat belial. Per iudam intelligit ofitens. ⁊ significat quēlibet fidelē. cui hec uba dicūt. ut reddat promissa deo. ut diabolo renūciet ⁊ pompis ei⁹. qz diabolus ultra nō hz tantā ptātem. interijt em̄. i. perijt eius ptās. qz nō pōt uincere nisi uolentem. ut dicit Piero. Debilis est hostis de. Ergo iocūda. Isa. xxix. Paupes hoes in sancto isr'l habitabunt. qm̄ defecit qui ualebat. Perpende q̄tū hodie confundebat cū uidebat suos captiuos ita ascendere ⁊ suū locū d̄ quo eiectus est possidere. ¶ Secūdo ut uiā ppararet. Michee ij. Ascendit iter pandens ante eos. Duo erant loca. unus ubi tristicia ⁊ mors. ut infern⁹. alter in quo uita ⁊ solatio. Uia primi loci erat notissima. Isa. v. Infernus dilatauit aiam suaz ⁊ aperuit os suū absq; ullo termino. ⁊ descenderūt fortes sblimes ⁊ gloriosi ad eū. Sz uiā in celo nullus sciuit sed hodie ostēdit ps. xv. Notas mihi feciste uias uite. adimplebis me leticia cū uultu tuo. Reuera oīdit nob in sua

De ascensione domini

uersatione. Joh. xiiij. Ego sum via ⁊c. Aug. Christ⁹ in humanitate est nob via ad suã diuinitatẽ. Jo. i. Joh. ij. Qui dicit se in christo manere dz sic ipse ambulauit ⁊ ille ambulare. M Primo xpus ascendit, ad Eph. iiij. Qui ascẽdit ipse est q̃ ascẽdit. Revera ascendit p grad⁹ hũilitatis. Phil. ij. Exinanuit seipm formã serui accipiẽs. ⁊ sic nos p humilitatẽ. Aug⁹. in li. ꝓfes. Descẽdite vt ascendatis Lu. xviij. Qui se hũiliat exaltabit. Augus. de ciui. dei. Humilitas est via in celuz nõ leuans se ꝓtra deũ. Bern. Si ascẽdere desideras necesse est vt descẽdas. Si vis hre celsitudinẽ dei. capr ꝑus humilitatẽ dei. Prou. xxix. Humilez spũ suscipiet gl'ia. Bern. sup verbo Ascendo ad patrẽ meũ. dicit. Christ⁹ descendit q̃ inferi⁹ nõ debuit. videlicet vsqz ad carnẽ vsqz ad crucẽ. vsqz ad mortẽ. vsqz ad limbum Jo ascẽdit q̃ celsi⁹ nõ potuit. qz sup oẽs celos. Mar. vlti. Sedet ad dexterã dei. Dextera dei est eq̃litas ꝑm diuinitatẽ. Sz ꝑm hũanitatẽ dicit sanct⁹ Jho. est frui optimis bonis ⁊ potioribꝫ in diuinitate. Sz deu in supbia aliq̃ volũt ascendere qđ est impossibile. ascendũt vsqz ad celos. descendũt vsqz ad abyssos sicut diabolus. Isa. xiiij. In celũ ascendã sup astra dei exaltabo soliũ meũ. Audi subdit. Quõ cecidisti lucifer q̃ mane oriebaris. vñ Fulgẽti⁹. Supbe mẽtes q̃to altiꝰ ascendũt. tãto ꝑfundiorem casum faciũt. Bern. Quẽ sequimini miseri quẽ seq̃mini. nõne ille est mons in quẽ angelus ascendit ⁊ factus ẽ diabolus. Isido. Si q̃s in valle nõ ambulauerit ad montem ascẽdere neq̃t. M Sedo innocenter vixit post q̃z descendit. i. Pe. ij. Peccatũ nõ fecit. Et sic nos. qz corpa dẽ q̃to puriora dẽ tanto leuiora ⁊ sic puri a peccato apti sunt ad ascendendũ. ps. xxiij. Quis ascẽdet in montẽ dñi. Rñdit Innocẽs manibꝫ ⁊ mundo corde. M Tertio postq̃z passus est ascẽdit Lu. vl. Nõne oportuit xpm pati ⁊ sic ĩtrare in gl'iaz suã. sic ⁊ nos p passionẽ. Act. xiiij. Per multas tribulationes ⁊c. Dorat nos Mat. xvi. Qui vult venire post me abneget semetipm ⁊ tollat crucẽ suã ⁊ sequat me. M Arux christi duobꝫ modis tollit cũ p abstinentiã corp⁹ macerat et p cõpassionez anim⁹. Ben. iiij. Subter terit apparit⁹ tuus. Figurat christi passio in p cessione. Nos trãsiuim⁹ vt discipuli post crucifixũ. sic licet xps nõ reintrauit cum illis. tñ nos crucem reportam⁹. qz semp est nobiscum spũali ꝑsentia. Mat. vl. Vobiscũ sum ⁊c. In ꝑmitiua eccl'ia ꝓcessio fiebat q̃ntus feriꝰ. nũc die dñica ꝓpter plura festa. Etiam die dñico ad dsignandũ eius resurrectionẽ. Sed heu multi volũt p diuitias ascẽdere. qđ est impossibile. Bre. Nemo valet ascẽdere ad id qđ supm est. nisi sciat mactare qđ est. Eccl'i. xviij. 4° Ne pstes ꝺcupiscẽtias aie tue M Quarto prius surrexit. ⁊ sic nos Eph. v. Surge qui dormis ⁊ exurge a mortuis ⁊ illuminabit te xps. Isid. Nõ pdest christi resurrectio nisi surgamus cum christo. M Quinto reprobauit incredulitatẽ eoz. ⁊ sic tu vitã crumialẽ p discipliciã. Aug⁹. de ꝺbis dñi. Displiceat tibi qđ es. si vis puenire ad illud qđ nõ es M Sexto transiuit ad montẽ oliueti de quo ascẽdit. ad dsignandũ q̃ p opa misericordie ascẽdere debem⁹. Eccl'i. xvi. Dis misericordia faciet vnicuiqz locũ ꝑm merita operũ suorũ. Figurat. i. Mach. ij. Dauid in sua misericordia ꝺsecut⁹ est regni sedem ĩ secula. i. Thim. iiij. Pietas ad omnia vtilis est. maxime ad ꝓmissionem vite eterne. M Septimo eleuatis manibꝫ ad dsignãdũ q̃ p opa nra bona in deũ debem⁹ trãsfundere. i. Thoz. x. Opa q̃cũqz facitis ad gloriã dei facite. M Sedo vtiliter. qz ad fidei cõfirmationẽ. Aug. in ꝑmone de ascẽsione dicit. Christi ascensio est fidei catholice ꝺfirmatio M Tertio vtiliter. qz ad erectionẽ spei. Aug⁹. Naturã nram sublimauit ad sidera vt credẽtibꝫ post se viaz patere demõstraret M Quarto vtiliter ad charitatẽ inflãmationẽ. Christ⁹ hodie ascẽdit in celũ vt cum illo ascẽderet coz nostrũ. Bre. Illic sequamur corde vbi credimus eũ corpe. Aug⁹. i ꝑmone hodierno. Si deuote ascẽsionẽ celebram⁹. tũc sursum corda habeam⁹. Revera debem⁹ inflãmari charitate Leo papa in ꝑmone hodierno. Hodie firmati in padisuz p passionẽ ei⁹ amplioza sumus accepturi p suã gl'iaz q̃z pdidim⁹ p diabolꝰ inuidiam. ad Col. iij. Que sursum sunt querite Mat. vi. Ubi est thesaur⁹ tu⁹. ibi ⁊ corz tuũ. Heb. xiij. Nõ habemus ꝑmanentẽ hic ciuitatem. sz futurã inq̃rimus. Joh. xiiij. Vado parare vob locuz. vt vbi ego sum ⁊ vos sitis. 6° M Sexto ascẽdit honorãter. ps. lxvij. Ascẽdit in altũ captiuaz duxit captiuitatẽ. i. eos q̃ fuerũt a diabolo captiuati. Prou. xx. Honor regis multitudo ppli. O q̃z cũ magno honore suscept⁹ est hodie. Dicro. O mis ꝺrutes angelice christo venerũt obuiã. ps. lxxij. dictuz impletũ est. Jn veritate deduxisti me. ⁊ cũ gloria suscepisti me. Jo ps. lxvij. Psallite deo q̃ ascendit sup celos. Jo canit eccl'ia. O rex dñe ꝺrutũ qui triũphatoz hodie ⁊c. M Secũdo

sequit tremebunda reuersio in voce tube. i. ad Thes. iij. Canet em tuba. ps. xlix. Deꝰ nr̄ manifeste veniet z nō silebit. Zach. ix. Dñs in tuba canet z exibit vt fulgur gladiꝰ eius i iudiciū scindēs ex vtraq; pte. ¶ Sciendum tñ q; audiet triplex vox in aduētu christi ad iudiciū. s. vox citatōis. vox disceptatōis. vox diffinitionis. ¶ Prima vox citatōis. Mat. xxiij. Mittet angelos suos cuꝫ tuba z voce magna, z congregabūt electos eiꝰ a q̄ttuor ventis celi. Christ. O q̄ magna erit illa vox z terribilis cui oia obediunt elemēta. q̄ petras scindit. inferos frāgit. monumēta aperit. vincula mortis dissoluit. z vniuersos ad iudiciū surgere cōpellit. Adeo terribilis erit reprobis. sic dicit Augꝰ. q; mallēt reprobi oēm tormentū sustinere q̄ ipsam audire. Tūc reprobi dicēt mōtibꝫ Apoc. vi. Cadite sup nos. De hac voce dixit Hiero. Siue comedā siue bibā semp sonat illa vox in auribꝫ meis surgite mortui. ¶ Secūda vox disceptatōis erit terribilior. Joel. ij. Cōgregabo oēs gentes in vallē iosaphat z disceptabo cū eis. Primo obijciēdo malis būficiū passionis. ppter qd̄ reseruauit cicatrices vt dicit Augꝰ. Deinde opa misericordie que nō fecerūt. Mat. xxv. Esuriui zc. Deinde mala q̄ ppetrauerūt. Eccl's. vl. Cuncta q̄ fiunt adducet dñs ad iudiciū. O q̄d respondebit miser peccator. Isa. xxxviij. Quid rīdebo cū ipse fecerim. ps. cvi. Dīs iniquitas opilabit os suū z. muta fiunt labia dolosa. q̄s sapiēs z intelliget mīsericordias dñi. ¶ Tertia vox diffinitionis. z est terribilissima. q̄ñ vltimam sniam dabit contra malos. De qua voce dicit Zach. ix. Dñs in tuba canet et exibit vt fulgur gladiꝰ eiꝰ in vltima snia. O q̄ acutus gladiꝰ scindēs ex vtraq; pte. s. corpus z aiam. q̄ñ dicet reprobis. Ite maledicti in ignē eternum q̄ vobis paratꝰ est zc. Ideo canit eccl'ia. Ut cū flāmi uoma nubē reverteris zc.

Sermo lxxxi ¶ Ad idem.

Dominus quidem ihesus postq̄ locutꝰ est eis ascendit in celum Mar. vlti. Dicut naturales q̄ aqua in aqueductu talez habet ꝯditionē q̄ cōtinuz descēdit tantū ascēdit dū fistula sit integra. ¶ Spūaliter. per aquā intelligit' ppl's xp̄ianꝰ. Un Apoc. xvij. Aquas quas vidisti sunt ppli. Hec aqua ducit i fistula. i. in rore fidei z grē diuie. Et cum hec fistula sit integra. hec aqua. i. ppl's fidelis tantū ascēdit sursum i celū q̄ntū descēdit i terrā. id est se hūiliauit. Lu. xviij. Qui se humiliat exaltabit'. At sic xp̄us hūiliauit se descēdendo in vtez nr̄gimus z induit habituz hoīs. Secō hūiliauit se vsq; ad p̄sepe z ad crucē. ad tumulū z ad inferū. ppter qd̄ merito ascendit. Jō Bern̄. tractās illud. Ascendo ad patrē meuz dicit. Christꝰ descendit q̄ inferi nō cecidit. iō ascendit q̄ alti nō potuit. Quapropter dicit Greg. in omel'. de ascensione. Sicut nascente dño diuinitas est humiliata. sic eo ascēdente humanitas eiꝰ est exaltata. Dicit em̄ magister in. iij. di. xviij. Decuit vt ppter peccatum homo nō intromitteret in paradisum. i. in celū nisi in hoīe vno tanta esset humilitas q̄ oibꝫ p̄ficere posset. sicut in hoīe tāta fuit superbia q̄ omnibꝫ nocuit. z illa repta fuit solū p christū. Ideo Apoc. iij. Ulcidit ihēs ostiuz apertū illi q̄ modicā vtutē habuit. i. christo qui habuit humilitatē. ppter qd̄ Joh. iij. Nemo ascēdit nisi q̄ descēdit. i. p̄maxime se hūiliauit Augꝰ. Portaz quā nobis clausit superbia nostra aperiat humilitas. Simus q̄ ipsum sectantes in eiꝰ humilitate. De q̄ Judith. viij. Humiliemus illi aīas nr̄as. expectemꝰ humiles cōservationē z solationē eiꝰ. Bern̄. Si vis capere celsitudinē dei cape p̄us hūilitatē christi q̄ p̄uus hūilitatē p̄dicauit z se hūiliauit. de q̄ thema. Dñs q̄dē ihs zc. ¶ In summa euangelij duo innuunt'. Primo amicabilis xp̄i apparitio. secūdo subiungit' mirabilis eiꝰ ascensio. De p̄mo dicit. In illo tpe. s. in die ascēsionis recūbentibꝫ undecim discipulis. s. in cenaculo in q̄ māducauit xp̄us cū discipulis ante passionē. tunc apparuit illis iesus in die ascēsionis. bis em̄ apparuit. s. in cenaculo z mōte oliueti de q̄ ascendit. ¶ Diceres. tñ ecclesia canit. Dñs de sinay ascēdit. Respondet Guil'. in rōnali. Hoc intelligit' q̄tuz ad interp̄tationem. q̄z sinay interp̄tat' mandatū. Ascēdit ergo de sancto mādato. Gūtes vocate oēs gentes. Aug. Omnis christi actio est nostra instructio. Et xp̄us hodie octo fecit nobis in exemplū. Un Greg. Oportet frēs vt illuc sequamur corde vbi xp̄m credimus ascendisse carne. ¶ Primo xp̄s apparuit discipulis in cenaculo. z sic oportet q̄ christus nobis p̄us apparebit p gram̄ in corde. Nā p̄m Rich. li. iij. de templatōne. Sine gr̄a nec sufficimus ad veritatis cognitionē. nec ad virtutū amorem. q̄z dicit Augꝰ. Gratia est lumen aīe faciens deum sup oia diligere z ei firmiter adherere. Ideo Greg. Tua nos gr̄a semp p̄veniat

De ascensione domini

et sequat. ꝓueniat in spirādo. ⁊ sequat adiuuā do. Dicit em Hie. in. xvij. moral. Si lumen gre in nob nō appareret. mens nra in pctō tenebris remaneret. ℟ Scōm ē allocutio. Dicit Aug. de triplici habitaculo dei. Allocutio est ei⁹ dbita ⁊ occulta inspiratio. qua mediante suā veritatē ⁊ voluntatē manifestat. de q̄ ps. lxxxiij. Audiā q̄d loquat in me dñs de me⁹. Hie. Vox dñi audit cuz inspiratio mente ꝓcipit. ¶ Tertiū est exprobratio pctōz. Nā dicit Aug⁹. Hoc est ꝓpriū gre vt faciat hoiem pctm suū cognoscere. ⁊ Hie. Quāto maioris gre lumē q̄s recepit. tāto magis reprehensibilē se cognoscit. ps. xlix. Arguā te ⁊ statuā ꝓ tra faciē tuā. q. d. q̄d posuisti post tergū tuū. De q̄ in textu. Exprobrauit incredulitatē eoz. s. ad pñs habitā. qz his q̄ viderāt eū resurrexisse nō crediderūt. s. marie magdalene ⁊ discipulis venientib de emaus. ad dei gnandū ꝙ licet oīe pctm est redarguēduz. si gnāter tm infidelitatis. qz di. Aug⁹. Illa manente cetera detinent. qz sine fide falsa est oīs religio. etiā in bonis moribus. Jō Aug. de ꝟbis apli. Nō infidelis nō pt videre splēdorē veritatis. sz i tenebris manet cecitat. ⁊ lumē eternum ñ lucet ei. De q̄ in can. xxij. q. i. qz. Nisi q̄s solicitatē fidei tenuerit dei cognoscere nō poterit. qz scribit Abacuc. ij. Just⁹ ex fide viuit. Idcirco merito arguit hō i seipso. qz fidē opib nō impleuit. ⁊ ꝓpter h̄ ingemiscit. qz dicit Hugo d̄ san. vic. Tūc pctōz salus incipit qñ ꝓpiciter de pctis ingemiscit. ¶ Quartū est mandatū ⁊ eiusdē ꝓpositio vt a hier'm nō discederēt. sz expectaret ꝓmissionē p̄ris. Spūaliter. Hierosolima. i. pacifica. Et sic si volumus cū eo ascēdere a pace nō dēbem⁹ recedere Unā ad Heb. xij. Pacē ⁊ sanctimoniā sequamini sine q̄b nemo videbit deum. Jō Bern. Cōpone mores vt sis pacificus. ⁊ eris verus dei filius. Mat. v. Beati pacifici. q̄m filij dei vocabunt. Et loq̄t de pace mentis. De q̄ Hie. xxiij. moral. Sanctoz mens tanta pace vtit vt nec psperitate extinguit. sed ꝑmiū eternitatis expectat. ⁊ vires ex aduersitatib sumit. qz crescente pugna crescit ⁊ corona. Dicit em ps. psal. xxvi. Si exurgat aduersum me plium. in h̄ ego sperabo. ¶ Quintum est comestio. ⁊ hec comestio significat plibationē ⁊ ꝓgustationē dbi vite eterne dulcedis p desiderij amorem ⁊ deuotionē. Unā ps. xxxiij. Gustate ⁊ videte q̄m suauis est dñs. Nā regnū celoz nō dat nisi esurienti. Esuries aie est desiderium ꝛratitudinis. De quo Amb. in meditatōib. O dñe fac me gustare p amorē. q̄d gusto p cognitionē. Nam de tali spūali cibo reficit ania. De quo autoz de spū ⁊ littera. Hec ē vita eozdis nr̄i. cum aia deū ꝓtemplat ⁊ in ꝓtemplatione reficit. Et q̄ hāc ꝓgustationē nō habuerit. ad regnū celeste nō anhelat. Unā Hie. sup Ezech. Quāto intensi⁹ intelligit. i. gustat. tanto delectabili⁹ a tpalib delectatiōib recēscit. Et subdit. Dis dulce est esse i terrenis rebus q̄ nihil gustauerūt de celestib. ¶ Sextum est ad montē oliueti deductio. Et per h̄ significat opis misericordie exhibitio. qz dicit apls. i. ad Thi. iij. Pietas ad oīa vtilis est. maxime ad ꝓmissionē vite eterne. Et ergo nō sufficit in terris habere deuotionē in teri⁹. nisi etiā hō exteri⁹ exerceat se in miseratōe ad ꝓximū. Nā scribit Eccli. xvi. Misericordia vnicuiq̄z parat locū. sm illud ps. cij. Coronat te in misericordia ⁊ miseratōib. Hoc est oleū de q̄ Eccs. x. Oleū de capite nō deficiet. s. oleū misericordie. Nā ostia templi fuerūt de oliua in hierusalē. iij. Re. iij. Et sic misericordia ē celi tanua Unā. i. Mach. ij. Dauid in misericordia ꝓsecutus est regni sedē in secula. ¶ Septimus est versus bethaniā deambulatio. Bethania id est dom⁹ obedientie. Nā ipse fuit obediēs vsq̄ ad mortē. ad Phil. ij. Propter q̄d exaltauit illū deus. Et sic nos si volum⁹ secū assumi debem⁹ mādatis suis obsequi. Mat. xix. Si vis ad vitā ingredi serua mādata dei. eo ꝙ dicit Aug⁹. sup ps. Hola obediētia accipit palmā. inobediētia pnā. glo. Mat. ij. Per aliaz viam reuersi sunt in regionē suā. dicit. Sicut p inobedientiā a paradiso cecidim⁹. ita p obedientiam approp̄inquam⁹. ¶ Octauo eleuatis manib ferebat in celū. ⁊ in eleuatione manuū ascendit. ⁊ oīdit man⁹ ⁊ pedes ⁊ stigmata vulnez reseruata. ad ostēdendū ꝙ volentes cū christo ascendere debent ei⁹ passionē h̄ portare. Mat. xvi. Qui vult venire post me abneget semetipm. ⁊ tollat crucē suā ꝛc. Jō in ꝓcessione portam⁹ crucē ⁊ seḡmur. ad designanduz illud apli ad Ro. viij. Si cōpatimur sil et glificemur. Nā p mltas tribulatōes oportet nos intrare ad regnū dei. Actu. xiiij. Sed in oīb his debet esse fides. qz dicit Aug⁹. in lib. de fide. Fides est humane salutis initiuz ⁊ fundamentū oīm bonoz operū. Ideo subdit. ¶ Cuntes in mundū vniu'sum qz ps tantū redemit q̄tum ḡ in se est omnes vult saluare. Unī. i. ad Thimo. i. Vult oēs homines salvos fieri. Predicate euāgeliū omni creature. id est omni homini ⁊ h̄ rone ꝓuenictie. Hie.

Homo habet ꝓuenientiã cũ omnib creaturꝭ. esse cũ lapidib. viuere cũ plantis. sentire cuꝫ aĩalib. intelligere cuꝫ angelis. Quapropter ſm ſilitudinem homo dr microcosmus. i. mi/nor mũdus q̃si oẽm creaturã ꝓtinẽs. ſm eun/dem homo dr omnis creatura. qr ꝓpter eum oĩs creatura mũdi est ꝓducta. Unde mgr in. ij. Dequo apl's. i. ad Thor. iij. Omnia nr̃a su/periora eq̃lia z inferiora. Superiora vt angeli ad ministrãdũ. equalia ad ꝓsolandũ. inferio/ra ad obediendũ. ps. Oĩa subiecisti sub pedi/bꝰ ei⁹. Uel sic ſm Theop. Omni creature. id est credẽti z nõ credẽti. Inde est ꝙ euãgelium legit palã oĩb vt audiat. Doctrina euangelij excedit omnẽ doctrinã. vt dicit Jnno. Euan/gelium est verbũ dei. sapientia sapientie. ꝟbũ ullius. de q̃ Joh. i. In ꝓncipio erat ꝟbuꝫ. Itẽ legit versus aquilonẽ vbi sita est hierl'm vnd ad nos ꝓuenit. vñ Lu. vlti. Uos testes hor. dñs fidelibꝫ q̃ credũt euãgelio Mat. vl. Ue/biscum sum vsq; ad ꝓsummationẽ seculi. Itẽ q̃ntuplex crux impmit in ꝓnũciatione euãge/lij. Primo in libro ad designandũ ꝙ hec sunt ꝟba crucifixi. Scdo in fronte. ad designãduꝫ ꝙ ipm euãgelũ debem⁹ ꝓdicare z ꝓfiteri coraꝫ regibꝫ et ꝓncipibꝫ sine verecundia et timore. Tertio in labijs. z est vt oris confessio fit ad sa/lutẽ. Quarto in pectore. vt corde credatur ad iusticiã. Quinto in tota facie. ad designandũ q̃ aperta facie gliam dñi speculamur. Tũc po/nit pmium dicẽs. Qui crediderit z baptisatꝰ fuerit saluꝰ erit. Glosa. q̃ crediderit. s. fide for/mata. charitate ornata. qr dicit Jacobꝰ in ca/nonica. Fides sine opibꝫ mortua est. Qui ve/ro nõ crediderit ꝓdẽnabit. Apl's ad Heb. xi. Sed pueri baptisati saluant in patrinorum fide. z in fide eccl'ie. Tũc ponit signa in quibꝫ credẽtes cognosci possent. z dicit. Signa aũt eos q̃ crediderint hec sequent. Et sunt q̃nq;. Primũ. in nomie meo dæmonia eiciẽt. Hec signa nõ sunt necessaria nũc corpaliter. qr nũc fides ꝓfirmata ẽ. Et q̃m miracula ho/minẽ sanctũ oñdũt sed nõ efficiũt. Sz spũa/liter reg̃runt ad salutẽ. Primo dæmonia. i. pec/cata eijcere debem⁹ p pnãm. Apoc. xviij. Fa/mon ioꝝ quot viciorꝝ. Et Gre. sup Marcũ. Maria magdalena septez dæmonia habuit. qr vniuſis viciis plena fuit. Illa eijciunt per ꝓfitionẽ. ꝓfessionẽ. z satisfactionẽ. Scdm signũ. linguis loquent nouis. iuxta illd. i. Re. ij. Recedant vetera de ore vr̃o. vt si q̃s solitus erat secularia ꝟba dicere verba dei loquatur. i. Pe. iiij. Si q̃s loquit quasi ſmones dei loq̃/tur. Tertiũ signũ. serpentes tollent. i. plecu/tiones. detractiões libenter ppter deũ sustinẽt. De quibꝫ ps. xvij. Acuerunt linguas suas si/cut serpentes. Nã patienter tribulatões ferre est signũ salutis. De q̃ Gre. Ego patiẽtie ꝟtu/tem maiorẽ signis z miracul' credo. Quar/tum signũ. mortifer si q̃d biberint nõ eos no cebit. i. si temptatões hñt z nõ ꝓsentiũt. sz ime/diate vicerint. Unde Gre. Nõ est cogitatio tã/ immunda q̃ mentẽ polluit si rõ nõ ꝓsentit. Unde Bern. Demonũ est suggestiones malas inge/rere. nr̃m est nõ ꝓsentire. naꝫ q̃tiens resistim⁹ totiẽs diabolũ supamus. angelos letificam⁹. deũ honoramus. Et sic nõ nocet venenũ tem/ptationis. Unde Aug⁹. Nõ sentit qui nõ ꝓsen/tit. q. d. nõ sentit pnam q̃ nõ cõsentit ad cul/pam. Unde possumus dicere cuꝫ apl's. ij. ad Thor. vi. Castigati z nõ mortificati. i. penaꝫ habent z nõ moriunt in anima. Unde Ro. viij. Nihil dãnationis est in his q̃ sunt i christo Iesu. z nõ ſm carnẽ ambulãt. Quintum si/gnũ. sup egros manus imponẽt z bene se ha/bebunt egri. Egri dicunt qui alioꝝ subsidio egẽt in suis necessitatibꝫ. aliq̃ in corpe. aliqui in aĩa. z q̃ñ his misericordiã exhibem⁹. esurie/tes cibando. nudos vestiendo. simplices in/struendo. manꝰ imponũt. i. opa misericordie vt bene se habeãt. Prou. vlt. Manꝰ suas ape/ruit inopi. Naꝫ est magnũ signũ salutis. De quo Amb. Nihil ita cõmendat christianuꝫ sicut misericordia. Ideo Gre. Hec q̃nq; mi/racula sunt tanto maiora q̃nto spũaliora. qr ꝙ ea nõ suscitant corpa sed aĩe. Dixi secũdo innuit eius mirabilis ascensio. di. Dñs q̃dem iesus postq̃ locutus est eis assumptꝰ est in ce/lum. Ipse osculatus est vnũquenq; ex amore cordis intimo. Unde Amb. in prosa hodierna Apl'is chara relinquẽs oscula pacis z valedi/cens eis. Eleuatis manibꝫ vt dicit Lucas sic pater a filijs recedẽs eos bñdicit. z assumptꝰ in celum. z h̃ multipl'r. Tertio in cõ/uenienti tempe. quia. xl. die decuit z ꝓuenies fuit. Primo vt gaudiũ resurrectionis excede/ret merorẽ tribulatõis. Naꝫ Aug⁹. iiij. de tri. Christus mortuus fuit. xl. horis. qũ fuit tps merorꝭ discipulis. Sz tempus resurrectio/nis fuit eis tempus gaudij. qũ fuit rõnabili/ter post quadraginta dies ꝓpter excessum. vt gaudiũ excederet tribulationẽ. De q̃ gaudio ait Joh. xvi. Iterũ videbꝭ vos z gaudebit coꝝ

vrm. Secdo in h̄ designauit. si qs patit̄ ꝓpter deum. tūc ꝯsolatio ꝯsequēs et leticia maior erit q̄z tristicia habita. de quo Ro. viij. Nō sunt ꝯdigne passiones hui⁹ tp̄is ad futurā gl'iam Aug⁹. Est q̄daz tribulatio cū fine. leticia sine fine. Tertio vt nobis modū ascensionis mystice designaret. Nam q̄dragenarius numer⁹ ꝑm Aug. ꝑfectionem pnie designat. q̄ dispo/nit hoiem ad ascensionez Mat. iiij. Agite pe nitentiā et appropinq̄bit vobis regnū celoz. Chrisost. O pnia rutilantioz auro. splendidioz sole. q̄d de te referā. Omnia ligata soluis. celū aperis. et eternā gloriā tribuis. Secdo ascē/dit vtiliter. Diceres. nōne magis ꝑficisset coz/poralis p̄sentia q̄z absentia. Nā discipuli in p̄ sentia mgri melius eruduiūt. Rndet q̄ longe melius fuit p nobis vt iret ad celuz q̄z q̄ ma/neret nobiscū. Probat triplici exēplo. Primo meli⁹ est vt aduocat⁹ in causa alicuius coraz dño sit. vt ventilet cām illius. Sic christ⁹ est aduocatus nr̄. i. Joh. ij. Aduocatū habem⁹ apud deū patrē. Jō vtilius est vt stet coraz de/pre. Secūdo psuadet sic. Capitane⁹ guerre cū suis stipendiarijs vtili⁹ est vt stet extra ciui tatem resistendo inimicis q̄z int⁹ cōuersando cū amicis. Naz nos habem⁹ p̄lium cū malis spiritib⁹. nr̄ capitaneus est ꝯpus. stipendiarij sunt oēs sancti q̄ secum sunt. et ideo vtilius est ipsum esse superi⁹ q̄z inferius. De quo Deut. xxxiij. Ascensor celi auxiliator est tu⁹. Tertia psuasio. Paterfamilias q̄ habet magnā fami liam et multis indiget. vtilius est eū esse extra domū querēdo diuersas mercationes q̄z si re/maneret in domo. Sic nos habem⁹ magnaz indigentiā gratie spūssancti sine q̄ nec posse/mus opari quicq̄z. quā habere nō poterimus nisi ꝯps iret ad celū. Un̄ ait Joh. xvi. Si nō abiero paclitus nō veniet. Un̄ vtilius fuit p nobis vt ipse ascēdit i celū. Uidem⁹ q̄ q̄n sol est in supma parte celi. q̄z tumcūq̄z magis di/stat a nobis p situ. tāto magis appropinquat p effectū. qz tūc arbores et plante pducunt fru ctus. vt patet in estate. qd nō fit tpe hyemali q̄n est ꝓpior nobis. Ratio. qz in estate mittit nobis radios directe. in hyeme ꝯo oblique. ideo min⁹ de ei⁹ virtute pcipimus. Spūal'r. sol est christus. Malach. vlti. Orietꝫ vobis timentib⁹ deū sol iusticie. q̄z diu fuit nobiscū. quasi in vltima pte sui circuli paz potuimus de hac ꝑfecte sentire. Iz cū ascendisset super oēs celos. ad Eph. iiij. tūc implenit oīa. qz terram misericordia. infernū iusticia. et celum gloria. qz p misericordiā in terris petōres recōciliauit per iusticiā infernū spoliauit. et patres de lim/bo liberauit. et cū ipso resurgētes ad celestē glo riam pduxit. Item videm⁹ naturaliter q̄ nō pluit nisi vapor virtute solis ascēdat. Figurat iij. Re. xviij. cum nō pluebat p annos tres et menses sex. ascendit nubecula pua de mari q̄si vestigiuz hois. et sic misericordia dei. ps. lxxxvij. Ubi sunt misericordie tue antique domine. Daymo. Ascendit in celū vt mitteret donuz celi. Tertio ascendit letanter. qz ascē sio christi gaudiosa erat hoib⁹. Augus. in ser/mone. Resurrectio christi spes nr̄a. ascēsio glo rificatio nr̄a. Notandum festiuitas hodi erna est sancta oim festiuitatum. quapropter cum incarnatus est triginta tribus annis labo/rauit in terris. deinde passus et mortu⁹ vt no/bis celum aperiret. qz hodie impletū est. Jō Aug⁹. in ꝑmone de ascēsione. Mors xpi nos liberauit. resurrectio viuificauit. ascensio nos ꝓsociauit. qz nob⁹ spūm de celo tribuit. Ergo festiuitas hodierna prima oim festiuitatuz. annūciationis. incarnatōis etc. Nam si cele/brat dies vni⁹ sancti q̄ p morte euolauit. et di es illa appropriat sibi. et sic ista dies pōt dici dies oim sctōz angeloz. quoz ruinā incepit repare hodie. et silr sanctoz patriarchaz quo/rum anime hodie cū christo ascenderūt. Itē beate marie ꝟginis. qz maria hodie letata est q̄ carnē filij sui quā de se assumpsit hodie sup oēs celos exaltari vidit. Itez est gaudiū totiꝰ humane nature que hodie exaltata est. Et pe nobis dicere illud Joh. xiiij. Si diligeretis me gauderetis vtiq̄. qz vado ad patrem. Di cit nanq̄ Gre. Domino nascente videbatur humiliata diuinitas. sz christo ascēdente hu manitas est exaltata. Nā ꝑm Gre. hec natu/ra cui dictum est. Terra es et in terram reuer/teris. hodie exaltata est sup oēs celos. q̄ omi homini pōt dici hodie illud ps. lxvij. Psal/lite domino q̄ ascēdit sup celos ad orientem. Que igit̄ nos in sua inuocem⁹ ascensione vt ꝑtute illius celū ascēdere valeam⁹. vbi regna/turi cū eo p infinita secula seculoz.

De sancta trinitate
Sermo lxxxij.

O Altitudo diui/tiaz scientie et sapientie dei. Ro. xi. Hodie eccl'ia venerat festum sancte trinitatis. Cui⁹ rō est. qz diuinctim mē tio facta est i festiuitatib⁹ penthecostes de his personis. Primo de potentia patris qui spūm

sanctū in nomine filij misit. de hoc in die pēn/thecostes euāgeliū Joh. xiij. Paraclitū spi/ritum sanctū quē mittet pater in nomine meo. Deinde feria secūda mētio facta est de filio. q̄ p̄ suā mortez sapiēter nos redemit. iuxta illud euāgelij Joh. iij. Sic deus dilexit mūdū vt omis qui credit in ipm nō pereat sz habeat vitā eternā. Sz post hoc feria tertia facta est mē/tio de spūsancto. qui per suā bonitatē est ostia/rius ouiū. quia aperit nobis viā celestis vite. z fuit euāgeliū feria tertia Joh. x. Qui intrat p̄ ostium in ouile ouiū huic ostiarius aperit. et saluabitur z pascua inueniet. Non igitur sic differūt in psonis vt credat eos q̄s differre in essentia. Igit ad designandū vnitatē essentie vno die diuinctim festiuam⁹. Et rōnabiliter statuit eccl'ia hoc festū statim post missionem spūssancti ad significādū q̄ nemo de hac san/cta trinitate quicq̄d dicere p̄t. sed solum qui habet p̄ inspirationē spūssancti. De q̄. i. Lho. ij. Que dei sunt nemo cognoscit nisi spūs dei. sm q̄ dicit Hylarius. In talibus soli deo de se credendū est. et q̄ se solus nouit. Dicit nanq̄ phūs. ij. metha. Sicut oculus noctico/racis habet se ad lumē solis. ita intellect⁹ noster ad manifestissima nature. q̄ minus p̄t appḡhen/dere creatorē nature. Jō Chrisō. sup ep'lam. Cū de deo loq̄ intendim⁹. quo ad essentie vni/tatē. psonaz trinitatez. tunc nulla sufficit lin/gua ad exprimendū. nec intellectus ad intelli/gendum. Vnde est qđ dicit. O altitudo dē. In summa epistole tria innuunt. Primo p/funditas sapiētie beate trinitatis. ibi. O alti/tudo dē. Scđo subiungit imbecillitas intelli/gentie humane capacitatis. ibi. quis cogno/uit sensum dñi. Tertio vnitas essentie z differ/entia psonalitatis. ibi. ex ipso. De p̄mo dicit O altitudo. ¶ Sciendum ep'la sic venit ad ppositum sm Lyram. q̄ gentiles cōuersi in/sultabant ꝺtra iudeos audiente Paulo. Tū q̄a a principio fuerūt electi. et p eoz p̄uaritatē dñm reliquerūt. Tum q̄ eruditi in lege. z tñ legē et fidē spreuerūt. Tum q̄ filij eoz. s. apo/stoli q̄si radices fidei fuerūt. z eis iudei ñ cre/diderunt nec audire voluerunt. Rñdit ap'ls. hoc maxime puenit ex pmissione diuina. cu/ius sapiētia z scia ita pfunda est q̄ etiā cōpre/hendi z inuestigari nō p̄t. iuxta illud Eccl's. viij. Intellexi q̄ omniū operum dei nullā ho/mo possit inuenire rōnem. Hoc innuens. di/xit. O altitudo dē. ¶ Sciendum. dixi p̄mo q̄ pfunditas diuine sapientie z scientie notat ex tribꝰ. Primo ex rerū mirabili creatio/ne. secundo ex mirabili eaz mutatione. tertio ex mirabilissima earundē finali dispositione. Primū ibi. O altitudo diuitiaz sapientie et scientie dei. quo ad rez creationē. Scđm ibi. q̄ incōprehensibilia sunt iudicia ei⁹. quo ad tāliū rerū pmissiuā mutationē. Tertium ibi. et inuestigabiles vie eius. s. quantū ad finalē dispositionē. De primo dicit. O altitudo di/uitiarum. quo ad mirabilem rerū creationez. Reuera mirabilis est rerū creatio. z hoc tripli/citer. Primo respectu materie. quia omnia ex nihilo creauit. et hoc est creare. q̄ differentia est inter facere z creare. Creare est aliq̄d ex ni/hilo p̄ducere. Facere est ex aliquo. q̄ tūc face/re ꝺr cum p voluntatē eius aliq̄d noui cōtin/git. Modo creatio q̄ fit ex nihilo est ita mira/bilis q̄ eius noticia nō potuit peruenire ad ho/minē nisi p reuelationē. vt testat Grego. sup Ezech. tractans illud Gene⁹. i. In p̄ncipio creauit de⁹ celū z terrā. Est em̄ tam mirabilis z alta ipsa creatio. q̄ phi nō potuerunt p̄cipe/re. vt Aristo. dicit. mundū fuisse ab eterno. et posuit duo p̄ncipia. s. materiam z formam. ꝓseruationē z gubernationem. qđ ipse bene in/nuit. viij. politicoz dicēs. Diuina p̄tus guber/nat mūdum. Scđo creatio fuit mirabilis re/spectu illi⁹. q̄ in instāti. ps. cxlviij. Ipse dixit z facta sunt. Gen̄. i. Fiat lux z facta ē lux. Nā sm Hugonez de argentina in cōpendio theo/logice veritat⁹. lib. ij. c. i. Homo operatur suc/cessiue siue paulatim. angelus repente. de⁹ in eodez instanti. p̄s. Mandauit z creata sunt vniuersa in instanti. p̄s. Ipse dixit z facta sūt. Tertio creatio fuit mirabilis respectu dispō/nionis. Dicit enim Sap̄. xi. Omnia in men/sura numero z pondere dispōsita sunt. ¶ Sed diceres. quare res ita mirabiliter crea/uit. Dicit sanctus Thomas contra gentiles lib. ij. z arti. iij. ad fundationē fidei. quod sic deducit. Nam videntes magnitudinē z mul/titudinē creaturaz potentiā patris miramur Sap̄. xiij. A magnitudine speciei creature co/gnosci poterit eoz creator. Deinde videntes debituz ordinē tunc sapientiā filij miramur. ad Ro. i. Inuisibilia dei per ea que facta sunt intellecta ꝺspiciunt. Et deinde videntes rerū pulcritudinē tūc bonitatem spūssancti ꝺtem/plamur. sm illud p̄s. xci. Delectasti me dñe in factura tua. z sic ex noticia creaturaz in no/ticiā trinitatis venim⁹. ¶ Dixi scđo pfundi/tas hui⁹ sapiētie notat ex creaturarū mirabili mutatiōe. Ipse em̄ immutabilis est Malach. iij. Ego em̄ dñs z nō mutor. Et omnia muta/

bilia creauit. De quo Boeti⁹ ꝛc ꝓsolatione li/
bro. iij. metro. ix. O qui ꝑpetua mundū rōne
gubernas. terrarūq; sator qui tempus ab euo
ire iubes. stabilisq; manēs das cuncta moueri. De quo ad Ro. viij. Vanitati omnis crea/
tura subiecta est. Etiā angeli mutabiles sunt
creati. ꝑ grām ꝓfirmati. De quo Job. iij. Ec
ce qui seruiūt ei nō sunt stabiles. ⁊ in angelis
repperit p̄uitatē. Q; diceres. quare ita crea/
uit ꝛ eos vt ꝛ statu bono verterent in malū.
Rñdet Aug⁹. in enchiridion. De⁹ adeo bon⁹
est q; nequaq; ꝑmittit mala nisi eliceret bona.
Hoc ꝛducit magister in. ij. sen. di. iij. querēs
cur ꝛus hoiem temptari ꝑmisit quē casurū
p̄scuit. Rñdet ꝑmo ꝓpter hoc vt ostenderet
neminem posse in hac ꝑegrinatione sine tem/
ptatiōe viuere. Scōo quia i hoc laus ⁊ gl'ia
ostendit. non q; diabolus temptat. sed q; hō
strēnue resisteret. Et dicit ibidē mgr in. ij. di.
xxiij. Gloriosi⁹ est nō ꝓsentire q; nō tempta/
ri posse. Scribit em Job. vij. Militia est vi/
ta hominis sup terrā. i. certatio. Nam nemo
cozonabit nisi legitime certauerit. ij. Thi. ij.
Naq; si nō esset pugna. nō esset victoria. si nō
victoria. nō dare⁹ cozona. Ideo apl'us. ij. ad
Thimo. iij. Bonū certamen certaui. cursum
ꝓsummaui. fidē seruaui. ideo reposita ē mihi
cozona iusticie. Q; ꝛus ꝑmisit multa mala
in veteri ⁊ nouo testamento. vt eliceret bona.
ꝑmisit ioseph vendi ⁊ in carcerem trudi. ex q̄
multa bona ꝓsecuta sunt. ꝑmisit thomam in
fide dubitare Joh. xx. ex quibo mlta bona ve
nerunt. vt ꝓz ꝛ se. Signāter dicit Bre. i eo
q; thomas dubitauit vuln⁹ dubitatōis i no/
bis amputauit. Et sic finaliter ex tali rez mu
tatione cognoscimus fidem trinitatis. Nam
ex donatiōe rerū cognoscim⁹ patris potentiā.
ad Roma. xiij. Omnis potestas a dño ꝛo ē.
Et sic ait ihesus pylato. Nō habere⁹ potesta/
tem aduersus me nisi data esset tibi ꝛsup. De
inde ex earum labilitate ⁊ dispositione intelli
git filij sapiētia. ad significandū nobis q; nō
habemus h̄ manentē ciuitatē. Sed ex reruⁿ
similiū ꝑductiōe ostendit nobis bonitas spi/
ritussancti. h̄ notat apl's in textu dicēs. O q;
incomphēsibilia sunt iudicia eius. p̄s. xxxv.
Judicia tua abyssus mlta. Nā dr Eccs. viij.
Omniū operum dñi nō possit inueniri ratio.
¶ Tertio notat ꝑfunditas diuine sapientie
in rerū creataⁿ finali positione. quos vult sal
uat. quos vult dānat. Exo. xxxiij. Miserebor
cui voluero. ⁊ clemēs ero in quē mihi placue
rit. vt ꝓz in figura Malach. i. Jacob dilexi.
esau aūt odio habui. Silr ꝛ duobo regibus
pharao et nabuchodonosor. vterq; ꝛpdauit
⁊ impugnauit ppl'm ꝛi. ⁊ vn⁹ ꝑmittit. ⁊ alter
nō. Naq; ꝛ illa finali dispositione dicit in ter
tu. O q; inuestigabiles vie eius. Aug⁹. Nul/
lus excogitare potest. quō scribere est possibile
vt ꝓleamus ꝛ thiro ⁊ sidone Mat. xi. Ve tibi
bethsaida. ve tibi corozaym. Si in thiro ⁊ si/
done facte fuissent virtutes in cinere ⁊ cilicio
egissent pniam. cur p̄dicauit illis ⁊ non istis.
Aug⁹. Causa esse potest sed inusta esse nō po
test. ¶ Dicit em sanctus thomas. Pre
destinatio ꝛcludit tria. Primo a ꝛo inchoat
Greg. ⁊ habet. xxiij. q. iij. Obtineri nequaq;
possunt que p̄destinata nō fuerunt. ⁊ tm non
ponūt necessitatem bene opandi ad saluādū.
sic nec p̄scientia male agendi. Dicit em Aug.
et habet. xxiij. q. iij. Nabuchodonosor. Ne/
quaq; ꝛus redderet interitū nisi homo volū
tarie mereret. ergo nō necessitas. sed volūtas
opat. Scōo ꝛpcatione sanctorū adiuuatur.
Greg. Que sancti viri impetrāt ita p̄destina/
ta sunt vt preciby obtineantur. Aug⁹ consonat
Aug. ꝛ pnia dis. i. que ex his. Tres mortuos
suscitauit christus ad discipuloⁿ petitiones.
quartum nō. Matth. viij. ꝛ quo dixit. Si/
nite mortuos sepelire mortuos suos. q; ꝛfue
runt viri qui ꝑ eo ꝛpcassent. ideo suscitari nō
meruit. Jac. vlti. Orate ꝑ inuicem vt salue/
mini. Ideo Aug⁹. Adeo disposita est p̄destī/
natio vt electi ex labore pueniunt ad alios po
stulando ⁊ merent accipe q̄ añ secula dispo/
suit dare. vt patet ꝛ ysaac. Dicit em Grego.
exemplū. cui ꝑmisit fructū Sen. xxi. ⁊ tm post
modū ꝛpcat⁹ est ꝑ vxore sua. Ideo i. Pe. iij.
Omnes vnanimes estote in cōne. Tertio ꝑ
pria operatione ꝓsumatur. i. ad Thoⁿ. iij. Dei
em coadiutores sumus. Aug⁹. Qui te crea/
uit sine te. nō te saluabit sine te. Ideo Eccs.
ix. Quodcūq; p̄t man⁹ tua ꝛe. Dicit Atha/
nasius. Hec ē fides catholica. Qui bona ege/
runt ibunt ad vitam eternā ꝛe. Et apl's. ij. ad
Thoⁿ. v. Omnes stabim⁹ ante tribunal xpi.
et Mat. xvi. Filius hominis venturus est in
gloria patris sui cū angelis suis. ⁊ tūc reddet
vnicuiq; iuxta opa sua Apoc. xxij. Opa eoⁿ
sequunt illos. Ideo in finali dispositione relu
cet fides trinitatis. In hoc q; salnat ⁊ dānat
intelligit potentia patris. in hoc q; variat sta
tum hoīs. nūc in grā. nunc sine grā intelligit
sapientia filij. in hoc ꝛo q; ꝑmittit malos sub
limari et bonos humiliari et puniri intelligit
bonitas spūssancti. ¶ Dixi secūdo subiungit

imbecillitas intelligentie hūane capacitatis. ibi. Quis cognouit sensuz dñi. cur ℔ ꝓmittit sic. Hoc ita. quis ꝓsiliarius eius fuit ꝙ ita stabiliuit terrā. ꝛc. ornauit celum stellis. quis porrexit illi ꝛ retribuetur ei. q. d. nullus ¶ Nota humanus sensus nō potest altitudinē diuine sapiētie capē ꝓpter tria. Primo ꝓpter creaturaz innumerositatē. Aug⁹. Opa eius qs dinumerare poterit. q. d. nullus. Job. xxxv. Memēto ꝙ ignoras opus eius. q. d. quid tunc operatorem. Job. xxxvi. Ecce de⁹ magn⁹ vincens sciam nostraz. Ideo Sap. ix. Sensum tuū quis sciet nisi tu dederis sapientiam ꝛ miseris spūm tuuz de altissimis. quis nouit iudam damnari. latronē saluari. Jō Eccli. i. Sapientia dei ꝓcedente omnia qs inuestigabit. q. d. nullus cognouit sensum. ¶ Secundo altitudinē sapiētie dei nō possum⁹ capē ꝓpter nostri intellect⁹ paruitatē. Temisti⁹ super de aīa. La que scim⁹ sunt mīma his que ignoramus. Et hoc quātumcūqz modica. attamē cum labore acquirimus. Eccls. i. Qui addit scientiā auget ꝛ laborat. ꝛ quantū laborat tantum acquirit. ꝛ valde labilia sunt. iuxta illō Aristo. ij. elencoz. Sepe qō scimus trāsposito ignoramus. At si qnqz durant ꝑ se tñ nō saluāt. ꝛm illud Aristo. v. ethicoz. Stat esse bonum geometria et malū hominez. imo sepius ex se im ꝓpicium ducunt. Teste apl̄o i. ad Thoz. viij. Scientia inflat. charitas edificat. Diceres. quare sic intellectuz obfuscare ꝓmisit. ipse nouit. ideo dicit quo ad hoc. quis ꝓsiliari⁹ eius fuit. ¶ Tertio altitudinē diuine sapientie capē nō possum⁹ ꝓpter meritorum insufficientiā vel diminuibilitatez. Dicit em sum⁹ cogitare aliqd a nobis quasi ex nobis. nihil sibi ꝛdimus aut ꝓcessimus. sed omnia a sua bonitate habem⁹. i. ad Thoz. iij. Quid habes qō nō accepisti. Jac. i. Omne datum optimū desup ꝛc. ¶ Diceres. quare vni dat ꝛ nō alteri. ipse nouit. Ideo dicit. qs porrexit illi. ꝛ retribuet ei. Attamen ex ℔ relucet fides trinitatis. Primo in creaturaz innumerositate patris potentia. Secūdo in nīi intellectus paruitate sapientia filij. Tertio in nostroz meritoz tenuitate vel diminuibilitate bonitas spūssancti. qui nō mlto minus facit solem suum oriri sup bonos ꝛ malos. Ideo ex quo sumus imbecilles ꝛ infirmi ꝛ nō capaces altitudinis diuine sapientie docemur Eccli. xxx. Altiora te ne quesieris ꝛ fortiora te ne scrutatus fueris. Prou. xxv. Qui perscrutator est maiestatis opprimet ꝙ gloria. Ideo hec festiuitas est ꝑcipua omniū festiuitatū. ꝛ inde celebrat in cōmuni festo die dñico. vt null⁹ habeat singularem pscrutationē ꝓpter vitare errorem. Dicit em Hylarius in lib. de trinitate. Virt⁹ terreni luminis obstupescit qō nobis in sole iusticie supeminenter clarescit. ideo nō est pscrutanda. ¶ Primo qz vanuz. iō nō possit ꝓsequi finem intentū. Hugo de sancto victore. Vide quid pōt sensus carnis in mundo. ex hoc intelligas quid possit sensus in deo. Exemplū de sancto Augustino. Nulla est inutilior sollicitudo qz occupatio trinitatis. Secūdo qz periculosum. Prouer. xxv. Sicut ꝙ comedit mel multū nō est ei bonuz. ꝛ sic qui pscrutator est maiestatis. Jō ad Ro. xj. Nō plus sapere qz oportet. Aug⁹. libro de trinitate. Ubi vnitas trinitatis querit nullibi periculosius errat. nec laboriosius querit. nec fructuosius inuenit. Ideo Gregorius. Nec summa trinitas magis est fide veneranda qz studiose inuestiganda ¶ Ipsi secundo subiungit vnitas essentie ꝛ trinitas ꝓsonalitatis dicens. Quoniā ex ipso sunt omnia. Hugo de argentina in compendio theologice veritatis. lib. i. c. x. Ex dicit causam efficientē ꝛ esse a nullo. ꝛ hoc patri ꝓuenit qui est ꝓncipiū sine ꝓncipio. Scōo ꝑ ipsum ly ꝑ notat operationem siue mediū esse ab alio ꝛ ꝓuenit filio qui est ꝓncipiuz de ꝓncipio. In ipso. hec ꝓpositio in notat ꝓseruationem ꝛ esse ab alijs. ꝓpterea ꝓuenit spūisancto ꝙ est ꝓtinētia omnis boni. At sic manifeste hic tangit trinitatē ꝓsonaz ꝛ essentie vnitatē que relucet in scripturis. miraculis. figuris. ꝛ creaturis. Ideo subdit. Ipsi honor laus ꝛ gloria. Et merito. Primo ꝓpter debitum. Isa. xlij. Populum istum formaui mihi laudē meā narrabit. Scōo ꝓpter meritum. i. Reg. ij. Qui honorificat me honorificabo eum. Eccli. xxiij. Qui elucidant me vitam eternā possidebunt. Tertio ꝓpter exemplum. qz dicit Aug⁹. Nō cessat laudes tuas vniuersa creatura. Psal. cxlviij. Omnis spūs laudat dñm. ergo ꝛ spūs human⁹ laudet dominū. Quarto ꝓpter officiū assuescenduz in patria. Ps. lxxxiij. Beati qui habitant in domo tua dñe. in secula seculorū laudabunt te. Ideo beatus Greg. instituit in fine psalmoz Gloria patri. Ideo hodie introitus. Benedicta sit sancta trinitas. ꝛ Dan. iij. Benedicam⁹ patrem ꝛ filium ꝛc.

¶ De corpore christi.

¶ Sermo lxxxiij

De corpore christi

Accipite ⁊ manducate. hoc est corpus meū. i. ad Ihoꝛ. xi. scribit et legitur hodierna die ꝓ epistolari officio. In verbis prǽmissis duo innuunt. Primo gratiosa donatio saluatoris. ibi. Accipite. Secūdo subiungit miraculosa refectio peccatoꝛus. ibi. ⁊ manducate. hoc est corpus meum. De ꝑmo dicit. Accipite. O q̄z gratiosa ⁊ amoꝛosa donatio. Nam compando gradus diuine largitatis quātuz ad donū tunc iste est summ⁹ graduū. 1° Primus gradus amoꝛis ⁊ donationis ē ꝙ est largitus homini celum ⁊ terrā ⁊ omnes irrationales creaturas ad obediendum. Psal. viij. Omnia subiecisti sub pedibus eius. Eccli. xvij. Deus creauit hominem de terra. ⁊ rursum dedit ei potestatē coꝛ que sunt sup terrā. ⁊ dixit Genes. i. Dominamini piscibꝫ maris ⁊ volucribꝫ celi. Cui⁹ donationis recolit Aug⁹. dicens. O anima mea dilige deum qui dedit tibi celū cū sideribꝫ. aerem cū volatilibꝫ. aquā cū piscibꝫ. terrā cum germinibꝫ. totū mūdū cuz omnibꝫ que in eo sunt. 2° Secūdus gradus amoroſe donationis est. ꝙ dedit homini nobilissimas creaturas. anime rōnali celestes. id ē angelos ad ministrandū. Unde ad Heb. i. Omnes sunt administratoꝛij spūs ⁊ in ministerū missi ꝓpter eos qui hereditatē capiunt salutis. Hiero. dicit. Magna dignitas animaꝛ ꝙ vnaquaq̄z aia habet vnū angelum ad custodē sibi deputatum. de quo dixit saluatoꝛ Matth. xviij. Angeli eoꝛ semp vidēt faciez patris coꝛuz qui in celis est. vbi dicit. Aug⁹. Dicunt angeli nostri. quia nobis seruiunt et nos ꝯciues suos habere cupiūt. Ideo Chrys. sup epistolā ad Heb. O quātus honoꝛ nob exhibet ꝙ āgelos ad nos sicut ad amicos suos trāsmisit. 3° Tertius gradus amoroſe donationis est. ꝙ largitus est seipsuz. ⁊ hoc multis modis. 4° Primo dedit seipsum nobis in sociū nostrū seu nre pegrinatōis. Baruch iij. In terris visus est ⁊ cū hominibꝫ cōuersatus est. Ecce soci⁹ vie in hac pegrinatione. de quo. i. Joh. i. Qd̄ vidim⁹ ⁊ audiuim⁹ ⁊ manus nre tractauerūt de ſbo vite. 2° Secūdo dedit seipm in seruū nre necessitat⁹. ad Phil. ij. Exinaniuit semetipm formā serui accipiēs. de quo ꝓ se dixit Mat. xx. Fili⁹ hominis non venit ministrari sz ministrare. Reuera seruiuit nobis triginta tribꝫ ānis in humanitate. de q̄ Isa. xliij. Seruire me fecisti ꝑcis vris. ꝓpter qd̄ dixit Lu. xxij. Ego in medio vestrū sum sicut q̄ ministrat. 3° Tertio se dedit in pciū nre redēptionis. Un ad Eph. v. Dilexit nos et seipm obtulit ꝓ nobis hostiā ⁊ oblationem deo in odoꝛē suauitatis. de q̄ Mat. xx. Filius hois venit dare aiam suam in redemptionem ꝓ multis. 4° Quarto dedit se homini in cibū Joh. vi. Panis quē ego dabo caro est ꝓ mūdi vita. vbi Grego. Bonus pastoꝛ dns ihesus animā suā ꝓ ouibꝫ posuit. ⁊ in sacro coꝛpus et animā ⁊ sanguinē dedit. vt oues quas redemerat. carnis sue sacramēto satiaret. Ecce magna dilectio ⁊ amoroſa ⁊ gratiosa. Nec est donatio de qua habeā de reli. ⁊ vene. sanctoꝛū. in clemētinis. Si dnm. vbi dr. O diuini amoris immēsitas. diuine pietatis supabundantia. diuine largitatis affluentia. dedit nobis oia sub pedibꝫ. angelicos spūs ministros. volens adhuc exuberantē charitatē demōstrare, ꝑcipue liberaliter seipm nobis exhibuit. Trāscendens oēm liberalitatē dilectionē ⁊ modū tribuit seipm in cibū. O singularis ⁊ diuina liberalitas vbi donatio venit in donū. ⁊ datuz est idem ꝓnit⁹ cū datoꝛe. O q̄z larga ⁊ ꝓdiga largitas. cum quis tribuit seipm. ⁊ q̄z magna charitas. de qua Joh. xij. Cū dilexisset suos vsq̄z in finem dilexit eos. id est in fine ostēdit dilectionem supabundātem. que figurat. ij. Regum. xij. vbi dixit prophete Nathan ad dauid. Quidā vir paup habuit vnaz ouem quā nutrierat vt filiuz. erat enim de pane ill⁹ comedēs. de calice bibens. i sinu suo dormiēs. Mystice. Pauper est christus. ij. ad Ihoꝛ. viij. Qui cum diues esset ꝓpter nos egenus factus est. Quis est vnaquaq̄z fidelis anima ps. xcix. Nos ppl'us eius ⁊ oues pascue eius. Hanc ouē emit chare. de q̄. i. Ihoꝛ. vi. Empti estis ꝑcio magno. q̄ sanguine agni incōtaminati. i. Pe. i. Nutriuit eam pane celesti. q̄ sacramento coꝛporis sui. Sap. xvi. Angeloꝛ esca nutriuisti populū tuuz. ⁊ in sinu suo requieſcit. s. misericoꝛdie sue. ⁊ tandez in sinu abrae recipietur. Ecce quāta dilectio. Quaz dationē amoroſam memoraꝛ Aug⁹. dicens. Quid tribuam dño ꝓ omnibꝫ que retribuit mihi. donauit vitam. donauit scientiaz. donauit voluntatē liberam. substantiā ⁊ ingeniuz. Et quid plura. donauit seipsum ⁊ omnia sua vt essent omnia tua. Ideo Bern̄. Quid plus dare debuit q̄z seipm in edulium. ꝙ potuit dicere illud Isa. v. Quid vltra debui facere qd̄ non feci. Nam maioza signa dilectionis nobis exhibuit in donationibus suis q̄z patribꝫ

veteris testamēti. Nā illis dedit mānā corruptioni obnoxiū in alterā diez reseruatū. illud vo alienū est ab omni corruptōe. ps. xv. Nō dabis sanctū tuū videre corruptōez. Uñ canit ecclia. Sumit vn⁹ sumūt mille q̄tuz isti tantū ille. nec sumpt⁹ o sumit. Isti q̄ māducauerūt mānā mortui sunt corpaliter z aliq̄ eternaliter. vt dathan z abiron. Nu. xvi. Qui vo māducat hūc panez viuet in eternū. Joh. vi. Illis dedit aquā de petra. nobis vo sanguinē de latere. Ecce magnitudo dilectionis z amorose donationis. Ideo Amb. z hr̄ de ose. di. ij. Reuera. vbi dicit. Sicut lux potior ē q̄ vmbra. veritas q̄ figura. sic hoc donū dignius z amplius est illo. qđ ppendens Bern̄. dicit Puto q̄ oēs angeli suis itelligētijs nō p̄t capere vehementiā charitatis. Et h̄ est qđ dicit. Accipite z māducate. ¶ Notandum hūc amabilē cibū dem⁹ capere multis modis. Prio fideliter sine errore. scdo sinceriter sine cōtagione. tertio diligēter cū oscie discussione. qrto hūiliter cū otritōe z tremore. q̄nto decenter cū recta intentōe. sexto prudēter cū studiosa meditatiōe. septimo feruēter cū deuota otēplatione. octauo amicabil'r cum charitatiua affectione. nono dignāter cū meritoria opatione. decimo dulciter cū exprimentali p̄gusta tione. ¶ Primo dem⁹ accipe fidelit sine errore. Dicit nāq̄ Bern̄. in epla ad petz papā. Nec sacra necessario fidē exigūt. z rōnē nō admittūt. Hic mordeat lingua fallax sophista. Taceāt z argumēta aristotelica. talis substātia nō inuenit p illa. sed optet credere salubriter qđ nō inuenit vtiliter. Nā h̄ est pute⁹ altus. de quo Joh. iij. Nō habes vñ haurias. Hic ē torrens vbi null⁹ patrū potuit transiuadare. Ideo ad Heb. xi. Oportet accedentem ad dēū credere. qz est. Et inquirentibz se remunerator est. Scz q̄ possibile fuit xp̄o nob p̄bere corp⁹ suū. pbat a sili a maiore z minore. Prio in alia trāsmutauit. Joh. ij. Aquaz in vinū. Scdo pbat a minore. s. ab his q̄ fiūt ab arte a natura z gra. Prio que fiūt ab arte. vt cineres artificialiter mutant in vitz. si h̄ facit ars multo magis fabricator artium. Eccl's. viij. Ome qđ voluerit faciet. z nemo illi⁹ prāte pleni⁹ ē. nec quis q̄ dicere p̄t. cur ita facis. Secundo pbat in his que fiūt a natura. apes naturaliter faciūt mel de succo florum. sol de terra aquaz. in nobis vo panis z aqua mutant i sanguinē z carnem natural'r. Si h̄ facit natura. qđ naturaz dñs. Tertio pbat ex his q̄ fiunt a gra. vt moyses Exo. iiij. z. vij. c. piecit vgaz z facta est serpens. cū cauda recipiēs in virge naturā reuertit. ecce ex gra natura bis est mutata. z flumina egypti versa sunt i sanguinez. Rursus ad moysi pces cruor cessauit z in aq̄ruz naturā remeauit. Nu. xx. Moyses aquā de petra pduxit qđ natura nō habuit. sed hoc moyses ex gratia fecit. Amb. de sacramēt. et habet de ose. dist. ij. reuera. dicit Reuera si tm valuit bñdictio humana. q̄tū valebit benedictio diuina. Aduertim⁹ gram maiorē vtutz q̄ naturā. Nam sacrm vbo creatoris officit. ps. xxxij. Ipse dixit z facta sunt. Nā illa potestate qua uersa fuit mulier i statuā salis illa ptāte transmutat suba panis. Tertio pbat a maiori. qz fecit ex gra. Nam oia creauit ex nihilo. z transmutauit terrā in carnē z ossa nra in creatione ade. nōne maius est nouas naturas ex nihilo creare. q̄ res z naturas creatas mutare. Jō Amb. de sacramētis. Quid queris nature ordinē in christi corpe. cuz p̄ter naturam sit in sacramētis. Et ipse dñs ihesus cōcepit de virgine. Eatenus dz Isa. lxx. Nisi crediderit nō intelligetis. Et maxim⁹ in hmone. Enarrari nō potest. credi pōt. si lingua et sensus deficit. tūc fides sufficit. Nā magna ē fidei pfectio. z erit copiosa remuneratio. cum tantū de eo p fidē accipimus qđ sermone nō pōt explicari. Ideo Aug⁹. de vbis dñi. Ambula p fidem z uenies ad speciem. nemo letificat in patria. quē fides nō osolat in via. Nā dicit dñs Joh. xx. Beati q̄ nō viderūt z crediderūt. Nam ppter veram fidem habebim⁹ i futuro clarā visionē. Quapropter hortat Eusebius dicens. Recedat ergo omne infidelitatz ambiguū. qz ipse ē auctor muneris q̄ est testis veritatis. Naz inuisibilis sacerdos visibiles creaturas in subam corpis sui vbo suo osecrata ptāte ouertit dicēs. Accipite. Ubi Aug⁹. Diuina opa nō sunt discutienda. sz credēda. nam p luce rōnis habes oipotentiā oditoris. Et iō quanto min⁹ capis in intellectu. tanto amplius venerari debes in sacro. Nam ipse fuit ille de q̄ Hester. xiij. Dñe in ditione tua cuncta sunt posita. nam credendū est sine hesitatione q̄ xp̄s fuit cōuiua z cōuiuium. vt dicit Piero. et hr̄ de ose. dist. ij. Nec moyses. Ipse fuit comedēs z qui comedit. Dicit glo. vt daret exemplū alijs. sicut baptisatus est alijs in exemplum. vt patet de ose. di. iij. per aquam. ¶ Dixi secūdo subiun git miraculosa refectio peccatoris. cū dicit. manducate hoc ē corpus meū. Manducate sacramētaliter z spūaliter

De corpore christi

Nam hoies in receptione ⁊ mãducati/one hui⁹ sacramenti hñt se in q̃druplici differentia. Alliq̃ accipiũt ⁊ mãducãt hũc cibũ tm̃ sacramental'r. aliqui spũaliter tm̃. Tertij nec sacramẽtaliter nec spũal'r. Quarti spũal'r ⁊ sacramental'r simul. Primi dico accipiũt hũc cibũ sacr̃aliter tm̃. ita q̃ nõ ꝓsequunt gr̃az. vt sunt oẽs hoies existẽtes in pcõ mortali. Vñ Eccl'ꝰ. vi. Est malũ q̃ddam qđ vidi sub sole vir cui rꝰ rdit diuitias. substãtiã ⁊ honorez ⁊ nihil rest aĩe sue. nec tribuit ptãtem ei rꝰ vt comedat ex eo. Deb. vi. Habemꝰ altare. rc q̃ nõ hñt ptãtem edere q̃ tabernaculo corporis rseruiũt. Nam dr.i. Thoz. x. Non potestis mense dñi pticipes esse ⁊ mense dæmoniorꝫ. rc quibꝫ Gre. Sumũt pcõres i mortali sacramentaliter verã carnẽ ⁊ verũ sanguinẽ christi pñtiali essentia. ꝫ nõ salubri efficiẽtia. Vnde dicit Augꝰ. Quotidie sumptũ sacramental'r nõ dat vitam eternã. sed spũal'r. Pro quo sciendũ q̃ triplices sunt pſone q̃ recipiũt sacramental'r tm̃. Primi sũt malicioſi qui sumũt in volũtate pccãdi. rc quibꝫ Isa. xxix. Appropinquat ppls iste ore suo. corã aũt corde longe est a me. Appropinquat ore p suscepti one. sed cor a deo longe est p peccandi volũtatem. Et tales ꝓsequunt tria mala. Primuz ẽ pcti sui aggrauatio. Augꝰ. Habẽtes volũtatem pccandi magꝭ dico aggrauari eucharistie pceptione q̃z purificari. Secũm est rei inhonoratio. Augꝰ. Christum ꝛculcat q̃ libere pccat ⁊ eũ absq̃z timore ĩdigne pcipit. Magis em̃ rlinquit q̃ iam in celis regnantẽ ꝛtenũt. q̃z qui i terrꝭ ambulantẽ crucifixerũt. Dec Aug. Ideo Amb. Qui pollutꝰ accedit. non solum corpꝰ x̃pi lacerat. ꝫ totã trinitatẽ aduneram christi corpi inhonorat. Tertiũ malũ qđ incurrit est eterna dãnatio. i. Tho. xi. Qui mãducat indigne. iudiciũ sibi mãducat ⁊ bibit. Dicit Ambro. Penã mortis christi meret ac si christũ occidisset. Scđi q̃ accipiũt sacramental'r tm̃ sunt dolosi ⁊ hypocrite. qui foris boni apparẽtes. occulte sunt praui. ⁊ tã q̃z iusti accedunt ad altare. ij. Thi. iij. Speciem pietatis habẽtes. i. religionis. pietatem aũt abnegãtes. i. charitatẽ. Et sĩ hi q̃ ore remittunt primo. nõ tm̃ corde. rc quibꝫ ps. xxvij. Loquunt pacem cum primo. mala aũt i cordibus corũ rc. Sicut etiam retractores q̃ apparent boni in facie homĩs. retro loquunt omne malum. rc talibꝫ Eccl'i. i. Ne accesseris ad deũ duplici corde. ne fueris hypocrita in ꝛspectu hominis. Tales sunt socij iude traditorꝭ qui in specie amici est osculatꝰ x̃pm ⁊ tradidit eum. rc quibꝫ Augꝰ. Qui accipit mysteriuz vnitatis. ⁊ nõ tenet vinculũ pacis. nõ accipit p se sed ꝛtra se. qz dicit Amb. Indignuz est illi deũ ꝓpiciuz esse q̃ crudelis est in primos. Tertij sunt q̃ recipiũt sacramental'r tm̃. vt pſumptuosi. q̃ nõ timẽt in magnis pctis cõmunicare. rc his hr̃ rc ꝛse. di. q. sancta. Sancta nocent malis. nõ qz illa res mala sit. ꝫ qz malus qđ bonũ est male accipit. Nã sicut lucem solis oculus sanꝰ accipit ad delectatiõez. eger ad pturbationẽ. ⁊ sicut sanꝰ hõ vinũ ad iocunditatẽ. febricitans aũt ad maiorẽ infirmitatẽ. ⁊ sic pccatoꝛ i mortali. Jõ Mat. vij. Nolite sanctũ dare canibꝫ Secundi sunt q̃ recipiunt spũal'r tm̃ ⁊ nõ sacramẽtal'r. Hoc est q̃ recipiũt gr̃am sacramẽti. sed nõ sacramẽtum. Vñ Proũ. xij. Qui bonus est hauriat sibi gr̃am a dño. Et sunt q̃tuoꝛ genera hominũ qui spũal'r recipiunt hoc sacr̃m. Primi sunt q̃ in ifirmitate ꝛstituti sunt. sic q̃ nõ retinent cibum. tm̃ ex corde rsiderãt hoc sacr̃m. sed ꝓpter infirmitatẽ ⁊ vomitũ nõ pſumunt illud sumere. ⁊ hi sunt q̃ mandũcãt spũaliter id est gr̃am sacramenti pcipiũt ꝓpter rsideriuz qđ habent ad sacr̃m. ⁊ tales nullo modo recipe rdent hoc sacramẽtũ qui sic infirmati sunt q̃ cibũ retinere nõ pñt. qz sufficit eis illa spũalis mãducatio. Vñ legitur q̃ q̃dam habens rsuotionẽ magnã ad sacr̃m. omni die si aliquo modo potuit missam audiuit integrã. cũ mori rdebat. ⁊ ꝓpter vomitũ cõicare non posset. ⁊ rc hoc multũ doleret. petijt sibi latus suum leuare ⁊ in panno mundissimo corpus christi inuoluere. ⁊ ei⁹ lateri applicare. ⁊ mox vt corpus christi nudam carnem illius hominis tetigit vsq̃z ad coꝛ cunctis videntibus penetrauit. Secũdi q̃ spũal'r mandũcant sunt q̃ ꝓparauerũt se ad hr̃ sacr̃m fm̃ suũ posse ⁊ sacerdos rnegat eis. eriã cũ ipsi hũil'r petũt et rsiderant hr̃ sacr̃m. isti etiã vt puto spũaliter sumũt. ergo patiẽter ferre rdent tales si hr̃ sacr̃m eis ad libitũ nõ porrigit. Tertij qui spũaliter mandũcant sunt qui in agone ꝛstituti libenter vellent ꝛfiteri ⁊ cõmunicare. sed sacerdotem nõ possunt habere. si tales in contritione ⁊ proposito tali rcederent spiritual'r cõmunicauerunt ꝓpter ꝛtritionem quã habuerunt rc peccatis. ⁊ rsideriũ qđ habent ad sacr̃m. Quarti sunt qui ex puro corde deo seruiunt. ⁊ cuz magno rsiderio hoc sacramentum appetunt. ⁊ tamẽ ex humilitate ⁊ reuerentia sacramenti non audent accedere. Et

Tsic omni die q̄libet hō q̄ hz magnū affectuz et ꝛuotionē ad sacr̄m pt̄ie cōicare spūal'r. Tales q̄nq̄z q̄ ex ꝛuotiōe audiūt missam maiorē gr̄am interdum recipiūt q̄z ipse sacerdos celebrans missam. qz q̄nq̄z ipse sacerdos nō ē bñ dispositꝰ. isti ꝓ oppositō. signāter hoies boni sine mortali peccato q̄ ꝛsiderāt ptic̄ipes fieri. Ne q̄ Augꝰ. ꝛ hr̄ ꝛ ꝓse. di. ij. c. panē. Panē in altari spūaliter mā ducare est innocentiaz ad altare portare. s. p fidē ꝛ charitatē. Nam fm Aug. Corpꝰ xp̄i mā ducare ꝛ sanguinē bibere tem i se hr̄e. s. p fidē ꝛ charitatē. Nā di. Augꝰ. Crede et mā ducasti. ad Ro. i. Justus ex fide viuit. Tertij sunt q̄ nec sacramētal'r nec spūaliter mā ducāt. ꝛ sunt obstinati ꝛ desperati peccatores. hi a fonte gr̄az se diuidūt. nō miruz q̄ arescūt. nunq̄d pt̄ arescere scirpus absq̄z humore ꝛ carectū absq̄z aqua. q. d. nō. Joh. viij. Palmes si in vite nō mānserit arescit ꝛ excidet ꝛ in ignē mittet. ꝛ sic tales. Nam ꝺz ꝛ nō recipientibꝫ discipulos Luc. x. Remissius erit terre sodomoz in die illa q̄z huic ciuitati q̄ nō recepit vos. Nam ꝺz Joh. xv. Quid tunc ꝛ dño. Jō Diere. xvij. Dñe oīs qui te derelinquūt confundent ꝛ i terra scribent. i. in inferno. ꝛ dicet eis illud Mat. xxv. Discedite a me colligistis. Jte maledicti in ignē eternuz. Gz heu volūt sibi ipsis applaudere ꝛ se excusare dicētes. Meliꝰ est xp̄i corpꝰ non sumere. q̄z in peccato ꝛ indigne suscipe. Rñdet veruz est. tñ dolere dñt q̄ sunt vasa ire q̄ ꝛderēt esse vasa gr̄e. ꝛ q̄ abutunt libero arbitrio. ꝛ sequūtur ꝓpriā voluntatē viuētes ꝓtra dei dilectionem. cū fm Aug. nihil peccatū nisi volūtariū ꝛ sic volūtarie mācipāt se dānationi. Et hoz hominū sunt tria genera. ¶ Primi in fideles excecati in lumine fidei. Exo. xij. Alienigena nō comedet ex eo. ad Heb. xi. Oportet accedētem credere. Et sic Joh. vi. Quō pt nob dare suā carnē ad mā ducādū. Sap. ij. Excecauit eos malicia eoz. ꝛ Joh. iij. Qui incredulus ē filio. nō videbit vitam eternā. sed ira dei manet sup eū. ¶ Secūdi sunt negligētes q̄ tpalibꝫ lucris ꝛ secularibꝫ negocijs intantū se implicāt. vt sanctā cōionē ꝛbito tpe negligunt. de illis Mat. xxij. Misit rex seruos suos. ali qui ibāt in villā. aliq̄ in negociationē. alij negligerūt. Gz. Maledictū negociū p q̄ꝺ negligit diuinū officiū. Luc. xiij. Nemo illoz̄ viroz gustabit cenā meā. Jtē Nu. xx. Si q̄s mūdus est ꝛ in itinere nō fuerit. i. nō hz impedimentū iuste necessitatis. ꝛ nō fecerit phale. exterminabit aīa eiꝰ ꝛ ppl'o. qz sacrificiuz nō obtulit dño tpe suo. pctm̄ suū portabit. Eph. iij. Argo vt possitis apphendere que sit sublimitas ꝛ pfunditas ꝛc. ¶ Tertij sunt ꝓtemnentes q̄ ita mundū amāt vt sumere ꝓtēnūt. de quibꝫ Joh. iij. Lux venit in mundū. ꝛ dilexerūt hoies magis tenebras q̄z lucez. erāt em illoz opera mala. ¶ Quarti accipiunt sacramentaliter ꝛ spūal'r simul. ꝛ sunt boni ꝛ electi qui cū cordis ꝓtritiōe ꝛ pura ꝓfessiōe ꝛ recta intētione accedūt. De tali mā ducatiōe Joh. vi. dicit. Qui manducat me viuit ꝓpter me. Nam fm Gze. hoc sacr̄m ꝛdit nobis christꝰ in salutis remediuz. qđ p̄stare dignet pater et filius ꝛ spūssanctus.

Sermo lxxxiij.
Ad idem

Accipite ꝛ manducate. hr̄ est corpꝰ meū. i. Chriꝛi. Dixi q̄ secūdo ꝛbemꝰ accipe hr̄ venerabile sacr̄m sincere sine ꝓtagione. s. mortal' pctī. ꝛ quo Nu. xvij. Qui mūdus est ve sc̄et ex eo. Nā fm Augꝰ. Corpꝰ xp̄i calcat q̄ peccat ꝛ indigne absq̄z timore p̄cipit. iō Exo. xix. Qui accedūt ad dñm sanctificent Isa. i. Lauamini ꝛ mūdi estote. Nam di. Augꝰ. et hr̄ ꝛ ꝓse. di. ij. sancta. Sancta nocēt malis. p̄sunt bonis. malis. i. pctōribꝫ in mortali. Jō i. Re. xxi. Cū dauid venit ad abimelech pctēs panē. sacerdos abimelech rñdit. nō sunt h̄ panes nisi panes ꝓpositionis. si serui sunt mūdi maxīe a mulieribꝫ mā ducent. vbi di. Diero. et hr̄. xxxij. q. iij. sciatis. Si panes ꝓpositionis ab his qui vxores suas tetigerāt comedi nō poterant. quāto magis panis ille q̄ ꝛ celo ꝛscendit. Ergo eo tempe q̄ carnes agni manducaturi sumus vacare a carnalibꝫ ꝛsideriꝫ ꝛbemus. ¶ Et habet ex concilio Eliberitino. ꝛ ꝓse. dist. ij. omnis homo. Omnis hō ante sacramentū cōmunionis a ꝓpria vxore ꝺz abstinere tribꝫ q̄ttuoz aut sex diebꝫ. s. q̄ ab ea nō exigat. Dicit Bartholomeꝰ brix. tamē reddere ꝛbet quolibet tpe. vt habet. xxij. q. v. si dicat. vbi dicit. Exigēs peccat ꝛ nō reddēs Et nō tm̄ ꝛbemꝰ esse mūdi ab ope carnali. sz vt dicit Diero. ab oīi ope seruili. i. pctō mortali. Matth. vij. Nolite sanctū dare canibꝫ. id est pctōribꝫ pollutis. Rōnem signat Ambro. Qui pollutus accedit. nō soluz corpꝰ xp̄i lacerat. sed totā trinitatē adunatā christi corpi inhonorat. Jdeo Bern. Ue homini cui

salus mūdi ad iudiciū ē. cui vita mors ē. cui absolutio dānatio est. cui grā ira. cui calix p/piciatiōis est vas indignatōis. hec ille. Naz si Osa fuit pcussus ppter tactū arche ruinaz minantis. ij. Re. vi. qz cōmiscuit se vxori. q̄d de accedentibꝫ indigne ad corp⁹ xp̄i. Ambro. Penam mortis christi merent. ac si christum occidissent q̄ indigne pcipiūt. Qui consonat Hylari⁹. Talis dū ad vindictā ꝯcitat z sanctos a se fugat. hostē letificat. vitā suā abbre/uiat. qui corpus christi indigne māducat. se/ipm peccatis illaqueat. p̄s. lxviij. Fiat mensa eoz coram ipsis in laqueū in retributiones et in scandalū. Attn̄ homo volēs frequentare h̄ sacramentū debet respicere vt nō solū sine mor/tali. sed etiā venialibꝫ sit coz mūdatū. ¶ Si Diceres. vtrū venialia impediūt effectū hui⁹ sacramenti. Rn̄det sanct⁹ Tho. pte. iij. q. lxxix. ar. viij. Peccata venialia dupliciter accipi p̄nt. Primo put sunt p̄terita. z sic i nullo im/pediunt effectū hui⁹ sacramenti. Secūdo in quantū sunt actu exercitata. sic impediūt effe ectum hui⁹ sacramenti. nō in toto. sed in pte. qui sic accedit mente distracta p venialia pec cata. que tollūt ab eo actualē refectionē spūal' dulcedinis. nō aūt grē habitualis vel chari/tatis. Un̄ iste q̄ cum actu venialis peccati ac cedit māducat in habitu spūal'r. sz nō actua/liter. Jō habitualē effectū hui⁹ sacramēti pci pit z nō actualē. hec thomas. Jō magꝫ tenū est vt hō studeat sep ꝯfessionē emēdare z per ꝯtritionē purificare. Verecūdū est aīe deuote ad sponsum cū macula accedere. Jdeo Dyo/nisi⁹. Sacerdos accedēs ad canonē lauat di gitos ad designandū mūdiciā. etiā a venialī/bus. Piero. Dic clerice q̄d tibi cū caducis et vanis q̄ astas sacris aris. Dicit em̄ pp̄ha Isa. lij. Mūdabimini q̄ fertis vasa dn̄i. Reuera illa mūdatio nō solū dz esse ab actu peccandi libera. sed etiā ab affectu. Dicit Aug. z habet de cse. di. ij. q̄tidie. Qui mens est in affectu pec candi magꝫ dico aggrauari eucharistie pceptio ne q̄z purificari. qz qō dat in remediū z salutē vertit in iudiciū z dānationē. De q̄ Paymo. Qui ita suscipit sacrm. sibi magnū acq̄rit tor mentum. Aug⁹. in sermone de aduentu dn̄i. Muta vitā. si vis accipe vitaz. Dicit nanqz Chrisp. z h̄ de cse. dis. iij. nō pōt. Nō potest q̄squz gram celestis vite accipe. nisi purgat⁹ fue/rit ab omni sorde. ¶ Si Diceres. dictū est q̄ h̄ pctm̄ magnū est. sicut illoz xp̄m occiden tium. sed illud fuit maximū et grauissimum. Mat. xxiij. Veniet sup vos ois sanguis iu/sti ab abel vsq̄z ad sanguinē zacharie. Rn̄det sctus Tho. pte. iij. q. lxxx. ar. v. dicēs. Q, pec catū indigne sumentium hoc sacrm̄ compat pctō xp̄m occidentiū sm similitudinē. qz vtrum qz cōmittit ꝯtra corpus christi. nō aūt sm cri minis quātitatē. peccatū em̄ occidentiū xp̄m
1° fuit graui⁹. Primo in h̄. qz illud pctm̄ fuit cō tra corp⁹ xp̄i in sua ppria specie. h̄ aūt est pec/
2° catū ꝯtra corp⁹ xp̄i i specie sacramēti. Secdo illud pctm̄ pcessit ex intentōe nocēdi christo. hoc aūt nō. Un̄ pctm̄ infidelitatis q̄ fundi tus sepat hoiem ab eccl'ie vnitate simpliciter loquēdo. maxime hoiem in eptū reddit ad su sceptionē hui⁹ sacramēti. q̄ est sacrm̄ eccl'ia/stice vnitatis. vt dictū est. Un̄ est q̄ grauius peccat infidelis accipiēs h̄ sacrm̄ qz pctō fide lis. z magꝫ ꝯtēnit xp̄m q̄ est sub h̄ sacramēto. p̄sertim si nō credit xp̄m sub h̄ sacramēto esse. qz qz̄tū est ex se diminuit sanctitatē huius sa cramenti z ⁊rtutem xp̄i opantis in h̄ sacro. q̄ est ꝯtenere ipsum sacrm̄ in se. Sz ipse fidelis q̄ sumit cū ꝯscientia pcti ꝯtemnit hoc sacrm̄ n̄ in seipso. sz quantū ad vsum indigne suscipi/ens. Jō subdit in epl'a. Nō diiudicās corpus dn̄i. i. nō discernēs ipm̄ ab aliis cibis. q̄ ma ꝯme facit q̄ nō credit xp̄m esse sub hoc sacro. Itē ille qui h̄ sacrm̄ in lutuz p̄iceret grauius peccaret qz ille q̄ cū ꝯscia pcti mortalis sumit. z in h̄. qz hoc faceret ex intentiōe iniuriam in ferendo huic sacro. q̄ nō intēdit pctō corp⁹ christi indigne suscipiēs ¶ Si Diceres an sit pctm̄ corp⁹ xp̄i in pctō mortali videre. vel an pctō repelli debet. Rn̄det Durandus sūm z Bonauētura sup. iij. sn̄iaz. q. q̄da accedūt ex fide. sed nō ex charitate. isti p̄nt videre. sed
3° nō sumere. qz tales sunt vniti xp̄o in fide. z fi des cogn̄det visui. Alij fide z charitate. tales p̄nt videre z sumere. Tertij nec fide nec chari tate. vt infideles. z hi debent repelli ab vtroqz. Jdeo sctus Tho. pte. iij. q. lxxx. Per visum n̄ attingim⁹ corp⁹ xp̄i q̄ ad substā. sz species sa/cramētales. ꝛō a visione null⁹ baptisat⁹ phy/sic debet. ¶ Attn̄ notandū q̄ dicit Petrus de tharantasia sup. iij. sen. Ab hoc venerabili sa/
1a cramēto excludit q̄s triplici rōne. Primo p/pter indignitatē sui. z est pctm̄ mortale vl' vo
2° luntas ei⁹. Secdo ppter reuerentiā sacramēti z sic nihil aliud qz pctm̄ excludit hoiem a sa/cramēto. vt imundicia corpis. pollutio corpo/ris. illusio nocturna'. qz⁹ sm se ꝯsiderata n̄ potest esse pctm̄ mortale. tn̄ in sua causa q̄nqz habet pctm̄ mortale annexum. Pcouenit qn̄qz a causa extrinseca spirituali. s. a demonum.

illusione, qñqz intrinseca spūali. s. a p̄cedētibꝫ cogitationibꝫ. qñqz ab intrinseca corpali. s. ex superfluitate nature. vel ab extrinseca corpali. s. ex superfluitate cibi ⁊ potus. et sm q̄ cause sunt peccati. sic ⁊ effect⁹. ⁊ sic p̄t ꝺsiderari an pollutio ex necessitate impedit sumptionē sacramē ti. sz si ex reuerētia nisi necessitas vrget. tūc est dimittendū. Sz q̄ est illa necessitas. Rñdet est infirmitas in layco. vel festiuitas in clero. vt ptz dis. vi. Testamentū. Ibidem habet de claratio pollutōis optima. Sinaūt dubitat de causa ex reuerētia abstinendum est. Aug⁹. Bonaz mentiū ē timere culpā vbi culpa nō est. et hr̄ di. v. ad ei⁹ ꝺcubitū. ibi habet de mulieribꝫ mēstruatis. Idcirco ꝓpter lubricitatē vel infirmitatē que nō est diuturna. pōt se abstinere ab hoc sacro ex reuerētia. Item ꝓpter reuerentiā sacramēti req̄rit abstinētia a cibo ⁊ potu. hoc est ieiuniū. vt dicit sctūs Thomas p̄te. iij. q. lxxx. ar. viij. ¶ Ieiuniū est duplex. Primū nature. s. ꝓuatio cibi ⁊ potus cuiuscunqz. ⁊ tale ieiuniuz requirit ad hoc sacrm. vt neqz post sumptionē salis vel aque vl̄ medicine. aut alteri⁹ cibi vel potus. vel medicine in quātum cūqz parua q̄titate licet hoc sacrm recipere. nec refert vtrū hmōi nutrit vel nō. dūmodo sumit p modū cibi ⁊ pot⁹. Si reliquie casualiter deglutiant nō impediūt sumptionē huius sacramēti. qz nō sumunt p modū cibi. sic etiā de reliquijs aque q̄bꝫ os abluit. nō in magna q̄titate. sz p mixta saliue qđ vitari nō p̄t. ¶ Secōm est ieiunium ecclie qđ instituit ad macerationē corpis. ⁊ tale ieiuniū p ꝓdicta nō impedit. Et hoc ieiuniū ecclie dicit sctūs Thomas incipit a media nocte. ⁊ si post mediā noctem aliq̄d sumit p modū cibi vel pot⁹. ⁊ si est sanus nō pōt eadē die sumere sacrm. p̄t ꝙ si aīa meam nocte. Nec refert vtrū post cibū vl̄ potū dormierit aut indigest⁹ sit. q̄tū ad rōnem p̄cepti. refert tn̄ q̄tū ad perturbationē mētis quaz patiunt homines ꝓpter insomneitatē vl̄ indigestionē. Quia si mens multū perturbet hō redditur ineptus ad sumptionē huius sacri. Jo. i. ad Thoz. xi. legit. Probet aūt seipm hō. s. cōsciam suā. ¶ Dixi tertio debet⁹ hoc venerabile sacrm accipe diligēter cum ꝺscie discussione. Nam hr̄ in can. xi. q. iij. Inter verba. Nō hominū linguas sed ꝺscientias scrutari debet⁹ Aug⁹. Quicqd est ꝓtra ꝺscientiā edificat ad gehennā. Sze. sup Ezech. In omni qđ agit semp debet hō tacite ad interiorē testē currere hoc est ad ꝺsciam. q̄. ad Tho. i. Sl'ia nra ē hec. testimoniū ꝺscie nre. Nam sicut cum in teste inuenit aliq̄d falsitat⁹ totū testimoniū derelinquit. ⁊ sic de ꝺscia Jac. ij. Offendens in vno factus est oīm reus. Jo Lu. xi. Si oculus tuus simplex est. totū corpus tuū lucidū erit. si oculus nequā. i. ꝺsciētia. totū corpus tenebrosum. ¶ Diceres. exquo debeo ingredi domū ꝺsciētie. tn̄ ꝺscientia me retrahit a venerabili sacramēto. sz ratio attrahit. Rñdet superior ps rōnis debet hoc iudicare. ⁊ voluntas superioz arbiter esse. ⁊ eligere q̄d sit faciēdū. Dicit ꝓmo ꝺscientia. O ardua est res corpus dñicum suscipe. Rō pensa q̄ta vtilitas ⁊ cōsolatio totius ecclie hoc debet te mouere. Lōscientia. que est ista. Rō. est redemptoris ⁊ redemptōis nostre memoriale dulcissimū. pign⁹ eterne hereditat⁹. ⁊ future iocūditatis amabile p̄ludiū. arra sponsalicie iocale diuinū. vnio fraternalis ecclie triūphātis cū militante. suaue glutinum. ibi veritas reuelata facie. hic palliata. Sz illa celest⁹ hierusalem habet deū iocūdius. ista militans in terra mirabiliu⁹. illa habet eū oīno secure. ista pficue. si credis in hoc sacro panem celestem dari oīme delectamētū in se habentē. et desideras illā delectatōz. Lonscia. desidero. quero et labozo. Rō. bonū est desiderū. sed mirabile q̄ vis te remouere cū vere credis sub sacro illaz suauitatem verissime ꝓtineri. Facis sicut qui vinū vehemēter appetit. ⁊ vas in q̄ est nō vult attingere. Lōscientia. alīqs exercitijs ⁊ p alia opa melius possit hauriri illa dulcedo. vtpote in secreta oīone. Ratio. hic est fons totius gr̄e et dulcoris. nihil rōnis habet riuū quere re ⁊ fontem deserere. licet alibi posset queri. meli⁹ tn̄ ⁊ fructuosi⁹ ⁊ iocūdius est arborē cū fructu hr̄e q̄z solū fructū. Lonscientia. O q̄z multi fontem suscipiūt. q̄ de eius dulcedine nihil sciūt. Fons dici pōt ⁊ eē. nō tn̄ cuilibet patēs sed signat⁹. vt dicit in cantic⁹. Can. iiij. Hortus ꝺclusus. fons signatus. Ratio. ita est vt dicis de his qui ad exteriora diffusi. ad interiora nō respiciūt. nucleū sumētes nōdum cōminuūt. sed simul cū testa deglutiunt. nihil pcipe p̄nt latentis dulcedinis. iuxta illud Bern̄. Oēs ꝺquerimur nobis deesse gr̄am. si iustius quereret. nullus sibi gr̄am deesse sentiret. Lonscientia. ego timeo accedere. ⁊ puto opus valde tremendū. Ratio. nec valeret si sine timore accederes. sed si ꝓpter timorē esset abstinendū. tūc p̄ ceteris magis sancti plus timerent. q̄ magis abstinere deberēt. Ponamus hoīem q̄ adhibita diligentia p modulo ⁊ posse nihil scit restare ex debito faciēdū. ⁊ si sciret q̄dez nollet negligere. vtrū meli⁹ securius ⁊ rationabilius

sit talez abstinere q̄z accedere. ¶ Cōsciētia. Hoc quero. Rō. si hūc melio⁹ est abstinere male ꝓsolati essent omnes deuoti q̄ frequēter cōmunicant nisi ex reuelatione diuina in statu gratie se esse cognoscerēt. z sic periculosum esset fieri sacerdotem. maxime q̄ ad sepe celebrandū rōne officij vel beneficij est obligat⁹. ¶ Nā securitas hominū ꝯ esse nō potest. ḡ si bonum est ex humilitate dimittere. multo melius ex hūilitate accedere. nam nescis ꝙ deo placere. Primo qz deus posuit in ptāte hoīs suscipe. Secūdo qz dedit ei bonā voluntatē nō peccandi. Tertio dedit desiderū cōmunionis. Quarto qz delicie ihesu christi sunt esse cū filijs hominū. Prouerb. viij. Quinto ingratitudo diuis delicijs nō dare locū. ¶ Cōscientia. ego nullū scio peccatū nisi scrupulū. Rō. si peccata haberes maius dignū esset vt dimitteres peccata ꝓpter sacramentū. z si es indispositus. dispone te ergo qz nō est oīm sumentiū vna dispositio. ¶ Probet seipm homo. Primo incipiens an se peccasse doleat. z confessus est oīa peccata saltez mortalia. z si paratus est pniam facere. z voluntatē habet a peccatis desistere. z faciat diligentiam suā p oppoꝛtunitate loci z tpis z virtū. q̄diu q̄s in istis deficeret nunq̄ deberet accedere. ¶ Secō pficiēs an primo in suo pctō ꝺdoleat z in oꝛone deuot⁹ existit. fugit vicia. z occasiones z vanitates leuiū peccatoꝛ. et p̄ num in virtutibꝫ se inueniat. z ad obedientiā mandatoꝛ dei. ¶ Tertio hō pfect⁹ ꝓbet se an moꝛi p primo sit paratus. aut si leuiter patiꝫ. z si nil timet amplius q̄z deū. z habet intima suspiria post deū desiderādo summū bonuz. ferens spūm eius sursum. qz dicit Bern̄. Principalioꝛ est spūs vbi amat q̄z vbi animat. z h̄ causat ex charitate summi boni. qđ est sacramentaliter p̄sens.

¶ Sermo lxxxv.
¶ Ad idem.

Accipite z mā ducate. hoc est coꝛpus meū. i. ad Choꝛ. xi. Audistis qđo accipe debem⁹ hoc venerabile sacr̄m fideliter sine erroꝛe. sinceriter sine ꝺtagione. diligēter cū ꝺscientie discussione. ¶ Quarto videndum est q̄ recipiat decenter cū recta intentōe. eo q̄ dicit Bze. xxvi. moral. Intētio pstituat fundamentū opi nro. Nā sicut fabrica colūnis innititur. columne basibꝫ infulciunt. ita vita nostra virtutibꝫ. z virtutes intima intentione subsistunt. ꝓpter qđ dicit Bzeg. xxviij. moral. Vigilanti cura p cuncta opera nostra intentio nra est pensanda. vt nil amplio⁹ temporale appetat. sed totū se in solū eternitatis figat. ne si extra fundamentū actionis nre fabrica ponat totū in nihilū soluat. Nā qui rectam intentionē nō habet in ope. totuz opus amittit. eo q̄ dicit mgr̄ in. ij. sen. di. xl. Actus simpliciter mali sunt q̄ puersam intentionez habent. Nā mala intentio facit bonum opus nō valere. vt habet in can̄. xxiij. q. v. Luz minister. vbi dicit. Luz minister sponte occidit quē iudex iubet occidere. homicida est. intelligenduz est de intentione speciali. que dat cautam operi. Ideo Bzeg. xxviij. moral. Sicut oculus coꝛpalis ē coꝛpis lucerna. sic p radiū intentionis illustrant intentōis merita. Hoc idem etiā ptz de ope indifferenti ad meritū vt ad demeritū. vt ptz dis. xli. quisquis. z. c. delicie. z sunt verba sancti Aug⁹. de doctrina christiana. Q, sapiens pciosissimo cibo sine aliq̄ vtit vicio. Insipiens aūt fedissima gule flamma in vilissimū cibū ardescit. Et sapiēs magis z potius moꝛe dñi piscem vescere pōt q̄z lenticulam moꝛe esau. qz nō cibꝫ sed appetit⁹ est in culpa. Nā deus plus respicit intentionē z voluntatē q̄z actus hoīs. Nā intentio facit actū bonū vel malū. vt habet de vsu. c. Consuluit. Q, sola spes z intentio sine pacto facit vsurarium. Jō Alexander papa. xv. q. vi. si sacerdotibꝫ. Nō attendēda sunt q̄ fiunt. sed q̄ animo fiunt. vbi glo. Potiꝰ respiciēda est causa facti q̄z ipsum factū. Nam fm Aug⁹. Si q̄s aliq̄d operaꝫ vt terrenū cōmoduz ꝺsequaꝫ. non erit coꝛ mundū qđ in terra volutaꝫ. Et sic de ope accedendi ad hoc venerabile sacr̄m. opus in se bonum est. videat aūt vnusquisq̄z intentionem. Nā dicit Bonauētura. Intentio nō est omnibꝫ vna. Aliqui trahunt amoꝛe vt inflāmenk. Aliqui infirmitate vt curenk. Aliqui ex memoria delictoꝛ vt deleank. Aliqui ex tribulatione vt liberēk. Aliqui ex desiderio gr̄e vt exaudienk. Aliqui ex gr̄arū actione p beneficijs. cum nihil digni⁹. Aliqui ex dei honoꝛe z sanctoꝛ. cū nihil maius. Aliqui ex dilectōe z cōpassione p̄simi. cum p salute viuoꝛ z moꝛtuoꝛ nihil efficaci⁹. vt h̄ de ꝺse. dis. ij. nihil. Nihil in sacrificijs maius. nulla oblatio ꝓtioꝛ ista. z sic intētio est radix opis Ro. xi. Si radix bona z rami. Nam fm Bedam. Thesaurus coꝛdis est intentio quā respicit dominus. vt dicit Bze. Coꝛ z nō substantiā pensat deus. nō quantū. ꝫ ex quāto. Nā sicut aliꝺ

mala nō potest bonos fructꝰ facere. sic nec mala intentio opa bona. vt patet de ꝓpī passione. quo ad intentionez christi. fuit em opus nre salutis. s. quo ad nostrā redemptionē. sz fuit iudeis damnatio. quo ad eorum intentionē.

9 Q Ꝓo quo sciendū intentio est mltiplex Ratiō. qz vt dicit Hugo de arca noe. Cor homīnis in tot diuidit. quot sunt ea que ꝺcupiscit z amat. ergo fm diuersitatē cōcupiscentie seu amoris erit diuīsitas intentōis. vñ Bern. sup Cañ. sermone. iiij. Si amās turpia appetit z intentio turpis est fedās faciem aie. si honesta appetit. intentio honesta est. ergo diuer-

10 se sunt intentōes fm diuersos affectꝰ. Q Ꝓxima intentio fm Bern. puersa z iniqua. vt illa que ꝓcedit ex volūtate affectata z amore carnali tendēs ad finē qui est ꝓtrariꝰ vltimo fini vt qui intendūt gule. vt magꝫ luxurie vacare possint. Talis ē intentio obstinatoꝝ. vt intendere vni vicio ꝓpter aliud inducendū. s. superbie vestimentoꝝ. ꝓpter complacere meretrici Dicit nāqꝫ Bern. de libero arbitrio. Quātuz malum intendis. tātuz malum facis. Sicut patet de fure q intēdit furari magnū thesauꝝ. et posito q nō ꝺsequeret actū. tñ furcoraz eo

20 ꝓbat. vt hī. xiij. q. vi. c. fur. vbi ꝺr. Nō furtū sed mens furantis attenditꝝ. Q Secunda intentio est falsa z ficta. que ꝓcedit ex affectata volūtate. mēdaciter tendēs in deū z apparenter falsē z nō vere. qz ꝓpter fauorem hominū. De quo dicit Bern. Tendere q̄si in deum sed nō ꝓpter deum y pocrite anime est. vñ Mat. vi. Exterminānt facies suas vt videant ab hominibꝰ. Hec intentio fedat animā p turpitudinem y pocrisis z occidit eā. De quo Aug⁹. in ſmone de cōmuni vita clericoꝝ. z habet in

30 cano. xi. q. i. nolo. Qui y pocrita ē mortuꝰ est. licet viuit corpaliter. tñ mortuus est spūaliter. Q Tertia intentio est mercēnaria et obliqua que ꝓcedit ex volūtate affectata pusillanimiter tendēs in deū. nō ꝓpter deū. sed ꝓpter vite ꝑsentis necessaria. ex qua voluntate incuruat quo ad se vnde mercēnaria est. qz filijs veris nō ꝺuenit. vt ptz p Amb. qui dicit in glo. super Lucā. c. xv. Filiꝰ q̄ habet spūssancti pignꝰ in corde. secularis lucra mercedis nō querit. sed ius ꝙuat heredis. Et de hac intentione dicit Bern. Tendere i deū ꝓpter vite necessaria est pusillanimis aie. qz nō habet magnā cōfidentiā de dei pulsione. de q̄ ps. liij. Jacta cogitatum tuū in dño. z ipse te enutriet. Et iterū ps. xxxvi. Spera i dño z fac bonitatē z pascēris in diuitijs ei⁹. Idcirco si intentio sit obliqua de⁹ velet esse fundamētū. De quo Bern. Qui intendit in aliud q̄z in deū. tñ ꝓpter deū est negociū marthe z nō marie. nōdū ꝓuenit ad pfectū decorē. qz nō querit deū ꝓpter se. sz

40 in ordine ad alterū. Q Quarta est intentio inordinata z inimica deo. vt intēdere bonū affectu bono z affectu malo. qz bona intētio nō excusat opꝰ malū. vt ptz in cañ. i. q. i. nō est. vbi dicit Hie. Nō est putanda elemosina si pauperibꝰ dispenset qd̄ ex illicitis rebꝰ acquirit. qz nō sunt facienda mala vt bona ꝓueniāt. quia talis magꝫ aggrauat q̄z iuuat. Aliud est ꝓpt cōmissa pcta elemosinas facere. aliud ꝓpt elemosinas pcta ꝓpetrare. vt sunt q diuitibꝰ furant z pauperibꝰ tribuunt. Hec elemosina nō placet deo. licet bona sit eoꝝ intentio. vt habet xvi. q. v. Elemosina illa placet q nō exillicitꝫ z iniq̄tate ꝺgerit. sed q de rebꝰ a deo ꝺcessis et bene acq̄sitis deo impendit. Petrista. Quic q̄d agunt homines intētio iudicat oīs. Jō dicē Hie. Quisq̄z sacerdotū vel episcopatū non ad elationis pompam. sed ad vtilitatē ꝓsiderat adipisci. bonū opus ꝓsiderat. sz bene ꝓuires suas cum eo quē subitur⁹ est honorem metiat. vt si est impar abstineat et ad id cum metu etiā sui se existimat sufficere accedat. Et

50 sic intētio eius nō erit inordinata nec deo inimica. Q Quinta intentio est vera z recta que in deū ꝓncipaliter z ꝓpter ipm dirigit. que est actuum bonoꝝ z ꝓcedit ex volūtate affectata specialr z est igne amoris calefacta. Hec nulli bi homem sistere ꝓmittit nisi in deo. Ün Ruge. sup Cañ. ca. v. Qui recto ꝓsiderio intus estuat nil in intentione portat. qd̄ nō feruore estuāns ꝓsiderij in deū liquescat. Hec aūt intentio adhuc nō est pfecta. qz adhuc p multa occupata. Est tñ recta z puluerē terrene cōdemnatōis faciliter abstergere pt. qz occupatio fit ꝓpter deū. z est marthe negociuz z non marie. vt dicit supra Bern. Et subdit. Recta est nra intētio. s. vt in omni actiōe nra aut dei honorē. aut vtilitatē ꝓximi. aut bonā ꝺsciam

60 q̄ramus. Q Sexta est intētio pura simplex. z magis imediata. z oi odore dulcior z suauior. finis eius ad vltimū finem allicit. z est cōtemplatiuoꝝ. z illa ꝓcedit ex volūtate affectata experimēraliter. Experimēralis em odor vltimi finis omnia ꝺtraria cōtemnit. In nullo alio fine q̄z in vltimo fine quiescit. De q̄ Hugo sup. vij. angelice hierarchie. Expientia est rerū magistra z mater intelligētie. Nā ille veritatē optime nouit qui nō solū audiendo sz etiā faciēdo z studēdo didicit. Et in tali expe-

rientia tūc ambulat intētio. z q̄si currit i odore dilecti. dicens cuz sponsa Cañ. i. Currem⁹ in odore vnguentoꝝ tuoꝝ. Hec intētio intendit solū in deū. z imediate q̄tum pōt z ꝓpter ipsum. sz vt pluries nō totaliter ꝓpter ipsum solū. sed etiā ꝓpter se querens delectari z ꝑsolari retinens adhuc aliquid de ꝓprio. vt dicit Bern̄. Ut ideo talis intentio clamat cū petro Mat. xix. Ecce nos reliquim⁹ omnia ꝛc. q̄d ergo erit nobis. In hoc q̄ dicit. q̄d erit nob. nō totaliter ꝓpter ipm solū. sz etiā ꝓpt̄ se querens delectari z consolari. Ergo adhuc habet aliq̄d ꝓprij. iuxta illud p̄s. cxviij. Inclina cor meū ad faciendas iustificationes tuas ꝓpter retributionē. Quā tñ intentionē dñs nō solū reꝓhendit. qz nō p̄cipaliter querebat mercedem. sed dñi voluntatē. cum multi tales sint in domo patris. ¶ Septima est intētio que ē imediata simplificata z deificata. z amore finis eterni totaliter attracta. z hec est beatorū in patria. Ut hec intētio dr deifica. qz ꝑm Bern̄. in libro de diligēdo deū. Illa intentio nihil relinquit in voluntate admixtū vel ꝓprij. sed totū p intentionē dirigit in deū. Ut subdit ibidem. Illa intētio eo deificatior z purificatior est. qz in ea nihil de ꝓprio admixtū relinquit. eo suauior est quo totuz diuinū est q̄ sentit. Nā in hac intentiōe homo a seipso liquescit z in deū penit⁹ se trāsformat. qz oia in omnib⁹ est de⁹. nam licet in hoc ibi manet substantia tñ alia forma. alia gloria. alia erit potētia. Et dicit Bern̄. ibidem. Impossibile est fieri nisi post resurrectionē vel post resumptiōz corpis ab aīa. qz adhuc anime desiderio naturali appetūt vnionē corpoꝝ suoꝝ. Idē sentit Aug⁹. de appetitu corpoꝝ sup Gen̄. ¶ Et ¶ Diceres p que signa recta z simplex intētio cognoscit. Rñdet Henricus de frimaria. q̄ huius intentionis sunt aliqua signa. q̄dam exteriora quo ad homines. z quedā interiora quo ad cōscientiam. Signa igit exteriora recte intentōis ꝑm Orige. sup Cañ. sunt ānq̄. ¶ Primum signū est hūane laudis detestatio z dei glorificatio. Unde Mat. vi. Nū facis elemosinam noli tuba canere. sicut ypocrite faciunt. de quo Ihūs. Tuba est ois actus p quē demōstrat operis iactantia. Aug⁹. Jactantia est eo periculosior q̄ noie religiosior. que est vitāda. qz nescim⁹ an deo placēt opa nra. Eccs. ix. Sūt iusti quoꝝ opa in manu dei. Ideo Luc. xvij. Nū feceritis oia que p̄cepta sunt vob. dicite. Serui inutiles sum⁹. q̄d debuim⁹ facere. fecim⁹ ¶ Scōm est rōnabilis tristicia et exultatio mentis. Mat. vi. Nū ieiunatis nolite fieri sicut ypocrite tristes. Piero. ibidem dicit. Nō inueni veri⁹ signū boni cordis q̄z si erūpas foris in dulcedinē mentis z frequentiā sobrie exultationis z tristicie ¶ Tertiū signū est ordo correptōis. vt ꝑs a teipso incipias. z deinde post hoc alios corripias. Unde Lu. vi. Ypocrita ejice ꝓmo trabē de oculo tuo. z tūc videbis ejicere festucaz de oculo fratris tui. Dicit Orige. ibidē. Nisi fallor nihil aliud appetis nisi apparere iustus dū me corrigi z te negligis. Nā scribit Prou. xviij. Just⁹ ꝑ⁹ accusator sui est. Ideo Greg. Imperit⁹ medic⁹ est qui alioꝝ curā gerit. z seipm nescit. ꝓpter q̄d decet apl's. i. Thi. vi. Cōsidera teipm ne z tu tempter. Eccli. xxxi. Intellige que ꝓximi tui sunt ex teipso. Ih̄ est si me z te corrigis. incipe ꝓmo a te z nō a me. z hoc req̄rit vera z recta intentio. ¶ Quartū est benignitas cōpassionis Unde Grego. Qui bonus est corde. benign⁹ est cōpassione. qz vera iustitia z intentio cōpassionē habet. falsa indignationē. vt phariseoꝝ. Mat. xxiij. Imponūt onera grauia ꝛc. et ve vobis scribis z pharisei q̄ alijs claudit is regnū celoꝝ. z nō sinitz intrare nec vos intrat⁹. qui alios ex charitate nō docebāt viā dei. nec cōpatiebant peccantib⁹ ex charitate. z sic non fuerūt in via salutis carētes recta intentōe in benignitate cōpassionis. Quia dicit Augus. sup ꝑs. Inq̄tum maior charitas tanto plus dolorque te cū quē peccare vides. ¶ Quintum signū est imobilitas mētis tā in adūsis q̄z in ꝓsperis. vt Job q̄ dixit Job. i. Si bona suscepim⁹ de manu dñi. mala aūt q̄re nō sustinea/mus. Ibidem dr. Erat iob simplex z rectus. q̄d exponens Greg. dicit. Simplex z rectus est ille q̄ aduersis nō frangit. qui ad tpalia nō inclinat. qui ad supiora tot⁹ erigit. qui diuine volūtati humiliter subijcit. Hec Orige. breuiter enumerat exponens illud Cant. vij. q̄ pulcri sunt gressus tui in calciamentis tuis filia ꝓncipis. i. in omnib⁹ tuis q̄ agis. si laudes humanā vites. si sobrie id est rōnabiliter exultes. si ꝓmo te corripis. si alijs benignitatem exhibes. si patientiā in adūsis oñdis. hec sunt signa exteriora. ¶ Post hoc videdū est de signis interioribꝫ. Dicit em̄ Bern̄. in li. de ꝓceptis. q̄ interior oculus intentionis vere sit simplex duo arbitror necessaria. s. charitatem in intentiōe. z veritatē in electōne. ¶ Primo ergo necessaria est charitas in intentione. Ratio. qz charitas dirigit intentionē ad omnia illa que ad finē ꝓncipaliter sunt intenta. qz

charitas vnit ⁊ in omnib⁹ vnū intēdit. ⁊ om/nia q̄ pt cū illo vnire querit. ad Col'.iij. Su/per oia habete charitatē. qđ est vinculū pfecti/onis. Secđm veritas in electione. qz illa ñ sinit errare circa finē intētū. Bern. Duō sim/plex est oculꝰ intentiōis cū ignorātia veritat⁹ bonū nō diligit. ⁊ malum nesciens agit. ḡ ad veram intentionē requirit amor boni ⁊ cogni/tio veri. sic etiā nec charitas sinit intentionez ante finē intentū stare. nec veritas sinit eā cir/ca finē errare. Bern. Veritas nō querit angu/los. nec ei diuersoria placēt. Ps.l. Spūm re/ctū inuoua in visceribꝰ meis. i. intentionē re/ctam. quia fm Rich. de san. vic. Inter omnia que ad salutem spectare videnť pmum ⁊ pn/cipale est bona volūtas p quā in nobis diuine/ similitudinis imago reparať. Sz qz intentio si/ne charitate est remissa. sine fitate corrupta. igit⁹ sidera verā intentionē p signa pbabita. Basilꝰ. Porro vnū est necessariū. s. recta in/tentio ad dei gl'iam. Quinto accipe dñem hꝰ venerabile sacrm humiliter cum tremore et ti/more reuerētie. Nā sctūs ioh̄es baptista san/ctificatus erat i vtero. tñ de eo legit cū dēret christū baptisare nō audebat sanctā dei tāge/re verticē. sed clamauit cū tremore. sanctifica/me saluator. Item legit eccl'ia. tremūt prātes/ro. ⁊ tanq̄ inundātis aque sic rugitus meus. Timuit em abraam loqui cū angelo Genes. xviij. Quid loquar ad dñm cum sim cinis ⁊ pulvis. Fuit angelus in pson̄a dñi. Multo magis timere debes tu. accipiēdo dñm ange/lor. Timuit em moyses loq̄ pharaoni. Exo. iij. Quis ego sum vt loquar pharaoni. Quid tu facere debes accipiēdo regē regū ⁊ dñm do/minantiū. Ideo scribit in collationibꝰ patr. Quātumcūq̄ puritatis sit hō. nō debet se exi/stimare dignū. Nam hō ignarus ē negligēs ⁊ obliuiosus. ideo debet se indignū estimare ꝓpter multor excessuū ignorantiā. negligen/tiaz ⁊ obliuionē. dicēdo cū centurione Mat. viij. Dñe nō sum dignꝰ vt intres sub tectum meū. Nō sum dignꝰ sz necessariꝰ. Reuera nō dignꝰ. naz hoc sacrm est speculū sine macula. candor lucis eterne. Sap. vij. Ideo ps. xxxiij. Timete dñm omnes sancti eius. Et merito Job. xv. Ecce non sunt mūdi in ꝓspectu eius. quāto magis inutilis homo. Augꝰ. Christū ꝓculcat qui hoc venerabile sacrm sine timore reuerentiali accipit.

Sermo lxxxvi.
Ad idem.

Accipite et mā/ducate. hoc est corpꝰ meuz. i. ad hoc. xi. Audistis qđo accipi/endū est hoc venerabile sacrm q̄nq̄ modis. s. fi/deliter sine errore. sinceriter sine ꝓtagione. di/ligenter cuz ꝓscie discussione. decēter cū recta intentiōe. hūiliter cū tremore. Nunc sexto videndū est q̄ accipiať ꝑudēter cū studiosa meditatione. nā nō sufficit recta intentio nisi assit studiosa meditatio. qz nisi spūs hūanus aliquē finem p̄cognosceret. nesciret q̄ tenderet vbi quiesceret. ⁊ nisi illū finē aliqualr̄ cōsidera/ret nunq̄z eū q̄rere curaret. sz esset vacuus ⁊ p/fugus sup terrā. ⁊ vt alter cayn a facie dñi p/iectus nunq̄z stabilis pmaneret. Unde Hugo lib. de archa noe. Meditatio studiosa p oia discurrēdo. ⁊ hūc finem intentū inuestigādo quasi curatiue queret inuestiget ⁊ inueniet et spūm ad illā cū exultatōe adducet. ō iter me/ditationis rōnabiliter sequit iter intentionis. Rich. li. i. de archa mystica. Studiosa medi/tatio querit ardua appēdere. obscura disrū/pere. occulta penetrare. donec veritatē diu que sitaz inueniet. Et sic amor boni ⁊ cognitio ve/ri que sunt necessaria intētioni augmentank ⁊ ꝓfectank. p̄s. xxxviij. In meditatione mea ex/ardescet ignis. Bern. Ignis ea que inflāmat. inflāmat ad boni amorē ⁊ veri cognitionem. Addiceres. que est differētia inter medita/tionē ⁊ cogitatiōz. Rñdet Rich. li. i. de archa mystica. c. iij. dicēs. Una ⁊ candē materiā ali/ter p cogitationē ituimur. aliter p meditatio/nem rimamur. multa em a seinuicē differūt. licet in materia ꝓueniāt. Idem Rich. Cogi/tatio est ip̄rouid⁹ animi aspect⁹. ad euaginati/onem p̄ron⁹. Ipse em se singulis pene momē/tis ꝓsueuit ad inepta ⁊ friuola relaxare. ⁊ sine vllo discretōis freno ad oia se ingerere vl'pci/pitem dare. Meditatio ꝙ est studiosa men/tis intentio. puidus animi intuit⁹ ad veritat⁹ inq̄sitionē. Ex his ptz istoz multiplex differē/tia fm Rich. ibidem. Primo cogitatio p diuersa huc illuc diuagať. sz meditatio circa magna ⁊ ardua ad directōis finem cū animi indu/stria ad magna puenire querit. Secun/do differūt. qz cogitatio serpit. meditatio in/tendit ⁊ ad pl'ima venit. Tertio cogitatio est sine labore ⁊ fructu. meditatio ꝙ cū labore et fructu. Quarto cogitatio ē semp vaga motu de vno ad aliud trāsit. meditatio semp vnuz aliq̄d incessanter intendit. Attamē frequēter

vnū ponit p reliquo. Cogitatio q̄q̄z in meditatione ꝺuerti. Dicit Rich. B Ideo
1° memoriā rem⁹ hr̄e q̄ttuor. Primo ꝓpriorz vicioꝝ ad rectestandū vt voleamus. Ii. poc. ij. Memēto vnde excideris z age pniam. quia Christ. sup epl'am ad Heb. z hr̄ re pc. dis. iij. quia. Judas inquit peccauit. nullū delictoꝝ tale remediū habet sicut eoꝝ cōtinua mēoria. Glo. ad cōpunctionē. nō ad delectationē. p/pter qđ Deu. ix. Memēto inquit vt nō obliuiscaris q̄ ad iracūdiaz puocasti dn̄m deum tuū. ps. cxxxvi. Sup flumia babilonis illic sedim⁹ et fleuim⁹ dū recordaremur syon. i. in captiuitate pcti z ꝺfusionis flere debem⁹. cuz recordaremur syon. i. gr̄e pdite z innocētie. in q̄ statu hō deū speculat. Aug⁹. Quāto quisq̄z strictioꝝ. tāto i eo p memoria delictoꝝ sit fletꝰ vberioꝝ. vt ezechias Isa. xxxviij. Recogitabo tibi oēs annos meos i amaritudine aie mee. Tren. iij. Recordata est hierl'm diez afflictionis z p̄uaricatōis q̄ ad culpā. oim delirabilium suoꝝ q̄ ad gr̄am. C Sc̄do debem⁹ hr̄e
2° memoriā mortis ad pcm vitandū. Eccl'i. vij. Memorare nouissima tua z eternuz nō peccabis. Si die mortis hoies meditari vellent ab omni imūdicia aios suos cohiberēt. Sed heu ꝺquirit Tren. i. Sordes ei⁹ in pedibus illi⁹. q. nō est recordat⁹ finis. Et q̄ nūc volunt meditari salubriter. necesse est hāc aliqn̄ dolēter sustinere. Aug⁹. i Smone de inocētibꝫ. Macaia duersione pctoꝝ ꝺcutit q̄ dū vineret oblit⁹ est dei. moriēs obliuiscat sui. C Tertio
3° dei iudicioꝝ ad timēduz. Eccs. xi. Si homo annis multis vixerit meminisse debet tenebrosi tpis z dieꝝ multoꝝ. q̄ cuz venerint vanitatis arguent p̄terita. Prou. xij. Cogitationes iustoꝝ iudicia. s. dei. Eccl's. vlti. Cūcta q̄ fiunt adducet dn̄s ad iudicium. Eccl'i. xvij. Memēto ire z tem⁹ retributōis. hec ꝺia in oculis dei. ps. lxx. Memorabor iusticie tue soli⁹.
4° C Quarto debem⁹ hr̄e meditatione bn̄ficiorum dei. ad gr̄as deo agendum. Luc. xvi. Recordare q̄ recepisti bona in vita tua. Reuera bona naturalia. delectabilia. substātialia. s. corpus z sanguinē christi. Nā de māna dato ꝺminus pcepit Exod. xvi. Impleamoꝝ ex eo z custodiat in futuras retrogeneratōes vt non uerint panez q̄ alui vos in solitudine. Ita iustum imo multū iusti⁹ est q̄ nos impleamus corꝝ nostrū memoria beneficij et boni celestis. q̄o dedit seipm nobis in sacro altaris. Nam eius corpus in sacro cum in aliquo simile est māna. in aliquo multo excellētius z pciosius. quia sicut lux potioꝝ est q̄z vmbra. veritas q̄z figura. ita bonū dign⁹ est illo. de se. dis. ij. Reuera. Jte illud fuit corruptiōi obnoxium. in alteꝝ diem reseruatū. istud ꝙ est alienum ab omni corruptōe in eternū. ps. xv. Nō dabis sanctū tuū videre corruptionē. Un̄ camit eccl'ia. Sumit vn⁹ sumūt mille. nec sumptꝰ ꝺsumit. Jteꝝ māna q̄n caluit sol liquefiebat. hoc sacr̄m nullum patit accidens. q. accidēs stat sine subiecto. Item isti oēs sunt mortui. aliqui corpaliter. aliqui eternal'r. vt dathan et abyron Nu. xvi. Istud facit aliquos esse sine corruptōe culpe z pene. Joh. vi. Si q̄s māducauerit ex hoc pane viuet in eternū. ps. cx. Memoriā fecit mirabiliū suoꝝ. escam dedit timentibꝫ se. Jtē nota mēoriari rem⁹ damnum z fructū inde pcedentē. Fruct⁹ inde pce-
1° dens est multiplex. C Primus ad diligendum inflāmat. sicut ad p̄sentiaz ignis expellit frig⁹. sic ad p̄sentiā corpis x̄pi tepiditas Exemplū hr̄ in malogranato. sicut q̄ panem calidū de clibano recipit cū pane sumit calorem. sic q̄ recipit corp⁹ dn̄i ignitū amoꝛ recipit. Sz heu patiēs febres lz sit i camio ignis calorez nō sentit. z sic pctōr in mortali licet h̄ sacr̄m sumit. nō sentit tn̄ calorē charitatis nōne malicie z iniq̄tatis. Un̄ Hiere. vi. Sicut cisterna facit aquā frigidam. sic malicia. ideo Bern̄. Qui māducat z amat augmētū amo-
2° ris sentiet. C Sc̄ds fruct⁹ est q̄ h̄ sacr̄m licet h̄ est q̄ illumiat mentē hoīs. z latētia pctā pterita mānifestat. z figurat p mel qđ ionathas comedit de arbore. i. Re. xiij. Et dixit. vidistis q̄ illumiati sunt oculi mei eo q̄ paululū gustaui de melle. Mel est sapia dei increata. vn̄ Isa. vij. Butirū z mel comedat. i. humanitatem z diuinitatē in cibū recipiat. Hic cibꝰ illuminat oculos mētis. Un̄ Christ. Sicut in sole naturaliter apparēt athomi. q̄ extra solē nō discernunt. sic in p̄sentia digne acceptiōis huius sacri cognoscunt defectꝰ spūales q̄s homo alꝰ non cognosceret. Ideo Isid. Accedite et
3° illuminamini. q. lux est mūdi. C Tertio delet venialia. De q̄ Inno. dicit. Hoc sacr̄m venialia delet z mortalia cauet. Sil'r z Amb. lib. de sacramentis. Iste panis q̄tidian⁹ sumit in remedium q̄tidiane infirmitatis. ꝓpter qđ dicē Bern̄. Nō māducam⁹ corpus dn̄i. q. boni sum⁹. sed vt boni efficiamur. Jō Aug⁹. de verbis dn̄i. Accipe q̄tidie q̄ tibi quotidie prosit.
4° C Quarto p̄seruat a futur' mortalibꝫ. q. pcc/catuz est mors spūalis aie. Un̄ sicut hō p̄seruat a morte corpis dupl'r. sicut dicit sanctus

Tho.pte.iij.q.lix.arti.iiij. Primo natura roborat interi9 p medicinā. Secdo corp9 pseruat exterius p arma. Utroqz modo sacrm eucharistie pfuat a pctō. Prio roborat interi9 spūm Uñ ps.ciij. Panis cor hois confirmat.qz ē panis vite.qui vitā māducat mori nō pt. Accedite z absolnemini. qz est remissio peccatoruz Dec ille. Quia fm Aug9. de verbis dñi. Iste panis aie nre subam sulcit. z in esse gratuito ponit. Alio modo inqztuz est signū passionis xpi p quā victi sunt demones. repellit demonū impugnationē. Deq Chrisō. sup Joh. Ut leones flāmam spirates. sic ab illa mensa recedimus diabolo effectu terribiles. Quinto augget.s.pteritam grām. Deq sctus Tho. dicit. Hoc sacrm est grax augmētū. Figurat Nu. xi. vbi legit.q descendēte mānā descēdit panis. vbi legit.q descendēte mana descēdit panis. ter z ros.sic in xpi corpe accipit ros grē. Nam sicut ros facit fructus terre crescere z augmentat illos.z sic hoc sacrm facit deuote recipientes i meritis crescere z grā. Prou.iij. Nubes roze descunt.i. deuotis grā augmentat. Nā sicut ignis nō est sine splendoze. sic hoc sacramentū digne sumptū nō est sine augmēto grē Isa.lv. Comedite bonū z in crassitudine dele ctabit aia vestra. Uñ Gen.xlix. Pinguis est panis aser. Spūal'r. Aser interpretat beatitudo.hic ē pax eterne beatitudinis.q impiguat hoiem p grē augmentū. Sexto hoc sacrm vnit nos deo. de quo Aug9. Lib grandium crescē z māducabis me.nō me mutabis in te sed tu mutaberis in me.z hoc p amorē. Nam dicit Dyonisi9. Amor trāsformat amātez in amatum. Et figurat in trāsfiguratione supnaturali. z in sacro vbi vna suba transmutat in aliā. Item mēs deuota fit deifica. ad Gal. v. Uiuo ego.nō ego.sed viuit in me christus. Hoc fit spūaliter cuz qs nō agit a suo spiritu. sed christi. z vitā suam informat exemplis xpi Uñ Joh.vi. Qui māducat me viuit ppter me. Ideo orat eccl'ia in collecta dicēs. Fac me semp inhererе tuis mādatis. z a te nunqz sepārari. Jō hoc sacrm dicit cōmunio.eo q in hoc sacramēto cōmunicam9 oim bonoz in eccl'ia z meritis omnium sanctoruz. vt impleat illud Joh.iij. Alij laborauerunt. z vos in labores eoz introistis. Et dr electis illud ad Eph.v. Jam nō estis hospites z aduene. sz cives sanctoz et domestici dei. Item p dignā susceptionem huius sacramēti homo etiā fit particeps meritoruz christi in humanitate. Unde Bern. Deus dedit nobis filiū suum. qz grām cōmunicauit nobis p illū. De quo Aug9. Omnia bona sua nobis cōmunicauit. q mala nostra assumpsit. Ideo Bern. Domine operum bonoruz egem9. vbi defecerunt mea. ibi supplebunt tua. vt impleat illud. i. ad Thoz. iij. Omnia vra sūt. vos aūt christi. Septimo hoc sacramentuz mitigat fomitem. Sicut aqua ignis calorem refrenat. sic cōcupiscentia carnis mitigatur. Unde ps. xxij. Sup aquam refectionis educauit me. Figurat Judicum vij. in visione Gedeonis. q panis subcinericius subuertebat castra madian. Per madian intelligit contradictio. et significat fomitem carnis qui semp cōtradicit spiritui. cuius castra sunt carnis desideria que subuertit panis iste mitigando ea. Osee. xiij. Ero quasi ros in israel. Nam sicut ros mitigat calorem. sic hoc sacramētum minuit calorē praue concupiscentie. z hoc ppter augmentuz charitatis. De quo Augul. in libro. lxxxiij. questionum. Augmentū charitatis est diminutio fomitis. Ideo Amb. Qui vulnus habet. medicinaz requirat. Octauo liberat a reatu pene. Dicit sanctus Tho. pte. iij. q. lxxxix. arti. vi. Hoc sacramētum est sacrificium z sacrm. Sacrm. est inqztum recipit aput ordinet in visibilis gra sub visibili specie. Sz sacrificiū inqztū offert p viuis z mortuis. z sacrm. s. inquantū instituit ad spūaliter nutriendum per vnionem ad christū z ad mēbra ei9. sicut nutrimentū vnit z nutrit. Sed qz hec vnio fit p charitatez. ep cui9 feruore aliquis consequit remissionem. nō solū culpe sz z pene. idcirco nō directe. sz p cōcomitantiā sequit remissio pene. nō totius sz fm modū feruoris z deuotionis. Inquātum vero est sacrificiū habet vim satisfactiuam. et nō attenditur quātitas oblationis. sz quātitas deuotionis. z non pro tota pena. sed p ptem ratione deuotiōis hominis. Jō dicit Hiero. Aqua que apponitur est signū mūdationis a pena. z sic liberat a culpa z a pena. licet nō totali sed partiali. Uñ Prouer. xxvi. Munus absconditum extinguit iras. Grego. Dominus dedit nobis sacramentū salutis in remissionem criminū. Nono dulcedinem p̄stat Unde Sap. xvi. Panez de celo p̄stitisti eis. omne delectamentū suauitatis in se habentē De quo Aug9. Deus intrat in mentez omni dulcedine dulcior. omni suauitate suauior. ō q̄ ps. lxiij. Qui simul mecū dulces capiebas cibos. Ratio Augus. Ibi diuina dulcedo in suo fonte bibit. Ideo dixit dñs Joh. vij. Si qs sitit veniat z bibat. s. dulcedinē huius sacramenti. Dicit nanqz psal. lxvij. Parasti in

dulcedine tua pauperē. Et Salo. Canti. ij. Fructus eius dulcis gutturi meo, propter quō exclamat Auge. dicēs. O dñe tolle desiderium meū vt attingā dulcez fructū. s. tui sacramēti. Dicēs. tñ sepius sumo et tantā dulcedinem sacri nō sentio. Rñdet. iste est cibus medicine aie. Unde sicut medicus perit⁹ dat quibusdā medicinā dulcē in palato corpis. aliis nō pbet dulcedinē in palato mentis. quis in gutture nō sit dulcedo. tñ in rōne sentit q̄ sanat. et sic mentē delectat. Et sic dñs deus quibusdaz fidelibus dat p intimū affectū vt ardentius delectent in deuotione dulcedinis. Aliis vero per pium intellectū. eo q̄ intelligūt se a peccatis amplius abstinere et fructibus adherere. et credūt hūc cibū vitam eternā dare. Et sic licet nō sapiunt p affectū dulcedinē. tñ p intellectū. vñ Sap. viij. Nō habet amaritudinē conuersatio illius. nec tedium conuictus eius. sed leticiam spūalem. Et figurat Exo. xvi. Justus mane erat quasi simile cū melle. Et figurabat dulcedinez huius sacramēti. Quā quidē dulcedinē sensit Aug⁹. vt de eo legit. Displicebat ei quicquid agebat in seculo p dulcedine dei. Oz heu ali qui sunt qui nec i intellectu nec in affectu suauitatem sentiūt. et sunt hi qui dulcedini humane aut carnali insistūt. Nā aialis hō nō capit ea que spūs dei sunt. i. Thoz. ij. et Rom. viij. Qui i carne sunt que carnis sunt sentiūt Nā dicit Salomō Proū. xxvij. Alia saturata conculcabit fauū. sicut filij isrl saturati cibis cepis et carnibus egypti. Nu. xi. nō delectabantur in mānā. Sic ꝑm Greg. Qui terrene delectationi inhiāt. spūalis dulcedinis cibi fastidium hūt. Sap. xvi. Dulcedinē tuā in filios demōstrabas. Quā dulcedinē sensit mr augustinus. q̄ post dignā susceptionē huius sacri clamauit in excessu di. Volem⁹ ad celū volemus ad celū. post hꝫ venies ad seipsaz interrogata cur ita clamasset. Rñdit. Coz meū et caro mea exultauerūt in deū viuum. ps. lxxxiij.

10° Decimo vinificat. s. hꝫ in grā. ibi i glia. Unde ps. xxxv. Dñe apud te est fons vite. De q̄ saluatoz Joh. vi. Qui māducat hunc panē viuet in eternū. De quo Isid. Dic ē panis vite qui vitā māducat mori nequit. Unde Joh. vi.

11° Qui māducat me viuet ꝑpter me. Undecimo associat sanctis et angel' dei. De q̄ Rabanus. Qui hoc sacrm digne pcipit. societatez

12° sanctoz digne pcipiet. Duodecimo assecurat. s. in egressu. vt homo pt dicere illud Ps. xxij. Si ambulauero i medio vmbre mortis ñ timebo mala. qm tu mecū es. Figurat nāq̄ p panez subcinericiū. iij. Re. xix. In cui⁹ fortitudine ambulauit helyas vsq̄ ad montem dñi. Nā dicit Bern. Coz⁹ christi est pegrinantibus dieta. egrotis medicina. debiles confortat. valētes delectat. timidos securat. Et Unū dicit viaticus q̄si custos vie. Et iō dat i

1° agone mouētibus. Primo ꝑpter cōfortationē. qz longa via sine cibo nō est amplectēda. Un Hugo li. iij. de sacris. Libo ille nō est corpis sed mētis. nā de ore trāsit ad cor. cōfortans aie

2° vires. Secūdo dat in agone ꝑpter securationē et ꝓtectionē. qz homini morīēti maximum plium instat. idcirco dat in ꝓtectorē. ps. xxv. Dñs ꝓtector vite mee a q̄ trepidabo. Et apls Ro. viij. Si deus p nobis quis cōtra nos. Et Hiere. xx. Dñs mecum tanq̄ bellator fortis. Jō cū infirmaris memorare cū hoc sacrm signis vt ab inimicis tuis defenderis. Naz hic xpus pīens est et angeli. Dan. vij. Milia milium ministrabāt ei. Ideo Christ. super Joh. Ad hoc sacrm angeli ocurrunt. demones fugiunt. Hi sunt duodecim fructus ligni vite Apoc. vlti. qui oriunt ex hoc venerabili sacramento. Et dicit Nicolaus de lyra sup Johez Alia sacramēta habent singulares effect⁹. vt in baptismo sol⁹ baptisat⁹ suscipit grāz. sz in īmolatione hui⁹ sacramēti est vniūsalis effectus. qz nō solum sacerdos ꝓsequit effectū sz viui et mortui. Ratio. qz in ipso ꝓtinet causa vniuersalis omniū sacramentoz. s. christ⁹. Et sic nō est de laico recipiēte quātum est ex ope operato. et quantū cōsiderat vt pceptio. quis ex intentiōe pcipientis possit cōmunicari omnibus vel aliquibus ad quos dirigit suā intentionem. Ideo de hoc sacramēto venerabili dicit Alexāder. et habet de ꝓse di. ij. nihil. Nihil in sacrificijs maius. nulla oblatio potior ista. Et isti duodecim fructus habent breuit in his metris. Inflāmat mēozat. delet pseruat et auget. Unit et mitigat. liberat dulcedinē pstat. Uiuificat et associat. et in fine securat. Item non solum est meditāda vtilitas huius sacramenti digne pcipientiū. sed etiā penalitas que ꝓsequitur indigne recipiētes. Incurrit homo eīm triplicem pnā. s. tpalem. spūalem. et eternalem. Primo tempalez. i. Thoz. xi. Ideo inter vos multi imbecilles sunt. et multi dormiūt. Un legit q̄ quidā phibit⁹ ne accederet et verecundia ductus nō dimisit sz accessit. Ideo subitanea morte cozaz altari interijt. Pascasius. Qui indigne manducat si bonitas dei nō resisteret statim angeli eū punirēt. Secundo penam spūalem. quia diabolus maioreż in eos

accipit ptātem. Uñ iudas post buccellā panis intrauit in eū sathanas. Liby ille nō erat corpus xpi. quanto magis corpus xpi. Aug⁹. Nullus malign⁹ ad corpus xpi accedat. nullus fictus. nullus induratus aīo appropinquet. De talibꝫ ꝓt dici vt de iuda. Dan⁹ tradentis ē mecū in mensa. Lu. xxij. Tertio eternalem. i. Thoz. xi. Reus erit iudicio. Amb. Penam xpi mortis merek qui pollut⁹ accedit totā trinitatē inhonorat. Bern. Ue homini cui salus mūdi iudiciū est. vita mors est. cui absolutio dānatio. cui gra ira. Idcirco iudicium sibi manducat z bibit.

Sermo lxxxvij.
Ad idem.

Accipite z mā
a ducate. hoc est corpus meū. i. ad Thoz. xi. Audistis quo ꝺ venerabile sacrm recipiendū est fideliter sine errore. sinceriter sine ꝓtagione. diligēter cū cordis z scientie discussione. humiliter cum timore. decenter cū recta intentōe. prudēter cuz studiosa meditatione. Nūc septimo videndum est q̄ acciplak feruēter cū deuota ꝓtēplatione. Et dn̄ ꝓtemplatio sequit meditationē. qz meditatio est eternoz inuestigatio. cū magna animi industria. neca veritaz inq̄sitōne dimittit donec inueniat qd̄ querit. z q̄cito q̄situm inuenit. tūc incipit inherere gaudēter. Et fm Rich. li. i. Sic studiosa meditatio in tantū exercuit se z pfecit q̄ in ꝓtemplationez transiuit. ps. lxv. Trāsiuimus p ignē z aquā z eduxisti nos i refrigeriū. i. in ꝓtemplationē eternoz. qua ppriū est meditationi sua ꝓmotione semp ad altioza tendere. Sz ꝓtemplationi ppriū est iocūditaz suo spectaculo cū admiratione inherere. ¶ Sed diceres. qd est ꝓtemplatio. Rñdet Rich. li. i. de archa noe. c. iiij. Contemplatio est libera mētis per spicatio in sapientie spectaculo cuz āmiratione suspensa. ¶ In hac descriptione inuunk 1° q̄tuor. Primū est liber ꝓtēplationis mot⁹ ab omnib⁹ exoziatus z in nullo impedit⁹. Ex ꝫ patet q̄ spūs ꝓtemplatiuus debet esse sine peccato. qz q̄ peccat Joh. viij. seru⁹ ē peccati. z vinculis eius ligat ne sursum ferak. Etiam debet ē liber a desiderio z cura tpalium. q̄ sunt dureseruitutis. i. ad Thimo. vi. Qui cupiūt fiein diuites incidūt in temptationes z laqueū diaboli. Bre. xxx. moral. Tunc spūs liber dimittit q̄n calcatis terrenis desideriis mēs ab appetitu tpalium exonerak. Ideo Isi. de summo bono. Oculus alta ꝓspicere nō poterit quem puluis terrene cupiditatis claudit. Bre. xix. moral. Cōtemplari dei sapientiā nō possunt qui sibiꝑsi sapiētes sunt. ¶ Secūdum qd̄ necessariū est ꝓtemplantibꝫ. est. q̄ oculus ꝓtēplationis sit pspicax. id est gra dei sanat⁹. Dicit em̄ Hugo li. ix. celestꝫ hierarchie. ¶ Triplex est oculus. Primus est carnis q̄ hō videt ea que sunt extra se. Secūdus oculus rōnis q̄ videt ea q̄ sunt intra se. Tertius est oculus ꝓtemplationis quo videt hō ea que sunt supra se. Prim⁹ est apertus. s. oculus carnis. Oculus secūdus. s. rōnis est lipp⁹. Tertius. s. ꝓtemplationis est clausus z cecus. Ideo necessariū est vt oculus ꝓtemplationis pspicax sanek. i. purgek ab omni labe z cupiditate terre noz. i. Joh. i. Deus lux est. z tenebre nō sunt in eo. ¶ Tertiū est q̄ oculus in spectaculo sapientie eterne sit erect⁹. s. ꝓtemplari deum nō quocūq; modo. sed cū delectatōe ex quadā experimētali suauitate z affectu. Actus q̄ ꝓtemplationis duo includit. s. cognitionez z saporosam delectatiōz. z delectatio adiuuat cognitionem. qz dicit Rich. fm mensuram delectationis dispensak et modus manifestationis. ¶ Quartū est mentalis suspensio ex admiratione causata. Rich. lib. de archa mystica. De quāto aīa ab infimis sit remotioz. de tanto in seipsa purioz z ad sublimia sublimioz. z quāto sublimioz. tanto diuti⁹ in supioribꝫ suspendit Job. vij. Suspendiū elegit anima mea. Ad̄ Uercellen. exponit dicens. Suspendiū est extensio mētis in eterna spectacula. Juxta illud ps. xxiij. Oculi mei semp ad dn̄m qm̄ ipse euellet de laqueo pe. meos. Rich. lib. v. de archa mystica. Nōne velut a terra ad aera suspendik. dum hō super hoiem ducik z aīa a seipsa excutik. z mētis alienatōne in celestibus tota erigik. Quapropter aīa ꝓtemplatiua volenter ad inferioza relabik. vt patet exemplu de sancto Bernardo. qui semp fleuit quando comedere debuit. Interrogatibꝫ fratribꝫ cur fleret. Rñdit. nōne debeo flere. qz ꝑus eraz spiritualis. nūc animalis. Ecce doleter descēdūt anime ꝓtēplatiue ad inferioza. ¶ Sz diceres. que sunt dispositiones que disponūt animā ad ꝓtemplationē. Rñdet Rich. lib. de ꝓtemplatione. Nos debem⁹ a nouissimis incipere z paulatim mentem subleuare. z p exteriorē noticiā ad cognitionē inuisibiliū ascendere. ¶ Primus gradus esse debet in imaginatione sola. z nihil ratiocinādo inuestigare

ꝛoꝛiunt ab his q̄ sensu coꝛpoꝛeo hauriunt. cū imaginamur. Q̄ q̄z multipharie ꝛ iocūde sūt creature. ꝛ imaginatio in ꝺsideratione addu-
2° cit. ꝛ infert admiratione ꝛ stupoꝛe. ¶ Secūdus gradus dū illud qđ in imaginatione ꝺsistit pceđit ratiocinādo. ꝛ p rōnem querim⁹ ꝛ inuenim⁹ rerū vtilitatē et ordinē. At hic gra-
3° dus est supioꝛ. eo q̄ ratio in eo opaꝛ. ¶ Teꝛcius gradus est ſm Rich. q̄n ex ſiſtitudine rerum visibiliū in ſpeculatione ꝛeꝛ inuiſibiliuz ſubleuamur. ad Ro. i. Inuiſibilia ꝛei per ea q̄
4° facta ſunt intellecta ꝺſpiciunt. ¶ Quart⁹ gradus q̄n circa inuiſibilia ſpeculādo inſiſtim⁹ ꝛ ea p experientiā cognoſcim⁹ ꝛ intelligentiam capim⁹ ꝛ venim⁹ in ꝺsideratione celeſtiū omnibꝫ ſenſibꝫ remotis. eo q̄ tam a coꝛpalibꝫ q̄z a tpalibꝫ magis elongamur. Jō iſte grad⁹ est alijs pfectioꝛ. q̄z ſpūs in eo magis purificaꝛ ꝛ
5° eternis vnit. ¶ Quint⁹ gradus est q̄n ſuper rōnem ꝛ nō p̄ter rōnem in hac ꝺtemplatiōis ſpeculatione ꝛ mētis ſubleuatōe aſcēdim⁹ ad ea que ex diuina reuelatiōe cognoſcimuſ. que nulla rōne humana plene inueſtigare ſufficimuſ. talia ſunt illa q̄ ꝛe diuinitatis natura in illa ſimplici eſſentia credim⁹. ꝛ ſcripture auctoritate pbamus. Et est gradus excellentioꝛ q̄
6° ſuꝑat rōnem. ¶ Sext⁹ gradus verſaꝛ circa ea q̄ ſunt ſupra rōnem. ꝛ videnꝫ quaſi ꝺ ratione. ꝛ ſunt pene oīa que ꝛe pſonaꝝ trinitate credere iubemur. ꝛe quibꝫ cū rō hūana ꝺſulit nihil aliud q̄z cōtraria videnꝫ. Iſte gradus ē pfectioꝛ omnibꝫ. q̄z i eo pura intelligēcia opeꝛaꝫ que ad ꝺtēplationē diuīe eſſentie admitti tur. ¶ Alio modo ſm Origē. ſup Lañ. c. ij. ꝛeclaranꝫ grad⁹ ꝺtēplatōis. vbi dicit. Jō templatoꝛē rerum certū te iudico ſi p̄mo te p ficit actio. Nam vbi actiua vita terminaꝫ. ibi ꝺtemplatiua inchoaꝫ ꝛ gradatim ſurſuz tendit. donec in viſione intuitiua ꝺſummaꝫ. ꝛe q̄ Gꝛego. v. moral. Qui arcem ꝺtemplationis aſcēdere deſideraꝛ. p̄ius neceſſe est vt in ope pfecte actōis ſe exerceat. Scō ꝛe viſibilibꝫ ad inuiſibilia pceđere. Ro. i. Inuiſibilia ꝛei ꝛc. Sap. xiij. A magnitudie ſpeciei creature creatoꝛ eoꝛ poteꝛit videri. Bern. ſup Lañ. Tanta formaꝝ varietas atq̄z ſpeciez numeroſitas in rebꝫ creatis ſunt quidā radij diuinitatis.
3° Tertio mente oīa oblectamēta carnis trāſcendere. ps. liij. Elongaui fugiēs ꝛ māſi in ſolitudine. ſ. nō ꝛelectādo in creatura. Quarto ſupra rōnem trāſcendere ꝛ ſpeculari ea que metas hūane capacitatis excedūt. vt diuinitatis naturā ꝛ ſimplicē eiꝰ eſſentiā. ꝛ est ſupra rōnē
4° ſed nō p̄ter rōnem. q̄z p intelligentiaz capitur q̄ est ſupioꝛ intellectu. Nā ſm Rich. Intelligentia est vis aīe qua ꝛe diuis inq̄ſitꝫ poſſibile est cognoſcit celeſtia archana penetrādo. et
5° ꝺtēplatiue aīe acies acuitur. Quinto q̄n trāſcendit ſup omnia intelligibilia ſupra et ꝺtra rōnem. vt ꝛe trinitate. vbi intelligēcia nō habet locū. ꝛ ibi homo diu ſtare nō pōt. q̄z dicit Gꝛe. v. moral. q̄n ſpūs ſurſum vehiꝫ. tūc mēs immēſitate luminis verberata reuocatur cuz internam dulcedinē ꝛe guſtat. amoꝛe eſtuat. ꝛ infirmitatis ſue tenebras cognoſcit. q̄z illū qđ ardenter diligit habere nequit. ſaltem pfecte.
K Diceres. que ſequiꝫ talem ꝺtemplatōez vtilitas. Rñdeꝫ p̄mo. q̄z ſpūs humanꝰ dulciter ꝺſolaꝫ. Un Fortunat⁹. Nequaq̄z ꝛeus ꝛe uore aīe ſe applicat ꝛ inclinat niſi totam ſe in ꝺtemplatione erigat ꝛ occurrat. Jō Damaſ. Qualis quis in futuro eſſe ꝛebet. talem in preſenti ſe exhibeat. exquo felicitas in futura contemplatione diuine eſſentie conſtit. Jō Lu. x. Maria optimā partē elegit. Rich. li. i. ꝛe cōtemplatione. Que est ꝑs optima quaz elegit maria. niſi videre ꝛ vacare q̄z ſuauis est dñs. Nam maria ſedens ſecꝰ pedes dñi audiebat verbū illius. ſummā itaq̄z ſapiam in carne latitantē. quā oculis carnis videre ñ poterat audiendo intelligebat. intelligendo videbat. q̄z credebat. ꝛ in hunc modū ſedendo ꝛ credēdo ꝛ audiēdo ſumme veritatis ꝺtemplationi vacabat. Hec est ꝑs que electis ꝛ pfectis nunq̄z auferꝫ. q̄z ꝺtemplatio i hac vita inchoaꝫ. ꝛ in futuro augeꝫ ꝛ in ꝑpetuū celebrabiꝫ. ¶ Secūdo ſpūs humanus in ꝺtemplatōne ꝛeo familiarius ꝛ amicitius vnit. vt dicit Gꝛego. xxv. moral. Sepe miſericoꝛs ꝛeus quos tenere diligit. eos ſolicitius ab extraneis actionibus cuſtodit. Nā p̄ifamilias ad eū labꝰez ſuos dirigit a quo filios ſuſpēdit. vt filij ſine vexatione ſecuri ſint. Figuraꝫ Joh. vlt. vbi ihūs dixit petro ꝛe Johe quē diligebat. Sic eū volo manere donec veniā. tu me ſeqꝛe. vbi dicit Aug⁹. Per hos duos aplos ſignificant due vite. Jō templatiua p iohem. Actiua p petrū. Ecce iniūxit petro. tu me ſequere. vbi di. Hieronym⁹. p paſſionem ꝛebꝛe ſequi petrū. Ecce actiua petri in laboꝛe. Contemplatiua iohannis intellecta in requie. vna i opatione actionis. altera in mercede contemplationis. vna ꝛeclinat a malo ꝛ facit bonum. altera nullum habet malum quo ꝛeclinat. ſed magnum habet q̄ fruaꝫ bonū. vnde vna cū hoſte pugnat. altera ſine hoſte ꝛgnat. vna carnales libidies

vetat. alia spūalibꝫ delectationibꝫ vacat. vna subuenit indigenti. altera ibi est vbi nullū inuenit indigentē. hec Aug⁹. Ergo si eū volo manere. Glo. i. nolo eū p martiriū ꝫ summa ri. Orige. Nec vita ꝫtemplatiua est summū beneficiū qđ aie ꝫferri potest in hac vita. z habet pfectissimas delectationes annexas. Naz alie delectatiões hñt fastidium spūs. Proū. xiij. Extrema gaudij lucꝰ occupat. Tercio spūs humanꝰ in itinere vite ꝫtemplatiue somno quietat et vigilia illuminat. Figurat Genes. xxxij. Jacob q̄ q̄nq̄ dicebat luctator post luctū z somnū ꝫtemplatōis vocatus est israel. i. videns dēū. eo q̄ tam i luctu q̄ in somno ꝫtēplatōis didicit videre spūalia. Unde dixit. Vidi dñm facie ad faciē. Un Hugo lib. iij. de claustro aie. Tunc ex iacob fit israel q̄n post sudationē bone opationis venit ad lucē ꝫtemplatōis. ps. xij. Tūc exaltabit iacob et letabit israel. Jacob. id est vita actiua luctat ꝫtra vicia. emarcuit neruꝰ. i. nō occidit spūs in luctamine. sz tñ infirmat et fatigat. Psal. xxxvij. Afflictus sum z humiliatus sum nimis. Per israel videtē vita ꝫtēplatiua significatur. q̄ si dormit. i. ab amore ꝑsentis z seculi q̄escit cōtemplat celestia. Can. v. Ego dormio z cor meū vigilat. claudit oculos seculo. aperuit christo. ille somnꝰ placet deo. Can. ij. Adhuc vos filie israel ne exciteꝫ. Quarto spiritus facie pulcrificat. z visu clarificatur. Richardus libro ꝓmo de patriarchis. Duas legimꝰ vxores iacob habuisse. s. lyam z rachel. Lya fecundior. rachel formosior. Lya fecunda sed lippa. Rachel sterilis sz formosa. Spiritualiter. Per lyam activa vita ad quam ptinet flere gemere suspirare. Per rachel vita cōtemplatiua que interdat videns ꝓncipium. ad illā ptinet meditari. ꝫtēplari. intelligere. z discernere. Rich. Quid dulciꝰ q̄d iocūdius. q̄ oculos mētis ad summe sapie ꝫtemplationem erigere. Ex hac ꝫtēplatōne summe sapie facies mentꝫ pulcrificat. Exemplū de moyse. Exod. xxxiij. cuiꝰ facies splendida facta fuit ex ꝫsortio dñi intantū q̄ iudei videre nō potuerūt in eum. Eze. vi. mozal. Vita ꝫtemplatiua in aia ꝫtemplantis est speciosa. ꝓpter qđ dr Can. iij. Tota pulcra es amica mea z macula nō est in te. Quinto spūs humanus dulciter z multipl'r reficit. Primo cibat z fortificat. Comedere q̄ spūal'r nihil aliud est ꝑm Greg. sup Ezech. q̄ supni luminis in ꝫtemplationibꝫ pasci. Cant. ij. Fructus eiꝰ dulcis gutturi meo. vbi Orige. Da mihi dñe fructū dulcem. fructuꝫ vite aie mee. altus es. extolle dñe desiderū meuꝫ. benedictꝰ es. sanctifica obsequentē. imputribilis es. purifica affectum. suauis es. letifica aiam. Sedo spūs reficit in potu z inebriat gra. vñ aia ꝫtemplatiua gl'iatur. Introduxit me rex in cellam vinariam. Glo. id est in dulcedinē gre. ita me recreatam sentio ab amore terreno ꝛ in supna translatā. sed hanc refectionē spūs humanꝰ ambulans in vijs actiue vite vix z raro experit. Un Augustinꝰ. Cōtemplatiui nō actiui gustare pñt sincerā bonā. Ad qđ gustandū necesse est a tumultu seculi cessare. qđ nō faciūt actiui. Et g nō habent sensum gustꝰ exercitatū. ideo nō reficiunt spūaliter. Richardus de san. vic. Qñ p ꝫtemplatiōis dulcedinē sup nos rapimur. quasi quoddā suauitatꝫ vinū sumētes inebriamur z a nobisipis alienamur. nihil hac dulcedine iocūdius sentit. nihil animū ab amore mundi elongat. nihil mentē ꝫtra temptationes roborat. Sexto spūs humanus in itinere vite ꝫtemplatiue a labore vie relevat. z ꝑ diuinam allocutionē Lu. xxiij. Nōne cor nr̄m ardens erat in nobis dū nobis loquereꝰ in via. Qđ exponit Greg. Christi audito sermone exardescit animꝰ. corpis recedit frigus. sic mens i celesti desiderio anxia libet audire p cepta celestia. z q̄t mādatꝫ instruit. tot facibꝫ inflāmat. Jō Bern. Deus q̄si vie viatoꝛ itinerantibꝫ se socias oēm vie relevat labore. Rich. de san. vic. Tūc ad oēm laborē hilarescit. laborat nec lascescit. festinat nec deficit. lacerat et nescit. irridet z ñ adūtit. hec ille. Septimo spūs in itinere vite ꝫtēplatiue vltra oīa inferiora mental'r in celestibꝫ elevat. Hugo in ꝓncipio lib. de claustro aie. Cōtēplatio claustrū anime dr. in cuiꝰ sinu dum se recipit āmodo sola celestia meditat. a terrenis separat. in domino delectat. angelica dulcedine pfruitur. legit in libro vite. ꝫsiderat patris potentiā. filij sapientiaz. spūssancti clementiā. hoc nō facit spūs vite actiue. Bern. super Cantica. Licet anima in actione ad deum tendit ꝓpter deuz. tñ adhuc est sollicita z perturbata. Jō Augꝰ. ix. de trinitate. Spiritus in itinere vite actiue ab hmōi ꝫsolationibꝫ impedit z amaritudinibus repletur. Unde Orige. super Cantica. Qui terrenis inheret inuenire nō potest nisi qđ in terris latet. s. amaritudinem z laborez. qui autem celestibꝫ inuenit dulcedinē z ꝫsolationē. Sz omnis dulcedo repit in corpore xpi. Sap. xvi. Panē de celo ꝑstitisti eis omne delectamētū in se hñtez. Dis g ꝫtemplatiuꝰ

abstrahendo te a terrenis z adherēdo celestibꝫ
1 Nota quattuor impediunt ꝺtemplatio
nem. Unꝰ Bern. sup Cañ. Primū est sensus
egens. s. egritudo corpis. qz aīa ad corpꝰ affi
citur q ꝺtemplari nō pōt. nisi dñs fecerit hoc
2 de grā speciali. vt fecit paulo. Secundū impe
dimentū cura terreno; actuum. Unꝰ Bern.
Sicut puluis oculo iniectus nō sinit oculū
3 clare videre. sic terreno; occupatio. Tertium
culpa mordens. s. p̄terita vel p̄sentia. licet pec
cata sunt deleta. tñ impediūt sicut tenebre vi
sum. sic omni tpe dolere debꝫ z flere sup pec
4 cata. Quartū fantasmata corpaliū imaginū
et hoc est difficilꝫ. q̄ requirit solitudo. Bern.
Omnē optet ꝺtemplantē esse surdū. mutuꝫ
z cecum. vt videns nō videat. audiens nō in
telligat. i. nō secum ponet.

Sermo lxxxvij. Ad idem.

9 Accipite et mā
ducate. hoc est corpus meū. i. ad
Thor. xi. Audistis quō accipe
debꝫ hoc venerabile sacrm fideliter sine er
rore. sinceriter sine ꝺtagione. diligēter cū con
scientie discussione. hūiliter cū timore. decen
ter cū recta intentōe. prudēter cū studiosa me
ditatione. feruenter cū deuota ꝺtemplatione.
8 Nūc octauo accipe debꝫ amicabilit cū
charitatiua affectione. Dicit nanq; Augꝰ. de
spīritu z aīa. Charitas est via dei ad homies
z hoim ad deū. Sz qz audistis q ex charita
te datus ē iste cibꝰ. ideo digne volēs accedere
debet stare i charitate. Et bñ charitatiua affe
ctio sequit ꝺtemplationē. qz p̄ficit eandē. Unꝰ
Augꝰ. li. viij. de trinitate. c. pnul. De quanto
flagrantiꝰ deū diligim⁹. de tanto serenꝰ eū vi
debim⁹. ideo charitatiua affectio debet īmedia
te sequi ꝺtemplationē. De quo Hugo de an
gelica hierarchia. qz dilectio maior est q̄ in
telligētia. plꝰ ei diligit q̄ intelligit. z affectio
dilectionis intrat vbi sciētia foris stat. Aug.
Nullū bonum p̄fecte nosci quod nō p̄fecte
amat. Ideo Eccli. iij. Qui timetis deū diligi
te illū z illuminabit corda vra. q̄ charitatiua
affectio sequit ꝺtemplationē tanq; p̄fectōs eā
Dicerēs. que est charitatiua affectio.
Rñdet Dyonisiꝰ. iij. de diuinis noibꝫ. Cha
ritas est virꝰ vnitiua amātis cū amato. sz af
fectus vel affectio sm Hugonē de san. vic. est
spontanea quedam dulcis ipsiꝰ animi incli
natio ad aliq̄d. z sic variant amores sm vari
am inclinationē affectionū z motuū. Sunt
em sex affectōes vl amores quibꝰ inclinamur
1 ad aliq̄d. Primus est affectꝰ natura
lis. De q̄ Hugo dicit. Est cuiuslibet ad car
nem suā. vñ Eph. v. Nemo vnq; carnē suaz
odio habuit. sed nutrit z fouet eā. Phus. ix.
ethicoꝝ. Naturale est q̄libet diligit suū esse
z opus suū. Item matris ad filiū. Isa. xlix. Nū
quid mater pōt obliuisci infantis. Item ho
minis ad domesticū suū. q̄s em domesticoꝝ
curā nō habet. vt dicit apls. i. ad Thimo. v.
Fidem negauit z est infideli deteriꝰ. Hūc sa
ne affectū sicut nō admittere impossibile est.
ita eū nō sequi fructus summe est. nisi rōne re
guletur. semp em iste affectus mollia suggerit
z suauia. qō iocūdū qō terrenū qō voluptuo
sum qō delicatuz libenter amplectit. qō vero
asperum z voluptati ꝺtrarium omni horroze
refugit. qz circa huiꝰ affectōis executiōz amor
puersus est a christo interdicit. Mat. xvi.
Qui amat aīam suā pdet eā. qui odit aīam
suā in hoc mūdo in vitā eternā custodit eaz.
Augꝰ. Si male amaueris tūc odisti. si bene
oderis tūc amasti. ps. x. Qui diligit iniq̄tatē
odit aīam suā. Naturale est q̄ homo erga se
z suos affectū habet. sed amorē sm affectū ha
bere nō debet. sz sm rōnez. hec ille. Idcirco ab
isto affectu naturali differt affectio charitati
ua. qz illa innascit. ista infundit a deo
2 Secūdus affectus est carnal. de q̄ Augꝰ. Carna
lis affectus ē plerūq; neq; virꝰ neq; vicium.
sz est q̄dā exteriozis hois habitudo. animuz
sibi intuētis inclinās facile. vt cum videt for
ma alicuiꝰ elegantioz. fmo audit suauioz. ve
nustus aspectꝰ. z sic puocat affectuz. hꝰ est qō
in puero moyse apparuit Exo. ij. Qui ꝓpter
elegantem formā tribꝰ mensibꝰ ꝓpter p̄ceptū
pharaonis abscondebat. z a filia pharaonis
in filiū fuit adoptatus. Et hāc carnalis affectꝰ
ad noxiā voluptatē in quālibet speciem suaui
tatis male cōpungit. sicut carnalis affectus
fuit dauid in speciem bersabee. Hic abstulit sa
pientiā salomonis z ad ydoloz cultura eiecit.
talis affectꝰ nō habet nomen veri amoris Ec
cli. xvij. Nil nequiꝰ q̄ qō caro excogitare pt.
Ro. viij. Qui in carne sunt deo placere neque
unt. Dyonisiꝰ. Amor carnalis est anxietate
plenus. affectio charitatiua plena iocūditate
Unꝰ Rich. iij. de trinitate. Sicut charitate ni
hil est melius. ita nihil iocūdius
3 Tertius affectꝰ ē officialis. De q̄ Hugo. Officiale affe
ctum dicim⁹ cū animꝰ alicuiꝰ ꝓpter munera
vel obsequia ad aliquē sit inclinatꝰ. Et talis
affectꝰ licet sit piculosus ne sit ingratꝰ cauēdū

est ne delinit⁹ muneribꝫ. allect⁹ obsequijs fo/
uet uictosa. ḡ necessariū est uidere ut dilectio
que ozit ex tali affectu sic fiat ut diligat ille q̄
in ꝟtutibꝫ est adornat⁹. z retributio ꝟm ratio
nem z nō ꝟm affectū impendat. Et ob h̄ mul
tum differt charitatiua dilectio z affectio. qz
ista ḡrit q̄ sua sunt. sed charitas nō querit sua.

4° Quart⁹ est affect⁹ rōnalis. Hugo. Et est q̄
ex uirtutis ꝯsideratione ozit. s. cū oculis nr̄is
alicuj⁹ hois uirtutē uidem⁹ uel famā diuul/
gatā mēs nr̄a dulcedinis suauitate pfundit.
Sequit ergo. h̄ est affect⁹ cū nos audita mar
tyrū passione suauissima deuotiõe cõpungi/
mur. z ad primi dilectionē accendimur. Ille
affect⁹ est pfectior alijs. qz pcedit exēplariter
ex iudicio uirtutis. Ab isto affectu differt af/
fectio charitatiua. qz ista mediāte rōne ab ex/
emplis exterioribꝫ ozit. affectio charitatiua a

5° spūsancto ad amādū etiā pctōres inflāmat.
Quint⁹ affect⁹ est spūalis. qz a spūsancto
ozit uel inspirat. z hic est triplex. qz q̄dq̄ imit
tatur a spū maligno. q̄dq̄ a spū hūano. q̄dq̄
a spūsancto. De spiritu maligno oziunt affe/
ctiones uiciose. Unde Hugo. q̄ inclinat ali
quez ad uicia. Illo affectu amon fili⁹ Dauid
impzobe sue sozoris thamar exarsit in ample/
xus. Istū quoq̄ affectū misit demon in cozdu
de ut christum traderet. Isto affectu inclina
mur ad quecq̄ turpia. Un Osee. iiij. Spūs
fornicatoꝛis decepit eos. Ex spiritu aūt huma
no tā innato q̄ etiā p exercitia studiose acqui
sito oziunt q̄dq̄ affectus amoꝛosi ad summū
bonū diligendū. qđ est sūme appetibile. et sit
q̄si silis affectioni charitatiue vl gratuite. ut
etiā si acceptat fit maxim⁹ grad⁹ charitat⁹. de
quo Joh. xv. Animā suā ponat q̄s p amicis
suis. Siles gradus ex puris naturalibꝫ iue/
niunt multi ascendisse. Un Aug⁹. de ciuitate
dei. liꝫ. iiij. narrat. q̄ multi utilitatē reipubli/
ce ꝓprie uite ꝓponebant. Et exemplificat hoc
Tull⁹ li. i. de offi. c. h̄. dicēs. Duo erāt pcepta
platonis notata uolētiū reipublice esse. Pri
mū ut utilitatē ciuiū sic tueant. ut q̄cūq̄ agāt
ad eā referat obliti cōmodoꝛ suoꝛum. Secōm
ut totū cozp⁹ reipublice tueant principal'r. ne
aliquā ptē foueret z alterā deserelinq̄ret. De spū
aūt diuino affect⁹ charitat⁹ infundit. ut pate/
bit infra. licet i meritis differt a ꝓdictis. tñ in
multis etiā cōuenit cū eis. ꝓpt qđ difficile est
distinguere inter illos. s. charitatiuā. naturā
lem. z acquisitā. ꝓpter silitudinē actuuꝫ. Tñ
differūt. Primo q̄tū ad oziginē. qz charitas
gratuita a solo deo infundit Ro. v. Charitas
dei diffusa est i cozdibꝫ nostris p spm̄sanctū.
Naturalis aūt p naturā inascit. z altera p ex
ercitiū acquirit. QSecūdo differunt
q̄tū ad subtilitatē. qz charitas gratuita ē vi/
uificatiua purioꝛ et feruētioꝛ. qz nūq̄ est sine
spūsancto q̄ dat in ea. neutra aūt illaꝝ viuifi/
cat. Tertio differūt quātū ad formalitatē. qz
charitas alias ꝟtutes informat z pficit. Am
boꝛ. Utraq̄ illaꝝ manet informis z imperfe/
cta sine ista. Quarto differūt q̄tum ad finis
capacitatē. qz charitas gratuita spūm huma
nū a culpa educit. in gr̄am ꝓducit. ad verum
finem pducit. ad eternā beatitudinē inducit.
Unde Raban⁹ in quodaz ꝓmone. Charitas
est ignis i meditatiõe mentē purificans a soꝛ
dibꝫ viciozꝫ. Prou. x. Un uniuersa delicta operit
charitas. Est lux in oꝛone mentē irradians cla
ritate uirtutū. Mel in gr̄aꝝ actione. mentez
dulcoꝛans dulcedine diuinoꝛū beneficioꝛum.
uinū in ꝓtemplatiõe mentē inebrians iocūda
delectatione. sol in eterna beatitudine mentez
clarificans serenissimo lumine. suauissimo ca
loꝛe. sz nulla istaꝝ est talis. nec naturalis. nec
acq̄sita nisi charitas gratuita. QDice/
res quibꝫ signis charitatiua affectio a deo in/
spirata cognoscit. Rñdet ꝟm Thomā. Cha
ritas gratuita habet silitudinē cū dilectõe na
turali z acq̄sita. iõ ñ possum⁹ p certo scire cha
ritatē gratuitaz. Ratio ꝓma. qz charitas im/
ꝓrtat diuinā acceptionez q̄ nos latet. Eccl.
ix. Nemo scit an amoꝛe uel odio dei dign⁹ sit.
Scda rō. qz intellectus nr̄ obumbratus car
ne ebes est ad spūalia cognoscendū. Sap. ix.
Corpus qđ coꝛrumpit aggrauat aiam. z ter
rena inhabitatio deꝑmit sensuz. charitas aūt
spūale est. ideo hō certitudinal'r nescit ipsam
se habere. Tertia qz silitudo actuū naturalis
z acq̄site charitat⁹ h̄ impedit. qz ratio est iudi/
cium dei. q̄ ut humiliemur oꝛdinauit que in
nob sunt foꝛe occulta ne de nobis p̄sumam⁹.
q̄uis hr̄e p̄sentiā charitatis sit necessariū ad
salutē. non tñ scire se hr̄e. QNota quot sunt
ꝓiecture z signa q̄ oziunt ex actibꝫ charitatis.
Et sunt ꝟm triplicē statū hoim. s. incipientiū.
pficientiū z perfectoꝛ. Propter qđ dicūt san
cti doctoꝛes. Aliqua sunt signa charitat⁹ iam
genite. aliq̄ iam roborate. aliqua charitatis p
fecte. Dicit nāq̄ Aug⁹. sup epl'am Joh. Cha
ritas nascit. nata nutrit. nutrita roborat. robo
rata perficit. Charitas habet se ut herba vel se
men. De q̄ Marci. iiij. Semen ꝓiectū in ter
rā primo generat herbā. deinde spicā. deinde
fructū. z sic fuit charitas i beato petro Primo

erat herba cū dixit. Si oportuerit me mori tecū nō te negabo. sed post hꝫ fuit spica in aduentu spūssancti. ⁊ protulit fructū ꝙ in die pentheco/stes ꝛuertit circiter tria milia hoim. Nam hr̄ de pe.di.ij.q.i. Qui hec. Nemo repente fit sum mus, sed in bona ꝛuersatione q̄ sine charitate nulla est ab infimis inchoat vt ad magna p/ueniat. Idcirco videdū est de signis charita/tis genite siue infuse seu incipientis. Et dicit Bern̄. i ser. de oib⁹ sanct⁹. ꝙ q̄ttuor sunt signa charitatis genite. ¶ Primū est dolor de culpa 1°
p̄terita. vt hr̄ de pe.di.ij.c. charitas. Sine cha ritate verā ⁊tritionē q̄s hr̄e nō p̄ot. qua adue niente peccatū displicet homini. qz charitas ⁊ culpa mortalis opponunt. ideo sil̄ stare nō p̄nt i eadē volūtate. Iz q̄n charitas appropin quat tūc culpā p dolorez ⁊tritionis remouet. qz dicit Aug. ome. viij. sup Joh. Radix om nium bonoꝝ ē charitas. sic radix oim malorū est mali cupiditas. igit stare sil̄ non p̄nt. eo ꝙ habet. i. Joh. iiij. Qui i charitate manet i deo manet. Modo pctōr nō manet i deo. i. Joh. iij. Qui facit peccatū ex diabolo est. Quales fuerūt iudei Joh. viij. Vos ex patre diabolo estis. qz desideria patris vestri vultis facere. s. peccatū. Dicit nāq; Bze. Qui adhuc p illicita desideria defluit. pfecto deū nō amat. Ideo p̄s. pcvi. Qui diligit⁹ dñm odite malū. i. pec/catū. Prou. x. Uniūsa delicta opit charitas. Iz p ⁊tritionē quā inducit. ⁊ tritio quā in/ducit charitas debet esse talis. vt dicit sanctus Tho. parte. iij. q. lxxxvi. ꝙ homini displiceāt pctā sua oia ppt̄ hꝫ ꝙ sunt ꝛ deū. nō ppt̄ pnā vel ifamiā. Nā dicit Prosper de vita ⁊templati ua. Charitas est volūtas recta deo ⁊iuncta. Idcirco hō ⁊terit ex eo ꝙ offendit deū pecca/tis suis. ¶ Secōm signū charitat⁹ genite est 2°
firmū ppositū cauēdi futura cū affectu. Naz ppositū cauēdi oia pctā mortalia ppt̄ deū cū affectu nec p amorē naturalē nec acq̄sitā p̄ot hr̄i sine gr̄a adiuuāte. Uñ Aug. li. i. retracta/tionū. c. viij. dicit. ꝙ volūtas ipsa sine dei gr̄a nō liberat a seruitute diaboli. qz facta ē sua pcti licet ei ppt̄ libertatē arbitrij posset vitare aliqō pctm̄ mortale. nō tn̄ ppter infirmitatez posset diu q̄dlibet in cōmuni vitare q̄n in aliqō in/cidat. Ergo diu esse sine ꝛscia mortalis pec/cati signū est charitatis genite. Nā charitas in mēte hz se vt ignis ꝛsumēs rubiginē culpe ⁊ mūdās ferrū. De q̄ Prosper de vita ⁊templa/tiua. Charitas est volūtas recta. igne spūssan cti ignita. ab oib⁹ terrenis auersa. ¶ Tertiuz 3°
signū charitatis genite ē ꝑm Bern̄. delectatio in auditu ꝓmonis dei. Uñ Eccl̄i. ij. Qui dili/gunt illū seruabūt verbū illi⁹. Nō. qz amātes delectant in ꝓmonib⁹ amatoꝝ siue sint sermo nes inspirati siue inscripti siue exteri⁹ audi/ti. vt ex illis capiant experimentū mutuoꝝ affe/ctuū. Chrys. Nos est amantū vt amorem suū silentio tacere nequeāt. Uñ Hilbert⁹ sup Canti. ꝓmone. xv. dicit. Charitas inspiratio ne. i. interna allocutiōe nō est ꝛtenta. sed sacri sermonis institutōes velut clipe⁹ memoriter vndiq; apprehendit. Joh. viij. Qui ex deo ē ꝟbū dei audit. vbi Bze. Unusquisq; se inter/roget an ex deo sit. s. p charitatē q̄ ad ꝟbuz dei afficit. vñ Aug⁹. Uerbū dei ē pbatoriū p q̄d filij dei cernunt a filijs diaboli. Jō Joh. xviij. Qui diligit me sermonē meū seruabit. dicēs cū psal. lxxxviij. Audiā q̄d loquat⁹ in me dñs de⁹ me⁹. Sed heu aliq; surdi sunt vt aspides ad audiendū verbū dei. ⁊ hꝫ est signū carentie di/lectiōis dei. eo ꝙ scribit. ij. Joh. i. Omnis q̄ n̄ pmanet in doctrina christi deū non amat. ¶
Quartū signū charitat⁹ genite ē pmptitudo 4°
boni operis. De q̄ Symon de cassia. Nescit se riari dilectio. qz charitas est maxime opatiua eo ꝙ ipsa est amoz su⁹. ideo diligit oēm actuꝝ ordinabilē in hūc finē. Greg. in omel̄. Amor dei nunq; est ociosus. opat magna si ē. si opa/ri renuit amor nō est. Et ꝛdit. pbatio dilecti onis exhibitio est opis. ¶ Quintū signū po/ 5°
nit Amb. in li. silitudinū. Et est q̄n aliquis de defectu spūali alioꝝ tristat. ⁊ de pfectu spūali letat. Uñ. i. Choꝝ. xiij. Charitas nō gaudet sup iniq̄tate. ⁊ gaudet aūt vitati. Aug⁹. Nō uolere de malo primi nō est charitas dei. Nō ꝓm Dyoni. qz cū charitas ardoz sit ⁊ virt⁹ vni tiua ideo nitit oia liquefacere ⁊ in vnū ⁊stare vt in ipsa vniant. De q̄ Bze. sup Ezech. Ec ce q̄lis est charitas q̄ diuersitates mentiū ac/cendit ⁊ cremat ⁊ ⁊flat. liquefacit. ⁊ q̄si in vnā speciē animi reformat. qz amor est virt⁹ vniti/ua amantis cū amato. ¶ Sextū signū ponit 6°
Anb. dicēs. Sic decet diligere deū vt nihil di ligat p̄ter supra vel ⁊tra eum. Nā dicit salua tor Mat. x. Qui amat patrē vel matrē plus q̄z me. nō est me dign⁹. Iz oia diligēda sunt ꝙ pter ipm. vt dicit Aug⁹. Qui diligit primū saltē sancte ⁊ spūaliter. q̄d diligit i eo nisi deū.
¶ Jtē alia sunt signa charitat⁹ robozate siue 7°
pficientis dilectōis. ⁊ sunt q̄nq;. Primum si gnū charitatis robozate est ꝛscientie freq̄ns discussio ⁊ examinatio. nō solū de peccat⁹ mor talibꝫ sed etiā venialibꝫ. Ratio. qz sicut chari tas genita seu incipiēs opponit pctō mortali

ita feruor charitatis. q̄ est robꝛata charitatis
opponit veniali. vnde ipm expellat ab aīa ne
spūisancto displiceat. Dicit nāq; Aug. Pec
catū veniale licet animā ñ occidit. tñ q̄busdā
pustulis horrida scabie deformē facit. Qua-
pter robꝛata charitas omnes officinas mē
tis visitat illuminat ⁊ mūdat. ꝛc quo Greg.
Charitas robꝛata nec minimā possidet pctī
paleā. nec eā residere facit. sed statim igne sub
tilissime circūspectionis exurit. Uñ Prosper
ꝛc vita ꝓtēplatiua. Charitas robꝛata est ois
2° corꝛuptionis ⁊ vanitatis nescia. ¶ Secūdū
signuꝫ est ꝓcupiscentie diminutio. quia q̄to
charitas dei magis augmentat in mente ho-
minis. tāto magis a ꝓcupiscentia tpaliū elon
gat. Uñ Aug⁹. in enchiridion. Crescente cha
ritate mīnuit ꝓcupiscentia. vbi aūt nō ē cha-
ritas ibi regnat cupiditas. Ambro. Mens
charitate accensa prīnatur ꝓcupiscentia. Ex
quo cognoscit q̄ amatores mūdi ardentes in
mūdiali dilectione carent charitate dei. Unde
i. Joh. ij. Si q̄s diligit mūdum nō est chari-
tas prīs in eo. Aug. Qui biberit ꝛc fluuio pa
radisi. in eo extincta est sitis huⁱ⁹ mundi. ¶
3° Tertiū signū est interioꝛ sensuuꝫ exercitatio
vitalis. qz sicut exercitatio sensuū coꝛpalium
est signū coꝛpalis vite. ita exercitatio sensuuꝫ
spūaliū est signū spūalis vite. Sūt nāq; q̄n-
q; sensus interiores. s. sensus cōmunis. imagi
natio. estimatiua. fantasia. ⁊ mēoria. sic q̄nq;
sunt sensus exteriores. ꝓpter qđ dicit Hre. in
moral. Habitare in coꝛpe animā pbant vita
les sensus coꝛpis. ita habitare i aīa spūm ipm
pbat vita spūalis. illud ex visu ⁊ auditu di-
noscit. istud ex charitate ⁊ alīs ꝟtutibꝫ pbat
igit ex charitate que est vita aīe. vt dicit Hu-
go ꝛc arra aīe. sensus interiores viuificantur.
Jō Bern. Fons vite charitas. nec viuere di-
cam qui nō habet illam. ergo exercitatio sen-
suum interioꝛ est augmētate charitat⁹ signū.
4° ¶ Quartū signū est studiosa mandatoꝛ ob
seruatio. qđ sine dilectōe fieri non pōt. Joh.
xiiij. Qui diligit me mādata mea ꝟuabit. ad
Ro. xiij. Plenitudo legis est dilectio. Hoc si
gnum habuit ꝑps. qz dixit Joh. xiiij. Sicut
mādatum dedit mihi pater. sic facio. Grego.
Quō quis ex charitate pficeret qui fontez in
5° se dilectiōis nō haberet. ⁊ iam aliqliter gusta
ret. ¶ Quintū signū est diuinaꝫ voluptatū
manifestatio. Rō huⁱ⁹. qz amoꝛ est cā cōmu-
nicatōis. Ut ideo amicꝰ reuelat ⁊ cōmunicat
amico suo secreta sua. q̄si credens ea nō pone
re extra se. sed ꝑm quod in eo est sicut in ipso.

Amicus em̄ meus est q̄si alter ego. ait Rich. li.
iij. ꝛc ꝓtemplatione. c. xvi. Si vis noscere qz
subtilitas diuinaꝫ reuelationū sit manifestū
diuine dilectionis indicium. audi Joh. xv.
Jam nō dicā vos seruos sed amicos. qz om-
nia nota feci vobis q̄ audiui a pre meo. qz ex
magnitudine diuine dilectiōis pndet mod⁹
diuine reuelatōis. vt dicit ibidez. Certum g̃
tibi signū sit q̄ dilectū tuū min⁹ diligis vt ab
illo min⁹ diligerꝛ. si theoꝛicos excessus nōdū
vocantez sequi merueris. Hꝛ q̄ ptz q̄ crescēte
reuelatione crescit ⁊ dilectio. Irez alia sunt sī
gna pfecte charitatis. signāter put pōt pfici
in via. qz dꝛ Prou. iiij. Justoꝝ semita quasi
lux splendēs crescit ⁊ pficit vsq; ad pfectū die
scz pfecte charitatis. ¶ Ideo sciendū in via-
toribꝫ est duplex pfectio charitatis. Una est
necessitatis ⁊ sufficientie. Alia est ꝑuilegiate
sanctitatis ⁊ excellentie. Has pfectiōes tāgit
Prosper li. iij. ꝛc vita ꝓtemplatiua. vbi dicit.
In hac vita pfecti sunt illi qui pfecte ꝛeū dili
gunt qui volūt qđ ꝛeus vult. Nullis peccat⁹
q̄bꝫ offendit ꝛeū acquiescūt. ⁊ semp ad ꝟtutes
diligēdas ⁊ habēdas se extendūt. In hꝫ q̄ di-
cit q̄ volūt qđ ꝛeus vult. tāgit pfectionē necessi-
tatis. De hac pfectiōe scribit Deu. xviij. Per
fectus eris ⁊ absq; macula coꝛā dño ꝛeo tuo.
macula. s. crimiali. Sed in hoc q̄ dicit semp
ad virtutes se extendūt. ibi tangit pfectionez
excellentie. qz dicit Bern. Indefessum pfici-
endi studiū ⁊ iugis conat⁹ ad pfectionē repu-
tat pfecte. s. capiendo pfectū cui nihil deest. ta
lis erit in patria. nullo modo in via hꝝi potest
Ergo talis pfectionis signa hꝫ nō q̄runt. Ro.
vij. Uelle adiacet mihi. pficere non inuenio.
¶ Sꝛ signa charitatis sufficiētie ⁊ excellen-
tie sunt duplicia. quedā ex actibꝫ exterioribꝫ.
quedā ex actibꝫ interioribꝫ. sed ꝛc vtrisq; pñt
multa signari. tñ ꝛc vtraq; ad ꝑsens q̄nq; suf-
ficient. 1° ¶ Primū signū extrinsecū pfecte cha
ritatis est. si p salute primi moꝝ q̄s sit parat⁹
Ratio huⁱ⁹. qz dicit Aug⁹. in li. ꝛc gra ⁊ libe-
ro arbitrio. Quia parua charitas nō sufficit
ad implēda magna mādata. vt sunt moꝝ p
fratribꝫ. ⁊ aīas nostras p eis ponere. De quo
idē. Perfecta charitas hec est vt etiā q̄s moꝝ
p christo sit parat⁹. Ouge. Uolūtarie patiēdo
pbauit q̄ veraciter amauit. tāto amoꝛ ē altioꝛ
q̄to patiendo mortem volūtas est paratioꝛ.
2° ¶ Secōm signū extrinsecū pfecte charitatis.
si q̄s inimicos diligit ⁊ eis ppter ꝛeum bñ fa-
cit. qz sic dicit Hugo ꝛc arra aīe. Amoꝛ trans-
format amātem in similitudinē amati. nō soluꝫ

ꝯtum ad similitudinē. sz etiā quātū ad opatiōnes arduas ⁊ difficiles. Cum igit oīs amator q̄ diligit inimicos ⁊ eis bñ facit. amator dei ꝺstituit. vt habeā Mat. v. Diligite inimicos ⁊ bñfacite eis vt sitis pfecti. sicut ⁊ pater vester pfect⁹ est. Hoc nō pōt fieri p quālibet dilectionē. sed solū p dilectionē pfectā. q: dicit Aug⁹. in enchiridion. Illa dilecto inimicoꝝ est pfectoꝝ. Et Orige. sup Canti. In exhibitione pietatis pbat magnitudo amoris. Cō illud signū verū est diligere inimicos ppter deum. 3° Tertiū signum extrinsecū. si q̄s omnia aduersantia gaudēter suscipit ⁊ patienter ferat. q: charitas pfecta mentē ab amore hui⁹ vite quasi totaliter auertit. ⁊ occidēdo q̄si insensibilē reddit. q: pnas tpales ⁊ mortem cōtemnere facit. Unū Greg. in omel. Fortis est vt mors dilectio. q: sicut mors corpus interimit. sic charitas vite eterne ab amore tpaliuz mentē auertit ⁊ occidit. ⁊ ad eterna ꝛsideria q̄si insensibilē reddit. neq; sctūs q̄libet dño mori potuisset i corpe. si p̄us a terrenis ꝛsideriis mori nō potuisset i mente. Unū. i. Thoꝝ. xiij. Charitas oia suffert. Act. v. Ibant apli gaudentes a ꝺspectu ꝺcilij. 4° Quartum signū si omnibꝫ abrenūciare quis paratus sit ⁊ sequi christū. Rō hui⁹ signi. q: pfecta charitas oia renuit que eius officium impediūt. Phil. iij. Omnia arbitrat⁹ sum vt stercora vt christuz lucrifacerē. sed tpaliū ꝺcupiscentia maxie impedit affectuz charitatis. vt dicit Aug⁹. libro lxxxiij. questionū. q. xxvi. Charitas venenū est species adipiscendoꝝ ac retinēdoꝝ tpaliū. et nutrimentū charitatis est minutio cupiditatis. Perfecta ꝛo charitas est vbi nulla ē cupiditas. De quo Grego. viij. moral. Ad culmen pfectionis tendūt qui exterius cūcta ꝛelinquunt q̄ se rebꝫ habitis nudant. gloria honoris se spoliant. ꝛsideriοꝝ eternoꝝ assidui/tate se affligunt. De quo Aug⁹. Quantuz q̄s ꝛspicit tātū diligit. tales fuerūt apli. in quorum psona dixit petrus. Ecce nos reliquim⁹ omnia. Nam charitas pfecta nō timet perditionem tpaliū. De quo Cañ. viij. Si ꝛderit homo omnē substantiā dom⁹ sue p dilectiōe. quasi nihil ꝛspiciet eā. q: charitas nō querit que sua sunt. sz que iesu christi. i. Thoꝝ. xiij. Propter qđ dicit Piero. Perfect⁹ christi seruus nihil querit pter xpm. ppter qđ dixit salnator Matth. xix. Si vis pfect⁹ esse vade ⁊ vende oia ⁊c. 5° Quintū signū extrinsecum. Si nihil aliud q̄s solū deuz timuerit. quia ðr i. Joh. iij. Perfecta charitas foris mittit timorē. Ꝺ exponēs Guil. ſmone. xviij. Charitas pfecti caret liuore. sz charitas christi caret timore. Nec em̄ nihil penale habet. timor aūt habet penam. ergo in christi charitate nō erit timor nisi filialis. quid em̄ timebit charitas veteres offensas. q: multitudinē peccatorum operit charitas. quid infirmitatez pprie ꝺsciētię ne recedat. nō. Nā fortis est vt mors dilectio. Cañ. viij. Quid tpales p christo timebit molestias finibiles. cū nec si eterne fuerint te fatigare ⁊ euanescere poterint. quia charitas est ꝺsummata pfectio. non ideo amat charitas ne pereat. sed vellet in eternum perire penaliter q̄ priuari vsu amoris eternaliter. Hec ille. Ex his patet quō perfecta charitas expellit timorem.

Sermo lxxxix.
Ad idem.

Accipite ⁊ mā
a ducate. hoc ē corpus meū. i. ad Thoꝝ. xi. Audistis quō accipere debemus hoc venerabile sacrm̄ cuz charitatiua affectione. Et que sunt signa charitat⁹ genite roborate ⁊ pfecte. Ⓜ Nunc igit videndū est de signis intrinsecis pfecte charitatis. Sūt em̄ quedā actōes charitat⁹ pfecte et intrinsec⁹ manātes a charitate. ⁊ ista sunt tanto veriora quāto intimiora. quāto charitas est perfectior. tanto acutior ad intima pertingens. vt dicit Hugo sup. vij. angelice hierarchie. Jō interiores ⁊ pfectiores elicit act⁹. Ⓒ 1° Primū signū intrinsecū pfecte charitat⁹ sunt pfūda ⁊ intima suspiria mētis. Rō hec ē. q̄m memoria rei amate intima mentis amāt⁹ tangit. statim suspiria amorosa q̄si quosdā nuncios amoris exprimit. dom ec cum p̄sentia dilecti reficiet. Hze. ij. moral. adducēs illō Job. anteq̄ comedaz suspiro. Mens ad inspectionem fulgoris intimi suspirijs vegetata cōualescit. q: amor charitatis eaz reficit. ⁊ refectio ꝺtemplationis pascit. Tepidus aūt amor hō facere nō potest. q: nō est amor pfect⁹. Ideo Rich. in tractatu de charitate dicit. Intima suspiria sunt pfecte charitatis signa. Ⓒ 2° Secūdū signū sunt alta ꝛsideria. q: dicit Aug. lib. xiij. ꝺfes. Omnia ponderibꝫ suis loca sua petunt. grauia deorsum vt lapis. leuia surſum vt ignis. sed qđ est pondus i corporalibꝫ. hoc ē amor in spiritualibus. Unde dicit ibidez. Amor me⁹. pondus meū. Eo feror quocunq; feroz. dono tuo accendimur ⁊ surſum ferimur

Ideo amor quāto plus accendit. tanto amorosa desideria magis sursum ferunt. Nec quiescunt donec ad locū suū .s. ad amatū perueniant. Greg. viij. moral. Sancti viri desideriis eternis anhelāt. in tanta altitudine vite se sublevant. vt audire iam que mūdi sunt graue ac deprimens pondus sibi credant valde penale qđ illis interius nō sonat qđ amant. Hoc signum charitatis habuit maria magdalena. Auge. in omel. Stabat iuxta monumentum foris plorans. onerosi sunt mihi angeli. gratulant me et cōsolant. ego em̄ creatorē meū quero. et ideo eis creatura grauis mihi est ad videndum. Vñ in tractatu de charitate. Frustra exteri cōsolant qui dulci vulnere amoris intus vulnerant. si interius estuāt talibus desideriis vt iam ad vitā spūs p cruciatus anhelāt.

3° Tertiū signū sunt cogitationes languide. Ratio huius signi. Fulgentius in quodā sermone dicit. Necesse est quo p̄cessit dilectōis thesaurus. id est amatū. illic sequat cogitationis affectus. i. desiderium amorosum. Jō veritas ait Matth. vi. Ubi thesaurus tuus. ibi et cor tuū. Et ergo in celis thesaurisem⁹. celestia diligam⁹. Vis nosse vbi thesaurisas attende qđ amas. quid cogitas. ita thesaurū tuū ex amore cognosces. et amorē tuū iudicio cogitatōis tue intelliges. planus est q̄ cogitatio fastidit omne aliud ab amato. Unde glosa sup illud Can. v. Adiuro vos filie hierlm vt annūcietis dilecto. quia amore langueo. sic p̄ magnitudine amoris omnia tempalia sunt mihi fastidium vnde langueo. Origenes. Incipientes amāt. proficientes ardent. sed perfecti languent. ergo cogitatōnes languide sunt signa

4° amoris. Quartū signū expectatiōes tedio se. Rōnem huius dicit Lincolniensis sup. vij. angelice hierarchie. Amore tendente in rem amatā nil velocius nil acutius nil penetrabilius qz natura sua nō quiescit donec supnaturaliter totam penetrauerit p̄funditatem et transfigerit amoris totalitatem q̄tum potest. Ideo qñ cursus istius impeditur vel retardat tota mens turbatur. et expectatione attediat. qz dicit Rich. li. x. de tentatione. c. xv. Amanti omnis mora videt nimis longa et expectatio onerosa. ideo clamat cum Job sancto. Tedet animā meam vite mee. eiusdem. x. Grego. xij. moral. hoc exponēs dicit. Tūc p̄sens vita tedere. i. vilescere incipit dū diuinus amor dulcescere incipit. id est perficit. Hilarius sermone. xi. O q̄ durū est amanti animū cū christo et mūdo diuidere. O q̄ durum est dilectioni curas pegrinas admittere. celeste secretū infestari secularibus turbis. Heū. amor ille nihil magis vult q̄ amare. 5° Quintū signū sunt affectiones causate ex extasi. Extasis fm Papiam est excessus mentis. qz sicut dicit Dyonisius in. iij. lib. de diuinis nominibus. Amor in deū tendens est extasim faciēs. qz amor ille nō p̄mittit esse suipsius p̄ mētis sobrietatez. sed eius qui amat per mentis excessum. Sed illi qui sui nō sunt sed alioz extra se sunt. Dicē Bern. lib. de p̄ceptis discipuloz circa finem. Nobis est p̄sentior spiritus vbi amat q̄ vbi animat. hoc intelligit quantū ad conatū affectionis sue. Hunc aūt excessum nō potest facere nisi charitas p̄fecta que p̄ suam p̄fectam inclinationē causat tendentiā in rem amatā. Unde apl's ad Gal. ij. Viuo ego iam non ego. sz viuit in me xp̄us. Dyonisius ibidem dicit. Verus amator extasim patiēs deo viuit et nō sibi. i. ad Thoz. vi. Qui adheret deo vnus spūs efficit cum eo. ℟ Nota qual'r dilectio charitatiua per grad⁹ distinguat. Aug⁹. sup canonicā Joh. Nūquid mox cum nascitur. mox p̄fecta est. imo vt p̄ficitur nascit. nata nutrit. nutrita roborat. et roborata p̄ficit. et cum ad p̄fectum venerit dicit. Cupio dissolui et esse cum christo. Aug⁹. in quadam epl'a. Tāto nobis melius ē. quāto magis ad deū imus. quo nihil melius. Imus aūt nō ambulando. sed amando. et q̄to habem⁹ p̄sentiorē. de tāto amore p̄uriorē. Ideo videam⁹ de gradibus. qz dicit Greg. xxij. moral. Nemo repente fit summus. sed p̄ gradus ad summū perueniturus.

Nota quidā incipiūt ab infimo gradu amoris gratuiti ascendēdo ad gradus violentos. vnde vsq̄ ad gradus amoris seraphici.

1° Primus gradus amoris gratuiti ē amor incompabilis. qui est cōmunis omniū electoz et est infimus tāte virtutis q̄ omne p̄cm̄ mortale expellit. et deū sup omnē creaturā diligit. Et hic gradus est necessitatis. Mat. x. Qui diligit patrē vel matrē plus q̄ me. nō est me dignus. Igit est sup omnia diligendus. Anſ. Nihil est diligēdum p̄ter deum. et quicq̄d diligitur debet diligi ppter deū. Ratio. In quo est summa diligibilitas sume debet diligi. sed in deo est summa diligibilitas. qz summū bonus. ergo summe debet diligi. De quo Bern. Sicut serpens Moysi comedebat oēs serpentes magoz. sic amor diuinus omnē absorbet amorem. Exemplum patet in igne materiali. q̄ denigrat et obfuscat rem quātumcunq̄ pulcrā. sic diuinus amor oēm terrenā dilectoz

Istū gradū appellat Bern. sincerę amorē. qz mens isto amore ꝺeum ita sincere diligit q̄ nihil p̄ter ipsum vel supra ipsum. equale sibi diligit z nihil aliud ab ipso sperat z cupit nisi solū amare sinceriter. z nihil admiscēdo omnibꝫ aliꝭ ꝺemptis. sicut fecit apl's ad Phil. iij. Omia arbitratus sum vt stercora vt christū lucrifacerē. Hūc amorē ꝺesiderauit Aug⁹. in lib. ꝺe confessionū dicēs. O felix z secura dulcedo diuini amoris. quis mihi ꝺet vt venias in cor meū. et inebries illō amore tuo vt amplectar vnū bonū in quo oia bona. Signū naturale est in amantibꝫ q̄ penale est eis cū se ꝺebeant separe a familiari colloq̄o. Spūaliter. sic existentibꝫ i tali charitate penale est q̄ ꝺñt cessare a colloquio ꝺeuote oronis z intime ꝺeuotionis. Haz quotiens ex aliqua causa extrinseca impediunt. ex hoc nō modicū merorē mentis incurrūt. eo q̄ iugiter diuinā p̄sentiam habere ꝺesiderāt. ¶ Secundus gradus gratuiti amoris est incōtaminabilis. z est affectio cordis tāte puritatis existēs q̄ nullo affectu amoris itrinseci ꝺ taminari pōt. Et iste grad⁹ amoris trāscendit p̄mum in hoc. qz in p̄mo gradu omnis terrena suauitas est nō appetibilis. in secundo aūt gradu ois ꝺelectatio que christum non redolet abominabilis est menti ꝺeuote. et omnē affectū excludit. nihil p̄ter christū ꝺcupiscit in q̄ ardescit. in q̄ quiescit. vnū sitit. vnū diligit. ꝺicens cū p̄s. xxvi. Vnā petij a ꝺomino hāc requirā. q. ꝺ. Cetera sunt mihi abominabilia. Hunc gradū videtur attigisse apl's ad Gal. vi. Mihi mūdus crucifix⁹ est z ego mūdo. Hunc gradū bene sensit Aug⁹. cū pre nimia dulcedīe diuini amoris quasi fastidio ductus ꝺixit. Cur ḣ sim in ista valle miserie. z q̄ḋ hic agā ignoro. Mā amor tu⁹ in me ꝺñe ꝺcupiscētias excitauit eternas. Et idem ꝺicit alibi. Qui semel biberit ꝺe fluuio paradisi. restat vt in eo extincta sit sitis hui⁹ mūdi. Huius amoris p̄prium est q̄ p̄ sui puritate ita ꝺeū caste diligit. q̄ nihil a ꝺeo q̄rit nisi amare pure z simpl'r p̄p̄t se z ingentē bonitatē. De hoc amore casto ꝺicit Aug⁹. Quicūq; a ꝺeo p̄ter ꝺeū aliq̄ḋ querit. nō caste querit nec diligit ꝺeum. De hoc etiam loquit Bern. sup Cant. Amor cast⁹ est sibi ipsi p̄miū z meritū. Timor em̄ p̄ter se nō querit fructū alū extra se. Haz fructus ei⁹ vsus eius est ¶ Et per hoc patere potest. nā si queris q̄re diligo ꝺeū. Respondeo. qz amor su⁹ est mihi ꝺulcis z ꝺelectabilis. Si quer̄ p̄pter quē fructū diligo ꝺeū. Rñdeo. in hoc nullū fructū requiram nisi vt ꝺulcedinē sui amoris plene habeā. Signuz aūt naturale patet in simili. Haz naturaliter amātes interi⁹ arescunt eo q̄ ex cordis applicatione circa rem ꝺilectā multipliciter se spiritus exaltat. ex quo interioza patiunt exiccationem. Spūal'r. Sic ex amore vehemēti diuinus affect⁹ aīe est exiccatus ab oīi inclinatione cuiuscūq; ꝺelectatōis terrene. solū gustando ꝺeū. Dec̄ p̄s. xxxiij. Gustate z videte q̄m suauis est ꝺñs. q. ꝺ. null⁹ potest recte estimare quāta sit ꝺulcedo ꝺiuine suauitatis. nisi illam p ꝺiuinū influxum ꝺemeruit gustare.

Tertius gradus est impturbabilis. qui nulla re trāsitoria pōt pturbari. Et iō ille grad⁹ amoris bene ꝺr impturbabilis. qz hoc solum diligit. z nihil est q̄ḋ sua volūtate p̄uari poterit. cum nō habet affectuz ad ista transitoria. Vñ Prou. xij. Nō ꝺtristabit iustū quicquid ei acciderit. ¶ Sed quis est ille iustus quē nullus cuētus ꝺtristari pōt Rñdet q̄ ille est qui cor suū totū p amorē inflāmatuz ꝺ ordinat in ꝺeū. qui etiā rectus ꝺicit Can. i. Recti diligūt te. qz eorū ꝺesideriū pferuens erigit in ꝺeū. z nullo modo affectu obliquo ad ista trāsitoria incuruāt. tales nihil ꝺtristat. nō ꝺamna rerū. nō ppinquoz. nō violentia. quia fm apl'm ad Ro. viij. Neq; mors neq; tribulatio ꝛc. Ratio. qz p̄ncipalis intētio anime amore se est sic ꝺelectari in amato. quicq̄ḋ p̄ter p̄uari cationem amato accidit. nō ꝺtristat sed gaudet ꝺe flagellis sibi celit⁹ missis tanq̄ ꝺe veste regis. qua ꝺ⁹ pater filiū suū vestire voluit. q̄ amaritudinez trigintatribꝫ annis sustinuit. Hūc gradū amoris attigerat apl's cū pre suauitate ꝺiuini amor̄ cupiebat ꝺissolui. Phil. i. Hui⁹ amoris p̄prium est q̄ solū hoc reputat malū si mens sentit subtractā ꝺiuine p̄sentie suauitatem. z sic potest prumpe in hec verba Ouge. sup Can. Heu inquit quo abijt gaudium meū. vbi latet amor meus. vbi est ꝺulcedo cordis mei. ꝺereliquisti me sal⁹ mea. ¶ Ex quibus verbis innuit q̄ mens amorosa maxim̄ habet tedium ꝺe ꝺilecti absentia. ex eo q̄ p̄ter eū omne gaudiū reputat solū molestiam z merorē. q̄ḋ bene oñdit Ouge. i omel. Stabat maria iuxta monumentū foris plorans. que ꝺ⁹ solationē ab āgelis recipe nolebat. q. ꝺ. Oneros sunt mihi angeli grauant me z ꝺ⁹solant. ego em̄ creatorē meū quero. z ideo ois creatura grauis mihi ad videndū. Qui cōsolat Bern. in tractatu ꝺe charitate ꝺicēs. Frustra nisi fallor conatur exterior ꝺ⁹ solatio amātis anime lenire ꝺolorem cum ꝺulce vulnus

amoris intus curari opteat. Signū autē naturale in ꝟ gradu ꝓbabiliter ad cognoscēduz est in hoc. q̄ ibi est ariditas oculoz ⁊ carentia lachrimarū naturaliter cū amoroſi ex aduſti one caloris humidū ꝛſumentis ſiccitatē oculoꝝ incurrūt. Ex quo ſpūaliter informamur q̄ anima amoroſa ab affectione terrenoꝝ ſic debet eſſe exiccata igne charitatiſ q̄ nunq̄ pro re tranſitoria lachrimas effundet. niſi fuerint ſibi diuinitus propinate. ⁊ hoc ꝓtingit ex tri
1° plici cauſa. Ⓤ Primo ex peccatoꝝ recoz
datione in vera ꝛtritione. vt patet in petro. q̄
2° poſt negationē fleuit amare. Scō ex primo
rū cōpaſſione. vt ptz in ioſeph. q̄ vidit fratres
3° ſuos pauore ꝛcuſſos. a fletu ſe nō potuit ꝓti
nere. Tertio ex ſponſi ſubtractione ⁊ celeſtis gaudij delectatōne. vt patet in thobia ⁊ anna eius vxore. que poſt filiū ſpiās fleuit ⁊ circū ibat p omnes vias p quas ſpes redeundi vi debatur. Dicit em̄ Greg. Penale eſt q̄ exte rius nō ſonat q̄ quis interi⁹ amat. Sic aīa amoroſa p ſponſi pſentia debet iugiter ſuſpira re et oēs vias ardentiſſimis deſideriis obſua
4° re p quas ſe credit ſue dulcedinis amplexibꝫ reuniſe. Ⓠuart⁹ gradus amoris eſt inſu perabilis. et ꝺr amor inſupabilis ideo. q̄ nec aliqua mūdi delectatio. nec carnalis affectio. nec hoſtilis impugnatio ipm poterit ſuparе. Hunc gradum attigit aplūs ad Roma. viij. Scio ⁊ certus ſum q̄ neq̄ mors neq̄ vita. q̄ chriſti amor vehemēter in deū tranſformat. ſi cut ferrū ignitū fit totaliter ignis. ſic talis trāſ format in amorē. Et ꝺr charitas vulnerans. q̄ vulnerat affectionē ⁊ tranſfigit eā. vt mors ei⁹ deſideriis reſiſtere nō poſſit. Exemplū in maria magdalena q̄ fuit charitate chriſti ſe cunda. ita vt a chriſto mortuo ſeparі nō pote rat. Vñ Hugo. Facilius erat animā eius ſe parari a corpore qđ viuificabat q̄ a corpe qđ amabat. Et ꝺ hoc amore inſupērabili loquit Bern. dicens. O inſupabilis virtus charita tis que ipm inſupabilem ſupaſti. ⁊ cui oīa ſubiecta ſunt oīm pdibꝫ ſubieciſti. duz vici⁹ amore deus nō ſolū hō fieri voluit. ſed oppro brium hoīm ⁊ abiectio plebis. Ad hunc gra dum amoris inuitat ſponſus ſponſam. Cañ. viij. Pone me ſicut ſignaculū ſup cor tuū. Ⓢ Et bene chriſtus compaт ſignaculo amo ris duplici rōne. Prima. q̄ ex ei⁹ vita nobis lucet forma ⁊ ſpeculum perfecti amoris. quaz formā mens deuota ſibi debet imprimere inti me. q̄ totā vitā ſuam valeat ꝛformare amori eius. Secūda. q̄ xpus ſigna perfecti amoris indelibiliter corpori ſuo impſſit. nam ad mo dum ſigilli fuit ſculptus. i capite corona ſpi nea. i manibꝫ ⁊ pedibꝫ clauis duriſſimis pſoſ ſus. in latera lancea trāſuerberat⁹. ⁊ toto corpe fuit virgarum verteribꝫ lacerat⁹. ita q̄ a plan tā pedis vſq̄ ad verticē nulla ps illeſa pman ſit. Et reuera quicunq̄ illud amoris ſignacu lum cordi ſuo bene impmeret ⁊ intime cogita ret q̄ amare nos redemit. ⁊ q̄ feruenter ⁊ fide liter ſalutez noſtrā queſiuit. rūc hō ad omnia illa feruenter poſſet affici. p que honor dei ⁊ ſa lus pximi poſſet ꝓcurari. Propriū huius amoris eſt q̄ alia plus velit eſſe dei q̄ ſuūpſius De quo Aug⁹. in libro. lxxxiij. queſtionū. Cū deus magꝭ diligitur q̄ animus. ſequit q̄ ho mo malit eſſe eius q̄ ſuus. Ratio fm Bern. quia p̄ſencialioꝝ eſt ſpūs vbi amat q̄ vbi ani mat. dicens cum aplo ad Gal. ij. Viuo ego. iam nō ego. ſed viuit in me chriſtus. Signū autē naturale in iſto gradu eſt ex cecitate oculozum que cauſat ex ſiccitate corpis. Spūal'r Sic oculi interiores anime amoroſe qui ſunt intellectus ⁊ affectus pfundant in corde du plici ratione. Primo totuz intra eſt qđ mens amoroſa querit ⁊ diligit. extra nihil querit ni hil ſapit. Secūdo hoc idem fit in acceſſu et receſſu. animus em̄ facilius pꝛpendit. Acce dit ſponſus quādo deuotiōe inſolita mentez tangit. recedit quādo dulcore ſue pſentie mēti ſe ſubtrahit. 5° Ⓠuintus gradus amoris eſt amor infatigabilis. q̄ mentꝭ affectū indeſinē ter ſurſum eleuat infatigabiliter feruido amo re vt ſolum bonū diuinū ⁊ nihil aliud ſibi ſa piat. ⁊ verbo diuino viuat delicijs affluens in nixa ſup dilectum ſuum Cant. iij. ſcribit ex eoꝝ perſona. Que eſt iſta que aſcendit per deſertum. i. ſolitudinē vite pſentis. Et aſcēdit in ſecretū dei habitaculū ſicut virgula fumi. ſeꝫ ſupra ſeipſam erecta. faciens multa opa bo na ⁊ nihil reputās ſe feciſſe. iuxta illud Luc. xvij. Cū feceritis oīa que p̄cepta ſunt vobis dicite. inutiles ſerui ſum⁹. Propriū huius amoris eſt q̄ oīe malū non ſentit. ⁊ pro dile cto paruipꝫndit omnē aduerſitatem ⁊ penali tatem. Vñ dicit Bern. Utinaz ille amor no ſtris infigeret mentibꝫ. vt quicq̄d diuina p uidentia nobis pati cōtulerit. hoc dulciter et totaliter ſine moleſtia patiamur. imo deꝫ po tius intrinſec⁹ gaudeamus. et deo deꝫ hoc tan des deuotiſſimas exoluamus. Exēplo cetus apoſtolici. qui ibant gaudentes a conſpectu concilij. quonia digni habiti ſunt p nomine chriſti ꝛtumeliaz pati. q̄ charitas oīa ſuffert

i. ad Thor. xiij. Signū naturale amoris est qz amātes cōsueuerunt de amore suo rigmos facere z cantus in laudem z memoriā amati. vt ex his moueant ad crebrius cogitandum de amato. vt p hoc semp habeat in memoria q̄ nō potest haberi per p̄sentiā. Sic de nota anima debet deo gratiarū actiones iugiter decantare z eius beneficia semp in mente reuoluere. dicens cum Ysaia eiusdem. lxiij. c. Miserationum domini recordabor. z laudē dicā p omnibꝫ que retribuit mihi dominus de⁹ noster.

6° Sextus gradus est amor inseparabilis. qui sic animā cum sponso ligat q̄ anim⁹ amātis d̄ alio cogitare nescit. quicq̄d em̄ agat q̄cquid dicat. hoc semp meminens somniat. hoc vigilans oīm hora tractat. Hoc amore ligat⁹ fuit Bernardus dicens. O iesu summa benignitas. o mira cordis iocunditas. incōprehensa bonitas me stringit tua charitas. Hic est ille deuotionis gradus excessiu⁹ qui animā totā rapit in deū. nō sinens ipsaz suiipsius esse fm Dyonisiū. sed amati. Ystuz videtur attigisse cū dixit. Quis mihi det vt venias i cor meū z inebriet amore tuo z amplectar vnū bonum in quo sunt oīa. Hunc graduz videt posse disse sponsa Canticor. iij. Tenui eum nec dimittā donec eū introducā in domum matris mee z in cubiculū genitricis mee. Sup quo dicit Hilbert⁹. O dñe ihu q̄z dulce est te quere z dulci⁹ tenere. In vno pū labor⁹ est exercitiū. sz in altero pfecta leticia. Maz ipse tactus fructu nō caret. mulier em̄ euāgelica felici fructu tetigit fimbriā iesu. z statim sanata ē a fluxu carnalis sanguinis. Per fimbriam vestimēti intelligere debem⁹ fōtures z dona gratiarū quibus christi humanitas vestita fuit. quas cū mens deuota tetigerit affectu interioris amoris restringit in ipsa oīs fluxus carnalis delectationis. z homo efficit deiformis. Juxta illud apli. i. ad Thor. vi. Qui adheret deo vn⁹ spūs efficit cū eo. hoc tātū dictuz est fm Aug. q̄ aīa amorosa nō viuit suiipsi⁹ vita. sed vita sponsi. per amoris iura sibi vendicat qđ est sponsi. Propriū huius amoris ē q̄ anima amorosa frequēter et incessanter cogitat de amato. De quo Bern̄. Amās post rē amatā indefessis oculis contemplat. Nam fm Aug⁹. Ubi amor ibi ocul⁹. vbi dolor ibi manus. Ideo Fulgentius. Ubi dilectionis est thesaur⁹. ibi z cogitationis affectus. Signū naturale hūc gradum pbabiliter cognoscendum est inequalitas pulsus. Nam vehemēter amans habet pulsuz aut nimis tardū aut nimis velocem. fm diuersas amati ap̄hensiones. Est em̄ tard⁹ si anxie dilecti absentiaz patitur. velox autem dum ex spe cōsequendi dilectū cor aperit z hylaratur. ex qua hylaritate spiritus inflāmat z pulsus naturaliter excitatur. Spūales autē pulsus anime amorose sunt ei⁹ affectiones. qui veloces sunt cū gaudet de dilecti p̄sentia. tardi aūt sunt dū tristat z dolet de dilecti absentia. Assumēs illō Origenis super Canti. Heu heu quo abiit gaudium. vbi latet amor meus salus mea. Nam anima amorosa in hac amoris anxietate ē sic fixa in dulcedine dilecti q̄ pter eum oīe gaudium molestiā reputat. Ita q̄ dicit Hilbert⁹ sup Canti. Durum est amanti peregrinas curas immittere z celeste secretum infestari.

7° Septimus gradus ē amor insatiabilis. qui ideo dicit insatiabilis. quia mentē tanta suauitate pfundit. q̄ gustu diuine dulcedinis satiari nō potest. sed quo ampli⁹ bibit amplius sitit. iuxta illud Eccli. xxiiij. Qui edūt me adhuc esuriūt. z qui bibūt adhuc sitiūt. In hoc gradu aīa esse cōstituta cognoscit q̄n ad affectum inusitatum ad quendā gustū innominatū diuinitus intromittit. Quē gustū bene gustauit beatus Aug⁹. cuz dixit. x. confessionū. Intromittis in me quādoq̄ intrinsecus z mescio in quā dulcedinē. que si pficeretur in me nescio q̄d erit. vnū tm̄ scio q̄ vita ista non erit. In hoc gradu amoris anima capitur in illū abyssuz diuini luminis. z in tantā suauitatē diuini amoris vt anim⁹ exteriorū oīm oblit⁹ penitus nesciat seipm̄. z totus trāseat in deuz. quēadmodū aurora a claritate solis absorbet z stilla aque multo vino infusa deficere a se to ta videtur. dū alterius saporē induit z colorē. vt dicit Bern̄. in tractatu d̄ charitate. Sicut vides in languidis nil esse vigoris. sed totus eorum motus ex alieno dependet imperio. sic si quis ad tantū gradum pfectionis pfecerit nil iam ppriuz agit. nil iam ppio arbitrio relinquit. sed oīa diuine dispōsationi dimittit. Nec mirū. q̄ mens in tali gradu amoris sibiipsi z oīb⁹ reb⁹ creatis funditus moriatur. vt possit viuere soli deo. Unde vere posset dicere cū Augus. Moriar vt illi viuere queam. De quibꝫ mentibꝫ loquiūr ap̄lus ad Col. iij. Mortui estis z vita vestra abscondita est in christo deo. Et de tali morte pōt exponi illō Nu. xxvij. de morte moysi cui dictuz est a domino. Ascende ad montem istum abarim. z contemplare terram z morere in monte. Ille mons eminentiam contemplationis

signat. Abarim interpꝛat transitus. ꝛ significat virū ꝺtemplatiuū q̄ de meditatiōe trāsit in ꝺtemplationē. ꝛ de ꝺtemplatione in admiratiōnē. ꝛ de admiratiōe in mentis alienatōz. ꝛ de mētis alienatiōe in quādā delicatā mortē et hoc est mori in monte. Qui vult ꝺtemplari diuinaz sapiam. oꝑtet eum oīa corpalia. imo et ipsam rōnem trāscendere. qz ꝑm Hre. Mens visibilibꝫ dedita videre nō pōt inuisibilia. Un Boetius de ꝺsolatōe phie. Oz lumen increatū nec capit sensu nec imaginatione. omnē etiā rōnem ꝛ intelligentiā supgredi tur. At ex hac luce chorruscanti mens sibi defi ciens ꝛ i sui alienatiōnē trāsiens dulciter morit cum patriarcha Jacob. Jam dulciter mo riar ꝛ letus. qz vidi faciē tuā. Unꝰ amoꝛis ꝑ pꝛiū est ꝙ gustū internū ꝛ sapie diuine dulce dinē tam ardēter desiderat. ꝙ licet bibat. tñ sic bibendo sitim non extinguit desideriū. qz affectus talis i nullo gradu familiari ꝺtentus est sed semp interioꝛa penetrās ex vi trāsformati ua amoꝛis tātū mergit in dilectū vt sponsus se ab ea vulneratū dicat. Can. iiij. Vulnerasti coꝛ meum soꝛoꝛ mea in vno ictu oculoꝛuꝫ tuoꝛ. Nam ꝑm Bern. in tractatu de charita te. Deuota aīa habet oculos. vnū quo intelligit. aliū quo diligit. ꝛ vnū cognitionis. alium amoꝛis. dexter dilectio. siniſter intellectio. Et dilectio bene rectꝰ dicit. qz recto aſpectu in dilectum figit. Tum qz ex sua intima penetratione ꝑ ipsuꝫ dilectꝰ vulneratꝰ. qz vbi intellectꝰ repellit. ibi iste admittit. s. amādo. quod patz. Plus em̄ sapere q̄z oꝑtet oēs phibemur. sed amare plus q̄z posse pcipimur. cum ꝺr. Diliges ꝺnm deum tuuz ex toto coꝛde tuo ꝛ ex tota anima tua. Un in canticis de amoꝛosis mentibus. Adolescentule dilexerūt te nimis. Nā velle nimis ꝑm Bern. ē plus esse q̄z posse. Sicut ergo nimis dicit qđ supra posse ꝛ vires accepꝛat. infinitus quippe ꝛ immēsus est deus. nunq̄z amoꝛ charitatis intendit vt nullus sit modus vel mensura amoꝛis. Sic igit amās ꝛ si nimis amat posse suo. minꝰ tñ velle suo. ꝑpter qđ amoꝛ ille vt Bern. dicit. apparet modicus dū ꝑgustatus q̄d delicijs ampliꝰ in desideriis exardescit. que si denꝫ ad plenitudinē nunq̄z tñ ad satietatē. ñ solū viatoꝛibꝫ. sic nec ipsis cōprehēsoꝛibꝫ. ꝺ q̄ ps. xvi. Satiabor cū apparuerit gloria tua. ibi dicit Bern. Per satietatē debem̄ accipe desideriū abundantiam. nō aūt finē ipsius desideriū. ꝺstat em̄ ꝙ satiati nō sunt q̄ semp esuriūt. Nā ꝑm Bern. Satietas parit fastidiū. Qui aūt diuini dulcoꝛis semp parit desideriū incitamentū. Fames enim aie desiderii est. Uere beata esuries que saluꝫ esurit qđ semp hꝫ. ꝛ sic amans ipso amoꝛe circulū facit vt nullus sit finis amoris. Proꝑtiū huius amoꝛis est ꝙ ducit vsq̄z in syon. id ē ad ꝺtemplationē nudā diuine essentie cū leticia sempiterna. Et ꝺfert ꝑm Aug⁹. menti indicibile gaudiū qđ nec ꝛbis expmi pōt. De quo Hreg. iij. moral. Hepe amantis animꝰ tanto ꝺtemplationis munere implet vt videre valeat ꝙ oīno loqui nō valet. nec enarrare pōt. vt alter moyses descendēs a cōsoꝛtio dñi i aīa ꝛ coꝛpe aliqua signa ꝛ testimonia faciet vt in illa regione lucis fuerat. vñ Hugo. Dū de cōtemplatione ꝛ secreto reuertimur q̄d nobiscū afferre poterim⁹ nisi lucez de regione lucis poꝛtamus. q̄s scire poterit ꝙ ibi fuimus nisi illuminati rediremus. si vidim⁹ patris potentiā apꝑtem⁹ lucem tumoꝛis. si filij sapiam lucē veritatis. si spūssancti clementiaz. apꝑtem⁹ nobiscū lucē dilectionis. Signū autem naturale ꝓbabiliter ꝫ cognoscēdū est. si mēs aliqua istū gradū attingit. tūc talꝰ nunq̄z sciat loqui nisi dulcedinē ꝛbi. Et ꝙ i oīb desideriis suis eleuata ad eternā vitā. qđ vsq̄z ad totam oblionē vite ꝓalis trāsierit. vt dicit Bern. ꝛ sic fuit exptus Aug⁹. cū dixit. Nil me delectat nisi de te loq̄. de te audire. de te ꝺferre. tuaz gloriā freq̄nter i coꝛde meo reuoluere. qđ pꝛestet nobis pater ꝛ filius ꝛ spūssanctꝰ. Amen.

Sermo ꝛc
Ad idem.

Hacipite et mā ducate. hoc est coꝛpꝰ meuz. i. ad ꝓhoꝛ. xi. Audistis quō accepe dem⁹ hoc venerabile sacrm cuz charitatiua affectione. Nūc vero videndum est quid sequit ipsam charitatiuam affectionem. ꝛ est eternoꝛ occulta reuelatio. Nam ꝑm Hrego. xiij. ꝺfessionū. Charitas est pondus inclinās amantē ad amatū. ꝛ appꝛopinq̄re facit amato inq̄ꝫ pōt. Nā dicit Dyonisi⁹. Quanto ꝑpinquiꝰ est amās amato. tāto veriꝰ ꝛ subtilius reuelat sibi amatuz. Un Hugo sup. vij. angelice hierarchie. Qui ardentius diligunt ꝑfundius cōspiciunt ꝛ subtilius discernunt. et qz cautioꝛi modo respiciūt. ꝑ culdubio euidentiꝰ cognoscūt. Idcirco q̄to eterna magis amant. tanto pfectius cognoscunt. Et sic verificat verbuz Rich. iij. de ꝺtemplatione. Et magnitudine diuine dilectiōis pendet modꝰ

diuine reuelationis. ergo merito sequit charitatiua affectionē occulta eternorum reuelatio.

¶ Nota reuelatio eternor dr occulta. qr nisi in occulto ꝓcipit. Dec̄ Hugo li. iij. de arcba noe dicit. In reuelationib necessaria est secreta habitatio t mentis collectio siue vnio. Un si scrutemur scripturas. tūc vix aut nūq̄ deū locutū fuisse i multitudine inueniem⁹. sz quotiēs voluit aliq̄d innotescere hominib n gentib aut ppīs. sz pauc̄ t a cōuentu hoim segregatis vel p nocturna silentia. vel i cāpis. vel in solitudinib. montib t vallib se manifestauit. Sic locut⁹ fuit noe Gen. vi. t abrahā Gen. xij. t Jacob in via Gen. xxviij. In somnis vidit scalam t dīm innixum. postq̄ euigilauit dixit. Vere dom in⁹ est i loco isto. sic t moysi. Exo. iij. cum pascebat oues Jetro cognati sui sacerdotis madian. Cum mīnasset gregē ad interiora deserti venit ad montē dei oreb. apparuit dns in flāma ignis de medio rubi. Et vidit q rubꝰ ardebat t nō cōburebatur. Et ezechieli circa fluuiū chobar. t sic q̄si omnib ppbetis. Et sequit. q̄d est q in secreto loquit de⁹. nisi q nos ad secretū vocat. et q cū paucis loquit. nisi q nos colligit t inuenient. sic sil̄is est rō quare in scripturis obscure loq̄tur. nisi vt veritas malis abscōdat t bonis reueleť. De quo Mat. vij. Nolite margaritas p̄j cere ante porcos ne margarite porcoꝝ pedibus conculcent. ¶ Ex his ptz q reuelationes non sunt eqles. qr nō oēs hoies equaliter a sensu abstrahunt. nec equaliter i intellectu exercitant. nec equal̄r i intellectu surszum eleuant. Ideo necesse fuit vt q̄busdā fierēt reuelationes sensibiliter. q̄busdā intelligibiliť. Nam q̄busdā patrib fiebāt sensibiles reuelationes. vt exemplificat Dyonisi⁹. iij. c. angelice hierarchie. sicut pastoribꝰ t q̄busdā alijs. Hec reuelatio ad intrādū eterna allicit. Secūda reuelatio est intellectualis. que fit intellectualiter viuentib. vt filijs israel ex egypto exeuntib iam intellectualiter ambulātib. t hec reuelatio introducit ad eterna. vt postmodum patebit. Tertia reuelatio est supintellectualis. t hec fit tm̄ mentib vnitis. t egressis de egypto t interioribꝰ deserti exeūtib vt moysi. t hec reuelatio etnitati ꝺuenit. Istas reuelationes mens ꝓcipit q̄ in infimis t in intimis stare ꝺsueuit. Item nota q reuelatio sensibil̄ fit plebi simpliciter viuēti. de egypto tpali exire desideranti ad terram promisse hereditatis Et hec reuelatio vt dicit Rich. sup Apoc. c. i. sensibilis fit dupl̄r. Fit enī q̄nq̄ p signa sensibilia. vt q̄n res videnť sensib corpalib. id est extra t absq̄ significatiōe mystica. vt pharaoni. t his q̄ nullum sensum spūalem t mysticū intellexerunt. t hec nō fuit pfecta reuelatio. qr illis vltra sensum non fuit reuelatum. ¶ Est alia reuelatio sensibilis. s. visio corporalis que fit sensib exterioribꝰ. vt q̄n res videtur in q̄b latent signa mystica. q̄lis fuit facta patrib veteris legis. vt abraam. ysaac. iacob. qr mystica nouerāt. sil̄r t moysi cū in rubo ardenti sensibiliter dns apparēs sibi i subiecta creatura dicēs. Ego sum de⁹ abraā. de⁹ ysaac deus iacob. hoc nomen mihi est in eternum. In hac reuelatione sensibili ostendit de⁹ ignē deitatis vniende cum rubo humanitatis. Nā verbū eternū ostēdit suā sensibilē denominationē. in q̄ ꝺiungit eterna cum tpalib. spūalia corpalib. patriā exulib. In h̄ q dic. Ego sum dns deus abraam. ego in quit sum. quia esse meum est incōmutabile. hoc etiā ostendit Joh. viij. Anteq̄ abraā fieret ego sū. t Mat. xxij. Ego sum de⁹ abraam. nō est de⁹ mortuorum sz viuentiū. Sz nō viuūt in tpali mutabilitate. sed in eterna stabilitate. nō in corpali mortalitate. sed in spūs immortalitate. nō in exilio hui⁹ calamitatis. sz in eterna hereditate. vt egyptuz corpalem t tpalem vt pegrini egrediamur. t ad terraz hereditatis p̄missam patrib. s. eternā beatitudinis t eternitatis anhelemur. Aug⁹. in sermone de natiuitate dn̄i dicit. Natus est nobis christus in tempe volubilitatis vt nos pducat ad p̄ris eternitatez Fact⁹ est deus hō. vt hō fieret de⁹. Uenit igit tur modo nō corpaliter sed mentaliter. s. memoria cogitādo eterna. Naz dicit Aug⁹. iiij. de trinitate. c. xvij. Cū eterna cogitam⁹ nō sumus in h̄ mūdo. qr eū iam trāscendim⁹. Veniet etiā intellectu eterna ꝺtemplando. Bre. xviij. moral̄. In sanctis viris eternitas iugiť aspirať. Veniet etiā volūtate eterna amādo. Greg. Supiora amare sursum est ire. Nam duz hō magno desiderio ad celestia inhiat. h̄ q̄ ipm cape querit iam degustat. Secūda reuelatio intellectual̄ illa nō fit oculis carnis sed mentis. vt dicit Rich. Et fit dupl̄r. Primo q̄n animus p spūm sanctū illuminatus formalibus rerū visibiliū sil̄itudinibꝰ t imaginib p̄monstratis siue p̄sentatis ad iuisibiliū cognitionem ducit. Et hanc Johānes in Apoca. vidit. t Ezechiel ppheta. vt dicit glo. super p̄mum prologum Apocal̄. t in fine alteri⁹ p logi dicit. q iohānes imagines vidit i mente et in eis veritatez intellexit. Hec reuelatio ad

eterna ducit. q; p eã intellect⁹ ad inuisibiliũ ⁊ eternoꝝ cognitionez exurgit. Vñ Rich. Mñ intellect⁹ p internã inspiratiõez suauiter tact⁹ nullis mediãtib⁹ rez visibiliũ formis ad celestiũ cognitõez erigit. sicut dauid ppha vidit in spũ q̃ vidit. Et Haymo sup̃ Apoc. Oculor dat di. Intellectual' reuelatio fit q̃nq; nõ per corpales res nec p similitudines. sed ipsa veritas immediate manifestat videntib⁹. qõ ppie electoꝝ est. Mat. xvi. Caro ⁊ sanguis nõ reuelauit tibi. iz pr̃ me⁹ p interiorẽ inspiratoꝝ. ps. lxxxiij. Audiã q̃d loquat in me dñs dr̃. Nã talis reuelatio intellectualis nõ fit nisi intelligentib⁹. vt moysi ⁊ interioza dñi ingredientib⁹ vbi oñe velũ remoueꝛ ab eis. Nã reuelatio dr̃ q̃si veli remotio ab oculo intellectualib⁹ Quã remotionẽ petiuit dauid. Reuela oculos meos ⁊ ꝯsiderabo mirabilia de lege tua. i. Thoꝝ. ij. Nobis reuelauit dr̃ p spũmsanctũ qui oia scrutat. etiã pfunda dei. Tertia reuelatio est supintellectual'. ⁊ dr̃ supintellectual'. qz amplius hz fieri p dilectõz q̃z per intellectuz. qz pl⁹ diligit q̃z intelligit. ⁊ dilectio intrat vbi intellect⁹ foris stat. Nec obstat qõ dicit Augus. Incognita nequaq̃ pñt amari. Que duplex est. s. intellectual' ⁊ affectual'. Idcirco dicit Dyonisi⁹. Uer⁹ amator dei vnit immediati⁹ deo q̃ intellectus. Nã qõ intellect⁹ non capit noticia affectualis pcipit. q̃ est superior intellectuali. Uercellen. sup Lañ. Intellect⁹ ⁊ affectus simul coambulãt vsq; ad nouissimũ dr̃fectũ. Intellect⁹ in celestib⁹ vbi hz sue cognitionis ⁊ luminis sui ꝯsumationẽ. tunc affect⁹ ꝯtinet ad deũ pncipalia suspiria ⁊ supintellectuales extensiones ⁊ imissiones. feruidos fulgores. ⁊ fulgidos feruores. ad que oia intelligentia trahi nõ pt. sed affect⁹. Et sbdit. Tanta est virt⁹ veri amoris q̃ñ solũ facit angelos ⁊ hoies excedere naturã ppriã vt in deũ ascendant. sed etiã deuz q̃si naturã ppriã egredi vt ad creaturas q̃si infra naturã ppriã ꝯdescendant pcedẽdo. Ex his pt̃z q̃ reuelatio supintellectualis nõ fit p intellectualẽ cognitionẽ. sz p ardentissimã ⁊ supferuidã dilectõis experimentalez noticiã. Vñ Dyonisi⁹ de diuinis noib⁹. Audendũ ẽ dicere p veritate. cũ trãsit est inegressibilis a se. licet ipse suã imensitatẽ nr̃e capacitati contemperet. eo tñ nõ mutato. Et hec reuelatio nõ fit nisi in seraphicis mentib⁹ in interioribus deserti existẽtib⁹ in caligine occulti silẽtij. iõ Dyoni. O amice thimothee vt sis capax illi⁹ reuelatõnis incorpari sic radio diuino derelinque sensus ⁊ sensibilia exteriora ⁊ intellectuales opationes. ⁊ oñe intelligibile ⁊ forticonatu hec cõprime. Et sicut est tibi possibile ꝯsurge sup intellectual' ad vnionem dei. q̃ est sup oẽm cognitõez. ⁊ sic te habe in caligine ista donec diuin⁹ radi⁹ vere ⁊ circũuelate appareat. ⁊ sic reuelet se. g̃ fm Linconiensem cõmentatorẽ dyonisij. Gradus illius ascẽsionis sunt. Prio derelinq̃re oia sensibilia 2° Secõ oia intelligibilia. Jõ ingredere caligine vbi apparet dr̃. O q̃z pulcra est talis aia. vt ipleat illõ Isa. lviij. Implebit dñs splendoribꝫ aiam tuã. Exẽplũ de moyse cui⁹ facies splẽdida fuit. q̃ sepauit se a ppl'o ascendẽs in montẽ sex diebꝫ fuit i nube. septimo die apparuit spũs dñi q̃si ignis ardẽs. secretũ ibi inuenit vere ⁊ tenet q̃lis ibi inuenit. ⁊ nõ est effabile homini vt Paulo. ij. Thoꝝ. xij. Scio hominẽ raptũ in tertiũ celũ. an i corpe vel extra corp⁹ nescio. ⁊ vidit ea q̃ nõ licẽt homini loq̃. Aut tal' reuelatio fit põt dicere illõ Mat. xi. Confitebor tibi pr̃ celestis. qz abscondisti hec a sapiẽtib⁹ ⁊ prudẽtib⁹. ⁊ reuelasti ea puulis.

Sermo xci.

Ad idem.

9 Accipite et mã-
ducate. hoc est corp⁹ meuz. i. ad Thoꝝ. xi. Audistis quõ accipe dr̃em⁹ hoc venerabile sacrm amicabiliter cũ charitatiua affectione quã ꝯsequit occulta reuelatio eternoꝝ. 2° Nũc videndum est quõ recipe dr̃em⁹ dulciter cũ experimentali pgustatione. Prio q̃ sciendũ dicit Papias. Experientia idem ẽ q̃ noticia. vñ si oẽs hoies dicunt mihi. ℔ gustabile est dulce. p hoc nõ habem⁹ noticiã experimentalẽ de illo. Etiã q̃tumcunq; pbant p rõnes. sed fm opinionẽ fidez vel sciam hr̃e possent. Sed si gust⁹ me⁹ attingit gustabile vl' attinget ab illo. tũc ab illo habeo noticiã experimentalẽ. sic etiã de sensib⁹ interioribus. Si lego vel audio ab aliq̃ q̃ dulce sit dñs. ppter ℔ nõ habeo noticiã. nisi gust⁹ spiritualis attingat diuina dulcedine. vt dicã cuz sponsa Lañ. ij. Fruct⁹ ei⁹ dulcis gutturi meo. vbi loquit de gustu spũali. Et sequitur ꝯgrue pcedentia. s. charitatiuã affectionẽ ⁊ occultã reuelationem eternoꝝ. Quid pdest multa cognoscere vel intelligere nec illa experiri nec aliquẽ vsum illoꝝ habere. Ideo Hugo sup. vij. angelice hierarchie. Nõ facit pfectum cognitio veritatis. nisi etiã habitus virtutis in experientia subsequat. magistra em intelligendi

est expientia. Et iste optime veritatem nouit q̄ eā nō solū audiēdo sed faciendo ꝛ gustādo didicit. Ad hāc experiētiā hortat̄ ꝑtr⁹. i. Pe. ij. Si tn gustatis qm̄ dulcis est dñs. Et Piceres. in quibꝫ sensibꝫ habet̄ experimentalis noticia. Aug⁹. de spū et aīa dicit. Duo sūt sensus i homine. exterior ꝛ interior. Exterior reficit in ꝓtemplatōe humanitatis. Interior in ꝓtemplatiōe diuinitatis. ꝓpterea deus factus est hō. vt hoiem beatificaret. ꝛ tota ꝓuersio hois esset ad ipsuꝫ. ꝛ tota delectatio eēt in illo. Cū p sensuꝫ carnis videt̄ in carne. ꝛ p sensum mētis videt̄ p diuinitatis ꝓtemplatiōez Sequit̄. hoc erit totū bonū hois siue ingredit̄ur siue egredit̄ pascua in factore inueniet. Et infra dicit. Cū homo ꝓstat ex corpe ꝛ anima. ꝛ in carne sunt q̄nqꝫ sensus. s. visus. auditus. ꝛc. Et sic in aīa q̄nqꝫ sensus spūales. qz aīa ē spūs. Un de visu spūali Deut. xxxij. Videte quoniā ego sum deus. De auditu Apocal'. ij. Qui habet aures audiēdi audiat quid spūs dicat. i. sensum intelligēdi. De gustu. ps. xxxiij. Gustate ꝛ videte ꝛc. De odore. ij. Thor. ij. Bon⁹ odor xp̄i sumus. De tactu Mat. ix. Quis me tetigit. loquit̄ de tactu spūali. s. p fidem. Si interiores sensus dñt habere vigorē necesse ē vt sensus exteriores sopiant̄. i. a sua euagatione restringant̄. Un Gre. iij. moral'. Si exterior euagatio sensus claudit̄ interior sensus aperit̄. Unde rōnē reddit Hugo li. iij. de archa noe. Mētes q̄s cure carnales exagitant n̄ comphendūt sapiaz sapidā. sed q̄ minozant̄ actu inueniēt eā. Quādo anim⁹ ab exterioribꝫ abstrahit̄ ad seipm colligit̄ ꝛ robustior ad ꝓtemplāda eterna subleuat̄. ꝛ cū a delectatiōe carnali abstrahit̄ nece est vt statim aliq̄d spūalis gaudij p̄gustare incipiat. ne omnino a delectatōe remāserit aliena q̄si semē aridum sine humore. Jō istas mētes interne desideriū dulcedinis trahit q̄s nulla ꝓcupiscētia carnal' affect⁹ foris religauit. Idcirco ps. xxxiij. Gustate ꝛ videte ꝛc. Gustū ustū nemo extinguere p̄t nisi q̄ expert⁹ est. vñ Gre. Suauitatē ei⁹ nō cognoscetis. si hāc nō cognoscitis mīme gustatis. qz a nullo exp̄mit̄ nisi per expientiā noscit̄. iō optet q̄rere q̄liter spūs nr̄ ad istā gustus expientiā possit ptingere. Respōdet Hugo sup ꝓlogo angelice hierarchie Jesus dei fili⁹ q̄ est sapia patris venit vt creatura in hūanitate ꝛ manifestauit se in operibꝫ suis. ꝛ cepat inuisibilis videri visibil'r. Et sapiētia patris iesus incarnat⁹ fact⁹ est q̄si lumē in testa vt nos illumiaret ꝛ ad p̄z reduceret Joh. iiij. Ipse est uiuim⁹ et scim⁹ qm̄ h̄ est ie/sus saluator mūdi. ꝛ sic causabat i nobis ꝛ in sensibꝫ interioribꝫ quādā noticiā credibilem eternoz supnaturalē Ro. i. Jnuisibilia dei ꝛc. Et sic Joh. vi. Quo ibimus. ꝑba vite eterne habes. Et Joh. vij. Nunq̄ sic locut⁹ est hō. Sz vt dicit Dyonisi⁹. Illa noticia nō est experimētalis. qz experiētia repugnat fidei. Secūdo sapia incarnata q̄ sunt inuisibilia p visibilia manifestauit. Et voluit oñdere quo eēt cibꝫ aiaz ꝛ refectio. Jō sm Hugonē de. Carnem assumptā nobis i eduliū posuit in sacro vt p cibum carnis ad gustū muitaret diuinitatis Canti. v. Comedi fauū cum melle meo Orige. Fau⁹ est cera virginea cellulis distincta melle repletz. Nā comedere fauū cū melle nō est aliud nisi māducare corpus carnis virginee repletū cū dulcissima diuinitate. ꝛ sic p gustū hūanitatis puenit ad gustū diuinitat̄ Sz diceres. q̄liter sensus spūalis interior eterna experiat̄. Greg. v. moral'. respondet. Eternitas p mentē cernit̄. sine aspectu videt̄. audit̄ sine motu. suscipit̄ sine corpore. Sap. xvi. Panē de celo p̄stitisti eis omne delectamentum i se habentē. i. ois sapozis suauitatē. Primo videt̄ spūalibꝫ ocul'. Job. xxv. Videbūt facie ei⁹ in iubilo. Gre. iij. moral'. Hoc fit cuz spūalis oculus i radio eterni solis figit̄ omni imutabilitate cōculcata veritati eterne inhereret. Et sic expientiā habuit sponsa que dixit. Dilect⁹ me⁹ candidus et rubicūdus elect⁹ ex milibꝫ et desiderabilis. Can. v. Secōdo audit̄ spūalibꝫ auribꝫ. Greg. sup Ezech. omel'. vij. Nō querit aures corpis sed mētis. Apoc. ij. ꝛ Mat. xiij. Qui hz aures audiendi audiat. Rich. Ille hz aures audiēdi q̄ habet sensum intelligendi ꝛ affectum diligēdi. Aug⁹. super Gen. Dei sapiētia loquit̄ inspiratōe occulta. Tertio odorat̄. Dyonisi⁹. iij. celestis hierarchie. De⁹ redolet in sensu spūali cū diuia grā placet. ꝛ sancta delectatiōe nos replet. Can. i. Currem⁹ in odore vnguentoz tuorum. Ubi Beda. Si dñs suauis sit vniūsis. maxime tn domestic⁹. ꝛ qz to q̄s familiarius vite meri/to ac mentis puritate approp̄inquat. tāto remotius flagrantiā sentit. ꝛ hmōi nō capit intelligentiā. nisi quātū attingit experientia. ij. Thor. ij. Deo gras q̄ noticie sue odorē manifestauit p nos i omni loco. Quarto tangit. i. cū de⁹ p amorē tenet̄ ꝛ amplexat̄. Rich. De⁹ p intelligentiā videt̄. p memoriā audit. sz p dilectiōnē amplexat̄ ꝛ attingit. Et sic Can. ij. Leua eius sub capite meo. i. int⁹ splēdores q̄

ad statū viatoꝝ ptinēt. Dextera ei⁹.i.amoꝛ in patria amplexabit̄ q̄ speculū nescit sed pmū. Cañ.iij.tenui eum nec dimittā. Quito senti tur gustu. Bern̄.li.de amoꝛe dei. Cū mēte deo inherem⁹.deo fruimur.z in fruitione ē dulcis sapoꝛ.z i isto sapoꝛe gustat̄ z i aīa reficit̄.z hec refectio nō est p speculū. sz p diuine dulcedis experientiā. Et hec est poꝛtio marie optima q̄ nō auferet̄ ab ea. Bern̄.sup Cañ. Deus vni foꝛmiter nō sapit omnib⁹. Nā pvarijs deside rijs variat̄ diuine p̄sentie gust⁹. aliq̄ tm̄ audi unt.sz electi sic audiūt cibū sapie dei vt degu stant. Ideo Rich⁹. de trinitate.c.iij. Nō debet nobis sufficere eternoꝛ noticia q̄ est p fidem solū.nisi apphendem⁹ z istā q̄ est p intelligē tiā.sz nec dū sufficim⁹ nisi ad illā q̄ est p experi entiā puenīamus.tunc em̄ deū q̄s gustat cuꝝ oēs ꝛsolationes renuit. Gꝛego.xviij.moral'. Cū talem amissionē nō lugeo. de tali abū dantia ꝛsolari nō valeo.sz in memoꝛia dei so lius delectat⁹ sum.ps.lxxvi. Renuit cōsolari aīa mea memoꝛ fui dei z̄. Bern̄. Sup mel et oīa est dulcis eius p̄sentia.z delectatiōis pre sentia. Et q̄sto delicias spūales plus experitis de tanto auidi⁹ eas appetitis.

Sermo xciij
Ad idem.

Accipite z mā ducate.hoc ē coꝛpus meū.i.ad Ihoꝛ.xi. Audistis quo accipe p̄gustatione. Nūc decimo z vltimo dicen dum vt accipiat̄ cū meritoꝛia opatione. eo q̄ dixit dn̄s Mat.xvi.se redditu⁹ vnicuiq; iu xta opa sua. Apoc.xxij. Opa illoꝝ sequent̄ il los. Nā cū aliq̄s in spūalib⁹ exercitat⁹ fuerit ad eterna direct⁹ p rectā intentionē. expeditus p freq̄ntē meditatiōꝝ.eleuat⁹ sup limpidā cō templationē.accensus p feruidā dilectionē.z de eternis instruct⁹ p multiplicē instructionē. z cū fuerit eterna exptus p dulcē p̄gustatiōꝝ. de q̄b⁹ supra patuit. Quidnam restat nisi vt eternis ingrediat̄ p deiformē z meritoꝛiā opa tionē. Quidnā oīa p̄dicta valerēt.si ea deifoꝛ mis opatio nō ꝛsummaret. Nō ei p̄fectū fa cit cognitio veritat̄.nisi in opatōe subsequat̄ habit⁹ virtutis. Dicit em̄ Hugo sup.vij.an gelice hierarchie.z in li. de trib⁹ dictis circa fi nem. Quid nobis p̄dest si in deo cognoscim⁹ maiestat̄ celsitudinē z nullā inde colligimus vtilitatē. Si aūt de illo intimo diuine ꝛtem plationis secreto reūtimur.q̄d nobiscū affer re poterim⁹ nisi lucē exēplaris opatōis. Et se quit̄ merito oīa p̄dicta. Ad hoc ergo facta est rōnalis creatura. vt opationes tales opet̄ p quas mediāte gr̄a finē suū eternū z vl timū ꝛsequat̄. Nō ondit Linconien⁹ cōmē tatoꝛ sup.iij.angelice hierarchie.dicēs. Facta est rōnal' creatura nō solū p̄pter inherere deo p̄r dilectionem.sed etiam p̄pter opari fm̄ sa cras oꝛdinatōes ad p̄rimū ex dilectōe p̄rimi. z si p̄dicto mō nō opet̄.tūc caret fine p̄pt̄ quē facta est.cū neutra dilectio maneat sine alte ra. Gꝛ fm̄ Gꝛe. Charitas opat̄ magna. Et apl's.ij.ad Thes.iij. Qui nō laboꝛat nō mā ducet. Sic p̄m⁹ angelus z p̄mus hō nō ope rantes fm̄ opatōes sacras a p̄pria gr̄a recedē tes volūtarie.z elō gātes.ceciderūt in coꝛrupti onē naturā essentie.nō q̄ ipsi caderēt penitus in nō esse.sz q̄ ipsi vt p̄tactū ē a p̄pria integri tat̄ plenitudine ceciderūt p auersionē a sum mo bono. Jō hoꝛtat̄ apl's.ij.Thoꝛ.vi. Doꝛ tamur vos ne in uanū gr̄az dei recipiat̄. Se neca. Nō licet ociari a bono ope.qz ocium est moꝛs z viui hois sepultura. Jō dicit Piero. Nil deteri⁹ ocio in sctō p̄posito.qz ociū est no uerca ꝛtutū.p̄pter qđ dicit Bern̄.sup Cañ. Sapientiā scribe in tpe ocij.nā diabol⁹ inue niens domū vacantē intrat in eā Mat.xij.et Valerius. Vanā dant ocia mentē. Nam fm̄ Bern̄. Nil p̄cios⁹ tpe.qz sicut capill⁹ nō peri bit de capite.sic nec momētū de tpe. Nā oīe tps impensus q̄rek a nobis quō sit expensus Jō rōnalis creatura facta est vt opet̄ Job.v. Nascit̄ hō ad laboꝛē vt auis ad volandum.

Sciendū cū hō ꝛstat ex duplici natu ra.s.coꝛpali z spūali.iō debet duplices opatio nes opari.s.vt fm̄ vtrāq; naturā tēdat ad eter na. Et sic tot⁹ hō cū tota familia sua.s.coꝛpa li z spūali bñ oꝛdinet̄ z pacificet̄ vt regnū effi ciat̄ eterno deo.nisi em̄ deus regnū in nob⁹ hīe posset nō dixisset Luc.xvij. Regnuꝝ dei intra vos ē. Hoc aūt regnū vt dicit apl's Ro.xiiij. nō est esca z potus.sz iusticia z pax z gaudiuꝝ in spūsancto.iusticia rectificās iudicia rōnis pax tranq̄llans imperia facultatis. gaudium adimplens desideriū voluntatis. Gꝛeg. expo nens illud verbuꝝ dicit. Dec sunt velut ima go et arra pennis leticie futuri seculi. Dicit em̄ Aug⁹. de spū z aīa. Nobilis creatu ra est aīa.ciuitas nāq; dei. De quo ps.lxxxv. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. quia ad imaginē et silitudinē dei facta ē. Dec ciuitas appellata est hierl'm.qz ad fruendā visionem

illius summe pacis q̄ facit vtraq; vnū. Creatura est passus in q̄ celestia dei meditantur. z q̄si i passo voluptat; delectant. Est em̄ domus summi p̄fis p mansionē. Est etiā sponsa christi ppter dilectionē. Est templū spūssancti ppter sanctificationē. Et est ciuitas eterni regis ppter concordiā ciuiū. qz nulla est ciuitas absq; pplo. Dispositi in ea ordinatorē nr̄ populū triplicis gradus. s. sapientes ad consulendum. milites ad pugnādum. artifices ad ministrandum. Sūt em̄ intellect⁹ animi consiliarij dicentes illud Eccl's. vlti. Time deū z mādata ei⁹ obserua. hoc est omis hō rōnalis. Sūt milites q̄ hostes concupiscentiaz impugnāt p arma iusticie. q̄. Apho. vi. Per arma iusticie dei cōmendem⁹ nosmetipsos i multa patiētia. aīales siue sensuales tāq; rustici z artifices mechanici q̄ corpalibz rudimētis instituūt z corpi ministrant. Et tota ista familia aīe pacificata est. z q̄libet ad suū officiū z opus ordinata z directa. z regi summo plene est subiecta. Omīs extranei regnū aie pturbantes eiciant z excludant. Extranei sunt vt dicit Rich̄. li. v. de cōtemplatione. c. xvi. oēs cogitatus tam vani q̄z noxij q̄ nō deseruiūt nr̄e vtilitati. sil'r turba inordinatoz affectuū z sollicitudinū q̄s optet omēs eiicere vt regis nr̄i legibz tanto liberius z iocundius liceat inherere. ¶ K ¶ Diceres. q̄ liter tm̄ nostra opatio. s. corpalis et spūalis fit deiformis. i. diuīe opationi conformis. Nisi ei possem⁹ deo patri nr̄o aliqualr conformit̄ opari tanq̄z filij de⁹ n̄ dixisset. estote pfecti sic p̄r vester celestis pfectus ē. Mat. v. Sicut enim imaginē dei patris nr̄i tenem⁹ in mēte. ita etiā vt veri filij sim⁹ debem⁹ tenere i opatione. Nā eius filij tūc sum⁹. si opa ei⁹ facim⁹. Joh. viij. Si filij abrae est; opa abrae facite. Dicit em̄ Dyoni. iiij. angelice hierarchie. q̄ iā in h̄ seculo deiformē vitā inchoam⁹. quā in celo consummabim⁹. Dicit em̄ Dyoni. ibidē. In celo hierarchie sunt. z sunt ordinaliter distincte. s. in primas. medias. z infimas. sic nos deiformes opationes opari debem⁹. Et sm̄ supīmas ordinatōes simus ordinati ad deū. sm̄ medias bene ordinati ad nosmetipsos. sm̄ vltimas siue infimas bene ordinati ad exteriora. Et sic operatōes nr̄e erūt deiformes z deo accepte. Dicit Bern̄. in li. de cōsideratione. c. v. Deus in seraphin amat vt charitas. in cherubin noscit vt veritas. in throno sedet vt equitas. Oportet igit vt nos ingtū possum⁹ deū z summū bonū diligamus. Ro. xij. Spiritu feruētes vt summā veritatē cognoscam⁹. qz nosse deum consummata noticia est. vt summā equitatē in nobis teneam⁹. p̄s. xxxvi. Custodi innocentiā z vidi equitatē. z sic bene erimus ordinati quo ad deū p deiformes opatōes. qz dicit Linconiensis sup. x. angelice hierarchie. Intellect⁹ humanus in suo supīmo gradu ad intus hz vt cū seraphin ferueat amore. luceat scientia cū cherubin. Spūalis fact⁹ dicere pōt cū thronis. sanct⁹ sctūs sctūs. ¶ Sc̄do q̄ ad nos bene ordinati deiformes opationes opemur ad sil'itudinē medie hierarchie. Ber̄. vbi supra. Deus dñat vt maiestas. opat vt pat⁹. tuet vt salus. optet etiā vt nos omē impedimentū diuīe pticipatōis dñando supam⁹. z opationi frutum fm̄ gr̄az studiose insistem⁹. vt oīb⁹ inordinatis motibz z impulsionibz potēter resistam⁹. z sic erim⁹ bene ordinati in nobismetipsis p deiformes opatōes. qz dicit Linconiens vbi supra. In media hierarchia optet vt dñemur cū dñationibz. vt fortes sim⁹ cū frutibz. z ordinati cū ptātibz. ¶ Tertio debem⁹ esse bene ordinati ad exteriora. vt operemur deiformes opatōes ad sil'itudinē infime hierarchie. in q̄ deus vt dicit Bern̄. regit vt p̄cipuz. revelat vt lux. assistit vt pietas. Oportet vt oīa exemplariter ad primū p̄ncipiū reuocem⁹ vt lumē veritat; verbis z factis alijs oñdam⁹. vt opa pietatis omnib⁹ deuote exhibeam⁹. Et sic bn̄ erimus ordinati ad exteriora p deiformes operatōes ad sil'itudinē infime hierarchie. qz dicit Linconiēsis. In vltima nr̄a hierarchia oportet vt p̄cipiemur cū p̄cipatibz. s. omnia ad p̄mum p̄ncipiū reducēdo. vt revelem⁹ veritatem cū archangel'. z pietatē exhibeam⁹ assistēdo indigenti cū angel'. Thob. iij. Quō potueris ita esto misericors ¶ L ¶ Et sic ptz q̄ p vtraq; opationes interiores z exteriores siue vite actiue siue contemplatiue spūs humanus ad intrinsecū ad eternū manerium ingrediatur. Quia dicit Prosper in lib. de vita contemplativa. Vita contemplativa z actiua diuersis itineribz incedunt. z ad eandē patriam intendūt. Actiua vita inqt Prosper hz sollicitū cursuz Contemplativa vero gaudiū sempiternum. In actiua contemnit mūdus. in illa aut̄ videbit deus. hec ille. Et cōcordat Aug⁹. Sicut malis opib⁹ q̄si q̄busdaz seris ac vectibz vite ianua claudit. ita absq; bonis operibz sine dubio nō aperit. igit nō solū bonis opibz hominis interiozis. sed etiā exteriozis peruenit ad eterna Mat. xvi. Reddet vnicuiq; iuxta opera sua. Nam dū bona opa facim⁹. qd aliud q̄z quedā itinera agim⁹ p q̄ ad patriā festinam⁹

ere.xxij.moral'. Quãuis in vsu opis sit tpa
luras. tamen in intentione ꝛ̃bet esse eternitas.
M Mota sicut p opera interioris hois. vt
p ꝛ̃templationẽ qñq; fit ꝓlibatio vite eterne.
ita etiã p opa exterioris hois fit qñq; sil'itudo
vel imago eterne vite. vt dicit Bern̄. libro de
amore dei. Sunt aliqui q̃ se sentiũt sic vicisse
omnes ⁊ tradictiones carnis. vt in omni sub
stantia carnis nõ reperiẽt nisi instr̄m boni ope
ris. sed si in ipsis miserijs ⁊ tabescunt tunc in
interiori hoie fortis ⁊ ualescũt. ij. ad Cho. xij.
Cũ infirmor tunc fortior sum ⁊ potens. Nã
ipsi nouã q̃ndã ꝓcipiũt spũalem gr̃am. oculi
sunt simplices. aures obtẽpantes. in oꝛone
feruentes. tact⁹ honestus. dulcis gust⁹. si nõ
in gustu suauitatis. tñ p mutuũ charitat' in
centiuñ. Apoc. iij. Opa tua plena sunt coꝛam
deo. Dicit eñ Albertus li. de diuis mysterijs
facit dulcedinẽ in gustu. gaudium in coꝛde.
Unñ Oꝛige. sup Cañ. De natura boni operis
est q̃ ad ipsius multiplicationẽ multiplicat ⁊
delectatio q̃si condimentũ cibi spũalis. vt so
lius dei bonum obtineat in motu gustu et vi
su. ⁊ omne desideriũ eius i eternitate feliciter
terminat. ⁊ sic ibit in bonum eternitatis sue.
Eccl's. vlti. Ibi dicit Aug⁹. de spũ et aĩa. erit
manifesta visio. plena cognitio. vera dilectio.
firma ꝟiunctio. plena refectio. societas indiui
sa. similitudo pfecta. vita beata ⁊ eterna. Ad
quã nos perducat ⁊c.

De sancto Johãne baptista.
Sermo xciij

q Iohannes est nomen eius Luc̄. i. In summa
ꝟboꝛ duo innuunt. Primo oꝛ
tus tripudij natiuitatis iohãnis. ibi. Elyza
beth. Secõ subiungit mirandũ pdigium de
ei⁹ dignitate. ibi. apertũ est illico os ei⁹. De pri
mo dr. Elyzabeth impletũ est tps pariendi.
q Erat illa elyzabeth q̃ erat sterilis. vt dr Lu. i.
Dixit nãq; angel⁹ anne ⁊c. M Q, deus
aliq̃n claudit vterũ alicuius. hoc ideo facit vt
mirabili⁹ deinde aperiat. ⁊ ñ rõne libidinis eẽ
qđ nascit. sed ꝟ magis diuini muneris foꝛe co
gnoscat. oẽs em̄ quos ex mulieribus sterilibꝫ re
citat scriptura natos excellẽtes pueri legunt.
vt ysaac ex sara sterili ad nonagesimũ annuꝫ
cui repromissa erat oĩm gentiũ bñdictio. Ra
chel sterilis genuit ioseph dñm toti⁹ egypti.
q̃s foꝛtior samsone. sanctior samuele. ⁊ tñ hĩ
omnes matres steriles habuerũt. ⁊ sic noster
patron⁹ sctũs iohes. Symon de cassia. Na
tura ꝛ̃ficit in parentibꝫ vt p nature legẽ non
possent generare. sed ex gr̃a coopante speciali.
Jõ cõmemoꝛat euãgelista dicẽs. Impletuꝫ
est. subdit. ꝛ̃perit filiũ. nõ quẽcũq; sz magnũ
gratia ⁊ ꝟtutibꝫ. Jõ Bern̄. in ꝑmone hodier
no dicit. Hodie illuxit insignis. ⁊ tãto ceteris
sanctioꝛ. q̃to sanctioꝛes hoiem terris effudit.
Hodie nat⁹ est xp̃i ⁊ sanguine⁹ sponsi amicus.
De quo Elyzabeth impletũ est temp⁹ pariẽ
di. Jsta beata elyzabeth ꝛ̃pit ꝑm legẽ matri
monij cum doloꝛe.. Joh. xvi. Mulier cũ pa
rit tristiciã habet. M Diceres. nunq̃d iste
q doloꝛ mlieri est meritoꝛi⁹. cũ doloꝛ partus est
ꝓpter penã ꝑccati introductus. vt dixit dñs
eue. Gen̄. iij. Multiplicabo erumnas tuas.
⁊ sic est necessitatis. modo ista q̃ sunt necessa
ria p se nõ sunt meritoria. qꝛ oĩe meritum ꝛ̃
bet esse voluntariũ. vt dicit Bern̄. de gr̃a ⁊ li
bero arbitrio. Rñdet Chrisᷤ. sup Mat. Dene
cessitate põt fieri virtus cũ patienter tolerat.
⁊ sic mlier patiẽter tolerãs doloꝛẽ ꝓpter hoc q̃
oĩpotens deus p pctis introduxit. volẽs in ꝟ
satisfacere diuine volũtati ⁊ ordinatiõi indu
bitanter merẽt in doloꝛe part⁹. sicut qui viuit
de laboꝛe manuũ suarum merẽt in hoc volẽs
satisfacere statuto dei. qꝛ ꝑposuit deꝰ filijs ade
dicens. In sudoꝛe vultus tui ꝛc. ps. cxxvij.
Laboꝛes manuũ tuaꝝ qꝛ mãducabis ꝛc. Jõ
i. Thimo. ij. Saluaꝫ mulier p generationem
filioꝝ. si pseuerauerit in fide ⁊ dilectiõe. C Q
q Diceres. quid faciet mulier sterilis cui nõ in
cumbit on⁹ part⁹. Rñdeꝫ q̃ illud fecit anna.
i. Re. i. Ubi felix Anna lachrimas fundebat
coꝛam dño vt ꝟciꝑet ⁊ pareret fructum in dei
laudẽ. ⁊ factũ est. Sil'r rebecca que fuit infecũ
da. q̃ ex oꝛonibꝫ ꝟcepit ⁊ ꝛ̃perit. C Diceres.
q q̃d faciet mulier q̃ etiã fusis lachrimis ⁊ poꝛa
tionẽ non potest habere plem. Rñdeꝫ q̃ ꝛ̃bet
intendere fructibꝫ spũalibꝫ q̃ sunt bona opa.
q̃ fruct⁹ spũales sunt deo magis placidi q̃z car
nales. vt ait Aug⁹. Q, maria felicius ꝟcepit
christũ mente q̃z ventre. Oĩpotẽs deus forte
disposuit. vt mulier ita esset disposita ad vitã
altioꝛẽ abstulit ei fructũ carnalem vt occupet
circa ista q̃ dei sunt. ꝓpt qđ ꝟginitas ⁊ vidui
tas ꝓferuntur matrimonio. qꝛ versant ⁊ occu
pant circa magis bona. i. Choꝛ. vij. Mulier
innupta ⁊ virgo cogitet q̃ dñi sunt. vt sit san
cta spiritu ⁊ coꝛpe. que aũt nupta cogitet que
sunt mũdi. ⁊ quõ viro placeat. Jõ apl's ibidẽ
Beatioꝛ erit si sic pmãserit. Subdit. audierꝫ
vicini. i. isti qui erãt cohabitãtes. ⁊ cognati.

A ⁊

De sancto Johanne baptista

id est q̄ erant ex eius ꝯsanguinitate. qz magnificauit dñs misericordiā suā cū illa. i. magnaz misericordiā fecit. s. auferēdo sterilitatis oppꝛobrium. dando ei tantū z talem filium. ¶ Nota in hac natiuitate sctūs iohēs habuit q̄ druplicem p̄rogatiuā cōtra q̄ttuoꝛ defect⁹ seu incōmoda que habet q̄libet mortalis i sua natiuitate. ¶ Prim⁹ defect⁹ est q̄ q̄libet peccatoꝛ immundus nascit. qz in peccatis vt dicit Job. Nemo mūdus a sꝛde. nec infans vnius diei cuius vita sup terrā. ad Eph. ij. Oēs nascimur filij ire. Hāc irā ostēdit dñs in pueris q̄ sine baptismo moꝛiunt. qz priuant ei⁹ visione. eo q̄ in pctis sunt ꝯcepti z nascunt. Hunc defectum nō habuit sctūs Johēs. qz sctūs natus est. qz sanctificat⁹ in vtero. vt p̄dixit angelus Lu. i. Replebit spū sancto adhuc ex vtero matris suc. ¶ Secūdus defect⁹. qz nascit stult⁹ z ignarus boni z mali. Pꝛou. xxij. Stulticia colligata est in coꝛde pueri. vt ptz ad oculū. qz puer p̄ primo daret puinciā. Ab isto imunis fuit iohānes. O quāte sapientie. in vtero matris existens christū z matrē ei⁹ cognouit. z christuz sue matri indicauit. Et in vtero in pphetam vnctus. Aug⁹. Celum z terrā nondum viderat. z dñm celi z terre cognouit. Et añ fuit sue matris mgr q̄z ei⁹ filius. z pius ipsaz vocauit q̄z ipsa eum lactauit. ¶ Tertius defectus. qz debilis z infirmus nascit z se in nullo iuuare pōt. Hui⁹ exemplū habem⁹ in dauid cū pugnatur⁹ esset cū golia. dixit ei saul. ñ vales resistere philisteo. nec pugnare aduersus eū. qz puer es. i. Re. xvij. Cōtra hūc defectum natus est iohānes puer foꝛtis. Vnde canit ecclesia. Antra deserti teneris sub annis ciuiuz turmas fugiens petisti zc. ¶ Quart⁹ defect⁹. qz tristis z flens nascit. Et ista ē cōmunis cantilena oīm. Beatus iohēs nōdum nat⁹ gaudiosus est z exultauit. Un dixit mater ei⁹ ad beatam virginē Lu. i. Exquo facta est vox salutationis tue in auribꝫ meis. exultauit infans in vtero meo Ipse nāq̄z est secūdus ysaac qui interp̄tat risus. Un poterat dicere mater. Risum fecit mihi dñs. Heñ. xpi. ideo dicit i textu. Cōgratulabant ei p̄m qđ angelus p̄dixit. z multi in natiuitate ei⁹ gaudebunt. Sꝛs p̄m apl'm ad Ro. xv. Quecūq̄z scripta sunt ad nostram doctrinā scripta sunt. In ꝓbis istis informamur q̄ debem⁹ gaudere de bonis primoꝛum. Ro. xij. Gaudete cū gaudentibꝫ. qđ nō faciūt odiosi. qui tristant de bono primoꝛum. Aug⁹. Inuidia est dolor felicitatis aliene. Inuidi de aliena miseria exultāt. z de alieno gaudio tristant. z ħ p̄m Nico. de lyra sup Canonica beati Johis. Frequēter inuidia ꝓtingit in hominibꝫ eiusdem stat⁹ seu artificij vt in collegijs z cōuentibꝫ mercatoꝛibꝫ aut alijs equalibꝫ. ¶ Diceres. vnde surgit hoc. Dicit Greg. v. moral'. exponens illud Job. v. Paruulum occidit inuidia. Inuidere nō possum⁹ nisi eis quos nobis in aliquo meliores putamus. Paruul⁹ est. qz ipse testimoniuz phibet q̄ minoꝛ sit ei cui⁹ inuidia toꝛqueꝛ. z sic antiquus hostis amissa beatitudine minoꝛē se cognouit. z sic cayn despectu suo sacrificio inuidebat fratri. z sic esau bñdictione p̄dita. Et licet p omē viciū qđ ꝓpꝛiat hūano coꝛdi diabolicū virus infundit. signāter in isto Sap. ij. Inuidia diaboli moꝛs intrauit in oꝛbē terraruz. Mā cū deiectū coꝛ liuoꝛis putredo coꝛrumpit ipsa exteꝛioꝛa iudicāt. coloꝛ palloꝛe afficit. oculi deꝑmunt. mens accendit. Et factū est die octauo venerūt circūcidere puerum et vocauerūt noie patris sui zacharia. Lyra. qz talis ꝑsuetudo fuit apud antiquos. signāter potentes. Et ait mater. nequaq̄z. sed vocabit: iohēs. ¶ Johēs est nomen valde gratiosum. ideo excreuit in apl'atu vltra numerū viceſimū. qđ nō legit de alijs nobꝫ apostolis qz tm Martin⁹ q̄ntus. Bonifacius octau⁹. Greg⁹ duodecim⁹. sed Johēs viceſimus secūdus. vt dicit glo. clementinaz. Un ħ nomen cōpetit beato Johānī. qz iohānes dꝛ in quo est gra. Sanctus Tho. de articulis fidei dicit. Johānes fuit in vtero sanctificat⁹ beata ꝟgo maria z christ⁹. Sanctificatio iohannis ꝓsistebat in isto. qz fuit mūdat⁹ ab omni pctō oꝛiginali. z p̄restituz sibi fuit nō peccare moꝛtaliter sed venialiter. Beata añ virgo ita sanctificata q̄ nec moꝛtaliter nec venialiter peccare potuit. Nam pctm veniale oꝛit q̄ apperti tus sensitiuus nō totaliter subijcit rōni quin interdū moueat p̄ter rōnem vel ꝓtra rōnez. sed in beata ꝟgine totaliter subiect⁹ fuit rōni p virtutem gre sanctificantis ipsaz q̄ nunq̄z ꝓtra rōnem moueret. Innuebant patri quē vellet vocare eū p signa visibilia. qz nō solū erat mut⁹. Sz etiā surdus. ideo postulās pugillarem scripsit. Johēs est nomen eius. q. d. nō impono sibi. sed impositū est ei a deo. nō tenet nomen de terris. sed de celis. Johēs est nomē eius. Ista verba tractat Hugo de sancto vic. Puer vocat iohānes z nascit de patre muto. Et sic gra dei nascit qñ sum⁹ muti silentium mentis tenētes. Sap. xviij. Dū mediū silentium tenerent omnia. oipotens sꝛmo tu⁹ de regalibꝫ

sedib⁹ venit. Silentiū mētis est trāquillitas cordis ab omni euagatiōe mēt⁹ libera. Et ista natiuitas gr̄e est nobis valde necessaria. quia est arra future gl̄ie. Ro. vi. Gr̄a dei vita eterna. Johes est nomen eius. Symon dixit cassia. O magnuz nomen qđ patri restituit vocem gauduz vicinis. pplo sacerdotem. Hoc est sactū ad p̄sagiuz futuroz. qz sola gr̄a miracula opat. sola gr̄a ad dicendū veritatē linguas facit diserta. ¶ Et bene ꝓuenie bat ei hoc nomen in quo est gr̄a. Primo ppt plenitudinem diuine gr̄e Luc. i. Spūsancto replebit ab vtero. De hieremia legit ꝙ sanctificat⁹ ē. dixit iohāne ꝙ spūsancto repletus est. sanctificatio mūdationē significat. repletio inundationē. Mirabile ꝙ apl̄i ḋnquagesimo die a resurrectione hoc iohes in vtero ꝓsecut⁹ est. Secđo bn ꝓuenit sibi b nomē ppter tps gr̄e. Mat. xi. Lex z pphete vsqz ad iohem. ex eo regnuz dei euāgelizabat. qz nūciauit christuz. Joh. i. Gratia z veritas p iesum xp̄m facta est. Tertio ppter excellentiā gr̄e quā ꝑmus p̄dicauit. scz pctoz remissionē. gl̄ie collationez. Mat. iij. Penitentiā agite z appropinquabit vob z. Et mirati sunt vniuersi. s. de concordia patris z matr̄s in noie iohis. ¶ Dixi secđo innuit mirandū pdigiū de ei⁹ dignitate. ibi. aptum est ilico os ei⁹ z lingua z bn̄dixit deum. Amb. Fides linguā soluit quā incredulitas ligauit. dicendo cū p̄s. cxv. Credidi ppter qđ locutus sum. At fact⁹ est timor sup oēs vicinos eoz. s. admiratōis. ꝙ de⁹ sic mirabilit̄ puniuit zachariā z liberauit. Et sup oia montana iudee diuulgabant̄ ꝛba hec q̄si facta insolita. z ponunt oēs q̄ audierūt in corde suo. qz talia insolita magis meōrie cōmendant̄. dicētes. Quis putas puer iste erit. q̄si diceret. qz magnus et sanctus. Bern. Nōne magn⁹ z letus quē pre omnib⁹ cōmendauit dn̄s. Dicit em apl̄s. ij. Thoz. x. Nō qui seipm cōmēdat ille ꝓbat⁹ est. sz quē de⁹ cōmēdat. z sicut iohes noluit se ipm cōmēdare. Joh. i. cū interrogaret a pharisēis an esset xp̄s. Rn̄dit. nō sum. sciuit enim scriptū Prou. xxvij. Laudet te os alienū z nō tuū. ¶ Et sic iohes a triplicib⁹ hoīb⁹ laudat⁹ z venerat⁹ fuit. Primo ab herode magno. Marci. vi. Metuit herodes iohānem vt virū sanctū. Secđo a donis Mat. xxi. Oēs eū vt pphetā habebāt. Tertio ab optimo. id est christo. Mat. xi. Inter natos mulier z c. Ista est vera cōmēdatio q̄ fit a iudice vero. de quo apl̄s. i. Thoz. iiij. Mihi p minimo est vt a vobis iudicer. q̄ me iudicat dn̄s est. Bern. Quid alieno vel mei ꝓtem⁹ sum testimonio cū solius dei p̄sentādus sum iudicio. At sic iohānes vere iustus. qz a vero iudice laudatus ꝺ reuera iohānes est a christo laudat⁹. Joh. v. Lōsuetudo est ciuium in ciuitatib⁹. qñ vn⁹ vult aliuz in noctib⁹ tenebrosis visitare facit parare lucernā. Et sic christus q̄si ciuis mūdi. p̄s. cxvij. Incola ego sum in terra. volēs visitare humanū gen⁹ in nocte legis mosayce parauit lucernā. id est iohem. De quo p̄s. cxxxi. Parauī lucernā xpo meo. Primo ꝺr lucerna. qz lucerna lucet illis q̄ retro vadūt. aliq̄ in manibus portant ne offendant̄. z sic btūs iohes vita z doctrina luxit illis q̄ erant in tenebris pctoz. Lu. iij. Facite dignos fructus pnie. Jō Chrys. in p̄mo. de iohe. Johes magisteriū vite. sanctitatis forma. iusticie norma. virginitatis speculum. pudicitie titulus. castitat⁹ exemplum. penitentie via. Secđo lucerna obstructa ē vndiqz z a ventis extingui nō pōt. ita btus iohānes nō a ventis tribulationū. ideo figuratus p lapidē ab eston. de q̄ Solin⁹ in li. de mirabilib⁹ mūdi. Uñ q̄ semel accēdit extingui nō pōt. sic iohes Mat. xi. Quid existis īdeserтū videre arundinē a vēto agitatā. Prou. xxxi. Nō extinguet in nocte lucerna ei⁹. Tercio lucerna nō habet lucē a seipsa. sed mutuat aliunde. z sic iohānes nō lucebat a seipso. sed a christo. recte sicut lucifer a sole. z sic iohannes Joh. i. Nō erat ille lux. sz vt testimoniuz phiberet de lumīe. i. de christo q̄ erat lux vera. Jō q̄n venerūt sacerdotes interrogātes an eēt xp̄us. Rn̄dit. Ego sum vox clamātis in deserto. Joh. i. Hoc est ꝓtra multos litteratos q̄ sibi ascribūt lumen intelligētie. qđ lumen a deo hūt z a seipsis estimāt scire. vt Allan⁹. ideo p̄uant lumine sciētie. Exemplū de alano doctore magno q̄ sibi ascripsit et pdidit. hūiliatus recepit. Et sicut iohes se hūiliauit. sic z nos. Bern. in ser. hodierno. Quid ē tot et tātis p̄conijs iohem extollere si ipm negligim⁹ī moribus imitari. tales essem⁹ sicut illi q̄ laudāt pugillātes et pugnare nō audēt. Quarto ꝺr lucerna ppter lucis obumbrationē. videm⁹ qñ lucerna accēdit. si maior apporta illa obumbrat. z sicut sole oriente lucifer obumbrat. sic de iohāne. Joh. iij. Illū oportet crescere. me aūt minui. Itez ardēs igne charitatis. vt dure ex charitate pharisēos corripet z herodē. Jē lucens p vitā iusticie z veritatis. ¶ Ad ¶ Nota iohānes post christū z matrē ei⁹ p cunct⁹ mortalib⁹ multa p̄uilegia habuit. Primum est

De sancto Johanne baptísta

angelice missionis. qm̃ ab eodē angelo a quo xps fuit p̃nūciat⁹. s. a gabriel. Scdm mirifice ꝯceptionis. Erat em̃ in mr̃e sterilitas natural'. z tā in mr̃e qz in pr̃e lōgeuitat'. ppter qd̄ filiū hr̃e nō poterant fm naturā. Et illa duo impedimēta tangit euāgelista Lu. i. Nō erat illis fili⁹ eo q elyzabeth erat sterilis z ambo p cessissent in diebꝫ suis. z tm̃ potētia generādi i vtroqz reuixit ꝑ virtute diuina. ō ei⁹ ꝯceptio fuit miraculosa q̄dammodo. Tertio habet p̃uilegiū solēnis natiuitat'. De q̄ Luc. i. Multi in natiuitate ei⁹ gaudebūt. qz regina glie p̃s fuit. Et fm aliqs officio pietat' insistebat. rex z dns celi fuit in vtero v̄ginis. Et ppter istas p̃rogatiuas singular' z solēnis est ista natiuitas. Isaac p angelū fuit nūciat⁹ z a sterilibus parentibꝫ nat⁹. sz nō in vtero sanctificat⁹ Samuel legit matris p̃cibꝫ obtent⁹. sz nō ab angelo annūciatus. Etiā legit de samsone q fuit ab angelo nūciat⁹. sed n̄ in vtero sanctificat⁹. Et sic patēt p̃rogatiua sancti iohānis. Item christ⁹ cōmēdauit eū. dicēs eū angelū Mat. xi. Hic est de q̄ dictū est. Ego mitto angelū meū. s. ppter vitaz angelicā. Iō canit eccl'ia. O nimis felix mentisqz celsi nesciens labēs nuei pudoris Ihūs. Cōuersatio iohānis omniū hoim vitā culpabilē fecit apparere. quēadmodū dū videt' vestē candidā dicis sat' pulcra ē. quā si sup niuē locauer' sordida eē incipiet que ꝑus fuit decora. z sic p̃fatio alioz sctoz respectu iohānis. Quā nobis p̃stet iesus xps.

Sermo xciiij
Ad idem.

Iohannes est nomen eius Lu. i. Legit in li. de ppr̄ietatibꝫ rerū. Turtur ē auis casta q̄rens deserta z loca solitaria diligens. z fugit cōsortia. Hec auis aduenīente vernali tpe q̄rula voce nūciat nouitatē tpis. Cañ. ij. Jam hyems transijt imber abijt z recessit. flores apparuerunt in terra nr̄a. qz vox turturis audita est in terra nr̄a. Spūal'r. per turturē intelligit beat⁹ iohes. Vnde qz turtur ē auis casta. Et sic beat⁹ iohes. qz ppetu⁹ v̄go. qd̄ ptz ex eo. qz vitauit oīa que solēt ad libidinē incitare. quoz sunt q̄ttuor. iuxta illd̄ poete. Vestis pulcra. cibꝫ larg⁹. ocū q̄z somnus. Vnde vestis pulcra. Mat. xi. Qui mollibꝫ vestiunt' z̄c. Mat. iij. Johes habebat vestimētū de pilis camelorū qd̄ sup nudo corpe portabat. Scdm est cibꝫ. Prou. xxix. Qui delicate nutrit seruū suū sentit eū ꝑtumacē. Locusta aūt iohis erāt locuste. Mat. iij. fm Ihūm. Locuste sūt volatilia mūda cocta i oleo pauperi p̃bent victū. sil'r mel silue stre fuit ei⁹ cibꝫ. qd̄ fm Rabanū z scm̃ Tho. de aquino folia sūt lata z rotūda lactei melleiqz coloris. Potus ei⁹ nō fuit vinū. Prou. xx. Luxuriosa res vinū. Item. Ueter vino estuās z̄c. Lu. i. Vinū z sicerā nō bibet. sz pot⁹ ei⁹ fuit pura aqua vt canit eccl'a. Cui latex haustū satiata pastū mella locustis. Scdo auis ista fugit ꝯsortia. z sic beat⁹ iohes. de q̄ canit hymn⁹. Intra deserti teneris sub annis ciuīū turmas fugiēs petisti z̄c. Ihūs. Cōuersatio iohānis omniū vitā hoim faciebat vitā culpabilez apparere quēadmodū si opposueris albā vestem iuxta niuē apparet sordida. licet nō sit. Sic sunt in compatione iohis alij nati mulier. Tertio in aduētu suo nouū tps annūciat. Mat. iij. Pniam agite z̄c. Mat. xi. Lex z pphete vsqz ad iohem. qz tps gratie ab eo incipit. q̄ habet nomen a gratia. de quo thema. Johes est nomen eius. Et Johānes interptat gra. si illa debet nasci in nobis. tunc respiciam⁹ quō iohes nat⁹ est tripl'r. Naz natiuitas iohānis corpalis nō fuit naturalis tm̃. sed etiā quodā modo supnatural' coopatio. qz sterilitas z senect⁹. Spūal'r. z sic in nobis. Zacharias memorans dei interptat. Et significat illos q̄ habent dei memoriā. ps. xxxviij. In meditatiōe mea exardescet ignis. s. gr̄e. Hugo. Sicut lignā nutriūt ignē. sic meditatiōibꝫ z cogitationibus nutrit gra. Elyzabeth interptat dei mei saturitas. i. nō feruenti⁹ aliud desiderare p̃ter deū. Prou. x. Egestatē opata est man⁹ remissa. i. exile desideriū. ps. lxxx. Tribuet eis fm de sideria cordis eoz. Ideo dictū est Zacharie. Exaudita est oro tua. Sz in loco sancto annūciat ad significādū illd̄. i. Thoz. iij. Templū dei sanctū est. qd̄ est' vos. Leui. xi. Sancti estote. qm̃ ego sanct⁹ sum. Sz vbi vixit iohannes. in solitudine. z sic dei gra dum sum⁹ in gra solitudinez queram⁹. Bern̄. O anima mea esto sola vt soli illi fuiesq̄ solū elegerit. fuge publicū. scias te hr̃e sponsum verecūdū qui nō velit tibi exhibere suam p̃sentiā ceter' p̃sentibꝫ. Zach. ij. Fugite de medio babilonis id est mūdi. Joh. xvi. In mūdo p̃ssurā habebitis. sz qz solitudo est ad colloquēduz deo familiaris. Exodi. iij. Pascente moyse oues in deserto apparuit ei dns in rubo ardēti loqns sibi familiariter. Petr⁹ Damiani. Solitaria vita est celestis doctrine scola. diuinaz artiuz

disciplina. Amb. Sola erat maria et loquebat cum angelo. Solus erat petrus et totum orbē sacrandaꝫ gentiū cognouit misteria. plꝰ intelligo de solitudine mētis q̄ corpis. qui sta sine illa nō est utilis. sed illa sine ista ad salutē sufficit. Orige. sup Exod. omel. iij. Relinq̄n/dus est mūdus si deo fuire volumꝰ. relinquē/dus nō loco sz animo. xxiij. q. iij. c. Recedite Aug⁹. de ꝓbis dñi. Recedite et imunduz nolite tāgere. nō ꝺtactu corpis sz cordis. Sz heu aliqui nō sunt in mundo. sed mūdus in eis. in his nō viuit iohes. i. gra dei. ij. Chor. vi. Que participatio iusti cum iniusto. aut q̄ ꝺuenientia lucis ad tenebras. Aug⁹. v. de ciui tate dei. Merito deficit qui se sepat a deo q̄ eū fecit. Idcirco iohes fuit segregatꝰ ꝓmo a mūdo. secūdo a prauo ꝺsortio. Prouer. i. Fili ne ambules in semitis prauoꝝ. Eccli. xij. Que cōmunicatio sancti ad canem. Beda melⁱ ē maloꝝ odiū q̄ cōsortiū. ij. ad Chor. vi. Im/mūdū ne tetigeris. et Leui. xxij. Dis q̄ tetigerit immūdum. imundus erit. vel morticinium. Orige sup Leui. Morticiniū ꝓtingit qui in peccatis mortuū sequit et imitatur. Ecci. xiij. Qui tetigerit picem inq̄nabit ab ea. Mat. v. Qui viderit mulierez ꝛc. Beda. Jam tetigit cor ꝺcupiscentie viciū et factū est immūdum. et sic iohes segregatꝰ fuit ab oib⁹ his vt deo soli seruiret et viueret. Bern. in li. ꝺ diligēdo deū. Ratio urget. iustitia dictat. vt hō se totū illi tradat. a quo totum se habet. Et sic iohannes vt seruaret mūdas manꝰ quib⁹ xpm tangeret et oculos quib⁹ spūm sanctum in colūbe specie videret. aures quib⁹ patris uocē audiret mūdum reliquit. Unde cant. Intra deserti ꝛc. Ambro. Nō licet homini aliq̄ mēbro abuti. q̄ membra nra sunt sanctitatis instrumenta ad Ro. vi. Exhibete mēbra ura fuire iusticie. Chriſ. in quodam sermone beati iohis dicit. Iohes est princeps monachoꝝ. in heremo nutrit. in heremo expectat christum. cuiꝰ vita austera. uestis hirsuta. cibus locusta vel herba. potus aqua. lectus terra. inq̄ linꝰ bestia. ipse exul mundi. heres paradisi. i. Chor. xv. Hra dei sum ꝛc. Hugo de claustro aie. Fuge luge attende deprecare. fuge mundū. q̄ uanitas. luge peccatū. q̄ iniquitas. attēde carnem. q̄ fragilis. deprecare deū. q̄ ipse miseri cors est et tu miserabilis.

De sanctis Petro et Paulo aplis.

Sermo xcv

Tibi dabo cla

ues regni celorum Mat. xvi. In summa euāgelij duo innuunt. Primo pfessio eterne hereditatis in pncipio. secdo collatio magne ptātis. ibi. Tibi dabo claues. De primo dicit In illo tpe. s. cum iudei temptauerūt eius diuinitatē. dicentes. Magister volumꝰ a te signū videre. ipse arguit eos dicēs. Generatio pua et adultera signū petit. Chriſ. sup Mat. Semp signū petere et querere est nunq̄ velle credere. Ideo ait discipulis. Cauete a fermento phariseoꝝ. i. a falsa fide et doctrina eoꝝ. Et in illo tpe venit ihs in ptes cesaree philippi. ad differentiā alteriꝰ cesaree i palestina. Et ꝺr cesarea philippi. q̄ ampliauit eā philippꝰ in honorē tyberij cesaris q̄ dedit ei quartā ptez regni. vt dicit Josephus et Hiero. Jsta ciuitas pus dicebat lachis. et postea dan a filijs dan eam occupantib⁹ Judicū. xviij. Et ibi habitabant gentiles in finib⁹ eius. ¶ Et ex hoc q̄ pfessio et inq̄sitio fidei ibi facta est ostēdit fundatio eccl'ie in fide gentiuz. Interrogauit discipulos suos Beda. Introgauit nō q̄si ne sciens sciam de se vel alioꝝ. sed vt pfessionem recte fidei discipuloruz digna mercede remuneraret. et erroꝝ hoim p ꝓfessionē discipulorū eliminaret. q̄ n̄ est piculosioꝝ erroꝝ q̄ in fide. Aug⁹. de fide. Fides est omniū bonoꝝ fundamentum et humane salutis initium. sine qua omnis laboꝝ vacuus ꝛc. Jtē interrogauit pm Orige. ideo vt docemur scrutari quid alij sentiant de nobis. vt si quid mali occasionē dēmus uitare. si q̄d boni deꝫ amare. iuxta illud Ro. xij. Prouidētes bona nō tm coram deo sed etiā coram oib⁹ hoib⁹. vt hr de ꝺse. di. i. Nobis nō tm ꝺscientia bona est necessaria. sz etiā fama. xi. q. iij. inter verba. Cōscientia ē nobis necessaria. fama ꝓximis. Jō Eccl. xlj. Curā habe de bono noie. Ratio puer. xxij. Melⁱ est nomen bonū q̄ diuitie multe. Et dixit. Quē dicūt hoies. i. turbe vulgares. nō quez me dicūt scribe et pharisei. Nō Chriſ. q̄ opinio scribaꝝ erat mala de xpo. Ex quo habemus q̄ nō mltū deꝫ ponderare falsas opiniones maloꝝ hoim de nob. sz pboꝝ et simpliciū. Aug⁹. ꝺ sancta viduitate. Si aliq̄d de nob male credūt et fingūt et famā decolorāt. afferunt ꝺscie solatiū et plenū gaudiū. eo q̄ merces est tanq̄ stipendiū militātium. Dicit em apl⁹. ij. ad Chor. vi. Per gl'iaz et ignobilitatē. p infamiā et bonā famā. Catho. Cū recte uiuas n̄ cures verba maloꝝ. Filiū hois ꝓpter matris sancti tatē. integritatē et virginitatē ꝛc. At illi dixerunt. alij iohem baptistā. et h ꝓpter eminētiā

De scis petro ⁊ paulo apostolis

vite ⁊ sctitatē. Et sic errauit herodes Marci vi. Joh̄em decollaui. ⁊ ipse surrexit a mortuis. ideo opanť virtutes i eo. Alij helyam ꝓpter zeli veritatē. qz reꝑhendit achab ⁊ iesabel. ⁊ sic xp̄us phariseos. Lu. vi. Ue vobis diuitibus. Alij hieremiā ꝓpter pietatē exꝰ planxit dicere. ix. Quis dabit oculi meis lachrimas. et sic xp̄us Mar. viij. Misereor supra turbas. Et fleuit sup hierlm Lu. xix. Aut vnū ex prophetis. ꝓpter sapiētie claritatē. vt vnꝰ surrexit vt heliseus q̄ habuit duplicē spūm helye. iiij. Reg. v. q̄ dixit ad iesi. Nōne erat cor meū in p̄senti qn̄ reuersus est naaman de curru suo in occursum mbi. Et sic christus cognouit cogitationes. Mat. ix. Ut quid cogitatis mala. Audita opinione hoim. q̄rit ab eo de opinione discipulor. Uos aūt quē me esse dicit̄. q. d. vos ad testimoniū p̄ordinati. Act. i. eritis mihi testes. vobis datū est nosse mysterium regni. Mat. xiij. Uos estis lux mūdi. Mat. v. Uos estis quibꝫ oia que audiui nota feci. Joh̄. xv. Uos estis q̄ semp mecuꝫ fuistis. doctrinā audiuistis. mirabilia vidistis. Quem me esse dicitis. si alij errāt. vos nō debet̄ errare. si vultis saluari. ad Heb. xi. Impossibile ē sine fide placere deo. Joh̄. iij. Qui est incredulus filio nō habet vitā eternā. sꝫ ira dei manet sup euꝫ. Aug⁹. Sine fide falsa est ois virtus etiā in optimis moribꝫ Abacuc. ij. Justus ex fide viuit. ad Heb. xi. Accedentē ad deū oportet credere. Rn̄dēs Symon petrus tanqꝫ os ⁊ caput apl̄oꝝ ꝓ omnibꝫ. ad innuendū q̄ p̄lati debent esse ꝓmpti ad respondendū de articulis fidei. vt ptꝫ in can̄. xxi. di. de quibꝫ in fine dicit̄. Prelatos est ꝓfirmare fidem subditorum. Ideo Inno. ⁊ habet̄. xxiij. q. i. q̄stiens. Quotiens ratio fidei ventilat ad petrum. id ē ad romanā eccl̄iam referat̄ ⁊ nō ad laycos. vt habet̄ de hereticis li. vi. quicunqꝫ. Inhibem⁹ vnicuiqꝫ layce p̄sone de fide disputare. Item Innocenti⁹ de baptismo ⁊ eius effectu. cano. maiores eccl̄ie. Maiores causas p̄sertim articulos fidei ꝓtingentes ad petri sedem referendas intelligit in eo q̄ petrus ꝓ omnibꝫ respondit. ¶ Nota in multꝫ inuenit̄ ꝓmptitudo petri. Primo in abrenūciatione seculi cū fratre suo. Mat. iiij. At illi ꝓtinuo relictis rhenbꝫ secuti sunt eū. Scdo in fletu peccati. Luce. xx. Egressus foras fleuit amare. Tertio i ꝓtemptu oīs piculi. Joh̄. vlt̄. Quia audiuit q̄ dñs adesset statiꝫ tunica succinxit se. Quarto in oblatione tormēti. Mat. xxvi. Si mori oporteat me tecū. Quinto in sequela ad pēnā. Mat. xxvi. Petr⁹ seq̄bat a lōge. Sexto i defensione dñi. Mat. xxvi. Symō petrus eduxit gladiū. Septimo i amore. Joh̄an. viti. Petre amas me. Octauo in veritatis fidei ꝓfessione. sicut h̄ dixit petrus. Tu es xp̄us filius dei viui ¶ Item nota petrus habuit veritatē fidei triplicē. Prio integrā. secūdo feruidā. tertio solidā. Prio integraz. qz vtraqꝫ naturā ꝓfessus ē. s. diuitat̄ ⁊ hūanitatis cū dixit. Tu es xp̄s. in h̄ ꝓfitet̄ hūanaz naturā. qz xp̄us interp̄tat̄ vnctus. Un̄ p̄s. xliij. Unxit te deus deꝰ tuus. s. in regē ⁊ pontificem Sz in h̄ q̄ dixit. filiꝰ dei viui. ꝓfitet̄ diuinaz naturā. Et dicit̄ notanter viui p̄m Piero. ad differentiā eoꝝ qui putant̄ dii ⁊ mortui sunt. Ipse solus deꝰ imortalis. Ezech. xviij. Uiuo ego dicit dñs. Origē. Ipse solus h̄z imortalitatē ⁊ est fons vite. Et sicut petr⁹ habuit fidē integrā. sic ⁊ nos habere debem⁹. qz di. Athanasius. Quā nisi quisqꝫ integrā ⁊c. absqꝫ dubio in eternū peribit. Etiā debet esse integra. i. operibꝫ approbata. Jac. ij. Fides sine operibꝫ mortua ē. Piero. Quid ꝓdest si impie agis q̄ deuz voce inuocas quē operando negas. Ille vero credit qui exercet opando quod credit. Isido. Beatus vir q̄ recte credit. ⁊ credendo bene viuit. Ideo dicit. Beat⁹ es symon. id est obediens. nō petrus. i. cognoscens. qz cognitio fidei p se nō saluat. sꝫ obedictia opis. Dec. Tunc veraciter fideles sumus. si qđ verbis p̄mittimus operibꝫ adimplem⁹. ¶ Scdo habuit fidem feruidam. qz informatā charitate Nam p̄m Augus. Charitas est forma fidei. Et in deum credere est credendo p amorez in deū ire. ⁊ ei p fidez formatā tanqꝫ vltimo fini adherere. De qua fide dicit Aug. Ille apud deū habet plus meriti qui pl⁹ habuit de fide. Un̄ Aug⁹. Nulle maiores diuitie. nulli honores. nulli thesauri maiores huiꝰ mundi q̄z fides catholica. Et sic beatus petrus feruidus fuit. qz omnes minas p̄ncipum contempsit. Act. v. Oportet magꝫ obedire deo q̄z hominibus. Ira erat dulcedo sue dilectionis. vt dicit Chrisꝰ. q̄ nō min⁹ dolores q̄z p̄mia diligebat. et ꝓtumelias ⁊ dolores reputauit delicias. ¶ Tertio habuit fidem solidaz q̄ p̄ christo sententiā mortis volūtarie tolerauit. De q̄ Chrisꝰ. Ad tolerandū p̄ christo vulnera ⁊ mortis pericula erat omni saxo durior. omni adamāte firmior. sic q̄ nulla res transitoria eum potuit amouere. De quo Luceus papa. ⁊ hī. xxiij. q. ij. a recta. A recta fide ⁊ apostolica tramite ꝓpter nullam ꝓturbationez licet recedere. Et

Aug. de exercitu francor. & habet. xxiij. q. viij. Omni timore postposito si quis p fidei veritate mortē celestē pmium ꝫ sequit. Et sic beat⁹ petrus. ideo cōmendat eum dñs dicēs. Beatus es symon bariona. Bariona interptat filius columbe. ¶ Item colūba habet sex ppietates laudabiles q̄ beato petro cōpetūt. ¶ Primo cito domat. vt dicit Petrus de crescentia. Si ad columbā certi mensibꝫ ponat columbꝫ. vt in iulio. augusto & septembri. citius domat. qz tūc faciliter pōt inuenire cibū in ppinquo. Sic beat⁹ petrus vocat⁹ a christo faciliter domatus erat iuxta mare cū ait. Venite post me. Et illi statim relictis rhetibꝫ &c. Mat. iiij. Grego. Ad vnius vocis iussionē petr⁹ & andreas secuti sunt redemptorē. Sed heu aliqui dicūt cras cras. Talibus dicetur Prou. i. Vocaui & vos renuistis. Jo Eccl. v. Ne tardes conuerti ad dñm. ¶ Secūdo parem valde diligit. & absq̄ eo volare nō cōsuescit. Et sic beatus petrus vt dicit Leo papa p dilectione voluit scire traditorem. Aug⁹. Si sciuisset discipulis eū discerpsisset. iō ex dilectione ait p ceteris. Si oporteat me mori tecum. Luc. xxij. Dñe paratus sum tecum in mortē & in carcerem ire. Hoc tunc nō impleuit. sz negauit. vt verbum dei impleret. Sed tñ postea exiuit & fleuit amare. Et fuit primus i fletu. qz feruenter dilexit. ideo p alios sibi datum fuit q̄ p vmbram sanauit infirmos. Job. vi. Diligis me plus his. ¶ Tertio gemitum p cantu habet qñ pullos vel parem perdit. Et sic beatus petrus post amissionem spūaliū fructuū et christi fleuit. De quo Egesipp⁹ papa. Qñ petrus culpam negationis ad memoriam reducebat vberrime lachrimas emittebat. & illud in ꝫ suetudinem duxit vt eius facies tota adusta credebat. Et Clemens papa. Qñ audiuit in nocte gallicantū ad orationē surrexit et ad fletum. Et si ipse q̄ semel negauit. quid nos q̄ toties q̄ tiens peccam⁹. xi. q. iij. estimāt. Quotiēs quis mortal'r peccat. totiens deum negat. Jo docet flere Amb. Ablue te lachrimis. laua te fletibꝫ. Nā fm Aug. in li. de pēni. Lachryme sunt testes doloris & vere pnie. & q̄ se lachrimans miserē fatet. illi de⁹ miseret. & sic dicit Calixtus papa. Petrus lachrimis deleuit petm negationis. Et he fuerunt lachryme doloris. Jtē habuit gemitū amoris. eo q̄ pscientiam xpi post ascensionez nō tacuit. Ideo vt refert Clemēs papa in itinerario. qz semp i sinu suo sudariū portabat. q̄ crebre lachrimas tergebat. qñ dulcis locutionis et pscientie dñi erat memor p amoris dulcedine lachrymas nō potuit ꝫtinere. ¶ Quarto colūba hz pro prietatē alias ad rhete ducendi. vt di. Mgr in ppetatibꝫ rex. xij. li. q̄ aliqñ colūba domat & ad receptionē silucstriuꝫ informat vt alios se associet. & cū alijs in rhete vadat. Et sic beatus petrus domat⁹ erat a spūsancto in die pentheo. plenius informat⁹ ad colūbas siluestres id est infideles capiendos. Ideo illis se sociauit qñ p̄dicauit. & eos ad rhete fidei duxit. qz vt legit Actuū. ij. vna vice tria milia ad fidez duxit. altera die q̄nq̄ milia ad rhete fidei perduxit. ¶ Ut aūt ad rhete christi duceret cum eis capt⁹ fuit nō tm̄ semel sz pluries. Uno modo a theophilo principe antiochie vbi totam ciuitatē cepit. Alio modo ab hero de agrippa. sed angelus dñi liberauit eū. Tertio a Nerone vt hodie. Et sic ad rhete fidei pduxit. pcessum & martinianum milites. qui eum abire pmiserunt. Ultimo a militibus et pfecto agrippe psentatus. ita facere debent predicatores hodie. ¶ Quinto columba ē auis medicinalis. vt dicit Constantinus. qz habet sanguinem medicinalem. quia sanguis eiusdem sub dextera ala extractus & calide oculis instillatus dolorem mitigat. Et sic beatus petrus medicus corpis & anime. Nam multis infirmis medelam corpis prestitit vmbra sui corporis Act. v. et multo melior aīaꝝ medic⁹ Sequit. Rñdens iesus ait. Beat⁹ es symon bariona. nō petr⁹. quia petr⁹ interptat cognoscens. symon obediēs. qz cognitio fidei per se laudē nō habet. sz obediētia & opa in caritate. Aug⁹. de ꝩbis dñi. Nulle maiores diuitie vt supra in presenti sermone. Qm̄ caro et sanguis nō reuelabit tibi. Nicolaus de Lyra. id est homo mortalis. de ꝫse. di. iij. can. gratia. Fides nō est tm̄ liberi arbitrij sed donum dei. Sz pater me⁹ q̄ in celis est Mat. xi. Nemo nouit filiū nisi pater Et ego dico tibi. qz tu es petrus. ꝟ mutat nomē. & sup hāc petrā. id est sup me. i. Thoz. xi. Petra aūt erat xp̄s. Nec petra ē fundamentum fidei nostre. De quo. i. Thoz. iij. Fundamentū nemo pōt aliud ponere pter illud qđ positū est qđ est xp̄s. edificato ecclīam meā. & porte inferi. id est demones. heretici. tyranni. nō pualebunt adūsus eam. Ratio. quia domus dei firmiter est edificata. Mat. vij. Uir prudēs edificat domū suā super firmā petrā. i. xp̄m. vbi nec pluuia. i. suggestiones demonū. nec flumia. i. hereticoꝝ cōsortia. nec venti. i. tyrannoꝝ psecutio possunt pualere. Grego. Occidi pnt. flecti nequeunt

De sctis petro ⁊ paulo apostolis

electi. ¶ Et hoc ꝓpter tria. Primo ꝓpt̄ debilitatē impugnātis. Hiero. Debilis ē hostis ⁊c. Secdo ꝓpter fortitudinē auxiliantis. 1. Reg. ij. Nō est fortis vt deus nr̄. Tertio ꝓpter sollicitudinē custodientis. Isa. lxij. Super muros tuos ꝺstitui custodes. Ipsa est bethel id est dom⁹ dei. sup quā iacob angelos dei vidit ascendētes ⁊ descendentes. Gen. xxviij. et Isa. xxi. Custos q̄d nocte ⁊c. ad Ro. viij. Si de⁹ ꝓ nobis q̄s ꝺtra nos ⁊c. Et tibi dabo claues regni celoꝝ. tibi. qz recepit ꝓ se ⁊ successoribꝫ suis. sicut ꝺfessio sua erat ⁊ etiā aliorum. Claues regni celorū. i. eccl̄ie. qz est cephas id est caput. Ideo Aug⁹. sup Joh. ⁊ hr̄. xviij. q. i. q̄dcunqz. vbi ꝺz. Petrus qñ claues suscepit eccl̄iam sanctā significauit. Hiero. Petr⁹ singulariter recepit vt nō omnes intelligāt. quicunqz. s. ab vnitate fidei se sepant. nec a peccatis absoluunt. nec regnum celoꝝ ingredi pñt. nec alios a peccatis absoluere ¶ Diceres tñ regnuz celoꝝ apertū est in christi passione Apoc. iij. Vidi ostiū apertuz in celo. Rñdet sanct⁹ Tho. in. iij. di. xviij. Claues accipiūt hic metaphorice. ad silitudinē clauiū materi aliū. Sz he claues q̄ date sunt. sunt spūales ⁊ dant pbyteris ad claudendū vel apiendū regnū celoꝝ. ¶ Nota regnū celoꝝ clauditur dupl̄r. vniuersal̄r ⁊ pticulariter. Uniuersal̄ scz toti generi humano. Et hoc dupl̄r. s. ppetue ⁊ tpaliter. Perpetue vt pueris descendentibꝫ ad limbū. Contra hoc nulla clauis dat. qz ibi manebūt eternaliter. Tempozaliter ꝓpter peccatū ade. Contra hoc claues sunt solūdate christo. Isa. xxij. Dabo clauem domus dauid sup humerū ei⁹. ⁊ Apoc. v. Nemo poterat aperire libꝝ nisi agnus. Particulariter etiā dupl̄r. ppetua ⁊ tpalis. Perpetua vt peccatuz mortale. q̄ in eo moritꝝ. Job. vij. Qui descendunt ad inferos nō reuertunt vltra in domū suā. Quedā pticularis ñ ppetua. vt si q̄s peccat mortaliter in pśenti ⁊ demeret penam. Contra illā clausurā est duplex clauis. s. auctoritat⁹. que in solo deo est. que aperit p gr̄e infusionē. Luc. v. Quis est q̄ peccā dimittit nisi solus de⁹. Sz alio mō administratiue. Et sic data est clauis p̄latis eccl̄ie. qui aperiūt p ministeriū sacramentoꝝ in quibꝫ est ꝑtus passionis christi. ¶ Ad argumentū. Christus in passione remouit clausurā ꝑmā. s. generalem. tñ adhuc quilibet pōt sibi apponere clausurā pticularē. Nota san. Tho. in. iij. li. di. xviij. ¶ Claues sunt due. Prima potestas ligādi ⁊ soluēdi. Secūda discernēdi. vt scia que est habitus acq̄situs vl̄ infusus nō est clauis sed auctoritas vtendi scia ad discernendū. Nā scientia bñ est dispositio faciens ad bñ esse vt meli⁹ exeq̄t officiū discernēdi. nā sicut in foro iudiciali duo act⁹ req̄runt. Primo cā discernere. Secūdo sententiare. sic in foro pnitentiali. Primo auctoritas discernendi ꝺz clauis scientie. sz potestas ligandi ꝺz clauis potētie. De qua potentia subdit. Q̄dcunqz ligaueris ⁊c. s. claue nō errante celestis curie approbabit. Petr⁹ de tharantasia. Hec apertio ⁊ ligatio fit tripl̄r. Primo quo ad culpā non absoluendo ab ea. Secdo q̄ ad penā sensus ligando tpali pena. Tertio q̄ ad penā ligādo. s. sententia excōicationis ¶ Diceres. potest pe sacerdos vti ꝑtute clauium iuxta suā voluntatem. Rñdent doctores sup. iij. dis. xviij. q. sacerdos ligādo ⁊ soluendo opat vt minister dei ⁊ vt instrm nō moztuū. sed viuū. Sz ad ratā operā instrumenti req̄runt tria. Primuz recta dispositio instrumenti. Secdm est ꝓportio materie. Tertiū virtus motoris. Nam se curis si nō sit acuta nō secabit. vel si nō habet materiā sibi ꝓportionatā. videlicet ligneam. qz nō lapides. vel nō moueat ab aliquo. Sic sil̄r in absolutiōe sacerdotis debet ꝺcurrere rectus vsus sue ptātis. ⁊ ꝓparatio suscipientis. ⁊ virt⁹ dei motoris. si vnū deficit frustrat effect⁹. Et q̄ ptz q⁹ incautū est hr̄e nō intelligentē cōfessorem vel sacerdotē q̄ scit inter pctm mortale ⁊ veniale distinguere. Et valde incauti sunt qui credūt se esse absolutos cū grauia ꝺfitent simplicib⁹. vti de usur. ⁊ ꝺ rapinis dicētes. q̄d ad me ipse recepit ad se vel supra se. nō attendentes illud Mat. xv. Si cecus ceco ducatum p̄stat. ambo in foueam cadunt.

Sermo xcvi. Ad idem

Tibi dabo claues regni celorum. Mat. xvi. Nota m̄l̄re sunt claues abiles ad portā regni reserandā. Prima est eccl̄iastica ptās collata sacerdotali dignitati ¶ Nota ista ptās clauium extēdit se ad multa. Primo ad pctōz remissionē ⁊ retentionē. De q̄ Joh. xx. Accipite spūm sanctū. q̄z remiseritis pctā remittunt eis. et q̄z retinueritis retenta erūt. Diceres. Lu. v. ꝺz. Quis ē q̄ pctā dimittit nisi sol⁹ de⁹. Rñdet q⁹ vtrūqz verū est q⁹ de⁹ remittit ⁊ sacerdos. sz differēt. Ex pctō enim mortali tria incōmoda in homine generant. Primū est dei inimicitia. Aug⁹. Scio deum

omni crimioso inimico. Sap. xiij. Odio hz dñs impios z impietatem eoz. Scõm est de formis macula. qz in aia pctõris imago z silitudo dei deturpat. Tren. iij. Denigrata ẽ sup carbones facies eoz. s. aie. Tertium est reat⁹. id est obligatio ad pnã eternã. qz pccãt ꝓ tra dei eternũ. Modo ista tria solus deus ꝟtute ꝓtritiõis remittit. solus em remittit offensaz. solus lauat maculã. solus dissoluit obligati/onẽ eternã. Ista tria figurant Lu. xv. in filio pdigo. de q̃ tria dicunt. Primo q̃ pater ipsuz amplexat⁹ z osculat⁹ fuit. Scõdo q̃ ipm stola indui fecit. Tertio q̃ dixit. fili⁹ me⁹ mortuus fuit z reuixit. Per p̃mũ q̃ euz amplexat⁹ fuit dat intelligi q̃ solius dei est remittere pccata. de quo Azech. xviij. Si auerterit se impi⁹ ab impietate sua. omniũ iniquitatũ nõ recordabor. Per scõm q̃ stolaz induit ei dat intelligi q̃ lauare maculã z decorare aiam est solu⁹ dei. ps. l. Lauab me z sup niuẽ dealbabor. Per tercũ q̃ dixit. fili⁹ me⁹ fuit mortu⁹ z reuixit. dat intelligi q̃ eius est remittere pnã eternã. Isa. xliij. Ego sum q̃ deleo iniq̃tates. i. pnas eternas iniquitatuz. Sed qz iustitia dei nõ patit vt remaneat aliqd malũ impunituz. vt dicit Aug⁹. ideo remanet obligat⁹ ad pnã purgatorij. ¶ Sacerdos aũt tria facit ex pte sui in absolutõe pctõris. Primo ipm absolutus interius. p absoluto tamen nõ recipit ab ecclia militante nisi ad arbitrium sacerdotis. Et figurat in veteri lege Leui. xiij. Quantũcunq; leprosus esset mundat⁹. tm p mũdato nõ recipiebat nisi iudicio sacerdotis. Jõ dixit dñs leproso mũdato Mat. viij. Vade z ostẽde te sacerdotibꝰ. Scõdo ipsum a pna purgatorij absoluit. z pna pñti satisfactoria ipsum ligat. ita q̃ si sufficiens fuerit alia pnã purgatorij ñ sustinebit. Tertio qz de ipsa pna satisfactoria iniũcta siue iniungẽda ptem relaxat q̃. Unde q̃. Nã z ego qd̃ donaui si qd donaui ppter vos in psona xpi. Et illa sunt signa/ta in resuscitatõe lazari. Joh. xi. Sol⁹ nanq; christus resuscitauit eũ a mortuis. Discipulis aũt tria cõmisit. Primo lapidẽ tollere. i. pnã purgatorij in pnã satisfactoriam cõmutare. Scõdo lazaq; soluere est pctõrez interi⁹ a deo absolutũ ostendere. Tertio eũ libere pmittere abire est sufficiẽti pna iniũcta eum a pna purgatorij absoluere. qm si sufficiẽter cõpleuerit illã. alia pnã purgatorij nõ sustinebit. Et sic pater qn dz solus de⁹ remittit pctm. intelligẽdũ ẽ ad tria p̃dicta. i. remittit offensaz. lauat maculã. z dimittit pnã eternã. Hz qñ dicit. sacerdos remittit pccatũ. h̃ intelligit q̃ ad alia tria. Prio absolutũ ee dñudicat. Secũdo pnã purgatorij i satisfactoriã cõmutat Tertio de ipsa pna satisfactoria ptez relaxat. ¶ Scõdo ista ptãs se extẽdit ad iurisdictionẽ excõmunicãdi z absoluẽdi. Ath̃ innuit cum dicit Quodcunq; ligaueris sup terrã. Excõmunicatio agit in re qd̃ sonat in voce. quasi extra cõmunionẽ positio. Aug⁹. z hr. xi. q. iij. omis excõicatus sathane tradit. Ideo Hze. Sententia excõicationis siue iusta siue iniusta sp est timenda. Aug⁹. sup ps. cv. Qui iustus est z iniuste maledicit pmiũ illi reddit. z ecõuerso. Ro. xiij. Qui ptãti resistit de. Chrys. super epl̃am ad Heb. z habet. xv. q. iij. nemo. Nemo ꝓtemnat vincula ecclastica. qz nõ est hõ q̃ ligat. sz xpus q̃ hanc ptãtem dedit. ¶ Tercio ista ptãs extendit se ad indulgentiaz largitionẽ. ¶ P ¶ Quid sunt indulgentie. Respondet q̃ est thesaur⁹ ecclie. pueniẽs ex passione christi z meritis sanctoz z toti⁹ ecclie ex misericordia oipotentis dei. vt ptz de pe. z re. cũ ex eo. c. vl. li. vi. Justũ thesaurũ cõmisit dñs sedi aplice Mat. xvi. z hr de vsu pallij. ad honorẽ z de pe. z re. ꝓ suluisti. Et dicit thesaurus quia nulla res charior q̃ sanguis christi effusus. de quo ꝑ mortem fluxit indulgẽtie. ¶ Diceres. quare deus ptãtem dedit vicario suo dispensandi indulgẽtias. Rñdet Hosti. Christus scit pctõres p̃ fragilitate cito labiles i magna pctã. z anteq; p vno pctõ septẽ ãnos implerent itez caderent in multa. nisi gratia dei eos ꝓseruaret. Et sic p satisfactiõe h̃ omissa relinquit pena purgatorij q̃ est grauis. Jõ motus misericordia z p minoratõe illi⁹ pene reliqt gram quandã q̃ fluit de merito siue passionis ¶ Diceres. q̃t requnt ad obtinẽdas indulgentias. Rñdet scts Tho. q̃ttuor. Prio ex pte dantis autoritas dispensandi. Jõ epus in aliena dyocesi nisi alter ꝓsentiret indulgẽtias dare nõ hz. sed in sua tm. Et talis q̃ plenissima est in aplico limitata est in epis. Et licet papa vel epus sit i pccato mortali. nihilominus habet autoritatẽ dispensandi cuilibet fideli. qz pctm nõ tollit vicariatũ xpi. Nã licet petr⁹ negauit. tm adhuc mansit xpi vicari⁹. vt hr de pe. dis. xiij. Cum tm. qz nõ ex merito sz ex officio dispensat. Scõdo ex pte dantis cã rõnabilis requrit q̃ dant. s. ad honorẽ dei z salutẽ primi. Dicit sanct⁹ Tho. sup. iij. sen. di. xx. Sicut thesaur⁹ corpalis ꝓsueuit dari ppter duo scz ꝓpter gloriam principis vt faciunt

De visitatione marie virginis

reges liberales. ⁊ ppter vtilitatē cōmunitat⁹. Et sic thesaur⁹ eccl'ie dat ad honorē dei ⁊ vtilitatē eccl'ie. s. p defensione eccl'ie et fidei cōtra hereticos. ¶ Item duo requirunt ex pte merentis ⁊ recipientis. Primo q̄ sit ꝺsessus ⁊ tristus. i. in pententia ⁊ statu merendi. Scō q̄ faciat illud ppter quod dant indulgētie. Id circo non dant p sola voluntate. sed p effectu ꝺsequēte voluntatē. tñ habēs voluntatē sine effectu habebit magnū premiū ppter notabile ꝓpositus ⁊ augmentū ꝺtritionis. licet multum valet. nō tñ p modū indulgentie. ¶ Dicerem. an vnus alteri possit indulgētias pmereri. Rñdet sanct⁹ Tho. in. iiij. q̄ nō. nisi pcedat ex intentiōe dantis. Cōcordat Albertus. Sil'r de his in purgatorio directe eis nō p̄sunt. sed indirecte p modū suffragij quecūq̄ fecerit hoc vel hoc. ¶ Diceres. vtrū sit vni sicut ⁊ alteri. Rñdet sanct⁹ Tho. in. iiij. q̄ sic. q̄tus ad remissionē pene et palis de ꝓpe vl'longe venienti. sz nō q̄tus ad acquisitionē pmij essentialis. Nam q̄tum vnus habet maiorē deuotionem ⁊ laborē et magis tribuit. tm hoc magis mereb. Et sic nō equal'r quo ad acquisitionē gr̄e et gl'ie. hec sanct⁹ Tho. Itē indulgentia sic diffinit. est remissio pene debite meriti alteri⁹ suffragāte. dispensata ex thesauro eccl'ie virtute clauiū pueniens. Notrelarium. nō datur p pecunia sed p dei honorificentia. nō fit obloq̄ virtute sed clauiū prāte. ¶ Secunda clauis est pnia. Mat. iij. Penitentiā agite ⁊c. Hec clauis aperuit latroni. marie magdalene et petro. O pnia que es sole splendidior. luna clarior. auro rutilantior. omnia ligata soluis. paradisus apis. ¶ Tertia clauis est sana doctrina. Apocal'. iij. Lingue eorum claues celi facte sunt. Et Luce. xi. Tulistis clauem scientie. Cum ista claue aperuit petrus vna die tribꝰ milibꝰ hominū. postea q̄nq̄ milibꝰ regnum celoꝝ. Et tales doctores lucebūt tanq̄ stelle. Dan. xij. Qui ad iusticiaz erudiūt multos erūt q̄si stelle in ꝑpetuas eternitates. Bern. Quantū q̄s edificauerit ex meritis vite. cū tot tātis q̄q̄ recipiet mercedē retributionis. Et q̄nto quis exemplū male ꝺuersationis tribuit tanto magis puniet. ¶ Quarta clauis est passio christi. post lapsuz ꝑmorū parentū clausum erat celū. nullus padisus intrare poterat. clamauerūt iusti Isa. lxiij. Utinam dirumpes celū. Dauid ps. cxliij. Emitte manū tuam ⁊c. q̄n deus misereri voluit ait Isa. xxij. Valo clauez domus dauid sup humerum eius. Sic ⁊ nos assumam⁹ hanc clauem. i. christi crucē in mēoriaz passionis. Nā dicit Damascen⁹. Crux christi clauis paradisi. Grego. Crux christi paradisuz patefecit q̄d p quinq̄ milia annoꝝ clausum fuit. Ideo ait saluator latroni Luc. xxiij. Hodie mecū eris in paradiso ⁊c.

¶ De visitatione glorioſe virginis marie ad Elyzabeth.

¶ Sermo xcvij.

Benedicta tu ī mulieribꝰ Lu. i. Phus. i. de generatōe. Cessante motu celi cessat generatio ⁊ corruptio in istis inferioribus ¶ Spūaliter. Per celū intelligit beata virgo maria ꝑpter situs altitudinē. Eccl'i. i. Altitudine celi q̄s mēsus ē. Et sic maria altitudine quā nullus exp̄mere valet. De q̄ Aug⁹. O ineffabilis laus marie. si oīm nr̄m mēbra verterent in linguas ⁊c. Scō ꝑpter stellaz multitudinē Gen. xv. Suspice in celū et numera stellas si potes. ⁊ sic ꝑtutes ⁊ gr̄e marie. Bern. Quis virgo benedicta lōgitudinē ⁊ latitudinē gr̄e tue valet inuestigare. Tertio ppter claritatem. Anb. A puritate nitebat qua maior sub deo intelligi nequit. Et si hoc celum nō moueret sua pietate. tūc cessaret generatio virtutū in nobis. ⁊ pcōz corruptio. i. remissio nō daret. De q̄ Ignacius in epl'a ad beatā ꝑginē. Impossibile est saluari pcōrem nisi p tuū o ꝑgo auxiliū ⁊ fauorē. Hoc figura tū ē. i. Re. xxv. Nabal ⁊ ois dom⁹ ei⁹ ꝑiisset nisi abigail preiisset in occursuz dauid ⁊ iraz ei⁹ mitigasset. Spūal'r. Nabal stult⁹. i. pcōz quoz infinit⁹ ē numer⁹. Eccl's. i. Stultoz infinit⁹ ē numerus. ꝑiisset nisi abigail. i. maria iudicis irā mitigasset. Lassio. i li. collationū. Tota sal⁹ hūani generis ꝺsistit in mīsericordie gr̄e marie ⁊ fauoris. q̄ abigail erat cōmēdata a dauid di. Benedicta tu q̄ phibuisti me ne vlciscerer in manu mea. Et sic nos eā bñdicere ⁊ laudare debem⁹. Anb. O me womū pdituz in adā recupat p mariā. Jō dicit thema. Bñdicta tu i mulieribꝰ ¶ In ſūma euāgelij duo innuunt. Prio ꝑgis salutatio cōmendabilis. ibi. Exurgēs. Scō ꝺiungit ei⁹ exultatio admirabil'. ibi. magnificat. De ꝓmo di. In illo tpe. s. cū maria ꝺsensuz dedit annūciatori āgeli di. Fiat mihi sm̄ ꝑbū tuū. vt audiret de cognata elyzabeth q̄ mēsus sext⁹ eēt illi. s. ꝺceptionis iohis in vtero mr̄is. Tūc exurgens maria a loco ꝺtemplatiōis. nō ppter expetiri. vt

fecerũt filij israel. Josue.ij. ad explorandum terrã hiericho. De q̃ Amb. Non quasi incredula de oraculo. nec q̃si incerta de nuncio. nec q̃si dubitãs de exẽplo. sz q̃si lera p voto. religiosa p officio. festina p̃ gaudio i mõtana abijt. scz a nazareth in hierlm. ¶ Primo vt cognate sue cõgauderet. q̃ tãdiu sterilis erat. Et dixit Luc. i. sic fecit mihi dñs in diebꝫ in quibꝫ respexit auferre opprobriũ meũ inter homines. Secũdo vt seruitum ei impenderet. Jõ Amb. dicit. Discite vos mulieres sedulitatẽ quã pregnãtibꝫ debetis exhibere cognatis. cũ maria mater dei nõ recordata tante dignitatis a loco deuotõis & contemplatõnis surrexit. nõ recordata vie asperitatẽ ad ministrãdum cognate venit. Nota maria omni statui se conformauit. ad designandũ cõmunitatẽ gre. Nam sepe contingit q̃ actiui despiciunt cõtemplatões tanq̃ ociosas. sicut martha conquerẽdo sup̃ mariã sororẽ ei⁹. Luc. x. Dñe nõ est tibi cure q̃ soror mea reliquit me solã ministrare. q. d. ipsa ociat & ego laboro. Sz est saluberrima occupatio i deũ p dei ꝓximũ. Symon de cassia. Nõ gen⁹ armorũ vtili⁹. q̃s limacior et splendidior gladius q̃ verbũ dei. Nam ex pharetra cordis veniũt ignea tela. i. oratiões deuote. Naz scribit. ij. Paral. xx. Cũ ignoram⁹ q̃d debeam⁹ agere. h̃ solũ residui habeam⁹ vt oculos ad celum dirigam⁹. Item contemplatiui despiciũt actiuos q̃ nimis sunt terreni et solliciti. ita q̃ nõ p̃t vacare cõsolatiõibꝫ diuinis. Contra tales loquit Bern. ad frẽs de monte in epla. Nolo vt arbitreris solũ lucere deũ nisi in cella tua. aut solitariorꝫ deus tm̃ sit timor & oim. Idcirco beata ẽgo maria vt vtrũq̃ statũ approbaret. ipsa vtrãq̃ vitã duxit. s. contemplatiuã & actiuã. Ipsa fuit contemplatiua q̃ deseruabat oia ẽba. conferens ea in corde suo Et actiua. exurgẽs abijt i mõtana ad seruiendũ pregnate. nob in exemplũ. q̃ dicit Ambro. Marie vita oim nr̃m exẽplar est & discipline. ¶ Jõ sicut ipsa fuit actiua & contemplatiua. & sic nos. Nã sicut vita corpalis dꝫ sistit in duobꝫ. vt dicit pḥus in de longitudine & breuitate vite. s. in labore & requie. nec valet vt hõ semp existat in labore. q̃ dicit pḥs. viij. politicoꝝ. Omnis labor ãs requie indiget. q̃ labor nimius causat defectũ & senũ. vt ptz de longitudine & breuitate vite. Semp etiã qui esset & ociari nõ valet. q̃ causat pigriciã. Vñ ocia dant vicia. q̃ vtrunq̃ requirit. Spũalr. Sic etiã ad vitã spũalem duo requirunt. scz actio & contemplatio. Actio ad ministeriũ pximi. Cõtemplatio ad dilectionem dei. Nã vt habet de abrenũ. nisi cum p̃dem. Cõtemplatiua vita licet magis secura & suauis sit. tñ actiua magis est fructifera. Jõ Hugo. Qui dulcedine contemplatõis gustare dei desiderat. necesse est vt in actionibꝫ se exerceat. & deniq̃ ad contemplationẽ se trãsferat. vt fecit maria que fuit in contemplatione. & deniq̃ se dedit ad actionem. ¶ Pro q̃ sciendũ tres sunt cause quibꝫ hõ a iocunda contemplatõe ad temp⁹ se separat. & ad actiuã vitã se trãsfert. Primo ppter lucrum aiaꝝ. Bern. Sciens sponsa voluntatẽ sponsi zelantis animaꝝ salutẽ. exit ad temp⁹ cuz est necessariũ ad operationẽ vt postea redeat ad cõtemplationẽ. Nã fm̃ Chrisost. Inimic⁹ est veritatis q̃ crimen nõ absoluit erratis. Ipse reatũ incurrit dũ alienis reatibꝫ tacet. Unde hr̃ de hereticis. q̃ alios. Qui alios ab erroꝛe non reuocat dũ pot. seipm errare demonstrat. Nam Ezech. iij. Si nõ annũciaueris nec locutus fueris vt auertat a via sua impia. sanguinem eius de manu tua requirã. Naz talis reus est mortis aĩe fratris sui. vt dicit Chrisost. Qui indigenti nõ porrigit manũ in auxiliũ iniuriaz facit manifeste. Latronũ soci⁹ est q̃ vicini sui patit infringi domum. Crudelis pastor ergaregem dũ erroneã ouẽ nõ reuocandũ se exhibet. hec Chrisost. de quo etiam in can. lxxxiij. di. erroꝛ. Erroꝛ cui nõ resistit approbat. Est nãq̃ valde placidũ deo & salubre ꝓximo conuertere peccatorẽ. vt dicit Greg. sup Ezech. omel. xij. Nullũ oipotenti deo tale sacrificium sicut zelus animaꝝ. Idco Jac. v. Qui conuerti fecerit peccatorez ab erroꝛe vie sue saluabit aiam eius a morte. Et hec est ꝑma cã postponendi contemplationem. Secũda ppter cõmune bonũ vel officiũ. Nã cũ ꝑlatus subditoꝝ necessitati intendere debet oportet obmittere contemplationẽ. Uel econuerso subdit⁹ ex obedientia ꝑlati Unã Bre. in quadã epla. Sunt nõnulli magnis muneribꝫ ornati. dũ soli⁹ contemplationis studij inardescũt parere vtilitati ꝓximoꝝ refugiũt. hi procul tanto rei sunt quãto in publico ꝓdesse potuerunt & nõ fecerunt. Jõ Innocenti⁹ tertius. & hr̃ de abrenun. nisi cũ p̃dẽ. Facilius indulget vt ascendat monachus ad ꝑsulatum q̃ ꝑsul ad monachatum ¶ Tercia causa ꝑmittendi cõtemplationẽ est qñ more suo recedente sponso nõ sentit anima solitas & consolationes. vadit em̃ & recedit sponsus ꝓ suo velle. tunc anima languet ex desiderio sponsi. et toto conatu reuocat eum. Reuertere dilecti mi. si non. tunc inuocat angelos

De visitatione marie virginis

dicēs. Adiuro vos filie hierlm vt annūcietis dilecto. qz amore langueo. Si nō veniet. aia sciens volūtatē sponsi reducit se in actiuā vitam. vt sic fructificet sponso q̄sq; grā redeat. Ezech. i. Alia ibant z reuertebant. s. de actione in ꝓtemplatione. Hugo. Qui ꝓtemplationis dulcedinē desiderat. necesse est vt se in actione exerceat. Aug⁹. Impossibile ē ad gratiam ꝓtēplatōis puenire. si nō prius in labore z actione. Nam hō haurire debet in actōne qđ effundat in ꝓtemplatiōe. Ideo Amb. dicit. Qui marie exoptat pmium imitet eius exemplū. s. vt vadat de ꝓtemplatiōe ad actionē. z ecōuerso. Sunt nōnulli qui postq̄ cōplēt horas mente distracta estimant se satisfeciſſe. Reuera nō. Bern. Nulla vnq̄ seruus dei nec dies nec hora inueniat ociosum. Exemplum in maria que exurgens. s. a ꝓtemplatiōe cabit in montana. s. in hierlm cū festinatiōe. nō recordata vie asperitatē. ¶ Primo festinauit ꝓpter virginitatis pudorē. Amb. Discite ẏgines nō circūcursare p alienas edes. nō demorari in plateis. Bern. sup missus est. Solent ẏgines que vere ẏgines sunt pauere ad cuiuslibet viri aspectū scientes in vasis fictilibus thesaurū portare pciosum. Scdo festinauit vt dicit Ruge. vt sanctificaret iohānem ihesus i vtero matris ei⁹. Tertio festinauit. qz spūsancto repleta. Amb. Nescit tarda molimina spūssancti grā. Quarto vt doceret nos spūaliter ad iohānem. i. ad grām dei festinare. i. ad Ihūm. iiij. Noli negligere grāz que inte est. Eccl's. v. Ne dixeris cras cras. Bern. Qui hodie apt⁹ nō es. forte cras min⁹ aptus eris. ¶ Nota circa ascensum quez fecit maria in montana ascendendo significat spiritualis ascensus ad montē dñi. Bern. Non equa via hoīs. sz put spūs ei moderat. qz nō tantū posset q̄s ascendere q̄n alti⁹. Nam oia ẏtuosa opa hñt modum. sed charitas est sine modo. Un Bern. de diligendo deum. Causa diligendi deū. de⁹ est. sz de⁹ est modus sine mō sicut sine via null⁹ pucnit tē. sic nec sine charitate ad deū ambulare quis posset sed errare. Amb. Magna res amor. sed sunt i eo grad⁹. Bern. Qui amat ardentius. peruenit citius. Hugo. Quantū potes tātū dilige. posse tuū nō solum via est. sed mensura tua. q̄tuz plus amas. tantū plus habes. Bern. Quanto maior dilectio. tanto altior mentis ascēsio. Subdit in textu. Et introiuit in domū zacharie et salutauit elyzabeth. ¶ Dicēres. qre maria nō salutauit ꝓius virū elyzabeth. s. zachariam. cū scribit. i. Ihoz. xi. Caput mulieris vir est. Rndet. Zacharias adhuc erat mut⁹. z nō decebat ẏgini cū viro muto signis se occupare. Amb. Venit maior ad miorē. mater dei ad matrē ꝓphete. ñ solū venit sz salutauit. Ecce humilitas. Aug⁹. Decet quāto ẏgo castior. tāto humilior. Ipsa erat in grā hūilitatis in qua est pfessio castitatis. Ipsa humilitatem eandē vt ait Amb. quam angelo exhibuit hominib⁹ exhibere curauit. angelo dixit. Ecce ancilla dñi. homini exemplo z opere demonstrauit. ¶ Diceres. quib⁹ ẏbis eaz salutauit. Rndet fm Jordanū q̄ nō est scriptū verisimile. salutauit em̄ eā his ẏbis Aue maria. qđ ptz ex effectu. ¶ Diceres cur maria nō manifestauit q̄ ab angelo audiuit. Rndet Ihuk. Nō credebat posse fidez adhibere mirandis relatib⁹. Sed Ambro. dicit. Qđ maria occultauit. hoc elyzabeth reuelauit. Factū est vt audiuit salutationē marie elyzabeth. exultauit infans in vtero ei⁹. Quare exultauit Johes in vtero mris. qz iam sensit aduentuz dñi. Jō dicit Amb. Uocē poz audiuit elyzabeth. sed iohes prior grām sensit. Elyzabeth. aperuit aures nature. Johes exultauit rōne mysterij. Illa cognouit cognatā. Johes ꝺo christū. Ibi verbū implet angelicū. implebit spūsancto ex vtero matris sue. Ruge. Nō antea replet⁹ fuerat iohes spūsancto donec assisteret que xp̄m in vtero gerebat. Et sequit in textu. Repleta ē spūsctō elyzabeth. s. p filiū. sz fili⁹ ꝓius repletus est. Un Ruge. Prophetacutius vidit parēte. z vidit qđ verbis explicare nō poterat. saltauit in vtero miles. sensit nō palpebris sed spū regē. Jō Bern. A seculo nō est auditū q̄ exultauit q̄s in vtero matris. O felices mres. sz feliciores nati. nō miruz q̄ iohes exultauit. matres iūgunt. amplexibus venit ad oscula. felices vteri copulant. Regē q̄z z militē nisi duo parietes tenerrimi diſiunxit. Et licet elyzabeth erat repleta spūsctō cū maria. tū maria prius añ ꝓceptū xpi. sed elyzabeth post. sz tū repletio ẏginis fuit abūdātie lōgioris. qz de plenitudie ei⁹ oēs accipim⁹. vt di. Ber. Ab ea pctōr accipit venia. iust⁹ grāz trinitas gl'iaz. angeli leticiā. fili⁹ dei nr̄e carnis substantiā. Attn elyzabeth sufficientie rarioris accepit grām q̄ nō potuit celare. vt impleretur illud Mat. xij. Ex abundantia cordis os loquit. ¶ De quo subdit i textu. Et clamauit voce magna elyzabeth. dicit glosa.

1° Voce magna clamauit. Primo qz magnalia
2° vidit. s. deū cōceptuz z hoīem. Scdo qz vidit

eā cōcepisse in virginali castitate. vt pfessa est
3° Luc. i. Fecit mihi magna q̄ potēs est. Tertio
clamauit voce magna. qz habuit vocem ma/
gnā in vtero. De qua Joh. i. Ego vox clamā
tis in deserto. Que vox insonuit i auribꝫ pec
4° catoꝝ. phariseoꝝ. penitentiū. z militū. Quar/
to clamauit voce magna. h̄ est ex magna de/
uotiōe. Naz deuotio est clamor magn⁹. ita vt
in celo audiāt. ita vt dictū est moysi a domino.
Quid clamas ad me. Exo. xiiij. cū tm nō cla
maret clamore oris. sz desiderio cordis. Et sic
elyzabeth clamās dixit. cōmēdando beatā vir
ginē. Bn̄dicta tu in mulieribꝫ. i. sup oēs mu
lieres. Et bn̄dicta ab angelo. qz ruinā angeli/
cam repauit. Et etiā bn̄dicta est a muliere ely
zabeth. qz mortē quā femīa intulit ipsa fuga/
uit. Idcirco vbi angel⁹ salutationē angelicā
dimisit. ibi elyzabeth incepit dicens. bn̄dicta
tu in mulieribꝫ. dicit Theophil⁹. Sūt q̄dā
mulieres bn̄dicte q̄ vgines sunt z caste. q̄daz
vero q̄ fecūde. ipsa aūt bn̄dicta sup oēs mulie
res. qz virgo casta castissima z fecūda. licet ei
christū pepit. tn̄ virgo pmānsit incorrupta. Jō
merito possum⁹ dicere bn̄dicta. ¶ Ec Dic
cunt naturales q̄ bn̄dicta est herba multum
vtilis z mlte vtutis. De ruffa em̄ legit q̄ in q̄
cūq; domo vel camera posita fuerit. ibi nec ver
mis venenosus nec serpēs vel rana latere pōt
ppter ei⁹ odorē. Habet etiā hāc vtutē q̄ potū
corruptū reformat q̄ virtutē pdiderat si ei im
ponit. z si de ipso q̄s biberit rubeū z bonū colo
rem acq̄rit. Spūal'r. Benedicta est vgo ma/
ria q̄ si imponit in domo cordis. ibi nullus ser
pens infernal' manebit. vñ Amb. in li. pfatio
num. Ad invocatōz nois marie cūcta terrent
et concio ptātis maligne. Marie em̄ psentia
inestimabilia infert demonibꝫ supplicia. Jtē
sicut benedicta ruffa reformat potuz z statum
pristinum pbet. sic bn̄dicta maria potū diuine
gre quez eua pdidit ipsa restituit z reparauit
Lui angelus Lu. i. Jnuenisti em̄ grāz apud
dn̄m. De q̄ Hiero. in fmone de assumptione.
Quicūd maledictōis infusum est p euam to
tum abstulit bn̄dictio marie. Insup z grām
refudit xp̄i ortꝫ quē p us nō habuit ois mūd⁹
Jō hec benedicta pducit nos ad bonū colorē
id ē diuini luminis claritatē. De q̄ Mat. xiij.
Fulgebūt iusti sicut sol in regno p̄ris eorꝫ. Et
sic hec herba p ceterꝫ hz h̄ nomē. sic maria inē
mulieres. vt de ea pōt dici illud Judith. xiij.
Benedicta es tu filia a dño deo excelso p oīb⁹
mulieribꝫ sup terrā. ¶ F Et merito sup om
nes mulieres bn̄dicta ppter ꝯtuoz. Primo
ppter plenitudinē gre. Secdo ppt celsitudi/
nem psone. Tertio ppt multitudinē miseri/
cordie. Quarto ppt altitudinē glie. ¶ Dixi
1° primo bn̄dicta es sup oēs ppter plenitudinez
gre. qz dicit Bern̄. O benedicta inuentrix gre
genitrix vite. p te habem⁹ accessuz ad dei filiū.
benedicta es ppter gram cordis oris et opis.
Cordis. qz ei⁹ cor delicio sum sicut paradisus
Eccli. xl. Sicut paradisus in bn̄dictiōe vbi di
uerse species frutuz. Bern̄. Vere paradisus dei
es maria q̄ mūdo lignū vite attulisti. de q̄ qui
māducauerit viuet in eternū. Bn̄dicta ppter
gram oris. ps. xliij. Diffusa est gra in labijs
tuis. Nā de⁹ acceptauit verba oris ei⁹. Bern̄.
Cui placuisti in silentio magis placita es in
fletu humilitatis. Ecce ancilla dn̄i. Verba hu
militatis. Vinū nō hnt. Verba benignitatis
benedicta ppter graz opis z diuersatōis. Hie
ro. Quicquid in maria gestū est totū puritas
z sanctitas. totum gra z veritas. totū miseri/
2° cordia z iusticia. ¶ Secūdo bn̄dicta ppter
celsitudinē psone. Ipsa em̄ est illa de q̄ Jgna
cius i epla ad beatā virginē. Impossibile est
aliquē saluari peccatorē o virgo nisi p tuū au
xilium z fauorē. Quia cassian⁹ in li. collatio/
nū dicit. Tota salus hūani generis consistit in
plenitudine gre marie. Aug. Benedicta tu i
mulieribꝫ. q̄ vitam viris z mulieribꝫ peperisti.
3° ¶ Tertio bn̄dicta ppter multitudinē miseri
cordie. Bern̄. Quis misericordie tue o bene/
dicta latitudinē. altitudinē. z profunditatē po/
terit inuestigare. O reuera bn̄dicta p mltipli
ci mīficordia quā hō recipit ab ea. Primo p
1° eā de⁹ homini fact⁹ est placabil'. Ipsa figurat
i. Re. xxv. p abigail. cū offensus dauid occide
re voluit nabal. Abigail occurrēs placauit eū
qui placat⁹ dixit. Bn̄dictū eloquiū tuū. et be/
nedicta tu que phibuisti me ꝛc. Spūaliter.
Nabal stult⁹ est pctōr. Abigail maria q̄ inter
pretat patris exultatio. z significat mariā q̄ exul
tauit in deo. Illa placauit irā p̄ris. Bern̄. Ne
mo tā ydoneus qui gladiū dn̄i abūciat. iram
placat. sicut tu benedicta amātissima. Idem.
Quis scit q̄tiens irā refrigeras iudicis. Naz
de⁹ de ea dixit illud ps. lv. A detris ē mihi ne
2° cōmouear. Secdo p eā homo fact⁹ est deo ac/
ceptabilis. Un̄ Bern̄. O virgo bn̄dicta p te
datur reis venia. egris medela. iustis gra. an
gelis leticia. sanctis gloria. Cui dsonat Au
gus. dicens. O virgo benedicta. p tuam bene
dictionem benedicit omnis creatura. benedi/
cta p gram quā invenisti. progatiuam quam
meruisti. misericordiā quā peperisti. gloriam

De visitatione marie virginis

quã acquisiuisti. sicut p te pticeps est nr̃e infirmitat⁹ z miserie. ita p te nos faciet pticipes sue gl'ie. 4° Quarto bñdicta ppter altitudinẽ gl'ie. Unde Bern̄. Sicut nõ est loc⁹ dignior in mũdo q̃z vbi x̃ps dei filius nouẽ mensibꝫ q̃uit ita nõ est loc⁹ altior in celo vbi marie corpus quieuit. Jõ Aug⁹. Tantũ thesaurũ dignũ ẽ seruare celũ q̃z terra. Tũc subdit in textu. Et benedict⁹ fruct⁹ ventris tui. ibi ponit et p q̃z. Nota angel⁹ ad virginẽ nõ dixit. bñdict⁹ fructus ventris tui. q̃z virgo nõdũ ꝯcepat cũ ea angel⁹ salutauit. Sz postea cũ ꝯsensum dedit tũc elyzabeth ꝓcipies ipsam ꝯcepisse vez deũ z hoiem addidit. Et benedict⁹ fruct⁹ ventris tui. Dic est fruct⁹ generosissim⁹. q̃z de vtero et stirpe regali. Unde ad Ro. i. Qui fact⁹ est ei ex semine dauid fm carnẽ. vt p̃misit p̃ ps. cxxxi. De fructu ventris tui ꝛc. O q̃z nobilis fruct⁹ q̃ eternaliter nat⁹ est de pr̃e. tpaliter de v̄gine. De q̃ Bern̄. O maria illi⁹ es mater cui⁹ deus est pater. z filius paterne charitatis est corona tue v̄ginitatis. qđ ꝓphetauit Isa. c. liij°. dicẽs. Fructus terre sublimis erit in magnificentia. 10 Item hic est fruct⁹ delicios̃issim⁹. Primo delicios⁹ in decore. Unde ps. xlviij°. Speciosus forma p̃ filijs hoim. ad Heb. i. Qui cum sit splendor glorie ꝛc. et Salomõ Sap. vij°. Candor lucis eterne z speculũ sine macula. Secõdo delicios̃ior in odore. Eccl. xxiiij°. Ego quasi vitis fructificaui suauitatẽ odoris. de q̃ Can. i. Curremus oẽs in odore vnguẽtor tuor. vbi Bern̄. Curremus in odore misericordie sue. q̃z nõ despicit peccatores. nõ spreuit publicanũ. nõ matthẽũ nec zacheũ. nec mulierẽ adulterã 3° Tertio delicios̃issim⁹ in sapore. Can. i. Fruct⁹ eius dulcis gutturi meo. Dicit nanq̃ Bern̄. Fructus quãto altior tãto dulcior. z q̃z tu solus altissimus iesu christe. ḡ tu solus dulcissimus. 4° Quarto est fruct⁹ virtuosissim⁹. q̃z fructus salutis sine q̃ nõ est salus. vt h̃r Act. iiij°. Nõ est nomẽ sub celo in q̃ oporteat saluari nisi in nomine ihu x̃pi. Jdeo Anb. Nõ est salus in mũdo nisi quã pepit v̄go. Et sic ipsa est arbor salutaris q̃ fructũ portauit salut⁹. q̃ di. Bern̄. O vere plãtatio celestis ꝑciosior sanct⁹. i. sanctor vniuersis. Jdeo exclamat Aug⁹. dicẽs. Quid nos tantilli. q̃d actione pusilli matris laudes tante referamus. Et si oim nr̃a mẽbra verterent̃ in linguas ei⁹ laudes enarrare non sufficim⁹. 4 Q Jdcirco sciendũ q̃ festum hui⁹ dignissime v̄ginis pluries celebrat̃ i anno tribꝫ de causis. Primo ppter dei cõplacentiã. Nã licet placet deo laus alijs sanctis exhibita. p̃s. cl. Laudate dñm i sctis ei⁹. multo magis laus impensa sue beatissime genitrici De quo Otero. de p̃rogatiuis marie. Magis remunerat de⁹ cultũ q̃ matri sue impendit. q̃ 2° quicunq̃ sctor̃ ministrat. Secõdo ppter nostrã indigẽtiã. Unde Hugo. Dignũ est vt quã tot vicibꝫ inuocam⁹ vt eã p̃ alijs sanctis honorem⁹. Nã ipsa est mediatrix inter nos z deũ. De q̃ Sedul⁹. Scio q̃ dudũ celestra z terrestria corruissent. si marie grã ea nõ sustentasset Jdeo Bern̄. O benedicta mr̃ saluatoris. tu singulis p singul' necessitatibꝫ subuenis. p diuersitate morboꝝ diuisas medicinas largiris. 3° Tertio ppter ipsius excellentez dignitatẽ. Dicit nanq̃ Bern̄. Quantã grãm adepta ẽ p̃ ceteris in terris. tantã z maiorem gl'iaz obtinet in celis. De q̃ Damas. Si ei⁹ gl'iam scribere volum⁹ deficiũt v̄ba quibꝫ exp̃mere valeamus. Hãc gl'iam cognouit elyzabeth. et admirãs dixit. Unde mihi h̃ vt mater dñi mei veniat ad me. q. d. Quo iure. qua iusticia. vel q̃ bus meritis accidit q̃ mihi sterili z seni. z fm reputationẽ hoim mihi maledicte vt veniat mater dñi mei ad me. s. mater fecũda. mater bñdicta. q̃ est plena grã. q. d. Admiror de humilitate tue visitatiõis. Et merito admiror ꝓpter magnificentiã tue v̄tut⁹. q̃ apparet in te. Ecce em̄ vt facta ẽ vox salutatiõis tue in auribus meis. exultauit infans in gaudio in vtero meo. Dicit glo. q̃z iohãnes lingua nõ poterat. sed animo exultãti saluatorem salutauit. z sui p̃cursoris officiũ inchoauit. ipsa em̄ elyzabeth cognouit p spũmsanctũ. q̃z ista exultatio fuit ppter p̃sentiã dñi in vtero v̄ginis ꝛstituti. Et fuit q̃ddam miraculũ diuinũ qđ nõ potuit fieri p naturã. Unde Amb. Si tanta exultatio in ꝓcessu ꝑmo fuit ad salutationẽ marie vt exultaret infans in vtero. z replera ẽ mater infantis spũsancto. quãtũ putas vsuz tanti tpis marie addidisse p̃sentia. ꝛsiderate charissimi q̃z magne virtutis est marie salutatio. que marie ꝛfert gaudiũ. ꝛfert z spũmsanctũ. ꝛfert z reuelationez diuinor̃ secretor̃. ꝛfert z ꝓphetie actũ. ideo libenter debemus ipsam salutare ppter resalutatiõis lucrũ. Jdcirco qui voluerit habere spũssancti gratiam. hodie de⁹ uote saluter ipsam.

Sermo xcviij
Ad idem.

Respexit humilitatem ancille sue. Luc. i. Quis

quelibet q̄ vult in altū volare ꝑ⁹ se ꝛpimit ꝛinde se in altuz releuat. ¶ Spūaliter. Sic q̄ esse vult altus ⁊ magn⁹ coz̄ dño. necesse est vt ꝑ⁹ se ꝛpmat humilando seipsuz qz dicit Greg. Nequaq̄z sequēs gl'ia hūc exaltat. q̄ se hic nō humiliat. Figurat Hester. i. in vasti regina que noluit se erga assuerū regem humiliare. ergo ñ potuit regnare. qz scribitur Prou. xxix. Humilē spū suscipiet gl'ia. Hoc ꝑpendēs beata virgo maria. ideo se valde humiliauit. iuxta illud Eccl. iij. Quanto maioz es humilia te in omnib⁹. Ipsa fuit magna. qz mr̄ dei. dña mūdi. ⁊ regina angeloz. Attñ dixit se ancillam. vbi Amb. Eandem humilitatem quā angelo exhibuit. hoib⁹ exhibere curauit. in hoc q̄ cognate sue elyzabeth ministrare voluit. Dicit bern̄. Nequaq̄z vltra om nes homines exaltata fuisset. nisi vltra oīes homines se humiliasset. Jō Aug⁹. Facta est hūilitas marie scala celestis ꝑ quā de⁹ descendit de celis ad terrā. Propter qđ dicit Bern̄. Quid ergo tu dicis ego superba. Maria oblita ẏginitate de sola gl'iat humilitate. dicens. Respexit humilitatē ancille sue. que sunt verba thematis. ¶ Ista est secda ps huius euāgelij in qua innuit marie exultatio admirabilis. cū subdit in textu. ait maria. Magnificat aīa mea dñm. Consuetudo erat in veteri lege q̄n de⁹ mirabilia fecit tūc ꝛsueuerūt dicere cantica. Et plus potuit oīb⁹ virgo beatissima facere canticū magnificando dñm. Naz de q̄ttuor mulieribus legit que fecerūt cantica. Duma fuit maria sozor moysi in transitu maris rubri. dicēs. Cantem⁹ dño. gl'iose em̄ ē magnificat⁹. ꝓiecit equū ⁊ ascensorē in mare. Exo. xv. Sed ista ẏgo amplⁱ⁹ magnificare potuit. qz ꝑ eā velut ꝑ diuine claritat̄ stellam maris pñtis vite trāsim⁹. Un̄ Anſ. i oīonib⁹ Sicut oīs a te auersus necesse est vt intereat. ita oīs ad te ꝛuersus impossibile est vt ꝑeat. Nā ipsa ē scala celi. porta paradisi. Et sic ꝑ euā cūctis est clausa porta. sic ꝑ mariā cūctis patefacta. ¶ Secda mulier fuit debora Judicū. v. q̄ cecinit canticū dño ꝑ victoria inimicoz̄. s. q̄ sysare a iael occisus est. ⁊ iabin rex chanaan a facie israel hūiliat⁹ est. ō debora ait. Benedicite dño. Ego sum que canā ⁊ psallam deo meo israel. Sz hec ẏgo potuit amplius magnificare deū. qz ex ea natus est victor. qui ait Joh. xvi. Cōfidite qz ego vici mundū. De q̄ victore Isa. xix. Clamabunt ad dñm a facie tribulantē. ⁊ mittā eis saluatorē ⁊ ꝓpugnatorem q̄ liberet eos. Dic saluator ⁊ ꝓpugnator venit ꝑ mariā. Jō Anſ. in oīonib⁹. Quid digne referam⁹ dei genitrici. ego captiu⁹ eram. ꝑ ei⁹ plem redempt⁹ sum. pdit⁹ eram. ꝑ ei⁹ filiū inuent⁹ sum. mortu⁹ eram. ꝑ ei⁹ ptū vnifica/tus sum. ꝛtristat⁹ eram. ꝑ eam ꝛsolat⁹ sum. exuleraz. ⁊ ꝑ ei⁹ plem de miseria ad patriā reductus sum. ¶ Tertia mulier q̄ cecinit erat Judith. q̄ caput holofernis amputauit. et dixit Judith. xvi. Cantate dño in cimbal'. modulamini illi psalmū nouū. exultate et inuocate nomē ei⁹. dñs ꝛterens bella. dñs nomen illi. Sz hec ẏgo amplⁱ⁹. qz ipsa ꝛtriuit serpentis antiq̄ caput. qm̄ in ea impletū est qđ dixerat. dñs. Ipsa ꝛteret caput tuū. Gen. iij. Amb. in ſmone de natiuitate ẏginis. Ipsa caput ꝛtriuit in eo q̄ ẏginitatē sil' ⁊ hūilitatē deo sanctificauit. ¶ Quarta mulier Anna. i. Re. ij. di. Exultauit coz meū in dño. Sz hec amplius potuit magnificare dñm q̄ suscepit fecūditatz ꝑ ulegiū manēte ẏginitate. Anſ. in oīonib⁹. Mira res oīs creatura a deo creata. ⁊ dei natura ex maria nata. Deus q̄ oīa fecit. ipse se ex maria fecit. Bern̄. Redemptur⁹ deus genus humanū vnū sum pciuz posuit in mariā. Jō Aug⁹. Facta est fecūda mater in q̄ integritas ẏginitatis fuaret. Bern̄. in ser. de assumptione. Nō natura nō habuit. vsus nescuit. ratio ignoꝛauit. mens nō capit. celū pauet. terra stupet. oīs celestis creatura mirat. hoc totū ꝑ gabrielem diuinit⁹ est marie nūciatum. Piero. Sicut i compatione dei nemo bon⁹. ita in cōparatione matris dei nulla inuenit ꝑfecta virtus. Hoc ipsa in spū cognoscens oēs vires in grarū actionē ⁊ laudē dei expendit. vt di. Orige. loquens in ꝑsona marie. Magnificat aīa mea dñm. q. d. tāto munere me dñs sublimauit. vt nullo lingue officio possum explicare. sed toto affectu interioz̄ ⁊ exterioz̄ viriū volo eius benignitatē ꝛtemplari. Sub anima cō ꝓhendunt inferiozes vires in compatione ad coꝛpus. Sub spū vires superiozes quib⁹ recipit supza se dulcedo ꝛtemplatōis. ideo dicit. Magnificat aīa ⁊c. ¶ Nic magnificare ꝑm Basiliū nō est idem qđ magnū facere. qz dñs nō recipit augmentū nec decrementū. sed est idē qđ magnū ꝑdicare vl' laudare. siue oze siue ope. Jō Orige. Magnificat dñs. ñ q̄ vox hūana ei aliq̄d adiungat. sz qz magnificat in nobis dum aīa nra que ad imaginez dei facta est siue creata ꝑ iusticiā se christo cōformat. q̄ ē imago ꝑis. ⁊ sic aīa dñm magnificat q̄n imago dei que est in ipsa magnificat. id ē ꝛtutuz magnitudine magna efficit. sicut

nō. Aug⁹

De visitatione marie virginis

si imago depicta sit magna. dicimus magn⁹ Christoferus siue magn⁹ petr⁹. Jō ipsa inter oēs sanctos est ꝑtutū magnitudine maxima Piero. Si diligēter attēdis nihil cādoris et ꝑtuti est qđ in ea nō resplēdeat. et ī talibꝫ dēū magnificat. Sic nos magnificare debem⁹ dēū in suis beneficijs ¶ M ¶ Primo beneficia sibi attribuēdo. Cassio. in epla. Omnis pfectus ad diuinaꝝ munera dei referēdus. qz nihil ostat fore bonuz nisi ab illo cognoscat fore collatum Isa. xxvi. Omnia opa nra opat⁹ es dñe. Qđ docet Aug⁹. in epla. In oibꝫ actibꝫ bonis da illi claritatē z hūilitatē. i. Choꝝ. iij. Quid habes qđ nō accepisti ¶ Scđo ꝑ ipsis grās agēdo. xvi. q. i. reuera. Reuera hō de eo qđ possidet ꝑmū grās deo agat q cūcta largit. Eccls. i. Ad locū vñ exeūt flumia illic reuertunt. i. dei bñficia reuertunt. s. p grāꝝ actionem vt iterꝫ fluāt. Cassio. Spem de futurꝫ recipit q de datis beneficijs grās agit. Bern. in epla ad hieremiā cancellariū. Nil grati⁹ danti ab accipiēte pōt repēdi q̄ꝫ si gratū habuerit qđ accepit. Sꝫ quidā sunt vt porci glandes comedentes. Ro. i. Qui dū dēū cognouerūt. nō sicut dēū glorificauerūt nec grās egerunt. Aug⁹ Qđ de⁹ dederat gtis. tulit ingratꝫ. imo tales punit. iiij. Reg. xx. Ezechias egrotauit ꝑ ingratitudine ¶ Tertio nos in eis exercitādo. dicēdo Mat. xxv. Dñe q̄nqꝫ talenta tradidisti mihi. ecce alia q̄nqꝫ ꝛc. Jō Beda dic. Alius aīa dēū magnificat q oēs interioris hominis sui affect⁹ diuinis laudibꝫ ac seruitijs mācipat. ei⁹ spūs in deo exultat quē nil in terrenis libet. nulla caducaꝝ rerū affluētia emollit. nulla adūsitas frāgit. Sꝫ sola illi⁹ a quo sal⁹ sperat eterna mēoria delectat. Jō Hugo in tractatu de cātico beate ꝑginis. Duo z duo aīa z spūs. aīa magnificat. spūs exultat. Iterum duo. dñs z salutaris. ꝑba duo. res vna. dñs potentiā notat. salutaris misericordiam. Mā duo sunt q̄ beatoꝝ angeloꝝ z hoim spūs in fonte summi boni eternā ꝯtemplatiōz hauriūt. i. incōprehēsibilis maiestas. ineffabil bonitas. Primū generat castū timorē. alterꝫ dilectionē. p maiestate venerant dēū. p bonitate amāt eū. Ideo legit. tremunt ptātes. Hugo. Hic timor nō est ꝯcussio trāquillitatis sed incessabilis z viuifica intētio ppetue ꝯtēplationis. Mā qz eū quē vident pfecte nunqꝫ cōprehendere sufficiūt. sꝫ semp supra se ꝯspiciūt in quo q̄si p admirationez vigilāt. ne in eo q apprehenderēt vnqꝫ torpescant. q̄to pspicati⁹ intuent. tāto ardenti⁹ amāt. qz ipsum videre sape ē. qz qđ videt dulcedo est. Et reuera dulcedo q̄to pfecti⁹ sentit. tāto desiderabili⁹ appetitur. Ad hāc lucē ꝯtemplatōis maria submata fuit. q̄ celestis patrie dulcedinē in ꝑbis suis mirabiliter expressit inq̄tum ineffabiliter comprehendit. Mā aīa ei⁹ magnificat dñm in ei⁹ incomprehensibili maiestate. in q̄ spūs exultat. in q̄ eterne dulcedinis gustū se ꝓcepisse ostendit. q. d. Ego ex aīa mea z spū meo. ex toto corde. tota volūtate laudo dēū de salutatione quā de⁹ hūano generi prepauit. nūc video de me assumi qđ credo ꝑ me debere offerri tā video tps grē appropinqre. z pmissuz patris z desideriū patrū impleri. Jō pt nos horetari p illud ps. xxxiij. Magnificate dñm me cū. Bern. ad ē magnitudinē dei mecū pdicate. magnificate mecū. qz carnē de me p vobis assumpsit. Magnificate mecū. qz sic de⁹ dilexit mūdū vt filiū daret vnigenitū. Magnificate mecū. qz ꝓprio filio nō pepcit de⁹. sz p omnibꝫ tradidit illū. Jō Bern. exclamat dicens. O ineffabilis a-dor charitatis q̄s tātē pietatis diuitias nō obstupescat. vt ex deo añ tpa nat⁹. nasceret ꝑ hoibꝫ in tpe. Quis posset existimare vt portaret manibꝫ ꝛgneis portator orbis. panis angeloꝝ aleret. virg⁹ celoꝝ infirmaret. vita āgeloꝝ moreret. Magnificat in hīs aīa marie dñm. magnificet z nra. de quo Bern. Animemur. gratulemur. amem⁹. laudem⁹. adorem⁹. grās illi agam⁹. qm̄ p eādem redēptoris nostri mortē de tenebris ad lucez. de morte ad vitā. de corruptiōe ad icorruptionē. de exilio ad patriā. de luctu ad gaudiuz. de terrꝫ ad celestia regna vocati sum⁹. Quecūq igit anima in talibꝫ fuerit incitamentis occupata. nil ꝯcupiscit terrenū. nil trāsitorium. sz mūdus est ei carcer. celū habitatio. qz tm̄ illū appetit q̄ super oēs est. z dicet cū maria. Magnificat aīa mea dñm. z exultauit spūs meus ꝛc. Dicit Bern. Exultauit. i. extra omnē creaturā z extra seipsaz p immēsitate gaudij saltauit. ac si diceret. Aīa mea q̄ dñm magnificat ñ in q̄libet alio. sz in illo tm̄ exultat quē amādo magnificat. ñ in tpali psperitate nec i mūdi ali vanitate. sz in deo salutari meo. Phil. iij. Gaudete in dño semp. Tūc sbiungit exultationis rō. vbi dr. Quia respexit humilitatem ancille sue. Hugo. ac si diceret. Merito in ipso exulto. qz ei⁹ dona ppter ipm diligo. iō in ipso exulto. qz de ei⁹ grā exulto ¶ M ¶ Mo tandū hoies vario modo exultāt. Primi exultant neqz a deo neqz in deo. vt q̄ in carnis voluptate gaudent z pctis. De q̄bꝫ Pro. ij.

Sermo CXCVIII

Letant cū malefecerint. ⁊ exultāt in rebꝫ pessimis. Isti nec a deo nec in deo exultāt. qz malum est vñ exultāt. ⁊ deus malū nō fecit. ⁊ malus culpe inducit mortē aie. de q̄ Sap. i. Deꝰ mortē nō fecit sed impij. Et sic eoꝝ gaudium nō est a deo nec i deo. qz sui gaudij finis i malignitate ꝓstituit. sicut dicit Augꝰ. Gaudet piscis cū videt escā. sed hamū nō ꝓsiderat. sz cū educit de aqua torquent eiꝰ viscera. sic est ꝺ peccatore. Unꝺ Augꝰ. Seculi leticia ē impunita nequicia. Et implebit in eis illud Job. xxi. Tenēt tympanū ⁊ cytharā. ducūt i bonis dies suos. ⁊ in puncto ad infernū descendūt. de talibꝫ Lu. vi. dicit saluator. Ue vobis q̄ h 2° ridetis. qm lugebitis ⁊ flebitis. ¶ Secundi exultāt a deo sz nō i deo. vt q̄ acceptis ꝺonis dei gra abutunt. ⁊ ea q̄ ꝓpter salutē aie data sunt ad carnis suauitatē ⁊ gl̄iam seculi ꝺuertunt. acceptis ꝺonis dei letant ⁊ gaudent se hr̄e qꝺ deꝰ ꝺtulit. sz nō vtunt vt ad ipm possent ptingere. sz vt alijs in gr̄e ꝓceptōe monstrent amici. Isti gaudēt a deo sz nō in deo nec ꝓpt deū diligūt qꝺ a deo ꝓceperūt. de tali gaudio dicit Hre. in moral. Quot extra deū querim⁹ gaudia. tot postmodū cogemur sentire tormenta. iuxta illud Apoc. xviij. Quantū glorificauit se ⁊ in delicijs fuit. tantū date illi tormentū et luctū. Rōnem assignat Hre. in omel. de ꝙgregnare cum xpo. 3° ¶ Tertij exultāt a deo ⁊ in deo. Et sunt q̄ ꝓceptam gr̄am ad amorem dei ꝺtunt in q̄ gaudēt. vñ Bern. in epla. Illud solum verū est gaudiū qꝺ nō de creatura. sed de creatore ꝺcipit. Hoc nō habēt impij. de q̄ Augꝰ. ꝛ. ꝓfessionū. vbi dicit. Est gaudiū qꝺ nō datꝫ impijs. gaudere a te. de te ⁊ in te ⁊ ꝓpter te. Jō sollicite ꝓsiderandū est ꝺ mentē nr̄am aliq̄ leticia tangit videamus ne a malo oriat. Et si a bono orta ne ad malā intentōe animū cōpellat. sz q̄ i deo finaliter pſistat. ¶ Quale fuit gaudiū marie. cuius spūs exultauit in deo. eo q̄ respexit hūilitatē ancille sue. i. acceptauit. Nam sicut p supbiā eue mors intrauit in mundū. sic p humilitatē marie vita reddit mūdo. Unꝺ canit ecclia. Mortē quaz femina intulit. femia fugauit. Jō data ē nob femina p femina. dicit Bern. hūilis p supbam. sic p humilitatē marie salutionis gratiam. Nā hūilitas marie fm Bern. facta est porta paradisi. scala celi. Jō Aug. Audeo dicere q̄ nec placuisset ꝙgnitas marie deo sine eiꝰ hūilitate. ꝓpter hoc idez exclamās dicit. O beata humilitas marie q̄ deū hoibꝫ ꝓpit. vitā mortalibꝫ dedit. celos innouauit. alias liberauit. ꝓpt qꝺ licet habuit oēs ꝙtutes. tm̄ solū memorat ꝙtute hūilitatis dicēs. Respexit hūilita. tē. qz illa gr̄am meret Isa. vlti. Ad quē respiciā nisi ad hūilem quietū ⁊ trementē sm̄ones meos. q̄lis fuit maria. qz deus hūilibꝫ dat gr̄am Jac. iiij. ꝓpter qꝺ dicit Bern. Magna ꝙtꝰ humilitas cui facile se inclinat diuina maiestas. ꝓpt h̄ subiūgit di. Ex h̄ beatā me dicent oēs generatōnes. Hre. Nō solū tu elyzabeth sz oēs generatōes angelice ⁊ hūane. sic iudei ⁊ gentiles me beatā dicēt. qz amissam beatitudinē oēs p fructū mei vteri recupabūt. Merito debem⁹ eā dicere beatā. Dicit nāq̄ Joh̄es de sancto geminiano. Sicut sol nō mittit radios suos sup terraz nisi p aerē. sic sol iusticie dñs nr̄ nō mittit radios sue gr̄e nisi p mariā. Bern. Nihil nos hr̄e voluit qꝺ p marie manꝰ nō trāsijt. Jō merito eā beatā dicēt oēs generatōes. qz generauit hoibꝫ vitā. angelis leticiā. iustis gl̄iaz. pctōribꝫ veniā. Jō subdit. Fecit mihi magna q̄ potēs ē. Reuera magna. ¶ Primo qz eā in matrē elegit. q̄ē mater creatoris. saluatoris. redēptoris. ⁊ mater dei. Unꝺ Hugo. Nihil vnq̄z fuit maiꝰ q̄z q̄ deus hō factꝰ est. Nā est ita magnū opꝰ dic Amb. q̄ excedit humanū sensuz ⁊ intelligentiā. ⁊ q̄ non ꝓt cape rō sz fidelis ꝓfessio. Jdeo Bern. O magna dignitas marie. facta ē illiꝰ mater cuiꝰ deꝰ est pr̄. a seculo nō ē auditū q̄ sublimitas et vilitas ꝙuenirēt in vnū. Nil deo sublimius ⁊ limo vilius. ⁊ tm̄ deꝰ descēdit in limū. qꝺ mirat Isa. c. vl. di. Quis vnq̄z audiuit talia vel vidit huic silē. ¶ Secꝺo magna fecit ei q̄ potēs ē qz in singularē matrē eā dignificauit. qz sola ꝙgo ⁊ mr̄. Unꝺ Augꝰ. Que ꝙgo tā casta vt deēt ꝙgo post partū. q̄ tam fecūda vt deēt dei mr̄. Jō Bern. Virginitatē m̄te possidēt. nulla ꝙgo gaudiū m̄ris hns cū ꝙginitatis ꝓdore q̄z ipsa sola. Nā dicit Amb. i exameron. Fenix est auis nō hns parē. sic maria vt canit eccl̄ia. nec sil̄ez ꝓma visa est nec hr̄e sequentē. ꝓpter qꝺ dic Christ. sermo. de annūciatōe. Nil est in gl̄ia p̄cedentiū oim̄ memoria q̄lꝺ fec dns magna sicut marie. Nā ipsa fuit ꝙgo sine gr̄a uamie grauida. sine dolore puerpera. sol natꝰ de stella. pr̄ de filia. creator de creatura. i ea impletū est illud. iij. Re. ij. Nō est sil̄e opꝰ factū in vnūsis regnis. Est em̄ opꝰ mirabile ⁊ singulare inter oia. ⁊ sup oia opa q̄ deꝰ ⁊ hō i vnā ꝓuenerūt ꝓsonā. iō dixit. Fecit mihi magna. Dicit Petrꝰ rauen. O virgo maria matrē te

fecit nō natura sed grā. in toto ꝺceptu tuo at
qꝫ partu aucta ē puritas. robꝛata integritas
ꝛ saluata ꝕginitas. ꝛ hꝫ erat opꝰ spūssancti. vt
dicit Augꝰ. Qui scꝝsit tabulas lapideas si/
ne stilo ferreo. ipe ꝯtauit ꝕginem a spūsctō. q̄
fecit virgā aaron sine pluuia germinare ipse
fecit mariā sine coꝛruptione generare. ꝛ hꝫ fuit
magnū. ¶ Tertio fecit ei magna qꝛ magnaꝫ
ptātem ei tradidit. Uñ Ecci. xxiiij. In hieru
salem ptās mea. Reuera in hierlm surſum et
deoꝛsum. hꝫ est in ecclia triūphanti ꝛ militāti
hꝫ ptātem. de q̄ Hiero. Data est tibi oīs pote
stas in celo ꝛ in terra. ꝛ q̄cunqꝫ volueris impe
trare poteris. vt canit eccl'ia. Audi nos. nā te
filiꝰ nihil negās honoꝛat. Ipsa ē mr salomo/
nis cui dicebaꝫ. iij. Reg. ij. Pete a me q̄d vis
nō est phas vt auertā faciē meā a te. iō Bern̄.
Quid poteris negare cui ñ est negatū Theo
philum de inferni faucibꝰ reuocare. Jō pt di
ci cuilibet xpiano qđ angelꝰ dixit agar Ben̄.
xvi. Reuertere ad dñam tuā ꝛ humiliare sb
manibꝰ ei. ¶ Quarto magna fecit. quia ma
gnā grām ei ꝺtulit. Uñ Pꝛou. vlti. Multe
filie regū ꝺ gregauerūt diuitias. s. grē. qs tu so
la supgressa es. vt hr Ecc'li. xxiiij. In me oīs
grā vie ꝛ ꝛitatis. in me oīs spes vite ꝛ ꝛtutis.
ꝙ potuit dicere illud Ecc'li. xxiiij. Uidete qꝛ
nō solū mihi laboꝛaui. sꝫ oībꝰ exq̄rentibꝰ veri
tatē. qꝛ de⁹ grām omi homini necessariā infu/
dit i mariā. de q̄ Hiero. Leterꝫ sctis ꝙ ptes grā
pstaꝫ. Marie ꝺo tota se infudit. ꝛ ab ea i nos
fluit vt dicit Bern̄. Si q̄d spēi in nobis est. si
q̄d salutis. si q̄d grē ex ea nouimꝰ redundare.
ꝓpter qđ subdit Bern̄. Intuemini q̄to deuo
tionis affectu eā voluit a nob̄ honoꝛari q̄ to/
tius boni plenitudin ē posuit i mariā. Jō oēs
debemꝰ ad eā hr̄e recurſum. eo ꝙ dicit Ihus.
Neminē repperi mēdicū q̄ se marie fecisset se/
duluz seruū. ꝓpter qđ dicit Oꝛosiꝰ sup Lañ.
Quos nō saluat dei iusticia. saluat marie mi
sericoꝛdia infinita ꝛc.

De sancta Margaretha
Sermo xcix

Veni sponsa mea
veni coꝛonaberis. Lañ. iij. In ver
bis ꝑmissis vocat sponsus xps spon
sam suā ad duo. Primo ad grām. Scōo ad
gl'iam. De primo dicit. Veni sponsa mea.
¶ Sponsus aīe est xps. De quo Osee. ij.
Sponsabo te mihi in fide ꝛ misericoꝛdia. O
mira dignatio quā admiraꝫ Bern̄. O anima
mea vnde tibi hec grā vt diceris spōnsa xpi. et
nō ex nr̄is meritꝫ. sꝫ ex flagrantia siue charita/
tis. Bern̄. Quis digne cogitare poterit q̄nto
affectu nos diligit. vt aīam nr̄am in sponsaꝫ
eligit. Ut igit aīa nr̄a digne mereatur dici dei
sponsa ꝑ vnionē grē. Jō sciendū xps sponsus
q̄rit in sponsa sua multa. ¶ Prio pulcritudi
nis venustatē. sic xps puritatē ꝺscie. Augꝰ. de
ꝕginib̄. Nō q̄rit deꝰ pulcrā carnē. sꝫ mēt̄ pu/
ritatē. Jō. i. ad Thes. iiij. Hec ē volūtas dei
sanctificatio vr̄a. Hugo. in lib. de bono ꝺscie.
Deꝰ q̄ amatoꝛ est mūdicie coꝛ pollutū peccaꝫ
ñ pt inhabitare. Greg. sup Ezech. In omni
tpe tacite ꝺbꝫ hō ad ꝺsciam currere. Nam fm
apl'm. ij. Thoꝛ. i. Gl'ia nr̄a hec ē testimoniū
ꝺscie nr̄e. nō remittas te sup ꝕba adulatoꝛia
hoīm q̄ te dicūt bonū. xi. q. iij. inter ꝕba. Nō
linguas hoīm sꝫ ꝺscias curare debemꝰ. Jō sic
sponsa solet faciē lauare ꝛ speculū inspicere. sic
nos Hiere. xxxi. Statue tibi speculū ꝛc. Eze.
Specula sunt dei mādata Isa. i. Lauamini
mūdi estote. Isido. Ablue te lachrymis. laua
te fletibꝰ. ¶ Secūdo sponsus requirit i spon/
sa disciplinē moꝛalitatē. debet em esse in ver/
bis moꝛigerata. in opib̄ disciplinata. Amb.
Custodi virgo vias tuas vt in ꝕbis tuis nō
delinquas. nā signū bonitatis ē in coꝛde disci
plinate loq̄. Mat. xij. Exabūdantia coꝛdis
os loquit. nā ꝕgo vel mlier q̄ turpia loq̄t est
malicie coꝛdis signū. Aristo. iij. etl'. Qualis
vnusq̄sq; est talia loquit opaꝫ ꝛ taliter viuit.
At sic mala locutio est bonoꝛ moꝛ coꝛruptio
i. Thoꝛ. xv. Coꝛrūpūt bonos moꝛes colloq̄a
praua. ps. xxxiij. Prohibe linguā tuā a malo
ꝛ labia tua ne loquanꝫ dolū. Nō Pꝛou. xiij.
Qui custodit os suum custodit aniā suā. ꝛ
Pꝛou. xvij. Moꝛs ꝛ vita in manibꝰ lingue
de q̄ Mat. xij. Ex ꝕbis tuis dānaberis. ex ver
bis tuis iustificaberis. Jac. iij. Qui in ꝕbo nō
offendit. hꝫ pfectꝰ est vir. Jte deꝫ esse disciplina
ta in moꝛibꝰ vt nullū scandaliset. Ihus. Sic
agamꝰ ne scandalisēt ꝑsimꝰ Mat. xviij. Ue
illi ꝑ quē scandalū venit. ꝛ ad Titū. ij. Om/
nib̄ ꝑbe te exēplū bonoꝛ operū. De q̄ Mat.
v. Sic luceat lux vr̄a coꝛā hoīb̄ vt videant
opa vr̄a bona. Nam fm Grego. sup Ezech.
Qui in occulto bene viuit carbo est. qꝛ mime
ꝑficit alīs. sꝫ sibi ꝑsi soluz. q̄ vero in publico
lumē sanctitatis demōstrat lampas est. qꝛ se
ardet ꝛ alīs lucet. qđ collaudat Greg. ꝛ. mo/
raꝫ. di. Nō arbitroꝛ ꝙsiliū melꝰ q̄ ꝙ ꝑimū
exemplo deceas. Idē in omel'. Raro vnq̄ pec
catoꝛes ad pniam rediret si nulla eēnt bonoꝛ

exempla que eoꝝ mentes traherēt. Tertio sponsus querit diuitiarū vbertatē. he diuitie ꝺsistūt in ꝟtutibꝫ. Vere diuitie nō sunt opes sed virtutes interiores. Hen̄. Nil ꝟtute pre/stantiꝰ. nil pulcrius. Rich. Aīa virtutibꝫ plena est dei sponsa. trinitatis cathedra. Et ꝟtutes interiores deo placentes inter ceteras sunt due. humilitas ⁊ charitas. Nā q̄d ꝓdest hre cōscientie puritatē et discipline moralitatem sine humilitate. Greg. Qui alias ꝟtutes sine humilitate ꝺgregat q̄si qui puluerez i ventū portat. Greg. viij. omel. sup Ezech. Nullus erit ante deū bonꝰ opis fructus si nō ꝓcedit ex radice hūiliationis. Superbia est oīm ꝟtutū inimica. Eccli. ix. Magna est potētia dei solus. ⁊ab humilibꝫ honorat. Secūda ꝟtus que animā ditat ⁊ sponso christo placabilem reddit est charitas. Aug. Charitas valet ad omnia. sine qua nihil valēt omnia. Quid castitas. puritas. disciplina moralitas sine charitate. nihil. Bern̄. i epla ad senonē. Castitas sine charitate est lampas sine oleo. subtrahe oleum lampas nō lucet. tolle charitatē castitas nō placet deo. Quid em̄ maius ⁊ amplꝰ est qꝺ sponsus q̄rit i sponsa q̄ charitas. Hylarius. Frustra erit an̄ deū omnis opatio nisi soli deo im̄ pēdat dilectio. i. ad Thor. xiij. Si charitatē nō habuero nihil sum. Jō Hugo. Quantū potes tātū dilige. Bern̄. Modus diligendi est sine modo. Hanc habuit beata margaretha. Nā in hoc ꝓbat eius dilectio. qꝛ totū mundū dꝛexit. diuitias. delectatōes ⁊ honores. Augꝰ. Quātuz ꝙs despicit ꝓpter deū. tantū diligit eū. Et sic ipsa. qꝛ dicit apls Charitas nō querit que sua sunt. sꝛ que iesu christi. Et sic ipsa ꝓt dicere cū apl'o ad Phil'. iij. Oīa arbitratus sum vt stercora vt christū lucrifacerē. Quarto sponsus q̄rit in sponsa subiectōis ⁊ obediētie voluntatē. Et sic xp̄us in aīa. Mat. xvi. Qui vult venire post me abneget semetipm. id est ꝓpriam voluntatem. Eccli. xviij. A voluntate tua auertere. Ausebius in epla. Illo die bene vixisti in q̄ voluntatez ꝓpriam abnegasti ⁊ dederijs restitutionē. Bern̄. Quid odit deꝰ aut quid punit nisi ꝓpriam voluntatē. tolle ꝓpriam voluntatem. ⁊ infernꝰ non erit. Nil ardet in inferno nisi ꝓpria voluntas. dei voluntate contempta. Jō Hieronymus. Tantum virtutibus adijcies quātuz voluntati ꝓprie subtraxerij. Quinto sponsus requirit in sponsa membrorum sanitatem. vt non sit languens nec clauda. Et hec sanitas sponse attendit in agilitate. quia signum pfecte sanitatis ē agilitas. Et sic sponsa christi debet esse agilis ad bona opa. Eccli. xxxi. In oīb opibꝫ tuis esto velox. et Eccls. ix. Quōcūq; pōt manꝰ tua opari instāter fac. nō dicendo cras cras. habendo voluntatem sine actione opis. Dicere. xlviij. Maledictus q̄ facit opus dn̄i negligēter. Et sic fecit beata margaretha. vt canit eccl'ia. Ibat de virtute i virtutē ardēter sitiens aīe salutem. Sexto sponsus querit in sponsa fidelitatem. vt sit ei ita fidel' in amore ꝙ nulli placere desideret nisi ei. ⁊ sic xp̄s in aīa. Bern̄. In omni tpe intende in deum ꝓpter deum. Augꝰ. Si ꝙs aliq̄d operat vt terrenum cōmodum adipiscat. nō erit cor mundum quod in terra volutat. i. ad Thor. x. Omnia q̄cunq; facitis ad gloriam dei facite. Et sic beata margaretha. Ideo est illa cui dictū est. veni coronaberis. Apl'us. ij. ad Thi. ij. Nullus coronabit nisi q̄ legitime certauerit. Ipsa certauit ꝺ diabolum quē vicit. ⁊tra tyrannū olibriū quē superauit ꝙ ostantiam. ⁊tra patrē cui nō ꝺsensit. ⁊ tra totum mundū quē ꝺtempsit ⁊ supplantauit.

Sermo c.
Ad idem.

O Quā pulcra ē casta generatio cum charitate. Sap. iiij. In ꝟbis p̄missis duo innuunt. Primo mirat ꝟginalem castitatez ibi. O q̄z pulcra. Secūdo hortat ad filialem charitatem. ibi. cū charitate. De primo dicit. O q̄z pulcra est casta generatio. Nota homines solent mirari tria. sꝛ q̄d ratum. qꝺ pulcrum. ⁊ qꝺ magnuz. Et sic sapiens mirat virginalē castitatē quasi rarū. Nā ꝑm cōmunem modū loquēdi triplex est gradus ꝟginitatis. Primꝰ est integritas carnis absq; omni experimēto veneree delectatōnis. ⁊ illa cū sola est nō est ꝟtus. nec de se meritoria. qꝛ est dispositio corpis ⁊ naturaꝫ cū in pueri iueniat vsu rationis carentibꝫ. imo est donū nature cum quo oēs nascimur. Secūdus gradus est integritas carnis cū ꝓposito eandē seruandi ad tempꝰ ⁊ postea nubendi. Et illud etiā non est virtꝰ virginitatis. q̄z tales ꝑm vsuz vulgarū ꝟgines dicant solū rōne corpalis integritatis. Tertiꝰ gradus ē integritas carnis cum ꝓposito ꝓpetue seruandi incorruptiōz carnis ⁊ mentis. quā ꝓ pus nunq; voluntarie amisit. Et illa virginitas consistit in circūstantijs debitis. ⁊ est virtꝰ ⁊ actus ꝟtutis. ⁊ est meritoria

De sancta Margaretha

et ꝛco accepta. Et q̄ sic sunt ꝙgines sunt i scripturis multipliciter cōmendate. Et dixi volūtarie. qz innolūtarie quocūqz modo fieret ꝛcisio seminis p resolutionē ꝛ p posse renutū tunc nō amittit virginitas. Aug⁹. Reuera n̄ pōt corrumpi nisi pr⁹ mens corrupta fuerit. Ideo dixi requirit ꝓpositū ꝓpetuum. qz hoc est formale ꝛ spūale. Aug⁹. Virginitas est in corpe corruptibili incorruptionis ꝓpetua meditatio. ¶ Naz cū homo pdit materiale. h̄ est integritatē carnis cū ꝓposito ꝛ voluntarie. tunc virginitas est amissa ꝛ nunq̄z recuperanda Piero. ad custochiū. Audenter loquor cū oia ꝛ⁹ possit. suscitare ꝙginē nō pōt. nec recuperare post ruinā. si seruato materiali pdit formale. Cū em̄ ꝓponit aliq̄n opam dare veneri. tūc pdit virginitas mentis. ꝛ potest recupari p pn̄iam ꝛ resumptionē priorꝭ propositi. vt si virgo ꝓponit corpe nubere. nō est ꝙgo mente. sz si postea mutādo volūtatē ꝛeliberate ꝓponit ꝓpetue abstinere. tūc reparata est virginitas cui ꝛdeꝛ aurcola. Jtez requirit q̄ sit ꝓpter ꝛcū. vt habeat ꝓpositū ꝓpetuū p/pter ꝛcū. vt diuinis rebꝫ possit vacare liberius ꝛ sic placet ꝛco. Et nō paruū p̄mium meretur apud ꝛcū. que ꝓpter ꝛcū carnis dulcedinē respuit quā mūd⁹ p magno ꝛcupiscit. Si aūt homo ꝓponeret ꝛtinere ꝓpter verecūdiā aut sanitatē aut libertatē ne oporteret subesse marito nō esset act⁹ ꝙginitatis. qz tales sine constantia carēt ꝛcbito fine. Idcirco ꝓpter ꝛcum ꝛdebet fieri vt liber⁹ vacet ꝛco. i. Cho. vij. Virgo cogitat que dñi sunt. vt sit sctā corpe ꝛ spiritu. qđ nō pt ita libere ꝛiugata facere. i. Cho. vij. Qui cū vxore est sollicit⁹ ē ꝛ diuisus. q̄ nupta est cogitat q̄ sunt mūdi ꝛ quō viro placeat. ¶ Queritꝭ vtrū virginitas sit ꝓferenda matrimōio. Nota vt dicit sctūs Tho. cōtra gentiles. Fuit hereſis q̄rundā q ꝙginitas nō est melioꝛ matrimonio. sed ille erroꝛ reprobat multis ꝛ causis. Primo auctoritate beati Aug. de sancta ꝙginitate. vbi dꝛ. Statū matrimonij bono ꝙginalis cōtinētie aut vidual' nō equam⁹. Jtē ꝛ sctā viduitate. Bona ē pudicitia ꝛiugalis. melioꝛ vidualis. optima virginalis. Jtē ꝛ bono cōiugali. Bonū susanne in castitate ꝛiugali laudam⁹. ꝛ bonū viduale anne cōmendam⁹. sed magis marie virginis anteponim⁹. Idco Cyprian⁹. Quo virginuꝫ sublimioꝛ ē gloria maioꝛ ꝛbet esse vita. Flos enī est germinis ꝛc⁹ atq̄z ornamentū gr̄e spiritual' atq̄z illustrioꝛ portio gregis christi. Secūdo reprobat ille erroꝛ exemplo christi. qui virginitatē in se seruauit ꝛ sibi purissimā virginē in matrē elegit. Tertio auctoritate ap̄li q̄ virginitatē ꝛiuluit. i. Choꝛ. vij. Qui mr̄imonio iūgit virginē bene facit. q̄ nō iūgit melius facit. Quarto illud est melius p qđ hō equat angelis. ꝛ sic stat⁹ virginalis. Un̄ Ambro. de virginitate. Virginitas ꝛditionē hūane nature excellit p quā hoīes angelis assimilātur. maioꝛ tñ victoria virginū q̄z angeloꝝ. qz angeli sine carne viuūt. ꝙgines in carne triumphant. Quīto bonū diuinū est melius bono humano. ꝛ bonū aie bono corpis. ꝛ bonū contemplatiue vite bono vite actiue. ꝙginitas ār recta ordinat ad bonū aie p̄m vitā ꝛtēplatiuā q̄ est cogitare ea q̄ ꝛci sunt. Naz dicit sanctus Tho. i. ij. ij. q. clxxvi. Licet ꝛiugiū etiā ordinat in ꝛcū. ꝛ act⁹ mr̄imonij. tñ vius corporalis copule retrahit aīam ne totali intentiōe ferat in ꝛcū ꝛ in ꝛci seruitiū. ꝛ h̄ fit dupliciter. Uno modo ꝓpter sollicitudinē gubernatiōis filiorū vxoris ꝛ familie. Secdo ꝓpter vehemētiaz ꝛlectatiōis. Aug⁹. in. i. soliloquioꝝ. Nil amplius ꝛcēcit virilē animū q̄z blandimenta feminarū. nā facilīt cecitatē mētis q̄ nō cognoscit q̄ vera bona sunt ꝛ diuina. sz castitas virginalis abilitat intellectū ꝛ acuit ad ꝛcū ꝛ ad diuina intelligēdū. vt ptz i ioh̄e euāgelista. Jrē licet stat⁹ religionis sit melioꝛ seculari. nō tñ ꝓpter hoc omis religiosus ē melioꝛ seculari. imo ꝛtingit aliq̄n secularē pluribꝫ religiosis melioꝛē esse. sic in ꝓposito ꝛ virginitate. non omis virgo omi ꝛiugata est melioꝛ. imo pōt ꝛtingere q̄ mulier ꝛiugata est melioꝛ virgine triplici rōne. p̄m Tho. in. ij. ij. q. clxxvij. ¶ Primo ex ipsius amoꝛe castitatis. sicut ille q̄ est ꝛiugat⁹ habet animum magis paratū ad seruandū castitatē si oporteret q̄z ille qui actu ē virgo. Unde Aug⁹. ꝛ bono ꝛiugali. Ego nō sum melioꝛ q̄z abraam. licet melioꝛ sit castitas celibū q̄z castitas nuptiaꝝ. Et rōnem subdit qđ em̄ ego nūc ago illi melius egissent si tūc tp̄is agenduꝫ fuisset. sed q̄ tunc illi egerunt. sic ego nūc agerem si agenduꝫ esset. Secūdo qz forte q̄ nō est virgo habet aliquā excellētiorem ꝙtutē quā nō habet ꝙgo. Aug⁹. ꝛ ꝙginitate. Un̄ virgo q̄uis sollicita sit que dñi sunt forte tñ ꝓpter aliquā sibi cognitā infirmitatē nō est iuncta mr̄imonio. Illa ꝙo multis sepferre nititꝭ. ipsa tñ nō possit bibere calicē dñice passionis. Tertio posset ꝛtingere q̄ ꝙgo haberet aliquē ꝛfectū ad malicīā ꝛclinantē quez coniugata nō haberet. ¶ Ma Albertus magn⁹ sup aue maria ponit quattuoꝛ ꝛfect⁹

virginū. de duob⁹ dicam. Prim⁹ est superbia. Aug⁹. Meli⁹ est humile iugium q̄ superba ꝑginitas. Iō Aug⁹. Dico q superbis est vtile cadere in eo in q̄ extollunt vt humilient. q̄d em̄ pdest ⁊ tinētia si dñet superbia. Bern̄. Audeo dicere nō placuisset deo virginitas marie sine humilitate. Amb. Quāto virgo castior. tanto humilior esse debet. Sedus defect⁹ ꝑginum est corpore alle in est ꝓpter innocentiā. Ergo. Plerūq̄ q̄ se in nullis peccōr molib⁹ oppressos sciunt. nec se in magnis vicijs obnoxios efficiunt sepe tepidi. ⁊ bene pōt tingere q iugate in arduis actib⁹ se exerceāt. Itē iugata vltra ꝑ generat ⁊ nutrit filios ad laudē ⁊ seruitiū dei. ⁊ intendit cure domestice. ⁊ puidet necessitatib⁹ ꝓprijs et primorū. que omnia ptinent ad vitā actiuā. ⁊ sunt omnia meritoria cum fiūt ex charitate ⁊ debite ordinant. ⁊ sic posset magis mereri. ⁊ p sequēs melior esse. Secūdo miranť homines rem magnā. ⁊ sic virginitas est donū magnū. De qua Cassian⁹ in lib. collationū. Maior est virtus castitatē tenere q̄ demones expellere. Nōne magnum si ex homine fieret angelus. ⁊ sic virgines sunt homines ⁊ angeli terrestres. De quo Hiero. In carne pter carnē viuere plus est angelica vita q̄ humana. Cui cōsonat Aug⁹. Que maiora glia sup terrā q̄ in carne corpali ducere vitaz angelicam. ⁊ nūc in valle miserie in carne sua tenere q alij nō possunt hanc vitam habere. De quo Lu. xx. In resurrectiōe nō nubent ne q̄ nubent. sed erūt sicut angeli dei. Iō Amb. de viduis. Maior est victoria virginū q̄ angelorum. angeli sine carne viuunt. ꝑgines in carne triūphant. Certio miranť homines rem pulcram. ⁊ sic virginitas. De qua Aug. O fulgida virginitas. gēma virtutū. germina angelorū. lux animaz. lampas ecclesiaruz. Nā sicut lampas illuminat habitaculū ⁊ facit iocundū. sic virginitas vitā virtuosaz. Iō christ⁹ amat pulcritudinē virginitatis. De q̄ Amb. de virginib⁹. Pulcritudinē maiorē q̄s pōt existimare virginitatis decore que amat a rege. ꝓbatur a iudice. Q, virginitas amat a christo dicit Beda sup Luc̄. Sicut christ⁹ in summa pace nat⁹ est vt se pacē diligere ostenderet. ita de virgine nat⁹ ē vt virginitatem se diligere demōstraret. ꝓpter qō dicit Damas. Quāto angelus homini superior. tāto virginitas est nuptijs honorabilior. Ideo Prouer. xij. Qui diligit cordis mundiciā habebit regem amicū. Et sic beata margaretha. vt habetur in eius legenda.

De diuisione apostolorum
Sermo ci.

Elegi vos vt eatis ⁊ fructū afferatis Joh. xv. Dicunt naturales ꝑtim marcianus. q sol q est rex planetaz in medio exns bissenos radios a se mittit. ex quib⁹ superiora ⁊ inferiora illuminanť. Ad Spūaliter. p solem intelligit christ⁹ Malach. vlti. Orietur vobis timentib⁹ deū sol iusticie. q̄ est rex. non solū omniū stellarū. sed oim creaturaz ⁊ causa superioz ⁊ inferioz. vt habet de sum. trini. ⁊ fide catholica. firmiter credim⁹. Dic emisit q se bissenos radios. i. duodecim apl'os qui bn radijs compant. qz solius solis est longe late q̄ diffundere. sic fides apl'oz p vniūsum mūdum. ps. xviij. In oēm terrā exiuit son⁹ eoz. Et qn̄ sol emittit radios lucis. tūc dormientes excitāt. infirmi melio⁹ hnt. Itē Mat. v. Vos estis lux mundi. Sup q̄ Basili⁹. aduenientes luce egritudines ⁊ dolores alleuianť. hoies a somno excitanť. aues gratulanť. bestie ad latibula fugiūt. sic sil'r aduenīte fide apl'oz mūdus fuit meliorat⁹ in fide. in bonis opib⁹ fecūdatus. a pctis alleuiat⁹. a negligentie somno excitat⁹. ad celestiū ⁊ templationē animatus. a ptāte demonū exempt⁹. Dec emissio duodecim apl'oz figurat Nu. xiij. in moyse. q̄ emisit. xij. vuos vt ꝑsiderarēt terrā promissionis vt ad eā ceteq̄ ppl'm animarēt. Spūal'r. p moysen intelligit xps. q̄ hodie solenes duodecim viros misit vt iudeis ⁊ gentilib⁹ dicerēt de fertilitate terre promissionis. i. regni celestis. vt ad ꝑ anhelātes ꝓuocarēt. Iō canit eccl'ia. Duodecim iudices nō ab vno sz in vnū diuisum. vt diuisos in vnū colligerent. de quo thema.

In summa euāgelij duo innuunť. Primo electio ꝑcialis ⁊ gratiosa. ibi. Elegi vos. secō fructificatio spūalis ⁊ gloriosa. ibi. vt eatis ⁊ fructū afferat⁊. De ꝓmo dicit. Elegi vos. De hac electiōe dr Eph. i. Elegit nos añ ꝓstituti onem mūdi vt essem⁹ sancti ⁊ imaculati in cōspectu eius in charitate. Bd Item xpus elegit eos ꝓmo vt ppl'm suū pascerēt. figurat iij. Re. x. Salomon elegit duodecim ꝓfectos ex omni gente israel vt cibaria domui iue prouiderent. Sic xps de cibo anime. Deut. viij. Nō in solo pane viuit hō ꝛc. Hiere. iij. Dabo vobis pastores sm cor meū qui pascent vos scientia et doctrina. Ideo dixit petro Johan. vlti. Pasce oues meas. Secūdo elegit

De diuisione apostolorum

eos vt testimoniū veritati phiberent. Actu. i. Accipietis virtutem supne mētis spūssancti in vos t eritis mihi testes in omni iudea t samaria vsq; ad vltimū terre. Jō figurāt p duodecim lapides allatos de iordane fluuio. Josue. iiij. Nā lapis ē firmus t dur⁹. t sic ipsi firmi t duri in testimonio veritatis. De q̄ Aug. ad volusianū. Quonda erāt timidi añ aduē tum spūssancti. sed post in ꝓfessione fidei facti sunt fortes p martyrium in testimonio xpi.

3 Tertio elegit eos vt miracla facerēt Mat. x. Conuocatis ihesus duodecim discipulis dedit eis potestatē sup omnia dēmonia. t vt languidos curarent. Aug⁹. in sermone de apostolis. Dedit eis ptātem sup naturā vt eam curarēt. sup dēmones vt eos vincerēt. sup elemēta vt ea mutarēt. sup mortē vt ipsam ꝓtemnerent. sup angelos vt corpus christi ꝓsecrarēt. q̄z tunc in p̄mitiua eccl'ia necessaria erant miracula ꝓpter ꝓuersionē incredulor̄. Ideo figurant p duodecim portas hierusalē Apoc. xxi. Nā sicut p portas fit ingressus i ciuitatē. sic per apl'or̄ miracula in fidem. Isid. de summo bono li. i. c. i. Tunc signa faciebāt exteri⁹ vt fides roborareť interius. signāter vnus mirum fecit deus per eos. De quo Bern⁹. in epl'a ad fratres de mōte. Licet magna miracula in terris dñs gessit. hoc tñ maximus sup omnia emicuit t cetera illustrauit. q̄ in paucis simplicibus totū mūdum t omnē sapientie eius altitudinē sibi subiugauit. Amb⁹. sup Lucā. Nō misit sapientes. nobiles t diuites. sz piscatores. ne fides catholica ascriberet potentie et diuitijs mūdi. cū gladio ꝑbi dei. nō corpali. De quo ad Eph̄. vi. Assumite gladiū spūs. Q̄ q̄z acutissime penetrat Ambro. de ꝑginibus. Bon⁹ gladi⁹ verbū dei quo scrutator cordiū t renum diuidet mūdanū a mūdo.

4 Quarto elegit eos vt electos de terra meterent. q̄z legitur Apoc. xviij. Angelus exiuit de tēplo clamans voce magna ad sedentem sup nubem. Mitte falcē tuā t mete. q̄z venit hora vt metatur. q̄m maturauit messis terre. Et misit ille q̄ sedebat sup nubem falcē suā sup terram t messuit eā. Spūal'. Falx ꝑm Haymonē sup Apoca. est p̄dicatio. sz angelus est p̄dicator. p̄cipue significat p̄dicatores magnos. s. apostolos q̄ hodie cū falce p̄dicatōis missi sunt i vniuersam terrā. q̄z illa fuit hora debita messionis. vt ptz in petro. qui vna die messuit tria milia hominū. alia die quinq̄ milia. vt patz Act. ij. t. iij. Cum quibo veniet in die iudicij portans manipulos suos. t dicet ad dominū illud Can. v. Messui mirrā meā cū aromatibo meis. t tūc mercedem accipiet. iuxta illd Joh. iiij. Qui metet mercedē accipiet t congregat fructum in vitā eternā. Ita dicendū de ceteris apl'is qui terraz dñi fideliter messuerūt Sed Luc. x. dr. Rogate dñm messis vt mittat operarios in messem suā. messis multa. operarij aūt pauci. Greg. in omel'. Mundus sacerdotibo plenus. sed in messe dei rarus inuenitur bon⁹ operator. Officiū sacerdotale accepimus. sed opus sacerdotij nō implem⁹. Johan. iiij. Regiones albe sunt ad messem. sz sacerdotes nō ꝓpendūt illud Isa. vi. Ue mihi q̄z tacui. i. ad Thoz. ix. Ue mihi si nō euāgelisauero. q̄d dicēt mihi in iudicio cū videbūt petrū cū iudea t romano pp̄lo. Paulū cū grecis t gentilibo. Bartholomeū cū indis. similiter thomā t matthiā cum ytalicis. Grego. Quid dicturi sum⁹ cū ad dñm vocati venimus. Nic pastores vocati sum⁹. ibi gregem nō ducim⁹.

5 Quinto elegit eos vt secuz in iudicio sederēt. Jō figurati sunt. iij. Reg. vij. Duodecim leunculi circa thronū salomonis erāt sculpti. t significāt duodecim apostolos. Mat. xix. Vos q̄ reliquistis omnia sedebitis sup sedes duodecim.

6 Dixi secūdo sb iungit fructificatio spūalis t gloriosa. ibi. Veniat dilectus meus. vt eatis t fructum afferatis. Dicūt naturales. inter omnia volatilia ram domita q̄z indomita nō est aliq̄d ita sepe afferens fructū sic colūbe domite. nā interdū duodecies in anno. Sic sancti apl'i sunt dicti colūbe. Mat. x. Estote simplices sicut columbe. nā colūba ꝓprios t alienos pullos pascit. sic apl'i equal'r ꝑbū dei p̄dicabant iudeis t gentilibo. de quo apl's ad Roma. i. Grecis barbaris sapientibo t insipientibo ꝛc.

7 Sedo laqueū nō cauet vt escaz sibi acquirat. sic apl'i vincula et carceres nō timebāt vt lucra animar̄ facerent. Vñ Act. v. Ibant apl'i gaudētes a ꝓspectu ꝓcilij. q̄m digni habiti sunt p nōie christi ꝓtumeliā pati. de quo dr Actu. xxi. Nō solū alligari sz etiam parat⁹ sum mori p nōie christi.

8 Tertio compant colūbe ꝓpt fructuū pluralitatē. de q̄ dicit. Ut fructū afferat'. t fructus vt maneat. Nā duodecim apl'i sunt duodecim exploratores. Nu. xiij. qui portauerūt triplices fructus de terra p̄missionis. s. malogranata. ficus t botros. Primo malogranatū qō durū habet corticē. sz intus grana suauia. Et significat fidem in qua est dura cortex sacramēti. durum em̄ est credere q̄ sb forma panis latet totus xp̄us. Vñ Joh. vi. Durus est ꝑ sermo.

et tñ dulcia grana sunt ibi. id ē eterna gaudia
Qui crediderit z baptizat⁹ fuerit hꝫ salu⁹ erit.
Mar. vl. Scdo apportauerūt ficū. q̄ tot⁹ suus est z comestibil'. et significat spem q̄ tota
gaudia eterna degustādo delectat. Un̄ Ro. v.
Spes nō confundit. z ad Ro. viij. Spe em̄ salui facti sum⁹. Tertio apportauerūt botrum. i.
charitatē q̄ nos inebriat vt obliuiscamur mi
seriaz hui⁹ mūdi. Un̄ Can. i. Bibite charissimi z inebriamini. s. vino charitatis. Ille fru
ctus manet. i. thoz. xiij. Charitas ñ excidit
Blo. i. deficiet. ppt̄ quā fructuositatē apli assi
milāt ouib⁹ Mat. x. Ecce mitto vos sic oues
Dicit Ysid. Quis inter oīa quadrupedia af
fert fructū in omnib⁹. s. in carne. pelle z pilis.
in simo. sic z apli. Idcirco ppter cōmunitatē
fructuū comparāt celo. vt hodie canit eccl'ia.
Di sunt celi in quib⁹ xp̄e habitas. Naz sicut
stellas celi numerare nō possum⁹. sic nec fru
ctus virtutū apl'oz exp̄mere sufficim⁹. Et sī
cut a celo venit lume. sic ab ipsis venit nobis
lumē fidei. vt hodie canit eccl'ia. Aduenerūt
hodie portātes facē z illuminātes patriā. s. lu
men fidei. Nā ipsi sunt duodecim sacerdotes
q̄ extraxerūt duodecim lapides de fluuio ior
danis. i. duodecim articulos fidei de flumine
sacre scripture. Nā petr⁹ extraxit p̄mū lapidē. i.
p̄mū edidit articulū fidei di. Credo in deū pa
trez oīpotentē. Andreas secūd dicēs. z in ih̄m
christum filiū eius vnicū dñm nr̄m. Jacob⁹
tertium di. Qui conceptus est de spūsancto. na
tus ex maria vgine. Johes quartum dicens.
passus sub pontio pylato. crucifixus. mortu⁹
z sepult⁹. Philippus q̄ntū. descendit ad iferna. tertia die resurrexit a mortuis. Bartholo
meus sextū. ascendit ad celos sedet ad dexterā
dei patris oīpotentis. Thomas septimū. inde
ventur⁹ est iudicare viuos z mortuos. Mat
theus octauū. Credo in spūmsanctū. Jacob⁹
nonū. sanctā eccl'iam catholicā. sctoz cōmu
nionē. Symon decimū. remissionē peccatoz.
Thadeus vndecimū. carnis resurrectionez.
Matthias duodecimū z vltimū. z vitā eter
nam Amē. Di sunt duodecim lapides nobi
lissimi de fluuio iordanis. i. de deitate z hūani
tate. nā sicut iordanis cōponit a ior z dan. sic
xp̄s ex duabꝫ naturis. s. deitatis z humanitatis.
Jō figurant⁹ p duodecim fontes i helym. Ex
odi. xv. ex q̄bꝫ biberūt filij isrl'. i. omes fideles.
Et Ire pter hunc fructū fidei adhuc attule
runt triplicē fructū. s. patiētie. mititatis. z cha
ritatis. Primo fructū patiētie. in quo signifi
cant⁹ q̄ oues q̄ patiēter sustinēt tormēta illata.
sicut ipsi vt dixit saluator Lu. xxi. In patien
tia vra possidebitis alas vras. Sz heu pau
ci sunt nūc sequētes eoz exempla. qđ ꝯ querit
Aug⁹. Nimis volendū q̄ apli nec minis nec
tormētis potuerunt a charitate dei separi. nos
ꝯ interdū ociosa fabula z vilia opa. ppter hꝫ
Dze. Omnia bona p̄us gesta ꝯfundimus q̄
ante ꝯstruxim⁹. Jō hortat nos ad patientiaz
beat⁹ Aug⁹. dicēs. Noli murmurare fili ꝯtra
flagellū dei. qz qđ pateris medicina est z non
pena. noli repellere flagellū si vis ꝯsequi dei re
gnū. Secdo attulerūt fructū māsuetudinis.
z mititatis. vt vocauit eos christus. Mat. xi.
Discite a me qz mit⁹ sum. Dicit Piero. Mi
titas est animi dulcedo quā nō vincit amari
tudo. z malū p malo nō reddit Et hec ē neces
saria ad eternā vitā ꝯsequendā. De q̄ Amb.
sup Lucā. Cum deposuero oēm peccatū. ne
cesse est vt mitis sim. q̄d pdest carere sceleribꝫ
nisi fuero mitis z māsuetus. Tertio attulerūt
fructū charitatis. z in charitate mortui sunt
p christi noīe. z hoc est maximū vt dicit Au
gust. Nec est pfecta charitas vt q̄s mori p xp̄o
sit paratus. De quo Drige. Tanto amor altior
q̄sto ad mortē paratior. Di sunt fruct⁹ de qui
bus apl'us ad Ro. vi. Habetis fructus i sanc
tificationē. Idcirco a nobis merito sunt ho
norandi Et Uidem⁹ q̄ isti qui a terrenis
regib⁹ honorant illis etiā a sōditis honor im
pendit. sic apli valde honorant a rege glorie.
ps. cxxxviij. Nimis honorati sunt amici tui
deus. Nā dixit eos lucē mūdi. Mat. v. Uos
estis lux mundi. Dicit Basilius. Uenīte lu
ce dei egritudines alleuiant. homines ō somno
excitant. Irez honorauit eos magnā potesta
tē eis ꝯferendo. De q̄ Aug. Dedit eis potesta
tem sup naturā vt eā curarent. sup demones
vt eos expellerēt. vt supra. ppter qđ eos hono
rare debem⁹. Item sunt honorādi. qz iā apud
deū nos ofonib⁹ suis ptegūt. nā h̄ faciūt alij
sancti. a fortiori apli. Jō Bern. in ꝑmone de
vigilia penthecostes. Si potentes fuerunt in
terris z honorauerūt p pctōribꝫ. nūc ampli⁹ in ce
lis. qz nunc veri⁹ cognoscūt miserias nostras
apud patrē. qz illa patria charitatē ñ minuit
sed augmentat. Quarto honorādi sunt pre
ceteris. qz iudices nr̄i erunt in extremo iudi
cio. de quo Mat. xix. Uos qui reliquistis oīa
sedebitis iudicantes duodecim tribꝫ isrl'. Ra
banus. i. vniuersitatē iudicandoz. Attamen
dicit tribꝫ israel. i. iudeos p̄cipue. qz visis mi
raculis z audita p̄dicatione dei z discipulorū
credere noluerūt. ideo ait dñs Mat. x. Amē

dico vobis. q̄ nō recepit vos tolerabilius erit terre sodomoꝝ ⁊ gomorreoꝝ q̄z huic ciuitati. Itē ipsi specialr iudicabunt iudeos et testes erūt ꝓtra suos ⁊ eccl'ie ꝑsecutores. Mat. xij. Si ego in beelzebub eijcio ꝺemonia. filij vr̄i in q̄ eijciūt. ideo iudices vr̄i erūt. Glo. nō potē/tia ꝛ operatione qđ ꝺeo attribuūt ⁊ q̄ vos eijci ent in beelzebub ¶ Diceres. tñ ꝺr Joh. v. Pater oēm iudiciū ꝺedit filio. quō tūc iu/dicabūt apl'i. Rñdet Alexāder ꝺe halis. Mo/dus iudicādi est ān tuplex. Prim⁹ autoritat⁊ absolute. ꝺ quo. i. Re. ij. Dñs iudicabit fines terre. Illo modo iudicabit tota trinitas. Se cūdus modus ē autoritatis ⁊ prātis ꝺelegate seu ꝓlationis ad finez. ⁊ sic xp̄s iudicabit fm q̄ homo. Joh. v. Omne iudiciuz ꝺedit filio. Terti⁹ modus ē excellentie ⁊ dignitat⁊ assesso/rie. quō iudicabūt apl'i ⁊ viri ꝑfecti. nō vt xp̄ō ꝺsulerent. Ro. xi. Quis ꝺsiliarius eius fuit. ⁊z vt duodecim sedes. ⁊ specialr dignitate q̄ iu/dici ꝓpinquiores erūt. qui ꝓpter eum hic ab iecti fuerūt. ideo ibi eminēriores erūt. Quartus approbationis. quō iudicabūt oēs sancti ap/probātes diuinā sniam ꝺ pctōres. imo filius ꝓtra patrē. i. Ihoz. vi. Nescit⁊ q̄ angelos iu dicabim⁹. Quint⁹ ꝓpatōis iudicādoꝝ culpā manifestādo. sic iudicabūt min⁹ mali vl' etiā mali. Mat. xij. ꝺe ninuite. Ex q̄ ptz q̄ angeli nō iudicabūt nisi iudicio approbatōis. ⁊ nō sicut assessores. q̄z tales ꝺnt esse ꝺsores in na tura. Nec isti assessores erunt ꝓpter necessita tem ⁊ ꝺsiliū ꝺandū vt dictū ē. ⁊z dignitatem. nec ibi ꝑ pctōres intcedēt nec angeli nec sancti sicut solebāt. ⁊z approbabūt sniam iudic⁊ cō/tra pctōres. Ām aūt quare apl'i iudicabūt modo ꝑdicto assignat Ihūs. ꝺ mel'. xxvij. Fu turū erit in die iudicij q̄ dicēt iudei. ꝺne non cognouim⁹ filiū tuū. q̄s ꝑt videre thesaurū in terra. solem nube tectū. Rñdebūt apl'i. ⁊ nos sumus hoīes sicut ⁊ vos. nos piscatores ⁊ ru stici. vos scribe ⁊ sacerdotes in plebe. vos scri/pturā ꝑ oculis habuistⁱ. nos anteq̄z miracula ei⁹ videbam⁹ cognouim⁹ eū. vos aūt post tan taz ꝛ tot tū testimonia intelligere nō poteratⁱ. ⁊ sic erūt ad magnā infidelitū ꝺfusionē. Ecce qualis sctōz apl'oz letitia q̄n cū tot mulibus apparebūt q̄s viā veritatis ꝺocuerūt. veniet petrus cū antiochia ⁊ roma. Paulus cū gre/cia. Andreas cū achaia Jō canit eccl'a. Exul tet celuz laudibz resultet terra gaudijs apl'oz gl'iam sacra canūt solēnia. Ut cū iudex adue nerit christ⁹ in fine seculi nos sempiterni gau dij faciet esse participes. Ad quod gaudium nos ꝑducat iesus christus Amen.

¶ De sancta Maria magdalena. Sermo cij.

¶ Q Epit rigare la chrimis ꝑdes iesu Lu. vij. Ar̄isto. in ꝺe aialibz dicit. Lyco nia cū adulterata fuerit statim volat ad fon/tem post coitū se lauādo vt veniēs ad mascu/lum fetorē nō sentiat. al's eam occideret alijs cōuocatis. sicut ꝓbat alexāder in li. ꝺe naturⁱ rerū. q̄ cyconia aque appropinq̄bat se lauare volēs ⁊ ipse impediuit. veniens mascul⁹ cum alijs fetorem adulterij sentiēs ipsam occidit. Spūalr. ꝑ cyconiā adulterā intelligit pecca/trix aia. De q̄ Piere. iij. Fornicata es cū ama toribz multⁱ. Idcirco ad ꝺlendū fetorē reḡrit q̄ currat ad aquā ꝛ trit̄ois ⁊ lachrimaz. q̄z di cit Ihūs. Nemo flens ad eū accessit q̄ nō im/petrauit qđ postulauit. Jō Amb. Laua tela chrimis. dilue te fletibus. q̄z fm Piero. Oro eū lenit. ⁊z lachrima eū cogit. s. ad miserādū. Jō subiūgit. O hūilis lachrima tuū ē regnū. tua est potētia. vincis inuincibilē. ligas oꝑo/tentē. ꝺe q̄ Piere. xxxi. In fletu veniēt ad me ⁊ in miſicordia reducā eos. Hoc ꝓsideras ma/ria magdalena. ꝺe q̄ Aug. Maria erat inmu meris vicioꝝ sordibz plena ⁊ inq̄nata. Jō ad fontē pieratis cucurrit. et facta ē innoxia. De qua Jnno. iij. in summa dicit. Venit maria ad fontē misericordiaz cū riuo lachrimarū. et cū largo fletu largā eius impetrauit miseric oz diam. ꝺe q̄ thema. Cepit lachrimis rigare pe/des ⁊c. ¶ In sūma euāgelij duo innuuntur. Prō benigna susceptio marie penitētis. scdo. Prō maligna murmuratio pharisei iudētis. Pri mū ptz in ꝓncipio. scdm ibi. videṡ pharisæus. De primo dicit Rogabat ihm q̄dā pharisæus. vt cū illo māducaret. ⁊ erat pharisē⁹. i. diuisus ab alijs i exteriori apparētia. ⁊ noie religiōis gl'iabat. vt hodie ypocrite faciūt. q̄ sunt foris aurei. int⁹ luto pleni. forⁱ oues. int⁹ lupi. forⁱ hūles. int⁹ supbi. foris mites. int⁹ amarissimi. De quibz Eze. xxxiij. moral'. Cūctis apō se in cogitatiōe tumentibz inest clamoꝝ in locu tione. amaritudo i silentio. dissolutio in hila ritate. furoꝝ in tristicia. inhonestas i locutio/ne. rancoꝝ in reprehensione. Job. xij. Nō veni/et in ꝺspectu eius oīs ypocrita. Nā iste pha/risæus reprehensibilis erat in tribz sicut omnis ypocrita. ¶ Primo erga seipm male esti/mando ⁊ temerarie iudicando. iudicabat q̄

ignorabat. credebat qđ nō ita erat. ſz ſcipm̄ re
cepit. dicebat eā pccatricē immūdā. abomina
bilē ꝛ reo odibilē. qđ iā nō erat. iō falſe iudica
bat. Nā venerat ad xpm̄ pccatrix. ſz mox fue
rat iuſtificata. venerat languida. ſed mox ſa
nata. q̄ſi mortua ſz viuificata a vita. Et ħ iu
diciū puenit ex ſuperbia q̄ eſt reprehenſibile. Pro
uerb. viij. Arrogātiā ꝛ ſuperbiā rete. Jdeo
Lu. xij. Attēdite a fermēto phariſeoꝝ. qđ eſt
ypocriſis. Fermētū facit eleuari paſtā. ſic ypo
criſis eleuat mentē. De q̄ in can. re pe. di. i. ta
citurnitas. vbi dr. Ubi ypocriſis regnat. ibi
hūilitas nō hz locū. Jō thobias dicit filiū
ſuū. c. iij. di. Superbiā in tuo ſenſu nūq̄ dña
ri p̄mittas. in ipſa ſumpſit initiū oīs pditio.
Jō Jaco. iij. Deꝰ ſuperbis reſiſtit. Caſſianꝰ re
inſtitut. monachoꝝ. Vide q̄tū eſt malū ſup
bie. vt nō angelū ſz deū mereat hre aduerſariū.
Bern. Et ſi deus nō pcipit ſuperbis angel' nec
hoibꝫ parciturus eſt. Scdo iſte phariſeus
erat reprehenſibilis erga p̄imū ei inuidēdo. qz
nō fauebat remediū. Est ei ꝺdictio ypocritarū
vt oēs ſpernūt. nulli fauēt. oēs maculāt vt ſo
li ipſi fulgeāt. Un̄ poeta. Alteriꝰ lucra volet i
uidus ac ſua dāna. nā re alteriꝰ luce excecant
z eſt pctm̄ diabolicū. Sap. ij. Jnuidia diabo
li mors intrauit in orbē terraꝝ. Tertio iſte
phariſeꝰ pccauit erga xpm̄ quez pphetā eſſe
negauit ꝛ hoſpitē tā gratū vilificauit di. Si
hic eſſet pphēta ſciret vtiq̄ que ꝛ qualis eſſet
mulier. Lre. i ome'. Si hec mulier ad pedes
phariſei veniſſet. canibꝫ expulſa fuiſſet. et ſic
ille reprehenſibil'. qz murmurabat ꝺ hoſpitem
ꝺtra quē ſcribit. i. Pe. iij. Hoſpitales inuicē
ſine murmuratiōe. Q ħt ſunt hodie tales ad
uerſus deū murmurātes ſicut iſte cōtra xpm̄.
De q̄bꝫ Hugꝰ. Murmurās ꝺ deū blaſphe
mus ē. Jō Sap. i. Cuſtodite vos a murmu
ratione. qz nihil pdeſt. Reuera nō pdeſt. ſed
nocet. Lre. Nemo murmurās regnū dei acci
pit. Jō. i. Choꝝ. x. Neq̄ murmurauerit' ſic
q̄dā ꝛ perierūt ꝛc. Tūc ſbdit in textu. Et ecce
mulier q̄ erat in ciuitate pccatrix. Ecce i ſcri
ptura ſemp p nouitate ponit et p raritate. qz
rariſſime inueniunt hre penitētes. Un̄ Amb.
re pnia. Facilꝰ inueni q̄ innocentiā ſeruaue
rūt q̄z q̄ verā pniam egerūt. Multe igit ſunt
mulieres q̄ nouitates pctoꝝ inuenūt. ſed nō
modū penitēdi antiquū ſuſcipiūt. neſcientes
miſere illō Lre. iij. moral'. Qui nouū pctm̄ vl'
modū pccādi inuenūt. nouā pnā niſi ſatis
fecerint ſuſtinebūt. Et dicit notāter pccatrix
nō noiat eā. qz hec eſt ꝺ ſuetudo ſcripture. Ju
xta illud apli ad Eph. v. Fornicatio ꝛ oīs im
mūdicia nō noiet in vob. k. Jtez nota
ipſa habuit tres occaſiones pccādi. Prima
corpis pulcritudo. vñ Prou. xi. Circulꝰ au
reus i naribꝫ ſuis pulcra mulier ꝛ fatua. Nā
ſi ſus hret aureū circulū eque bene locaret ſe i
lutū. ꝛ ſic mulier pulcra ꝛ fatua ñ vtēs rōne.
De tali pulcritudine Prou. vi. Fallax grā et
vana pulcritudo. qz eſt q̄ſi gladiꝰ ſplendēs ꝛ
ſcindēs. Prou. v. Acuta q̄ſi gladiꝰ biceps. qz
ſcindit corpꝰ ꝛ aiaz. De quo Piero. Gladiꝰ
igneꝰ ſpēs mulierꝭ. Jō Eccl. ix. Auerte faciez
tuā a muliere cōpta. Nā ppt ſpēm mulieris
mlti pierūt. re q̄ Prou. vij. Vulneratos mul
tos rēiecit ꝛ fortiſſimi interfecti ſūt ab ea. Un̄
poeta. Adā ſamſonē dauid regē ſalomonem.
2° Mulier rcepit ꝺs modo rutꝰ erit. Secūda
occaſio pcti erat opulētia. qz diuel. habuit eā
caſtrū noie magdalon. a q̄ dicta eſt magdale
na. Eccl. xi. Si eris diues ñ erꝭ īmunis a pec
cato. Nā diuitie cauſant gulā. ex q̄ ſeq̄t car
nalis ꝺcupiſcētia. Ezech. xvi. Hec fuit iniq̄
tas ſodome ſaturitas ꝛ abūdātia panis. ps.
lxxij. Prodijt q̄ſi ex adipe iniq̄tas eoꝝ. Lu. xxi.
Attēdite ne corpa veſtra grauent a crapula.
Hze. Qui carnē delicate reficit ħ i ſpū refecit.
3° ꝛ ħ fecit maria. Tertia fuit libertas. libera em̄
fuit neminē timuit. Hze. Ubi ñ timet reprehen
ſor ſecuriꝰ accedit tēptatoꝝ. Jō nō ē pficuum
mulieribꝫ vt relinquāt in eaz libertate ꝛ ꝑpa
volūtate. qz ſcribit Eccl. xxv. Mlier ſi ꝑma
tum tenet ꝺtraria ē viro ſuo. ꝓpter qđ dicet
Eccl'iaſtic'. xxxij. Filie ꝛ mlieri ne des ptātez
in vita tua. ppt qđ dixit dñs mulieri. Ben.
iij. Sub ptāte viri eris. ꝛ Eph. v. Mulieres
ſbdite ſint viris. Quarta occaſio fuit ocioſi
tas. q̄ ē occaſio pctoꝝ. Eccl. xxxiij. Multaz
malicia docuit ocioſitas. Jō Piero. Semp
aliq̄d opis facito ne te diabolꝰ inueniat ocio
ſum. Nā dicit Sen. Deuz eſt viui hoīs ſe
pultura. Jdcirco noīat eā pccatricē. qz mul
tas occāſiōes pccādi habuit. ꝓpter qđ dicit
Hze. Uniuſis vicijs plena fuit. Jdcirco ſunt
aliq̄ ſe occupātes an pccauit ſpūal'r vl' corpa
liter. re ħ nō ē multū diſputādū. ſz ſufficit in
exēplū q̄ magiſtraliter pnituit. de q̄ in textu.
Ut cognouit q̄ accubuiſſet ih̄s in domo pha
riſei. habuit fiduciā q̄ q̄ leproſum mundauit
mūdaret ꝛ eā Amb. Lō tendit hec mlier xpm̄
hoſpitē honorare. q̄ iſte ē hoſpes q̄ re celo ve
nit. aliꝭ hoſpites ferinas carnes in cōuiuio re
q̄runt. ego aſſatū coꝝ meū i igne amoris offe
ram. dabo illi lachrimas p vino. Ch. Pro

De sancta Maria magdalena

hūo sciendū maria magdalena mlta pciosio/ra fercula ad ꝓuisū ꝓtulit q̄z pharisē dē q̄b/ canit eccl'ia. A phariseo es inuitat⁹. marie fer/culis saturat⁹. ¶ Primū ferculū fuit ꝑprie i/firmitatis z pcī cognitio. Hēn. Salust⁹ ini/tium est ꝑprie cognitio. hāc habuit maria vt dicit euāgelista. vt cognouit. q̄ ihs accubuis/set in domo symonis attulit alabastrū vngen/ti. Blo. di. Maria dēliberauit intra se. Ecce tu es peccatrix olim imundissima z diu iacui/sti in pcīs. vidisti iesum intrantē in domū. q̄ ob hoc venit vt pctōres saluos faceret. hic est q̄ faciliter pctā dimittit. z pctōres dulciter reci/pit. modo obtulit se mihi. certe nō recedā ab/ eo. sed vadā ad eū z ponā me in manib⁹ mise/ricordie sue. Jō Aug⁹. Nouit quanto morbo/ labor⁹auit. z iō illū ad sanādū esse ydoneū ad/ quē veniebat infallibiliter ꝓfitebat. accessit/ imunda. recessit purgata. accessit egra. recessit/ sana. ita nos nr̄am fragilitatē ꝑprīā agnosca/mus. Nō sicut illi dē q̄b⁹ Bern. Multi mul/ta sciunt. z seipsos nesciūt. alios inspiciūt. z se/ ipsos obliuiscunt. Et accedam⁹ cū maria ad/ christū. q̄ alibi nobis esse maluz est. q̄ dicit/ Aug⁹. in soliloq̄o. Scio q̄m mihi male est/ ꝑter te dñe. ꝓcerā me ad te vbi bñ mihi erit/ de/ te. ¶ Secūm fuit ꝓfusio q̄ tangit ibi. z stans/ retro. nō in facie. talis fuit cōfusio publicani/ Lu. xviij. Hec est ꝓfusio adducēs gr̄az z glo/riā Eccl'i. iiij. Jō Bre. Sup ꝓuiuātes ingres/sa est. nec ꝑpter eos penitere erubuit. tm̄ indi/gnā se ꝓsideras ad pedes retro steterit. Et potu/it dicere illud. i. Esdre. ix. Dñe dē⁹ me⁹ ꝓfun/dar leuare faciē meā ad te. q̄ mlt̄iplices sunt/ iniq̄tates mee. Hanc erubescentiā q̄libet pēni/tens hr̄e debet patiēdo erubescētiā. q̄ vbi ma/gna erubescentia. ibi digna est pnīa. Hiero./ Melior est modica amaritudo in fauc⁹ib⁹ q̄z/ totū tormētū in viscer⁹ib⁹. Qui ꝓsonat Bern./ Meli⁹ est nūc erubescere coram paucis. q̄z in fu/turo coram oib⁹ deo angelis z sanctis. ¶ Tertiū/ ferculū fuit magna hūiliatio. q̄ innuit ibi. se/cus pedes. nō ad caput. Sz cur se hūiliauit./ q̄ magnū pond⁹ pctōr ipsam ad terrā ꝓme/bat ꝑm marcū euāgelistā. habuit septē dēmo/nia. z illa exibāt de ea aī pedes iesu. iuxta illd/ Abacuc. iij. Egrediet diabol⁹ aī pedes. q̄ so/la humilitas fugat diabolū. ¶ Quartū fuit/ lachrimosa ꝓtritio. z tangit cum dr. cū lachri/mis cepit rigare pedes ei⁹. Cōsiderauit em̄ q̄/ oculis terrena ꝓcupierat. z viros ieaute inspe/xerat. ideo p pnīam ꝓterēs flebat. vt di. Bre./ in omel. Cōsiderauit etiā aī ꝓuersionē suam/ q̄ fuit tenebrosa. imunda. frigida. z humida./ calida z salsa. iō habuit lachrimas claras. vt/ tenebrosam aīam illumiaret. lachrimas hu/midas vt imūditiā ablueret. calidas vt frigi/daz inflāmaret. habuit etiā lachrimas salsas/ vt insipidā sale diuīe sapīe ꝓderet. De his la/chrimis di. Chr̄is. Sic vehemēs imber cuz/ prūpit post h̄ fit serenitas. sic lachrimis effu/sis apparet trāquillitas z pcrit caligo reatus./ ¶ Quintū ferculū hūilis satisfactio. z tangit/ ibi. z capillis suis tersit. q̄z ꝑm Bre. Capillos/ ad cōpositionē vult⁹ exhibuerat. sz tā capillis/ lachrimas tergebat. ¶ Sextū fuit vehemēs/ dñi dilectio. z tangit ibi. osculata ē pedes. q̄/ vana ore loquēdo peccauerat z supbe viuerat./ iō nūc devotā se exhibebat. Fuit em̄ hec oscu/latio in signū recōciliationis. q̄ fuit inimica/ dei. osculabat pedes ihu in signū q̄ fuit deo re/cōciliata. Illi etiā cū ipsa osculant⁹ q̄ pri⁹ ini/mici effecti postmodū p pnīam sunt ad pacē/ reducti. ¶ Septimū ferculū fuit in enarrabi/bis devotio cū subdit. vngēto vngebat. quia/ mlt⁹ties i corpe se vnxit. iō illud nūc deo exhi/buit. Illis ferculis maria ꝑpm pauit. sz ipm/ pharise⁹ inuitauit. Jō dic Bre. in omel. Ad/ pharisei prandiū dñs descēdebat. z apud pe/nitentē mariā mentis epulis delectabat. apud/ pharisēū veritas pascebat⁹ foris. apud pecca/tricē ouersaz int⁹ pascebat⁹. ¶ Dixi se/ cundo innuit maligna murmuratio pharisei/ inuidētis. ibi. videns aūt pharise⁹ q̄ vocauit/ eū. ait intra se. Hic si esset ꝓpheta sciret vtiq̄z/ q̄ et q̄lis est hec mlier q̄ tāgit eū. q̄z peccatrix ē/ q. d. Ignarus est z nesciēs eā peccatricem. qđ/ pctm̄ tota ciuitas agnoscit. Aug. O pharisee/ dñi inuiator z irrisor q̄nta tua ꝑsumptio. iu/dicas iudicē viuoz z mortuoz. spernis peni/tentē amaritudine plenā. que multo excellen/tius pascit hospitē tuū q̄z tu. Contra hūc inue/hit Chr̄is. di. O pharisee nescis mulier⁹ mē/tem. nūc illi oculi fluūt lachrimis q̄ quondā/ affluxerūt lasciuis visib⁹. nūc ꝑtulerūt ad/ te/ tum q̄ quondā ad luxuriā. olim capillos cō/posuerat ad decorē vt intuentiū ꝓuocaret affe/ctus. nūc ad dei honorē eos spargit z capillis/ lachrimas tergit. Tūc sbdit. rndēs ihs. s. ad/ cogitatoz pharisei. oñdens se plus q̄z ꝓphaz/ dicēs. Symon habeo tibi aliq̄d dicere. s. pro/ informatiōe. At ille. Magr̄ dic. ait ihs. Duo/ debitores erant cuidaz feneratori. i. vsurario./ Iste feneratoz ꝑm glo. est xp̄s q̄ dat in bapti⁹/mo gr̄am. in iudicio aūt reqrit eā tanq̄s sortē/ et bona opa vltra sortē. Ille etiam ꝑ peccato

mortali in hac vita ꝑpetrato ⁊ nō ꝛeleto exigit
penā eternā. Illi ergo fenoratori q̄d ꝛebiti su/
mꝰ. i. Chor. iiij. Quid habes qđ nō accepisti
⁊ si accepisti q̄d gl̄iaris q̄si nō accepis. Ideo
subdit. vnus ꝛebebat denarios q̄ngentos. ⁊ si
gnificat mariā magdalenā que ī ꝛecuplo plꝰ
peccauit q̄z symon. sicut q̄ngenta ē ꝑportio ꝛe
cupla ad q̄nq̄ginta. ī dicit. Alius. s. symon ꝛe
bebat denarios q̄nquaginta. nō habentibꝫ vñ
redderent donauit vtrisq̄z. s. debitoribꝫ. q̄z pec
catores nō hñt vñ ꝛeo reddēt cū gr̄az ꝛei amit
serūt. ⁊ ꝙ seq̄nter oia bona amiserāt q̄ ad vsuz ꝛe
bituz recep̄rūt. ꝑhñt em̄ ꝑ se peccare. nec ꝑ se a
pctis resurgere. qđ innuit ps. lxxvij. di. Pō ē
vadens. s. libere in pctm̄ ⁊ nō rediens ꝑ se a pec
cato. Iō oꝑtet ꝙcurrere ad misericordiā dei ⁊
donationē ei⁹. quā innuit ibi. h donauit vtris/
q̄z. i. misericorditer dimisit. Quis g̈ plus eum
diligit. i. diligere ꝛeberet. Rñdit symon. Esti/
mo ꝙ is cui plꝰ donauit. At ille rñdit. Recte
iudicasti ꝙ maria plus diligit me q̄z tu. quia
plura pcta illi indulgeo. Greg. in omel. Luz
sua sñia phariseꝰ ꝙuincit. funē portat cū q̄ li/
gat. plus tenebat peccatrix diligere ex dimisso
ꝙ phariseꝰ plꝰ tenebat diligere ex cōmisso. qz
sibi cōmissa erat maior scia legis. Itē ꝑm Aug.
Sumꝰ oēs debitores deo. Et tale debitus est
duplex. s. ꝑ dimisso ⁊ cōmisso. ⁊ nō cōmisso ꝑ
seruatiōis. Nā ꝑm eū nullū est pctm̄ qđ fecit
vnus hō qđ non posset cōmittere alter nisi a
deo ꝑseruaret. ⁊ sic oēs tenemur deuz diligere.
pctōr penitens ꝑ dimissione. alter ꝙ ꝑ ꝙser/
uatiōe. Et ꝙuersus dñs ad mariā dixit. Sy
mon vides hāc mulierē. q. d. corpe ꝙsideras.
sed nō corde. ⁊ redarguit eū ex triplici defectu
dicēs. Introiui domū tuaz. aquā pedibꝫ meis
nō dedisti. q̄ erant fessi ex labore. sz mihi detra/
xisti. hec aūt lachrimis riganit pedes meos et
capillis suis tersit. q. d. sic te in ope pietatis ex
cellit. vt dicit Tytus. Facilis ē effusio aqua/
rū. difficilis effusio lachrimarū. Tu ꝓmptis
nō es vsus. hec aūt effudit mō ꝓmpta lachri
mis pedes meos rigādo ⁊ maculas ꝓprias p
eas lauādo. Scdo reprehendit eū ex defectu
charitatis di. Osculū mihi nō dedisti. hec aūt
ex quo introiuit domū tuā nō cessat osculari pe
des meos. q. d. osculū est signū amicitie. qđ si
gnū ñ semel exhibuit sz pluries. exq̄ introiuit
id est a tpe in q̄ sedi. nō solū oriz pedibꝫ q̄ sūt
inferiores ptes corpis osculū dedit. Tertio
reprehendit eum ex defectu hilaritatis et leticie
di. oleo caput meū nō vnxisti. Hec aūt vngē
to vnxit pedes meos in signū deuotionis ⁊ le/
ticie spūalis q̄ ex ꝙfidentia venie orit Mat.
vi. Tu aūt cū ieiunas vnge caput tuū. h oleū
ꝑm Ihrim. si tristiciā inuenit dissoluit. deside
rium malū ꝙsumit. trepidationē abiecit. Et
hoc oleo spūal' leticie vnxit maria pedes iesu

¶ Mystice pedes iesu sunt paupes q̄ sūt
inferiores pcs corpis mystici ꝑ dilectionē. ⁊ cruci
affixi ꝑ afflictionē. Dives g̈ volens obtinere
veniā in pseti ⁊ gloriā regni in futuro. qđ re/
gnum est paupez Mat. v. debet intrare. ⁊ se
cus pedes istos stare ꝑ familiaritatis exhibi/
tiōz. Eccl. iiij. Cōgregatōi paupez affabilē
te facito. ⁊ debet stare circa pedes ꝑ amicitie
acquisitionē. iuxta illud Lu. xvi. Facite vob
amicos de mamona iniq̄tatis. Et debet eos la/
chrimis rigare. s. ꝑ corditis ꝓpassionē Job. xxx.
Flebam q̄ndam sup eo q̄ afflictus erat. et aīa
mea compatiebat paupi. sic nos iuxta illud
Eccl. iiij. Ab inope ne auertas oculos. et ne
auertas faciē tuā ab egeno. declina paupi sine
tristicia aurē tuā ⁊ redde debitū tuū. Sz ecō/
tra accidit hodie illud Jac. ij. Nōne diuites
ꝑ potentiā oppꝛimūt vos. Itez debet capillis
tergere ꝑ tpalium cōmunicationē ⁊ miserie re
leuationē. vt Job. xxxi. Nō comedi buccellā
meā solus. iuxta illud Thob. iiij. Si multū
fuerit tibi abūdanter tribue. Sed heu multi
sunt diuites. sicut ille epulo q̄ nec micā panis
dedit mendico lazaro. Idcirco euenit sibi illd
Prou. xxviij. Qui despicit depcantez sustine/
bit penuriā. Itez illius pedibꝫ. i. paupibꝫ debet
dare osculuz ꝑ blandā allocutionē. ꝑm illud
Prou. xvi. Labio deosculat qui recta ꝙba re
spondet. s. ꝙba ꝙsolatōis ⁊ nō exasperationis.
De q̄ Eccl. iiij. Ne exasperes paupez ī inopia
sua. ⁊ cor inopis ne afflixeris. Itē debet vnge/
re vngento. s. ꝑ misericordie hilaritatē. Eccl.
viij. In oi dato hilarē te fac. qz dr. ij. Chor.
i. Hilarē datorē diligit de⁹. Tūc implebit in
eo illud qđ sequit. Remittunt sibi pcta mlta
qm̄ dilexit multū. i. Pe. iiij. Charitas operit
multitudinē pctōr. Bze. Quid frēs credim⁹
dilectionē nisi ignez. q̄d culpā nisi rubiginē.
qz arsit valde ꝑ amorē igneū. Tāto nāq̄z pec/
cati rubigo ꝙsumit q̄nto cor magno charitatis
igne ꝙcremat Prou. x. Universa delicta opit
charitas. Tunc subdit. Cui minus dimittit
minus diligit. Dicteres mun⁹ dimis/
sum est beate virgini. qz solū originale q̄z ma/
rie magdalene. ⁊ tm̄ beata virgo magis dilexit.
Rñdet ꝙ illud verbū intelligit ceteris paribꝫ.
vñ et si deus mun⁹ beate virgini dimisit. tm̄ in/
compabiliter plꝰ gr̄e donauit q̄z magdalene

De sancta maria Magdalena

ꝛ ideo plus dilexit. Et sic hodie iusti q̄ nō in magnis pctis exceſſerūt. nō min⁹ ex dilectiōe opari debēt ad grāz actionē reddendā. Et si nō p remiſſione mltoꝝ criminū. tñ p ꝓſerua/tione a multis. qz nō eſt pctm̄ qđ fecit vn⁹ hō q̄n alter poſſet facere niſi gra dei ꝓſeruaret.

¶ Diceres an ampli⁹ teneꝫ diligere deū pe/nitens q̄z innocēs. Rñdeꝫ q innocēs. qz excel/lenti⁹ beneficiū eſt ꝓſeruari a malo q̄z ꝑmittere incidere ꝛ poſtea liberare. Et sic beata ẏgo fu/it plus debitrix diligere deū. ſicut ꝛ fecit. ꝛ ma/gis grata de beneficio ꝓſeruatōis q̄z maria ma/gdalena de bñficio remiſſionis. Tūc ſubdit. Et ceperūt q̄ ſil' accubebāt dicere intra ſe. Quis ē hic q̄ pctā dimittit. Hic. Ecce egra que ve/nit ad medicū ſanata eſt. ſed de ſalute eius ad huc alij egrotāt. Uñ ei⁹ ſanatio facta eſt alijs egritudinib⁹ occaſio. vt dicē Aug⁹. ſup Joh. de iuda. Iſte de bono odore monit q̄ alij viuūt ſic iſti h̄ dicentes. Quis eſt h̄ qui etiam pctā dimittit.

¶ Diceres. cur xp̄us nō rñdit ad iſtā queſtionē ſicut ꝛ ad alias. Rñdeꝫ. qz ſupi⁹ rñdit ad eā facto ẏ̄b ꝛ miraculo. ſ. Lu. v. Ut ſciatis qz filj⁹ hois h̄z ptātem in terra dimittēdi pctā. dixit paliti/co. Dico tibi. ſurge ꝛ tolle grabatū tuū. Uel etiā iō ſicut dicit Hie. Celeſtis medic⁹ egros reſpuit q̄s de me/dicamēto fieri nouit deteriores. Jō dixit mu/lieri. vade i pace. fides tua ſaluā te fecit Bern̄. Fides eaz ſanā fecit. qz qđ petijt poſſe ſe accipe nō dubitauit. Hie. In viam pacis abire pci/pitur vt eā ꝓfirmaret ne a rectitudine ꝛ viave ritatis vite in via ſcandali vlteri⁹ nō deuiaret.

¶ Diceres. dimiſſa ſunt ei pctā multa. qm̄ dilexit multū. ḡ eius ſalus poti⁹ deberet aſcri/bi charitati q̄z fidei. Rñdeꝫ q loquit h̄ de fide formata opans p dilectionē. ꝛ hec ñ excludit charitatem. qz ſm Aug⁹. Charitas eſt forma fidei. nā fides ſine charitate ē ſicut lampas ſi/ne oleo. Dece charitas de q̄ Prou. viij. Ego diligētes me diligo. Reuera dilexit eam Joh. xi. Diligebat dñs martham ꝛ ſororē ei⁹ mariā. Nā multa dilectōis ſigna ei exhibuit. Prio q indulgentiaz oim pctoꝝ ei dedit. Secdo q trib⁹ vicib⁹ eā excuſabat. Prio apd phariſeū de pctis. vt h̄. Secdo apud ſororē de accidia. Tertio apud iudā de pdigalitate. Tertio eā dilexit. qz ea flente dñs fleuit. Joh. xi.

Sermo ciij.

Ad idem.

Simon vides

hanc mulierē Lu. vij. Dicit Hie. Sacra ſcri/ptura nō ſolū aſſerit ſtutes ſctoꝝ ſed etiā ca/ſus innoteſcit vt videam⁹ in lapſib⁹ qđ time/re debem⁹. ꝛ in virtutib⁹ qđ imitari ſtudeam⁹. Juxta illud Amb. Si ſecut⁹ es errantē ſeqre penitentē. qz dicit Chriſ. Nō graue eſt lucta/tem cadere. ſed dilectū iacere ꝛ nolle ſurgere. Et Chriſ. in li. de lapſu. Humanū eſt peccare ſz diabolicū in pctis ꝑſeuerare. Idcirco capia/mus hāc mulierē in exemplū pnie. de qua the/ma. vides hanc mulierē.

¶ Pro q̄ nota ſm Aug⁹. Duo ſunt p que hoies ſaluāt. ſ. in/nocētia ꝛ pnia. de q̄b⁹ ps. xxiij. Innocētes et recti adheſerūt mihi. Jō hic dñs poſuit nob exemplū eundi ad vitam in duab⁹ mulierib⁹ nomine maria. ſ. mariā. ꝛ mariā magdalenā. De ſunt duo lumiaria magna. maius quod p̄eſt diei. i. innocētia. min⁹ nocti. i. pnia. ſz in/nocentia rara eſt niſi in pueris baptiſatis. De quo Aug⁹. de ciui. dei. Paucisſimi ſunt tante felicitatis vt aduenīte adoleſcētia nō dānabi/lia cōmittūt pctā. Jō poſſuz dicere Exo. xxv. Inſpice ꝛ fac ſm exemplar qđ tibi demōſtra/tum eſt in monte. i. in alta pniali vita. ſ. marie magdalene. Jō canit eccl̄ia. Preciosam mar/garitā ſtellāq̄ clarisſimā locaſti in arce vtami/ce curie. vt eſſet cuidēs tue exemplū clemētie. ideo poſſum tibi hodie dicere. vides hāc mu/lierē.

¶ Itē multa debem⁹ videre in hac muliere penitente. Primo q pnia ei⁹ fuit tem/peſtiua nō moroſa. nō expectauit tps ſenectu/tis nec tps infirmitatis nec appropinquātis mortis. ſed ſtatim cū intellexit medicū aīe in/domo ſymonis p̄ſentem. ſup nouitates irruit nobis i exemplū vt docemur Eccl̄i. v. Ne tar/des conuerti ad dñm. ꝛ ne differas de die in diē. Hie. ne vtaꝝ voce communa dicēdo cras cras. Hie. Qui venīā ſpopondit penitenti die craſtinuz nō ꝓmiſit. iō ad Hal. vi. Duz tps habemus operemur bonū. Nā Aug⁹. in li. de pnia. Null⁹ expectet q̄ſq̄ peccare nō pt. arbitrij libertatez recrit dñs nō neceſſitatē. Dimitte ḡ tu pecca/tum interim q peccare poteris. ſi non vis. ſ. in/infirmitate pctā dimittūt te. Aug⁹. Timēdū ē de ſero penitere que morb⁹ vrget. pena terret vix ad ſatiſfactionez ꝓuenit. Maxime cum filij q̄s illicite dilexit ſunt p̄ntes. vxor ꝛ mūd⁹ ad ſe vocant. multos ſolet pnia ſerotina decli/pere. Licet em̄ latro veniā meruit de omni cri/mine. Dicit Aug⁹. nō tñ credit baptiſatis ple/nerandi ꝛ peccandi autoritatē. Tunc em̄ ba/ptiſatus eſt latro cum chriſtū in cruce ꝓfiteꝫ. Jō Eccl̄i. xviij. Ante obitum para iuſticiam.

Christ. in li. de lapsu. Humanū est peccare cē. Scdo ei⁹ pnia fuit dolorosa. Nam pnia habet nomē a pena. de quo Piero. Nulla cul pa delet nisi tristicia anxietur. Treñ. ij. Uelut mare ꝓtritio tua. qz sicut mare acerbū est. sic ꝛ ꝓtritio. Sctūs Tho. pte. iij. q. lxxxvi. Nō de bet dolere de pctis in eo q̄ sunt ꝓtra deuz. Bo/ naue. dicit. Quicūqz recogitat mortalē culpā ꝛ dei offensaz dolere debet. qđ si nō facit denuo peccat. qz volūtarie manet extra amicitiā dei. ꝛ negligit recōciliari creatori suo quē offendit Sctūs Tho. Dolor de pctis debet esse maior q̄z quicunqz dolor de quacunqz re. Nam sicut de⁹ debet nobis sup oia placere. ꝛ sic peccatum p qđ de⁹ offendit displicere. Aug⁹. Uer⁹ pni tens semp doleat. ꝛ de dolore gaudeat. ꝛ se sem per nō doluisse doleat. Et sic beata maria ma/ gdalena. De qua Bre. Discite q̄ dolore arde at q̄ inter epulas flere nō erubescit. Tertio ei⁹ pnia fuit operosa. nā post cordis ꝓtritionē debet hō ondere ꝛ approbare ꝓtritionē opere. Aug⁹. Qui veracit penitet malū qđ fecit im/ punitū nō sinit. Greg. in omel. Cogitāti mi hi de marie pnia magis libet flere q̄z aliq̄d di/ cere. cōsiderauit qđ fecit. voluit moderare qđ fecerat. sup ꝓuiuātes ingressa. nō iussa venit sub mensā. accessit ad pedes se humiliās. cogi tando. ille est q̄ ꝓpter pctōres venit. nō sper/ nit ille. ipse est q̄ leprosum symonē mūdauit. mūdabit meam leprosam aiam. q. d. Ille ho spes de celo venit. alijs hospitib⁹ offerunt car/ nes ferine. ego volo offerre meuz ferinū cor. p vino lachrimas ꝓpinare de corde. Et stās re/ tro secus pedes. Bre. Cōsiderauit indignita tem suā. oc'los suos q̄b⁹ impudice respexit in terrā dejecit. cogitās scriptū. Sap. xi. Per q̄ qs peccat. p hec ꝛ puniet. Ut Cogitans p qttuor modis deū offendit. Prio ocul' q̄b⁹ impudice respexit Bre. Quib⁹ terrena ꝓcupi erat p pniam iam ꝓterēs flebat. Scdo in va/ nitate pilos exposuit. iō capillis tersit. ꝑus in lasciuiā. unde xpo in obsequiū ꝛ reuerentiaz. O si nr̄e sic facerēt mlieres q̄ superbiā exercēt p capillos. ꝓtra illud. i. Pe. iij. Mulieres sub/ dite sint viris. nō sit extrinsec⁹ capillatura aut circūdatio auri aut argenti. i. Thi. ij. Muli eres i habitu ornato cū verecūdia ꝛ sobrietа/ te se ornātes. nō in torti crinib⁹. aut auro aut margaritis aut veste pciosa. sz q̄ decet mulie/ res ꝓmittētes pietatē p bona opa. Nā nō bn̄ successit absalon. ij. Reg. xviij. ꝛ Isa. iij. De/ caluabit dn̄s verticē filioz syon. ꝛ dabit pro crispante crine caluitiuz. Tertio ore inutilia locuta fuit. Jō subdit. et osculabaꝫ pedes. nō os. qđ ad sponsaz ptinet. mō sponsus castus labijs castꝫ osculari vult. iō reputauit se noie sponse indignā. ac si diceret. ego feda. ipse spe culū sine macula. ipse agn⁹ sine macula. ego ouis morbida. qūo digna sum sponsuz virgi nū osculari. q̄ me diaboli ptāti despōsaui. Si cut erat soror ei⁹ martha a fluxu sanguis ad pedes christi sanata. ꝛ sicut chananea filie sue liberationē obtinuit ad pedes xpi. Et sic ipsa liberata a septē demonijs. i. vnūsis vicijs. ac si diceret. osculeꝫ mater tua casta ꝑgo os tuū ego aūt q̄si canis sub mensa ad pedes. Quar to in vngenti decoratione. ideo dr̄ in textu. un xit vngento. Bre. Qđ sibi turpiter exhibue/ rat hoc iā deo laudabil'r offerebat. Quar/ to eius pnia fuit amorosa. qz in dei amore. iō christus dixit. Remittunt ei pctā multa cē. Aug⁹. Nō solū optet deū timere vt iudicē. sz etiā vt iustū diligere. i. Thoz. xiij. Si distri/ buero oēs facultates meas. si tradidero corp⁹ meum igni vt ardeam. ꝛ charitatē nō habue ro nihil sum. Jō. i. Thoz. xvi. Omnia opera vestra in charitate fiant. i. Pe. iij. Charitas opit multitudinē pctōr. Bre. in omel. Quid fratres credimus dilectionē dei nisi ignez. q̄d culpam nisi rubiginē. tanto plus rubigo pec cati ꝓsumit. q̄nto plus charitate accendit. Jtē dilectio marie est opata in ea Primo mentis liquefactionem. Cañ. v. Anima mea liquefa cta est vt dilect⁹ meus locut⁹ est mihi. Loque baꝫ em̄ ei ꝓsolatoria. Prio. remittunt tibi pec cata tua. Secūdo. relurget frater tu⁹ Joh. xi. Tertio loquebaꝫ ei Joh. vlti. Mulier quid ploras. Ita liq̄facta ē vt diceret illud p̄s. xxi. Factū est cor meū tanq̄z cera liquescēs. Scdo mentis inflāmationē. sicut em̄ ex ꝓcussione du oz̄ lapidū excutit ignis. sic ex corde marie et eius meditatōib⁹. vt esset dulcis ei xps de⁹ et hō inflāmatio facta ē. p̄s. xxxviij. In medita tione mea exardescet ignis. s. meditatio pctō/ rum ꝛ diuinaz miserationū. Uel sic. Dulcia christi ꝟba ꝛ eius exempla q̄ viderat. dū illa reuoluit in corde inflāmatū est cor meū. P̄s. lxxij. Tertio mentis vulneratione. Cañ. iiij. Uulnerata charitate ego sum. Nā sic vulne/ ratus de alio cogitare nescit nisi de vulnere. sic ipsa de xpo. Orig. Ubi ioseph sepeliuit corp⁹ tuū. ibi maria spūm suū. at illa pdidit corpus suū. pdidit ꝛ spūm suū. Quarto dile/ ctio christi fecit in ea mentis inebriationem. Ebrietas ꝓsumit impossibilia. ꝛ sic maria Joh. xx. Dñe si tu sustulisti eū dicito mihi vbi po/

fuisti eū vt eū tollā. nō cogitabat de pondere/ sitate corpis. Grego. Amanti nihil difficile. Piero. Amem⁹ xpm et facile videt ome difficile. Sedo ebrietas nō timet picula. et sic maria. Joseph timuit et licētiā recepit tollere corpus iesu a pylato. Maria nō ſz ait. ego eum tollā. Drige. O si in domo pncipis fuisset diuisset. ego eum tollaz. et sic nos. Sēm. in pasc. Nihil est qđ nō toleraret q̄ perfecte diligeret. Gre. Probatio dilectōis est exhibitio opis. Idcirco p eiⁿ dilectionē meruit triplicē excusationē cuz accusaret. vt ptz supza. Tertio cū iudas accusauit eam pdigā. Mat. xxvi. de p fusione vngenti. excusauit cā di. Quid molesti estis huic mulieri. qđ fecit. fecit in meā cōmemorationē. i. mortiſ et sepulture. Jō Prou. viij. Ego diligētes me diligo. et sic ipa dilecta a dño. Joh. xi. Diligebat dñs martham et sororem eiⁿ. Hec est illa maria qua flente dñs fleuit. Joh. xi. Hec ē illa q̄ cuz mre iesu stetit ad crucē. Hec ē illa que q̄siuit dñm in monumēto plozās Joh. xx. Hec est illa q̄ pmo int oēs mlieres meruit videre xpm resurgentē a mortuis. Quito pnia eiⁿ fuit fructuosa. qz vltri⁹ nō peccauit mortaliter. Aug. Inanis ē pnia quā seqns coinq̄nat culpa. Et sic ipsa nō coinq̄nauit pniaz p seqntē culpā nob in exēplū. Isido. Irriſor est et nō penitens q̄ adhuc agit quod penituit.

Sermo ciij. Ad idem.

Reuertere reuertere sunamitis. reuertere reuertere vt intueamur te. Can. vi. Hec sunt ꝓba dei reuocantis animā peccatricē a statu pcti ad statū pnie et gratie. Sunamitiſ interptat miserabilis captiua vel mortificata vel coccinea. q̄ oīa ꝓueniunt aie peccatrici. Ipsa misera dr. qz pdidit statū dignitatis. captiua a diabolo. Prou. v. Funibz pctōz quilz ꝓstringit. mortificata. qz spūali vita priuat. Sap. xvi. Homo p malicīā occidit animā suā. Nota sancta maria magdalena fuit in q̄druplici statu. scz auersionis. ꝓuersionis. pgressionis. et pfectōis. Primo reuocata est a statu culpe et auersiōis ad statū pnie et ꝓuersionis. Jō dr ei. Reuertere. Piere. iij. Tu fornicata es cum amatoribz multis. tñ reuertere ad me dicit dñs et ego suscipiā te. Jtē stat⁹ pcti est miserabil'. deo odibilis. diabolo dulciſ. Sed Prio est miserabilis. Nā tria sunt q̄ faciūt hoiem miserabilē pauptas. cecitas. et nuditas. Primū est paupertas. nā paupes sunt miseri. qz carent bono vtili. s. diuitijs. sic pctōr est miser q̄ caret spūalibz diuitijs. s. deo et virtutibz. Aug⁹. Qui hz deū hz oīa. q̄ caret deo nihil hz. Sap. vij. Venerūt mihi oīa bona puter cū illa. Secdo cecitas facit hoiem miseꝝ. qz ꝑuat eum bono delectabili. Si em hō hꝫret totū mūdū et eēt ceⁿ adhuc esset miser. qz non posset vti bonis suis delectabiliꝫ Thob. v. Quale mihi gaudium erit &c. Miser pctōr cecus. qz nō videt lumē eternum. qđ deⁿ est. Eccl's. xi. Dulce lumen et delectabile oculis videre solē. Licet pctōr alio mō deū videt. s. oculo rōnis. tñ non videt eū oculo affectōis. qz est totaliter auersus ab eo. Tertio nuditas. qz ꝑuat hoiez bono honorabili. nihil est in honestiⁿ q̄z hoiem esse nudū. sic pctōr est nudus et apparet turpis deo angelisq̄z eiⁿ. qz caret veste sanctitatiſ castitatiſ et charitatis. De his tribz dr Apoc. iij. Tu dicis diues sum et locuples et nescis. qz paup. miser. cecus et nudus es. Contra illud triplex malū ſb/dit triplex remediū dicēs. Suadeo tibi emere aurū ignitū et ꝑbatū vt locuples fias. Nocē ꝓtra ꝑmū malū. s. paupratē. et vestimēt⁹ albiſ induaris vt nō appareat ꝓfusio nuditatiſ tue. hoc est ꝓtra scōm. i. nuditatē. Et collirio vnge oculos tuos vt videas. hꝫ est ꝓtra ceccitatez.

Secdo stat⁹ pcti est summe odibilis deo ꝓpter tria. Prio qz est ꝓtra diuinā essentiaz. qz deus habet esse essentialiꝫ Jō dⁿ nullo mō pnō esse. qz pctm est ꝑuatio modi speciei et ordinis. ſm Aug⁹. Secdo est ꝓtra diuinā iusticiā qz peccatum est auersio a summo bono et vero ad aliud bonū nō verū. Tertio est ꝓtra deitatē. p quā semp intendit creatura rōnalis beatificare et in seipm reducere. Iz peccatū impedit et diuidit int nos et deū. et abducit a fine vltimo. Uñ deus nihil odit nisi pctm. vñ oīa alia sunt a deo. et hñt aliquā sil'itudinē cū deo. si illa oderet dⁿ. tūc oderet seipm. pctm aūt nō est a deo sed a mala volūtate rōnalis creature.

Tertio stat⁹ pcti est dulcis diabolo et delectabilis. et hꝫ ꝓpter tria. Primo qz libez arbitriū est in ipso pfecte deprauatū. ſō semp appetit qđ malū est. vñ vult oēs hoies peccare ꝓpter malū ꝓtra deū. s. ꝓpter diuinaz offensam quā semp appetit. et hꝫ est summū malū. Itez vult oēs hoies peccare ꝓpter malū hois qđ ē pena. qz hō peccando mereꝝ penā eternā. hoc sibi summe placet. Jtē vult aliud malū hois scz pdere summū bonū qđ est glia. Idcirco. i. Pe. v. Vigilate qz aduſarius vr diabolus &c.

Quarto status peti debet homini esse de/ stabil'. qz est stat⁹ maledictois. Gen. iij. Ma ledicta terra in ope tuo. Maledicta q ad cul pam ꝓpter quā nullū fructū bonū opis pōt p ferre. sed tm spicas z tribulos pcōz. Lo Diceres. tn dicit Aug⁹. in enchiridion. et hr xiij. q. ij. c. tempus. Licet nō valeret vt plena sit remissio. tn ad hoc vt tolerabilior fiet dam natio. Rndet sctus Tho. z Bonauē. Opera extra charitatē facta nō minuūt culpā nec pe/ nam p eisdē petis debitā. sz sic ē intelligendū. Primo q opa hmōi faciēdo hō min⁹ peccat qz ea obmittēdo. maxie ea que p̄cepta sunt. et quāto min⁹ peccat. tanto tolerabilior z minor erit pena in gehēna. Scdo intelligit q hmōi opa aliq modo valent ad bonā dispositionē. vt. s. hō ex minori ꝺtemptu libidinis minus grauet. z quāto petm fit ex minori ꝺtemptu z libidine. tanto min⁹ grauat. Item maledicta ꝙtum ad pēnā que semp auget. q̄diu est hō in statu peti cumulat sibi ligna cōbustionis que debent eū eternaliter ꝺcremare. Bze. Le scente ꝺtumacia crescit z pena. Itē maledicta ꝙtum ad vtentē ꝺscientiā quā semp hz secū. sicut diabolus suā gehennaz portat. z febrici tans febrem. Isid. li. ij. de sum. bo. Homo pec cator quocūq abierit reatus sue ꝺscientie cum nō derelinquit. Boetius. Sicut probis pbi tas est ꝺsolatior pmium. ita improbis nequi cia suppliciū. Aug⁹. i. ꝺfessionū. Justisti dñe z ita est vt oīs inordinatus anim⁹ sit sibīpsi pena. Isa. lvij. Nō est pax impīs. Secū/ dus stat⁹ est pnie z uersionis. Bze. in omel'. Cogitanti mihi de marie pnia plus libet flere qz aliquid dicere. Nā ipsa est exemplū penitē tie omnib⁹ penitentib⁹. Greg. Scriptura sa cra nō solum virtutes sanctoz asserit. sz et ca sus innotescit vt videam⁹ in lapsib⁹ q̄d time re debeamus. in ꝓfectib⁹ quid imitari studea/ mus. Primo eius pnia fuit tempestiua ñ mo rosa. nō em expectauit tempus senectutis. nec tempus mortis. nec infirmitatis. nec tps ma ioris opportunitatis. sz statim vt intellexit suū adesse medicū sup ꝺiuantes irruit. Eccs. v. Ne tardes cōuerti ad dñm zc. Fugienda est vox cozuina. Aug⁹. Hec vox multos decepit quib⁹ claudit ostiū z remanent foris cū voce cozuina. qz noluerūt hre gemitū columbinū. Greg. Timendū est qui tempus senectutis ad pēnitendū expectat. ne dum sperat miseri/ cordiam inueniet iudiciū. Aug⁹. Vera pnia difficile fit qñ tam sera venit. quoniā crucia/ tus ligat membra. z dolor sensum oppumit vt vix aliquid aliud homo q̄z dolorē cogitare poterit. D Secūdo eius pnia fuit dolo/ rosa. Treñ. ij. Velut mare contritio tua. Ipsa em habuit dolorē exteriorē in afflictione cor/ poris in deserto. Habuit dolorē interiorē con tritionē mentis. Hugo in de sacramētis. Peni tentia alia interior. alia exterior. Exterior i car/ nis afflictione. Interior in cordis ꝺtritione. Per exteriorē castigat culpa prauī opis. Per interiorē emūdat culpa praue volūtatis. Un Bze. Discite quo dolore ardeat que inter epu las flere nō erubescat. D Tertio eius pniten/ tia fuit operosa. Nam post cōtritionem debet esse opus ostēdēs z pbans ꝺtritionez. Aug⁹. Qui veraciter penitet malū qđ fecit impuni/ tum esse nō sinit. Et sic ipsa. Bzego. in omel'. Tot de se inuenit holocausta. qđ habuit oble ctamenta. Nam tota eius vita nihil fuit nisi operosa penitentia. Quarto pnia eius fuit pmanens z fructuosa. Aug. Inanis est pnia quā sequēs coinq̄nat culpa. sic nō ipsa. Isid. Risor est z nō penitēs. Sed ipsa pseuerauit. z ille status fuit ad vitā eternā. Bern. O pe/ nitentia q̄d dicā de te. nō valeo vt volo. que p cios⁹ores auro. p temores destruit. diabol⁹ fu/ gat. vita aperit. D Tertius status est ꝓgressio nis pficientium. Aug⁹. Gratia merē augeri z aucta merē profici. Bern. In via dei nō p/ gredi est regredi. Item gra spūssancti est au/ cta in ea. Primo ex verbi dei auditu. Prou. xiij. Doctrina bona dabit gram. Est em ꝓbū dei sicut pluuia salutaris que terram disponit ad fructificandū. Eccli. xxxij. Audi tacens et p reuerentia accidit tibi gra bona. Prouer. i. Audi sapiens z sapiētior eris. Sic maria ma gdalena ex auditu verbi christi multū pfecit Eccli. xxx. In labīs sensati inuenit gra. Se cundo ex hospitalitate christi. ad Hebre. xiij. Hospitalitatem nolite obliuisci. p hāc q̄dam placuerūt deo. angelos hospitio recipientes. sicut dñs hospitatus a zacheo ipsiz conuertit. Luc. xix. Hodie salus huic domui facta est. Et sic discipulis in emaus. Lu. vlti. aucta est gra. cognouerūt eū. dicentes. Nōne cor nostrū ardens erat. z sic abraam Gen. xviij. dixit an gelis. Si inueni graz nō transeas seruū tuū. Tertio ꝓpter frequentiā naturalis exercitij. Frequentia actuū augmentat habituz. sicut ex frequēti citharisatione zc. ij. ad Thoz. vi. Hortamur vos ne in vanū gram dei recipia tis. i. Pe. iiij. Unusquisq sicut accepit gram in alterutrū illā administrantes sicut boni dispēsatores multiformis gre dei. z sic Paulus

l. ad Thor. xv. Gratia dei in me vacua non fuit. i. Thi. iiij. Noli negligere grām que i te est. Quart⁹ stat⁹ est pfectorū. quem tenuit maria magdalena. Nam q̄ttuor sunt que inducūt ad pfectionē. Primū vite xp̄i exemplaritas. Exo. xxij. Inspice z fac sm exēplar qđ tibi monstrat̄ū est in mōte. Nā ipse exemplificat totā vitā suā. Lu. vi. Perfect⁹ erit omnis si erit sicut mgr ei⁹. Secōm christi familiaritas. si em̄ pdest cōuersari cū sanct⁹ hoīb⁹. ps. Cū sancto sctūs eris ꝛc. multo mag⁹ cū xpo. q̄ est sctūs sctōr. Aug⁹. Cū illis conuersare q̄ te meliorē facturi sūt. Sācitas xp̄i habuit virtutē attractiuā. Mat. ix. Matthęo in thelonio sedente. dixit. sequre me. Latho. Cū bonis ambula. Eccli. xxxiij. Cum sancto assiduus esto. Prou. iij. Qui cū sapientib⁹ gradit sapiens erit. Tertiū est auersionis a mūdo totalitas Mat. ix. Si vis pfectus esse vende oīa. id est alienare a mūdo. i. Joh. ij. Qui diligit mūdū. nō est charitas p̄ris in eo. Richard⁹. Sm mensurā dilectiōis p̄stat modus manifestationis. Ut sic ipsa tota a mūdo alienata. relinquęs frēm z sororē. z in deserto triginta annis neminē vidit. Aug⁹. Qui vult sicerā cōtemplationis gustare necesse est a tumultu seculi cessare. Quartū cōfessionis ad xp̄m intimitas. i. Thor. vi. Qui adheret deo vnus spūs efficit cū eo. Nec ē pfecta vnio. z sic ipsa in singularissima dilectōe. Hugo. Facili⁹ erat aīaz ei⁹ separari a corpe q̄z puari a xpo quem diligebat. Canti. v. Vulnerata charitate ego sum. Nā sicut forma sigilli in cera. sic charitas xp̄i radicata in ei⁹ corde. ibi orūnt feruentissima desideria. frequentissima suspiria. dulcissima colloquia q̄ fuerūt inter xp̄m z mariā. Luc. x. Maria optimā ptez elegit. Pars bona de peccatis ad pniam pcedere. pars melior de pnia ad pfectionem reuerti. Tūc dicet. veni electa mea z ponam in te thronum meum.

Sermo cv
Ad idem.

Emittūtur ei peccata multa. q̄m dilexit multum Luc. vij. In ꝟbis p̄missis duo innuunt. Primo annūciat peccatorū remissio. ibi. Remittunt ei peccata mlta. Secundo subiungit remissionis ratio. q̄m dilexit multū. De primo dicit. Remittunt ei peccata mlta Ex Pro q̄ sciēdū multa req̄runt ad remissionē peccati. Primū ē pcti cognitio. Bern̄. Scio neminē posse saluari sine ppria cognitione. hāc ipsa habuit. Un̄ Aug⁹. Ipsa nouit quāto moꝛbo laborauit ppter qđ salutē p secuta fuit. Sen̄. Salutis initiū est ppria cognitio. ita q̄ docuit dicere cum p̄s. l. Iniq̄tatem meā ego cognosco. Deu q̄z plures sunt qui ppriā cognitionē hr̄e nolūt. de qb⁹ Bern̄. in principio meditationū. Multi multa sciūt seipsos nesciūt. Tales raro merent veniā peccatorz. q̄ em̄ seipm̄ nescit. nil bene nouit. Ideo Bern̄. Meli⁹ est noscere seipsum q̄z cursuz siderū z virtutē lapidū. Prou. xv. Nosse te cōsummata ē iusticia. Secōm qđ requirit est p̄sideratio offensionis dei. De q̄ Aug⁹. de vera z falsa pnīa. Penitens nō solū p̄sideret qđ fecerat sz quē offenderat. s. creatorē suū. dicēs cū p̄s. l. Tibi soli peccaui z malū coram te feci. Et cū manasse. ij. Paral. vlti. Peccaui super numerū arene maris. nō sum dign⁹ videre altitudinez celi p̄ multitudine iniq̄tatis mee. Et cū filio prodigo. Lu. xv. Pater peccaui in celuz z coram te. nō sum dignus vocari fili⁹ tuus. Tertiū est timor. Eccli. i. Timor dñi expellit peccatū. nā q̄ sine timore est nō poterit iustificari. Quartuz remissionis fiducia. Prou. xv. Per misericordiā z fidē purgāt̄ pcta. Hāc ipsa habuit. q̄ vt cognouit q̄ accubuisset i domo pharisei ad eū adiit. dicit glo. Habuit fiduciā q̄ leprosum mūdasset. eā mūdare posset. Ideo dictū est ei. Fides tua saluaz te fecit. ad Ro. viij. Spe salui facti sum⁹. Quintū est peccati verecūdia. Un̄ Greg. Faciliter culpa corrigit que erubescit. Eccli. iij. Est confusio adducēs gl'iam. Rich. Quāto verecūdia maior tanto penitens in oculis dei clarior. Nam sm Aug. Verecūdia est maxima ps remissionis. Fex Sexū est damnū z pcti noticia. Et hoc damnū est multiplex qđ infert pctm̄. Primo facit hoīem miserū. Prou. xiij. Miseros facit populos pctm̄. De q̄ Apoc. iij. Tu dicis q̄z diues es z locuples z nescis. q̄z miser es. q̄z in odio dei. Eccli. xij. Altissimus odio hz peccatores. Secōm malū qđ facit pctm̄. q̄z facit hoīem pena dignū. Aug. Nullū malū impunitum. Nā nō stat decus culpe sine decore iusticie. Ideo pstrauit se añ pedes. ac si diceret. ego demerui q̄ tu truderes me tuis pedib⁹ ad penas inferni. Tertiū dānū pcti est q̄ priuat hoīem gr̄a. z facit q̄ homo cadit in indignationē dei. Sap. xiij. Odio habet dñs impios z impietatē coꝛ. Aug⁹. Scio deū omni criminoso inimicū. de q̄ petō: dz dolere. et sic ipa doluit. ita q̄ cepit lachrymis lauare pedes

Bern. O quāta vis est in lachrimis pœnitentis. abluūt culpā. extinguūt gehennā. ascēdūt ad celos. descendūt in abyssos. ignem inferni extinguunt. in celo cū recōciliant. in tus aīaz lauant. Aug⁹. sup ps. O homo si in sciētia ardes. extingue lachrimis flammā criminis. Ambr. Nemo flens ad cū accessit q̄ nō impetrauit qđ postulauit. Aug. Qui de peccato dolet dolorē suū lachrimis ostēdat. q̄ lachrime sunt testes doloris z vere pœnitētie. z sunt valde vtiles Isid. Penitētis lachrime apud cū reputant pro baptismate. Aug⁹. Qui lachrimis se miserū fatet. illi de⁹ miseret. ¶ Septimum est satisfactio Sap. xi. Per que q̄s peccat p illa punit. qđ ipsa fecit. Greg. Quot habuit oblectamenta. tot de se inuenit holocausta. vt patet supra. Item ad oia ista requiritur dilectio. i. Thoz. xvi. Omnia vestra in charitate fiant. Hylarius sup Joh. Frustra est omnis opatio nisi assit dei dilectio. Ideo subdit. qm̄ dilexit multū. Revera fortiter cū dilexit. ita q̄ totaliter i charitate accensa fuit q̄ dilectio eius compatur fortissimis. De quibus Salomon Can. viij. Fortis est vt mors dilectio. Dura sicut infern⁹. z sicut ignis flammarum. Aque multe nō potuerūt extingere charitatem. nec flumina obruunt illam. si homo dederit omnē substantiā suam p dilectione. q̄si nihil despiciet eam. Ecce sex fortissima. mors. infernus. ignis. aqua. flumen. et substantia tpalis. Primo em̄ mors est fortis in separando. q̄ ea que fortiter sunt ꝯiuncta. s. animā z corpus diuidit. i. Reg. xv. Siccine separat amara mors. sic dicit Dyoni. Mors nō est substantie ꝯsumptio sed vnitoꝝ separatio. Sic amor dei separauit beatā mariam magdalenā ab amore mūdi. z amori xpi firmiter se vniuit. Hāc charitatē ipsa ostēdit q̄ mūdū reliquit z omnes ꝓpinquos frēm z sororem. z heremū intrauit. p triginta āos ꝯtinuauit. Et p desiderio christi tedio vite p̄sentis affecta. Dicit Egesippus. Nullū virū videre voluit omnē ꝯsolationez tpalem fugiens. tm̄ ad dei ꝯsolationē anhelans. q. d. illud Aug⁹. Unū peto a te domine vt in nullo p̄mittas me consolari q̄ in te. Omnia amarescūt vt tu solus mihi dulcescas. oia mihi mortua sunt vt tibi viuaz. Et poterat dicere illud ad Gal. ij. Vivo ego. nō ego. sed viuit in me christ⁹ Orige. Nōne maria magdalena mortua que sentiēs nō sentiebat. videns nō videbat. z audiēs nō audiebat. sed tota ibi erat vbi magister suus. Isto forti amore meruit vt christus eaz ergā sororem suam excusauit. z meruit inter oēs homines p̄mo christuz videre resurgentem a mortuis. ¶ Secūm forte est infern⁹ in retinēdo. q̄ animas semel receptas semp retinet. et sic amor dei ei⁹ mentē cum deo ita fortiter colligauit q̄ nunq̄ ab eius amore cadere potuit Prou. xvij. Omni tpe diligit qui ver⁹ amic⁹ z fidelis est. in vita in morte z post mortē. In vita sequebat eum. z sedēs ad pedes. In morte stabat cuz matre eius iuxta crucem. Post mortez emit aromata vt vngeret iesum. Isto forti amore meruit q̄ dñs eaz excusauit ergā iudaz. Sinite eam. opus em̄ bonū opata est in me. Venit me vngere in sepulturā. ¶ Tertium forte est ignis in accendendo z ꝯsumendo. Eccl. xlij. Ignis nunq̄ dicit sufficit. z sic ignis amoris ita accensus fuit in maria magdalena. nam q̄n meditabat dulcia eius verba q̄ ab eo audiuit. z ei⁹ exempla que viderat poterat dicere cū ps. In meditatōe mea exardescet ignis. Item. inflammatū est cor meū et renes mei. i. cogitatiōes. z illō Can. v. Vulnerata charitate ego sum. Nā sicut vulneratus de alio cogitare nescit nisi de vulnere. Et sic ipsa de christo. Orige. Ubi ioseph sepeliuit corpus tuū. ibi maria spūm suū. Bern. Principalior est spūs vbi amat q̄ vbi animat. Isto forti amore meruit christi ꝯsolationem Joh. xx. Mulier quid ploras. Dicit Greg. Inter rogat causa doloris vt augeat desiderū amoris. O pie iesu tu interrogas. et tu sciebas. et sic fieri volebas. Noueras tu ortulane quid plantaueras in orto anie. Ecce quō exarsit in amore corpis mortui. q̄ ait. Si tu sustulisti dicito mihi vbi posueris. z ego eū tollā. Ecce verba feruētis amoris q̄ vna fragilis mulier tantū corp⁹ humer⁹ gestare putabat. De quo Bern. qđ vix centū libre murre z aloes sufficiebant ad ꝯdiendū. De illo ardenti amore dicit Orige. Ecce maria q̄ ardens in dilectiōe christi. nullū locū excipit. q̄ sine timore dicit. ego eū tollā. Nō timuit custodes armatos. nō iudeoꝝ p̄secutationes. z pylati damnationē. nō expectauit diem clarū. Joh. xx. Cū adhuc tenebre essent dixit. ego eū tollaz. Dicit Sen. Nihil est qđ nō tollit qui p̄fecte diligit. eo q̄ scribitur. i. Joh. iiij. Perfecta charitas foras mittit timorem. ¶ Quartū forte est aqua in extinguendo. Eccl. iij. Ignem ardentē extinguit aqua. z sic charitas dei in ea extinguebat oēm amorē carnalem q̄ castissime vixit. Gre. Sustato spiritu desipit omnis caro. Bern. Charitas destruit charitatez. charitas spirit⁹

destruit charitatē corpis. Itē extinguebat charitatem terrenaz. Deq̄ Christ. Uere nō habet sup terrā qđ amat q̄ donuz dei in veritate gustat. Itē extinguebat amorē domesticū. s. fratris z sororis. pensans illud Matth. x. Qui amat patrē vel matrē plus q̄z me nō est me dignus. Et illud Mat. xix. Dis q̄ reliquit frēs aut sorores. patrē vel matrē ꝓpter nomē meū centuplicié accipiet. Itē extinguebat amorez ꝓuatū. qz de seipsa postea nō curauit. sz triginta annis corpꝰ suū afflixit. ꝫ sideras illud ad Gal. v. Qui christi sunt carnez suā crucifixerunt cū vicijs z ꝯcupiscentijs. Et sic spūalis martyr effecta est. Deq̄ Bern. Uerū martyrū genꝰ sanguinis effusio z quotidiana corpis afflictio. Isto forti amore meruit spūalē ꝫ solationē ꝙ dns eā pauit p āgelos septies i die eleuatā. q̄ collaudabūt dñm in eꝰ dura z pfecta pnia. Au. xv. Gaudiū est angelis dei sup vno ꝛc. ¶ Quintū forte est flumen in obruēdo ꝛMat. vij. Uenerūt flumina z venti flauerunt z irruerunt in domū illā et cecidit. Et sic amor dei fuit in ea fortis sicut flumen. qz subuertebat domū mentis z funditus destruxit. qz ꝑus cor eiꝰ erat domꝰ diaboli. Greg. Septem demonia habuit. sed charitas dei fecit eam domum dei. i. Joh. iij. Qui i charitate manet in deo manet z deꝰ in eo. Hugo. Ita familiaris ē deo charitas vt habitare nolit vbi charitas nō fuerit. Itez hortamur ad Eph. iij. In charitate radicati z fundati. Et sic ipsa radicata i charitate. Deq̄ Gre. Pensandū quāta vis amoris discipulis fugientibꝫ ipsa iuxta crucem stabat. Hug. Stabat z plorabat. Amor fecit eā stare. sed dolor cogebat eā plorare. O quāt⁹ amor in ea. discipul' recedētibꝫ a monumēto ipsa nō recedebat. itez et itez in monumentū respiciebat. Greg. Uis feruidi amoris intentionē multiplicat inquisitiōis. Hug. Uehemēter plorabat. qz duos dolores in mente gestabat. vnū de xpi morte. aliuz sublatū credebat. ꝫ solationē angelicā respuebat. Hug. in pſona eius. Onerose sunt mihi oēs ꝫsolationes. grauāt me z nō ꝫsolant. ego quero creatorē meū. iō grauis ē mihi oīs creatura. Hugo. Facili⁹ erat aīam eiꝰ separi a corpze qđ viuificabat q̄z a corpe qđ diligebat. Isto fortī amore meruit ꝙ xps eā dilexit. Johan. xi. Diligebat aūt dns martham z sororem eiꝰ mariā. ita diligebat ꝙ ipsa flente fleuit. Et meruit illa dilectōe ꝙ fuit pnūcia resurrectionis xpi. ideo đr apl'oz apl'a. qz dixit ei christ⁹. Uade ad frēs meos z dic eis. ascēdo ad pr̄ez ꝛc. ¶ Sextum est suba tpalis in appetendo. Aristo. Appetit⁹ diuitiaz crescit in infinituz. Eccl'i. v. Auar⁹ non implebit pecunia. Et sic amor dei in maria magdalena ꝙ tpalia parui pendit. Nō est ꝫtenta i domo recipe iesum cū sorore. sed in via necessaria sibi ministrare et vngenta pciosa effundere. ita ꝙ dicit Aug⁹. Quantū quis despicit intantū diligit. Ipsa paruipendit vngentū pciosum. de quo indas murmurauit dicēs. Potuisset vngentuz hoc venūdari tot denarijs z dari pauperibꝫ. Ipsa potuit dicere illud Phil. iij. Omnia arbitratus sum vt stercora ꝛc. Cū isto forti amore ipsa meruit. vel sic. In appetendo maria fuit insatiabilis. qz gustu diuine dulcedinis satiari nō potuit. sz quo amplⁱ⁹ bibit. tāto amplⁱ⁹ sitiuit. Idcirco Eccl'i. xxiiij. Qui me edent adhuc esurient. z q̄ me bibent adhuc sitient. sz dicendo cū ps. xvi. Satiabor cū apparuerit gloria tua. Ideo potuit dicere illud Aug⁹. Nihil me delectat nisi de te loq̄. de te audire. tuaz gloriam in corde meo frequēter reuoluere. per hec meruit eternam gloriam.

¶ Sermo cvi
¶ Ad idem.

REmittūtur ei peccata multa. qm̄ dilexit multum Luc. vij ¶ Uidem⁹ q̄ nubes interposita inter solem z nos. radiuz solis auertit a nobis. z phibet eū. ventus ꝙ supueniens z auferens nubes solis lumen nobis restituit. ¶ ¶ Spūaliter. p nubez intelligit pctm̄ mortale. Hoc impedit radiū solis. i. claritatē gre. Isa. lix. Peccata vra diuiserūt inter vos z deum. aduenīente ꝙ vento. i. penitētia deletur nubes culpe. z restituit lux solis. id est gra. Aug⁹. Penitentia remouet ac delet peccata z restituit ablata. Figurat Jone. iij. de niniuitis q̄ debāt subuerti. sed p pniam saluati sunt. vt ptz ibidem. Itē. ij. Reg. xij. dixit nathan ad dauid. Judicauit sup te malū. nō recedet gladi⁹ a domo tua. Rndit dauid. Peccauī dño. Cui nathan. Transtulit dns pctm̄ tuū. Aug⁹. O q̄z salubre ꝙbū peccaui. Amb. in li. pfationum. O felix pnia que ad se trahit dei clementiā. z ligat eius oīpotentiā. z inuenit corā deo gram. z sic maria magdalena. de quo thema. Remittunt ei pcta ꝛc ¶ In summa verboz innuit ꝓmo pctoz remissio grosa. in pncipio. secundo remissoꝝ ratio vigorosa. ibi. qm̄ dilexit multū. De ꝓmo dicit. Re-

mittunt ei peccata mlta. Nã Mar. vlti. dicit Sepe demonia habuit. Hie. in omel. Universis vicijs plena fuit. Itez nota pctm eius fuit multiplex. scz originale. veniale. mortale. actuale. z pctm in spm sanctũ. ¶ Io. Prio videndũ est qd sit pctm. Rñdet Aug⁹. Peccatum ẽ auersio a bono incõmutabili ad bonum cõmutabile. vel sic fm qsdam. Peccatuz est oĩe dictũ vel factũ vel ꝯcupitũ qđ fit ꝺ lege. Ideo in li. de duabꝫ aiabꝫ. Peccatuz est volũtas retinẽdi vel ꝯsequendi qđ iusticia phibet Itẽ Amb. in lib. de paradiso. Pctm est puaricatio legis diuine. qz dicit mgr in. ij. di. xxxv. Peccatũ nõ ꝯsisteret si interdictio nõ fuisset. Jõ mgr in. ij. di. xliij. Causa z origo ꝑma peccati res bona extitit. qz añ ꝑmũ pctm nõ fuit aliqđ malũ vnde oriret. cuz em origine z cãm habuit. aut ex bono. aut ex malo. sed malũ añ nõ erat. igit ex bono ortũ ẽ. s. ex angelo. Aug⁹. ꝯtra iulianum hereticũ. Quid est angel⁹ nisi bonum opus dei. z bona z laudanda natura. Et dicit sctus Tho. Bonũ põt esse causa mali nõ ꝑ se sed ꝑ accidens. sed mala volũtas angeli fuit z hois secũdaria causa fuit maloruz. ¶ Io. Pro q sciendũ q bonũ põt esse causa vel subiectum mali in quo nõ sunt oĩa. et qđ nõ habet oẽm pfectionẽ z bonitatẽ. scz de⁹ q habet omnino pfectionẽ z bonitatem nõ põt esse cã mali. Jõ Aug⁹. in li. questionũ. Nõ est deus mortis inuentor. sz iudex. ¶ Itẽ viso qđ ẽ pctm in generali. Nũc quid sit peccatuz originale. Rñdet sctus Tho. sup. ij. sen. Formaliter loquendo pctm originale est defect⁹ originalis iusticie. Materialiter est ꝯcupiscentia. Hz Hugo in li. de sacris. li. i. Pctm originale ẽ vicium qđ nascẽdo vel ꝯcipiendo ꝯtrahim⁹. Nã licet generantibꝫ qtũ ad culpã remissum sit. tñ remanet quo ad penam. ¶ Diceres. fit ne paruulis iniuria q imputat eis h ad peccatũ Rñdet sctus Tho. nõ. Nam q caret aliq pfectione que requirit ad aliqd obtinẽdũ debet carere illo obtinẽdo. sz paruuli carẽt iusticia originali z actuali que requirit ad dei visionem. ergo iusticia ade ex gra fuit data sup naturalia ꝓncipia. quã ꝑ ingratitudinẽ amisit. vnde cũ ex gra esset nulla iniuria fit posteris si non redditur eis iusticia ab adam perdita ¶ Lo. Diceres. Est ne illud originale voluntariuz vel necessariũ. Rñdet mgr in. ij. di. xxxij. z est Orige. q põt dici vtrũqz. Necessariũ vero qz vitari nõ põt. Ideo ps. De necessitatibꝫ meis eripe me dñe. Etiã pt dici volũtariuz. Aug⁹. Licet paruuli nõ vtunt libero arbitrio volũtatis. attñ vocat voluntariũ. quia ex ꝑmi hominis voluntate ꝺtractum z factũ est qdam modo hereditariũ. De quo ad Ephe. ij. Eramus natura filij ire. Dicit sanct⁹ Tho. in. ij. ij. q. lxxxi. ar. i. Omnes hoies ex adam ꝛeriuati sunt tanqz multa membra vnius corporis. Actus aũt vnius membri nõ est voluntari⁹ voluntate ipsius. sed voluntate aie que ꝑmo mouet membra. Vñ homicidium nõ imputatur manui nisi inquantũ est aliquid hominis qđ mouet a primo ꝓncipio. sic etiam peccatum originale nõ est voluntariũ voluntate paruuli. sed ꝑ mi parentis ¶ Io. Diceres Ast ne peccatũ originale vnum vel plura. Respondet q vnũ. naz sicut vna febris ꝛebilitat oĩa membra. sic pctm originale ꝛeordinat oĩa membra corpis. ita q ocul⁹ est pronus ad videndũ lasciuiã. auris ad audiendũ. os ad loquendũ. de q Hen. viij. Sensus z cogitatio hois ab adolescentia prona sunt ad malũ. qđ ꝯquerit apl's ad Ro. vij. Nõ inuenio bonuz in carne mea. inuenio aliã legẽ in mẽbris meis repugnantẽ legi dei mei ¶ Diceres. vtz pctm originale sit magis ī vno qz in alio. Rñdet q nõ. qz originale nõ est aliud qz priuatio originalis iusticie q est equal'r in omnib⁹ ¶ Diceres. si hõ nõ peccasset vtrũ habuisset plus de gra tũc qz nũc post peccatũ. Rñdet qdaz sunt dona gre que ordinant ad pfectionez hois in seipso vt dona gre gratũ facient. Quedã em dant ꝓpter alteri⁹ vtilitatẽ. vt genera linguarũ et opatio signoz. z hmõi que ordinant cõtra aliqs defect⁹. Dona ergo illa que ordinantur ad supplctionẽ defectuũ aliozz nõ essent si pctm nõ esset. qz defect⁹ illi nõ essent. z sic non eẽnt dona gre gratis date q iam sunt. Hz gra gratũ faciẽs esset maioz ante peccatuz qz post compando statũ ad statũ. qz tunc natura eet melius dispositа. ¶ Diceres. p quid remittit peccatũ originale. Rñdet primo per fidem. Act. xv. Fide purificans corda coz. Id circo cum baptisat puer patrini pfitent fidez ante baptismum. qz dicit apl's ad Roma. v. Justificati ex fide in gra in qua stamus. Secũdo remittit p baptismũ. de q Azech. xxxvi. Effundam sup vos aquã mundã z mũdabimini ab omnibꝫ inq̃namentis vestris. Aug⁹. ad felicianũ. z habet de pe. di. i. §. tres. Per baptismũ olim ꝓteritoz fit ablutio pctoz ¶ Itẽ peccatũ veniale ꝺr veniale. primo fm san. Tho. in. i. ij. q. lxxxviij. ar. ij. correlarie questionis. quasi dignũ venia. qz peccata venialia hñt causam venie. qz ex hũana fragilitate vel

De sancta maria Magdalena

ignorãtia causant. que sunt plura. de q̃ Aug. et hr. xxv. di. qui alios. vbi dr. Quoties in cibo vel in potu q̃s plus accipit q̃z necesse est. z tñ nõ intẽdit. z sic ebuetas ẽ mẽtis oblivio. z est veniale. Scdo quoties quis loquit q̃z oportet. s. de licitis z iustis. Blo. nõ ex ꝓcepto. Tertio q̃ties q̃s tacet q̃z optet. Blo. nisi in platis quib⁹ posset esse mortale. Quarto quoties q̃s exasperat paupẽ. Quito q̃ties sanꝰ nõ ieiunat alijs ieiunantib⁹. si saltẽ nõ est ieiunij ex ꝓcepto. Sexto si q̃s tardiꝰ surgit. Septimo si ex facilitate iurat vel ex leuitate male dicit. Jsta venialia pcta facilius augmẽtant. qz dicit Augꝰ. Nullũ pctm̃ est adeo veniale. qđ nõ fiat mortale dum placet. z hr in can. xxv. di. nũc aũt. ℣. criminis. Ad dic glo. Assiduitas z ꝓtemptꝰ venialis pctõ sunt mortale peccatũ. ibidẽ distinguit de triplici genere venialiũ pctõr. Nã aplꝰ grauiora peccata venialia vocat lignũ. minora fenũ. minima stipulam. qz sicut lignũ diutius durat in igne q̃z fenum. z fenuz diutiꝰ q̃z stipula. sic p maiorib⁹ pctis hõ merek plus esse puniẽdus. Idcirco dicit Augꝰ. sup epl̃am Joh. omek. i. Noli cõtemnere venialia. qz leuia sunt. sed expauesce qz multe sunt. z aiam a diuina visione excludunt Apoc. xxi. Nil coinq̃natũ intrabit. Nã nõ refert siue nauis p magnos fluxus siue per guttas paulatim intrantes submergit. Jdeo Augꝰ. in ꝑmo. de oꝝone dñica. Quid interest vtrũ te plumbũ ꝑmat aut arena. z sic de venialibus. nõ est puũ qđ exonerat deũ. ¶ ¶ Pro quo sciendũ q̃ pctã venialia p̃nt mortalia fieri triplr. vt dicit san. Tho. i. ij. q. lxxxviij. arti. ij. Primo q̃ idem actꝰ nature fit ꝑmo venialis z post mortale sine mutatõe volũtatis. z sic nõ p̃t fieri. Sed motꝰ subitꝰ sine deliberatõe causat veniale. sz post hꝫ deliberatꝰ causat mortale. Scdo q̃ illud qđ ẽ veniale ex genere inquantũ ꝓstituit in eo finis ad mortale. vt ordinatio vbi ociosi ad adulteriũ z fornicatiõnẽ fit mortale. Tertio q̃ multa venialia pctã ꝓstituerẽt integraliter vnũ pctm̃ mortale. falsum est. nam oĩa venialia nõ p̃nt hr̃e intantũ đ reatu. qz pctm̃ mortale hz reatũ pene eterne. veniale ꝙo pene tpalis. Alio modo intelligit q̃ peccatuz veniale fit mortale dispositiue. qz disponit hñ ad mortem. Jtem venialia pctã remittunt multipliciter. Primo p aquetene dicte aspersionez. vt hr de ꝓse. di. ij. aquã sale. Secũdo p pbyteri bñdictionẽ. xxij. dis. prebyter. Tertio p dñicam oꝝonem. Quarto p elemosinarum largitionẽ. Quinto p pectoris tunsionẽ. Sexto p ieiunij castigationẽ. vt patet de pe. di. i. medicina. Septimo p dignam cõmunionẽ. vt hr de ꝓse. di. ij. Cũ oĩe crimẽ. Octauo p extremã vnctionẽ. vt patz de sacra vnc. c. vnctio. dicit san. Tho. in. iiij. dist. xvi. Nõ potest tolli culpa nisi reordinet volũtas. Jdeo nõ tollit voluntate manẽte. q̃ semp reꝙritur vna displicentia ad tollendũ venialia. ¶ Tertiũ pctm̃ est mortale p qđ hõ meretur eternã mortẽ. vt dicit mgr in. ij. di. xlij. Item nota ista peccata differũt inter se. Primo originale ab actuali. qz originale in aie infusione ꝓtrahit. sed actuale p malaz voluntatẽ ad actum. Jtem actuale pctm̃ trãsit actu z remanet reatu. sed originale transit reatu et remanet actu. vt ptz. xxxij. q. vij. nõ solum. Scdo differt mortale z veniale. qz mortale tollit gratiam z impedit gloriam. sed veniale nõ. quia stat cum gra. vt dicit sctus Tho. Nã qui peccat mortaliter cadit a charitate. sz nõ q̃ venialiter. licet tñ cadit ab innocẽtia. vt hr de pe. di. ij. septies. Jtem pctm̃ mortale differt a veniali. qz pctã mortalia p̃nt effici venialia p ꝓfessionez. vt dicit sanctꝰ Tho. in. i. ij. q. lxxxviij. Peccatuz mortale effectu efficit veniale. z de pe. di. i. serpens. Sz venialia nunq̃z p̃nt effici mortalia inq̃ntuz talia. Jtẽ pctã mortalia int se differunt. qz aliq̃ dicunt mortalia cõmunioie. aliqua ꝙo pctã in spm̃sctm̃. Jtẽ pctm̃ in spũmsanctũ dr dupl̃r. Uno mõ dr q̃ peccatũ psonã spũssancti. vt q̃ aliter sentit de ea. dicẽs spũmsanctũ esse creaturã. Alio mõ qui peccat ꝓtra attribntuz spũssancti. s. ex certa malicia. qz ei attribuit bonitas. Ad dr irremissibile. nõ qz nõ remittit vel remitti nõ possit. sed qz nõ habet causam excusationis. cũ fit ex certa malicia. sz in patrem z filiũ hz causam excusationis. qz ignorantiã z infirmitatẽ. Scdo dr irremissibile. qz praua volũtas repellit illud per qđ deberet remitti. Jtẽ pctm̃ in spũmsctm̃ specialiter opponit gre pniali p quaz fit remissio peccatoz. ¶ ¶ Jtem ad remissionem pcti sex exigunt. duo ex pte remittentis. s. misericordia z iusticia. ꝺ miscdiaz ẽ desperatio. ꝓtra iusticiã est ꝑsumptio. Scdo ex pte eiꝰ cui fit remissio reqrunt duo. s. ꝓpositũ nõ peccãdi. et dolor de cõmissis. Cõtra ꝑmũ est finalis impenitentia q̃ priuat emendã. ꝓtra scdm est obstinatio. Tertio reqrunt duo ex pte eiꝰ per qđ fit remissio. s. fides ecclie. z gra q̃ dat in lacrõ. Cõtra primũ est impugnatio veritatiz cognite. ꝓtra scdm est inuidentia fraterne gre. Jnuidia est pctm̃ mortale. qz est respectu gratie vel

alterius boni inquantū credit diminutiuū p̄ priū boni. sz inuidēcia est respectu gr̄e in se in/ quātū ex malicia sibi bonū displicet. z sic pec/ catū in spūmsanctuz dr irremissibile. sic infir/ mitas incurabilis que resistit remedio morbi Attñ morbo miraculose pōt curari. ita ꝫ pec/ catū diuīa ꝫtute ē remissibile. sz finalis impe/ nitentia est irremissibile. Diero. Nihil miseri cordie dei repugnat nisi cor impenitēs. qđ ve niam nō postulat. Origē. Nullus de pietate dei diffidat. qz bonitas dei oēm maliciā superat. Rm. Dixi secūdo subiūgit remissionis rō vi/ gorosa. ibi. qm̄ dilexit multū. Pro q̄ scien dum pctm̄ mortale actuale remittit p multa. Primo p veram ꝓtritionem Thob. iij. In tpe tribulatōis pctā ꝛc. ps. l. Sacrificiū deo spūs cōtri. z Dañ. iij. In spū humilitatis z in aīo ꝓtrito suscipiamur a te dñe. Secūdo p ꝓfessio/ nē. ps. xxxi. Dixi ꝓfitebor adūsuz me ꝛc. et tu remi. ꝛc. de q̄ Proū. xxviij. Qui abscōdit scele ra sua nō dirigēt. qui aūt ꝓfessus fuerit misē/ ricordiā habebit. Jō. i. Joh. i. Si ꝓfiteamur pctā nr̄a fidelis z iustus est dñs vt remittat. Tertio p elemosinaz largitionē. Proū. xvi. Misericordia z ꝫtate redimit iniq̄tas. ꝫ do/ cuit ppha daniel nabuchodonosor regē. Da niel. iiij. Rex placet tibi ꝓsiliū meuz. pctā tua elemosinis redime. Eccli. iij. Ignē ardentē ex tinguit aqua. sic elemosina resistit pctis. Jō Lu. xi. Date elemosinā z oīa ꝛc. Quarto p de uotā or̄onē. Act. viij. Roga deū vt tibi dimit tatur cogitatio cordis tui. Et sic dimissuz est seruo nequā. Mat. xviij. Omne debitum di misi tibi. qm̄ rogasti me. Quinto p iniuriarū remissionē. Eccli. xxviij. Relinque primo no centi tibi. z depcanti tibi dabit venia. Augº. Unusquisq; talē in dulgentiā accipiet a deo q̄ lem fecit primo Lu. vi. Dimittite z dimittet vobis. Eadē mēsura q̄ mēsi fuerit ꝛc. Sexto p lachrimaz effusionē. Isid. Penitētes lachri/ me apud deū reputant p baptismate. Idcir/ co Augº. sup ps. xcviij. O homo si ardes i cō scientia delicti lachrimis extingue flāmā crimi nis. qs beatº Bern. cōmendat di. O q̄ta vis est in lachrimis penitētis. abluūt culpā. extin guūt gehennaz. ascēdūt ad celos. descēdūt ad abyssos. ignē infernalē extinguūt. celos pul/ sant. aīam lauāt. deo pcōzem recōciliant. de q̄ Augº. Qui lachrimās miser se fatet. illi deus miserēt. Sinaūt pcedūt ex dilectiōe. aliq̄ flēt timore pene. de qbº Bern. Quosdā lugere vi/ deo si lachrime de corde pcederent nō ita cito riderēt. Septio dimittit pctm̄ p ardentē dile ctionē. de q̄ them z. Remittūt ei ꝛc. i. Pe. iiij. Charitas operit multitudinē pctoz. Pro q̄ sciēdū remissio pctoz autoritatiue fit a solo deo Isa. xliij. Ego suz q̄ deleo iniq̄tates tuas. Augº. de vbis dñi. Spūssanctº opat re missionē pctoz post ꝓtritionē. sz reatº pene p opus bonū charitate informatū remittit. licet em̄ culpa sil z nō p ptes remittit. tm̄ remissio pene fit p ptes. q̄ plus diligit plº ei de pena re/ mittit. Hie. Dilectio habet se vt ignis. pctm̄ vt rubigo. tāto magis rubigo peccati ꝓsumit. quāto cor pctōris igne charitatis cremat.

Sermo cviij.

Ad idem.

Accessit ad pe
des iesu peccatrix mulier. Sic legit z canit sancta eccla. z sum ptum est originaliter ex hystoria euāgelica Lu. vij. Nulla res est homini ita bona z proficua q̄n etiā aliq̄n dānosa. Et econtra. Nulla res dānosa q̄n aliq̄n pōt esse pficua. Exēplū de pri mo. s. de re bona. Lux est res bona Gen. i. Vi/ dit deº lucē q̄ esset bona. q̄ sicut oculis claris z sanis pdest. ita egris nocet. Secūdo diuitie ter rene bñ scienti expēdere pūnt. z nescienti ob/ sunt z nocēt. Amb. Sicut diuitie sunt impe/ dimēta reprobis. ita bonis sūt coadiumēta ꝫtutū. Tertio sicut bonū vinū pdest homini sano sitienti. ita obest egro z febricitāti. Exēplū de scdo. s. de re dānosa q̄ aliq̄n est pficua. vt de mulieribꝫ. q̄dam legunt fuisse exēplar ꝫtutū. q̄daz ꝫo legunt exēplar viciozz z nociue. Nō ne pma mater eua legit fuisse exemplar gule z intemperantie. Gen. iij. z mlti nobis nocuisse ita vt legit Eccli. xxv. Initiū pcti mulier. per illā oēs morimur. Item vxor loth exemplū inobedientie. dū exiret sodomā phibita ne re trospiceret inobediēs fuit. z versa est in statuā salis. Gen. xix. Itē dyna filia iacob exemplum curiositatis incōstantie dum egressa vt vide ret mulieres regionis illi⁹ ab emor filio sichem stuprata est. Gen. xxxiij. Item iezabel vxor regis achab exemplū homicidij z ydolatrie. iij. Re. xvij. Sic ecōtra legunt multe sancte mulieres que sunt nobis exemplar sanctitatiz z honestatis. Beata virgo maria exemplum innocentie. Anna vidua exemplū ꝓtinentie. mulier chananea exemplū pseuerantie. Ista vero peccatrix beata exemplū pnie. Jō Greg. Sacra scriptura non solum narrat virtutes sanctoz. sed etiam casus eoruz, vt videam⁹ in

De sancta maria Magdalena

lapsibꝫ q̄d timere debeam⁹. in fr̄utibꝫ q̄d imitari studeam⁹. iuxta illud Amb̄. Si secutus es errantē sequere pēnitentē. Si legim⁹ illā recessisse a deo p pctm. qz Aug⁹. Peccatū est recessus a deo. videam⁹ qūo in pnīa accessit. de q̄ thema. Accessit ad pedes ꝛc. ¶ In summa frūctuos duo innunt. Primo ꝓponit ei⁹ accessum fr̄uosum. scdo subiūgit ei⁹ excessuz vicio sum. ibi. peccatrix. De ꝑmo dicit. Accessit ad pedes. ¶ Nota septē mulieres in noua lege legunt accessisse ad ihm nob in exemplū q̄ septē sunt fr̄utes p eas dēsignate quas hēre debet verus pēnitēs volens p pnīam accedere ad iesum. quas oēs habuit maria magdalena. ¶ Prima mulier fuit Anna vidua q̄ domino p̄sentato in templo legit accessisse ad eū Lu. ij. Hec ipsa hora supueniens confitebat dño ꝛ loquebat de eo omnib q̄ expectabāt redemptionem isrl. Moraliter. p hāc mulierē signat ꝓpria cognitio. que est p̄ncipiuz ꝛ fundamentum salutis. De quo Bern̄. Scio neminē posse saluari sine sui cognitōe. qz malū nō vitat nisi cognitum. Nā sicut ꝺ latentem inimicū nemo potest cauere. sic nec ꝺ vicia incognita. Ber̄. Salutis initium est ꝓpria cognitio. Considera ergo te. ꝛ cū inueneris te vicioſuz. dic cū p̄s. l. Miserere mei ꝛc. Quoniam iniq̄tatez meā ego cognosco. Aug⁹. Si te cognoscis. deus ignoscit. Bern̄. ad Eugenium papā. Meli⁹ est cognoscere seipsum q̄z scire cursum siderū. vires herbaruz. cōplexiones hoīm. naturas aialiuz. ꝓpter qđ Chrys. sup Mat. Maxima pars phie est cognitio sui. ꝛ qui se nescit. nihil bene nouit. Hāc fr̄utem ꝓprie cognitionis habuit maria magdalena. De quo Aug⁹. Ipsa cognouit q̄to mꝛto labꝛauit. ipsa cognouit quem offendit. qz deum creatorē. Ideo hec cognitio necessaria ē ad salutem. vt ait Aug⁹. de vera ꝛ falsa pnīa. Penitens nō solū ꝺ sideret quid peccauit. sed etiā quē offenderat. qz mortal'r peccare ē deuz offendere. Aug⁹. Offenso deo nulla est loci religio. qz dē⁹ est inimic⁹ omni criminoso. Eccl. xij. Altissimus odio habet pctōres. Hoc ipsa cognouit ꝛ dicere potuit cum p̄s. l. Tibi soli peccaui ꝛc. et cū filio ꝓdigo Lu. xv. Pater peccaui in celū ꝛ cor̄ā te. nō sum dignus vocari filius tuus. ¶ Secunda mulier q̄ accessit ad iesuz fuit mulier chananea Mat. xv. que clamauit. Miserere mei fili dauid. filia mea male vexat a dēmonio. Moral'r. Chananea interp̄tatur erubescens. Nā ipsa erubuit. Pro dño ei nō rn̄dit. Secūdo dixit se nō missum nisi ad filios israel. Tertio nominauit eaz cū nem. Et sic peccator debet respicere enormitatem peccati ꝛ indignitatē sui ꝛ fedtatē scelerū vt nō fetet vt putridus canis in ꝺspectu hominū. sicut pctōr in ꝺspectu dei ꝛ angeloz. vt dicit Aug⁹. ꝓpter qđ erubescere debet. Aug⁹. Per vos peccastis. p vos erubescatis. qz erubescentia magnā tollit ptez criminis. Hui cō sonat Eusebi⁹ dicēs. Uerecūdia pēnā temperat quā quis p peccatis pati debuerat. Hanc virtutē habuit maria magdalena. Nam post cognitionē scelez verecundabat. De q̄ text⁹. Stans retro secus pedes. nō ante faciez. Ratio Greg. Turpitudinis maculas aspexit. Lauando ad fontem misericordie cucurrit. cōuertantes nō erubuit. nō iussa venit. ipsa grauiter erubescebat intus cogitans in seipsa. h est speculū sine macula. hic est candoꝛ lucis eterne. Sap̄. vij. Ego sum vicijs plena. ideo nō sum digna accedere in faciē sz retro. nō ad caput sz ad pedes. Greg. Faciter culpa corrigit que erubescit Eccli. xij. Est ꝺfusio adducens gloriam. vt dicit Rich̄. de san. vic. De quāto verecūdia maioꝛ. de tāto in oculis dei clarioꝛ. ¶ Tertia mulier que ad iesum accessit est samaritana Joh. iiij. q̄ exiens de ciuitate venit ad fontem iacob cū ydria hauire aquā. ꝛ inuenit dñm. sedentē supra fontē. Per hāc mulierē significat tertia virt⁹ penitentis. s. ꝓpria contritio. Cū ydria aque illa accessit. ꝛ nos cū vera cōtritione ꝛc. Piero. Nulla culpa delebit nisi tristicia anxiet. Rōnem ponit magister in. iij. di. xvi. In omni peccato actuali ē actus alis auersio a deo p cōplacentiā peccati. Ideo oꝛtet q̄ in omni remissione peti sit actus cōuersio ad deū p displicentiā. ꝛ appellat ꝺtritio Sup quo dicit san. Tho. in. iij. di. xvi. Nō pōt tolli culpa nisi reꝺdinet voluntas. s. per ꝺtritionem Bren̄. ij. Uelut mare ꝺtritio tua. sicut mare est acerbum. sic ꝛ ꝺtritio. Aug⁹. in lib̄. de pnīa. Vere penitens semp doleat ꝛ de dolore gaudeat. ꝛ se nō semp doluisse doleat. Nā vbi ꝺtritio finitur. ibi de pnīa nihil relinquit Et illam habuit maria magdalena. De qua Gre. Discite quo dolore ardeat que inter epulas flere non erubescat. Innocentius tertī⁹ in summa sua. Uenit inquit cum fonte lachrymarū ad fontē misericordiaz. vt cū largo fletu largā ei⁹ misericordiā impetraret. De quo textus. Cepit rigare pedes ihu lachrymis. Augus. Lachryme sunt testes dolozis ꝛ vere penitentie ¶ Ipsa his lachrymis meruit q̄ttuoꝛ bona. Pro ira ꝛ dei mitigauit. Piero.

Q humilis lachrima ꝯta est ptās tua. vincꝫ inuincibilem. ligas oipotentē. Scdo ipsa lachrimis veniā impetrauit Ihuꝰ. Nemo flēs ad dñm accessit q̄ nō impetrauit qđ postulauit. q̄ saltē vere ⁊ pure ꝓpter dñm in eo q̄ dñm offendit dꝫ flet petā. Aug⁹. Qui se lachrimis miserꝫ fatet. alli dⁿ miserē. Tertio lachrimis suis ignē infernalē extinxit. Aug⁹. Flāmā pnaꝫ extinguit vnda lachrimaꝝ. Lachrime sunt humide. extinguūt ignē gehēne. ita q̄ dicit Isido. Penitētis lachrime reputant apud dñm p baptismate. Jō dic Amb. Ablue te lachrimis. laua te fletibꝫ. si tuipse fleuerꝫ. alⁱ te ñ flebit. si saul petā suā fleuisset. samuel non fleuisset vel planxisset. si cayn ⁊ iudas ꝑtutē lachrimaruꝫ scuissent dꝫperare ñ debuissent. Bern. Neqꝫ mūdⁱ diluuio pcussit. si ad lachrimas fugisset. Quarto lachrimis suis angelos letificauit. Bern. sup Cañ. Lachrime pnitentum sunt vinū angeloꝝ. sicut vinū letificat coꝛ hominis. vt dicit ps. sic gaudiū est angel' dei sup vno petōꝛe pniam agēte Lu. xv. ¶ Quarta mulier q̄ accessit ad ihm fuit emoꝛroissa. dꝫ q̄ Mat. ix. legit q̄ passa fuit fluxū sanguis duodecim ānis. Tandē audiēs iesu pietatē ⁊ misericordiā. fiduciā habuit ad cū ⁊ spem sanādi. accessit retro ⁊ tetigit fimbriā. ⁊ sanata est. Per hāc mulierem intelligit quarta ꝺditio et virtⁱ pnitentⁱ vere. i. fiducia ⁊ spes remittēdi Aug⁹. Penitētia q̄ est sine fiducia ē sterilis ⁊ vacua. ⁊ man et sine mīficordia. vt cayn Genes. iij. q̄ dixit. Maior est iniq̄tas mea q̄ vt venīā merear. Bern. Mentiris cayn. maioꝛ est dei misericordia q̄ queuis nr̄a miseria. Id circo fletus nō sufficit sine fiducia. Amb. Nō pt vere agere pniam q̄ nō spꝫat indulgentiā. sed maria habuit fiduciā. dꝫ quo textⁱ. dñs cognouit q̄ esset in domo pharisei. Dicit Amb. cogitare cepit. hic hospes de celo venit in mūdum vt petōꝛes saluos faceret. Alij hospites carnes ferinas reꝛunt in cōuiuio. ego ferina peccatrix assatū coꝛ meū in igne charitatⁱ offeram. ꝺ fidens q̄ mūdauit symonez leprosum mūdabit animā meā a lepra viciꝝ. Ecce ꝺ fidentia. Eccli. ij. Quis spꝫauit in dño ⁊ ē dꝫrelictus. q. d. nullus. Bern. Quantā spem fiducie in dño posueris. tantā obtinebis. Et sic magnā habuit fiduciā. ꝓpter qđ dixit ei ihs. Fides tua te saluaꝝ fecit. qꝛ qđ petijt posse impetrare nō dubitauit. sic ⁊ nos. Jac. i. Si q̄s indiget postulet a deo in fide nil hesitans.

Quinta mulier q̄ accessit ad iesuꝝ fuit mater filioꝝ zebedei. dꝫ qua Mat. xx. que orauit p filijs vt vnus sederet ad dꝫteꝛā. alter ad sinistrā. Per hanc significat quinta ꝺditio pnitentis. s. deuota oro. Petam⁹ id qđ est ad sinistrā. id est petōꝛ remissionem. vt si q̄d sinistre egimus vt indulgeat. vt docemur Eccli. xxi. Fili si peccasti. nō adijcias iterū. ſz dꝫ ꝑstimis dꝫpcare. Juxta illud Judith. viij. Indulgentiā peccatoꝝ postulem⁹ cū lachrimis. sicut fecit ille seruⁱ Mat. xviij. pcidens orauit. habe patientiā in me. ⁊ oīa reddam tibi. sic orauit Abobias. c. iij. Ne reminiscaris dñe delicta mea. sic anna. Peto dñe vt a vinculo impoꝛperij absoluas me. Subdit. Exaudite iuste pces ambꝝ. Scdo petere debem⁹ illud qđ est ad dꝫteꝛā. s. gr̄e collationē. Lu. xi. Petite ⁊ accipietis. s. gr̄aꝝ dei. Zach. x. Petite vos pluuiā a dño ⁊ dabit i tpe suo. Sine hac pluuia arescit oīs fructⁱ boni opis. Ihuꝰ. Sicut terra sine pluuia arescit. sic hō sine dei gr̄a. Joh. xv. Sine me nihil potestⁱ facere. s. meritorie. nec malū vitare q̄si sinistrū. nec bonū opari quasi dꝫtrū. Aug⁹. de correctōe ⁊ gr̄a. Dre est quicquid boni agim⁹. sic ⁊ penitere. Aug⁹. in li. de pnia. Vere penitere nō est hois sed dei gratie. i. ad Thoꝝ. xv. Gratia dei sum id qđ sum. ¶ Sexta mulier fuit marcilla. Lu. xi. Extollēs q̄dam mulier vocez de turba. dixit ad iesum. Beat⁹ venter q̄ te poꝛtauit. ⁊ significat sextam ꝺditionē pnitētis. s. satisfactionē quā poꝛtare debem⁹. Haꝝ ipse poꝛtauit onus petōꝝ nostroꝝ. i. Pe. ij. Petā nr̄a ipse tulit i coꝛpe suo sup lignū. sic ⁊ nos. i. Tho. vi. Empti estⁱ pcio magno. gl̄ificate ⁊ poꝛtate dñm in coꝛde et coꝛpe vr̄o. s. p satisfactionē. Bre. Qui ꝓpria mala cōmittit. iustuꝝ est vt p pniam ꝓpriam diluat. Bre. Nō sufficit cruꝝ sua sine tua. iō ad Gal. vi. Onus suuꝝ vnusquisq̄ poꝛtabit scz satisfactōis. ad Heb. x. Volūtarie vobis peccantibꝫ iam nō relinquit hostia p peccato. qꝛ nō denuo crucifigit xps neqꝫ cōplantet hō silitudini mortis ei⁹. s. p baptismum. Nam si cut ex alieno petō obligati eram⁹. ita aliena pna absoluti sum⁹. Nūc vero q̄ ꝓpria mala cōmittit. ꝓpriam crucē pnie tollat Lu. iij. Facite dignos fructus pnie. Rich. de san. vic. In criminalium purgatione opus est satisfactione. Greg. ponit exempluꝝ. Si quis aliquem blasphemat nō satis est vt cesset. sed vt satisfaciat. ad Ro. iij. Nomen dei per vos blasphematur. ergo oꝛtet vt satis agatis. dꝫ q̄ Anſ. in li. Aur deus homo. Necesse est vt ablatus honoꝛ soluatur aut pna sequat. Qui vero petit malum impunitum nō sinit. Sic fecit

De sancto Jacobo

maria magdalena. Greg. Cogitanti mihi de marie pnia plꝰ libet flere ꝙ aliꝙd dicere. Considerauit qđ fecit. voluit moderare qđ fecerat Cogitauit eñ scriptuꝝ Sap. xi. Per que ꝙs peccat p hec ꝛ punietꝫ. Primo peccauit oculis. qꝛ ipudice respexit. ecꝭ uerso oculis q̄b terrena ꝛcupierat iam ꝛterēs flebat. Scđo in vanitate pilos exposuit. iam madidatos pedes xpi tersit. Tertio ore vana locuta. iā pedes xpi est osculata. Quarto vngēto fucata. iaꝝ vnxit pedes xpi. Gre. in omel. Qđ sibi turpiter exhibuerat h̄ iam deo laudabiliꝫ offerebat. Fcē sm dictū apli Ro. vi. Sicut exhibuistis mē bra vra seruire immūdicie ꝛ iniq̄tati. sic nunc iusticie in sanctificationē. Et h̄ fecit ipsa. vt testat Gre. Quot habuit in se oblectamēta. tot de se inuenit holocausta. Septima mulier est maria mr̄ iesu. q̄ accedēs ad ip̄m stabat sb̄ cruce. ꝛ significat septimā ꝛditionē penitētie. sez verā dilectionē. q̄ reꝙrit ad singlas p̄fatas ꝛditōes. Aug⁹. Charitas valet ad oia. sine q̄ nihil valēt oia. etiā quecūq̄ satisfactio ardua Hylari⁹. Frustra ē ois opatio nisi assit dei dilectio. i. Thoꝛ. xvi. Oia vra in charitate fiāt. ꝛ si cares charitate accede cū mr̄e iesu ad crucem. recordare passiōis xpi. Damian⁹. Quid magis ad charitatē accēdit ꝙ q̄ ꝓpio filio ñ pepcit deꝰ ⁊c. Bern̄. Si nō posses cognoscere gravitatez pcti tui. pensa ꝙ gravia fuerūt tua vulnera. p quibꝫ necesse fuit pati xp̄m ꝛ vulnerari p te. Si ñ potes oꝛare vide ꝙ pie ī passiōe p peccatoꝛibꝫ oꝛauit cū lachrimis. Pater dimitte illis ⁊c. Auc. xxiij. Si satisfactio videt tibi grauis. Dicit apls Heb. xij. Recogitate eum q̄ talem sustinuit adūsus semetip̄m ctradictionē. vt nō fatigemini animis vris. Gre. Si passio xpi intuet nil tam graue qđ nō eq̄ animo sustinet. Et sic passio xpi ē ad oia predicta inductiua. signāter ad dilectionē que p ficit oia p̄dicta. Bern̄. sup Can̄. Sup omia te mihi reddit amabilē o bone iesu calix quez bibisti. Hūc amoꝛē habuit maria magdalena. ppter qđ dixit ei iesus. Remittunt ei peccata mlta. Gre. ī omel. Quid frēs credimus dilectōz dei nisi ignē. q̄d culpā nisi rubiginē. tāto plus rubigo ꝛsumit. ꝙto magis q̄s charitate accēdit. Laus deo in ꝑpetuum.

De sancto Jacobo.

Sermo cviij.

DPtestis bibere calicem quem ego bibiturus sum. Mat. xx. ⁊ legit in p̄sentis diei euāgelio. Dicunt naturales ꝙ arbores q̄ nō fuerūt mote p ventum nō habent fructus q̄ honorabiliꝫ possent portari ad mensam dn̄oꝝ. qꝛ sm Plinium. Arbores quiete ⁊ non mote ventis illo anno reddunt penitus infecūde. Ratio. qꝛ cū ventis ꝛcutiunt. tūc ꝛcussione fertiles reddūtur. Moraliter. Per arbores intelligunt homines. Mar. viij. Uideo homines vt arbores. Inno. de vilitate humane ꝛditiōis. Est quedam arboꝝ eversa cuius radices sunt crines. truncus caput. rami manꝰ ⁊ pedes. Nec arboꝝ. i. homo nō facit fructū eterni regni meritoꝛum. nisi quassatus a vento tribulatiōis Augꝰ. Nequaq̄ ad regnum celoꝝ se iudicet ptinere q̄ hic in area nō triturat p tribulationem. nec membra se iudicent q̄ caput suū spinis coꝛonatuꝝ passionibꝫ nō sequunt. Jō ij. ad Thimo. iij. Omnes qui pie volunt viuere in christo. psecutionē patient. Nam sm Augꝰ. Nullus meret dici christi seruus sine tribulationibꝫ. ppter quod saluatoꝛ Joh. xv. Memētote sermonis mei. nō est seruꝰ maioꝛ dn̄o suo. si me psecuti sunt. ⁊ vos psequentur. Ideo Eccl. xxxiij. Magna est gl̄ia sequi dei. ⁊ Judith. viij. Omnes q̄ tibi placuerunt per varias tribulationes transierūt. Hoc ꝛsiderans Augꝰ. dicit. Dñe hic seca hic vre. da pacem in futuro. Nam sm Amb. sup beati imaculati. Quāto maioꝛ h̄ tribulatio. tāto vberioꝛ ꝛsolatio. De quo Gre. x. moral. Quāto spes solidioꝛ surgit. quāto grauioꝛa hic q̄s p christo ptulit. qꝛ gaudiū de eternitate nō tollit. ni si hic p̄us pia seminatiōe semināt. p̄s. cxxv. Qui seminat in lachrimis in exultatiōne metet. ad qđ hoꝛtat dn̄s iacobū ⁊ iohem dicēs. Potestis bibere calicem quem ego bibiturus sum. In summa euāgelij duo innuuntur. Primo ppositio indiscrete petitionis. ibi. accessit mater. Scđo subiungit coꝛrectio satue ppositionis. ibi. nescitis q̄d petitis. De primo dicit. In illo tpe. s. cum xp̄s dixit discipulis suis de passione sua. dicēs. Ecce ascendimus hierosolimā. tūc accessit mater filioꝝ zebedei cū filijs suis iohāne ⁊ iacobo. hec fuit salome. qꝛ forte vidua. ⁊ sequebat xp̄m. Uel forte vir eius retro seoꝛsum cum aliꝭ fuit. Dicit Aug. Mater ex ꝛsilio filioꝝ accessit. Jō Mar. x. dicit ꝙ filij p se accesserunt. qꝛ est regula iuris li. vi. Qui facit p alium est ac si faceret per seipm. Chrys. sup Mat. Filij dixerunt matri. Ecce moꝛietur. ⁊ post tres dies victoꝛ reuertetur. q̄d restat nisi regni gloꝛia. q̄d faciem⁹ vt

possem⁹ ꝓticipes fore regni. Scim⁹ qz nō est inuid⁹ q̄ se donauit hoib⁹.quo regni societatē nō donabit. ꝑtētis negligētia reprehendit vbi de misericordia dant⁹ nō dubitat. nos si rogamus ceteroꝝ corda ꝯcutiem⁹. Si sancti sunt tñ hoies sunt. ḡ submittam⁹ matrē vt suo nomine ꝺpceat ꝓ nobis ⁊ fiūt duo bona. Si est res reprēhēsibilis nō impurat. qz m̄l'ier. sexus ipse excusabit errorē. Si aūt nō fuerit reprehēsibilis facili⁹ impetrabit. Mater ꝓ filijs rogans accessit adorās eū.i. reuerentiā exhibēs ⁊ petēs aliq̄d ab eo.s. ꝓmo i generali. Dicit ei iesus. Quid vis.nō interrogauit q̄si nesciēs. ꝫ vt manifestā faceret irrōnabilē petitionem ipsoꝝ qui petebāt. At illa dixit. vt hi duo filij mei sedeāt vn⁹ ad dexteraz.alter ad sinistrā in regno tuo. Itē parētes tria desiderāt filijs.ḡtem.diuitias ⁊ honorem. Primo ḡtem.cū dicit.vt sedeant. ⁊ sic aliq̄ parētes nō lunt filios docere laborare sed ociari. timēt ne offendant. nō ꝑpendentes illud Eccli. xxxiij. Multa mala docuit ociositas. Nā diabolus q̄ ociosum inuenit statim ponit in ope suo. Figurat Exo.ij. Pharao videns filios isrl' statim dixit.ite opamini. Iō Piero. Semp aliq̄d opis facito ne te diabolus inueniat ociosū Bern. Otium est sentina oīm viciorꝝ Lu.xi. Diabolus inuenit domuz vacantē assumpsit septē ſpūs nequiores se.i. septē petā mortalia Piero. Inquantū ei aufers de ocio.intantuz aufers ei de loco. Iō Eccli.xi. Si filij tibi sint erudi illos. Job.v. Nascit hō ad laborandū sicut auis ad volandū Nā sicut de veste non portata nascit tinea.sic de ocio petūt Lassioꝺ. Mens ociosa nihil aliꝺ cogitare nouit q̄z de escis ⁊ de ventre. Sen. Otium sine lris ē viui hominis sepultura. Exempluz de illo de quo Boetius in de disciplina scholarium narrat. Secꝺm qꝺ eis desiderāt pentes ē copia diuitiarū. Sic rebecca laborauit ꝓ filio iacob. vt ꝓmogenita obtineret. Sen.xxvij. Nā filijſ thesaurisare sufficientiā est laudabile. Ḥ enim docet apl's.i. Choz.xij. Debēt pentes thesaurizare filijs. Sed q̄ hō ita afficit ad filios vt obliuiscat salutis aie sue.hoc est reprehensibile. Ideo Aug⁹. de vita clericoꝝ. ⁊ hr. xij.q.ij.si qs irascit.vbi ꝺz. Si q̄s vnū filiū habet putet alterum ꝛpm.si duos putet ꝛpm tertiū.si decē vndecimū christū faciet.qz dicit Ezech.xviij. Filius nō portabit iniq̄tatē patris. nec pr̄ filij. Hab. vi. Unusquisq̄z onus suum portabit. Tertio desiderāt eis honorē. sicut scribebat filio suo salomoni. De quo.iij. Re.i. Senescente dauid filio eius adonias surrexit viuēte patre dicēs.ego regnabo. Qō audiēs mater salomonis accessit ad dauid. exhibuit reuerentiā ei. Cui rex. Quid vis.cui illa. Pone mi rex iurasti mihi ꝓ dñm deū tuū q̄ salomon filius tuus regnaret post te.nūc adonias regnabit te ignorante.ad te respiciūt oculi oīm in isrl'.⁊ eligere poteris quez volueris qui regnet post te.et sic impetrauit ei regnū. Q̄ q̄t sunt hodie patres ⁊ mires q̄ ñ curāt de salute filiorꝝ.nꝫ de honore.

Pro quo nota honor est duplex.s. ꝑtutis ⁊ potestatis. Primus ꝑtutis. de quo phs iij. ethicoꝝ. Honor est pmiū ꝑtutis. Illum honorē omnes desiderare debem⁹ vt essem⁹ virtuosi. Nā cuz cognoscit ꝑtuosus tūc hꝫ cām cur sit honorādus. vt si est cast⁹. hūilis. misericors. pius. obediens. pacificus. Iō Aristo. iij. ethicoꝝ. Uirtutibꝫ q̄uis nō sunt honore digni.sed ꝑm veritatem solus ꝑtuosus est honorandus. Unꝺ Aug⁹. dicit. q̄ antiquitus romani colebant ꝑtutez ⁊ honorē ꝓ dijs. vnde duo templa ꝛstruxerunt sic sita q̄ nullus intrare poterat templū honoris nisi ꝓtrāsisset templū ꝑturſ. ad significandū q̄ null⁹ ecē dign⁹ honore nisi meruerit eundē ꝓ laborē ⁊ virtutem. Iō valde laudabile est hoiem esse virtuosum. Sen. Nulla possessio. nulla vis auri ⁊ argenti plus estimāda est q̄z virt⁹. Et qui virtuosos hoies diligit ⁊ honorat signuz ē q̄ ipse ꝑtuosus est. Sen. Scias q̄ multis ꝑtutibꝫ abūdat q̄ alienas ꝑtutes amat. Itē virt⁹ est donū dñi ꝓ quo ꝓ honore dignum. de q̄ dono dicit Aug⁹. Tale donū est virt⁹ vt null⁹ opet eam in nobis nisi de⁹. ad Gal.iij. Qui tribuit nobis ſpūm opāt virtutes in nobis. Iō ꝓs. lxxix. Dñe de⁹ virtutū. qz a solo deo est. Bern. Incassuz laborat in inq̄sitione ꝑtutū q̄ aliunde q̄rit q̄z a deo.⁊ hūc honorē oēs deum⁹ q̄rere Secꝺs honor est prātis. de q̄ Eccli. vij. Noli querere ab homine ducatū. nec a rege cathedram honoris. Ratio Origē. In nullo diabolus hoiem sic illaqueat q̄z cū honoris appetitu ipse tēptat. Ratio. qz grauior erit eius culpa ⁊ pena. Primo grauior erit culpa. qz ñ solum tenet reddere rōnem ꝓ se sed ꝓ alijs. ad Heb. xiij. Obedite ꝓpositis vestris. ipsi em̄ pigilant rōnem reddituri ꝓ animabꝫ vris. Greg. de cura pastorali. Tot mortibꝫ plati digni sunt quot exēpla dānationis ad subditos transmittūt. Sap. vi. Exiguo ꝯcedit misericordia. potentes potēter tormenta sustinebunt. Secꝺo grauior erit pena. Sap. vi. Judiciū durissimū fiet his q̄ psunt. De q̄ Bern.

De sancto Jacobo

Veniet ad iudiciū dura allegatio. pauperum clamor. viduaꝝ gemit⁹ ꝛ pupillorꝝ. Aug. vij ꝯfessionū. Peto dñe vt ois honoris mundi faciās me inexpertē ꝛ gre tue coheredē. Ideo hortamur Ecci. vij. Noli q̄rere fieri iudex ni si valeas ẏtute irrumpe causas. iō salomon nō petiuit honorem sed sapiam. ij. Regū. ij. Da seruo tuo cor docile. Raban⁹. Quos dilectat culmē honoris ꝑus exercere debēt viā laboris. s. ẏtutis. ꝑpter q̄d dr Heb. v. Nemo sibi assumat honorē nisi vocat⁹ a deo. Hze. dicrōnem. Grandis honor gue onus. Implet illud Eccli. viij. Interdu⁹ dñat hō homini in malū suū. Et hr in can. xl. di. Quicūq; primatū in terra desiderat in ꝯfusionem veniet. Jō merito talib⁹ dr. nescitis q̄d petatis. Dicit Raban⁹. Vere nescit q̄d petat q̄ sedem regni glie querit quā nōdū meruit q̄siuit. Nescit q̄d petat q̄ se in ẏtutib⁹ non exercitat. Ideo dicit Chriſ. Nos nō debem⁹ petere a deo qđ nobis tantū bonū videt. sz qđ ipse viderit nobis expedire. ¶ Dixi sc̄do subiungit correctio factue ꝓpositōis dī. Nescitis q̄d petatis. Remigius. Xp̄us rādit discipul. qz petitio ꝓcessit ab eis. ¶ Jtē ista petitio mulieris triplicē errorē cōtinebat. s. ordinis puersitatē. intentōis carnalitatē. ꝛ materie vanitatē. Primo ꝓtinebat ordinis puersitatē. qz ꝑus petiuit ꝑmiū q̄z habuit meritū. iō noluit quiescere sine fatigatione cū scribit p ꝑs. cxxxv. Qui seminant in lachrimis in exultatōe metēt. Jā voluerūt hre ditarū diurnū sine labore. cū Mat. xx. scribit Voca operarios ꝛ redde mercedē illis. Jtē voluerūt habere coronā sine pugna. cum dr. ij. Thimo. ij. Null⁹ coronabit nisi legitime certauerit. Jtē voluerūt hre brauiū ꝛ nō cucurrerūt. cum dr. i. Thor. ix. Currite vt apphēdatis. iō dicit eis. Nescitis q̄d petatis. q. d. vultis exaltari ꝛ nōdū estis humiliati. cū dī. Hzeg. ad magna ꝑmia nō pueniť nisi p magnos labores. res ꝑciosa non compat vili ꝑcio. Ideo Chriſ. Magnū labore necesse est impendere. si volum⁹ ad regnū celeste puenire. ¶ Sc̄do petitio ꝓtinebat in intentōe carnalitatē. quia putauerūt in ꝑmo aducēt. christū regnaturū qđ erit i sc̄do. Jō errauerūt sicut iudei de messia in ꝑs. cxlv. Edificās hirlm dñs dispersiones israel ꝯgregabit. Ḥ intelligunt de terrestri hierlm. cū ibi intelligit eccl̄ia sctā in q̄ dispersiones isl' ꝯgregabit in vnitate fidei. Nā desolatio terrestris hierlm durabit vsq; in finez seculi. Lu. xxi. Hierlm calcabit a gentib⁹ donec implent tpa nationū. Dañ. ix. Erit desolatio vsq; in finē ꝛ ꝯsummatiōz. Naz hierlm aliqñ capit ꝑ celesti ciuitate. Hal. iij. Hierusalem que sursuz est mr nra est. Sil' Jsa. lx. Surge illumiare hierlm. Et sq̄dit. Nō erit amplī⁹ sol ad lucendū. nec splendor lune illuminabit te. sed erit tibi dñs in lucē sempiternā. ꝛ deꝰ tuus in gliam tuā. Nō occidet vltra sol tu⁹. ꝛ luna tua nō minuet. Jtē errabant in intentione. qz credebāt ex lege carnis sibi hēre qđ nō est vez. qz scribit Ezech. xviij. Si iob. noe. daniel fuerint i medio istoꝝ. iusticia sua liberabūt animas suas. Sz filios ꝛ filias nō liberabūt. sed implebit illud Matth. viij. Multi venient ab oriente ꝛ occidente. ꝛ recumbent cū abraam ysaac ꝛ iacob in regno dei. sed filij regni exijcient in tenebras exteriores. qz ñ est acceptio ꝑsonarum apud deum. qz scribit Mat. vij. Quicūq; fecerit voluntatē patris mei. hic est q̄ intrabit in regnū celoz. ¶ Tercio petitio ꝓtinebat vanitatē. qz pompā querebāt. ꝛ posito q̄ celeste rgnū futuz petiissent adhuc fuit erroz. ꝛ bñ potuisz eis dixisse. nescitis quid petatis. q. d. Nō audistis me referentem. cū veniet filiꝰ hois ponet oues ad dexterā. ꝛ hedos ad sinistrā. Et dicet his q̄ ad sinistrā sunt. discedite a me maledicti in ignē eternum. Ego vocaui vos ad dexterā. ꝛ vos vultis vos locare ad sinistrā. Potestis bibere calicē quē ego bibitur⁹ sū. s. passiōis. Nō dixit dñs q̄ ignorassz q̄ erāt imitaturi ei⁹ passionē. sz iō interrogauit. qz nemo pt cū xp̄o regnare nisi passione ei⁹ fuerit imitat⁹. Un. q. Thi. ij. Si cōpatimur conregnabim⁹. Bern. Tunc mihi tua ꝑdest passio si assit mea imitatio.

D ¶ Item nota de triplici calice legit in scripturis. Primus est innocētie. Sc̄dus pnie. Tertius passionis acerbe. Prim⁹ est calix innocentie. de q̄ ps. xxij. Calix me⁹ inebrians q̄z p̄clarus est. Reuera p̄clarus. nā q̄ habet innocentiā habet p̄claram ꝯscientiā. Aug⁹. de vera innocentia. Vera innocētia est q̄ nec sibi nec alteri nocet. Jste calix est plen⁹ diuitijs ꝛ gre balsamo diuine gre ꝛ deo valde accept⁹. Augus. de vita christiana. Nihil deo digni⁹. nihil chari⁹ esse pt q̄z innocētia. Et nihil homini salubri⁹. qz hō in statu innocētie est secur⁹. Ambro. Gaude innocētia vbiq; es illesa vbiq; es secura. Si temptaris pficis. si humiliaris erigeris. si pugnas vincis. si occideris coronaris. Ex isto calice bibit virgo maria q̄ fuit balsamo. i. spūsancto plena. Nec duo sunt signa ex quib⁹ ꝯsiderari pterit an q̄s ex isto calice biberit. ¶ Et Primū signū est mūdane

sitis extinctio. Aug⁹. Qui biberit de fluuio paradisi restat q̄ in eo extincta sit sitis hui⁹ mūdi. Nā fm Chrm. Nihil ē sup terrā qđ amat q̄ donū dei in veritate gustat. ¶ Scđm signū est mentis exhilaratio. De q̄ ps. lxxiij. Calix dñi in manu vini meri plen⁹. Nā sicut vinū letificat. sic vinū gr̄e spūssancti mentē exhilarat. Luc. i. Maria ingt sic. Exultauit spirit⁹ meus &c. Prou. xv. Secura mēs q̄si iuge cōuiuium. q̄ls est mens innocētis. Secūdus calix est pnie. de q̄ ps. cxv. Calicē salutaris ac cipiā. Hic calix est amar⁹. q̄ plen⁹ crucis absinthio. Nā bibēres ex eo dicūt illud Isa. xxvij. Recogitabo tibi oēs annos meos i amaritudine anime mee. Sz h̄ calix dr̄et dulcorari spe pmij celestis regni. de quo Mat. iij. Penitentiā agite & appropinq̄bit vob regnū celoz. De isto calice amaro biberūt petr⁹ & magdalena. Sz heu aliq̄ sunt q̄ volūt hūc calicē hr̄e plenū melle dulcedinis q̄si extra pprietatem pnie. Isido. in li. ethimologiaz. Penitē tia dicit a pena. q̄ hō punit in se qđ male cōmisit. Nā dicit Chrm. Aspera medicina melius curat vbi morbꝰ est curabilis. iuxta illud Deu. xxv. fm mensurā delicti plagarum erit & modus. Mat. iij. Facite dignos fruct⁹ penitentie. Hic calix pnie valde est vigorosus. vt inquit Isid. de sum. bo. O penitentia q̄d de te dicam exp̄mere nō valeo vt volo. Meliores auro. rutilantioz sole. p te moꝛs destruit. dia bolus fugat. celū aperit. infern⁹ claudit. Ter tius calix est passionis xp̄i. de hoc hic dicitur. Poteritis bibere &c. Nam calix dr̄ a calon greco qđ est lignū latine. q̄ xp̄s acerbā passionē sustinuit in ligno. Ille calix est plen⁹ sanguine illū biberūt oēs martyres. Apoc. vij. Lauerūt stolas suas in sanguine agni. Hic oēs electi bibere dr̄ent de calice passionis. De q̄ Greg. Sanct⁹ quisq̄ vt eterna supplicia euadat et ad sempiternā glorią ascēdat dz flagell'atteri vt in iudicio purgat⁹ valeat inueniri. Itē di cit Amādus. Presens tribulatio habet breuē amaritudinē. longā cōsolationē. ppter quam adipiscendā dixit ihs iacobo & iohāni. Potestis bibere calicē. s. passionis. ¶ Dicēres. cur de⁹ suos electos vult tribulari passionib⁹. etiā in sua gr̄a stantib⁹. Rndet q̄ q̄sto maiori gr̄a homo a deo visitat. tanto maiori tribulatione tribulat. Io sunt tres cause. Prio q̄sto plus hoies deuoti in gr̄a pficiūt. tāto ad sufferēdū sunt fortiores. Io vndiq̄ tribulant vt merita cumulent. Dicētes cū apl'o Phil. iij. Omnia possum in eo q̄ me cofortat. Nā dñs de⁹ eis astat. eos fortificat. iuxta illd. i. Thoz. x. Fidelis de⁹ q̄ nō patiet vos temptari vltra id qđ potestis. Scđo tales in gr̄a sunt ꝓfectiores. ergo plus tribulant vt ꝓfectes cognoscant. ps. lxv. In multitudine virtut⁹ tue mē tient tibi inimici tui. Tertio tales tribulatione indigent vt sint cautiores ne superbient. tal' fuit apl's. ij. Thoz. xij. Dat⁹ est mihi stimul⁹ carnis mee angelus sathane vt me colaphiset ne magnitudo reuelationū extollat me. Io Gre. Postq̄ dñs hoiem p gr̄az visitat. subito illū pbat vt cognoscat q̄d a deo habeat ne de gr̄a superbiat. Figurat Gen. vij. Aque eleuauerūt archā in sublime. Spūal'r. Sic aq̄ tribulationū eleuāt mentē hoīs bom ad sublimitatē diuinitat' & ad noticiā diuine charitatis Iuxta illud Apoc. iij. Ego q̄s amo arguo et castigo. Et ad hāc interrogationē saluatoris de calice passionis rndērunt. possumus. Dicit Chrm. sup Mat. Hoc nō dicunt ex fiducia fortitudinis. sz ex ignorantia passionis. Nam inexpt⁹ videt leuis esse temptatio passionis & mortis. Io ait illis. Calicē meū bibetis. Dicit Beda sup Marcū. Bibit iacob⁹ calicem passionis. q̄n ab herode capite trūcatus est. Sed q̄d de iohāne quō bibit. q̄ ꝓpria morte vitā finiuit. Rndet Piero. Propter martyriū fuit missus in feruētis olei doliū. & demū in insulā pathmos relegat⁹. Rndet eis ihesus Calicē meū bibet⁹. Remigi⁹. Bibit iacob⁹ in passione. Johes in persecutione. sed sedere ad dexterā aut sinistrā meā. nō est meū dare vob Diceres. tn dixit Mat. xi. Omnia sunt mihi tradita a pre meo. & Mat. vlti. Data ē mihi oīs ptās in celo & in terra. Rndet Remigi⁹. Hoc intelligit dupl'r. Primo fm humanitatem quā traxi a matre mea que est amica vestra. fm quā sum vr̄ o sanguine⁹. nō est meus dare vobis. sed fm diuinitatē in qua sum patri equalis. Alio mō nō est meū dare vob. s. i statu in q̄ vos estis. q̄ superbi & elate mētis. ps. c. Nō habitabit in medio dom⁹ mee qui facit superbiā. sed quib⁹ paratū est a pre ¶ Bc Diceres. q̄ sunt quib⁹ paratū est regnus dei a deo pre. Rndet. Primo innocētib⁹. Mar. x. Sinite puulos venire ad me. taliū em est regnū celoz. & hoc ex pura gr̄a & sine omni merito p pmo. ad Tyt. iij. Nō ex opib⁹ iusticie que fecimus nos. sed fm magnā misericordiā suā saluos nos fecit. In signū illius Johes vidit celum apertū christo baptisato. Sz heu maledicte matres venerabili hereditate ꝓprios pueros priuātes crudeliores bruto q̄ nutriūt

et defendunt p̄ter scropham. Si tales digne vellent penitere. ꝓsulit eis Alexander tertius vt intrent religionē vbi ppetue deplorent peccatū. At habēt de his q̄ filios oc.c. venies. Si aūt repugnāte carnis debilitate ad hoc indu cnō p̄nt. tūc eis nubēdi licentia tribuat. qz tuti⁹ est vt i domio nubent vni soli q̄z inhonestе multos admitterēt. sz tñ al's grauis pnia iniungat. vt habēt de his q̄ filios oc.c. intelleximus. ¶ Scdo regnū paratū est penitētib⁹ Mat.iij. Penitentiā agite ꝛc. Figurat in rege nabuchodonosor. q ex superbia dixit. Nonne hec ciuitas babilon i robore meo edificata est. ppter qđ expulsus fuit a regno septē mensib⁹ ꝛ postea reuocat⁹ p danielē vsq; in finem septē āno; egit pnias. neq; panes neq; carnes comedit neq; vinū bibit. pacta pnia restitut⁹ est i regnū suū. De q̄ Aug. ꝛ hr̄ in can. xxiij. q. iij. nabuchodonosor. Nabuchodonosor penitentiā egit fructuosam. ꝛ postmodū innumeros flagellat⁹ sustinuit. ꝛ regnū qđ pdiderat rursus accepit. Sic de nobis vt dicit Augus. Qui petā p pniam deleuerit angelor cōsors in ppetuū erit. ¶ Tertio regnū paratum est misericorditer agentib⁹. Unđ Mat. xxv. Uenite benedicti pcipite regnū p̄ris qđ vob paratū est ab origine mūdi. Jō Aug⁹. Prebe tectū. accipe celū. ¶ Quarto paratū est volūtariā pauptatē p xp̄o sustinentib⁹. p̄s. lxvij. Paraſti in dulcedine tua paupi de⁹. s. regnū. De q̄ Mat. v. Beati paupes spū. qm̄ ipsor ū est regnū celor. ¶ Quinto paratū est veraciter se hūiliantib⁹ Lu. xij. Nolite timere pusillus grex. placuit em̄ patri meo vobis dare regnū. Figurat. i. Regū. xvi. de filijs isr̄. Saul minim⁹ fuit vnct⁹ in regē. ad designandū humilitatez. modo ipsi erant superbi. g̃ societate regni indigni. ideo dixit eis in textu. Scitis qz p̄ncipes gentiū dñant eorum. non sic inter vos. dicit Origē. s. violēter dñari. ꝛ alios oppmere. qz dicit Bernū. sup Can. Sicut lucifera celi glia cecidit. sic ala supba ad pfundū inferni ruit. Jō subdit. Qui voluerit int vos esse maior sit sicut minor. Juxta illud Eccli. xxxij. Rectorē te posui. noli extolli. sz esto int illos quasi vnus ex illos. Nam dicit Amb. Si quis vult cape xp̄i maiestatē. sequat eius humilitatem. ¶ Sexto regnū paratū est pugnantib⁹. Un̄ canit eccl'ia. Estote fortes in bello. ꝛ pugnate cū antiq̄ serpente ꝛ accipietis regnū eternū. eo q̄ dicit saluator Mat. xi. Regnum celor vim patit̄ ꝛ violenti rapiūt illud De quo hr̄ in can. xxiij. q. viij. Omni timore postposito quisquis fideliū mor̄t in bello qđ ꝓtra ifideles gerit celeste regnū merebit Mat. v. Beati q̄ psecutionē patiunt ppter iusticiā ipsor em̄ est regnuz celor. Talis fuit beatus Jacobus. vt patet in eius legenda.

¶ De sancta Martha.
¶ Sermo cix.

Mulier quedā

Martha noie excepit illū gaudens in domū suā. Lu. x. Et legitur p euāgelicali officio ¶ In summa euāgelij duo innuunt. Primo xp̄i susceptio amorosa. ibi. Intrauit iesus in q̄ddam castellum. ꝛ mulier q̄dā martha noie excepit illū. Scdo subiūgit marthe administratio studiosa. ibi. martha satagebat ¶ O ¶ De primo dicit. Intrauit iesus in q̄ddam castellū. s. bethania nomine. ꝛ mulier q̄daz martha noīe excepit illū id est frequēter suscepit in domū suam. Dicit Ihrō. Sanctor festa celebrant vt eor vestigia ꝛ exempla p nos imitent. Nā sicut martha illum suscepit. sic nos eā imitari debemus Jtē martha suscepit xp̄m in duplicē domū. s. interiorē ꝛ exteriorē. corpalem ꝛ spūalez. Primo in domū spūalem cordis nr̄i. Nā ipse est hospes. vt dr̄ p ypheta Hiere. xiij. Quasi colonus futur⁹ in terrā. ꝛ q̄si vir vagus dēclinans ad manēduz. Nā ꝓquerit de suo exilio. Mat. viij. Vulpes foueas hñt. ꝛ voluces celi nidos. fili⁹ aūt hois nō habet vbi caput suū reclinet. Ipse est hospes q̄ desiderat in nobis manere. Apoc. iij. Ego sto ad ostiū ꝛ pulso. si q̄s ape. mi. intrabo. Reuera pulsat dñs ad ostiū spūalis ꝛ corpalis dom⁹. Primo ad ostium spūalis dom⁹. de q̄ domo dicit p̄s. xcij. Domū tuā decet sanctitudo dñe. ¶ Ad hanc domū pulsat triplr. Prio obijciēdo bñficia nature. di. Apı mihi. qz ad imaginē meā te creaui. ꝛ tuli tibi sensus. ꝛ corp⁹ dedi. ꝛ mēbra dedi ter cōpegi. ꝛ sanitatē mēbroz tribui. Nā scribit Eccl. xxx. Mō est census sup sanitatez corporis. Secūdo pulsat p beneficia fortune. di cens. Aperi mihi. qz ego dedi tibi panē ad vescendum. vestes ad induendū. solem ad videndum. aerē ad suspirandū. Sz heu miser peccator ingratus de collatis bonis negligit dño aperire. sed ad moduz serui pigri ꝰ obaudit. Aut dicet illud Prou. i. Vocaui vos ꝛ renuistis. in interitu vr̄o ridebo. Tertio pulsat per beneficia gratie di. Aperi mihi. ego te redemi. sanguinē p te fudi. crucē penā sustinui. dilectā

animā meā p te posui. iuxta illud Iere. xij. Dimisi domū z hereditatē meā. dilectā aiam meā dedi in manus inimicoz. O tales eū nō intromittētes z ista beneficia mēte nō pcipiētes sunt lapide duriozes. z terra ignobiliozes claustris inferni firmiozes. mortuis miserabiliozes. sepulcris fetidiozes. Ad hāc ergo vocē interiozis inspiratōis q̄ neglexit adhuc surgere debet. z illud dicere Can. v. Surrexi vt aperirem dilecto meo. ¶ R ¶ Mā plures psone sunt q̄ libenter suscipiunt. Puo dñi suscipiūt ꝓpter dignitatē. Et sic xp̄us est nr̄ dñs Joh. xiij. Vos vocatis me mgr̄ et dñe z bñ dicitis. Imo dñantiū dñs sum z rex reguz. Apoc. xix. Nam eius ptās est a mari vsq; ad mare in celo z in terra. Mat. vlt. Ipse est rex q̄z militū nō est numer⁹ Job. xxv. ¶ Scdo suscipiunt amici ꝓpter ꝓpinquitatē. z sic ipse caro et frater nr̄ est. Gen. xxxvij. Bern. Puto q̄ me nō pōt spernere xp̄s. q̄z os de ossibz meis z caro de carne mea. nā maioz fraternitas est inter nos z dñm q̄z inter dñm z angelos. Mā fraternitas angeloz est ex pte p̄ris tm̄ rōne creatiōis. inter nos z eū est fraternitas ex pte p̄ris z matris. Ex pte patris rōne creatiōis. Ex pte matris rōne suscepte hūanitatis. Jō figurati sumus p beniamin Gen. xliij. cui ioseph maiorem ptē dedit. q̄ frat ex vtraq; pte. Et sic xp̄s nos reficiet i hūanitate z diuinitate. angelos so in diuinitate tm̄. vt possem⁹ dicere Actu. xvij. Ipsi⁹ gen⁹ sum⁹. Idcirco eū suscipe debemus. ¶ Tertio suscipiunt beneficii ꝓpt vtilitatem. Et sic xp̄s multa bona nobis prestitit. Joh. x. Multa bona opa ondi vobis. Reuera multa. nam oia q̄ habuit dedit nob. corp⁹ in refectionē Joh. vi. Caro mea vere est cibus. dedit sanguinē in ablutionem. Apoc. i. Lauit nos in sanguine suo. Dedit aiam in redēptionē Joh. x. Aiam meā pono p ouibz meis. Dedit diuinitatē in fruitionē Joh. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscāt te solū deū. Dedit regnū in possessionē. Mat. xxv. Venite benedicti pat. reg. vē. ¶ L ¶ Itē hūc hospitē venerabilem debem⁹ suscipe in domū cordis ꝓpt vtilitatem ꝓsequentē. Naz ꝑmo illuminat intellectū. Joh. i. Illuminat oēm hoiem venientē in hūc mundū. Mā ipse dixit Joh. viij. Ego sum lux mūdi. Dicam⁹ igit cū p̄s. Sit splendor dñi dei sup nos. Mā dei lux est. z tenebre in eo ñ sunt vlle. i. Joh. i. Et q̄ hāc lucem nō suscipiūt in tenebris pctōz pmanebūt. ꝙque rētes cū thobia ceco. Quale mihi gaudiū cuz in tenebris sedeo z lumē celi nō video. Thobie. v. De talib⁹ dicit Aug⁹. Ue cecis oculis q̄ te eternū lumē nō videt. et tenebris ad tenebras vadūt. nesciūt vbi corruūt. Scdo vtilis est susceptio ei⁹. qz accendit affectū. qz deus noster ignis ꝙsumēs est Deut. iiij. De quo igne Lu. xij. Ignē veni mittere i terrā. q̄d volo nisi vt ardeat. Quo igne fuerūt accensi duo discipuli Lu. vlti. dicētes. Nōne cor nostrū erat ardens in nobis tē. Tertio eius susceptio est vtilis. qz ditat nos frutib⁹. q̄ est thesaurus i quo oēs thesauri sapiētie z sciētie sunt reconditi. ad Col. ij. Ipse est fons omniū bonoruz. Thob. x. In te omnia. De q̄ Aug⁹. Qui deū habet omnia habet. Sap. vij. Venerūt mihi omnia bona pariter cū illa. Quarto vtilis est ei⁹ susceptio in domū spūalem. qz reficit spūalib⁹ ꝙsolationib⁹. Unde Mat. xi. Venite ad me omnes tē. reficiam vos. s. ꝙsolatione spūali p gram. z eternaliter p gloriam. Prou. x. Erit vita gratie tue z gra coronabit te. iuxta illud Eccli. xxxij. Ornamentū gratie accipiet corona. Prou. xi. Mulier gratiosa inueniet gloriaz. Qualis fuit beata martha. que suscepit christuz dñm in domū cordis. z recepta ē ab eo in domū gratie z eternitatis. ¶ M ¶ Itē si volumus dñm iesum suscipe in domū cordis. tūc necessariū est eandē domū ꝑius purgare. iuxta illud. i. Regū. vij. Preparate corda vra dño. Primo p mentis purificationē. Gre. Tergat sordes prauī operis qui ꝑparat deo domū mētis. Hugo Ipse est amator mūdicie cor pollutū peccatis nō pōt inhabitare. Ideo. i. Re. ij. Deus scientiarū dñs ipsi ꝑparant. s. cogitationes mūde. ps. xxi. Tu aūt in sancto habitas. Aug⁹. Mundū inhabitacu lum decet te emūdās virt⁹. Idcirco hec susceptio xp̄i in domū spūalem figurat. iiij. Regū. viij. Mulier sunamitis dixit ad virū suuz de heliseo. Animaduerto q̄ vir dei sanct⁹ est iste qui venit ad nos frequēter. faciamus ergo ei cenaculū paruū z ponam⁹ in eo lectulū z mensam sellā z candelabruz. z cū venerit ad nos maneat ibi. Spūal'r. Per sunamitē intelligitur aia fidelis. volens suscipe heliseum. id est christū. Mā heliseus interptat deus me⁹. Faciamus ei primo cenaculū paruū. i. cor mūdū z sanctū. qz scribit Sap. vij. In animas sanctas se trāsfert. nec habitabit in corpore subdito peccatis. Sap. i. Secūdo ponam⁹ ei lectulum. i. quietam z pacificam ꝙscia. De quo Can. iij. Ferculū id est lectulū portabilem. qđ dicit a fero fers fert. fecit sibi Salomō. i. xp̄s de lignis libani. Liban⁹ interptat cādidatio

De sancta Martha

qz lectulus ꝺ scie debet nitere ī puritatꝫ cando re. si heliseus. i. xp̄s debet i eo quiescere. p̄s. In pace factus ē locus ei⁹. Tertio ponam⁹ ci mēsam. i. p̄paremus coꝛ nr̄m ad misericordiam. nam vbi pascunt pauperes. ibi cibat christus. Mat. xxv. Qđ vni ex mīmis meis fecistꝫ. mihi fecistis. Hze. Qđ iacēti in terra tribuis regnanti in celo porrigis. Mensale illius est recta intētio. Eccl. xxix. Trāsi hospes orna mēsam. s. p rectā intentionē. Liby mense est volūtas dei. Joh. iij. Liby meus est vt faciā volūtatē patris. Mā hec est volūtas p̄ris vt sim⁹ misericordes vt pater misericoꝛs est. Potus illi⁹ mense est fletus. Bern̄. Lachryme penitētium sunt vinū angeloꝝ. ita ꝙ hō nō solū miserer̄ p̄ximi sz etiā sui. suā aiam cibando p dei voluntatē. potando p lachrymaꝝ vbertatem. De quo p̄s. Potū dabis in lachrymis rē. qz dicit Cassio. Lachryma est cibus aiaꝝ. coꝛroboratio sensuū. ablutio pctoꝝ. lauacrū culparū. Quarto locem⁹ ei sellam. i. sedem hūilitatis. in qua requiescit dn̄s. Isa. vlti. Sup quē requiescet spūs me⁹. sup humilez. Jō Eccli. iij. Quanto magn⁹ es hūilia te in omnib⁹. Mā p̄m Bern̄. Humilitas diuīe gr̄e est familiarꝫ. Quinto ponam⁹ ei candelabruz. i. amoꝛē ꝺbi dei. Mā dicit p̄s. Uerbū tuū dn̄e lume semitꝫ meis. Sine isto lumie ois dom⁹ mētis est tenebrosa. Sap. xij. Uani sunt oēs hoīes in q̄ bus nō est scientia dei. Jō Sap. vij. Propositū p luce hr̄e illā. speciosioꝛ est sole. ppter qđ hortat Hze. sup Azech. Oēs q̄ viā vite desiderāt ꝺba vite audire debent. Ista oīa habuit beata martha p que meruit christuz in domū spūalem suscipe. ¶ Secđo debem⁹ christū suscipere in domū materialē in psona pauperis. Mat. x. Qui vos recipit me recipit. Ideo. i. Pe. iij. Hospitales inuicem sine murmuratione estote. Et hospitalitas ptinet ad oēs christianos hospitia hn̄tes. vt habet. xxxij. q. vij. c. offerebat. Maioꝛi rōne inter xp̄ianos ē opus late charitatis. Et extendit se ad oēs indifferēter. De q̄ Chrih. z habet. xlij. di. quescamus. Quiescam⁹ ab hac absurda curiositate vt sim⁹ psonaꝝ acceptoꝛes in hospitalitate. Nam abraam circa oēs se ostēdebat. si scutatoꝛ esset. tūc refugiētes ad se angelos hospitio nō recepisset. Jō Luc. vi. Omni petenti te tribue. Rōnē assignat Chrih. Mō ex vita eoꝝ q̄s recipis tibi mercedē tributur⁹ est dn̄s. sed ex volūtate misericordia z bonitate. Aug⁹. cōtra heresim. Discite christiani sine distinctione exhibere hospitalitatē. ne forte cui domuz clauseritis z hūanitatē negaueritꝫ. ipse sit xp̄s Jō ad Heb. xiij. Hospitalitatē sectātes z nolite obliuisci ¶ Nota licet hospitalitas ptinet ad oēs christianos. signāter tn̄ ad platos religiosos. Un̄. xlij. di. hospitalē. Hospitalem oportet esse sacerdotē ne sit ex numero eoꝝ quibꝫ in iudicio dicet. hospes eram et non suscepistis me. Qui em̄ ap'lm secut⁹ est. alios ad hospitalitatē debet inuitare. qūo hospitalitatis inuitatoꝛ poterit esse q̄ domū ꝓpriā hospitibꝫ claudit. Habet nanqz in can. xvi. q. j. z est Hiero. q̄ dicit. Quoniā q̄cūq; clerici habent pauperꝫ est. z dom⁹ illoꝝ omnibꝫ debet cē cōmunis in necessitate z susceptōe pegrinoꝝ z circa curā hospitū inuigilare debent. Itē viduis cōpetit hospitalitas. i. Thimo. v. Uera vidua est q̄ pauper hospitio recepit. z sctōꝝ pedes lauit ¶ Nota modū hospitalitatis. Primo ad verā susceptionem pauꝑis seu pegrini requirit vt hospiti benivole occurrat vt abraam occurrebat angelis. Genes. xviij. Secđo vt hūiliter inuitet. Gen. xviij. Abraā adoꝛauit in terrā p̄cidens. dicēs. Si inueni gr̄am in oculis tuis ne trāseas dn̄e seruū tuū Tertio vt intrare cogat. Un̄ Hze. Nō soluz pegrini sunt inuitādi sed trahēdi. vt patet de duobꝫ discipul' eunt ibꝫ in emaus Luce. vlt. Coegerūt illū. dicētes. Mane nobiscū dn̄e. z Act. xxi. Quedā mlier noie lydia colēs deuz coegit paulū z lucā di. Si iudicastis me fidelem dn̄o esse. introite in domū meā z manete. z coegit eos. Quarto requirit vt dulciť introducat. Gen. xxiiij. dixit laban ad fratē abrae. Ingredere benedicte dn̄i. Et hoc est qđ dr. ij. Thor. ix. Nō ex tristicia sz ex necessitate. hilarem em̄ datoꝛē diligit de⁹. Quito requirit vt pedes pegrinoꝝ et pauperꝫ lauent. Gen. xviij Auferam pauxillū aque z lauent pedes vr̄i. z requiescite sub arboꝛe. Sexto requirit vt nec cessaria eis administrent. Gen. xviij. Ponaz buccellam panis z p fortē coꝛ vestruz. postea transibitis. Septimo requirit vt hospes defendat. sicut fecit Loth Gen. xix. q̄ claudens ostiū dixit sodomitis. Nolite queso frēs mei malū hoc facere. habeo duas filias q̄ necduz cognouerūt virū. educaz eas ad vos. z abutemini eis sicut vobis placet. virꝫ istꝫ nihil mali faciatis q̄ ingressi sunt sub vmbra culminis mei. De q̄ Amb. in li. de patriarchis. z habet xxxij. q. vij. Offerebat sctūs loth filiaꝝ pudoꝛez. Mā si illa flagiciosa iniqtas erat. in min⁹ erat p̄m naturā qz aduersus naturā velinquere. dicit glosa Bartholo. bricciē. Ita hospes

tenet hospitē defendere. Unde & lex dat actionem ꝯtra eū si nō fecerit. ℙ ¶ Item nota hospitalitas est maxime vtilitatis. Primo cognitionē dei pparat. Luc. vlti. Cognouerunt eū in fractione panis. cū inuitassent eū in hospitiū. Secō tpalia bona multiplicat. vt ptz de vidua. iij. Re. xvij. cui non defecit farina & oleū cū suscepit heliseuz. Tertio a malo tpali ꝑseruat. vt patet in raab. que recepit nuncios Iosue. Eiusdē. ij. saluata cū domo sua. & loth q angelos recepit cū filiabꝫ de incendio liberatus est. Gen. xix. Quarto grāz impetrat. Beatus dñicus hospitē suā hereticā ad fidē conuertit. & de zacheo Lu. xix. Hodie salus huic domui facta est. iij. Re. iij. Heliseus suscitauit filios hospite sue. Quinto p hospitalitatē ꝙs meret vt deū suscipiat. Mat. x. Qui vos recipit me recipit. Gre. Pensate ꝙta sit ꝟtus hospitalitatis. ad mansiones vras xpm suscipite vt eterna cōmunia recipe valeatis. Prebete modo christo pegrino hospitiū. vt ñ vos pere grinos nesciat. sed vt ꝓprios ad regnum recipiat. dicēs illud Mat. xxv. Hospes eram et nō collegistis me. Nā ad hospitalitatē exercendā exhortari nos debet ꝟbū ꝙ oēs hospites sum⁹ in hac vita. Heb. xiij. Nō habemus hic manentē ciuitatē. sed futuraz quā querimus. Ideo Aug⁹. de verbis dñi. sermo. xxxij. dicit. Unusquisq; in domo sua hic hospes est. aliquin si nō esset hospes nō inde trāsiret. si trāsiturus es velis nolis hospes es. si dimittit illā domū filijs hospitibꝫ dimittit. Nā ꝑm Aug. Homo in ꝑsenti vita est qsi in domo aliena. nescit qñ exire sibi ꝑcipiat. quid igit ꝓfuit elatio mentis ꝺ tpalibꝫ. vt habet Sap. v. Quid nobis ꝓfuit superbia. quid diuitiaꝝ iactantia. omnia transierūt velut vmbra. & qsi nūcius ꝑcurres. & qsi spuma glacialis que a vēto tollitur. & tanq; memoria hospitis vnius diei ꝑtereuntis. Nā tabernari⁹ non vellet ꝙ rediret hospes & recipet qꝺ dimisit. Sic nec filij tui desiderant reditū tuū post obitum. Item sicut tabernarius nisi ad ostiū ꝺducit hospites. sic ꝓpinqui & amici dum tarat ad fossam te ꝺducunt. & tradit obliuioni memoria tua. Ps. ix. Perijt memoria eoz cuz sonitu ¶ D ¶ Id circo hospitalitatē debem⁹ hic exercere vt in futuro possem⁹ hospitiū habere. De quo Aug⁹. ꝺtra heresim. Prebe tecto. accipe celū. Jō apostolus ad Heb. xiij. Hospitalitatē nolite oblisci. ꝙ hanc q̄dam deo placuerūt angelis hospitio receptis. Sup quo Orige. Dom⁹ hospitales ingressi sunt angeli. domus ꝙo hospitibus clausis ignis & sulphur accēdit. Jode Orige. sup Gen. li. v. Audite qui pegrinis domū clauditis q̄ hospitē vitatis. Loth in sodomis habitauit. alia ei⁹ bona gesta nō legimus ꝙs ꝙ angelos hospitauit & incēdia ignis euasit. O ꝙs meritoriū est hoc opus misericordie Primo qz in hoc bono locabunt hospitio in futuro. qz in paradiso. dicet eis illud Lu. xxiij. Hodie mecū eris in paradiso. Ibi bñ cibent iuxta illud Sap. xvi. Panez celi ꝑstitisti eis omne delectamentū in se habentē. Secundo melius potent. de quo ps. xxxv. Torrente voluptatis tue potabis eos. Apoc. xvi. Sitienti dabo de fonte aque vite gratis. Tertio honorifice cubabunt. Can. i. Lectulus noster floridus. Quarto in claro & lucido cubiculo collocabunt. Apoc. xxi. Ciuitas illa nō eget sole neq; luna vt luceant in ea. nā claritas dei illuminabit illā. Quito requies sine strepitu dabitur eis. de quo Isa. xxxij. Sedebit populus meus in pulcritudine pacis. & in tabernaculis fiducie & in requie opulenta. Sexto lerū hospitem habebūt. s. dñm deū. Isa. xxxv. Uidebunt gloriā dñi dei nri. & ihm filiū eius q̄ trāsiens ministrabit illis Lu. xij. Ibi adimplebit dictuz Bern. Plenū erit omni dulcedine videre hoiem & hois cōditorem. Ecce ꝙs magna est merces & gl'ia hospitantiū pegrinos. De quo Chrys. sup Mat. c. x. sup illo verbo. Qui recipit iustū in noie meo. mercedez iusti recipiet. Ubi dicit Chrys. Qualem mercedē habet qui ꝓpter deū pegrinat. talez habet qui suscipit pegrinantē & fiunt ambo equales q̄ ꝓpter deū refrigerat. & qui ꝓpter deuz laborat. et maioris est meriti ꝙs ꝙ homo seipm acriter castigaret ¶ R ¶ Un legit exemplū. ꝙ fuit quidam senex valde hospitalis. faciebat homines manducare ꝙs hospitabat. & cū ipsis manducauit. Uenit semel q̄dam senex quez hospitio suscepit. sed secū manducare noluit. dicens se ieunare. At ille dixit. Veni orem⁹ simul sub arbore. cui arbor inclinabit opus ei⁹ a deo acceptabit. isti orare incipientes. arbor inclinata est huic qui hospites hospitio suscepit. Ideo Amb. in li. de officijs. Uides inquit ꝙ abraā deum hospitio recepit dum hospites querit. & loth angelos. vñ scias tu cū suscipis hoiem suscipies christū. vt ptz exemplū de martino monacho vt scribit Gre. in quadam omelia qui inuenit leprosum volens eum portare ad hospitium in monasteriū estimans eum hominē inuenit eū fore christū. Sic martha nō solū suscepit homines & angelos hospitio. sed

regem ⁊ dñm hoim ⁊ angelo⁊. ppter qđ magnum eius hodie meritū et pmium pconsaḳ in vniuerso mundo. ⁊ legiḳ in psenti euãgelio Mulier quedã martha nomine excepit illu⁊ in domum suam.

Sermo ex.
Ad idem.

Martha satagebat circa frequẽs ministerium. Luc. x. In summa pñt⁊ euãgelij duo innuunt. Primo laudabilis xpi susceptio in honorabili hospitio. Scõdo subiũgitur amabilis marthe conquestio de sororis ocio. Primũ patet in pncipio. Scõm tangiḳ ibi. Dñe nõ ẽ tibi cure. De pmo dicit Jn illo tpe. s. cum xpus iret ad pdicandu⁊ de loco ad locum. tũc intrauit in qđdaz castellũ. s. bethaniam. distans qndecim stadijs a hierusalem Sed Sed diceres. quis fuit inductor ⁊ inuitator q iesum inuitauit. Rñdeṫ q lazarus cũ venit de venatione ⁊ vidit iesum resuscitantẽ iuuenem adolescentez ante portam ciuitatis. Nam tũc inspiratũ est sibi Jste est qui venturus est ad salutẽ ppli. et inuitauit xpm. Tũc martha reuerenter suscepit eũ. ⁊ maria electa baḳ in vbis eius. Spũal⁊. Per has tres psonas intelligiḳ triplex statꝰ hoim. s. penitentiũ. actiuoz ⁊ otemplantiũ. Status pmus. s. penitentiũ intelligiḳ per lazaꝝ qui interptaḳ adiutus. ⁊ significat pniam. Nam sine adiutorio et gra dei nemo põt penitere. De q̃ Aug⁹. in li. de pnia. Vere penitere nõ est hominis sz gratie dei. Ergo errant q̃ dicunt. si h̃ peccatuz agã volo bñ penitere. ac si staret i eoz potestate. qđ tñ nõ est. Ratio. qz ad veraz penitentiã ad minus requirunt duo C I C Primum otritio de peccatis pteritis. modo quis prestet illam. nõ homo. nõ papa vel epus. sed deus. De quo Rich. li. iiij. de otemplatione. Nihil imtima cordis purgat nisi otritio quã deus donat. Joh. xv. Sine me nihil potestis facere. s. meritorie C Scõm qđ requirũt ad veram penitẽtiã est volũtaṫ bone ppositio. s. amplꝰ nõ peccandi. Et illam solus deꝰ dat. Phil. i. Deus opaḳ in nobis velle et pficere. q̃ merito status pnie figurat p lazarum. qui interptaḳ quasi adiutus. Peccator penitens põt dicere cum psal. Nisi dñs adiuuisset me. paulominus habitasset in inferno aia mea. Sicut lazarus inuitat iesum ad domũ marthe. sic penitentia inducit iesum in domũ cordis nri. de quo Jsido. li. ij. de sum. bo. Penitentia est medicamen vulneris. ⁊ inductio salutis. Jdeo Bern. Intrãs iesus in castellũ cordis nostri. Lazarus inuitat iesum ⁊ domũ purgat. s. penitentia. sed martha ornat. i. actio. maria ꝓletificat. i. otemplatio. Jdeo subdit in textu. Mulier quedam martha nomine excepit. i. feruenter cepit illum in domũ suã. ⁊ huic erat sororꝰ nomine maria. C U C Moral⁊. Per marthã intelligiṫ vita actiua. p mariam vita otemplatiua. Vita actiua vt dicit Aug⁹. est corpis obsequiu⁊ ppter deũ corpaliter in corporalia exhibitum. vt est esurienti cibare. ecce cibans cibatũ ⁊ cibꝫ sunt oia corpalia. ⁊h̃ est negociũ marthe. Jtem martha por nominat q̃z maria. qz senior. ⁊ sic vita actiua debet precedere otemplatiuam. De quo Gre. vi. moral. Qui ad arcem otemplationis ascendere desiderat. necesse est vt pus in actione se exerceat. Actio fm Nico. de lyra. est opatio frutũ moraliũ Jn his debet fieri pus exercitatio anteq̃z accedat homo ad otemplationẽ. Sz heu alii qui sunt q̃ post susceptã pniam volunt esse cõtemplatiui. qđ nõ põt fieri. Bern. Nõ pius rachel q̃z lya supponiṫ Jacob. Jõ dicit Origenes sup Gen. c. ij. Contemplatorem verũ te iudico. si pmo pficiat te actio. Tũc subdit textus. Martha satagebat. id est satis agebat circa frequẽs ministeriũ C X C Irrẽ nota si quis vult meritorie operari i vita actiua vt satagat cum martha. tũc vita actiua requirit septem. fm q̃ dies sunt septẽ in hebdomada. p quos enumerat ⁊ dilabiṫ vita nra. Primo requirit mentis purificationẽ. Scõo rectam intentionẽ. Tertio primi edificationẽ. Quarto cordis humiliationem. Quinto diligentẽ executionem. Sexto futurã remunerationẽ. Septimo pseuerantẽ opationem C Dixi p̃mo actiua vita vt meritorie agaṫ requirit mentis purificationẽ. Jac. iiij. Emũdate manus ⁊ purificate corda. Ratio Eccs. ix. Qui vno offendit. multa bona perdit. Beda in omelia super Johãnem. Actiua vita est exteriorem hominẽ operibꝰ iusticie insistere. ⁊ seipm imaculatum ab hoc seculo custodire. Nam modicum fermentũ totam massaz corrumpit. et sic vnũ pctm̃ mortale. Gre. Nulla bona acceptaṫ que malor admixtione maculanṫ. Licet homo mlta facit. tñ deo nõ placẽt nisi hõ pus deo placeat. Grego. Non placuit abel ex munere. sed munus ex abel. Idem. Quid p̃dest sua dare deo ⁊ seipsum diabolo. nil poterit deo forte gratũ q̃diu homo ingratꝰ est deo

p mortale peccatū. Ideo grauia petā dicunt mortalia triplici de causa. Primo qz mortificant omnia. iuxta illō Ezech. xviij. Si auerterit se iustus a iusticia z fecerit iniquitatem, nunqd viuet. omnes iusticie ei⁹ quas fecerat nō recordabunt. Un Aggei. i. Seminastis multū. z intulistis parū. z q̄ congregauit merces misit eas in saccum ptusum. Secō peccatuz mortale dicit graue. qz trahit ad mortez eternam. ad Rom. vi. Stipendia peccati mors. Tertio qz aufert homini deū qui est vita aie. Aug. Vita anime de⁹ est. z qui recedit ab eo mortu⁹ est. Talis est q̄ peccat mortal'r. Jac. i. Peccatū cum consummatū fuerit generat mortem. Secūdo vita actiua requirit rectam intentionē. qz dicit Gre. xxviij. moral'. Intentio pstat fundamentū operi nro. Nam sicut fabrica columnis. columne basibz fulciūtur. ita vita actiua virtutibz. z virtutes intime in intentione psistunt. Ideo subdit ibidē. Diligenti cura intentio est pensanda. Naz q̄ rectā intentōz in opere nō habent. totū opus amittunt. Qui consonat Magister in. ij. di. xl. Act⁹ sunt simpliciter mali qui quersam intentionem habent. Sed diceres. qualis de bet esse intentio actiui hominis. Respondet Bern. In omni opatione vite actiue princi paliter intende gloriam dei. tui salutem z pximi vtilitatem. Primo intende gloriam dei. i. Thoz. x. Omnia quecūqz facitis ad gloriam dei facite. Bern. Fidelis famulus nō suā sed domini querit gloriā. Sic nos dicendo cum psal. cxiij. Nō nobis dñe nō nobis zc. Secūdo intende tuam salutem. Bern. Nemo tibi germanior vnico matris tue. Tertio proximi vtilitatem. z hoc est tertium qd dixi q̄ requirit vita actiua proximi edificationem. Unde Mat. v. Luceat lux vestra coraz hominibz vt videant opa vestra bona. z glorificēt pātrez vestrū qui in celis est. Luc. xi. Nemo accendens lucernā ponit eā in abscondito neqz sb modio. sed sup candelabrū vt luceat his qui in domo sunt. cum doceat apl'us ad Rom. xij. Prouidentes bona nō tm coram deo. sz etiaz coram omnibz hominibz. Diceres. tū docet saluator Mat. v. Attendite ne iusticiam vestram faciatis coram hominibz. Rndet Gorra sup Mat. In opere bono quereda est gl'ia diuina. z ea de causa debet fieri in publico. Dec̄ Mat. v. dictum est. Sz in bonis operibz suplenda est gloria ppria. z de hoc dicit. Attendite ne iusticiam vestram faciatis coram hominibz. Ideo subdit. Ut videant ab eis. Greg. Sic opus fiat in publico vt intentio maneat in occulto. Dicit nanqz Aug⁹. Si nō habes inspectores. nō habebis imitatores. Quarto vita actiua requirit coram dis humiliationez. Eccl'i. vij. Humilia valde spūm tuum. Nā si magna opa feci sti. multis bonum exemplū pbuisti. z plures meliorasti cū vita z doctrina tua. noli extolli. sz memēto Eccl'i. iij. Quāto magnus es humilia te in omnibz. Greg. iij. moral'. Perit omne qd agit nisi in humilitate custodiat. Luc. xvij. Cum feceritis omnia que pcepta sunt vobis. dicite. inutiles serui sumus. s. nobis nō cōplacendo. Aug. Ubi tibi placuisti. ibi defeciisti. Bern. Qui placere deo desiderat. necesse est vt sibi displiceat. Nā sm Augus. Summa pfectio christiane religionis est vt qtum homo pficiat tantū se defficere putet. Et hꝰ causat vera humilitas. De qua Bern. Uera virtus est humilitas. de qua hō verissima cognitiōe sibijpsi vilescit. Quinto requirit futurā remunerationē nō querēs in psenti remunerari p tpalia. s. diuitias z honores. sz querit deū in pmium. dicēdo cū ps. Quid em mihi in celo est. et a te q̄d volo sup terrā. ps mea de⁹ in eternū. q. d. Celū paruipēdo. terrā nō curo. sed deū meū in pcium desidero. Sed q̄ actiui solū deū desiderare debent in pmium. hoc in multis figurat in veteri lege. Prio in abraam. Gen. xiij. cū psecutus fuerat q̄nqz reges q̄ depredati fuerāt terrā z ceperunt loth z fecit victoriam. Dixit ei rex in sodoma. Da mihi animas. cetera tolle tibi. Rndit abraam. Leuo manus meas ad dominū deū excelsum possessorem celi z terre q̄ a filo subtegminis vsqz ad corrigiam non accipiam ex omnibz que tua sunt. Spūal'r. Per abraam qui hostes occidit z predam reduxit intelligunt iudices ecclesiastici z seculares q̄ iusticiam faciunt inter virum z virum nō debent accipere munera parua vel magna. xi. q. iij. non licet. Nō licet iustum iudicium vendere. licet aduocato vendere patrocinium. sz non iudicium. Sed heu nūc impletur illud i. Regum. viij. Declinauerunt post auariciaz acceperunt munera z puerterunt iudiciū. hoc nō est ppium bonorum iudicum sed malorum. De quo Prouer. xvij. Munera de sinu impius accipit vt peruertat semitas iudicij. Sed quod amplius est dquerit Isidorus. z habetur. xi. q. iij. pauper. Pauper dum nō habet vnde offerat nō solum audiri contemnit. sed etiam contra veritatem oppugnit. De talibus Isa. v. Ue vobis q̄ iustificatis impiū p

muneribꝫ. Symõ ꝛc cassia. Ule in sacra scriptura significat eternã damnatiõez. Hz boni iudices expectãt eternaz remunerationẽ. xi. q. iij. qui recte. Qui recte iudicat pmium retributionis a ꝛco expectat. Secundo figurat in moyse. qui ait ad dñm Nu. xviij. Tu scis qz asellum nec vnũ acceperim a quodcunqz exile munus. Spũaliter. Moyses q̃ leuitas instituit ꝛ ordinauit. leuitas figurat epos quoruz est ꝛ ferre ordines ꝛ beneficia. qui p talibꝫ nullum munꝰ ꝛbent accipe. vt habet ꝛ symonia. in ordinando. In ordinando nõ ꝛbet epus impositionẽ manus vendere. nec notariꝰ calamũ. iuxta illud Mat. x. Gratis accepistis gratis date. Tertio figurat in samuele. i. Re. xij. qui ait. Conuersatus sum coram vobis ab adolescentia mea vsqz in diem istum. pnto suz loquimini coram dño. vtrũ bouem cuiusqz tulerim vel asinũ. si quẽ oppressi. ꝛ si ꝛ manu cuiusqz munus accepi hodie restituã. Spũal'r. p samuelez q̃ orauit p filijs isr'. ꝛ q̃ ait. Absit a meꝫ grande pctm vt cessem orare pro vobis. intelligunt religiosi qui p missis ꝛ oronibus nullũ munus ꝛbent ꝛsiderare. sed ꝛsequẽter ꝛsequit ꝛ euenit sustentatõnis receptio. iuxta illud apl'i. i. Thoz. v. Qui altari ꝛseruit ð altari viuat. Et subdit. Quis pascit gregez ꝛ ꝛ lacte eius nõ manducat. Nemo militat stipẽdijs suis vnqz. Et sequit ibidem. Dñs ordinauit his qui euangeliũ nunciant ꝛ euangelio viuere Lu. x. Edentes ꝛ bibentes q̃ apud illos sunt. dignus est enĩ operariꝰ mercede sua. Quarto figurat in heliseo. iiij. Reg. v. qui ꝛ naaman leproso ꝛ mundato nihil voluit accipere. licet ille bn̄ uole ei ml'ra offerebat. Spiritualiter. Per heliseum q̃ p septenã lotionez mundauit naaman a lepra. significant sacerdotes q̃ ꝛferunt septẽ sacramenta p que fideles lauant in eccl'ia. ꝛ quibꝫ nihil ꝛbet exigere. vt habet ꝛ symonia. c. nõ sacra. Attamẽ p pietas hoim introduxit pias consuetudines episcopi faciũt obseruare. vt ptz ꝛ symonia. c. ad apl'ica. ¶ Diceres. si aliquid libere offert ministranti sacramẽta. nunq̃d põt accipere. Rñdet Guil'. p sic. si indiget põt ei dari pecunia in sumptus sacerdotis. nõ in munera sacerdotij. i. officij sacerdotalis q̃ impendit. sicut dicit Diero. p ꝛcem panes crustula et vas mellis si data fuerũt pphetis magis in sumptus q̃z in munera prophetie reputanda sunt. vt hr̃. i. q. i. iudices. Luz g̃ ðr. sacerdos recipit pecuniã p amministrandis sacramentis. tunc ly p notat causaz sine qua nõ. s. cãm sustentationis. ꝛ nõ appciationem ipsius sacramenti vel officij q̃ impendit vel laboris quo laborat in ipso officio. qz labor ꝛiunctus est officio q̃ nõ ꝛbet vendi nec locari. Et sic sacerdos ꝛbet gratis impendere officiũ. Similiter q̃ dat ei gratis ꝛbet dari ꝛ notando sustentationem ꝛ nõ appciationez. sicut dicit Aug⁹. p apl'i gratuitum panẽ accipiebãt ab illis quibꝫ gratis p̃dicabãt. Un Aug⁹. in li. ꝛ pastoribꝫ. Si tibi accendit lucerna i ꝛmo vt tibi luceret. nõne adq̃ceres oleum ne extingueret. Un ꝛ addidit. vnde g̃ viuit necessitatis est accipe. charitatis vero est p̃bere. Non igit venale est sacramentũ vt hereticus dicat vel iniquꝰ christianꝰ. vt illud sit p̃cium quod sumũt vnde viuãt. qui euangeliũ nũciant vt sacramenta administrant. Si em̃ sic vendũt magnaz rem vili p̃cio vendũt. Accipiũt ergo sustentationẽ necessitatis a pp'o. sz mercedez sustentatiõis a ꝛco. Nõ em̃ populus ydoneꝰ est reddere mercedem illis. non em̃ expectant isti mercedem nisi vnde illi salutez. qz nõ querunt p̃ncipaliter datuz sed fructũ. ¶ Certo requirit vita actiua diligentem executionem. ij. Para'. xix. Omnia cum diligentia agite. Nam negligentes maledicunt Piere. xlviij. Maledictus qui facit opus dñi negligẽter. Propter q̃ hortat apl's Rom. xij. Spiritu feruentes. dño seruiẽtes. s. in charitate. sine q̃ omnis actio frustra. Un Hylariꝰ sup Joh. Frustra erit omnis operatio nisi assit dei dilectio. Berñ. Charitas est virtus i qua nec minimũ opus ꝛspicit. ꝛ sine qua maximũ non acceptat. Nõ p̃dicatio. i. Thoz. xiij. Si linguis hoim loquar ꝛ angeloz. charitatez aũt nõ habuero sum velut ꝛs sonans ꝛ cymbalũ tinniẽs ꝛc. Nõ fides. i. ad Thoz. xiij. Si habuero omnẽ fidem. ita vt montes transferaz. charitatẽ aũt nõ habuero nihil sum. Nõ elemosina. i. Thoz. xiij. Si distribuero i cibos pauperum oẽs facultates meas ꝛc. Nõ martyriũ. i. Thoz. xiij. Si tradidero corpꝰ meuz igni vt ardeam. charitatem aũt non habuero nihil pdest. Jõ Aug⁹. Charitas est que valet ad oĩa. sine qua nihil valẽt oĩa. ¶ Septimo vita actiua requirit pseuerantẽ opationẽ. Auc. i. In sanctitate ꝛ iusticia seruiam⁹ dño omnibꝫ diebꝫ nr̃is. Nõ dicit aliquibꝫ diebꝫ sed omnibꝫ. Quia dicit Gregoriꝰ. Incassuz bonum agit si ante terminũ vite ꝛseret. Ideo Eccl'i. ij. Fili accedens ad seruitiũ dei sta. s. in pseuerantia. Thrso. Tolle perseuerantiam nullum obsequium habet meritum. Propter

qđ fuit preceptum in figura Leui. i. q̄ caput cū cauda debēret offerri deo. i. ꝓncipiū cū fine. Matth. x. Qui pseuerauerit vsq; in finē hic saluus erit. Qđ fecit beata Martha. vt patet in eius legenda ꝛc̄.

De sancto Petro ad vincula.

Sermo cxi.

Herodes post q̄ occidit Jacobū apposuit et apphendere Petrū. Actu. xij. Amb. in exameron. Lupus qui semel gustat carnem humanā. eam amplꝰ comedere appetit. ꝛ effundere sanguinē hūanū delectat q̄ vsq; ad mortē ingredit ꝓ ea. Ratio. q; hō inter oia aīalia carnē habet sapidiorē ꝛ sanguinem dulciorē. q; de q̄to aial melioribꝫ escis vescit ꝛ nutritur. de tanto caro ꝛ sanguis suauior redditur. Et sic est de hoīe. ī o lupis plus appetūt. Spūal'r. Per lupū intelligit crudelis tyrannꝰ. q; mali christiani dici hoīes nō merēt sm illud Boetij li. iij. psa. ij. Euenit vt quē transformatū vicijs imprōbū videas hoīem estimare nō posses. sed lupū. Isa. xi. Habitabit lupus cum agno. ꝛ Ezech. xxij. Lupi i medio eius rapientes pdam. Modo recte sicut lupus gustata carne hoīs ꝛ ei⁹ effuso sanguie semp appetit. sic malus lupinꝰ tyrannus qui semel gustauit ꝓ occisionē carnē sctōꝝ hoīm. ꝛ effudit sanguinē eoꝝ semp effundere deside rat. q; dicit regula iurꝫ li. vi. Qui semel malꝰ semp ꝑsumit malꝰ. Et tales fuerūt illi tyranni de qbꝫ ps. lxxviij. Deꝰ venerūt gentes i hereditatē tuā. polluerūt templū sctm tuū. Posuerunt mortīcinia seruoꝝ tuoꝝ escas volatilibꝫ celi. ꝛ carnes sctōꝝ tuoꝝ bestijs terre. ꝛ fuderūt sanguinē eoꝝ tanq̄ aquā in circuitu hierl'm. Talis lupinꝰ tyrannꝰ fuit herodes agrippa. qui cū semel gustasset carnē dulcissimā beati iacobi apli quē occidit. De q̄ text⁹. Occidit iacobū frēm iohānis gladio. appetitꝰ eius non fuit satiatꝰ. ſz apposuit apphendere petrū. de q̄ thema. In summa epla tria innunt. Primo petri incarceratio luctuosa. ibi. Videns autē misit in carcerē ꝛc̄. Secdo subiungit ei⁹ liberatio gaudiosa. ibi. angelus dñi astitit. Tercio grāꝝ actio iubilosa. ibi. petrus ad se reuersus dixit. Nūc scio vere. ¶ ¶ ¶ De ꝓmo dic̄. Misit herodes manū. i. ptātem vt affligeret q̄sdam de eccl'ia. Nota tres fuerunt herodes. et oēs psecutores. Ascalonita necauit pueros Antipas iohem bap. Agrippa iacobū. et petrum clausit i carcere. Jō subdit. Occidit aūt iacobū frēm iohis gladio. videns q; placeret iudeis. voluit eis satisfacere. nō iusticie. apposuit ꝛ apphendere petrū. q; iudei ei plus p ceteris inuidebāt. Tum q; ꝓnceps apl'oꝝ. ideo noīat cephas qđ interpꝛat caput. tū q; maioribꝫ miraculis effulgebat. Sanauit em petrꝰ infirmos p ṽba sua. Act. ix. Enea sanet te dominꝰ ihs xp̄us. Itē p vestimēta sua Act. xix. Afferebāt semicinctoria. i. zone q̄bꝫ cingebāt Sanabat p vmbram suā. Act. v. In plateis ponebant infirmi. Sanauit p baculum suū sicut de beato marciali legit. cui baculū dedit. et socium suū mortuū suscitauit. ꝛ sanauit per supplicia sua. sicut illā puellā cū osculata fuit cathenā. Si tante ṽtutis fuerūt ṽba. q̄d hodie in celo nob̄ sua suffragia. Si sua vmbra q̄d sua gl'iosa ṽba. Si tantū honorē prestat sctōꝝ supplicijs q̄ztū pstat coꝝ aīabꝰ sanctis. Jō nō placuit iudeis ¶ ¶ Erant aūt dies azimoꝝ qñ apphendit petrū. ꝛ addit hoc ad significandū cām q̄re nō occidit statim petꝝ sicut fecerat de iacobo. volebat enim expectare trāsitū solēnitatis pascal'. in q̄ iudei septē diebus vescunt panibꝫ azimis. Quē cū apphēdisset misit i carcerē. ne posset effugere. tradēs q̄ttuoꝝ q̄ternionibꝫ militū ad custodiendum. Quaternio dr a q̄ttuor. q; hꝫ q̄ttuor milites sub se. volēs post pascha pducere eū ppl'o. i. exponere morti ad volūtatē ppl'i. Tunc subdit. Petrꝰ q̄dez seruabat in carcere. oro aūt fiebat sine intermissione ab eccl'ia ad deum p eo. s. vt xp̄s eū ꝛ seruaret i vita. Cū aūt pductur⁹ esset eū herodes. s. de carcere vt occideret. ista nocte scz imediate pcedenti erat petrꝰ dormiēs inter duos milites diligēter custoditus ne euaderet via humana. vinctus duabus cathenis. Et custodes ante ostiū custodiebāt carcerez. Sed deficiēte hūano ps̄idio solet adesse diuinū. Jō dixi scdo subiungit eꝰ liberatio gaudiosa dicēs. Ecce angelꝰ astitit. s. ad liberatoꝝ ꝛ refulsit lumen in habitaculo carceris. s. ad eius ꝛsolationē. percussoq; latere petri. s. per tactum coꝛpalem excitauit eū dicēs. Surge velociter. ꝛ ceciderūt cathene de manibꝫ eius scz diuina virtute vel angelica. Dixit aūt angelꝰ ad eum. Precinge te vt sis aptꝰ ad ambulandum. resoluit em̄ cingulum vt veste posset pedes coopire ꝛtra frigiditatē carceris. ꝛ calcia te caligas tuas. id est induc sandalia sine corio superiori. ꝛ fecit sic. Circunda te vestimento tuo ꝛ sequere me. ꝛ exiens sequebatur eum. Et nesciebat q; verū est qđ fiebat p angelum

De sancto petro ad vincula

Existimabat se aūt visuꝝ videre. qz fortitudo carceris ꝛ diligens custodia militumꝝ fecerunt sibi imaginatōꝝ nō euadēdi. Trāsēūtes autē ꝓmam ꝛ secundā custodiā. s. militū qui erant oppīssi somno. vel qz vigilātes erant. sꝫ ceciderunt. sicut. uij. Reg. vi. de militibꝫ q̄ volebant capere heliseum. venerūt ad portā ferreaꝝ ꝛ erat exterior porta carceris q̄ ducit ad ciuitatē. Et q̄ videt q̄ carcer fuit extra ciuitatē. q̄ vltro apta est eis ꝑtute diuīa. Et exeūtes illā portā ꝓcesserūt vicū vnū. s. ad maiorem petri securitatem. Et ꝛtinuo discessit ab eo angel⁹.

¶ Tunc dixi tertio subiungit̄ gratiaꝝ actionibilosa. cū dixi. Et petr⁹ ꝛuersus ad se dixit. Nūc scio vere. qz dñs misit angelū. ꝛ eripuit me de manu herodis. ꝛ de omni expectatione plebis iudeoꝝ. ¶ H ¶ Moraliter. Per illa tria significant̄ tres stat⁹ hoīm. Primo stat⁹ peccantis in petri incarceratiōe. Secōo penitētis in ei⁹ liberatiōe. Tertio ꝛtemplantis i ei⁹ grāꝝ actione. Dixi ꝑmo notat̄ stat⁹ peccantis in petri incarceratione. Naz sicut petrus fuit vinctus ꝑ herodem ꝛ traditus in carcerez. sic peccator ꝑ diabolum vincit̄. s. ꝑ ꝛsensuz. Prouerb. v. Iniq̄tates sue capiūt impiū. ꝛ tradit̄ in carcerē pcti ꝑ pctm̄. nā in carcere ē tenebrosus. Sic hō in statu pcti. Prouū. iij. Via ipioꝝ lubrica ꝛ tenebrosa. q̄ pctōr posset ꝛgri illud ps. lxxxvij. posuerūt me in lacu inferiori in tenebrosis ꝛ in vmbra mortis. Item q̄ttuor q̄ternionibꝫ fuit tradit⁹. Et sic diabolus ꝛstituit q̄ttuor custodes. duos interiores. s. malā volūtatē ꝛ delectatōꝝ prauā. q̄ ꝛseruāt hoīem in pctis. ꝛ duos exteriores. s. opa mala ꝛ prauа ꝛsuetudo. Ubi hi q̄ttuor custodes sunt. pctōr difficulter exire pōt. Nā scribit̄ Eccl's. iij. Funiculus triplex difficulter rumpit̄. Hi aūt q̄druplex. s. ꝑ ꝛsuetudinē. tūc multo difficilius. Grego. Difficile surgit quē moles prаue ꝛsuetudinis p̄mit. ¶ H ¶ Vel sic. quattuor custodes sunt q̄ttuor inordinati affectus. Primus timor recidiuādi. ps. xij. Trepidauerūt timore vbi nō erat timor. Secūd⁹ spes in fine penitendi. Cōtra hoc. i. Thes. v. Dies dñi sicut fur in nocte veniet. s. hospite dormiente. vt diuiti Luc. xij. cui dictū est. Stulte hac nocte repetā aīam tuā a te. Dicit Grego. xxv. moral'. In nocte ablata fuit aīa eius. qz lucis ꝛsiderationē hr̄e noluit. Tertius est amor peccandi. de q̄ Aug. Nihil facit hoīem malū nisi malus amor. ille perdet aīam. Ull̄ ps. x. Qui diligit iniq̄tatem odit aīam suā. Quartus custos volorr tollens pniam. cū dicūt. tua fragilitas nō pōt talia ferre. Cōtra hoc dr. ij. Thor. iiij. Id qđ estimam⁹ in p̄senti est momentaneū ꝛ leue tribulatōis. sꝫ in futuro dura acerbitas. De quo Aug⁹. in ꝛmone. Ibi volor sine ꝛsolatione. ardor sine refrigeratione. esuries sine cibo. sitis sine potu. tenebre sine luce. ibi nullus amor ꝛ ordo. sed sempiternus horror. nulla dulcedo sꝫ sempiterna amaritudo. ibi mors optabit̄ ꝛ nō dabit̄. Et ergo pnia nō est pensanda in p̄senti respectu pene in futuro

¶ Item petrus erat dormiens inter duos milites. id est pctōr inter carnalia ꝛ spūalia peccata. que militant aduersus aīam. dormit. s. q̄n cū delectatiōe illa cōmittit. Et erat in solēnitate. ꝛ sic plura vicia cōmittunt̄ in solennitate. Isa. i. Solennitates vestras odiuit aīa mea. Item petr⁹ fuit vinct⁹ duabꝫ cathenis. et sic peccatorr vincit̄ a diabolo. s. p̄sumptiōe ꝛ desperatione. de q̄ Eccl'i. v. Ne dixeꝛs miseratio dei magna. multitudinis pctōr meoꝝ miserebit̄ Nam misericordia ꝛ ira ab illo cito approximat. Aug⁹. de baptismo cōtra donatistas. Quādiu nō habem⁹ pfectionē angeli. tamdiu scito te q̄ nos habeam⁹ p̄sumptionē diaboli. i. desperationē. Hanc habuit diues Luc. xij. cū dixit. Letare anima mea habes cuncta bona. sed de ꝛperatione habuit cū cayn Gen̄. iij. Maior ē iniq̄tas mea q̄z vt veniā merear. Cōtra quē inuehit Gen̄. dicēs. Mentiris tu cayn. maior est dei misericordia q̄z queuis nr̄a miseria. Hanc cathenā fugere debem⁹. qz dicit Isid. Nil ita offendit deū sicut desperatōis crimen. Naz ꝑm Christ. Qui de venia desperat miseri cordiā dei fundit ꝑdit. Itē sicut petr⁹ a se liberari nō potuit. nec humanit⁹ liberatio ei⁹ accidit. sic hō a vinculo pctōr seipm eripere nō pōt. Job. xxxix. Quis liberꝫ misit onagꝝ ꝛ vincula soluit. q. d. nullus nisi de⁹. Osee. xij. Perditio ex te. saluatio ex me. Christ. in omel'. Antе q̄z peccam⁹ liberi sumus. cū aūt semel diabolo obligauerim⁹ nos. tā nr̄a volūtate euadere nō possum⁹. Et ponit exēpluz. Recte sicut nauis fracto gubernaculo ducit̄ q̄ tempestas impellit. sic hō amisso auxilio diuine gr̄e ducit̄ quo ventus temptatōis eū pellit. Et implet illud Joh. xxi. Alius te cinget ꝛ ducet q̄ tu nō vis. Aug⁹. i de pnia. Uere penitere nō est hominis. sed dei gr̄e. ¶ Dixi sēōo innuit̄ stat⁹ pnie i petri liberatione. Nam dicit Hzc. Res gesta significat aliq̄d gerendū in eccl'ia. Exquo eccl'ia celebrat festū ad vincula petri. ideo instruimur in p̄senti lectione quomō nos a vinculo peccatorū eruamur. Primo pro petro fiebat

generalis exoratio. cuz dicit. Oratio fiebat p petro ab ecclia sine intermissione ad deū. Ecce liberatus est p ecclie suffragiū. qz p oratione. Act merito petrus fuit liberatus a vinculis p orōnem. que debet hīe q̄nq; ōditiones. q̄s si habuerit z nos liberabimur a peccatoz nroz vincul'. Primo oro debet fieri a dignis. qz ab ecclia. s. ab his q̄ erāt de ecclia numero z meri/to. i. ab his q̄ sūt i charitate. oratio em̄ pcōz ñ meret exaudiri. ps. lxv. Iniq̄tatē si aspexi in corde meo nō exaudiet me dominus Isa. i. Cū multiplicaueritis orōnes vestras nō exaudiā vos. qz manus vre plene sunt sanguine. Secūdo fiebat a multis. qz ab ecclesia. Dicit Hie/ro. Impossibile est pces multoz nō exaudiri. qz dicit saluator Mat. xviij. Si duo ex vo/bis ōsenserint de omni re quam petierint fiet illis a patre meo. Tertio fiebat cū magna de/uotione. qz sine intermissione cū pseuerantia Juxta illud. i. ad Thes. v. Sine intermissio ne orate. Lu. xviij. Quoniā oportet semp ora re z nō deficere. Dixit dns exemplū Luc. xi. de amico pulsanti. si illi nō dabis surgēs. eo q̄ amicus tuus sit. tñ pter improbitatē. i. impor tunitatem ei⁹ surget z dabit illi quotquot ha bet necessarios. vbi innuit pseuerantiā. Quar to fiebat p digno. id est beato petro. qz sepe oro nō auditur que pro indignis effundit. Ideo Piere. xi. Noli orare pro populo isto. Et tibi/dem. xv. c. Si steterint moyses z samuel coram me. nō est anima mea ad populū istū. Quin to oratio fiebat p re vtili z honesta. qz pro pe tri liberatiōe. qui erat pastor ecclie. sepe homo eīm nō meret exaudiri. qz petit pro re inutili. i. Joh. v. Si petierimus fm voluntatem eius exaudiet nos. Chrys. super Mat. Pete que tibi expediūt accipere z illum decet dare. Ecce q̄ fructuosa est generalis oratio. Vñ Jac. v. Multum valet depcatio iusti assidua. Reue ra multum. De quo Bern̄. in sermone q̄dam. Per orationem hieremias ōfortatur in carce re. Daniel conseruat inter leones. tres pueri tripudiant in fornace. susanna liberat a falso crimine. Grego. Quanto tumultus tempta tionis maior. tāto oratio feruentior. propter quod dicit Aug⁹. Ne deficias in oratione. si tri fiebat p angelicum ministeriū. De q̄ dicit textus. Angelus astitit z lumen refulsit in ha bitaculo carceris. Mystice. Sic angelus. id est ppus. Isa. ix. Magni ōsilij angelus. Vic debet puenire p suam grām. Nā ait Joh. xv. Sine me nihil potestis facere. Vaz homo p se potest cadere. nō aūt resurgere. Ideo Fortis natus in omel'. Omnis hō si q̄d boni sibi p/speexerit euenire. hoc totū ascribat diuine gre. Et sic sequit illuminatio carceris. q̄. Chor. iij. deus q̄ dixit lumē de tenebris splēdescere. ille illuxit in cordibus nr̄is. Rich'. de ōtemplatione li. iij. c. vi. Sine grā nec sufficim⁹ ad cognitionē veritatis. nec ad dilectionē virtutis ps. xij. Illumina oculos meos ne vnq; obdormiam in morte. Dyonisi⁹ in li. de diuinis nominib⁹. Intelligibile lumen nō est aliud nisi cognitio veritatis. Et facit duo in aīa. expellit ignorantiā z docet ꝓitatis cognitionez. Aug⁹. in li. ōfessionū. Irradiasti. chorruscasti. fugasti cecitatē meā. ¶ Tertiū est petri excitatio. Subdit. Percussoq; latere petri. Latus interioris pcussio est diuine passionis inspiratio. de cui⁹ latere salus nostra ꝓfluxit. q̄ b̄ me ditemur exhortamur. i. Pe. iij. Christo i carne passo z vos eadē cogitatione armamini. Vel exterior pcussio ē tribulatio vel correctio Dicit em̄ Amādus. O q̄z multi sunt q̄ ꝓfundissimo somno pcōz dormierūt. z gra diuine correctionis excitati quasi de graui somno vi tam in melius cōmutauerūt. z opa tenebraz abiicientes arma lucis induti sunt. Ait b̄ figura. iij. Reg. xxi. in manasse. qui regnauit q̄n quaginta quinq; annis i hierlm. z fecit mala in ōspectu dñi. erexit sex ydola. z adorauit om nem militiā celi. solem. lunā. z planetas. z occidit sanguinē innoxiū ꝓphetaz donec hieru salem adimpleretur vsq; ad os. Glo. id est in quantū potuit. nec tñ pctm̄ suū cognouit. Id circo. ij. Paral'. xxxiij. Tribulationē z pcussionem induxit sup eū dns. s. ꝓncipes exercit⁹. reges assyrioz. ceperūtq; manassen z vinctū cathenis z compedib⁹ duxerūt in babilonem. z tunc in carcere cognouit pctā sua z egit pe/nitentiā coram dño. dicēs. Peccaui sup numerū arene maris. Ibi ipse cognouit q̄ dns est de⁹. z sic excitat⁹ ōfitens surge velociter. s. ad pe/nitentiā. nō dicēdo cras cras. Nā dicit Pelinandus de repatione lapsus. Surge velocit. Nā si hodie surgere ē difficile. cras erit difficilius. Nā quāto iaces diuti⁹. tanto cades p fundius. Nec ille. Et sic cadūt cathene de manib⁹. s. q̄b̄ teligauit diabolus. ¶ Quartū est ei⁹ indutio. cū dicit. Precinge te. s. a voluptate carnis. hoc est necessariū penitentib⁹ Lu. xij. Sint lumbi vri pcincti. Grego. Lumbos pcingim⁹ cū carnis luxuriā coartamus. Calcia te caligas tuas. i. resiste terrenis affectionib⁹ celestia appetendo. Nam calige fuerūt

De sancto petro ad vincula

sandalia nō habentes corijū sup pedes. Et est affectio sursuz ab amore terreno denudata. ad Gal. iij. Que sursum sunt querite. Gre. viij. moral'. Qui terreno amore vincit. in deo nul/ laten⁹ delectat. Subdit. Circūda tibi vesti/ mentū tuū. id est decoratione virtutū. s. chari tatis. humilitatis. Gre. Nō est satis mala n agere nisi quis bonis opib⁹ studeat insudare. Subdit. Et sequere me. Et sic nihil valet op⁹ sine sequela dñi. Sed quō habet Mat. xvi. Qui vult venire post me abneget semetipsum. et tollat crucem suam z sequat me. Qō exponēs Greg. in omel'. ait. Relinquam⁹ nosipsos pe nitendo. z desinamus tales esse quales nos fe cimus p peccatū vt mereamur esse tales qua les p gram facti sum⁹ in baptismo. vt superbo deserat superbiā. suscipiat humilitatē. ¶ M Subdit. Et petrus sequebat angelum p tres portas. sic peccator christū. Prima porta ē pe nitentia Mat. iij. Penitētiam agite ꝛc. ps. xcix. Introite portas ei⁹ in confessione. Secun da pseuerantie. ad Gal. vi. Bonum facientes nō deficiam⁹. Tertia glorie. Mat. xxv. Que parate erāt ꝛc. Ille sunt q̄ describunt. i. Esdre. ij. Prima est porta vallis. secūda pontis. tertia porta regis. que est ferrea. quā nullus inimi cor⁹ potest deuastare. ps. cxlvij. Confortauit seras portaz tuaz. Ibi ampli⁹ nō clamor ꝛc. Tūc petri⁹. i. petror cognoscit se plene liberatū. dicēs. Nūc scio vere quia misit dñs angelum suū z eripuit me de manu herodis. Et est mē brum tertium in q̄ dixi innuit petri gratulatio inibilosa. ¶ M Nota sancti gloriant de q̄t/ tuor beneficijs. Primo de perfecta recollectione sui. z hoc innuit cum dicit. Petrus ad se con uersus. Nam in hac p̄senti miseria nulla vel modica est mentis tranq̄llitas. sed q̄si ꝯtinua est mentis fluctuatio z dispersio. Sz in celesti p̄mio dispersiones oēs congregabunt simul. et totus homo ad se cōuertet. z ex intimo corde summo bono vnet. z tūc recte implebit illud in nobis Mat. xxij. z Luc. x. Diliges dñm deum tuū ex toto corde tuo ꝛc. Nam oēs vi res anime deo ꝯiungunt. vt sint vn⁹ spūs cū deo. Secōo gliant de perfecta cognitione diuini patrocinij. vnde dicit. Nunc scio vere. q̄ per certā experientiā diuine suauitat⁹ quā eterna/ liter degustāt. et p clarā cognitionē p̄nt dicere Nunc scio vere. i. experimental'r scio. q̄ misit dñs angelum suū. i. filiuz. Gre. Quid est qō nō videt qui videt omnia videt. Bern. Ibi magistruz semel vidisse est omnia didicisse. ¶ Tertio gloriant de plena ereptione cuiusli bet inimici. qō notat ibi. Eripuit me ō manu herodis. Et hoc fit p angelū magni ꝯcilij. id est xp̄m Isa. lxi. Dñs misit me vt p̄dicarē ca/ ptiuis indulgentiā. Apoc. v. Quattuor aia/ lia z viginti quattuor seniores cantabāt can/ ticum. redemisti nos deo i sanguine tuo. Nā demones expectāt p̄ditionē. ꝯsiderātes illud Gen. viij. Sensus z cogitatio hoīs ab ado/ lescentia prona sunt ad malū. ps. cxviij. Me expectauerūt pctōres. i. demones in volūtate peccādi existentes vt p̄derēt me. ¶ M No ta hꝫ festū celebrat quadruplici de causa. Pri/ mo in memoriā liberatōis petri. de qua libera/ tione fideles i hierl'm erāt valde gauisi. ita q̄ petrus cū venit in domū marie. rhode nō po/ tuit aperire ianuā pre gaudio. z post intrauit et dixit rem gestā. dixit. nūciate hec iacobo z fra tribꝫ. ¶ Secōo in memoratione libera/ tionis alexandri pape. q̄ fuit sextus a beato pe tro. quē quirin⁹ dux romanoz habuit i vin culis. Qui quirinus dux audiuit q̄ alexāder suscitasset hermetis filiā. Et dixit quirin⁹ ale xandro. Habeo gutturosam filiā. si sanare po teris illā p̄mitto me recip⁹ fidez tuā. Cui ale xander. Vade duc eā ad carcerē meū. Venit filia noīe balbina. z pstrata ante alexandruz osculata est vincula sua. Cui alexander. No li osculari filia cathenas meas. sed bonas san cti petri inq̄re z osculare illas. et sana eris. Et factum est. Et quirin⁹ baptisatus est. Alexan der papa eccl'iam sanctificauit in honore san cti petri. z vincula ei⁹ posuit ibi. ¶ Tertio p/ pter rit⁹ gentiliū destructionē. q̄ p̄mū die au gusti celebrabāt i memoriā octauiani augu sti. sed eudoxia filia theodosij venit in hierl'm et q̄daz iude⁹ cathenas dictas ei dedit. quib⁹ petrus vinctus fuit ab herode. z venit romā cum pelagio papa. tractauit vt mēoria princi/ pis paganoz non fieret. sed petri. Et cathene apportate simul sunt vnite quasi vna facte. ¶ Quarto ꝓpter ptātis soluendi z ligan/ di vincula peccatoz traditionē. vt ab his ab/ soluat nos auctoritate sibi cōcessa Mat. xvi. Quodcūq̄ solueris sup terrā. solutū erit z in celis. Hec auctoritas ē sibi trina vice tradita. Primo Mat. xvi. secūdo Mat. xviij. tertio Joh. xx. Accipite spūm sanctū. quoz remise/ ritis peccata ꝛc. ad designandū q̄ tribꝫ modis peccam⁹. corde. ore z ope. z habet nos ab his tribꝫ absoluere. Quā absolutiōez nobis p̄stet iesus christus. mar ie filius q̄ est in secula secu lorum benedictus. Amen.

¶ De sancto laurentio.

Sermo cxij

Laurentius bo
num opus opat⁹ est. hec sunt ver
ba ecclie glozią beati laurentij pre
conisantia. ℟ Et nō mirū q assumūtur
ecclie ꝟba. qz dicit Bern. Ū christi spōsa al
terat ꝟba. fortioz est ista trāspositio ꝟborū q̄z
ꝓma. Si em pauli z iacobi verba posita sunt
autētica. cur nō verba ecclie. cū saluator dixit
Mat. xviij. Qui ecclesiā nō audierit sit tibi
sicut ethnic⁹ z publicanus. Jō dicit Jnno. z
habet in can̄. di. xi. Quis nesciat q ab omnib⁹
debet obseruari qđ sancta romana obseruat ec
clesia. Nā dicit Aug⁹. li. xi. ꝯtra faustū. Ego
euāgelio nō crederē nisi me catholice ecclesie
autoritas admoneret. z sctūs Tho. in. ij. q.
ix. Maximā autoritatē hz eccl'ia q̄ ab oib⁹ ē
emulanda. Ut plus est standū in autoritate
eccl'ie q̄z Jeronimi vl' Augustini. quia dicit
℟. Nec em̄ paganitatis incurrit q̄ eccl'ie san
cte ꝯtradicit. Idcirco eccl'ie assumo ꝟba ī the
mate ꝓposita. ¶ In his ꝟbis eccl'ia cōmēdat
beatū laurentiū in bonis opib⁹ ꝓpē que cōse
cut⁹ est eternā glozią. Si cupim⁹ honorez nō
refugiam⁹ laborē. Sic ergo opemur bona ope
ra vt laurenti⁹ opatus ē. ¶ ℣ ℟ Pro q̄ scie
dū vt opa nr̄a sint deo accepta plura req̄runt.
Primo acceptanť ex opantis bonitate. iuxta
illd Lu. vi. z Mat. xij. Bon⁹ hō ō bono the
sauro pfert bonū. qz habet Mat. vij. Nō est
arbor bona q̄ facit fructū malos. ac si di. Nul
lum op⁹ bonū ē deo acceptabile nisi ab homīe
bono. De q̄ Aug⁹. Nihil est bonū. s. meritorie
nisi ex te bono. Un̄ sicut bona plāta facit bonū
semen. z rursus illud bonū semen facit bonam
plantā si seminatū fuerit. sic bon⁹ homo facit
bonū fructū. z illud bonuz opus facit rursum
boiem bonū. Un̄ Grego. Nō placuit abel ex
munere. sed mun⁹ ex abel. nā inq̄tum boni su
mus cozā deo. intantū erūt bona nr̄a opa apd
deū. ¶ Scdo opa nr̄a vt sint deo accepta de
bent ꝓcedere ex ꝓmpta volūtate. Quāto em̄
ꝓmptior z beniuolentior est hō. tanto erunt
opa bona meliora. Ex hac em̄ prompta volū
tate offerebat ppl's deo donaria. i. Paral. xxix
cū dixit Dauid. Dñe deus patrū nostrozum
custodi hanc volūtatē cozdis eoz. z semp in
veneratiōe tui nois ista pmaneat. qz ōr. ij. ad
Thor. viij. Si volūtas prompta est fm id
qđ habet accepta est. qđ aūt nō est volūtarū
nō est deo acceptū neq̄z gratū. Nemo em̄ inui
tus bene facit. z si bonū est qđ facit. Jō Eccl'i.
xxxv. Omnis volūtari⁹ z pron⁹ offert deo. qz
dicit ℟. Lor z nō subam pensat de⁹. nō q̄n
tū sed ex q̄nto. s. affectu offerat. Valuit em̄ pe
tro z andree rhete p regno celoz. Zacheo di
midiū sb̄stātie sue. valuit vidue emere regnū
celoz duob⁹ minutis. valuit alteri calix aque
frigide. De quo Aug⁹. Regnū celoz tantū va
let q̄ztū habes. valet ad bonā voluntatē. Naz
fm ℟. Nō est vacua man⁹ a munere cū ar
cha cozdis sit plena voluntate bona. qz vt ait
Bern. Bona volūtas in aīa est origo omniū
bonoz z oim̄ꝝ rutū mater. q̄ illā habet secū ha
bet quicq̄d ei ad bene viuendū opus est. Itez
custos aie sue debet esse solicitus circa custodi
am bone volūtatis. vt prudēter intelligat z di
scernat q̄d est qđ vult. z ꝓpter q̄d vult. z q̄ztū
vult. z quō velit. vtrū vsq̄z ad ptemptū ipsi⁹ z
oim q̄ sunt vel esse pñt. Et h̄ non tm̄ ex rōnis
iudicio. sz etiā ex affectu mētis. vt iā volūtas
nō sit volūtas. sz amoz. De tali volūtate Lu.
ij. Pax hominib⁹ bone volūtatis. eo ꝙ dicit
Amb. de officijs. z habet. l. xxxvi. di. nō satis.
Nō satis est bona facere nisi ꝓcedant ex bona
volūtate. Jero. z habet in can̄. xxiij. q. i. Do
minus nō ea q̄ offerunť respicit. sz voluntatē
offerentiū. qz iusticia nō ex ope ꝙ summať nisi
fuerit volūtas. Et licet opus nō valet sine vo
luntate. tn̄ ecōuerso valet volūtas. vt habet de
pe. dis. i. Aliter. Sufficit voluntas vbi deest
operis facultas. ¶ Tertio vt opa nr̄a sint deo
accepta. debent ꝓcedere ex intentōis sinceritā
te. Est aūt recta z sincera intentio vt singula
opa nostra nō ad placendū hoib⁹ sed soli deo
faciamus. s. qz de⁹ est nobilissim⁹ finis. Idcirco
q̄ztumcūq̄z opi nr̄o talis finis p rectā intenti
onē imponť erit nobile supra modū. iuxta cō
mune ꝓuerbiū. Si finis bon⁹ est. totū bonuz
est. Jdeo Bern. Intende in deū z ꝓpter deū.
hoc est vtrāq̄z facie facere pulcram. s. actionez
z intentionē. z h̄ ē qđ dixit dñs Mat. vi. Si
oculus tu⁹ simplex fuerit. totū coꝛp⁹ luciduz
erit. Hoc exponēs Aug⁹. di. Per oculū intel
ligere debem⁹ intentionē qua facimus quicq̄d
facim⁹. que si mūda fuerit z recta. z id aspici
at qđ aspiciendū est. oīa opa nr̄a que fm eam
opamur erūt bona. qz ōr ad Heb. iiij. Discre
tor intentionū z cogitationū cozdis est deus.
Et dixi q̄ intentio nostra debet fieri in deum z
ꝓpter deum. Sed heu aliq̄ intendunt ꝓpter
deum. sed nō in deum. vt hi q̄ furanť diuitib⁹
z ꝓbent elemosinā paupib⁹. De quib⁹ ℟. z
habet in cano. i. q. i. non est. Non est putanda

elemosina si pauplbꝫ dispenset qđ̄ exillicitꝫ rebus acq̄rit. Nā q̄ ita accipit vt dispenset plus grauat q̄z iuuat. qz dicit Alexander papa. et h̄ xv. q. vij. c. sacerdotibꝫ. Nō est opis iꝫ cordis inspector ꝛc. Idcirco tūc opa nr̄a placēt ꝛco. si fiant ꝛifica cordis intentiōe ꝛ charitatiua affectiōe ꝛ ex ꝛsiderio superno. Nā dicit Aug⁹. Si q̄s aliq̄d opatur vt terrenū cōmodū adipiscat. non erit cor mundū qđ̄ in terra volutat. ꝓpter qđ̄ dicit Bern̄. Intentio ē eo 4° suauior ꝛ melior q̄ diuin⁹ ꝙ cupiscat. Quarto dn̄t fieri cum opis difficultate. h̄ est q̄ dn̄t esse ardua ꝛ difficilia. vt ex arduis ꝛ difficilibus volūtas ꝛ intētio cognoscat seriosa. Ad hāc difficultatē conati sunt oēs sancti q̄ ꝛco placere cupiebāt. cōsiderātes q̄ dura ꝛ aspera et valde difficilia in dn̄o iesu x̄po p̄esserunt. qz omnibꝫ sanctis ꝛ electis dicit dn̄s illud Luc. xij. Ego dispono vobis sicut disposuit mihi pater regnū. s. p dura ꝛ aspera ingressus sum. sic ꝛ vos sequimini vestigia mea. Cui consonat qđ̄ scribit Act. xiij. Per multas tribulatiōes oportet nos intrare in regnū dei. De q̄ Gal. v. Qui christi sunt carnē suā crucifixerūt. Naz si nos ñ castigabim⁹. ꝛ⁹ vtiq̄z nos castigabit. si tñ sum⁹ ꝛ nūero electoꝝ ꝛ in dei filios cōputati. Nulli ergo electoꝝ h̄ parcit. ad Heb. xij. Flagellat omnē filium quē diligit. Qui dicit omnē nihil excipit. nisi eos q̄bꝫ non parcit in eternū. ꝓpter qđ̄ dicit Grego. De⁹ h̄ q̄busdā parcit. vt eos in ꝓpetuū feriat. Et q̄sdā hic ferit vt eos in eternū clarificet. Qđ̄ bene ꝛ plene p silitudinē oñdit ꝛ esperatꝫ infirmis q̄q̄d poposcerint medici dare ꝓcipiūt. Et illis q̄ ad sanitatē reuerti p̄nt q̄q̄d eis placet dare ꝓtradicūt. Aligat q̄ quisq̄ qđ̄ vult. qz impossibile est in p̄senti ꝛ i futuro frui ꝛlicijs. Jō Bern̄. Qui mala p̄sentia ꝛclinare ꝛsiderat. futura oīno certi⁹ expectat. Quinto vt opa nostra 5° sint ꝛco accepta facienda sunt studiosa viuacitate ꝛ cū magna diligētia. Unū. ij. Paral. xix. Agite diligēter ꝛ dn̄s erit vobiscū. Nā diligentia in oculis dei plus placet q̄z opus. Nec aūt diligētia nihil aliud ē nisi intēta ꝛuotio. ꝛ ꝛuota intentio. Et h̄ facim⁹ q̄n mentē infigimus in id qđ̄ agim⁹. oēm euagationē mentis ꝓstringētes. De hac diligētia ꝛ diligēti ꝛuotione dicit Bern̄. Admonēdus est homo spūalis quāta p̄t puritate cordis intendere in eū cui sacrificiū offert. seipm attendere qui offert. ꝛ intelligere ad q̄d offert. Et i his infigere mentē q̄usq̄z p̄mat vl̄ faciat ex h̄ lac ꝛuotionis. Et tūc h̄ō currit in ꝛuotōe sine labore sine sudore. Bern̄. sup Can̄. Sicut mel in cera. sic ꝛuotio in anīa. Dicit Richꝫ. de mystico somno. Quid est aliud ꝛuotio q̄z feruida mētis in ꝛū dilectio. ꝛ vbi est dilectio. ibi nulla mentis distractio. vt dicit Bern̄. Ubi ē amor ibi non est labor sed sapor. nil graue sed omne suaue ꝛ leue. Jō dicit apl's. i. Thor. xiij. In eccl'ia magis q̄nq̄z verba loqui volo in sensu meo. vt ꝛ alios instruā q̄z ꝛcē milia verboꝝ. ac si diceret. Breuis oro plus valet cū ꝛuotiōe q̄z longa sine ꝛuotiōe. Hoc ē qđ̄ vult Hiero. ꝛ habet ꝛ se. di. v. c. nō mediocriter. Nō mīꝛ h̄bis iꝫ corde ozādus est ꝛ⁹. quapropter melior est q̄nq̄z psalmoꝝ ꝛcātatio cū cordis puritate ꝛ spūali hilaritate q̄z psalterij modulatio cū anxietate. Ex illo ptz q̄ vnus pōt plus alio orare ꝛ bona opa facere ꝛ tardi⁹ ad celum venire. ꝛ min⁹ ꝛ gaudio h̄re. ꝛ q̄ Aug⁹. Nō diuturnitas temporꝝ. nō numerositas operū. sed maior dilectio ꝛ ꝛuotio auget hoīs meritum ꝛ p̄miū. Jō Cassio. Mel⁹ est ꝛuotū in minoribꝫ q̄z indeuotū in maioribꝫ opibꝫ iueniri. Ad hāc ꝛuotā diligentiam hortamur Deut. xvi. Qđ̄ iustum est h̄ iuste exequaris. Hoc tñ fit q̄n bonū opus cū diligētia ꝛ ꝛuotione facim⁹ ꝛ cū attentiōe intellect⁹. Unū ꝙ situr. ij. Thor. x. Q̄m intellectū in obsequium christi captiuātes. qz scribit Sap. i. Spūs sapie aufert se a cogitationibꝫ q̄ fiūt sine intellectu. i. ꝓter intentionē ꝛ diligentiā. Unū repellere spūm sanctū a se nō est in voto cogitantis. fit tñ cum culpa negligētis vt spūs discipline se aufert a cogitatiōibꝫ indisciplinatis. 6° Sexto opa nostra facere ꝛemus ex sincera charitate ꝛ intentōe charitatiua sine q̄ nullū opus q̄z tū cūq̄z ꝛ genere bonoꝝ acceptat. Unū. i. Thor. xiij. Si linguis hoim loquar ꝛ angeloꝝ. charitatē aūt nō habuero fact⁹ sum sicut es sonās ꝛc. In q̄bꝫ h̄bis ap'ls ponit q̄ttuor nobiliora exercitia q̄ fieri p̄nt. ꝓbans p locuz a maiori. ꝛ h̄ sic. si taz nobilia ꝛ supma exercitia sine charitate nō valeāt. ml'to min⁹ mediocra ꝛ minora exercitia nihil valēt. Quā auctoritatē Bern̄. exponit di. Charitas est bonum sine q̄ nec opus minimū ꝛspicit. sine quo nec maximū acceptat. Nō ꝓdicatio. si linguis angeloꝝ ꝛc. nō fides. si mōtes transferā. nō elemosina. si facultates omnes i cibos pauperū distribuero. nō corpis afflictio vel martyriū. si tradā corpus ita vt ardeat. nō missaz solennia. qz ante fratris reconciliationē mun⁹ ꝓhibet. Est em̄ fortis vt mors dilectio que nihil aliud sinit amantē cogitare q̄z qđ̄ amat. Jō

apl's.i. Thoz.xvi. Omnia vra in charitate fi ant. Ratio Aug. Sola charitas distin guit inter filios dei & diaboli. Septimo opa no stra debent fieri ex opantiū multiplicitate. h̄ ē vt omnia membra corpis & omnes vires ani me mutuo se adiuuent & certatim occurrāt ad obsequiū laboris. qz dr Prou.xviij. Ubi fra ter adiuuat frēm. ibi firmior est ciuitas & ciui tatis opatio. qz si fideliter se adiuuāt faciliter opus pficit. talis coadiuuatio multū placet deo. Eccli.xxv. In trib beneplacitu est spiri tui meo q̄ sunt pbata coz hoīb. quoz vnū est cordia fratrū. i. oīm virium aīe. Si aūt in his frēs dissentire incipiūt. oīe opus qđ agit nihil valet. Eccli.xxxv. Unus edifi cans & alter destruens. qđ pdest vtrunq; nisi labor. Taliter agens hō nō pficit. Si em lin gua ozauerit. man⁹ spoliauerit. aut manus ele mosinā erogauerit. & lingua blasphemauerit qđ pficiet ille hō. nihil. qz b̄ phibet. i. Tho. i. Rogo vos fratres in vobis nō sint scismata. Sed oia opa nostra i charitate corditer fa ciamus. iuxta illud Col'. i. Fructificātes i om ni ope bono. & Eccl's.ix. Qdcunq; pōt man⁹ tua opari. instanter fac. Nā retributio in vita futura erit pm opa nra. de q̄ ps.xxvij. pm opa manuz mearum retribuet mihi. Apoc.xiij. Opa illoz sequunt illos. de q̄ Greg. Scdm differentiā meritoz erit retributio pmiozum. Ideo hortamur Eccli. vlti. Operamini op⁹ vestrū ante tempus. & dabit vobis mercedez vestram in tempore suo.

Sermo cxiij. Ad idem.

Si quis mihi ministrat me sequat'. & vbi ego sum. illic & minister me⁹ erit Joh. xij. In verbis pmissis duo innuunt'. Pri mo docet nos modū sui seruitij. ibi. Si quis. Secdo subiungit pmiū nostri laboris. ibi. vbi ego sum. De primo dicit. Si quis mihi minis trat. Nota q̄libet fidelis dz esse minister dei. vt dr. i. Tho oz. iij. Sic nos existimet homo. vt ministros xpi. & dd. Thoz. vi. In oīb exhibe amus nos vt ministros dei. Idcirco videndū est q̄ vult deo ministrare digne debet duo attē dere. Primo q̄liter se habeat erga dēm. Secūdo q̄liter ad proximū. Primo q̄ ad dēm de bet hīe esse. Primo elegantiā vel innocentiā. se cūdo intelligentiā. tertio diligentiā. q̄rto pa tientiā. q̄nto constantiaz. sexto comitantiam.

Primo igit debet hīe innocentiaz. i. Thi. iij. Sint ministri xpi nullū hntes crimē. ps.c. Am bulās i via imaculata h̄ mihi ministrabit. Nā dns mūdus vult hīe mūdos suos. Leui. xi. Sācti estote. qm̄ ego sctus sum. Nā dr Isa. xxxij. Sicut dns sic & seru⁹ eius. Nec innocen tia quā dns requirit a nob stat in trib. In cor dis puritate. pmonis veritate. & opis sanctita te. Primo in cordis puritate. Aug⁹. Nō req rit deus pulcrā carnē. sz pulcrā mentez. Prou. xxij. Fili pbe cor tuū mihi. Ergo cū intras ec clesiam ad audiendū deū mūda cor. Diere. iij. Laua a malicia cor tuū hierl'm vt salua fias. & sic sara Thob. iij. Mundā seruauī aīaz meā ab oī concupiscētia Et tales pnt astare dño deo Mat. v. Beati mūdo corde. Secdo consi stit in oris vel pmonis veritate. ad Eph. iij. Loq̄mini veritatē vnusquisq; cū pximo suo. Jaco. iij. Qui in verbo nō offendit h̄ pfect⁹ est vir. Idem ca. i. Si q̄s putat se religiosuz nō refrenās linguā suā. vana est eius religio. Jō ps. xxij. q̄rit. Dne q̄s habitabit in tabernacu lo tuo. Rndet. Qui loquit veritatē in corde. nec egit dolū in lingua sua. ps. xxxij. Prohi be linguā tuā a malo. & labia tua ne loquant dolū. Prou. xxi. Qui custodit os suum custo dit aiam suā. Mat. xij. Ex verbis tuis iustifi caberis. ex verbis tuis condēnaberis. Tertio cō sistit in opis scitate. Nam arbor ex fructu co gnoscit. Mat. vij. Ex fructib eoz cognosce tis eos. Joh. x. Opa q̄ ego facio testimoniuz phibent de me. ps. cxvij. Seru⁹ tu⁹ ego sum. doce me facere voluntatē tuā. Amb. de officijs. Nō est sat' bene velle nisi assit bene facere. Jō Ouge. Audite desides. audite negligētes. au dite inutiles q̄ speratis in h̄ saluari q̄ christia ni appellamini. & nō fact' opa xpiani. Cum dicit ps. xvij. pm opa manuū mearz retribuet mihi. Hab. vi. Opus suum probet vnusquisq; Apoc. xiij. Opa illoz sequunt illos. De his trib ait ps. xiij. Dne q̄s habitabit i tabernaculo tuo. Rndet ps. xxiij. Innocēs manib. id ē opib. & mūdo corde. nec iurauit i dolo de. De imūdis vo pcōib dr Isa. i. Quid mihi de multitudine victime vestre. manus em vre plene sunt sanguine. i. peccatis. ergo beat⁹ lau renti⁹ mūd⁹ fuit minister. de q̄ Eccl. xxxi. Beat⁹ vir qui inuentus est sine macula. s. cordis. oris & opis. qui potuit trāsgredi & nō est transgres sus. Secdo bon⁹ minister debet hīe prudentiā seu intelligentiā. vt sciat qđ factur⁹ sit vel dimissur⁹. Prou. xiij. Accept⁹ est regi minister intelligens. Hanc intelligentiaz petebat

De sancto Laurentio

Salomon.iij°.Regū.iij°.z Sap̄.ix°.Da mihi dñe sediū tuaz assistricē sapiam vt mecū sit z mecū laboret. vt sciam q̄d acceptū sit coraz te omni tpe. ℣ Hec prudētia ꝓsistit in tribus.re q̄bꝰ Sen. Si prudēs es i tribꝰ tpibꝰ dispensēt anim⁹ tuus.pñtia ordina.pterita recogita.futura puide. De ꝑmo Prou̅.xv. Vir prudens dirigit viā suā. Sic fecit villic⁹ iniquitatis Luc.xvi. Sic prudentes virgines. Mat.xxv. Scdo recordare pterita Lu.xvi. q̄ recepisti bona in vita tua. Tertio puide futura Prou̅.vi. Vade ad formicā o piger ꝓsidera vias ei⁹ z disce sapiam Prou̅.xiiij°. Vir prudēs declinat a malo. ℣ Tertio bn⁹ minister debet hre diligentiaz in agēdis.z sic martha Lu.x. Martha satagebat circa frequēs ministeriū. Ro.xij°. Spū feruentes dño seruientes.ij°.Paral.xx. Omnia cuz diligentia agite.z dñs erit vobiscū. Nā negligētes sunt maledicti a dño. Piere.xlviij°. Maledictus q̄ facit op⁹ dñi negligenter. ℣ Quarto debet hre patientiā.ij°.Cho.vi. In oibꝰ exhibeam⁹ nosmetipses sicut dei mīstros in multa patiētia.vt onus dñi patienter sufferam⁹. Jac.v. Patientes estote ꝓfirmātes corda vra Jac.i. Patiētia pfectū opus hz.z sic beat⁹ Laurēti⁹. ℣ Quinto ꝓstantiā vt non leuiter a seruitio dei retrahat Lu.i. Seruiam⁹ illi in sanctitate oibꝰ diebꝰ nris.ij°.Paral.xx. Beati fui tui q̄ assistūt coraz te omi tpe. Mat.x. Qui pseuerauerit vsq; in finē zc. ℣ Sexto debet hre conmitātiā dñi sui. Subdit. me sequat. Ecci. xxiij°. Via magna ē sequi dñm. Hugo de regalibꝰ disciplinis. Seq̄ debem⁹ dñm i omnibus ꝑturbꝰ z bonis moribꝰ.vt sicut ad imaginē eius creati sum⁹.ita ad moꝛ ei⁹ similitudinem reformemur.i. Joh.ij°. Qui dicit se i xpo manere. debet sicut ille ambulauit z ipse ambulare. ℣ ℟ ℣ Primo.nam sicut dñs nr̄ fuit patiens.i.Pe.ij°. Cū malediceret nō maledicebat.z sic nos Lu.xxi. In patiētia vra possidebitis aias vestras. Scdo sicut dñs nr̄ est misericors Mar.viij°. Misereor sup turbā. sic nos Luc.vi. Estote misericordes sic pater vester zc. Tertio sicut xpus scandalū vitabat Mat.xvij°. Ne scandalisem⁹ eos. z sic nos.i. Cho.x. Sine offensione estote iudeis z gentibꝰ. Quarto sicut fuit studiosus i oratione.naz in oratione pnoctabat. Mat.xiiij°. Solus orabat in monte.z sic nos Lu.xviij°. Quoniam oportet semp orare. Quinto sicut in oibꝰ opibꝰ non q̄siuit gl'iam suā.sed pris. Joh.viij°. Ego gl'iam meā nō quero. est q̄ querat z iudicet. et sic nos.ps.cxiij°. Nō nobis dñe nō nobis zc. ℣ Scdo debet scire quō debet se hre ad familiā dñi sui. Primo pacificationē sine reprehensione.ij°. Thoꝛ.vi. Nemini dantes vllā offensionē vt nō vituperet⁹ ministerū vr̄m. Phil.ij°. Sitis sine reprehensione in medio nationis prauе. et inter eos lucetis sicut luminaria in mūdo. Heb.xij°. Pacem sequimini z sanctimoniā sine q̄ nemo videbit deū. ergo dñs voluit esse suos pacificos Mat.v. Qui dixerit fratri suo racha.re⁹ erit iudicio.i. Thoꝛ.xi. Si q̄s videt ꝓtentiosus esse inter vos. nos talez ꝓsuetudinē nō habem⁹.ij°. Thi.ij°. Seruū dei nō oportet litigare.sz mansuetū esse ad oēs. ℣ Scdo debet habere ptcipationē.q̄ a dño recipiat vt ꝓseruis cōmunicet. sic nos.i.Pe.iiij°. Unusquisq; sicut accepit grām in alterutrū illā administrātes.sic boni ministri multiformis grē.vt si quis habes ꝓsiliū. sapiam zc. Juxta illud Isa.l. Dedit mihi dñs linguā eruditaz vt sciam sustētare eum q̄ lapsus est ꝙbo. Si tpalia habes cōmunica.i. Joh.iij°. Qui habuerit substantiam huius mūdi zc. Si habes grām deuotōis p alijs orādi.ora. Jaco.v. Orate p inuicē. Lu.xxij°. Ego p te rogaui petre.z tu aliq̄n conuersus cōfir.zc. Si habes fortitudinem ministra infirmis z infimis. Mat.xx. Ego i medio vestrū sum sicut q̄ ministrat. Tertio iuportationē oneris.vt ap̄lus Gal'.vi. Alter alteri⁹ onera portate. Eph̄.iiij°. Supportantes inuicem in charitate.z tenemur in noua lege Nam in veteri lege dr̄ Exo.xxiij°. Si videris asinū zc. Ro.xv. Debem⁹ nos firmiores imbecillitates infirmoꝛ sustinere. ℣ Dixi secundo subiungit pmiū laboris.ibi. Ubi ego sum illic z minister me⁹ erit. Aug⁹. Ubi ola bona etiā si erūt in inferno nulli subiacient tormēto Joh.xiij°. Accipiā vos ad meipm vt vbi ego sum z vos sitis. Joh.xvij°. Pater quos dedisti mihi volo vt vbi ego sum z illic sint mecū vt videāt claritatē meā quā dedisti mihi.sz q̄ nō sequunt vbi erūt. Job.x. In terra miserie z tenebraz.vbi nullus ordo zc. Baruch.iij°. querit ab illis q̄ mūdo seruiūt. Ubi sunt ꝓncipes gentiuz qui dñant bestijs terre.in aubis celi ludūt.z nō est finis inq̄sitionis eoꝛ.exterminati sunt ad inferos descenderūt.alij in loco eoꝛ surrexerūt. Ideo oculi nr̄i semp ad dominū z ad pmiū. Itē nota ad premiū debet se hre seruus triplr. ℣ ℟ Primo vt frequenter aspiciat vt animet. Gregor. Consideratio pmij minuit vim flagelli. Idem. Spes premij solatiū est laboris. Heb.xi. Moyses fide

negauit se filiū filie pharaonis eligens affligi cū pplo dei magis q̄ tpalis pcti habere iocunditatē. sic t nos. Greg. Si ꝯsideram⁹ que p mittunt in celis vilescunt oīa q̄ sunt in terris. ¶ Scdo debet p̄mium feruēter desiderare vt labor alleuiet. De quo Aug. Si attenderes requiē celi. labore mūdi ñ turbareris. Idcirco si terreat te labor respice p̄mium. Dicit Bern. Labor me⁹ vix est vni⁹ hore si ampli⁹ nō sentio p amore. ¶ Tertio patiēter illud expectet ne tedio frangat. sicut filij israel Nu. xxi. Lepit pplm tedere labor itineris. ergo nō venit in terrā pmissionis. q̄ nō patienter expectabat. Jac. v. Ecce agricola patiēter expectat donec accipiet tēporaneū fructū. Figurat Beñ. xxix. Jacob patiēter expectauit septē annis p̄ro rachel. Sic hō fidelis p ꝯsecutione vite eterne Jaco. v. Patientes estote ꝯfirmantes cordā vrā. quia dr Jaco. i. Patientia pfectus opus habet. Luc. xxi. In patientia vra possidebit⁊ animas vras. Qualis fuit beatus laurenti⁹. vt patet in eius legenda.

¶ De assumptione beate Marie ꝑginis.

¶ Sermo cxiiij

Introduxit me rex in cellā vinariā. exultabim⁹ et letabimur in te. Cañ. i. Et legitur in assumptione beate marie virginis. ¶ B Theophilus in breuiloquio diuersaꝝ artiū. Ebur decoctū vino fortī flexibile efficitur ad instar cere. Nam ebur ob sui dulcedinē vinū imbibit. t p ꝯsequens mollefacit t mollescit. quēadmodū vitreus in sanguine hircino. cornu in oleo. ouū in acetū mollescūt. Spūal'r. beata ꝑgo maria tanq̄ nobile ebur rone virginalis castitatis vino deitatis decocta flexibilis est i pietate t misericordia erga nos. Un Bern. sup Cant. Maria sinū pietatis omnibꝫ aperit. t de plenitudine ei⁹ accipiūt vniuersi. captiui liberationē. egri curationem. tristes ꝯsolationē. pctōr veniā. iustus grām. angelus leticiā. tota trinitas gloriā. ergo digna fuit t dignissima vita eterna. q̄ scribit Mat thei. v. Beati misericordes. q̄m ipsi misericordiā ꝯsequent. ꝓpter ipsaꝝ pietatē que ad omnia vtilis est. maxime ad pmissionē vite eterne. Jō ipsa dixit. Introduxit me rex in cellaꝫ vinariā. ¶ In ꝑbis p̄missis duo innuūtur. Primo beate ꝑginis marie assumptio gl'osa. ibi. Introduxit me rex in cel. vi. ꝛc. Greg. id. est in intima gaudia q̄ alijs spiritibꝫ occultāt

Scdo subiungit suoꝫ bonoꝫ congratulatio iubilosa. ibi. exultabim⁹ t letabimur in te. id est ꝯgaudem⁹ honori tuo. ¶ Dixi p̄mo innuit virginis assumptio gl'iosa. Hec glorificatio notat ex tribꝫ. Primo ex assumptiōis loco. ipsa habet singularē felicitatē ex loco. q̄ fuit introducta in diuīa cellaria. ex modo habet singularē iocunditatez. q̄ fuit ad intima celi gaudia introducta. ex misterio hꝫ singularem dignitatem. q̄ nullus angeloꝝ fuit dignus eam introducere nisi solus rex regum t dñs dñantiuꝫ. De quo Introduxit me rex in cellam vinariā. ¶ D Nota beata ꝑgo maria in triplex cellariū fuit introducta. s. gratie sapiētie t glorie. De p̄mo Deu. xxviij. Emittet dñs benedictionē sup cellaria tua. id ē multitudinē gre. O q̄ pfunde introduxit eaz de⁹ in cellariuz gratie. Prou. iij. Torcularia tua id est potentie aīe vina dabūt. s. gratie. Bern. Quis multitudinē t altitudinez gratie eius inuestigare poterit. Nam ipsa dotata ē altiori t pfectiori bono oīm grāꝝ. Eccli. xxiiij. In me oīs gra vie t veritatis. q. d. Omnē gratiā omnibꝫ hominibꝫ ad p̄sentē vitā necessariaz. t ad futurā misericorditer sum ꝯsecuta. q̄ potuit dicere illud Eccli. vlti. Videte q̄m non solū mihi laboraui. sz oībꝫ exquirētibꝫ ꝑfectē. Jō Eccli. xxiiij. Trāsite ad me oēs q̄ ꝯcupiscitis me. Bern. Maria sinū pietatis omnibꝫ aperit. ipsa ē benigna thesauraria cui cōmisit deus thesaurū gre t misericordie. Ideo dixit ei angelus. Aue gra plena Luc. i. Bern. De plenitudine eius accipiūt vniuersi. Eger curationem ꝛc. vt supra. Orosi⁹. Quos nō saluat dei iusticia. saluat marie misericordia infinita. Ab hoc vino gre corroborata est in merito vite. q̄ de q̄to gra maior. de tanto op⁹ meritorium copiosius. t sic ipsa excellit alios sanctos in dono gratie t in merito. Prouer. vlti. Multe filie regū ꝯgregauerūt diuitias quas tu supgressa es vniuersas. Nam dr Mat. x. Si q̄s ꝓphetā hospitio accepit. mercedez ꝓphete accipiet. q̄ accipit iustuz. mercedē iusti accipiet. Quid illa meruit que filiū dei nō solum i hospitio terrestri. sz ī hospitio corpis t aīe suscepit. Si meret ille q̄ dat paupi indumentū. q̄d illa que filio dei dedit carnis indumentū. Si meret qui dat paupi cibū. q̄d illa que de virgineis vberibꝫ filio dei dedit alimentum. O q̄ sublimia merita. q̄ in actiua t cōtemplatiua vita se sublimiter exercuit. quia sl mul. alij tm̄ successiue. sz simul t semel vtraq̄ vita est ei donata vt infans ab ea aleret. intus

De assumptione marie virginis

dei filius ꝺ templaret. Jō hodie legitur euangelium de martha ⁊ maria ad designandū q̄ ipsa in vtraq; vita fuit perfecta. Nam ipsa habuit perfectionē dispositionē. ⁊ etiā perfectionē exercitationē ⁊ rectā intentionē. ¶ Primo perfectionē dispositionē. Diceres. q̄ disponunt hoiem ad vitā actiuā. Rn̄deꝺ. primū est ꝺ sciētie puritas. q̄ dicit Greg. Nulla bona a deo acceptant̄ que maloꝝ admixtione maculant̄. Nā licet multa facit nō est acceptū nisi homo p̄ius sit acceptus. Greg. Nō placuit abel ex munere. sed munꝰ ex abel. q̄d p̄dest deo dare sua. seipsum diabolo. Naz nihil poterit fore deo gratū dum ipse in gratꝰ est p mortale pctm̄. Eccli. ix. Qui i vno offendit multa bona p̄dit. ideo optet q̄ sit purus i ꝺ scia. Quis vnq; fuit maioris puritatis ⁊ dignitatis q̄ ipsa. Anſ. In puritate nitebat qua maior sub deo intelligi nequit. Cañ. iiij. Tota pulcra es ⁊c. Bern̄. In puritate trāscendit omnē angelicā ⁊ oēm celestē creaturā. ¶ Secōm q̄d requirit est recta intentio. Greg. Vigilanti cura intētio est pensanda. q̄ dicit Alexander papa. et habet. xv. q. vi. si sacerdotibꝫ. Nō solū sunt attendēda ea q̄ fiūt. sꝫ q̄ animo fiunt. Greg. Cor et nō sudam pensat deꝰ. Sꝫ que meliorē intentionē habuit q̄ ipsa. Bern̄. Ipsa intendit in deū ⁊ ꝓpter deū. que nō solū in corpe imo ⁊ spiritu exultauit in deo. dicēs. Magnificat aia mea dn̄m ⁊c. Jō potuit dicere illō p̄s. lxxxiij. Cor meū ⁊ caro mea exultauerūt in deū viuū. ¶ Tertio requirit q̄ hō nō totaliter sit actioni deditus. sꝫ interiores vires et affectus debent deo dari. Bern̄. Fidelis anima p̄ oculis habet nō tm̄ quid agat. Eccli. xxiij. Fili p̄pe cor tuū mihi. ac si diceret. Quibuscūq; exercitijs mēbra foris dederit volo vt cor cum affectionibꝫ mihi vacet. Jdeo multū improperat his qui nimium se dant operibꝫ exterioribꝫ. Hiere. xlix. Pre sollicitudine quiescere nō potuerūt. De talibꝫ dicit Bern̄. Nō ea die debent se estimare celice vixisse in quo nihil recolūt meditando celeste coegisse. Sꝫ quis magis deū in omnibus operibꝫ p̄ oculis habuit q̄ ea que deiformis fuit. Bern̄. O q̄ familiaris es facta deo o dña q̄ proxima q̄ intima. ipse apud te manet. Un̄ tu cū eum vestis suba tue carnis. ipe te vestit sua gloria maiestatis. Nam eam per grām nunq; reliquit. Bern̄. Xpristus replevit marie ventrē ⁊ mentē. vt cū recessit a ventre. nunq; tn̄ a mente. idcirco habuit bonam dispositionē ad actionē. Jtē p̄m meliorē dispositionē habuit perfectionē actionez. Nam dicit Gre. sup Ezech̄. Actiua vita est esurientī panē tribuere ⁊c. ⁊ sic ipa perfectior mō q̄ alij. Anſ. in omel'. de assumptione. Alij suscipiūt hospitem quēlibet. ipsa deī filiū. Alij in domo. ipsa i vtero. Alij veste corpali. ipsa veste carnea induit ipm. Alij cibo ⁊ potu exteriori. ipsa deū et hoiem lacte ꝺginali. Alij infirma mēbra aliorum leuant portant ⁊c. ipsa in infantuli etate ipm leuauit balneauit ⁊ portauit. ipsa vinctū in cruce visitauit. ipsa i morte affuit ⁊ in sepultura. Jdeo legit hodie. martha satagebat circa frequens ministeriū. Jtez ex vino gre ipsa roborata. Jn ꝺtemplatiua vita figurata est p mariā. que sedens secus pedes dn̄i audiebat verbū illius. Anſ. Nō tm̄ ad pedes sed etiaz ad caput residens seruabat omnia verba magorum. pastoꝝ. ⁊ angeloꝝ cōferens in corde suo. Beda in omel'. Vita ꝺtemplatiua ē charitatem dei et p̄mi tota mente retinere. et ab exteriori actione quiescere soli desiderio cōditoris inherere ⁊ ad videndū faciē creatoris exardescere. O quis magis exardescebat in dilectiōe creatoris q̄ ei⁹ mater. Eccli. xxiij. Ego mater pulcre dilectionis. Amb. Sicut ferrū in ignem missum efficit totū igneū. sic ipsa in igne dilectōis. Et q̄ meritū causat ex amore. ipsa pōt dicere illud Cañ. v. Nunciate dilecto meo. quia amore lāgueo. O, aūt meritū stat in dilectione. Greg. Nō numerositas operum. nō diuturnitas temporū. sed maior charitas auget p̄mium ⁊ meritū. Bern̄. Qui plus diligit plus accipit. Et sic ipsa p̄ omnibus alijs hominibꝫ. ¶ Secūdo introduxit eam in cellarium diuine sapientie. Prou. iij. Doctrinis implebunt̄ cellaria eius. i. sapientie. Zach. ix. Quid dulcius ⁊ pulcrius q̄ frumentum electoꝝ ⁊ vinum germinās ꝺgines id est sapientia diuina. q̄ p̄fecte a deo potata facit dulciter ⁊ suauit̄ de deo sape. Anſ. Quis digne loquit̄ de ea q̄ dulciter q̄ sublimiter sapiebat de deo. q̄ thesaurus sapiētie requieuit in ea. Greg. Quid nō de deo sapiebat in qua deus ⁊ sapiētia eius latebat. ita vt mirarent̄ angeli Cañ. vi. Que est ista que progredit quasi aurora ꝺsurgens electa vt sol. p̄s. l. Incerta ⁊ occulta sapie tue manifestasti mihi. ¶ Tertio introduxit eam in cellarium vinarium glorie. De quo Prou. vlti. Date vinum his q̄ sunt amaro corde vt obliuiscantur egestatis sue. Hoc vinum est clarum ⁊ p̄spicuum. quia ibi clare vident faciem dei. Hoc vinum letificat cor hominis. Ad hoc cellarium vinariuz hodie est introducta. ¶ Videamus de mo

do quadruplici. Primo cuz regio decore. De quo Apocal'. xij. Mulier amicta sole. Ecce pallium regale. luna sub pedibus eius. id est omnes defectus. ecce scabellum pedum. In capite eius corona stellarū duodecim. id ē duodecim p̄rogatiue pre omnib⁹ sanct⁹. ecce regale sertum. Prima stella. i. p̄mum p̄rogatiuū. quia ab initio mundi p̄figurata. Eccl'. xxiiij. Ab initio z ante secula creata sum. Secūda stella in vtero sanctificata. Bern. Proculdubio sancta antecz nata. Tertia stella ē ab angelo reuerenter salutata. Luc. i. Aue grā plena. quod nulli cōcessum est. Quarta a potentia patris obumbrata. Luc. i. Virtus altissimi obumbrabit tibi. Quinta stella a spūsancto fecundata. Luce. i. Spūssanctus superuiet in te. Sexta quia in ꝯceptu nō grauata. Augustin⁹. Quia portabat a quo portabat'. Bern. Illa sola grauedinē nō sensit que sine libidinosa voluptate ꝯcepit. Septima i partu a dolore pseruata. Isa. vlti. Quis vnqz audiuit tale vel audiuit huic simile. s. anteqz parturiret peperit. Bern. Nouam prolem nouo modo edidit. ideo aliena ab omni dolore permansit. Octaua stella i partu inuiolata. Vnde canit ecclesia. Sicut sidus radium parit virgo filium pari forma. Ideo Aug⁹. dicit. Fili⁹ tu⁹ o virgo fecunditatē tibi tribuit. z virginitatis gloriam nō abstulit. Nona stella quia p̄ma est que virginitatē vouit. vt dicit setus Tho. parte. iij. q. xxviij. Et magis sunt opa laudabilia que ex voto celebrant. vt patet in ij. ij. Sicut qui dat arborē cum fructu magis dat. Decima stella q̄ omnib⁹ gratijs est dotata. Hiero. Ceteris sanctis gratia per partes p̄statur. Marie totam se infudit gratie plenitudo. Undecima omnibus virtutibus adornata. Hiero. Nullo genere virtutuz vacauit cui angelus plenitudinē gratie p̄misit. Duodecima hodie super omnes angelos exaltata. Unde canit ecclia. Exaltata est super omnes choros angelorum ad celestia regna. Eccl'. xxiiij. Sicut cedrus exaltata sum. Figuratur Bern. viij. Archa noe requieuit in montibus armenie. Eccl'. xxiiij. Ego in altissimis habito. Ecce quomō introducta est cum regio decore. ¶ Secūdo introducta ē cū magna gloria z honore. qz christus rex regū z cetus angelorum cōuenerunt. Bern. in sermone. tempus loquendi. dicit. Creditur q̄ militia angelorum z saluator per se festinans occurrit. z cū gaudio in suo throno collocauit. Eccl'. xxiiij. Sicut cedrus z̄. Rabanus. Sicut cedrus est omnium arborum altissima. sic maria celestium z terrestrium domina z regina. Bern. O benedicta inuentrix omnis gratie. quis altitudinem glorie tue valeat inuestigare. Damascenus. Si laudem glorie eius scribere volumus. deficiunt verba quib⁹ sufficienter scribere valeamus. Bernardus. Christi generationem z marie assumptionem quis enarrabit. Nam quantā gratiā adepta est in terris p̄ ceteros. tantaz gloriam obtinet in celis. De quo. i. Thoz. ij. Q, oculus nō vidit nec auris audiuit que pparauit deus diligentib⁹ se. quid p̄parauit gignenti se et pre omnib⁹ diligenti. Ideo canit hodie. Qua gloria in celis ista virgo colitur z̄. ¶ Tertio fuit introducta cum cantu dulcissimo. Figurat'. ij. Reg. vi. Dauid z omnis israel cō ducebat archam cum iubilo. Dicit em Luc. xv. Gaudium est angelis sup vno peccatore penitentiā z̄. Quale fuit hodie gaudium angelorum ꝯ ducentium reginam celi z terre ad regna celorum. Ideo canit eccl'ia. Assumpta est maria in celum gaudent angeli laudātes bn̄dicunt dn̄m. O nō solum angeli. sed z gaudet filius. qz mater honoratur. gaudent angeli. qz dn̄a eoz exaltat'. Justi. quia salus eorum augmentat'. Bern. Quis cogitare poterit q̄z gloriose hodie regina processit. ¶ Quarto fuit introducta cum p̄uilegiali beatificatione. qz cum corpe et alia. Aug⁹. xij. de ciuitate dei. Sicut christus est glorificatus in corpe z anima. ita pie credendum est q̄ virgo beata est beatificata in corpore z anima. tam in dotib⁹ anime q̄z corpis glorificata. Hoc pbat Augustinus multis persuasionib⁹. ¶ Primo hoc competit diuine potentie. si potuit eam conseruare in virginitatis pudore. cur non incorruptam a putredine. cum dicit psal. cxxxiij. Omnia quecunqz voluit fecit. ¶ Secūdo conuenit sue sapientie. quia sapiens architector facit relucere sapientiā suam in domo p̄pria in qua eligit habitare. z sic hic Prouerbi. ix. Sapientia edificauit sibi domum z excidit in ea colūnas septem. id est septem dona spiritussancti. quomodo diceretur Cantico. iij. Tota pulcra es. quia sapiens architector intus z extra edificat domum ornando. et si ita eam ornauit in vita. credendum est z in morte. ¶ Tercio conuenit diuine iusticie. iustum enim est qui aliorum sanctorum corpora. imo etiam tormenta vt sunt crux claui z corona in tanto honore haberi facit in terra. corpus q̄z matris in maiori honore p̄ri faceret in terris si esset. sed

De assumptione marie virginis

nō est. sed in celis. Si crux i qua xp̄s ad tempus reḡuit in tanto honore habet. in quāto honore ꝛberet haberi mater ꝛ de qua carnē suscepit. ꝛ in ea nouē mensibꝫ reḡuit. Si in tanto honore fuit archa figuratiua. in quāto archa sanctificatiua in qua vna aurea. id ē humanitas. ꝛ māna id est diuitas latebat. Aug. Si ꝛ suus ministrus dixit Joh. xij. Ubi ego sum. ibi ꝛ minister meꝰ erit. si ibi maria. nunqd in equali gloria. vbi dei iusticia ꝛcuit. vt q̄ vltra oēs sibi ministraret. vltra oēs ministros eā exaltaret. ¶ Quarto ꝺuenit diuine bonitati. Boni filij est honorare matrē in vita ꝛ in morte vltra alios. modo dicit Augꝰ. Diuina voluntas elegit inter igneas flāmas vestimenta pueroꝝ ꝺseruare illesa. cur nō in matre ppria. Ideo Augꝰ. Tantū thesauruꝫ dignꝰ est seruare celuꝫ q̄ terra. illud sanctissimū corpus datuꝫ esse vermibꝫ dicere ptimesco ꝛ sentire nō valeo. Ideo p̄s. cxxxi. Surge dñe in requiem tuam. tu ꝛ archa sanctificatōis tue. ¶ Sed diceres. quo tpe post xp̄i ascensionez factū est. Rñdet Vincentiꝰ in speculo hystoriali anno duodecimo post christi ascensionez. ¶ Sz diceres. quare tamdiu mansit eaz in terris ꝛ non statim assumpsit. Rñdet ꝑpter quattuor. Primo ꝑpter fideliū eruditionem ꝛ ꝺsolationem in multꝫ que sibi specialiter cōstabant. Ipsa em̄ matthęo dixit ꝛ magis et stella ꝛ innocentū occisione. Et Luce ꝛ missione gabrielis. ꝛ ꝛ ceteris ꝺceptionē ꝛ natiuitatē ꝺcernentibꝫ scripsit. Ideo Hiero. in q̄dā sermone. Christus post ascensionē virginē misit in terrꝫ vt aplicus grex erudiret ꝛ his que viderat ꝛ audierat. Secō remansit in terris in testimoniū filij veritatꝫ. Tertio ꝑpter fidei augmentationez. Bern̄. in omel. sup stabat. Post ascensionē christi quasi ad limina sanctoꝝ. ita ad virginē mariā adhuc in carne viuentē fuit pegrinatio fideliū cupientiū videre illud celeste fidele ꝛ diuinū pdigium. s. humanitatis ꝛ ꝛitatis. Unde Ignacius in epistola ad sanctū Johānem. Recte ꝑgo maria post ascensionē filij manere ꝛbuit vt eccl'iam inter vndas psecutionū verbo ꝛ exemplo confirmaret. Unde Bern̄. in omel. vbi supra. Recte matrē misit in mūdo vt vtraq; portio ecclesie. s. militans ꝛ triumphans. visibili ꝛ inuisibili frueret ꝺsolatio. Illa in christo assumpto. ista in matre relicta in mundo. Gaudiosum fuit matrē videre in terris habentē filium p̄sidentem in celo. Quarto ꝑpter eius meriti augmentationē ꝛ cōpletionē. Item beata virgo instante hora mortis. vt dicit Dyonisius in diuinis nominibꝫ optabat oēs aplos interesse ꝛmitioni eiꝰ. ꝛ factum est. instante hora mortis fuit rapta supra se in lumen ꝛificum q̄ddam. sicut freq̄nter rapiebat. in quo efficiebat insensibilis q̄tū ad vires ꝛ potentias alligatas corpi. ꝛ sic facta est solutio ꝛ oculoꝝ fractio sine sensu doloris. ꝛ in tali raptu fuit xp̄s cū curia angeloꝝ p̄sns. Et dicit Dyoni. Unū quēq; aplm in laudem christi ꝛ virginis sermonem fecisse. Et sic corpꝰ eiꝰ nō statim ducrum fuit in cellariū celestis hierlm. sed ꝑ aliq̄ tempꝰ in valle Josaphat collocatuꝫ. ꝛ sic fuit ad tempꝰ veraciter mortua. nec ista morte a lege cōmuni exēpta. ad Heb. ix. Statutum est oibꝫ hominibꝫ semel mori. Jō canit ecclia. Mortez subijt tpalem. nec tñ mortis nexibꝫ ꝛprimi potuit. Hiero. in sermone. Lertum ē ipsam migrasse a corpe. Eius sepulcrū monstrat in vallis Josaphat medio. vbi fabricata ē ecclesia miro modo tabulata. i. ꝛpicta. Modus aūt mortis eius fuit q̄ mēte ipsius suspensa in ꝺtemplatiōe suauissima corporis ꝛtute paulatim ꝛficiebat. tandez sine dolore nō ꝺtemplatōe interrupta aīa corpꝰ ꝛseruit. qz magna dulcedo ꝺtemplationis potuit abꝛbere omnē dolorē corpis. Itē Dyonisiꝰ loquens ad Tytuꝫ dicit. Nos vt nosti ꝛ ipse multoꝝ sanctoꝝ fratrum ꝺuenim⁹ ad visionē corpis vite ꝑncipis. Erat em̄ ꝑmo iacobꝰ frater dñi. ꝛ petrꝰ vertex. ꝛ honorabilissima theologoꝝ summitas. Secundo reumatū. i. theologoꝝ summitas. honorabiles exequie resonabāt. Tertio ipsa immediate post mortem surrexit. nec aplis videntibꝫ. Et qz Dyonisius fuit p̄sens ꝛ nō scripsit ista miracula que solent legi in apocrifo que ascribunt iohāni. Si enim Dyonisiꝰ vel Johānes illa miracula scripsissent. etiam ecclesia illa nō obticeret in diuino officio. ¶ Dixi secūdo subiūgit nra ꝺgratulatio gloriosa. ibi. Exultabimꝰ ꝛ letabimur ite. Et merito ꝛbemꝰ gaudere in eiꝰ gratia ꝛ gloria ꝑpetria. Primo qz hodie facta est cellario glorie ꝑpinās oibꝫ vinū gr̄e. Eccli. xxiij. Ego quasi fluuius ꝺrixi. et q̄si aqueductꝰ exiui ꝛ paradiso. refundēs sine intervallo aquā viuam. Rich. ꝛ san. vic. Nihil a throno diuini muneris ꝛscendit qđ per marie manꝰ non transijt. ¶ Secūdo exultare ꝛbemus. qz hodie ipsa facta est aduocata generis humani. De qua canit Eya q̄ aduocata nra. Bonꝰ aduocatus in se ꝛbet habere quattuor. Primo diligentiā. secūdo potentiā. tertio sapientiā.

vt sciat leges. qrto cozā familia regis reuerentiā. Ista qttuoz tangit ps. xliij. de virgine benedicta dicēs. Astitit. Ecce qzta diligēcia. z ñ recedit. Jō recordare ẏgo mater dū steteris in ꝯspectu dei vt loquaris p nobis bona. Itē dicit regina. Ecce quāte potētie mr regis. Eccli. xxiij. In hierlm ptās mea. O quāte potestatis. cū dicit. a dextris. nō sub pedibz. Figurat iij. Reg. ij. Salomon occurrit matri et iuxta se locauit ad dexterā dicēs. Neq phas est tibi denegare. pete quid vis. Hiero. Hec est dies in qua saluator nr festinus occurrit matri. et in solio regni post christū resedit. Subdit. in vestitu deaurato. Ecce quāte sapie. p aurum em sapientia intelligit. Ceteri sancti habuerūt patrem sapie. sed nullus fuit ita vestit⁹ diuia sapientia sicut ipsa. Subdit. circūdata varietate. Ecce qnte reuerētie i familia regis. Multe familiaritates coloz virgini faciunt indumentum. Coloz aureus apl'oz. rubꝰ martyrum. viridis confessoz. albꝰ virginū. Omnes isti circūdabant eam. vñ canit eccl'ia. Sicut dies verni circūdabant eā flores rosarū. figurat. iij. Reg. x. Regina saba cum multo comitatu venit in hierlm. ¶ Tertio exultare debemus. qz hodie facta ē paradisi ostiaria. iuxta illud qđ canit eccl'ia. Felix celi porta. Ista porta quā eua clausit ipsa aperuit. Vñ canit ecclesia. Paradisi porta p euā cūctis clausa est. ſz p mariā ẏginē iterū patefacta ē. Ipsa nos suis meritis introducit. Prou. viij. Laudāt eam in portis opa eiꝰ. qz sancti p eiꝰ merita introducunt. Ignaciꝰ. Impossibile est aliquez saluari petozem nisi p tuū auxiliū z fauorem. Jō exultemꝰ. Hiero. Hodie gl'osa ẏgo maria celos ascendit gaudete. Nā hodie regina mūdi de psenti seculo nequā eripit. Iterum dico gaudete. Leteꝝ ois ozbis. hodie nobis salus est aucta interuenientibz marie meritis. Naz si deū in sanctis laudare iubemur. magis in eius matre. Nā sicut hec ẏgo est incompabilis ceteris virginibz. ita hec festiuitas est omniuz festiuitatū supma. hec ille. Haymo sup Apocal'. O qꝫ gaudēs erit eiꝰ obitus q̄ marie duz vixerit fuerit sedulus z deuotus minister.

Sermo cxv Ad idem.

¶ Assumpta est maria in celū gaudēt angeli laudantes benedicūt dñm. ¶ Dicunt naturales ẏ herba q̄daz que dr sponsa solis est herba frigida z hūida in scdo gradu. z est cōis oibz. eiꝰ succꝰ cū bibit valet contra venenū. valet etiā ꝯ morsuz canū veneno sum. Si trita sup vulnꝰ ponat venenū ad se trahit. hunc florē sol ad se trahit. z qñ sol oriꝰ suos flores aperit. z cū occubuerit itez se claudit. z sequit motuz solis. Spūal'r. Per hunc florē intelligit beata ẏgo maria q̄ fuit frigida ab oīi ardoze pcōz. z hūida ex plenitudine grāz. Dicit em Augꝰ. i li. de natura z grā. Cū de pcō agit de maria nullā volo ẏsius habere mentionē. qz scimꝰ ẏ illi plꝰ collatū ē grē ex oī pte vincēdi pctm. qz ꝯcipere z parere meruit cui quē nullū ꝯstat habuisse pctm. Itē est cōmunis oibz pcōibz z iustis. teste Bern. Maria oibz sinū pietatis aperit. ꝺ plenitudine eiꝰ accipiūt vniuersi. captiui redēptionē. egri sanitatē. tristes ꝯsolationē. vt supza in alio sermone. Itē eiꝰ succus. i. grā spūaliter bibitꝰ valet ꝯtra venenū pcōz. qz dicit Chrys. in ꝓogatiuis beate marie ẏginis. Peccatozē quem nō saluat dei iusticia. saluat misericordia z grā marie infinita. Itē trita valet cōtra morsum canū. id est demonū. qz dicit eusebius. Demones magi terrent marie patrocinio q̄z suo supplicio. Istū amenissimū florē mariā ẏginem attraxit hodie verꝰ sol iusticie xps deus nr per assumptionē venerādaz. De q̄ Hiero. in ſmone hodierno. Virgo singularis ẏgo regal'r hodie a ꝓprio filio suo ad thronū dei vehit et in ipsi⁹ sede trinitatis collocat. z illud figuratuz fuit Hester. ij. q hester virgo speciosa fuit ducta ad cubiculū regis assueri. z rex ipsaz amauit sup oēs mulieres. z dedit ei ptātez sup oīa Ita xps cū tota celesti curia duxit hodie mariam ad cubile celestis patrie. Ad hꝰ sonat thema ꝑassumptū. ¶ In ẏbis ꝑmissis duo innuūt. Prio marie assūptio gl'iosa. ibi. Assumpta ē maria in celū. scdo angeloz exultatio sonoza. ibi. gaudēt āgeli. De ꝓmo di. Assumpta ē maria. i. de psenti lacu miserie. de q̄ Job. xliij. Jō natus de muliere breui viues tpe. et Eccl's. ij. Cūcti dies eiꝰ erūnis pleni. De his hodie assūpta ē btā ẏgo. de q̄ Augꝰ. Dei genitrix assūpta ē de carcere mūdi ad palatiū celi. de exilio ad patriā. de inimicis ad amicos. ꝺ tristicia ad leticiam. de pauptate ad diuitias. de ignominia ad honorē. de labore i reqem. de tenebris ad lucē. ¶ Itē btā ẏgo maria assumpta ē hodie q̄drupl'r. Prio assumpta ē cū honorabili societate. secundo cum ineffabili iocunditate. tercio cum mirabili claritate. quarto cum terribili potestate. ¶ Primo cum honorabili societate. quod figurat. iij. Reguz x.

De assumptione marie virginis

Regina saba ingressa est hierl'm cū multo comitatu ad regē salomonē. Spūal'r. Sic hodie regina celi ad salomonē.i. ad xp̄m ē ingressa. ꝛc q̄ Aug⁹. Dāc fateamur reginā angelorꝫ qz peperit regē celorꝫ. Nec intrauit in celestē hierl'm cū magno comitatu. Bern̄. Quis cogitare poterit qꝫ glīose regina celorꝫ hodie p/cessit. ꝛ q̄ꝫto deuotōis affectu in eⁱ⁹ occursum pceſſit celestiū m'tuudo. ꝛ nō mirū. Nā ꝛ lazaro dr Lu. xvi. q portabaꝫ ab angel' in sinū abrae. Nō dicit vnū angelū sed plures. q̄nto magis b̄ata ꝑgo Bern̄. Nō solū angeli sz eⁱ⁹ filius nr redēptor ihs̄ xp̄s cū tota celesti curia tam angelorꝫ qꝫ iusti orꝫ solēniter occurrēs ere/xit eaz ad b̄ate ꝑsistoriū sessionis. De quo canit ecclia. Tanqꝫ flores rosarꝫ ꝛ lilia cōuallū circūdabant eā. s. ꝑ sessores. ꝑgines. ꝛ martyres. ¶ Scdo assumpta est cū mirabili claritate. Lañ. vi. Que est ista que ꝑgredit quasi aurora ꝑsurgens pulcra vt luna. electa vt sol. Ex q̄bꝫ ꝑbis ptz q ipa ascēdit cū claritate corporali. ꝛ h̄ intelligit ꝑ claritatē auroꝛe q̄ post noctem orit. ꝛ nullā retinet obscuritatē. Itē ascēdit cū claritate spūali. i. cum aīa que tota fuit luce pfusa. ꝛ intelligit ꝑ claritatē lune. nam luna post solē maiorē habet claritatē ꝛ lucē. ꝛ sic ipsa post filiū. Itē tertio ascendit cū claritate supsubstātiali. i. cū filio suo q̄ obuiā sibi venit ꝛ significat ꝑ claritatē solis. Que obuiatio figurat. iij. Re. ij. Salomon occurrit matri et iuxta se eaz locauit. ꝛ q̄ Hiero. Nec ē dies in q̄ saluator festinus occurrit matri ꝛ in solio regni post xp̄m resedit. Nō mirū q assumpta ē cū tanta claritate. cū dr Mat. xiij. Fulgebūt iusti sicut sol in regno patris eorꝫ. Quāto magis ista que sanctum sanctorꝫ ꝛ se genuit. ¶ Tertio assumpta est cuz terribili ptāte. ita q dēmones territi ab honorabili societate ꝛ excecati a mirabili claritate. velut noctue ad lucē solis excecant. ij. Thoꝛ. vi. Que ꝛ uentio lucis ad tenebras. tremefacti a tā terribili potestate ad instar canū qui virgā fugiūt a qua plagā acceperūt. Nu. xxiij. Exurget virga ex israel ꝛ percutiet duces moab. i. dēmones. Nā eⁱ⁹ potestas est tanta q dicit Amb. in li. ꝑfationuz. Ad inuocationē nois marie ꝑcutit concio. id est turba potestatis maligne. Exemplum scribit Jacobꝫ tanuensis q monachi q̄dam ante diem stabant iuxta flumē fabulis intēdentes matutinis finitis. ꝛ audierūt naues cū tumultu ꝛ sonitu horribili appropinquātes. ꝛ obstupentes clamauerūt. Succurre nobis maria. ad quā inuocationem rnderūt dēmones. nisi istam inuocassetis oēs vos morti traditi fuissetis ex pmissione diuīa. Idcirco legit ꝛ btā ꝑgine. Lañ. vi. Terribilis es vt castroꝝ acies ordinata. s. ipsis dēmonibꝫ. iō inuocāda est in oībꝫ temptatōibꝫ. Ad qō hortat Hiero. ꝛ viris illustribꝫ dr. In oī tpe q̄ ds exerceāt. marie gr̄a inuocet. qz dicit Orige. in li. ꝛ ritu ecclesiaz. Nunqꝫ hoies ita timuerūt homines corpales sicut maligni spūs mariā dei matrē. ¶ Quarto est assumpta cuz ineffabili iocūditate. qō figuratū est. q. Reg. vi. Dauid ꝛ omnis isr'l ducebat archaz testamēti cū iubilo ꝛ cum clamore buccine. Spūal'r. Dauid id ē chr̄ist⁹. ꝛ omnis isr'l. i. ois multitudo angelorum ducebāt archā. i. b̄atā ꝑginē cū iubilo. Nō mirū cum dr Lu. xv. Gaudiū est angel' sup vno pctōre pniaz agente ꝛc. magis exaltat gaudiū ꝛ ea que nullū fecit pctm̄. Et h̄ gaudiū eructat ecclia dicēs. Assumpta est maria in celū gaudent angeli ꝛc. ¶ Q Ista est secūda ps ꝑncipalis in q̄ dixi innuit angelorꝫ exultatio sonorosa. cū dixi. Gaudent angeli laudantes benedicūt dñm. nō solū angeli. sed ꝑmo gaudet filius ꝛi. qz mater honorat. Secūdo angeli. qz regina eorꝫ exaltatur. Tertio iusti. qz eorꝫ salus augmentat. Quarto pecatores. qz ira ꝛi placat. Unde ps. xv. A dextris est mihi ne cōmouear. Bern̄. alloquens eam dicit. O dña quotiens iram refrigeras iudicis cum iusticie virtus egredit a ꝑsentia diuine maiestatis. Et Damascen⁹ dicit. Ibat ad creatorem a creaturis vt intercedat ꝑ nobis. Idcirco Bern̄. incitat pecatores ad h̄ gaudium dicens. Gaude pecator securū accessum habes ad ꝛū. Lorꝫ patre habes filiū qui ostendit cicatrices vulnerū. coram filio habes matrem que ostēdit vbera. quō talia dilectionis insignia nō possunt exaudiri. ¶ Quinto gaudet ipsa. qz hodie gloria ꝛ honore coronatur. Un̄ canit ecclia. Gaude maria virgo. Nam omnipotēs ds̄ septem gaudijs repleuit matrem suā in terris. cui correspondēt septē gaudia que hodie habet in celis. Idcirco canit ecclesia hodie in introitu. Gaudeam⁹ omnes in dño diē festū celebrātes in honore marie virginis. ꝛ cui⁹ assumptione gaudent angeli. ¶ Primū gaudiū qō habuit in terris est q ꝛi filium ꝛcepit angelo annūciante. nobis/omnibꝫ ad salutē. Illud gaudiuz erat multiplex in die annūciatōis. Prio gaudebat ꝛ redemptōne hūani generis ꝑ qua supplicabat in secreto cubiculo. vt dicit Franciscus maronis. Virgo in iuuētute lr̄as didicit ab anna

pphetissa. z legebat illud Isa. vij. Ecce virgo ꝺcipiet z pariet filiū. Et licet multū z vt frequ ter occupauit se cū defectu hūani generis. nūq̄ tñ spūm ei⁹ a ꝺtemplatōe subtraxit ordine ta li seruato. dedit em̄ se ad oronē. z p oronem ve nit in ꝺtemplationē solu deo ꝺiuncta flexis ge nibꝫ. eleuatis oculis ac manibꝫ maxillis lacri mis perfusis petiuit. vt impleret illud Sap. xviij. Dum quietū silentiū tenerēt oīa. z nox in suo cursu mediū iter hēret oipotēs ſmo tu⁹ dñe de regalibꝫ sedibꝫ venit. Et cū in hac oro ne fuit. tūc ingressus angelus salutauit eā di. Aue grā plena z. Ecce ꝺcipies z paries filiū z vocabis nomē ei⁹ ihm. i. saluatorē. qz dicit Anſ. Nō est sal⁹ in mūdo nisi quā pepit vir go. Ja gaudebat de hoīm salute in generali. nesciebat tñ forte se puerperā salutis i speciali. Sed postq̄ silenter audiuit prudēter cogita uit q̄lis esset ista salutatio. z hūiliter interro gauit. Quō fiet istud Amb. Virgo credebat sed qō angelus dixit futurū requirebat. Q Nā triplex est modus ꝺcipiēdi. carnal. spūa lis. z singularis. Querit. qs modoꝫ istoꝫ eēt natus in te. Rndit. Ecce ancilla dñi. fiat mihi sm̄ verbū tuū. statim ꝺcepit verū deum z ho minē. Eterna sp̄o sapientia implent ei⁹ vteꝝ. Ibi letabat de grā inuēta speciali et generali. 1° Primo gaudebat de grā speciali ei collata q ipsa fuit q̄ ab eterno ordinata extitit ad dei in habitationē. hūani generis reconciliationē. et 1° eterne glie collatiōꝫ. Primo ab eterno puisa ad dei inhabitationez cognouit se porta Ezech. xliij. Erat porta i domo dñi clausa. cognouit se virgā aaron q̄ floruit Nu. xvij. z ad Heb. ix. cognouit se rubū incōbustū Exo. iij. Ipsa cognouit se tabernaculū dei sanctificatū. De quo ps. xlv. Sanctificauit tarbernaculū suū altissim⁹. Ipsa cognouit se angel' digniorem. meditādo angelicā salutationē q̄ta reuerētia eā salutauit angelus. Q P Primus erat an 1° gelus maioꝫ hoīe q̄ ad tria. Primo in nature 2° dignitate. qz spūs. Secūdo in familiaritate 3° Mat. xvij. Semp videt faciē pris. Tertio in gre vbertate. qz cuꝫ splendore angeli habet lumen gre. nos vero i enigmate. i. Choꝫ. xiij. Nos in enigmate videmus nūc z p speculū. sed ipsa excessit angelos in dignitate. qz iam 2° est regina celoruꝫ z dña angeloꝫ. Secdo ipsa excessit angelos in familiaritate. qz angel⁹ di xit. Dñs tecū. aliter q̄ mecū. tecū sicut fili⁹ cū 3° matre. mecū sicut dñs cū seruo. Tertio excel lit angelos in gre vbertate. cui angelus dixit. gra plena. q. d. Tu es fons in q̄ aque oīm flu minū graꝫ. De q̄ Piero. Ceteris scis gra p pres pstat. Marie tota se infudit. Jtē ibi ipa cognouit se ab eterno puisam ad hūanitat' re conciliationē. Ipsa erat Hester q̄ inuenit graz coram assuero vt eriperet pplm suū. Hester. v. Ipsa erat iudith q̄ occidit holofernē. Judith xiij. Ipsa erat abigail q̄ seruabat nabal stul tū ab ira dauid. i. Reg. xxv. Quā reconciliatio nem petit eccl'ia ab ea di. Recordare fgo mr dum steteris in aspectu z. Jtē ipsa cognouit forte in ea thesauꝝ nre redēptōis. De q̄ Bern. De⁹ redemptur⁹ gen⁹ hūanū totū pcium po suit i maria. Secdo gaudebat de grā generali 2° De q̄ Eccli. xxiij. In me ois gra vie z veritatis. Uenite ad me oēs. Bern. in ser. q̄ incipit. temp⁹ loquēdi. dicit. Hec est q̄ tot⁹ mūdi re parationē adinuenit. salutē oīm impetrauit. Constat eam p vniuerso genere hūano fuisse sollicitā. cui dictū est. Inuenisti grām quā q̄ rebas. hec ille. Inuenisti grām quā ena pdi derat. quā nemo inuenire poterat. Et gre in uenisti. qz quesiuisti apud dñm vbi est locus gre. nō apud mūdū cui⁹ gra est fallax. Et de illa grā dicit Bern. Ipsa ē tāta vt null⁹ sctoꝫ sit gratiosioꝫ. imo excedit grām oīm sanctoꝝ. Ipsa inuenit gaudiū de angeloꝫ puritate. de pphetaꝝ fidelitate. de aplorꝫ charitate. Jdeo angelus dixit illi. Inuenisti nō emisti. sz gratis accepisti. Bern. O fgo z mater legē tene filij. gratis accepistis. gratis date. Currant g̃ ad inuentricē gre q̄ graz peccando moztaliter pdiderunt. z dicit. Inuenisti. graz. nō creasti eam sicut deus pater. nec semp habuisti sicut filius. nec emisti sicut symon magus. nec pdidisti sicut homo pm⁹. nec rapuisti sicut voluit angelus. sz inuenisti eam. Quia dic̄ Petrus rauanenſ. Le matrē fecit nō natura sed gratia. Bern. Ipsa inuenit graz p sine virili cognitione grauida virginitate integra a spū sancto fecunda. sine grauitate enixa. z castitat' est aucta. z virginitas eius robꝛata. qz spūs sanctus eius repleuit mentem. sed dei fili⁹ ei⁹ 1° ventrem. Huic gaudio correspondet pmum gaudiū qō habuit in celo. s. plenitudo glorie sup oēs sanctos z angelos. Bern. Quantaz gram accepit p ceteris i terris. tantā gl'iaz obtinet p omnibꝫ sanctis i celis. Jdcirco idē exclamat dicēs. O benedicta omnis gre ēs altitudinem glorie tue possit inuestigare. Dicit Damascenus. Si gl'iam ei⁹ scribere volum⁹ deficiunt verba quibꝫ exprimere valeamus. Bern. Christi generationē z marie assumpti

De assumptione marie virginis

dicem qs enarrabit. Si enī Isa. lxiiij. dicit q̄ oculus nō vidit. nec auris audiuit que p̄parauit dē diligētibꝫ se. q̄d p̄parauit gignenti se. Nam dr Mat. xxv. Omni habēti dabitur. habenti ḡ gr̄az dabit gl'ia. Ipsa in terra i summa gr̄a erat. igit in celis ē in summa gl'ia. Jō canit eccl'ia. Qua gl'ia in celis ista ꝙgo colit. Jō dē eiꝰ gl'ia dicit Aug⁹. Si oīm nr̄m membra verterent in linguas. minimā scintillam gl'ie sue nō possem⁹ explicare. q̄d igit dignius hac virgine cui nullꝰ sctōrū poterit compari. Ipsa est corona virginū. gl'ia viduaꝝ. exultatio ꝓiugū. victoria christianoꝝ. gl'ia angeloꝝ. ꝓsolatrix aiaꝝ. ianua celoꝝ. Ipsa ē salus oīm ppl'oꝝ. Jō ipsa dicit de altitudine sue gl'e illud Eccl'i. xxiij. Quasi cedrus exaltata sum in libano. Maz sicut cedrus in monte libano sup oēs arbores exaltat. ita ipsa sup oēs sanctos z angelos in celis est exaltata. vñ Bern̄. Ipsa excedit patriarchaꝝ fidē. pphaz spem. apl'oꝝ charitatē. martyꝝ ꝓstantiā. ꝓfessorum misericordiā. virginū puritatē. Hecūduz gaudiū bēate ꝙginis qđ in terris habuit est q̄ ipsa bn̄dicta ē ab elysabeth in eiꝰ visitatōe. nā cū maria opatione diuine virtutis z ꝓceptione ineffabilē tam cognouisset. z explū sibi positum ab angelo ad cognatā visitādū se ꝓtulit. nō hesitādo de ꝙbis angeli. qz sm Symonez de cassia. Maiora iā in ea celebrata cognouerat. sed vt miraculū miraculo diungeret. nouitatē nouitati sociaret. z venerarent in sterili diuina mysteria q̄ prebant suū ꝓceptum. spiritu pphetico mlta ꝙgo nouerat z illā sterilē gestaret. z pconē eiꝰ ipsa ferebat iudicē. i magno cm̄ mysterio. quoniā lex z euangeliuz in magnis montibꝫ obuiare debēt. ḡ exurgēs abijt in montana. Amb. Leta p voto. festina p gaudio intrauit in domum zacharie z salutauit elysabeth. exultauit infans in vtero pre gaudio. Symon de cassia. Exultauit in vtero anteqū nasceret. officiū pegit ad qđ factus erat. gaudio adorauit deū que voce nō potuit edicere. ita vt mater repleta spūsctō exclamauit voce magna dr. Benedicta tu in mulieribus z bn̄dictus fructꝰ vētris tui. vñ mihi vt mater dn̄i mei veniat ad me. beata q̄ credidisti. Tūc sanctissima aia marie iubilo repleta se ꝓtinere nō valens cecinit canticū iubilosuz dr. Magnificat aia mea dn̄m. tūc vterus eiꝰ castissimꝰ filiis vasi in q̄ dē pater recōditū tenebat celeste balsamū. Ipsa tūc erat rubꝰ spūs sancti igne plenus sine cōbustione fidelitatis Exo. iij. Ipsa tūc fuit ortꝰ ꝓclusus omnium aromatū z delicioz. paradisus cuiꝰ clauicularis erat dēs verus trinꝰ z vnus. Ipsa fuit illa virgo pulcerrima abysac sunamitis q̄ fouit regē dauid. i. christū regē celi in gremio. iij. Re. i. O q̄tū gaudiū habere deum in cordis hospitio. O si zacheus suscepit gaudens. quid illa.

2 Scdm gaudiū in celo q̄ dē orauit eam tanta claritate. q̄ celum z oēs angeli sancti illuminant sua claritate. p̄cise sicut hic i terris dies illuminat a sole. Apoc. xij. Mulier amicta sole. Nā sicut oēs planete capiūt claritatē a sole. sic omnes sancti a beata virgine. Bern̄. Nihil nos habere voluit qđ p manus marie nō trāsierit. Si q̄d salutis z gr̄e habem⁹ ex ea nouim⁹ redūdare. Itē sicut sol est causa generationis inferioꝝ. z sic ipsa oīm gr̄aꝝ z ꝓtutū. Itē sicut sol suo lumīe delectat. Eccs. xi. Dulce lumē z delectabile oculis videre solē. Et sic videre beatā virginē. Un̄ legit de quodā q̄ ex intima cordis deuotiōe appetebat videre beatam virginē. et dictū ē ei. videbis. sz emarcet tibi oculos. Rn̄dit. fiat. z ostensa ē ei. videns pdidit oculū. ipsa euanuit. z ipse clamauit. liberter pdā z reliquū vt adhuc semel videam. Nō mirū. qz dr Mat. xiij. Fulgebūt iusti sic sol. Jō canit eccl'ia. Quā splendida polo stella maris rutilat. q̄ oīm lumen astroꝝ z hoīm atq; spirituū genuit. 3 Tertiū gaudium qđ habuit in terris est q̄ ꝓperit regem celoꝝ in ꝙginitatis puritate. Un̄ canit eccl'ia. Sicut sidus radiū ꝓfert virgo filiū pari forma. ipsuz que genuit mox adorauit. qz verū deū z hoiez eū esse cognouit. Ipsa enī ibi cognouit se esse portā Ezechi. xliij. i domo dn̄i clausaz p quā nemo intrauit nisi rex israel. Ipsa cognouit se esse portā aureā salomonis. ipsa cognouit se eē montē. z filiū eiꝰ lapidē abscisuz sine manibꝫ id ē natū de ꝙgine gl'iosa sine virili tactu. ibi tantū fuit eiꝰ gaudiū. sicut dic Bern̄. in sm̄one q̄ incipit. Signū magnū. q̄ illud gaudiū fuit tam amenū q̄ maiorē delectatione in eius intuitu habebat q̄z habuerūt p̄mi parētes ex amenitate paradisi. q̄m fructꝰ hui⁹ virginis omnes fructꝰ excessit. qz dicit Alexāder papa sup Lan̄. Mater iesu pluries admissa est cō templari in tuitiue diuinitatē filij. vt impleret illud Hab. iij. Cōuersatio eiꝰ nō hz amaritudinē. Bern̄. O q̄z sepe osculata es eū. qz diuinitas redūdabat in corpe Jtē ibi cognouit se totā matrem. qz totā subam corpi xpi ministrauit. z nō alī⁹. Ideo dicit se filiū hominis qz ex opatiōe spūsancti formatum ex purissimis sanguinibꝫ corpꝰ sub corde ꝙginis. Jtez

effecta est studiosa mater. Bern. Omnia opera misericordie erga psonā filij exhibuit. ipm indumēto carnis induit. hospitio uteri recepit. nouē mensibꝫ infirmuz in infantuli etate nutriuit. lacte potauit. ipm in carcere crucꝭ visitauit. ꝛ sepulture interfuit. Itez ibi effecta ē mater singularꝭ quā singulariter dñs dignissimauit dando ei virginitatē cū materna fecūditate. Aug⁹. Que ygo taz sancta vt esset ygo post partū. Ipsa ē illa de q̄ Isa. vij. Ecce ygo ciciet. Aug. Qui scripsit tabulas lapideas sine titulo stilo ferreo ipse granidauit ginez mariā cū sctō spū. Qui fecit virgā aaron sine pluuia germinare. ipse fecit filiū dauid sine coruptione matris generari. Petrus rauenen⁹. O ygo matrē te fecit nō natura sz gra. in tuo ciceptu atqz partu aucta est puritas. roborata integritas. solidata ginitas. Quarto facta ē mater digna dei. Bern. O mira dignitas facta est illi⁹ mater cui⁹ dñs est pater. Et fili⁹ paterne charitatis est corona sue castitatis. Augul. Que ygo tā sancta vt eēt dei mater. Idē. Mira res omnis creatura a deo est creata. sz dei natura ex gine maria nata. Chrys. in sermone de annūciatōe. Nihil in gloria omniū pcedentū memoria. Anſ. Nō est sal⁹ in mūdo nisi quā pepit virgo. Aug⁹. Magni debitores sum⁹ virginis genitricis dei post deum multas ten emur gras agere q̄ nobis salutem mūdi ygo ciepit. ygo pepit. aluit in gremio. fascia cinxit. fouit solertia materne charitatis

3° Tertiū gaudiū in celo q̄ est exaltata super oēs chozos angelox. Bern. Nā sicut nō fuit locus dignior ꝛ sanctior in terris. q̄z vbi quieuit corp⁹ saluatoris. sic nec in celo altior q̄z vbi virgo maria locat. hec Bern. Nam oēs sancti angeli obediūt ei ꝛ fuiūt vt fui dño. Aug. in ser. iij. de natiuitate. Facta ē maria dña apostoloz. victoria martyrū. iubilatio cfessoz. corona virginū. salus oim sanctoz. Ideo exalta est sup oēs chozos angeloz. Ipsa est q̄ solē genuit iusticie. tenebras mūdi expulit. fulgore dei nos illustrauit. maledictionē abstulit. bñdictionē dei otulit. mortem cfudit. vitam eternam donauit. Nā sicut caput eminet omnibꝫ membris. sic ipsa oibꝫ sanctis

4° Quartū gaudiū in terrꝭ habuit. q̄n laudabile testimonium dei de filio suo a tribꝫ regibus audiuit. Stella de celo testificata est veritatē. Reges cū aduētu munerū ꝛ adoratōe pcidētes inuenerunt puerū cū matre. obtulerūt ei mystica munera. in auro ostēdebat regis potētia. in thure sacerdotē magnū ꝟsidera. i mirrha dñicaz sepulturā.

4° Quartū gaudiū in celo est q̄ voluntas ei⁹ est vnita diuine voluntati. qđ maria vult hoc vult de⁹ gratiose implēdo. ꝛ ecōuerso. de q̄ canit eccl'ia. Audi nos nā te fili⁹ nihil negās honorat. Figurat. iij. Re. j. Salomon dixit matri sue. nō est phas vt tibi quid denegem. Jō ad nullū sanctoz tantā ꝟ fidentiam habem⁹ sicut ad beataz ginē. Heb. iij. Adeam⁹ cū fiducia ad thronū gratie eius

5° Quintū gaudiū in terris habuit q̄n filiū ei⁹ in templū cū magno gaudio obtulit de bethleem i hierl'm eundo. gaudebat cū ad pceptū legis nō erat astricta ex pte sui. q̄ lex dixit. mulier apiens ꝛc. Item tertio gaudebat se offerre filiū dei deo. ꝛ potuit dicere. O pater celestꝭ offero tibi filiū tuū fm veritatem ab eterno a te genitū. filiū meū i tpe a me natū fm humanitatem. Pater grates ago tibi q̄ me elegisti in matrē. Bern. O pater offero par turturū ꝟ columbarū. Per eo q̄ offert corpus ꝛ aiam p salute hominuz. O pater offero tibi eū in templo. q̄ cū tempus venerit offeret se tibi p inimicis in ara crucis. nō redimet ere alieno. sed alios redimet sanguine suo. nō redimet q̄nqz ciclis argēteis. sz alios redimet q̄nqz vulneribꝫ ꝛ sanguine suo

5° rubeo Quintū gaudiū in celo q̄ dñs remunerat eius fideles seruitores fm eius merituz ꝛ arbitriū. Eccl'i. xxiij. In hierl'm ptās mea surſum ꝛ deorsum in gra ꝛ in glia. Bern. Data est tibi omnis ptās in celo ꝛ in terra. q̄cūqz volueris impetrare poteris. Aug⁹. Ipsa ē mater dei. que dicit Eccl'i. xxiij. In habitatione sancta coram ipso ministraui. cui de⁹ cōmisit ministeriū salutis nre

6° Quinto q̄ ipsa ē elemosinaria celi. oēs elemosinas quas de⁹ facit sibi fiendas cōmisit. Ipsa nō est tenax nec auara. sz liberalis ꝛ larga. Prou. vlti. Manū suas aperuit inopi. ꝛ palmas suas extendit ad paupem. Bern. Nihil de⁹ nos hre voluit qđ a throno dei descendit q̄n p manus marie transijt. Nā quicqđ spei. q̄cqđ salutis ꝛ gre in nobis est ex ea nouim⁹ redūdare.

7° Sexto ipsa est cella gre spūssancti. Cant. xi. Introduxit me rex in cellā vinariā. Hoc vinū ꝓpinat electis in via ad sufficientiā. de q̄ Bern. De plenitudine eius accipiunt vniuersi. Sz illis in patria ꝓpinat ad ebrietatē. Cañ. v. Bibite amici mei ꝛ inebriamini charissimi. Sācti i via sunt amici. Illi aūt in patria sunt charissimi. illis in mūdo ꝓpinat vinū gre ad iustificationem. illis vero in patria vinū gl'ie ad plenaz fruitionē. Jpa em̄ est thesauraria dei. cōmisit ei de⁹ triplicē thesaurū. s. potentie. sapientie. ꝛ

De assumptione marie virginis

misericordie. habet thesaurū potētie. qz potē/ ter deū traxit. qñ ꝑtute ꝯgunitatis sue z fideli tatis z hūilitatis deū in suū vterꝫ suscipere di gnata est. Magna nāqz potētia est vincere in uincibilē. supare omnipotentē. Vñ Canti. i. Cū rex esset in accubitu suo nard⁹ mea dedit odorē suū. in accubitu suo. i. in sinu paterno. nardus. i. hūilitas mea. Nā sic nardus ē her ba parua z valde odorifera. sic hūilitas marie fuit tāte potentie. vt dicit Amb. q hūanū sen sum z intelligentiā excedit. Quātuz hūilitas marie meruit non capit rō. sed fidelis ꝓfessio. Itē potenter diabolū ꝯtriuit. magna potentia est illū ꝯterere. de q Job. xli. Nō est ptās sup terra q equipar ei. Ipsa est Judith. c. ix. Erit memoriale noīs tui cū manus femie deciderit eum. vñ ipsa ꝯteret caput tuū Gen. iij. Item cōmisit ei thesauz misericordie. illū dispergit largiter. Eccl. xxiiij. Venite ad me oēs q̄ ꝯcu piscit me. dicit notāter oēs in generali. qz nō ē ꝑsonaz acceptatrix. Bern. Maria sinū pie tatis oīb⁹ aperit. Itē hūc thesauz misericordie impartit sapiēter. s. vbi maior necessitas affu erit. iō vocat luna. qz lucet in nocte adūsitatz cū abscōdit se sol iusticie. tūc luna. i. mr̄ misericordie lucet. Jō Chrisō. Tribularer nimiuz si nescirē marie patrocinū. Jō Cassio. i epl'a. Tu patrona hūani generis. tu ꝯsolatio afflictis. tu infirmis medicina singularis. De h̄ thesauro misericordie gratulat Aug⁹. in li. retractationū di. Scio me nō posse ꝓrire ꝑ nimia pietate marie. ¶ Sextū gaudiū qđ habuit i terris est qñ vidit eum resurgentē a mortuis. Nā sicut maxime fuit ꝯtristata in ei⁹ morte. ita z ꝑmo fm sedulitū est ꝯsolata z ꝓmaxime gauisa in resurrectōe. q potuit dicere cū psal. xciij. fm multitudinē ꝺoloz meoz ꝯsolatōes tue letificauerūt aiam meā. Cū vidit q amara mors christi fuit ꝯuersa in vitā. amara pas sio ei⁹ z ꝯtumeliosa afflictio fuit mutata i glo riā. mortalitas in ĩmortalitatē. tūc potuit di/ cere illud ps. xxix. Lōuertisti planctū meū in gaudiū mihi ꝛc. ¶ Sextū gaudium qđ nūc habet in celo est q ipsa ꝓxima est deo xpō filio ei⁹ z sancte trinitati. Nā q̄nto ds charitate fer uentior. tāto deo ꝓximior. q̄lis fuit ipsa. q po tuit dicere illud Can. v. Vulnerata charita/ te ego sum. Nā ipsa est mr̄ pulcre dilectiōis. Eccli. xxiiij. Materna charitate plena. vt di cit Amb. Sicut ferrū in ignē missum totum fit ign eū. sic ipa ignita fuit igne dilectōis. Jō Aug⁹. fm mensurā dilectionis erit mensura manifestatōis. sz ipsa in summo dilexit. ideo trinitati ꝓxima est. Itē q̄nto magis ds se vnit deo hic. tāto ibi erit ꝓximior ei. quis vicinior mr̄e dei in q̄ de⁹ habitauit nouē mēsib⁹ Eccli. xxiiij. Qui creauit me requeuit in tabernaculo meo. Jō ipsa est mr̄ salomonis. iij. Re. ij. qui surrexit z eaz ad se locauit. sicut testat Piero. Hec est dies in q̄ ad throni celsitudinē inte/ merata mater ego maria ꝓcessit atqz in regni solio sublimata post xpm gl'iosa resedit. De q̄ Damas. Ibi mr̄ collocat vbi pr̄ adorat. filiꝰ collaudat. spūssanct⁹ glorificat. ¶ Septimū gaudiū qđ habuit i terris est xpi ascēsio. qz vi/ dit eū in celū ascendentē. z direxit post euz ei⁹ mentē. ita q cōuersatio ei⁹ tota celestis erat q̄/ usqz impleū est ei⁹ desideriū. vt hodie assume ret in celū corpe z aia. Ibi ipa fuit fons paru⁹ q̄ creuit in flumen maximū. Ipsa ē abigail q̄ venit ad dauid regē z recōciliauit eū p sapiē/ tiam sinā. vt habet. i. Reg. xxv. Ipsa est hester humilis q̄ est exaltata z coronata in reginam. ¶ Septimū gaudiū qđ nūc habet in celo est q̄ secura est de eternitate glie. de q̄ canit eccl'ia. Hodie ego maria celos ascēdit. gaudete. qz cū xpo regnat in eternū. Si em̄ de alijs sanctis scribit Sap. v. Justi in ꝑpetuū viuēt. magis de mr̄e dei. Naz Sap. iij. O q̄s pulcra es ca/ sta generatio cū charitate. i ꝑpetuū coronata triūphas. multo magis ipsa hodie vt i lectio ne legit. In syon firmata sum. Et in euāgelio Luc. xi. Optimā partē elegit maria que non auferet ab ea. sic ipsa assidue sine intermissio/ ne intercedit p nobis. Vñ Albert⁹. Maria iustis z pctōribus fideliter eā implorātib⁹ nū/ q̄s opitulari desistit. Jō Chrisō. Nō est phas illum te deserere. q̄ fiduciam posuit in te.

Sermo cxvi. Ad idem.

Que ē ista que ascendit p deserti delicijs affluens z innixta sup dilectū suuz. Canti. viii. ¶ Sicut dño ascēdēte mirati sunt angeli. ita ascendēte dña magnā admiratio/ nē habuerūt angeli q̄n viderunt femina sup chorōs oēs angeloz exaltari. Sciebāt enim hūanaz naturā ab angel' minoratā. iuxta illō ps. viij. Minuisti eū ab angelis paulomin⁹. q̄n em̄ rōnalis spūs corruptibili corpi est alli gat⁹. tūc fuit paulomin⁹ ab angel' minorat⁹. de h̄ angeli nō multuz mirabant. qz Sap. ix. dicit. Corp⁹ qđ corrūpit aggrauat aiaz. Hz q hoies pnt angelis equari hoc in veteri lege nō didicerant nec nouerant nisi in tpe gratie

in quo pñt hoīes p ꝟtutū merita ⁊ p ꝟginalē mūdiciā adeq̄ri angel'. Lu. xx. Equales erūt angelis dei. Et hoc sil'r nō multū mirabant.

¶ Sciendū ꝙ hoīes facti sunt ad honorem dei ⁊ ad dei faciē ꝺtemplandū. sz videtes humanā naturā in duab⁹ pfect' psonis. s. xpi ⁊ mr̄is ei⁹ sup angelos sublimari ī admiratione maxime sunt cōmoti. Nā xpo ascendente admirādo dixerūt illud Isa. lxiij. Quis est iste q̄ venit de edom tinctis vestibus de bosra. iste formosus in stola sua gradiēs in multitudine fortitudinis sue. De ꝟgine aūt ascendente dixerūt illud Cañ. viij. Que est ista q̄ ascendit de deserto delicijs affluens innixa sup dilectum suū. ¶ In summa ꝟbor duo innuunt. Prio ondit assumptōis admiratio. ibi. Que est ista. scdo admiratiōis cā. ibi. affluens deli

¶ cijs ¶ Nota admiratio orta est ex q̄ttuor. Prio de psona. Que est ista que ascendit. Ad istā interrogationē rñdet Aug⁹. Mater dei ipsa ē regina celi. dña mūdi. porta padisi. In hoc igitur ꝙ dicit mater dei duo notātur. Unū est ꝙ hz sup xpm pceptū seu imperium materne autoritat'. qđ nulla alia creatura vn q̄ habuit nec hēbit. Lu. ij. Descendit cū eis ⁊ erat subdit⁹ illis. Bern. Quis q̄bz de⁹ hoībz. sicut filj⁹ hoīm hoībz. sic xpus marie. Aug⁹. Hoc singularit ipsa habuit vt videret sibi naturā hūanā. vez etiā angelica natura veneraū ⁊ adorat. ¶ Nota exq̄ em̄ est dei mater sicut deū nullus sufficiēter ⁊ digne laudare pt nec matrē. Quis em̄ laudare pt sufficiēter eā que eternū ptulit ꝟbū. q̄ suū genuit ꝺditorem. q̄ nobis dedit mediatorē dei ⁊ hoīm. que nob⁹ apportauit cibū angelor. Un̄ Petr⁹ damiani. Qualiter eā laudare poterit mūdan⁹ hō p transitoriū ꝟbū q̄ de se ptulit ꝟbum qđ manet in eternū. Jō Aug⁹. Si oīm nr̄m mēbza verterent in linguas ⁊c. Et ideo Damas. Si laudē ⁊ gliam ei⁹ describere volum⁹ defi

ciunt nob⁹ ꝟba q̄bz exp̄mere valeam⁹. Bern. Utinā mihi essent tot lingue quot stelle celi ⁊ oēs possem in laudem ꝺuertere genitricis dei nec minimā ei⁹ exp̄mere valerē virtutē. ¶ Ite nota tria fecerūt eaz dignā fore matrē dei. Primū est castitas ꝟginal' ⁊ singular'. qz ipa est speculū ꝟginū. Ipsa habuit triplicē ꝟginitatē. s. integrā. exemplarē. ⁊ trāsfusam. ¶ Prio habuit ꝟginitatē integrā. qz ī corpe ⁊ aīa. Cañ. iij. Tota pulcra es amica mea ⁊ macula nō est in te. Aug⁹. de natura ⁊ gra. Excepta beata virgine maria. omnes sancti ⁊ sancte si vjuerēt ⁊ interrogarent' si sine pctō essent oēs vna voce clamarēt. Si dixerim⁹ qz pctm̄ nō habem⁹. ipsi nos seducim⁹. Aug⁹. Cū de pcto agit pr̄sus de maria nullā voto hr̄e mentionē. qz illū ꝺcipe meruit que nullū ꝺstat habuisse pctm̄. Nā ipsa habuit arbitriū ī bono ꝺfirmatū. ¶ Scdo habuit ꝟginitatē exēplarem. qz ei⁹ ꝟginitas oīb⁹ ꝟginib⁹ fuit exēplū. Jō figurat p amigdalū. q̄ inter ceteras arbores pmo fruct⁹ pduxit. sic beata ꝟgo pmo int nulieres votū ꝟginitatis emisit. ps. Adducent regi ꝟgines post eā. Nā ante ipsaz virginitas nō videbat esse magni meriti. qz dabat fruct⁹ centesim⁹ ꝺiugat'. tricesim⁹ viduis. sexagesim⁹ virginib⁹. nunc vero ecōuerso. Jdeo Bern. Fulgida ꝟginitas est gēma virtutum germana angelor. lampas eccl'iaz. lux aīaz. Damas. li. iij. Quāto angel⁹ hoīe supior. tāto virginitas nuptijs honorabilior. ¶ Tertio habuit ꝟginitatē trāsfusaz. qz ī alios castitatē trāstudit. licet pulcerrima fuit. tamē a nullo ꝺcupisci potuit. ⁊ talē alie ꝟgines nō habuerūt. Nō Katherina quā ꝺcupiuit maxenti⁹. nō margaretha quā ꝺcupiuit olibri⁹. nō agnes licet casta mente ⁊ corpe. tñ pfecti filius eam ꝺcupiuit. Diceres. vñ accidit hoc. Rñdet ex trib⁹. Prio taliter se habebat ī oīb⁹ ꝟbis factis ⁊ moribz q̄ nulli dabat occasionē peccandi. sz mouebat cuiuslibet intuentis animū ad dilectionē. Scdo ꝑpter lumis claritatem. Hugo. Ardor gr̄e splendebat in mente. vt in corpe mirabilia faciebat. Hylari⁹ super Mat. Joseph cognouit sacr̄m per diuini luminis radiū. nō ipsa illud scriptū Eccl'i. xxiiij. dicit. Quasi cedrus exaltata sum in libano. Sic odor cedri fugat serpētes. ⁊ sic splendor gr̄e int⁹ oēs mot⁹ corpales ⁊ spuales. Tertio qz de⁹ occultauit in ea oīa q̄ poterāt esse incitamenta ad libidinē. ⁊ dedit gram oīb⁹ eā intuentib⁹ vt nō inordinate mouerent. ¶ Scdm qđ fecit beatā virginem dignā matrem xpi est hūilitas. Un̄ ipsa fatet Lu. i. Respexit hūilitatē ancille sue. Aug⁹. sup missus est in psona marie. Queris a me q̄d obtulerit munerj vt mr̄ efficerer dei creatoris. Rñdit. oblatio mea hūilitas. virginitas. ⁊ fides mea. Bern. Audeo dicere ꝙ nec ꝟginitas marie sine hūilitate deo placuisset. Jō nō dixit se matrem dei. regina celi. dñam mūdi. sz ancillā. Lu. i. Bern. Nunqz sup choros angelor ascēdisset nisi se vltra oēs hoīes hūliasset. Amb. sup beati immaculati. Quāto q̄s abiectior in h̄ seculo. tāto magis exaltat' in futuro. ¶ Tertiū est fir-

De assumptione marie virginis

mitas fidei.iō cōmendat eā elysabeth de fide. Luc.i. Beata q̄ credidisti. Aug⁹. de ✠ginib⁹. Beatior fuit maria p̄cipiēdo fidē xpi q̄z carnē xpi. Nihil em̄ materna ꝓpinq̄tas fuisset nisi eū felici⁹ corde q̄z corpe gestasset. Jō exq̄ ē mater dei. tūc erga nos h̄z materne cōpassiōis affectū. Jō sequi⁹ dicere debem⁹. Mōstra te esse tc. Et ꝓpter hmōi affectū cōpassionis ⁊ misericordie pōt dicere illud Eccl'i. xxiij. Quasi oliua speciosa i campis. Ipsa em̄ h̄z misericordiā excedentē designatā p oliuā. Nā sicut oliua supeminet oīb⁹ liquoribꝫ. ita misericordia ei⁹ oīb⁹ alioꝝ sctōꝝ miserationibꝫ. Eccl'i. xviij. Misericordia hoīs circa ꝓximū suū. misericordia aūt dñi sup oēm carnē. ⁊ sic ⁊ dñe. Eccl'i. xxviij. Trāsite ad me oēs tc. Habet em̄ misericordiā cōem ⁊ potentez. Jō dr in cāpis ad differentiā oliuaꝝ orto⁹. ad q̄s nō est oīm ingressus. Bern. Sinū pietatꝫ maria oīb⁹ apit si q̄d speī. si q̄d gre habem⁹ ex ea nouimus redundare. Chrys. O ✠go nō est phas te posse deserere illū ā spem ponit in te. 2° Scdo ipsa ē regina angeloꝝ. Angel⁹ p⁹us dignior hoīe in nature dignitate. q̄z spūs. sz ipsa eū excessit. q̄z 2° iam regina angeloꝝ. Scdo in familiaritate. Mat. xviij. Angeli eoꝝ sp̄ vident faciē p̄is. Ipsa familiarior. q̄z ei dixit angel⁹ Dñs tecū aliter q̄z mecū. Bern. O q̄z familiarꝫ es o dña q̄z ꝓxima. imo intim⁹ apud te manet ⁊ tu cū eo. 3° Tertio in gre vbertate. q̄z angeli cū splēdore hñt lumē gre. hoīes i enigmate. i. Thor. xiij. Videm⁹ nunc p speculū in enigmate. ad mariam ✠o angel⁹ ait. gra plena. Bern. Jta plena vt ipsa excellat gram oīm sctōꝝ ⁊ angeloꝝ. 3° Tertio ipsa est dña mūdi. Eccl'i. xxiij Jn omni pp'o. in oī gente p̄matū tenuit. Jō ad ipsaz tanq̄z ad dñam ⁊ augustā appellare licet siue ab q̄s grauet a diabolo. siue a tyrāno. siue a corpe. siue ab ipsa veritate q̄ est fili⁹ eius. Si q̄d fuerit diffinitū siue impatuz reuocat irritū ⁊ restituit in integruz. Si q̄s grauat a diabolo sic theophilus p cyrographū. ipsa restituit i integrū. si q̄s a tyranno. Figuratur in Hester. viij. que restituit iudeos. si q̄s a carne vt maria egyptiaca. q̄ multo tpe carnali ꝓcupiscentie seruiuit ad dñm ꝓfugit ⁊ appellauit ⁊ ꝓcupiscētiā vicit ⁊ castitatē suauit. si q̄s a dei iusticia grauat pōt appellare ad eā. Vñ legit in vita sancti dñici q̄ q̄dā sanct⁹ vir p diuinā reuelationē vidit q̄ cū mater dñi dei filiū pro hūano genere exoraret. Rñdit fili⁹. q̄d possuz vl' debeo ampli⁹ facere. missi p̄riarchas ⁊ pphetas paz se emendauerunt. veni ad eos. deinde missi apl'os ⁊ me ⁊ illos occiderūt. missi martyres ⁊ pfessores. neq̄ illis acq̄euerūt. Sz regina misericordie ei⁹ sniam obtempans rndit. Bone fili nō ꝑm eoꝝ malicia. sz ꝑm misericordiā tuā agere debes. Cui fili⁹. adhuc hāc misericordiā cū eis facia. q̄ ꝑdicatores meos eis 4° mittā. Quarto ipsa ē thesauraria dei. Naz de⁹ posuit in ea thesaurū oīm virtutū. Eccl'i. xxiij. In me oīs gra spes vie ⁊ ✠tutis. Ruth. iij. Scit oīs pp'l's te esse matrē ⁊ mulierē ✠tutis. Piero. Nullo ✠tutum genere vacua fuit cui angel⁹ plenitudinē gre ꝓmisit. 5° Quinto ipsa ē porta paradisi. Vñ canit eccl'ia. Felix celi porta. Ipsa ē hec porta de q̄ Ezech. xliij. Videbam portā in domo dñi clausaz ⁊ vir nō transibit p eā. q̄m rex isr̄l' ingressus ē p eaz. Lañ. ij. Ecce ipse stat post parietē. i. post hūanā naturā respiciēs p fenestrā. i. p mariā. p cācellos. i. vulnera. Jō canit eccl'ia. Tu regis alti ianua ⁊ porta lucis fulgida. Jtē paradisi porta p euaz cūctis clausa est. sed p mariā virginē itez patefacta. Est em̄ portaria q̄ nos suis meritis introducit. Jgnaci⁹. Jmpossibile est aliquē saluari pctōrez nisi p tuū auxiliū ⁊ fauorē. Anſ. Dis a te auersus necesse ē vt intereat. Chrys. Tribularer nimiū si nescirem marie patrocinium. 2° Dixi secūdo subiūgit admiratōnis cām. cū dicit. Que ascēdit de deserto. Triplex 1° ratio admiratiōis. Primo q̄ ascēdit de deserto. Jtem q̄ delicijs affluens. Jtem q̄ innixa 1° sup dilectū suū. Ad p̄mo mirabant. q̄z de deserto ascendit. i. de mūdo. q̄z deser⁹. i. derelictus a deo ⁊ ab angelo ⁊ ab hoīe deserēdus vbi serpentes igniti. i. temptationes graues. i. Joh. v. Tot⁹ mūdus in maligno posit⁹ est. vñ maior ps descendit ad infernū. Alij ꝓpter appetitū ambitiosum. vt dathan ⁊ abyron. q̄ ꝓncipatū ambientes ꝓtra moysen ⁊ aaron seditionē suscitātes. viui descēderūt ad infernū. Nu. xvi. Alij p amorē diuitiarum. vt dives Lu. xvi. q̄ sepult⁹ est in inferno. Alij p amorē delicioꝝ. Job. xxi. Ducūt in bonis dies suos. ⁊ in ꝑcto ad infernū descendūt. Jsta tria sūt in deserto hui⁹ mūdi. i. Joh. ij. Q̄me q̄d est i 2° mūdo aut ē ꝓcupiscētia carnis tc. Scdo mirabant. q̄z delicijs affluēs. s. generalibus et specialibꝫ. Delicie generales sunt q̄ sunt communes sanctis. de q̄bꝫ Aug⁹. de ci. dei. Equitas supna est in q̄ sancti dei in eternitate vigēt. in veritate dei lucēt. in bonitate dei gaudēt. Iste aūt delicie generales nobili⁹ q̄z in alijs sanctis in ipsa fuerūt. q̄z iocūdi⁹ gaudet ⁊ clari⁹ lucet ⁊ nobilius viget. Sapiē. viij. O q̄z pulcra es

casta generatio. s. beata ego. ecce iocūdi⁹ gaudet de eo vt virgo pmansit. In hoc q dicit cū claritate. clarius lucet. in eo q dicit in eternū coronata triūphas. notat q nobilius viget. Item habet speciales delicias. alie virgines et sancti hñt aureolas. ipsa coronā in capite duodecim stellas. Apoc. xij. Alij sequunt in veste alba. Apoc. iij. Ambulant mecuz in albis qm digni sunt. Ipsa est sole amicta. Apo. xij. Signū magnū apparuit in celo. mulier amicta sole et luna sub pedib⁹ eius. Alij sequunt quocunqz ierit. Apoc. xiij. Hec aūt habet luna. i. eccl'iam triumphantē et militantē sub pedib⁹ eius. i. imperio suo. Alle cantant p conseruata virginitate. hec p virginitate et fecunditate. Ideo dz. in vtero hñs. et clamabat parturiens. Mat. i. Inuenta ē in vtero habēs de spūsancto. Ipsa est regina de qua dauid ps. xliij. Astitit regina a dextris tuis. Nā regina habet nobiliorē situ ornatū et famulatū. Primo nobiliorē situ. qz a dextris. ideo. dicit innixa sup dilectū suū. Nā fili⁹ portauit matrē a qua portar⁹ est. Figurat. ij. Re. ij. Salomō occurrit matri et iuxta se locauit dicens. Nec phas est q tibi denegem. ps. xv. A dextris est mihi ne cōmouear. Hiero. Hec est dies i qua saluator noster matri sue festin⁹ occurrit et in solio regni resedit. Item Damas. Ibat a creaturis ad creatorē vt intercedat pro nobis vbi pater adorat. filius glorificat. spūssanctus collaudat. Scdo habet nobiliorē ornatū in vestitu deaurato. i. in corpe glorificato. Apocal. xij. Date sunt mulieri due ale. Aug⁹. Dicit ei iesus de ministris. Ubi ego sum illic et minister meus erit. si ibi maria fuerit. nunqd in equalitia vbi dei iusticia. quia peperit eum. Aug⁹. Thronū dei. dñi thalamū. thesaurum christi digni⁹ fuit reseruare celuz qz terra. Tertio habet digniorē famulatū. qz oēs angeli et sancti famulant ei. ps. xliij. Circūdata varietate. s. pphetarū et martyrū et oīm angelorū. Quo Nam bis euacuatum fuit celum. Primo qñ christus ascendit tūc nullus angelus remansit. sz omnes christo obuiam venerūt. Scdo qñ beata virgo assumpta fuit. tūc christus et omnes angeli venerūt ei obuiaz. Tertio euacuabit in iudicio. Mat. xxv. cuz venerit fili⁹ hominis et oēs angeli. ideo hodie canit eccl'ia Assumpta est maria in celuz ꝛc. Figuratur. ij. Reg. vi. Dauid et filij israel ꝺduxerūt archaz testamēti cū iubilo. O vere cū iubilo Lu. xv. Gaudiū est angelis dei ꝛc. quāto magis de ea que nullū fecit peccatū. gaudet fili⁹. qz mater honorat. angeli. qz eorū dña exaltat. iusti. qz salus augmentat. pctōres. qz ira dei placatur ps. xv. A dextris ē mihi ne cōmouear. Bern. O pctōr securū habes accessum ad dum ꝛc. Hiero. in ser. d assumptione. Hodie ego maria celos ascendit. rogo gaudete. letet omnis orbis. qz hodie mater dei venit ad regale palatium filij. Hodie regina angelorz exaltata est sup oēs choros angelorz. Hodie dña mūdi eripit de presenti seculo nequā. Letet omnis orbis. hodie oīb⁹ hoīb⁹ aucta est sal⁹ ei⁹ interuenientib⁹ meritis. Nā si deū in sanctis laudare iubemur. multo magis in mre. Naz sicut hec ego incōparabilis ē ceteris ꝭginib⁹ ita hec festiuitas oīm sctōrz festiuitatū ē dignissima.

Sermo cxvij
Ad idem.

Maria optimaz

In partem elegit que nō auferet ab ea Luc. x. In verbis pmissis duo innuunt. Primo beata virgo cōmendat ab excellētia vtuose vite. ibi. Maria optimā partem elegit. Scdo cōmendat a permanentia glorie copiose. ibi. que nō auferet ab ea. De pmo dicit. Maria optimā partez elegit. Reuera optimā partē elegit maria multipl'r. Primo in presenti quo ad castitatē. que hz tres partes. Prima est ꝺiugalis et illa ē bona. Secunda vidualis. et illa est melior. Tertia ē virginalis. et illa est optima. Un Cyprian⁹. Virginitas est flos germinis et ornamentū gratie spūalis. De quib⁹ Beda. Bona est castitas ꝺiugalis. melior vidualis. optima virginal'. Prima sz ꝺiugalis est bona. i. Thoz. vij. Si nupserit virgo nō peccat. et ad Heb. xiij. Honorabile ꝺiugium thorus immaculatus Hec est pars bona. qz habet fructū tricesimū. Secūda est vidualis. et illa est melior. i. ad Thoz. vij. Beatior si sic permanserit. que recipiunt fructuz sexagesimū. Tertia virginalis. et hec est optima. de qua Aug⁹. Que maior gloria sup terram qz in carne corpali ducere vitaz angelicā. Et Hiero. Uiuere in carne pter carnē plus est vita angelica qz humana. Hāc elegit beata ego vt ppposuit āgelo Lu. i. Quō fiet istud. qm virū nō cognosco. Beda Angelo ppositū sue mentis virgo reuerenter exposuit. de qua castitate loquit Aug⁹. Que ego tā casta vt esset virgo post partū. Hiero. Que castior illa que corpus christi sine cōtagione concepit. sine virginitatis corruptione

De assumptione marie virginis

generauit. hec sola mater et virgo pmansit
2° Secūdo optimā partem elegit quo ad puri
tatez. bona est puritas humana. melioz ange/
lica. optima supangelica. infra tñ diuinā. vi/
delicet vbi nulla ꝺsperſio puluerꝭ pcti est. qz
in vtero sanctificata. re quo Anſ. Ea purita/
te nitebat qua maioꝛ sub deo intelligi nequit.
nā angeloꝝ trāscendit puritatē in q̄bꝫ pctm
reperit. in ea aūt nihil pcti repit. Can. iij. To
ta pulcra es amica mea ꝛc. Est em magna pu
ritas q̄ caret mortalibꝫ pctis. maioꝛ q̄ expers
est venialibꝫ. maxima q̄ sine omni pctō ꝛ sine
inclinatōe ad pctm. ꝛ sic ipsa. Bern. In puri/
tate trāscendit angelos. ꝛ celestē oēm supgre/
dit creaturā. ꝛ hꝫ nō solū ꝓbat autoꝛitate ſz et
rōne. Nā q̄tū q̄libet creatura est deo coniun
ctioꝛ. tanto ipsam optet esse puriozez. sed ipsa
sup oēs creaturas est deo ꝺiunctioꝛ. qz deus in
ea. ergo purioꝛ. Item q̄nto q̄s deo familiarioꝛ
tāto purioꝛ. ꝛ sic maria. Bern. O q̄z familiarꝭ
es dña. q̄z ꝓxima. imo intimius apud te ma/
net. ꝛ tu cum eo vestieris. ꝛ ex eo q̄ vestisti eū
suba carnis. ipse vestit te gl'ia sue maiestatis.
3° Tertio optimā partē elegit in gr̄e multipli
citate. bona est ps hr̄e gr̄am ad suꝫpsi⁹ iustifi
cationē. maioꝛ ad alioꝝ saluatōez. optima ad
oim beatitudinē. ꝛ sic maria. De ꝓmo Luc. i.
Aue gratia plena. De ſcdo benedicta tu i mu
lieribꝫ. De tertio Luc. i. ex hoc beatā me dicēt
oēs generationes. Joh. i. De plenitudine ei⁹
oēs accepimus. Eccli. xl. Gratia dei sicut pa/
radisus i benedictionibꝫ. Eccli. xxiij. In me
omnis gr̄a vite vie ꝛ veritat'. Hiero. Ceteris
sanctis ꝓ partes gr̄a ꝓrestat. marie totā se in/
fudit plenitudo gr̄e. 4° Quarto maria opti/
mam ptē elegit in vite pfectione. qz ducere vi
tam actiuā est bona ps. ꝺtemplatiuā ē melioꝛ.
sed vtrāq̄z optima. ꝛ sic ipsa. Jō significat ꝑ
duas sororeſ. q̄ ducebāt duplicē vitā. Primo
actiuam. Gre. sup Ezech. Actiua vita est pa
nem esurienti tribuere. Ipsa lactauit ꝯgineis
vberibꝫ deum. Anſ. Alij hospitē quēlibet. ipa
dei filiū hospitauit nouē mēsibꝫ. q̄ conquest⁹
fuit Mat. viij. q̄ nō haberet vbi caput suum
reclinaret. Alij domo. ipsa in vtero. Alij ve
ste coꝛpali. ipa eū carne induit. Si mereꝭ ille
mercedē ꝓphete qui ꝓphām suscipit. Mat.
x. Nec ꝯo oim dnm ꝓphetaꝝ. Ipsa vinctuz
visitauit dū sub cruce stetit. ipsa infirma mē/
bra in infātili etate balneauit. portauit. leua
uit. ipsa in morte ꝛ sepultura affuit. Ideo ho/
die legit Martha satagebat. O q̄z occupata
erat. Unde de ea legit. Martha sollicita es ꝛ
turbaris erga plurima. Reuera turbata cū fu
gīt in egyptū a facie herodis. cū audiuit iude
os insidiari sibi. turbata cū audiuit gladium
ptrāsire aīam ei⁹. cū vidit filiū deprehenſuz illu
sum ꝺsputum crucifixū coronatū ꝓfoꝛatum
2° mortuū ꝛ sepultū. Item scdo duxit vitā con
templatiuā. Gre. Vita ꝺtemplatiua est cha/
ritatē dei ꝛ ꝓximi tota mente retinere. ꝛ ꝯbuꝫ
dei audire feruēter. q̄s altioꝛ in isto q̄z maria. q̄
dicit Eccli. xxiij. Ego mater pulcre dilectōis
Amb. Sicut ferrū i ignē missuꝫ efficit igneū.
sic ipsa in ignē dilectionis. Ipsa optimā ptē
elegit. re qua Bern. Qui plus diligit pl⁹ reci
pit. Itez dei ꝯbū q̄s maioꝛ desiderio audiuit.
illa nō ad pedes ſz ad caput sedens vt mater.
Lu. x. Conseruabat omnia verba ꝺferēs i coꝛ
de suo. Anſ. Quis digne loquit de ea q̄z vul/
citer q̄z ſblimiter sapiebat de deo. qz thesaurus
sapie requeuit in ea. Gre. Quid ō deo nō sapie
bat in qua sapia latebat. 5° Quinto optimā
partem elegit q̄ ad ꝯtutū repletionez. Bonū
est hr̄e vnā ꝯtutē. melioꝝ multas. optimū oēs.
Illā partē elegit maria. vñ Hiero. Nullo vir
tutū genere vacauit cui angelus diuie pleni/
tudine gr̄e ꝓmisit. Prou. vlti. Multe filie re
gum cōgregauerūt diuitias. tu sola supgres/
sa es vniuſas. Sicut in compatione dei nullꝰ
bonꝰ. sic in cōpatione marie nulla pfecta cr̄e.
Anſ. Nil tibi o dña equale. omne q̄d est. aut
supra te. aut infra te. sup te solus deꝰ. infra te
omne q̄d deꝰ nō est. 6° Sexto optimā partem
elegit q̄ ad vitā futurā. hꝫ in multis. Primo
q̄ ad assumptioꝝ. alq̄ solū ꝓ vnū angelū assu
munt. ꝛ est ps bona. Exo. xxiij. Ego mitto an
gelū meū q̄ custodiat te in via ꝛ introducat te
in terrā quā ꝓmisi patribꝫ tuis. Alīq̄ ꝓ mul/
tos. ꝛ est ps melioꝛ. vt Lu. xvi. Factū ē vt mo
reꝛ mendicꝰ ꝛc. 7° Tertio q̄n oēs angeli aduc/
nēt ꝛ xps ꝓsonaliter ꝓnūs. ps optima. ꝛ sic ma
ria. re q̄ Bern. Quis illud cogitare sufficit q̄z
gloriose hodie regina gl'ie ꝓcessit. ꝛ ei occur/
sum tota celestis multitudo venit. Aug⁹. Fa
cta est maria coꝛona virginū. gl'ia viduaruꝝ.
exultatio ꝺiugū. victoria christianoꝝ. gl'a an
geloꝝ. ꝺsolatrix aiaꝝ. ianua celoꝝ. salus oim
ꝓpl'oꝝ. Jō Damas. Si laudē ꝛ gl'iam ei⁹ scri
bere volum⁹. re ficiūt ꝯba quibꝫ scribere valea
mus. Bern. Christi generationē ꝛ marie assū
ptionē quis enarrabit. Nam quantā gratiaꝝ
adepta ē in terris ꝓ ceteris. tantā excellentioꝛē
gl'iam obtinet in celis ꝓ ceteris. Bern. O bñ
dicta omnis gr̄e. quis altitudinē gl'ie tue valꝫ
inuestigare. sic dicit ap'lus. 1. Thoꝝ. ij. Que

oculus nō vidit nec auris audiuit quāta pre
parauit dñs diligētibꝫ se. Quid ꝑpauit gignē
ti se ꝛ ꝑ omnibꝫ diligenti se. Jō canit ecclesia.
Qua gl'ia in celis ista ꝙgo colit. que dño celi
ꝑbuit hospitiū ꝛc. Scdō optimā ptez elegit
quo ad locationē. Quidā in inferiori hierar/
chia locant. ꝛ illa est ps bona. Quidā in me/
dia. ꝛ illa melior. Quidā in supiori ꝛ supza su
periorē hierarchiam. ꝛ illa est optima. Sup̄
superiorē hodie assumpta est ꝙgo gl'iosa. de q̄
canit eccl'ia. Exaltata ē sancta dei genitrix su/
per omnes chozos angelox. Figurat. iij. Re.
ij. Salomon occurrit matri sue ꝛ iuxta se eaz
locauit ad dexterā dicens. Nec phas est q̄ ti
bi denegem. ꝑs. A dextris ē mihi ne cōmoue/
ar. Piero. Hec est dies in qua saluator festi/
nus matri occurrit ꝛ in solio regni post se rese
dit. Tertio optimā partē elegit q̄ ad ꝑmiozuz
glorificationē. nā bona ps vbi aīa in celis est.
melioz vbi corp̄s canonisatū. vt petri pauli ꝛc.
ꝛ est in cōpleta. optima vbi vtrūqz. ꝛ sic beata
ꝙgo maria. Apoc. xij. Date sunt mulieri due
ale. ꝛ est solius xp̄i ꝛ beate virginis. ꝑs. cxxxi.
Surge dñe in requiē tuā. tu ꝛ archa sanctifi
cationis tue. Et hꝫ cōuenit potentie. sapientie
ꝛ clementie. vt supza.

De sancto Bartholomeo.

Sermo cxviij

Falcra est ꝓten
tio inter fratres Lu. xxij. In
summa euangelij tria innuunt.
Primo discipuloz carnalitas in cōtentione.
Scdō saluatoris fidelitas in correctōe. ibi. re
ges gentiū. Tertio ꝑmioz multiplicitas in p
missione. ibi. ego dispono. De ꝑmo dicit. In
illo tpe. s. post cenā facta est ꝓtentio q̄s eoz eēt
maioz. Habem⁹ experictiā vbi chorde sit̄ due
nūt dulcis reddit melodia. vbi aūt dissonāt.
discrepās son⁹ efficit. sic si corda hoīm simul
existentiū ꝙuenīt in vnū est dulce melos in
aure dñi. Eccl'i. xxv. In tribꝫ bñplacitū ē spi/
ritui meo. ꝙcordia fratruz. amoz ꝑximoz. vir
ꝛ mlier sibi ꝙsentientes. ꝑs. cxliij. Ecce q̄ bonū
ꝛ q̄ iocundū habitare frēs in vnū. Joh. xvij.
Pater rogo vt hi vnum sint. Si aūt sunt di
scordes. est ꝙfusus son⁹ in aure dñi. i. Thoz.
xi. Si q̄s videt ꝓtentiosus ee. nos talē ꝙsuetu
dinem nō habem⁹. ij. Thi. ij. Seruū dei non
oportet litigare. ꝑs. Qui habitare facis vna/
nimes i domo. Et Nota triplex est ꝓten/
tio. s. viciosa. ꝑiculosa. ꝛ fructuosa. Prima
viciosa. s. ꝓtra deū vt cōtradicentes voluntatī
dei vt mali. vti canis nō ligabilis. si ducit in
lassa leuiter latrat et ꝓtradicit. ꝛ sic mali. Ta/
les fuerūt filij israel. Deu. xxi. Semp ꝓtentio
si fuistis ꝓtra dñm. Hz nō est cū eo ꝓtenden
dum. Primo q̄ potentissim⁹ nō pōt ꝓtendē/
do supari. nec hō ꝑt in hoc lucrari. Job. xxix.
Munād qui ꝓtendit cū deo iam facile acqui/
escit. Job. ix. Quis restitit ei ꝛ pacem habuit
q. d. nullus. Eccl's. viij. Nō litiges cum ho/
mine potentiori te. sermo ei⁹ ptāte plenus. nec
ei dicere potes. cur ita facis. Eccl'i. xxviij. Ab
stine te a lite. qm̄ fomes pctōx. Scdō sapien
tissimus. iō opus suū nō dz calumniari. ꝑs.
Omnia in sapia fecisti. Eccl'i. xxvij. Nō con/
tendes cū viro locuplete. Tertio q̄ optimus
nil mali facit. Mar. vij. Bene fecit oia. Dyo/
nisius. Optimi est optima facere. Jō Proū.
iij. Nō ꝓtendas adūsus hoiem cum ipse tibi
nil mali fecerit. Illo mō discipuli nō ꝓtende
bant ꝓtra dñm. vt ait Beda. sed ex humilita
te vt inter se quererēt q̄s aptior esset ad tenen
dum xp̄i locum. Alia est ꝓtentio viciosa q̄ fit
ꝓtra ꝓximū. ꝛ talis oriꝛ multiꝫ modis. Primo
ex supbia. Proū. xiij. Inter superbos semp iur/
gia. q̄ superbo nō vult hre sil'em. Proū. xi. Ubi
fuerit supbia ibi ꝓtumelia. Hugo. Supbia
est elatio viciosa que inferiorem respicit. supe
rioꝛbꝫ dominari querit. Secūdo causatur ex
auaricia. Jaco. iij. Undiqz bella ꝛ lites ex cō
cupiscentijs nostris. Unde. xi. q. iij. c. ira. Do
minus misit apl'os ꝑdicare sine pecunia ꝛ vir
ga vt remoueret incentuum litis ꝛ instrumē
tum vltionis. Seneca. Si hec duo ꝓnomi/
na meuz ꝛ tuum tollerent de medio oia essent
quieta. Unde in vita patruz. Cum duo frēs
morarent concorditer. tandem dixit vnus. fa
ciamus ꝛ nos litem sicut homines in mūdo.
Qui alter. nescio qualiter fit lis. Ad quez ille
frater. pone in medio lapidē ꝛ ego dico meus.
tu vero nō sed meus. Posita aūt testa in me/
dio vnus dixit meū est. ꝛ alter nō sed meum.
Ait ille. si tuuz tolle ergo ꝛ vade. ꝛ sic cessauit
ꝓtentio. Ubi aūt auaricia ibi contentio. Se/
neca ad nerozem. Auaro deest tā q̄d habet q̄z
q̄d non habet. Scdō ꝓpter ebrietatē. Proū.
xx. Luxuriosa res vinuz tumultuosa ebrietas
Hieronim⁹. ꝛ habet. xxxv. dist. venter. Ubi
ebrietas dñat ibi furor. Tertio causat conten
tio ex prava opinione. Prouerb. xvi. Homo
perversus suscitat lites. s. qui spūm suuz vult
preferre alijs. Prouerbio. xiij. Labia stulta
immiscent se stultis rixis. ꝛ tūc necessaria est

sapiẽtia. Prou. xxvi. Ne rñdeas stulto iuxta stulticiaz suã. Glo. si incorrigibilis est. ne effi ciaris ei similis. qz stultum est talibꝫ respondere. Naz dñs nõ rñdit herodi nec pylato. Si aũt corrigibilis est. rñde stulto iuxta stulticiã suam. ne sibi videat sapiens. Ideo vitãda est ꝓtentio. eo ꝙ facit hoiem carnalem z nõ ostendit eum spũalem. i. Thoz. iij. Cum inter vos sit zelus z ꝓtentio. nõne adhuc carnales estis z fm hoiem ambulatis. Ideo Aug⁹. Lites z ꝓtentiones nõ habeatis nec ꝛ festuca faciatz trabem z animã faciatis homicidam. i. Joh. iij. Qui odit frẽm suuz homicida est. ¶ Secunda ꝓtentio est piculosa. qua ꝛus ꝓtendit cũ venerit ad iudiciũ cum pctõribꝫ Joel. iij. Congregabo omnes gentes z ducã eas in vallem ioſaphat z disceptabo cum eis. Similit sicut dñs cũ dispensatore suo ꝛ reddenda rõne est periculosa ꝓtentio. hoc ꝓsiderans Job. xxiij. Nolo vt multa fortitudine mecũ cõtendat. nec magnitudinis sue mole me pmat. qsi diceret. si ita stricte cõputat. qs subsistet. Job ix. Si voluerit hõ ꝓtendere cum eo. nõ poterit rñdere vnum ꝓ mille. Jõ p elemosinas et lachrumas pax cõponenda est Mat. v. Esto ꝓsentiens aduersario tuo duz es in via ne forte tradat te iudici. In hac ꝓtentione erũt apli iudices Mat. xix. Sedebitis sup sedes ꝛc. Nos scabinos ꝛemus nobis facere amicos z placabiles dãdo xenia elemosinazz oronũ. Juxta dictum cõmune. Munera placãt homines ꝛosqz. ¶ Tertia ꝓtentio est fructuosa scz ꝓtendere ꝓtra mundũ. carnem. z diabolũ. Luc. xiij. Contendite intrare ꝓ angustã portã. Chrisꝰ sup Mat. Porta pditionis est diabolus. Porta vite chꝛistus. psal. Hec porta dñi iusti intrabũt in eam. sed arta. qz pauci viuũt xpiane. ml'ti mũdane. Jõ sicut ducẽtes nauẽ sursum ɔ aquã. z sic nos oportet ꝓtendere cõtra mũdũ. Mat. xi. Regnũ celoz vim patit z violenti rapiunt illud. z sic ꝓtendit sanctus Bartholomeus. Et sic nostra ꝓtentio nõ ꝛbet esse viciosa z carnalis vt discipulorz. quis eorum videret maior esse. illa contentio processit ex elatione. Nam audiẽtes alij discipuli petro ꝓmissas claues regni celestis. Mat. xvi. Sic audientes matrez filiorum zebedei petijsse statum dignitatis ꝓ filijs. sentitur aliquid humanuz. quia illi volebant se ꝓferre alijs. ideo contendebant. qz adhuc carnales erant. z spũsancto nõdum tanta plenitudine impleti sicut postea. Et sic nos fm ꝛedã contendere ꝛemus quomõ in celo magni fieri valeamus. hic ꝓ merituz. ibi in ꝓmio apud ꝛum. qz in domo patris mei mãsiones multe sunt. Joh. xiij. Item multa sunt exercitia ꝑ que apud ꝛũ magni fieri possumus. Primo p ꝛi timorem. Judith. xvi. Qui timẽt te magni erunt apud te ꝓ omnia. id est ꝓ omẽ tempus. hic in merito. ibi in futuro in ꝓmio. Jõ ps. xxxiij. Timete dñm omnes sancti ei⁹. nihil ꝛest timentibꝫ eum. Thob. iiij. Habebis multa bona si timueris ꝛum. Bern. In veritate didici nil ita efficax ad gram ꝓmerendã nutriendã et ꝓseruandaz. sicut timor ꝛi. Jõ Job. xxxi. Semp quasi tumentes sup me fluctus timui ꝛum. ꝓpter reuerentiã eius. Secundo ꝓpter diuinuz amorem. Aug⁹. Talis vnusquisqz erit ql'is sua dilectio. si valde diligit magnus est. si nihil diligit nihil est. nõ numerositas operum. nõ diturnitas temporuz. sed maior charitas auget ꝓmium. Sunt em tria in amore diuino ꝓpter que magnificant amantes. ¶ Primo quia ꝓtinent ꝛum i. Joh. iij. Deus charitas est. q manet in charitate ꝛc. Deus est adeo magnus. ps. cxlij. Magnus ꝛus z magnitudinis eius nõ est finis. Secũdo ꝓtinent in se virtutes. Aug⁹. Charitas est omniũ virtutũ mater z custos. qz sicut ꝛus in se ꝓtinet omnia. z sic charitas omes virtutes. Hugo. Charitas omniũ virtutum obtinet ꝓncipatũ. Philosoph⁹. Qui habet vnam vrtutẽ habet omnes. Tertio cõtinent humilitatis ꝛecorem. quia quanto in oculis nostris sum⁹ humiliores. tãto in oculi ꝛi maiores. i. Reg. xv. dicit. Nõne cum parvulus eras in oculis tuis. caput in tribꝰ factus es. Luce. xviij. Qui se humiliat exaltabitur. Bern. De quanto qs sibi vilior. tanto in oculis ꝛi ꝑciosior. Ideo Chꝛist. Docuit discipulos humilitatem corrigens elationem dicẽs. Reges gentium dominant eoz. z qui potestatem habent sup eos benefici vocant. quasi oia benefacerẽt. licet nõ sit. Vos aũt nõ sic ꝛbet ꝑpensare dñationem vestrã. sz qui maior est in vobis fiat sicut qui ministrat. hoc est. qui hic humilior. ibi erit maior. Eccli. iij. Quãto magnus es humilia te in omnibꝫ. Tunc subdit Quis maior est. qui recũbit aut qui ministrat. nõne qui recumbit. qsi diceret. sic est fm iudicium humanũ. sz nõ fm iudiciũ ꝛi. Nam q ministrat sepe maior est apud ꝛuz. Eccli. xxxv. Rectorẽ te posui noli extolli. esto inter illos q si vnus ex illis. z ponit se in exemplũ dicens. Ego in medio vestruz sum sicut q ministrat. quasi diceret. Si ego dominus intantuz me

humiliauī. ergo ⁊ vos serui. si ego magister. ⁊ vos discipuli. Aug⁹. Nō est ver⁹ discipul⁹ q̄ nō imitat mg̃rm. nō est vera imago que nō est sil̄is auctori. ergo si nobis mīstrat nos ꝛ/ bemus sibi mīstrare. Aug⁹. Erubescat superbi/ re hūana infirmitas cū se xp̄sit diuina maie stas. Greg. Qui in celum vult ascēdere ꝛbet se humiliare. ¶ Dixi tertio innuit p̄miorū multiplicitas dī. Vos estis q̄ mecū p̄māsistis in temptationib⁹ meis. ¶ Hoc dixerat. ꝛ/ tn relicto eo oms fugerunt. R̄ndet ab eo tpe quo collegit eos multa opprobria ⁊ ptempt⁹ chust⁹ ptulit a iudeis. ⁊ alīq̄ alij q̄ sequebant eū abierūt retrorsum. vt habet Joh. vi. Dixe runt mlti. durus est h̄ sm̄o. Et post h̄ sequit. multi discipulor⁹ abierūt. dixit ergo ad duo/ decim. Nunq̄d ⁊ vos vultis abire. R̄ndit Pe trus p oīb⁹. ad quē ibimus verba vite habes eterne. ⁊ nos credim⁹ q⁹ tu es xp̄s filj⁹ dei viui Jō recte dicit. vos estis ⁊c. Et si obijcit q̄ fu/ gerūt. Mat. xxvi. Relicto eo ⁊c. R̄ndet q̄ re dierūt ⁊ reputat p recessu. Hinc. iij. Re. ij. dr Omnes reges dauid ezechias ⁊ iosias ñ pec cauerūt. nō q̄ illi nō peccassent. sed q̄ deus eis omnia peta dimisit. ac si nō peccassent. Bre. p. moral. Tanto spes solidior surgit. q̄nto gra/ uiora q̄s p illo ptulit. Nā in gl̄ia resurrectōis tollit qđ hic in tribulatōe seminat. ꝛ de quo sb dit. ego dispono vobis. s. mecuz pmanentib⁹ regnū. ¶ Ut aūt pmaneam⁹ in pugna temptatōis ꝛbem⁹ obijcere q̄ntuplex scutuz. Primo scutū fidei. Eph. vi. In oīb⁹ sumētes scutū fidei. p̄s. xc. Scuto circūdabit te veritas ei⁹. Bern. Undiq̄ circūdati sum⁹ temptatio nib⁹ vt vita nr̄a temptatio noīat. ideo necesse est scuto dñi vndiq̄ circūdari. vt sit nobis a dextris ⁊ a sinistris añ ⁊ retro. ¶ Secōm. si gra uis temptatio irruat. tūc scutū extra nos. s. me moria passionis dñi in mēte hr̄e ꝛbem⁹. hoc docet scriptura ⁊ figura. Figura Nu. xxi. Filij Israel videntes serpentē eneum nō fuerūt lesi. Spūaliter. Sic nos christū in cruce. Greg. Quicq̄d ꝑpinat adūsitas tpalis facile erit si cōsideram⁹ q̄d bibent xp̄s p nobis in cruce. q̄ nos imitat ad regnū. Bern. Quid durū esse poterit tibi. cū recordat⁹ fuer. q̄d p te sustinu/ it auctor mūdi. Nā si compant oms labores seculi ⁊ oīm hoīm q̄ sunt fuerūt ⁊ erunt. nihil essent in compatione labor⁹ xp̄i. Uel etiā scu/ tum añ nos cōsiderātes mortis piculū distri/ ctū iudiciuz vbi oia peta discutiet. Eccli. vij. Memorare nouissima tua ⁊ eternū nō pec/ cabis. ¶ Tertiū infra nos. h̄ est ad infernum meditātes ⁊ cogitātes. meli⁹ est h̄ modicū pa/ ti q̄z ibi eternaliter dānari. meli⁹ est ī foro leuit flagellari p q̄ oportet ī inferno eternaliter mal learī. Job. vi. Qui timet pruinā cadet sup eū nix eterne tribulatōis. Aug⁹. Nullū malum impunitū ⁊ nullū bonū irremuneratū. ibi vir ga ferrea. h̄ lignea. Jō Jac. v. Patiētes esto/ te cōfirmātes corda vr̄a. nā p patientiā transi toriā elidit pena eterna. Nau. i. Nō cōsurget duplex tribulatio. afflixit ⁊ nō affligā te vltra. Bern. Nō est signū certi⁹ euasionis eterne tri bulatiōis q̄z qđ ait dauid. Corripiet me i mi sericordia. ¶ Quartū scutū sup̄ nos vt men/ tem ad celi gaudia erigam⁹ cogitātes ꝛi frui tionē ⁊ mansionē sctōr⁹ ⁊ angelor⁹ ⁊ oīm bono rū. Nec illuc venire poterit quisq̄z nisi purga tus fuerit plenissime a macl̄a pcti. Sap. viij. Nil coīn quinatū introibit. sz optet vt purget Actuū. xiij. Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnū celor⁹. Nā si pateremur que sunt passi oēs martyres. adhuc nō essent passiones cōdigne. Ro. viij. Nō sunt cōdigne passiones hui⁹ tpis ad futuraz gloriā que re/ uelabit in nobis. ij. Chor. iiij. Illud qđ in p senti est momentaneū ⁊ leue tribulationis ⁊c. Jō Eccli. xxij. In tpe tribulatōis pmane illi fidelis. vt in bonis illi⁹ coheres sis. Ideo sub dit remuneratiōis sufficientiā dicēs. Ego di spono vob regnū. Ego vnigenit⁹ dei fili⁹ cui⁹ pulcritudinē sol ⁊ luna mirant. cui angeli ser/ uiunt. q̄ ē eiusdē essentie cū patre Joh. x. Ego ⁊ pater vnū sum⁹. ego sum ad quē ptinet vnū quēq̄z sm̄ suū meritū in celo collocare. ego di/ spono vobis regnū sicut disposuit mihi pater p passionē Luc. vlti. Nōne oportuit xp̄m pati. ⁊ sic intrare in gloriā suā. ⁊ sic ego dispono vo bis vt p tribulatōnes ingrediamini. Grego. Si xp̄s hinc sine flagello nō exiuit q̄ sine pec cato venit. quō digni flagellis nō erūt qui in pctis vixerūt. ¶ Ecce cōmendabile con uiuiū. Prio oīdit fuitoris nobilitas. cū dicit. ego dispono vob Luc. xij. Amen dico vob q̄ p̄cinget se ⁊ faciet illos discūbere. Greg. Pre/ cinget se ad remuneratiōnē. discūbere. i. in eter na requie fouere. Secōo cibor⁹ delicios⁹ cū subdit. vt edatis ⁊ bibatis supra mēsam meā in regno meo. Si gl̄ia militis ē cū rege sedere in mensa. quid nobis cuz rege gl̄ie. Hugo in lib. de spiritu ⁊ aīa. Duo sensus in hoīe. Inte rior reficit in contemplatione diuinitatis. Ex terior in ptemplatōne humanitatis. pterea deus homo factus est vt totū hominē in se be atificaret. Bern. sup Cantica. Plenum erit

De decollatione Johannis bap.

omni dulcedine videre hoiem z hois ꝺditorē
3 Tertio loci amenitas. qz ī regno meo. Bern̄.
Christi regis sublimitas z plena lēticiaz ad te
suspiro de valle lachrimarū. z merito. qz dicit
Amādus in plogo sup libz sapiētie. Ibi erit
vernalis amenitas. autūn alis fecūditas. esti
ualis claritas. ita q scribit Lu. xiij. Beatus
q māducat panē in regno dei. Nam talib⁹ dr
Can̄. v. Comedite amici mei z bibite z inebri
amini. Bern̄. sup Can̄. Comedite de ꝓpijs
meritis. bibite de humanitate. z inebriamini
4 de diuinitate. qz plena oīa dulcedine. Quar
to ꝓuiuantiū dignitas. z tangit cum dr. Se
debitis sup sedes iudicātes duodecim trib⁹
isrl'. qz apli vt dicit Amādus. erūt in magno
honore z dignitate. qz ī iudiciaria ptāte. hoc
ꝓsiderans apls Bartholome⁹ q xp̄us fuit p
eo oblat⁹. z oblatio debebat fieri de recta pte
aialis z eo mortuo. Leui. xiij. Sic san. Bar
tholomeus ꝓsiderauit nudū xp̄m in cruce. sic
ipse denudat⁹ pte corpis p xp̄o vt pueniret
ad dignitatē iudicātiū duodeciz trib⁹ isrl' ⁊c.

De decollatione Johannis baptiste.

Sermo cxix.

Herodes misit
I hac tenuit iohem z vinxit eū ī car
cere. Mar. vi. z legit hodierno
die p euāgelicali officio. ℟ Dicit Plini⁹
9 in speculo naturali. Aper siluestr̄ est tāte cru
delitatis. cū est in amore paruipendit mortes
z ꝓtra venatorīs ferruz intrepide se infigit. et
iam trāsfixus ꝫ sibi resistentē vires recolligit.
atrociter pungit. setas erigit z paz comedit. z
discurrit post feminas et marcescit. Spūal'r.
Per aprū intellige peccatorē luxuriosuz z car
nalem. cū ardet in amore inordinato z malo.
crudelis z ferox est aduersus eos q eū arguūt
Vñ legit in vita pthoz de pytagoza q veniēs
ad quandā ciuitatē noie cretonē vbi pplm in
luxuriā lapsum vidit. ipse amore castitat̄ po
pulū redarguit. q insidias ei parauerūt z occi
dere voluerūt. qz carnal' odit ꝓtinentē. z luxu
riosus castū. z h̄ ppter dissilitudinē moz. vñ
Sen̄. in li. de aia. Dissimiliū moz dissimilia
sunt studia. s. homis carnalis incōtinentis. z
spūalis ꝓtinētis. Jō Eccli. xxi. dr. Audiet lu
xuriosus z displicebit ei correctio. Proū. xv.
Nō amat pestilēs eū q se corrigit nec ad sapiē
tes gradit. Et sic in ppōsito beatus iohes fuit
ꝑgo castissim⁹. herodes luxuriosissim⁹. Ideo
nō ꝓcordabāt. Nā nunq̄z ꝓbi cū improbis
pñt esse amici. z econtra vt dicit Boeti⁹ lib. iij.
prosa. iij. De q etiaz saluator Joh. xv. Si de
mūdo essetis. mūdus vos diligeret. sed qz de
mūdo nō estis. iō odit vos mūdus. Sic odi
uit herodes iohem. qz arguebat eum de pctō
luxurie di. Non te licet h̄re vxorē fratris tui.
tūc ille q̄si aper ferox z fremēs ꝓtra venatorez
suū sctm iohem q nitebat eū cape p rhetē pdi
cationis insurrexit ppter vxorē suā adulterā
quā illicito amore dilexit. ipm in carcerē mi
sit z tenuit. de q thema. ℣ In summa euāgeliū
duo innuunt. Primo iohis incarceratio inu
riosa. ibi. misit herodes. secūdo subiungit ei⁹
decollatio lachrimosa. ibi. misso spiculatore.
De ꝑmo dicit. Misit herodes. s. antipa z te
nuit iohem z vinxit in carcerē. s. p suos suos
Est em regula iur̄. Qui facit p aliū est q̄si fa
ceret p seipm. z sic eū p alios posuit in carcerē.
qz nō fuit ausus eū interficere ppter populū.
Chrys. Qui vincula soluebat petō. petōis
vinculis detinet. vt victa venia locū venie nō
inueniebat. Tūc subdit cām ppter herodia
dem. Herodias erat vxor fratris sui philippi
quā duxerat. Dicit Josephus z mgr̄ in hysto
ria. Herodias fuit filia Aristobuli z soror he
rodis agrippe z neptis hui⁹ herodis antipe z
vxor fratris sui philippi. philippo matrimo
nialiter ꝓiuncta. h̄ erat licitū fm leges. Hero
des illā amauit amore illicito. Nā pergēs ro
mam p fines fratris sui philippi trāsiens pe
pigit cū herodiade q vxorē suā ppriā repudi
aret. z ipsam herodiadē in ꝓiugio duceret. qđ
vxorem herodis nō latuit. nec expectauit viri
reditum. sed ad patrē q̄tocitius cōfugit. z sic
cū redijt fraudulēter fratri suo vxorē cepit. de
voluntate tñ herodiadis. z hoc erat illicituz
q viuēte fratre h̄ret vxorē ei⁹. Sz iohes tāq̄
vir iustus z sanct⁹ de h̄ arguebat herodem di
cens. Nō licet te h̄re vxorem fratris tui. Sy
mon de cassia. Si iusticiaz violasset in q̄cūq̄
alio homine. saltez debebat custodire in fratre
Si pudicitiā in alia muliere vitupasset zela
re debuit in fratris vxore. Est enim ꝑceptum
Exo. xx. Non cōcupiscas vxorem ꝓximi tui.
multo min⁹ fratris tui. Et est manifesta ꝓ
hibitio specialis. Leuitici. xviij. Turpitudi
nem vxoris fratris tui ne reueles. quia turpi
tudo fratris tui est tua. Chrys. Herodes no
luit venire ad baptismū penitentie. ideo Jo
hannes venit ad ciuitatem z arguebat hero
dem. ppter hoc posuit eū in carcerē. Symon
de cassia. Exosum habebat quē dilegere debe
bat. illū medicū pati nō poterat q eum sanare

cupiebat. Fecit eū in carcere recludi ne posset audiri. hec ille. Sz iohes in carcere male tractatus audit q̄tnoz. ¶ Prio q̄ ad herodem ostēdit magnā ꝑstantiā. qz licet sciuit q herodes eū q̄siuit ad occidendū. tñ nō fugit. nec in aliq̄ pterrit⁹ fuit. Chriſ. Nō herodes illi faciebat in malo. ꝙ ille suscipiebat p̄ beneficio. ira illi⁹ q̄si dei misericordia fruebat. qz verū gaudiū ē ſcō ex̄ exire de mūdo. Eccl. xlviij. In diebꝫ suis nō timuit p̄ncipē. Mat. x. Nolite eos timere q̄ occidunt corp⁹ ꝛc. ¶ Scdo ostendit quo ad x̄pm magnā reuerentiā. recognoscebat se x̄pi famulū. sic ad inferiores fuerat. sic z ad supiores. Jō de carcere misit discipulos suos ad x̄pm. Mat. xi. Tu es q̄ venturus es ꝛc. ¶ Tertio ostēdit q̄ ad discipulos magnā diligētiā. Chriſ. sup Mat. Missus iohes in carcerē nō de suo piculo sollicit⁹ erat. sed de discipuloꝝ salute cogitabat. ideō misit discipulos ad x̄pm vt miracula ei⁹ viderēt z cōuerterent ab errore. Gre. sup Ezech. Nullum deo tale sacrificium sicut zelus aiaꝝ. qz melior est apud deū vn⁹ iust⁹ q̄z tot⁹ mūdus pctōꝝ plenus. ¶ Quarto ostendebat apud se magnā sanctitatē. qz mundū reputabat carcerē. Esse aūt in carcere ꝑpter x̄pm reputauit paradisum Chriſ. Johes specie hō. gra angelus. corpore tenebat in carcere. sed aīa in celo. similis erat paulo. Phil. ij. Nostra ꝓuersatio in celis ē. Subdit. herodias insidiabat illi z voluit occidere eum. ¶ ℣ ¶ Nota inter cetera duo sunt genera q̄ pl⁹ appetūt mulieres. s. diligi et honorari. Herodias sciēs se ab herode vehementer diligi. z p ei⁹ illicitā copulā esse i statu maioris honoris. qz herodes fuit rex potētioꝛ z famosioꝛ philippo. Ideo vt dicit lyra timebat ne herodes ad p̄dicationē iohis pēniteret z eaz marito suo redderet. Heu sic hodie mulieres viris ꝓprijs venena ꝓpinant q̄n arguunt. Jtē Symon de cassia. Impatiēs est mulierū amor. Eccl. xxv. Nō est neq̄cia sup neq̄ciam mulier. Chriſ. Incurrit odiū q̄ arguit criminosum. z fm cōmune ꝓuerbiū. Qui veritatem loquit caput sibi retundit. z sic herodias querebat occidere eū. nec potuit ꝓpter turbā. qz sicut ꝓphām eū habebāt. ¶ Q̄t sunt hodie tales q̄ timēt suspendia corpis z pēnas infligendas. z sic peccare nō audent nec alios hoies emendare. de q̄bꝫ Isid. Aliud vero est peccare amore dei. Aliud timore supplicij. ille mercedē boni op⁹ accipit. sz ille solo metu pene rū iusticiā in uit⁹ custodit. Jō herodes metuebat iohem. sciens eū virū iustū ad hoies et sanctū ad deū. Vsero. Propter seditionē ppli timebat eū occidere nō amore dei. Chriſ. Timor dei corrigit. timor hoīm differt pctm̄ nō aufert voluntatē. Nā duo erant in herode. timor iohis. z amor mulieris. sed amor vicit timorē. Et audito eo multa faciebat. Eccl. i hypocrisi. z libenter eū audiebat. ꝙ fecit vt retineret ppl'm a rebellione. ¶ Q̄t sunt hodie tales q̄ faciūt q̄si libēter audirēt. sed cum arguunt occulte insidijs machinant ꝺ veritatis p̄dicatorē. z correctōes audiūt. sz a pctis nō resipiscunt. Chriſ. Herodes libidinis facibꝫ ardēs perire maluit q̄z ad pn̄iam redire. ¶ Q̄tuz vicinz adulterij Osee. vij. Oēs adulterātes q̄si cliban⁹ succensus. Deut. xxvij. Maledictus q̄ dormit cum vxore ꝓximi sui. Apoc. ij. Qui mechant in maxima tribulatōe erūt. Apoca. xxi. Pars eoꝝ erit in stagno sulphure et pice. Grauis⁹ est furto. Prou. vi. Nō grādis ē culpa cū q̄s furat⁹ fuerit. furat enī vt esurientem aīam impleat. Qui aūt adulterat ꝓpter cordis inopiā p̄det aīam suā. Vñ mulier adultera peccat in deum violando sacrm. Mat. xix. Quos deꝰ ꝯiunxit hō nō sepat. peccat in virum fidē frangēdo z falsos heredes substituendo. peccat in plem quē dānificat. reddēs eū inhabilē ad ecclīasticas dignitates. peccat in ꝓximū quē admittit. vñ Dan. xiij. Susanna potius voluit innocēter mori q̄z in adulteriū cōsentire. z sic ptz in ioseph Gen. xli. q̄ etiā potⁱ incarcerari voluit. ¶ Jtē in pēnis eternaliter z tpaliter punit eos deꝰ. Primo tpaliter ij. Re. xij. Nō recedet gladi⁹ ꝛc. Scdo eternaliter punit adulteriū p̄ sepationē z exclusionē a regno dei. i. Thoꝝ. vi. Fornicatores z adulteri regnū dei possidere nō p̃nt. Subdit. Cuz dies oportun⁹ accidisset. ecce ḡuitas pctī. magna enī diligētia cogitabat de morte sancti iohannis. In pctō enī sunt duo. act⁹ pcti z conatus. q̄n hō cogitat modū z tps q̄bꝫ medijs ꝑpetrare. de oīb talibꝫ dz dolere. qz herodes z herodias ꝺ dixerunt pariter q̄ occidere non possent eū sine seditiōe ppli. sz cū herodes in die natalis sui cenā fecit p̄cipibꝫ z tribunis z ꝓmis galilee. tūc habuit occasionē occidēdi eum rōne iuramēti z multitudine magnatoꝝ conuiuaꝝ. ¶ ℣ ¶ Nota cōuiuia raro fiunt sine pctō. Gre. i moral'. Nōnulla sunt vicia q̄ a ꝺuinis separari vix p̃nt. qz epulas semp comitat voluptas. Nā dum corp⁹ refectiōe resoluit cor ad inane gaudiū relaxat. scriptū est Ecto. xxxij. Sedit ppl'us māducare z bibere z surrexerūt ludere. Vñ Latho. Cōuiua raro

De decollatione Johannis bap.

Herodes in suo conuiuio tria vicia habuit. Primo celebrauit die natalis qd fieri nō debuit. Inno. quia miseri nascimur z ignari. sine lacrimis flebiles imbecilles. Ideo Symon de cassia. Ue q cū cū leticia huius mūdi celebrant in gressum oblitioni tradētes egressuz. vteriz turpis z plenus miseriis. ille ad tpalitatē iste ad eternitatez miserie vel glie. Eccl's. vij. Melius est ire ad domū luctus qz ad domum conuiuij. Nā in illa finis cūctoz admonet hominū. z viuens hō cogitat qd factur' sit. Raban'. Nullū legim' die natalē obseruasse nisi herodē z pharaonē. vt quoz erat par impietas erat par solēnitas. z solēnitatem sanguie feda bāt. sic herodes tāto nequi' qsto scim veritatis doctorē occidit. Bze. Filij hui' seculi natalem celebrāt. qz post mortē gaudia eis non restant. Sācti aūt p natali mortē cogitāt. quia nascūt p oia ad vitā eternā. Jō Eccl's. xi. Si annis multis vixerit hō. z in his oib' let' fuerit meminisse debet tenebrosi tpis z diez multoz. Eccl'i. vij. Memorare nouissima z in eternum nō peccabis. ¶ Tertiū peccatū in cōiuijs est saltatio z chorea. de q text'. Cū intrōisset filia herodiadis z saltasset z placuisset herodi simulqz recūbentibus. Filia adulterē intrauit ex dispositione matris z herodis. z vnacū alijs saltauit chorisando. in q herodi complacuit licet male chorisauit. Symon de cassia. Placēt mala malis. iniqua iniquis. impudica impudicis. inhonesta inhonestis. vana qz vanis. Remigi'. O quot sunt hodie mulieres nō solū diuites sz z paupes filias suas impudice nutrientes. sicut ista. nō instruētes pudorem z honorē. docentes citi' saltare qz orare vel sermonē visitare. cum tū chorea est fugienda. ¶ Ꝑ ¶ Primo ꝑm Guil'. lugdunen. Chorea est circulus cui' centrū est diabolus. qz diabolus est i medio eoz. z exacuit gladiū suuz ad occisionē aiaz. Piero. Gladi' ignei' species mulieris. Eccl'i. ix. Propter speciē mulieris multi perierunt. z sic herodes in corpe z anima perijt. ¶ Scdo ibi diabolus operatur ignem concupiscentie. Nā cōportat ignē z stramen. Prou'. vi. Nunqd gent qs ignem in sinu suo vt nō ardeat. sic q ingredit ad mulierē primi nō erit mūdus cū tetigerit eā. Eccl'i. ix. Cū saltatrice ne assiduus esto. habet em venenosum sibilū afflatū cirenarū. Colloquium illi' q si ignis exardescit. Prou'. v. Fauus distillans labia meretricis. nouissima illi' amara q si absinthiū. ¶ Tertio diabolus apportat i chorea potentioza arma sua. Unde. Mulier est initiū pcti. expulsio paradisi. arma diaboli. Nā diabolus nō potuit vincere iob varijs tribulationib'. vexauit tñ eū p mulierē. Job ij. Adhuc pmanes in simplicitate tua. bndicto z morere. Nā dr Prou'. vij. Multos vulneratos deiecit. et fortissimi interfecti sunt ab ea. Chrisō. Estimo in hoc mūdo nullā bestiaz compabilem male mulieri. Quid leone seu' draconē atrocius. nihil iuxta mulierez malā. de quo Eccli. xxv. Cohabitare draconi z leoni melius est q cū muliere mala. Chrisō. Ne putes sapientem virum in ironia dixisse. Ex reb' discē manifesti'. Danielē in lacu leones reuerenti sunt. Justū vero naboth iesabel interfecit. iij. Reg. xxi. Cet' ionā in ventre custodiuit. Dalida samsonez crebrius circumuenit. Dracones z aspides iohem in deserto manentem tremuerūt. herodes cū filia iohannis caput abscidit. ¶ Quarto in chorea nec christo nec sancto q s seruire pōt. qz ibi querit cōplacentia hoim. q cū cōplacentia dei stare nō pt. ad Gal'. i. Si adhuc hoib' placerē xpi seruus nō essem. eo p scribit Mat. vi. Nemo potest duob' dñis seruire. ¶ Quinto in chorea oēs sensus ad pcā incitant. ibi est visio vanitat'. auditus mūdialitatis. tact' carnalitatis. sensus bestialitatis. ibi omnes sensus inficiunt. iō a talib' debem' nos abstinere p meditationē triū. ¶ M ¶ Primo meditādo vbi sum'. qz in valle lachrymaz. de q ps. lxxxiij. In valle lachrymaz i loco quē posuit. Unde Aug'. In hoc exilio sum'. quo fine claudimur nescimus. nā vndiqz miseria. si hō respicit sursum videt celū vbi nō est. si deorsum videt terrā in qua putrescere debet. si ad dexterā pisperitatis. tūc implet illud psalmiste pōs. xc. Cadent a latere tuo mille. z decē milia a dextris tuis. Hō est vbi mille peccant in aduersitate. ibi decē milia in pisperitate. si hō respicit ante se videt viam fallendi z decipiendi. i. Joh'. v. Totus mūd' in maligno positus est. si retro tūc implebitur illud Baruch. iij. Ubi sunt q ante tpa fuerūt Thesaurisauerūt aurū z argentuz. de quib' non est numer' z alij in locū eoz surrexerūt. Idcirco possum' dicere cum psal. cxxxvi. Quō cantabim' canticum dño in terra aliena. i. gaudiū in pseuita. cum scribit Lu. vi. Ue vobis qui hic ridetis qm lugebitis z flebit'. Eo q dicit Bze. in omel. Presentia gaudia sequunt perpetua lamenta. Secūdo meditari debem' quo tendimus. qz ad mortem. Aug'. Presens vita nihil aliud est nisi cursus ad mortem. quia homo nascitur vt moriatur. Tertio meditari

debem⁹ quo in chorea peccam⁹. Maz si homo nimis afficit p cōplacentiam in talibz peccat mortaliter. qz dicit Aug. Nullū petm̄ venia le qđ nō fiat mortale dū placet. s. eque deo vel vltra deū. Aug⁹. Dis mot⁹ seu salt⁹ petulātie est salt⁹ in pfundū cloace. i. inferni. dc̄ Job. xxi. Tenēt timpanū z cytharā. gaudēt ad sonum organi. ducūt i bonis dies suos. z i puncto ad iferna descēdūt. Sexto vitāda ē chorea ppt plura alia petā que ibi ozunt. Prio ibi ozit superbia. qz mentis elatio ad cōplacentiā hoim. ḡles fuerūt filie hierl'm. Isa. iij. Eleuate sunt filie syon. ambulauerūt extento collo. nutibz oculoz ibāt. pedibz suis cōpposito gressu incedebāt dc̄. scz vt cōplacerent hominibz. Vñ ps. lij. Qui hoibz placēt confusi sunt. deus spreuit eos. Secđo in chorea oritur auaricia. Cū vident ornamēta vestiū aliox. illa contra deū affectant. qđ phibet Exo. xx. Nō concupiscas rem proximi tui. Tertio luxuria. qz ex ornatu vestimentoz mulierz incendit concupiscentia viroz. z ex collocutione eaz. Eccli. ix. Spēm mulieris alienē multi admirati repro bi facti sunt. Colloquiū illi⁹ q̄si ignis exarde scēdaliseris in dcore ei⁹. Quarto ibi ozit inuidia. si vna plus honorat q̄z alia. Quinto ira z mētis cōmotio. Aug⁹. dc̄. x. chordis. Melius est die dñica arare q̄z chorizare. melius est. i. minus malū. capiendo cōparatiuū improprie. die dñica lanā texere q̄z die dñica impudice saltare. Jō grauitas huius peti patet ex vindicta et plaga facta. Exod. xxxij. Ubi vigintitria milia hoim chorizantiū ad vitulū aureuz occisi sunt. ℟ Vñ q̄ntum displicet deo chorea legit in li. de septē donis. Quidā iuuenis nobilis deo deuot⁹ a iuuētute pstrat⁹ coram cruce orauit. occurrebat sibi i mēte qđ eēt qđ hoiez magis alliceret ad petm̄ in q̄ dc̄ plus vitupat. dū sic lachrimis orauit vidit iuuenē pulcerrimū z cū eo chorizationē magnā q̄ transiēs circa crucē. In p̄mo circuitu q̄libet dabat vnuz ictū sup clauos crucifixi. cū q̄z facerēt sēdm cōsuetum coronā de capite xpi sumētes crucifixi pedibz calcabāt. in tertio circuitu planct⁹ ei⁹ deridebāt. quarto in facie ei⁹ spuebāt. q̄nto latus eius pforabāt. in sexto blasphemabāt. Quo facto iuuenis q̄ duxit chorea ait ad illum. Rogasti deū vt ostenderet tibi qđ pl⁹ allicit hoiem ad petm̄ in q̄ dc̄ plus vitupērat. Idcō ego q̄ sum princeps inferni z chorizatōis ex pcepto veni huc cuz ministris meis vt tibi expo nam qđ rogasti. Prīno extēsio brachioz xpi fit in vituperiū extēsionis brachioz xpi in cruce. Secđo p sertū circulat corona capitis christi. Tertio p cantū vitupat planct⁹ xpi. Quarto p ornamentū spuit xps. Quinto p leticiam cordis aperit latus xpi. Vide miser saltator z ignobilis saltatrix q̄ peiores estis iudeis qui xpm crucifixerūt z deriserūt in terris trāseuntē. vos aūt nunc in dextra pris in celo residentē. Rexit puelle saltanti. Pete a me quid vis z dabo tibi. z licet dimidiū regni petieris. Dicero. Hoc dixit herodes nō tāq̄z liberal' sz fraudulent⁹. Idcō xps eū vulpē appellauit Luc. xiij. Dicite vulpi illi. Ecce eijcio dcmonia z sanitates pficio hodie z cras. z tertio die consummor. Symon de cassia. Oportuna illa suū oculum caput vel linguā postulasset. vl' i mīs in tentū nequaq̄z consensisset. sz port⁹ mortē subire dcreuisset. nō verisīle est q̄ ppter saltationez vni⁹ puelle p̄misit sub iuramēto dimidiū regni. Que cū exisset dixit matri sue. qđ petā. at illa caput iohis baptiste. Ecce mala doctrina matris que filiam dcbuit docere fuire deo. docuit eā forte cām homicidij. O ve talibz Luc. xxij. Nolite flere sup me dc̄. beate steriles q̄ nō genuerūt. Item sup hec vba qđ petā. O infidelis mater nō egit fidelit erga filiā. Nico. de lyra. Parētes tenēt filijs aut filiabz duo. scz nutrimentū z documentū. Circa p̄mo nutrimentū. hoc em̄ oī dit natura in singul' aīalibz. q̄ naturalē inclinationē hīnt ad suoz pulloz educationē. Secđo documētū Eccli. vij. Filij si sint tibi erudi illos. z deuit. vi. De pceptis narrabis ea filijs tuis. Ista crudelis mr̄ nō sic fecit. sz vīz sanctū ad mortē p̄duxit. O q̄t sunt tales matres q̄ negligentes sunt informare filias suas z diligūt qđ ab eis traxerūt. scz corp⁹. sed nō diligūt h̄ qđ dc̄ ad imaginē suā creauit. Isaiam. Nicero. Quasit mater vt h̄ret illā sanctā linguā que p̄mo p̄dicauit dei regnū. q̄ ipse arguit adulteriū. cū introisset cū festinatōe ad regē. Christ. Intrat q̄si bestia n puella. q̄rit amputare n saltare. discrepit fera nō femia cū festinatōe prona ad malū. tarda ad bonū petiuit dicēs. Volo vt prim⁹. i. statim timuit ne herodes resipiscceret. in disco caput iohis baptiste. Ecce quāta inuerecūdia istius puelle. caput hois dcollari petit. qđ alie ꝯgines caste horrent. h̄ publice portare ad conuiuiū nō verecūdat. Item erat audacis neḡcie muliercule postulare caput viri sctissimi. quē ppl's ppham xps plus q̄z ppham appellauit Nec est illa nequicia dequa Eccli. xxv. Nō ē caput nequi⁹ sup caput colubri. neq̄z neḡcia

b

De decollatione Johannis bap.

sup nequicia mulieris. Cōtristat⁹ est rex ppt iusiurandū. Symon ⁊c cassia. O impie herodes vñ tristaris. si male iurasti muta ⁊cretū. si bonum iurasti ꝙre vultum ⁊fundis in cōuiuio. Beda in omel'. Tristicia herodis nō est absolutio sed ⁊fessio. sceleriter vultu cōtristabat. sz mente letabat ppter iusiurandum.

¶ Dicit san. Tho. in. ij. q. lxxxix. ar. iij. Ad iuramentū requrunt tria. Pmo necessitas nō ex leuitate. mō nulla hic necessitas. Scdo veritas. imo ⁊ nō fuit. Tertio honestas. i. licitū modo ⁊ est illicitū occidere innocentē. iō subdit. ppter discūbentes noluit ⁊tristare eā Raban⁹. Sub excusatiōe pietatis impi⁹ fuit. cuz iuramēto scelus excusauit. sz minus malū fuisset pruriū incurrere. ꝙz iuramentuz seruare et innocentē occidere. Itē ppter discūbentes meli⁹ fuisset verecūdia coza hoib⁹ ꝙz nūc coza ⁊c o ⁊ angel' ei⁹. Itē meli⁹ fuisset filiā ⁊tristari ꝙz cūuxore ⁊ filia ad ppetuā tristiciam venire. O ꝙt sunt hodie ꝙ uxorē ⁊ filios nolūt cōtristare i usura. Chrys. Si formidauit testes ⁊iurationis. ꝙto magis iniq occisionis. Et sic iurant ciues leges legi ⁊i ⁊trarias obseruare estimātes se esse piuros si leges suas iuratas frangerēt. ¶ Scdo subiungit ei⁹ ⁊collatio la chrumosa. ibi. misso spiculatore. i. occisore ꝑcepit afferri caput ioh̄is baptiste in disco. i. scutella. Discus ⁊i quasi dans escas. Remigi⁹. Minus pctm̄ est causa maioris. luxuriā nō extinxit. ideo ad reatū homicidij descendit. et ⁊collauit eū in carcere ¶ Nota ei⁹ ⁊collatio fuit cū mlta ⁊uotōne. qz cū ⁊collari ⁊buit. stabat ioh̄es in medio carcer⁊ z voce magna clamauit di. Dñe ⁊c tibi cōmēdo spūm meū. Subdit. attulit caput ei⁹ in disco. Hoc sanctū caput in ꝙ fuerūt ⁊bati oculi ꝙ totiens xp̄m ⁊ spūm sanctū in specie colūbe intuebāt. in ꝙ fuerūt aures ꝙ voce p̄ris audierūt. in ꝙ labia ꝙ totiēs xp̄i testimonia firmauerūt. i quo lingua ꝙ dulciter appropinquationē regni celestis clamabat. Subdit. ⁊dit illud puelle. z puella ⁊dit matri sue. Chrys. Decollat⁹ sanctus dat incestui. tradit adultere. adij cit saltatrici. vinū transit in sanguinē. fun⁹ apponit i natali. ouiuiū mutat in homicidiuz. organa vertunt in fim⁹. Chrys. O speculū diabolicū cōuiuiū sathanicū. caput ioh̄is auferē. causa oblationis nō reddit. nō sententiat. sz i disco ad cōplementū odij refaz pducit tanqz p cibo apportat. O qntū crimen adducit fornicatio z adulteriū. i. Chor. vij. Fornicatores et adulteri regnū ⁊i possidere nō p̄nt. Jō excla-

mat eccl'ia di. En qūo morit iust⁹ ꝙsi ñ sit ⁊o dilectus. Bze. in moral'. Nō sine grauissima admiratione ꝑpendo ꝙ ꝙ in vtero matris ⁊se cratus. inter natos mulierum nō surrexit maioz. ab iniq̄s in carcerez mittit. ꝑ puelle saltu capite trucat. Qñ in cibo vl' potu ꝑccauit ꝙ locustas mel silueſtre comedit z aquam bibit. Si ⁊ ⁊c⁹ misit sup illū. qd illi ꝙ reprobi. Et illo ꝙsi colligat qd illic sint passuri qs reputabat. si ⁊ ita cruciat qs amat. Jō bonos facit ⁊ pati in infimis vt remuneret i supmis. Quo audito discipuli ei⁹ venerūt z tulerūt corp⁹ z sepelierūt illud in monumento apud sebasten i palestino inter heliseū z abdian pphas. Dic mgr̄ in hystoria ecclīastica. Johes vinctus z ⁊collatus achironta z sebasten ꝙ olim dicebat samaria sepult⁹. sz caput in hier'm portatum fuit z iuxta domū herodis recōditū. Sz cū ad tumulū ei⁹ multa miracula fiebant. ut-bente iuliano apostata gētiles ossa ei⁹ spargebāt. z cū miracula ñ cessarēt. post ⁊ collecta et i igne ⁊ cremata i puluerē redierūt z p aquas ventilabāt. vt dr in hystoria ecclīastica. z dū colligerēt quidā monachi se imiscuerūt z magnam partē tulerūt ad philippū hierosolimitanū epm. Et dicit⁹ cōburi nō potuit ꝙ indicauerat xp̄m di. Ecce agn⁹ dei. Et sicut tractauerūt ⁊atū ioh̄em. sic ipsi male perierūt. Herodes in exiliū missus a cesare gayo. herodias dit ⁊dit ptātez redeūdi in terrā suā. Ipsa aūt voluit herodē imitari dicēs. ꝙ illuz cui cōunicauit in pspēris non ⁊relinq̄ret in aduersis z sic in exilio miserabiliter vitā finierūt. hec in hystoria scholastica. Filia ⁊o eius sup glaciē ambulauit. z sub ea glacies resoluit. z ipsa in aquis suffocat. In cronica dr ꝙ ipsam terra viuā ⁊glutiuit. De ea potest intelligi sicut ⁊ egyptijs in mari rubro submersis. ⁊ quibus ps. Deuorauit eos terra.

¶ Sermo exp̄.
¶ Ad idem.

Male tractaue

rūt eū ꝙ ⁊ vtero mris ⁊secrat⁹ est ppha Eccli. xlix. ⁊ ¶ Arbores ⁊ ꝙto in mōtibꝫ stāt altioribꝫ. ⁊ tanto ampli⁹ quassant a vēto. Spūal'r. per arbores intelligūt hoies Mat. vij. Video hoies velut arbores. qz hō ⁊arbor trāsuersa. Dī ⁊ ꝙto sunt altiores i mōtibꝫ. i. ⁊tutibꝫ. ⁊ tāto magis vēto ⁊ptatōis z psecutōis qssant. Jnno. Nemo ⁊ pac ⁊peregrinatione potest viuere sine

temptatione.ij. Thi.iij. Omnes q̄ volūt pie viuere in xp̄o psecutionē patient. De q̄ etiam Judith.viij. Oēs q̄ ab initio placuerunt deo p varias tribulatōes transierūt fideles. Hre. De quāto q̄s altiꝰ rapit in gr̄a z in ꝓtēplatione.tanto acrius z amplius fatigat in temptatione. Talis fuit sctūs iohēs. O q̄s magnus fuit in gr̄a.ita q̄ habet nomē a gr̄a.z tempꝰ gr̄e ab eo enāgelizat. Mat.xi. Lex z pphete vsq̄ ad iohēm ex eo regnū dei enāgelizat. ita q̄ angelus dixit Luc.i. Erit magnus coram dño. Et dñs p se eum cōmendauit Mat.xi. Inter natos mulierū nō surrexit maior iohāne baptista. Thrih. Circūspice totā sectā nazarenorū. nullū puriorem.nullū floridiorē iohe inueni es. Johānes maior homine.par angelis ꝓpter puritatem angelicam. Dignus fuit xp̄m baptizare. z tñ acriter psecutꝰ z male tractatꝰ De q̄ thema. Male tractauerūt ꝛc. In verbis pmissis duo innuunt. Primo crudelitas herodis malicioſa.ibi.male tractauerūt eum. Secdo sanctitas iohis copioſa.ibi.q̄ de vtero matris. A De primo dicit. Male tractauerūt eū.q̄uis iohes in vtero matris fuit sanctus z nulli vnq̄ nocuit. tñ multos habuit p secutores q̄ eiꝰ sanguinē sitiebāt.pharisei ei inuidebant. Herodes eū occidere volebat. herodias ei insidiabat.filia eiꝰ caput suum petijt. Hi oēs male tractauerūt eū. Reuera male tractatus est beatꝰ iohes in vita.in morte et post mortem. Primo i vita z hoc triplicit. Primo ab herode antipa. qui misit z tenuit eum z vinxit in carcerē. Thrih. Qui vincula soluebat peccatoꝝ. pctōris vincula detinet vt vincta venia locū venie nō inueniat. O q̄s grauiter peccāt q̄ innocētes vincūt z incarcerant. vt dicit sctūs Tho.in.ij.ij.q.lx. Aq̄ naturaliter homo habet libertatē de?relinq̄t eū in manu cōsilij sui nisi hō abutat libertate sua. ppt̄ quez abusum merito pdit p̄uilegiū. de q̄ Hre.in registro. Priuilegiū videt amittere q̄ concessa sibi abutit ptāte.vt q̄ adulterat.fornicat.furatur.occidit ꝛc. Tales faciūt detrimētū cōmunitati.z pñt a iudicibꝫ incarcerari. Sz homo qui p̄uilegiū libertatis nō pdidit incarcerari nō debet.q̄ hoc est restringere libertatē naturalem hois qua deus vult eū gaudere.z p se quēs tales ita incarcerātes hoies agūt cōtra dei ordinationē z frangūt homini libertatem quā de? dedit.idcirco male tractauit eū.q̄ incarcerauit eū. Secdo male tractauit eū p/ pter cām illicitā ppt̄ quā incarcerauit. Marci.vi.ppter herodiadē fratris sui vxorē.q̄ duxerat eā. de volūtate tñ ipsi? herodiadis. et hꝰ erat illicitū fm legē. vt viuēte fratre hꝰ eet vxorem fratris sui. Idcirco arguebat eū iohānes di. Nō licet te hꝰe vxorē fratr̄ tui. Symon dō cassia. Si honestatis iusticiā violasset in q̄cūq̄s hoie.saltē deberet custodire in fratre. si virtus erasset pudicitiā i alia muliere zelare debuit i fratris vxore. Est em̄ pceptū Exo.xx. Nō cōcupiscas vxorē p̄imi tui.multo minꝰ fratris. et Leui.xviij. Turpitudinē vxoris fratr̄ tui ne reueles.q̄ turpitudo fratris tui est.z ppter hoc habebat eaz exosum. Symon de cassia. Exosum habebat quē diligere debebat. medicū pati nō poterat q̄ eū sanare volebat. B Diceres.ad quem ptinet corrigere adulteria. Rñdet. in adulterio sunt duo videnda. Primo put est ꝓtra ecclie sacramentū. z ita i oib̄ accessoriis ptinet ad iudiciū ecclie. vt hr̄ de iudicijs.c.dispendiosam.in cle. Alio mō prout introducit furē in policiā. q̄ mulier ꝛcipiens in adulterio.puer ita natꝰ sortit̄ hereditatē.et furat legitime natis ptez hereditariā. z ita est de foro ciuili. de quo hr̄.xxiij.q.v. Rex dz furta cohibere z adulteria punire. Sz hodie nec spūales nec seculares puniūt.sz magis dissimulāt.videant ne eos deus puniet. q̄ scribit iij. Re.xx. Quia dimisisti virū dignū morte de manu tua.erit aīa tua p aīa illi?.xxiij.q.vij ca.legi. Nō est crudelitas sed pietas p̄ deo punire crimina. Nā hꝰ pctm̄ est valde reprehensibile.quia deus maledixit. Deu.xxvij. Maledictus qui dormit cū vxore alteri?. z quō ei bene succedere debet. z Deu.xxij. Uterq̄ morte moriatur. Et hoc pctm̄ iohes corripuit. iō male tractatus fuit. Thrih. Herodes libidinis facibꝫ ardens perire maluit q̄s redire ad pniam. Osee.vij. Omnes adulterātes q̄si clibanus succensus q̄ ardet i impudico amore. nihil apparent eis valere opa ꝓ singū respectu operum adulterij. hꝰ iohes arguebat.ergo in carcerem positus. C Tertio iohes fuit male tractatus ab herodiade.q̄ herodias insidiabat ei. Dicit enim Nico. de lyra. q̄ timebat ne herodes ad pdicationē iohis peniteret.z eā marito suo redderet.iō q̄rebat eū occidere.z nō poterat p turba.q̄ sicut ppheaz eū hēbāt. O q̄t sunt hodie tales q̄ ppter hoies magꝰ dimittunt pctā q̄s ppt̄ deū. hoies verendo z nō deū. De quib̄ Isid. Aliud est nō peccare dei amore. aliud timore supplicij.ille mercedē boni opis accipit. sed iste solū metu penaz iusticiā inuit? custodit. Aug?. Nemo inuitus bene facit. z si bonū est quod facit. Nā in tali homie. hoies z nō

De decollatione Johannis bap.

deum timente viuit peccādi volūtas si spera/ret impunitas. Dixi secūdo male tractaue/runt eū in morte. qz in conuiuio a saltatrice peti tus ad mortē. Nam herodes z herodias ma/gnis conatibꝫ cogitabāt de opportūitate. z ve nit eis in mentē de die natalis herodis vt con uiuiū faceret pncipibꝫ tribunis z pmis gali/lee. Hymon de cassia. Ue q cuꝫ leticia huius mūdi ingressum celebrant oblitioni traden/tes egressuꝫ. vt ptꝫ in pcedēti smone. Itē ma/le tractat⁹ fuit. qz ppter cōplacentiā mulierꝭ chorisantis tradit⁹ ē morti. Itē ppter piuriū. nā licet iuramentū sm se est licitum. Deū. vi. Dñm deū tuū timebis et p nomē ei⁹ iurabis. Aug⁹. in li. otra mendaciū dicit. Si peccatū esset iurare nō dicētū fuisset in lege. redde dño iuramēta tua. sed nō pōt fieri iuramēti reddi tio. nisi pus pcesserit fides. Dicit sanct⁹ Tho. ij. ij. Ex vera fide est iuramentū introductū qua credit hoies deū hr̄e infallibilem verita tem.. z oim vniuersalē cognitionē. z ipm in te stem dictoꝝ suoꝝ inducit. sicut euꝫ q fallere nō pōt z oia nosci. iō ppter defectū hūane chari tatis. z ppter defectū hūane cognitionis que nō cognoscit occulta. Jō Alexander de halis. Jurare est deū in testē inuocare. ✠ Dice res. cū qs assumit in testē tūc hꝫ fit ad illum fi nem vt manifestet veritatē circa ea que dicūt Rñdet sctūs Tho. in. ij. ij. q. lxxxix. di. De pe manifestat⁹ in psenti volenti iurare. Pri mo p intimā inspirationē incutit timorez ne iuret. Secūdo p facti denudationē cuꝫ fiunt publica que fuerūt occulta. Tertio p pnā mē tientis. tūc simul est testis z iudex. si nō in pre senti phibet testimoniuꝫ certitudinalit. faciet in futuro. cū implebit illud. i. Tho. iij. Illu/minabit abscondita tenebraꝝ z manifestabit cilia cordiū. Ideo sm se iurare est licitū. Di/cit nanq sctūs Tho. in. ij. ij. q. lxxxix. arti. ij. Juramentū in se nō est malū. tñ cedit in ma/lum ei q eo vtit incōueniēter. sicut sumere en/charistiā est bonū sm se. tñ malum illi q indi/ne māducat. sic in ppōsito qui male iuramen to vtit. Ideo ad rectitudinē iuramenti requi runt tria. de quibꝫ Hiere. iiij. Jurabūt in veri tate iusticia z iudicio. qō exponēs sctūs Tho. in. ij. ij. q. lxxxix. ar. iij. Juramentū debet habe/re tres comites. ✠ Primo debet habere iudicium discretionis ex pte iurantis. vt hō discernat seipm. nec leuiter iuret. sz cū maturi tate z deliberatiōe scias discutiat. als irreue rentiaꝫ faciet deo. Aug⁹. in li. otra mendaciū. Nō dico nō iurare. sed nō leuiter iurare. nisi magna necessitate cōpulsus. ✠ Secundus comes liciti iuramenti ē veritas. vt sit verum qō iuratur z q veraciter intendat facere. z nō aliter sentit corde qz iurat ore. Hze. xxvi. mo/ral. z habet. xxij. q. v. hūane. Humane aures talia ꝓba nra iudicāt qualia foris sonant. Di uina ꝓo iudicia talia foris audiūt qlia ex in/timis pferunt. Jō Chrisō. z habet. xxij. q. v. iu/rameti. Juramenti hui⁹ cā est. qz omnis q iu/rat. iurat ad hꝫ vt q vez est qō loquat. z Jsid. z habet. xxij. q. v. q cunqz. Quacunqz arte ver bꝫ qs iurat. deus tñ qui scie est testis ita ac cipit. sicut ille cui iurat intelligit. Et duplicit peiurus reus fit. qz nomen dei inuanum assu mit. z primū dolo capit. z sic incidit piuriuꝫ. qō fecit herodes. Nā in suo iuramēto nō fuit necessitas nec veritas. sed mendaciuꝫ Hiero. Nā iurauit vt occasionē occidendi hr̄et. z sic fuit piurus. Magister in. iij. sen. dist. xxxix. Periuriū est mendaciū iuramēto firmatum. Aug⁹. de ꝓbis apl̄i. Nō solū ille piurat q sci/enter falsum iurat. sed etiā ille q iurat verū qō credit esse falsuꝫ. qz intendit fallere. ✠ Tert⁹ comes liciti iuramenti est iusticia. ita q iustū sit qō iurat z licitū. z nullā includit iniqtatez iniqtum potest apparere rōni dum iurat. Si enim iurat qō in se peccatū est vt adulterium facere vel hoiem occidere peccat iurando z seruando iuramentū. sic fecit herodes. Dicit nā/qz Jsido. In male pmissis rescinde fidē. i tur/pi voto muta decretū. ✠ Diceres. qd de iuramento coacto. Rñdet Bonauen. sup. iij. sententiaꝝ. di. xxxix. Volūtas cogi nō potest. qz falsum iurare est de se malū z peccatuꝫ. Jō quocūqz modo qs cōpellit nō excusat a periu rio simplr̄. Silr̄ ille qui aliquem cōpellit ad false iurandū periurus est. xxij. q. v. Qui pie rare cōpellit. z q pierat vterqz periurus phat. Et ca. sequēti. ille. Ille q hoiem ad iurationē cogit z scit eū falsum iuraturū. vincit homici/dam. qz homicida occidit corp⁹. ille aūt duas aīas. s. suā z illi⁹. ✠ Idcirco piculosum est piurare tripl̄r. Primo qz piurium ē culpe mortalis inundatio Eccl̄i. xxiij. Vir multuꝫ iurans replebit iniqtate. Secō qz talis effici tur infamis z nō admittit ad ordines sacros. Maiori rōne repellit ab ordinibꝫ angelorū z miteret vbi nullus ordo sz sempiternus hor/ror inhabitat. z magna pena infligit. vt dicit Eutichianus papa. z habet. ij. q. i. pdicandū. Predicandū est vt fideles piurium caueant scientes grāde scelus esse z in lege in pphetis z in euāgelio phibitū. Attendit. audiuimus

leuem imponere penitentiã. qz nosse debebat talem pniam imponi debere qualẽ p homicidio Glosa. quo ad numerũ annoz. nõ q̃ ad aspritatem pnie. Tertiũ periculũ est. qz ppter peiuriũ pmuat q̃s a regno celesti. nisi penituerit. nam ponit tres digitos ad significãdũ p̃ negant sanctã trinitatez. ¶ Ideo legit exemplum p̃ q̃dam bon⁹ homo citauit quendã ad iudiciũ ppter summulã pecunie. z ille instanter negauit z se ad iuramẽtũ exhibuit. qõ alius ab eo accepit. licet sciret eũ falsum iurare. Nox sequẽti nocte raptus ẽ ad iudicium vidit xpm sedentẽ in sede sue maiestat⁹ exigẽs ab eo rõnez de aĩa illi⁹ q̃ ei iurauit. z de aĩa sua ppria. qui cognouit ambas esse damnãdas. Tunc iudex quesiuit cur iuramentuz ab alio recepisset. Et ille ait. qz mihi meũ negauit. At iudex. nonne pot⁹ debuisti pdere talẽ subam q̃ aĩam ipsi⁹ z tuã. Nõne aĩa melioz est q̃z oĩs temporalis substantia. Tunc iudex fecit eũ flagellari. Qui euigilãs oĩa que sibi acciderant enarrauit. Et in signũ hui⁹ plagas i corpe et dorso oñdit. q̃ nullo mõ curari potuit donec penituit. Ideo caute respiciendũ ẽ vt iuramẽtum sit iustũ. Bern⁹. Totus mũdus respectu vni⁹ anime pcium estimari nõ potest. Et hoc nõ ppendebat herodes. sed otra veritatẽ z iusticiam male tractauit sanctũ iohãnem i morte. qz misso speculatore precepit afferri caput ei⁹ in disco. qui decollauit eum in carcere.

3° Tertio male tractauit eũ post mortẽ. Mar. vi. Johãne decollato attulit caput in disco q̃ si quoddã ferculum. Beda. Luxurioso cõuiuio cruente epule inferuntur. ¶ Dicere. nunq̃d isti speculatores aut tortores sunt in statu dãnationis vel salutionis. aut vtrũ peccent mortaliter occidendo illos p iudicem vltimo supplicio deputandos. Respondet sanctus Tho. in. ij. ij. q. lxiij. ar. vi. Speculator qui est executor iudicis z legis. si iudex fert sententiam mortis in aliquẽ. que sententia manifestum errorem includit. nõ debet obedire iudici. hanc sententiam iniuste exequendo. et si aliquẽ occidit p̃m hanc sniam manifeste iniustam ẽ homicida. vt carnifices qui martyres occiderũt. Si vero iudex fert sniam que non otinet manifestam iniusticiã. speculator eaz exequendo nõ peccat. qz iuste exequit superioris sententiã. z sic pñt esse in statu saluatõnis nisi abutant officio. puta iniuze vindicte. vel ppter delectationẽ fundendi sanguinẽ. aut cã auaricie. licet ille iuste occidat. nihilominus peccat minister. cum nõ habet rectam z iustã intentionez. al⁹ nõ peccaret. xxiij. q. v. miles. Reum nõ iudex iz lex occidit. Iste aũt speculator q̃ occidens iohãnem peccauit. qz sententia fuit manifeste iniusta. De qua canit eccl⁹ia An quomodo mozit iustus. Itẽ male tractatus est post mortẽ. qz herodes corpus sine capite sepelire fecit. timebat eĩ ne ꝓpheta resurgeret si cũ capite corp⁹ foditũ fuisset in sepulcro. Nam discipuli eius tulerũt corp⁹ z sepelierũt sed caput eius delatũ est in hierl'm z circa domũ herodis sepultũ. Licet herodes fuit pranus. tñ corpus sepelire non prohibuit. quod hodie iudices seculares nõ faciunt. Nã deputatos vltimo supplicio sepelire nõ sinunt. Q̃z absurdũ est carnem hois christiani que est dedicata sacramẽtis. vtputa baptismate. confirmatione exponere patibulis. aut alijs locis nõ ꝓsecratis ad moduz bruti. cum tñ ista caro expectat gloriosam resurrectionem. ¶ Dicit em̃. xiij. q. ij. quesitũ. Quesitũ est ab aliquibz fratribz de his q̃ in patibulo suspendũtur p suis sceleribz post ꝓfessionẽ dei pactam. vtrũ cadauera eorũ ad eccl⁹ias referenda sint z oblationes p eis offerende z misse celebrande. an nõ. quibz rñdemus. Si de omnibz peccatis suis fecerũt purã ꝓfessionẽ. z sacra communio est eis danda. z fm eccl⁹ie pcepta sepultura nõ deneganda. Scriptũ est em̃. Nõ iudicat de⁹ bis in idipm̃. Hoc idẽ vult papa cũ sancto ꝓcilio. vt habet de peni. z remiss. i clemẽ. vbi dicit. Cum fm statuta canonum vltimo deputandi supplicio negari si petant non debeat eucharistie sacramentũ. Dicit glo. nec sepultura. Ubi dicit Hostiensis. Suspensus tñ non debet deponi sine licentia iudicis. qua petita facile ꝓcedere debet. Itez male tractauit post mortẽ beatũ Johãnem. qz iulianus apostata ei⁹ ossa dispergere fecit z auibz z feris laceranda dedit. Juxta illud p̃s. lxxviij. Posuerunt morticinia seruoz tuoz escas volatilibz celi. z carnes sanctorum tuorum bestijs terre. Qz cũ vidit q̃ signa nõ cessarent iussit membra ei⁹ p magna parte cõburi. z sic sanctus iohannes quasi scdm martyriũ patiebat cuz in suis ossibz ꝓcremaret. Qz qz p̃dicti male tractauerunt eũ. ideo ipsi male a deo tractati fuerunt. Naz herodes missus in exiliũ. z ibi miserabiliter mortu⁹. Et herodias male tractata fuit. qz similiter missa in exiliũ cuz viro suo vel fm q̃sdam. qz fuit subito mortua. Cũ em̃ vt q̃dã aiũt caput sancti iohãnis baptiste in manu teneret. z ei insultaret. diuino iudicio i ei⁹ facie sufflauit. z illa subito mortua corruit

De decollatione Johannis bap.

Filia eius male tractata. qz fuit in aqs suffocata. cū em lup glacie ludēdo discurreret subito sub pedib⁹ fregit. z illa in aquis miserabiliter suffocat. Judei fuerūt male tractati a thito z vespasiano captiui mortui z dispsi. et triginta p denario vēditi. Julian⁹ apostata fuit male tractatus. qz celesti plaga fuit percussus ab hostib⁹ excoriat⁹. de cozio scabellū regi psarum fuit fabricatuz. Quāuis aūt beat⁹ iohes fuit male tractatus in vita. i morte z post mortem. tñ deus eum in triplici statu venerabilit tractauit. ¶ Primo in eius vita. qz habuit vitā spūalem. angelicā z diuinā. Spūalem qdem vitam habuit. qz nō curauit de cibo z potu corpali. qz pascebat cibo inuisibili ad instar angeli. qui dixit Thob. xij. Et em cū essem vobiscū p voluntatē dei. videbar qdem vobiscū māducare z bibere. sz ego inuisibili cibo z potu vtor. Nec de ornatu vestimentoz. q vestit⁹ erat ornamēto vtutuz. nec de domicilio. cui⁹ mēs demorabat in celo. Habuit vitā celestem. qz in terris degebat. sz tñ in celestib⁹ mysteriis nutriebat. Nā celos aptos vidit. vocē patris audiuit. spūm sanctū in specie columbe inspexit. filij diuinitatē agnouit. Habuit vitā angelicā. qz purgauit culpaz ex eo q erat lucerna ardēs. Illuminabat qtum ad sapiam. ex eo q erat lucens lucerna. Proficiebat qtum ad vtutē z grām Luc. i. Ut cōuertat patrū corda ad filios parare dño plebem pfectam. Habuit vitā diuinā. qz non viuebat amore domestico. ex eo q omnes parentes relinquerat z in deserto habitabat. nec amore mūdano. qz carnem suā mirabiliter crucia/bat. Sz viuebat amore diuino. qz totū amorem suū in deū posuerat. Unde poterat dicere cū apl'o. Uiuo ego. iam nō ego. sz viuit in me christus ¶ Secūdo de bn dispsuit de ipso in morte. qz mortez habuit pciosam. ps. cxv. Pretiosa in dspectu dñi mors sanctoz eius. Fuit em mors ei⁹ pciosa in dspectu dei. qz pro iusticia mortē sustinuit. Eccli. xlij. Pro iustitia agonisare p aīa tua. z vsqz ad mortē certa p iusticia. Respectu sui. qz precio sui sanguinis regnū celoz acquisiuit. Mat. xi. Regnū celorum vim patit. z violenti rapiunt illud. Respectu celi. qz primus in tpe gratie pcio sue mortis illud pmeruit. Respectu limbi. qz sanctis patribo qui ibi erant pciosum nūciuz apportauit. Respectu mūdi. qz ei⁹ mortem pciosam venerabiliter colit. ¶ Tertio bene tractauit eū post mortē. Ipse em fuit patriarcha. p/pheta. apl's. i. a deo missus. angel⁹. i. dei nūci⁹. Malach. iij. Ecce ego mitto angelum meū. Idcirco nūc post mortē habet meritū in societate patriarcharū. in turba pphetaz. in choro apl'oz. in ordinib⁹ angelorum. inter rosas martyrū. inter violas confessoz. inter lilia virginum collaudat dñm i secl'a secl'oz. Itē sicut beat⁹ Johes male tractat⁹ est in vita. i morte. z post mortē. sic pmeruit nobis patrocinari et succurrere in vita. in morte. z post mortem. ¶ Primo i vita habet succurrere vt refert exemplum Paulus hystoriograph⁹ lumbardoz. Theodosia regina i lumbardia iuxta mediolanum eccl'iam in honore sancti iohānis baptiste cōstruxit z illam dotauit z deo dicauit. pcedente tpe constantin⁹ impator volēs ytaliā a lumbardis eripe z a qdam sancto viro qui spūm pphetie habuit de exitu belli quesiuit. Qui nocte oroni vacans. mane rndit dicēs. Exquo regina eccl'am sancto iohāni construxit. z ipse p lumbardis cōtinue intercedit. iō superari nō pnt. veniet tñ temp⁹ quo locus ille despiciet. z tunc superabunt pter ppli pcm. qō tempe karoli fuit impletū. z sic succurrit in vita. ¶ Item sctus Johes succurrit in morte. Refert Greg. in dyalogo. Uir quidā magne vtutis noie sanctulus. cū quēdā dyaconū a lumbardis captū in sua custodia tali ditione recepisset. vt si fugeret ipse p eo sententiā capitalē subiret. coegit pdict⁹ sanctul⁹ ipm dyaconū vt fugeret z se liberaret. quapro pter sanctulus ad decollandū ducit. z ad hoc fortissimū spiculatorē elegit. de q dubium nō erat qn vno ictu caput abscinderet. extensoqz collo cū carnifex forti ictu brachiū cū ense in altuz eleuasset. ille ptinus ait. Sancte iohes suscipe hūc ictum. statim brachiuz pcussoris aruit. z erecto gladio inflexibile pmansit. z pstito iuramento q de cetero nullū christianus decollaret. tūc vir dei p eo oravit z brachium statim deposuit. z sic succurrebat in morte. ¶ Itē habet succurrere post mortē. vt refert idez Paul⁹. Cū quidā rex lumbardoz cū magno apparatu fuit sepultus iuxta eccl'iam. qdam ex auaricia nocte sepulcrū aperuit z clenodia recepit. cui apparuit sctus iohes dicēs. quia ausus fuisti eccl'iam meā ingredi. z mihi commissum tangere z spoliare. ampli⁹ ingressum habere nō valebis. Et factū est quotiens ille eccl'iam ingredi voluit. totiens retrorsum retrusus z repulsum passus quousqz subtracta restituit. Et sic exhibuit se auxiliatorez illius sepulti post mortem.

¶ De natiuitate beate Marie vginis.

Sermo cxxi.

Ego mater pulchre dilectõis. timoris. agnitõis. ⁊ sancte spei.

Eccli. xxiiij. Video⁹ q̃ res vix est tã difficil' quã nõ tẽptat pficere matern⁹ amor. Exemplũ videm⁹ in natura. Gallina cũ sit aial infirmũ ⁊ debile p liberatione ⁊ ꝺseruatõne pullor aggregit fortiora se. vt miluos canes ⁊ aquilas. Quãto feruẽti⁹ beata ẏgo ⁊ mater maria facit p filijs suis. i. fidelibꝫ. Idcirco pctõr omni ꝺfilio ⁊ auxilio ꝺstitut⁹ refugiũ habeat ad istã mr̃ez q̃ hodie nata est nob aduocata ⁊ mr̃. Bern̄. Tu mater rei. tu mr̃ rei. tu mater exulis. tu mr̃ iudicis. Ipsa est q̃ se oĩ solicitudine interponit p filijs suis erga fortiorẽ se. i. ꝺũ. ita q̃ peccatorq̃ ex culpa mereꝫ mortẽ. ipsa sibi gr̃am et misericordiã impetrat. ex filio pditõis fieri gl'ie hereꝺẽ. Aug. in li. retractationũ. Nisi sponte velim scio me nõ posse perire p pietate marie. Ipsa est mr̃ figurata per rebeccã Gen̄. xxvij. q̃ etiã filio iacob impetrauit ius p̃mogeniti obtinere. Jõ Bern̄. in ser. O peccatorz si ad maie statez ꝺei nõ audes accedere nõ liquefias q̃si cera a facie ignis. sz vade ad mr̃ez misericordie oñde sibi tuor pctõr vulnera. ⁊ ipsa p te ostẽꝺet filio suo materna vbera. ⁊ filiꝰ ostẽꝺet pro te latꝰ ⁊ vulnera patri. pr̃ nõ negabit filio postulanti. nec filiꝰ matri interpellãti. nec mr̃ negabit pctõr flenti. qz dicit Ozeasꝰ sup Lam̄. Quos nõ saluat ꝺei iusticia. saluat marie misericordia infinita. Idcirco oẽs habeam⁹ ad eã recursum. qz dicit Christꝰ. Neminẽ reperi mendicũ q̃ se sedulũ marie faceret seruũ. Rõnem allegat Amb̄. Quia sicut xp̃s oĩm credẽtiũ est frater. sic maria oĩm fideliuz est mater. ꝺe quo thema. Ego mater pulcre dilectionis.

In vbis p̃missis innuit quõ beata ẏgo sit mater sup q̃ttuor genera hoim. Naz sicut vnꝰ ꝺr patris filiꝰ natural'. i. iesus xp̃s. ⁊ multi filij adoptiui. sic vnꝰ est filiꝰ marie natural' scz iesus xp̃s Luc̄. ij. Peperit filiũ suũ p̃mogenituz. ⁊ multi sunt filij adoptiui marie ⁊ frẽs christi. sicut oẽs electi. ad Heb. ij. Nõ ꝺfunditur nos frẽs vocare. Mat. xxviij. Nũciate fratribꝫ meis vt eant in galileam ibi me videbunt. Nos ergo filios adoptiuos eius naturalis filius sub noĩe iohis matri cõmẽdauit ẽ cruce dicẽs. Mulier. ecce filius tuꝰ. ⁊ nob eã in matrem. Ecce mater tua. Nam iohes intꝫptatur gr̃a ꝺei. Et sic oẽs qui sunt in gr̃a intelligunt per eum. s. iohem. q. ꝺ. p eis interpello vt mater. cum pr̃ meꝰ exigẽte iusticia velit eos damnare. p quibꝫ nũc filius patit ⁊ mortẽ ex misericordia. Jõ dicit se matrẽ. Primo fideliũ pulcre diligentiũ. ibi. Ego mr̃ pulcre dilectionis. Scꝺo ꝺũ timentium. ibi. ⁊ timoris. Tertio ꝺum cognoscentiũ. ibi. ⁊ agnitionis. Quarto in eã sperantiũ. ibi. ⁊ sancte spei. Dicit p̃mo est mr̃ pulcre diligentiũ. ꝺe q̃ dicit. Ego mater pulcre dilectiõis. i. xp̃i filij ꝺei. q̃ sincere ⁊ sine omni merito nos dilexit Joh̄. xiij. Luz dilexisset suos vsq; in finez dilexit eos. ꝺe hac dilectiõe Joh̄. xv. Maiorẽ charitatẽ nemo habet. Item nõ solũ mr̃. sz filia ⁊ spõsa. Filia ꝓpter dignissimã creationẽ. Mater p̃pter mirabilissimã generationẽ. Sponsa ꝓpt excellentissimã dilectionez. Primo filia rõne creationis. ipsa est ꝺe qua Eccli. xxiiij. Ego ex ore altissimi prodij p̃mogenita ante oẽm creaturam. intelligẽ nõ tpe sed dignitate. nõ sicut flos fructũ tpe. sed florẽ fructꝰ dignitate. ⁊ vtilitate p̃cellit. Nã ipsa p̃ omni creatura p̃mogeniti obtinuit dignitatẽ. Nã in veteri testamento p̃mogenita p̃cesserũt in multꝫ. Et

Primo loco. ⁊ sic ipsa. qz exaltata sup omnes choros angelorꝫ Eccli. xxiiij. Ego i altissimis habito. Bern̄. Sicut nõ fuit in mũdo locus dignior vtero virginali vbi xp̃us quieuit. sic nec in celo altior vbi mariã sblimauit. Secũdo p̃mogenita plus acceperũt p̃ alijs. ⁊ sic ipsa nõ tm̃ esse viuere ⁊ sentire intelligere ⁊ speculari trinitatẽ in speculo eternitatis. sed p̃ter hec omnia accepit maria affinitate ꝺiungi. s. ꝺcipere ⁊ parere. Prou. vlt. Multe filie regũ ꝺgregauerũt diuitias. q̃s tu sola supgressa es vniuersas. Chrys. in p̃mone ꝺe annũciatione. Nihil in gl'ia omniũ p̃cedentiũ memoria rẽ.

Tertio p̃mogenita acceperũt benedictõez. ⁊ sic ipsa Luc̄. i. Benedicta tu in mulieribus. Ipsa nõ recepit benedictionẽ simpl'r p se. sed habet eã in alios trãsfundere. Vñ canit eccl'a Bñdicta tu filia a ꝺño. qz p te fructũ vite cõmunicam⁹. O bñdicta ⁊ supbenedicta. nam p tuã bñdictionez benedicit omnis creatura.

Scꝺo ꝺr mater ꝓpter mirabilissimã generationẽ. qz genuit ꝺeũ ⁊ hoiez. vt dic̄ Damas. Ideo ꝺr theoteca. i. ꝺei mater. ⁊ mater pulcre dilectionis. i. iesu xp̃i. Origẽ. ꝺe illa matre dixit Mater ei⁹. cui⁹? digna digni. vnica vnici mater intacta. mater imaculata. mr̃ plasmatoris. redemptoris. ⁊ saluatoris nostri. Si igit ꝺebet esse mater tua. ꝺebes hr̃e pulcrã dilectionem. Mora aliq̃d ꝺr pulcrũ tripl'r. scz

De natiuitate marie virginis

puritate. ordinabilitate. z nobilitate. ꝓ̄o alī quid ōr pulcrum puritate. qđ est trāsparēs in puro subiecto. z sic aīa que est pura ab omni macula ōr pulcra. Si vero haberet maculaz peccati. tūc turpis forma ōr. i. Thoz. v. Modicum fermentū totā massam corrumpit. id est vnū peccatū polluit aīam. Exo. xij. Agnū sine macula debebant offerre. i. ꝓsciam purā. z in Leuit. xxij. Si maculā habuerit nō erit acceptum deo. Secūdo aliquid ōr pulcrū ex ordiabilitate. qz ē bene ꝓportionatū. Sic ex ordinato affectu dilectōnis. cum homo de sua diligentia iustum seruat ordinē diligēdi. Sanctus Tho. in. ij. ij. z mgr in. iij. sen. dis. xxix. ca. i. Ordinauit deus in reb⁹ diligendis charitatē vt sciamus qđ ꝑ⁹. quid posteri⁹. qđ magis. qđ minus. qđ ꝓpter se. qđ ꝓpter aliud diliget. z sic maria Lañ. ij. Ordinauit in me charitatē. s. deū diligendo sup oīa. nos in deo. z primū ꝓpter deū. Bern. Ut sit tal' ordinatio q̄ charitate affectuali diligat plus deus q̄z ꝓxim⁹. z q̄ deus primo ꝓponat. Bern. Duplex est charitas. actualis z affectualis. Actualis ꝑfert inferiora superiorib⁹. sed affectualis ecōuerso. Tertio aliquid ōr pulcrum nobilitate. s. obiecti vel materie. vt imago q̄ ex auro ē formata pulcrioz est q̄z ex terra. Et sic illa dilectio ōr pulcra q̄ ex nobili obiecto hr̄. vnd amoz boni operis. boni hoīs melioz est q̄z maliceli plus q̄z terre. Dilectio aūt ad bonum qđ ē deus ordinata pulcerrima est. maxime cū diligitur deus ꝓpter se. taliter em̄ diligētes. scz ex puro subiecto ordinato affectu nobili obiecto merenť mariā esse eoz matrem. Secūdo ē mater habentiū pulcrum timorē. i. peccatoruz quoz est timere deū Eccl's. vlti. Timebūt excelsa z formidabūt infima. s. pctōres. Iste timoz debet esse pulcer. i. deificus. nō sicut i his qui timent bonoz tpaliū amissionē mentientes z primū recipientes. Aliq̄n in ꝓsecutiōe ꝓpter tpalia fidem negantes. quē timorem ꝓhibet dñs Mat. x. Nolite timere eos qui occidunt corpus. Aliq̄ timent pnām ꝓfessionē z ieiuniū. ꝺ quib⁹ Job. vi. Qui timet pruinā cadet sup eū nix. i. qui timent p̄sentem penam sustinebūt eternā Job. xxiij. Ibunt ab aquis niuiū ad calorē nimiū. hoc attendens Aug⁹. ait. Dñe hic seca. h vre. i futuro parce. Bern. super illud Eccl'i. vij. Memorare nouissima tua. dicit. O homo nouissima tua sunt mors iudiciuz z gehēna. z quid horribilius morte. quid terribili⁹ iudicio. qđ penali⁹ gehēna. q̄ hec meditat timorē dei i coz ducit. nisi cēt duriorꝫ lapide. Ro. Nam iste timor dei dicit pulcer. qui dū ingredit opat in nob puritatē. Primo qz expellit peccatum Eccl'i. i. Timor domini expellit peccatuz. Proū. xvi. In timore dñi omnis homo declinat a malo. Secundo opat bonitatē. Eccl's. vij. Qui timet deum nihil negligit. Tertio incitat nos ad faciēdū dei voluntatem. Eccl'i. ij. Qui timet deum inquirit que beneplacita sunt ei. z ecōuerso deus facit voluntatem eoz. p̄s. cxliij. Voluntatez timentiū se faciet ꝛc. Idem. cxlvi. Beneplacitum est dño sup timentes eū. Et illoz maria est mater eripiens eos ab ira dei. vt figuratur i. Regum. xxv. in abigail. que liberauit nabal stultū ab ira dauid. Lui dauid. Bñdicta tu z benedictū eloquiū tuum que ꝓhibuisti me ne irem hodie ad effundendū sanguinē. z vlciscerer me manu mea. nisi in occursum veniss̄es cito mihi. nō remāsisset nabal vsq̄ ad matutinū lucis. Ipsa igit est medica nr̄a sanans vulnera. Eccl'i. xxiij. Ego quasi fluui⁹ doꝛ sanans. Eccl'i. xxxviij. Altissim⁹ de terra creauit medicinam. z vir prudens nō abhorrebit eam. Bern. Nemo tam idoneus qui gladiū dñi abiciat. nisi ꝑ quā sumpsimus dni misericordiaz. multo ꝑfectius q̄z abigail. Illa humanam. ista diuinā. illa tempalez. ista eternalē. Idcirco canit eccl'ia. Recordare virgo mater dum steteris ꝛc. Tertio ipsa ē mater habentiū pulcram agnitionē. Est em̄ triplex agnitio nobis necessaria. Prima vt cognoscamus dei reuerentiā. Secūda nr̄am insufficientiā. Tertia matriz clementiā. Prima parit dilectionē. secunda humilitatē. tercia fiduciā. Primo necessariū est vt cognoscamus dei reuerentiam. dicēdo illud p̄s. lxxvij. Quāta audiuim⁹ z cognouim⁹ ea. s. in maiestate z bonitate. Ex illa cognitione cōseq̄mur dilectionē. qz q̄nto deuz purius cognoscimus tanto feruenti⁹ eum diligim⁹. Aug⁹. Inuisibilia amare possum⁹. incognita nequaq̄. Idcirco ipsa est tā ineffabilis bonitas. inexplicabilis dulcedo. vt nemo posset plenarie apphēdere. s. q̄nto noscit. intantuz diligit. Diere. ix. Nō glorietur sapiens in sapientia sua. sed in hoc glorietur scire z nosse me. s. deum. nec etiam fortis in fortitudine sua. Bern. Scio neminem adultū posse saluari sine dei cognitione. Et subdit. Quid si ignoras deū. poterit ne eē spes salutis. nec em̄ poteris amare quē nescis. aut habere quem nō amaueris. qz sicut de dei agnitione dilectio. sic de ignorātia desperatio. qđ sic declarat Bern. Aliquis i se reuersus dis

plicens sibi in omnib⁹ malis que fecit. si igno
rat q̄z bonus est deus ⁊ misericors ad ignoscē/
dum. nūq̄d nō sua carnalis cogitatio arguet
eum. At dicit. q̄d facis. vitā istam vis perdere
⁊ peccata tua sunt maxima. nequaq̄z sufficis sa
tisfacere. ⁊ sic desperans resilit miser. ignorans
q̄z facile omnipotentia dei ista resoluit. ¶ Se/
cundo cognoscam⁹ nr̄am insufficientiam. ij.
Thoz. iij. Nō sufficientes sumus cē. Illa pa
rit humilitatē. qz quāto verius nos cognosci
mus. tanto lucidius introrsum ingredimur.
⁊ tanto ampli⁹ peccata ⁊ mala nostra videm⁹
ex quib⁹ humiliemur. Dicit nanq̄z Boetius.
Nemo tam cōplete felicitatis est q̄ nō ex ali/
qua pte sui stat⁹ aliqñ ruiturꝰ. Ezech. viij. In/
gredere ⁊ adhuc videbis abominatōes maio
res. Bern. Tu quicunq̄z es etiā si sanctus es
si te ad lumen veritatis intus in aīa sine dissi
mulatione inspicias. nō dubito quin humi/
lieris i oculis tuis. Et sicut ex cognitōe dei di
lectio. sic ex cognitiōe nostra humilitas gene/
ratur. Bern. Melius est nosse seipsum q̄z cur
sum siderum. qz illa inflat. ista hūiliat. ¶ Ter
cio cognoscam⁹ matris clementiā. ⁊ sic oritur
fiducia. vt q̄ in nobis fiducia non habem⁹. qz
ppter reuerentiā dei faciē nr̄am leuare nō au/
dem⁹. eo q̄ pctōres sum⁹. ⁊ ppter nr̄am insuf
ficientiā ⁊ miseriā erubescimus dei offensam.
Cognoscam⁹ igit matris clementiā sperātes
nos recipe in gram. Ipsa em̄ nos omnes vo/
cat. Eccli. xxiiij. Venite ad me oēs qui ꝯcupi
scitis me. Ipsa ē ciuitas refugij figurata Deu.
xix. Tres ciuitates separabis tibi i medio ter/
re sternens diligenter viaz. vt habeat pfugus
quo fugiat. s. ad ptectionē. sic nos ad virginē
mariā. ad Heb. iiij. Adeamus cū fiducia ad
thronū gre eius. qđ vocet Bern. Si es in an
gustijs. in rerū dubijs. si in necessitatib⁹ ma/
riam cogita. mariā inuoca. ipsa tenente te nō
corruis. ipsa te ptegente securus es. Hylari⁹
sup Mat. Quātūcunq̄z quis obnoxius fue
rit peccato. si marie deuot⁹ exīstit nunq̄z in eter
num peribit. ¶ Quarto ipsa est mater
in eā sperantiū. ⁊ innuit cuz dr. sancte spei. O
q̄z sanctā spem ipsa habuit. Primo ad verba
angeli ⁊ pphetaz. sperans nō euacuari dei p/
missione. At sic nos eā sperando sequi debem⁹
ad dei pmissa. s. regni dei ꝯsecutionē obtinen/
dam. de quo Luc. xij. Nolite timere pusillus
grex. placuit patri meo vobis dare regnum.
Mat. vi. Primū querite regnū dei ⁊ ꝯa adij
cient vobis. Scdo speravit sanctā resurrectio
nem post triduum. ⁊ sic nos sperare debemus
gl'iosam resurrectionē post pñiam ꝯfessionis.
ꝯtritionis. ⁊ satisfactionis. ps. lxi. Sperate in
eo oīs ꝯgregatio pp'li. effundite coꝝ illo coꝝ/
da vestra. deus adiutor nr̄ in tribulationib⁹.
Tertio post resurrectionē ⁊ ascensionez spera/
bat sanctis pūs missionem. Act. i. Erāt omes
pseuerātes in or̄one. s. maria cū discipulis ex/
pectantes gram spūssancti. At sic nos sperare
debemus gram ⁊ gl'iam a dño deo nr̄o. si debet
esse māter nostra. ps. lxxxiij. Gratiam ⁊ glo/
riam dabit dñs. Si gram ⁊ gloriā impetrare
voluerimus. tunc spes nostra debet esse sancta.
quia dicit. ⁊ sancte spei. i. Joh. iij. Qui habet
spem in eo sanctificat seipsum. ¶ Item
tria sunt que spem nostrā sanctificant. Pri
mum est vt a peccatis cessemus. quia frustra
sperat qui eum puocat in quē sperat. Sap. v.
Spes impij quasi lanugo que a vēto diſper/
gitur. Ideo. i. Joh. iij. Si coꝝ nostrum nos
nō reprehendent fiduciam habeam⁹. Sap.
xvij. Timida negligencia dat testimoniū cōdem/
nationi. At Job. viij. Spes impioꝝ peribit.
¶ Secundū vt bonuz operemur. ps. xxxvi.
Spera in domino ⁊ fac bonitatez. Magister
in. iij. di. xvi. Spes est certa expectatio future
beatitudinis ex gratia dei ⁊ meritis p̄cedenti/
bus pueniens. ¶ Tertium vt spem in ipsam
matrem ponamus. eam p̄ omnib⁹ honoran/
do. nō de propr̄ijs viribꝰ nec aliens nisi chri/
sti. deniq̄z marie. Bern. Si queris gram que/
re p mariam. quicq̄d offerre paras marie com
mendes. ipsa hodie nata est nobis mater gre.
Un̄ canit eccl'ia. Salue regina misericordie
et spes nostra salue. Illa spes est nobis hodie
orta. de q̄ Aug⁹. in sermone hodierno. Adest
dies sacratissima. dies celeberrima. in qua vir
go maria sup omnes mlieres benedicta gene/
rosa sua natiuitate mundū consolat vniuer/
sum. Hodie egredit virga de radice yesse. ho/
die flos campi pductus est. de quo processit
lilium cōualliū. hodie nata est rosa de spinis.
hodie nata est p quaz maledictio mutatur in
benedictionez. hodie nata est mediatrix ⁊ ad
uocatrix nr̄a. Sap. vij. Venerunt mihi om
nia bona pariter cum illa. Jō canit eccl'ia. Na
tiuitas tua dei genitrix virgo cē. Hec dies gau
diosa virginis aliquo tempe fidelibus latuit.
Contigit igitur vt refert iohannes beleth. vt
q̄dam vir sanctus sedulo cōtemplationi insi/
stens singulis annis. vi. ydus septembris in
oratione positus iocundissimam angelorum
solennitatez audiret. Cunq̄z sibi devotissime
revelari petijt cur quolibet anno die illa ⁊ non

alia ℔ audiret. Demũ recepit responsuz ꝙ virgo gl'iosa maria tali die fuit nata. ⁊ vt reuelaret filijs eccl'ie vt ꝛcordes essent in natiuitatz solẽnitate. Cunqz ℔ summo pontifici et alijs intimasset. illi scrutantes scripturas insistentes ieiunijs ⁊ oronibꝫ. ⁊ antiq̃tatũ testimonijs veritatẽ cõperierũt. ⁊ istũ diẽ venerabilẽ statuerũt. sz octauã olim nõ celebrabãt. sed dñs Innocentius quartus instituit. Cui⁹ causa fuit hec. Gregorio nono sublato Romani oẽs cardinales in ꝛclaui ꝛcluserũt vt citius eccl'ie ꝓuideret pontifex. sz cũ ꝓ plures dies ꝛcordari nõ possent. ⁊ ipsa a romanis multz molestijs afflicti. vouerũt regine celi ꝙ si eis meritis cõcordarẽt. octauas natiuitatz diu neglectas celebrare vellẽt. ⁊ factũ ẽ. Hicqz in dñm celestinũ ꝛcuenerũt. ⁊ qz celestin⁹ modico tpe supuixit ipiere ñ potuit. sz ꝓ Innocentiũ instituert.

Sermo cxxij
Ad idem.

Fecit sibi rex salomon thronũ de ebore grandem et vestiuit eum auro fulvo nimis. qui patebat sex grad⁹. ⁊ summitas throni rotũda in pte posteriori. ⁊ due man⁹ tenẽtes sedile. ⁊ duo leones stabãt iuxta singl'as man⁹. ⁊ duo decim leunculi stãtes sup sex grad⁹ hincinde Et nõ est factũ tale opus in vniuersis regnis ih̃. Re.x. Loco thematz dic rõnes celebritatz festi hui⁹. Fecit sibi rex salomõ. Introductio Consuetudo est em̃ pictoꝝ illuminatoꝝ ⁊ architectoꝝ pui⁹ ꝓfigurare res ꝙs factũt. ꝼm illd̃ Exo.xxv. Mñ dñs ꝓfigurauit tabernaculum sanctuariz. ⁊ dixit moysi. inspice ⁊ fac ꝼm exẽplar qd̃ tibi in monte monstratũ ẽ. Sic eterna sapiẽtia dei fili⁹ volens sibi edificare tabernaculũ. videlicet vterũ ṽgineũ. pui⁹ illud ꝓfigurauit in throno salomonis. ⁊ ℔ est qd̃ dicit thema. Fecit sibi rex salomon ⁊c. Circa qd̃ videnda sunt duo ꝑncipal'r. Primo qualiter p thronũ ṽgo gl'iosa significat. Secdo qliter in ℔bis thematis ipsa multipl'r cõmendat. ✠ Circa primũ sciendũ ꝙ ꝓpter nouẽ sil'itudines maria dr thron⁹. Primo. qz thron⁹ p ꝓprie sedes regia est. sic ipsa ꝛcepit ⁊ ꝛcpit regẽ. ⁊ nõ regem simplicẽ sed regem regum. Apoc. xix. Hoc nulli matri est ꝛcessum vnqz. oẽs em̃ generant ꝑncipes ⁊ alios nobiles. sed nullus generat rex. sz oportet ꝙ in regem coroneꝝ In hui⁹ figuram Mat.ij. Mñ tres reges volebant munera offerre venientes hierusalem dixerunt. Ubi est q̃ natus est rex. ecce dicunt nat⁹ est rex. Unde spũssanctus Lañ. iij. hortat fideles alias ad hoc spectaculũ dicẽs. Egredimini filie syon videte regem salomonẽ in dya demate suo q̃ coronauit eũ mater sua i die desponsatõis illi⁹. i. in die ꝛceptõis. Secdo sicut in throno solus sedet rex ⁊ nullus alius. sic in ipsa. hoc figuratũ est Ezech. xliij. in porta clausa q̃ nõ apiet. eratqz clausa ꝑncipi ⁊ ꝑnceps sedebat in ea. Hãc sedẽ valde appetiuit rex celoꝝ. Unde canit eccl'ia. Veni electa mea ⁊ ponã in te thronũ meũ. Tertio thronus deorsum est clausus. sursuz patulus. sic ipsa terrenis delicijs voluptatibꝫ ⁊ immũdicijs fuit clausa. sursuz ṽo patula. qz recipiebat ingiter summa dona a patre luminũ. ⁊ iõ spũssanct⁹ vocauit eã vas auri solidũ ⁊ ornatũ omi lapide ꝑcioso Eccl'i. iij. Quo ad ℔ figurata est per archã q̃ intra ⁊ extra deaurata fuit. Exo.xxv. Quarto thronus a pte anteriori ẽ depssior. a parte posteriori sublimior. sic ipsa in pñti vita omnino paup. pharisei ⁊ scribe despecta Unde mulierẽ q̃stuariã appellabãt eã. Hiero. qz videlicet cũ acu ⁊ fuso viueret. ⁊ inde vt filiũ nutriret lucrabat. Ad ℔z pt intelligi illd̃ ꝓuõ. vlti. Manũ suã misit ad fortia ⁊ digiti ei⁹ apphẽderũt fusum. Unde q̃d lucrari potuit vltra necessitatẽ distribuit paupibꝫ vt filio se similaret. ij. Tho. viij. Scitz grãz dñi nr̃i ih̃u xp̃i. qm̃ ꝓpter nos egen⁹ fact⁹ est cum eẽt diues. vt illi⁹ inopia essem⁹ diuites. Hz post hãc vitã in die sue assumptõis in tantuz ditata est vt mirãtes angeli dixerũt. Que est ista q̃ ascẽdit ⁊c. Lañ. viij. Quinto thron⁹ ẽ sedes iudiciaria. ps. ix. Sedes sup thronuz qui iudicas iusticiã. sic ipa mistrauit filio carnem in q̃ iudicãs ⁊ iudicatur⁹ est totũ mũdũ Act. i. Quẽadmodũ vidistis eũ ascẽdentẽ in celũ. ita vẽiet. Hãc autoritatẽ iudicãdi ꝛcdit sibi pr̃ ꝓpter iudiciũ qd̃ ipse in hũanitate passus est Joh. v. Dedit ei iudiciũ facere. qz fili⁹ hois est. Sexto thron⁹ fulcit assertibꝫ. ⁊ sic ipsa mlitudie ṽtutũ ⁊ ãgeloꝝ. ps. xliij. Astitit regina a dextris tuis i vestitu deaurato circũdata varietate. s. ṽtutũ ⁊ angeloꝝ. ℔ ipsa intelligi ꝑt illud ps. ꝛc. Angel'is suis de⁹ mãdauit de te. Septio thron⁹ dz esse firm⁹ ⁊ cõpact⁹. sic ipa q̃tuor ṽtutibꝫ cardialibꝫ solidata. s. iusticia. prudẽtia. fortitudie ⁊ tpantia. ⁊ tribus theologicis. s. fide spe ⁊ charitate. ℔ i summo Eccl'i. xxiij. In oi ppl'o ti omni gẽte ꝑmatũ tenui. nec mirũ. qz a dño factũ est istud. et est mirabile in oculis nr̃is. Octauo thronus

regem stantē ad sessionē q̄si hūiliatū recipit. sic ipsa regem regū oim q̄ se exinaniuit formā serui accipiēs. ad Phil. ij. Ut placaret superbiā ade. Hoc figuratū est Jone. iij. vbi dr. Post q̄z rex audiuit p̄dicationē ione quo post quadraginta dies ninive subuerteret. surrexit de solio suo z abiecit vestimentū suum. indutus est sacco z sedit in cinere. Et sequit. Vidit de⁹ z misertus est eorum. z nō fecit malū qđ locutus fuerat. ¶ Nono thron⁹ oibz mistrantibz supiorz solo rege insidente inferiorz. sic ipsa superiorz oibz creaturis. z soli deo inferior. Anf. Nihil equale marie. nec aliq̄d mai⁹ ea nisi solus de⁹. Ubi q̄ q̄d hñt alij sancti pulcritudinis in parte. habet rone sue excellentie maria i toto. Hinc etiā dicit pulcra vt luna Cañ. vi. id est v. Nec mirū. q̄z nulla ei defecit virt⁹. nec puritas angelorz. nec fides patriarchaz. nec scientia ꝓphetarū. nec zelus apl'orz. nec patientia martyrū. nec sobrietas confessorz. nec innocētia puerorum. aut humilitas virginum. Bern. Quantūcunq̄z donū sit alicui datū tante virgini nō credim⁹ esse negatū. congrue ḡ dicta est thronus. ¶ Sed ex verbis thematis preassumpti cōmendat hic benedictus thronus a nouem. ¶ Primo ab artifice. quia rex Salomon. Naz quāto artifex subtilioz z nobilioz. tanto z opus. Item licet tota trinitas hunc thronū ab eterno formauerat. Prouer. viij. Dñs possedit me ab initio viarū suarum. tamē specialiter hic attribuit salomoni. id est filio. q̄z filio attribuit sapientia. q̄z sapientissime hunc thronum pfecit. Ideo Prou. ix. dr. Sapientia edificauit sibi domū. Vocat aūt filius dei salomon. Ratio habet. i. Parat. xxij vbi legit q̄ cum dauid senuerat vocauit ad se filium suū dicēs. Voluntatis mee fuit vt edificarez domū domini. sed factus est ad me sermo dicens. Multum sanguinem effudisti z plurima bella bellasti. ideo nō poteris edificare domū nomini meo. z cōuenit christo. s. ꝓ o salomoni. q̄z pacificauit nos in cruce Ephes. ij. Ipse est pax nostra qui fecit vtraq̄z vnum. ¶ Dicerez. exquo fuit trinomi⁹. videlicet salomon vt hic. z Eccl's. qđ tantū valet sicut concionatorz vel exigens rōnem. Et idor. id ē amabilis dño. sic em noīat eum nathan prophet. ij. Regū. xij. Quare potius hic scriptura in edificatione hui⁹ throni nominat Salomonem q̄z alio noie. Rñdet. licet hec omia nomia cōueniūt christo. dicit tñ salomon. id est pacificus pendēs in cruce. Ecclesiastes. id est exigens rationē veniens ad iudiciū. Idor id est amabilis patri sedens in regno. tñ specialiter sibi fecit hunc thronū vt faceret pacem. Dicre. xxix. Ego cogito cogitationes pacis. Zach. viij. Sicut cogitaui vt vos affligerez. q̄z ad iracundiā puocauerūt me patres vri. sic cogitaui in diebz istis vt bñfacerem hierusalem z domui iuda. Fecit ḡ pacificus thronum vt pacē faceret. q̄z mediante filio omnes pacificati sum⁹ deo patri. ad Ro. v. Cum inimici essem⁹ rc. Mediante etiā matre pacificati sum⁹. pacem apud filium quotiens volum⁹ possum⁹ inuenire. ¶ Scdo cōmēdat a materia. quia de ebore. Ebur est os elephantis. qđ est animal magnū sup omnia aialia et fortissimum. portare potens turrim ligneam sup se. in qua pñt esse mille viri armati. Sic legit. i. Mach. vi. q̄ talia aialia duxit antiochus rex in bellū cōtra iudeos. Item est frigidissime nature. ita q̄ sanguis ei⁹ dicit incendium serpentū extinguere. Itē est aial castissimū. nā cū pari priuat alteri nō copulat more turturis. Itē biennio portat fetū. semel tm̄ gignit nec plures nisi vnuz. z viuit annis. ccc. in sola india inuenit. Hec oia cōpetūt ꝗgini gl'iose. Ipsa em excellit oēs sctos veteris z noui testamēti. qđ ipsa fatet ore ꝓphetico. Eccl'i. xxiij. Ego ex ore altissimi prodij primogenita ante oēm creaturā. Ipsa totū edificiū ecclesie suis pcibz supportat. Prosi⁹ sup Cañ. Dudū tota mundi machina corruisset si maria eam suis pcibz nō sustētasset. Ad lr̄am. Tempore dñice passionis z sepulture in ipsa sola fides fuit. Prou. vl. Nō extinguet in nocte lucerna ei⁹. Itē ipsa sm̄ Damas. tūc extinxit virus serpentinū infusuz hūano generi p euā. q̄n filiul dei hūanā carnē ex ea assumpsit. Itē castissima. q̄z ꝗgo ante in z post partū. z iō portauit verū deū z hoiem. Et. ccc. ānus. i. ꝓpetue viuet misericordiam miseris cōmunicando. ¶ Tertio cōmendat a quātitate. quia tam grādem. Ubi sciendū ante beatā virginem filius dei nō habuit thronū aliquem specialem sed plebeiam z cōmunē. q̄z p gram habitabat in cordibz iusto⁹. i. Thor. iij. Templū dei sctm est qđ estis vos. q̄z deus ē adeo magn⁹ q̄ ipm celum z terra nō poterāt capere. ps. cxliij. Magnus dominus z laudabilis nimis. sz in ipsa inuenit thronū grandem. Gregor. Sancta z immaculata virginitas q̄bz te laudibz referā nescio. q̄z quem celi capere nō poterant tuo gremio portauisti. Fuit grandis p humilitatem. q̄z humillima. Luc. i. Respexit hūilitatē ancille

De nativitate marie virginis

sue. Hoc dudū ꝓmisit ꝑ Isaiā ꝓphaz. lxxvij. Sup quē requiescet spūs meꝰ nisi sup humilem ⁊ quietū. Dicit notanter. Respexit humilitatē. nō dicit vidit. qz respicere est ꝓpe obiectum inspectū iterū inspicere. ⁊ sic dñs gr̄am quā a primis parentibꝫ ꝓpter superbiaz abstulit in ipsa restituit. In huiꝰ testimoniū angelus dixit. Inuenisti gr̄am apud dñm. Lu. i. Et dicit notāter humilitatē. nō sanctitatem. nō virginitatē. in signū q̄ ipsiꝰ humilitas sibi sup oīa placuit. qz vbi amor ibi cor. Mat. vi. Ubi thesaurus tuus ibi cor tuū. ¶ Quarto a speciositate. quia vestiuit eaz auro fuluo numis. ij. Paral. ix. Solū salomonis vestitum fuisse auro mundissimo in suplatiuo. qz mundum aurum est carere mortali. mūdius veniali. mūdissimuz fomite. hec ipsa. Beda. Nec p̄ mā sil'em visa ē nec hr̄e seq̄tem. Anſ. Ea puritate nitebat virgo sancta qua maior sub deo intelligi nequit. nec mirū. qz sanctificata in vtero. ps. xlv. Sanctificauit tabernaculū suū. Itē in filij ꝯceptione Luc. i. Spūs sanctus supueniet in te. Itē in filij tractabilitate. Bern. assimilat eam soli in qua macula nō est. qđ fatet̄ spūssanctꝰ dicēs. Tota pulcra es amica mea. ¶ Quinto cōmendatur ab altitudine. ibi. ⁊ habebat sex gradus. Hi gradus sunt sex virtutes ꝑ quas ad eū verus salomon ascendit. ¶ Primus verecundia de qua Luc. i. Postq̄z audiuit salutationē angeli turbata est in ſmone eius. nō turbatione doloris sed pudoris ⁊ āmirationis. Et hec verecundia nō solum est ꝓtus sz pfectio ꝓtutuz ⁊ maxime in mulieribꝫ Eccli. xxvi. Gr̄a super gr̄am mulier sancta ⁊ pudica. i. verecunda. Uerecūdia em̄ ſm Beda in ea fuit ꝓpter notitatē salutationis. qz eue dictuz fuit. Male dicta tu Ben. iij. Sibi ecōtra benedicta. Itē ꝓpter p̄sentiā angeli in specie viri. ¶ Secundus gradus fuit ipsiꝰ prudētia. ibi. ⁊ cogitabat q̄lis esset ista salutatio. licet em̄ miranda audiret ab angelo. nō loq̄bat. sz cogitabat. qđ ꝓpriū prudentū est. Eccli. xx. Dō sapiens tacebit ad tempꝰ. vñ rōne prudētie figurata est p abigail. i. Reg. xxv. que fuit mulier prudentissima ⁊ speciosa. cuiꝰ sapientia ⁊ speciositate ꝓvoz nabal stulteꝰ liberatꝰ fuit a morte. ¶ Tercius gradus ē modestia ſmonis. ibi. quō fiet istud. Ecce tarda. in verba nō prozupit. sz breuiter locuta est. hoc optime ordinauit eiꝰ prudentia. Ex h̄ etiam ptz q̄ eius prudentia fuit spūalis nō mūdialis. qz mūdana sapia multos solet facere ſmones ꝓpteros ⁊ pliziozes.

¶ Quartus gradus inuiolabile castitatis ꝓpositū. ibi. qm̄ virū nō cognosco. dicit nō. qđ negat oīe tps. ¶ Quintus fuit fidei magnitudo. ¶ Sextus fidei ꝓfensus. De primo ibi. Ecce ancilla dñi. de secdo ibi. fiat mihi ſm verbum tuū. His gradibꝫ ptrāsit salomon fuit in throno suo. Nā mox dato ꝓfensu fuit in eā verus deꝰ ⁊ hō. Tūc impleta ē oro Isaie. Rorate celi desup ⁊ nubes pluant iustū. Isa. xlv. ¶ Sexto cōmendat a figura. ibi. summitas throni. figura rotunda in pte posteriori dicit summitas. Ubi sciendū m h̄ throno fuit initium medium extremū ⁊ summitas. ⁊ hec oīa sunt laudabilia. Initiū sua genealogia. qz de semīe abrae tribu iuda ex stirpe dauid Mat. i. Medium fuerūt dona naturalia sapia elocutia mititas ⁊c. His omnibꝫ insignita fuit Uñ ꝓpter subtilitatē intellectꝰ dz de ea Luc. ij. Maria ꝓseruabat oīa ꝙba ꝓferēs ea i corde suo. Extremū fuit gr̄e plenitudo. Uñ dixit angelus. Aue gr̄a plena Lu. i. Sūmitas q̄ fuit mr̄ dei. ⁊ hec oīa p̄dicta p̄cellit. In hoc em̄ equat̄ p̄ri celesti. q̄ sicut eū genuit eternaliter sine mr̄e. sic ipsa sine p̄re tpaliter. h̄ mirando Isaias dixit. c. liij. Generationē eiꝰ quis enarrabit. Itē dicit. sūmitas erat rotūda. rotūdum siue circulare est qđ terminat ab eodem ad idem. ⁊ significat eternitatē maternal'gl'ie. vñ semp eā nūc in celis honorat vt matrem. Uñ canit eccl'a. Audi nos nā te filiꝰ tuꝰ nihil negās honorat. Itē dicit notāter. a pte posteriori. Ubi sciendū ps anteriori i maria fuit eiꝰ ꝙginitas añ partū. posteriori fuit eiꝰ ꝙginitas post partū. in illa fuit rotūda. qz licet filiuz peperit. tñ ante ⁊ post partū ꝙgo pmāsit. In huius figurā legit Ezech. xliij. loquēs de porta sanctuarij dicit eā clausaz. in signū huiꝰ ꝙginitatis. Itē in h̄ q̄ dicit. a parte posteriori rotunda erat. significat q̄ ꝙgo post hāc vitā veniret in imutabilē felicitatē. ⁊ h̄ i summo supoēs. ſm q̄ canit eccl'a. Exaltata ē sancta dei genitrix ⁊c. ¶ Septio cōmēdat a firmitate. ibi. due manꝰ sedile tenētes. h̄ sedile est firmitas trāquillitatis ⁊ pax mētis ꝙginee. vñ credēdū est nunq̄z fuisse mentē tam quietā. Rō. qz dudum spūssctūs p os dauid p̄dixerat eū q̄escete velle in loco pacis. ps. In pace factꝰ est locus eiꝰ. Nisi g̃ in ipsa fuisset summa pax nunq̄ ingressus fuisset in eā. Unde ⁊ ipsa gloriatur ō hac Ecclesiastici. xxiiij. Qui creauit me requieuit in tabernaculo meo. Nec mirum quia in ipsa sensualitas perfectissime obediuit rationi. ſm illud Genesis. iij. Appetitus

tuus subter te erit. ⁊ tu dñabeꝛs illi. nec aliq̃d remoꝛdebat ꝺsciam eiꝰ. qꝺ est signū sume pacis. ij. Thoꝛ. i. Hec nr̃a hec ē testimoniū cōscientie nr̃e. Vñ licet ī ea sensualitas sb cruce turbaret. tñ eiꝰ rō tranq̃lla erat ⁊ gaudēs. tanta em̃ fuit charitas eiꝰ ad nos q̃ ab hoꝛa qua filiū ꝺcepit ꝛsiderabat euꝫ pati p nobis. ſm Ambꝝ. vt possumꝰ secure dicere ꝛ ea qꝺ ꝛ patre dicumꝰ Joh. iij. Sic ꝛ dilexit mūduꝫ vt filiū suū vnigenitū daret. Si em̃ abraaꝫ filiū suum vnigenituꝫ ysaac quem summe dilexit ꝓnus erat offerre. nō tñ ꝓ redēptione mundi. ꝛ solū in signū obꝺiēntie. Gen. xxij. q̃to plus ipsa. Vñ Lu. x. Maria optimā ptē elegit. ſ. se p oia ꝺformādo diuīe volūtati. Due manꝰ sunt due opatōes marie. ꝛ cetera q̃ iustos ꝺseruat ne coꝛruant. sinistra qua pctōꝛes releuat ad gr̃am. h̃ figuratū est Mat. v. Facit solem suū. i. matrē oꝛiri sup bonos ⁊ malos. Et duo leones stabant circa singulas manꝰ. isti sunt Gabriel archangelꝰ ⁊ ioh̃es euãgelista. q̃ fuerūt ipsiꝰ ministri. Primus ad ꝛcetera. q̃ cultos et minister aie feruētissima ⁊ sanctissima eius ꝛsideria ꝛo nūcians. et sibi in spūalibꝫ obsequēs. ad Heb. i. Oēs sunt administratorij spūs. Joh̃es ad sinistram. q̃ coꝛpis moꝛtalis curā gerebat Joh. xix. Ecce mr̃ tua. vñ sibi in tempalibꝫ puidit. ¶ Octauo cōmendat a custodia. ibi. duodecim leunculi stātes sup sex gradus. Vi patres veteris testamenti sunt ex quibꝫ oꝛta est maria. ꝛ quibꝫ Mat. i. Liber generatiōis ihesu xpi ⁊c. Et dicunt duodecim ꝓpter duodecim tribꝫ ex quibꝫ omnes sancti patres veteris testamenti processerunt Gen. xlix. Uel p duodeciꝫ leunculos pñt intelligi duodecim apli q̃s xps sibi elegit Luc. ix. Et dicit. Steterūt in gradibꝫ throni. quia ipsa oēs excedit in dignitate. imo cūctas sanctoꝛ aias. Proū. vlti. Multe filie regum ⁊c. Diero. Leteris sanctis per ptes. Marie vero tota se infudit plenitudo gr̃e. Et dicunt leunculi diminutiue ꝓpter ipsiꝰ natū qui ꝺr leo ꝛ tribu iuda radix dauid. ¶ Nono cōmendat a subtilitate laboꝝ. ibi. nō est factū tale opꝰ in vniuersis regnis. ſ. tante pcciositatis. subtilitatis. firmitatis ac formositatis. Nec mirum q̃ ipsa est speciale opus illius artificis q̃ fabricatus est auroꝛā ⁊ solē. q̃ in h̃ ope huiꝰ throni ꝓncipaliter suā ostēdit sapiam. Juxta illō Eccli. xliij. Uas admirabile opus excelsi. ps. A dño factū est istud. ⁊ est mirabile in oculis nr̃is. ⁊ dicit in vniuersis regnis. Tria em̃ sūt regna. ſ. celeste. terrestre. ⁊ infernoꝝ. Vñ sensus est. nō est tale opus in vniuersis regnis. id est in omni creatura. Vñ canit ecclia. Nec ꝑmā sil'em visa est nec hr̃e sequentem. Uel p tria regna intelligit triplex status saluandoꝝ. ſ. coniugati. vidue. ⁊ v̄ginis. hos omnes ꝓcellit. Huc thronū fecit sibi iste salomon bñdictus. ⁊ hoc ideo vt solus in eo sederet. sicut fecit nouem mensibꝫ. ⁊ licet sibi cōuenit quo ad hoc. tñ etiā nobis vt p eum saluaremur. ⁊ angelis vt ipoꝝ ruina restauraret. Qualiter aūt facta sit ipsiꝰ natiuitas ptz ī passionali. Accedamꝰ ergo cū fiducia ad thronū gr̃e eius vt miseꝛcoꝛdiā ꝺsequamur. ad Heb. iiij. Accedamus in dilectione. q̃ ipsa ꝛ diligētes diligit. Prouerb. viij. Ego me diligētes diligo. q̃ aūt diligit a mr̃e. diligeꝝ etiā a filio. ⁊ p ꝺsequēs a tota celesti curia. nec timeamus si sumus pcatoꝛes. q̃ vocat nos dicens. Trāsite ad me oēs qui ꝺcupiscitis me. Eccli. xxiiij. dicit notanter trāsite. In h̃ patet q̃ ꝓcipue vocat pctōꝛes q̃ ptransire ꝛcent obstacula pcatoꝝ. nec mirū. q̃ illis data est in refugiū. Vñ canit ecclia Salue regina misꝛcoꝛdie. Ut igit miseꝛcoꝛdiaꝫ ꝺsequamur implorem⁹ ipiaꝫ vt h̃ gr̃aꝫ. ibi aūt gloriam ꝺsequamur.

Sermo cxxiij.

Ad idem.

Dilatauit deus paradisum voluptatis a ꝓncipio. Gen. ij. ¶ Petrꝰ ꝛ crescētys li. viij. Qui vult viridariū plantare ꝛcet locū eligere planum nō paludinosuꝫ in quo sit fons. ⁊ ꝛcet extirpare adulterinas radices ⁊ vbiq̃ aquā feruētissimā fundere vt reliqua radicū latētia nō valeāt germinare. ⁊ circūꝺet muro. ⁊ plantēt in eo diuerse arboꝛes in quibꝫ se occultent aialia in viridario currentia. fiet q̃ in eo palatiū in quo rex moꝛet. cū voluerit graues cogitatōes animi effugare ⁊ solaciari. ibi sint diuersa genera volatiliū. vt philomene alaude canentia. Spūal'r. Per viridariuꝫ intelligit beata virgo maria q̃ viruit in omni opere bono ⁊ v̄tute. ꝛ q̃ Eccli. xxiiij. In me omnis gr̃a vie veritatis ⁊ v̄tutis. Hoc viridariuꝫ q̃n celestis pater voluit filio suo ꝑparare elegit planū locū. i. coꝛpus marie. mūdauit illō ab omnibꝫ herbis adulterinis. ſ. oꝛiginaliuꝫ pctoꝝ. q̃ ꝝ Bedā. Si in vtero mūdata nō fuisset. eius sanctissima natiuitas nō esset celebranda. Ibi fusa est aq̃ feruētissima omniuꝫ gratiaꝝ. vt ammodo nulla radix pccatoꝛum

De natiuitate marie virginis

potuit in ipsa pullulare. Bern. Puto copio/siorem sanctificationis in illa recessit. q̄ non so/lum ipsi⁹ ortū sed et oēm vitā sanctificauit. qđ nulli credit processum in natiuitate mulierum. Anſ. Si sancti et sancte interrogarent an pec catū hrent. dicerēt. Si dixerim⁹. qz pctm̄ nō habem⁹ nosipsos seducim⁹ et ṽitas in nob nō est. Fuit etiā ibi fons misericordie et gre sine q̄ nulla ṽtus pōt crescere. Zach. xiij. Erit fons patens domui dauid et omnib habitantib i hierlm. Dicamus ḡ illud Prou. v. Diffluent fontes tui foras et aqua diuidet in plateis Et fuit etiā circūdata muris ṽtutū. fuit os clau/sum ṽbis vanus. manus clause opib prauis. cor cogitatōib imūdis. Cañ. iiij. Hortus cō/clusus fons signat⁹. Ibi etiā plātate fuerunt diuerse arbores aromatice. Cedrus ptempla/tionis excelse. Cypressus odorifere. fame pal ma gl̄iose victorie. rosa patiētie. saluia miseri/cordie. platan⁹ fidei pfecte. In his arboribus diūsis diuersimode se occultāt. aliq̄ sb arbore ptemplatōis. sicut ptemplatiui. Aliq̄ sub cy/presso bone fame. et sic de aliis. In h̄ viridario pstructū est solēne palatiū. i. corp⁹ ḡginis vbi rex q̄escit Eccli. xxiiij. Qui creauit me requeuit in tabernaculo meo. Ibi suerūt lepores diui/ni timoris. hinnuli velocis opatōis. cerui diui ni amoris. ibi philomena nocturne orōnis. alauda diurne deuotōis. qz nocte dieq̄ lauda uit deū. implens illud ps. Benedicam dñm in oī tpe. Tale viridariū plātauit dñs i vtero beate anne. eradicās oēs herbas pctōz originā/liū. et hodie pullulauit p natiuitatē in mū/do. vt impleret illud Eccl. xl. Gra dei sicē pa/radisus in benedictōib. Ideo dicim⁹. planta/uit dñs paradisuz voluptat⁹. In ṽbis pmis/sis duo innuunt. Prio figuratio benedicte na tiuitatis marie ḡginis. ibi. plātauit de⁹. Se/cūdo collaudatio ꝓuilegiate sanctitatis. ibi. paradisum. De pmo dicit. plātauit de⁹ Dicūt naturales q̄ arbores dulces fruct⁹ ge/nerātes dñt plātari. et sic maria fuit arbor salu tifera celestia ferēs folia. i. ṽba. flores bone vo luntat⁹. fructū saluti⁹. Cañ. ij. Fruct⁹ ei⁹ dulc⁹ gutture meo. ió cōpat paradiso. Piero. Ipsa ē paradisus delicie vbi inueniunt diūsa genera florum. Et merito cōpat paradiso ppt octo condi tiones paradisi. Primo rone situatōis qz in mōte. Amb. i exameron di. Paradisus est in oriēte in altissimo monte. et sctus Tho. pte. i. q. cij. ar. ij. Conuenienter in orientali pte. qz credendū est q̄ i nobilissimo loco toti⁹ terre sit pstitut⁹. Nā ps oriental' est nobilior. sicut ps reliqua in hoie. Jō p phm. ij. celi. Orientē ē reliqua ps celi. et reliqua ps ē nobilior sinistra. ḡ conuenienter in oriēte. et sic benedicta ḡgo maria in mōte diuino sita est ab eterno. ps. Funda/menta ei⁹ in mōtib Anſ. Maria in mente di uina erat añ mūdi pstitutionem pordinata. Jō Prou. viij. Dñs possedit me ab initio vi arum suaz. Eccli. xxiiij. Ego i altissimis ha/bito. Ibidē. In me omis gra. Ibidē. In omni gēte et in oī pplo pmatū tenui. Anſ. Nil ti bi eqle nihil compabile o dña. Chrys. Nihil erit i gl̄ia respectu beate ḡginis oīm pcedētiuz memoria. Beda. Propter gre et vite sublimi tatē eoli⁹ natiuitatis celebritatez. Secō maria cōpat paradiso terrestri rone tpati aeris. Dicit em Damas. li. ij. c. xi. Paradisus est lo/cus tpatissim⁹. ibi nec ventorū inq̄etudines. ibi aeris subtilitas. ibi nec nebule nec frig⁹. qđ testat arbor et flor pulcritudo. Jō Damas. di cit. Paradisus ē vniuerse pulcritudinis pm/ptuariū. Sic in maria nec vent⁹ superbie. nec nebule sordiditatis. nec frig⁹ iniq̄tatis. Piero. Quicqđ in maria gestū est totū puritas. san ctitas. gra et veritas. qz in ea innocens. i. chri/stus habitare. Bern. Decuit ḡginem virginū singulari ꝓuilegio vitā ducere sancti tatis absq̄ oī pctō. q̄ pctī mort⁹ debebat pa rere peremptorem. Tertio compatur paradi so ppter calorīs tpantiā. Nam in paradiso ter/restri nō fuit estus. patet h̄. qz ibi semper fuit floridum. Estus ꝛo humiduz exurit. licet sit in oriēte vbi maxim⁹ est calor. ita q̄ sole orien/te hoies subterraneas dom⁹ intrāt et calorē fu giūt. vt dicit Plini⁹ in speculo naturali. Qui dam sole oriēte diuinā maledictionē merent. qz otinue maledicūt solē ppter ei⁹ calorē. Et licet spera ignis sit vicina. hoc tñ temperat ſb tilitas aeris et puritas. Subtilitas. qz radio rum effectus pm sctm Tho. min⁹ pt incorpa/ri. verbi gratia. Sicut ignis fortius agit in ferrum q̄z in lignū. qz inuenit ibi maiorē resi/stentiā ratione duritie. et hoc hic nō est. Item ibi est puritas imꝑmixta. qz vapores terrarū ad locū vsq̄z illum nō ascendūt. Tercia ratio sancti Tho. pte. i. est. qz radij ad locū illum a terra nō reflectunt. sic nec aque diluuij illuc puenerūt. Ita spūaliter in maria nō fuit est⁹ ꝓcupiscentie terrene. q̄ tñ sup oēs montes. id est sanctos ascendit. Unū. i. Joh. v. Tot⁹ mū/dus in maligno positus est. i. in malo igne cō cupiscentie. Innocenti⁹ vilitate hu/mane cōditionis. Tria sunt que solent homi nes affectare. Opes voluptates et honores

sed hoz nullū ꝺcupiuit maria. Non opꝛs.qz nouit filiū suū in pauptate velle viuere. ideo pauptatē dilexit z oblationē pauꝛ obtulit. Hiero. Filo z acu victū z amictū sibi acq̄siuit Nō voluptates. ꝛ quo Chrys. Non comesa trix nec vinolēta fuit maria. sed tota modesta mitis z suauis. qz mente z coꝛpe virgo casta. Nec honoꝛes mūdi. naz cū angelus dixit eā matrem esse summi regis. ipsa se ancillā noiauit Lu.i. Ecce ancilla dñi. Et sicut in paꝺiso fuit dulcis aer. sic in maria obumbꝛatio spūs sancti. Luc.i. Spūssanctus supueniet in te. z ꝓtus altissimi obumbꝛabit tibi. i. ab estu terrene ꝺcupiscētie tempabit. ¶ Quarto maria ꝺicit paꝺisus ꝓpter fructuū abundantiaz. Nam in paꝺiso terrestri fuit sufficiens ciboꝝ fructuū omniū hoīm. Gen.ij. Dixit dñs ad adaz. Ex omni ligno paꝺisi comede. z fuit ibi pcipue lignū vite. Dicit glosa. Hoc nomē habuit ab effectu vt comestū sepi⁹ hoiem pꝛpetua soliditate z suauitate firmaret. vt dicit Strabo. nec in vllam infirmitatē labꝛeret. Et Aug⁹. Per modū medicine oēm coꝛruptōez phibꝛebat. nō tñ simpliciter imoꝛtalitatē causabat. sed diuinit⁹ fuit aie data vis illa. q̄ꝺiu ipsa subiecta ꝛo mālisset. aiq ꝛ coꝛpe educta nō fuisset. Et ꝓm san. Tho. ꝓte. i. q. xcvij. art. iij. Lū virt⁹ ligni fuisset finita. iterū indiguisset sumere. z si nō comeꝺisset adam z in innocentia pstitisset moꝛtuus nō fuisset. Ideo ꝛ se. ꝺist. iij. placuit. Quicūq ꝺicit adaz ꝓmū hoiem moꝛtalez factū. ita vt siue pꝛccaret siue nō moꝛeret in coꝛpe. h̄ est ꝛ coꝛpe exiret ñ pꝛccati merito sz necessitate nature. anathema sit Spūaliter. Sic in maria sufficiēs cibꝝ ē vni uersoꝝ. Ideo figurat⁹ p aꝛboꝛē Dan. iij. Cui⁹ fructus erat nimius. z esca vniuersoꝝ in ea. qz ibi ꝺ templatiui inueniūt cibū ꝺ tēplatōis. eo q ꝓptimā ptē elegit. Lu.x. Ibi pꝛccatoꝛes accipiūt cibū ꝓpiciationis. supbi escā humilitatis. lubꝛici refectionez castitatis. Jō hoꝛtat nos Eccli. xxiij. Transite ad me oēs qui concupiscitis me ꝛc. Fuit in ea pcipue panis vite Joh. vi. Caro mea vere est cibꝝ. Ideo Aug⁹. in ꝑmone. Maria virgo est paꝺisus. in cuius medio lignū vite. cui⁹ foliis sananť infirmi. cui⁹ oꝺoꝛ viuificat moꝛtuos. cuius sapoꝛ ꝺulcoꝛat amaros. cui⁹ vmbꝛa refrigerat miseros. cui⁹ aspectus lerificat angelos. Cui consonat Bern. ꝺicēs. Vere paꝺisus ꝺi tu es. qz lignum vite ptulisti. ꝛ quo q̄ manꝺucauerit viuet in eternū. ¶ Quinto maria ꝺꝛ paꝺisus ꝓpter lucis refulgentiā. qz aere ꝛpurato nō vapoꝛibꝝ circūꝺat. refulgentia stellaꝝ maxime viget. qz in statu innocētie si hō stetisset stellaruz refulgentia sicut i meꝺie ita in medio noctis fuisset. qz ꝑm Damas. Propter pꝛccata hoīs celi luminaria sunt minoꝛata. Et sic beata virgo luminosissima. ꝛ q̄ Isa.ix. Habitantibꝝ in regione vmbꝛe moꝛtis lux oꝛta ē eis Ipsa figuratur p pmam lucem Gen.i. quaz ꝛus creauit ꝛ qua formauit solem. Unde ꝺ ea canit eccl'ia. Solem iusticie regem paritura supmuz stella marisꝝ hodie pcessit ad oꝛtū cernere ꝺiuinū lumen gaudete fideles. Ideo Aug⁹. i ꝑmone hoꝺierno. Illa clarissima stella exiacob oꝛta est. cui⁹ radius mūꝺum illuminat. splendoꝛ in supernis fulget. inferioꝛa pꝛnetrat. q angeli pꝛe gauꝺio ꝺixerunt illud Can. vi. Que est ista que pgꝺit q̄si auꝛoꝛa pulcra vt luna. electa vt sol. Nā sicut lumē solis excedit oīa luminaria. sic claritas marie omniū sanctoꝝ excellit claritatē. Ans. La puritate nitebat qua maioꝛ sub ꝛo intelligi nequit. Bern. Tolle coꝛpus solare vbi ꝺies est. sic tolle mariā nihil remanet nisi caligo et tenebꝛe. Hec est lux quā ꝺiuisit ꝛus a tenebꝛis pctōꝝ. Hec ē lux ꝛ qua Hester. viij. Judeis id est ꝛuz ꝺfitētibꝝ noua lux oꝛiri visa est. Jō canit eccl'ia. Natiuitatē beate marie solēniter celebꝛemus. cui⁹ vita gl'iosa lucē ꝛꝺit seculo. ¶ Sexto maria ꝺꝛ paꝺisus ꝓpter securitatis existentiā. qz paꝺisus fuit locus securus nullo timoꝛi expositus. Aug⁹. Quid in statu innocētie timere poterāt vbi non erat q̄ cq̄ꝺ bona volūtas appeteret. nec inerat qꝺ hoiem offenꝺeret. sic maria est locus refugij z securitatis oībꝝ pctōꝝ. Bern. Si es in pcellaꝝ fluctibꝝ. si in angustijs. si in rerū ꝺubijs. mariam cogita. mariā inuoca. ipsa te tenente nō coꝛruis. ipsa te ptegente nō metuis. ipsa te ꝺucente nō fatigaris. ipsa tibi ꝓpicia ad patriā pueniesꝺ. Nā ipsa est mediatrix z recōciliatrix inter nos z ei⁹ filiū. Bern. in ꝑmone ꝛ natiuitate. Lū coꝛaz tremendo iudice assistim⁹ qui vibꝛat gladium ire sue sup nos. quis auertit iram nisi maria. p quā susc epim⁹ in terris misericoꝛꝺiā. ¶ Septimo maria compaꝝ paꝺiso ꝓpter amenitatꝝ affluentiā. Nam paꝺisus est loc⁹ amenissim⁹. z h̄ ptz ex sui mūꝺicia. qz nullū aial bꝛutum inhabitasset. etiā patet ꝛ aꝛboꝛibꝝ z floꝛibꝝ z venis aquaꝝ z fontibꝝ. qz scꝛibitur Gen.ij. Fluuius egꝛediebať ꝛ loco voluptatis. qꝺ exponens Basilius. In altissimo mōte. ꝛ cuius cacumine cadūt aque maximū faciūt lacū. z in suo casu tantuz faciunt

strepitū q̄ oēs incole iuxta illū lacū regentes surdi fiūt. Xpisto lacu tanq̄ de fonte viuo p/cedūt q̄ttuor flumina. q̄z vni nomen ē phison circūiens iudeā. vbi nascit aurū optimū. Nomen scdi est tigris. q̄ vadit circa assiriaz. Nomen tertiū nilus. q̄ circūit ethiopiā. Nomen quarti eufrates. Spūal'r. ipsa maria est paradisus in qua fons gr̄az. qs p̄ ceteris sctis adepta est. Nicero. Ceteris sctis gr̄a p ptes p̄stat marie se totā infudit plenitudo gr̄e. Et hunc fontez gr̄e diuidit in q̄ttuor riuulos. Unum mittit ad ptemplatiuos. dans eis gr̄az deuotionis. Secūm ad actiuos. dās eis gr̄am p̄sistendi. Tertiū ad p̄lates. dans eis gr̄am p̄sidendi. Quartū ad subditos. dans eis gratiā obediēdi. Jō Bern̄. Paradisus delicias vere es o maria. Nā ex fons vite q̄ ex ore altissimi p̄dijt. de medio ventris tui exiuit atq̄ inde in q̄ttuor ptes se diuidens ad irrigandū ariduz mūdū emanauit. z omnis q̄ bibit ex eo nō sitiet in eternū. Bern̄. Toti⁹ gr̄e plenitudinez posuit deus in mariā. Nā si q̄d spei. si q̄d gr̄e z virtutis ex ea nouim⁹ redundare. Octauo maria compatur paradiso ppter gaudiositatē opulentiā. Paradisus est loc⁹ gaudiosissim⁹. Nā aer mouens ibi folia arbor̄ ita dulcissimū sonum reddidisse dr̄ quasi nūc oia instrumenta musica. Naz dicit pietagoras q̄ son⁹ q̄ causat ex motu orbiū celestiū ibi fuisset audit⁹. Un̄ fm macrobiū. Luna tenet tenorē. ven⁹ q̄ntaz. z quelibet stella facit suū sonū singularem q̄d nō audimus p. q̄z nō habemus silentiuz tali sono proportionatū. Spūal'r. Sic maria ē letissima paradisus q̄ regi celor̄ placuit in ea habitare. de quo Eccl'i. xxiij. Qui creauit me requieuit in tabernaculo meo. Ibi fuit concordia omniū stellar̄. i. virtutū. ita q̄ vniuersus mūdus letificat⁹ ē de suo ortu. vt dicit Aug⁹. in sermone. z canit eccl'ia. Natiuitas tua gaudium annūciabit vniuerso mūdo. Naz ipsa contriuit caput serpentis. Bern̄. iij. Idcirco merito gaudendū est hodie. q̄z hodie nata est q̄ multipl'r est p̄figurata. Nā fuit sara humillima. Lya fecundissima. Rachel speciosissima. Anna deuotissima. Abigail prudentissima. Raab fidelissima. Hester placatissima. Susanna castissima. sed maria electissima. Naz sicut paradisus p̄ ceteris locis est amenior. sic maria p̄ oib⁹ sanctis. Anſ. de conceptu v̄ginali. Omne q̄d est aut supra te est. aut infra te. supra te solus deus. infra te omne q̄d deus nō est. Aug⁹. in ser. de assumptione. Quid dignius hac virgine. cui nullus sctor̄ potuit compari. Bern̄. Deus redemptur⁹ gen⁹ humanū totū p̄cium posuit in mariam. Jō omnes recurramus ad eā. ad Heb. iij. Adeam⁹ cū fiducia ad thronū gr̄e eius vt misericordiā cōsequamur. Nam ipsa ē mater misericordie. de qua canit eccl'ia. Salue regina misericordie.

Sermo cxxiiij
Ad idem.

Quum iocunditate natiuitatē sancte marie celebremus vt ipsa intercedat p nobis ad dn̄m ih̄m christum. R. Ista sunt v̄ba eccl'ie. z merito assumunt. q̄z dicit Innocentius. z hr̄ in can. dis. x. q̄s nesciat. Ab omnib⁹ obseruari debet q̄d sancta mater obseruat eccl'ia. nam q̄ eccl'iaz nō audierit sit tibi sicut ethnicus z publican⁹. Aug⁹. li. x. contra faustū. Ego euāgelio nō crederē si me catholice ecclesie autoritas nō cōmoneret. Nam fm sanctū Tho. in. ij. q. ix. Maximā autoritatem hz eccl'ia q̄ ab oib⁹ est emulāda. i qua plus standum ē q̄z in hieronimo vl' gregorio. Nā dicit Greg. Peccatū paganitatis incurrit q̄ eccl'ie sancte p̄ noue dictiā contradicit. Idcirco merito assumpsit v̄ba eccl'ie. s. Cum iocunditate. In quibus v̄bis duo innuunt. Primo hortat nos ad natiuitatis marie gaudiosam celebrationē. ibi. Cū iocūditate. Secūdo subūngit gaudiose celebritatis rōnem. ibi. vt ipsa p nobis intercedat. De p̄mo dicit. Cū iocūditate sancte marie natiuitatem celebremus. Merito cum iocūditate celebremus. et hoc triplici ratione. Primo ppter natiuitatis sanctitatē. Secūdo ppter ei⁹ vite claritatē. Tertio ppter electionis ei⁹ dignitatē. Primo merito debemus cū iocunditate eius natiuitatem celebrare ppter natiuitatis sanctitatem. q̄z sancta nata est sine omni macula. Bern̄. Regina. v̄go maria p̄culdubio fuit sancta anteq̄z nata. Hoc p̄uidens balaam compauit eā stelle. Nu. xxiij. Orietur stella ex iacob. Nam sicut stelle fm substantiā sunt purissime. sic ipsa in natiuitate pura. q̄z in vtero matr̄ sanctificata q̄d rarum est. vt dicit Bern̄. paucis mortalibus credit collatū. Nam de oib⁹ nobis dr̄ ad Ephe. ij. Eram⁹ natura filij ire. z Eccl'i. xli. Ue vobis q̄ derelicq̄stis legem altissimi. si nati fuetis in maledictiōe nascemini. Ipsa vero nata est hodie in bñdictiōe. De ea scribit Apoc. xxi. Nil coinquinatum in eam intrabit. quia in vtero sanctificata. q̄ sanctificatio

tōtulit ei triplicē grām. sicut dicit san. Tho. pte. iij. q. xxvij. ar. iij. Prīo originalē expiationem. Scdo grē diuīe infusionē. Tertio fomitis restrictionē ⁊ ligationē. nā nō habuit inclinatiōz ad malū nec ad ꝑni attediatōz. Anſ. Maria tāta puritate nitebat ⁊c. quam vidit salomon i spū admirās Can. vi. Que ē ista q ꝓgredit qſi aurora. Nā ipsa est mulier de q Apoc. xij. Mulier amicta sole. ⁊ luna sub pedibꝫ ei⁹. ⁊ i capite corona stellar. xij. Sup q dicit Bern. Si rerū ꝓsentiā de claritate pensamus nil clarius q mlier sole amicta luna calcet ⁊ stellis coroneť. Bern. in ser. de natiuitate marie dicit Necz festiuus laudibꝫ nascēs honorareť nisi sctā nasceretť. ¶ Scdo merito cū iocūditate celebrem⁹ die natiuitatē sancte marie ꝓpter eius vite claritatē. qz sanctissima vita relucet in ea. de quo canit eccl'ia. Hodie nata est virgo maria cuius vita gloriosa lucē dedit seclo. Bern. Puto q copiosior grā sanctificatōis in ipsaz descēdit. qz nō solū ipsi⁹ ortum. sed oēm eius sanctificauit vitaz. vt dein ceps esset imunis ab oīi pctō. qđ nulli interiorum mlier credit datū. Nā licet hieremias sanctificat⁹ fuit in vtero. tn peccatoribꝫ se connumerat Treñ. iij. Ue nobis qz peccauim⁹. Silr Johes baptista confessus ē se baptisma/te indigere Mat. iij. Ego debeo baptizari a te. ⁊ tu venis ad me. Sed maria innocēs fuit ab omni culpa. Sap. viij. Nō habet amaritudinem conuersatio illius. Hiero. Quicđ in maria gestū est totū sanctitas ⁊ puritas. Nā si de aplis scribit Mat. v. Uos estis lux mūdi multo magis de ipsa maria. Nam ipsa figurat Ruth. iiij. Scit omnis ppl'us te esse mulierē ⁊ matrē virtutū. Qđ confirmat Hiero. dicens. Nullo virtutū genere vacauit cui angel⁹ plenitudinē grē promisit. Ipsa ē Judith. de q Judith. xiij. Benedixit te dns in virtute tua. disciplina tua in oībꝫ ppl'is predicat. Benedicta es tu filia a dño excelso ꝑ omnibꝫ mulieribꝫ sup terrā. Nam de oībꝫ nobis scribit Prou. xxiij. Septies in die cadit iustus. De ea ꝙ Can. iij. Tota pulcra es ⁊c. Et merito. quia dicit Bern. Decuit reginā virginū sine omni pctō vitā ducere. qz genuit illū quē nullū ꝓstat habere pctm. Idem. Sic ei⁹ mētis ⁊ corpis fuit puritas vt ei nō audeat se compare angelica dignitas. ¶ Tertio cū iocūditate celebrem⁹ ꝓpter electiōnis dignitatē. qz dns eā dignificauit sup omnē creaturā. ⁊ h in trib⁹. Prīo in hoc. qz ab eterno eā preuidit. Prou. viij. Dns possedit me ab initio viaz suarū. Nam sicut artifex volēs edificare edificiū dispōsitōez ei⁹ in mēte ꝑconcipit. ⁊ specialr cōmodū eligit sibi ad inhabitādū ⁊ q̄escendū. Sic eterna trinitas ⁊ vna deitas fecit in ꝙginis marie electione. Quāuis em ipsa beata trinitas oēs creaturas celestes ⁊ terrestres sicut sapientissimus artifex in mente sua diuina ab eterno habuit ⁊ dispositionē celi ⁊ terre ꝑcognouit. tn beatissimā virginē mariā tanqz electissimā ⁊ ꝑcellētissimā creaturam ꝑ omnibꝫ creaturis ab eterno possedit. elegit ⁊ preuidit. Ideo de ea legitur Ab eterno ordinata sum ⁊ ab initio ⁊ ante secula creata sum. Prou. viij. Scdo dignificauit eā in h. qz ab eterno ꝑfigurauit eā. Unde Bern. sup missus ē. Qđ moysi monstratū est in rubo ⁊ igne. Aaron in ꝙga ⁊ floze. ⁊ Gedeoni in vellere ⁊ roze. h Isaias vidit in btā virgine. ⁊ Salomon i forti muliere. Quid fuit rubꝫ moysi flāmas emittens ⁊ nō ardens nisi maria pariens ⁊ dolorē nō sentiēs. Quid virga aaron florida nec humectata designat nisi mariā concipientē ⁊ virē nō cognoscentē. Quid vellus gedeonis de carne tonsum ⁊ in aera positū signat. nisi sumptā de marie ꝙginis vtero carnē absqz detrimēto ꝙginitatis. Nā ipsa est porta de qua Ezech. xliij. Uidi portā in domo dñi clausam. Et dixit dns ad me. Porta hec quā vides nō aperiet. ⁊ hō nō transibit ꝑ eaz nisi rex isrl. Hoc ꝑtractās Aug⁹. Quid ē porta in domo dñi clausa nisi Maria semꝑ ꝙgo intacta. quid est q hō nō trānsibit ꝑ eaz nisi q Joseph nō cognouit eā. Quid est q solus rex israel intrauit ⁊ egredit ꝑ eā nisi q spūssanct⁹ impgnauit eam. ⁊ deus angelor nascebat per eam. Et q̄d est q clausa erit i eternū nisi q virgo maria ante partū. in partu. ⁊ post partum ꝙgo maneret. Dicit g Aug⁹. Dicat ⁊ bta virgo maria. facta sum porta celi. ianua facta luz filij dei. Illi facta sum ianua clausa qui post resurrectionē ingressus est p ostiuz clausum. Jo Bern. de ista figuratōe beate ꝙginis marie dicit O miranda ⁊ oīi honore dignissima. hec ꝙgo nō est nouiter inuēta. nec fortuito. sz a seculo a deo ꝑelecta. a pphetis pmissa. a patribꝫ ⁊ pīarchis prefigurata. ¶ Tertio dignificauit eā dns ꝑ oībꝫ creaturis. qz in matrem eam sibi elegit. Un canit eccl'ia. Elegit eam de⁹ ⁊ ꝑelegit eā. i. ꝑ omnibꝫ elegit eā. s. in veram matrē. totā matrē. ⁊ singularē matrez. Primo elegit eā i matrē verā. qz materiā carnis sibi dedit ⁊ conuenientē locū i vtero tribuit. ⁊ conueniens nutrimentū sibi ꝓtulit. Ista tria faciūt verā matrē. Secūdo elegit eā in totaz

De nativitate marie virginis

matrem. qz totã subam cozpis ipsa mĩstrauit ita ꝙ nullus pater ibi aliqd vidit. Cozp⁹ alio rum pueroz ex duabꝫ lineis formaꝫ. i. semine vtriusqꝫ parẽtis. Cozp⁹ xp̃i aũt sola vna linea sqz sola carne virginea. Jõ xp̃s nõ vocat se fi/lium hoim sz hois. qz ex opatione spũssancti ex sanguine purissimo ipsi⁹ ẏginis formatuz est cozp⁹ xp̃i. iõ ipsa tota mater dr. Tertio ele/git eam in singularẽ matrẽ. qz ds dignificauit eã singulariter dando ei ẏginitatẽ cũ ma/terna fecũditate. Nam ẏgo cepit. ẏgo pepe/rit. ẏgo post partũ pmãsit. Aug⁹. Que virgo tã casta vt esset post partũ virgo. que ẏgo taz sancta vt esset mater dei. sola hec ẽ que potuit mater z ẏgo vocari. cui⁹ dignitatis singulari tatem oĩes debemus collaudare. iuxta illud Eccli. xliij. Exaltate eã qztum potestis. qz ma ior est omni laude. Anſ. Mira res ois crea/tura a deo est creata. sz dei natura ex maria na ta. Bern. O mira dignitas. facta est illi⁹ ma/ter. cui⁹ ds est pr̃. filius paterne charitatis est corona siue castitatis. Petr⁹ rauen. O vir/go matrẽ te fecit. nõ natura sed gr̃a. In tuo cõ ceptu atqz partu aucta est puritas. roborata integritas. solidata virginitas. Nam ipsa ha buit triplicẽ virginitatẽ. s. integr̃ā. exemplarẽ. z transfusam. ¶ Primo habuit integr̃ā virginitatem. qz in cozpe z aia. i. ad Thes. v. Integer spũs vester z aia z cozpus sine quere la in aduẽtu dñi nr̃i ihesu xp̃i seruetur. Sunt em̃ qdam q̃ nõ hñt integritatẽ cozporis. sicut fuit beata maria magdalena. z heu iaz plures sunt in mũdo. Un̄ Hiero. Qui ĩmundiciaz luxurie pfecte extinctie subiecit sanctior dauid exstitit. fortior Samsone. Nã nihil vili⁹ nisi a carne vinci. nihil gloriosius qz carnẽ vince/re. Alij sunt q̃ habent integritatem cozporis. sed nõ aie. qz p malã scientiã z sensum ani mã maculãt. Mat. v. Qui viderit mulierem ad cupiscendũ eã. iam mechat⁹ est in corde suo. Sic etiam intelligit de tactu illicito z lo/cutione z cozporis ornatu. Hiero. Nonulle sunt virgines carne sed nõ spiritu. quoz cor/pus est integrũ sed anima cozrupta. Isido. de sum. bo. Carne virgo sed nõ mente nullũ pre/miũ habet in pmissione. Alij sunt qui nõ ha bent integritatẽ spũs. qui p mortale peccatuz spũmsanctũ a sponso suo diuidũt. z sic spũa/le adulteriũ cõmittunt. Beata aũt virgo ha/buit integritatẽ in cozpe. qz semp cozpus illi/batũ seruauit. z in aĩa. qz oẽm prauũ motũ et cupiscentiã penit⁹ refrenauit. Et in spũ. qz nunqz p peccatum aliquod a deo diuisa fuit.

Lañ. iiij. Tota pulcra es. Secõdo habuit vir ginitatẽ exemplarẽ. qz ei⁹ virginitas fuit om nibꝫ virginibꝫ in exemplũ. Ideo figurat̃ per amigdalũ que inter ceteras arbores pmo flo/res pducit. Sic beata ẏgo inter mulieres pri mo votũ virginitat̃ emisit. p̃s. xliij. Adduc/ent regi virgines post eã. Nã ante ipsaz vir ginitas ñ videbat magni meriti vel honoris eẽ. post modũ aũt facta ẽ magni meriti. qz de/bet ei fructus centesim⁹. cõiugatis cozruptis triceſim⁹. viduis sexagesimus. ¶ Et fa cta est etiaz virginitas magni honoris. quia ipsam honorauit xp̃s qñ nõ de ꝺiugata cozru pta. sz de ẏgine nasci voluit. Et angeli in san/ctis virginibꝫ gloriant̃. s. Agnete. cui angelus vestem pparauit. in Cecilia. cui angelus co/ronaz de paradiso attulit. in btã Katherina quã angeli ppriis manibꝫ sepelierũt in mõte synai. Item omnes homines exemplo xp̃i z angelo rum honorare debent virgines. Damasce. li. iij. A nuptijs abstinentia angeloz est attinẽ tia z socia. qz to angelus homini supioz. tãto virginitas nuptijs honorabilioz. Quis enim hoim est tã stolidus ꝙ non amat et honorat virginitatẽ quã ipse diabol⁹ honorat. Thob. iij. Demon Asmodeus virginitatẽ Sare a septẽ cozruptoribꝫ liberauit. quos singillatim occidit qzcito ad virginẽ intrarẽt. Jteꝫ in beata agnete cui⁹ virginitat̃ insidiatoẽ. s. pfecti filiuz suffocauit diabolus. ergo velit nolit ho norat virgines. sunt em̃ victrices et angelorũ sozores z christi sponse. Bern. Fulgida virgi/nitas est gemma virtutum. germana angelo rum. lampas ecclesiaz. ipsa calcat libidinem. vincit diabolum. ptemnit seculuz. ¶ Tertio beata ẏgo habuit virginitatẽ trãsfusam. qz in alios virginitatẽ trãsfudit. licet em̃ pulcerri/ma fuit. tñ a nullo ꝺcupisci potuit. Et talem virginitatem sancta Katherina non habuit. qzuis esset virgo mẽte z cozpe. tñ Maxenti⁹ eam ꝺcupiuit. Sil'r sanctam Margaretham Olibrius. Agnetam pfecti filius adamauit. ¶ Sed diceres. vnde accidit ꝙ nullus in/spicientiuz mariam ꝺcupiuit. Respondetur. ꝙ hoc accidit pncipaliter tribꝫ rõnibus. Pri ma qz taliter se habuit in omnibꝫ verbis. fa/ctis z moribꝫ ꝙ nulli dabat occasionẽ peccan di. sed mouebat cor cuiuslibet ipsam intuẽtis ad dilectionẽ. Secũda ppter luminis clari/tatẽ que de facie ei⁹ exibat. que homines in ad/mirationez inducebat ad dm laudandũ de tam nobili creatura. Tertia qz ds occulta/uit omnia in ea que poterant esse incitamẽta

ad libidinē. ⁊ dedit grāz omnib⁹ eā intuētib⁹ vtnō inordinate moueren̄t ad malum sed ad bonū. Et sic fuit singularis mr̄ singulariter dignificata. Scdo celebremus natiuitatē bēate virginis marie ꝓpter nos. qz hodie canit ecclesia. Natiuitas tua gaudium annunciauit vniuersō mūdo. Reuera gaudium nobis hodie nūciatum est. qz dicit Aug⁹. in ſmone hodierno. Adest dies sacratissima. dies celebrima. in qua ẏgo maria supra omnes mulieres benedicta generosa sua natiuitate mūdum cōsolat vniuersū. Hodie egressa est virgo de radice Jesse. hodie flos campi ortus est. de quo ꝓcessit liliū cōualliū. Hodie nata est ꝑ quaz maledictio mutat in benedictionē. hodie venit porta ꝑ quam salus mundi credentib⁹ apparuit. Bern̄. Virgo maria via regia est per quā ad nos saluator venit ꝓcedens ex ipsius vtero tanq̄z sponsus de thalamo. Nā sicut sol mittit radios ꝑ aerē tanq̄z ꝑ medium super terram. sic deus sol iusticie mittit radios sue grē ꝑ virginem gloriosam. Bern̄. Nihil nos de⁹ habere voluit qđ ꝑ manus marie non transiret. ℟ Ipsa est porta speciosa Salomonis ꝑ quā multa munera ꝓciosa sibi oblata erant. s. auz. argentum ⁊ lapides ꝓciosi. Sic ꝑ mariam apportat nobis aurū charitat̄. argentū castitatis. ⁊ lapides ꝓciosi. i. omnes virtutes. Bern̄. Quicquid ẏstutis in nobis est. quicqđ salutis. q̄cquid grē ex ea nouimus redūdare. Sap̄. vij. Venerūt mihi oīa bona pariter cū illa. Idcirco merito gaudenduz est de eius natiuitate. Et hoc facit ecclia ī toto officio hui⁹ festiuitatis. In matutinis. in inuitatorio. Corde ⁊ voce simul xp̄m regem venerem̄ur. virginis ⁊ matris iubilet nobilis ortus. Introitus misse. Gaudeam⁹ omnes in dño. Bern̄. Si iustus es gaude. qz ex illa cui⁹ hodie festuz celebram⁹ ortus est sol iusticie. q̄ est dator ⁊ augmentator gratie. Si captiu⁹ duceris aliquo ꝓcato vel temptatiōe grauaris gaudēter celebra festū ẏginis marie. qz ei⁹ ortus fact⁹ est nobis salus ⁊ redēptio. Anſ. Nō est salus in mūdo nisi quā ꝓpit virgo. Nam hec festiuitas orta est ⁊ manifestata eccl'ie per gaudiū angelorz. vt ptz in passionali. ℭ Tercio cū iocūditate celebrem⁹ ꝓpter dei beneplacitum. Unde Fortunat⁹. Gratius est deo obsequiuz qđ marie impendit. q̄z qđ cuilibet sanctorz dirigit ⁊ offert. Hiero. Si ore ꝓphetico deum in sanctis laudare iubemur. multo magis in veneratōe ẏginis mr̄is oportet dignis deo iubilare ꝓconijs. Nulli dubiū quin totū ad gloriam laudis xp̄i ꝑtineat quicqđ digne genitrici sue impensuz fuerit. ideo valde remunerat seruitiū ei impēsum. Hiero. de ꝓrogatiuis virginū. Magis remunerat deus cultuz qui matri sue impendit q̄z quātumlibet aliud obsequiū qđ sibi ministrat. Patet exemplum de eo qui semel i hebdomada ieiunauit ad honorem bēate virginis. qui al's lubricus ⁊ publicus p̄do fuit. mortē demeruit. ⁊ post decollationē capitis loquebat desiderās ꝓfessionez sui criminis. qđ et factū est. Quē sacerdos interrogās vñ sibi ista grā. Rndit. p merita bēate marie virginis. qz talia ei exhibui obsequia vt semel ieiunarē i hebdomada ad ei⁹ honorē ℭ Dixi secūdo subiūgit gaudiose celebritatz rōnem dicēs. vt ipsa ꝓ nobis intercedat. Nā ipsa hodie nata est adiutrix ⁊ aduocata oīm ꝑccatorz. Primo hodie nobis est nata adiutrix. nam sine ei⁹ adiutorio nullus saluari potest. Hylarius. Impossibile est aliquē saluari ꝑccatorem o virgo nisi ꝑ tuum auxiliū et fauorem. Chrisſ. consolat seipsum ꝑ eam dicēs. Tribularer nimiū si nescirem marie patrocinium ℭ Nā ipsa pōt. scit ⁊ vult nos iuuare. Primo pōt Eccl'i. xxiiij. In hierl'm potestas mea. Bern̄. O maria data est tibi oīs ptās in celo ⁊ i terra. omnia q̄cunqz impetrare voluerīs poterīs. Scdo ipsa scit nos iuuare. qz cognoscit affectus nr̄os et necessitates nr̄as. Eccl'i. xxiiij. Ego mater pulcre dilectionis et agnitiōis. Aug⁹. Quid ignorare poterat in q̄ plenitudo scie ⁊ diuinitatis corpaliter inhabitauit. Tercio vult nos iuuare. Eccl'i. xxiiij. Venite ad me omnes ⁊c. qz ipsa est mr̄ misericordie ⁊ pietatis. Cassiodorus in q̄dam epl'a Tu patrona humani generis. tu consolatio afflictz. tu infirmis medicina singl'arz. Bern̄. in sermone qui incipit. Signum magnum. Nō trepidet accedere ad mariā humana infirmitas. qz nil terribile nec austerum in ea sz tota suauis ⁊ mitis. Aug⁹. in li. retractationū. Scio me nō posse perire ꝑ pietate marie. Itē bene habet posse. Primo rōne parentele. qz est mater regis celestis. Ideo possumus ei dicere illud qđ dixit Adonias matri salomonis. iij. Regū. ij. Loquere ꝓ nobis regi. quia in te pietas. misericordia ⁊ clemētia. Unde salomon matri. Pete a me quid vis. neqz em̄ phas est vt auertā faciem meam a te. Secundo habet posse ratione gratie inuente. Luc̄. i. Inueniſti grām apud dñm. Ideo quantā grām habet ꝑ ceteris tantā habet potentiaz. Tercio habet magnā potentiā vl̄ posse ratione meriti. quia

De natiuitate marie virginis

ipsa sup omnes creaturas merita cumulauit ꝓuō. vlti. Multe filie regū congregauerūt diuitias. tu sola sup gressa es vniuersas. Nā eius merita sunt nobilia. Primo ppter īmediationem. Nā ipsa opa misericordie que nos iuste mur pauperibꝫ exhibere ipsa īmediate deo exhibebat. Scōo fuit magna ppter duplatam opationem. qz simul z semel ꝯemplationem z actionē exercebat. Nā eū nutriuit necessaria corpis mīstrando. In hoc eius diuinitatē sublimiter ꝯemplabat. Tertio eius merita fuerunt multa ppter ꝯtinuationes. Hiero. Dietam sibi statuit vt nullum momentū sine fructu transiret. Diceres. tū comedit z dormiuit. Rñdet. q omnia ista necessaria corporis ita diserere ordinauit. q etiā quiescendo z ab operibꝫ cessando semp meruit. z hoc ex feruēti charitate. hꝫ nō est mirū. qz nobis semp possibile est aliquid mereri in omnibꝫ que facim⁹ vel dimittimus. cum in gratia z charitate dei sumus. z omnia in deum referimus. Ro. viij. Scimus qm diligentibꝫ deum oīa coopant in bonū. In hꝫ pcellim⁹ sanctos in celo existentes. qz nō merent ampliꝰ. Sz nos omnia in deū referamus. comedēdo. dormiendo. vt fortiores sum⁹ ad deū laudandū. Bze. Omn⁹ sanctoꝝ nō vacat a merito. multo magꝭ ipsa ppter ignitā charitatē. Amb. Sicut ferrum in ignē missum totū igneū fit. z sic ipsa ignita in charitate dei. Scōo hodie nobis nata est aduocata. Isidorus. Volens aduocare p alijs debet regis z iudicis hīe amicitiā. et sic ipsa mater. Bern. Tu mater exulis. tu mater iudicis. Amb. Sicut xp̄us oīm credētium est frater. sic maria omniū credentiū est mater. De xp̄o Joh. xx. Ascēdo ad patrē meū z patrem vestrū. ps. xxi. Narrabo nomē tuum fratribꝫ meis. z sic ipsa maria mater ex materno affectu vult nobis bonum. Bernar. Ipsa apud filium inducit illud euāgelicum. Memento fili verbi tui i quo peccatoribꝫ spem dedisti. Nō est opus valentibꝫ medic⁹. Item. Non veni vocare iustos sed peccatores. Ipsa est thecuites. ij. Re. xiiij. que aduocabat pro Absalone allegās generalē infirmitatē dicēs. Omnes morimur. Bern. in ꝑmone de natiuitate. Cuꝫ coram tremendo iudice assistim⁹ q vibrat gladium ire sup nos. quis auertat iraꝫ nisi maria p quam suscepim⁹ in terris misericordiam. Bern. O peccator securū habes accessum ad deū. coram patre habes filiū ostendētem vulnera. coram filio matrem ostendentē vbera. quō hec charitatis insignia nō possunt exaudiri. Exemplum. Quidam cum peccator habuit in ꝯsuetudine salutare beatā virginem. semel voluit ire ad peccandū. et ad altare beate ꝑginis stans salutauit eā angelica salutatiōe iuxta ꝯsuetudinē coram imagine. Qō cum faceret vidit imaginē viuificari cuꝫ puero. Silr de puero vidit sanguinem fluere in gremium ei⁹. obstupefactus dixit. O domina quis fecit hoc. Respōdit. Tu ac ceteri peccatores. qz rursum crucifigunt filium meum Heb. xij. Rursum crucifigētes ꝛc. Bern. Doler plus nostra crimina q̄ sua vulnera. Et peccator cōuersus ait. O regina mater misericordie intercede pro me. At illa. Vos peccatores vocatis me matrem misericordie. z facitis me matrem miserie z tristicie. At ille ait. Non sic pia dña. sed memento te aduocatam peccatorum z intercede p me. At illa. O pissime fili ob amorē mei miserere huic peccatori. At ille. O mater noli grauari q te nō exaudio. quia ego rogaui patrem meū primo vt si fieri posset q alio mō posset saluari gen⁹ hūanū vt trāsferret calicem a me. z noluit me audire. At illa. O fili memento q materno vbere z amore te foui. z alui vberibus meis. condona huic peccatori. At ille. O mater iusticiam tibi ostendo. z ex iusticia te audire non tenco. Cui mater. Nō solum ex iusticia causemur. sed ad misericordiam cōfugiamus. z ergo ppter misericordiam tuā miserere huic peccatori. Cui fili⁹ Rogaui ego secūdo patrez meū. Si fieri posset trāsiret a me calix passionis z nō audiuit. Mater ait. Memento labꝝ et dolꝝ quos sustinui tecū in passione. z dona huic peccatori. Cui filius. Noli mater grauari. sed memento q tertio rogaui patez z inauditus abscessi. At mater deponens filiū voluit cadere ad pedes ei⁹. qō videns fili⁹ ait. Quid mater vis facere. At illa. Tādiu ad pedes tuos cuꝫ peccatore iacebo quousqz ei veniā dones. Cui filius. Absit hoc mater. sanctū est in lege diuina q filius debet honorare patrem z matrē. At iusticia concluſit q ille debet legem adimplere q̄ legem dedit. cum ego sim filius tu⁹. et tu mater mea. te honorabo in isto peccatore. z sibi omnia peccata īdulgeo. z sit pax inter me et eum. In signum pacis osculetur vulnera mea. et fecit. osculādo sanata sunt omnia vulnera. Ideo Hos⁹ super Cant. Quos non saluat dei iusticia saluat misericordia marie infinita. Chrīs. In veritate nullū repperi medicū q̄ se seruū faceret sedulū marie. Hiero. ō viris illustribus. In omni tpe quo quis exercet

marie grā inuocet. Cui ꝺsonat Bern̄. Si es in angustijs. in rerum dubijs. mariaꝫ cogita mariam inuoca.

Sermo cxxv. Ad idem

Liber generationis ihu xpi filij dauid Mat. i. Iste est liber in q̄ genealogia ihu xpi scripta est. Sz spūaliter iste liber est virgo ꝥrata. que florem nobilissimū ꝛc se genuit. scz ih̄m nazarenū. nazarenus em̄ florid⁹ interpr̄atur. In isto libro scripsit digito iesus primo inclinans se Joh. viij. Et q̄d est inclinare Jhm xp̄m nisi humiliare ꝛ descendere de celis ad istū mundū. Et scripsit digito suo in terra. i. spūsancto cooperante in ꝥrata virgine est ꝺceptus. Et sic ꝥrata virgo est liber iste in quo legere debēt virgines. mulieres. ꝛ pctōres humilitatē. Unū in cantico ei⁹. Quia respexit humilitatē ancille sue ꝛc. Itē mūdiciā ꝛ castitatē. qz nec primā fil'em vsa est nec hāc sequētem. qz virgo ē ꝛ mater. Itē ꝥrata ẏgo compatur libro ꝓpter tria. qz liber scribit. dein de illuminat. tertio legit. Prim⁹ scriptoꝛ qui in hoc libro scripsit fuit egregi⁹ Gabriel archangelus. quia in virgine tanq̄z in libro totius humani generis grām ꝺscripsit dicens. Aue grā plena. qz ceteris p partes. Marie data est tota gratia. Bern̄. De plenitudine eius omnes accepimus. captiuus redemptionē. eger curationē. tristis ꝺsolationez. pctoꝝ veniā. iustus grām. Et sic n̄ ē qui se abscondit a calore eius grē. Secundo liber illuminat. sic ista virgo gl'iosa fuit illuminata q̄n obumbrante spūsancto concepit. dicente angelo. Ecce concipies ꝛ paries filium ꝛc. Cuius illuminationem ꝛ pulcritudinē sol ꝛ luna mirant. quia p ih̄m fuit illuminata p quē celi illuminantur. Un̄ Auoc. xxi. Jā nō indiget sole ꝛ luna vt luceat. sed claritas ꝺi illuminabit illā. Sol recepit splendorē suū a ꝺo. ꝛ luna splendorem a sole. Stelle p ih̄m choruscāt. dies clarificat et aer serenat. mūdus p ipsum illuminat. Et ideo dicit. Ego sum lux mundi. Iste liber taz ꝺecoꝝ illuminatur q̄n in isto libro legit ꝺeus et gloriatur. angelus miratur. peccator consolatur. iustus animat. Primo legit ꝺe⁹ et gloriat. quia inuenit in isto libro scriptum rosam pudicicie virginalis. lilium purissime castitatis. violam ꝺuote humilitatis. Sicut enim rosa p ceteris floꝝ fulget. sic maria in verecundia virginali. Intantū enim fuit verecunda q̄ ꝺe psortio ꝛ frequentia hominū se abstraheret ꝛ sola maneret. iō angelus ipsam solam inuenit. Scdo inuenit lilū castitatis. Ipsa em̄ p omnib⁹ ẏginib⁹ mosayce legis primū suā dño ꝺonauit virginitatē. ꝛ maluit lapidari a iudeis q̄z lilio virginitatis ꝓuari. vñ dixit angelo. Quō fiet istud. q̄m virū non cognosco. Tertio inuenit in h̄ libro violā humilitatis. viola em̄ modica est. sed multū odorifera. Sic maria modicam ꝛ humilē se reputabat dicens. Ecce ancilla dñi. Aug⁹. Audi verbū humilitatis o hō. mater regis celestis iam effecta ancillā humilē se pnūciat. nō ꝺominā. Per hāc em̄ triplicē virtutē tantū placuit dño q̄ ꝺe eius vtero nasci dignatus est. Secūdam lectionē legit angelus ꝛ mirat. aperto em̄ libro. id est nato iesu christo. ex eo legerunt insolitū ꝛ inusitatū nouum miraculū quomodo virgo pareret. ꝛ post partum virgo permaneret. ꝛ vt mater sine ꝺolore fieret. Hoc videntes ꝛ legentes admirati sunt. ꝛ cum viderent natum q̄ esset speciosus forma p̄ filijs hominum letati sunt canētes. Gloria in excelsis ꝺeo. Si ergo p ꝺecoꝝ huius infantuli angeli tantā iocunditatē acceperūt. certum est q̄ ipsa dulcissima dña mater eiusdem infantuli ineffabilem leticiā haberet. cum in gremio teneret filium sui⁹ generosum. ꝛ videret ad sue vite obsequiū angelos cuz cantico leticie sibi in obsequiū ꝺeseruire. Tertiam lectionez legit peccatoꝝ ꝛ consolatur. que sic inchoatur Jesus christus venit in hunc mūdū pctōres saluos facere. i. Thi. i. Item. Nō veni vocare iustos sz pctōres. Et i illo libro legam⁹ libēter. videlicet in christo qui p suam passionez redemit nos. ꝛ posuit nobis crucē in medio ecclesie. Hic est liber simpliciū. vt hoc videntes legerent in eo memorando passionem suam. Isa. xlix. Ego in manib⁹ meis ꝺescripsi te. et nunq̄z obliuiscar tui. Ergo memorari ꝺebem⁹ assidue passionis eius. in hoc erimus similes virgini gloriose. Sic em̄ ꝥrata virgo corporaliter genuit christū. Quarto in isto libro legit iustus lectionem vt animet. q̄ sic inchoat. Justi aūt in perpetuum viuent. ꝛ apud dñm est merces eoꝝ. cū gaudio sine ꝺolore. cum leticia sine meroꝛe. ꝛ cū eternitate sine fine. Et illud gaudiū nemo tollet ab eis. vt dicit dñs i euāgelio. Gaudiū vr̄m nemo tollet a vobis Et iste liber secūdus ꝛ tertius est prelatorum. Ipsi em̄ ꝺebēt legere libros ꝛ informare populum p predicationem. ꝛ soli ꝺebent esse libri p exemplum ꝺonoꝝ operum. Sed heu m'ti

ꝺtrarium faciũt. ergo multi in isto libꝛo scandalisant. cum tñ nõ vꝛerent facere. sicut scriptum est ꝛe eis. Mat. xxiij. Sup cathedꝛam moysi sedent scribe ꝛ pharisei ꝛc. Dicit ḡ matheus. Liber generatõis Jesu christi ꝛc. Hic est liber mandatoꝛũ ꝺei qui nõ potest legi nisi apertus. nec aperiri nisi p agnum. quem clausit septem sigillis. id est septem donis spũssancti. in quo continet scriptura christi sanguine rubꝛicata. que magis in coꝛde q̄ in cartha moꝛtua apparet. Requirit ḡ scriptura candidissimũ pergamenũ. i. mundũ coꝛ ab hũoꝛe carnalium voluptatũ caloꝛe spũssancti vel feruoꝛe solis iusticie ꝛeiccatum. Talis liber fuit virgo gloꝛiosa candida. in cui⁹ coꝛde spũssanct⁹ scripsit fidem ꝛ veritatem. imo etiã ex ea tanq̄ ex bono libꝛo verum verbũ nõ solum legimus. sed etiam suscepim⁹ incarnatũ. Preparemus ergo coꝛda nostra vt a coꝛporalibꝫ ꝛelectationibꝫ feruoꝛe dilectionis diuine valeãt exiccari. ꝛ fide ꝛ veritate p manum spũssancti exarari. ꝛ christi sanguine rubꝛicari. ꝛ sigillis septẽ donoꝛũ spũssancti claudi. ne diabolus malas cogitationes ꝛ affectiones inserat. vt in die iudicij ex eo rõnem vite nostre reddamus. ꝛ ipe iudex thesauros donoꝛuꝫ nobis traditos plenos inueniat ad obsequiũ suũ optime dispensatos. ꝛ multiplici feruoꝛe augmentatos. Nõ vt per virginem mariã ꝺsequi valeam⁹ ipsaꝫ humiliter salutem⁹. Aue gꝛa plena ꝛc.

Sermo cxxvi.
Ad idem.

Liber generationis iesu christi filij dauid filij Abꝛaam ꝛc. Mat. i. Chꝛis. sup Matth. Sicut in apotheca sunt diuersa genera speciꝝ ex quibus vngenta pciosa cõdiuntur. sic in libꝛo generationis iesu christi conditiones sunt regum. pontificum. ꝛ alioꝝ hominum virtuosoꝝ ex quibus colligitur vita virtuosa. ¶ Qui em̃ virtuose vult viuere. necesse ẽ vt ei⁹ vitã incipiat ab Abꝛaã. Et sic per omnes patres in hoc libꝛo conscriptos vitam eoꝝ imitando vsq̄ ad vitam christi virtutuꝫ gradibus sic poterit peruenire. Et hoc sic. Jesus christus in ꝓncipio sue generationis dicit filius dauid ꝛ filius abꝛaam. Sꝫ quia ꝛe dauid postea dicet. iõ ab abꝛaaꝫ est incipiendũ. Abꝛaaꝫ em̃ exiuit ꝛe terra sua et ꝛe cognatione sua. nesciens quo iret. sꝫ credens dño ꝺiues factus est. ꝛ pater multarum gentiũ. ita vt semen suũ multiplicaret vt stelle celi. Sic ꝛ tu si terrã pmissionis eterne ꝛ diuitias ꝓpetuas volueris obtinere terrenis renũcia. vt ꝺtra ꝺeũ illa non retineas. sed ꝓpter ꝺeũ distribuas. vt sic semen tuũ multiplicet. Virgo em̃ benedicta q̄ renũciauit omnibꝫ q̄ erãt ꝺtra ꝺeũ. ideo iam cũ ꝺeo omnia possidet. Propter qõ laudes eius humana lingua exprimere nõ potest. vt dicit Piero. Quid nos tantilli. quid actione pusilli. quid in eius laudibus referim⁹. cũ etiã si omniũ nostrũ membꝛa verterent in linguas. nullus eam laudare sufficeret. Altioꝛ ei celo ǒ qua loq̄ nitimur. abysso pfundioꝛ cui laudes ꝺicere conamur. Si celũ te voce altioꝛ es. si matrẽ gẽtiũ pcelsi. Si formã ꝺei appellarẽ te digna existis. Si ꝺnam angeloꝝ parata esse pharis. Quid igitur digne ꝛe te ꝺicam nisi sicut ꝺeus oim nr̃m est pater. sic ꝛ tu es nr̃a mater. Plus q̄ Abꝛaam. Abꝛaam genuit Jsaac. qui interpꝛatur risus vel gaudiũ. Si em̃ placueris ꝺeo vt abꝛaam generabis filios gaudij vel risus. Sic virgo gl'iosa spernẽs bñdictionẽ trãsitoꝛiã ꝓpter votum virginitatis. ꝛ spernens cognatõnem ꝛ patriã maledictionis sterilitatẽ incurrit. eo q̄ soli dño placere voluit. Jdeo mater multaꝝ gentiũ facta est. At genuit Jsaac. i. verũ xp̃m in risum ꝛ gaudiũ humano generi sempiternũ. At sicut Abꝛaã voluit filiũ offerre et obtulit p eo arietẽ coꝛnibꝫ herentem i spinis. sic mr̃ gr̃e xp̃m herentẽ obtulit cũ manibꝫ in coꝛnibꝫ crucis. que licet ei p tunc fuerat occasio tristicie. postea tñ ei ꝛ nobis oĩbꝫ fuit materia gaudioꝝ. Jsaac genuit Jacob. qui fuit pulcer ꝛ nitidus. Frater aũt ei⁹ Esau pilosus. Sic q̄dam sunt nitẽtes sicut Jacob fulgoꝛe charitatis. q̄dã pilosi ardoꝛe cupiditatis. Et sicut Esau pdidit bñdictionẽ. Jacob aũt ex induitione mr̃is rebecce ipsaꝫ obtinuit. Sic nos si refulgem⁹ charitate siue dilectiõe. ꝑ p curationẽ Rebecce. i. ꝟginis gl'iose a vero Jsaac. i. a p̃re celesti eternã obtinebim⁹ bñdictõꝫ Si aũt pilosi fuerim⁹ supfluitate diuitiaruꝫ. fenerãtes vsuris. negociationibꝫ falsis. sortilegijs. rapinis. dolo. iniurijs. mẽdacijs. ꝛ piurijs. extunc negligim⁹ xp̃i benedictiõeꝫ. sicut ipse Esau neglexit. ꝛ solã bñdictiõꝫ ꝛe pinguedine terre obtinuit. Esau etiã psequebat Jacob. sic mali psequunt bonos. Et sicut Jacob nõ resistẽdo sꝫ fugiẽdo euasit man⁹ esau iuxta ꝺsilium matris vt fugeret in mesopotamiam ꝺnec esau a furoꝛe recederet. sic ꝛ tu si pateris a malo. noli reddere malũ p malo. sꝫ maliciã

inimicoꝝ declinando. donec furor transeat inimicoꝝ. q̄ in te p̄tātem nō hꝫ̄rent nisi dat̄ us p̄missus esset. Si em̄ hoc feceris. eris in generatione Jhu xpi cū Jacob. Si ꝙ nō feceris a generatione ista p̄cidet vt Esau. cui⁹ generatio hic nō describit. sed Jacob. Jacob aūt genuit Judaz z fratres eius duodecim patriarchas Ruben. z sic de alijs. sic noster Jacob. i. xp̄us genuit duodecim apl̄os patriarchas noui testamēti. Sicut Jacob descēdit in egyptum z nimis multiplicatus est. z q̄diu iacob et filij eius fuerūt in egypto. egyptus p̄sperata fuit. egressus aūt exterminata est. Sic z sancti q̄diu sunt in mūdo tenēt mundū ne cadat. cuz aūt de isto mūdo recedent casurus est mūdus Vide aūt quō omnes generationes sancte p mariam z eius filium sunt multiplicate p recreationem. Vñ Bern̄. in sermone. Beatam me dicent omnes generationes. ait Ex hoc te beatam dicent o virgo gloriosa omnes generationes. quia omnib⁹ generationib⁹ vitam z gl̄iam genuisti. In te em̄ angeli letitiaz. iustit̄ gr̄am. peccatores veniā inuenīūt in eternum. Merito in te respiciunt oculi oīs creature. qz in te z p te benigna manus omnipotentis q̄c/ quid creauit recreauit. z tibi creauit. Judas genuit Phares z Saram de Thamar. Thamar p̄mo fuit data filio iude q̄ vocabat Her. qui nō tetigit eam i matrimonio ad instructū matrē que vocabatur Sur. qui percussus est p̄pter suam benignitatem. Post hoc tradita alteri filio fratri illi⁹ Her. cui nomen Onan. quo audito q̄ semen fratris sui esset suscitatu rus. z nō sibi. fudit semen in terrā. ob hꝫ etiaz percussus ē. Quo mortuo nō potuit eam ducere tertius frater. s. Seba. propter defectum etatis. p̄pter quod Thamar de mandato Jude redijt in domum patris sui. donec Seba creuisset. Ita igit̄ factuz est vt thamar virgo maneret. Contigit autem quadam die dum Seba creuisset. pater. s. Judas dissimulauit eam illi dare. quia timuit eum mori. Nō thamar p̄sciens cupiens b̄dictionem in generatione iustoꝝ cū xp̄o obtinere. cū eēt casta i meretricem se mutauit. seq̄z posuit in quodaz bi/ uio p̄ qō iudas esset transiturus. Qui estimans eam meretricem sic coopertam accessit. Qua cognita vno ab eo concubitu concepit geminos. quoꝝ vnū vocauit Phares. z aliū Saram. Et Judas p̄o mercede dedit ei virgam z anulum. Cum igit̄ impregnata esset. z ex iudicio Jude lapidari deberet incestuosa. misit virgam z anulum Jude. Ad qō iudas respondit. Justior me es. sed sic nō est interfecta. quia amore filioꝝ hoc fecerat. Sic z christus ecclesie cōiunctus que est ex iudeis z gētibus fornicarijs p̄ydolatriaz. Qui sponsus videlicet christus sponse sue dedit virgā castitatis. z iusticie siue regni anulum. que p̄digo filio p̄ etiā p̄ p̄niam ad se reuertēti contulit p̄ amore. Ecce quō meretrix in generatōne dñi inuenit mūdata. vt nemo de generatione glorietur. nec de turpi genere vituper̄et. quia si vis domino p̄iungi. etiaz si meretrix fueris publica vel qualiscunq̄. absconde vultum tuum ex verecūdia p̄catoꝝ. z p̄iunge te sibi p̄ amorē. vt virgam siue potestatem regni celestis valeas obtinere. z anuluz siue vinculum p̄petue charitatis. Ideo hic dicit Hieronim⁹. Dñs iesus voluit nō solum nasci de iudeis z alieni gentis. verum etiam de adulterinis cōmixtionibus. nobis p̄stans magnā fiduciam vt qualicunq̄ modo nascimur. si eius vestigia imitamur eius membra per fidem efficimur. Hic addit Chrys. super Matth̄. Dum iudas lamentaret̄ penitens q̄ nephandū opus fecisset in israel. z dominuz deum diu deprecaretur. nec luctus sui terminuz faceret. astitit ei angelus dei. z hec omnia exposuit ei sicut gesta fuerūt. z consolatus est eū. Judas autem tante fuit religionis vt post̄q̄ cognouit eam non fuisse vxorem filiorum suorum non acquieuit ei appropinquare. quoniam et si quantum ad deū ipsa non erat nurus. tamen ad conscientiam nurus videbatur. prouidebat em̄ bonum nō tm̄ coram deo. sed etiam coram hominib⁹. Ut fm̄ hunc intellectum dixi eam hic meretricē. Hic ergo iudas genuit Phares z Saram ꝺ Thamar. p̄us egressus apparuit Sara. obstetrix autem ligauit illi coccinuz. id est rubeū filum sericeum. retractus autem Sara p̄mo Phares exiuit. Sara igitur dicitur nobilis. z significat illos qui in hoc mundo nobilitātur. z in superbia morientur. vt lucifer. Boni autem fortuna seculi p̄scinduntur significati p̄ Phares. qui p̄scisus vel diuisus interp̄tatur. Sed sicut Sara prius ortus retractus z inclusus est. Phares autem qui p̄mo inclusus fuerat retracto sara primū exiuit. sic amatores mūdi qui p̄mum ostendunt a luce eterna retrahunt. z in ventre inferioꝝ recludūtur. Boni aūt q̄ a p̄sortio maloꝝ p̄scindunt. i celesti lumīe victuri eternaliter oriunt. Ut ne amatores mundi designati sunt p̄ saram qui signatus erat filo rubeo. quia licet sint signati sanguinis xp̄i rubedine. tamē eis nihil

proficit qñ damnañ. ſm illud ꝑs. Que vtilitas in ſanguine meo dum deſcendero in corruptionem. Ideo generatio Sare nō ponit ſed Phares. licet iudei ꝓmo apparuerunt in ſynagoga. tamen nos poſtremo orti per filium huius ꝙginis glorioſe ſumus iudeis obtenebratis ſolidati i luce euāgelice veritatꝭ. Phares aūt genuit Eſron. Eſron interꝑtatur iaculum videns. z cōgruit chriſto qui ſe dedit q̄ſi ſagittam electam. Et tu ſis iaculū ꝺtra iaculum maligni hoſtis extinguendo i virtute ieſu chriſti. qui tanq̄ ſagitta electa de pharetra operum omnipotentis dei eſt ꝺceptus in virgine gl'oſa ad occidēdū fortiſſimos inimicos Eſron genuit Ará. Ará interꝑtat irritatio eo ꝙ ſuo tempe iudei maxime multiplicarent. et ſic egyptios ſua ꝓſperitate contra ſe irritabāt intantuz vt affligerent z flagellarent. labꝛib⁹ luti z lateris oppꝛimerent. per obſtetrices occidi iubꝛent. Et ſignificat electoſ quoſq̄ qui dei gratia proſperati malos incitant contra ſe vt eis detrahant z maledicant. z per obſtetrices. id eſt detractiones z infamiam occident. Sed ſicut de illis ſcriptum eſt. quāto magis affligebant tanto magis creſcebant z augmētabant. z ſic nos cogimur exire de egypto angſtiarum huius ſeculi in terram ꝓmiſſionis exemplo filij virginis glorioſe. qui occiſus eſt a perſecutoꝛibus. multiplicati ſunt electi ſicut granū tritici. qz tales ſunt gens dñi deſiderata. Subdit. Ará aūt genuit Aminadab. qđ interꝑtatur voluntaꝛi⁹ vel deſideratus. qz em̄ electi ſunt voluntarij z deſiderabiles deo z hominib⁹. ideo mali ꝺtra eos ꝓ inuidiaz irritantur. Sola em̄ cauſa iuidie maloꝛ eſt bonitas electoꝛū. ſicut filij iacob inuidebant fratri ſuo ioſeph ꝓpter bonitatem ei⁹. Sic filij⁹ virginis cū apl'is z imitatoꝛib⁹ in vitā irritauit malos ad ꝑſequendū. Sed qz xp̄s volūtarie paſſus eſt. ſil'r z apl'i cū eoꝛ ſequacib⁹ ibāt gaudētes ad ꝑſecutionē. ideo requiē inuenerūt. Ideo ſequit. Aminadab genuit Naaſon. q̄ interꝑtatur requies. z ſic tm̄ eſt dicere. Quiſq̄ ſm voluntatē dei viuit. ille filios generat in requiē. Qui aūt viuit ꝺ volūtatē dei in ꝗetos filios ꝓcreat z ꝓteruoſ. Jō beata ꝙgo ſe totā deo vouerat. z in nullo voluit hr̄e ꝓpꝛiaz volūtatē. Jō genuit illū q̄ dicit. Tollite iugū meū ſup vos z inueniet⁹ requiē ꝛc. Type Naaſon filij iſr'l exierunt de egypto ſm Chriſt. In cui⁹ ſignum z nos exire de egypto debem⁹. i. de tenebris hui⁹ mūdi. poſtq̄ nobis mater gr̄e xp̄m in requiez generaſſet. z tunc a labꝛe z oppꝛeſſione z flagellis quieſcere valem⁹. Ideo ſequit Naaſon genuit Salmonez. qui interꝑtatur accipe vas Iſte ſalmon vas accepit qñ Raab meretricez in vxoꝛem ſuam duxit. Hec aūt raab erat de Jericho. que ſuſcepit exploratoꝛes z nūcios filioꝛ iſrael duz quererent a rege de Jericho vt occiderent. abſcondit eos in inferioꝛi parte domus. z ꝑſeruauit eos a moꝛte. z dilexit iudeos pluſq̄ ꝓpꝛiā gentē. eo ꝙ audierat famā illoꝛ quā deus ipſis exhibuit in manu potenti ipſos de egypto ducens. Salmon aūt tanq̄ vir nobilis z virtute inſignis videꝛ Raab tam fidelē exiſtere. z deo dilectā z electā z conuerſam ad bonū. licet ſciret eā eſſe meretricē eā in vxoꝛē recepit. videns ꝙ de vaſe ꝺtumelioſo factum fuit vas decoris. z vas electionis a domino. Ideo Salmon bene dicit accipere vas qđ congruit filio virginis marie. Cum enim xp̄us verus Salmon venerit in iudiciū. tunc oēs exiſtentes in hereſi ſectas z ꝓgregationes maloꝛ xp̄ianoꝛ ſiue ciuiū mūdanoꝛ ſiue ꝓncipum tenebꝛaꝛ gladio interficiet z igne ꝺſumet. cū muri ſeu munitiones facte ꝺtra deū z iuſticiam coꝛruent in infernū. niſi ſola raab. id eſt aīa peccatrix chriſti ſanguie redempta ſi in dilectiōe dei z ꝓximi inuenta fuerit. Oēs em̄ immūdi ſumus tanq̄ pannus menſtruate de maſſa coꝛrupta venientes. qui maculam iniquitatis noſtre quā coꝛā deo abſcōdere nō valemus in fronte portam⁹. Jō xp̄m verum ſalmonē z ꝓximos noſtros diligere debem⁹. vt valeam⁹ ſigno ſanguinis ſui rubꝛicari. z ſibi ad inſtar Raab reſponſari qñ mundus vt Jericho coꝛruet in interitū ſempiternū. Jō ſequit Salmon aūt genuit Booz. qui interꝑtatur virtus. qui ſm ꝓuidentiā dei Ruth in vxoꝛem accepit. z virtuoſum filiū generauit. Et ſic ſm Chriſt. Qui nō accipiūt ſm ꝛ̄tutē vxoꝛes. ſed exꝑuiſione diaboli. generāt filios malos in malas ſoꝛtes. z ad pena iniquitatis ſue. nec ad gaudiū. nec ad ꝺſolationē videnꝭ filios generaſſe. Dic itaq̄ Booz accepit moabitidem noie Ruth. Quō aūt accepit longū eſſet enarrare. Sed tm̄ cepit eam in vxoꝛem. qz eam virtuoſam cognouit exquo ſocrum ſuaz nō reliquit. ſed eaz ſecuta eſt. dimittens deos ſuos deum viuentē elegit. z amoꝛe generis in deoꝛ obediens ſocrui iuit in nocte ad lectum. Booz ſubtus palliū. nō ex libidine. ſz ex ſimplicitate z amoꝛe pl'is. Si em̄ libidinez que/ſiuiſſet iuuenē inuenſſet. Sed qz rōne proximitatis Booz dꝛebat eam ducere in vxoꝛem. ideo audiens ꝫ ab ea nihil ſuſpicatus eſt niſi

virtutem. nec eā repulit tanq̄ lasciuā. nec ꝓtigit eā tanq̄ lasciuus. sed mane ꝓsurgens ꝓuocauit ꝓmiozē vt eā duceret in vxozē. qui cum eā sꝓeuisset. ipse Booz iure ꝓmitatis accepit eā. felicē se reputans q̄ ipsaz meruisset habere. Ecce quāta virtus. qz simul ꝓiūcti in libidine nullatenus exarserunt. Hoc est ꝓtra illos q̄ a se longe distātes sem uicem ad libidinem z amoze ꝓuocant. Audite ꝓiuges q̄ statis in ꝓiugio vl̄ vultꝭ matrimoniū intrare. nolite querere pulcritudinē vl̄ iuuentutē in his quas ducere vultis. exēplo Ruth vobis habilem qualiscunq̄ sit. dūmodo ibi sit virtus. z inde ꝓles ꝓducant. Siꝭ nō queratis diuites. vt ꝑpter pecuniam p̄ncipaliter velitis maritari aut vxozari. sꝫ vtuosas ꝓiuges querite. etiam si sint paupes. vt iste Booz diues pauperem colligentem spicas post messozes. Hic etiā docet nos Booz z Ruth vt nō scandalisemur de omnib⁹ que videm⁹. Ecce i vno lecto sine vicij suspitione virtus inuenit. Si ergo videris aliquos colloquētes. nō semp suspiceris de malo. Si tibi malum videt. suspira ad deum. z nō interpteris omnia ad malū que vides. Non de hoc sumatis exemplū ire ad loca suspecta. nec cum suspectis loqui studeatis. Nā si hoies de vobis nō scandalisant ex vestra ꝓuersatione. tñ vbicūq̄ potestis tollere scandala detis. sicut Judas fecit filius Jacob. de quo dictum est. cum peccasset cum thamar credens eam nurum esse suaz ex duobus filijs suis. postea q̄n lamentabat pniam agens. angelus reuelauit sibi q̄ thamar casta virgo a filijs ꝑmansisset. z q̄ ipse posset eā habere. Ipse tñ ab eius thozo z ꝓuersatione semper abstinuit. ne alij qui hoc ignozabant scandalisati fuissent. Prouidit enim bona cozam deo z cozā hominib⁹. Docet insup nos Booz vt nemini suā vxozē siue sponsaz accipere debemus. qz ipse noluit accipere vxozē nisi postq̄ ꝓmiozfrater eam iure dimisit. Hoc est contra illos q̄ ꝓtentione z iudicio alioz vxozes vl̄ maritos euincunt. Ita impletū est illud Isa. xviij. Emitte agnum dñe dñatozē terre de petra deserti ad montem filie syon. qz agnus dñs Iesus nō solum p iudeos generationem traxit verum etiam p paganos moabitidem. Ut sic agnus venit nobis ex paganis ad designādū q̄ p virginem gl̄iosam etiā paganicā nostraz generationē attigit z mūdauit sanguine suo. vt ad montē filie syon. i. ad facies sue spectaculum etiam nos pagani p fidem christianam peruenire possemus. Talis intantū virtuosus Booz ex tali virtuosa vxoze Ruth genuit Obeth. qui subditus interptat. qz omnis q̄ virtuosus est in ꝓiugio nō queres libidinem sed plem ex dono et merito frequēter habet filios deo z sibi sbditos. Q⁹ multi aūt hñt ꝓteruos filios. hoc fit ꝑm Christ. qz parentes nō sunt virtuosi. z in matrimonio diuitias eligunt et nō mozes. pulcritudinez z nō fidem. libidinē z non ples. qđ meretricib⁹ congruit. nō cōingib⁹. optant vt filij eoz̄ñ sint iuste cōmixtiones. sed pena condigni irreligiositatis eozum. Uel si sint in se religiosi. tñ quia filios nimiū diligentes nō corrigunt sed mittunt eis ꝓpriam voluntatem. ideo inobediētes sunt eis Quia igitur obeth subditus fuit deo z parentibus. ideo subdit. Obeth autē genuit Jesse. qđ interptatur refrigerium. Quicunq̄ enim est subditus deo z parētib⁹ suis generat filios bonos a quib⁹ refrigerat. Qui aūt ꝓtumaces sunt nō sibi generant refrigerium. sed genimina viperarum nascēdo occidūt parentes. z sic gignendo a filijs occidunt. Quare autez hic Jesse vocat ysai cū vtrūq̄ nomen eius sit. nisi vt ostenderet q̄ sub noie iesse ꝓphete generatio christi fieret p ipsum. sicut dr Isa. xi. Egrediet virga de radice Jesse. Hec est virgo gloriosa que hodie egressa est in lucem. sꝫ flos ei⁹ est pulcer. saporosus. odoriferus. s. filius eius. Jesse aūt genuit Dauid regem. qz deus in generatione iustoz benedicit. z a generatione iustoz benedicet. Ideo talis bn⁹ filius optimi pris genuit etiā filiū virtuosum Dauid regē. id est manu fortē. qui primū se vicit. qz quem admodū patic⁹ fuit in omnib⁹ psecutionib⁹ quas patiebat a saul rege. z a filio suo Absalone. a Michol vxoze sua. z alijs multis. ita z tāte mansuetudinis z misericōdie fuit vt p ppl'o suo quem angelus interficiebat. imo ab hoza matutina vsq̄ ad vesperā septuaginta milia viroz̄ ipsemet ab angelo interfici voluit. ponens aiam suā p ppl'o di. Ego sum qui peccaui. ego sum qui inique egi. isti qui oues sunt quid fecerunt. vertat obsecro manus tua i me z in domū pris mei. vt dr. ij. Re. xxiij. z. i. Paral. xxi. Etiaz adeo sanctus fuit. vt in adulterio cū Bersabee z homicidio eius viri fili⁹ xpi extiterit. in hoc pcipue vt ipsam postremo in vxozē acceperat. quā prius habuit adulterā. Sic em̄ xps videns aiam peccatricez diaboli vxozē. primo inspirat ei vt intimo ꝓiungatur sibi amoze. z tandē occiso diabolo eā in spōsaz accipit nō habentem rugam neq̄ maculam. Sed ad hoc Dauid tibi ꝓponit vt sanctitatē

ipsius imitari studeas. ⁊ ab adulterio ⁊ homicidio ꝑcaueas. Si aũt cecidisti cum dauid. ꝑ pniam cũ ipso resurgas. Multi em̃ ꝑcauerunt cũ dauid. pauci aũt cũ eo resurgunt. Ecce in generatõe xpi adulter ⁊ meretrix vt et tu speres ql̃iscunq; sis. adulter. heretic⁹. vel sodomita cum eo spũaliter valeas copulari ⁊ eius generationi ꝯiungi. Dauid aũt genuit Salomonẽ. qui interptat pacificus. ex ea que fuit vxie. Sed quare ḣ nomen ei⁹ nõ ponit cuz tñ Raab ⁊ thamar ⁊ dauid ꝑcatores ponunt. Rñdet ꝙ ex eo ꝙ thamar ita virtuosa fuit vt zelo plis cõcepit. ex qua generatio xpi surgeret ꝯiuncta fuit Jude. ⁊ Raab ita ꝓtusa erat vt exploratores iudeoz recipet. Dauid autez in oĩb virtuosus. De Bersabee aũt nullu; signum virtutis legimus. ideo illi ponunt. illa aũt ex noĩe nõ ponit in libro generationis xpi Ex tali aũt genuit Salomonez qui templũ dñi edificauit. vt ⁊ tu si ita fuer; pacificus ex virtutũ lapidib⁹ templũ coꝛdis edificare valeas. vt i eo dñs ꝑ gram possit habitare. Hic est noster Salomon ihs q̃ edificauit castissimum ⁊ pulcerrimũ templũ. videlicet coꝛpus virginis gl̃iose. q̃ ꝑ mariũ ꝓsuit lapidẽ in ei⁹ sanctificationẽ. qñ in vtero matris eã sanctificauit. Vñ ⁊ hodie est ꝺedicatio templi huius. qz memoriã eius agim⁹ que sancta fuit anteq; nata. ideo sanctaz natiuitatem celebrem⁹. In quo templo summ⁹ pontifex dñs ihs ꝑmam missaz celebrauit qñ missus a ꝑe venit in ei⁹ carnẽ. ⁊ ꝺeus ⁊ hõ in ea ꝯcept⁹ est. vt ex ḇ templo idem pontifex nat⁹ ⁊ moꝛtuus se hostiam ꝑ nobis offerens obtulit nobis vnctionez sacri chrismatis ⁊ olei omniumq; sacramẽtoꝝ ex latere suo. Quotiẽs g̃ videris in eccl̃ia coꝛpus xpi leuare. cogita qz hoc est sumptum ex tẽplo coꝛpalis virginis gloriose. cui⁹ natiuitas hodie celebrat. Et qñ eleuatum vides in cruce. ⁊ qñ baptisatus es ⁊ pniam agis ⁊ eucharistiam sumis. aut ꝯfirmaris. aut vngeris oleo sacro. aut ꝑ sacerdotem absolueris a ꝑcatis. cogita ꝙ hec omnia ꝺona tibi ꝯfert summus pontifex ex templo virginis gloriose. Ez ecce Bersabee mater Salomonis adultera fuit. ⁊ pater adulter. Jõ Salomon faciliter fuit parentelis criminis imitator. vt fornicaret cum alienis mulieribus. quib⁹ ⁊ ydola fabricauit. Parentes igit studeant esse iusti. vt castos filios ꝑcreent. vt filij postponẽtes crimina. virtutes eoꝝ studeant imitari. Sed ad hoc qualiter natura parentũ in filios trãffundit. huius euãgelij textus ostẽdit cum dicit Salomon aũt genuit Roboam. q̃ volẽs in subditos seuire ad instar patr; ꝓdidit. x. ptes regni. Bona em̃ tpalia que ille ꝑ voluptatez. superbiam ⁊ luxuriam ꝯgregauit. ⁊ ea heredib⁹ relinq̃re cupiuit. heres fatu⁹ dissipauit. Quot nũc sunt in mũdo quoꝝ patres magnas mũdi diuitias possederũt. ⁊ nunc filij sunt mẽdici. qz forte male ꝯgregauerunt parentes paupes oppримendo. vsuras faciẽdo. ⁊ malas exactões exequendo. Isti dissipãt mala ꝯgregata i luxuria. ebrietate. ⁊ ludis exponẽdis. Illis potest dici Mat. xxiij. Testimoniũ vobis est ꝙ estis filij patrum vestroꝝ. Item dicit Chris. ꝙ regnum iudeoꝝ pacificatũ fuit ⁊ integrũ. q̃diu Salomon i iuuẽtute seruiebat ꝺo. Cũ aũt̃ incitauit eum sathanas ad fornicationem et ydolatriã in fine sui regni. cepit scindi regnus suum. et tpe filij sui totaliter scissum est. vt ex duodecim partib⁹ siue tribub⁹ due solum remanerent. Sic em̃ regnũ xpianoꝝ tpe apl̃oꝝ bene stetit. qz oẽs xpiani soli ꝺo seruiebãt et n ydolis. sed nũc xpianis fornicantib⁹. ⁊ q̃si tot ydola quot pctã mortalia hñtib⁹ scissum ẽ regnũ in diuersas ptes. hereſim. sectaꝝ. hypocritarũ. tyrannoꝝ. ⁊ aliozũ qui moꝛtaliter ꝑccãt. intantũ vt pauci inueniunt pfecti xpiani qui charitatem pfectam habeant. sine q̃ nec fides saluat. Si g̃ tales ḣrent fatuos filios m̃tos qualis fuit Roboam. scinderet in fine mundi regnũ ipsoꝝ. ⁊ nisi pniam egerint oẽs ꝑibũt Nos igit charissimi ex mr̃e nr̃a dulcissima talem Salomonẽ pacificũ suscepimus. cuius regni nõ erit finis Dañ. vij. Potestas ei⁹ eterna que nõ auferet. ⁊ regnum ipsius q̃ nõ coꝛrumpet. Hoc regnum est eccl̃ia ⁊ filie eccl̃ie tenentes tunicã incõsutilem ꝺe agni vellere factam. ⁊ ex nostra virgine oꝛtaz nunq; scindet a regno xpi q̃diu in vnitate matris eccl̃ie pseuerauerint. Roboam genuit Abiam. q̃ interptat pater viuẽs. qz ꝑ mũ incepit bñ viuere sicut pater. ꝺemũ ꝑccauit in ꝺeum. ⁊ male conclusit. Ecce quõ patrem sequit̃ ꝓles. Sed q̃d est ꝙ malus p̃ generat ꝺonũ filiũ. qz quilibet filius bonus esse tenet. licet habeat malum patrẽ. qđ Asa filius Abie ostendit. ꝺe q̃ scribitur in textu. Abias aũt genuit Asa. qui interptat vngentũ. eo ꝙ xpi ꝺon⁹ odoꝝ fuit in omni vita sua. qz ita ꝺene vixit ꝙ legere ꝺelectat ipsius hystoriã. Ecce aurũ in foꝛdib⁹ inuenit. qz p̃ vita foꝛduit. ⁊ filius vngento ꝺoni opis exemplo vite sue ꝺodoze oĩb⁹ redolebat. Hoc igit subintelligas. quia cõmuni cursu mala radix malum fructum ꝑfert. mali parentes malos

filios. Si aũt aliqñ ꝓtrariũ fit hoc raro ꝓtingit. Sic chriſt⁹ ⁊ maria multos bonos ⁊ pauc̃os malos in generatiõe habuerũt. ẏgo caſta ⁊ humilis xp̃m humilẽ fructũ genuit vt nos eos ſeq̃mur multiplicitate oĩm virtutuꝫ. Aſa aũt genuit Joſaphat q̃ interp̃tat dñs iudex. dñs em̃ reintegrauit regnũ ipſoꝝ ꝓpter eorũ merita. qui nullũ bonum irremuneratũ relinquit. Ideo hic fuit dñs iudex. ad quẽ ꝑtinet remunerare bonos. Sꝫ qz ambo peccauerũt. Aſa aũt ꝓſiliũ aduerſus regem iſrl̃ ꝑtit. diffidens de adiutorio dei recepit in auxiliũ inimicos dei. Item Joſaphat peccauit. qz Achab peſſimo auxiliũ p̃buit. vbi interfecto Achab in exercitu Joſaphat circumcluſus oraſ̃ vix veniã impetrauit. maxie qz de⁹ dilexit illũ. qz idolatriaꝫ deleuerat. vbi dicit Chriſ⁹. Fideles nõ debent dare auxiliũ inimicis dei. nec ab eis accipere. vt habet in can̄. Nõ oportet accipere auxilium ab inimicis dei. Nos aũt docet ſup̃dicta hyſtoria de Joſaphat. qui em̃ petit auxilium de inimicis dei. de auxilio dei deſperat. vaſ̃idiores exiſtimans dei inimicos q̃ deũ. Qui aute̅ dat auxilium inimicis dei aduerſat deo. em̃ volente ꝓterere inimicũ ſuũ ipſe euꝫ defendere temptat. Uñ beate ẏgini congruit interp̃tatio Joſaphat. qđ eſt dñs iudex. ipa em̃ iudicẽ genuit. quẽ vt frem̃ ⁊ correctorem diligamus. Sꝫ vide q̃ piculoſa ſit ꝓſperitas diuitiaꝫ. qz ipſe Joſaphat ꝓſperat⁹ genuit Joram. qui in tantũ ex diuitijs ſuperbiuit. vt ꝓtra deũ filiã Jeſabel impie ⁊ Achab peſſimi ducem vxorẽ. Intãtũ elat⁹ ꝓtra deũ vt etiã ſex frẽs occiderat. Jõ Joram interp̃tat altitudo. De q̃ poeta. Tollunt in altũ vt lapſu gr̃uiori ruãt Ipſe em̃ ſic elatus plaga grauiori ⁊ diuina a dño ꝑcuſſus eſt. vt añ biduũ moꝛtis ſue inteſtina ſua putrefacta iactaret. Caue et tu ne ex diuitijs filius vel ſucceſſor bonoꝝ ſuperbia eleuetur. Prouide ⁊ tu ne ex p̃ris diuitijs ſuperbias ⁊ ꝑcutiaris a dño vt inteſtina proijciꝫs. ſm illud Eccli. xix. Auaro nihil ſceleſtius. nihil iniquꝰ q̃ pecuniã amare. hic em̃ aiam ſuã venalem habet. qm̃ in vita ſua hi peccerũt inteſtina ſua. qz omnẽ ſollicitudinẽ ⁊ conatũ ad exteriora extendentes ad inſtar aranee p̃ſciẽtes a ſe virtutem naturalẽ. ⁊ gratias a deo ſibi collatas. In medio diuitiarũ moꝛantur ſicut aranea in medio tele. Caue g̃ tu ne in diuitijs tuis tibi contingat ſicut Jude cõtingebat. q̃ ꝓpter diuitias ſuſpenſus medius crepuit. et effuſa ſunt omnia viſcera eius. Actuum. i. ca. Non ſic virgo. ſed talem genuit filium cuius viſcera interioꝛa ⁊ exterioꝛa membꝛa ⁊ oſſa in cruce ⁊ in ſepulcro nõ ſunt cõminuta. nec fracta. nec coꝛrupta. vt nos exemplo eorũ incoꝛrupte viuamus. Joram genuit Oziam. Itẽ hic Othoſias ⁊ Amaſias nõ nominant̃. ſed a generatione xp̃i reſcinduñt. Joram em̃ vſq; ad quadrtã generationẽ fuit electus ex eo. qz de ſemine peſſime Jeſabel que occidit ꝓphetas ⁊ Achab viri ipſius filiam accepit nore Bodoliã. ex qua hec peſſima generatio traxit oꝛiginem. Ecce q̃ piculoſum eſt inire cõiugium ipſoꝝ. Caue g̃ ne vxorẽ ducaſ de domo impia vel maritum. ne ꝓtingat te deleri cum generatione tua a generatione chriſti. Sed ſi audieris parentes eſſe bonos. tũc cuꝫ omni fiducia ex eis ꝓiugem talem aſſume. ⁊ quere cõiungi generationi rectoꝝ que benedicet̃. Nam dñs in generatione iuſta eſt. ⁊ nõ coniungaris generationi peſſime adultere ⁊ puerſe. Nationes em̃ peruerſe. ſ. auaroꝝ. puerſorum. tyrannorũ. p̃donum. vſurariorum. ⁊ omniũ maloꝝ ſunt cauſe ꝓſummationis ꝓiugum. Nõ eſt g̃ ſm eos generatio diuina. ſꝫ poſt eos ſm Oſiam. qui interp̃tatur nobilis. qz fecit qđ beneplacitum erat deo. excepto hoc q̃ elatus ſacerdotalem ſibi vſurpauit dignitatẽ. volens thuribulum i templo offerre. ꝓpter qđ in fronte lepꝛa fuit ꝑcuſſus. ⁊ ſedit domi lepꝛoſus. nõ exiens vſq; ad moꝛtẽ. Caue igit̃ ne tu tibi vſurpes dignitatem nõ debitam. Sꝫ illam nobilitatem ſequaris qua facies qđ beneplacitum eſt deo. Sic xp̃us virginis filius nõ rapuit dignitatem. nec rapinaꝫ arbitrat⁹ eſt equalẽ ſe eſſe deo. p̃ri vt pontifex fieret. ſed vocat⁹ eſt vt Aaron. Sequit̃ Oſias aũt genuit Joathan. q̃ interp̃tat ꝓfect⁹. ⁊ ſic tu nõ egrediaris. ſꝫ in via ꝓfectoꝝ ꝓgredi ſemp̃ debes. qz ſm Greg. in via dei nõ ꝓgredi regredi eſt. nõ dicas. ſatis ieunaui. ſatis facultates in vſus pauꝑ largit⁹ ſum. ⁊ ſic de aliꝭ. Uũ em̃ oĩa feceritis. dicite. inutiles ſerui ſum⁹. qz in eo q̃ aliq̃s exiſtimat ſe aliquid eſſe cũ nihil ſit cadit a iuſticia ſua ⁊ humilitate ſi quaꝫ habuerit. Sic phariſeus qui oĩa bona fecerat. et ab oĩb⁹ malis declinauerat. eo q̃ ſe ꝓfectum eſſe putabat. nec in humilitate ꝓgredi volebat ad maioꝛa impetranda ⁊ facienda. ideo a via dei regreſſus iuſticia ꝓdita ⁊ humilitate ſuꝑbiuit. Xp̃us aũt nullo indigens ꝓpter nos ſe exinaniuit formã ſerui accipiens. legem impleuit. baptizatus eſt. ieiunauit. oꝛauit in cruce. Joathan aũt genuit Achas qui malus fuit. nam ydolis filiũ ſuũ conſecrauit. trahẽs euꝫ ꝑ ignẽ. nihil boni legit

de illo. sz tñ in generatione boni inuenit forte. qz sub ipso datū est hō signū. Ecce ego concipiet z pariet filiū. Achas aūt genuit Ezechiā qui sctūs fuit. Ipse dixit. Memēto domine quō ambulauerim cozā te in veritate i corde pfecto. z qđ bonum est cozam te fecerim. Et si obiciē. cur fleret cum mori deberet. Rñdet q ipse non peccauit. qz non fleuit q deberet ire de mūdo. sed qz heredē non habuit. ideo deleri à generatione iusta timebat. qđ scribit Isa. xxviij. Generatio mea ablata est. ppter qđ exaudiuit eum dñs. z addidit vite sue annos. xv. In cui9 signū sol retrocessit. x. gradibz i hora logio ad orientē. ppter qđ rex babilonis misit sibi multā munera p amicitia inter se mutuo faciēda. Dicūt ḡam q rex babilonis colebat solem. vidēs q sol honorabat Ezechiam p eo misit sibi munera. Nz aūt aliqz tulū maiorē gl'iam ex hoc hret. omes thesauros suos nūcijs ostēdit. ppter qđ generatio sua punita est. ppter inanem gl'iam. Caue z tu q̄tūcunqz acceptus fueris ne p inanem gl'iam thesaurū vite eterne pdas. Iste Ezechias serpentē eneū quem moyses fecerat cōfregit. qz iudei colebāt eum p deo. Ideo quecūqz bona tua ostēdis videne hostis p inanē gl'iam te spoliet istis bonis. sic hierm fuit p inanē gl'iaz spoliata thesauris. Sic z tu si nōdum xpm bono ppōsito cepisti. nec ope bono pcepisti ploza z dic. Generatio mea ablata est. vt sic merearis p diuīe ppciationis fecunditatē accipe p mariā que gemens affectabat esse in generatiōe messie. z expectās meruit esse mater ipsius. Talis Ezechias qui ppter inanē gloriaz meruit puniri. genuit Manassen. qui malus fuit in tantuz vt ipse Isaiā serraret. qz fm Chrīm. Isaias sibi pdixerat i facie sui pris. vñ z ipse pr tūc volebat eū occidere dicēs. Meli9 est esse sine filiō q̄z talē filiū post se relinquere q̄ deuz exaspērat z sanctos psequit. Nz ne occideret prohibuit Isaias. Itē impleuit plateas hierm sanguine pphetaz z iustoz. de porta ad portam. z posuit ydolū in templū dñi. z traxit filiuz p ignē cōpher i cymon vbi erat ptinuus ignis. Aū igit multā fecisset mala cōprehēsus est a rege assiriozū ligat9 compedibz z cathenis ductus est in babiloniā. z posit9 in carcerem. bibebat aquā cū aceto modico ad mēsurā vt viue re posset. Et cū vehemēter affligeret z penitēs oraret. audiuit eū dñs. z in flāma ignis descēdens vincula ipsius adussit. z reuersus in hierusalē in regnū suū seruiuit dño in toto corde Sic tu si in generatione xpi vis inueniri. age pniam vt ad regnū eternū valeas peruenire. Iste manasses genuit Amon qui fuit mal9. Hec aūt fuit cā siue malicie. qz viderat patrez esse malū. z post pniam reductū ad cozonam regni. ppōsuit malā vitā ducere di. Pat me9 i senio pniam egit. sil'r z ego cū ad etatē pfectā veniā penitebo. Sz fefellit eū longe vite prōmissio. qz exterminauit eū dñs valde velociter. qz duobz ānis tm regnauit. Sic tu caue sūmopere in puncto q̄ p̄trahis z stare vis in pctis dōnec pctā penituerit. ne z tu in eodē pūcto ad infernū descēdes. sz potius incipe penitere dum tps est penitēdi. exemplo Marie et xpi qui p nr̄is pctis formā pnie ieunādo. legi subiciēdo z in sacrificio offerendo. z mortē patiēdo ptulerūt. Si aūt iust9 es z pnia non eges. extunc viuas sicut Josias. de q̄ subdit. Amon aūt genuit Josiam. qui interpr̄at hostia. qz sacrificiū deo obtulit. Fecit em pascha sic per omnes reges qui ante eū fuerūt. vt hr̄. iiij. Re. xxiij. Sed hec virgo nobis xpm agnum pascalē exhibuit sup oēs reges qui aī ipm fuerūt z post eū adhuc erūt. Alij em alienā carnē dabāt in pascha. hec aūt xpm ex sua carne z ipsius carnē dulcissimā nobis ppōsuit. Sic tu fm ap'm exhibeas cōp9 tuū hostiā viuaz. deo placentē in odorē suauitatis. vt sic mādu ces xpm vt sibi in vnitate eccl'ie incorporeris. Josias aūt genuit Jeconiā z frēs eius i transmigratione babilonis. Hic Joachim z Eliachim nō ponunt in numero regum. Sz rex egypti Pharao intruserat ipsos in regnū manu potenti. ponit aūt secūdus Joachim. als vocat9 p Hieremiā Jeconias q̄ rite successit. Dicit aūt euāgelista. q̄ geniti sunt in transmigratione babilonis. Itē illi q̄ libere voluerūt in babiloniā ire vocabant filij transmigrationis. Alij aūt qui ppter iniquitates suas sunt ducti filij captiuatiōis. Hic insup nota q oēs in generatōe positi figurabāt xpm. aut fama aut infamia. De infamia. sicut dauid recipiens vxorē vrie significat xpm. qui eccl'iaz de gentibz diabolo auferens sibimet eaz copulauit. Jeconias aūt genuit Salathiel. ō q̄ nihil legim9 boni seu mali. putamus eū bonuz fuisse. z captiuitate deū assidue petijsse p calamitate auferenda q̄ ꝺtigerat ilr̄l. z ideo petitioni dei appositū fuisse. Salathiel autem genuit Zozobabel. quē Chrīs. appellauit doctorē babilonie. Per istuz em Zozobabel dimissi sunt oēs filij ilr̄l. z reuersi i ppriā patriā in magno gaudio. Sic esdras exposuit pphetaz q̄ alio nole ꝺz malachias. Cum em Zozobabel

esset in misterio regis Darij. cōtroversia facta est inter eu3 7 duos alios regis ministros q̄d esset fortius in mūdo. vno dicēte. nihil fortiꝰ est vino. altero aūt. nihil fortiꝰ est rege. Zoro/babel aūt dixit. Nihil fortiꝰ mulieribꝫ 7 veri/tate. Quibꝫ sic certantibꝫ tenuentū est vsq3 ad siniam regis darij. Quo residente cum princi/pibus suis ad iudicandū. ꝓtenderūt tres sin/guli p tanta sñia 7 verbis. contentiones q̄ cu/pit eoꝝ scire legat Esdrā ꝓphetā. tamen vicit Zorobabel iudicio regis Darij omniūꝫ prin/cipū. pnūciata est omnibꝫ fortior esse ꝙitas. Cum aūt diceret ad eū darius rex cum iura/mento. Pete quid vis a me vsq3 ad dimidiū regni mei. Rñdit Zorobabel. Regnum tuuꝫ nō peto. sed vtere eoipso in eternū. Sed hꝫ pe/to q̄ ꝑcepit Cyrꝰ rex añ te vt dimittas capti/uitatē filioꝝ israel redire in sua. Mox darius cōsensit. Iriens aūt Zorobabel gratias egit dño di. Bñdictus es dñe 7 pr̄ veritatis. qui sapientiaꝫ hanc in os meū musisti. Et iō recte sm̄ puidentiā dei nominatꝰ est Zorobabel. id est doctor babilonie. Que aūt maior doctrina dicit Chriſ. nisi ostendere veritatē oīm rerū. Et implet̄ū est in eo q̄ fuerat scriptū. Sup inimicos meos prudentē me fecisti. Interpra/tur zorobabel fruitio positā. qz fruitione regni ad se decurrēte positos elegit poꝰ li/berationem populi sui q̄ appetere regnū. Hic autē doctor babilonie est verus chriſtꝰ filius ꝙginis. q̄ fruitionē regni cū ad eū defluxit spre/uit. fugiēs cū eū vellēt facere regē poꝰ in pau/pertate currens docuit 7 maluit esse paup p̄di/catorē q̄ superbꝫ rex sm̄ estimationē hominuꝫ. vt nos de eterna ꝙfusione duceret babilonis. Hic dicit Chriſ. de residuis generationibus nec scripturā aliquā me recordor legisse nec au/disse. Hic aūt in fine notandū est. Quicunq3 placuerūt diuꝰ regnauerūt 7 ꝓsperati fu/erūt. inimicos eoꝝ humiliauit deus sub mani/bus eoꝝ. Quicūq3 aūt inique 7 maligne ege/rūt velociter a regno 7 a vita cū amara morte ꝓscindebant. hūliauitq3 eos deꝰ sꝫ manibus inimicoꝝ suoꝝ. Si aūt oīm istoꝝ bonoꝝ ha/bueris vitā 7 veritatē cū zorobabel p̄dicaueris vita 7 exemplo. ex tūc vita sequentiū patrum in te fulgebit. etiā eris magister babilonis. et omnes hoīes veritate illumines. 7 tūc celestē patrē cognoscet. qđ significat Abiuth. q̄ inter/pretatur pr̄ meus. quez virgo nō sup sensibili sꝫ experimentali noticia sup oēs simplices crea/turas cognouit. Tunc resuscitaberis a pecca/to. qđ significat Eliachim. q̄ interpretatur dñs resuscitās. Uñ 7 nos p xp̄m filiū ꝙginis resu/scitationē habem⁹. tūc ad bñ opandū adiuua/bit te dñs. qđ significat Isor. Uñ 7 Maria martha vocat ꝓpter vitā actiuā bone opatio/nis. qz adiuuata a dño. vt generaret nob salu/atorē. ps. Adiuuabit eā deus vultu suo. tūc efficieris iustus. qđ significat Sadoch. et si/gnificat Mariā. que oēm iusticiā p xp̄m im/pleuit. Eccli. xliij. In me oīs grā vie 7 veri/tatis. tūc eris frater dñi dilectus. quem signi/ficat Achim. 7 significat Mariā. qz p eā nob xps frater 7 nos ei. 7 ipsi⁹ mater. soror 7 frater esse possumus. tūc soli deo adherēs eris quod significat Eliud. Quis vnq3 deo adhesit vt maria que eundem genuit quem deus pater. tunc saluus eris. qđ significatur p Eleasar. sic omnibꝫ nobis maria salutem obtinuit. tunc deus erit merces tua magna nimis. qđ signi/ficat Mathan. Hanc mercedē valem⁹ omes ꝙsequi p mariam. tūc supplantabis diabolū. qz hꝫ significat Jacob. Hec est mulier de qua Gen. iij. Dixit dñs ad serpentē. Inimicitias ponā inē te 7 mulierē. 7 ipsa ꝓteret caput tuū. 7 tu insidiaberis calcaneo ei⁹. te videlicet sup/plantāte. tūc dñaberis in tota terra egypti. qđ significat Joseph sponsus marie. de qua natꝰ est Jesus qui vocat christus. tunc totiꝰ terre dñationem obtinebis. qz p hāc virginē hab/emus verum Joseph. qui pascit omne seculū. ideo dicit saluatorē mūdi. Hic generatio ma/rie nō computat. qz eadē generatio est marie 7 ioseph. qz fuerunt ambo de vna tribu. Ideo sub generatione Joseph generatio marie com/putat. Sic ergo oēs generatiōes ab abraam vsq3 ad dauid sunt. xiij. Hi iudices fuerunt. Itē oēs generatōes a Dauid vsq3 ad transmi/grationem babilonis. xiij. Hi reges fuerunt. a transmigratiōe Babilonis vsq3 ad chriſtū xiij. 7 fuerūt pontifices. 7 sic oēs generationes xlij. significabāt xp̄m. q̄ erat iudex. rex 7 pon/tifex. Sic ḡ sub illis finitus. iudicū. regū. siue pontificum erat status iudeoꝝ. qz expectabāt eū cui nō deberet succedere alius status. Ideo veniente xp̄o q̄ in se oēm pfectionē ꝓtinet am/plius status eccl'ie nō mutat. sz militabit sub christo. Sic etiā virgo beata oīm sanctoꝝ pa/trum vitā in se habuit. fidē Abrae. misericor/diā Dauid. sapientiā Salomonis. iusticiaz Ezechie. 7 sanctitatē Josie. 7 nō solū in se ha/buit. sz etiā eos oēs in virtute excellit. imo om/nem fidem illoꝝ 7 virtutē xp̄m generando cō/pleuit. Sic etiaz sancta virgo que nunc filio eius militat. 7 vsq3 ad coronā regni militabit

De exaltatione sancte crucis

a ncta vita ex maria fide ⁊ omni virtute reflo ret. vt dicit p̄s. Refloruit caro mea. que q̄dez floruit in ꝯceptiõe xp̄i. Maria etiã floruit in passione. resurrectiõe. ascẽsione. ⁊ gl̄ificatione xp̄i. ⁊ hoc habemus ex ꝟga ꝟgine maria que ptulit florẽ inestimabilis pulcritudinis xp̄m. sicut h̄ in ſmone Amonis p̄sbyteri de natiui tate dñi sup illo verbo Isa. xi. Egrediet virga de radice yesse. qui sic inquit. Maria hec singularis virgo pulcra padisi arbor est. Nam dum virgã noiat. disciplinatã. castam. humilem. modicaz. sed in altum cordis humiliter creuisse insinuat. habes arboris pulcritudinẽ vide ⁊ fructus ipsi⁹ venustatem. Et flos inq̄t de radice eius descendet. Flos virge ⁊ fructus arboris dñs noster iesus xp̄s. Nõ em̄ qz flos ideo nõ fructus. nec qz fructus est xp̄us. ideo nõ flos. Obuiauerunt aũt sibi sicut veritas ⁊ miscõia. ita flos ⁊ fruct⁹ in xp̄o. flos ad ꝟitatẽ. fruct⁹ ad misericordiã ⁊ pacem ptinet. Sicut nanq̄z in floze ꝓmissio. in fructu redditio promissionis est. ita ⁊ dñs suis fidelibꝫ in fidelitate pseuerãtibꝫ ꝓmisit. in misericordia soluit Vñ p̄s. Ipse est q̄ coronat te in misericordia et miserationibꝫ. Et tria in arbore cernimus. ipsam. s. arborẽ. florẽ ⁊ fructus. Tria quoq̄z in dño nr̄o iesu xp̄o. Ad hec tria quodãmodo si mul ptinentia aduertam⁹. ipso testante de se dicẽte. Ego sum via veritas ⁊ vita. Nã via in exẽplis. veritas i doctrina ⁊ ꝓmissis. vita i vite exhibitiõe. Igit̄ via ad arborẽ. ꝟitas ad florem. vita ad fructũ ptinet. Itẽ arbor est xp̄s in ꝯsatione. flos i resurrectõe. fruct⁹ i ascẽsione. In vita em̄ xp̄i fidei nr̄e rectitudo est p doctrinã informatio. ⁊ sic in ꝑuersatõe velut i arbore stamus. In resurrectõne aũt ei⁹ spe florescimus. In ascensione fructũ ꝓcipim⁹ diuinitatis. Nõ em̄ ipse solũ p resurrectionẽ ⁊ mortez refloruit. sed etiã nr̄a fides emortua in ipso reuixit ⁊ refloruit. vñ spe psallim⁹ cũ p̄s. Reflo ruit caro mea in spe. In ascensione ꝟo fructuz diuinitatis spũsancto misso de celo in apostolis participamus. Sed ⁊ singuli nr̄m qui velut arbores in orto dñico sumus. si tñ arbores bone in fide viuendo existimus in bona operatione ac maloꝝ patiẽtia ꝓmo hic boni odoris florem ꝓmittim⁹ vt postmodũ in fructibꝫ cõtemplationis eternaliter gaudeam⁹. Deniq̄z siue xp̄m in arbore pulcerrima cũ floribꝫ suis intellexeris. siue matrẽ virginez in arbore. In fructu aũt arboris dñm iesum estimaberis. qđcunq̄z horum siue vtrunq̄z dices nõ errabis. Videte charissimi quõ christus flos. ⁊ virga eius virgo maria nõ solum iustos. sz et pctõres in sua habet generatione. imo maioꝛ odoꝛ pietatis nobis pctõꝛibꝫ in coꝛ spargitur. cuz audimus q̄ nõ ꝓpt̄ iustos sed ꝓpter pctõres xp̄s venit. sicut a ꝓncipio euãgelij dꝰ filiꝰ dauid q̄ fuit pctõr. post hoc Abraaz qui fuit iustus. Et licet ex hac causa sit scriptũ q̄ licet vicinioꝛ Dauid fuit ꝓmissio facta qz Abrae. qz abrae dictum fuit. In semine tuo. i. xp̄o figurato p Isaac bñdicent̄ omes gentes. Dauid aũt dictũ est. De fructu ventris tui ponã sup̄ sedẽ tuã. Tñ ꝓpter spem retribuẽdã pctõribꝫ xp̄s primo dauid ascribit̄ qui fuit peccatoꝛ. vt nemo pctõꝛ desperet. sz credat iusticiã faciendo ⁊ penitẽdo. Et sic poterit esse in generatiõe xp̄i. Sed nõ filius adam veteris. neq̄z eue. sz filius noui adam. i. xp̄i. ⁊ Eue. i. virginis gloriose vt in coꝛ generatione reflozeat ꝫ in grã. et in futuro p gloriam.

De exaltatione sancte crucis. Sermo cxxvij.

Absit aũt absit gloriari nisi in cruce dñi nr̄i iesu christi. p quẽ mihi mũdus crucifixus ẽ. Gal. vi. In summa ꝟboꝝ duo innuunt̄. Primo q̄ solũ in cruce xp̄i sit gl̄iandũ Sedo subdit cãm. ibi p quẽ. De primo dicit. Absit mihi gl̄iari. q. d. q̄dam gl̄iant in diuitiaꝝ affluentia. p̄s. xlviij. In multitudine diuitiaꝝ suaꝝ gloriant̄. ꝫ nõ est faciẽdũ. p̄s. xi. Diuitie si affluant nolite coꝛ apponere i. Thoꝛ. iij. Quid habes qđ non accepisti. si accepisti. cur gloriaris. nescis q̄ tibi datũ est ad salutem vel ad damnationẽ. Aliqui gloriant̄ in seculari potẽtia. vt ptz Judith. xiij. de Holoferne q̄ gloriabat̄ quasi potens. ⁊ in potentia sua coꝛruit. hoc nõ est faciendũ. Eccli. x. Dis potentat⁹ breuis vita. Sap̄. vi. Potẽtes potẽter tormẽta sustinebũt. Aliqui in religione simulata. ad Gal. vi. Volunt vos i carne circũcidi vt in carne vr̄a glorient̄. Sed absit mihi nisi in cruce dñica. ibi debemus gloriari. qz erepti ⁊ liberati sum⁹ a miseria. seducti p primum lignũ. Crux xp̄i ꝓmo viuificat ⁊ tra mortificationẽ. p lignũ mortificati sumus. Amb. Pomi noxialis morsu i mortem coꝛruit. In hoc ligno sumus viuificati. Bern̄. In arbore crucis dñice pendet omnis vite fructus. In ea pependit christ⁹ bñdictus fructus qui est vita. Joh. xiij. Ego sum via veritas ⁊ vita. Deute. xxx. Erit vita tua ante

te pendens. Amb. Sicut pomū in arbore. sic xps in cruce. ¶ Scdo saluificati sum⁹ i cruce ꝓtra dānationē. Nā crux xpi est archa noe in q̄ saluatū est genꝰ humanū. De q̄ Hab. xvi. Exiguo ligno credūt hoies saluare aias suas Greg. in registro. Quid cruce xpi ꝓciosius de qua nobis grā. salus ⁊ virtus xpi. Isido. Si periculis et ꝓcellis mundi inuolueris lignuz ascende crucis ⁊ liberaberis. Aug⁹. in ſmone. Crux xpi est nobis causa totiꝰ beatitudinis. i. Pe. ij. Peccata nostra tulit in corpe suo sup lignū. Magister in. iij. di. xix. Penaz pctoꝝ nostroꝝ ipse ptulit. i. pfecte tulit. Aug⁹. Si eque pensat culpa hois ⁊ pcium redemptionis nō tātū distat ortꝰ ab occidente. ps. Apō do minū copiosa redēptio. Eusebi⁹. Tota salus hūani generis puenit ex ligno crucis. Rich. de sancto victore. Sicut p diabolū in ligno tri/ bulatio. sic p crucem venit nobis omnis ꝓso/ lano. ¶ Tertio in cruce vtutes multiplicant Figuraꝝ Gen. xxij. Cū abrahā alligasset ysaac sup struem lignoꝝ. dictū est ei. Multiplica/ bo semen tuū sicut stellas celi. Spūaliter. sic Abraam. id deus pater. obtulit filiū in ligno crucis. hinc oritur multiplicatio gratie ⁊ vtu tis. Joh. xij. Si granū frumenti mortuū fu/ erit multū fructum affert. Nam xps in cruce nos multas docuit virtutes. ¶ Primo docuit obedientiā. ad Phil. ij. Factꝰ est obedi ens vsq̄ ad mortē. s. crucis. In oratione ꝓclusit Mat. xxvi. Nō sicut ego volo pater. sz sicut tu. ppter nrām inobedientiaz. Ro. v. Sicut p inobedientiā vnius hominis pctōres ꝓsti/ tuti sunt multi. ita p obedientiā vniꝰ iusti con stituunt multi iusti. Et sic xps fuit obediens multo magis nos. Damas. Indignꝰ est diui na clemētia q̄ viuit sine obedientia. ¶ Scdo docuit patientiā. i. Pet. ij. Cum malediceret nō maledicebat. sic ⁊ nos. Jaco. v. Patientes estote ꝓfirmātes corda vestra. Hiero. Si ve ri sumus xpi discipuli. opprobria ⁊ detractio/ nes debem⁹ libēter amplecti. ⁊ equo aio ferre. que mgr noster ptulit. Mat. x. Nō sit disci/ pulus sup mgrm. Bre. Si passio xpi ad me/ moriā reuocet nihil tā graue qđ nō equo aio sustineā. ¶ Tertio docuit charitatē. ⁊ h̄ in pri mo verbo dicēs. Pater dimitte illis ⁊c. Ecce speculū sine macula conspuit. gloria celorum irridet. ⁊ orat p inimicis. Joh. xv. Maiorem charitatem nemo habet vt aiam suam q̄s po/ nat p amicis suis. ⁊ orat p ipsis. Bern. In q̄ illuxit clarius q̄ nos dilexit dns. q̄z in cruce et passione ei⁹. Damas. li. iij. c. xxiij. Quid magz ad charitatem accendit q̄z q̄ ꝓprio filio suo n̄ pepcit pater. ⁊ filiꝰ p pctōribus oravit. Hymō de cassia. Oravit misericordia. ⁊ orare nō vult miseria. oravit iudex vt oraret reus. iuxta illō Mat. v. Diligite inimicos vros. ⁊ orate pro psequentibus vos. Dilexit em̄ nos plus q̄z ma trem. q̄z discipulos. q̄z sanguinē. q̄z corpus. q̄z vitā. q̄z etiā aiam. q̄z illa oia reliq̄t ⁊ nos rede/ mit. in hoc maximā charitatē ostēdit. Bern. Nihil te mihi reddit ita amabilē bone ihu si/ cut calix quē bibisti. Bern. O quanta chari/ tas. deus bibit mortez ne mors biberet hoiem Inno. Sustinuit suā passionē vt emeret tuā dilectionē. Bern. Quid gl'iosiꝰ q̄z q̄ nos tan/ ti estimauit pcij. ¶ Quarto docuit pietatem in hoc q̄ nostre miserie in ꝓpria psona subue nit faciēdo misericordiā quā docuit. Luc. vi. Estote misericordes. Hoc notat in scdo ꝓbo qđ dixit in cruce. Hodie mecū eris in paradiso O magna misēdia. non legit de latrone q̄cq̄z boni fecisse. Bre. xviij. moral. Latro in cruce pendens manib⁹ ac pedib⁹ ligatus nihil ha/ bens libez nisi cor ad credendū. linguā ad cōfi tendū. ⁊ dei misertus est in cruce. nobis ad do/ctrinā vt simꝰ ad misericordiā proni. Lu. vi. Omni petenti te tribue. Thob. iij. Ne auer/ tas faciē tuā ab vllo paupe. Prou. xxij. Qui prōnꝰ est ad misericordiā benedicet. ¶ Quin to in cruce docuit equitatē in ꝓbo tertio. Mu lier. ecce filius tuꝰ. Justicia req̄rit q̄ ipsam cō mendaret in mūdo. que nouē mensib⁹ euz in mūdo cōmendatū recepit in vtero. q̄ eū caste ꝓcepit ⁊ dulciter aluit. Bern. Stabat mater dolorosa iuxta crucē lachrimosa. vidit filium ꝓputū. flagellatū. coronatū. pforatum. cruci ꝓclauatū. gladiꝰ simeonis ptransiuit animā eius. Juste ⁊ merito eā cōmendauit iohāni. Hiero. Memēto parentū sub quoz manib⁹ sumpsisti nutrimentuz. Eccli. iij. Qui timet deum honorat parentes. ⁊ quasi dnis seruiet eis. ¶ Sexto docuit exemplū patiēcie i quar/to ꝓbo. Hely hely lamazabathani. i. deus de⁹ meus. vt quid derelinquisti me. non impatien tiam in his ꝓbis exp̄ssit. sed magnitudinē sui doloris quē p nobis sustinuit. Nō em̄ fuit de relictꝰ in vnione psonali q̄ ad sepationē diui/ nitatis ab hūanitate. sz sic q̄ diuinitas expo/ suit humanitatē passioni sine defensione et p tectione. ac si non fuisset sibi vnita. Sed eius passio maior passione oīm martyz. ⁊ tñ patiē ter sustinuit. sic ⁊ nos. ¶ Septimo docuit de siderium salutis nostre in q̄nto ꝓbo. Sitio. s. ppter vestrā salutem. Bern. O dñe crucigē te

De exaltatione sancte crucis

plus sitis q̄z crux. de cruce siles. nr̄amq; salutē sitis. iudei ꝙ sanguinē. Intrantū aūt sitiebat nr̄am salutē vt etiaz pateret in lingua. qz ipse accepit amaz vinū. nō ad bibendū sed ad gustandū solū. qz dederūt ei acetū felle mixtū. iuxta illō ps. lxviij. Dederūt in escā meā fel. z in siti mea potauerūt me aceto. Et sic sit; ei⁹ fuit feruēs desideriū nr̄e salutis. Mat. v. Beati q̄ esuriunt z sitiunt iusticiā. ps. xli. Sitiuit aia mea ꝛc. Nā nr̄m desideriū nullibi magis q̄z ad salutem nr̄am esse debet. ps. xxxvij. Dñe ante te omne desideriū meū. ¶ Octauo docuit obediētiā z firmitatē in septo ꝙd. s. ꝙ summatū est. s. imperiū z volūtas p̄ris. desideriū patrū. salus peccatoz. Et sic nos obedire debem⁹ firmiter. Nam ipse dixit Joh. viij. Que placita sunt ei facio semp. Joh. v. Nō veni facere voluntatem meā. sed eius qui misit me. i. Regum. xv. Melior est obediencia q̄z victima. Greg. Scelus ydolatrie ēnolle acq̄escere. Et Deu. xvij. Si nō obedietes fueritis peribitis. Et obediencia debet p̄seuerare in finē. Sicut xp̄us nō descendit ppter matrem vel discipulos nec iudeos. z sic nos. Heb. xij. Recogitate eū qui talē sustinuit aduersus semetip̄m cōtradictionē vt nō fatigemini animis vr̄is deficietes. Ideo Aug. Nulla morte horribilior morte xp̄i. Sap. ij. Morte turpissima ꝯdemnemus eum. Ideo turpissima vt nullā mortem timerem⁹. Nam aliqui nō timent mortē sed gen⁹ mort; ¶ Nono docuit de rebz prudētem facere finalē dispositionē. Nā prudentia req̄rit vt hō in periculis cogitet de meliozis bōni ꝯseruatiōe. Et sic xp̄s vltimo aiam cōmendauit p̄ri. di. In man⁹ tuas cōmendo sp̄um meū. Sciuit em aiam suā p̄ri cōmendatā. tū in articulo mort; cōmendauit eā ppter nr̄az eruditionē. vt de rebz prudentē dispositionez faciam⁹. z in hora mort; feruēti⁹ ꝙuerteremus nos ad dñm. Nā sicut ipse ꝯdidit testamentū. iude cōmēdauit tpalia. militibz vestimenta. corp⁹ sacraliter nobis discipl'os p̄ri. Joh. xvi. Pater serua eos in nōie meo q̄s dedisti mihi. matrem Joh'i. sp̄um patri. Sic nos vt nudi xp̄m in fine seq̄mur nos spoliem⁹ in habitu z affectu. Exo. xxv. Inspice z fac ꝼm exēplar ꝛc. ¶ Quarto gloziari debem⁹ in cruce. qz p illaz diabolū supauit. Greg. Qui in ligno vincebat ꝛc. Figurat Hester. vij. Aman parauit lignū z in ipso suspensus est. Rich. de san. vic. Crucis signaculū est demonibz supplicium z tormentum. Ideo canit ecclia. Nullū ꝯtra h̄ signnz stat periculum. Aug⁹. Ubi signum crucifixi et fide z deuotione p̄cesserit ibi inimicus nihil nocebit. Exemplū de iudeo i ecclia deserta cruce signato. Et dico cū fide et deuotione. nō in iniquitate. vt vadēs ad fornicationē. Hugo. Nescit crux xp̄i patrocinari crimini. sz deuotioni z dilectioni. Aug⁹. Extēdit tō xp̄s i cruce brachia vt esset parat⁹ p̄bere auxilia. Jō canit ecclia. Crux pellit oīe crimen ꝛc. ¶ Quinto p crucem celum reserauit. Isa. xxij. Dabo clauem dom⁹ dauid ꝛc. Nā suis meritis null⁹ p̄t ingredi celū nisi p meritū passionis. Un mgr̄ in. iij. di. iij. Nec circūcisio nec baptism⁹ aperuit aditū regni celestis nisi hostia salutaris. Heb. x. Hñtes fiduciā in introitu sctōz i sanguine xp̄i. Mgr in. iij. di. xvij. De⁹ decreuerat vt ppter pctm̄ null⁹ intraret paradisū nisi in vno hoie tanta eēt humilitas q̄ oibz p̄ficere posset. sicut in p̄mo hoie fuit tāta superbia q̄ oibz nocuit z h̄ soluz in xp̄o est. Et sicut olim in morte summi pontificis Nu. xxxi. pfugiebat ingressum. z sic p passionē in cruce xp̄i. Gre. in dyalogo. Nunq̄z quis celesti beatitudine dignus foret. nisi virt⁹ felicissime passionis xp̄i suppleret. Hec est scala Jacob. Gen. xxviij. cui⁹ summitas celos tāgebat. Unde canit ecclia. Hec est scala peccatoz ꝛc. ¶ Sexto in cruce nos patri recōciliauit. ad Col. i. Per sanguinē crucis ei⁹ pacificās que in celis z in terris sunt. i. hoies z angelos. Rabanus. In cruce sctā respiciūt angeli cumulata sua gaudia. Ro. v. Cū inimici essem⁹ recōciliati sum⁹ p sanguinē filij ei⁹. Bern. Respice o hō q̄tuz obligaris patiēti dño. q̄tidiana xp̄iani lectio doz esse dñice passiōis recordatio. Bern. Memorare q̄diu vixero labor tuoz.

¶ Sermo cxxviij.
¶ Ad idem.

Sicut exaltauit moyses serpentē in deserto ita exaltari oportet filiuz hominis. scribit Joh. iij. et legit hodierna die p euāgelicali officio. ¶ F ¶ Amb. in exameron dicit. q̄ gallus albo suspensus ad modū crucis naturaliter leonem fugat z terret. teste philosopho. p. aialium qui ait. Leonē fugat gallus z elephantē mus. Cui⁹ ratio est. Nā naturale odiū ē inter leonē z basiliscū. vt refert Isid. in hystoriis naturalibz. Leo igit cernēs albū gallū estimat eū basiliscū z fugit. Spūaliter. p albū gallū intelligit xp̄s. nam sicut gallus nūciat tranquillitatē z tempestatez aeris dieī

7 noctis. sic xps nūciauit nobis lumē diei. id est gre. cū dixit Joh. xij. Dū lucē habetis credite in lucē vt filij lucis sitis. Sil'r nūciauit nobis tempestatē noctis. i. seueritatē siue iusticie Lu. xvij. Veniēt dies qñ desiderabitis videre vnū diē filij hois 7 nō videbitis. Iste est albus gallus. i. innocēs. i. Pe. ij. Peccatuz nō fecit. nec inuentū est mendaciū in ore eius. Et tñ innocenter suspensus est in cruce cum alis brachioz. De quibz ps. Sub vmbra alaruz tuarum ptege me. Ideo merito timet ipsum leo. i. diabolus. qz ab eo supatus. De q̄ Ozige. omel'. vij. Crux christi est p quā mūdus vincitur. 7 contra pncipes mundi triumphatur. Item Plinius in speculo naturali. Carnes crude 7 calide galli posite sup morsum serpentis extrahunt venenuz. Sic passio xpi posita sup mentem a serpente. i. diabolo sauciataz venenuz extrahit pctōz. Et h̄ figurat Nu. xxi: Luz dñs misit in filios isr'l serpentes ignitos in deserto ppter murmurationē ptra moysen. cui dixerunt. Cur nos eduxisti de egypto vt morerem̄ur in solitudine. deest panis nō sunt aque. aīa nostra nauseat super cibo isto leuissimo. ppter qđ plagauit eos dñs p serpētes ita vt morerent. Multi venerūt ad moysen 7 dixerunt. Peccauim9. qz locuti sum9 ptra dñm et te. ora vt tollat a nobis serpentes. Oravit moyses pro pplo. 7 locut9 est dñs ad eum. Fac serpentē eneū. 7 pone eū p signo. qui percussus aspexerit eū viuet. 7 fecit moyses serpentē eneū 7 posuit p signo in palo. quē percussi inspicientes sanabant. Spūal'r. hec fuit figura passionis xpi. Nam omnes eram9 infecti a serpēte infernali. 7 nullū fuit remediū conuenient9 q̄s p serpens sine veneno. i. xpi corp9 fuit suspensuz in palo crucis. Nā sicut serpens eneus habet sil'itudinem veneni in q̄tū dicebat serpēs. fuit tñ sine veneno. qz ene9. sic xps habuit sil'itudinē veneni. i. peccati ex carne passibili. fuit tamen omnino sine peccato. Et ideo sicut aspectus illius serpentis enei saluauit a corporali morte. multo magis qui intuet crucifixum saluat a morte eterna. De q̄ Aug. Fratres vt sanemur xpm crucifixū intueamur. Dicit em̄ Eusebi9 in pmone. Tota sal9 mēt's 7 corpis puenit virtute crucis xpi hoibz vniuersis. Idcirco meritō legit' p themate. Sicut exaltauit moyses serpentem ꝛc. vt ois q̄ credit in ipm̄ nō pereat sed habeat vitā eternam. ¶ In summa videz duo inuunt. Primo opportuna necessitas nr̄i remedij. Secdo sbiungit immensa vtilitas nr̄i remedij. ibi. ois q̄ credit. Dixi primo inuit opportuna necessitas nr̄i remedij cū dicit. Sicut exaltauit moyses serpentē i deserto. ita oportet exaltari filiū hois in cruce. Dicit sctus Tho. pte. iij. q. xlvi. Oportebat xpm in crucē exaltari nō necessitate coactōis. qz absolute loq̄ndo possibile fuit deo hoiez alio modo liberare. s. p solā voluntatē 9donādo nob pctā. vt dicit Leo papa i pmone de ramispalmaz. Omnipotēs filius qui p eandē essentiā est equalis patri potuisset hominem liberare solo imperio volūtatis. iō nō oportuit xpm in cruce exaltari necessitate coactōis sed congruitatis. qz dicit Aug9. xiij. de ci. dei. Hoc fuit diuine dignitati congruū vt nos dignat9 est p mediatorē dei liberare 7 hominū. Itē cōgruū fuit ex pte sui 7 ex pte nr̄i. Primo ex pte sui cōgruit sue iusticie. qz hō peccauit. 7 homine deuicto eū nō vi eripuit. sz in hūanitate p pctō hūani generis satisfecit ille q̄ pctm̄ nō fecit. et sic p iusticiā sn̄ā liberauit hoiem. Secdo congruit iusticie sue in h̄. qz hō peccauit in ligno manducans de pomo vetito. iō congruit sue iusticie q̄ ad satisfactionē vt exaltaret in ligno De q̄ Gre. Qui p lignū vincebat. in ligno q̄z vinceret p xpm dñm nr̄m. Tertio cōgruit sue misericordie. qz p se homo satisfacere ñ posset p peccato totius humane nature. de q̄ Apoc. v. Flebam multū. q̄m nemo dign9 fuit aperire librū. s. redēptōis. 7 soluere. vij. sigilla ei9. 7 dixit mihi angel9. Ne fleueris. qz agn9 q̄ occisus est dign9 ē. Ecce magna misericordia q̄ p toti9 humane nature liberatiōe deus pr̄ satisfactorē dedit filiū suū. 7 hoc fuit abūdantioris misericordie q̄z si peccata absq̄ satisfactione dimisisset. De quo Bern̄. O quante est misericordie regem glorie p vili vermiculo crucifigi Anſ. Quid misericordi9 dici p̄t pctōri eternis supplicijs deputato q̄z accipe filiū meū 7 da p te. 7 filius dicit. p̄sto sum. accipe me 7 redime te. Aug9. Si eque pensat culpa hois 7 p̄cium redēptōis. nō tātū distat ort9 ab occidēte. 7 centrum terre a summo celi cardine. vt impleat illud ps. Apud dñm misericordia ꝛc. ¶ Itē nota de exaltatiōe xpi in cruce tria. Primo q̄s sit mod9. secdo que fuit cā. tertio nr̄a seqla. Primo mod9 notabil' 7 amicabil'. qz pēdebat in cruce i longū. altū. latū. 7 pfundū. ¶ Primo in longū significās se pctōrem longanimē patientissime expectantez. Isa. iij. Expectat nos de9 vt misereat nostri parcēs nobis. Hoc ante passionē crucis angelis nō fecit. sz statim eiecit de celo. Luc. x. Videbā sathanā q̄si fulgur cadentē. Nec etiā hoibz h̄ fecit añ passionem.

De exaltatione sancte crucis

qz adam ꝛ paradiso expulit. Dathan ꝛ abyron terrā ꝛ gluture fecit. Hz nūc notabile est ꝟ qđ dicit Aug⁹. De⁹ patiēter expectat. benigne reuocat vt peccatorē sustineat. Hoc ꝺsiderans Bernā. dicit. Ego peccabā. tu dissilabas. ego nō ꝺtinebā a sceleribꝫ. tu aūt a ꝟberibꝫ. cur ꝟ assignat cām apls ad Ro. ij. Ignoras qm ꝛ benignitas ꝛi te ad pnīam adducit. Hz si illā longanimitatē nō notabis. tūc ira ꝛi grauior veniet sup te. Hreg. Hrauius damnat quos ꝟ longanimiter portat. Ro. ij. Scōm impenitens cor tuū thesaurizas tibi iram in die iudicij. ¶ Scđo pendebat in latū ostēdens se ꝟre latissimā charitatem ad amicos ꝛ inimicos. Mat. v. Solem suū facit oriri sup bonos et malos. pluit sup iustos ꝛ iniustos. Joh. xv. Maiorē charitatez nemo habet. vt qs ponat aiaz suā p amicis suis. Si nemo p amico mori. multo min⁹ p inimico. Sed iata xpi charitas q nō solū p amicis sz etiā inimicis mortuus est. Ro. v. Cū inimici essem⁹. reconciliati sumus ꝛo p sanguinē ei⁹ filij in morte. mlto magis reconciliati salui erim⁹ in vita ipsi⁹. Jō ꝛ ei⁹ iata charitate scribit Sap. xi. Diligis oīa q sunt. ꝛ nihil odisti eoꝝ q fecisti. ¶ Tertio pendebat i altū signās se aiaz nraz i celū introductorē. Jō Joh. xij. dicit. Ego si exaltat⁹ fuero oīa trahā ad me. s. celestia. terrestria ꝛ infernalia. Celestia patrē reconciliando. Terrestria ppl'm gētilē ad fidē ducēdo. Infernalia sctōs pres q fuerūt in limbo liberādo. pō. Ascēdens xps i altū. s. crucis. captiuā duxit captiuitatē. ¶ Quarto pendebat in pfundū q̄tuz ad pedes. oīa ꝺdens p ꝟ iudicioꝝ suoꝝ inscrutabilitatem. pō. Judicia tua abyssus multa. sicut em abyssus multa inscrutabilis ē. nec pt inuestigari. ita occulta ꝛi iudicia inscrutabilia sunt Ro. xi. q̄z incomphēsibilia iudicia ꝛi. Eccl's. viij. Omniū opeꝝ ꝛi null⁹ hoim pt inuenire rōnem. ꝛ dicit. Inuestigabiles vie ei⁹. s. quibꝫ vijs visitet vnū ꝛ nō reliquū. vt ptz ꝛ tyro ꝛ sidone Mat. xi. di. Ue tibi bethsaida. ve tibi corozaim. qz si in tyro ꝛ sidone facte fuissent tales ꝟtutes. in cinere ꝛ cilicio egissent pniam. Cur pdicauit illis eūdo ad eos et ñ ad istos? Rñdet Aug. Causa esse pt. iniusta esse nō pt. ¶ Dixi secūdo q modus exaltatōis est amicabilis. trahēs petōres ad spem ꝛ fiduciaz venie q dispositionem in cruce. De quo Bernā. Quis nō rapiat ad spem impetrandi veniaz qñ ei⁹ ꝺsiderat eoꝝpis dispositionez. videlicet caput inclinatū ad osculū. brachia extēsa ad amplexandū. man⁹ pforatas ad largiendū. latus apertum ad diligendū. pedes perfossos ad nobiscū manendū. ¶ Ex quibꝫ verbis habet q xps in cruce p̄sistēs p sex modos traxit ad se petōres. Primo p capitis inclinationem. sicut amicus nutu capitis vocat amicum vt ꝛt sibi osculū. Istud osculuz petiuit humanū gen⁹. Can. viij. Quis mihi dabit te fratrē meū sugentē vbera mris mee. ꝛ inueniā te foris et osculer te. Habere ꝛbet homo duo labia spūalia. s. veritatem ꝛ pacem. De quibꝫ labijs. s. veritate ꝛ pace. Zach. viij. Pacem ꝛ veritatem diligite. s. vt veritatē ꝛ se in ꝺfessione quis dicat. ꝛ cum ꝛo ꝛ primo habeat pacem. ꝛ tunc ꝛus ipsum osculabit cum duobꝫ labijs. s. gratia ꝛ gloria. dabit gr̄am in p̄senti. ꝛ gloriam in futuro. pō. Gratiam ꝛ gl̄iam dabit dñs. Notabile est aūt q xps in cruce habuit caput inclinatū ad ꝛterā. vt p ꝟ significaret q patiebat ꝓpter peccatū qđ fecerūt primi parētes cū ꝛtera sua. Item p hoc innuit q nō vocat hominē ad leuam. id est ad vitaz terrestrem. sed ad celestē. Item p hoc ostēdit etiam q in his que facim⁹ rectam intentionē nō sinistrā habeamus. Mat. v. Nesciat sinistra tua qđ faciat ꝛtera tua. ¶ Scđo traxit nos p brachioꝝ extensionē. sicut mater trahit pueros ad se brachia aperiēdo. ꝛus aūt duobus. s. per sinistrū quo ꝺgregat ad fidem. ꝛ p ꝛtrū q̄ portat ad eternā beatitudinē. Uterūqz aūt brachiū ꝛi⁹ olim clausum tenebat. qz paucos ad fidē ducebat. Nūc aūt vtrūqz apertū habet. qz cognitionez fidei omnibꝫ tribuit. et ad suā beatitudinē fideles accipit. Uñ quelibet fidelis anima pōt dicere illud Can. viij. Leua eius sb capite meo. ꝛ ꝛtera illius amplexabit me. Leuā sb capite ponit qñ verā cognitionem fidei tribuit. ꝛtera amplexat qñ sanctos sibi eternaliter vnit in gl̄ia. Uñ quilibet fidelis pt dicere illō pō. Tenuisti manū ꝛteram tuā. ꝛ in volūtate edūxisti me. ꝛ cuz gl̄ia suscepisti me. ¶ Tertio trahit p manuū pforationē. sicut liberalis trahit egenū ad se. Habuit in cruce xps manus apertas ꝺfixas ꝛ pforatas. Apertas ad innuendū q ꝺat faciliter. Hebr. xij. Tangz filijs vobis offert se ꝛ⁹ Isa. lxv. Anteqz clamāt exaudiā eos. Augus. Proniorē est ꝛ⁹ ad ꝺandū qz nos ad accipiendū. nobis in exēplū. iuxta illō Eccli. iij. Nō ptrahas datū angustianti. Item hz manus ꝺfixas. ad innuendū q ꝺat pseueranter. i. Thoz. iij. Quid habes qđ nō accepisti. Eccli. ij. Scitote q nullus sperauit in dño ꝛ est ꝺfusus. pmānsit in mādatis ei⁹ et est ꝛrelict⁹.

Item habuit man⁹ pfoꝛatas. qꝛ dat omnib⁹ largiter. i. Jhc. vi. Qui pꝛestat nobis omnia abunde. Jac. i. Si q̄s indiget postulet a deo ꝛc. Q̄z larg⁹. qꝛ p potu aque frigide dat mercedē celestis glie. Mat. x. Qui dat potū vni ex mimis meis aque calicis frigide. amen dico vobis nō pdet mercedē suā. O q̄z liberalis fuit i cruce vt sibi nihil retinuerit. Nā Petro dedit eccl'iam. Joh̄i matrē. patri aiam. latroni paradisum. Nicodemo ꝛ Joseph coꝛp⁹ ppriū. nobis omnib⁹ sanguinē suum p̄ciosum. ꝛ crucifixoꝛib⁹ vestimēta. iude tpalia. Quarto traxit nos p lateris apertionez. trahit em̄ nos sicut amicus amicū oñdens ei amoꝛē. Bern̄. Clamat clau⁹. clamat lancea. clamat vuln⁹. q̄ nos vere dilexit ihs. Quinto nos traxit p pedū affixionē. sicut amicus in carcere posit⁹ trahit amicum ad eum visitandum. ꝛ sic x̄ps ꝓpter amoꝛē nr̄m se incarcerare ꝛ crucifigi fecit. vt deberemus ad pedes eius recurrere cum maria magdalena recipe oleū misericordie ꝛ salutarē doctrinā ꝛ p̄cōꝝ remissionē. Deu. xxxij. Qui appꝛopinquāt pedib⁹ ei⁹ accipiēt de doctrina ei⁹. Sexto traxit nos p coꝛpis extēsionē. sicut amicus amicū extendēdo se total'r ad ipm̄ in vera dilectōe. ꝛ hoc fecit x̄ps. De q̄ Bern̄. Dedit tibi oia sua vt essent omnia tua Ecce q̄z amicabil' fuit mod⁹ exaltatiōis i cruce. p quē oēs trahimur ad fiduciā gr̄e ꝛ glie impetrāde. De q̄ Aug⁹. Si beneficiuz passionis abesset nemo ad deū spem hꝛe posset. sed p eius passionē ꝛ crucē animamur. Chrisō. Tribularer nimiū ꝛ desperarē si ñ passione x̄pi animarer. Bern̄. Deficiēte mihi iusticia ꝛ sanctitate. deficientib⁹ meritis succurrat mihi passio tua. Sed videnda est causa exaltationis. Et multe sunt cause q̄re opoꝛtebat filiū hois in cruce exaltari. Prima causa vt inueniret. Nā cōmunis querela fuit ante aduētum x̄pi q̄ nō posset inueniri a sanctis. vn⁹ fuit Job eiusdem. xxij. Si ad oriente ī ero nō apparet. si ad occidentē nō intelligā eū. si ad sinistrā quid agā. nō apphendā eū. si ad dexteraz nō videbo eū. Alter Isaias eiusdē. xlv. Vere tu es deus absconditus saluatoꝛ isrl. Et Salomon Can̄. viij. Quis mihi det vt inueniaz te foꝛis. q̄ optebat exaltari vt inueniret. sz nullibi nisi i cruce. In cruce em̄ ab oib⁹ inuenit. a iustis ꝛ a pecātoꝛib⁹. vt pt̄z de latrone q̄ inuenit eū i cruce. Nā res pdita i alto palo suspēsa inuenit. sic x̄ps in cruce Joh̄. iij. Sicut moyses exaltauit serpētē ꝛc. Si q̄ pdidisti x̄pm q̄ras in cruce ꝛ inuenies. Prou. viij. Qui me inuenerit inueniet vitā. Secūda causa vt cognosceret. querela em̄ sctōꝝ fuit q̄ nō cognosceret Job. xxiij. Quis mihi tribuet cognoscere eum vt veniā ad solium ei⁹. sz in cruce penit⁹ nudus vt vndiq̄z cognosceret. Joh̄. viij. Cū exaltaueritis filium hois in cruce. tunc cognoscetis. qꝛ ego sum q̄ p salute missus ē ꝛ in lege pmissus Deu. xviij. Suscitabit dñs vobis ꝓphetam de fratrib⁹ vestris. ipm̄ tanq̄z me audietis. Jō Bern̄. Cognouim⁹ te in cruce bone ih̄u. qꝛ tu es fugientiū reuocatoꝛ. reuertentiū redēptoꝛ. seruientiū tibi remuneratoꝛ. oꝛphanoꝝ protectoꝛ. Ibi cognoscetis ei⁹ humilitatē. obedientiam ꝛ patientiā. Tertia causa vt timeret. fuit em̄ q̄rundā q̄rela q⁹ deꝰ ñ timeret. ꝛ pcm̄ in pcātoꝛib⁹ nō puniret. De illis vn⁹ fuit Job xxi. qui dixit. Quare impij sublimati viuūt ꝓfoꝛtati i diuitijs. Bos eoꝝ ꝓcepit nō abꝛtiuit. vacca pepit non est p̄uata fetu. egrediunt quasi greges puuli eoꝝ. tenent tympanū ꝛ cytharā. ducūt in bonis dies suos. sic ista querela eēt. qꝛ post p̄dicta sequit'. in pūcto ad ifernū descēdūt. qꝛ deꝰ vult punire pcā. ꝛ h̄ oñdit qꝛ pcm̄ p̄moꝝ parentū ꝛ nr̄m puniuit i filio Ro. viij. Proꝓrio filio nō pepcit deus. Bern̄. Si nō pepercit filio nunquid parcet nequaz seruo. Lu. xxiij. Si in viridi ligno h̄ faciūt i arido q̄d fiet. i. si passus est innocēs q̄d nocēs Bre. Si sine flagello nō exiuit qui sine pcō venit. quō flagello digni nō erūt q̄ in pcō vixerūt. Jō Eccl'i. v. Ne dixeris peccaui. q̄d mihi accidit triste. Aug. Nullū malū impunitū ꝛc. Ro. xiij. Si feceritis malū timete. Prou. xi. Si iustus in terra patit. quāto magis impius ꝛ pcātoꝛ. Bern̄. Dū ꝓsidero Job in sterq̄linio. Johannē truncatū capite sanctificatuz in vtero. ꝛ oēs dei electos supra modū passos. quid de me dicere debeo. Job. xx. Luet omnia que fecit nec cōsummabit. Quarta cā fuit vt amoꝛ suus latēs appareret. querela erat de deo vt amoꝛē suū ꝓtineret. sicut ꝓquerit Isa. lxiij. Ubi est zelus tu⁹ ꝛ foꝛtitudo tua ꝛ multitudo miserationū tuaꝝ. Et Dauid p̄s. lxxx viij. Ubi sunt misericoꝛdie tue antique dñe. Cessat iam querela. qꝛ exaltat⁹ est filius hois in cruce vt charitatē latentē ostēderet. i. Joh. iij. In hoc cognouim⁹ charitatez. q̄m ille animam suā posuit p nobis. Apoc. i. Dilexit nos ꝛ lauit nos in sanguine suo a peccatis nostris Jō Aug⁹. dicit. Nesciui q̄o me deꝰ diligeret nisi p me moꝛi eligeret. Ro. v. Cōmēdauit deus charitatē suā in nob. Ber̄. In q̄ illuxit clari⁹ q⁹ nos dilexit deꝰ q̄z i cruce ꝛ i suis vulneribꝫ

De exaltatione sancte crucis

Hic amor latēs i cruce manifestat⁹ est. Figurat Gen. viij. Rupti sunt. s. i passione oēs fontes magni abyssi. i. magne dilectōis. fons oculoz ad flendū. fons oris ad clamandum. fons manuū. pedū z lateris ad lauandū. Et sic factū est diluuiū miscōie. ad qđ oēs habem⁹ refugium. de quo Gen. in meditatiōibꝫ. Cū pungit caro. cū pulsāt turpis cogitatio. recozdoz vulnez xpi in cruce z resisto. ñ inuenio tā efficax remediū in oībꝫ temptatōibꝫ sicut meditatio crucis xpi z vulnez ei⁹. ¶ Notanda est nūc sequela vt etiam exaltem⁹ crucem xpi scz veneracōdo. iuxta illud Sap. xviij. Benedictū lignū p qđ facta ē iusticia. Et merito debemus crucē exaltare z bñdicere. ¶ Primo qz in ea sum⁹ reconciliati. ad Col. i. Pacificans p sanguinē crucis ei⁹. Raba. In te crux sancta respiciūt angeli cumulata sua gaudia. ¶ Scdo qz p crucē reserat⁹ est aditꝰ regni celestis. Damas. Crux xpi est clauis paradisi. de q Isa. xxiij. Dabo clauem domus dauid super humez ei⁹. Nā nemo suis meritis potuit ingredi. Mgr in. iij. di. iij. Nec circūcisio nec baptism⁹ aperuit ianuā celestis regni nisi hostia salutaris. i. crucis. de q Heb. x. Habem⁹ fiduciā in introitu sctōz in sanguie xpi. Hec est scala Jacob Gen. xxvij. cui⁹ summitas celos tangebat. ¶ Tertio qz p crucē viuificati sum⁹. nā p vetitū lignuz eram⁹ mortificati. de quo Amb. Qñ pomi noxialis morsu in mortem cozruit. sz in h̄ ligno viuificati. Ber. In arboze crucis dñice pendebat oīs fruct⁹ vite nostre. qz xps bñdict⁹ fruct⁹ q est vita. Joh. xiij. Ego sum via veritas z vita. Amb. Sicut pomū in arboze sic xps in cruce. ¶ Quarto qz in cruce sum⁹ saluificati. Aug. Crux saluatoris est cā nobis toti⁹ beatitudinis. Figurat p archam noe. in q saluatū est gen⁹ humanū. de q Bap. xiij. Exiguo ligno credūt hoies saluare aias suas. De q Bze. in registro. Quid cruce xpi pciosius. de qua in nos transcendit gra salus z virt⁹. Eusebi⁹. Tota sal⁹ hūani generis puenit ex ligno crucis. Rich. de san. vict. Sicut p diabolū i ligno venit oīs tribulatio sic p xpm in cruce omis saluatio. Ideo tres festiuitates celebrat eccl'ia de cruce sancta. Primum festū adorationis in parasceue. festū inuentionis z exaltationis.

¶ Sermo exxix ¶ Ad idem

Aperiat liber ꝫ uoluatur. z expandit illū coram me.

scriptus intus z foris. z scpta erāt in eo carmina lamentatōis z ve. Ezech. ij. ¶ In summa duoz duo innuunt. Primo crucis xpi figuratio. secūdo subiungit figurati manifestatio. Primū ibi. liber erat inuolut⁹. Secōm ibi. expandit illū coram me. ¶ Dixi primo innuit crucis christi figuratio. cum dr. Erat liber inuolutus. Iste liber est crux christi. Nātria sunt que p cōgregationem foliozꝫ libruz faciūt. s. scriptura. lectura. z figura. Et sic crux christi dr liber. Primo ex scriptura. qz in eo p. Pilatum fuit scriptus titulus triumphalis. Joh. xix. Jesus nazarenus rex iudeoz. Secūdo ex figura. qz compositum ex pgameno virgineo. i. corpe suo. z asseribꝫ ligneis. z quadrangularis. ad designandū q̄ hoies a quatuoz partibꝫ mūdi in ea essent redimēdi. Tercio ex lectura. qz in sancta cruce tanq̄z in libro legim⁹ opus nostre redemptionis. Est enim crux sancta liber laicoruz. vt hr in can. de cōse. di. iij. platum. z est Bze. qui dicit. Dō legentibꝫ scriptura h̄ idiotis cernentibꝫ pstat pictura. vt in ipsa legant qui lras nesciūt. Ideo de tali patet Heb. ix. Hic est liber quem moyses asperſit sanguine. i. xps. Silr Gen. v. Hic est liber generationis ade. Reuera liber iste pbauit generationē christi ex adam. qz passus est sm humanitatē. z nō diuinitatē in cruce. Jō rōne tactus veri corpis z sanguis christi venerat crux sancta. De quo sctus Tho. pte. iij. q. xxv. ar. iij. Ligno crucis in quo crucifixus est ihesus ex tactu corpis z membroz christi. z ex eo q sanguine ei⁹ ē pfusa z rubricata maioz veneratio debet. Ideo dicit Damas. li. iij. Rōne tactus venerant claui z lancea. Nō aūt in alia materia lapidea vel ferrea. qz nō repsentāt ei⁹ imaginē sicut crux xpi. ¶ Dicerem. cur nō venerat asina i qua xps honoratus est. sed honorat crux xpi in q honestat⁹ est. Rñdet sm glo. de cōse. di. iij. Crucis dñi. qz laus xpo exhibita in asina fuit mūdana. sz in cruce facta ē redemptio nra. Idcirco in cruce tanq̄z in libro legere debem⁹ virtutositatez nre saluationis. Eusebi⁹ in sermone. Tota salus mentis z corpis puenit nobis ex crucis christi virtute. Qui cōsonat Chrys. sup Matth. di. Crux saluatoris est nobis causa toti⁹ beatitudinis. Et sic crux habet q̄ttuoz cornua. sic q̄ttuoz virtutes legere debemus in crucis ligno. ¶ Primo in superiori cornu crucis debem⁹ legere obedientiā. de q Phil. ij. Factꝰ ē obediens vsq ad mortē. mortē aūt crucis. Sanct⁹ Tho. pte. iij. q. xlvi. ar. iij. Conueniens fuit

xpm in cruce obedientiã patí ppt iustificatiõe humanã. Ro. v. Sicut p vnũ hoís inobedientiã pctores ꝯstituti sunt multi. ita p vnũ obedientiã iusti ꝯstituunt multi. ppt qđ dicit Aug⁹. de spũ t lra. Nõ credo sine causa factũ q̃ de bethania trãsit ad passionẽ. nã bethania interpꝛatat domus obedientie. ad designandũ q̃ ex obedientia mori voluit. Itẽ q̃druplicem obedientiã exhibuit xps in cruce. s. naturalẽ. penalẽ. virtualẽ. t finalẽ. ¶ Prio obedientiã habuit naturalẽ quã pdideram⁹. Naturale est q̃ ois filiꝰ sb dnõ sit suo genitori. hãc pdidimus. sed xps habuit illã in summo. ps. xxxix. In capite libri. i. in initio eternitatis scptũ est de me. vt facerẽ voluntatẽ tuã deus meus volui. Nõ obedientia seruili t coacta. cum vnius sint nature volũtatis t potẽtie. sz obedientia filiali t dilecta. quã obediẽtiã cõmẽdauit deus pater Mat. iij. Hic ẽ filiꝰ me⁹ dilectꝰ. ¶ Secũdo habuit obedientiã penalez. qz factꝰ obediens vsq; ad mortez. Sanctꝰ Tho. pte. iij. Hãc penalẽ obedientiã exhibere voluit nobis l exẽplũ virtutis. Dicit nãq; Aug⁹. i li. lxxxiij. q̃stionũ. Sapia dei ẽ exẽplũ hoím docẽs recte viuere. mõ ad rectã vitã ptinet metuenda nõ timere. Sunt tm̃ alicui hoíes q̃uis mortẽ non timẽt p deo sustinere. timẽt tm̃ gen⁹ mortis. q̃ christꝰ turpissimã mortẽ sustinuit ex obedientia. Sap. ij. Morte turpissima ꝯdemnem⁹ eũ. vt nullũ gen⁹ mortis timere debeam⁹. ¶ Tercio habuit obedientiã virtualẽ Joh. viij. A me ipso nihil facio. sz sic docuit me pr̃ sic loquor. O q̃ virtualis t grata fuit deo pri ista obediẽtia. qz xps miraculoz operationẽ. oris t veritatis pdicationẽ. t nature indissolubil vnionẽ. ois pne volũtatis adimpletoz pri tanq̃ pncipio generãti appropriauit. Nã de opibus miraculoz dixit Joh. v. Quoscq; pr̃ me⁹ opat. t ego opor. De veritatis pdicatõne. Joh. vij. Mea doctrina nõ est mea sz eius q̃ me misit. De vnione deo indissolubil nature. Joh. xiij. Pr̃ maior me ẽ. Sz de pne adimpletõe voluntatis. Joh. viij. Que bñplacita sũt ei facio sp. At sic ex obedientia virtuali passio ei⁹ fuit accepta a deo pre populo nr̃is delicts. Eph. v. obtulit semp hostiã immaculatã deo pri in odorem suauitatis. ¶ Quarto eternalẽ t filialem habuit obedientiã. cũ caro mortalis t passibilis facta est imortalis t impassibilis. Nã intrauit ianuis clausis post resurrectionẽ. et sic nos ĩ cruce t oĩ vita sua obedientiã docuit. s. ĩ mũdũ venies. xp mũdũ trãsiens. t de mũdo exiens. Prio docuit obedientiã ĩ mũdũ veniẽs. Ubi dixit Joh. vi. Nõ descẽdi vt faciã voluntatẽ meã. sz ei⁹ q̃ me misit pr̃s. Secõdo docuit obediẽtiã p mũdũ trãsiẽs Joh. xiij. Libo me⁹ est vt faciã voluntatẽ pr̃is mei. Tertio docuit obedientiã de mũdo exiens. Nã in passionis agonia dixit Mat. xxvi. Pr̃ si fieri põt transeat a me calix iste. veruntm̃ nõ sicut ego volo. sed sicut tu. In h̃ debem⁹ eũ sequi ei in omnib⁹ obedientiã pstando. dicendo cũ apl'o Gal'. ij. Christo confixus sum cruci. viuo iam ego. nõ ego. sed viuit in me xps. nam in cruce habuit caput inclinatũ in obedientie signũ. Quã virtutem cõmendat. Quige. sup Canti. Obedientia est diuinoz̃ preceptoz̃ virtus pfectissima. ppter qđ dicit Isido. de sum. bo. Subijciuntur nobis oĩa si ratio nostra fuerit deo subiecta. Habet exemplum de quodã fratre qui fuit missus ad hauriendum aquam t oblitus fuit funis. t nõ fuit ausus reuerti sine aqua. dixit. O putee missus sum ab abbate ad hauriendum aquã ascẽde. t aqua ascẽdit obediẽs sibi. vt obedientiã pstaret suo superiori. Aug⁹. Plus valet vna oro obedientis q̃ decẽ milia preceptoris. ideo Dre. Numerũ si tarde exaudimur cũ dñm pcipiamẽ raro vl nũq; audim⁹. Nã dicit Hugo de sacramẽtis li. i. Dis virt⁹ ab obediẽtia incepit. sic oĩe vicium ex inobedientia processit. ¶ Scõm comu a dextris designat lectionẽ miscdie. Aph. iiij. Estote inuicẽ benigni t misericordes. Nã oĩa opa misericordie a christo in cruce sunt exhibita. Nã esurientes corpe suo pauit. i. Thoz. xi. In q̃ nocte tradebat ihs accepit panẽ bñdicẽs t gras agens dixit. Accipite t mãducate h̃ est corpus meũ. Sitientes potauit di. Accipite et bibite. h̃ est calix noui testamẽti i meo sanguie. Vinctos liberauit Zach. ix. In sanguie testamẽti eduxisti vinctos de lacu. Exulez hospitauit. s. latronẽ. cui dixit Lu. xxiij. Hodie mecũ eris in paradiso. Dicit Rabanus sup Gen. Hora me ridiei dns crucẽ ascẽdit. sed post meridiem latronẽ in paradisum transduxit. Nã illa hora sicut puaricatorem Adam expulit. ꝯfitentem latronẽ induxit. sic nos misericordiã in libro crucis legere debem⁹ t agere. iuxta illud Isa. lviij. Frange esurienti panem tuũ. egenos vagosq; in duc in domũ tuã. z cũ videris nudum. operi eum. t carnem tuam ne despexeris. Tunc erumpet quasi mane lux tua. id ẽ gratia t misericordia. iuxta illud Matth. v. Beati misericordes qm̃ ipi. Nam saluator dixit Lu. vi. Eadem mẽsura q̃ mensi fueritis remetiet vobis. Jõ apl's Heb. iiij. Adeamus cũ fiducia ad throuz̃ gre eius vt misericordiã ꝯsequamur. ¶ In tercio comu

De exaltatione sancte crucis

crucis a sinistr' legere debem⁹ patientiã in aduersis. Vñ apl's ad Heb.xij. Recogitate eũ q̃ talẽ sustinuit adũsus semetipm̃ ꝯtradictionẽ. Nã in oibꝫ suis pssuris z angustijs ñ aperuit os suũ. sz patientiã exhibuit vt ouis. Isa. liij. Sicut ouis ad occisionẽ ducet⁹ ẽ. z quasi agn⁹ coꝛã tondẽte se obmutescit. nobis ĩ exemplũ. Vñ Bern. Dis labꝛ leuis. ois amaritudo dulcis. ois pena tolerabil' si ꝯsideram⁹ q̃d biberit xps in cruce. In q̃rto comu z in fine legere debemus humilitatẽ. hanc xpus docuit tpe passionis. Phil'.ij. Exinanuit semetipm̃ formã serui accipiẽs. Nã lauit pedes discipulozꝫ di. Joh.xiij. Exemplum dedi vobis. vt z vos ita faciatis. Nam hũilitas est fedes gre. Isa.vlti. Sup quẽ requiescet spũs me⁹ nisi sup humilẽ z trementẽ ꝓmones meos. Bern. Virtus hũilitatis est recuperatio lese charitatꝫ. ipsa sola verbũ dei in vterũ v̄ginis induxit. Lu.i. Respexit hũilitatez ancille sue. Bern. Audeo dicere q̃ sine humilitate deo nõ placuisset virginitas marie. Idcirco Heraclius cũ Cosdraz vicit. z crucẽ xpi in brachijs gessit. nec intrare poterat hierl'm supbꝫ. sed hũliat⁹ z ab angelo coꝛrect⁹. Vñ Iste liber fuit inuolut⁹ in figuris. Nam ꝓmo figuratũ est i ligno vite q̃ erat ĩ medio paradisi. z sic xpus passus ẽ in ligno ĩ medio mũdi. ps. Deus pat⁹ ẽ salutẽ ĩ medio tre. In hoc ligno erat vita nr̃a. Deu.iij. Erit vita tua añ te pendens. Bern. In arboꝛe crucis dñi ce pendebat fructus ois vite nr̃e. Etiã figuratum est Gen.iiij. Cũ abel a cayn fratre suo in agro cũ tridẽte occisus est. z sic xpus a fratribꝫ suis iudeis in ligno crucis. Jo dns dixit eis Mat.xxiij. Veniet sup vos ois sanguis iustus ꝛc. Scdo figuratũ est i archa Noe. ĩ qua totũ genꝰ humanũ saluatũ est. z sic nos. Sap.xiij. Exiguo ligno credũt hoies saluare aias suas. Aug⁹. Domuit hostẽ nõ ferro sz ligno. Greg. Quid pciosius z sublimius cruce. ꝛ qua tãta in nos transcẽdit gra z virtus. Tertio figurat Gen.xxij. Cum colligasset Abraã Isaac ꝛc. sed aries in spinis occidit ꝓ eo. Spualr. sic xpus inter spinas occiditur. Aug⁹. Inter spinas occidit q̃ spinas petoꝛuz ꝛfringere venit. Quarto figurat Exo.xv. Moyses clamauit ad dñm ꝓ aqs. q̃ ostendit ei lignũ. qd cũ misisset in aqs i dulcedinẽ ꝛse sunt. sic z aduersitas dulcoꝛat. Gre. Quicqd terrena aduersitas ꝓpinat afflictois. leue erit si aspiciat ad patibulũ crucis. Quinto figurat Gen.xxviij. Jacob vidit scalaz. z summitas eius tangebat celos ꝛc. Aug⁹. lib.ij. de catheciſmo Scala celi crux xpi est p quã xps lapsum hoiem leuauit. Sexto figuratũ est iij. Re.xvij. Legẽs mulier ligna ꝛc. Spualiter Mulier. i. ecclesia collegit ligna crucis. z fecit ignez charitatis. Bern. Sup omnia te mihi reddis calicẽ amabilẽ o bone ihu. Ar Leuitic. vi. Ignis in altari meo nõ extinguet. sacerdotes subijcientes ligna ꝛc. Septio est lectus Salomonis Mat.xxiij. Erãt duo ĩ lecto vno. Figurat Gen.xlix. Jacob benedixit filios. collegit pedes sup lectum z ꝓsummauit vitam. Octauo figurat p candelabrũ in tabernaculo Exo.xxxvij. sic xps in ecclia crucẽ. Nono figurat p arboꝛẽ Dan.iiij. Ecce arboꝛ in medio terre. vniuersozum esca est in ea. Sic crux xpi in medio terre sicut lignũ vite ĩ medio paradisi. Bern. Quãto altioꝛ arboꝛ tanto fructus dulcioꝛ. Tu solus dulcissimus qz altissimus ihu xpe. Decimo figurat p serpẽtem eneũ Nu.xxi. z Col'.i. Pacificãs p sanguinẽ crucis eius siue que in celis ꝛc. Richꝫ. de sancto vic. Crucis signaculũ est demonũ supplicium z tormentũ. Ideo dr Ezechꝫ. ix. Omnẽ hoiem sup quez videris thau non occides. Sz ꝑmit signũ thau sup frontẽ viroꝝ gementium sup cũctis abominationibꝫ suis. Chrys. Crux xpi nõ patrocinat crimini. Iste liber involut⁹ nũc expansus ẽ. Deu.iij. Erit vita tua ante te pendens. Jo velum templi scissum est a summo vsqz deoꝛsum. ad designandũ q̃ oĩs figure de nostra redemptione sunt adimplete in cruce. Hic est liber in quo oĩs debemus legere. Ber. Quotidiana xpiani lectio debet esse dñice passionis recoꝛdatio. Apoc. vlt. Beat⁹ qui legit z seruat huj⁹ libri verba. s. quattuoꝛ ꝑtutes p quattuoꝛ coꝛnua crucis designatas. Dixi secũdo subiũgit ꝑfigurate crucis notificatio. cum sedit. Expandit illũ coram me int⁹ z foris script⁹. Int⁹ cũ amaritudine coꝛdis z tristicia. Mat.xxvi. Tristis est aia mea vsqz ad mortẽ. Et foris. i. extra rõnẽ passionis generalẽ. qz passus est in oibꝫ membris ab omni statu hoim. Nã rex illusit. ꝓses iudicauit. ponifices z scribe accusauerũt. turbe demnauerunt eum dicẽdo. Reus est mortis. milites eũ crucifixerũt. Int⁹ passus ẽ in aĩa oia ꝓuidens qz ꝓuidit passionẽ suã in mẽbris pditã. Vñ dicit Bonauẽ. sup.iij. sentẽ. Maioꝛ fuit doloꝛ rõne nr̃e miserie q̃ pena sua coꝛpalis. Ite iste liber fuit scriptus extra cũ amaritudine coꝛdis rõne tristicie matris. vbi Symeonis gladius pertransiuit eius animam. z potuit dicere illud ps. Repleta est malis anima mea. Et

Sermo CXXX

Ruth.i. Nolite me vocare Noemi.i.pulcrã sed amarã.qz amaritudine repleuit me dñs. Rñdet Aug⁹.de spiritu z lra. Amor z dolor sunt ponderata realiter in beata ỹgine.s.amor naturalis ad filiũ.ex quo pcessit dolor.z amor ad salutẽ generis hũani ex quo pcessit gaudiũ. illa ponderata sunt in corde ei⁹ in libra iusticie. Hz amor salutis generis hũani ꝑponderauit.z gra naturã vicit. Voluit igit beata ỹgo rõne gre diuinit⁹ illustrata poti⁹ xpm mori tpaliter qz humanũ genus damnari eternaliter. De q̃ Amb.sup stabat ad crucẽ.dicit Maria stabat ad crucem si mors filij nõ sufficeret.ipsa ad ppli redemptionẽ ꝓpria eet etiã mortẽ ꝑbire. Et hoc idez vult Bern̄.sup stabat. Optabat ipsa sanguinẽ suũ addere.z cũ filio suo sacrificiũ vesperti nũ celebrare. Sed Hz di.nũq̃d valuisset redẽptõe hũani generis ei⁹ mors vl passio. Rñdet Aug⁹. Ille solus h̄ valuit sacrificiuz offerre q̃ debuit z potuit. Debuit vt hõ sine cõtagione pcti. Potuit vt deus. Heb.ix. Sol⁹ pontifex cuz sanguine semel in anno intrauit in sancta sanctoz.quez offerret ꝓ sua z populi ignorãtia.vt figurat Leui.xvi. Null⁹ hoim in tabernaculo qñ põtifex ingredit sanctuariũ. Dicit em̄ Bern̄. Nulli⁹ dignitas nec hominis nec angeli in sacrificãdo cõmunis potuit esse autoritas. Sed Dicerez. vtz aliq̃d ꝑfuit q̃ in nocẽs mater intantũ voluit. et tam acerba sustinuit. Rñdit Bern̄.di. Loopabat fm suũ modũ ad ꝑficiandũ deuz ille matris affect⁹.vt tã ꝑpria qz mris vota charitas xpi ꝑferret ad patrẽ.duz qõ mater peteret filiũ ap probaret z pf̄ donaret. Et sic liber passionis xpi z crucis fuit script⁹ int⁹ z foris doloribꝫ. in quo legere debem⁹ nõ solũ lamentiões scptas rõne dolor xpi z matris eius.sed etiã lamentationes rõne nostri.s.q̃ nos demeruimus.ita q̃ nos dolenter possemus dicere cum latrone Lu.xxiij. Nos q̃dẽ digna factis recipim⁹.h̄ aũt nihil mali gessit. Nam fm Bern̄. Innocens sustinuit qõ nocens rapuit.iuxta illud ps. Que nõ rapui tunc exoluebam. Itez nõ solũ lamentationes scripte sunt in hoc libro crucis.sed etiam carmen.id est canticũ leticie. qz redemptio generis humani Lu.x. Gaudete qz nomina vestra scripta sunt in libro vite Bern̄. In cruce adepta est pctõz remissio.pi etat⁹ exhibitio.meritoz augmẽtatio. Hã fm Hze.i dyalogo. Nũqz q̃s celesti beatitudine dign⁹ foret nisi xps crucẽ ascẽderet. Tertio scriptũ est in h̄ libro ve.s.eterne dãnatõis his qui ingrati sunt redemptioni.z voluntarie se tradũt dãnationi. nõ meditãtes passionem dñi. De qbꝫ Apoc.xx. Qui nõ ẽ script⁹ in libro vite.missus ẽ in stagnũ ignis.s.eterne dãnatõnis.ppt qõ dicit Bern̄. Dec mihi sũma phia.meditatio xpi passiõis assidua.suauissimũ crimale sit mihi spinea tui capitis corona. dulcis lectul⁹ crucis lignũ.in h̄ morior.in h̄ viuo. Hã ver⁹ xpian⁹ sicut apis sugit mel de floze.sic oẽm dulcedinẽ aie sugere debet ex vulneribꝫ z mẽbris xpi in cruce.qlis fuit Aug⁹.libro supplicationũ.pte.iij.dicẽs. O ihu crucifixe passio tua est mihi fauo dulciozlacte sapidioz.balsamo pstantioz.gẽmis z auro pcioziozcũctꝫ terrarꝫ diuitijs z honoribꝫ charioz. scribe in tabulis cordis mei sanguine tuo dulcissima vulnera tua.vt te immẽse dulcedinis dñm habeã in corde.pectoze.z oze. pficiamqz vocumẽta passionis tue ope. Hã dicit Aug. sup ꝓma canonica Johis. Homo fidelis q̃ ita recordat dñice passionis vocumẽta nõ solum patienter mozit.sed etiã patienter viuit z delectabiliter mozitur.

Sermo cxxxi. Ad idem

Si quis vult venire post me abneget semetipm.z tollat crucẽ suã z sequat me. Mat.xvi. In summa ỹboz euangelij duo innuunt. Primo ꝓponit arbitrij nostri libertatẽ.ibi. Si q̃s vult venire post me. Secũdo sbiungit xpm sequẽtiũ q̃litatẽ.ibi. abneget semetipm. De primo dicit. Si q̃s.i.aliq̃s ex multi.siue sit dñs.siue fu⁹. siue diues.siue paup. Ecce diuia largitas se offert oibꝫ se nll negãs. Act.x. In ỹtate cõperi nõ ẽ ꝓsonarꝫ acceptio apud deũ.i. Thi.ij. Vult oẽs hoies saluos fieri. Glo. vult volũtate ꝺditionata ñ absoluta.si dño obediãt in ꝑceptis suis. Mat. ix. Si vis ad vitã ingredi serua mãdata. Et sic reliq̃t homi volũtatẽ. Sed Hz di.nunq̃d reliq̃t etiã ei ptãtem. Rñdet q̃ nõ. qz pote statẽ sibi rebuauit. Ro.xij. Dis ptãs a dño deo ẽ. Hz di.nunq̃d est ꝺ deũ si vult z non pt. Rñdet q̃ nõ. licet nõ pt ꝑ se. pt tñ mediãte dei adiutorio. Phil.i. Deus est q̃ opat velle in nobis z pficere. Joh.xv. Sine me nihil potestis facere. Isa.xxvi. Omnia opa nra opatus es dñe. Et sic nõ posset causari. sed magis admirari abyssum bonitatis siue q̃ tanqz dñs in

De exaltatione sancte crucis

boris opaꝫ in nobis. ⁊ facit q̄ grata sibi sunt ⁊ accepta. ⁊ iudicat ea eterna mercede digna. et eoipso allicit voluntatē nr̄am liberā vt velit. Ait deinde ostēdit se nr̄m doctorē ⁊ ductorem. Primo ductorē cū dicit. Post me venite. q. d. nullus precedit me. nullus vadit iuxta me. oēs optet ire post me. qz ego p̄mogenitus in multꝫ fratrib⁹. Ego sum q̄ p̄mo dixi discipul' meis. Joh. i. Venite ⁊ videte. ſ. opa mee ꝑ tutis. Scdo dixi eis Matth. xi. Venite ad me oēs q̄ laboratis ⁊ onerati estis. ego vos reficiā. tollite iugū meū sup vos. onus meū leue est. qđ hilariter suscipite ⁊ portate ad gl'iaz. Tandem tertio dicam eis in fine illud Mat. xxv. Venite bn̄dicti p̄ris mei ꝓcipite regnum ꝛc. Et sic est ductor nr̄ ad vitā gr̄e ⁊ gl'ie. Dixi scdo ostēdit sequentiū xp̄m qualitatē di. Abneget semetip̄m. ⁊ sic est nr̄ instructor docens nos ire viā quā ip̄e ambulauit. Dixit ei Joh. vi. Nō veni facere voluntatē meā. ſz ei⁹ q̄ me misit. ⁊ sic debem⁹ nosmetip̄os abnegare. Anſ. ⁊ merito. qz iure nihil habemus boni in nob. et ꝓbatur multis rōnib⁹. Ex. Prima quia de⁹ creauit nos. p̄s. Ipse fecit nos ⁊ n̄ ipsi nos. Sicut g̃ nihil boni i nob est qđ ip̄e n̄ creauit. ita dignū est q̄ oia nr̄a bona sua sunt. ⁊ n̄ licet auferre sancta sctō ne sacrilegiū cōmittam⁹. Scda rō. qz nos et ne morti dedit. ⁊ sua morte pciosissima redemit. ⁊ p nob⁹ omnib⁹ mortuus est. vt q̄ viuūt iā nō sibi viuāt. sed sibi q̄ p nobis mortuo⁹ est. dicendo cū apl'o ad Gal. ij. Viuo ego. nō ego. ſz viuit i me xp̄s. Tertia ratio. qz nos ingratos ab oīnib⁹ bn̄ficijs suis aversos p pctā a diabolo defendit. qz crimin'ib⁹ nr̄is demeruim⁹. eo q̄ inique a sua ꝓtectōe recessimus. ⁊ sub sua ꝓtectiōe esse nō debuerāmus. ⁊ sic nos malign⁹ hostis sine defensione captiuos habēs. ad suā voluntatē duxisset in eterna supplicia. ſz ipse ex supabūdanti bonitate nos defendit ab eo. ⁊ ad patriaz reduxit. vt dicamus cum p̄s. xciij. Nisi dn̄s adiuuit me. paulominus habitasset in inferno anima mea. Dren. iij. Magna dn̄i misericordia ꝛc. Quarta rō. qz ea bonitate q̄ nos creauit eadē nos a diabolo ꝓseruabit ne in nihilū redigeremus. Esse. Esse nr̄m ex nihilo est. ⁊ in nihilū tenderet nisi auctor omniū manu sui regiminis ꝓseruaret. O magna fatuitas se erigere cōtra deū. Isa. x. Nunqd gloriat securis contra eū q̄ secat. nā se mouere nō pōt. Deb. i. Portās oia verbo virtutis sue. Quinta rō est securitas. qz em̄ totum se abneget vt totū se offerat deo vt totū eū de⁹ habeat. ⁊ sibi nihil est vt deo aliquid sit. ⁊ sic sui nihil amittere timet nec perdere. sed sp̄ secur⁹ est q̄ de⁹ qđ suū est cōseruat. Sap. v. Justoꝝ aie in manu dei sunt. Joh. x. Nō rapiet eos quis q̄z de manu mea. Joh. vi. Om̄e qđ venit ad me nō eiciā foras. Septa ratio vt sibi vitā rependerem⁹ nr̄am. q̄ omnē vitā suā ad salutē nr̄am impēdit. Isa. ix. Puer natus est nobis ꝛc. et dedit eum in cruce aiam suā p nobis dedit. Mat. xx. Venit em̄ filius hominis ministrare ⁊ nō ministrari. ⁊ dare aiaz suā in redemptionē p multis. At sic debem⁹ abnegare voluntatē nr̄am ⁊ bajulare crucē. Gal. v. Qui xp̄i sunt carnez suā crucifixerūt. Ideo ibidit. crucē suā. Greg. Crux a cruciatu dicit. Anſ. de mensuratōe crucis. O dn̄e si crux seruoꝝ tuoꝝ dicit a cruciatu. quō est h̄ dic mihi cum dixisti. iugum meū suaue ⁊ onus meum leue. Sap. xij. Bonus ⁊ suauis est dn̄e spūs tuus. Rndet. Crucem esse cruciatum cordis quā portare debem⁹. C. Nam sicut crux habet quadruplicez dimensionē. ſ. longitudinem. sublimitatē. latitudinē. ⁊ profunditatem. Debemus em̄ crucigerū habere. Primo de profunditate. q̄ nō humiliamur intantū sicut deberemus. Ad pfundaz humilitatē nos cogit xp̄i humilitas. q̄ fili⁹ dei ita voluit se humiliare. Phil. ij. Exinaniuit semetip̄m ꝛc. Bern. Exinaniuit se vsq̄z ad carnē. vsq̄z ad mortem. vsq̄z ad limbū. vsq̄z crucē. De sua pfunda humilitate. Isa. liij. Vidim⁹ eū nō habentē speciem neq̄z decorē. ⁊ h̄ ꝓpter peccata nr̄a. Aug. Quid faciet humana fragilitas cuz se dēpsit diuina maiestas. Scdo ad pfundā humilitatem nos cogere debz nr̄a cognitio cogitādo q̄d sumus. Job. vij. Quid est hō qz magnificas eū. p̄s. xviij. Dn̄e q̄d est hō q̄ memor es eius. Quāto viliores nos cognoscim⁹ de tanto humiliores nos esse debem⁹ q̄ altissim⁹ sic sponte est abiectus. hoc docuit Matth. xi. Discite a me quia mitis sum ⁊ humilis corde. Jō merito habere debemus cruciatū cor. ex quo non ita pfundam humilitatem habemus. ⁊ gratiarum de sua humilitate. C. Secūda dimensio crucis est sublimitas. vbi cruciari debem⁹ p eo q̄ eum nō plene possumus videre ⁊ amare sicut sublimis sua bonitas exigit. O quot sunt hodie cause amoris sui quas nec lingua dicere. nec intellectus sufficit capere. Si pro muneribus diligere vis. o quis plura dabit q̄z q̄ animam de corpe. sanguinē de corde. aquā de latere dedit. Si vis amare illum qui p te aliquā fecit. magis christum. De quo Bern. Dixit plura. fecit mira. ptulit dura. Isa. l. A

planta pedis vsq; ad verticē nō ꝛc. Si aliq̄d volum⁹ diligere q; bonū. magꝭ illud q̄ opti mū est. Et sic infinita sunt que nos ad amorē dei cogunt ꝛ xpi filij eius. Nā oia que creauit pbant dei bonitatē. Bze. Probatio dilectiōis est exhibitio opis. Necesse habeat se dilectrix aīa xpi ꝛ dei sicut dē se habet ad eam. Primo sicut dē semp amat ꝛ nō desistit ab amore. sic dēs affect⁹ tu⁹ offer sue volūtati. Scōo sicut semp habet nos p̄ oculis ita semp debem⁹ cogitare deū patrez. Boeti⁹. Magna est nobis indicta necessitas pbitatis cū cuncta agam⁹ ante oculos iudicis cūcta cernentis. q̄ q̄ nō faceres in p̄sentia hoīs. nec in p̄sentia dei face re deberes. Tertio sicut deus ꝓtinue nobis seruit opa bona in nobis opando ꝛ nos ꝓseruā/do. ꝛ sic nos ꝓtinue debemus esse in eius seruitio oīa tempa in eius seruitio impendendo Eccli. xviij. Particula bone dei nō te p̄tereat Quarto sicut nos semp custodit ab omnib⁹ malis. ꝛ sic nos semp abstinere a vicijs. ꝛ cruciari debemus in nobis q̄ nō ita laudamus ꝛ amamus dei charitatē ꝛ bonitatem sicut debem⁹. Hugo in li. de arra anime. Nihil possumus p̄ beneficijs rependere q̄ amare. Tercia dimensio ſm Anſ. li. viij. est latitudo crucis. vbi cruciari debemus p eo q̄ tantā ꝓfidentiam nō habem⁹ ad deū sicut debem⁹. Nam ita dilatauit suā bonitatē et extendit man⁹ in cruce vt nos omnes repleret bonitate. p̄s. Aperis tu manū tuam ꝛc. Sunt em̄ multe cause quare ꝓfidere debemus sue bonitati. Prima q; iustū desiderū est ab eo. ij. Thoz. iij. Nō sum⁹ sufficientes aliquid de nobis cogitare tanq̄ ex nobis. multo minus desidera/re. Ad q̄d daret nisi etiā velit exaudire. Secunda causa incitans ad ꝓfidentiaz est incarnatio. Aug⁹. de verbis domini. Qui fecit hominem factus est hō ne periret q̄ fecit. Luc. xix. Venit filius hominis querere ꝛ saluū facere q̄ perierat. Aug⁹. Si hoīes perire vellet de celis ad terrā nō descenderet. Tercia causa est passio p nobis. Roma. viij. Proprio filio nō pepercit deus. exquo filiū trādidit quid denegabit. Nam oia que petere possum⁹. mirora sunt q̄ filius. Aug⁹. Exquo suscepit malum tuū. spera cōmunicet tibi bonū suū. Bze. ix. Nolite amittere ꝓfidentiaz vr̄am que habet magnā remunerationē. Bern. Quātū pedem fiducie in deū posueris intantū obtinebis. Ad q̄d hortat ap̄lus ad Heb. iij. Eam⁹ cum fiducia ad thronū gratie ei⁹ vt misericordiam ꝓsequamur. Quarta dimensio est longitudo spūalis crucis. Longitudo spūalis crucis. est cruciatio de hoc q̄ nō sumus assidui et cōtinui ꝛ pseuerantes in dei laude ꝛ seruitio. Ipse em̄ noluit descendere ſz pseuerauit ꝛ continuauit vsq; ad mortē. ꝛ sic nos dicētes cum Job. xxvij. Justitiā quā cepi nō deseram. ad Gal. vi. Bonum aūt faciētes nō deficiamus. Ahuſ. Tolle pseuerantiā nullū obsequium habet mercedē. Greg. Incassum bonū agit ſi ante terminū vite deserat. Mat. x. Qui pseuerat vsq; in finem hic saluus erit.

De sancto Matheo. Sermo cxxxi

Delictis omnibus surgēs secut⁹ est eū Mat. ix. Dicūt naturales q̄ luna naturaliter sequit motū sol. q; ab eo illuminat. ꝛ de q̄sto magis soli appropinq̄t. de tāto pl⁹ q̄ ad terrā de suo lumine pdit. Sed dicit Macrobi⁹. Claritatē quaz pdit ex pte terre nullo mō pdit ex pte celi. imo pl⁹ ex pte supiori illustrat. Jō q̄n soli ꝓiungit nihil lumis ad terrā dirigit. ſz in pte celi in plena luminatione existit. Mystice p lunā pctores ꝛ stulti intelligunt quoz heu multi sunt. iuxta illud Eccl's. i. Stultoz infinit⁹ est numer⁹. Recte sicut luna nunq̄z est stabilis. ſz semp hīcinde diuagat. sic pctōr de vno pctō in aliud labit. de q̄ Eccli. xxvij. Stult⁹. i. pctōr. vt luna mutat. Si igit a sole iusticie. i. a xpo vult illuminari necesse ē vt illū solē. i. xpm sequat. p̄s. xxxiij. Accedite ad eū ꝛ illuminamini. ꝛ q̄sto plus sibi appropinq̄t tāto pl⁹ vanitatē mūdi despicit. Si aūt pctōr ē oppos⁹ soli. tunc claret in mūdo vana gl'ia. de q̄ Isiō. Lōge a deo ē anim⁹ cui hec vita ē dulcis. Greg. sup Ezech. Quāto terrenis mēs pl⁹ occupat. tāto celestia min⁹ videt. vt ꝓz i matheo. dū trenis inhereret. xps eū sole miscdie ñ illustrauit. Ut igit illustraret necesse erat vt deū seq̄ret. Hec imitatio figurat. iij. Re. xix. Helyas venit ad heliseū arantē in cāpis. misit sup illū palliū suū. ꝛ statim relictis bobꝰ q̄bꝰ arabat cucurrit post helyā. ꝛ trāsiēs tulit par bouū. ꝛ mactauit. ꝛ coxit carnes ꝛ dedit ppl'o. ꝛ comedit. ꝛ surgēs secut⁹ est eū. Spūal'r. ver⁹ helyas. i. xps. venit ad heliseū. i. ad matthēū arantē in cāpis. s. auricie intentū thelonio. Christ⁹ misit palliū. i. diuinitatē palliatā humanitate. ꝛ traxit eum. q; ſm Hiero. Diuinitatis radij ab ei⁹ intuitu illucebāt. quos voluit attrahere attraxit. ꝛ sic

De sancto Mattheo

de mattheo factus est. Jō statim reliquit oia. De q̄ Beda sup Lucā. Qui solebat rape alie na hic volūtarie reliq̄t ꝓpa. De q̄ thema. Relictis omnib⁹ ⁊c. In ꝟbis euāgelij duo inuuntur. Primo pia respectio diuine charitat⁊ ibi. vidit ihs. Secdo subitus gr̄ vana reprehensio hūane iniq̄tatis. ibi videntes. De p̄mo dicit. vidit ⁊c. Aristo. i li. de aialib⁹ dicit. Salādrius ē auis. ⁊ est albus tot⁹ in colore. nullā nigredinē hns. ⁊ est hui⁹ nature q̄n alicui⁹ egritudo ē ad mortē. auertit faciē suā ab infirmo. si aūt infirm⁹ dz ꝓualescere visuz porrigēs est in ipm q̄st applaudēs. Spūal⁹. sic xps tot⁹ albus. Cañ. v. Dilectus me⁹ candidus ⁊ rubicundus ⁊c. nullam nigredinē peccati habens Sap. vij. Candor est luc⁊ eterne. Iste purissim⁹ dns hz duos oculos. scz. s. gr̄e q̄ respicit pctōres. sinistz. s. misericordie. Hāc si auertit sine dubio morient. Jō Dauid. Respice i me ⁊ miserere mei. Si em xps infirmū peccatorez respicit oculo misericordie nō morietꝫ in peccatis. Nam respect⁹ veritatis habet multos effectus. vt ptz in fmone sequēti. Et sic oculo misericordie respexit infirmū mattheū cuz ei peccata dimisit. Oculo ꝟo gr̄e ipm respexit cū eū in apl'm elegit. vt p seipm testat dicēs. Vidit ihs hoiem sedentē in thelonio. Ubi innuunt tres infirmitates. ¶ Prima terrena cupiditas. cum dicit hoiem. nō virū ab humo. Hēn. i. Formauit hominē deus de limo terre. Greg. Mattheus diligendo terrena factus est terrenus. Aug⁹. Talis vnusquisq⁹ est qualis sua dilectio. si terram amas terra es. Et bene auarus hō terra dr. Nā sicut terra est frigida. sic auar⁹ nō habet calorē charitat⁊. Aug⁹. lxxxiij. questionū. Venenū charitatis auaricia. vbi auaricia regnat. ibi charitas locū non habet. Itē terra claudit aialia venenosa. et sic auaricia alia pctā mortalia. Eccli. xxi. Quasi a facie colubri fuge pctā. i. ad Thi. vi. Radix oim malorz cupiditas. Hugo de sancto vic. Qui auaricie innitit oim pctōr ꝓtector effugitur. Sanct⁹ Tho. ij. ij. q. clxx. ar. ij. Auaricia est radix oim malorz. nō q̄ oia mala semp oriunt⁊ ab auaricia. sz qz nullū malū est q̄d nō interdū oriat⁊ ex auaricia. Itē terra includit in se infernū. Hiero. sup Jonā. Quo cor ē in medio aialis. ita infern⁹ in medio terre. ⁊ sic auaricia. qz dicit Tull⁹. Tota vita auari homis plena est miserie ⁊ dolorꝫ. s. p sollicitationem Damas. Maior est cruciatus auari oia possidentis q̄ pauperis nihil habentis. Eccl'as. v. Omnib⁹ diebꝫ vite sue comedit in tenebrꝫ et in curis multis erumna atq̄ tristicia. ¶ Scda infirmitas accidia. qz sedentez. i. bono ope torpentē. Leo papa. Nō torpentib⁹ sz laborantib⁹ dat p̄miū. Nā tria sunt loca. s. celū infern⁹ ⁊ terra. Celū ꝛputatū est ad q̄escendū Mat. xix. Sedebit⁊ sup sedes ⁊c. sil'r Mat. viij. Venient ab oriēte ⁊ occidēte. ⁊ recumbent cū Abraā et Isaac ⁊ Jacob in regno celorum. Infern⁹ ꝛputat⁹ est ad iacendū. Prou. xiij. Jacebunt mali ante bonos. ⁊ impij ante portas iustorz. Isa. xiiij. Subter te sternet tinea. ⁊ operimentū tuū erunt vermes. Mūdus ꝛputatus est ad operandū. Job. v. Nascit hō ad laborandū sicut auis ad volādū. p̄s. lxxij. de accidiosis. In labore hoim nō sunt. ⁊ cum hoib⁹ nō flagellabunt. Glo. sz cū ꝛmonib⁹ iō Eccs. ix. Quēcūq⁹ p̄t man⁹ tua opari instāter fac. Nam. q. Thes. iij. Qui nō laborat nō manducabit. ¶ Tertia infirmitas mattheī erat. qz curis secularib⁹ insudabat. qz in theloniō qđ raro fit sine pctō. quia cōiter tales sūmūt vltra pciū ꝓstitutū. vel etiā a quib⁹ nō ē accipiendū vt a clericis. vt habet de censi. ⁊ exactōib⁹. q̄q̄. li. vi. Ratio. qz debēt p salute regni exorare. Et ab hac officio fuit vocatus mattheus p xpm. qui dixit. Sequere me. Beda. Nō solū incessu pedū sed ⁊ morz. ecce divina bonitas nobis in exemplū fiducie dei misēdie Aug⁹. Nemo de pietate dei diffidat. qz maior est misēdia dei omni neq̄cia. Si misericordiā vocauit mattheuz auaricie innitentē. multo magis suscipiet te clamantē. Jō Bern̄. ecclamat ꝓtra desperātes. O res confusa. res monstruosa desperare de dei misēdia. cū oia nra peccata respectu dei misēdie sunt quasi vna gutta respectu totius maris. Et hoc ꝓpendens mattheus surgēs secut⁹ est eū. parui pendens oia impedimēta. dicēs cū apl'o ad Phil'. iij. Oia arbitrat⁹ sum vt stercora vt xpm lucrifacerē. Itē quattuor sunt impedimēta que impediūt in itinere salutis. ¶ Primū est amor diuitiarz. testis hui⁹ inuenis Mat. xix. multas possessiones hns. q̄ dixit. Magister q̄d faciā vt habeam vitā eternā. Qui dixit ei. Si vis ad vitā ingredi serua mādata. qui dixit. Hoc seruaui a iuuētute mea. Cui ihs. adhuc vnū tibi deest. Si vis ꝓfect⁹ esse. vade ⁊ vende oia tibi deest. Si vis ꝓfect⁹ esse. vade ⁊ vende oia ⁊ da paupib⁹. ⁊ seqre me. q̄ abijt tristis. q̄ habes ⁊ da paupib⁹. ⁊ seqre me. q̄ abijt tristis. Tūc ait ihs. q̄z difficile est q̄ pecuniā hns intret in regnū celorz. Facilius est camelū per foramē acus intrare ⁊c. Jō Eccli. viij. Auru ⁊ argentū multos pdidit. ¶ Secundū impedimentū est amor parentum. Luc. ix. Dixit

Sermo CXXXI

Jhs ad quendaz. Sequere me. q̄ dixit. Mitte me p̄us sepelire patre meū. Ecce amor parentum fuit illi impedimentū salutis. qz dixit saluator Mat. x. Qui amat patrē vel matrē plus q̄z me nō est me dign⁹. Tertiū impedimentū est amor amicorz. Talis fuit ille Luc. ix. cui dixit ihs. Sequere me. Rn̄dit ille. sequar te. mitte me p̄us nūciare his q̄ domi sunt. Et sic impletū est illud Mat. x. Inimici hoīs domestici ei⁹. Quartū impedimētū est timorz. s. pusillanimitatis. cogitādo ista onera nō posse gerere. ps. Trepidauerūt timore vbi nō erat timor. Nā qđ p te nō potes dño auxiliāte valebis. Isa. xl. Qui sperāt in dño habebūt fortitudinē. dicētes cū apl'o ad Eph. iij. Omnia possum i eo q̄ me confortat. Aliq̄ timent hoīm ptātem. q̄ faciūt cū rectū et iusticiā. de quibus Leuitici. xxvi. Terrebit eos sonus folij volantis. Nā ois ptās hūana q̄si folia volās in vento. Jo Mat. x. Nolite timere eos qui occidunt corp⁹ et amplius nō hnt qđ faciāt. sz timete eū q̄ hz occidere corp⁹. et aiam mittere in gehēnā Job. vi. Qui timet p̄uinā cadet sup eaz nix. q̄ timet ptātem hūanā incidet in vltionē diuinā Job. xx. Qui fugerit arma ferrea incidet in arcū eneū. hec oīa n retraxerūt sctm̄ matthēū Thm̄ Remigius. Humana pericula q̄ ei euenire poterāt parui pendit dū oīa imperfecta reliqt Idcirco voci xpi efficaciter obediuit. Juxta illud Bern̄. Perfect⁹ obediens parat aures ad audiendū. oculos ad videndū. linguaz voci. manus operi. et se totū colligit vt ex toto mādatum impleat. q̄lis fuit sctus Matthe⁹. q̄ surgens secut⁹ est eū oīb⁹ relictis. Ecce magna matthei dilectio. de qua Aug⁹. Quantū qs despicit tantū diligit. et sic ipse oīa despexit. h̄ signū pfecte charitatis fuit. de q̄ Greg. viij. moral'. Ad culmen pfectionis tendūt q̄ exteri⁹ cūcta derelinquūt. Nā sm Piero. Xpi seruus pfect⁹ nihil querit p̄ter xpm. ¶ Sz quare nō vocauit matthēū statim cū Petro. sed p̄us fecit signa vt socrū petri sanauit Mat. viij. Et paliticū p tectū missum Mat. ix. Rn̄det sm Symonē de cassia. Dūs qui hoiem ad imaginem et similitudinē suā fecit. put ab eterno p̄uidit vocauit. qz cognitor cordis est. q̄n sentit hoiem habilē et dispositū vocat. et sic egit cum genere hūano. noluit venire in p̄mo. secundo tertio q̄rto. vel q̄nto millenario. sz in sexto vbi genus humanū fuit habile. Etiam illa est rō q̄rendi q̄ vocāt. et alios n. qz q̄s videt dispositos alios in iuuentute. alios in senectute vocantur. Greg. xxix. moral'. Misericors deus diu peccata hoīm tolerat. et cū vltimū finem respicit. plerūq; peccantiū mētes imutat. ¶ Dixi scdo subiungit vana reprehensio humane iniquitatis. cū dr. Factū est discūbente eo. fecit p̄uiuiū. sic amici volētes se separe. et etiā inimici volētes sibi recōciliari. et sic mattheus voluit separari a mūdo. et recōciliari xpo. Videtes pharisei q̄ opera xpi male interptabant. murmurabant. ¶ Itez pharisei habuerūt quattuor infirmitates. Primo murmuratōnis ptra aperta bona. cōtra hoc Bap. i. dicit. Custodite vos a murmuratiōe. qz nihil pdest. Scdo p̄sumptionis melioritatis xpi dicētes. qz h̄ pctōres recipit. Tertio elationis. qz iustos se reputabant. sed alios pctōres. Quarto temerarie suspicationis. suspicabant mattheū adhuc publicanū quē xps elegit in apl'm. Jo dixerunt. quare cū publicanis et pctōribus māducat magister vr̄. Symon de cassia. Cū qs saluti aiaz intēdit. et studet curare lāguores. tūc posset sumere necessaria etiā si de māmona iniqtatis existerēt. Symō de cassia. Fecit p̄uiuiū matthe⁹ magis ex fide q̄z ex reruz apparatu. exultans se ihm accepisse hospitē. et p̄ de sua suba tāto hospiti meruisset mistrare. indignū se arbitrans q̄ vocaret a xpo. et p̄ xps ad domū ei⁹ accesserat. qui nō venit ad domū p̄pter ei⁹ cibū corporalē sz spūalē. verbū diuinū ei imptiēs. red dēsq; eū accensum i dei amore. vt potius eligeret egere cū xpo q̄z oīa possidere. Ecce ml'ti publicani. Symon de cassia. Unū p̄tit et ml'tos attraxit. Beda. Unius publicani p̄uersio multis exemplū pnie tribuit. et incentiuū cunctis fuit. Et videtes murmurabāt. Ecce ista questio orit ex supbia et mala estimatione. Et ihs audiēs ait. Nō est op⁹ valētibus medic⁹. In h̄ redarguit illoz temeritatē qui de iusticia sua psumētes gre celestis auxiliū querere nō curabāt. sz h̄ fecit male hntib⁹. illos vocat qui sue infirmitatis et sciq medicinā sanitatis peniteto requirunt. Quia pharisei se sanos reputabāt. publicani aūt male hūtes se cognoscebāt Jo isti a xpo sanabant. et illi i suis pctis relinq̄bant. De hoc medico Amb. Nouū medicamen nou⁹ mgr attulit. qđ de celo ad terram latum est. Vulnerat⁹ est pp̄ter nr̄as iniqtates. et eius liuore sanati sumus. Eccli. xxxviij. Altissim⁹ de terra creauit medicinā. ¶ Jo Dic est optimus medic⁹. Primo in cognitōe infirmitatis. ps. xliij. Ipse nouit abscōdita cordis. ad Heb. iiij. Omnia nuda et aperta sunt oculis eius. Valēs medic⁹ est qui eandē infirmitatē patit sicut egrot⁹. et sic christus Heb.

iiij. Nō habem⁹ pontificē qui nō possit cōpati infirmitatibꝫ nr̄is. Scdō ex multoꝝ subuētione. ꝛ sic xp̄s nos oēs curauit. Lu. vi. Omnis turba querebat eū tangere quotꝫ tetigerunt salui fiebant. Leo papa. Sicut neminē sine pcō inuenit. sic oēs curare venit. Tertio in pmpta curatione. ꝛ sic christus solo verbo Mat. viij. Volo. mūdare. Solo tactu. Lu. xiiij. Ipse app̄hensuꝫ sanauit eum et dimisit. Ad hunc oēs ꝛemus recurrere. Eccli. xxxviij. Fili in tua infirmitate n̄ ꝛspicias teipm sed oza tuū. ipse curabit te. Nā ipse habet. vij. pixides. i. septē sacramēta que tradidit ad sanandū anime nostre vulnera. Jō sb̄dit. Eunte discite quid est. q. d. Discite vos q̄ facitis vos mgr̄os. scripturas diligenter inquirite. ꝛ ignorantie vestre subuenite. quod dn̄s loquitur p pphetā Osee. vi. Misericordiā volo. s. p pcatoꝝ dimissionem. ꝛ volo vt sitꝫ vobisipsis misericordes p ppriā recognitionē. Juxta illud Eccli. xxx. Miserere anime tue placens ꝛo. ꝛ nō sacrificiū. i. holocaustoꝝ oblationē. vt scribit Proū. xxi. Facere misericordiaꝫ ꝛ iudiciuꝫ magis placet dn̄o q̄ victime. q. d. Vos offertis sacrificia corpalia ꝛ creditꝫ placere ꝛo. ꝛ nō curatis ꝛ conuersione pcatoꝝ nec sustentatiōe paup̄ꝝ. vt spūalem elemosinā faceretis. in quo ꝛo magis placeretis. Juxta illud Oze. Nullū ꝛo tale sacrificiū sicut zelus animaꝝ. q. d. sm Chrys. Cur accusatis me cū in hoc ꝛū incusatis. cui placet. ꝛ voce pphetica p̄dixit. Et subdit. Nō veni vocare iustos sed pctōres ad pn̄iaꝫ. Unde Beda in omel. mouet dubiū. Cū vocauit Nathanael ꝛ quo Joh. i. Ecce verus israelita in quo dolus nō est. ꝛ ille fuit iustus. R̄ndetur. omnes electos ad regnū vocat. pctōres ad pn̄iam. iustos vt ambulēt ꝛ virtute in virtutē. Vel sic Nō falsos iustos vocat vt pharisei erāt. sed eos qui se pctōres cognoscebant. quales fuerunt q̄ cum xp̄o manducauerūt. Symon ꝛ cassia. O quāta ē virtus pn̄ie que ꝛ pcatoribus facit iustos. ꝛ impios pios. ꝛ alienis filios. ꝛ extraneis ciues. ꝛ terrenis celestes. ꝛ quo Chrys. in ſmone ꝛ sancto mattheo dicit O virtus diuinitatis ꝛ miscōie. ex captiuo facis militē. ex luto aurꝫ. ex raproze apl̄m. ꝛ thelonario euāgelistā. Qui ꝑus fuit in ꝑfundo malignitatis. nūc ascendit ad apicem ꝛtutis vt neminē ꝛbere ꝛsperare ostēderet. sed omnibus nobis fiduciam misericordie sue p̄staret Si igit̄ fuisti supbꝫ recordare marie magdalene. si auarus. respice Zacheū ꝛ Matthēū. si luxuriosus. vide adulterā. si iracundus. cōsidera Paulū. si multis pcatis negasti ꝛuꝫ recurre ad Petrū. Di oēs pccauerūt ꝛ venia adepti sunt. p̄s. Miserationes eius sup omnia opera eius.

Sermo cxxxij. Ad idem

Sequere me.

Mat. ix. Pater vidēs filiuꝫ in piculoso loco sedere. vocat eum vt a piculo eruat. ℟ Spūal̄r. Sic christ⁹ vidit matheū piculose sedere. qz i thelonio ꝛ in loco auaricie q̄ ducit in piculū aie. ꝛ q̄ Aug⁹. ꝛ libero arbitrio. De auaricia oriunt oia mala. Et cū auaricia alicui dn̄at. tūc omnib⁹ malis subiect⁹ ꝛmōstrat. Figurat Zach. v. Qui vidit amphoraꝫ egredientē. ꝛ oculus ei⁹ in vniūsa terra. ꝛ mulier sedēs i medio amphore q̄ est impietas. et massa plūbi in ore ei⁹. ꝛ erāt due mulieres spiritus h̄ntes malignos. ꝛ habebant alas quasi alas milui. ꝛ leuauerūt amphorā inter terraꝫ ꝛ celum. Spūal̄r. Per amphorā intelligitur auaricia. Nā sicut amphora est vas terreū. et sic auarus tot⁹ terren⁹ est. ꝛ oculi eius in terra. Juxta illud p̄s. Oculos suos statuerūt ꝛclinare in terrā. qz auaro gratius est intuere aurū q̄ solē. Dicit notāter in omni terra. qz auaricia ē generāl̄. Juxta illud Piere. vi. A minimo vsq̄ ad maximū oēs studēt auaricie. Et mulier in medio amphore q̄ est impietas. est auaricia q̄ est impia. Dicit Amb. Auar⁹ paup̄tiorē se iudicat. nā sibi ꝛesse arbitrat qđ ab alijs possidet. ꝛ massa plumbi in ore eius. id ē graue pccatū i ore auari. s. mendaciū. piurīū. Un̄ Aug⁹. Vir auarus inferno silis. nunq̄ dicit. sufficit. Due mulieres portāt amphorā habentes spūm malignū. i. duo pccata. s. superbiam ꝛ luxuriam. in quib⁹ habitat ꝛmon et regnat. alas h̄ntes sicut milui. q̄ semp studēt rapine pulloꝝ. ꝛ sic auaricia insatiabilem habet appetitū. vt dicit Methodosius. Auaricia est gradus ꝛlicti ꝛ sceleris que non nocet vni sed vniuersis. Et leuauerūt amphoram inter celū ꝛ terrā. vt edificet ei ꝛomus in terra Sennaar. que interp̄tat fetoꝛ. qz pctm auaricie inducit fetoꝛē ꝛscie. Nam est radix cuncto rum maloꝝ. ꝺ quo ap̄l's. i. ad Thi. vi. Radix omnium maloꝝ est cupiditas. Et dicit setus Tho. in. ij. q̄. Auaricia est radix oīm malorū nō q̄ sp oia oriunt ex auaricia. sz qz nullū est malū qđ nō interdū ex auaricia oritur. Jdeo

Luc. xij. Cauete ab omni auaricia. Nã dicit Aug⁹. Venenũ charitatis est auaricia. Naz sicut charitas oim bonoz̃ est radix. sic auaricia omniũ maloz̃. Idcirco dñs vocauit matheũ dicẽs. Sequere me. de q̃ thema. ¶ In summa ꝓpoz̃ duo innuunt. Primo matthei vocatio benigna. ibi. sequere me. Scdo pharisеoz̃ murmuratio maligna. ibi. quare. De ꝓmo dicit. In illo tpe. s. cum sanasset paraliticũ in lecto trãstulit videre euz. Uñ Chrys. Ne accenderet eos in odiũ suũ. Symon de cassia. Qui creauit hoiem ad imaginẽ suã. ille ꝓnoscit omniũ volũtates z dispositiões q̃z faciles sunt ad auersionẽ. z difficiles ad conuersionez. ¶ Ideo sepe mens hominũ hesitat cur iste vocatur. Rnsio. Non est verioz causa nisi qz deus nouit coꝛda hominũ z volũtates faciles ad conuersionẽ que homini nõ apparent. Naz misericoꝛdiã etiã exercet ad reprobos ne amplioꝛi pena amplecterent. si vocati venire cõtemnerẽt. q̃ si despicerẽt nõ vocati. de q̃ Joh. xv. Si nõ venissem z eis locut⁹ fuissez pecca tum nõ haberẽt. Nã spiritus vbi vult spirat. Joh. iij. Dicit Symõ de cassia. Deus nisi qđ iustum est vult. Idcirco iuit ab eis ne irritaret eos in odium. z ne maioꝛẽ incurrerent iniquitatẽ z penã. Luc. xij. Seruus sciens volũtatem dñi z nõ faciẽs vapulabit plagis multis. Ignoꝛans vero paucioꝛibꝫ. qz cui multũ datũ est. multum queret ab eo. Lu. xij. Et vidit hominẽ sedentẽ in theloniõ matheuz nomine. z fuit in capharnaũ. que fuit ciuitas capitalis i galilea maritima cõmerciis apta. ibi matheus reipublice agebat officia. Naz dicit matheus nomie de genere leui. qz erat de tribu leui. publican⁹ ex officio. a scipione habuit oꝛiginẽ rome. q̃ pro republica ordinauit publica theloneia. z de eoz̃ numero erat matheus. q̃ numismata imagine insignita cesar in cesareũ fiscũ ꝯgregabat. Sic xpus rex celi z terre vocauit matheũ vt numismata. id est homines imagine dei insignitos locaret in fiscum regis celestꝭ sicut piscatoꝛes. Mat. iij. Nõ ab arte abdita fecit. sed in melioꝛa cõmutata. z sic matheũ vocauit ad hoc vt exigeret numismata dei. i. homines vt cognosceret creatoꝛem. Idcirco dicit. vidit hoiem. s. in singulari. ¶ Mo. Ite visio dei est triplex. Primo videt omes generaliter. Scdo diligẽtes amicabiliter. Tertio penitentes misericoꝛditer. 10 Primo videt omnes generaliter. Proũ. xv. In omni loco oculi dñi ꝯtemplant bonos et malos. videt generaliter iuuenes z senes. diuites z paupes. nobiles z ignobiles. ps. De celo respexit sup oẽs filios hoim. s. in luce z in tenebꝛis. in secreto z in publico. Heb. iij. Omnia nuda z aperta sunt oculis eius. Jõ vbiq̃z studiosi. virtuosi. z disciplinati debemus esse Boeti⁹ in de ꝯsola. phie. Magna ẽ nobis indita necessitas ꝓbitatis cũ oĩa agam⁹ ante oculos iudicis cũcta cernẽtis. ¶ Scdo videt diligentes se amicabiliter. s. amoꝛe ꝓueniẽdo. z in amoꝛe ꝯseruando. Sap. iij. Gra z misericoꝛdia dei in sanctis ei⁹. z respectus in electis illius. ps. Oculi dñi sup iustos. s. ꝓtens magnam dilectionẽ z deuotionem. Gen. iij. Respexit dñs abel. z ꝓbuit ei dilectiõz. ex qua obtulit dignã oblationẽ. ¶ Tertio videt penitẽtes misericoꝛditer. z sic respexit inimicos ninuitas. Jone. iij. Vidit de⁹ opa eoz̃. s. ninuitarum pniam. Et sic depcari debem⁹ deũ vt respiciat nos oculo misericoꝛdie cũ ps. Protector noster aspice de⁹. ¶ Nam aspect⁹ diuinitatis ad quem dirigit multos habet effect⁹ ¶ Primo efficit timoꝛis incussionẽ. ps. Qui respicit terrã z facit eã tremere. i. terrenũ pctoꝛem facit timere. sicut reus in ꝯspectu iudicis terret. Uñ Proũ. xx. Rex q̃ sedet in solio iudicij dissipat omne malũ intuitu suo. s. incutiẽdo timoꝛem p quẽ pctoꝛ declinat a malo. de q̃ Fabianus papa. z habet. xi. q. iij. Qui omnipotentẽ metuit. nec ꝯ deũ nec ꝯtra eccl'iaz nec ꝯtra instituta patrũ facit. Jõ. ij. Mach. xij. Honoꝛa eũ qui vniuersa respicit. s. vt nõ facias in eius ꝓsentia. qđ times facere in mea presentia. qz scribit Eccli. xxiij. Oculi dñi lucidioꝛes sole circũspicientes oĩes vias hoim z profundũ abyssi. ¶ Scdo aspect⁹ deitatis opat boni ꝓpositi inspiratiõnẽ. Figurat. i. Regũ. i. Respexit dñs annã que ꝓus erat sterilis et peperit sexũ virilẽ. z sic deus respicit peccatoꝛẽ sterilem. dans ei gr̃am ꝯcipiendi bonũ ꝓpositũ. z facit parere opus ꝓtuosum. sicut fecit patet filio pdigo Lu. xv. Vidit filiũ pdigum cum adhuc longe esset z iussit anulũ dare in manꝰ eius. z calciare pedes ei⁹ z induere vestibꝫ. Et sic de⁹ respiciens pctoꝛes dat calciamẽta pedũ id est bonũ affectũ z anulũ in manibꝫ. z induit eũ bono ꝓposito z opatione. Jõ Aug⁹. Bonũ ꝓpositũ redeundi ad patrẽ nõ habuisset. si aspectu misericoꝛdie caruisset. ¶ Tertio respectus dei operat ꝯtritionẽ coꝛdis. de q̃ Luc. xxiij. Respexit dñs petrũ z egressus foras fleuit amare. Nimirũ. qz oculi dñi erant q̃si flãma ignis. coꝛ peccatoꝛis liquefaciẽs. vt glacies que a facie ignis dissoluit. ps. Sicut cera

De sancto Matthe o

fuit a facie ignis. sic pctōr a facie dei. s. dissoluit in ꝓritōe lachrimar. ¶ Quarto respect⁹ diuinitatis causat spūaliū bonor multiplicationē. Isa. vl. Ad quē respiciā nisi ad humilē scz p multiplicationē grar. Nā hūilis est sic vas vacuū aptū ad grām. De quo Jaco. iiij. Humilib⁹ dat grām. & quib⁹ Leui. xxvi. Respiciam vos & faciā vos crescere in bonis. ¶ Quinto respect⁹ diuinitatis causat ois miserie liberationē. Exo. iij. Videns vidi afflictionem populi mei & descēdi liberare eos. s. de miseriis. sic nos pcere debem⁹ misericordie sue visionē. dicendo Dañ. ix. Aperi oculos tuos et vide tribulationē nr̄am & cogita de nobis. ps. lxxix. Respice de celo & vide & visita vineā istā Eccli. xxxvi. Respicias in nos & oñde miserationū tuar lucē dñe. Et sic oculis misericordie respexit matthēū liberās eū & piculo vicioꝝ dicēs. Sequere me. Ecce vocauit eum ab ō officio. Dicit ei mgr̄ in. iiij. di. xvi. Tria genera hoim sunt q̄ vere penitere nō pñt. nisi aggrauationē ꝑscie postponāt. ¶ ¶ Primi sunt gerētes odiū in corde. qz dicit Augs. Odium est spūs tenebrar. Augs. Sic puta te odiū quasi occisoris gladiū. Nam de⁹ nulli remittit pctā nisi ꝑus dimiserit primo. Eccli. xxviij. Relinque primo nocenti te. & ꝛpcanti tibi dabit vena. Augs. Unusq̄sq talē indulgētiā accipiet a deo. qualē faciet primo. ¶ Secūdi qui male acquisita possidēt. Augus. & habet. xiij. q. vi. si res. Si res reddēda est et nō reddit. penitentia nō agit sz simulat. ¶ Tercij sunt qui officiū vel negociū gerunt qđ sine peccato exercere nō pñt. talis penitens esse nequit nisi desistat. vt est theloniū. ¶ Licet posset aliq̄n esse sine peccato. vt ab antiquis positz est vel ab illis q̄ habent posse. vt a regib⁹ vel a ꝓncipib⁹ potestatem habentib⁹ vel ex iusta causa. vt p defensione transeuntiū vel nauigātiū. vt patet. xxiij. q. iij. Si q̄s rompetas. attn̄ tales sedentes bono ꝛpent. Dicit Bern̄. Nunq̄z ociosus sit seru⁹ dei. Nam ſm Ualeriū. vanam dant ocia mentē. Ideo Piero. Semp aliq̄d opis facito. ne te diabolus inueniat ociosum. qlis fuit matthe⁹ i thelonio sedens. Ideo Gre. in omel. Petrus et alij apli reuersi sunt ad piscationē post resurrectionem. Mattheus ꝙo nō venit ad thelonium. Ideo subdit. surgēs secut⁹ est eū. Symon de cassia. Matthe⁹ nō fuit surdus audi tu. nec tardus ad ꝙba. nō expectauit fiscarijs cesaris rōnem reddendo. p eo q̄ relinquebat theloniū in dāno. Nā ips vocauit eū interi⁹ & exterius. Exterius p vocē. interius p inspirationē. qz dicit Piero. Fulgur & maiestas diuinitatis occulta relucebat in humana facie q̄ ex ꝑmo aspectu videntes ad se trahere poterat. sicut magnes ferruz attrahit. Ideo dicit Symon de cassia. Uerbū ꝙpi nō solū auribꝫ matthei insonuit. sed animū attraxit. affectū immutauit. & intellectū illuminauit. Et subdit. & factū est discumbente eo in domo. Dicit Symon de cassia. Matthe⁹ reliquit alienar ministrauit christo de sua suba. indignū se reputans q̄ vocaret a christo. Et sic humilior reddebat. & quanto humilior de tanto grē ꝙpi capacior. qz christ⁹ nō intrauit ad eū ob cibi causam. sed ad erudiendū & ꝛfirmandū eius aiam quā fecerat in relictione rer & in sequela sui augens inceptū. Et subdit. Multi publicani & pctōres veniebant ad eum & discubuerunt cum iesu & discipulis ei⁹. ¶ Sz diceres tn̄ dicit Isa. lij. Exite vos & recedite. immundū nolite tangere. Rn̄det Augs. Ille recessus in intelligit corpaliter. sed spūaliter. Nā recedere & exire est facere qđ ptinet ad correptionem ipsoꝝ. Nam dicit Augs. & hr̄. xxiij. q. iij. tolerandi. Tolerandi sunt mali p pace. i. ne scandalum fiat. Ideo de ꝛsecra. Tu bonus tolera malum. Nam ſm Aug. sup Exo. Immūdū tangere est peccatis ꝛsentire. & sic recedere de⁹ ab eis. nō aūt corpaliter. Nā dicit beat⁹ Greg. Perfectus nō est q̄ impfectū sustinere nō potest. Attamen de pfectis habet. xxiij. q. iij. resecande. Resecande sunt carnes putride & scabiosa ouis a sanis. ne alias inficiet. s. simplices & impfectos. Nam ſm Grego. Tanto q̄sq̄ pfector est. quāto dolores sentit alienos. Sed diceres. tn̄ apl's. i. Thoz. v. dicit. Si quis nominat inter vos fornicator aut auar⁹ cum hmōi nec cibū sumere licet. Rn̄det p nominationē hanc nō intelligit simplicē nominationē. qz al's multi innocētes essent dānandi & nō sunt. sed intelligi. s. p sniam iudicis. vt habet in can̄. ij. q. i. multi. Nō possumus aliquē a cōmunione phibere nisi sponte ꝛfessuz aut cora iudice eccliastico accusatum & victū. ¶ Dixi scdo tangit phariseoꝝ murmuratio maligna. ibi. & videtes pharisei dicebāt discipulis ei⁹. qre cū publicanis & pctōrib⁹ mādu cat mgr̄ vester. Ecce alios iudicantes nescientes q̄les fuerūt. Attn̄ si sciuissent & nouissent seipsos. nō despexissent alios. Ber̄. Nihil de ne nosci q̄ seipsuz nescit. O quot sunt hodie tales qui ꝓpꝛios defectus non cognoscunt. Symon de cassia. Quis est q̄ in lege dñi nō

delíquit. si non fecit tñ voluit. Jō Eccli. xxxi. Intellige que ꝓpsimi tui sunt ex teipso. ¶ Sz di. quare christus voluit ita pctōribꝫ ꝫuersari z nō ducere vitā solitariā. sicut iohānes baptista. Rñdet sctūs Tho. pte. iij. q. xl. ar. i. dicēs. Cōuersatio xpi talis debuit esse vt ꝫueniret sue incarnationi ꝑm quā venit i hūc mūdum. Venit ergo in mūdū trib⁹ de causis. ¶ Primo ad manifestandū veritatez. Joh. xviij. Ad hoc veni in mundū vt testimoniū phibeam veritati. et iō debuit in publico ꝓcedere ꝑdicādo vbi fuit ꝑpli multitudo. Luc. iij. Nunqd z alijs ciuitatibꝫ oꝑtet me euāgelizare. qz ad hꝰ missus sū. ꝑs. Annūciaui iusticiam tuā in eccl'ia magna. ¶ Secōo xpus venit in mūdū vt hoies a pctō liberaret. De q̄ i. ad Thi. i. Christus iesus venit in hūc mundū pctōres saluos facere. Et iō dicit Christ. Licet in eodē loco manēre posset ad se omnes trahere. nō tñ hoc fecit. ꝑbens nobis exēplū vt pambulem⁹ z queram⁹ errātes. vt pastor ouē perditā. z medicus infirmū. vt dr ꝑ ꝓphetam Ezech. xxxiij. Ecce ego ipse reqram oues meas z visitabo eas. sicut pastor visitat gregē. Hoc desiderauit dauid dicens. Erraui sicut ouis q̄ perijt. quere seruū tuū dñe. Sil'r Isa. liij. Nos oēs quasi oues errauim⁹ &c. i. Pe. ij. Eratis sicut oues errātes. sz nūc cōuersi estis ad pastorē. ¶ Tertio docebat vt ꝫsideremus ꝑ ipm habeam⁹ accessum ad deū. ad Ro. v. Per ipm dñm nr̄m accessum habem⁹ ad deū ꝑ fidem ꝑm gl'iaz istā in qua stam⁹. ideo cōueniens fuit ipsum hoibꝫ ꝫuersari. signāter pctoribꝫ. vt omnibꝫ fiducia daret ad deū accedendi. Baruch. iij. In terris visus est z cū hominibꝫ est ꝫuersatus. Hoc videntes pharisei murmurabant dicētes. Quare mādducat magister vester cū pctōribꝫ. Quibꝫ xps respōdit. Nō est opus valentibꝫ medicus. sz male habentibꝫ. q. d. Vos estis sani in apparentia vestra. ergo nō indigetis medico. cum scribitur Isa. i. Omne caput languidū. omne cor merēs. Idcirco necessari⁹ est medicus celestis. cū nemo mūdus a sorde. nec infans vni⁹ diei. Jō exclamat Diere. xvij. c. Sana me dñe z sanabor. z hoc ipsi nō intelligētes. Jdeo dixit eis. ¶ Euntes discite qz misericordiā volo et nō sacrificiū. q. d. Hec est voluntas dei p̄ris q̄ vult pctōris saluationē. Nā legis sacrificiū nō iustificat hoīes opa misericordie ñ exercētes. qz dicit Hylari⁹. Misericordia legē obseruantibus est necessaria. Nam dr ad Ro. iij. Oēs peccauerūt et egent glā dei. ꝓpter qđ subdit ¶ Non veni vocare iustos. sed pctōres. Christ. Hoc ironice dictū est. sicut illud. Ecce adam quasi vnus ex nobis fact⁹ est. qz nullus iust⁹ erat in terra. q. d. ideo nō sperno pctōres. qz ꝓpter ipsos veni vt eos trahaam post me in vitam eternam.

De sancto Michaele
Sermo cxxxiij

Angeli eorz vi
dent semp faciē p̄ris mei qui i celis est Mat. xviij. ¶ Pa/terfamilias mancipās filiū suū ad scolā. puidet sibi de pedagogo ad imbuendū z custodiendum. Spūal'r. z sic deus p̄ locās hoiem in hūc mundū nō eū solitarie mittit. sz deputat vnicuiqz angelū in custodiā. ps. xc. Angelis suis de⁹ mādauit de te. Que ꝛba tractat beat⁹ Bern̄. dicēs. O mira dignatio. vera z magna dilectio q̄ dñs mādauit angelis ad custodiendum nos. Christ. super epl'am ad Heb. O quātus honor nobis exhibit q̄ deus ad nos sicut ad amicos angelos mittit. Figurat Thobie. v. Pater thobie noluit filiū solitarie mittere in rages. sed iussit sibi q̄rere comitē ꝓpter discrimina viaz. Spūal'r. Rages interpt⁹ egrotatio. z significat mūdum vbi est egrotatio viciorum. Deus nō mittit nos solitarios. sed associat nobis angelos. de q̄ Piero. Magna dignitas animaz vt vnaqueqz habet ad custodiā angelum deputatū. Jdeo dicuntur angeli hoim. cum dr. Angeli eorz. ¶ In ꝛbis p̄missis duo innuunt. Primo hoim dignitas gloriosa. ibi. angeli eorū. Secūdo subiungit angelorz ꝓprietas iubilosa. ibi. semp vidēt faciem patris. De p̄mo dicit. angeli eorz. Aug⁹. de ciui. dei dicit. Sunt angeli dei z angeli nr̄i. in mūdo nr̄i. in iudicio nr̄i. in celo nr̄i. Prio sunt angeli nr̄i in mūdo. qz nobis ad ministrū missi. ad Heb. i. Omnes sunt administratorij spūs. z in misteriū missi. ¶ Sed dices mittunt oēs. Rñdet Dyonisi⁹. Mitti angelos capit dupliciter. Uno mō ad oīa diuina secreta reuelanda. Alio mō ad exteriora exequēda. Primo oēs mittunt. qz supmi qui dicunt assistētes reuelant secreta mediis z medij infimis. Secōo mō locum de celo ad terrā mutādo. ad hꝰ solū mittunt angeli inferiores cōmuniter loquēdo. z ex officio eorz. Dico cōmuniter. qz ꝑ arduo negocio mittunt etiā superiores. Isa. vi. Volauit ad me vn⁹ de seraphin. Et de tali ordie Dañ. vij. Milia miliū

ministrabant ei. & decies centena milia assistebant ei. vbi scūs Tho. pte. i. q. l. ar. iij. Angeli sunt immateriales subē in maxia multitudine. Et Dyonisi⁹ li. viij. celestis hierarchie. Multi sunt q̄ excedūt cōmēsurationē numeroꝝ. De quo Job. xxv. Numq̄d est numerus militū ei⁹. q. d. non. Hoc oīm festiuitas celebrat hodie. Et oīes dicunt angeli. i. nuncij. et merito. Dicit san. Tho. pte. i. q. cviij. ar. v. Licet ñ oēs mittunt. tñ oēs dicunt angeli p/pter manifestationes diuinoꝝ secretoꝝ.

¶ Sed cū sint spūs incorporei. cur corporaliter pennis depingunt. Rñdet Isid. vij. ethimologiaꝝ. ppter mysticū intellectū. Primo depingunt pennis ppter eoꝝ promptā volūtatem & celerē discursum. Secō longa coma & reflexis capillis. ad significanduꝫ ordinatas affectiōes ex mētis radice procedentes. Tertio aures ppter diuinā inspirationē percipientes Quarto nares. q̄ petā fetida fugiūt. Quinto labia. q̄ diuia secreta manifestāt nob. Sexto imbarbes ad designādū q̄ in oīb⁹ etatib⁹ & sexu nō deficiunt. Septimo man⁹ et brachia hñtes. q̄ ad fortitudinē actiuā nos hortāt. Octauo cor & pectus ad significandū dei fortitudinem. q̄ in exercitu sennacherib vn⁹ angelus. clxxxv. milia occidit. Nono pedes nudos. ad significandū liberā affectionē ad deū & motuꝫ sine impedimento. Decimo penn ati. q̄ sunt a cogitatiōe terrena penit⁹ alieni. & in contemplatione alti. & sic sunt in mūdo nostri custodes.

¶ Quꝫ cur hō ordinauit deus vt sint nr̄i custodes. Rñdet. Primo ppter hois dignitatē que in hō attendit q̄ hūana natura est dignificata & ineffabiliter nobilitata p suā subsātiaꝫ in diuino suppōsito. rōne huius debet sibi honor diuinus & cult⁹ latrie q̄ soli deo est debit⁹ Et dicit Athanasi⁹. Perfect⁹ deꝰ pfectus hō. Et inde est q̄ añ incarnationeꝫ angeli p̄misērūt se adorare. Hoc tñ post incarnationē phibuerūt. Apoc. xix. Vide ne feceris q̄ consfrater tuus sum ego. Iō angeli nō dedignant seruire homini. cū humanā naturā videt supra se eleuatā. Secō ppter eoꝝ vtilitatē que consistit in hō q̄ eoꝝ ruina ex hoīb⁹ debet restaurari. q̄ hoīes saluādi intrabūt in locū cadentiū angeloꝝ. de q̄ Mat. xxij. In celo non nubent neq̄ nubent. sed erunt sicut angeli dei. ¶ Quꝫ Iō angeli administrauerūt ad redemptionē humani generis. Prio ad incarnationē nūcius fuit angelus. Luc. i. Missus est angelus ad virginē dicens. Ecce concipies. Secō ad natiuitatē. Lu. ij. Annūcio vob gaudiū magnū. et venit multitudo militie celestis exercit⁹ dicens. Gloria in excelsis deo. Tertio ad passionem. Lu. xxij. Apparuit ei angelus confortans eum. Quarto ad resurrectionē. Ecce angelus dñi descendit de celo & apparuit mulieribꝰ dicens. nolite timere. Quinto ad ascensionem. Ecce duo viri steterūt iuxta illos Act. i. Idcirco Leo papa. & habet de cōse. dis. i. Hi duo hymni sunt in nouo testamento p angelos decantati. alleluia. atq̄ gl'ia in excelsis deo. Rō. q̄ eoꝝ ordines facti sūt ruinosi p supbiā. videntes deū hoiem natū decinerūt. Gl'ia in excelsis deo. Videntes p resurrectionē aīas liberatas. decinerūt alleluia. Itē ppt̄ eoꝝ vtilitatē. q̄ accidētale p̄miū eis accumulat vsq̄ in diē iudicij. Nam quot hoīes p eoꝝ ministeriū cōuertunt. tot in eis gaudia cumulant. Iō Lu. xv. Gaudium est angelis dei sup vno pctōre &c. Nā sicut medic⁹ gaudet de effectu medicine i infirmo. sic & angeli. Bern. sup Can. Lachryme penitentium sunt vinum angeloꝝ. ¶ A Tertio sunt nostri angeli nob ad custodiā in mūdo deputati. ppter hoīs necessitatē. q̄ necessitas requirit. q̄ sepe diabolus i hoīe ratione seducit. voluntatē abijcit. fortē operatiuā oppōnit. qđ̄ querit Bern. Undiq̄ bella vndiq̄ tēptamēta. nusq̄ securitas. Iō Bern. Angelus i omni loco est sedulus pedisequa/rie. Itē inimici sunt seu. i. Pe. v. Aduersari⁹ vester &c. Item inimici sunt multi. Naymo. Aer iste obscur⁹ ita plen⁹ ē diabolis sicut radius solis minis pulueribꝰ. Iō necessaria ē custodia angeloꝝ. Nā dicit apl's ad Eph. v. Nō est nobis colluctatio aduersus carnē & sanguinē. sz aduersus pncipat⁹ & ptātes tenebrarū. Iō Bern. Si bon⁹ spūs se elongaret maloꝝ impetū q̄s sustineret. Itē inimici nr̄i sunt astuti in temptatōe. q̄ dicit san. Tho. pte. i. Cognitio natural' nō est demonibꝰ ablata sz diminuta ppter simplicitatē sue subē. Consequitur em̄ naturā angeli. Iō Dyoni. iij. de diuinis noīb⁹. Dona in eis naturalia manēt integra. sed cognitio p gram in speculatiōe non totaliter est eis ablata sz diminuta. q̄ de secretis diuinis tantū reuelat eis q̄tuꝫ optet mediantib⁹ angelis. Quꝫ totaliter cognitio p affectionē charitatis est in eis sublata. vt resiste/mus eoꝝ insidijs. necesse ē hīre angelos Job. xli. Non est ptās sup terrā que comparet ei. Nos em̄ sum⁹ q̄si locuste viles. ipsi ro quasi gigantes fortes. ps. xxxij. Immittet angelus dñi in circuitu timentiū eū & eripiet eos. Dei genes. Vult dominus facere res mirabiles &c

locustis vult supare gigantes. z sic iuuando sunt nr̄i custodes. ¶ Ite in hoie est potentia intellectiua opatiua z affectiua. sed oēs sunt effectuose. Primo intellectiua est obscura. i. Thoz. xiij. Videm⁹ nūc i enigmate. Jō ve. Accipe libz de manu angeli. i. illuminatione z informatione. Rich. de templatione. Angelus ē diuin⁹ nūci⁹ p quē diuina volūtatem cognoscim⁹. Jō cū ignoram⁹ q̄d facere debeam⁹. Aug⁹. in solilo quio. Angeli ambulāt nobiscū vocētes. q̄ pie q̄ honeste q̄ uersemur in medio natōis prauе Scdo in hoie est potētia opatiua. sed illa aliq̄n impedit diaboli tēptatione. qđ q̄rit apls. i. Thes. ij. Impediuit nos sathanas. Sz boni angeli accedūt q̄tra malos z eripiunt nos. Figurat Thob. viij. Angel⁹ raphael demonē ligauit. z ipm in desertū relegatū misit. Et⁹ litigatio est ptātis et⁹ refrenatio. Greg. Hoc est officiū angeloz refrenare demones. ne intātū noceāt q̄tum volūt. Jō Hiero. Angeloz auxiliis liberamur ab inimicoz insidijs. Bern̄. Quotiēs cernit grauissima tēptatio in itinere totiens inuoca tuū custodē. vt sit adiutor in tribulatōe. q̄ legit Dañ. iij. Angel⁹ descendit in fornacē cū daniele z socijs ei⁹. Tertio i homine est potētia affectiua. z est aliq̄n infirma z tepida. sz angeli accedūt z excitāt affectum. Actu. xij. Cum petrus dormiuit angel⁹ ait ei. Surge velociter. Bil'r. iij. Reg. xix. de helya. Surge. grādis restat tibi via. z Zach. iiij. Angelus dñi excitauit me q̄si hominē de somno. Jō Aug⁹. Angeli boni hoiem nō molestāt sz in bono pmouent z fortāt. z gerūt nr̄a deside ria ante deū. Thob. xij. Cū orabas cū lachrimis ego obtuli oronez tuā dño. Hiero. Perferūt angeli oronez z desideria electoz añ cōspectū dei. ¶ Mota angeli sunt nostri in vita. in morte. z post mortē. q̄ nō cessant a custodia hois ¶ Prio i vita vt dic̄ san. Tho. sup. ij. sen. di. xi. Angel⁹ homini ad custodiā deputat⁹ nunq̄ relinquit hoiez ex toto. al's in nihilum redigeret. licet derelinq̄t eū p̄m quid nō tm totaliter. q̄ dicit Bze. Sicut esse nr̄m est ex nihilo. ita ad nihilū tēderet nisi manu regiminis auctoz oim illud conseruaret. z sic de angelo. Ille etiā relinquit nos p̄m q̄d. Nā sic deus p̄mittit nos sbiacere tribulatōibz z cadere in peccatū. Ro. i. Tradidit eos in reprobū sensum. At sic angeli dicunt relinquere hoiez inq̄tuz a petis z tribulatiōibz nō retrahūt. nū q̄ tm totaliter vsq̄ ad finē mortis hoiem relinquūt. Bern̄. In omni loco angel⁹ sedulus de dissequa ē aie. Sz q̄ p̄mittit hoiem aliq̄n cadere ē culpa hois. Orige. in li. de ritu eccliaz. Nō p ingratitudinē z peccatū reddit se angelica protectiōe indignuz. ¶ Scdo sunt angeli nr̄i in morte nob seruiēdo z diabolos fugando. Figurat Gen. xxij. Ubi cuz iacob timuit esau tūc habuit āgelos se iuuare paratos. q̄s cū vidisset dixit. Castra dei hec sunt. O q̄z magna erit cōsolatio cū hō christian⁹ in agone vi debit angelos occurrere z demōes fugare. ps. Immittet angel⁹ dñi in circuitu timentium eū z eripiet eos. Bern̄. Discurrit angelus medius inē deū z nos vota offerēs. dona referēs.

¶ Tertio sunt angeli nr̄i post mortē aias ad purgatoriū z extra ducendo. Figurat Thob. v. Dixit raphael angelus de thobia ad antiquū thobiā. ego sanū filiū tuū duco z reducā Ideo canit eccl'ia. Mitte archangelū michael vt ille digneť eripe aias de manu inferni Ideo cōmunis septimana de aiabz peragitur post festū angeloz. Un Bern̄. O iudea z hierusalē q̄to desiderio aduētū nr̄m expectāt solliciti querūt vt sim⁹ eoz socij q̄ facti sunt nr̄i ministri. Ite post mortē de purgatorio ad celum portādo. de q̄ pt dici illud Exo. xxiij. Introducet te angel⁹ me⁹ i locū quē parauī tibi sicut factū est Luc. xvi. Cū moreret mēdicus z portaret ab angel'is in sinū abrae. Bern̄. Non ambigo q̄n gratanter locant in palatio q̄s dignanter visitāt in sterq̄linio magno cum gaudio. vt impleat illd Isa. lv. In leticia egredie mini z in pace deducemini. Nā nunq̄z aliqs rex vel papa aut eps ita reuerēter est susceptꝰ. z cū tali dignitate introduct⁹ sicut angeli aiam̄ hois introducūt i celū. Jō Bern̄. In oī loco. in q̄is diuersorio angelo tuo reuerentiā exhibe. Nā ad h̄ obligamur. Beda li. de ritu gentiliū. Unusq̄sq̄z nouerit se obligatū vt vereret angeloz collegiū. Rō Aug⁹. i li. lxxxiij. q̄stionū. Quicq̄d fuerit diuini muneris h̄ virtute angelica mittit fidelibz vniuersis.

¶ Sermo cxxxiiij ¶ Ad idem

¶ Angeli eoz vi
dent semp facie pr̄is mei qui i celis est Mat. xviij. ¶ In verbis p̄missis duo innuunt. Prio p̄ponit hoim dignificationē. scdo angeloz p̄ditioz. p̄mū ibi. angeli eorū. scdm ibi. semp vident faciem de. ¶ De p̄mo dicit. angeli eorum. Aug⁹. Dicunt angeli dei z angeli nr̄i. Angeli dei q̄z dea

De sancto Michaele

nunq̃ relinquũt. ſz pſistũt vt creati ſũt. ¶ Magister i. q̃. ſen. di. iij. Creati sunt iusti. i. sine vicio. z innocẽtes. ſz nõ iusti. i. ꝑfectũ exercitiuz nõ hñtes. nõdum erãt ꝑditi virtutibꝫ q̃ stantibꝫ appositi fuerũt in ꝛfirmatione ꝓ gram. z oẽs habuerũt liberũ arbitriũ vt nõ poterãt cadere. z dicit san. Tho. pte. i. q. lxi. ar. vi. Mali ad paruũ tempus steterũt. qz statim post ꝓmum instãs sue creatiõis pccauerũt. et dicit ibidẽ q fuerũt creati in gra gratũfaciente. sic rõ seminalis in arboribꝫ. Naz ſm Aug⁹. Rõ seminalis facit ad effectũ naturalez. z sic gratia gratũfaciens ad beatitudinẽ. Et dicit sanct⁹ Tho. ibidẽ. ar. viij. q ꝑtm ꝓmi angeli fuit causa aliꝫ pccãdi. nõ cogẽs sed inducẽs. Jõ oẽs dæmones illi supmo subdunt. dæ q Mat. xxv. Jte maledicti i ignẽ eternũ q̃ paratus est diabolo z angelis ei⁹. z dicit ibidẽ. ar. ix. q plures ꝑmanserũt q̃z ceciderũt. Rõ. qz pccatuz ẽ ꝓtra naturalem inclinationẽ angelorz. ea ꝙ que sunt ꝓtra naturã vt i paucioribꝫ accidũt Aug⁹. li. vlti. de ciui. dei. Dicunt angeli nr̃i. qz suos ꝓcures nos habere cupiũt. Sicut q̃ nũc illi vident dæũ. sic nos visuri sum⁹ eũ facie ad faciẽ. Greg. Ruina angelorz ꝑ beatos homines dæbet restaurari. ꝓpter qõ exultauerũt angeli. vt dicit Leo papa. z habet̃ dæ. Jse. dis. i. c. hi duo. Hi duo hymni ab angelis in nouo testamẽto sunt dcãtati alla. atq̃z glia i excelsis dæo. Rõ. qz eorz ordines fuerũt ruinosi ꝑ superbiã. Idcirco dæ hõ nat⁹ angeli gauisi cecinerũt. Glia in excelsis dæo. Sz in resurrectõe videntes xp̃m resurrexisse. z aias liberatas cecinerũt alla. Jõ Berñ. O q̃ta dei pietas vt nos ꝑmiculi i nũero angelorz dæbere cõputari. Jõ rõni ꝓsonũ est z dignũ. vt discam⁹ eorz morez z ꝑfectes. vt possent dicere nobis ad Phil. iij. Habete formã nr̃am ¶ ¶ Vide igit z ꝓsidera quadruplicẽ formã stat⁹ eorz. Primo intra se. scdo infra se. tertio circa se. qrto supra se.

¶ Primo intra se hñt tria. s. puritatẽ. simplicitatẽ. z ꝓuertibilitatẽ. De ꝑmo dicit Dama. Angeli sunt q̃dã lumiaria trãsparentia ex ꝑmo lumine redũdantia. nec lingua nec auribꝫ indigẽtia. sine ꝑmone volũtates suas sibi mutuo exꝑmentia. Moraliter. Et sic nos habeamus puritatẽ si volum⁹ puenire ad eorz societatẽ. vt dicit Jsa. c. i. Lauamini z mũdi estote. Apoc. xxi. Nihil coinq̃natũ intrabit. s. in celum empireũ. vbi est habitatio angelorz. Jõ Mat. v. Beati mũdo corde. qm̃ ipsi dæũ videbũt. Nõ dicit mũdo corpe. vt aliqui studiũ adhibẽt ad mũdandũ corpa. sz ñ corda Aug⁹. Deus nõ respicit pulcrã carnẽ. sz pulcram mentẽ. Scdo hñt in seipsis simplicitatem z subtilitatẽ sine omi grossicie. dæ q Dyonisi⁹. Assentia angelorz ẽ simplex et pura sine omni materia. z sic nos ñ dæbem⁹ esse grossi et carnales in opibꝫ. ij. Thorz. x. Arma militie nr̃e ñ sũt carnalia sz spũalia. Jõ ad Eph̃. iiij. Deponẽtes ꝑstinã ꝓuersationẽ vr̃am induẽtes nouũ hoiem. Nã sicut angelus ẽ simplex in essentia. z sic nos in vita esse dæbem⁹. Prouer. x. Qui ambulat simpl'r. ambulat ꝓfidenter. Aug⁹. Simplex obtrectare nõ nouit. inuidere nescit. suo ꝓtent⁹ est. aliena nõ querit. si eget tñ diues sibi videt. Jõ ois aia simplex est bñdicta cui ꝓuersat dæ⁹. Prouũ. iij. Cũ simplicibꝫ ſmocinatio ei⁹. iõ Mat. xviij. dicitur Ne ꝓtẽnetis vnũ dæ pusillis istz. qz angeli eorũ sp videt faciẽ ꝑris q̃ in celis est. Hylarius. Orones saluãdorz angeli q̃tidie offerũt dæo. q̃ periculosiz ẽ tales ꝓtenere. q̃z desideria angeli ꝑferũt ad dæũ. Tertio hñt in se ꝓtibilitatẽ. qz angelus q̃cũq̃z se diuertit totaliter se diuertit. dæ q̃ Aug⁹. Natura spũal' tota sil' est vertibilis. Sic z nos nũq̃z a dæo auertamur. s. ꝑ peccatum mortale. qõ ẽ auersio a dæo a bono incõmutabili ad bonũ cõmutabile. Sz di. qũo ꝑ sistem⁹ apud dæũ z eo. Rñdet Aug⁹. A dæo nõ diuertimur si ei⁹ mãdata nõ trãsgredimur z ipsius nõ obliuiscimur ¶ ¶ Scdo angeli exhibent tria infra se. s. cõpassionẽ. exhortationez. z ꝓmotionẽ. ¶ Primo infra se quo ad nos exhibent cõpassionẽ seu ꝓsolationem. De cõpassione Jsa. xxxiij. dicit. Angeli pacis amare flebant. De ꝓsolatione ꝙ habet Dan. x. Noli timere vir desideriorz daniel. ꝓfortare z esto robust⁹. Et sic angel⁹ ꝓsolat⁹ ẽ thobiã seniorem. dicẽs Thob. v. Forti animo esto in primo est vt a dæo cureris. Et sic nos inuicez dæm⁹ cõpati. Ro. xij. Flete cum flentibꝫ. Et etiam vnus alterz ꝓsolari debet. Eccli. vij. Ne desis plorãtibꝫ i ꝓsolatõe. talis fuit Job. xxx. flebam q̃ndaz sup eo q̃ afflict⁹ erat. z aia mea compatiebat paupi. Sic apl's. ij. Thorz. xi. Quis infirmat z ego nõ infirmor. ij. Thi. ij. Si cõpatimur z cõregnabim⁹ ¶ Scdo infra se quo ad nos exhibent exhortationẽ z informationẽ. vt habet Apoc. x. Accipe librum de manu angeli. id est informationẽ. qz dicit Berñ. Angelus i omni loco sedulus ẽ pedisse qua aie. nõ cessat eã sollicitare z assiduis suggestionibꝫ cõmonere. z sic exhortatus est angelus ppli in iudaicũ Judicũ. ij. Cũ loqret angelus ꝙba dñi fleuit ppls. imo lauit hostias

Nã angeli boni hortant nos & informant surgere a peccis. Figurat Actu. xij. Dixit angelus petro i carcere. Surge velociter. Sil'r Gen. xix. Dixit angel⁹ ad Loth. Egredere & sodomis &. et sic hortant nos exire angeli & vita criminosa ad vitã ꝛ tuosam. Si volum⁹ peruenire ad eoꝝ ꝓsortia debem⁹ simplices & ignaros informare vt proficiãt. & tribulatos vt sufferant. ad Gal. vi. Si ꝙs occupatus fuerit in aliq̃ delicto. vos q̃ spũales estis instruite huiusmodi i spũ lenitatis. Et sic fecit thobias. dabat eẽ his q̃ in captiuitate erãt monita salutis. Thob. i. Et iudas machabe⁹. ij. Mach. xv. singl'os armauit. nõ clipei vel haste munimine. ꝫ ꝑmonib⁹ optimis & exhortatõe. vt docet apl's. i. ad Thim. vi. Doce exhortare. vbi Gre. Unusq̃sq̃ nr̃m ingẽtũ sufficit ad puritatem primũ deducat. & ad bñ viuẽdũ inducat. & erranti eternũ supplicium denũciet. scribitur Jac. v. Qui cõuerti fecerit pctõrem ab errore vie sue saluabit aiam eius a morte. Tertio exhibent infra se existentib⁹. i. nob ꝑ motionẽ. qz ꝑ mouent nos q̃ ad deũ. & q̃ hiero. Perferunt angeli cogitatões & desideria in cõspectu dei. Apoc. viij. Ascendit fum⁹ incensoꝝ & manu angeli in ꝓspectu dñi. Quid est fum⁹ incensorum. nisi desideriũ electoꝝ & oro eoꝝ quaz ipsi offerunt deo. Thob. xij. Cũ orabas cũ lachrimis ego obtuli oronem tuã dño. Nã petunt ꝑ nobis deũ. Zach. i. dixit angelus. Usqzquo dñe exercituũ nõ miserebaris hierl'm & urbium iuda quib⁹ iratus es. Job. xxxij. Si fuerit ꝑ eo angelus loquens miserebitur eius. Bern. Discurrunt angeli inter nos & deũ fidelissime portantes nostros gemit⁹ ad deũ & gr̃am fidelissime reportantes. Sic nos si volum⁹ ad eorum choros peruenire debemus alter alterũ ad salutem aiaꝝ ꝓmouere et pro inuicem orare. Jac. v. Orate ꝑ inuicem vt saluemini. qđ scit apl's ad Ro. i. Testis est mihi deus q̃ sine intermissione memoriã vestri facio &. Chrys. Orare pro se est necessitas. sed ꝑ alio fraternitatis charitas. tunc implebit illud ps. Oro mea in sinu meo cõuertet. Et Tertio angeli exhibent tria circa se. Nam intra se viuũt ordinabiliter. amicabiliter. & hũiliter. Primo ordinabiliter. qz vnusquisq̃ in suo ordine pseuerat. Dyonisius. Nõ est phas q̃ quis operari p̃sumat qđ ad suum ordinem vel officiuz nõ spectat. Sic nos debem⁹ rectũ ordinẽ seruare quo ad deũ. & q̃ ad ꝓximũ. & q̃ ad nos. Primo ad deũ. nã nos in meliori statu creati sum⁹. omnis creatura est sub nr̃is pedib⁹. ps. viij. Omnia subiecisti sub pedib⁹ ei⁹. vt sim⁹ ea ꝺculcantes. & solũ deũ sup nos venerantes Mat. iiij. Dñm deũ adorabis. & illi soli seruies. Jtẽ ordinẽ seruare debem⁹ q̃ ad ꝓximuz. vt nullũ de ꝓximis perturbemus in reb⁹ honore & fama. & oia que ei⁹ sunt. ne maledictionez incurrem⁹. Deu. xxvij. Maledictus q̃ transfert terminos ꝓximi sui. Transferre terminos est ꝓximũ cõturbare. De talib⁹ Gal. v. Qui ꝺturbat vos portabit iudiciũ. Jtẽ ordinabiliter viuere debem⁹ q̃ ad nos. vt vnusq̃sq̃ statũ suũ in quo vocati sum⁹ seruet & fideliter custodiat vt q̃ in mrimonio ꝓstituti sunt legez mrimonij seruent. & q̃ in spũali statu sunt ꝑm spũm viuant. ad Ro. viij. Debitores sumus nõ carni vt ꝑm carnẽ viuamus. sed spũi. i. ad Ebor. vij. Unusquisq̃ maneat i ea vocatõe qua vocat⁹ est apud deũ. Secõdo angeli viuũt circa se amicabiliter. Job. xxv. Qui facit ꝺcordiã in sublimib⁹. ita q̃ q̃ pest nõ sup̃biat q̃ subest nõ inuidet. & sic nos. Eccli. xxxij. Rector̃ te posuit noli extolli. Nã sup̃iores illumi nãt inferiores. & nõ sup̃biũt de hoc. qz cognoscunt hẽ nõ a se. sed a deo. Sic tu si in prãtes ꝓstitut⁹ memẽto qđ scriptũ est ad Ro. vi. Omnis ptãs a dño deo est. noli esse vt pylat⁹ q̃ dixit ihu. Nescis qz habeo ptãtem te crucifigendi & dimittẽdi. Qui rñdit ihs Mat. xxvi. Nõ haberes ptãtem nisi esset tibi data desup. Naz sup̃bia semp caussat rancorẽ & discordiã Prou. xiij. Inter superbos semp sunt iurgia. Ideo ait x̃ps discipulis Lu. xxij. Vos autem non sic. Qui maior est vr̃m fiat sicut minor. Et ꝓpter dñationẽ facta est cõtentio inter discipulos ihu. Nos igit̃ si volum⁹ esse ꝓsortes angelorum debem⁹ eẽ vnanimes. ps. lxvij. Qui facit habitare vnanimes i domo. i. Ebor. xi. Si ꝙs ꝓtentiosus videt inter vos. nos talem ꝺsuetudinẽ nõ habem⁹. ij. Thi. ij. Seruũ dei nõ oportet litigare sz mãsuetũ esse ad omnes. Gz di. tñ legit̃ de lite angelorum Dan. x. Pugnauit angelus ꝺtra ꝓncipem ꝑsarũ. Respondet q̃ nõ videt incõgruũ esse pugna int̃ bonos angelos. qz in bono. Nã vnus bonus angelus ꝑsidebat persis. alter iudeis. quilibet angel⁹ vult salutẽ ꝑpli cui pest. Angel⁹ igit̃ q̃ perat ꝑplo persaz vl' babilonico vidit q̃ mlta bona peruenerũt ꝑsis ex residẽtia daniel & aliorum cũ eis. Nã ꝓpter sanctitatẽ daniel ydolũ fecit & destruxit. sacerdotes occidit. & draconẽ interfecit Dan. xiij. Et mlta somnia regi babilonis int̃pretatus est. ꝓpter qđ multi babilonici conuersi sunt ad deum. et sic angelus ille

voluit bonū illi⁹ ppli. Angel⁹ aūt iudeoꝝ voluit liberare iudeos ꝓpter ꝑces daniel⁹ z alioꝝ iudeoꝝ cum eis. z sic tamdiu durauit illa pugna q̄uscq; dei volūtas voluit h̄ terminare. qz nō oīa dei iudicia que sunt abyssus multa nota sunt angel⁹. Jō q̄libet bon⁹ angel⁹ bono animo pōt velle bonuz ppli cui p̄est. suppōsito q̄ deo placeat. z daro q̄ in tali vn⁹ angel⁹ ꝓtrariatur alteri. h̄ durat donec diuinū beneplacitū eis reueleť. Ūñ nō mirū nec magnū est pctm̄ si in aliquo collegio vel ꝯcilio vnus hō ꝯ aliū loquiť. q̄libet pōt moueri bono aīo et recto spū. eodē em̄ vento videm⁹ naues ad ꝓtraria tendere loca aliter z aliter velis positis. sic eodem bono spū hoīes p̄nt ꝓtrariari inuicē i locutione vel electiōe aliter z aliter eoꝝ ꝓscienti as ordinando. ℭ Tertio angeli viuūt circa se humiliter. qz inferiores obediunt superioribꝫ sine ꝓtradictiōe. z superiores p̄cipiūt inferioribꝫ sine supbia z in amore. At sic nos debem⁹ superioribꝫ nr̄is obedire humiliter Deu. xvij. Facies quecūq; dixerint q̄ p̄sunt loco. Nā inferiores nō oportet inuidere superioribꝫ. sed subiecti esse ppt̄ deū. i. Pe. ij. Subiecti estote oī hūane creature ꝓpter deū. regi tanq̄ p̄cellenti ducibꝫ tanq̄ ab eo missis. hoc fecit ap̄lus. i. Thoꝝ. ix. Ū liber essez ex oībꝫ. oīm me seruū feci. oīa oībꝫ factꝰ sum. iudeis tanq̄ iudeꝰ. vt iudeos lucrarer. Heb. xiij. Obedite p̄positis vr̄is. nā ipsi vigilāt rōnem reddituri p aīabꝫ vr̄is. de his dicit Bern̄. Arbitroꝝ q̄ in ꝯgregatione bn̄ viuis si ordinabiliter socialiter z humiliter. Ordinabiliter. vt in omni ꝓuersatiōe custodias vias tuas in ꝓspectu dei z p̄rimi et caueas a pctō z a scādalo p̄rimi. Socialiter vt studeas amare z amari. portare oīm infirmitates. omnibꝫ te p̄be affabilē obsequiosum et ꝑtuosum. vt de te dicet illud qō de onia. vt ptz. ij. Mach. xv. Hic est fratz amatoꝝ z populi ihr̄l. Humiliter vt cuz fecerim⁹ oīa spūm vanitatis exufflam⁹. dicētes illud Luc. xvij. Inutiles sum⁹ sum⁹. Bern̄. In veritate cōperi nihil ita efficax ad gr̄am p̄merendā. ꝓseruandam z recupandā. sic nō alta sape sed timere. Piero. Nihil nos deo z hoībꝫ facit ita gratos sicut humilitatis ꝑtus. de quo Grego. Periit oīne qd̄ agit nisi in hūilitate custodiat. ℭ 4° Quarto angeli h̄nt tria exercitia supra se. s. q̄ ad deum. Habent em̄ ꝓtemplationē. dilectionem z laudationē. Prio ꝓtemplationez. de q̄ thema. Angeli eoꝝ videt faciez. Illud videre nō est aliud nisi facie ad faciē ꝓtemplari. in q̄ ꝓtemplatiōe videt quō z in q̄bꝫ dei debāt ex equi volūtatē. nec min⁹ ꝓtemplant q̄n in ministeriū nr̄m mittunť. de q̄ Gre. Licet ad nos speciali p̄sentia foris exeūt. tñ ibi vñ recesserāt p̄ interna ꝓtēplationē seruāt. nec sic a diuina visione foris sunt vt interne visionis gaudio p̄uarent. Dozal⁹. Sic nos discamus cū angelis deū ꝓtemplari. si tā clare fieri nō pōt. qz nos i enigmate z p̄ speculū. ipsi facie ad faciē. ipsos tñ q̄liter possum⁹ put possibile est imitemur. Dicit Damas. Qualis q̄s in futuro esse debeat. talē in p̄nti se exhibeat. Exq̄ futura felicitas i ꝓtemplatiōe diuine essentie ꝓsistit. ideo oportet vt hō h̄ se exerceat. Fortunat⁹ in omelia. Nequaq̄ de⁹ deuote aīe se applicat nisi totā se in ꝓtemplatiōe erigat. p̄s. Gustate z videte q̄m suauis ē dn̄s. dicit videte. s. in ꝓtemplatione. ℭ R. Ite delectabil⁹ visio surgit ex triplici apparatu. Prio ex oculoꝝ sanitate. secūdo ex medij claritate. tertio ex obiecti amabilitate. Primū fit p cordis mūdiciā. secōm p adiuuantē gr̄az. tertiū p admiratōis flagrantiam. ℭ 1° Primo ꝓsurgit ex oculoꝝ sanitate. Bern̄. Duos oculos h̄z aīa. vnū q̄ intelligit alterū q̄ diligit. i. intellectū z affectū. Vtroq; oculi sani sunt. dū intellect⁹ est illumiat⁹. affectus inflāmatus. z sacra scriptura inflara. ℭ 2° Secō delectabil⁹ visio surgit ex medij claritate. i. gr̄a trahēs z adiuuās ad ꝓtemplationē. Gre. Dū nos supna illumiat gr̄a. cūcta mētis abscōsa manifestat. ppter h̄ diuina gratia spūssancti terrene menti infundiť. vt ad intellectū sui ꝓditoris erigat. Bern̄. Sic spūssancti gr̄a nos erigit q̄dā sua fiducia. ita deū ielinat sua misericordia. hoc q̄ medium q̄sto clarius est. tanto efficaci⁹. ℭ 3° Tertio delectabilis visio ꝓsurgit ex obiecti amabilitate. si em̄ obiectus est odiosus. cito visus vertit se ab eo. Et quia nihil ita amabile sicut de⁹. ideo obiectū diuinū ad ꝓtemplatiōē maxie opať. illō obiectū dat ꝓtemplāti sapozē. Sapozē capit in admiratione in q̄cūq; facie siue diuinaq; siue hūanitatis. Hester. xv. Facies tua plena gr̄arū. Et vnicuiq; exhibet faciē suā in eo sapoze put possit cōpetere ꝓtemplāti. de q̄ Bern̄. Videť a q̄libet amāte de⁹ put amať. ab illo sic. ab altero aūt sic p varietate affectuum quibꝫ ferunt in deū. Alij em̄ ad diuinitatē archana feruenti⁹ inhiant. Alij aūt hūanitatis z hūilitatis mysteria secretius ammiranť ꝓtemplantes altiusimū ꝓsiliū dei sup salutē generis hūani. qō totum necessariū est qō oculꝰ intueť amoris ad meritum. q̄nq; visurus ad p̄miū. Item sicut angeli ꝓtemplanť deū semp. ita nos totaliť a

5temp. ationenunq̄z recedam⁹. sz cū ad exteri
ora agēda ad actiuā vitā nos dam⁹. tūc p in/
teriorē ptē. i. cognitionē rei cōtemplamur. iō
Bern̄. Dis anim⁹ ad omnē se tempet laborez
nei eo dissoluit. sz magz in seipso colligit. Jō
Francisc⁹ maronis. Dia noia angelorz termi
nant in el. ad assignandū beatificā vnionē cū
deo. Et sic mentē nr̄am debemus vnire deo. vt
ei⁹ nō obliuiscamur. Deut. iiij. Caue ne obli/
uiscaris dñi dei tui. Bern̄. Sic nunq̄z desunt
nobis dei bñficia. sic nō debet esse momētū in
quo n̄ deberem⁹ eū hre in memoria. ¶ Scdo
angeli ad deū hñt dilectionem. qz semp in di/
uino igne feruēt z feruēdo ardēt. z sic nos fer/
uēter debem⁹ eū diligere. nō ꝺtenti ista dilecti
one q̄ phibet nos peccare. nec ista q̄ iubet bona
opari. sed in eam⁹ istam que cordib⁹ nr̄is fer/
uet z ebullit. ita ꝙ ome qđ nō est deus nō solū
sit nobis abominabile. sed penit⁹ alienuz. Jō
Sopho. i. In igne zeli mei deuorabit omnis
terra. i. terrenitas. Et Job. xxxix. Feruēs olla
absorbet terraz. qz in tali claritate z charitate
nihil relinquit qđ sit carneū vel terrenum. sed
omne qđ sentit est spūs. i. Chorz. vi. Qui ad
heret deo vnus efficit spūs cum eo. quare. qz
qui hāc dilectionē habēt. nō solū volūt qđ de⁹
vult. s. in affectu. verūetiā in effectu pfecti esse
desiderant. volentes in executione angelorum
id qđ deus vult. qđ est ppzie ppriū angelorū.
¶ Ad hāc charitatē habēdā angelorz tria
requirunt. ¶ Primo vt nobis omnia delecta
bilia subtrahamus. Greg. Si quodlibet qđ
sm carnē delectat abscindim⁹ mox in deo qđ
delectat inuenim⁹. ergo nō debem⁹ delectari in
infimis. si volum⁹ hre delectationē in supmis
Idcirco talib⁹ etiaz penale est quicqđ agit in
seculo. de quo Bilbert⁹. O qz durum ē aman
ti diuidere animū cū christo z mūdo. O qz pe
nale est in tali dilectōe pegrinas curas admit
tere z celeste secretum infestare. Bern̄. Quia
ꝑncipalius est spūs vbi amat qz vbi animat.
Ideo Bern̄. Justū est vt qs delectāt psentia.
gaudia futurozum eis sint viciosa. Nam sm
Grego. Anima sine delectatōe esse nō potest.
aut delectatur in infimis. aut supmis. Si de/
lectat in infimis. tūc caret supmis. z econuerso
Bern̄. Impossibile est aiam repleri delectatio
nib⁹ spūalib⁹ q̄ subiacet carnalib⁹ delectatio/
nib⁹. ¶ Scdo volūtatē nr̄am diuine volun
tati ꝺformem⁹. z sic angeli diligūt deū. z semp
volūt qđ de⁹ vult. sic nos in psperis z adūsis
dicendo Mat. vi. Fiat volūtas tua. ¶ Ter/
cio vt cumuluz bonorz operū multiplicemus.
qz to facim⁹ maiorē. tāto ignis charitatis ma
ior. Impossibile est opa in charitate fieri z nō
multiplicari. sicut semē generat herbā. herba
granum. z granū surgit multiplicatū. z sic fer
uens charitas. Greg. Cum desideria bona cō
cipimus semen in terrā mittim⁹. cū vero opa
recta pducim⁹. herba sum⁹. cū ꝺo ad pfectiōz
opis boni crescim⁹. ad spicā venim⁹. cū vero i
pfectione eiusdē opis solidamur. tam plenū
frumentuz in spica pferim⁹. ¶ Tertio angeli
tenent ad deū laudationē. Isa. vi. Nō cessant
die ac nocte clamare. sanctus sctūs sanct⁹. et
sic nos dicem⁹ cuz ps. Benedicā dño in om
ni tpe. Doc tūc facim⁹ cū omnia q̄ agimus i
laudē dei ordinam⁹. vt docet apl's ad Col. iij.
Omnia q̄ facitis in ꝟbo aut ope ad gl'iam dei
facite. Nā illud requirit de⁹ a nobis. de q̄ ps.
xlix. Sacrificiū laudis honorificabit me. Di
camus igit cum apl'o. i. Chorz. i. Gr̄as ago
deo meo semp. z cum ps. l. Os meum annū/
ciabit laudem tuam.

Sermo cxxxvi Ad idem

Aunt sicut an
geli dei in celis. Mat. xxij. Dicit
nanq̄z Hre. Superna ciuitas ex
angelis z hominib⁹ cōsistit. vt hoīes q̄si ver/
miculi de terra cū vermib⁹ pcreati in angelorz
ꝺsortiū deberāt deputari. sm q̄ plus vel minus
habent in merito sup̄ vel infra cū angelis col/
locent. qz p̄mia correspōdēt meritis. Luc. vi.
Eadē mēsura qua mēsi fueritis remetiet vob⁹
¶ Dicit nanq̄z Hre. Diuersitatē merito
rū sequit diuersitas pmiorz. Gal. vi. Que em
hō semīauerit hec z metet. Nā infimi i merit⁹
erūt cū infimis in celo. mediocres cū medijs.
supmi cū supmis ordinent. ¶ Pro videam⁹
q̄ ad inferiorē chorz collocent. h̄ est ad ordinē
angelorz. Infimi sunt angeli q̄ mīma nūciāt.
z sic illi q̄ mīmis meritis trāsierūt de hac vita
q̄ de suo nihil penit⁹ addiderunt. sz solū in xp̄i
merit⁹ assumunt. nō ꝙ xp̄i merita i se sunt mi
nima. sz qz de suo nihil addiderūt. Quoz ho
minū sunt duo genera. s. puuloz decedētiū. z
petōz p finalē pniaz ꝺtentiū. Isti assumūt
ad angelos. de q̄ Hre. Ad angelorz chorz cur
rūt q̄ in baptismali inocētia z finali pnia arti
culo nccitatis ꝑditi. nec ꝺfessionē. nec satis/
factionē addiderūt. Istū nullus debet se sup
usto remittere. dicēs. sufficit mihi ꝺtritio fina
lis. Nā scribit Joel. ij. Quis scit si ꝺuertat
z ignoscat deus. Dicit nāq̄z Augustin⁹. Dac

animaduersione pcutiẽ pcatoꝝ vt in fine obliuiscaẽ sui. q̃ in vita oblit⁹ est dei. Idẽ in libro de pnia. Penitentiam in fine nõ negam⁹. sed si securi sint nõ ꝓmittim⁹. qz pnitẽtia sera raro vera. Iste ordo pditur p inaduertentiaz et negligẽtiã. vt parcetes negligẽtes filios cũ baptismate. qz scribit Joh. iij. Nisi quis renat⁹ fuerit ex aqua z spũ nõ potest intrare in regnũ celoꝝ. z habeẽ de ꝯse. di. iij. nulla. Nulla sal⁹ ante baptismũ accedentibꝫ ꝓmittit̃ in sanctis Similiter aliqui adulti negligentes sunt circa seipsos in infirmitate dicẽtes. non moriar. de talibꝫ Greg. in moral'. Sunt nõnulli qui viã saluti negligũt dum transitoria appetũt eterna nõ intelligũt vel intellecta ꝓtemnunt. de quibꝫ Prou. xix. Qui negligit viã suã mortificabit. i. in pcato mortali morieẽ. Chrys. z habeẽ de ꝯse. di. iij. nõ potest. Nõ põt quisq̃ gram vite celestis accipe nisi purgatus ab omni sorde per ꝓtritionez. qz scribit Dan. iij. In spũ humilitatis z in animo ꝓtrito suscipiamur a te. Eccli. vij. De negligentia purga te cum paucis. id est cum ꝓtritione ad minimũ si nõ posses ꝓfiteri. Secũdus chorus ẽ archangeloꝝ. Archangeli sunt q̃ magna annũciãt z secreta reuelãt z secretiora dei plus agnoscũt q̃z inferiores angeli. de isto choro fuit gabriel q̃ incarnationem christi z ioh̃is baptiste annũciauit. Ad illuz choꝝ pueniũt isti q̃ sup ꝓtritionem cordis addũt felicissimaz oris cõfessionẽ cũ omnibꝫ circũstantijs in sacerdotis audientia fideliter ꝓponẽtes. z nihil ex omnibus ꝓtingentibꝫ obmittẽtes. talis ꝓfessio impetrat veniã pctoꝝ. Isido. Cõfessio iustificat z veniam pctoꝝ impetrat. Grego. Sicut archangeloꝝ ẽ annunciare gaudia magna. z sic isti annũciant eoꝝ feda pctã. qđ est magnuz. Nam ſm Greg. Plerũq̃ in verecũdis hoibꝫ maioris est certaminis pctã tegere in ꝓfessione q̃z eadẽ nõ cõmittere. Mã si primi ex sola ꝓtritione ad angeloꝝ choros suscipiunt. merito illi q̃ pl⁹ addũt. s. purã z verecũdã ꝓfessionẽ. z tñ nihil omittũt. ad archãgeloꝝ chorũ suscipiunt. At in isto choro est maj⁹ gaudiũ. qz ibi cognoscimus abyssum diuine volũtatis. ibi cognoscũt angeli effectus z causas reꝝ in domino. quare hoc sic vl' sic. quare ille pauper. ille pulcer. ille deformis sit. ille moriẽ. ille viuit. Iste chorus pditur p verecũdiam pcati. vt cũ pctm̃ ppter verecũdiã obticeẽ. ꝓtra qđ dicit Eccli. iij. Fili nõ ꝓfundar̃ p animã tua dicere verum. Est em̃ cõfusio adducens gr̃am z gl̃iaz. nam ꝓfusio ꝓfessionis adducit ad gloriam. Rich. de san. vic. Quanto in ꝓfessione ꝓfusio maioz. tanto in oculis dei q̃s erit clarioz. Acõuerso ꝓfusio taciturnitaz̃ adducit pctm̃. s. hypocrisis. Aug⁹. de ſmone dñi in monte. Hypocrita est q̃ bonus esse non vult. sed tamẽ videri cupit. z sic tu coraz̃ sacerdote. Amb. Taciturnitas criminis est augmentũ elationis. qz vult melioz videri q̃z est. Tercius chorus est virtutum. Greg. Vocant̃ virtutes. qz p eos signa z miracula fiunt. z ꝑtutes dicunt̃ ideo. qz virt⁹ diuĩa in ipsis relucet sez q̃ deꝰ sit oĩpotens. z nihil põt sibi resistere. vt q̃ deus vult aliq̃d fieri qđ sit sup naturã z miraculose. sicut cecos illuminare. mortuos suscitare. tũc tales angeli qui virtutes dicunt̃ mittunt̃. Ad hoꝝ societatẽ illi homines pueniũt q̃ strẽnue z viriliter duobꝫ pdictis. s. ꝓtritioni. ꝓfessioni ꝓdignã satisfactionẽ adiũgũt Luc. iij. Facite dignos fructus pnie. Greg. Unusquisq̃ tãto maioza p pniam querat lucra. q̃to grauioza intulit p culpã damna. taz viriliter satisfaciẽs vt cõmissis malis in ponderet. numero. z mensura remediaẽ. iuxta illud Deu. xxv. ſm mensurã pcatj plagarum erit mod⁹. z talis satisfactio maximã hz difficultatẽ z virili indiget fortitudine. iõ tales merito ꝑtutibꝫ associanẽ. z sic isti tres ordines seu chori faciũt vnã hierarchiã. sic iste tres ꝓditiones faciũt vnã pniaz. Et in isto choro maj⁹ erit gaudiũ. qz ibi cognoscũt oĩpotẽtiã dei plenius qua ex nihilo omnia creauit. z infinitos mũdos creare posset. z quõ sustentat mundũ z oĩa que in eo sunt. Iste chorus pdit̃ timorem nimiũ. Prou. xviij. Pigrũ timoꝝ deiecit. At ab isto choro etiã tales sunt abiecti q̃ plus timẽt penam corpis q̃z aie. de his Job. xxiij. Qui timet pniã cadet sup eũ nix. i. q̃ timet paruam pnã corpis. sustinebit magnã spũs. qz ſm Aug⁹. Nõ stat decus culpe sine deo reiusticie. qz nullum malum impunitum. Quart⁹ chorus est potestatũ. Greg. Dicunt̃ tales ptãtes. qz eoꝝ officium est arcere demones ne in tantũ temptare psumãt q̃tũ volũt. z iuuãt nos vincere mũdũ carnẽ z diabolum. Ad illũ choꝝ assumunt̃ illi post pdicta exercitia ꝓtritionis. ꝓfessionis. z satisfactionis p q̃ omnia pcata sunt deleta in artissimo se constringunt loco. assumentes vitam asperã z austeram z p fortissimã resistentiam opponunt se mũdo. carni. z diabolo. ne iterũ labant̃. dicẽtes illud Canti. v. Laui pedes meos. i. affectus. quõ coinquinabo eos. vitantes omnes carnis consolationem. mundi delectationes

diaboli psuasionē. assumūt penalitatē. humilitatē ⁊ pauptatē gaudētes oīm criminali rem/ptationi viriliter resistere. sic merent coronā. Bern. Quotiēs diabolo resistis. totiēs coronaberis. Et in isto choro habebim⁹ maius gaudiū qz in inferioribꝫ. s. cū angelis q nobis astiterūt hic ⁊ iuuerūt vincere carnē. mūdū. ⁊ diabolū. Iste chorus perdit p recidiuationez. q. Pet. ij. Quasi canis reuersus ad vomitū. qđ est abominabile. Bern. Deteri⁹ est reincidere qz incidere. qz talis ē in grat⁹ ⁊ pdit oēm grām ⁊ meritū bonoꝝ operū. Ezech. xviij. Si iust⁹ auerterit se a iusticia sua ⁊ fecerit iniquitatez. oīes iusticie nō recordabunt. Aug⁹. Nullū scelus ita cor̄ deo detestabile est sicut de pcis preteritis reminiscendo gaudere. Quint⁹ dr̄ principatus. Bern. Principatus dicunt. quia principatus eis in terra eoꝝ sapia regit. et mittunt in negocio toti⁹ regni eccl̄ie vel puincie. Nunc choꝝ meremur si principatum obtinebimus sup omnes homines. Sz dicere. quō possumus fieri pncipes sup omnes homines. Rñdet. per patientiā. cum hō vincere potest oīe malū in bono. qz talē hominē patientē tot⁹ mūdus vincere nō pōt. h̄ ptz in martyribꝫ. qs nec pncipes nec reges nec imperatores vincere potuerūt. Isti hoies q ad q̄ntū choꝝ possidēdo ptinēt sic se habēt q si verbis offendūt maledictis ab iracūdis. tūc ipsi bñdicunt ⁊ dulcia v̄ba rūdent. exemplo xp̄i. i. Pe. ij. Cū malediceret nō maledicebat. Sed dicere. cū hō iustus est ⁊ innocēs. cur debet sustinere. Rñdet. ꝓpter meritū. Aug⁹. Qui iustus est ⁊ maledicit. illi pmiū p maledictione reddit. ps. Maledicēt illi ⁊ tu bñdices. Nā tales qui ad illuz chorum ptinent. si in bonis tpalibꝫ offendunt totū se deo offerūt. cogitantes q xp̄s nudus p ipsis pependit i cruce nec haustum aque hre potuit. ⁊ sic dñs iesus remunerabit eis in vita eterna. de q apl's Heb. x. Rapinā bonoꝝ vr̄oꝝ cū gaudio suscepistis. scientes vos meliorē ⁊ manentē substantiam in celis h̄re. Item si offendunt in corpe h̄ patienter ferūt exemplo xp̄i qui p eis mlta grauia sustinuit. Greg. Si passio xp̄i ad memoriā reducit. nil taz graue qđ nō eq aio sustinet. Tales non solum sunt parati suis indulgere offensoribus. sed etiā proni sunt p ipsis orare. Juxta illud Mat. v. Diligite inimicos vestros. ⁊ bñfacite his q oderūt vos. ⁊ orate pro psequentibus vos. Iste chorus pdit p impatiētiam. Gre. Qui impatiēs est si bñpsi testis est vt iustus nō est. et p consequēs nec dispositus ad istum choꝝ. Jac. v. Patiētes estote. Lu. xxi. In patientia vr̄a possidebitis aīmas vestras.

Sext⁹ dñationes. q aliis dñant angelis. ⁊ ordināt eos ad officia sua. Et isti nō mittunt sm cōmunē cursum. videlicet isti q̄ttuor chori superiores. sed alijs intimāt volūtatē dei illis scz q̄nqz inferioribꝫ qđ facere debeāt. ⁊ ipsi assistūt ante dñm. ideo dicunt dñationes. qz dominant aliis. Istuz choꝝ meremur cū sensualitatē nr̄am rōni subiicim⁹. Et non solū hostem vincim⁹. sz vltra h̄ etiā nosipsos vt malo in pmpto sine rebellione resistim⁹. ⁊ bonuz delectabiliter cū volum⁹ opamur. Et de exteri oribꝫ ⁊ interioribꝫ sensibꝫ pōt dicit illd Bern. xlv. Joseph dñabat i tota terra egypti. dñantur mūdo cum honoribꝫ ⁊ diuitijs. carni cuz suis delicijs. diabolo cū impugnat cuz vicijs. De q̄bꝫ Bern. dicit. Sensus suos h̄nt exteriores nō duces sz seruientes. interiores sobrios ⁊ efficaces. h̄nt domū. i. cor. ⁊ familiā. i. cogitationem ordinatā. dicētes cū centurione illud Mat. viij. Sum hō sub ptāte ⁊stitut⁹ h̄ns sub me milites. ⁊ dico huic vade ⁊ vadit. ⁊ alteri veni ⁊ venit. ⁊ suo meo fac h̄ ⁊ facit. Moraliter. Sic centurio. i. rō habet sb se milites. id est potētias aīe. ⁊ dicit huic. s. potētie rōnali veni ⁊ cognosce differentiā inter bonū ⁊ malum. qđ rōnalis potētia cognoscit esse appetē dū. ⁊ alteri. s. sensualitati. vade a tua delectatione corporis. ⁊ vadit. i. obedit. Figurat Bern. xlij. Pharao dixit ad ioseph. Sine tuo imperio nō mouebit q̄s q̄ pedē vl' manū in vniūsa terra egypti. Spūal'r. Joseph. i. rō ita debet dñari q̄ sine ei⁹ impio sensualitas nec mouere debet oculū ad videndū. nec pedes ad ambulandū. nec man⁹ ad palpandū. nec aures ad audiendū. nisi qđ rō discernit forelicituz. Gre. Sunt nōnulli q̄ in seipsis cūctis vicijs et ꝯcupiscentijs dñant. vt ipsi iure dei vl' dñi inter hoies vocent. respectu quoꝝ alij q̄si sui sunt. Ideo merito ad ordinē dñationū currūt. Iste chorus pdit̄r p carnalez ꝯcomitantiā. cum homo sequit carnis delectaciuz. Ro. viij. Debitores sumus nō carni sed spiritui. Gre. Caro seruanda est vt famulet nō vt pncipet. Figurat Bern. xxi. Ejce ancillam ⁊ filiuz ei⁹. id est carnē ⁊ ꝯcupiscentiā eius. nō erit heres filius ancille. i. ad choꝝ. xv. Caro ⁊ sanguis regnū dei possidere nō pnt. i. sm vitā carnalez nō pueniet ad talem ordinē. Septimi angeli dicunt throni. ⁊ isti in deo p ceteris requiescunt tanq̄z in vltimo fine. Isido. De⁹ p eos iudiciū sedet ⁊ exercet. vt ps. ix. Deus q̄ sedes

sup thronū z iudicas equitatē. Si ergo volumus ad throno3 societatē puenire. oīa ſm regulā iusticie iudicemus. ſ. ꝛo eq̄tatē nobis vilitatē. primo pietatē. i. Thoz. iij. Spūalis oīa iudicat. Hec oīa sunt in triplici differen/
1° tia. Primo cām dei adiudicando ꝛo i omnibus equitatē dicētes. Justus es dñe. z rectū iudiciū tuū. Nā si dei eos punit volūt puniri. dicētes illud Aug. Dñe hic seca. hic vre. parce in futuro. ascribentes sibi demeritū. iuxta illud Ben. xli. Merito hec patimur. q3 peccauim9 in fratrē nostrum. ſ. iesum christum non obediendo p̄ceptis suis. Et dicūt cuz Hiero. Libens nūc tormenta patio3 vt mihi futura gloria reseruet. Nō em iudicabit dñs bis in idipm. Nau. ij. Tales si cōmouent ad irā recipiunt equo animo. siue sit amaz siue dulce. siue letuz siue triste. q3 nihil volūt nisi qđ de9 vult. z voluntatē suā diuine volūtati conformant. ergo nō turbant. iuxta illud Prou. xij. Nō contristabit iustum quicq̄d ei acciderit. dicentes illud Dan. ix. Tibi dñe iusticia. nobis aūt confusio. ppendentes illud Greg. Deus qui benigne hoiem condidisti nequaq̄z iniuste
2° cruciari pmittis. nec neglecte pire sinis. Secūdo iuste iudicādo cām nr̄am. nobis tribuendo vilitatez. dicēdo cū Abraam. Quid loquar ad dñm cum sim puluis z cinis. nihil de se p̄sumendo. iuxta illud Lu. xvij. Cū feceritis omia que p̄cepta sunt. dicite. inutiles serui sumus. Et tales ita se viles reputantes diligit de9. de q̄ Bern. Diligit de9 aiam q̄ in ꝯspectu
3° eius sine dissimulatione iudicat seipaz. Tercio debemus iudicare cām pximi z habere pietatem. oīa charitatiue interptantes. vt ptz de scrutinio in ordine faciēdo. c. ex pte. Respondere pōt illū dignū quē nō nouerit indignū. Ideo Greg. Sūt nōnulli q̄ dum se vigilanti cura dūudicāt. h̄ in munere accipiūt vt alios recte iudicare pñt. in q̄z mētib9 dñs velut in throno est p̄sidēs. z ipsi ad chozos throno/rū assumunt. Iste chozus perdit p incōstantiam iudicij. tūc iudicātes illū bonū. illū malum. qđ phibet Deu. xxv. Nō sit in domo tua modius maio3 z minor. i. nō te iudices maiorem z meliorem alijs. Ro. ij. In quo alterū iudicas teipm condēnas. z sic istū chozum pdis.

8 Octaui angeli dicūt cherubin. Isti alios illuminat. z eis volūtatē dei notificat. Et illi ſm Bern. fontē sapiētie ex ore altissimi hauriunt. z vniuersis ciuib9 fluenta refluūt. Nā illi p̄ ceteris cognoscūt dei volūtatē. qđ placet. qđ displicet. z alijs manifestāt. Ad hūc chozum assumunt illi q̄ ex intima dei notione residerāt diuinā sapiam. z cognitionē volūtat3 diuine z ſm illā opari z alios informare. z cū deo habitare. atq3 ſm dei voluntatez viuere. vt dicit aplus Ro. xij. Probetis que sit voluntas dei bona z̄c. Nā tales ex intimo corde eterna deu piscunt. dicētes ad Phil. i. Cupio dissolui z esse cū x̄po. Et p̄s vita est eis tediū. dicentes cū p̄s. Heu mihi q3 incolat9 me9 z̄c. Idē. Sitiuit aia mea ad deū fontē viuū. Et talis non pōt cogitare nec audire nec loq̄ nisi q̄ dei sunt O quale gaudiuz erit in illo choro vbi oīa in deo cognoscim9. ſ. quō ab eterno in deo fuim9. z quō a deo emanauim9 z cognoscimus deuz in seipso. in nobis. z in oīb9 creaturis. vt ipse bitur illud. iij. Reg. x. Beati serui tui q̄ stant in ꝯspectu tuo semp videntes sapiam tuam. Quāuis oīs electi videāt. tñ vnus est clarior altero. i. Thoz. xv. Sicut stella differt a stella z̄c. Ille chozus perdit cū hō nō vult audire verbū dei z veritatē ppter aggrauationē cōscientie. Et libens manet ignorās salutis sue. De talib9 dicit Bern. de duodecim gradib9 hūilitatis. Frustra blandiunt sibi de ignorantia. q̄ vt liberius peccēt ignorāt libenter. nam talis dr ignorantia affectata. et non excusat. Aug9. Nō oīs ignorās imunis a pena. Ille ignorans pōt excusari a pena. qui qđ discere nō inuenit. nō illi q̄ hñtes a q̄ discerēt operaz nō dederūt. Greg. Aliud est nescuisse. aliud scire noluisse. De talib9. i. Thoz. xiij. Ignorās ignorabit. ſ. in isto choro.
9 Non9 chor9 dr seraphin. Et isti angeli dicunt ardētes. q3 p̄ ceteris inferioribus ardent in feruore amoris dei. Nā flāma diuini feruoris incendit eos p̄ oīb9 alijs angelis. Rō est triplex. Pria ex immediatiōe. q3 inter eos z deū nulli angeli mediant. Jō flāma diuini amoris immediate eos
1° tangit. Secūda ex approximatiōe. q3 quāto p̄pinquius igni. tāto vehemēti9 q̄s inardescit. z q̄nto ꝓpius lucet. tāto clarius lucescit. Et sic
2° tales angeli sunt ꝓpinquiores deo. Tercia ex nobiliori dispositiōe ꝯformiores sunt. sicut ligna quāto aridiora eo citius incendūtur ab igne. z ex eis ignis lucidiorē tribuit flāmaz. z sic de illis angel'. Ad hūc chor veniūt hi qui fuerūt in charitate dei. ſm illud Lu. vlti. Nōne cor nr̄m ardens erat in nobis. De illo igne diuini amoris dr Lu. xij. Ignē veni mittere i terrā z̄c. Sed q̄ hō sit feruēs in charitate dei
3° tria requirunt. Primo imediatio. i. q̄ mediū peccatoruz tollat. Isa. lix. Iniq̄tates vr̄e diuiserūt inter vos z deū. Greg. Si q̄s peccatuz

a se remouet imediate ꝛco adheret. Etiã mundanũ ꝛ trãsitoriũ timorẽ optet tollere. Amb. li. de ẏginib. Diuine dulcedini nõ ꝓficeris. 2° nisi ab amore tpali recedas. Scõdo requirit dei appꝛopin quatio. ſ. p ꝺcẽplationẽ Jac. iiij. Appꝛopinq̃te ꝛco ꝛ appꝛopinquabit vobis. Nã quãto ꝓmptiores sum⁹ ꝛco p intimã ꝺcẽplationẽ, ꝛ q̃to altius mens in ꝺeũ eleuat. tanto clarius illuminat. Ideo ꝓs. Accedite ad eũ ꝛ illuminamini. Nã dñs locut⁹ est p moysen Leui. x. Sanctificabor in his q̃ appꝛoximãt mihi. Tertio requirit dispositio. ſ. p ꝯtutes ꝛ 3° opera virtutũ. ꝛ elongatio ab occupatione exteriorꝫ. Nam natura hui⁹ ignis est ardescere. materia sunt opera virtutũ. que quãto siccio/ra sunt a succo carnalis voluptatis. tãto magis dispositi ad inflãmationem talẽ. Pꝛou. xxvi. Vbi non sunt ligna ibi ꝺficit ignis. ꝛ sic vbi ꝺficiunt exercitia virtutũ. ſ. lectio. cõtemplatio. ꝛ meditatio. ꝓs. In meditatione mea exardescit ignis. In illo chorꝺ hẽbim⁹ maximũ gaudium. qꝛ cor nr̃m ꝛ oia nr̃a transformant i ꝺeũ ex feruoꝛe diuini amoris. sicut ferrũ assumit formã ignis. ꝛ erit q̃si ignis. ꝛ sic hõ trãsmutat in ꝺeũ. Ibi implebit ꝓceptum Mat. xxij. Diliges dñm ꝺeũ tuum ex toto coꝛde tuo ꝛc. Iste chorus ꝺcidit p instabilẽ ꝛ frigidum amoꝛẽ. Hilari⁹. Summũ bonũ nõ pfecte cognoscit si nõ pfecte amat. Aug⁹. in lib. viij. de ciui. ꝺei. Quãto flagrantiꝰ ꝺeum diligim⁹. tanto serenius eũ videbim⁹.

Sermo cxxxvi Ad idem

**OMnes sunt administratorij spũs. ꝛ in ministeriũ missi ꝓpter eos qui hereditatez capiunt salutẽ. ad Heb. i. Auicenna li. iij. de diuersis. Sol sursum trahit vapoꝛes ꝛ inflammat terram mediantibꝫ ipsis stellis. Spũaliter. Per solẽ intelligit̃ xps. Malach. vlti. Oriet vobis timentibꝫ ꝺeum sol iusticie. Hic trahit vapoꝛes. i. ꝺesideria hominũ sursum. et inflãmat terrenos hoies mediantibꝫ stellis. i. angelis. Malach. iij. Ecce ego mitto angelũ meũ qui ꝓparabit viã meã ante faciem tuã. Nam angeli vota ꝛ ꝺesideria nostra ꝓsentãt oculis diuine maiestatis. Hiero. Per/ferunt angeli oꝛones nr̃as in ꝓspectu ꝺei. ꝛ nõ solum in ẏ administrãt. sed etiã in via hac ꝛidiculosa nos custodiũt. vt inquit Judith. xiij. Custodit me angelus dñi hinc euntem et ibi manentẽ. ꝛ inde transeuntẽ. ꝓs. Angelis suis mandauit ꝺe te ꝛc. Nam nõ essem⁹ tuti si nõ adessent angeli. Bern. Si boni spũs se elongarent. impetuꝫ maloꝛ quis sustineret. Ideo Hiero. Angeloꝛ auxilio liberamur ab inimicoꝛ insidijs. in ẏ sunt nr̃i ministri. ꝺe quo thema. Oĩes sunt administratorij ꝛc. In verbis ꝓmissis duo innuunt. Primo magnitudo diuine bonitatis. secũdo altitudo humane dignitatis. Primũ patet in ẏ q̃ angelos celestes nobis in obsequiuꝫ misit. ꝛ tangitur ibi. Omnes sunt administratorij ꝛc. Secundũ patet ex hoc. qꝛ ꝺeus seipsum homini in hereditatez salutis ꝺeputauit. ꝛ tangit ibi. ꝓpter eos q̃ hereditatẽ capiunt salutis. Primo dicit. Oĩes sunt administratorij spũs Greg. Dicunt angeli ꝛ spũs. angeli rõne offici cui quasi missi. sed spũs rõne nature. Jõ Aug⁹. sup illud ꝓs. Qui facit angelos suos spiritus. dicit. Qui sunt spũs a natura. facis esse angelos. i. nũcios inuigendo eis officiũ nũciandi. ſ. hominib⁹. Jõ mirat Job. vij. Quid ẽ hõ qꝛ magnificas eũ. ſ. misterio angeloꝛ. In hoc ostendit magnitudo diuine bonitatis. De quo Bern. O mira dignatio ꝛ magna ꝛ vera dilectio. q̃ ꝺeus nobis angelos in misterium misit ꝛ ꝺeputauit. Item angeli in aliquibus nos ꝓcellunt. in aliquibꝫ ẏo sunt nobis similes. in aliquibꝫ ẏo nos ꝓcellimus eos. Primo angeli ꝓcellũt nos in q̃tuoꝛ. Primo in creationis dignitate. qꝛ sunt dignⁱ creati q̃z hoies. rõne loci. qꝛ in celo empireo. ꝺe quo mgr̃ in. ij. dis. ij. Angeli nõ sunt creati in tpe. nec post tps. sed cuꝫ tpe. De quo Aug⁹. super Gen. In ꝓncipio ꝺeus fecit celũ ꝛ terrã. i. spũalem creaturã ꝛ coꝛpalem. spũalem. i. angelos coꝛpalem. i. materiã quattuoꝛ elementoꝛ ꝯfusam. Eccli. xviij. Qui vivit in eternũ creauit oĩa simul. ſ. spũalem ꝛ coꝛpalẽ naturã. vtraq̃z informis. nã materia coꝛpalium nõ habebat formã distinctiõis nec ꝺistinctas reciperet spẽs. Ita spũalis. i. angelica natura in sua cõditione ẽm nature habitũ formata fuit. tñ illam formã quã postea p amoꝛẽ ꝛ cõuersionẽ ad ꝺeũ habitura erat ñ habuit. Et sic rõne loci. ſ. empirei cui nihil dignⁱ ꝛ nobili⁹. Jõ ẏo ꝺe limo terre ꝛ ꝺe terra est creat⁹. ꝛ in terra. cui nihil inter elemẽta est vili⁹. Itẽ angeli ante hominẽ ꝛi die leticie. ſ. dñica die sunt creati. hõ ẏo post angelos i die tristicie. ſ. feria sexta. Itẽ in duratõe angel⁹ ꝓcellit hoiem. qꝛ angelus ẽ imortalis. homo ẏo ꝓpter ꝓccatũ Ade fact⁹ est mortalis. Scõdo angeli ꝓcellunt homines in vite puritate. Nam angeli in celo qui

L

De sancto Michaele

pstiterūt nunq̄z aliq̄d mali cōmiserūt. Et sic nō hoies. qz ad minus peccāt venialiter. Eccli. vij. Nō est hō iustus sup terrā q̄ faciat bonum z nō peccet. De angelo ꝙ dicit oppositum Dyonisi⁹ de angelica hierarchia. Angelus est suba incorporea. speculū purū incōtaminatū z imaculatū. De hominib⁹ scribitur Prou. xxiij. Septies in die cadit iust⁹. et resurgit. Ecce mutabilitas. De angelis di. Jsi. lib. i. de sum. bo. Angelus est imutabilis non natura sz charitate sempiterna. ¶ Tertio angeli pcellūt nos in fuitū facilitate. qz sunt spiritus. nō aggrauant p corpus. Sed hō vna die seruiēdo plus laborat q̄z omnes angeli ab initio mūdi. corpus em̄ trahit infra. z aia appetit sursum ad dēū a quo creata est. z sic nos aggrauamur. Sap. ix. Corp⁹ qđ corrumpit aggrauat aiam̄. Si velemus iciunare esurimus. angeli nunq̄z esuriunt. Item si vigilare orare. genuflectere. mane surgere. homo fatigatur. Sz angeli sine omni fatigatōe in ictu oculi sunt vltra centuz miliaria. Si hō vult caste viuere impugnat a carne. Gal. v. Caro concupiscit aduersus spūm. qz hec sibīnuicem aduersant. z est dura pugna. Aug⁹. Int omnia certamina durioza sunt castitatis prelia. vbi ctinua pugna z rara victoria. ¶ Quarto angeli pcellunt nos in pmij pceptiōe. Angeli em̄ peripiunt pmiuz suū citius q̄z homo. qz in prima die sue conuersionis ad dēū suum pmiū acceperūt essentiale. homo vero celeste pmiuz a pmo post mortem accipiet. Mat. xvi. Reddet vnicuiq̄z iuxta opa sua. Mat. xx. Cū sero factū esset dixit pfamilias. voca operarios z redde illis mercedē. ¶ R. ¶ Jtē angeli sunt nobis sil'es in q̄ttuor. Primo in creatōne. qz vnū patrē z creatorē habem⁹ q̄ eos z nos creauit. Malach. ij. Nunq̄d non pater vn⁹ oim nrm. nūquid nō vn⁹ dē creauit nos. Secōdo sunt similes nobis in hereditatis possessione. erimus em̄ coheredes. Greg. Superna ciuitas ex angelis z hoib⁹ cōsistit. Et Aug⁹. in sermone de resurrectōe. Cū ag̃eli mali ceciderūt illic hoies venturi sunt z replebūt locū illorū qui ceciderunt. Diabolus videt z inuidet. Et sic orta ē inuidia. z ex inuidia mors. Sap. i. Inuidia diaboli mors intrauit in orbē. Tertio sunt nobis similes in cibatiōne. qz dñs nr̄ ihs xp̄s qui est cib⁹ angelorum in celo est cib⁹ nr̄ in sacro. Sap. xvi. Angelorum esca nutriuisti pplm tuū. ps. Panem angelorū mānducauit hō. Nā licet hnt eū clariꝰ. nos aūt mirabiliꝰ. licet hnt eū gaudiosius. nos aūt mentoziuꝰ. Et ille panis est ihesus Joh. vi. Ego sum panis viuus q̄ de celo descēdi. Quarto sunt nobis sil'es in diuinitatis exemplatōne. Nā de illis legit Mat. xviij. Angeli eoz semp vident faciem p̄ris. &c. Sic nūc deū videt sic nos visuri sum⁹ eū i. Thoz. xiij. Videm⁹ nūc p speculū z in enigmate. tūc aūt facie ad faciē. In ista visione cōsistit nr̄a z angelorū beatitudo. ps. lxxx. Ondē nobis faciē tuā z salui erim⁹ ¶ Item hoies excellunt angelos in quatuor. Primo qz xp̄s est noster frater ex vtroq̄ parēte. s. ex pte p̄ris z mr̄is. ex parte mr̄is. sz marie que est mr̄ oim nr̄m. Un̄ ptz q̄ maior fraternitas est inter xp̄m z hoiez q̄z inter xp̄m z angelū. Heb. ij. Nusq̄z angelos apphēdit. sz semen Abrae. Et in signū illi⁹ nomiat nos frēs suos. ps. xxi. Narrabo nomen tuū fratribus meis. Joh. xx. dixit ihs Marie magdalene. Vade dic fratrib⁹ meis. Ascendo ad patrem meū z ad patrem vr̄m. Sz nunq̄z legit in scripturis q̄ xp̄s angelos frēs nominasset. Secūdo pcellimus angelos in hoc q̄ xp̄s nos sanguine suo redemit z nō angelos. Adā em̄ peccauit. sil'r z angelus. sz xp̄s nos redemit et nō angelos. Ideo Auge. errauit in hoc q̄ dixit xp̄m adhuc liberaturū angelos apostatas Tertio pcellimus angelos in hoc. qz q̄ticns peccamus vel recidiuam⁹ totiens deus indulget nobis. Mat. xviij. Sanctus petr⁹ interrogauit ihm. Si peccauerit in me frater me⁹ q̄tiens dimittam ei. septies. Rndit ihesus. Nō dico tibi septies sz septuagiessepties. Et hoc xp̄s petrū iussit. z ampli⁹ p se facit. sz peccatuz diaboli est irremissibile. Quarto pcellim⁹ angelos i celo. Nā sensu exteriori. i. oculo corpali videbim⁹ glificatā humanitatē xpi quā exaltata est sup oēs angelos. z cū interioribus oculis veritatem. Joh. x. Ingrediet et egredient z pascua inuenient. Glo. ingredient sz videndo veritatē. z egredient videndo humanitatē xpi. z pascua inuenient. s. eternoruz gaudioz. Ecce quāta magnitudo diuine bonitatis q̄ nos equauit angelis ¶ Adcirco angeloz solēniter celebremus celebrare festuz multiplici de causa. Primo ppter multitudinē. qz dicit san. Tho. pte. i. q. l. art. iij. Angeli fm q̄ sunt i maxima multitudine sunt. Dan. vij. Milia miliū ministrabāt ei. decies mille sies centena milia assistebāt ei. s. p templati one. vbi dicit san. Tho. pte. i. q. l. ar. iij. nō q̄ ille esset determinat⁹ numerus. sz fm Dyonisium in de celesti hierarchia. Numer⁹ eoz excedit numez oim numerabiliū corpoz. Job

xxv. Nunq̄d est numer⁹ militū eius. q. d. nō. facilius em̄ q̄s numerare p̄t stellas celi z gut tas maris z folia arboz q̄z numez angelozuz. Q si festū vni⁹ sc̄i est solēniter celebrādū. q̄d tūc de festo angeloz q̄tidie deo b̄uentiū z assi/ stentiū. ¶ Scdo festū eoz ē solēniter celebrā dum ppt recōpensationē. Naz ipsi gaudēt de nr̄a cōuersione z de bonis nostris. Uñ z nos hodie gaudere debemus de eoz honore. Luc. xv. Gaudiū est angelis dei zc. Bern. Lachry me pēnitentiū sunt vinū angeloz. Naz sicut forte vinū hoiem letificat. sic nr̄a vera pnia le tificat angelos. ¶ Tertio solēniter debem⁹ ce lebrare eoz festū ppter eoz seruitiū m. q̄z sunt nostri fautores. Dc q̄ sc̄m membz. In mini sterū missi ppter eos qui hereditatē capiunt salutis. Ebr. sup ep̄lam ad Heb. O quāt⁹ honor nobis exhibit vt ad nos sic̄ ad amicos angelos ad seruitiū mittit. Propter qđ Bre. xviij. moral. Prius pmiserūt se angeli adora re. Bern. xvij. Abraam tres vidit z vnū ado rauit. z hoc in veteri testamēto. in nouo vero post christi incarnationē nō pmiserūt se ado/ rare. Apoc. xix. Cecidit iohānes ad pedes an geli qui sibi apparuit vt adorare eū. Qui an gelus. Ne feceris istud. conseruus tuus sum. ¶ Item angeli seruiūt nobis in vita. in morte. z post mortē. In vita seruiūt pcōrib⁹ pēniten/ tib⁹ pficientib⁹ z pfectis. Primo pcōrib⁹ cu stodiēdo eos ne a dēmonib⁹ totaliter occide/ rent. Nā cū q̄s peccat mortal'r. tūc meruit vt statim dēmones p̄nt sibi frangere collū et du cere ad infernū. Sz angeli boni arcent dēmo nes vt nō p̄nt exercere suā malicia z in pcōrib⁹ vt libēter vellēt. Dc q̄ Aug⁹. Diabolus pluri mū vult nocere sed nō pōt. q̄z eius ptās sb̄ po testate dei est. Nā si intantū posset nocere dia bolus quātum vellet. nullus iustoz remane/ ret. Idcirco istra coz malicia dedit nobis de⁹ angelos in custodiaz. ps. Angelis suis deus zc. Chrys. Si boni spūs se elongarēt. malozū impetum q̄s sustineret. Nam insidiant nob in omni loco sacro aut nō sacro. omni tpe. die ac nocte. Bern. Undiq̄z bella. undiq̄z tempta mēta z tela. i. Pe. v. Uigilate frēs. q̄z aduersa rius vr diabol⁹ circuit die ac nocte q̄rens quē deuoret. Jō dati sunt nob angeli. ps. Immit tet angel⁹ in circuitu timētiū eū. z eripiet eos. Jō Bern. Quotiēs cernis gruissimā tēptatio nē imminere. totiēs inuoca angelum tuuz vt sit aduiuoz tu⁹ in tribulatōe. qđ z angeli fide liter faciūt. Bern. Angel⁹ in oī tpe z loco se dul⁹ est pedissequa aie. z nūq̄z relinq̄t totaliter hoiem. Sz q̄ pmittit hoiem aliq̄n cadere. est culpa hois. Dc q̄ Origē. Nō p ingratitudi/ nē z pcēm reddit se protectōe angelica indignū Jō de diligēti eoz custodia dicit ps. Nō dor mitabit neq̄z dormiet q̄ custodit istl'. i. angel⁹ Glo. q̄z nō dormitabit neq̄z dormiet q̄ impu/ gnat israel. ¶ Scdo angeli seruiūt pcōribus eos arguendo cū resistere nolunt a pctis. ps. xlix. Arguā te z statuam ꝑ tra faciē tuam. s. p mōitanea delectatiōe scelerū pēnam eternā. Et sic angel⁹ redarguit filios israel. Judicū. ij. de ingratitudine z p̄uaricatione di. Eduxi vos de egypto. z introduxi in terram quā iu/ rauī patribus vestris. Et dixi q̄ nō deberetis ini re fedus cū habitantib⁹ terram. z aras eoruz subuertere. z noluistis audire vocem meam. Cur feciſtis? Subdit. Uñ loquerēt angelus verba hec. eleuauerūt vocē suā z fleuerūt oēs filij israel. Et vocatū est nomē loci illi⁹ loc⁹ flen/ tiū siue lachrimaz. Et sic hodie hortant nos ad ꝑtritionē z fletū. Figurat Joh. v. Angelus descēdebat de celo z mouebat aquam piscine. Et sic aq̄ lachrimaz mouet p angelos. s. p eo rū exhortationē. q̄z salutē nr̄am sitiunt. Scri ptū sciunt p beatū Piero. q̄ magis afflixit de/ mones lachryma humilis q̄z pena infernalis. ¶ Tertio seruiūt pcōribus eos retrahēdo ne intantū peccent q̄ntum volunt. Hoc habetur Nu. xxij. Cuz Balaam iret ad maledicendū ppl'm israel' sedens sup asinā. venit in vallē. ab angelo impedit⁹ est. Nam angelus dei euagi/ nauit gladiū. quē cernēs asina auertit se a via z iunxit se parieti. Uñ Balaā percussit asinaz z ipsa locuta est. cur me cedis. Spūal'r. Sic asina. i. sensualitas est sessio rōnis. q̄ aliq̄n ali ena ferē ad ꝑtrandū pctm̄. ad maledictōez ꝑna. s. mortalis pcti. Sed gladio extremi iu/ dicij minat angelus ingerēdo illud ps. Nisi conuersi fueritis gladium suū vibrauit. id est districtū iudicū qđ est gladi⁹ ex vtraq̄z parte scindens. i. animā z corpus. Deu. xxxij. Cua/ ginabo gladiū meuz. z interficiet eos manus mea. a quo eripiet nos angel⁹ dñi. Jō Bern. In quouis loco angelo reuerētiā exhibe tuo. z qđ me p̄sente nō audes nec illo p̄sente aude as. ¶ Sed querit an angelus ineſt anime? Rñdet Rich. de mystico somno. Deus ineſt anime z angelus deo. ps. lxxxiij. Audiam q̄d loquatur in me dñs deus. De angelo Zach. i. Angelus loquebat in me. Sed est differen/ tia. q̄z angelus ineſt suggerēs bona. non inge/ rens. hortās bonū z nō creans. ¶ Sed dice res. an angeli differūt specie. Rñdent aliqui.

De sancto Hieronimo

Sicut omnes homines sunt vnius speciei quo ad esse hominis. differūt tñ quo ad naturalia et dignitates. et q̄ ad officia. et sic est de angelis. ¶ Secundo angeli seruiūt penitentibus docēdo quō se regere debent ne in verbis et factis recidiuēt. vt habetur Genē. xix. Cum angelus eduxisset Loth extra ciuitatē sodomoz. dixit ei. Salua animā tuā et noli post tergū respicere neq̄ stes in omni circaregione. sz in monte saluum te fac ne pereas in scelere ciuitatis huius. Et sic angelus monet custodire q̄nq̄ sensus ne peramus abutendo eis. Thiere. ix. Mors intrauit p fenestras. i. sensualitates. Idcirco q̄nq̄ homini penitenti occurrit. mō vis te sic hābe. et ꝥba tua ammodo tali forma pferre et sensus tuos custodire. vt in bonis opibus vsq̄ ad mortem possis deo seruire. hic est angelus dñi qui docet. Rich. li. de ꝯtemplatione. Angelus est diuinus nunciꝰ p quē diuinā voluntatē cognoscimus. ¶ Tertio angeli seruiunt pficientibus instruendo eos bona opa. elemosinas. orationes. ieunia. castigatiões. et labores corpales. vt ea pncipaliter deo offerāt. iuxta dictū Greg. Omne bonum q̄ agimus p intentionē semp ad celestia eleuemus. i. Thoz. x. Omnia que cunq̄ facitis ad gloriam dei facite. Uñ Gilbertus. Quotidie mane surgentes cūcta que facturi estis deo offeratis. finito die cogitationibus cōuocatis cū omnibus illo die pactis capitulū habeatis et desideriuz amplius peccandi non habeatis. Et talia bona opera et desideria portāt angeli añ ꝯspectū dei. Hiero. Perferūt angeli oões et desideria in ꝯspectu dei. ¶ Itē 4° seruiunt etiā pficientibus in h̄ q̄ semp instigāt vt in bono pficiāt. et q̄tidie meliores fiāt. Bern. In via dei nō pgredi ē regredi. Ideo angeli boni nō molestant hoiem. sed in bono promouent et ꝯfortāt. Exemplū legit de q̄dam heremita qui habuit fontē in heremo lōge a cella sua. tedebatq̄ eū iter ita spaciosum ambulare p aq̄ hauriēda. cogitauitq̄ mente in loco pximiori cellule sue fontē fodere. Trāsiuit hinc inde quere locū congruentē. Tōuersus post tergum vidit quendam se sequentē. Cui ait. Quis es? Rñdit. Ego sum angelus dñi. Cui heremita. Quid vis q̄ me sequeris? Rñdit angelus. Ego numero vestigia tua. que calcando grauiter facis p aqua hauriēda vt appropiabunt tibi in vita eterna. Ille audiens resilijt a pximatione fontis. fontem remotius locando vt amplius mereret. Ecce hoc habuit 5° ab angelo. ¶ Quarto angeli seruiunt pfectis in hoc q̄ fortificant eos ne deficiant. vt habet iij. Reg. xix. in Helya. qui fuit fessus facēs sibi iunipero dicens. Tolle dñe aiam meam melior nō sum q̄z patres mei. proiecitq̄ se et dormiuit in vmbra iuniperi. Ecce angelus domini ad eū venit et dixit. Surge et comede. grādis restat tibi via. surrexit comedit et bibit. et ambulauit in fortitudine cibi illius vsq̄ ad montem dei oreb. Et sic hodie ꝯfortat pfectos. vt fecit Thob. v. c. Forti animo esto. in proximo est vt cureris. ¶ Item seruiunt angeli nobis in morte et post mortē. vt patet supra in sermone pmo de angelis. Ideo Beda in lib. de rittu gentiliū. Unusquisq̄ nouerit se obligatū vt veneret angelos collegiū ppter eos obsequiū Ideo Bern. Simus grati. simus deuoti tantis seruitoribus. quia nostri custodes. tutores. actores. et coheredes sunt.

De sancto Hieronimo
Sermo cxxxvij

Dilige dominū deum tuum Mat. xxij. ¶ In summa verbōz duo innuunt. Primo hortat nos ad dilectionem dei. ibi. Dilige dominū deū tuū tē. Secōdo ad dilectionē proximi. ibi. et proximū tuū sicut teipsum. ¶ De primo dicit. Diligedñm. Nota signa dilectōis dei sunt plura. Primum est peccatoz vitatio. ps. xcvi. Qui diligitis deū odite malū. i. peccatū. Greg. Qui adhuc p illicita desideria defluit pfecto deū nō amat. Et ratio fm Aug⁹. omel. viij. sup Johannē. Charitas et peccatū mortale opponunt. nisi vnuz radicitus euulsum fuerit reliquū plantari nō poterit. Et sic beatus Hieronimus de stridonis oppido natus a iuuentute venit romam. litteris grecis et hebraicis eruditus. in quibus cognouit veritatem quomō deum diligeret et diligere deberet. Ito q̄ dicit sanctus Tho. pte. i. q. i. ar. ix. Maior cognitio de deo nō habet in hac vita sicut in sacra scriptura. Cui ꝯsonat Dyonisius libro. i. celestis hierarchie. Impossibile est nobis lucere diuini luminis radiū nisi sub velamine scripturaz. ¶ Secōm signū dilectōnis est verbi dei delectabilis auditio et ꝯseruatio. Eccli. ij. Qui diligūt illum seruabunt mandata illius. Uidemus em q̄ amatores audiūt libēter de amatis fari. Et sic Joh. viij. Qui ex deo est verbū dei audit. Aug⁹. Uerbū dei est probatorū p qō filij dei discernunt a filijs diaboli. et Joh. xiij. Si q̄s diligit me sermonē meum seruabit. Greg. Unusq̄sq̄ seipm interroget an

deum diligat si sermonē eius seruat. Hoc signū habuit Hieronimus q̄ q̄ttuor annis z sex mensibꝫ laboribꝫ insudauit biblie componēdo in bethleem eā. z intantū q̄ nō poterat se amplius p̄ debilitate erigere nisi in fune desup suspenso. Tertiū signū dilectiōis dei est virtutū frequēs opatio. Symon de cassia. Nescit feriari dilectio. Cui ꝯsonat Greg. Amor dei operat magna si est. et cessat operari vbi nō est. Et sic beat⁹ Hieronimus multa bona operat⁹ est. Ipse bibliā trāstulit de greco z hebraico in latinuz. Ipse ex p̄cepto Damasi pape psalteriū ꝯstruxit p ferias. z epl'as z euāgelia p circulū anni ordinauit. z Gloria patri in fine psalmoꝝ. et papa Damasus ꝯfirmauit. Et Seuerus dicit de eo. Die noctuq̄ non requieuit. sz tpe suo surrexit. legit. scp̄sit. aut orauit. Ecce charitas in freq̄nti opatōe. Quartū signū charitatis est ō spūali defectu primi ꝯtristatio. i. Thoz. xij. Charitas ñ gaudet sup iniq̄tate sz pl⁹ dolet. Aug⁹. Qui nō dolet de malo primi nō est in eo charitas dei. Jō Ro. xij. Flete cū flētibus. z gaudete cū gaudentibus. Et sic beat⁹ Hieronimus ꝯdoluit malis. Nā anno suo tricesimo fuit electus i cardinalē. mortuo Liberio dign⁹ clamat summo sacerdotio. Audientes mali timuerūt ei⁹ austeritatē. insidias posuerūt p vestez muliebrē. quā añ lectū locauerūt. Et ipse mane surrexit suā estimās vestē. z induit. z sic matutinas intrauit. ab emul⁹ derisus est. Hoc attendēs eoz malicie ꝯdoluit z eos dereliq̄t. z abiit ad Gregoriū nazanzenū ꝯstantinopolitane vrbis epm. Quintū signū dei dilectionis est oīm tpaliū abrenūciatio. Hiero. Perfect⁹ xp̄i seru⁹ nihil q̄rit p̄ter xp̄m. Sz dicit cū apl'o ad Phil. iij. Oīa arbitrat⁹ suz vt sterco ra vt xp̄m lucrifacerē. Et h̄ est signum pfecti amoris. De q̄ Greg. viij. moral'. Ad culmen pfectōis tendunt q̄ exteriora oīa derelinquūt. Et Aug⁹. Quātū q̄s despicit intantū diligit. Et sic sctus Hieronimus reliquit tpalia mūdi. gl'iaz z carnis desideria. z artā vitaz i heremo duces in dura abstinētia viuēs. vt dic̄ Aug⁹. ad Cyrillū. In q̄ttuor annis vinū et siceram nō bibit. coctū in egritudine bis comedit. fructus herbaz semel in die sumpsit. nō scuit lectū nisi terrā. semp flebat venale ac si occidisset hoiem. p quadrienniū talē austeraz duxit vitaz. Sextū signū charitatis dei est alioz pli⁹ q̄s deū diligit. q̄to ples alios ad dei dilectionē adducit. Nā fm Gre. Nullū deo tale sacrificiū sicut zelus aiaz. Hunc zelū habuit beatus Hiero. Q̄ q̄z multos p sanctoz vitaz z p̄dicationē z miraculoz operatōz adduxit z attraxit. vt ptz in vita ei⁹. Cū fratribꝫ in bethleem religiosaz elegit ducere vitam. vt ptz in ei⁹ legenda. Septimū signū dilectiōis dei z charitatis est aduersitatū ppter deuz libens baiulatio. i. Thoz. xiij. Charitas oīa suffert. Gre. Qui fortiter amat omnia equanimiter portat. Rō Bern. Oīa grauia charitas facit leuia. etiā mortē pensendit. Can. viij. Fortis est vt mors dilectio. Hiero. Amanti nihil est difficile. Et sic dura ei⁹ vita z austera z maloruz psecutio amara fuit ei suauis z melliflua vt p̄ se scribit in epl'a ad Asellam. Gras ago deo q̄z dignus sum habitus q̄ oderit me mūdus. z maleficuz me garriūt. z cognouit se ad regnū peruenire p famaz bonā. Et infamiā nō solum in vita passus est. sed post mortē. vt patet in eius legenda.

Sermo cxxxviij. Ad idem

Dilectus deo z hoibꝫ. cui⁹ memoria in bñdictione est Eccl. xlv. Hec ꝟba ppositā licet dicta sunt de moyse. tñ pñt exponi de sctō Hieronimo. In quibꝫ beat⁹ hieronim⁹ cōmendat a duobꝫ. Primo a generali dilectione. ibi. Dilect⁹ deo z hoibꝫ. secūdo a speciali bñdictione. ibi. cui⁹ memoria in bñdictione. De primo dicit. Dilect⁹ deo z hominibꝫ. Item quattuor sunt genera hoim. Primi sunt dilecti deo z nō hominibꝫ. vt paupes infirmi z leprosi. Illi nō acceptant ab hominibꝫ. Prou. xix. Fratres hoīs pauperis oderunt eū. z amici p̄cul recesserunt ab eo. Nam tales deus non cōtemnit sed diligit. ps. lxxi. Parcet pauperi z inopi. z aias pauperum saluas faciet. Idē. Refugiū pauper i tribulatione. Patet de Lazaro Lu. xvi. quē in sinu suo accepit. Idcirco pauperes hñt se sicut stelle q̄ parue sunt cozā hoibꝫ vt obolus. sed magne sunt in celo. Et sic paupes magni apud deuz sunt. Et hoc patet in multis. Primo in assimilatione. Nam de⁹ homo fact⁹ pauperibus se assimilauit. de paupcula virgine nat⁹ in paupe loco. pannis inuolutus. positus in p̄sepio. vt impleturillud Zach. ix. Ecce rex tuus venit tibi mansuetus z ipse pauper. ps. Pauper z egenus factus sum. Et. ij. Thoz. viij. Scitis cū diues esset ppter nos egenus factus est. vt nos illi⁹ inopia diuites essem⁹. Scdo in electōe. Unde. i. Thoz. i. Infirma

mundi elegit deus. Greg. Nos xps elegit qs mūdus spreuit. s. pauperes. Jac. ij. Nōne de⁹ pauperes elegit in hoc mūdo diuites in fide. z heredes regni. Tertio in conuersatiōe. Prou. iij. Cum simplicib⁹ sermocinatio eius. s. cum discipulis z pauperib⁹ piscatorib⁹ vixit. mor tuus est cum pauperib⁹ latronib⁹. Quarto in pdicatione. pauperib⁹ regnum celoꝝ promisit. Mat. v. Beati pauperes. quoniā ipsorum est regnum celorum. Ecce diuitib⁹ terram dedit pauperib⁹ regnum celorum. Ideo patienter debemus paupertatē sustinere. Aug⁹. Nō di spliceat tibi pauptas tua. quia ea nihil ditius posset reperiri. qz regnum celoꝝ eis promittitur Greg. Nō indignamini cum mali florent in mūdo. quia nihil habent in celo. vos nihil in mūdo. g̃ hereditatem habebitis in celo. Bre. Deus salubriter negat electis qđ concedit re probis. hic aliq̃n negat electis tpales diuitias. vt ibi det eternas. Hic dat tribulationes tem porales. vt ibi habeant cōsolationes eternas. Ideo Amb. q̃z misericorditer deus parcit cui hic aduersa tribuit. Nam quāto maior tribu latio tanto vberior consolatio. Quinto in iu dicij sessione. Job. xxxvi. Judiciū pauperib⁹ tribuit. z merito quia oppressi. Jaco. ij. Nōne diuites p potentiā opprimunt vos. Sed ibi erūt exaltati. Mat. xx. Vos qui reliquistis omnia sedebitis super sedes iudicantes duo decim tribus israel. Idcirco pauper nō sunt parui pendendi vt aliqui faciunt nolentes in spicere eos. Ambrosi⁹ super ps. Quid prius fratres vt pauperes superbo oculo despiciamus Implebit in nobis illud Sap. v. Hi sunt qs aliquādo habuimus i derisum. Ecce quomō cōputati sunt inter filios dei. Idcirco Prou. xxij. Nō facias violentiaz pauperi. dominus iudicabit causam eius. Sexto in desiderioꝝ exauditione. ps. ix. Desiderium pauperū ex audiuit dñs. z Isa. lxv. Anteq̃z clamāt exaudiam eos. Secūdi sunt quos diligūt ho mines z mūdus. sed nō deus. vt sunt potētes et diuites. de potentia z diuitijs se eleuantes. Nos mūdus honorat z beatificat. ps. cxliij. Beatum dixerunt populuz tc. Licet em sunt superbi vsurarij pctis implicati. tñ diliguntur a mūdo sed nō a deo. Judith. ix. Superbi nū q̃z placuerunt tibi ab initio. sed cōtempti fue runt. vt patet Lu. xvi. vbi diuitem notare no luit. iuxta illud ps. xv. Nec nominum eoruz memor ero p labia mea. Etiā nō diligit aua ros. diuites. superbos. z potentes. Sapiē. vi. Exiguo cōcedit misericordia. potētes potēter tormenta sustinebūt. Tertij sunt quos nec deus nec homines diligūt. hi sunt miserrimi. vt lusores. raptores. deo carent. homines non habent. Hi sunt infelices in corpore z anima. De quibus Hiere. xvij. Duplici contritione contere eos dñe. ps. cviij. Induent sicut dy ploide cōfusione sua. Hi sunt sicut bufones extra horribiles ad videndū. intus venenosi vt demones. qui nec ab hominib⁹ nec a deo di liguntur. Ideo apl⁹s. i. Thor. x. Nolo vos esse socios demoniorum. Quarti sunt deo z ho minib⁹ dilecti. Hi sunt virtuosi virtute. sanc titate z bonitate pditi. vt fuit thobias. Tho bie. vlti. Omnis generatio eius in bona vita z conuersatione permansit. ita q̃ esset accepta deo z hominib⁹. Talis fuit Johānes bapti sta qui fuit dilectus deo et hominib⁹. de quo dixit christus Mat. xi. hic est de quo scriptū est. Ecce mitto angelum meum. z etiam ho minib⁹. Matth. xxi. Omnes sicut pphetaz habebant iohānem. et Marci. vi. Herodes metuebat iohānem vt virum sanctū et iustū. Tales sunt sicut sol qui lucet supra se et infra se. supra se per lumen gratie coram deo. infra se hominibus per bona exempla. Ut sic nos. Matth. v. Luceat lux vestra coram homi nibus vt videāt opa vestra bona tc. Et talis fuit sanct⁹ Hieronim⁹. Eccli. l. Quasi sol re fulgens. sic ille refulsit in templo dei. scz virtu tib⁹ propter quas dilectus deo z hominibus. Item de⁹ diligit mlta genera hominū. Primo sapientes. Sap. vij. Neminem dili git deus nisi eū qui cum sapiētia inhabitat. s. sapientia dei z nō seculi. i. Thor. iij. Sapien tia huj⁹ mundi stultitia est apud deū. Scz diceres. Que ergo est sapiētia dei. Respondet cauere a peccatis. Eccli. iij. Sapiens cor z in telligibile abstinet se a peccatis. Et in operib⁹ iustitie successus habebit. Talis fuit hieroni mus līs grecis. hebraicis. z latinis eruditus. licet pus legit Tullīū. z ppter hoc corrept⁹. post hoc in theologia fecit diligētiam. vt di cit Aug⁹. ad Cyrillum. In scripturis sanctis z in experientia neminem didici sibi similem. Nam qđ hieronimus ignorauit nullus ho minū a natura sciuit. Ideo ad petitionē The odosij pape Damasus cōmisit hieronimo ec clesiasticū officium ordinandu. Ideo canit de eo illud Eccli. xv. Impleuit eum dñs spū sapiētie z intellect⁹. Propter qđ dilectus deo fm illud Prouer. xiij. Acceptus ē regi minis ter intelligēs. Secūdi q̃ diligunt a deo et hominib⁹ sunt mansueti. De quo Eccli. iij.

In mãsuetudine opa tua fac. z sup gl'iaz hoīnũ diligers. Talis fuit moyses. vt ptz Nu. xij. Mitissim⁹ i ppl'o apparuit. iō legit de eo. Dilect⁹ deo z hoibꝫ. Et sic nos mites esse debemus. si deo dilecti esse velimus. Unde apl'us ij. Thi. ij. Seruũ dei non oportet litigare. sed mansuetũ esse ad oēs. Talis fuit beat⁹ hieronimus. cũ in anno etatis sue tricesimo elect⁹ fuit in cardinalẽ. mortuo Liberio clamat dignus summo sacerdotio. tũc mali irriserũt eũ per vestem mulieris. ipse tacuit z mite recessit a roma ad Gregoriũ nazanzenũ ꝯstãtinopolitane vrbis epm. faciẽs iuxta illd ad Ro. xij. Date locũ ire. Tertij qui diligunt a deo et hominibꝫ sunt deum diligentes. Prou. viij. Ego diligẽtes me diligo. Nemo se amari diffidat q̃ amat. hec Bern. Et sic dñs iesus ꝑps dilexit martham. mariã z lazarũ. Joh. xi. quia signa charitatis exhibuerũt ei. vt impleretur illud Joh. xvi. Ipse pat amat vos. qz vos me amastis. Sen. Demonstrabo tibi amatorũ. si vis amari ama. Et sic beatus Hieronimus amabat deum. vt ptz in abrenũciatione oĩm rerum tpalium. Aug. Inquantũ q̃s respicit intantuz diligit. Et sic oĩa ipse arbitratus est vt stercora. ad Phil. ij.

De sancta Hedwige
Sermo cxxxix

Honora vidu as que vere vidue sunt. scribit i. Thi. v. z applicat ad honorẽ sancte Hedwigis i festo hodierno. In ver bis ꝑmissis duo innuunt. Prio stat⁹ viduitatis honorat. Scdo vera viduitas specificat. Primũ ibi. honora viduas. Secũdum ibi. que vere vidue sunt. De ꝑmo dicit. Honora viduas. D Pro quo sciendũ. multiplex est honor viduis impendẽdus. Primo sunt ꝑferende ꝑconijs. secũdo sunt fouende subsidijs. tertio sunt visitãde solatijs. quarto sunt defendẽde in negocijs. Dixi ꝑmo q̃ vidue sunt ꝑferende ꝑconijs. qz fm Amb. in lib. de officijs. Nõ multum in se motus aut ꝓtrutis est a cõiugio abstinere quod aliq̃n delectat q̃s coniugij delectamenta nescire. Idem de virginibꝫ. Facilior est resistentia in eo q̃ carnis incentiua nõ nouerat. sed viduitas eo sollicitior q̃ ꝓteritas anime recolit voluptates. ideo rõne victorie sunt ꝑconijs extollẽde. sic Judith que vicit Holofernem laudatur Judith. xv. quaz benedixerũt omnes vna voce dicentes. tu gloria hierusalem. tu honorificentia populi. tu leticia in israel. ꝙfortatum est cor tuũ co q̃ castitatem amaueris. z post virum tuũ alterum nescieris. ideo eris benedicta in eternum. z laus tua non recedet de ore hoĩm. Spũalr. Holofernes interꝑtat infirmitas. z significat carnem Mat. xxvi. Spũs ꝓmptus est. caro aũt infirma. Illã vicit beata hedwigis. et in pugna victoriam obtinuit. qd̃ est rarum. De quo Aug⁹. Inter omnia christianoꝝ certamina durioza sunt castitatis plia. vbi quotidiana pugna z rara victoria. qz talis a deo datur Sap. viij. Nõ possum esse ꝯtinens nisi deus det. Ideo Aug⁹. Dñe iubes ꝯtinentiã. da qd̃ iubes. z iube quid vis. Nam hoc donum victorie ꝯtra carnem nõ omnibꝫ datuz est. de q̃ Mat. xix. Nõ omnes capiũt verbum hoc. q̃ potest capere capiat. Propter hoc apl'us concedit viduis matrimoniũ. i. Thimo. v. Non eligat vidua min⁹ sexaginta annoꝝ. volo aũt iuniores nubere z filios procreare. matresfamilias esse. Qui aũt habent illam fortitudinem spũs vt possint carnem vincere. bene sunt laudande. Nam apostolica sentẽtia tales cũ virginibꝫ copulauit. i. Choꝝ. vij. Mulier innupta z virgo cogitet q̃ dñi sunt. vt sit sancta corpore z spiritu. C Secũdo sunt fouende subsidijs. nam antiquit⁹ sustentabant stipendijs eccl'ie ipse vidue que ꝑ etate aut infirmitate nõ poterant laborare. i. Thi. v. Si q̃s fidelis habet viduas subministret illis ne grauent. Nolebat eas apl'us penurias pati viduas. sz volebat q̃ diuites nepotes darẽt eis necessitatẽ. Ideo Job. xxij. arguit im̃isericordes dicẽs Uiduas dimisistis vacuas ꝓpterea circũdati estis laqueis. C Tertio sunt visitande solatijs. Jaco. i. Religio munda z imaculata hec est apud deum patrem visitare pupillos z viduas in tribulatione. hoc est cõpatiendo eis corde. consolando ore. z benefaciẽdo ope. Qd̃ docemur Acti. iij. Congregationi pauperuz affabilem te facito. Quod fecit christus Luvij. mulieri vidue vt dicit. misericordia motꝰ Ecce compassio cordis. Et subdit. noli flere. Ecce consolatio oris. Et resuscitauit ei filiuz z dedit matri sue. Ecce beneficium operis. nobis in exemplum vt dicit Aug⁹. Omnis xpi actio nostra est instructio. z Joh. xiij. Exemplũ dedi vobis vt vos ita faciatis. C Quarto sunt defendende i negocijs. Isa. i. Subuenite oppsso. iudicate pupillo. defendite viduaz. nam h̃ ptinet ad seculares z spũales prelatos Primo ad spũales. de quo Celasius papa. z

De sancta Hedwige

habet. lxxxvij. dis. c. licet. Licet omnibꝫ debemus inquantum possumus patrocinium nō negare. plus tñ viduarū causas ducimur exequēdas. Secūdo ptinet ad seculares. vñ Piero. sup Piere. z habetur. xxiij. q. v. c. regū. Regū est ppriū facere iudiciū z iusticiam. z liberare de manu calumniantiū vi oppssos. pupillo z vidue que facilius opprimunt a potentibus. pbere auxilium. Ratio ppter salutem eorum. eo q dicit Eccli. iij. Esto pupillo misericors vt pater. z p viro matri illorum. et eris velut altissimi filius. Sed heu ecōtra faciūt plati qui molestant eos z nō tuent. Oō conquerit dominus Isa. i. Principes tui infideles socij furum. pupillo nō iudicant. causa vidue nō ingredit ad eos. heu vindicabor de hostibus meis. De quo Exo. xxij. Vidue z pupillo nō nocebitis. z si leseritis eos. clamabūt ad me. ego exaudiā vocem eorū. Nam molestatio eoꝝ est peccatū clamitans in celuꝫ. De q Eccli. xxxv. Nōne lachrime vidue ad maxillam descendūt. de maxilla ad celos. et dñs exauditor nō delectatur in illis. sed vlciscetur ps. lxvij. Deus pater orphanoꝝ z viduarū. ¶ Exemplum. Quidam rapuit cuidā vidue paupi vaccam. que cū fleret z instāter peteret vt ei vaccā restitueret ppter paruos pueros quos habuit. Rñdit. Si ego nō rapiam tunc alius sequēs me rapiet tibi. z sic vaccam recepit z recessit. Post obitū eius punitus a diuersis demonibꝫ. Et vnus inter ceteros cū incessanter z infarigabiliter puniuit. Tūc ille miles damnatus dixit ad demonez illū. Cur me ita ꝫtinue psequeris z punis qꝫ alioꝝ alior. Respondit. Si ego nō facerem. tūc aliꝰ faceret. Hec sunt verba que dixisti dum pauperi vidue vaccam recepisti. ¶ Dixi secūdo status viduarum specificat. ibi. que vidue vere sunt. ¶ F ¶ Pro quo sciendū q triplices sunt vidue. s. diaboli. mundi. z dei. ¶ Prime sunt solum nole z non corpe. de quibꝫ. i. Thi. v. Cum luxuriate fuerint nubere volunt in dño. Tales sunt inhoneste. demoniace ac fugiende. De quibꝫ dr. i. Thi. v. Adolescentiores viduas deuita. quia dr Eccli. xxij. Qui tetigerit picem inquinabit ab ea. ¶ Secunde sunt vidue mūdi. Hę sunt vidue nomine et corpe. sed nō mente. que ꝫ malas ꝫcupiscentias ydola turpitudinis i cordibꝫ suis ponūt z mentē ac ꝫ scientiā ꝫcupiscentijs maculant. Quia dicit Greg. iij. moral. Sepe mēs in recordatōne culpe pterite ita ꝫcutit vt longe qꝫ pus vulnerat. Tales em ad spūalē ꝫ solatōez raro pueniūt. qz dicit Grego. Quāto quis in inferioribꝫ dilatat. tāto a superioribꝫ diuungit. Piero. Impossibile est animā delicijs repleri spūs z carnalibꝫ delectatiōibꝫ. ¶ Tertie sunt vidue dei. Hę sunt vidue nomine. corpore. et mente. que se vouerunt dño. De quibꝫ Aug. in lib. de viduitate. Si nō vouisti ꝫtinentiā exhortor vt voueas. si vouisti exhortor vt ꝑficere. qz dicit sctūs Tho. in. iij. Melior est ꝫtinentia castitatis cū voto qꝫ sine voto. Augus. Sicut qui dat fructū cū arbore plus dat qꝫ qui fructum sine arbore pbet. Sic qui pcedit castitatis ꝫtinentiam cum voto. videt radicem liberi arbitrij deo pbuisse. ¶ B ¶ Tales vidue debent hꝰe septem ꝫditiones. Prio quo ad deū debent esse affectuose. ita vt omnē spem z fiduciam in deum pponant. iuxta illud i. Thi. v. Que vere vidua est z desolata speret in domino. Talis fuit Judith que ait. Spem in alium nunqꝫ habui. Nam sicut columba nidificat in petra. sic in domino ea fiducia. Nam quis vir fidelis esset si dimitteret desolatam sibi desponsatam. Sic tales vidue per votum cōtinentie deo sunt desponsate. iō non relinquunt ab eo. Eccli. ij. Quis speravit in domino z est derelictus. ¶ Secō debent esse in orationibꝫ studiose. i. Thimo. v. Que vere est vidua instet orationibꝫ ac obsecrationibus die ac nocte. Talis fuit anna. lxxxiij. annorum vidua. Luc. ij. que non discedebat a templo die ac nocte. Augꝰ. Quāuis ad omēs christicolas orare pertinet. specialis tamē cura orationis cōperit viduis signāter veris. qz tales exaudiunt. Eccli. xxxv. Nō despiciet dominus pupillum nec viduam si effundat loquelam gemitus. ¶ Tertio debent esse operose nō in ocio ꝫstitute. sed semp in aliquo opere inueniri debent. Piero. Semp aliquid boni operis facito de. Nam fm Augꝰ. Ociositas sine timore est magistra nequicie. Haz est qđ contra naturā hominis ociū. qz scribit Job. v. Nascitur homo ad laborem sicut auis ad volandum. Haz ociosus nō est dignus pane quo vescitur. ij. Thes. iij. Qui nō vult opari nec manducet. Et posito q vidue in rpalibus abundent. eque bene ppter paupes alendos operari debent. quia dicit Augꝰ. de vita christiana. Illam elemosinā deus approbat. quā qs de iustis laboribꝫ amministrat. Talis fuit beata Hedwigis. Unde canit eccl̄ia. Nunqꝫ fuit ociosa. sz mens studiosa z manus operosa. ¶ Quarto non debent esse verbose. quia dicit Piero. In ꝓlixo ponderē ꝫsistit ꝓbatio vite.

qz ex abūdantia cordis os loquit. Mat. xij. Nā ſm sonū verboz nosciť qlitas mēt. iuxta illud Chriſ. ſup Mat. Quale ē cor talia verba qs loquit. Sic ex vanitate ſtoz vanitas cordis intelligit. et religiositas summe dēsse videt. De quo Jac. i. Si quis putat se religiosum z nō refrenās lingua suā. huius vana est religio. Qui em in verbo nō offendit hic pfect⁹ est vir. Ideo dicet Salomon Prouerb. xij. Qui custodit os suū custodit animaz suam. Nam ſm Bern. Aeuis est sermo. sz grauiter vulnerat. Jō ꝓquerit Job. xi. Nunqd verbo suo iustificabit. q. d. non. Ideo qui moderat sermones suos sapiens est. qz in multiloquio raro dēest peccatū. Prou. x. Quinto dēbēt esse ad ꝓximuz officiose. i. Thi. v. Si qua vidua filios hz aut nepotes. discat ꝓmo domū suam regere. hoc est filios z amicos erudire aut eis ministros. quia nō est parui meriti apud deū filios educare. et pauperes ꝓximos aut cognatos. qz dicit Aug⁹. Quicquid edificas i alijs docendo et exhortando. omnia tibi facis. Sexto dēbent esse in operibz misericordie viscerose. i. Thimo. v. Vera vidua est si pauperes hospitio recepit. sanctoz pedes lauit. z necessitatibz eoz subuenit. Nam vidua multas habet vexationes. ideo dēbent facere pauperes defensores. qz desideriū pauperz exaudiet dñs vt patet de Drusiana z Thabita. Act. ix. vbi ad instantiā pauperum iste due matrone fuerunt resuscitate. Drusiana p Johannē. Thabita p petrum. Ideo Isa. lviij. Egenos z vagos in duc in domū tuā. tunc inuocabis me. et ego exaudiā. Talis fuit beata Hedzwigis. de q canit eccl'a. Alam intrat domicilia dans infirmis obsequia et leprosis pocula. Secundo dēbent esse victoriose contra temptationē mundi. carnis z diaboli. Primo contra temptationem mundi dēbent esse a turbis separate. Eccli. xviij. Ne oblecteris in turbis. Dicit enim Seneca. Quotiens inter homines fui. totiens minus pfectus redij. Nam maria in turba pdidit iesum Luc. ij. Ideo cōpetit eis solitudo. Talis vidua fuit Judith. que mansit in cubili secreto domus sue. Et dēbent esse solitarie ꝓpter ꝓseruare thesaurum vidualis castitatis. Grego. Depdari desiderat qui thesaurum in via publice portat. Vic thesaurus magnus est z pciosus. Eccli. xxvi. Nō est cōdigna ponderatio contentus aie. Qui quidē thesaurus continet in vase fragili. ij. Choz. iiij. Habemus thesaurum istum i vasis fictilibus. Ideo studiosus requiritur respectus.

Secundo contra temptationē carnis dñt esse ieiunijs assuete. Eo q dicit ap'lus. i. Thi. v. Vidua in delicijs viuens mortua est. Bern. In delicijs periclitat castitas. ergo vidua que vult esse casta z xpo placere. debet in abstinentia viuere. Hugo de san. vic. Parca vita occidit vicia. Amb. de viduitate. Esto mlier temperans vidua casta abstinens a vino. Si Judith vinum bibisset cum adultero dormisset. Piero. Uenter vino estuans cito spumat in libidinez. Tertio contra temptationē diaboli debēt esse cruce christi armate. i. Pe. iiij. Christo i carne passo vos eadez cogitatione armamini. Nā ſm Aug⁹. Memoria crucifixi crucifigit vicium. Talis fuit beata Hedzwigis. De qua canit eccl'ia. Signum crucis mente gerens siti fame se affligēs mortis christi memor. Ideo eius vita ardua nō erat ei sarcina. quia oculos mentis habebat ad virtutem xpi passionis. De quo Grego. Si passio christi ad memoriam reuocet. nil tam graue qđ nō equo animo sustinet. Et hoc fecerat ipsa. vt patet in eius legenda.

Sermo cxl Ad idem

Mlier timēs dēum ipsa laudabit. Prou. vlt. et legit hodie ad honorē sancte hedzwigis. Item triplices mulieres laudant. Prio mulier diligēs. secundo mulier sapiēs. tertio mulier timēs deū. Dico ꝓmo laudat mulier diligēs. Prou. vij. Mulier diligēs corona ē viro suo. Talis fuit beata hedzwigis. Q qz diligēs fuit in seruitio dei. vt canit eccl'ia. Manus eius operosa nunqz fuit otiosa. legit sp aut orauit. Hodie legit in lectione illud Prou. vlti. Panez nō comedit otiosa sed manū suā misit ad fortia. Et sic nos debemus esse diligētes. ij. Paral. xix. Agite diligenter. z dñs erit vobiscum. Et hz debemus ex multis. Prio debemus ex natura. Job. v. Nascit hō ad laborē. Scdo ex scptura. Eccs. ix. Quēcunqz pt manus tua instāter opare tē. Tertio a creatura. Prou. vi. Vade ad formicam o piger. z considera vias eius quomodo parat in estate cibū sibi. z cōgregat i messe vt habeat in hyeme. Ideo Job. xij. Interroga iumenta z volucres terre et indicabūt tibi. Quarto ex remuneratione futura Eccl. vl. Operamini opus vrm ante tps. z dabit vobis mercedē in tpe. Hze. Scdm differentiā meritoz erit retributio ꝓmioz. Scdo laudat

mulier sapiens. Prou.xiij. Mulier sapiens edificauit domū.i.salutis. Et hꝫ etiā cū honorabili vita. Greg.nazanzenus. Prima sapia est laudabilis vita.vt inqt Aug⁹.i li.de fide. Vera sapia est nosse que debes facere & vota ꝓficere. Nec sapietia nō inuenit in vita carnali Job.xxviij. Nec sapia ñ inuenit in terra suauiter viuentiū.i.in carnali delectatōne.sed in studioso exercitio abstinentie. de quo Aug⁹. Sapientia sanctoꝝ est hic tempaliter cruciari.vbi eternaliter delectari. Et sic beata hedwigis que stigmata xpi in corpe suo castigando & flagellādo portauit. Tertio laudat mulier timēs deū. de qua thema. Mulier timens deū ipsa laudabit. ps.cxlvi. Beneplacitū est dño sup timētes eū. Sctūs Tho.in.ij.ij.q. xix.arti.ij. Sex sunt species timoris. Prim⁹ est timor mūdan⁹.cū qs plus timet p dere bona mūdi.honores.ptātes vl diuitias qꝫ bona aie. Hic timor si ptingat vsqꝫ ad rōnem.i.voluntatē est pctm mortale. Si autem ptingat ad potētiam sensitiuā est veniale. Hūc timorē habuit herodes Mat.ij.q cogitauit xpm occidere timēs regnū pdere tpale. Hūc etiā habuit pylat⁹q̄ innocentē xpm morti adiudicauit ꝓpter timorē cesaris. Joh.xix. Qui iudei dixerūt. Si hūc dimittis ñ es amicus cesaris.q̄ se tādiu retinuit dices. nō inuenio i eo cām. Sꝫ timor mūdan⁹ eū pstrauit. Chrys.sup Mat. Facile deuiat a iusticia q̄ in causis nō deū sꝫ hoiem formidat. Hūc timorem habuit Pharao Exo.i. Mandauit paruulos iudeoꝝ occidere ne multiplicarent & expellerēt eū de regno. Et sic iudei nitebant xpm occidere Joh.xi. Si dimittim⁹ eū tūc omes credēt in eū &c. Sil'r ille villicus Lu.xvi.q̄ timēs defectū defraudabat dñm. Et tales sunt multi.de quibꝫ Jsi.de sum.bo. Multi cupiūt ꝓuolare ad gr̄am dei. sꝫ timent carere oblectamentꝫ mundi.ꝓuocat eos amor xpi.sed reuocat eos cupiditas seculi. Tales dei iram incurrūt. De q̄ in can.xi.q.ij. quisquis. Quisquis metu ptātis veritatē occultat.ira dei sibi ꝓuocat. Talē timorē declinare debemus. ps.xlviij. Ne timueris cū fact⁹ fuerit hō diues.& cū multiplicata fuerit gl'ia domus eius. cū interierit nō sumet omnia.neqꝫ descēdet cū eo gl'ia eius Talibꝫ euenier illud Job.iij. Qd verebar accidit mihi. Timēt pauptatē tpalē & inuenīet eternalē. Idcirco time deū & habebis ml'ta bona. Thob.iiij. Fili memēto qꝫ pauperē vitam gerim⁹.habebis multa bona si timueris deū. ps.xxxiij. Nihil deest timentibꝫ Aug⁹. Felix xpiana religio.qz oīa possidet in omni possessione. Eccl'i.xl. Timor dei sicut paradisus benedictiōis.s.vbi null⁹ defect⁹. Scōs ē timor human⁹.qñ alqs nimiū timet pnā corpalē. Iste etiā est mal⁹ licet min⁹ qꝫ p̄m⁹. Et iste timor magnas colūnas eccl'ie eiecit. vt Petrū. qui ꝓpter passionis timorē xpm negauit. Cōtra hunc Mat.x. Nolite timere eos qui occidunt corpus.& nō hñt plus qd faciāt. sed timete eū q̄ postqꝫ occiderit corp⁹ habet ptātez mittere aiam in gehennaz. Aug⁹.sup ps.lxij. Qui sup hoies es time.& hoies timebunt te. mortē sempiternā time.& pnātez nō timeb.qd times hoies in sinu dei positos.tu de sinu eius noli cadere.quicqd passus fuerꝫ erit tibi ad salutē & nō in pniciez. Sic.vij.frēs.ij. Mach. vij.& i. Pe.iij. Beati estis si qd patiemini ꝓpter iusticiā.si quis patit vt xpian⁹ nō erubescat. Tertio⁹ est timor naturalis. quo quis fugit naturaliter rem sue nature nociuaz. Et dicit mgr̄ in.ij.di.xxiij.dz naturalis nō qz deo creat⁹ ē homini.nec qz de bonis naturalibꝫ.sꝫ qz ex corrupta natura per pctm omnibꝫ aduenit cui corruptio inoleuit tanqꝫ esset natural. Et ille timor est effect⁹ peccati. & est tm̄ in appetitu sensitiuo.nec est bon⁹ nec malus. Phs ij.ethi. Ea q̄ insunt nobis a natura per ea nec laudamur nec vituparamur. Attn̄ dicit sanct⁹ Tho.in.ij.ij.q.xxv. Iste timor qñqꝫ trāscendit rōnē & facit inhibitū. vel trāscēdit ꝑceptū. tūc ꝯcordat cū timore hūano.& ē pctm̄ mortale. Jō dꝫ ꝯfortari ꝓ rōnē ad faciēdū qd debet. Mar.xiij. Cepit pauere & tedere. attn̄ dixit. Nō sic ego volo sꝫ sic tu. Sic nos sensualitatē sbūcere debem⁹ rōni. Figurat Nu.xxij. Balaam calcaribꝫ vrgebat asinā. Et sic rō sensualitatē. Eccl'i.xxxiij. Virga & onꝰ asino. virga ne depascat. onꝰ ne lasciuiat Quart⁹ ē timor fuilis.cū qs ñ amore iusticie sꝫ timore gehēne vel alter⁹ pene a malo auertit vel facit aliquod bonū. Talis fuit Pharao. Exo.viij. qñ flagellabat dimittebat ppl'm.qñ cessauit plaga psequebat vlterius. Talis fuit Antiochus.ij.Mach.ix.qui dixit. Justū ē homini se subdere deo.sꝫ tn̄ nō est miser cordia ꝯsecutus. Et sic iudei de quibꝫ ps.lxxvij. Cū occideret eos querebāt eū & reuertebant.s.fuili timore.nos ꝯo nō sic. Nā sm̄ Orosiū sup Cāti. Seruilis timor est vitare malū ꝓpter suppliciū. Aug⁹. Xpiani nō sunt serui.sed liberi. Jō nō seruilē timorē dñt hre.vt canes timentes intrare coquinā ꝓpter baculū.sed remoto baculo intrāt. Jste timor fuilis ñ est pctm.tū

stat cuz petō. vt dicit Aug⁹. sup ps. Cōfige timore tuo cē. De tali timore viuit in homie peccādi volūtas. z sequeret opus si sperar etur impunitas. Constat aūt q̄ peccandi volūtas semp est peccatū. Nā talis si dimittit malū z facit bonū nō facit timore amittēdi eternū bonū qō nō amat. vt dicit mgr in. ij. di. xxiij. sz timore patiēdi malū qō nolebat. iō attribuit malis. Aug⁹. Abstinere a peccato rōne timoris pene ñ liberat a morte. Exemplū de duobus socijs. vnus infirmabat z recepit sacrm cum debuit mori. Alter rogauit eū vt rediret si fieri posset post obitū suum. Et factum est. redijt. dixitq; se damnatuz. Cui ille. tñ pfessus es. et recepisti sacramēta. Rñdit. verz est ex timore. non aūt ex charitate. Ideo. i. Thoz. xiij. Si charitatē nō habuero nihil suz. Figurat Hester. iij. In aulā regis Assueri nō licet intrare indutū sacco. i. timore seruili. Ro. viij. Nō accepistis spūm seruituris in timore. sz spūm adoptiōis filioz dei. ¶ Quint⁹ est timor initialis. s. cū qs nō solū timet pnā. sed etiā separationē a deo. Iste est bon⁹. qz signuz ē q̄ diligit deū. z timet separari ab eo. z pillū timorē fit cōsuetudo iusticie. Eccli. i. Radix sapie timor dñi. Iste timor habet duos oculos. vnuz sursum ad deū. s. directum. timens se separari ab eo. Aliuz deorsum. s. sinistruz ad pnas. De his duobz dicit Piero. sup Johan. Nulla res sic vos ab omni petō saluat sic timor supplicij z amor dei. Iste timor initialis figit tabernaculum inter Bethel et Hay. Gen. xiij. id est inē timorē z amorē. vel inter pnā z deū. Iste sunt due ancille ipsius Hester regine. Hester. xv. Timor eleuat vestimēta ne maculent. amor sustentat ne cadat. Iste sunt due ale mulierz. Apoc. xij. Ideo Piero. i epla. Ubi timor ibi nulla elatio sed lachrimosa supplicatio. de tali dicit ps. p sal. cx. Initiū sapiētie timor dñi. Talis ꝺsistit i dilectōe boni z i declinatōe mali. De tali Eccl. xx. Timor dñi initiū dilectionis eius. Mgr in. ij. dis. xxiij. z Aug⁹. omel. xi. Timor locum pparat charitati. Et q̄tuz charitas crescit intantū timor decrescit. naz si cut p setam introducit filuz. sic p timorē charitas. ¶ Sextus est timor filialis q̄ qs deuz timet. nō ꝓpter cōmodum aut in cōmodum. sed ꝓpter amorē nolens facere ꝺ deū. sicut nec filius ꝺtra patrē. nō vt verbera ei⁹ euitaret. sz ne patrē offenderet. i. Joh. iij. Perfecta charitas foris mittit timorē. Hugo de sacrīs. vbi accedit amor pfect⁹. ibi recedit timor seruilis. Dic timor ꝺ castus. nam dicit mgr in. iij. et est Augustini exemplū. Pone duas mulieres maritatas. vnā ꝺstitutā facere voluntatē adulterij. sed timet ne puniret z dimitteretur Et sic timet maritū. qz adhuc amat nequiciā Huic grata nō est sed onerosa viri pīentia timet qz viueret nequiter. Et sic sunt tales qui timent pnam iudicij. Altera amat virum nō vult se maculare adulterio. ista optat pīentiā viri. Illa timet z ista timet. Jā interrogo quare timent. Illa dicet. Timeo virum ne veniret. Ista dicet. timeo virū ne discedat. Illa dicet. timeo ne me damnet. Ista dicet. timeo viruz ne me deserat. Sic habes quis sit timor castus z quis seruilis. ¶ Item nota iste timor mētū cruciat viros sanctos ꝺ pteritis peccatis. qz nō certi sunt an dimissa sunt. de quo Eccli. v. De ꝓpiciato peccato noli esse sine metu. Itez cruciant de pteritis bonis. qz nesciunt an deo placuerunt. Job. ix. Uerebar omnia opera mea. i. Thoz. xiij. Nihil mihi ꝺscius sum. sed in hoc nō iustificat⁹. Item timēt de futuris. nescientes an sint de statu p̄destinatoz vel pscitoruz. Eccl's. ix. Nemo scit an amore vel odio dei dign⁹ sit. Itē timēt licet sciūt se esse tūc in ꝰtutibz nesciūt tñ qualiter finaliē manebūt. Pze. Tanto vnusquisq; sollicite metuit q̄to ignorat qō restat. Ideo Piero. Nunq; tuta ē humana fragilitas. quāto amplius in virtutibz crescimus. tanto magis timere debemus ne de sublimibz corruamus. De quo. ij. Thoz. vij. Perficientes satisfactionē in timore dei. Iste timor reddit hoiem sollicitū. De quo Aug⁹. Bonaz mentiū est timere culpā ñ est. Talē timorē habuerūt apli. Mat. xxvi. Nunquid ego suz rabbi. Iste timor excludit oēm timorē malū. Eccli. xxxiij. Qui timet deum nil trepidabit. exemplo thobie. Thob. i. qui nec timore mortis nec rez dimisit sepelire mortuos. ¶ Septim⁹ est timor reuerential'. De quo ps. xviij. Timor dñi sanct⁹ pmanet in seculum seculi. Dicit mgr in. iij. di. xxxij. Timor erit in futuro non ille qui facit timere ne offenderemus illū quē diligim⁹ ne separemur ab eo. sed q̄ facit nos reuereri quē diligimus. vt scti z angeli videtes dei maiestatez et dignitatē reuerent eā. Luc. xxi. virtutes celi mouebunt. z Job. xxvi. Colūne celi pauebūt. vbi Hugo. Colūne celi pauebūt. qz tantā maiestatē sine admiratiōe intueri nō pñt. Ideo Piero. Quid faciet virgulta deserti cū ꝺcutiet cedr⁹ padisi. Sz heu q̄z pl'es sunt q̄ sine oī timore dei viuūt. de q̄bz Eccs. viij. Oz ñ pferet cito ꝺ malos sñia absq; vllo timore filij hoim

pretrāt mala. Idcirco sunt longe a salute et iusticia. Eccli. i. Qui sine timore est nō potest iustificari. Idcirco hortamur Eccli. ij. Fili accede ad seruitutē dei. et sta i timore. Ratio Bern. In veritate cōperi nihil ita efficax esse ad grām pmerendā recupandā q̄ nō alta sapere sed timere. Nā timor impetrat dei misericordiā. ps. cij. Quo miseret pater filioz timentibus se. Jrē timor dei ipetrat beatitudinē. Eccli. xxvij. Timenti deū beata est aīa ei⁹. Prou. xxviij. Beatus hō q̄ semp̄ pauidus. et sic beata Hetrvigis.

De sancto Luca
Sermo qrti.

Similitudo vult⁹ eoz facies hoīs et facies leonis. scribit Ezech. i. et legit hodierna die p epl'am officio. In sūma lectōis duo innuunt. Prio euāgelista descriptio speciosa. ibi. Similitudo vultus eoz. Scdo eoz deambulatio virtuosa. ibi. vnūqdq̄ eoz coram facie ꝛc. De pmo dic. Similitudo vultus eoz. s. q̄ttuor aīaliū. R. Nota q̄ttuor aīalia significāt q̄ttuor euangelistas. Et sunt q̄ttuor in nūero m'ltō de causis. Prio qz nos q̄ttuor instruūt et informāt. Primo ad credēdū in ihm xpm. Joh. xx. Qui crediderit i me etiā si mortu⁹ fuerit viuet. et Joh. vlti. Hec scripta sunt vt credatis. Scdo instruūt q̄d faciēdū. qz dei pcepta. Lu. x. Hec fac et viues. Tertio docent q̄d fugiēdū. s. pctm. Lu. xij. Cauete ab oi auaricia. et Lu. xxi. Attēdite ne corda vra grauent crapula. Quarto docēt q̄d appetendū. s. virtutes. sapiam et vitam. Phus. i. ethicoz. Dia bonū appetūt. et Sen. Nil melius virtutibus. et Sap. viij. Sobrietatē et prudentiam docet et iusticiā et virtutē. q̄bus vtili⁹ nihil est in vita hominib. Scdo sunt q̄ttuor euāgeliste. ad designādū q̄ quattuor plagis mūdi debēbāt pdicare euāgeliū. et p gregare gentes. iuxta illud ps. De regionibus congregauit eos. Et Marci vlti. Euntes docete oēs gētes. Et sic licet sm Hiero. in plogo sup Mat. pl'es sunt qui euāgeliū scripserūt. tñ quattuor dūtaxat sunt q̄ testimoniū auctoritatis hñt. qz aliorum euāgelia nō sunt recepta ab eccl'ia. qz dns voluit pfinitū numez cassari ppt veritatē sacri. Nā iste numer⁹ quaternari⁹ figurat⁹ est multiplicit. L. Prio Sen. ij. in q̄ttuor flumin egredientibus de paradiso totā terrā irrigātes Scdo in quattuor circulis arche testamenti Exo. xxv. Tertio in q̄ttuor cornibus altaris holocaustoz. Exod. xxvij. Quarto in q̄ttuor dei ambulatoriis dom⁹ Salomonis. iij. Re. vij. Quinto in q̄ttuor ventis mortuos viuificantibus. Ezech. xxxvij. Sexto i quattuor fabris cornua hereseos deiicientibus. Zach. i. Septimo in quattuor quadrigis p orbem discurrētibus. Zach. vi. Octauo in q̄ttuor ante et retro oculatis aīalibus Apoc. iiij. Quia ipsi scripserunt de preteritis et futuris. Uel qz docuerūt quō homines se hre dñt de p̄teritis petis volendo. vt petr⁹ q̄ fleuit amare. et Maria magdalena. q̄ lachrimis cepit rigare pedes ihu Luc. vij. et de futuris cauēdo. Joh. v. Vade amplius noli peccare ne tibi p̄tingat deterius. Jtē illa q̄ttuor aīalia habebāt q̄ttuor facies. de q̄bus subdit. facies hoīs et facies leonis a dextris ipsoz quattuor. et facies bouis a sinistris ipsoz quattuor. facies aq̄le desup q̄ttuor. Hec. sup Ezech. Matheus ab hūana generatōe incepit. q̄ iure per hoiem figurat. Sed Lucas a sacrificio. q̄ per vitulū figurat. Sz Johes a diuinitate vbi. ideo p aquilā designat. Marc⁹ vo a clamore in deserto. q̄ recte p leonē depingit. Sz qz homines electi dei sunt mēbra xpi siue redempti nri. ex q̄ sunt mēbra xpi. iō ipe caput omnium. igit quilibet electus debet esse hō. vitulus. leo et aquila. Hō. i. rōnale aīal vt viuat sm rectam rōnē. de quo Ro. xij. Rōnabile sit obsequium vrm. L. Mo. Dicit nanq̄ Sen. In homine optimū est rō. qz q̄ddā diuinū est. ergo nullū bonū sine rōne est. Jō phs. Hoies rone vtentes sunt tanq̄ dij. qz rō recta p̄ summatā felicitatē hoīs implet. vt dicit Sen. Et semp̄ de pcatur ad optima. vt dicit Aristo. L. Scdo electus dei debet esse vitulus q̄ in sacrificio macratur. ps. l. Et ponēt sup altare tuū vitulos. Sic nosipsos mortificare debem⁹ a voluptate mūdi. ad Col'. iij. Mortificate corpora vestra sup terraz. Et sicut vitulus mortificatus offerebat deo. sic nos corpus nostruz. Ro. xij. Obsecro vos p misericordiā dei vt exhibeatis corpa vestra hostiam viuentem. sanctaz. deo placentē. sic fecit sctūs Lucas. vt ptz in hodierna collecta. Interueniat p nobis quesum⁹ sctūs dñe tu⁹ euāgelista lucas q̄ crucis mortificationē in suo corpe p tui nois honore iugiter portauit. agēs iuxta doctrinā apli. i. Cho. ix. Castigo corp⁹ meum et in seruitutem redigo. Sicut em̄ bos p̄suete portat iugu. sic electi dei. Phil'. ij. Oia facite sine murmuratione. qz sm Aug⁹. Null⁹ inuit⁹ bn facit. etiaz si bonuz facit. L. Tertio electus dei debet esse leo

p fortitudinē. vt oīa aduersa patienter ꝛ fortiter sustineat. Prou. xxviij. Justus quasi leo ꝑfidēs absq; terrore habitabit. Talis leo fuit apl'us paulus. q̄ dixit ad Phil. iij. Omnia possum in eo qui me ꝓfortat. Hre. Nūo susti nuisset nisi fortitudo dei eum cōsolidasset. ¶ Quarto debet esse aquila que ad sublimia volat. ꝛ irreuerberat' oculis radijs solis intēdit. ꝛ sic nos p ꝓtemplationē celestiuz. de quo ad Phil. iij. Nostra ꝓuersatio in celis est. Dicit Fortunat⁹. Nequaq; deus deuote aīe se applicat nisi totā se in ꝓtēplationē erigat. Damas. Qualis q̄s esse deb̄eat in futuro. talē se in p̄senti exhibeat. Arguo futura felicitas i ꝓtemplatione diuine essentie ꝓsistat. qz deus nō videt corpalibz oculis sed mentis. Ideo p eleuationem mentis se dz exercere. Sed cur leo ꝛ hō a dextris. ꝛ bos a sinistris describit. ꝛ aq̄la nec a dextris nec a sinistris. sz desup. Rñdet Hre. sup Ezech. A dextris dr esse qđ letificat. A sinistris vero qđ aduersum reputam⁹. Sz incarnatio figurata p hominē fuit leta. Luc. ij. Annūcio vobis gaudiū magnū qđ erit omni populo. Sil'r resurrectio per leonem figurata est gaudiosa. Mat. vlti. Nolite timere. surrexit nō est hic. sicut dixit. Et ideo canit ibidē. Decesit dies quam fecit dñs exultemus ꝛ letemur in ea. Sed bos figurabat mortez xpi. Ppter quam apli sunt ꝓtristati. ideo describit a sinistris. Sz aquila desup. que designabat ascensionez. ꝛ nūciabat filiū esse sursum apud patrem. Nā iohannes sup semetipsum trāsgressus est. Nā si nō trāscēdisset. in pncipio verbum nō vidisset. de quo canit eccl'ia. Ulolat auis sine meta nec vates nec ꝓpheta cuolauit altius. de quo Orige. Nō em̄ iohānes poterat ascendere altius nisi totus fieret deus Et Aug⁹. Si altius volasset. totus mūdus capere eū nō potuisset. q̄ merito figurat p aquilam desup. Subdit ꝓprietatē et cōditionem electi. Facies eoz ꝛ penne extente desup. Super quo Greg. sup Ezech. dicit. Facies id est intentio. ꝛ penne. i. ꝓtemplatio sanctoz supra se tendit. vt illud possit adipisci qđ in celestibus appetit nō deorsuz terrena. Aug⁹. Si q̄s aliquid opat vt terrenū cōmodum adipiscat nō erit coz mūdū qđ in terra volutat. Bern. sup Cañ. Intentio turpis fedat faciē anime. Et subdit. Intende in deū ꝛ ꝓpter deū. nō vt hypocrite. de quib⁹ Mat. vi. Exterminat facies suas vt videant ab hominib⁹. nos ꝙo nō sic. qz dicit Hre. in moral'. Intentio p̄stituat fundamentū operi nostro. Naz sicut fabrica columnis innitit. ꝛ columne basib⁹ fulciunt. ita vita nr̄a virtutib⁹. ꝛ ꝙtutes intima intentione subsistūt. Ideo ibidem dr. Uigilāti cura p cūcta opa nr̄a intentio est pensanda. qz ē radix oīm bonoz. Ro. xi. Si radix sancta et rami. i. opa. quapropter hortat nos Hre. sup Ezech. dicēs. Electi q̄ omnipotenti deo placere desiderant. ꝛ p ꝓtemplatiōis gr̄am beatitudinē degustare cōcupiscūt. facies ꝛ pēnas. id ē intentionē ꝛ ꝓtēplatōz desup extendāt. Subdit in textu. due pēne singuloz iungebant. et due tegebāt corpa. que sunt quattuor ale seu pēnne sanctoz. ex quib⁹ due super⁹ extēte iungebant. ꝛ due tegebant corpora. Greg. super Ezech. Sunt quattuor virtutes que a terrenis actib⁹ omne pennatū aīal eleuant. s. de futuris amor ꝛ spes. ꝛ de p̄teritis timor et dolor. due iuncte sunt super⁹. s. amor ꝛ spes. ꝛ eleuāt ad superna. qz tales amant celestia q̄ sperant sibi euenire ea que amant. Greg. Quantum speras tantū amas. ideo bene iūcte nominant. due ꝙo ale tegebant corpa. s. timor ꝛ dolor. qz abscondūt mala ab oculis dei. qz timent ꝛ dolent. De timore Accī. i. Timor dñi expellit peccatum. De dolore Hugo de san. vic. Tūc peccatoz salus incipit cū veraciter p delictis ingemiscūt. de q̄ ps. xxxi. Beati quoruz remisse sunt iniq̄tates. Qđ tractat Greg. sup Ezech. Cum bona facta malis operib⁹ supponimus tūc peccata nr̄a tegimus. Sic tegebat paul⁹ peccatā sua cū planxit q̄ ante baptismū cōmiserat. i. Thoz. xv. Ego suz minim⁹ apl'oz. q̄ nō sum dign⁹ vocari apl's. qz sum p̄secut⁹ eccl'iaz dei. Nos vero post baptismum ꝛ multā gratiam collatā peccauimus. q̄ timeamus ꝛ dolemus. qz fm Piero. Nullū vicium delebit nisi tristicia antriet. Dicit nanq; san. Tho. super iij. dis. xxi. Nō pōt ejici culpa nisi reordinet voluntas. ¶ Dixi secdo sbiungit eoz deambulatio ꝓtuosa. ibi. vnūqđq; coz cora facie sua deambulabat. Sup q̄ dicit Hre. sup Ezech. Hoc est. vnusq̄sq; iust⁹ vitā suā solicite aspiciat ꝛ diligēter ꝓsideret q̄tum q̄tidie crescat in bonis vel decrescat. qui h̄ ante se ponit coram facie sua ambulat. qui aūt negligit hoc discutere nō ambulat coraz facie. Bern. Quotidiana discussione vitā tuā aspice. Rō nem ponit Theodor⁹. Dom⁹ paulatim nūc pulis stillicidijs que si negligat dom⁹ tandez ruit. ꝛ sic dom⁹ anime. Nam sunt multa petā que cōmittimus. idcirco grauia nobis nō vident. qz ꝙuato nos amore diligentes clausis nobis oculis in nostra receptiōe blandiunt.

De sancto Luca

Et illo orit q alterius peccata iudicam⁹. et q̄ nō ambulat vnusquisq; corā facie sua respiciens ppria. Greg. sup Ezech. Si nos sicut p primū respiceremus nra reprehensibilia videremus. Ideo Deu. xxv. Nō sit ī domo tua modius maior ⁊ minor. pondus habeas iustum ⁊ verum. Prou. xi. Statera dolosa abōminatio est apud deum. Sunt em̄ multi aspicientes bona q̄ faciūt. vt ieiunātes biduo ī hebdomada. sz nō ꝯsiderāt mala q̄ aliena rapiunt. hi corā facie sua nō ambulāt. Alij elemosinā tribuunt. castitatem seruāt. sed odiū in corde habent. i. Joh. iij. Qui odit frēm suū homicida est. Greg. sup Ezech. In cūctis que agimus exterius ⁊ interius. nosipsos inspicere debem⁹. Subdit. Ubi erat impetus spūs illuc gradiebant. ¶ Duplex est impet⁹. s. carnis ⁊ spūs. Impetus carnis est ad elationē et īmundiciā ⁊ rapinā. irā ⁊ inuidiā. cum ꝯque rit apl's Ro. vij. Nō habitat in carne mea bonū. fm illū impetū ambulāt reprobi. De quibus Ro. viij. Qui fm carnē sunt que carnis sunt sapiūt. Ille impet⁹ est malus. q̄ ad peccādum pronus. Gen. viij. Sensus ⁊ cogitatio hoīs ab adolescētia pna sunt ad malū. Eccl. xvij. Nihil iniquius q̄ꝫ qđ caro ⁊ sanguis excogitant. Alter est impet⁹ spūs. ille est ad humilitatem. charitatē. ꝯtinentiā. ⁊ ad ꝯsiderationem vite mortalis. Iste ad lachrimas p̄trahit. fm illū ambulare debemus. iuxta illud ad Gal'. v. Fratres spū ambulate. ⁊ carnis desideria ne p̄ficietis. q̄ fm apl'm Ro. viij. debitores sum⁹ spūi. nō carni. Nā si fm carnē vixeritis morieminī. Jō vigilāter ꝯsiderāduꝫ est quis impetus nos ducat. carnis an spūs. qđ docet Joh. in. i. cano. c. iij. Probate spūs an ex deo sint. q̄ plerūq; impetus carnis sb velamine spūalis impet⁹ se occultat. q̄ sepe apparet iusticia vbi latet ira. ⁊ fauorabil' amicitia apparet vbi carnalis ꝯcupiscētia latet. Ideo Gre. sup Ezech. Tanto grauiora sunt vicia quāto sb ꝓtutis specie sunt occultata. Subdit in textu. Et nō reuertebant cū ambularēt Ubi Greg. Electi sic ad bona tendunt vt ad mala ꝑpetranda nō redeāt. q̄ dic̄ Salomō Prou. iij. Semita iusti quasi lux splendens ꝑcedit. ⁊ crescit vsq; ad pfectuꝫ diem. s. in grā vsq; ad gl'iam. Nam q̄ pseuerauerit vsq; in finem hic saluus erit. Mat. xxiij. Et subdit. sil'i tudo aialium ⁊ aspectus eoꝝ quasi carbonuꝫ ignis. ⁊ q̄si aspect⁹ lampadaꝝ. Videm⁹ q̄ carbones tangit accēdit. sic q̄ sctō viro adheret accēdit ī charitate. ps. xvij. Cū sctō sctus eris Et illuminabit vt tenebras peccatoꝝ fugiat. Nā viri sancti sunt velut lāpades ⁊ carbones. Lampades q̄ verbo ⁊ doctrinis alijs lucent longe posit⁹. Et carbones. nā ī se ardēt. ⁊ alijs nō lucēt. Sic aliqui electi in se ardēt p charitatē. alijs ꝙo lucēt multū p doctrine claritatē. vt simplicibꝫ laicis. Discam⁹ igit ardere ⁊ lucere. iuxta illud Mat. v. Luceat lux vra. Et fm illud Luc. xi. Nemo accendit lucernaꝫ ⁊ in abscōdito ponit. sz sup candelabrū. Nam ardere ⁊ nō lucere parū est. sed ardere ⁊ lucere sanctū est. Qualis fuit beat⁹ Lucas. ⁊ subdit. Erat visio discurrēs in medio aialium splendor ignis. ⁊ deinde fulgur egrediens. splēdor ignis. i. spūs. Lu. xij. Ignem veni mittere in terrā. qui ignis ꝯsumēs est rubiginē peccatorum. Et discurrere dr. q̄ nusq̄ꝫ est locus vbi non sit. fm illud Sap. i. Spūs dñi replenit orbem terraꝝ. Et erat de igne fulgur egrediēs vniuersam eccl'iam replens. Job. xxv. Sup quē nō fulget lumen ei⁹. Joel. ij. Effundaꝝ de spū meo sup omnē carnez. ⁊ tremore vt fulgur p peccatis facit. De q̄ Grego. sup Ezech. Spūs mentē quā replet in amaritudinē. sz peccatoꝝ cōmouet. De quo Job. iij. Dū trāsiret spūs in horrore noctis. inhorruerūt pili carnis mee. Subdit. Et aialia ibant ⁊ reuertebant in sil'itudinem fulgoris chorruscantis Sed di. nūquid illa sunt ꝓraria. ibant ⁊ nō reuertebant. ibāt ⁊ reuertebant. Rādet Gre. q̄ nō. q̄ ibi intelligit nō reuertebant de bono ope in peccatū. sed hic reuertebant de vita cōtemplatiua ad actiuaꝫ. q̄ diu mens stare in ꝓtemplatione nō valet. Et q̄ sua infirmitate ab īmensitate tante celsitudinis repulsi in se ipsos relabunt. Ideo necesse est vt ad actiuā redeāt. seqz ipsos ꝓtinue in vsu bone opatōis exerceant. vt cū mens surgere ad ꝓtemplādū celestia nō valet. tunc alia quecūq; bona agere potest nō recuset. Jō si hō ibi diu stare nō potest ad bona opa rediens suauitatis dei memoria pascit. ⁊ fons pīs actib⁹ intus sanctis desideriis nutrit. Ideo ꝓtemplatiuis redeuntib⁹ dicit illud ps. cxliij. Memoriam suauitatis eructabūt. sic q̄ dulcedinem intime suauitatis studeant memorari. ⁊ recolendo aclo quendo ⁊ quasi chorruscando. gustando ⁊ loquēdo eructare solent. ps. xxx. q̄ magna multitudo dulcedinis tue dñe. Greg. Quia magna est nullo mō cognoscerēt nisi hāc aliqua tenus ꝓtemplādo gustassent. Subdit. in similitudine fulgoris chorruscantis. q̄ cuz celestia loquunt loquēdo ꝑcurrūt ignē spūalis

deſiderij. De q̄ Hugo. Dū de ꝺ tēplatōis ſecre
to reuertimur. q̄d nobiſcū afferre poterim⁹ ni
ſi lucē de regione lucis portam⁹. q̄s ſcit q̄ ibi ſui
mus niſi illuminati redeam⁹. Si vidim⁹ pa
tris potētiaz apportem⁹ lucē timoris. Si filij
ſapiam lucis veritatē. Si ſpūſſancti clemētiā
apportem⁹ lucis dilectōz. Ul' ſic. q̄alia vadūt
p dei gr̄az ad opa twna. t reūtunt p gr̄az acti
onē. Et ſic petr⁹ cū ſanauit paliticū Actu. iij.
dixit. Viri iſraelite q̄d admiramini et intue/
mini nos q̄ſi nr̄a virtute fecerim⁹. de⁹ Abraā
de⁹ Iſaac. de⁹ Jacob glificauit ieſum xp̄m fi/
lium ſuū quē vos tradidiſtis et negaſtis añ fa
ciem pylati. t in fide nois ei⁹ hūc quē videtis
firmauit nomē ei⁹. igit̄ fides dedit integram
ſanitatē in ꝺſpectu oim vr̄m. Et ſic nos reūti
debem⁹ de bonis opib⁹ ad gr̄az actionem de⁹
aſcribendo. iuxta illd Iſa. xxvi. Oia opa nr̄a
operat⁹ es dñe. Scribit em̄ Eccl'ſ. i. Un exeūt
flumina illuc reuertunt. de q̄ Bern. ſup. Cañ.
Quoties temptatio ſupat. aut eminēs picu/
lū declinat. aut q̄cūq̄z paſſio aſſanat. aut diu
ꝺcupitū t ſepi⁹ petitū p deo obtinet totiēs voz
laudis t gr̄az actōis ſbſequat. dicēdo cū p̄s.
p̄s. cxviij. Cantabiles mihi erāt iuſtificatōes
tue. in loco pegrinatōis mee. Et ſic fecit ſcūs
Lucas ꝺſcribendo euāgeliū ſuū incepit a ſa/
crificio in tēplo t in fine reuertit dicēs Lu. vl.
in fine. Ipſi adorātes in hier'lm regreſſi ſunt
cum gaudio mag̃no. t erant ſemp in templo
laudantes t bñdicentes deum.

De vndecim militib⁹ virginum
Sermo cxliij

De virginibus

P̄ceptū dñi nō habeo. ꝺſiliuz aūt
do. i. Thoz. vij. Et legit ad hono
rem vndecim miliū virginū p epl'ari officio.
Un ꝝbis p̄miſſis duo innuunt. Primo inſi/
nuat ꝟginitatē nō eſſe ſb p̄cepto. ibi. de ꝟgini
bus. Secdo oñdit eā eſſe fuandā ſb ꝺſilio. ibi
ꝺſiliū aūt do. De p̄mo dicit. De ꝟginib⁹ p̄
ceptū dñi nō habeo. Glo. vt ꝺtineāt vel mili
tent. Virginitas aūt ſm Aug. eſt res voti t ñ
p̄cepti. ſuaderi pt. nō aūt imperari. Nam dixit
dns Mat. xix. Qui pt̄ cape capiat. nō oēs
capiūt ꝟbū h̄. Jo. j. Thoz. vij. Melio⁹ eſt nu
bere q̄z vri. De ꝟ Jo quadruplices ſunt vir
gines. Prime nec mente nec carne. ſed ſoluz
noie ꝓpter exteriorē habitū quē deferunt. De
quib⁹ Mat. xxiij. Ue vob hypocrite qui eſtis
ſimiles ſepulcris dealbatis q̄ foris apparēt hoib⁹
ſpecioſa. int⁹ plena oſſib⁹ mortuoz. Sic vos
int⁹ plem hypocriſi t iniq̄tate. De q̄b⁹ Amos
v. Audite verbū iſtud. Cecidit t nō adijciet
vt reſurgat ꝟgo. Nam ꝟginitas hz ſe ſicut ſe
ricum cadēs i lutū pdit colorē nō recuperat.
Jō Piero. in epl'a. Audēter loq̄r. cū omia pt
de⁹. ſuſcitare nō pt ꝟginē poſt ruinā. pt̄ q̄dem
literare de pena. ſz nō vult corone corruptā
Jō Amb. ꝟgo eras. quotiens dico eras. toti
ens in gemiſce. q̄z theſaurū irrecup abilez ami
ſiſti. De q̄b⁹ ſunt virgines carne ſz nō mēte
Tales ſunt ꝟgines fatue nō h̄ntes oleuz. id
eſt nitorē ꝺſcie. q̄ excluduñt a ſpōſo xp̄o. de q̄/
bus Iſiō. de ſum. bo. Virgo carne t nō mente
nullū p̄miū hz i repromiſſione. q̄d pdeſt h̄re
corpus caſtū t mentē ſpūſſancti templū in lu
panar verti. Piero. Quid pdeſt h̄re carnem
ꝟgineā ſi q̄s mēte nupſerit. Aug⁹. in li. de vir
ginib⁹. Nō querit de⁹ pulcrā carnē ſz pulcrā
mentē. i. Theſſ. iij. Hec e volūtas dei ſanctifi/
catio vr̄a. Hugo de bono ꝺſcie. Deus qui eſt
amator mūdicie corr pollutū pctis ñ pōt inha
bitare. Sicut heu multi ſunt. vt dicit Chriſ.
ſup Mat. q̄ ſtudent corpis caſtitatē. adulte/
rium ꝟo cōmittūt mēte. cū dr Mat. v. Qui
viderit mulierē ad ꝺcupiſcendū eā iaz mecha
tus eſt in corde ſuo. Ergo volūtas ſine opere
frequēter peccat mortaliter. Attū ꝺſolatio eſt
talib⁹ ꝟginib⁹ mental'r corruptis. q̄z recupa/
re pñt coronā ſi vere pēniteāt. de q̄ ſan. Tho.
in. ij. ij. q. clij. ar. iij. vbi dic̄. Virginitas recu/
perari pt̄ p pniam q̄tum ad id qđ eſt formale
ñ aūt ad id qđ eſt materiale in ipſa. Et ſic illa
que peccādo virginitatē amiſit p pniam non
recuperat virginitatis materiam. ſed formam.
h̄ eſt virginitas ꝓpoſitū. Dicit nan q̄z Buſſ'.
in apparatu. in titulo de bigamis. vbi querit
de illa que vadit ad corruptorez. nec corrūpit
nec ꝺſeq̄t corruptiōz. Et etiā dr de ꝺiugata q̄
ꝺſentit i carnalē copulā. nec tñ corrūpit. vtrū
tales fraudabunt aureola. Rñdet in ꝓmo ca/
ſu. Si pēnitet de corruptōe mentis. nō ꝓpria
bitur aureola. At ſm cancellarū pariſienſez.
Virginitas p pniam recuperat quando in ſo
la mente corrupta eſt. In ſecūdo caſu dicit. ſi
hmōi ꝺiugata ante mortem pēniteat. nō frau
dabit aureola. que ſaltē a viro nō eſt cognita
t ſi hz ꝓpoſitū vlteri⁹ ꝺtinēdi. al's nō habebit
aureolā ſi diſceſſerit a ꝓpoſito cū ꝓpoſito vtē/
di copula carnali ſi cōualeſcat. Tertie ſunt
virgines natura quā homies habent ex nati/
uitate ſm illud qđ eſt materiale in ꝟginitate.
hoc eſt integritatē carnis habent imunem ab

expimento venereoꝝ actuũ. nõ tñ hñt id qđ ē formale in ꝑginitate. qz nõ hñt ꝓpositu seruandi hmõi integritatē ꝓpter ꝛũ. cuz hꝫ hñt rõne virtutis. tales nõ hñt aureolã. Aug⁹. in lib. de virginib⁹. Nec nos in virginib⁹ pdicamus nec laudam⁹ q virgines sunt. sz de hoc q de eo dicate sunt. z pia ꝓtinentia virginitatē seruãt. Dicit em̃ Aristo. Per hꝫ qđ inest nob a natura nec laudamur nec vituperamur. Sãctus Tho. in. ij. ij. vbi supra. dicit. q virginitas fm q est virt⁹. imperat ꝓpositu voto firmatũ ꝑpetue integritatẽ seruãde. Nõ pueri nõ fecerũt votũ. nec hñt intentionẽ firmataz ꝑpetue integritatis seruãde. g nõ merent aureolam. Sanct⁹ Tho. sup. iij. di. xlix. dicit q illis tm̃ virginib⁹ debet aureola que habuerũt ꝓpositum virginitatẽ seruandi ꝑpetue siue ꝓpositum firmauerũt siue nõ. etiã qcuis hꝫ ꝓpositũ fuerit interruptũ integritate mentis. manet tm̃ integritas carnis. et i fine vite remanet integritas mẽtis. qz illa virginitas mẽtis potest recuparí p pniam. sed nõ carnis. Nã integritas carnis cũ integritate mẽtis nõ suscipit aureolã sine ꝓposito ꝓtinendi. vt ptz in parvulis post baptismũ decedentib⁹. licz sint virgines. tñ ñ debet ipsis aureola. qz fm Holgot sup libz̃ Sap̃. Aureola dat ꝑpter victoriaz obtentã in pugna z temptatiõe excellẽti rõne pmij ꝓuilegiati. z fm tres ꝓuilegiatas victorias in tribus pugnis tres aureole sumuntur In pugna que est ꝓtra carnem sumit aureola que debet virginitati. ꝓtra mũdũ cũ a mundo vsq; ad mortẽ psecutionẽ sustinemus. ibi debet aureola martyrib⁹ ꝓtra diabolũ. cuz qs hostẽ etiã nõ solũ ꝓtra se. sed a cordib⁹ aliorũ etiã remouet z ꝓtra eũ pugnat. z sic doctorib⁹ et pdicatoribus debetur aureola. Q. Sed diceres. exq̃ aureola debet virginib⁹ rõne excellentis pugne in ꝓtinẽdo. tũc beata ẏgo ñ haberet aureolã cũ i ꝓtinẽdo nullã sustinuit pugnã. exquo corruptiõe fomitis nõ fuit infestata. qz dicit Berñ. Procul dubio fuit setã añq; nata. z inferiores vires nunq; mouebant sine arbitrio rõnis p totã vitã suã. dq̃ Aug⁹. ō natura z gra. z Berñ. ad Augdunẽsem. Credo q copiosioz gra sanctificatõis in ipsam descendit. que nõ solũ ipsi⁹ ortũ. sz z oẽm ei⁹ sanctificauit vitã. Rñdet san. Tho. vbi sup̃. sup quartũ. q virgo maria hz z habuit aureolaz ꝑpue. Et Rupert⁹ holgot sup li. Sap̃. Quãuis nõ habuit p tẽptationẽ pugnã q̃ est a carne. habuit tm̃ pugnã p tẽptationẽ q̃ est ab hoste q̃ etiã xp̃m temptauit Mat. iij. De q̃ Innocenti⁹. Non merek̃ qs cũ ab hoste temptat⁹ qz temptat⁹ ē saluator. Uel alit̃ ꝑt rñderi fm Rupertũ sup li. Sap̃. q iste termin⁹ victoria in pugna dicit dñium rõnis sup carnẽ. z connotat resistentiã que nõ fuit in xp̃o nec in maria. sed qz fuit in eis plenũ dominium z dominiũ rõnis. Ideo xp̃s z maria hñt aureolaz ex alia causa eis debitam q̃ nobis. R. Sed dico quo aureola debet i pugna a venereis abstinendo. tũc maiorẽ difficultatẽ sustinẽt vidue q̃z virgines. g maiorez hñt victoriã si bene vicũt. sz eis nõ debet aureola. g nec virginibus Assumptũ ptz p Piero. de viduitate dicẽtez. Quãto maior difficultas est ex pte mulieris vel ex parte viri a quibuscũ voluptatib⁹ illecebris abstinẽdo. tãto magis est pmiũ. z Arist. in li. de aialib⁹ dicit. q iuuenes magis appetũt coitum q̃z senes ꝑpter rememorationẽ delectationis. Ad qđ rñdet Rupert⁹ sup lib⁹. Sap̃. Si attendam⁹ istã vnã actionẽ temptatõis carnal' que ẽ recordatio ex pte voluptat'. constat q hꝫ ẽ in viduis z in ẏginib⁹. tm̃ in eis ẽ imaginatio q̃dã ex pte lasciuie cũ tribꝰ circũstantiis. q̃ sunt deliderũ explendi ō curiositate. sicut hō magis desiderat videre modicũ negociũ qđ nũq; vidit q̃z vnũ mõstrũ qđ aliqñ delectabiliter intuit⁹ est. z sic ẏgines pl⁹ desiderant qđ nunq̃z expte sunt. Secõm qđ ẏgines magis incitat vel stimulat i tẽptatiõe carnis ẽ estimatio maioris delectatõis q̃ sit in rei veritate. Tertiũ est ignorantia incõmodoꝝ z turpitudinis ꝓcomitãtis quã vidue sciũt. virgines ẏo ignorant. Et ideo simpl'r loquẽdo pugna virginum est difficilioz q̃ viduaruz. Diceres. tm̃ castitas ꝓiugalis ẽ tanti meriti sicut castitas virginalis. sed castitati cõiugali nõ debet aureola. g nec virginali. Assumptũ ptz p illud Aug⁹. de bono ꝓiugali. c. xl. quẽ allegat mgr̃ sen. li. iij. di. xxxij. Sicut ñ est impar meritũ patiẽtie in petro q̃ passus est. z in Johãne q̃ passus nõ est. sic nõ est impar cõtinentie meritũ in Johãne q̃ nullas expert⁹ est nuptias. z in Abraam q̃ filios genuit. S. Ad qđ dicit. nõ dat virgini aureola qz ẽ maioris meriti. sed qz est distinctum singularis victorie vl' dominij sup carnẽ. Sancta katherina hz aureolã ẏginitat'. z magdalena nõ. z tm̃ nõ ẽ maioris meriti. Et sic castitas ẏginal' z ꝓiugalis p tpe gr̃e nõ equiparant. Sz coniugal' castitas antiq̃ pt equipari ẏgitati nisi legi fm excedere z excedi. sz ñ sequit. si iste. due pſone eq̃pant i merito. g si vna hz aureolã q̃ z alia. Quarte sunt ẏgines mẽte z nõ

corpe. Un Piero. Pudicitia est virt⁹ animi que violentiā semp nō sentit. licet inferk corpi violentia. nō tn aio. Talibꝫ illesa castitas duplicak. sicut ferk beatā luciam dixisse pascasio Si inuitaz feceris me violari mihi duplicak castitas ad coronā. nō em inquinak corp⁹ nisi ꝛsensu mētis. De quo Amb. in li. de ỽginibꝫ. Reuera non pōt caro corrumpi sine mentis ꝛsensu. Et sic talesꝫ duplex meritū ꝛportabūt. vnū p castitate custodita. aliud p iniuria passa. dato etiā q talis violēter oppssa concipiet. neqz ex hoc meritū ỽginitatis pdet. qz h meritum nō pdik nisi p pctm saltē extra matrimoniū. qz fm Aug⁹. Nihil pctm nisi volūtariū. Quinte sunt ỽgines mente z corpe. De talibꝫ ỽginibꝫ mente z corpe dicit Aug⁹. Virginitas est in carne corruptibili ppetue incorruptionis meditatio. Nā fm Piero. in epla. Virginalis diffinitio est esse sanctam corpe z spū. que fm Ahuk. sup Mat. est gloria refulgens nō quā transgredi pōt necessitas debilitatis corpis. sz quā cōplectik voluntas sancti ꝓpositi. Et sic seminis frigiditas vel naturalis infirmitas nō arguit virginitatē. sz pia mentis volūtas. talis virginitas ē ꝛsulēda z nō ꝓcipiēda. Dixi secdo q virginitas ē seruāda ex ꝛsilio. de q apls. Consiliū aūt dō. s. ꝛtinēdi. qđ ꝛsilium inspiratū est a spūsancto ipsi beato paulo. De quo in fine ciusdē ca. dicit. Puto q spūm dei habeam? Et Ité ỽginitas est ꝛsulēda multis de causis. Primo ppter ei⁹ dignitatē. Damas. li. iiij. Quāto angelus homine supioz. tanto virginitas est nuptijs honorabilioz. Ideo Damas. ibidem ca. xvi. dic. Quis celos clausit. quis mortuos suscitauit. qs iordanē intercidit. nō ne virgo helias. tres pueri nōne potētiozes igne sunt effecti in virginitate. Nōne daniel ỽginitatē diligēs dentes feraz ei⁹ corpi infigi nequiuerūt. Et hoc dū tangat ex ỽginitate. Jō in collatiōibꝫ patrū ōr Maioz est virt⁹ castitatē tenere q̄ dēmōes expellere. Eccli. xxvi. Dis ponderatio nō est cōdigna ꝛtinētis aie. Nā sicut aquila inter volucres. luciferinter stellas. gēma inter lapides ita excellit mīmonū ipsa virginitas. Aug⁹. Fulgida ỽginitas est gēma virtutū. germana angeloz. lampas ecclie. lux aiarū. Albertus sup. iij. sniaz. Nihil dignius poterit castitati virginali compari. Amb. z habet in canone xxxij. q. i. c. integritas. Uirginitas suaderi pt. imperari nō pōt. quapropter dicit. cōsiliū dō. Secūdo ppter sponsi nobilitatem qui est christ⁹. de q canit ecclia. Quaz xp̄us sponsus virginū ỽginis est filius. Ité qz est speciosissimus. ps. xliij. Speciosus forma p filijs hominū. i. pe. i. In quez angeli ꝓspicere desiderant. Vaz in ei⁹ aspectu est vita eterna. Joh. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscāt te solū verū deū z ihm xp̄m quē misisti. Item ipse est ditissim⁹. de q ps. lxxxviij. Tui sunt celi z tua est terra. Ité sapientissim⁹ Col. ij. Oēs thesauri scie et sapie in ipso sunt reconditi. Item fortissim⁹. Heb. i. Portās oia ỽbo ỽrutis sue Ité potētissim⁹ Mat. vlti. Data ē mihi oīs ptās in celo z in terra. Hic est sponsus. de q. ij Thoz. xi. Despōdi vos vni viro ỽginē exhibere castā xp̄o Tertio ppter dei acceptabilitatē. Nā castitas ỽginalis valde placet deo. ō q Aug⁹. O q̄ dulces sunt fruct⁹ castitatis. vt in eis singulariter reficit dñs maiestatē. quia singulares amici dei sunt. Prou. xxij. Qui diligūt cordis mūdiciā hēbūt regē amicū. Ecce q̄tū culmē honoris amicū hre regē glie. Nā ỽginal⁹ stat⁹ est q̄si angelicus. de q Ahuk. sup Mat. Licet oēs ỽrutes spūales sint res angelice. specialiter tn virginal⁹ castitas est angelica virt⁹. p hāc singulariter hoies assiland angelis. de q Piero. Uiuere in carne pter carnē plus est vita angelica q̄z hūana Nā castitas virginal⁹ in q̄tuoz gradibꝫ pcellit castitatē angelicaz. Primo est multiplicioz. qz castitas angeloz tm est i spū. hec aūt i carne z spiritu. Secdo est nobilioz. qz castitas in angelis est naturalis. ista vero est a gra meritoria. Tertio est glorioſioz. qz castitas angelica est sine victoria. ista aūt cuz magna pugna et victoria. Jō Piero. Angeli sine carne viuūt. ỽgines i carne triūphant. Quarto est laudabilioz. qz castitas angelica ē necessaria. ista vero volūtaria. Jō Apoc. xiij. Uirgines sequūt agnū quocūq; ierit. Aug⁹. super h dicit. Hoc est dñm seq. sequi integritatē mētis z corpis. Quarto est ꝛsulenda ỽginitas ppter premiū q̄ntitatem q̄ singulariter coronabunt. Sap. iij. O q̄z pulcra es casta generatio cū charitate. in pperuuz coronata triūphas. z Sap. iij. Que nesciuit thoz in electo habebit fructuz in respectiōe aiaz sctāz. Licet deus oēs respicit remunerare. signāter ỽginibꝫ fructū centesimum assignabit. Quez meruit beata vrsula cum sodalibꝫ suis. vt ptz in legenda.

De apl⁹ Symone z Juda Sermo cxliij.

Nec mādo vo

De sanctis Symone ⁊ Juda

bis vt diligatis inuicē sicut dilexi vos. Joh. xv. ⁊ legit ad honorē bratoꝝ apl'oꝝ symonis ⁊ iude p euangelicali officio. In verbis premissis duo innuunt. Primo statuit nob̄ preceptū. secdo subiūgit mandati obiectū. Dc̄ primo dicit. Hec mādo vobis. Ecce autor p̄cepti est xp̄us. q̄ est optim⁹. Mar. x. Nemo est bonus nisi sol⁹ de⁹. Et qz optim⁹ est. iō mādatū dedit optimū. sm illud Hyonisij. Optimi est optima adducere. ⁊ Jō optimū mandatū dedit nobis. s. dilectionē. Reuera optimum. Primo qz facile ad intelligendū. Proū. xiij. Doctrina prudentuz est facilis. ⁊ sic doctrina de dilectōne proximi. Nam nō est necesse adire phos vel mare circūire nec celuz ascendere vt h̄ p̄ceptum q̄s intelligat. sed in corde statim poterit inuenire. Deu. xxx. Mandatuz h̄ qđ p̄cipio tibi hodie nō est supra te. nec procul positū. neq; in celo sitū. neq; trās mare positū. sed iuxta te est sermo suauis valde in ore tuo et in corde tuo. vt facias illud. i. Joh. v. Mādata ei⁹ grauia nō sunt. Secdo h̄ mandatū est breue ad retinendū. Aug⁹. Ibi latet qđ ptz in diuinis sm̄onibꝫ. qz charitatē tenet i moribꝫ. Idez de doctrina xp̄iana. Ut nemo excusationē habeat in die iudicij. voluit dns sic scriptū mandatum ꝛ summare ⁊ abbreuiare sbū super terram. Et h̄ verbū abbreuiatū ⁊ ꝛ summatū nō obscuz esse voluit. iō breue. iō apertū ne quis dicat se nō posse intelligere. Tertio est leue ad portandū. qz portari pōt a paupe ⁊ diuite. sano ⁊ infirmo. sene ⁊ iuuene. de q̄ Mat. xi. Jugū em̄ meū suaue ⁊ on⁹ meū leue. de q̄ Aug⁹. O iugū scti amoris q̄z feliciter oneras. q̄z dulciter p̄mis. q̄z suauiter stringis. q̄z vtiliter vris. Quarto est vtile ad seruandū. qz completo hoc mandato celeste p̄mium acq̄res. De q̄ Aug⁹. Per viā vere charitat' oportet currere ſi ad eternā patriā feliciter voluerim⁹ puenire. Eccli. xij. Que p̄cepit de⁹ cogita sp. Iō Aug. Suauē et iocundā vitā gustabis si mādata dei seruabis. de quo dr in euāgelio. Hec mando vobis vt diligatis inuicē. Dixi secdo sb iungit mandati obiectū. dicēs. Dilexi vos vt diligatis inuicē. Sz di. cur nō facit h̄ mētionē de dilectiōe dei. sz solū proximi. Rñdet Aug. Qui diligit proximū necessario diligit deū et q dei sunt. licz obiecta sint diuersa. tn ipsi actus sm̄ conuenientiā necessario sunt vnū. Nā si proximū diligim⁹. oia mādata dei adimplem⁹. De q̄ Chriſ. sup Mat. Qui primuz diligit nec illū occidit. nec de illo falsuz testimoniū dicit. nec ei⁹ rem concupiscit. nec mulierē ei⁹ inuadit Sicut em̄ odiū suggerit facere oīe malū. sic dilectio oīe bonū. Jō Aug⁹. Voluit de⁹ vni cū hoīem formare a quo oēs hoies p̄cederēt. vt se homines tanq̄ fratres diligerent. Ad p̄mo q̄ sciendū q̄ ad illā dilectionē fraternaz hortamur p quattuor. Prio p scripturā. q̄ crebri⁹ nos ad dilectiōz proximi hortat in lege veteri ⁊ noua. In veteri Leui. xix. Diliges proximū tuū sicut teipm. In noua lege. Joh. xv. Hoc est p̄ceptū meū vt diligatis inuicē sicut dilexi vos. Adeo est necessaria hui⁹ mādati execucio q̄ de⁹ seipm diligi nō putat. si proximuz non diligim⁹. de q̄. i. Joh. iiij. Qui nō diligit frēm suū quē videt. deū quē nō videt quo diligere pōt. Idez. Si q̄s dicit diligo deū ⁊ frēm eius odit. mendax est. ⁊ nō solū mendax sed ⁊ homicida. de q̄. i. Joh. iij. Dis qui odit frēm suū homicida est. ecce scriptura. Secdo inducimur p figurā ⁊ exemplū qđ de⁹ in seipso proposuit nob̄ ad imitandū. Nā de⁹ nos intantū diligit ⁊ dilexit vt oēs hoies vult saluos fieri. i. Thi. ij. Sic ⁊ nos omnes ad salutem diligere debem⁹. siue proxim⁹ sit bon⁹ siue malus est ad salutez diligendus. De bono satis patet q amādus ē. qz talē xp̄s reputat sibi amicū omni genere attinētie. de q̄ Mat. xij. Quicūq; fecerit voluntatē p̄ris mei. ipse me⁹ frater soror ⁊ mater ē. Sic aūt mal⁹ sit. adhuc diligēdus est proxim⁹ ppt deū ⁊ ppter seipm. Primo ppt deū. qz si deū diligis ⁊ ei⁹ filiū amabis cū sane mentis sit. ⁊ sic ppter deū debes amare proximū cū insane mentis fact⁹ est. Secdo debes malū diligere ppter ipm. qz si frēm tuū amabas sanū. debes amare ⁊ egrotū. in tali statu magis indiget amore tuo qz in alio. Tertio debes amare malū ppter teipm. magis em̄ lucraris amādo eū cū tibi nocet qz cum tibi beneficus erat. Nā ex h̄ efficimur dei filij. Mat. v. Diligite inimicos vros vt sitis filij p̄ris vr̄i q̄ in celis est. Nā xp̄s dilexit nos. cū inimici essem⁹ reconciliati sum⁹ p sanguinē eius. Ro. v. Et sic nos ex figura facere debem⁹. Tertio ad dilectionē monemur p naturā qua ꝛiuncti sum⁹ ad inuicē. sum⁹ em̄ inuicem mēbra. Rom. xij. Multi vnū corp⁹ sum⁹ in xp̄o. singuli autez alter alteri⁹ mēbra. i. Thoz. xij. Cū gratulat vnū membz. gaudēt omnia. si patit vnū patioīa. sic ⁊ nos Ro. xij. Gaudete cū gaudēti. ꝛc. Sum⁹ ei frēs nō solū sm̄ hoīem. sz etiā habem⁹ adinuicē spūalē fraternitatē. de q̄ Augus. Oēs frēs sum⁹ sm̄ q̄ hoies. qzto magis sm̄ q̄ christiani sum⁹. Nā rōne fraternitat' spiritual vn⁹ est de⁹ p̄r. ⁊ vna mr̄ eccl'ia. que fraternitas

tanto fortius stringit quāto reuerētior ꝺ⁹ pater q̄ homo. Et q̄to reuerentior mater ecc'lia q̄ carnalis mater. ⁊ q̄to hereditas celestis melior q̄ palis. tanto fraternitas spūalis digni or est corpali. ¶ Quarto ad dilectionē hortamur p creaturā. omnes em̄ creature eiusdē spēciei diligūt se mutuo. Eccl'i. xiij. Oīe aīal diligit sibi simile. Et sic oēs hō p̄mū diligere ꝺebet. Nam lupus lupū. serpens serpentem. ⁊ crudeliora alīa aīalibꝫ nō solent malicia inferre in ea que sunt sui generis. multo minus hō ꝺebet malicia in eū q̄ est sui generis exercere. Et sic p̄z q̄ ab omnibꝫ monemur ad inuicem mutuā charitatē exhibere. Heb. xij. Charitas fraternitatis maneat i vob. ¶ Pro q̄ sciendū q̄ duodecim sunt signa charitatis fraterne. Primū signū q̄ fratri nec ꝟbo nec facto noceas. Nō verbo ꝺetrahēdo primo suo. ps. Detrahentē secreto primo suo hūc persequebar. Nō facto ꝺecipiēdo. i. Thes. iiij. Ut dete ne q̄s supgrediat frēm suū in negocio. i. Thoz. xiij. Charitas nō agit pperā. s. nocēdo. Nō p verba tua ipsum in cor alioꝝ ponēdo. Prou. vi. Sex sunt q̄ odit dñs. oculos sublimes. linguā mēdacē. manꝰ effunden. ⁊c. septimū ꝺetestat aīa eiꝰ. s. q̄ semiat inter frēs discordias. ¶ Scōm vt eū in corde tuo nō iudices Lu. vi. Nolite iudicare ⁊ nō iudicabimini. i. Thoz. iiij. Nolite ante tps iudicare q̄usq; veniet dñs. ij. Paral. xix. Nōcūq; iudicaueritis in vos redundabit. Bern. Caue serue ꝺei alienę ꝺuersatiōis esse curiosus explorator aut temerarius iudex. etiā si pperā actū ꝛēhendis. nec sic iudices primū magis aūt excusa intentionē eius si opus nō potes. puta ignorantiā surreptionē ꝺicēdo. Si talis temptatio mihi euenisset. q̄d ꝺe me fecisset. cecidit em̄ petrꝰ ⁊c. vi. ¶ Tertium est vt indulgeas offendēti Luc. vi. Dimittite ⁊ dimittet vobis. Eccl'i. xxviij. Relinque primo nocenti te. Nam fm Bre. Tantū vnusquisq; primus portat quantum amat. i. Thoz. xiij. Charitas nō irritat. Basilius. Qui est i charitate plenꝰ est aīo trāquillus nō gerens ignē iracundie. Eph. iiij. Sol nō occidat sup iracundia vram. Nā ꝺr Mat. vij. Si nō ꝺimiseritis. nec pr̄ celestis ꝺimittet vobis. ¶ Quartū signū vt ꝺe malo fratris nō gaudeas sz ꝺoleas. ad Gal. vi. Alter alterius onera portate. s. ꝺefectꝰ. Eccl'i. viij. Noli ꝺ morte inimici tui gaudere. memēto q̄ oēs in corruptione sumꝰ. Jō Ro. xij. Flete cū flentibus. Sicut ꝺauid ꝺefleuit mortē inimici absalon. Nam h̄ requirit charitas. i. Thoz. xij. Charitas nō gaudet sup iniq̄tate. ¶ Quintū vt ꝺe bono gaudeas ⁊ nō ꝺoleas vt inuidi. sicut saul ꝺauid. i. Reg. xviij. nō rectis oculis respiciēdo. Greg. Mens inuidi cū ꝺe alieno affligit. quasi noctua ꝺe luce excecat. Ro. xij. Gaudere cū gaudentibꝫ. qđ inuidi nō faciūt q̄ inuidia fm Augꝰ. sup Gen. est odium felicitatis aliene. Et ꝺr inuidus fm Isiꝺ. q̄si nō videns. q̄ est tinea aīe que sensuz corrodit. pectus vrit. mentē affligit. Et sic p̄ceptū ꝺe dilectione primi adimplere neq̄t. ¶ Sextum signū vt primum nō scandalises. quod ꝺocet Chris. ꝺicēs. Oia agam⁹ ne primꝰ scandalizet. Mat. xviij. Ue illi p quē scandalū venit. Jō apls volēs euitare occasionē scāꝺali ꝺic. i. Thoz. viij. Si esca scandalizat frēm meū. nō māducabo carnes in eternū. Et h̄ requirit fraterna charitas. i. Thoz. xij. Charitas nō querit q̄ sua sunt. ¶ Septimū signū vt scāꝺalizato fratri satisfacias Mat. v. Si recoꝛꝺatus fueris q̄ frater tuꝰ h̄z q̄ꝺ aduersuz te. mitte munꝰ tuū ante altare. ⁊ vade reconciliari fratri tuo. s. p lumen bone ꝺuersatōis. ꝺe q̄ Phil. ij. Sitis sine rep̄hensione in medio nationis praue inter quos lucetis sicut luminaria ꝺei. i. Pe. ij. Cōuersationē vram inter gētes habentes bonā. vt in eo q̄ ꝺe vobis ꝺetractāt tanq̄z ꝺ malefactoribꝫ. ex bonis opibꝫ vos ꝺsiderātes glorificent ꝺeū. Et subꝺit. q̄ sic est voluntas ꝺei vt bñ facientes obtumescere faciatis imprudentiā hoim ignorantia. ¶ Octauū signū vt cuz primo benigne habitēs. qđ placet ꝺauid ꝺicēs p̄s. cxli. Ecce q̄ bonū ⁊ q̄ iocundū habitare frēs in vnū. Sic̄ placet ꝺeo Eccl'i. xxv. In tribꝫ bñ placitū est spūi meo. concordia fratrū. amoꝝ primoꝝ. vir ⁊ mulier sibi inuicē consentientes. Et hoc requirit fraterna charitas. i. Thoz. xij. Charitas patiēs ē. benigna est.

Nonū signū vt primū fraterne ammoneas. Mat. xviij. Si peccauerit i te frater tuꝰ corripe eū inter te ⁊ ipsum. nō publice eū confunde. vt q̄ꝺā faciūt ꝺe q̄ Chris. Occultū petm̄ in publico corripe nō est corripe sz ꝺiffamare. et sic petm̄ fratris nō emēꝺabis sz publicabis. Et ꝺicit corripe frēm. nō aꝺultroie suggere. q̄ hī in can. xxij. q. v. nō putes. Nō ē amoꝝ sz languoꝝ vbi mali mores nō corriguntur. ⁊ nō est signū vere ꝺilectōnis ad primū vbi relinquit petm̄ fratris impunitū. Jō hortat apls. i. ad Thes. v. Rogam⁹ fratres corripite inq̄etos. q̄ ꝺicit Aug⁹. ⁊ habet in can. v. q. v. nō oīs. Melius est cū seueritate ꝺiligere. q̄z cū lenitate recipere. q̄ ꝺicit Aug⁹. super Mat. xviij. Si

te audierit lucrat⁹ es frēm tuū. ℔ est ei⁹ reuo/
catio reddet tibi lucrū. Jac. vlti. Qui conuerti
fecerit pctōrem ab erroꝛe vie sue. saluabit aiaꝫ
eius a moꝛte. qđ est magne mercedis apđ đm
de quo Gre. sup Ezech. Nullū đo tale sacrifi
cium sicut zelus aiaꝫ ¶ Decimū signū. ne bo
num ei⁹ negligas. vt si sit ignoꝛās đnes eum
instruere. Gal. vi. Si hō occupat⁹ fuerit in
aliq̄ delicto vos q̄ spūales estis instruite hmōi
Dicit enī Deu. xxij. Si videris ouem fratris
errantē nō pteribis. sz reduces fratri tuo. mul
to magis ipm frēm. Nā ex hoc magnū oꝛtur
meritū apud đm. Dan. xij. Qui ad iusticiam
erudiūt multos erūt q̄si stelle in ppetuas eter/
nitates ¶ Undecimū vt frēm nō cōtēnas nec
vilipēdas. Mat. v. Qui dixerit fratri suo ra/
cha vel fatue reus erit gehenne ignis. Nam
hoc puenit ex mentis elatione quā nō hz fra/
terna charitas. i. Thoꝛ. xiij. Charitas ñ infla
tur ¶ Duodecimū signū vt in digenti subue
nias. i. Joh. iij. Qui habuerit substam huius
mūdi. ⁊ viderit frēm suū necessitatē hre⁊ clau
serit viscera ei⁹ ab eo. qđo charitas đi manet i
eo. Jō subiūgit. Filioli mei nō diligam⁹ ꝓba
neq̄ lingua. sed ope ⁊ veritate. De quib⁹ opi/
bus Isa. lviij. Frange esurienti panez tuū. ege
nos vagosq̄ induc in domū tuā. cū videꝛs nu
dū operi eū. ⁊ carnē tuā ne despexeꝛs. Ambro.
Pasce fame moꝛientē. si nō pauisti. occidisti.
Dāc dilectionē ppimi a summo exemplari. s.
a đo sum⁹ edocti. ¶ Deꝛ em̄ veniēs vo
lens nasci hō in mūdū inter hoies uersatus
vt ait Bern. dilexit nos triplr. Pꝛio dulciter
in eo q̄ carnē induit. Secđo sapiēter. qz culpa
caruit. Tertio fortiter. qz moꝛtem sustinuit.
Sic nos exemplo ei⁹ nr̄os ppimos diligam⁹
¶ Pꝛio dulciter. qđ tūc facim⁹ si ꝓbis moꝛi/
bus ⁊ factis inter eos dulciter cōuersamur. nemi/
nē turbātes. nulli malū p malo reddētes. sed
inq̄tū in nob⁹ est cū oīb⁹ pacē h̄nteś. i. Thi. ij.
Quietā ⁊ trāquillā vitā agam⁹ in oī pieta/
te. ℔ em̄ bonū est ⁊ acceptū coꝛā đo ⁊ saluatoꝛe
nr̄o ¶ Secđo diligam⁹ ppimū sapienter. sic
diligētes eoꝛ psonas vt eoꝛ vicijs ⁊ peccatis
nullat⁹ cōsentiam⁹. Sūt em̄ q̄dā insipiēter
ppimos diligētes. q̄ ppter ipsos đm offendūt
gr̄uiter. ⁊ seipsos eoꝛ macul' maculant. q̄ tm̄ ex
hoc ipso cruncūt. nec se nec đm nec ppimuz
veraciter diligere. Nunq̄z enim sic ppimi sunt
diligēdi vt ipsoꝛ amoꝛe pctis ⁊ vicijs ipliceꝛ.
Nam đz Ro. xij. Dilectio ppimi nō malum
opat. Si aūt opat malū cruncit dilectio nō
fuisse. qz sic đs nō dilexit. Dilexit enim hoies
vt assumeret hūanitatē ⁊ pctō careret. Bern.
Christ⁹ in carnis assumptiōe nō descendit
nobis in culpe imitatōe. Sic ⁊ nos ppimuz
diligam⁹ vt malū ppter cū non faciam⁹. Un
Gen. Hoc sanxit lex amicitie vt nō rogem⁹
res turpes. Et Tull⁹. Non est excusatio vbi
amicitie causa peccaueris. Diligam⁹ ergo ppi
mos sicut nosipsos. nec infra remanet solum
ppatū bonū curātes ⁊ bonū ppimi negligētes
Item sūt ⁊ alij pl⁹ seipsos q̄z ppimos diligētes
de q̄bz Bern. Tu frater cui fraterna salus p/
pria nō dū ē. cui charitas adhuc nulla ē. aut
adeo tenera ⁊ arūdinea q̄tin⁹ omi flatui cedat
et omni spūi credat. omni circūferat doctrine
vento. imo cui tāta est charitas vt vltra man
datū diligas ppimū pl⁹ q̄z teipm. ⁊ rursuz tan
tilla vt extra mādatū fauoꝛe liq̄scat. pauoꝛe de
ficiat. pturbet tristicia. auaricia extrahat. ambi
tione ptrahat. suspitionib⁹ inquietet. inuidie
exagitet. curis austeret. honoꝛib⁹ tumeat. li/
noꝛib⁹ tabescat. tanq̄z in ppijs ita temetipm
sentias. q̄ nam est dementia q̄so aliena curare
aut ambules. aut quiescas. Et subiūgit. audi
q̄d consulat tanta vigilātia q̄ charitas non qđ
alijs inūt remissio. nobis aūt tribulatio. sz ex
qualitate. Noli ergo nimū ee iustus vt dili/
gas eos q̄z curaz tibi assumis plus q̄z teipm.
sed sufficit ad salutē vt diligas ppimū sicut te
ipm. Item p teipm. hic inuit nobis modū dilec
tionis. q̄ mod⁹ sic exponit sicut teipm. s. cha/
ritatz affectuz effectu. vel in q̄ teipm. s. đo vt
ppter đm vel ad qđ teipm. s. ad grāz in pnti
⁊ gloziam in futuro. vel quō teipm. i. sup coꝛ
pus ¶ Tertio dilexit nos đs fortiter. qz pro
nobis moꝛtē sustinuit. sic ⁊ nos ppimū fortu/
ter diligam⁹. vt ppter nullā infirmitatē quaz
ppimus nr̄ retribuens nobis malū p bono et
odiū p dilectōe adūsum nos egessit nr̄am di
lectionē aliq̄liter remittam⁹ Mat. v. Diligi/
te inimicos vr̄os ⁊ bñfacite his q̄ oderūt vos
oꝛate p psequentib⁹ ⁊ calūniantib⁹ vos. Nam
cū dicit. diligite inimicos vr̄os monet nos de
affectu coꝛdis. Sz cū subiūgit. bñfacite his
q̄ oderūt vos. monet nos de effectu opis. Un
Aug⁹. Ego ad inimicoꝛ dilectionē vos am/
moneo. qz ad sanandū pctoꝛ vulnera nullus
medicamentū esse cognosco meli⁹. Item p cō
clusione dilectiōis ppimi est notandū qđ ait
Grego. Per amoꝛē ppimi đi amoꝛ gignit. ⁊
per amoꝛem đi amoꝛ ppimi nutritur. qui nos
ad amoꝛem sui ⁊ ppimi recipe dignetur ihūs
christus filius đi.

¶ Sermo cxliij ¶ Ad idem

Hoc est pceptū meū vt diligatis inuicē. Joh.xv.c. ꝛ legitur hodierna die p euāgelicali officio In sūma euāgelij tria innuunt. Pmo ponit pceptū charitatis. Secdo sbiūgit signū ve amicabilitatis. Tcio vocet fructū ferre durabilitatis. Primū pz i pncipio scdm ibi. vos amici mei est. tertiū ibi. ego vos elegi vt eatis ꝛ fructū afferatis. De pmo dicit In illo tpe. s. facta cena dñi. ihs dixit discipulis suis. Hoc est pceptū meū vt diligatis inuicem. Scdo Sz di. cū sacra eloqa fm Greg. sunt pcepta plena. cur dñs simplr dixit. h ē pceptū meū. Rndet fm Gre. Dñica pcepta sūt mlta ꝛ vnū. mlta p diū sitatē opis. vnū in radice charitatis. Sic multi arbores rami ex vna radice pdeūt. sic mlte vtutes ex vna vtute generant. s. charitate. Jō Gre. Quicqd pcipit i sola charitate fundat. nec hz aliqd viriditatis ramus boni opis nisi pmānerit i radice charitatis. Jō Eph.iij. In charitate radicati ꝛ fundati. Rōnē assignat apls ad Ro.xiij. Nemini quicqz dicatis nisi vt inuicē diligatis. q pximū diligit legē ipleuit. i. Thi. i. Finis pcepti est charitas. est em alpha ꝛ o. Nā a charitate oia pcedūt sic a pncipio. ꝛ ad charitatē oia reducunt ꝛ ordinant sic ad finē. Sz di. tñ scribit Mat.xxij. p nō solū in dilectiōe pximi sz etiā in dilectōe dei tota lex pendet ꝛ pphe. q re h solū de dilectōe pximi facit mētionē. Rndet p vnū intelligit pximū ppt deū necessario diligit deū. qz ppter vnūqdqz tale ꝛ ipm magis. i. posteriozū. Etiā ideo de dilectōe pximi facit mētionē. qz ipsa dz se extēdere ad inimicos. sz h fit cū labore. ꝛ sic dulcis est diligere deū qz pximū inimicū. ꝛ de qto labore rioris. de tāto magis meritozū Tūc subdit dilectiōis exēplū. sicut ego dilexi vos. Nota xps dilexit nos quattuoz modis. cōiter. veracit. ordinalr. ꝛ pseueāter. Pmo dilexit nos cōiter. Sap.xi. Diligis oia q sunt ꝛ nihil odisti eoruz q fecisti. sic nos oēs inuicē diligere debem. Gen.xxviij. Dilataberis ad orientē occidētē ꝛ ptē meridionalē. ꝛ ad septētrionalē. p orientē intellige amicos. p meridiē bñfactores. p occidentem paupes. Eccl.iij. Cōgregationi paupez affabilē te facito. p septētrionalē inimici intelligūt. q oēs sunt diligēdi. amic⁹ i deo. inimic⁹ ppt deū est diligēd⁹ Mat. v. Diligite inimicos vros. et si diligit eos q vos diligūt. quā mercedē habebitis. Aug⁹. Nō est magnū circa euz q tibi nihil male fecit esse benivolū. sz circa inimicū. Nā q dilexerit inimicos ppter deū hic erit dei amic⁹. Nā grādis labor est in h seculo. grādis erit pmiū in futuro Secdo dilexit nos veraciter. qz ope oñdit. Gre. Probatio dilectionis ē exhibitio opis. sic nos erga pximū. i. Joh. iij. Filioli non diligam⁹ verbo nec lingua sz ope ꝛ vitate Mat.vij. Quecūqz vultis vt faciāt vob hoies. eadē facite illis. s. q vultis fm rectā rōnē. Jac. ij. Si frat ꝛ soror nudi sunt ꝛ indigēt victu qtidiano. ꝛ dicat aliqs ex vobis illis. ite in pace vt calefaciamini ꝛ saturemini ꝛ nō dederitis eis ea q necia sunt corpi. qd proderit vob. q. d. nihil. i. Joh. iij. Si qs viderit frem suū necessitatē hñtem. ꝛ clauserit viscera ei⁹ ab eo. qūo manet charitas pris i eo Tercio dilexit nos ordinalr. qz nihil in nobis dilexit nisi deū ꝛ in ordine ad ipm. sic ꝛ nos. Ambro. Nō propter accepta bñficia vel sperata diligere debem⁹. sz in ordine ad deū vt sit bon⁹ vel fiat bonus. ꝛ ad vitā eternā apt⁹. Un Aug⁹. in de laude charitatis. Respicis inimicū ad uersantē. frementē. mordentē. verbis exasperantē. attēdas q h̄o sit. opta illi vt sit frater tu⁹ vt habeat tecū vitā eternā. sic non amas i illo qd est sz qd vis vt sit. hec ille Quarto dilexit nos pseueāt. qz seipm p nob i mortē tradidit Un Eph. v. Xps dilexit nos ꝛ tradidit seipm p nobis oblationem ꝛ hostiā deo placentē in odorē suauitatis. de q text⁹. Maiorē dilectionē nemo hz qz q aiam suā qs ponat p amicis suis. i. vt vitā corpalem tribuat p inimico. vt amicus efficeret. Et h fecit xps. Un Ro. v. Cū inimici essem⁹ reconciliati sum⁹ p sanguinē filij ei⁹. Un. i. Joh. iij. In h cognouimus charitatē dei. qm ille aiam suā p nobis posuit id est vitā. Ita ꝛ nos debem⁹ aiam. i. vitā ponere p fratribus. s. saluādis. cū vita corpal sit pretiosissima quā post aiaz habeam⁹. Jō potissimū signū dilectōis est corp⁹ pro pximo exponere Et hoc ptinet ad plātos ꝛ pfectos. vt habet de pe. di. ij. Si qs tantā habuerit charitatem vt parat⁹ sit p fratribus mori. pfecta est illa charitas. Hāc habuit apls. ij. Thoz. xij. Ego libē tissime impendar pro aiabus vris. i. parat⁹ sum mori. Act. xxi. Nō solū alligari sz ꝛ mori paratus sum. Dicit Orige. Quāto amor altior tāto ad patiendū mortē p salute pximi volūtas sit paratior Dixi secūdo subiungit signū vere amicabilitatis di. Vos amici mei estis si feceritis ea que pcipio vobis Nota dicit Cōstantin⁹ sup metheroz. Alique sunt

De sanctis Symone ⁊ Jũda

incensiones vapoꝝ q̃ apparẽt stelle ⁊ nõ sunt. vt cometa q̃ ẽ ex vapore terrestri m'tũ eleuato igne inflãmato. vbi aer ꝑ cauitatẽ ignis ꝓtingit. Alique sunt stelle fixe in firmamẽto sicut clauꝰ in rota. Alique sunt stelle erratice q̃ hñt ꝓꝓriũ motum. Sic triplex est amicitia ꝑm q̃ triplex sunt stelle. ¶ F ¶ Prime apparent et nõ sunt. q̃ ex vapore eleuato oriunt ⁊ accenso. Sic aliq̃ sunt tm̃ amici ex eleuatõe tue ꝓsperitatis. s. diuitiaꝝ et dignitatũ. Ũñ Eccl'i. vi. Est amicꝰ socius mense ⁊ nõ permanet in tpe temptatõis. Si possides amicũ in tẽptatione posside illũ. Dicit em̃ Isiõ. li. iij. de sum. bo. Amicitia in ꝓsperitate est incerta. qz nescitur an felicitas diligat vl' ꝓsona. Lassiodoꝰ. Necessitas ꝓbat amicũ. ¶ Scõe sunt stelle erratice que hñt ꝓꝓriũ motũ. Et sic aliq̃ sunt amici. qz ex ꝓꝓria puersa volũtate efficiunt inimici. Ũñ Salustiꝰ. Uerꝰ amicꝰ nunq̃ fuit qui aliq̃n amicꝰ eẽ vlt. Deq̃ Eccl'i. vi. Est amicus ꝑm tpis iudiciũ. q. d. incõstãs. ¶ Tercie sunt stelle vere ⁊ in firmamẽto fixe. Et sic aliq̃ sunt amici veri ꝓstantes in necessitate. Proꝝ. xvij. Omi tpe diligit q̃ amicꝰ est ⁊ astat Eccl'i. vi. Amicꝰ fidelis ꝓtectio fortis. Talis fuit xp̃us amicꝰ nr̃ qui dixit. Uos amici mei estis ¶ B ¶ Pro quo nota m'ta sunt signa amicitie. Primũ ꝓsistit in equalitatis assimilatione. Amb. in li. de officijs. Inter dispares amicitia esse nõ ꝑt. Et sic xp̃us vt esset amicus nr̃ nobis voluit assi'lari. ad Hẽb. ij. Debuit ꝙ oĩa fratribꝫ assimilari vt misericors fieret. et Phil'. ij. Exinaniuit semetipm̃ formã serui accipiẽs. Augꝰ. sup̃ ps. lij. Factus est particeps nr̃e hũanitatis. vt hõ ꝓticeps fieret sue diuinitatis. Sic nos ci xẽmꝰ assimilari i exemplis moꝝ. Joh. xiij. Exemplũ xẽdi vobis vt ⁊ vos ita faciatis. Ipse em̃ fuit mitis ⁊ hũilis. sic ⁊ nos Mat. xi. Discite a me qz mitis sum ⁊ humilis corde ¶ Secõm signũ amicitie cõsistit in cõmunicatiõe. Phus. ix. ethi. Omes amicitie vel amici sunt in cõmunicatione. sic xp̃s ẽ nr̃ amicꝰ. Berñ. Dedit oĩa sua vt essent oĩa tua. Deq̃ apl's. i. Choꝝ. xiij. Quid habes qõd nõ accepisti. sic etiã xẽres sibi eadem accepta cõmunicare in ꝓsona pauperũ. cũ ꝑtit. Ũñ Eccl'iastic⁹. Date dño ꝑm datũ eiꝰ. ⁊ dicere xẽmꝰ illud. i. Paral'. xxix. Tua sunt oĩa et que ex manu tua recepimus xẽdimus tibi. ¶ Tertiũ signũ ꝓsistit in volũtatũ ꝓformatione. qz ꝑm Tulliũ. Amicoꝝ est idem velle. qz amicꝰ est alter ego. Quia ꝥa amicitia sic amicoꝝ aĩos ꝓiungit vt efficiẽt ꝑne vnꝰ ex duobꝫ Sic xp̃us est noster amicus. qz nr̃am voluntatẽ sibi ꝓformauit. Nã xẽsiderũ totꝰ humani generis adimpleuit in nr̃a redẽptione. Id circo in signũ amicitie xẽmꝰ eius voluntatẽ facere. Deq̃ textꝰ. Uos amici mei estis si feceritis ea que ꝑcipio vobis. Dicamus igit̃ illd̃ Mat. vi. Fiat volũtas tua. et Matth̃. xxvi. Non mea sz tua volũtas fiat. Et hoc ꝓuenit ex charitate. vñ Prosꝑr. Charitas est volũtas recta ab oĩbꝫ terrenis aũsa. soli xẽo vnita. Nã dicit Tulliꝰ. Amicꝰ dz se hr̃e ad amicũ sicut genu ad tibiaz. qđ xẽficit vni h̃ ⁊ alteri. Et sic q̃q̃d est ꝓ xei volũtatẽ. h̃ xẽret esse ꝓtra nos Nã si q̃s trãsgredit ꝑcepta xei ñ est xei amicꝰ. nec xẽũ amat. Ũñ Hze. Qui adhuc ꝑ illicita xẽsideria xẽfluit ꝓfecto xẽũ ñ amat ¶ Quartũ signũ amicitie ꝓsistit in secretoꝝ reuelatione. Ũñ Amb. Nihil occultat amicꝰ si est verus. Tullius in li. de amicitia. Quid dulci q̃ habere cui loqui audeas sicut tecũ Amb. Solacium vite huiꝰ est vt habeas cui ꝑctꝰ tuũ apias Sic xp̃s est nr̃ amicꝰ. de q̃ textꝰ. Jaz nõ dicã vos ꝓuos. sz amicos. qz seruus nescit qđ facit dñs eiꝰ. Seruꝰ em̃ est q̃si extraneꝰ a dño. extraneis em̃ secreta nõ sunt reuelãda. Prouꝝ. xv. Lausam tuã tracta cũ amico tuo. ⁊ secretũ tuũ extraneo nõ reueles. Et subdit signũ amicitie ex parte sui. Uos aũt dixi amicos. qz oĩa ¶ Y que audiui a patre meo nota feci vobis ¶ Sz di. si sic tũc videt ꝙ discipuli tot ⁊ tanta sciuerũt. q̃t ⁊ q̃nta filius. Rñdet ꝑm Greg. Cognitio xẽ diuinis ꝑt hr̃i dupl'r. s. imꝑfecte ⁊ ꝑfecte. Imꝑfecte habẽt hic ꝑ fidẽ que est ꝓlibatio future beatitudinis ⁊ ꝑfecte cognitiõis quã habebimꝰ in ꝑria. vñ. i. Choꝝ. xiij. Nũc cognosco ex ꝑte. i. imꝑfecte. tũc cognoscã sicut ⁊ cognitꝰ sum. Idcirco ꝑm Augꝰ. ponit h̃ ꝑte ritũ ꝓ futuro ꝓpter certitudine. vt sit sensus. Oĩa que audiui a pr̃e meo nota feci vobis. i. facã q̃n vos introducã in visionẽ pr̃is. Oĩa em̃ que scit filius scit ⁊ pater. Ũñ q̃ reuelabit nob̃ patrẽ. reuelabit oĩa nob̃ q̃ scit. Naz dicit Berñ. Ibi mgr̃m semel vidisse ẽ oĩa didicisse iuxta illud Hze. Quid est qõd nõ vident q̃ videntez oĩa videt. Dicit san. Tho. Hoc ẽ verũ q̃tũ ꝑtinet ad eoꝝ salutẽ. Nã nullus intellectus creatꝰ ꝑt cõꝓhendere totaliter oẽm xei scientiã ⁊ sapiam. cũ sit infinita. sz hoĩs apprehensio est finita. Nõ ꝑm ꝑhm. Finiti ad infinitũ nulla ẽ ꝓportio. Et sic illa cognitio vel ꝓportio est in electis xei ad sufficientiã beatitudinis. Ũñ dixit philippꝰ Joh. xiij. Ostende nobis patrẽ ⁊ sufficit nobis. Sic nos xẽmꝰ

Sermo CXLV

deo reuelare secreta cordis in confessione. Isa. xlviij. Narra si quid habes vt iustificeris. Dicit em Prou. xxviij. Qui abscondit scelera no diriget. Qui aut confessus fuerit miserias consequet Jo Eccli. iij. No confundar ps. xxxvi. Reuela dño viam tuam z spera in eo. z ipse faciet z educet iusticiam tuam tanq meridiem. Tunc subdit huius amicitie cam dicens. No vos me elegistis. sed ego vos elegi. q. d. Quisquis ad hanc amicitiam vocetur no ascribat huius amicitie sibi causam sz mihi. Ad hoc em vos me no elegistis vt essem amicus sed ego elegi vos vt facerem vos amicos me os. Dicit em Nico. de lyra. duplex est electio. Una eterna q predestinamur. De q ad Eph. i. Elegit nos deus ante mundi constitutionem vt esse mus sancti et imaculati. Alia est temporalis q ab ipso vocamur ad presentem iusticiam siue gratiam. Et hec nihil aliud est nisi executio eterne predestinationis. quos elegit predestinando. hos z elegit vocando. Ro. viij. Quos predestinauit hos et vocauit. Nam predestinatio a deo inchoat. s. p vocationem ad eternam pulsionem z gre collationem Joh. vi. Nemo pt venire ad me nisi pr meus traxerit illum. Aug⁹. No violentia sz psuasione z inspiratione. Dicit igit cum ps. lxxxiij. Audiam quid loquat in me dns deus. z Joh. iij. Dictum est mihi verbum absconditum Gre. Verbum absconditum est diuinum inspiraculum. Illud audire est inspirationem mentem concipere. Item predestinatio propria operatione consummatur. i. Thoz. iij. Dei coadiutores sumus. Aug⁹. Qui te creauit sine te. no te saluabit sine te. Jo. vj. Pe. i. Satagite vt per bona opa electionem vestram faciatis. Jo dixi tertio doce terre fructum durabilitatis sz finalis perseuerantie dicens. Elegi vos vt eatis z fructum afferatis z fructus vester maneat semper scribit. ij. Pe. i. Doce em facientes ministrabit vobis introitus regni dei. Mat. x. Qui perseuerauerit usq in finem hic saluus erit.

De omnibus sanctis.

Sermo cxlv.

Beati qui habitant in domo tua dne. in secula seculoz laudabunt te. ps. lxxxiij. Scribit Eccli. xi. Ante mortem no laudes hominem quenq. Glo. Ante mortem stultum est laudare pugnantem qsi ia victorem. Ille em q videt bene agere nescimus si vult vel posset perseuerare. Est nanq commune puerbium. Dies bona in fine. i. in sero est laudanda. Et sic vita boni hois nam nux in testa no est secure laudanda nisi fuerit euulsa. z sic vita humana. Et h tribus de causis. Prima. qz pt adhuc patere lapsui. i. Tho. x. Qui se existimat stare videat ne cadat. Amb. No mirum si homo cadit cum angelus cecidit q carnem z ossa no habuit. Job. vij. Militia. i. temptatio est vita hois sup terram. de quo Bern. Heu mihi qz undiq bella. undiq tela volant. undiq temptamenta. undiq pericula. q cunq me vertam nulla est securitas q mulcent z que molestant. esuries z refectio. somnus z vigilia. labor z quies militat otra me. Ideo Job. iij. In angelis reperit prauitas. quanto magis qui habitant domos luteas. q terrenum habet fundamentum consument velut tinea. Dicit Greg. v. moral. Tinea de veste nascitur et eandem corrumpit. z sic temptatio de carne damnat. Secdo no est securum hoiem laudare ante mortem. qz potest esse plenus hypocrisi z perdere mercedem p hypocrisim. Ideo dicit Job. viij. Spes hypocrite peribit. Gre. iij. moral. Nihil de fructu laboris sui deportat. sz implebit illud Mat. v. Amen dico vobis. receperunt mercedem suam. Chrys. O hypocrita qd a deo recipies. cum deo nihil gessisti. Nam qd propter deum fit deo datur. qd propter homines perdit. Ideo Eccli. i. Ne fueris hypocrita in conspectu hoim. Et sic vacuus eris coram deo. qd phibet moyses Exo. xxiij. No apparebis in conspectu meo vacuus. Glo. Vacuus apparet q bene agendo laudem humanam qrit z no dei. Tertio no laudes hoiem ante mortem. qz no debemus iudicare eo p potest a cognitione hominum aliter iudicari. apls. i. Thoz. iij. Neq em meipm iudico. q aut me iudicat dns est. Nam de rebus incognitis iudicium est deo committendus. Ideo Amb. Lauda post vitam. magnifica post consummationem. lauda post periculum. No lauda nauigantis felicitatem nisi puenerit ad portum No lauda ducis virtutem. nisi cum venerit de triumpho. Quis autem hic viuens potest sine trepidatione laudari qui de preterito meminit se habere qd doleat. z de futuro videt sibi superesse quod timeat. hec ille. Illos ergo merito laudare possumus q post pugnam iam tenet victoriam z coronam post labores regem. post cursum bra uium. de quibus Eccli. xliij. Laudemus viros gloriosos z parentes nros in generatione sua. s. q generati sunt ad vitam. Jo Eccls. vij. Melior est dies mortis die natiuitatis. qz post natiuitatem no est secure laudare. sed post mortem

apparet sanctoꝝ meritū. de q̄ thema. Beati q̄ habitant. ¶ In summa ꝯtroꝝ duo innuunt. Prio beatificat ꝙ sortiuꝫ sctōꝝ. scdo specificat officiū coꝝ. ibi. in secla seculoꝝ. ¶ R. De primo dicit. Beati q̄ habitāt i domo tua. Mgr in. xiij. di. xlix. querit. Utrū oēs hoies ꝛsiderant beatitudinē. Rñdet ibidē allegās Aug. de trini. xiij. dicēs. Oēs eā volūt. sed nō omes eam noscunt. Dicit em sanctus Tho. in. iij. Duo sunt q̄ generāt appetitū btitudinis i aīa. Primū est indigētia. qz q̄libet aīa hz indigētiā. qz p se est ꝛficiēs. Scdm ꝙ uenientia. qz q̄libet aīa hz ꝙuenientiaz cū summo bono. qz ad imaginē ei⁹ facta. Jō q̄libet aīa appetit naturaliter btitudinē. De q̄ Boeti⁹. iij. de ꝙsol. psa. iij. Omnis mortaliū cura q̄uis multipliciuꝫ studioꝝ labor exercet. diūso q̄dez calle ꝓcedit. ad vnū tn beatitudinis finē nitit puenire. Et subdit. Est mentibꝫ hoim veri boni naturaliʳ inserta cupiditas. Et sic oēs nouerūt in generali q̄ beatitudo ꝙtinet oīm bonoꝝ sufficientiā. qz dicit Boeti⁹. iij. de ꝙsol. Beatitudo est statꝰ oīm bonoꝝ aggregatiōe pfect⁹. Et Jsid. Beat⁹ est q̄ hz oīa que vult. z nihil mali vult. Hz in singulari mlti errauerūt. ¶ Primi errauerūt in btitudinis subiecto q̄ in voluptate coꝝpis dixerūt btitudinē esse vt epicuri. Et fuit coꝝ rō. qz beatitudo hz ꝛlectationem annexā. z ista inuenit in voluptate coꝝporis. Hz ista opinio est stultoꝝ et brutoꝝ q̄ nō cognoscūt pfectū bonū hois qđ intimaʳ ꝛlectationes causat. z nō ꝙsistit in cōꝛhēsione sensus sed intellect⁹. z nō hz tristiciā admixtam. ¶ Sed coꝝpales ꝛlectatiōes tristes hñt exit⁹ coꝝpaliʳ z spūaliʳ. Coꝝpaliter. qz dic̄ phs Oīe aīal tristaī post coitū. Spūaliʳ vt dicit Bze. Mometaneū ē qđ hoiem ꝛlectat. eternū qđ cruciat. De q̄bꝫ dicit Salomō Prou. xiij. Risus dolore miscet z extrema gaudij luctus occupat. Jō Isa. iij. Populi me⁹ q̄ te beatū dicūt ipsi te decipiūt. ¶ Secūdi errauerūt in subiecto beatitudinis. ponētes beatitudinē in sola animi fruitione vt stoyci. Et errauerūt saltem ſbiective. hz bñ verꝫ est dispositiue. qz frutes vt pauptas. mitias. coꝛdis puritas. misericoꝛdia. patiētia. pax ꝛc. bene disponūt hoiez ad ꝙsequēdū beatitudinē. Dicit em euāgeliū hodiernū. Beati paupes spū. qm ipsoꝝ est regnū celoꝝ. Beati mites ꝛc. qz pm phum. viij. politicoꝝ. Sine bonis aīe. i. sine frutibus nemo dz beat⁹. s. dispositiue. Jō ps. lxxxij. Jbūt de frute in frutē. z videbit deus deoꝝ in syon. Quapropter ꝙ tales in btitudinis ſbiecto errantes dicit ps. lxxxij. Coꝛ meuꝫ z caro mea exultauerūt in deū viuū. i. coꝛpus z aīa. Dicit nāqz san. Tho. in. iij. Beatitudo est in aīa p inherentiā. qz in sola aīa inhabitat gaudium de bonis eternis. hz in coꝛpe z in ꝙiūcto ſbiecto p q̄ndā redūdantiā. qz gaudiū ab aīa redundabit in coꝛp⁹. z post resurrectionez mai⁹ erit gaudiū extensiue. Jō ps. nō dicit. btē aīe vel btī coꝛpa. hz beati. totū hoiem ꝛsignādo. s. in coꝛpe z aīa. Nā coꝛp⁹ in pñti hz quadruplicē ꝛfectū. est em mortale. obscurū. ponderosum. z grossum. Quantū vo ad hos ꝛfect⁹ glorificabit q̄ttuoꝝ dotibꝫ. Cōtra passibilitatē dabit immortalitas. i. Choꝝ. xv. Seminat in coꝛruptione. resurget in incoꝛruptiōe. Cōtra obscuritatē dabit claritas. i. Choꝝ. xv. Seminat in ignobilitate. resurget in gl̄ia. i. in gl̄iosa claritate. Cōtra ponderositatē dabit agilitas. i. Choꝝ. xv. Seminatur aīale. resurget spūale. Hze. Erit coꝝp⁹ subtile p effectū spūalis potētie. z palpabile p veritatē nature. Cōtra grossiciē dabit subtilitas. i. Choꝝ. xv. Semiat in infirmitate. surget in frute. ita vt dicit Aug⁹. Ubi velit spūs ptinus z coꝛpus erit. ¶ M Item in aīa erit beatitudo. Nam aīa hz quadruplicem ꝛfectū. Primo in cognitione. qz hic habem⁹ obumbratā cognitionē. i. Choꝝ. xiij. Videm⁹ nūc p speculū z in enigmate. sed ibi erit pfecta cognitio i anima. i. Choꝝ. xiij. Tunc cognoscam sicut z cognit⁹ sum. i. Joh. iij. Videbimus eū sicuti ē. ij. Choꝝ. iij. Nos revelata facie gl̄iam dñi speculantes. Secōdetiā habet nūc ꝛfectū in meditatione. qz multoꝝ obliuiscit que deberet meditari. sed ibi nihil obliuiscet. ps. cxi. In memoria eterna erunt iusti. nā in speculo diuinitatis oīa erūt p̄ntia Hze. Quid est qđ nō videt q̄ oīa videntē videnti. Tertio nunc aīa hz ꝛfectū in cogitationibꝫ. i. Choꝝ. xiij. Cū essem puul⁹ cogitabaz vt puul⁹. s. inutilia. De q̄ Isa. lix. Cogitationes coꝝ inutiles. vt ꝙqrit Job. xiij. Cogitationes mee dissipate sunt. ubi ꝙo nō. hz implebit illud Sap. v. Cogitatio coꝝ apud altissimum. Quarto nūc aīa hz ꝛfectū in affectionibꝫ. Nā affectio aīe nō pōt hī saturari i creaturis. Aug⁹. Dñe fecisti nos ad te. inquietuꝫ est coꝛ nr̄m donec requiescat in te. Rōnem assignat Bern. qz bonitates creaturaꝝ sunt accidentales particulares z mixte. Accidentales qz sepe bonitate spoliant. Particulares. qz nulla est creatura q̄ habet oēs dulcedines z bonitates. Mixte qz vix est aliqua creatura in terris quin habeat aliquas cōditiones malas z

Nota.

bonas. Sz in deo est bonitas essentialr. Mar. x. Nemo bonus nisi solus deus. s. essentialiter. Unluersalis. Sap. vij. Venerūt mihi oīa bona pter cuz illa. Pura z imprmixta. Unde Aug⁹. Ibi nullū malū erit. nullus bonū latebit. At sic subiectū beatitudinis erit aīa z cor pus. q̄ oib⁹ bonis replebunt. ps. cij. Replebit in bonis desiderīū tuū. Sup q̄ Orosius. Replebunt oēs sensus interiores z exteriores celestib⁹ desiderijs. Tertij errauerūt circa beatitudinis locū. ponentes beatitudinē tm in hoc mūdo. ps. cxliij. Beatū dixerūt pplm cui hec sunt. s. promptuaria eoz plena. oues fetose. ñ est ruina macerie nec clamor in plateis eoz. Sz hoc est falsum. qz dicit Boeti⁹ de pso. lib. ij. In reb⁹ fortuitis nō est beatitudo. Nō qz oīa fortuita auferri pñt. Sz beatitudo est bonū stabile. Itē beatitudo est vltim⁹ finis. vt dic̄ san. Tho. in. iij. di. xlix. Beatitudo est finis satians appetitū nrm. Et hoc nō est pecunia nec diuitie. qz nō est vltim⁹ finis. Sz ordinat artificiū aliter ad honorē z ppter honorē. Nā si beatitudo esset in tpalib⁹ diuitijs. cur dixisset dñs Matth. xix. Qui pecunias hñt difficile intrabunt in regnū celoz. Nec i honorib⁹ mundi cōsistit beatitudo. De q̄ Boeti⁹ in de pso. li. ij. psa. v. Glia mūdana non est sūm̄ bonū. nec spectat ad beatitudinē. Nā beatitudo ē ppriū bonū et habet esse in aīa. vt dr. i. ethi. Honor nō est in honorato Sz in honorāte. s. pstantiue vñ ab honorantib⁹ auferr. g̃ beatitudo hois nō est in honore exhibito. Idcirco de eoz errore pōt dici illud Sap. ij. Hec cogitauerūt et errauerūt. q̄ beatitudo eēt in hoc mūdo possessiue. licet tm dispositiue. vt ſ tutes. pauptas. mitias. q̄ disponūt hoīem ad spem future beatitudinis. Nā beatitudo satiat appetitū. Sz diuitie z honores mūdi. vt dicit Basili⁹. nō satiāt. Sz irritāt. Nā fm plm. Appetit⁹ diuitiarū crescit i infinitū. Jō Bern̄. Nil pfecte satiat aīam nisi solus deus. ps. xvi. Satiabor cū apparuerit gl'ia tua. Idcirco si interrogat da uid de loco beatitudinis. rñdet. q̄ habitat i domo tua dñe. ps. lxxxiij. qz dilecta tabernacula tua dñe ſ tutū. Reuera ē dilecta domus dei. Pro in ordinatiōe. qz in ea oīa sunt ordinata in remuneratiōe. i. Thoz. v. Unusq̄sq⁹ accipiet put gessit. martyr vt martyr. cōfessor vt cōfessor. Figurat Gen. xlij. Cum ioseph dñabat i egypto z venerūt ad eū frēs ei⁹ tūc locauit eos fm ordines. Et sic xps in celo. Joh. xiij. In domo pris mei mās̄iones ml'te sunt. i. retributiōes. i. Thoz. xv. Sicut stella differt a stella in claritate. sic z resurrectio mortuoz. Nā fm Bede. iij. moral'. Sicut i hac vita est discretio ordinuz. sic in futuro discretio dignitatū. sicut ali⁹ alij⁹ hꝫ supat p meritū. sic ibi in retributiōe. Jō Job. xxxviij. Nūq̄d nosti ordinē celi. s. delectabilem. Sz dom⁹ diaboli est ordinata z inordinata. ordinata q̄ ad ordinem iusticie supplicioz. Apoc. xviij. Quātū gl'ificauit se i delicijs. in tantū date illi tormētū z luctū. Nā fm Aug⁹. Nunq̄ stat decor culpe sine decore iusticie. Naz optime relucet gēma i anulo z latro in patibulo. At sic boni i pmio. z mali in supplicio ordinate. Nā q̄ fuerūt similes i culpa socient z in pena. Zach. xij. Plangēt terre familie z familie seorsum. familie dom⁹ dauid seorsum. z mulieres eorū seorsum. familie domus nathan seorsum. ml'ieres eorum seorsum. familie domus leui seorsum. z mulieres eoz seorsum. familie domus semei. z mulieres eoz seorsuz. z oēs reliq̄ familie seorsum. Ut de hꝫ etiā hꝫ Mat. xiij. Colligite zizania ad cōburendū. sic de supbis z auaris. Jō Aug⁹. Puni hic pctm̄ ne puniaris ibi p illo. Sap. xi. Per q̄ qs peccat p hec z punit. Alio modo respectu tūc in domo diaboli nullus est ordo Job. x. Sz sempitern⁹ horror ihabitat. Nā creature nō seruant ibi suā distinctionē. situationem z pprietatē. qz cū oīa elementa sint distincta. ibi tm̄ oīa sunt pmixta. Quā cōmixtiōnē notat ppha in ps. x. Ignis sulphur z spirit⁹ procellaz⁹ ps calicis eoz. Itē nō seruāt situationē. qz ibi ignis tendit infra q̄ natural'r tendit supra. Itē nō seruant pprietatē. pprietas ignis est lucere. ille aūt ignis ardebit z nō lucebit nisi ad augmentū pene. Jō abrāā dixit dānato diuites. inter nos z vos magnū chaos firmatū est. Nā dicit san. Tho. i. iij. di. xlviij. Ad pfectaz dānationē impioz oīa elementa sunt in confuso. Ibi erit ardor ignis. frig⁹ aque fetor terre obscuritas aeris. Scōo dilecta est dom⁹ dei quantū ad illuminationē. Nam illuminat a lumine superiori. in feriori. interiori z exteriori. Primo illuminat a lumine superiori. s. diuinitatis. ps. xxxv. In lumine tuo videbim⁹ lumen. in lumine diuinitatis videbimus lumen gaudiose claritatis. Secūdo illumiabit a lumie inferiori. i. hūanitate xpi. Apoc. xxi. Ciuitas illa nō eget sole sed agn⁹ dei illumiabit illā. Tertio a lumie interiori illuminat. s. ab aīab⁹ btoz q̄ fulgent splēdore diuine sapie. Isaie. lviij. Implebit dñs splēdoribus aīaz tuā. s. claritate visionis. De q̄ Bern̄. O beata visio videre deū in seipso. cuz

in nobis. z nos in ipso. Quarto illumfabit a lumie exteriozi. s. a corpibz sctoz. q̄ erūt luminosa Mat. xiij. Fulgebūt iusti sicut sol in regno p̄ris eoz. z sol erit septupliciter clariozq̄ nunc. z sic vnū corp⁹ glorificatū erit septupliciter clarius q̄ sol. vt dicit Isido. Et sic quot corpa tot soles erūt in sil'itudine claritat. Et si tot⁹ mūdus accenderet z arderet. tunc esset q̄si vn⁹ calam⁹ ardēs respectu claritatis sctoz. ¶ Et econtra dom⁹ diaboli est tenebrosa. ibi erūt tenebre suptiozes ex ꝓuatione visionis diuine. q̄ p̄nt ꝓqueri illud Treñ. iij. In tenebrosis collocauit nos q̄si mortuos sempiternos. Secūdo tenebre inferiozes. qz terra infernalis ex se ē tenebrosa. Job. x. Dimitte me ante q̄z vadā z n̄ reuertar ad terrā tenebrosaz ꝛc. Tertio tenebre iteriozes. z quibz Sap. xvij. Ipsi aūt sibi erūt graviozes tenebre. sanctis aūt tuis lux maxima. Jō horţamur Ro. xiij. Abiciamus opa tenebraz z induamur arma lucis. iuxta illud Joh. xij. Ambulate dū luce in lucem dū lucē habetis. ne tenebre vos cōprehendant eterne. Quarto tenebre exteriozes. Mat. xxij. Ligatis manibz z pedibus p̄icite eum in tenebras exteriozes. i. extra omnē lucē corpalem z spūalem. Isi. Infernus lucet vt videant vnde doleant. sed non vt gaudeant. Tertij errauerūt circa beatitudinis duratiōz. dicentes aias a corpibz exutas beatitudinem ꝓsequi. que tñ post multa annoz curricula ad corpus iterum reuertent. z hui⁹ mundi miserijs iterum subijcient. Et iste fuit error platonis z sequaciū ei⁹. In quē errorē incidit. Orige. Cōtra tales loquit diuina scriptura Sap. ij. Hec cogitauerūt z errauerūt. nescierūt sacramenta dei. neq̄ mercedē sperauerunt iusticie. neq̄ iudicauerūt honorē aiaz sanctaz. Si q̄ interrogat ꝓpheta de beatitudinis duratione dicit in secl'a secl'oz. Nā beati nunq̄ amittent possessionē dom⁹ dñi quā inhabitabunt. ¶ Nā possessio dom⁹ amittit quadruplici de causa. Primo cum est ad tps ꝺducta. z sic nō est h̄. qz hereditarie possidebūt. p̄s. xxxvi. Justi hereditabūt terrā. Nā fm apl'm Rom. viij. Erunt heredes dei. coheredes xp̄i. quibz dicet Mat. xxv. Venite benedicti possidete regnū ꝛc. Secūdo amittit possessio dom⁹ cuz fuerit ab hostibz violenter ablata. z sic nō est hic. sed implebit illud Isa. xxxij. Sedebit populus me⁹ in pulcritudine pacis. z in requie opulēta. qz scribit Sap. v. Justoz aīe in manu dei sūt. Joh. x. De manu mea n̄ eruet eos q̄sqū. Tertio possessio alicui⁹ domus amittit. cum est casui z ruine exposita. sed illa domus nō est ruinosa Isa. xxxij. Habitabūt in tabernaculis fiducie. qz hec domus est secura z firma. ¶ Primo qz bñ fundata. p̄s. lxxxvi. Fundamēta ei⁹ in mōtibz sanctis. Secōdo qz de viuis lapidibz edificata. i. Pe. ij. Et ipi tanq̄ lapides viui superedificamini dom⁹ spūales. Tertio qz charitatis bitumie colligata Greg. Ibi est charitas pfecta q̄ facit oia communia. ita vt vnusquisq̄ gaudebit de bono alteri⁹ sicut de ꝓprio. Aug⁹. Nō tuū p labore. meū p amorem. Ibi implebit illud Act. iij. Multitudinis credentiū erat cor vnū et aīa vna. nec quisq̄ eoz q̄ possidebāt suū esse dicebant. Quarto qz nō manu hoīs sed manu diuine sapie fabricata. ij. Coz. v. Habemus domū nō manufactā eternā in celis. qz si nr̄a domus terrestris hui⁹ habitatōis dissoluit habem⁹ domū non manufactā eternam in celis. Quarto possessio dom⁹ amittit. qz creditoribz ꝓpter paupertatē assignata est. nō sic sancti in celo. qz nullus est ibi paup. p̄s. cxi. Glia z diuitie in domo eius. Ibi nullus eget. ibi ō potentia p̄ris potentes sunt. de sapia filij lucent. de bonitate spūssancti affluūt dulcedine diuine fruitionis. Un apl's. i. Coz. i. Gras ago deo meo. qz in oibz diuites facti estis in illo. vt nihil deesit vob̄ in vlla gr̄a. qz dicit Aug. Beat⁹ dici nō pōt q̄ nō habet qđ amat. ibi est ois bonī sufficiētia. de q̄ mgr in. iij. di. xlix. Quicqđ amabit aderit. neq̄ deesiderabit quod nō erit. ¶ Dixi secōdo specificat officiū eoz dicens. In secl'a secl'oz laudabūt te. Jō q̄rti errauerūt circa beatitudinis occupationē z opationē. sicut saducei z gentiles. q̄ dicūt beatos hoies vacare comestionibz z potibz z feminaz ꝓiunctionibz. qđ reꝓbat dñs Mat. xxij. In resurrectione nō nubent neq̄ nubent. sed erunt sicut angeli dei in celo. Idcirco ꝓpha exp̄mit z specificat opationē sanctoz q̄ est laus dei. dicēs. laudabūt te. De q̄ Isa. li. Gaudiū z letitia inueniet in ea. gr̄az actio z vox laudis. ¶ Dicetes. nunquid reassumptis corporibz erit laus vocalis. Rñdet q̄ lingua data est homini ad q̄druplex officiū. ¶ Primo ad cogitationes hominis notificandas. Un Aug⁹. in enchiridion. Verba ꝓpterea sunt instituta. nō p que hoies se in nuicē fallāt. sz p q̄ vnusq̄sq̄z in noticiā cogitatōes suas ꝓferat. Et sic q̄ ad hoc officiū nō erit lingua vel ꝓba necessaria. qz manifesta erūt oim corda. i. Thoz. iij. Illuminabit abscondita tenebraz. s. quo ad manifestationē corđiū reprobor. z manifestabit

Lingua datur ad 4de officium

Filia cordiū. s. q̄ ad manifestationē cordiuz electoꝝ. Aug⁹. de verbis dñi. Tunc ꝓscientia nr̄a penetrab̄ t mens vniuscuiusq; alterius ab oculis nō abscondit. Un̄ sup illo verbo Joh. Apoc. iij. Lucidus illa similat vitro plucido. sicut in vitro claro videt quicq̄d est i eo. ita q̄c quid in cordibus hoim existit videbit primo aspectu. ergo nō est opus vti lingua ad notificationē ꝓceptuū. Scdo data est homini lingua ad erudiendū. Isa. iij. Dns dedit mihi linguā eruditā vt sciam sustentare eū qui lassus est in verbo. Nec q̄ ad istud officiuz erit lingua necessaria. qz oēs erūt sapientes t docti. iuxta illud Hiere. xxxi. Nō docebit vir vltra proximū suū dicens. cognosce dñm. omnes enim cognoscent a mimo vsq; ad maximuz. de quo Aug⁹. de ci. dei. li. xxij. c. vlt. Ibi nosse nr̄m nō habebit errorē nec defectū. Tertio data est homini lingua ad ꝓsolādū. Un̄ Eccli. xl. Tibie t psalteriū dulcē faciūt melodiam sup vtroq; lingua suauis. s. ꝓsolās pauperē. vt docemur Eccli. vij. Ne desis plorantibus in ꝓsolatione. Nā h̄ ꝓsiderauit facere Job. xvi. Utinā esset aia mea p aia vra. t ego ꝓsolarer vos sermonibus. Quo ad h̄ officiū non manet lingua. qz oīes erim⁹ ꝓsolati qñ dns ꝓuertet nr̄am captiuitatē in libertatē. tūc plenā habebim⁹ ꝓsolationem. Isa. xxxv. Gaudiū t leticiā obtinebunt. fugiet dolor t gemit⁹. Apoc. xxi. Absterget de⁹ oēm lachrimā ab oculis sc̄oꝝ. nō erit clamor neq; gemit⁹ nec dolor ꝛc̄. Quarto est homini lingua data ad laudandū deū. Eccli. li. Dedit mihi dns linguā mercedē meā. t in ipsa laudabo eū. ps. Exultabit lingua mea iusticiā tuā. Sz tñ di. in qua lingua laudabūt dñm. Rñdet. aliq̄ dicūt q̄ in oīb⁹ linguis vt colligit ex lectiōe hodierna q̄ scribit Apoc. vij. Vidi turbā magnā quā nemo numerare poterat ex oīb⁹ gentib⁹ tribub⁹ t linguis. stantes ante thronū dei i ꝓspectu agni. amicti stolis albis. t clamabant voce magna dicentes. Salus deo nr̄o q̄ sedet sup throno t agno. id est salutē habem⁹ a deo p̄ce p filiū ei⁹. Sz Remigius dicit. Tūc cessabit oīs lingua. solū remanebit hebraica que credit fuisse ligua adam. Et sancti cū lingua sua glorificata semp laudes deo canūt. Un̄ Isa. xlij. Populū istum formaui mihi. laudē meā narrabit. ¶ Pro q̄ sciēdū q̄ sci laudabūt dñm ab oīb⁹ situationibus. ¶ Un̄ ¶ Primo laudabūt a supra. s. de clara visione celestis regis. Isa. xxxij. Regez suū in decore suo videbūt. Un̄ q̄z iocunde laudebūt de diuinitate. Bern. Illud solū est vere gaudiū qđ nō solū de creatura. sed de creatore ꝓcipit. In cui⁹ compatiōe oīs iocūditas meror. omne dulce amar. omne decor fedū. Illa visio est tota merces. Aug⁹. Si mali istā faciez viderent nullā penā sentirent. Reliqua quere in sequēti sermone. q̄ incipit Gaudete.

¶ Sermo cxlvi ¶ Ad idem

In Emētote qūo salui facti sunt p̄es nr̄i t clamemus in celū. t miserebit nostri. i. Mach. iiij. Aristo. in lib. pbleumatum. Ut claritatem solis limpidi⁹ videam⁹. solē manu obumbram⁹. Spūal'r. p solem intelligit̄ diuina facies. De q̄ Mat. xvij. Resplenduit facies eius vt sol. ¶ A ¶ Qui igit̄ vult h̄uc solem intueri in claritate celesti. optet vt primo habeat vmbrā bone opationis. De q̄ Damianus in li. ō errorel grecoꝝ. Nemo ꝓsequit beatitudinē gaudioꝝ celestiū sine exercitio bonorū operū. saltē adult⁹. Jō Athanasi⁹. Qui bona egerūt ibūt in vitā eternā. Et iō dr Mat. xvi. Reddet vnicuiq; iuxta opa sua. t Mat. vij. Nō oīs q̄ dicit mihi dñe dñe intrabit regnū dei. sz q̄ facit voluntatē p̄tis mei q̄ in celis est. Jō Ruge. Audite desides. audite negligentes. audite inutiles q̄ speratis in h̄ saluari q̄ christiani appellamini. t opa xp̄i nō facitis. Aug⁹. de doctrina xp̄iana. Frustra xp̄iani nomen sortit̄ q̄ mime xp̄m imitat̄. qz dicit ap'ls. i. Ihoꝝ. iij. Nō in ꝑmone est regnū dei. sz in ꝓtute. Et ph̄s. vij. politi. Sine bonis anime id est virtutib⁹ nemo dr beatus. ꝓpter qđ recte ritur ad dispositionez beatitudinis opatio bonoꝝ operū t virtutū. Greg. Ad magna p̄mia nō puenit̄ nisi p magnos labores. Dicit Leo papa. Nō torpentib⁹ t otiantib⁹ sed laborantib⁹ ꝑmittit̄ p̄mium salutis. Apoc. xiij. Opa eoꝝ sequunt̄ illos. ¶ In summa verboꝝ duo innuunt̄. Primo inuitamur ad sanctoꝝ commemorationē. ibi. memētote. Scdo exhortamur ad eoꝝ inuocationem. ibi. clamemus in celum. De p̄mo dicit. Memētote. Aristo. dicit. Ea que sunt ad finem ordinata debent fore fini ꝓportionata. ¶ B ¶ Spūal'r. sic nos finaliter formati t ordinati sum⁹ ad beatitudinem. Aug⁹. O q̄z nobilis creatura est aia que ad eternā beatitudinē est creata. Nam inquit btūs Tho. sup. iiij. dis. xlix. Beatitudo est vltim⁹ finis satiās nr̄m appetitū. q̄ in nullo satiat̄ nisi in fruitione diuina. Un̄ Aug⁹. Dñe fecisti nos ad te. inquietū est cor nostrū

donec requiescat in te. Nam ad hꝰ sumꝰ ordinati ex duplici ope. s. creatōis ⁊ redemptōis. Primo ex ope creationis. De q̄ mḡr in .ij. sen. di. i. Rōnalis creatura est creata vt dū intelligeret. intelligēdo amaret. amādo possideret. possidēdo eternaliter frueret. q̄ fruitio causat beatitudinē. Secdo ex ope redemptōis. Naz post creationē eramꝰ secluſi a beatitudine p inobedientiā. sed ad nr̄am saluationē venit filiꝰ dei ⁊ sanguine suo nos redemit. Lu. xix. Venit filius hois q̄rere ⁊ saluū facere qđ perierat Et Lu. ix. Filius hois nō venit aīas perdere sed saluare. iō xtusmꝰ pportionari huic fini. s. saluatōis p exercitiū ꝛtuosoꝝ opeꝝ. Propter qđ xpus docuit octo ꝛtutes que ad beatitudinem disponunt. qz dicit sanctꝰ Tho. sup. .iij. Beatitudo duplex

¶ Beatitudo ē duplex. s. dispositiua ⁊ fruitiua. Fruitiua est visio diuina. Augus. Visio diuina est tota merces. Sz beatitudo dispositiua consistit in virtutibꝫ que disponūt ad beatitudinē. Vñ ps. Ibunt de virtute in ꝛtutez ⁊ videbit deꝰ deoꝝ in syon. i. in speculatiōe diuina. Idcirco dicit thema. memētote quōꝝ ꝛc.

Beatitudo duplex. Primus modus quo sancti meruerunt beatitudinem ad temporalis hereditatis possessionem

¶ Pro quo sciendū sancti meruerūt beatitudinē quēadmodū hō puenit tpaliter ad hereditatē. de qua ps. Hereditate possidebūt sanctuariū dei. ¶ Dupliciter ē hereditas ad possessionē tpalis hereditatis hoies puenūt multipliciter. Primo p cōmutationē. secdo p mitē subiectionez. tertio p iurisdictionē. qrto p assiduā opatiōz. qnto p emptionē. sexto p matrimonialē ctractionē. septimo p cognationē. octauo p sortē dellationē. ¶ Primo puenit hō ad hereditatis possessionē p cōmutationē. Et sic aliqui cōmutauerūt bonū tpale p celestiū. sicut hi qui omnia dereliquerūt. vt apli q̄ volūtariā paupertatē duxerūt p xpo. de quibꝫ hodie fit mentio in euāgelio. Beati pauperes spū. Dicit notanter spū. qz nō oēs pauperes sunt beati. De q̄ Amb. Non oīs pauptas sancta. nec omnes diuitie crimiose. qz diuites pñt saluari si sunt humiles. ⁊ iusti diuitijs bñ vtentes. Primo si sunt humiles. Augꝰ. Pauperes spū sunt nō hñtes instantē spūm. ps. Humiles spū saluabit. Secdo si sunt iusti ⁊ ꝛtuosi. qz hr̄ in can. di. xxx. Hec scripsimus. Diuites cū iusticia ⁊ bonis operibꝫ nō abijciamꝰ. Eccli. xxxi. Beatus diues q̄ potuit trāsgredi ⁊ nō ē trāsgressus facere mala ⁊ nō fecit. Sic etiā nō oīs pauper est sanctꝰ. Bern. Nō pauptas virtꝰ pbat. sz pauptatis amoꝝ. Sunt em aliqui pauperes impatientes ⁊ inuidi. vt mendici ante ecclesiam rixantes. nullā missam vel pdicationē audientes. ⁊ aliqñ pauptati maledicētes. De talibꝫ Eccli. xij. Est nequissima pauptas in ore impij. nam tales inuiti sunt pauperes. Iō Augꝰ. Nemo inuitꝰ bene facit. ⁊ habet in can. de pe. di. vij. nullus. Nō necessitatē sed arbitriū libertatem respicit deus. Nam tales q̄ voluntarie oīa relinquūt ppter dū beatificant. De quibꝫ Bern. sup ps. Qui habitat. Felix pauptas voluntarie oīa relinquentiū. ⁊ te dñm ihm sequentiū. vt apli fecerūt. i quoꝝ psona petrus dixit Mat. xix. Ecce nos reliquimus oīa. qđ erit nobis. rndit. Centuplū accipietis ⁊ vitā eternā possidebitis. Idcirco subiūgit eoꝝ premiū dicēs. Taliū est em regnū celoꝝ. O q̄s bona cōmutatio. p defectu recipiūt regnū. p terrestri celeste. p ꝛtemptu sedē iudicij. cū dicit. Sedebit sup sedes duodeciz. iudicātes duodecim tribꝫ isrl. ¶ Secdo acquirit hereditas p mitem subiectionē. vt q̄ mite ⁊ humiliter se subijciūt seruitio ⁊ alieno iugo. Et sic patriarche ⁊ pphete q̄ mansueti seruierūt dño deo. vt moyses Nu. xij. mitissimꝰ in pplo apparuit. sic ⁊ dauid mite subiecit se dei seruitio dicens. O dñe q̄z ego seruꝰ tuꝰ sum. ⁊ filiꝰ ancille tue ppter qđ placuit deo. q̄ dr Eccli. i. Beneplacitū est dño fides ⁊ mānsuetudo. Nā eiꝰ mitis in multis apparet locis. Nā habet. i. Regū. xxvi. Ipse tpe q̄dam nocturno iuenit saul inimicū suū in tentorio suo dormiente cū cōplicibꝫ suis. ipse recepit ciphū ⁊ lanceā desecndens de monte. ⁊ veniens in vallem clamauit sursum. O quō custoditus dñm vrm. vbi est lancea eiꝰ ⁊ ciphꝰ Saul euigilans cuz socijs ait. Es tu fili mi dauid. Rndit. sum. Attulere iustiores mecum. aīa mea in manu tua erat ⁊ pperciſti. Item habet. ij. Reg. xvi. Semei maledixit dauid. qđ voluit vindicare Abisai ⁊ dauid noluit cōsentire. sed dixit. dimitte eū vt maledicat mihi. qz dñs retribuet mihi benedictionē p maledictiōe. ppter qđ scribit in ps. Memento dñe dauid. ⁊ oīs mansuetudinis eius. Iō de eis fit hodie mentio in euāgelio Beati mites. Dicit Hiero. Mittas ī aurem mi dulcedo quā nulla vicit amaritudo. Hāc docuit christus. Mat. xi. Discite a me qz mitis sum et humilis corde. Idcirco subiungit pmium eoꝝ dicens. Ipsi possidebūt terrā. Dicit em ps. xxxv. Mānsueti hereditabūt terram. Item. Credo videre bona dñi in terra viuentiū. Iō Eccli. x. Fili in mānsuetudine seruā anima tuā. Subdit rōnē. Sedes ducū supbox euertit. ⁊ fecit mites sedere p eis. ¶ Tercio acquirit hereditas p iurisdictionē. qz facit

ꝺquestionē in iudicio. Et sunt penitētes dño ꝺqrentes excessus z delicta z seipsos iudicātes vt doceat Aug⁹. in li. de pnīa. O hō ascēde tribunal mētis tue. sit rō iudex. ꝺscientia testis. timor carnifex. De h̄ iudicio habet Isa. xliij. Narra si quid habes vt iustificeris. qz scribit apl's. i. Thoz. xi. Si nosmetipsos diiudicaremꝰ nō vtiqz iudicaremur. Aug⁹. Nō punit deꝰ bis in idipm. qō in ꝑsenti punituz est nō puniet in futuro. Sic qꝫ hō pōt dicere illud ps. Feci iudiciū z iusticiā. nō tradas me calūniantibꝫ me. Talis ꝺquestoz pctōꝝ suoꝝ in iudicio vere pnie fuit manasses q̄ ait. q. Paral. vlti. Peccaui sup numerū arene maris. non sum dignꝰ videre altitudinē celi p multitudinē iniq̄tatꝭ mee. Talis fuit filiꝰ pdigꝰ Lu. xv. q̄ dixit. Pater peccaui in celū z coraꝫ te. nō sum dignꝰ vocari filius tuus. Pater misericordia motus suscepit eū. Dorū hodie fit mentio in euāgelio. Beati qui lugent. scz p peccatis. qm̄ ipsi ꝺsolabunt. s. p remissionem. De q̄ Iere. xxxi. Jn fletu veniēt ad me. z in misericordia ꝺducam eos. Et sic meruit beatitudinē beata magdalena Lu. vij. que fleuit z rigauit lachrimis pedes dñi. cui dictum est. Dimissa sunt tibi peccata tua. vade in pace. Aug⁹. Qui lachrimis miserū se fatet. illi deus miserebit. De q̄ Thus. Nemo flens ad deū accessit q̄ nō impetrauit qō postulauit.

4° Quarto acqrit hereditas p assiduā oationē. vt illi q̄ laborāt die ac nocte. Et sic oatores iusticie q̄ nō sunt cōtenti in dolore pctōꝝ. sed feruenter operant bona z iusta. iuxta illud Eccl's. ix. Quecunqꝫ pt manꝰ tua opari instāter fac. Et id qō nō possunt pficere. ipsi tn̄ affectant. quoꝝ hodie in euāgelio fit mentio. Beati q̄ esuriūt z sitiūt iusticiā. Glo. Esuries iusticie est vehemēs desiderium summi boni z opandi iusticiaz. Et capit hic p rectitudine vite. Dicit. Nō sufficit velle iusticiā nisi z patiamur famē iusticie. vt nunqꝫ nos iustos putemꝰ. Lu. xvij. Cū feceritis oīa q̄ pcepta sunt vō. qz sm Aug⁹. Justicia est generalis vtus q̄ in se complēdit oīs vrtutes. ergo nullus eā poterit ad plenū pficere. qz ꝺr. i. Thoz. vij. Nihil mihi ꝺscius sum sed in h̄ nō iustificat⁹ sum. Quia ꝺr Isa. lxiiij. Omnes iusticie nre q̄si pannꝰ mulieris menstruate. qui est mūdus in pte vna. immūdus vero ex pte reliqua. Et sic nos in opibꝫ iusticie. ppter qō nō posuit iusticiā in opatione sz affectione z desiderio. Prou. xi. Desiderium iustoꝝ oīe bonū est. Nā dicit Aug⁹. Nō quid sis. sz qd esse desideras dꝰ attēdit.

Quinto acquirit p emptionē. s. p pecunia. Aug⁹. Dñe venale habes. quid. regnū celoꝝ. quantuz vāles. rndet in ꝑsona dñi. q̄tuz habes. Nam zacheus dedit dimidiū bonoꝝ suoꝝ Lu. xix. Eli dua paupercula dedit duo minuta. dñs iesus collaudauit eā q̄ abūdanti⁹ oīb⁹ misit. Ideo Thob. iij. Si multū tibi fuerit abūdāter tribue. si paz illud imparti studeq̄ ꝺr Mat. x. Si q̄s dederit calicē aque frigide nō perdet mercedē suā. Hoꝝ hodie in euāgelio fit mentio. Beati mīricordes. O q̄s laudabiles mercatores sunt tales. de quib⁹ Augus. Laudas mercatorē q̄ vendit plūbū z emit aurū. magꝭ lauda eū q̄ erogat pecuniā z accipit regnū Jō Petrus rauenens. Da pauperi vt det tibi. da terrā. accipe celū. da ptem. accipe totū. Greg. Si n̄ habes pauperē redditorē. tn̄ habes deuz fideiussorem q̄ largiter retribuet. De quo ps. Beatus q̄ intelligit super egenū z pauperem. Thus. sup Mat. Nō accepisti diuitias vt i lasciuia ꝺsumas. sz vt in elemosinis expēdas.

5° Sexto acquirit hereditas p matrimonialem ꝺtractionē. qz bona mariti recipit mulier. vel ecōuerso. qz sicut sunt vna caro. sic debet eē mutua possessio. Spūaliter. sic virgines iure matrimonij recipiūt celestem hereditatē. qz se despōsauerūt deo. ij. Thoz. xi. Despondi vos vni viro v̄ginem castam. ita q̄ hodie pñt dicere Apoc. xx. Gaudeam⁹ z exultemus. qz venerunt nuptie agni. Dorum hodie in euāgelio fit mentio. Beati mūdo corde nō mundo corpe. nō pulcrā carnē. sed mentē respicit deꝰ. Gbdit. qm̄ ipi deū videbūt. Leo papa. Qui deū videre desiderat. neēe est vt oculos cordis ab oīm squalore tergat. Nā sm Thus. Quāto q̄s mūdior existit. tanto clarꝰ deū videbit. ps. Dñe q̄s habitabit i tabernaculo tuo. Rndet. Jnnocēs manib⁹ z mūdo corde. quia ꝺr Leui. xi. Nolite alias vias ꝺtaminare. imundū nolite tangere. sed facite sm illud Jaco. i. Abijcientes omnē maliciā. Ratio Apoc. xxi. Nil coinquinatū intrabit. Jō Leui. xi. Sancti estote. qm̄ ego sctus sum. ppter quod dicit Petrꝰ. Si vis esse beatꝰ sis imaculatꝰ.

7° Septimo acquirit hereditas p cognationē. Sic possessio talis datꝭ filijs tanqꝫ primis. et sic pacifici sunt primi dei. qz filij dei. de quib⁹ hodie fit mētio in euāgelio. Beati pacifici. Piero. Pacifici dicunt illi qui h̄m pacē habent in seipsis. deinde inter fratres dissidētes pacē faciūt. que quidē paz requirit ad beatitudinē. ad Heb. xij. Pacez sequimini. sine qua nemo deū videbit. ad Ro. xij. Quantū in vobis est

De omnibus sanctis

cum oĩbꝫ hoĩbꝫ pacem hñtes. Nã tales pcipiunt hereditatẽ paternã.ij. Thoꝛ.xiij. Habete pacẽ.z dñs pacis erit vobiscũ.z Job.xxij. Habeto pacem z habebis fructus optimos. Et subdit. qm filij dei vocabunt.s. ppter filiNota tudinem.qz deus fm Greg. est datoꝛ pacis z amatoꝛ. Sꝫ diceres. tñ misericoꝛdes dicunt filij dei. Juxta illud Eccli.iij. Pupillo estote misericoꝛdes.z eritis velut altissimi filius. Et Lu.vi. Estote misericoꝛdes. Rñdet. Misericoꝛdia nos assimilat deo quo ad exteꝛioꝛa opa in exhibitione bonitatis. sed pax quo ad Nota interioꝛa i dulcedine charitatis. sine q filij dei nõ dicunt. Deq Greg. Sicut filij dei sunt q pacẽ diligũt. sic filij diaboli q discoꝛdiaz queruntf. Octauo acquirit hereditas p foꝛtem rebellationẽ. vt cũ qs vincit inimicũ rebellando.z acqrit hereditatẽ gladio. Deq Mat.xi. Regnum celoꝛ vim patit z violenti rapiunt illud. vt sunt foꝛtiter pugnãtes ꝓtra diabolũ. carnẽ.z mundũ. vt doceat ecclia. Estote foꝛtes in bello.z pugnate cũ antiquo serpente.z accipietis regnũ eternũ.qz.ij. ad Thimo.ij. dicit. Nemo coꝛonabit nisi qui legitime certauerit Isid. Quis sanctoꝛ sine certamine coꝛonatus est. Judith.viij. Oẽs qui placuerũt tibi p varias tribulatiões trãsierunt. Hoꝛ hodie fit mentio in euangelio. Beati qui psecutõez patiunt ppter iusticiã. nõ ppter culpam. sed amoꝛe iusticie.ñ rigoꝛe vt latrones.i. Pe.iij. Nemo vr̃m patiat quasi fur vl homicida ꝛc. Aug⁹. Si quis pscutus te fuerit non ppter cãm dei. sed ppter rpalia bona. ille reus est. tu vero beatus nõ es. ideo debet esse ppter deum. Subdit. eoꝛ est regnũ celoꝛ.ij. ad Thimo.ij. Si sustinebim⁹ coregnabim⁹. Talibꝫ dicet Luc.xxij. Vos estis qui pmansistis mecũ in temptatõibꝫ meis. dispono vobis sicut pater mihi disposuit regnũ. Cum igit militia est vita hoĩs sup terrã. Job.vij. Pugnem⁹ viriliter et coꝛonemur feliciter. qz dicit Greg. Sine certamine nõ habet palma victoꝛie. Idcirco memẽtote. Nota Dixi secũdo hoꝛtamur ad coꝛũ inuocationẽ. ibi. clamem⁹ in celũ. Et Itẽ nota clamare debem⁹ hodie ad deũ. Primo p gratia. qz sine gra nemo saluat. Bern. Sine gratia nec infantes nec etate grandes saluari possunt. ad Roma.vi. Gratia dei vita eterna Bern. Nõ sunt talia merita ppter que datur vita eterna. nisi ex dei gra. Lu.xix. Omni habenti dabit. Glo. habenti gram dabit gloria. Modo dꝫ pius est z benignus in collatione gre. Aug⁹. Deus qđ suũ est semp inspirat. si est q recipiat. Aug⁹. de sex questionibꝫ. Nulli vnqꝫ defuit qui dignus fuit. ppter qđ hoꝛtamur ad Deb.iij. Adeamus cum fiducia ad thꝛonũ gratie. Ps. Hram z gloriã dabit dominus. Secdo debem⁹ clamare in celũ sanctos inuocando p assistentia. Dicit em Maximus in sermone de omnibꝫ sanctis. Hoꝛ merita sunt nra suffragia. hoꝛ cruciatus sunt nri pfectus. Maz fm Bern. in sermone de omnibꝫ sanctis. Si potentes fuerũt in terris. pterito/res sunt hodie in celis. qz patria misericoꝛdiã nõ minuit. sꝫ augmẽtat. Nota Sꝫ diceres. quomodo autẽ cognoscũt nostra desideria. cũ dicit.iij. Regũ.viij. Tu solus nosti coꝛda hominũ. Rñdet sanct⁹ Tho. in.iij. Cognoscũt cognitione matutina omnia in deo. nõ aũt cognitione vespertina in seipsis. Hze. Quid est qđ nõ videt. qui videntẽ omnia videt. Bern. Ibi magistrũ semel vidisse est oĩa scꝫ requisita ad pfectionẽ salutis. Nõ aũt oĩa simpliciter sicut dꝫ cognoscit. qz hẽ est impossibile. Nota Tertio debem⁹ clamare in celũ. deum collaudando in sctoꝛ gliã. qz dicit Guilhelmus cancellar⁹ parisienꝭ. Qui sanctis honorem tribuit specialiter illũ honoꝛat q eos sanctificauit. qz honoꝛ ministroꝛuz est veneratio dñoꝛ. In figura illius heliseus se dixit fuisse pentem qñ naaman syrus descendit de curru facies reuerentiã giezi seruo suo indigno. Idcirco hoꝛtat ps. Laudate dñm in sanctis ei⁹. Reuera leter debem⁹ hodie dñm laudare in sanctis ei⁹. Sc Ꝓio ppter multitudinẽ. nã si laudam⁹ dñm in meritis vni⁹ sancti. vt dominici nicolai. z sic de alijs. mlto magis in meritꝫ oĩm sctoꝛ. marie virginis. oĩm apl̃oꝛ. martyrũ. ꝓfessoꝛ. virginum. De quibꝫ Job. xxv. Nũquid est numer⁹ militũ eius. Apoc. vij. Vidi turbã magnã quã dinumerare nemo poterat. Secdo ppter augmẽtationẽ. qz de die in diem. de anno in annũ augmentatur numerus. vt liberati de purgatoꝛio. vel q euolant ab hoc seculo vt innocentes. De qbꝫ Apoc. xiij. Sine macula sunt ante thꝛonuz dei. Tertio ppter spei saluatiõz vt habeam⁹ spem saluandi. Bern. Quid est quod nõ solũ difficile. sed etiam impossibile videt cum homies fuerũt sicut nos. ps. Sperate in eo omnis cõgregatio ppli. Idem. Nõ deserit deus sperantes in se. Eccli.ij. Quis speraute in dño et est derelict⁹. ad Roma.v. Spes nõ confundit. Roma.viij. Spe em salui facti sumus. ps. Saluos facit sperantes in se. Quarto ppter fidei coꝛroboratiõnẽ. Nam festiuitas coꝛ celes

bṫatur. qz sic fides nostra ꝟfirmaṫ. Maxim⁹ in ꝑmone de omnib⁹ sanctis. Nunqz vitā eoz ita ꝟstāter expēdissent si nō meliozē sensissent. ideo nō timeam⁹ nimiuz. Aug⁹. Quid time/bo membroz damna cuz securitatem capio de numero capilloz. Mat. x. Omnes capilli capitis vestri numerati sunt. ⁊ vnus nō peribit de istis. ps. Custodit dñs omnia ossa eoz. Quinto ꝓpter imitationē. Chriſ. sup Mat. Que iusticia est sanctos colere et sanctitatem spernere. Sine causa iustos colit qui iusticiā spernit. Maxim⁹ in sermone de omnib⁹ sanctis. Si quē delectat alicui⁹ sancti ꝑmium et meritum. debet delectare pariter ⁊ obsequiū. de quo thema vbi supza.

Sermo cxlvij.
Ad idem

Merces vestra copiosa est in celis. Mat. v. ⁊ legiṫ ad honorem omniū sanctoz ꝑ euāgelicali officio. In summa verboz duo innuunṫ. Primo beatificat ꝟsortiū virtuosorum. ibi. Beati pauperes. Secōo specificat ꝑmiū eoz. ibi. gaudete ⁊ exultate. De primo dicit. In illo tpe. s. cum xp̄us circumibat totā galileā docens in synagogis ⁊ sanās omnē languorē. tūc ei⁹ fama diuulgabaṫ. ⁊ multi tudo infirmoz̄ offerebaṫ. Tūc videns ihesus turbas. Ex multitudine em̄ turbaz excitatur animus p̄dicatorum. sicut dicit Chriſ. super Matthēū. Omnis artifex opportunitatē operis videns gaudet. sicut carpentari⁹ si viderit arborē bonā ꝟcupiscit p̄scindere eā ad opus artificij sui. Agricola si viderit terrā pinguē desiderat eam exarare. Et quid de rōnalib⁹ hominib⁹. ipse irrationalis equ⁹ de stabulo exilies. si viderit campos patētes rapit frenū ⁊ excitatur ad cursuz. Sic dñs ihesus videns magnā ꝟgregationē populi excitat⁹ est ad docendum. Sic oīs p̄dicator videns magnā ꝟgregationem ppli ⁊ eccl'iam plenā. gaudet anim⁹ ei⁹ ⁊ delectaṫ vt doceat. Si aūt viderit eccl'iam vacuam ꝟfundiṫ ⁊ nihil docere pōt. hec Chriſ. Ideo dicit. Videns ihs turbas. in q̄b⁹ erant fideles ⁊ infideles. docebat illos. ad innuēdū q̄ in dei ⁊ pagani intrātes eccl'iam ad audiendum verbum dei. nō sunt repellendi de eccl'ia. de ꝟse. di. i. ep̄us. Ep̄us nulli phibeat ingredi ecclesiam vsq̄ ad missam catheciminoz. sez vsq̄ ad sursum corda. ⁊ hoc ꝓpter audire verbum dei. Si vero causa subsannādi tūc sunt phibendi. vt dicit glosa ibidem. Et loquiṫ ea non de istis infidelib⁹. de quoz correctione est spes. vt vult glosa. Tūc subdit formam docendi. Ascendit in montē. Chriſ. Nunquid poterat ibi docere vbi ppl's erat. Rñdeṫ ꝓpter duas rōnes ascendit in montē. Primo vt im/pleret pphetia Isa. xl. Sup montē excelsum ascende tu q̄ euāgelisas syon. Secūdo ascendit in montē vt ostenderet nobis q̄ in altitudine spūaliū virtutū ꝟsistere debet q̄ docet iusticiam dei. piter ⁊ qui audit. q̄ docet vt magis doceat ope q̄z sermone. vt dicit apl's. Exēplū esto omniū fideliū. Qui aūt ambulant p̄ contuallia vite terrene nō rite alios instruere valēt. Ut q̄d de celo loqueris si in celo anim⁹ tu⁹ nō est. aut quid de terra loqueris si in celo ꝟsistis. vt cū apl'o dicas Phil'. iij. Cōuersatio nr̄a in celis ē. Et cū sedisset q̄ cūcta monet sine mutatione. ps. ci. Mutabis eos ⁊ mutabunṫ. tu aūt idez ipse es. Symon de cassia. Sedet in mōte terreno cui sedes est in celo. Isa. lxvi. Celum mihi sedes est. In eo q̄ sedet quietē designat. vt tenaci memoria ꝟbū dei reseruēt. Unde phs. vij. phisicoz. Anima sedēdo ⁊ quiescendo fit prudens. Accesserūt ad eū discipuli ei⁹ sicut ad magistrū ⁊ saluatorē. Et sic nos Isa. ij. Venite ascēdamus ad montē dñi ⁊ docebit nos vias suas. s. salutis. Nā ipse saluator ait. Isa. xliij. Ego sum dñs ⁊ non est alius absq̄ me saluator. ideo p̄s. Accedite ad eū ⁊ illuminamini. ⁊ facies vre nō ꝟfundent. Et apiens os suū. Aug⁹. q̄ prius aperuit oza pphetarū. et docebat eos omnē pfectionez a q̄nto capitulo vsq̄ ad finē septimi capituli in matthēo dicēs. Beati pauperes spū. Et dicit notāter spiritu. q̄z triplex est paupertas. Prima simulatoria secūda necessaria. tertia voluntaria. ¶ Primꝰ simulatoria. cum q̄s sibi ipsi apparet paup ⁊ nō ē. vt auari ⁊ diuites. Eccl'i. v. Auarus nō implebiṫ pecunia. Latho. Eger diues numū hz. sz nō habet ipsum. s. ad sui vsum. qz auaro deest tam q̄d habet q̄z q̄d non habet. q̄d habet vti nō audet. q̄d nō habet ꝟcupiscit. qz dicit phs in ethicis. Appetitus diuitiarū crescit in infinitum. Ideo Amb⁹. Nō est omnis pauptas sancta. nec omes diuitie criminose. Habeṫ em̄ in cano. di. xxx. hec scripsim⁹. Diuites cū iusticia ⁊ cū bonis operib⁹ nō abijcimus. De tali scribiṫ Eccl'i. xxxi. Beaṫ diues qui inuent⁹ est sine macula. s. auaricie ⁊ superbie. Ideo pauptas simulatoria ē hypocrisis. Mat. xv. Attēdite a fermento phariseoz q̄d est hypocrisis. ¶ Secōa ē pauptas necessaria

De omnibus sanctis

At sunt hi paupes qui non habent diuitias, attamen appetunt habere per phas ⁊ nephas vt sunt impatientes diuitibꝫ inuidentes. De talibꝫ dicit Bern. Nō paupertas virtꝫ probat sed pauptatis amor. Aug⁹. Nemo inuitꝰ bñ facit, ⁊ si bonuz est qđ facit. Habeť in cano. de pe. dis. vij. nullus. Nō necessitatē sed arbitrij libertatē respicit de⁹. At sic tales paupes ex necessitate nō sunt volūtarij. sed impatientes añ eccl'iam ruentes ⁊ aliqñ maledicentes. nō sunt pauperes spiritu. sed diuites in desiderio. De tali pauptate Eccl'i. xlij. Est nequissima paupertas in ore impij. Tales sunt superbi nō humiles. nec deū timentes quos deus odit. Eccl'i. xxv. Tres species odiuit aia mea. paupem superbū. senem fatuū. diuitē mendacem. ¶ J

3ª pauperitas

¶ Tercia est pauptas volūtaria. Et illi sunt triplices. boni, meliores. ⁊ optimi. Primi boni paupes sunt fm Aug⁹. q nō hñt inflantez spūm. vt sunt diuites hūiles de diuitijs se nō extollentes. Prou. xij. Est qsi paup cū in multis diuitijs sit. sicut sunt hi q diuitias hñt ⁊ cogitant se esse dispensatores diuitiaꝝ ⁊ nō possessores. ⁊ paupibꝫ ex pte dei q eis ꝯtulit dispensant. iuxta illud Lu. xi. Qđ superest date elemosinā. q nō diuitie ⁊ suba dānant aiam. Sz auaricia. superbia. ⁊ ocupiscentia. Bern. Plus nocet ocupiscentia qz suba. Ideo ps. Diuitie si affluāt nolite cor apponere. Eccl. x. Nihil inquius qz amare pecuniā. Dicit notāter amare nō habere. q dicit glo. sup ps. Diuitias licet habere. sed nō inherere. ¶ Scōi sunt meliores. ⁊ si hi paupes q nihil hñt et penuriosi sunt. ⁊ patiēter ppter deuz sustinēt. De quibꝫ dicit saluator Joh. xij. Pauperes semp habetis vobiscum. me aūt nō semp habebitis. ⁊ cū volueritis possitis eis bñfacere. Vos deus pbat hic Eccl'i. ij. Sicut in fornace pbat aurū. sic homines in camino hūiliationis. i. paupertatis. Eccl'i. xlij. Cōgregationi paupꝝ affabilem te facito. Contra h peccauit diues Luc. xvi. ideo sepultꝰ est in inferno. ppter qđ inqt Amb. sup ps. Increpasti superbos. Nihil grauius qz q paupes fratres superbo oculo despicimus. Tales cognoscent in iudicio. Sap. v. Hi sunt quos aliqñ in derisum habuim⁹ ⁊ in similitudinē improperij nos insensati vitam eoꝝ estimabam⁹ insaniam. ecce qđ cōputati sunt inter filios dei. ⁊ inter sanctos sors illoꝝ.

Nota

3ª paupertas optima

¶ Tertiꝰ paupes sunt optimi. qui volūtarie omnia reliquerūt ppter deū. notāter dico propter deū. nō ppter mūdi gloriam vt pharisei. Nā tales beatificant hic. Beati paupes spū. Bern. sup ps. qui habitat ⁊c. Felix pauptas volūtarie relinquētium oīa ppter deum. et sequentiū te dñe ihu xpe. qz tales meliores sunt pmis. Hugo. Bonū est sua pauperibꝫ erogare. sed melius est omnibꝫ cum xpo renūciare ⁊ christum imitari. Qui ꝯsonat Bern. Volo te esse amicū paupꝝ. magꝫ imitatorē xpi. Ille ē gradus pficietiū. iste pfectoꝝ. Mat. xix. Si vis pfectꝰ esse vende oīa que habes ⁊ da pauperibꝫ. Tūc subdit eoꝝ pmiū. qm ipsoꝝ est regnū celoꝝ. Ebre. sup epl'am ad Heb. Nihil opulentiꝰ illo q pauptatē sponte diligit. Naz p pauptate dať ꝯgregatio oīm bonoꝝ. qz beatitudo que fm Boetiū. iij. de ꝯsola. est status omniū bonoꝝ aggregatiōe pfectꝰ. Pro ꝯtemptu dať christus iudicij Mat. xix. Vos qui reliquistī oīa sedebitis sup sedes duodecim. Et p refectibilitate dať eis regnū. Nam dať eis pmiū cū martyribꝫ. qz regnū celoꝝ. nō Bern. qz verū genus martyrij est volūtaria paupertas. nā multos patiť defectus in terris. de quo Innocentiꝰ. O miserabilis ꝯditio mendicātis. si petit pudore ꝯfundit. si nō tūc egestate ꝯsumit. ¶ Sz diceres. nūquid pauperes habebūt istud pmiū hic in via. vel solum in patria. Rñdet sanctꝰ Tho. in. ij. ij. q. xxix. Qđ hic in via pmittit p dispositionē. ibi eis dať per fruitionem. Nā pauptas dispōnit homiē cū aliꝭ ꝟtutibꝫ sequētibꝫ ad beatitudinē. vt dicit. vij. politicoꝝ. Sine bonis aie. i. sine ꝟtutibꝫ nemo est beatꝰ. ſ. dispositiue. In simili. sicut cū videm⁹ florem in arbore. tūc fructus speram⁹. vbi vero flores nō apparent desperatur de fructibꝫ. Et sic vbi in homine non apparent fructꝰ. i. ꝟtutes. nō est spes beatitudinis. De quo Damascen⁹ lib. cōtra errores grecoꝝ. Nemo ꝯsequit beatitudinē gaudio rū celestiū sine exercitio virtuosoꝝ operū. Jō ps. lxxxiij. Ibunt de ꝟtute in ꝟtutē. ⁊ videbit de⁹ deoꝝ in syon. id est in speculatōe eterna regni celestis. Jdeo Aug. Regnū celoꝝ pauperum est. quia paupes nihil habent in mūdo. ⁊ diuites nihil i celo. Ecce qz discrete ordinauit deus. oīa bona sua dedit duobꝫ hominibus. diuitibꝫ terrā. paupibus celū. Sz deus volēs virūqz saluare ꝯstituit q hic diuites in sua hereditate accipiāt paupes. ⁊ paupes accipiāt diuites i sua hereditate. vt docuit Luc. xvi. Facite vobis amicos de māmona iniquitatis. vt cū defeceritis recipiant vos in eterna tabernacula. Nam hec beatitudo attribuit cetui apl'oꝝ. Naz petrus dixit in psona omniū apostoloꝝ. Mat. xix. Ecce nos reliquimus

omnia ꝛ secuti sumus te. quid ergo nobis erit
Bern. Petre omnia bñ reliquisti. qz christus
sequi onerat nō potuisti. Ideo hodie hono-
rantur. ꝛ merito. qz plantauerūt ecclīam san-
guine suo. ¶ Diceres. si pauptas est vir- Luc.
tus ꝛ disponit ad beatitudinē. cur Salomon
petiuit Prou. iij. Mendicitatē ꝛ pauptatem
ne dederis mihi. Et phīlē in veteri testamē-
to. Deute. xv. Ne sit mendicus inter vos. Re
spondet sanct⁹ Thomas cōtra gentiles libro
iij. c. xxxv. intelligit de coacta pauptate ꝛ sean
dalosa ac criminosa. que solet esse furandi oc
casio. nō aūt loquitur de voluntaria paupta-
te ꝛ amorosa. qz dicit Bern. Pauptatem ha
bentes sunt spiritu diuites. Cui subdit. Bea- V.T.
ti mites. Et bene sequit pauptatez. ne paupes
impatientes efficiant. Ideo Amb. Quid p-
dest mihi carere diuitijs nisi fuero mitis. Nā
pauptas nō placet deo sine mititate. Eccli. i.
Beneplacitum est dño fides ꝛ mansuetudo.
¶ Sz diceres. quid est mititas. Rñdet
Hiero. Mititas est animi dulcedo quā nul
la vincit amaritudo. Hōc xps docuit Mat.
xi. Discite a me. quia mitis sum ꝛ humilis cor
de. Ubi Aug⁹. Mites sunt qui improbita-
tibus cedunt. malum in bono vincūt. Hec vir
tus attribuit patriarchis et pphetis veteris
testamenti. vt legitur de moyse. Nu. xij. Mi
tissimus in populo apparuit. qui orauit p iu
deis ne deus deberet eos plagare. Talis fuit
abraam qui refugit lites inter pastores exor-
tas dicens Gen. xiij. Ne queso sit iurgium in- Luc. vi.
ter me ꝛ te. Talis fuit ioseph. qui ex mititate
fudit lachrimas p fratribus inimicis. De quo
dicit Cassido. Qui malum p malo nō reddit Ecclus
nec nocet nec nocere desiderat. h mitis est. Ta- xlv.
lis fuit Dauid. ij. Re. xvi. cui maledixit semei
Abisai voluit vindicare. Dauid noluit. sed di
xit. dimitte eum vt maledicat. deus em reddet
mihi benedictionem p maledictione. Simi-
liter eius mititas apparuit cum inuenit saul
inimicū suum in tentorio. recepit eius hastas
ꝛ ciphū ꝛ recessit. noluit ei nocere. iō ps. Me
mēto dñe dauid ꝛc. Tales hodie sunt hono-
randi. qz geniti in fide. Thob. viij. Filij san-
ctorum sumus. Eccli. xliij. Laudem⁹ viros glo
riosos ꝛ parentes nostros. Subdit eorū pre-
miuz. qm ipsi possidebūt terrā. s. triplicē. quā V.T.
terunt. quā gerunt. quā ḡrunt. ¶ Quā
terunt illa est materialis. ps. xxxvi. Mansue
ti hereditabunt terrā. Ideo Eccli. x. Sedes
ducum superborum subuertit. ꝛ mites fecit se-
dere p eis. Item terram quā gerunt. i. corpus
Job. x. Habitant domos luteas ꝛ terrenū ha
bent fundamentū. Hanc terrā. id est pprium
corpus possederunt. qz corpus subiecerūt spi
ritui. Job. x. Terra est data in manu mea. id
est corp⁹. iuxta illud. i. Thoz. ix. Castigo cor-
pus meum ꝛ in seruitutem redigo. Item ter-
ram quā querūt. s. celestem fluentē lac et mel.
ps. cxli. Portio mea in terra viuentiū. Tunc
subdit tertiam beatitudinez. Beati dicuntur V.T.
qui lugent. Et merito fletus est tercia virtus
beatitudinis. qz dicit Amb. Trinitas est que
peccata dōnat. ¶ Item nota lugētes Lugentes sunt 3^{plex}
sunt triplices. Primi lugent peccata propria
ꝛ sunt incipiētes. vt Dauid ps. xxxiij. Qua-
si lugens ꝛ cōtristatus sic humiliabar. Talis
fuit Maria magdalena Luc. vij. Cepit riga
re pedes iesu lachrimis. Talis fuit apostolus
ad Roma. ix. Tristicia mihi est ꝛ continuus
dolor cordi meo. Talis luctus est ad salutez
anime. De quo apl'us. ij. ad Thoz. vij. Que
sm deum est tristicia salutem stabilez operat.
Ideo subdit eoz pmium. qm ipsi ꝛ solabunt V.T.
scz p remissionem peccatoz ꝛ misericordie im
petrationez. ꝛ dei reconciliationē. Hiere. xxxi.
In fletu veniēt ad me ꝛ in misericordia dedu
cam eos. Chrys. Nemo flens accessit qui nō
impetrauit qđ postulauit. Thob. iij. Post la
chrimationē ꝛ fletum gaudium ꝛ exultatio-
nem infundis. Hiero. super Isaiam. Oratio
deum lenit. sed lachrima deū cogit ad miserā-
dum ꝛ ppiciandū. ¶ Secūdi sunt pficiētes. Lugentes 2° modo
isti lugēt aliena pcta. Talis fuit saul. i. Regū
xvi. Usqz quo luges saul. cū ego abiecerim eū
ne regnet. Et illi sunt beatiores. De q̄ Chrys.
Beati q̄ lugent ppria peccata. beatiores q̄ ali-
ena. hoc docemur ad Roma. xij. Flete cū flen
tibus. Hoc fecit Hieremias. xiij. ca. Oculus
meus deduxit lachrimas. quia capta est gens
dñi. Sed heu sunt plerīq; q̄ neq; ppria neq;
aliena peccata lugent. sed bene tpalium reruz
damna. De quibus Aug⁹. in li. de pnia. Sciat
se culpabiliter durum qui flet damna rerum
et nō animaz. Sunt etiā sm Rich. plures q̄
lugent charos suos. sed nō semetipsos. O ce-
citas ꝛ insania lugere temporalia ꝛ nō eterna.
Lugemus igit cū missione vicioz et solabi-
mur p indulgentiā ipsoz. Psal. xciij. Sm mul
titudinē dolorum meoz solationes tue letifica
uerūt animā meaz. Ideo dicit Bern. O hu-
milis lachrima. tuum est regnum. tua est po-
tentia. tu vincis inuincibilem. ꝛ ligas omni-
potentē. s. ad indulgentiā remissionis. nā sm
Aug⁹. Qui primoruz peccata luget. facilius

a dño peccatorum suoꝝ remissionez obtinebit.
¶ Tertij sunt ꝓtēplātes. illi flent p desiderio regni celestis. vt dauid ꝓpheta. Sup flumina babylonis illic sedim⁹ z fleuimus dum recordaremur tui syon. i. celestis pātie. Et flumina babylonis sunt miserie huius mūdi. in quibus bonis ꝓemptatiuus adhuc fluctuās incipit cogitare de celesti gaudio. et incipit flere in desiderio. vt ps. xlj. Fuerūt mihi lachrime mee panes die ac nocte. Sic z nos dicētes cū apl'o ad Ro. viij. Ipsi intra nos gemim⁹ adoptionem filiorum dei expectantes. quia ḣ non est requies in valle lachrumaruz neq; satietas animi. De quo sanctus Tho. Intellect⁹ hominis nō quietat nisi in cognitione p̄me veritatis. z affectus z voluntas nr̄a nō satiat nisi in fruitione diuitatis. ps. xvi. Satiabor cum apparuerit gloria tua. Idcirco dicimus hic fletibꝫ anhelare. Bern. Futura gaudia nō satis ꝓcupiscis nisi ꝓtinue postules cum lachrimis. Tales ꝓsolabunt Bern. Illa ꝓsolatio ē deuotionis suauissima delectatio. Isa. vl. Sicut mater ꝓsolat filios suos. ita ꝓsolabor vos dicit dñs. Ista beatitudo attribuit vere penitentibꝫ. vt magdalene. latroni in cruce. petro. z sic de alijs. Et merito honorare debem⁹ eos. qz sunt exēplū penitentie nostre vt sequamur vestigia eoꝝ. Amb. Si secutus es errantem. sequere penitentē z ꝓsolaberis. ij. Choꝝ. i. Benedict⁹ deus qui ꝓsolat nos in omni tribulatione nostra. ¶ Quarta beatitudo est esuries iusticie. De qua subdit. Beati qui esuriunt et sitiunt iusticiā. Et bene sequit luctum. qz homo post sacrm pnie incipit iusticiam esurire. Esuries iusticie est vehemēs desiderium operandi iusticiā p quā intēdit ad optionē summi boni. z capit p rectitudine vite. quanto q̄s habet maiorē esurie iusticie. tāto iustior esse desiderat. Piero. Nō sufficit velle iusticiaz nisi iusticie patiamur famē. z nunq̄ nos satis iustos putem⁹. sz semp esuriēdo opa iusticie impleamus. Nā ꝑm Aug⁹. Justicia est generalis virt⁹ complectens oēs virtutes. q̄ nullus adplenū poterit pficere. Jō Isa. lxiiij. Oēs iusticie nostre quasi pannus mulieris mēstruate. Ideo xp̄s nō posuit iusticiā in optione dicēdo. beati iusti. sz in affectōe z desiderio dicēs. Beati q̄ esuriūt z sitiūt. i. affectant iusticiā. vt docuit Luc. xvij. Cum feceritis oīa q̄ p̄cepta sunt vobis. dicite. serui inutiles facti sum⁹. qđ facere debuim⁹ fecimus. z qđ facere nō possumus esurim⁹. Prou. xi. Desiderium iustorū est ꝓmne bonū. Aug⁹. Nō q̄d es sed q̄d esse desideras attendit de⁹. Subdit eoꝝ premiū. qm̄ ipsi saturabunt. Rich. de san. vic. Omnes homines esuriūt z sitiunt. alij malū. alij bonum. alij ptātes. alij honores. alij voluptates. alij diuitias ꝛc. Et tales nō p̄nt saturari. qz totus mūdus nō satiat hoiem nisi solus de⁹. qui est dñs mūdi. Aug⁹. Dñe fecisti nos ad te. inq̄etum est cor nr̄m donec requiescat in te. Bitimus igit iusticiā. qz dicit Bern. Libatos nō cibat. ebrios nō potat. sed esurientes cibat. Luce. i. Esurientes impleuit bonis. z diuites dimisit inanes. Et attribuit ꝓfessoribꝫ. de q̄bꝫ hodie fit mentio in euāgelio. Sint lumbi vestri p̄cincti z lucerne ardētes in manibꝫ vr̄is. i. ardentia opa iusticie. ¶ Quinta beatitudo est misericordia. de q̄. Beati misericordes. Et sequitur bene iusticiā ꝑm Christ. Una nō valet sine reliqua. qz iusticia sine misericordia crudelitas est. z misericordia sine iusticia dissolutio est. Ideo habet in cano. xlv. di. ca. disciplina. Justicia sine misericordia est vitupanda. Jō virt⁹ misericordie ponit post iusticiā. q. d. propter impfectionē iusticie deuotis hoibꝫ necessaria est misericordia. Dicit em Piero. z habetur. lxxxvi. di. q̄ clementiā. Qui clementiam nō habuerit q̄uis spūalis appareat. tñ legem dei nō adimplebit. Ideo Amb. sup epl'am ad Tytū. Sūma xp̄iane religionis ꝓsistit i disciplina. in misericordia z pietate. Subdit eoꝝ premiū. qm̄ misericordiaz ꝓsequent. De quo Greg. Qui misericordiam a deo ꝓseq̄ desiderat. necesse ē vt ipse egenti misericordiā impendat. vt impleat illud Lu. vi. Eadē mēsura q̄ mensi fueritis remetiet z vobis. i. mensura misericordie. Nā misericordes ꝓsequnt misericordiaz. ¶ Primo in vita gram impetrat. Prou. iij. Misericordia z ꝟitas nō te deserat z inuenies gram apud deū z coīa hominibꝫ. Exemplū de cornelio Actu. x. Erat cornelius gentilis multas faciēs elemosinas. z ait ei angelus. elemosine tue z oīones tue ascēderunt in ꝓspectu dei. z ꝓpter misericordiā fuit vocatus ad baptismū z ad noticiam veritatis fidei.
Secūdo ꝓsequit misericordiā in morte. Piero. in epl'a ad nepocianū. Nō memini me legisse mala morte mortuū q̄ nouerit se in operibus misericordie fuisse sedulum. Thob. iij. Magna fiducia coīa summo deo erit elemosina. Nam cū oēs amici hoiem derelinq̄ut. elemosina non derelinq̄t eū. Amb. Non sunt hoīs bona que nō pōt ferre secum. sola elemosina est comes defunctoꝝ. ¶ Tertio post mortem. qz p̄bit in iudicio. ibi erit aduocata. p̄s.

xpi. Jocūdus hō qui miserē rē. qz xp̄us allegabit p his Mat. xxv. Esuriui r dedistis mihi manducare. Uenite benedicti p̄ris mei rē. Ecōtra vero scribit Jac. ij. Judiciū sine misericordia fiet illi qui nō facit misericordiaz. Quarto post mortē misericordia homini p̄parat celum. Eccli. xvi. Misericordia vnicuiq; p̄parat locuz. Figurat. i. Mach. ij. Dauid in misericordia ꝯsecut⁹ est regni sedē. Et sic misericordia facit nos regnare cū xo. p̄s. cij. Coronabit te i misericordia r miserationibz. Jō Hiero. O q̄tuz bonū est misericordia, reddit p̄ paruis magna, p transitoriis celestia. Jdeo Aug⁹. Laudas mercatorē q̄ vendit plumbū r acq̄rit auz, r nō laudas illū q̄ erogat pecuniam r acq̄rit regnū celeste r eternā subam Luvi. Estote misericordes. Greg. Si nō habes pauperē reddito⁹em. habes tm̄ cum fideiusso⁹em r deū debitorē. Jō Petrus rauenen⁹. Da pauperi terrā r accipe celū. da partē accipe totū. r attribuit actiuis. Beda. Uita actiua est esurienti panē tribuere. Sexta beatitudo ē cordis mūdicia. r bene sequit misericordiam. Ambro. Misericordiā nō merē nisi mūdo corde mercat. Bze. Quid p̄dest sua dare deo. r seipm p̄ immūdicia diabolo. Jō Rabanus Mūdi corde sunt quos ꝯscientia peccati nō arguit. p̄pter qd̄ docet Isa. ca. i. Lauamini et mūdi estote. Tunc subdit eoz premium. qm̄ ipsi deū videbūt. Ubi Leo papa. Qui deū desiderat videre. ecce est vt oculos cordis ab omni squalore tergat. p̄pt qd̄ hortat nos Rich. Mundem⁹ p amorē virtutis ꝯsciam r videbim⁹ei⁹ gl'iam. r concordat Ihūs. Quāto magis a prauis opib⁹ q̄s se abstraxerit. tanto clarius deuz videbit. Et hec beatitudo attribuit marie r ꝯginib⁹. Q. Tales ꝯsequūt tria bona. Primo sunt amici dei. Prou. xxij. Qui diligit cordis mūdiciā habebit regē amicum. Secdo sunt dei ministri. p̄s. Ambulās in via immaculata hic mihi ministrabit. Tercio regnant cū xo. ij. Reg. iij. Mundus ego sum ō regnāt apud deū in eternū. Apoc. xiij. Uirgines sunt r sequunt agnū quocūq; ierit. Septima beatitudo est pax. De q̄ text⁹. Beati pacifici. r sequit bene mundicia cordis. qz mūdato corde ab oib⁹ passionib⁹ incipit homo hr̄e pacē mētis. De q̄ Amb. Cū interioza ab omni labe vocauer' pacez hr̄e incipis. Jō Hiero. Pacifici dicunt qui p̄mo i corde deinde inter fratres dissidētes faciunt pacem. Quid p̄dest alios pacificare r i se bella vicioruz hr̄e. nihil. Jō dr ad Heb. xij. Pacē sequimini. sine qua nemo videbit deū. Et Job. xxii. Pacem habete r habebitis fructū optimū. Subdit eoz premiū. Quoniā filij dei vocabunt. r hoc p̄pter similitudinē. qz sicut dr est dator r amator pacis. sic tales amāt pacē. Bze. Sicut dei filij sunt q̄ pacem diligūt. sic r filij diaboli censent qui discordiā querūt. Jō Ro. xij. Quātū in vobis est cū omnib⁹ pacē habete. Rō Aug⁹. qz pax tale bonū est qd̄ includit oīe bonū. Idem de verbis dñi. Pax singularia tollit. bella cōpescit. iratos cōpunit. superbos calcat. hūiles amat. discordias sedat. cunctis est placita. qz ē amicoz ꝯcordia. r attribuitur angel'. Job. xxv. Qui facis ꝯcordiā in sb limb⁹. i. angelis. Illoz hodie fit mētio in matutinis. Te sanctū dñm laudant oēs angeli dicētes. Octaua beatitudo est patientia in psecutione. De q̄ textus. Beati q̄ psecutionē patiunt p̄pter iusticiaz. id est amore iusticie. nō rigore iuris vt latrones. i. Pe. iij. Nemo v̄rm patiat quasi fur vel homicida. Jdeo dicit. p̄pter iusticiā. Chrys. Si q̄s psecut⁹ fuerit nō p̄pter causam dei. sed p̄pter r alia bona ille reus est. r tu beat⁹ nō es. Jō debet esse p̄pter deū. Un̄ r psecutiōis p̄ssio bene sequit pacē. qz habita pace cordis post victoriā vicioz̄ r carnaliū delectationū habilior est hō ad sustinendū psecutōes. Chrys. Nō solū ab hereticis r gentilib⁹. sed etiam a quocūq; p̄pter iusticiā. Subdit premiū eoz. qm̄ ipsoz est regnū celoz. Ecce hic p̄mittit premiū p̄me beatitudinis. Rō. qz vltima p̄bat oēs vsq; ad primā vtrū vere sint. De q̄ Greg. Qualis vnusquisq; i seipso latet illata ꝯtumelia p̄bat. Secunda rō. premiū regni significat calicē passionis. De q̄ Mat. xx. cuz mater filioz zebedei petijt ihm. dic vt hi duo filij vnus sedeat ad dexterā r alter ad sinistrā. Rndit ihs. Potestis bibere calicem quē ego bibitur⁹ sum. Ecce calix passionis est regni p̄mium. vt vult ap'lus. ij. Thimo. ij. Nemo coronabit nisi qui legit me certauerit. Jō ibidem. O ēs qui pie volūt viuere in xp̄o psecutionē patient. Nā p̄ multas tribulatōes oportet nos intrare in regnū dei Actu. xiiij. Tercia rō. qz sancti q̄ p xp̄o sustinuerūt merito cū eo regnant. ij. ad Thim. ij. Si sustinebim⁹ cōregnabim⁹. Jdcirco Luc. xxij. Uos estis qui p̄manssistis mecū in temptationib⁹ meis dispono vobis sicut disposuit mihi pater me⁹ regnuz. Et subdit in textu. Beati estis cū maledixerint vobis homines. scz blasphemātes r mala improperātes p̄pter veritatē r iusticiā. r dixerint oīe malū adūsus

vos.s.ppter me mentientes.sicut dictū est ꝛc xpo. Mat.xi. Ecce homo vorax ꝛ potator vini ꝛc. Subdit.ppter me. Ecce causa.subdit pmium. Gaudete ꝛ exultate. ecce ēm merces vestra copiosa est incelis.

Sermo cxlviij
Ad idem

Gaudete ꝛ exultate. qm̄ merces vr̄a copiosa est i celis. Mat.v. In verbis premissis duo innuunt. Primo exultatio sctōr gloriosa.ibi. Gaudete ꝛ exultate. Secūdo sb iungit eor remuneratio copiosa.ibi. merces vr̄a copiosa ꝛc. De primo dic. Gaudete.triplex em̄ est gaudiū. R. Primū est gaudium animale.cū hoies gaudēt ꝛ felicitate petōr. Prou.ij. Letant cum malefecerint ꝛ exultant in rebus pessimis. vt fornicatores ꝛ adulteri. Eccl's.ij. Risum reputaui errorem.ꝛ gaudio dixi.q̄d frustra ꝛcipis. Reuera ꝛcipiunt. Aug⁹.ꝛ ybis dñi. Seculi leticia est impunita nequicia. sed restat futura tristicia. Apoc. xviij. Quantū glorificauit se in delicijs.tantū date illi tormētū ꝛ luctū. Aug⁹. in soliloquio. Nemo pt gaudere in vtroq; seculo. qz mana nō fuit datū durāte farina in egypto. Exo.x. Jō Bern. Delicatus frater ea si vis gaudere cū seculo ꝛ xpo.cum dr Lu.vi. Ue vobis qui hic gaudetis ꝛ ridetis.qm̄ lugebitis ꝛ flebit's. Hec erit merces vr̄a. Job.xxi. Tenēt tympanū ꝛ cytharam. gaudent ad organi sonū. ꝛ in puncto ad infernū descendūt. ibi implebitur illud Bre. Momentaneū est qd̄ delectat.eternū qd̄ cruciat. Scdm gaudiuz est spūale. ad Phil'. iij. Gaudete in dño semper.i.in gra dñi.quez habemus ita gratiosum dñm.qz ex gratia et⁹ sumus ad imaginē eius formati.ita chare redempti.ad ei⁹ gl'iam vocati. De quo Abacuc.iij. Ego aūt in dño gaudebo.ꝛ exultabo in ihu ꝛo meo. Nā p̄m Aug⁹. Alia efficitur id i quo delectat. qz est nature speculatiue. Si gaudet in turpibo.turpis efficit.si in deo deus.dq̄ apl's.i. Thor.vi. Qui adheret deo vn⁹ spūs efficit cū eo. Et h̄ est gaudiū spūale. Tertiū gaudiū est eternale. De q̄ ps.cxlviij. Exultabūt sancti in gl'ia. Et hoc est gaudium stabile. Joh.xvi. Gaudebit cor vr̄m.ꝛ gaudiū vr̄m nemo tollet a vobis. Nam sicut p totū annū pdicam⁹ ꝛ vita ꝛ passione cuius libet sancti.hodie dignū est vt dicam⁹ de gaudio generali cor vbi nūc sunt. S. Nota multa sunt genera gaudentiū in hoc mūdo. sicut hodie in celo. Primo gaudent parentes ꝛ honor filiorum multiplicatione. ꝛ quo Prou.x. Filius sapiens letificat patrē. Et sic pater celestis hodie gaudet ꝛ bonis filijs q̄s creauit.q; fuerūt obedientes suis pceptis. Prouerb.xxiij. Exultat in gaudio pater iusti ꝛ mater que eū genuit. Et sic mater eccl'ia ꝛ sancta trinitas.ideo canit primū responsoriū. Summe trinitati simplici ꝛo Scdo gaudēt virgines vel sponse ꝛ nuptiaꝛ celebratiōe.maxime si accipiunt sponsum nobilē. pulcrū. diuitem ꝛ sapientē.ideo in nuptijs sunt instrumēta leticie. Et sic hodie gaudet Maria mater nostra vera sponsa dei patris. Jdeo cū annūciare audiuit solennitatē sue ꝛsponsationis q; debebat fieri mater filij dei.dixit Luc.i. Magnificat aīa mea dñm. Et exultauit ꝛc. Sic et dicit Zach.ix. Exulta satis filia syon. Reuera ipa gaudet corona ta corona regni ꝛ gaudij. Unde in figura. iij. Regū.ij. Positus est thronus bersabee iuxta thronū Salomonis. Un̄ p̄t dicere illud Isa.lxi. Gaudēs gaudebo in dño. ꝛ exultauit aīa mea in deo salutari meo.qz induit me vestimēto salutis.ꝛ q̄si sponsam decorauit me corona. Cui⁹ gaudij participes effecti sunt oēs ꝯgines ꝛo ꝛsponsate ꝛ anulo fidei subarrate. Jdeo hodie gaudent dicētes illud Apoc.xix. Gaudeam⁹ ꝛ exultemus.qz venerūt nuptie agni ꝛ uxor eius gl'iam ꝛo. De quo p̄s.cxlix. Filie syon exultant in rege suo. Tertio gaudēt ciues ꝛ patrie recuperatione. Et sic hodie gaudent angeli.qz vident celestem ciuitatē hierl'm ꝛ hominib; reparari. Nā celū erat desertū p casum angelor sed p fideles suos recupat. Jdeo gaudēt angeli cū beatis aiabo Luc.xv. Gaudiū est angelis dei sup vno petōre pniam agente. Eo q; vn⁹ est de illis q̄ implebit vacuū locū. quanto magis hodie ꝛ pluribo. Jdeo implebit illud p̄s.xx. Sup salutare tuū exultabūt vehemēter.s.angeli.qz desideriū cordis eoz tribuisti eis. Quarto gaudent mercatores ꝛ lucri cumulatione. Un̄ Prou.xx. Maluz est malum est dicit oīs emptor.ꝛ cū recesserit gloriabitur ꝛ lucro. Sic hodie gaudent apli q̄ cōmutauerūt paleam p auro. arenā p lapidibo pciosis. terrā p celo. Et diuites facti sunt p paupertate quā elegerūt Mat.xix. Ecce nos reliquimus omnia. quid q̄ erit nobis. Rndit. Centuplū accipietis ꝛ vitā eternā possidebitis Hodie ꝛ eis fit mentio in euāgelio cuz canit eccl'ia. Beati pauges spū. qm̄ ipsor est regnū

celoꝝ. Quinto gaudēt pegrini et exules de reuersione in patriā. sicut gaudebāt filij israel reducti in hierlm. ps. cxxi. Letat⁹ sum in his que dicta sunt mihi. Sic hodie gaudent patriarche z pphete de pīsentia patrie q̄ hic fuerunt pegrini. ps. xxxviij. Aduena ego sum et pegrinus sicut omnes pres mei. ad Heb. xiij. Nō habem⁹ hic manentē ciuitatē. Sed hodie gaudent i celesti patria de possessione eterne vite. qui erant exules ppter crimen lese maiestatis parentū nostroꝝ. Isti tanq̄ pegrini semp cor habebant ad patriā. donec p mortez summi sacerdotis reuersi sunt et introducti. Isa. vlti. Gaudete cū leticia q̄ in tristicia fuistis. z repleamini ab vberib⁹ cōsolationis eius

Sexto gaudent bellatores de hostiū interfectione. sicut iudei de holoferne. Judith. vl. Erat populus iocūdus p̄m faciem sanctoruz Exo. xv. Submersо pharaone cantem⁹ dño Hoc gaudium habet exercitus martyrū. cui⁹ vexilliferi fuit beatus stephanus. Et de eis dicitur ad Heb. xi. Sancti p fidem vicerunt regna

Septimā duplex fecit certamen diabolus ꝺtra eos. vnū vicioꝝ ꝺtra mentē. aliud psecutoꝝ ꝺtra carnem. Primam aciem vicerūt sancti p resistentiā. Secōdam p patientiā. tantos em passi sunt ictus q̄t scuta eorū. i. corpora fracta sunt in bello. Ipsi p̄o nō ceciderūt ideo coronati sunt. Unī Isa. lx. Letabunt coram te sicut q̄ letant in messe. sic exultāt victores capientes pdam q̄n diuidūt spolia. ps. cxv. Uenientes aūt venient cum exultatione.

Septimo gaudēt operatores de mercedis receptōe. z sic hodie sancti ꝺfessores q̄ xp̄o seruierunt cū cordis hūilitate. corpis asperitate. cuz opis fidelitate. Ideo p̄nt dicere illud ps. lxxix. Letati sum⁹ p dieb⁹ quib⁹ vidim⁹ mala. Et sic cuilibet seruo in fine opis dicet. Euge serue bone et fidelis. q̄ talib⁹ dicetur illud Baudete z exultate. Matth. v. O q̄ merito possunt gaudere hodie sancti ō multiz in celo.

Primo habebūt gaudiū supra se de clara visione celestis regis. De q̄ Isa. xxxiij. Regem in decore suo videbūt. Et inde erit eis triplex gaudiū. Primo videndo faciē diuinā q̄d erit summū gaudiū Bern. Illud est vez gaudiū q̄d nō de creatura sed de creatore ꝺcipit. in cui⁹ compatione ois iocūditas meroꝝ. omne dulce amaz. oīe decoꝝ fedū. Nā ꝑm Aug⁹. Illa visio est tota merces. Et si mali illā faciē viderēt penis carerent. Chrys. Carentia diuine visionis grauior pena est q̄ pena gehenne. Hoc verū est q̄tuz ad penā damni. Secōo in eis est gaudiū in visione hūanitat⁹ in corpore glificato. Isa. xxxv. Ipsi videbūt gl'iam dñi z decorē dei nr̄i. Nā si illā claritatē nō pmanentem sed trāseuntē vidit petr⁹ in monte thabor q̄ oim aliox oblit⁹ Mat. xvij. dixit. Bonuz est nos h̄ esse. faciam⁹ tria tabernacula. quid tūc de claritate glie pmanētis in patria. Ideo ps. lxxix. desideráter ait. Ostēde nob⁹ faciē tuā z salui erim⁹. Et Joh. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscant te solū verū deū et ih̄m xp̄m quē misisti. Tertio erit gaudiū in ꝺsideratione vnionis hūane nature ad diuinā. O magnū z mirabile gaudiū erit electis cū ꝺsiderabunt q̄ frater eoꝝ ꝑm carnē vere deus est. Jō Bern. Plenū erit omni dulcedine videre hominē z hoīs ꝺditorem. Tunc implebit illud Joh. x. Ingredient z egredient z pascua inuenient. Ingredient in diuinitatē. egredient in humanitatē. Jō Isa. xxxv. Uenient in syon cū laude sempiterna. q̄ leticia sup caput eoruz. Uñ ꝑm Aug⁹. Nullū malū ibi erit. nullū bonū latebit.

Secōo habebūt gaudium p eo q̄d infra se est. s. ab inferno. q̄d veraciter euaserunt. hic vero homo nō est cert⁹ an amore vl odio dei dign⁹ sit. Eccl's. ix. Inde etiā habent triplex gaudiū. Primo videt demones pstratos a q̄b⁹ hic temptati fuerūt. Secōo videt se securos in ppetuū ab omni temptatōe. Sap. iij. Justoꝝ aie in manu dei sunt. z non tanget illos tormētū malicie. Tertio videt malos ibi cruciari qui eos hic multipliciter leserūt. et in hoc laudant diuinā iusticiā. ps. Letabit⁹ iustus cū viderit vindictā. Ideo p̄s. lxxiij. Beati qui habitat in domo tua dñe. ps. Exultabit lingua mea iusticiā tuā. z os meū annūciabit laudem tuaz. Eccl'i. li. Dedit mihi dñs linguā mercedē meā. z in ipsa laudabo eum. Ideo ꝑm doctoꝝ resumptis corporibus erit laus vocalis. Sz ꝑm Remigiū in lingua hebraica. Ideo Isa. xlij. Populū istum formaui mihi laudē meā narrabit. Sancti q̄ deum laudāt. peccatores vero vlulant. Isa. lxv. Ecce serui mei laudabūt p exultatione z vos clamabitis p dolore cordis z p ꝺtritione spiritus vlulabitis. Tertio h̄nt gaudiū ab ante. sez a celo in quo sunt. Inde h̄nt triplex gaudiū. Prio a loci claritate. Apoc. xxi. Ciuitas illa nō eget sole. sz agn⁹ dei illuminabit eā. Et sequit Nox vltra nō erit. Hāc claritatem petijt thobias ca. xiij. Beat⁹ ero si fuerint reliquie seminis mei ad videndum claritatem hierusalez. Nam ille sol celestis lucet ibi. qui dixit Johan. viij. Ego sum lux mūdi. Secūdo a loci

De omnibus sanctis

puritate. Apoc. xxi. Nil coinq̃natū intrabit.
3° Tertio a loci dilectabilitate. Baruch. iij. O israel q̃ magna est domus dñi, et ingens locꝰ possessionis eius. Et ꝑsens mūdus velut pūctus ē respectu celi. Bern. Ciuitas celestis mānsio secura totū ꝺtinens qꝺ dilectat. Ideo ps. lxxxvi. Gloriosa dicta sūt de te ciuitas dei. Jo melior est dies vna in atrijs tuis super milia.
4° ps. lxxxiij. Quarto habebunt gaudium ab eo qꝺ est post se, id est a corpe ꝑpio qꝺ hic reliquerūt. Inde erit triplex gaudium. Primo a corpis claritate. Mat. xiij. Fulgebunt iusti sicut sol in regno patris eoꝝ. Secundū gaudium a corporis immortalitate. i. Thoꝝ. xv. Oportet h̄ corruptibile induere incorruptionem, et hoc mortale induere imortabilitatez. tunc implebit illud Apoc. xxi. Mors vltra
3° nō erit. Tertium gaudiū a corporis agilitate De quo Aug⁹. Vbi velit spūs, ibi ꝓtin⁹ erit et corpus, q̃ implebit illud. i. Thoꝝ. xv. Seminat animale, surget spūale. id est obediens spiritui. Dicit mgr in. iij. di. xlix. Sine omni scrupulo credendū est eos habituros maiorē gl'iam post iudiciū q̃ ante. q̃ maius erit coꝝ gaudiū. eo q̃ extēsiue diffundet ab ala i corp⁹
5° Quinto habebunt gaudiū ab eis qui erūt ad sinistram. s. a sanctis angelis. Et illud gaudium erit triplex. Primo cū eis imutabiliter
1° viuendo. De quo Mat. xxij. In celo nō nubent neq̃ nubent, sed erūt sicut angeli dei. Secundo cum eis deum laudando. Isa. vi. Nō
2° cessabūt clamare die ac nocte. sanctus sanctus sanctus. De quo ps. Beati q̃ habitant in domo tua dñe, in secula seculorū laudabunt te.
3° Tercio habebūt gaudiuz sine modo. cum eis eternal'r deū videndo et amando. De q̃ Bern. in meditationibus. Amabim⁹ sine modo. videbimus sine termino. coherebim⁹ sine medio. sicut idem dicit in lib. de diligēdo deuz. Quo stillabūt aque viue et ferrū igni vnitur. sic sancti vniti sunt deo
6° Sexto h̄nt gaudiuz ad exteraz. s. a venerabili societate. et erit triplex.
1° Primo ex multitudine. Apoc. vij. Vidi turbam magnā quā nemo dinumerare poterat. Nā si nō possum⁹ numerare stellas celi, arenā maris et guttas aque, multo min⁹ numeꝝ sanctoꝝ. Job. xxv. Nō est numer⁹ militū eius. Dan. vij. Miliū milia ministrabāt ei, et decies centena milia assistebant ei. Secūdo h̄nt
2° gaudium ex societatis nobilitate. s. beate virginis. oim sanctoꝝ. angelorum. apostoloꝝ ꝛc. quoꝝ hodie oim celebramus ē vna. Tertio habent gaudiū de societatis amicabilitate. Isa.
3° xxxij. Sedebit populus meus in pulcritudine pacis et in requie opulenta. vbi nulla discordia. De q̃ ps. Qui habitare facis vnanimes in domo. Nam ibi erit pax et vna animitas cū deo angelo. primo et corpe ꝑpio. Ex Nā duo sunt facientes discordiā q̃ in celo nō erūt. Primū est superbia. Prou. xij. Inter superbos semper iurgia sunt. illa nō erit ibi. ps. Nō habitabit i medio domꝰ mee q̃ facit superbiā. Scōm est inuidia et illa nō erit ibi. de qua Aug⁹. sup Joh. Nō erit alīq̃ inuidia disparis claritatis Vñ Bre. iij. moral. Tāta est ibi vis vnitatis qꝺ vnusq̃sq̃z in seipso nō capit. in alio se accipisse exultat. s. p charitatē. de q̃ Bre. Qꝺ tuuz p laborē meum p amorē. Quapropter hortat nos Aug⁹. in li. de vtilitate agēdi pniaz. Frēs illuc festinate vbi semp viuat̃. si ista fluida vita diligit. q̃to magis vbi feruēter sancti i deo letant̃
4° Dixi secūdo subiungit coꝝ remuneratio copiosa. ibi. Merces vra copiosa est in celis Ex Item merces sanctoꝝ h̄ plures
1° ꝺditōes. Prio em̄ recipit celeriter. Apoc. xxij. Ecce venio cito et merces mea mecū. Reuera cito veniet. s. post mortē. Luc. xij. Qua hora nō putatis filius hois veniet ad remunerāduz
2° bonos Scōo deseruit faciliter Matth. x. Quicūq̃ potum dederit vni ex mīmis meis calicē aque frigide nō pdet mercedez suā. s. in celis. Ideirco nolite esse impatiens aduersis. nihil est qꝺ pateris si mercedē attēdis. Ideo Piere. xxxi. Quiescet vox tua a ploratu et oculi tui a lachrimis. q̃ adest merces operi tuo.
3° Tertio soluit liberaliter. quia ꝺ copiosa. Vñ Bern. Merces sanctoꝝ est tā magna q̃ non pt mēsurari. mēta nō numerari. pciosa nō estimari. copiosa nō finiri. Jo ps. Replebit i bonis desiderijs tuis. sup q̃ dicit Augst⁹. Replebunt oēs sensus exteriores et interiores celestibus delicijs. ps. Cor meum et caro mea exultauerūt in deū viuū. Aug⁹. Duo sunt sensus. interior et exterior. Exterior reficit in ꝺtemplari one hūanitat̃. Interior in ꝺtēplatiōe diuinitatis. De q̃ Leo papa in li. ꝺ fide dicit. Deus hō factꝰ est vt totū hoiem beatificaret. Istud q̃ obtectū tā fulgidū est q̃ oīs alia claritas sanctoꝝ et fidez est q̃si calamꝰ ardens respectu totius vniuersi. Jo Bern. O beata merces xp̃m videre in seipso in nobis et nos in ipso felici iocunditate. De q̃ Aug⁹. sic loquit. Nō ꝑparauit de⁹ diligētibus se fide nō capit. spe nō attingit. charitate nō comphendit. acquiri potest.
4° estimari non pōt. Quarto possidet henniter

Eccli. xviij. Nō verearis vsq; ad mortē iustificari. qm̄ merces dñi manet in eternū. Non em̄ deficiet q̄tumcunq; diu ea vtamur. qz nō est trāsitoria sed sempiterna. Aug⁹. O homo expardesce in amore dei z desiderio vite eterne. cuius lux est veritas. cui⁹ lex charitas. cuius modus eternitas. ibi actio nō operosa. reqes nō desidiosa. ibi sanitas sine infirmitate. pulcritudo sine deformitate. iocūditas sine merore. sapientia sine erroze. vita sine morte. Sap. v. Justi in pretuum viuent. z apud dñm est merces eoz. Ecc. xv. Noli timere ego merces tua magna nimis. Hāc mercedē adepti sunt omnes sancti quoz hodie solennitatem celebramus letanter. Pro quo sciēdum hodierna festiuitas est gaudiose celebranda. quia pariis de causis ab eccl'ia est instituta. 1° Primo ppter dei glorificationez. Un Guil'. altissiodorensis. Qui sanctis honorem impendit illū specialiter honorat qui eos sanctificauit. quia honor ministroz est veneratio dominoz. In figura illi⁹ Heliseus dixit se forē p̄sentem q̄n naaman syrus discēdit de curru faciens reuerentiam giezi suo indigno. Jō honorat p̄s. Laudate dñm in sanctis eius. 2° Secūdo celebrat ppt̄ auxiliū participationē Ber̄n. in sermone de omnib⁹ sanctis. Si potētes fuerūt in terris. potentiozes sunt in celis. qz patria nō minuit charitatē. sed augmētat. Maxim⁹ in sermone. Eoz̄ merita sunt nr̄a suffragia. eoz cruciatus sunt nr̄i pfect⁹. Quo em̄ cognoscunt nr̄a desideria. Rndet sanctus Jho. in. iij. q cognitōne matutina. s. in deo. nō aūt cognitione vespertina. i. in seipso. Un Grego. Quid nō vident qui videntē omnia videt. Ber̄n. Ibi semel mgr̄m vidisse est omnia didicisse. 3° Tertio celebrat ppter spei cōfirmationē. Unde Ber̄n. Quid est q nō solus difficile sed etiā videt nobis impossibile cum homines fuerūt sicut nos. Jō festiuitat⁹ eoz̄ celebratio est nr̄e fidei confirmatio. Maximus in sermone. Nunq; ita constāter vitā extēdissent nisi alterā beatitudine sensissent. ideo ñ timeam⁹ nimiū. Aug⁹. in sermone de martyrib⁹. Quid timebo membroz̄ damna cū securitatem accipio de numero capilloz̄. Mat. x. Omnes capilli capitis vestri numerati sunt. z vnus nō peribit ex istis. p̄s. Custodit dñs ossa sancto 4° rū. vnū ex his nō conteret. Quarto celebrat ppter eoz̄ imitationē. de q̄ Chrys. sup Mat. Que est iusticia sanctos colere et sanctitatem spernere. sine causa iustos colit q̄ iusticiā spernit. Ideo honoramur. i. Mach. viij. Memento quō salui facti sunt patres vr̄i. Aliqui p voluntariā paupt̄atē vt apli. Aliqui p seruitutē vt patriarche z pphete. Aliqui p patientem tribulationē vt martyres. Aliqui p misericordie pietatē vt confessores. Aliqui p corpis castitatē vt virgines. Aliqui p pnie asperitatez vt veri penitētes. sic z nos. Maxim⁹ in sermone de omnib⁹ sanctis. Quē delectat alicui⁹ sanctī meritū z premiū. delectari debet par z obsequiū. 5° Quinto celebrat ppter repli cuiusdā dedicationē. Romani em̄ cū vniuerso orbi dominarent. q̄ddam templū construxerūt. in cui⁹ medio suū ydolū collocātes oīm puinciaruz simulacra p circuitū statuerūt. respicientes rectis vultibus ydolū romanoz. si q̄n aliqua pouincia rebellaret cōtinue arte diabolica illius puincie simulacrū ydolo romanoz̄ posterioza vertebat. innuēs q ab ei⁹ dñio recessissent. statim illuc romani exercitum destinabant et ipsam suo dominio subiugabant. Et illō templū vocauerūt Pantheon. qō sonat toti dij. et dea pan qō est totum. z theos deus. z durauit tamdiu vsq; ad tempus imperatoris Foce. Tūc Bonifaci⁹ quartus papa impetrauit h templū a foca cesare. z dedicauit in honore beate virginis z oīm martyrū christi. z appellauit locum sancte marie virginis ac martyruz christi. z a ppl'o appellat ad sanctam mariaz rotundā. Et post h quidaz papa Grego⁹ h festū kalendas nouēbris instituit. z p vniuersum mundū hunc diē in honore oīm sanctoz 6° rū celebrari solēniter ordinauit. Sexto celebratur ppter omissoz impletionē. quia nos multos sanctos obmittim⁹. z ppter eoz̄ multitudinē celebrare nō possum⁹ ppter nr̄am infirmitatē z temporis brevitatē. Ideo eccl'a ordinauit vt vno die eos simul honoraremus.

7° Septimo ppt̄ negligentie suppletionem. qz licz aliquoz festa celebram⁹. tm̄ negligēter. Jō hodie p amorē z deuotionē supplere debemus negligētiā in festiuitatib⁹ pactā. 8° Octauo ppter faciliorē orationū nr̄az impetrationez. Sicut hodie oēs sanctos vniū saliter honoram⁹. sic ipsi hodie intercedūt p nobis. Piero. Impossibile est multoz̄ orones nō exaudiri. de quo hodie in collecta dicit. Desideratez nobis tue ppciationis abundantiam multiplicatis intercessoribus largiaris. Intercedūt enim sancti p nobis merito z affectu. merito dum nobis coruz meritis suffragant. affectu dum merita nr̄a cupiunt adimplere. Et Exemplum legit. Cum custos quidaz eccl'ie sancti petri hac die ex deuotione oīa altaria

Rome de templo idolorum fartuli templum omnium deorum quod dicebant pantheon et olim Cesar Gregorius papa quartus totum orbem fecit tangi de quo dicebat orbis

circūisset. z oim sanctoz suffragia iplorasset z demū venisset ad altare sancti petri. ibi paulum requiescēs extra se rapit z vidit regem regum in sublimi solio z oēs angelos i circūitu morantes. tunc virgo virginū cū dyademate pfulgenti venit. quā innumerabilis multitudo virginū sequebat. Huic rex ptinus assurrexit z posito solio sedere fecit. Post hoc venit quidam vestitus pilis cameloz quē sequebat multitudo venerabiliuz senioz. deinde venit alius pontificali habitu decoratus. quem coors in habitu psimili sequebat. Postea processit innumerabilis multitudo militie. demū aduenit turba diuersaz gentiū infinita. Omnes igit ante regem aduenerūt z ipsum flexis genibz adorauerūt. Iste aūt qui in pontificali habitu erat incepit matutinas ceteris prosequentibz. Angelus aūt qui pdictū custodē ducebat eidem visionē exposuit. offerens virginem in pma acie matrē dei esse. vestitum de cameloz pilis iohem baptistā cū patriarchis et pphetis. z pontificali ornatu petrū cū ceteris apostolis. milites. martyres. turbam reliquā psessores. Hi omnes ante regem venerūt. vt p honore sibi hac die exhibito a mortalibus gras agerent. z p orbe vniuerso orarent. Deinde ad locū aliū ipm duxit z vtriusq sexus homines vidēs. alios in stratis aureis. alios in mensa gaudentes diuersis delicijs. alios nudos z inopes auxilium mendicantes. et dixit hunc purgatorij locum esse. abūdantes illas animas esse quibz ab amicis p multa suffragia copiose subueniebat. egentes esse quaruz nulla cura habebat. Jussit aūt vt omnia summo pontifici intimaret vt post festum omniū sanctoz diem statueret animarum. vt saltem generalia suffragia fierent p illis que specialia habere nequirent.

De animabus defunctorum. Sermo cxlix.

Intēde anime mee z libera eam. Scribitur ps. lxviij. Et legit p salute animaz. et applicat p plentis sermonis exordio. In verbis pmissis duo innuunt. Primo postulatio beneficij z pietatis. ibi. Intēde aie mee. Secdo explicatio subsidij z charitatis. ibi. et libera eā. De pmo dicit. Intende aie mee. Nō dicit. intende bonis delictis. nec intende bonis corpis. sed anime. Itē intendere debemus animabz defunctoz plurib z causis. Primo ppter naturā docentē. Est nanq; lex naturalis que docet Mat. vij. Oia quecūq; vultis vt vobis faciāt hoies. eadē facite illis. Et hoc intelligit. quecūq; vultis pm rectā rationē. Et sic si velletis liberari cooperamini liberationi aliorū. Dicit nanq; Albert⁹ in libro rerū. q irrationalia aialia vt cerui z elephātes succurrunt alijs. Cerui cum debent ptransire magnā aquā fortes ordinant in pncipio et in fine. z debiles in medio vt sustentent a fortib ponentes capita sup dorsa fortium ceruoz. et sic transuadāt. Similiter elephas si ceciderit p se surgere nō potest. tūc clamat. currunt aūt alia aialia z subueniunt. q scribit Eccli. xiij. Omne aial diligit sibi simile. Si hoc faciut irrōnalia. multo magis rōnalia. vt docet apostolus ad Gal. vi. Alter alterius onera portate. ad Roma. xv. Debemus nos firmiores imbecillitates infirmoz sustentare. Ambro. Nil tam pium sicut iuuare psortem. Nam omnes sum⁹ miserabiles z defectuosi. Idcirco nūc simus misericordes. Prouer. xix. Homo indigens misericors est. Eccli. xxxi. Intellige que primi tui sunt ex teipso. Secūdo ppt seipsa ammonentē. Nam ois scriptura veteris z noui testamēti hortat nos ad subueniendū aiabz. Eccli. vij. Mortuo non phibeas gratiam. Jrez. ij. Mach. xij. Judas machabeꝰ misit duodecim milia dragmas argenti hierosolymā offerre p pctis mortuoz. Considerauit em q hi qui cū pierate dormierant optimam haberent repositā gratiam. Sancta ergo z salubris est cogitatio p defunctis exorare vt a penis soluent. Ecce hoc est pena eos qui dicunt q auaricia sacerdotū excogitauit cōmemorationes aiaz. qd est falsum. q scribit Eccli. iij. Elemosina patris tui nō erit in obliuione. et p peccato matris restituet tibi bonuz. id est p subsidio patris z matris fiet tibi recompensatio. qualis? Subdit idem ibidē. In iustitia edificabitur tibi. in die tribulationis cōmemorabit tui. Et sicut in sereno glacies soluentur. sic tua peccata. ppter qd ē eccl'ie sancte ostitutio. de celebra. miss. c. Luz creatura. q nulla missa debet celebrari quin defunctoz debet fieri memoria. Tertio ppter amicitiā refulgentem. Prou. xvij. Omni tpe diligit q est ver⁹ amicus. s. tpe sanitatis. infirmitatis. leticie z tristicie. tempore vite z mortis. tpe p'speritat' et aduersitatis. De quo Hie. Lex vere amicitie est vt qui diligit in p'speritate. diligat z in aduersitate. vt docet ihs filius syrach. Eccli. vi. Si possides amicū in temptatione posside illum.

Sz heu amicitia vera est rara. quia multi se ostendūt amicos in psperitate. pauci vero reperiunt in aduersitate. De q̄ Prou. xix. Diuitie addunt amicos plurimos. a paupe autem separant quos habet. Et implet illud Eccli. vi. Est amicus soci⁹ mense. z nō pmanet i tpe tribulatōis. ps. Oblīti sunt būfactoz ei⁹. propter qđ dicit Hozra in sententijs. Amici nō ꝓbant bene in psperis sed i aduersis. Sic cōtingit pauperibꝫ vt scribit Gelasius papa. et habet. xxv. q. ij. Sicut folia deserunt arborem in hyemis aduersitate q̄n illis contra frigora plus indigeret. ita qui cōuertunt ad inimicitiā tpe paupertatis amici. Fontinus de mutabilitate rerū dicit. Hi q̄s se amicū iactat talez se nō verbis sed opere demonstret. Juxta illud i. Joh. iij. Nō diligamus verbo nec lingua. sed opere z veritate. Dicit ibidem. Qui viderit fratrem necessitatem patientem z clauserit viscera sua ab eo. quō charitas patris manet in eo. Et sic nos sum⁹ fratres. Mat. xxiij. Omnes em̄ fratres estis. vnus em̄ est pater vester qui in celis ē. Ubi Aug⁹. Omnes frēs sum⁹ fm q̄ homines. quāto magis fm q̄ christiani sumus z in fide xpi. Rōne fraternitatis spūal est vnus pater de⁹. vna mater eccl'a. que fraternitas tanto magis restringit ad diligendum quāto reuerentioz de⁹ pater q̄z homo carnalis. z mater eccl'ia q̄z mater carnalis. z celestis hereditas q̄z tempalis. Ideo faciam⁹ iuxta illō. i. Mach. v. Conuenit em̄ eccl'ia magna cogitare q̄d faceret fratribꝫ in tribulatiōe. Agam⁹ iuxta illud Deu. xv. Precipio tibi vt aperias manū tuam egeno z paupēri. Et ostendam⁹ veram amicitiam. Nam fm Fontinum. qui fingit amicitiā peioz est illo q̄ fabricat falsam monetam. Et sicut ex vera amicitia tenemur subsidiū corpi. multo magis anime. De quo Aug⁹. in li. de cathezizandis rudibꝫ. Sic sententia est verbis pponēda. ita corpori anima.

Exemplum de abbate qui debebat mori. Aduenientibꝫ fratribꝫ z tractantibꝫ de abbate eligendo. Abbas infirm⁹ rogauit p anuniculo suo vt eligeret in abbatē. Et factum est. mortuo illo habebat purgatoriū in fonte. Et abbas electus amic⁹ defuncti deambulans in orto circa fontē. audiuit lamen tabilē vocē. interrogauit q̄d ibi esset. Rndit. Ego suz quondam abbas amic⁹ tu⁹ z crucioz hic ex eo q̄ p/curaui te eligere in abbatē. Cui ille. Non est tibi magna pena. qua in aqua refrigeris. Respondit aīa illi⁹. Vade fer encū candelabruz de eccl'ia z mitte i fontē z videbis. Allato candelabro z i fontē misso dissoluebat sicut cera a facie ignis. Neq̄z lego q̄ aliq̄d boni p aīa ei⁹ fecisset. ecce quāta ingratitudo. Aug⁹. Ingratus est q̄ accipit būficiū z nō reddit obsequiū

Quarto tenemur eis subuenire ꝓpter cam sam indigentē. sunt em̄ valde indigentes. qz paupes. ps. xxxiij. Animas paupez tuoz ne obliuiscar's. Paupes sunt quia nihil operari possunt. vt dicit ps. cvi. Sedētes in tenebris z in vmbra mort's vinctos in mēdicitate z ferro. Constat q̄ tenebre impedīūt opationez q̄ se iuuare non possunt. Eccl's. ix. Nō est opus nec rō apud inferos. Uincula impediūt euasionē. mēdicitas solutionē q̄ nō p̄nt satisfacere diuine iusticie. Sunt tm̄ membra corporis mystici. ideo p̄nt cape influētiā a corpe. z q̄nto coz mendicitas maioz. tanto in subuenīēdo eis ē pietas copiosioz. qz dicit Aug⁹. Magna pietas est illos iuuare q̄ se iuuare nō p̄nt

Sed quō p̄nt scire q̄n q̄s eis beneficia impendit. Rndet fm Aug⁹. in li. de cura agenda p mortuis q̄ quattuoz modis possunt scire.

Primo ex liberatione vel ad mīn⁹ expene alleuiatione. qz si non statim liberant q̄n p eis aliquid fit. tm̄ aliquātulū minus patient vt volunt doctores cōmuniter. Sz magister Henricus de hassia dicit q̄ acerbitas nō mitigatur sed solū fit eis refrigeriū. Uerbi gratia. Sicut portans intolerabile pondus. z est aliquis q̄ pstat ei haustus aque frigide. apparet sibi q̄ leuius portat. licet sit idez pondus. z sic eis pena alleuiat p nr̄a suffragia. Et tamē hec duratio pene abbreuiat. licet fm Henricum acerbitas non mitigat. qz ante in purgatorio summe appetūt vt deū beatifice videre nt. propter qđ magis eligerent acrius pati q̄ eo citi⁹ ad deū venirent. Sed ꝑma responsio est communioz. Et sic fm doctores ex alleuiatiōe pene cognoscūt q̄ aliquid fit p eis. sz tm̄ adhuc ex se nescīūt quid aliqs facit

Secūdo percipiunt hoc ex angelica reuelatione quibꝫ commisse erant in baptismo ante z post. q̄ sepe eas visitant z exhortant eas ad patientiaz. illi dicunt eis determinate quid sit z quid faciūt p eis. z dicūt eis q̄nq̄z terminū pene. z in h̄ valde ꝛsolantur eas. Sic angelus thobiā Thobie. v. c. Forti aio esto. in ꝓmo est vt curet's. Ideo canit eccl'ia. Mitte archangelum michaelem vt ille dignetur eas eripere de penis tenebrarum

Tertio percipiunt hoc ex decedentiū relatione q̄ descendūt ad eas. z q̄ agnouerunt ꝓ eis fieri anteq̄z decederēt illis nunciant ex charitate. quia in purgatorio non est

De animabus

odium nec inuidia sicut in inferno. Sz charitas maior qz in mundo. ideo vna aia ꝓsolat aliã quo potest. Quarto capiũt hoc ex diuina inspiratione. sicut sancti hoies qñqz in hoc seculo ex diuina inspiratõe cognoscunt qđ a se scire nõ possunt neqz ab alio didicerũt. Uñ legit in apiario q̃ q̃dam ꝺfunctus ꝑcibus cuiusdã viri sanctissimi resuscitatus fuit. Hic referebat se vidisse et audisse q̃ aia cuiusdam quẽ hic i vita ꝑsus nouerat grauissime torqueba. que in medio ignis subito exultando clamauit. Eya misericordissime ꝺs gratias tibi ago q̃ nõ in finem oblit⁹ es mei. Cui alia anima cõsors in pena. Unde tibi talis exultatio in talibus horrẽdis penis. At illa. Merito tripudio. qz a dño datum est mihi scire q̃ hodie natus est puer. qui postqz ad virilem etatem venerit p̃sbyter efficiet. In cuius prima missa ab his penis ad eternaz requiem euolabo.

Sed diceres. si aliqs facit aliquid ꝓ anima ꝺfuncti quem nunqz vidit nec nouit in seculo. an anima põt eum cognoscere in purgatorio. Respondet q̃ qđiu est in purgatorio non cognoscit eũ ꝺterminate sicut eos quos in seculo nouerat. Nihilomin⁹ aia regratiat ei et ꝺsiderat eũ agnoscere z diligit eũ. sicut nos facimus qñ aliqui habent fauorem ad nos qs nunqz vidimus. Sed postqz liberate fuerint z pueniunt ad celos tunc cognoscunt omnes benefactores suos ꝺterminate quos ꝑus nũqz viderunt. z magnifice regratiant illis ꝑ eis orantes ꝺum.

Sermo cl.
Ad idem

Mortuo nõ pro

hibeas grãm Eccli. vij. Uidemus q̃ mẽbra sana interiz q̃ sunt in corpe nõ abscisa vegetant a corpe. Spũaliter. Sic anime ꝺfunctoz sunt membra corporis christi mystici. s. ecclie sancte. Rom. xij. Sumus enim inuicem membra. z sunt sana et nõ putrida nec abscisa. id est in charitate mortua. z nõ sine charitate ꝺcesserunt. ideo vegetant a corpore. id est pticipes sunt bonoz eccle sie. De quo Berñ. Charitas est virtus largiflua que facit oĩa cõmunia. vt habet ꝺ ysi. diss. iij. eccle. vbi dicit. Qui sunt in charitate participes sunt omniũ bonoz operũ. ꝓpter qđ dicit. vnum membruz corpale aliud respicit z ei volenti subuenit z ꝺ dolet. Sic spũale existens in charitate condolet et subuenit.

Item mortuo nõ ꝺbem⁹ denegare gratiam ꝓpter multa. Primo ꝓpter pnam. Nam ꝑm Tho. i operib⁹ misericordie illius cui tius est succurrendũ qui in maloribus sunt penis. Et sic anime in purgatorio sunt in tanta pena quã nemo in terris passus est aut excogitare põt in hac vita. Aug⁹. Ignis purgatorij est durior qz quicqd excogitari põt. licet enim martyres innumerabilia passi sunt tormẽta. vt Laurenti⁹ Petrus Katherina Ursula ꝛc. nunqz in eis talis pena inuẽta ẽ. Aug⁹. Stultum est esse in purgatorio qđiu põt oculus claudi. h̃ est quo ad ictũ oculi. qz fuit pena in craticula sancti laurẽtij. Et subdit. Qui purgatorij petit. nescit qđ petit. Ideo scribit Jacobus epus tusculan⁹. q̃ q̃dam mortuus pcibus cuiusdam sancti fuit ereptus ꝺ purgatorio ad agendũ pniam in terris. hic ita se affligit q̃ in sepulcris habitauit in niue in glacie z in igne se volutabat. Interrogat⁹ cur h̃ faceret. Rñdit. Si lacus ante eccl'iam tot⁹ igne⁹ esset mallem in eo esse vsqz in diem iudicij vt possem euadere penã purgatorij. Ideo Christo. Intende anime mee quascũqz penas seculi totũ leue erit respectu pene purgatorij. Nam dicit Aug⁹. Iste ignis hic in mũdo est velut ignis ꝺpict⁹ in ardore respectu pene purgatorij. Et cũ ꝑm Aug⁹. peccata magna siue pua nõ possunt esse impunita. ideo idem in libro de penitẽtia dicit. Purgãdus est igne purgationis q̃ distulit fructu ꝓuersionis. ps. lxxij. Conuertet populus meus h̃. s. ꝑ penitentiam nõ leuẽ sed arduã. si vis euadere penã purgatorij. ꝓpter qđ inquit Hiero. Intende qualitatẽ z quantitatem pnie que ꝺbet pene purgatorij equipollere. Idcirco ꝓpter grauitatẽ pene dicit Guilhelm⁹ in rationali. In missa ꝺfunctorum nõ canit Gloria. qz nõ sunt in eo. nõ dat pax. qz pace nõ fruunt. ideo petimus. Requiẽ eternã dona eis dñe. nec osculum dat post euãgeliũ. qz plenã amicitiã nõduz hñt. nec candele accendunt ad euãgeliũ. qz ñ sunt in luce sed in tenebris. ideo petimus in missa. Lux ꝑpetua luceat eis. Sz diceres. est ne ignis purgatorij corpalis vel spũalis. Respondent doctores super. iij. sententiarũ. Sz diceres. quomodo tũc potest agere in spũm. Respondet q̃ iste ignis potest considerari dupliciter. Uno modo vt est res corporea. z sic non habet ãgere ꝺ natura sua in spũm. Alio modo ꝓsideratur prout est instrumentum diuine iusticie vindicãtis. Hoc enim exigit ordo

diuine iustitie vt aia que habet materiaz igni congruentem.s. peccatum ardeat in eo. In simili sicut filum in stupa cito consumitur per ardorem ignis. Si aũt pinguedine ac sepo vl cera iungat. ac quãto pinguedo maior adheret filo. ac tanto diutius durat in igne. z sic ac aia. ac quãto maius peccatũ. ac tanto amplius durat in purgatorij igne. ¶ Sz diceres. quo modo anime exute teneri possunt a corpali igne. Respondet mgr Julian⁹. Si spũs viuẽtis hois tenet in corpe. cur nõ etiã post mortẽ corporeo igne teneat. Aug. xij. de ciui. dei. dicit. Sicut anima cõiungit corpori vt det ei vitam. quis illud spũale et hoc corpale. Et anima aggrauatur p corp⁹. Sap. ix. Corpus qđ corrumpitur aggrauat animã. Et sic iste ignis ita se habet q spirit⁹ incorporeus ei cõiungi potest. ¶ Sed diceres. a quo aũt puniunt vtruz p dæmones vl p angelos. Respondet sanctus Tho. sup. iiij. sententiaz. q puniunt a diuina iusticia nõ a dæmonibꝫ quorũ victores extiterunt. nec ab angelis bonis. qz ciues suos nõ affligunt. Sed cũ possibile est vt eas ad locũ penarũ adducant. sed diuina iustitia eas punit. Sz diceres. vtrum idem sit locus purgatorij z inferni. Rñdet sctus Tho. sup. iiij. sententiaz. Locus purgatorij est duplex. s. ẽm legem cõmunẽ z dispensationez. Primo modo capiendo. tunc locus purgatorij inferno ẽ cõiunctus. vt dicit Piero. q infernus est in medio terre. sicut corin medio aialis. z supra infernũ est purgatorium generale. Attn aliqua sunt loca ꝑuata in quibꝫ anime puniunt ẽm dispensationẽ put dr⁹ statuit. Sz quare alicꝫ in ꝑuatis locis puniunt. Rñdet q quattuor sunt cause assignande. ¶ R ¶ Primo ꝓpter eoz celerem liberationez vt possent aliꝫs indigentiam revelare. vt legitur de piscatoribꝫ episcopi Theobaldi. qui piscantes tpe estatis ceperunt vnã magnã ptem glaciei cogitãtes. hꝫ valet episcopo p refrigerio pedũ. quia erat infirmus. z allata glacie supposuit pedes. et audiuit vocem lamentabilẽ. interrogauit quid esset. Rñdit. Anima sum hominis christiani z hic crucior igne purgatorij. Cui dixit epus. Cur hic z nõ alibi deputaret ei purgatoriuz. Respondit. Ex speciali gra dei vt notificarem meũ defectũ. z eo citi⁹ liberater. Et sic epus sanat⁹ legit tricesimũ. finito eo dissoluebat glacies z liberabat aia. ¶ Secũdo ꝓpter nram informationẽ. vt loquit magister Symon in passionali de animabꝫ. ¶ Tertio ꝓpter eoruz leuem punitionem. vt Sze. vidit q aliqne in vmbra passe sunt. ¶ Quarto ꝓpter culpe ꝑpetrationẽ. Legit q pbr quidaz balneum intrans inuenit sibi quendã sedule seruientem. cui semel apportauit panẽ bñdictũ. z dedit ei. Respondit ille. Pater. illius panis nõ indigeo. sed orate deum p me. hoc ẽ mihi summe necessariũ. Cui sacerdos. Quis es. Respõdit Ego sum aia cuiusdam defuncti. Dixit sacerdos. Quid hic facis. Rñdit anima. Dic peccaui. z in hoc loco patior purgatorium. orate deũ pro me. z disparuit. Qđ z ille fecit. z vltra nõ apparuit in signũ q liberata erat. Idcirco ij. Mach. xij. habet. Sancta z salubris ẽ cogitatio p defunctis exorare. ¶ ¶ Exemplũ legit de quodã milite q ꝛsueuit semp p defunctis orare. semel descendit de equo ad orandum p defunctis. sui emuli sequebant eũ. z ipse invocauit omnes aias z mortui surrexerũt cum instrumẽtis quibꝫ dũ vixerũt vtebant. illum defendentes. z hostes territi fugerũt. ¶ Secũdo nos nõ debem⁹ denegare gram mortuis ꝓpter cõminantẽ penalitatẽ. cõminat em nobis Salomon Prouer. xxviij. Qui obturat aures suas ad vocem pauꝑis. clamabit et nõ exaudiet. Ratio Lu. vi. Eadez mensura qua mensi fueritis remetietur vobis. Inqt Beda Indignus est omni suffragio qui defunctoz memoz fuit in hoc seculo. Et qđ plus est pœnam ꝛsequit. vt dicit Haymo super Apocal. Justo dei se subijcit iudicio q defunctoz memoz fuerit. qz scribit Jacobꝫ in canonica sua ca. ij. Judicium sine misericordia fiet illi qui nõ facit misericordiã. ¶ M ¶ Exemplũ legit de quodaz monacho qui obijt. p quo frẽs vigilias. missas. psalteria legerũt. post hoc apparuit vni de fratribꝫ ꝛquerẽs se esse i magna pena petens subuentionem. Cui frater rñdit. Omnia nihil pfuerunt tibi. Qui rñdit. Alij receperunt quibꝫ tenebar qđ neglexeram. et q p desideriũ in vita meruerũt. Ecce si huic nõ pfuit qui negligens fuit. quid his q ꝛtemnũt orare p defunctis Beda. Indignus est omni suffragio qui defunctoz fuerit memoz in hoc seculo. ¶ Tertio ꝓpter vtilitatẽ nostram ꝛse quendã. que triplex est ¶ Prima quia suffragia pro eis facta redundãt in nos ¶ Nam ẽm Ambro. Omne quod defunctis impenditur totum ad salutem nostram fertur. vt impleat illud ps. Oratio mea in sinu meo conuertet. Nam oẽs qui sunt in purgatorio certitudinaliter pueniũt ad regnum celoz. Et sunt tales securi z certi. z licet ad tempus in captiuitate teneãt. ergo si honorazmus petrũ z pauluz in

eorū imaginibꝫ. vt si videres in lacu vel igne iacere. vtiqꝫ extraheres. multo magis animabus ꝛfunctorū attende. Si regē terrenū videres ꝛtentū mistrares vt euaderet. vt postꝫ veniret in regnuꝫ centuplum tibi rependeret. Et sic de animabꝫ. Ideo Richardus de sancto vic. Anime erepte de purgatorio dū assint celesti gaudio miro modo p illis reinterpellant q̄ eis subuenerūt in ꝫ seculo. Nā dꝰ eis nihil negat qui sunt in celo. Ideo Augꝰ. in sermone. Orate p ꝛfunctis. vt cum fuerint in vita eterna p vobis orent. ¶ Secūda vtilitas. qz p opus suffragij nos meremur nobis. Augꝰ. Certus sum q̄ nullū opus suffragij p ꝛfunctis amittis. si illis nō pderit q̄ nondū in tali statu sunt. tibi aūt meritū erit. qz dicit sanctꝰ Tho. in. iiij. Opus suffragij p alio factū habet duplicem effectū. est ꝛ expiatiuū pene illiꝰ. ꝛ meritoriū vite eterne nobis. ꝛ hoc inquātuz fit ex radice charitatis. ¶ Tertia vtilitas vt misericordiā post mortē cōsequamur. Mat. v. Beati misericordes. qm̄ ipsi misericordiaz ꝯsequent Luc. vi. Eadem mensura ꝛc. Ideo Augꝰ. Cupis homo vt tui misereat ds. fac vt p̄mo miserearis. Idez de cura agenda p mortuis. ꝛ habet. xiij. q. ij. ca. Nō existimas. dicit. Illis suffragia pſunt qui dum viuunt operanť vt pdesse possunt. ¶ Nā dicit nāqꝫ Henricus de hassia. ꝛ sanctus Tho. in. iiij. Suffragia dupliciter fiunt. Uno mō in cōmuni ꝛ ab vniuersali ecclia. Alio modo i speciali. Primo modo sic omnibꝫ pficiūt equaliter ceteris paribꝫ. Hoc adde qz vnius hoīs aīa potuisset hoc magis meruisse q̄ alia. quia multa opa pietatis ꝛ misericordie fecit ꝛ libenter subuenit alijs. Alio modo in speciali. ꝛ sic magis pſunt illi p quo fiūt. alꝫ frustra essent specialia suffragia. ꝛ non attendas ꝓpositum qui ponit similitudinē de candela que omnibus lucet. sed vni est ad honorē. nō est simile. qz lumen candele cōmunicat se per nature necessitatē. Lumen aūt spūaliter p intentionez.

¶ Sed diceres. tñ dicit Hiero. Cum p centum animabꝫ missa dr. nihilominus ē quasi p vnaquaq; diceret. Rñdet sanctus Tho. in iiij. di. xlv. Duo creditores pñt equaliter teneri vni aurem sicut vnus solus. nō tñ equaliter solui possit duobꝫ sicut vni. Sz quid ad dictū Hieronimi. Rñdet q̄ hoc dictum intelligitur q̄tum ad meritū facientis. nō aūt ad vtilitatem eius p quo fit. Ideo q̄ in hac vita magis fuit viuis ꝛ ꝛfunctis misericors. magis erit ꝓticeps suffragiorꝫ. Ideo p̄s. xl. Beatus q̄ intelligit sup egenū ꝛ pauperē. Et Tho bie. iiij. Fiducia magna erit coram summo ꝛo elemosina. Quoniam elemosina a morte liberat. ꝛ nō finit aīaz introire in tenebras. Eccli. xvi. Misericordia vnicuiq; ꝓparat locū fm merita operum. Nam fm Amb. sola elemosina est comes ꝛfunctoꝝ.

¶ Sermo cli.
¶ Ad idem

Memento iudicij mei. sic erit ꝛ tuū. mihi hesterna. hodie tibi. Eccli. xxxviij. ¶ In hoc verbis p̄missis duo innuunt. Primo oprobrium ꝛsiderij in purgatorio ꝛgentiū. ibi. Memento iudicij mei. Secdo subiungit formidabile exitiū in mundo viuentiū. ibi. sic erit ꝛ tuus. De p̄mo dicit. Memēto iudicij mei. ¶ Triplex est em iudiciū qđ est in memoria habendū. Primū ante mortē. Secūm in morte. Tertiū post mortē. ¶ Primū ante mortē. de quo. i. Thoz. ix. Si nosmetipsos dōiudicaremus nō vtiqꝫ iudicaremur. Habet em ꝛ p̄dis. iij. Deꝰ nō iudicat bis in idipm. De quo Anacletꝰ papa. vi. q. i. si oia. Si omnia congrue essent iudicata. diuina iudicia nō hꝫent locum. p̄s. Beati q̄ custodiūt iudiciū ꝛ faciūt iusticiā. Naum. i. Nō ꝯsurget duplex tribulatio. Hoc fecit Job. xxxi. c. dicens. Si contempsi iudiciū subire cum seruo. hoc est cum corpe meo. Et hoc est iudiciuz p̄nie. qđ vocet Augꝰ. in li. ꝛ pen. Ascendat homo tribunal mentis sue. ꝛ accuset se in cōspectu iudicis. sit ratio iudex. conscientia testis. timor carnifex. Leo papa. Nō remanet in iudicio ꝏdemnādum qđ hic fuit ī pnia purgatū. De hoc iudicio clamat aīa in purgatorio. Memento iudicij mei. s. penitentie. vt p̄niam p eis faciamus quā ipsi neglexerūt. Nam isti in purgatorio sunt mēbra ecclie. et ꝛficiunt pane bone opatiōis nr̄e. Dicit sanctus Tho. in iiij. di. xlv. Duo sunt que faciunt suffragium ecclie valere. dignitas ꝛ necessitas. Naz iusti cia dei ꝯsiderat dignitatē. qz digni sunt eo q̄ in charitate ꝛcesserūt. Et hoc nō est in damnatis. qz isti meruerūt. illi nō vt eis pdesset. si quid p eis fieret. Et misericordia dei considerat necessitatez. ꝛ hec est magna in his q̄ sunt in purgatorio. ꝛ hec non pdest his in celo. qz non indigent. et sic liberant. qz si soluit frater meus de bitū meū. ego absolutus sum. ꝛ p̄mium ꝛ duobꝫ socijs eunti Romā. Unus

graulter peccauit. accepta pnia ī curia redīes infirmabat ad mortē ⁊ tristabat ꝙ nō implesset pniam. pmisit alter tenere ꝓ eo. qđ et fecit. Primo anno apparuit ei in tercia parte alb. In secūdo duab. In tercio ꝯo apparuit in toto albissim⁹ grās ei agens. ¶ Secūdus iudiciū in morte. et h̄ est ipsa mors que ꝓ sententiā summi iudicis est inflicta omni carni. Eccl̄i. xli. O mors bonū est iudiciū tuū homini indigēti. Et subdit. Hoc iudiciū a deo posītum ē omni carni. Aū dictū erat Ben̄. ij. In quacūq hora comederitis morte moriemini. Ad h̄ iudiciū citamur p egritudines diūsas. Un Eccl̄i. xliij. Ante iudiciū para iusticiam ad Hal̄. vi. Dum tps habem⁹ operemur bonū. Videmus em cū homo citat ad iudiciū cogitat qūo iustificari poterit. Et sic nos facere debemus cū citamur ad iudiciū mortis p egritudines. De quo Ben̄. Quid faciem⁹. nunquid manebim⁹. nunqđ pactū cū morte fecimus. Absit. sed attendam⁹ vocem pphetice. Hiere. li. Egrediemini de medio babylonis. vt vnusquisq saluet aiaz suā. i. de mūdana conuersatione. Un Hugo de claustro aīe. Fuge. luge. attende. depcare. Fuge mundū. quia vanitas. Luge peccatū. qz iniq̄tas. Attende carnez. qz fragilis. Depcare deum. qz misericors. ¶ Scđo mors dicit iudiciū. qz equaliter iudicat omes. Josue. xxiij. Ecce egrediar viam vniuerse carnis. Ps̄. lxxxviij. Quis est hō q̄ viuet ⁊ nō videbit mortem. ad Heb. ix. Statutum est omni homini semel mori. Eccl̄s. ij. Moritur doctus pariter ⁊ indoctus. Bern. Mors inopie nō miserek. diuitias ⁊ potestates nō veretur. nō iunioribz nec etati parcet. Eccl̄i. xli. Omnia que de terra sunt in terram reuertent. ¶ Tercio mors dicit iudicium. qz homo talis iudicat qualis in morte inuenit. xxv. di. qualis. Qualis q̄s hinc egredit talis ī iudicio psentat Eccl̄i. xi. Si ceciderit lignū ad austrū vel ad aquilonem. vbi ceciderit ibi manebit. hoc quotidie expectam⁹. Aug⁹. Vita nostra nihil aliud est nisi cursus ad mortē. Ben̄. Mors vbiq te expectat. si prudēs es vbiq expecta eā. vt ipsa dū venerit paratum te inueniat. Talis fuit Seneca dicēs. Ante senectutē cogitaui vt bene viuerē. vt ī senectute bene morerer. Ideo Eccl̄i. xliij. Ante obitū para iusticiā. Talis fuit iuuenis quidā nobilis vnigenit⁹ sui patris qui religionē intrauit de quo p̄ multū voluit. ⁊ cōminat⁹ est ꝙ monachos ⁊ abbatē cōbureret nisi filiū redderēt. Pater ascendens equū venit ad filiū obsecrabat vt reuerteret ⁊ succederet ei in hereditate. Et inquit filius patri. Quedā piculosa ꝯsuetudo est in terra tua ꝓpter quā habitū monachalem suscepi. Et pater inquit. Ego amouebo eam. Et filius inquit. Nec est ꝯsuetudo quā video ⁊ timeo ꝙ ita cito morik iuuenis sicut senex. Maz qūo pmittis mihi futurā hereditatem cū nō sum cert⁹ ꝙ vtero viuere. nisi hanc ꝯsuetudinē amoueris nō reuertar. Pater videns ꝙ nō posset auertere qđ deus introduxit cōpunct⁹ est. ⁊ cū filio habitū monachalē suscepit. Jō dicit. Memēto iudicij mei. i. mortis. Talis memoria valet ad multa. ¶ Primo ad humilitatē. Aug⁹. de vbis dñi. Agnoscat homo se mortalē ⁊ frangat elationē. Un antiqui volentes se humiliare ponebant cinerem sup caput in memoriā mortis. quia cinis essent. Eccl̄i. x. Quid sup bis terra ⁊ cinis. Nā pauo visis pennis supbit ⁊ totā caudam extendit. sed visis pedibz caudā deponit. Sic hō viso fine suo se humiliat. Quia dicit Bre go. Despecti iacent in putredine q̄ pri⁹ tumescebant in vanitate. Jō ꝯsuetudo solebat esse imperatoz. vt dicit Johes patriarcha. Imperatores qñ electi erant. tūc ꝑ ma die corona tionis venit latomus quidam ferens tres vel quattuor petras marmoreas diuersoz colox. interrogās de q̄ genere velit sibi eligere et fieri monumentū. Greg. Un homini fastus ⁊ superbia cui⁹ ꝯceptus culpa. nasci miseria. viuere pena. mori angustia est. ¶ Scđo valet ad mūdi ꝯtēptibilitatē. Hiero. Facile oia ꝯtemnit q̄ se nouerit moriturū. Reuera oia mundi delectabilia. diuitias. potentias. delicias. ¶ Primo diuitias. i. ad Thimo. vi. Nil intulimus in hunc mundū nec̄ aliquid deportabimus. Job. i. Nud⁹ egressus sum de vtero. nudus reuertar. Psal. xlviij. Relinquet alienis diuitias suas. O q̄d ꝓsunt centū milia florenoz cū nullū recipies. sz oia relinques Ben̄. Mūdus inexorabilē sibi ꝯstituit ianitorez. nihil sinit deportare. Ambro. Nō sunt homini bona q̄ nō p̄t ferre secum. sed sola elemosina est comes defunctoz. ¶ Secūdo potentias. Eccl̄i. x. Rex est hodie. cras morietur. i. Mach. xi. Rex ptholome⁹ imposuit sibi dyadema. ⁊ tercia die mortuus est. Ps̄. xxix. Que utilitas i sanguine meo dū descendero in corruptionē. Et sic ꝓpendit potentiā p mortis memoriam dyogenes. de quo refert Hiero. et Ben̄. q̄ fuit max⁹ mūdi ꝯtēptor. ita ꝙ tm baculū ⁊ ciphū habuit cū quo ad fontē bibebat. Cū aūt semel vidisset hominē manibus

D.

bitentem ciphũ suũ fregit dicens. Nesciebaz qz natura mihi hoc pstitit isto carere amini/culo. nolebat em in ciuitatibo habitare nec do mum possidere. sz in deserto in qdaz morabat volio. ita q in estate vmbram z in hyeme solẽ habebat. ita q in estate semp fundum soli op ponebat. in hyeme vero os ad solez voluebat Cum aũt Alexander imperator in venando transiret. ad eũ veniẽs z ante eũ ꝓsistens vm bram sibi faceret. dixit ei. vellẽ vt mihi nõ au ferres qõ mihi dare nõ potes. Qõ imperator intelligẽs ad aliã partẽ diuertit dicẽs se mira ri q nõ videbat eũ ptãtem ei⁹ timere. Cui ille rñdit. Potentiã tuã nõ timeo. qz aut est pte/rita. aut psens. aut futura. Illa q pterijt nõ ẽ. futurã potentiã nõ timeo. qz dubia z incerta est. etiã nõ psentẽ. qz modica est z cito trãsito/ria. Cum aũt q astabãt in ipm vellent irruere pcepit ne qs eũ tangeret. qz homo dei erat qui ꝓpter potentie timorẽ veritatẽ nõ tacebat ¶ Tertio delicias mũdi cõtemnit. qz homo erit cibus vermiũ. quare ita delicate nutrit corp⁹ qõ cito erit vermiũ cibꝫ. Joh. xvij. Putredi/ni dixi pater me⁹ es. mr mea z sorori mee ꝯmi bus Eccli. xi. Cum mouit homo hereditabit bestias serpentes z vermes. Faciat g hõ rõna lis qõ facit bestia brutalis. vt scz cauda. i. mor tis memoria expellat muscas. i. cogitationes immũdas. Greg. iij. moral. Qui carnis desi/derijs anhelat. quid aliud facit q̃z q̃ vermes amat. Jõ oĉs gulosi vt porci se ingurgitates sunt cibꝫ vermiuz. Greg. Quid em sit carnis subã testant sepulcra. Et ita nihil ad domandũ desideria valet q̃z q̃ vnusquisq̃z hoc qõ dili git quale sit mortuũ pnset. z sic vitant oĩa mũdi delectabilia. Aug⁹. in li. exhortationũ. Nihil sic reuocat a pctõ sicut mortis freq̃ns meditatio. ¶ Tertio valet ad elemosinaruz largitionẽ. patz in Alexandro vt cognouit q morerẽ diuisit partem pueris suis. Et sic me moria mortis facit dare testamẽtũ z elemosi/nã cũ hõ cognoscit q coassumere secũ nõ põt. Et melius est dare in vita q̃z post mortẽ. Sicut vna candela plus lucet ante faciẽ q̃z tres post tergũ. z sic elemosina melior est in vita q̃z post mortẽ. qz in vita habet rõnem merendi z libe randi. sed post mortẽ nõ restat meritũ. Idcir co bonũ est vt hõ ordinet in vita z faciat testa mentũ. vt dixit lucia matri. ¶ Quarto valet ad pnie dispositionẽ. vt patet de Ezechia. iij. Reg. xx. Cũ audiuit q deberet mori. dicente p pheta Isaia. Dispone domui tue morieris. in cepit flere. Sic rex niniuitaz Jone. iij. audi/ta Jone cõminatione indut⁹ est sacco. Et sic hõ q̃z to mortis ꝓpinquior. tãto de pnia z bonis opibꝫ sollicitior. Stult⁹ viator si nõ festinat qñ videt appropinquare nocte z pontẽ eleua ri. z adhuc longe est ab hospitio. Hie. Valde sollicitus est de bono opere qui frequenter cogi/tat de extremo fine. vt ptz in lib. de bono timo ris. Cũ quidã miles flagitiosus nullã pniaz iniunctam a papa Alexandro vellet facere. de dit ei anulũ suũ q ꝑ pnia portaret. tali ꝓditõe q cuz anulũ inspiceret de morte sua cogitaret Qõ cũ pluribꝫ diebꝫ fecisset venies ad papã dixit. Paratꝰ sum ad quãcunq pniaz facere ¶ Dixi secõdo subiungit formidabile exitium in mũdo viuentiũ. ibi. sic erit z tuũ. Sic sin/gulariter. sic incertitudinaliter. z sic breuiter. ¶ Primo sic singulariter. ps. cxl. Singu lariter sum ego donec transeam. Naz nullus amico q̃z portabit. ad Gal. vi. Unusq̃sq̃z onus suũ portabit. Ezech. xviij. Non portabit filꝰ iniquitatẽ patris. sed anima que peccauerit ipsa morietur. Quis em vadens ad sanctum Jaco/bum nõ queret sibi sociũ. ibi nullus nisi solus deꝰ z angeli eiꝰ. Idcirco placa eũ q̃ hũilitatez quẽ offendisti ꝑ superbiam. placa q̃ elemosinã quẽ offendisti ꝑ auariciã. Ex quo nullꝰ amici/coz tecũ vadit. tũc ꝓpter nullꝰ amicitiaz de/coz negligere tuã semitã salutis ¶ Secũdo sic incertitudinaliter. Eccls. ix. Nescit homo finẽ suũ. Mat. xxiiij. Vigilate qz nescitis diẽ neq̃z horam. Augꝰ. de cura agenda pro mor/tuis. Nescis qua hora veniet. vigila semp vt te paratũ inueniat. Augꝰ. in li. iij. omel. La/tet vltimus dies vt obseruentur omnes dies ¶ Tertio sic breuiter. subdit. mihi heri. tibi hodie. nõ dicit cras. Greg. Qui penitenti ve nia spopondit diem crastinũ nõ promisit. Isa. xxx. Subito dñs nõ sperat veniet ꝺ tritio eius Eccli. xiij. Memẽto qz mors nõ tardat. i. ad Thes. v. Cũ dixerint pax z securitas veniet repentin⁹ interit⁹. Jõ Eccls. ix. Quodcunq pot manus tua operari. instanter fac. Procipiũ mortui aliq̃ nõ fecerũt. ideo ꝺquerunt. Me/mento iudicij mei. ¶ Tertiũ iudiciũ est post mortẽ. Bern. in meditatoñibꝫ. Statim psen tabor ante districtum iudicẽ de oĩbꝫ operibus redditur⁹ rõnem. z dicet. Ecce homo z opera ei⁹. Jac. v. Judex ante ianuam assistit. q. ad hoc. v. Omnes stabim⁹ ante tribunal xpi et vnusquisq̃z recipiet put gessit. Aug⁹. Nul/lum malũ impunitũ. Et habet. xxv. di. qui in aliud. Qui in aliud seculũ distulerit fructum ꝙuersionis prius purgationis igne purgabit

Purgatoriū ꝑ Ro probat. S. Paulū

At illa pena ignis erit tanto grauior quanto culpa grossior. Deu. xxv. Sm mensurā peccati plagarū erit modus. i. Thoz. iij. Ipse saluus erit, sic tn quasi p ignem purgatorij. qz vnius cuiusqz op⁹ quale fit ignis ꝓbabit. Et sic habes ex apl'o q⁹ purgatorij sit. Qđ negant aliq heretici dicētes ñ esse orandū p animabꝫ. Et hec heresis surrexit post obitum beati Hieronimi. sicut scribit Cyrill⁹ ad Aug⁹. qui apte testat ora eos. vt ptz in sm one q incipit Ore mus. Ideo. q. Mach. xij. Sācta z salubris est cogitatio p defunctis exorare. ꝓpter inestimabilē penaz ignis. Aug⁹. Ignis purgatorij durior erit qz quicqđ in seculo excogitari potest. Idez. Grauior erit ignis purgatorij qz diu pt oculus claudi qz omes pene quas sustinuit sanct⁹ Laurenti⁹ in craticula. Hiero. Attende charitatē z quantitatē pnie. z qualitatē q igni purgatorij ardet equipollere. Eccli. vij. De negligentis purgatorio cū paucis. Estimas q sancti fatui fuerūt q ita grauem z arduam vitaz duxerūt. De pe. di. vij. c. vlti. Licet sancti innumerabilia passi sunt tormenta. nun qz tn talis pena ē inuēta. Et subdit ibidē. Studeat vnusquisqz vitā suā h emendare vt post mortem nō oporteat eū penā tolerare. Ibidē. Indign⁹ est post mortez recipe suffragia qui nō nouerit se moriturū. Sydoni⁹ in epistola ri. De rone salutis nre est quotidie p eis orare. Eusebius. Qui defunctis ysolationē negat pfecto ipe a ysolatō e alien⁹ erit. Hiero. Quā tam ysolationē defunctis impendim⁹. tantaz viceversa recipiemus.

Sermo clij
Ad idem

Dilige proximum

Diliges proximum tuū sicut teipm Mat. xxij. In ꝟbis pmissis duo innuunt. Primo dilectōis necessitas. ibi. Diliges. qđ notat pcipientis autoritatē. Secūdo diligēdi qualitas. ibi. sicut teipm. De pmo dicit. Diliges primū tuū. Ecce pcipit. R Item nota necessitas dilectōis ptz ex multis. Primo ex scriptura. eo q crebrius monet ad dilectionem. Leui. xix. Diliges primū tuum Joh. xv. Hoc est pceptum meū vt diligatis inuicem. Lu. x. Et hic in ppolito. adeo necessaria est hui⁹ mandati executio q ꝛ⁹ seipsum diligere nō reputat si vere primū nō diligimus. i. Joh. iij. Si qs diligit deū et frēm ei⁹ odit mendax est. S cōo ex figura. nam in tantū ꝛ⁹ nos dilexit vt omnes hoies vult salvos fieri. i. ad Thi. ij. Et sic nos omnib⁹ debemus fauere salutem. qz deus misit filiū suum p omnib⁹. ad Ro. viij. Proprio filio nō pepercit ꝛ⁹. T Tercia necessitas hui⁹ mandati ptz ex natura. qz cōiuncti sum⁹ ad inuicem. Deq Aug⁹. Voluit deus vnicū hoiem formare in pncipio a quo omnes hoies procederēt. vt tanqz fratres omnes se amarēt. Et sic nō est factū in angelis nec in brutis. nō solū fratres sum⁹ sm humanitatē. sed z spūalem fraternitatez. De qua Aug⁹. Omnes fratres sumus sm q hoies. quāto magis sm q christiani sumus z in fide christi. Nā rone fraternitatis spūs vn⁹ est pater deus. vna mater eccl'ia. q fraternitas tanto fortius stringit ad diligendu. quanto reuerentior est deus pr noster qz hō. Et quanto reuerentior mater eccl'ia qz carnalis. z qz to celestis hereditas maior qz temporalis. Ideo eccl'esia orat in cōmuni. Oremus p omnib⁹ fidelibus defunctis. nō p infidelib⁹. qz scribit Joh. iij. Qui non crediderit iam iudicatus est. ad Heb. xi. Impossibile est sine fide deo placere. Quia tales nō sunt frēs nostri spūales i fide. T Quarto patet ex creatura. Omnes em creature eiusdē speciei diligunt se mutuo. Eccli. xiij. Omne aial diligit sibi simile. z sic hoies. T Dixi secūdo subiungit diligendi qualitas ibi. sicut teipm. s. hic ad gram. z ibi ad gl'iam. Nam dilectio primi est via ad ista duo. De quo Amb. Sicut sine via null⁹ puenit quo tendit. sic nec sine dilectione dei z primi. Dixi ad gram z ad gl'iam. Sunt em plerisqz q diligunt corpus primi ad psentem voluptatem vel vitam. z obliuiscunt animā primi diligere ad futurā vitam. Illa est dilectio animalis. i. Thoz. ij. Homo animalis nō percipit ea que spūs dei sunt. Sic tales nō habent respectum ad spūm. sed soluz ad corpus ne infirmarent nec tribularent corpaliter. S Nam aia hominis est diligenda sicut imago regis eterni. s. dei. Nam sicut imago diligitur propter xpm. nō qz lapis vel lignum. sed qz christum repsentat. Et sic debes diligere aiaz primi tui sicut imaginem dei. quis em fideliū si videret imaginē beate virginis in igne iacere vl' alicuius sancti nō eripet. qz to magis aiam primi que ad imaginē dei creata est debem⁹ diligere sicut pciosum thesaurū p quo christus aiam dedit. Un Aug⁹. Sicut deus oēm creaturā. sic anima oēm corporeū nature dignitate pcellit. Berū. Totus mūdus respectu vn⁹ anime pciū estimari nō pōt. Nō em p toto mundo

De animabus

aiam dare quã p aĩa homis dedit. Jõ dẽ/mus aiam primi diligere sicut thesaurũ pcio sum. nõ solũ in vita sz ẽ in morte. Prou. xvij. Omni tpe diligit verus amicus. Jdeo chri/stiani debent seipsos diligere sicut mẽbra vni⁹ corpis. Nã mortui adhuc sunt mẽbra eccl'ie qui in gra decesserũt. ad Ro. xij. Sumus em inuicẽ mẽbra. Nam nullus membrũ despicit aliud. ẽ sic tu nullã aiam debes despicere. Itez quodlibet mẽbrũ corpis alteri p possibilitate subuenit. nullũ mẽbrũ sibi soli retinet officiũ. Et sic nos nõ solũ orare debem⁹ p nobis et p seipso bene facere. sed etiam p alijs. i. Joh. iij. Qui habuerit substãz hui⁹ mũdi ẽ viderit fra trem suũ necessitatẽ patientẽ. ẽ clauserit viscera sua ab eo. qõ charitas pris manet ĩ eo. Et si tu es in psenti seculo in diuitijs gre. ergo ex/hibe dilectionẽ primo tuo. Eccl. vij. Mor/tuo ne phibeas gram. sic fecerunt machabei. i. Mach. v. Cõuenit eccl'ia magna cogitare quid faceret fratribs in tribulatione. Deute. xxi. Precipio tibi vt apias manũ tuam fratri tuo. Uñ si vis q̃ dẽ⁹ in necessitate tua tibi sub ueniat. tu primo debes subuenire Lu. vi. Ea dem mẽsura dẽ. Hiero. Tanto vicinjores eri mus eterno gaudio. quanto misericordiores fuerim⁹ sup defunctoz supplicio. Item vnuz membrũ reputat sibi fieri qđ alteri fit. vnde si pes ledit os dicit. cur me ledis. ẽ sic eorũ pena deberet nobis esse ppria. Greg. Tanto quis pfectior quãto pfecti⁹ sentit dolores alienos. Jõ. i. ad Thoz. xij. Cũ gratulat vnũ mem/brũ. gaudent omnia. Ro. xij. Gaudete cum gaudentibs. Sz heu plerigz sunt nullã men/tionẽ facientes nec habẽtes p defunctis. De q̃/bus Beda. Indigne⁹ erit omni suffragio q̃ de functoz imemor fuerit in hoc seculo. De his querunt aie defunctoz put dicit Guido in sermone. Cõquerunt em aie in purgatorio eo q̃ non fit mentio de eis in hoc seculo. ¶ Item anime cõquerunt in purgatorio super multa genera hoim. ¶ Primo sup eos q̃ bo/na eoz delicta eis attrahũt ẽ sibi vsurpant. vt heu sepe ctingit q̃ morientis famulant at trahunt eoz delicta quasi ppria. Uel etiam quibs in fideles manus aliqua cõmissa sunt ad obseruandũ vt dent heredibs vel p aĩe sa/lute. ẽ sibĩpsis vsurpant. tales peiozes sunt ce teris furibs. qz tales duplex furtum cõmittũt spoliãdo tã viuos q̃z mortuos. mortuos spe ẽ solatione quã expectãt. ẽ heredes mortuoz spoliant substãtia cũ qua solarent mortuos elemosinam faciendo vt eo fideli⁹ orarent pro eis si aliqua fuissent eis delicta. ẽ duplicant lachrimas orphanoz ẽ viduaz. q̃ pdiderũt parentes ẽ spoliant bonis parentũ. Sz deus qui est pater orphanoz ẽ iudex viduarũ non sinit hoc inultũ. De talibs Isa. xxxiij. Ue qui pdaris. nõne pdaberis. Nam ex dei pmissione tales aliq̃n plus pdunt q̃z recipiunt. vt domi nus aliq̃n ferit eos grauibs infirmitatibs. ita q̃ sumunt in lecto infirmitatis. Ut eos q̃nq̃z plagat tempali pena p quam veniant ad eter nam. Et sicut alioz̃ heredes puauerũt bonis suis. sic eoz heredes spolianẽ. vt impleat illd̃ ps. cviij. Fiant filij ei⁹ orphani. ẽ vxor eius vi dua. filij eius mendicent ẽ eijciant de habita/tionibs suis. Et si deus eis parcit ad tempus et plongat ẽ p sperantur ẽ nõ restituunt. tunc thesaurisant sibi iram in die ire. Greg. Mua/to misericordi⁹ hic parcit. tãto durius in eter/num ferit. ¶ Secundi de q̃bs querunt sunt heredes. qui ea que delicta reliquerũt eis praue cõ sumunt. ẽ p animabs modicum vel nihil fa/ciunt. Sup tales cõquerunt querulose illud Job. xix. Miseremini mei miseremini mei sal/tem vos amici mei. q̃ manus dei tetigit me. ¶ Item tres graues iniquitates ondunt. Primo quia sunt imisericordes nõ compati entes eorum exilio. Amb. Indignum est illi dum esse ppicium qui crudelis est in primũ. Jaco. ij. Judicium fiet illi sine misericordia qui non facit misericordiã. Secõdo q̃ ingrati sunt q̃ immemores beneficijs eis impensis. nõ me mores quãtos dolores. labores. curas cuz eis habuerunt parentes eos educando et custo/diẽdo. Si em vinctus tu fuisses corporaliter parẽtes abstraxissent ppio ori ẽ redemissent te. tu obliuisceris eoz. De talibs Eccl'i. iij. q̃z fame male est qui relinquit patrẽ. ẽ maledict⁹ est a deo q̃ exasperat matrẽ. Tales sunt q̃ male expandunt delicta ẽ augent penas eoz. Ter cio ostendũt infidelitatẽ. q̃ posuerũt fidez in eos. ẽ studiose laborauerũt in vita. q̃ fideres si relinquerẽt filijs cõpetentẽ necessitatẽ ñ oport/eret eos ita grauiter laborare. q̃ eo diligenti⁹ seruirent deo et p eis orarent. sed implet in eis illud Zach. ix. Dolebit nimis acharon quo/niã confusa est spes eius. ¶ Tercij de quibs cõ/querunt aie qui odiose litigãt aut disceptant p delictis. Multi sunt q̃ dum viuũt habẽt paucos vel nullos amicos. sed cũ moriunt in ueniunt se amici. nõ q̃ eis amicabiliter agunt quasi volentes anime bonũ. sz q̃ delicta sunt habere volũt. Hinc incipiunt rixe. disceptati ones. iuramẽta. falsi testes adducunt. mutuo

Nota

Habẽt aĩe ĩ purgatorio orare

detrahunt. Q3 q3 magn9 meror potest hoc esse
animabꝫ defunctorũ q occasione bonoꝝ q̃ ita
grauiter acq̃sierũt z sperauerũt eis ad ꝺsolatio
nem puenire. de his peccata z iuramẽta oriri.
qz valde dolent qñ de9 aliquo pctõ offenditur
ibi experiunt vindicte viciꝝ. C Sz diceres
quõ possunt scire si aliqui p eorum bonis cer/
tant. Rñdet Aug9. in libro de cura p mortuis
agenda. Ex reuelatione angelorꝝ vel animarꝝ
de mũdo decedentiũ. vel ex diuina reuelatio/
ne. sicut cognoscũt quid boni p eis fit z q3b.
C Quarti de quibꝫ cõquerunt sunt q̃ nolunt
soluere debita. C Z C Nota p duplicibꝫ de/
bitis patiunt captiui i purgatorio. s. spũali et
corpali. Spũalia debita sunt pctã. Mat. vi.
Dimitte nobis debita nostra. Corpalia sunt
pecunie z res. Spũalia debita soluunt penitẽ
tia. q̃ sunt peccata. Corpalia vero pecunia vl
alia re que iniuste detinet. Sic duplicem di/
lectionẽ debemus eis obtinere. ꝓmo soluendo
debituz spũale. i. pniam p eis suscipere. Dicit
em magister Henricus de hassia in lectura su
per Gene. Si viuens susciperet in charitate
pniam quaz mortuus susceperat in extremis
cum adhuc viueret z eam pficeret p eo z si cõ
digna esset penitẽtia imposita a sacerdote pos/
set mortuus liberari a culpa z pena. si nõ habe
ret alia impedimẽta. qz ipse iam est liber. et ille
qui suscepit obligat. Si aũt haberet alia. id ẽ
venialia vel oblita. p tali posset puniri. et sic
stat aliquez fore beatum p quo agitur adhuc
penitentia in hoc seculo. C A C Sz diceres.
stat q̃ viuens pniam morientis suscepit. z po
stea nõ satisfecerit. nunquid imputabit mor/
tuo. Rñdet q̃ nõ. sed ille qui suscepit z negle/
xit. vt patet exemplũ de quodã fratre cui hoc
ꝺtigit q̃ suscepit pniam z neglexit. post obitũ
apparuit cuidã fratri. dixit se esse in penis nõ
ppꝛijs sed alienis. C Sed di. ponamus q̃ fi
deliter intendat implere. z eodem die vel cito
post illũ moriat p quo suscepit. et sic pficere ñ
potuit. puniet ne ille qui suscepit. Rñdet. pu
to q̃ nõ. licet potꝰ est credendũ q̃ pius de9 cui
placet charitas z misericordia q̃ dicit Mat.
v. Beati misericordes ꝛc. nõ solum remittit ei
penam quã p alio deberet pati quã ex charita/
te z misericordia sup se sumpsit. sed singulare
retributionem z specialem ꝺtritionẽ p pietate
ei ꝺcedet. C Secꝺo viuẽs põt penitere p mor
tuo si ꝺtritus fuerit z desiderauit pniam z cõ/
fessionem. z si quis sciret illa pcta de quibꝫ fu/
isset ꝺtritus. licet nõ ꝺfessus. z ꝺfiteret z peni
tentiã assumeret. vt legit i legẽda aurea. C B

Fuit quedã mulier cui vir moriens misit ma
gnas diuitias. sed illa hoppꝛisando cum ama
tꝰs ꝺsumpsit. Cum aũt senuisset z deformis z
depauperata fuisset ab amatoribꝫ fuit derelicta.
de quo cepit ꝺtristari. Qui diabolus apparẽs
ait. Nõ contristeris. fac qõ decebꝫ z dabo tibi
diuitias z amaberis vt pus. Que spopondit.
tunc precepit ei quattuor. Primo q̃ in domo
sua pmitteret familie luxuriari z quecũq3 vel
lent. Secꝺo q̃ pauper de die hospitaret et de
nocte expelleret. Tertio q̃ cũ veniret ad eccle/
siam deberet fabulari z alios in oꝛone z pdica
tione impedire. Quarto q̃ nequaq3 deberet con
fiteri. nec hoc alicui reuelare. Hec omnia mi/
serrima fecit ad temp9. Post hꝫ infirmata hor
tabat a filio ad ꝺfitendũ z ad sacramẽta perci
piendum. Que rñdit. Gratis est. perdita sum
Sed cũ filius instaret p causa reuelanda illa
noluit sibi dicere. Ille pretens eam lachrimis
tamdiu vsq3 ei omnia patefecit. ille cõsolabat
eã z exhortãs q̃ nequaq3 desperaret. qz dñs ita
grauiter passus est p pctoꝛibꝫ q̃ maioꝛ est dei
misericordia q3 omnis nostra miseria. q̃ soluz
sperare in deum z cõfiteretur in spe venie. At
illa. tarde est. Rñdit ille. nõ. promittẽs q̃ tm
cõfiteret ipse p ea vellet penitere. Ex hoc ipsa
ꝺsolata iussit eũ ire p sacerdote. Et dum filius
iret p ꝺfessore diabolus ita horribiliter ei ap/
parut q̃ p terroꝛe moꝛeret anteq3 sacerdos ve
nit. Tũc filiꝰ ꝺfessus est p ea z suscepit pniaz
p ea septennẽ z eam strenue z deuote comple/
uit. Et post septẽ annos apparuit ei mater et
retulit ei gras. Est tñ differentia inter pmam
z secũdã pniam. Nã in pma q̃ ꝺfessus est ab/
solutus est totaliter ab his ad que extendit se
pnia iniũcta p alterũ implenda. Sz in secũ
da nõ sic absolutꝰ est a pena licet p ꝺtritionez
a culpa qui nõ est sacramentaliter ꝺfessus. tñ
oportet eũ pati in purgatorio quousq3 implet
pnia vel satisfactio in pena. C Tercio viuen/
tes põt penitere p mortuis in generali. dum
nesciũt que q3q3ta pcta fecerũt defuncti. Naz
viui põt orare. ieiunare. elemosinas dare. et
opa pietatis exercere. tali intentione vt sit ad
honoꝛẽ dei z satisfactionẽ p delictis defuncto/
rũ vt a penis liberent. Et hꝫ modo nos omnes
debem9 ieiunare ad liberationẽ defunctorũ. Et
si nõ possemus integras pnias p eis portare
saltem aliquid faciamus. ad Gal. vi. Alter
alterius onera portate. xiij. q. ij. Penitẽtie vi/
uorum sunt auxilia defunctoꝝ C Secundo
soluendũ est debitũ corpale Ro. xiij. Reddite
oib9 debitũ. cui tributũ tributuz. cui vectigal

vectigal. Si igit vis bene facere defunctis amicis. redde debitū ante testamentū. debita non sunt propria sz aliena bona. modo de alienis nō debet fieri elemosina. Simillud Thob. iij. Ex substantia tua fac elemosinā. Et Prou. iij. Honora dñm de tua substantia. Et. xiij. q. v. Immolās ex iniq maculata est oblatio. z Eccli. xxxiij. Qui offert sacrificium de substantia pauperū. quasi q victimat in conspectu filii. Ideo melius est q restituat. Nam p alia opa nō pñt iustificari. nec absolui sine debitorum solutione.

Exemplum legit in apiario. Quidam miles mortuus apparuit vni seruorū portās pondus babatorū flāmantiū dicens. Dic dñe tue vxori mee vt soluat debitū huic fabro. nominās fabrum. Ecce propter babata mihi facta nō soluta gerere me oportet babata flāmantia quousq soluent. Dō illa audiens accessit fabrum querēs de debito. Rñdit. tenet mihi vnā marcam. sed sepe monui q tedio affectus dimisit. ita mortuus est. Post hoc ipa soluit. immediate post hō vir vxori in lōga appārūt veste. z ligatus inferius reste z supius. Ait vxori Solue me. attinge vestē meā in fine z trahe de me. qō z fecit. Et ille gratulās ait. Jam solutus sum grās tibi ago. qz soluisti debitū. Multa fuerūt p eo facta. sed nō pfuerunt sine solutione debitorū.

D Quinti de quibus conquerunt sunt q nō dant qō legauerūt. Aug⁹. xij. q. ij. vltima. Ultima volūtas hominis morientis oib modis est adimplēda tanto citius quāto posset.

Exemplū. Parisius accidit q dā studēs moritur. cōmisit socio suo vt culcitrā quā habuit vendere deberet z pcium pauperibus erogare. Sz mortuo illo socius distulit hoc facere. iacens p se in eadem. Tūc mortuus apparuit in visione multū afflictus q si iacēs in lecto nudus. Ad qō ille territus vendidit eā et pcium dedit pauperib. Quo facto apparuit defunctus q si in lecto bene dispositus suauiter requiescens. Ex q patet q qui plongant facere p alios suffragia sepe cor penas perastināt Ideo Eccli. iij. Lorinopis ne afflixeris nec protrahas datū angustianti. Prou. iij. Ne dicas amico tuo reuertere cras cuz statim dare possis. iuxta illud Eccls. ix. Quodcunq pōt manus tua operari. instāter fac. qz nō est opus nec ratio nec scientia nec sapientia apud inferos p que possunt eripi. Sed dicit Rich. de sancto victore. Charitatis nostre opa sedant defunctorum supplicia.

De sancto Martino

Sermo cliij

Beati serui quos

cū venerit dñs inuenerit vigilātes In summa euāgelij duo inuunt Primo hortat nos ad carnis mūdiciam. ibi. sint lumbi vestri. Scdo docet bonoz operum vigilantiaz. ibi. Beati serui. De primo dicit. Sint lūbi vri pcincti. Duplices sunt lumbi. s. mentis z corpis. Hic loquit de lumbis mentis. qui sunt intellect⁹ z affectus. ex q bus cogitationes z desideria q si q dā soboles generant. De q̄bz ps. xxxviij. Lumbi mei impleti sunt illusionib. i. malis desideriis z cogitationib quib diabol⁹ illudit aiab. Nam q se pcingit vestes eleuat. sic nos a terrenis z carnalib concupiscentijs affectū debem⁹ leuare ad deū. ad Eph. vi. State succincti lūbis vestris id est eleuati affectiōib a carnalib desideriis Grego. in omel. Lumbos pcingim⁹ cum carnis luxuriā p continētiā coartam⁹. Horz lūbor cinctoria sunt duo. Primū est assidua meditatio legis diuine. De q Piero. ad rusticum monachū. z habet de cse. di. v. Nunq. vbi dr Ama scientias scripturaz. z carnis vicia non amabis. Eccl. xij. Frequēs meditatio est carnis afflictio. Scdm est disciplina iusticie. Isa. xi. Erit iusticia cingulū lūborū ei⁹. id est disciplina iustificans. vt fomes concupiscentie reprimat in carne. Sic fecit apl's. i. Thor. ix. Castigo corpus meum. z in seruitutē redigo. Eccli. xi. Malicia vni⁹ hore facit obliuionem luxurie magne. Greg. Vulnus corpis sanat vulnus mentis. Jō lumbi corpis sunt pcingendi cingulo castitatis. sz lumbi mētis meditatiōe diuine legis. Quia habet in can. xlix. di. hinc etem. Si luxuria in cogitatione nō reprimit in actione dñat. Fre quadruplices sunt psone que se pcingūt. Primo pcingunt se operaturi. Sic nos vocati sum⁹ ad opandū. Job. v. Nascit hō ad labore ꝛc. ps. ciij. Exibit hō ad opus suū vsq ad vesperam. i. ad mortē. qz tunc Mat. xx. dicet. Vocca operarios z redde illis mercedē. non ociosis Jō Eccl's. ix. Quodcūq pōt man⁹ tua operari. instāter fac. Sz luxuria impedit opationē boni. De quo Gre. Luxuria si mentē occupauerit vix bona cogitare pmittit. De quo Osee iij. Fornicatio z vinū z ebrietates auferūt cor. Jō apl's. i. Thor. vi. Fugite fornicatōz. Gre go. iij. moral. Luxuria ebetat sensum. confundit intellectū. maculat voluntatē. eneruat memoriaz. Scdo pcingūt se pugnaturi. sic z nos

In hac vita sum⁹ in ꝺtinua pugna. ꝛc q̃ Job. vij. Militia est vita homis sup̃ terram. Et Bern̄. Undiq; bella. vndiq; tela volant. vndiq; temptam̃ta. Ideo ap̃lus ꝓponit nobis arma p̃ que possum⁹ resistere. ꝙ. ad Thoꝛ. x. Arma militie nostre nō sunt carnalia sꝫ spūalia. Figurat. i. Regū. xvij. Dauid goliam vicit nō in armis sed in funda ⁊ q̃nq; lapidib⁹. quos recepit in perā pastoralē. Sic nos i funda. i. oꝛone. et q̃nq; lapidib⁹. i. q̃nq; vulneribꝫ christi vincere ꝛdemus hostes nr̄m. De quo Isido. Quatio ꝑualet omnib⁹ malis. Tercio ꝑcingūt se ituri. Sic nos fm Greg. sum⁹ in via qua ad patriā pergim⁹. qz nō habemus hic manentē ciuitatē. sꝫ futurā quā querim⁹. ad quā q̃tidie appꝛopinquam⁹ p̃ mortē. Sꝫ ꝓcupiscentia carnalis impedit nos i via salutis. De q̃. i. Thoꝛ. xv. Caro ⁊ sanguis regnū dei possidere nō p̃nt. Jō ad Gal. v. Spiritu ambulate. carnis ꝛsideria ne ꝑficietis. Ro. viij. Si fm carnē viperitis moriemini. Aug. Q̃ꝫ parua cōcubit⁹ hoꝛa p̃ quā ꝑditur vita eterna. Hugo in li. ꝛde sacramentis. Conari ꝛdem⁹ q̃tum possum⁹ vt carnē spiritui subdamus. Quarto ꝑcingūt se mistraturi. Sic nos ad ministeriū dei formati sum⁹. De quo Isa. xlix. Formans me ex vtero seruū sibi. Et i. Thoꝛ. iiij. Sic nos existimet homo vt ministros x̄pi. Ergo ꝛdem⁹ esse mundi coꝛpe et anima. qz ꝺ p̃ ps. c. Ambulās in via immaculata hic mihi ministrabit. Sꝫ luxuria polluit mentē. De quo Isiꝺ. et hr̄ in can. xxxij. q. vij. c. Nō solū. vbi dicit. Luxuria inter omnia alia ꝓccata maxime templuꝫ dei polluit. Un̄ ap̃ls. i. Thoꝛ. vi. Qui me ꝑtm̄ extra coꝛpus ē. qui aūt fornicant in coꝛp⁹ suū ꝓccant. Ideo Hugo ꝛde sacr̄is. Totis conatib⁹ insistere ꝛdemus vt coꝛpus spiritui subdamus. Ro. viij. Qui fm carnē sunt. ꝛdeo placere nequeūt. Et Aug⁹. ꝛde ciui. dei. Luxuria est ꝛdo ⁊ oim̄ ꝓtum inimica. Dixi sꝺo ꝛdocet bonoꝛ operū vigilantiā dicēs. Et lucerne ardētes in manibus vr̄is. Greg. Lucernas in manib⁹ tenemus q̃n p̃ bona opa ꝓximis exemplū lucis p̃bem⁹. Mat. v. Luceat lux vr̄a coꝛā hoib⁹ ⁊c. Duo iubent. s. lucere ⁊ ardere. lucere p̃ cōuersationis splendoꝛē. ardere p̃ dilectionis amoꝛē. Dicit nanq; Greg. Lucere tm̄ vanū ē. ardere parum est. sed lucere ⁊ ardere magnum est.

Nota dicit lucerne in plurali. Plures enim lucerne in manib⁹ poꝛtari ꝛdebent. ⁊ sunt tres. Prima est lucerna pure intentionis. que tūc in manib⁹ poꝛtat. cum bono operi recta intentio iungit. Mat. vi. Lucerna coꝛpis tui ē oculus tu⁹. i. toti⁹ mentis intētio q̃ est oculus toti⁹ opationis. Greg. Qui rectā intentionē in ope nō habet totū opus amittit. Secūda lucerna est ꝙbū ꝑdicationis diuine. ps. cxviij. Lucerna verbū tuū ꝑdib⁹ meis. Illa in manib⁹ tenet q̃ verbū dei ope adimplet. Tercia lucerna est honeste ꝓfessionis Lu. xi. Nemo accendit lucernā ⁊ in abscōdito ponit eā neq; sub modio sꝫ sup candelabrū. Dicit nāq; Greg. sup Ezech. Qui in occulto bene viuit. carbo est. q̃ aūt in publico. lucerna est. Jō ap̃ls ad Phil. ij. Sitis sine rep̃hensione i medio nationis ꝓue ⁊c. Itē nō sufficit hr̄e dūtaxat carnis mūdiciā ⁊ bonoꝛ operꝫ vigilātiā sed cū hoc requirit vt habeam⁹ oim illoꝛ ꝑseuerentiā. De q̃ subdit in textu. Et vos hoib⁹ similes expectātib⁹ dn̄m suū q̃n reuertat a nuptijs. Nuptie sunt eterna gaudia ad que ꝺmin⁹ iuit in die ascēsionis. ⁊ reuertet ad iudicandū. De q̃ Proū. vij. Abijt viā longinquā saccū ꝑcunie tulit secū. in die plene lune reuersus. s. q̃n eccl'a erit plena numero saluandoꝛ. hoc verū est ꝛde generali iudicio. Sꝫ ꝛde speciali tunc reuertet in die mortis. ꝛde quo Exo. xix. Uenia in caligine nubis ad te. in qua obscurent oculi ⁊ frigescent mēbra. Sed beati serui quos cū venerit dn̄s ⁊ pulsauerit inuenerit vigilantes. ⁊ ꝛfestim aperient ei. Greg. Ille vigilat qui ad aspectū veri luminis oculos interiores p̃ exercitiū bonoꝛ operuꝫ apertos tenet. Dn̄ā cū venerit ad iudiciuꝫ particulare p̃ mortem. tūc pulsabit p̃ egritudines ⁊ molestias. vt sciam⁹ mortē vicinā. sed beat⁹ seruus quē inuenerit vigilantē tunc in bonis opib⁹. De quo Proū. viij. Beatus hō q̃ audit me ⁊ vigilat ad fores meas q̃tidie. Et merito quotidie. qz fm Bern̄. Nihil certius morte. nihil incerti⁹ hoꝛa mortis. Amos. iiij. Parat⁹ esto in occursum dn̄o ꝛdo tuo. Aug⁹. in li. iij. omel'. Latet dies vltim⁹ vt obseruent omnes dies. Jō ps. xxxvi. Expecta dn̄z ⁊ custodi vias ei⁹ Sic fecit beat⁹ martinus. vt ꝛde eo legit illud Eccl'i. xxxix. Justus coꝛ suū tradet ad vigilādum diluculo ad ꝛdū q̃ fecit illū. Secūdo reuertet ad iudiciū vniuersale. Actu. i. Sic veniet quēadmodū vidistis eum ascendentez. Sed hanc reuersionē ꝛdem⁹ patienter expectare. Jac. v. Patientes estote vos ⁊ ꝓfirmate coꝛda vestra. q̃n aduent⁹ dn̄i appꝛopinq̃bit. Jō tē patiēter ꝛdem⁹ expectare ꝛdū reuertentē ad iudiciū ꝓpter tria. Primo ꝓpter hostiū vindicationē. Judith. viij. Expe

temus humiles ꝛsolationē eius. Nā exq̄ret sanguinē nr̄m de manu inimicoꝝ nostroꝝ. ꝫ. vt implebit illud Ps̄. xxxvi. Cum perierit peccator videbis. Prou. xx. Dic as redde malū p malo. expecta dn̄m ꝫ liberabit te. ¶ Secūdo ppt corpis reformationē. ad Phil. iij. Saluatorē expectemus dn̄m ih̄m q̄ reformabit corp⁹ hūilitatis nr̄e ꝛfiguratū corpi claritatī sue Treñ. iij. Bonū est pstolari dn̄m cuz silentio. i. patiētia. i. Joh. iij. Qui cū apparuerit sil'es ei erim⁹. qm̄ videbim⁹ euz sicuti est. et oīs q̄ habet hāc spem in eo sanctificat se sicut ꝫ ille sctūs est. Tercio ppter nr̄am remuneratonez. De q̄ ps. xxxvi. Expecta dn̄m ꝫ exaltabit te. vt hereditare capias terraz ꝛc. Scribit em Jac. v. Agricola patiēter expectat fructū tēpo raneū ꝫ serotinū. multo magis nos. Sed cū venerit tūc pulsabit p angelos clangētibꝫ tubis. Surgite mortui venite ad iudicū. Ad hunc pulsum oēs ꝛfestim apparebim⁹. mare dabit mortuos. terra corpa. infern⁹ animas. vbi oēs apparebim⁹. De q̄. ij. Thoz. v. Omnes stabim⁹ ante tribunal christi. ꝫ Athanasius. Ad cuius aduentū oēs hoies resurgent. Gz beati serui q̄s inuenerit dn̄s vigilantes. amē dico vobis p̄cinget se. Gymon de cassia. Sicut boni erūt p̄cincti ad actionem bonoꝝ. ita xp̄s pat⁹ erit ad retributionē p̄mioꝝ. Et faciet eos discumbere. i. in eterna beatitudine q̄escere. qz h̄ nō habuerūt requiē in corpe. g̃ ibi habebūt req̄em in corpe ꝫ aīa. qz amplⁱ non erit dolor neq̄ luct⁹ ꝛc. Apoc. xxi. Et trāsiens ministrabit eis. Gymon de cassia. Nō passibus pdū nec locoꝝ. sed claritatē speculatiōis diuinitatis singul' statibꝫ dabit sicut meruerūt Et si in scda vigilia venerit. i. in adolescētia. ꝫ si in tercia. i. in senectute. ꝫ ita inuenerit beati sunt serui illi. Cyrillus. Si q̄s p̄mā ꝫ secūdā vigiliā neglexerit poterit in tercia vigilare. ¶ Greg. Prima vigilia est custodia puericie. maxime cū incipit vsus rōnis in pueris Scda vigilia est custodia iuuētutis. Tercia status virilis. Quarta senectutis. qz in q̄libet statu aliq̄ moriūt. ideo in q̄libet statu fideles debent esse parati p iusticiā ad recipiēdū mortem. eo q̄ dicit Seneca. Nemo veniētē mortem hilaris accipit nisi q̄ se ad illā pparauit. Et ad hoc incitat nos p exemplū in textu dicens. Hoc aūt scitote. qm̄ si sciret paterfamilias qua hora fur veniret vigilaret vtiqz ꝫ non sineret pfodi domum suam.

¶ Sermo cliij

¶ Ad idem.

Si sciret paterfamilias qua hora fur veniret vigilaret vtiqz ꝫ nō sineret pfodi domū suā Luc. xij. ¶ In ꝟbis p̄missis duo innuunt. Primo hoim piculositas ꝫ ignorantia. ibi. Si sciret. Secōdo subiungit custodios̄tas ꝫ vigilantia. ibi. vigilaret vtiqz. ¶ Dixi p̄mo innuit hoim piculositas ꝫ ignorātia. s. qz nō cognoscūt futurū statū vel casum vl' anstabūt in gratia vel cadēt a gr̄a. De q̄ Eccl'i. ix. Sūt iusti atqz sapientes. ꝫ opa eoꝝ i manu dei sunt. qz oīa in futuruz reseruant incerta. i. Thoz. x. Qui se existimat stare videat ne cadat. qz scribit Eccl's. ix. Sicut aues comp̄hēdunt laqueo. sic hoies capiunt in tpe malo. h̄ est in tpe temptatōis. Jō hortat Eccl'i. ij. Fili ad temptatoz p̄para aīam tuā. Exēplo pfil familias. q̄ si sciret q̄ hora fur veniret. vigilaret. ¶ Itē mltiplices sunt fures q̄ homini furant ꝫ subtrahūt salutē aie. ¶ Primo⁹ est mentis negligētia. Ille fur appropin q̄t occulte sub specie boni pponendo tibi. h̄ est tibi grue vel nimiū. vel alijs tpibꝫ pficias h̄ op⁹ cū melius eris dispositus. De tali Hiere. xl viij. Maledict⁹ q̄ facit op⁹ dn̄i negligēter. Rich. Quantū negligis tantū decrescis. Ille fur h̄ trahit tibi p̄ciosum thesaurū irrecupabilē. scz tps. De q̄ Bern̄. Nihil p̄ciosi⁹ tpe. Sed heu hodie nihil vili⁹ estimat. trāsierūt dies salutis ꝫ nemo recogitat. Un̄ Bern̄. in ꝓtemptu mūdi. Nō curant carnales sed paruipēdūt qō mīdesiderant inuenire. Nā oēs desiderāt inuenire vitā eternā ꝫ sequi eā non volūt sequi. ideo impunitas ausum parat. ausus excessum. vt dicit Bern̄. sup Can̄. At sic negligētia furat tps salutis. ꝫ puat nos merito eternitatis. De quo Prou. xx. Propter frig⁹ piger arare noluit. ꝫ mendicabit tpe estatis ꝫ non dabit ei. Ideo Bern̄. Magnū dānuz est amittere id qō in eternuz nō pōt recuparī. h̄ est tps. De q̄ Chriſ. Omni rei magis optet parcere q̄ tempori. Aurū si pdideris recupare poteris. tempus ꝟo pteritū nūq̄z. Jō Eccl'i. iij. Fili obserua tps. Contra illū furē vigilandū est p exercitia boni opis. Eccl'i. xuij. Particula bone dieite nō ptereat. Ephes. v. Redimētes tps qm̄ dies mali sunt. Que q̄dez redēptio fieri debet p bona opa. Eccs. ix. Quodcūq̄ pōt manus tua opari. instāter fac. qz nec scientia nec ratio nec opus est apud inferos. ¶ Secūdus fur q̄ subtrahit aie salutem est carnis ꝛcupiscentia.

Ille veniet ꝯruloſe cõquerens ꝺefect⁹. qz iam ſitit. iam eſurit. iam ꝺebilis eſt. ꝺeſideras refu/ ci. z poſtꝯ refectus fuerit. tũc ille fur furaꝝ no bis mentis mũdiciam. Deq̃ Piero. Uenter vino eſtuans cito ſpumat in libidinez. Ideo Bern. Beſtantes inimicũ nr̃m circũferimus laqueũ noſtrũ. ſ. carnem que ꝯcupiſcit aduer ſus ſpũm. Jõ Eccl's. xij. Ne credas inimico tuo in eternũ. ꝙ eſt carni. qz eſt ꝓna ad ma/ luz. Beñ. viij. Senſus z cogitatio hominis ab adoleſcentia ꝓna ſunt ad malũ. qz caro eſt Et ſcribit Eccl'i. xvij. Nihil nequi⁹ ꝯꝫ qꝺ ca/ ro excogitare poterit. Item nõ ſolũ ꝓna ad malũ. ſed etiã tarda ad bonuz. Matth. xxvi. Spũs ꝓmptus ẽ. caro autẽ infirma. De quo ad Ro. vij. Nõ inueni in carne mea bonũ qꝺ ago. Sicut em infidelis ꝺebitor qui vult ꝺeli/ cate viuere z nõ ſoluere. Ideo ps. xxxvij. Nõ eſt ſanitas in carne mea. Itez nõ eſt carni cre/ dendum. qz eſt ingrata ad bñficium. ſicut ma la terra quãto plus impinguaꝝ. tanto plus p ducit ꝺ herba mala. Juxta illud Deu. xxxij. Impinguatus ꝺilatatus ingroſſatus incraſ ſatus receſſit a ꝺeo ſalutari ſuo. Et Eccl'i. xxx/ vij. Propter crapulaz multi perierũt. Jõ hor tamur ad Ro. xiij. Curã carnis ne pfeceritis in ꝺeſideriis. Ubi Alan⁹. Nõ in ꝺeſideriis ſz bene in neceſſarijs. Ideo Greg. Ubi caro qui eſcit. ibi ſpũs ꝺeficit. Et ſic pciosum theſaurũ furaꝝ nobis. ſ. mundiciã cordis. De quo pcio ſo theſauro loquit Bern. dicens. Ueniet tem pus vbi plus valet pura ꝯſcientia ꝯꝫ marſu/ pia plena pecunia. Ideo ꝺtra talẽ furez eſt vi gilandum p ſtrẽnuitatẽ caſtigationis. Juxta illud. i. Thoz. ix. Caſtigo corpus meum ꝛc. ad Ro. viij. Debitorez ſum⁹ nõ carni ſed ſpi ritui. Rõnem allegat Greg. dicens. Quicq̃ ꝺelectationis carni ſubtrahim⁹ in ſpũ inueni mus. Tercius fur eſt mundi aſtutia q̃ ve/ nit ſub ſpecie amicitie. z blandit̃ homini nũc p potentiam. nũc p ſapiam. nũc p honorem. De quo fure ſcribit Aug⁹. in diaſcolicon di/ cens. Mundus ꝺe quãto blandior ꝺe tãto pe riculoſior. Ille fur furaꝝ homini amicitiã ꝺei. Jac. iij. Qui vult eẽ amic⁹ hui⁹ mũdi inimi cus ꝺi ſtituet̃. Contra hũc furem eſt vigilã dum p mũdi ꝺtemptum. i. Joh. ij. Nolite di ligere mundũ. qz perit mũdus z ois ꝯcupiſcẽ tia eius. Amb. ꝺe fuga ſeculi. Qui ſaluus eſſe ꝺeſiderat ſup mundũ aſcendat. ¶ ¶ Et merito eſt ꝺtemnẽdus iſte fur. ſ. mũdus ſer ꝺe cauſis. ¶ Primo mũdus eſt ꝺtemnẽdus. qz plenus eſt diſſenſione. Joh. xvij. In mundo pſſuram habebitis. in me autẽ pacem. Et hoc puenit ex eo. qz eſt inimicus ꝺeo. Juxta illud Jaco. iiij. Adulteri neſcitis. qz amicitia hui⁹ mundi inimica eſt ꝺeo. Et qũo pacem habere põt qui ẽ inimicus ꝺei. Job. ix. Quis reſiſtet ei z pacẽ habebit ¶ Secũdo eſt ꝺtemnẽdus qz plen⁹ iniq̃natione. Chriſ. Mundus nun ꝯꝫ eſt mũdus. ſz im mũdus ſemp. ideo eſt cõ/ temnẽdus. Quia ſcribit Eccl'i. xiij. Qui tetigerit picem inquinabit̃ ab ea. Sic q̃ adheret mũdo inquinabit̃ in ꝯſcientia. i. Joh. ij. Om/ ne qꝺ eſt in mũdo aut eſt ꝯcupiſcentia carnis aut oculoꝝ aut ſupbia vite. illa aũt inquinat animã. Et ſic mũdus nõ pmittit hoiem ſtare ſine macula. Deq̃ Aug⁹. Si te ꝺelectat mun dus ſemp es imundus. De quo Chriſ. ſuper Matthẽũ. Difficile eſt virũ in mũdo poſitũ iuſticiam ſeruare immaculatã. ¶ Tercio mũ dus eſt ꝺtemnẽdus. qz plenus excecatiõe. qz amoz ſeculi excecat oculos mẽtis. De quo. ij. Thoz. iiij. Deus huius ſeculi excecabit men tes infideliuz. Sunt nanq̃ mũdani ceci. nõ videntes omnia ꝺelectabilia mũdi foze penali tates. De quo Eccl's. ij. Dixi in corde meo af fluam ꝺelicijs. fruar bonis. z in omnib⁹ inue/ ni vanitatẽ z afflictionem ſpũs. Ideo. i. Joh. v. Totus mũdus in maligno poſit⁹ eſt. Sed heu ceci ſunt nõ cognoſcunt. Ratio Auguſt. Gaudiũ mundanoꝝ eſt gaudiũ freneticoꝝ. infirmitates nõ cognoſcentiũ. nã ſi cognoſce/ rent flerent. Juxta illud Lu. xix. Si cogno/ miſſes z tu ſez fleres. Sed ceci ſunt z ꝺicet eis illud Apoc. iij. Neſcis qz cecus es. miſer es. Reuera miſer. Deq̃ Bern. Nõ eſt veriꝝ mi/ ſeria q̃ꝫ hui⁹ mũdi letitia. Cui ꝺſonat Chriſ. Miſer eſt mundus. miſerrimi q̃ eũ ſequunt. ¶ Quarto ꝺtemnẽdus eſt. qz plenus altera/ tione. vñ ꝺpingit̃ ſub figura rote volubilis. i ſignũ q⁹ hodie ꝺiues. cras paup. qz ꝺicit Bo etius ꝺe ꝺſol. lib. iij. proſa. i. Mundus ꝺrar/ cus fortune. ergo nõ eſt ꝺfidendũ in eo. Deq̃ i. Thimo. vi. Precipe diuitib⁹ huius mundi nõ ſperare in incerto diuitiaꝝ huius mundi. Alls adimplebit̃ illud Iſa. xxxvij. Ecce confi des ſup baculum arundineũ confractum. Quinto mũdus eſt ꝺtemnẽdus. qz plen⁹ ꝺ/ fectione. De quo. i. Joh. ij. Mũdus tranſit et ꝯcupiſcentia eius. vt Bern. dicit. Ubi ſunt amatoꝛes ſeculi q̃ ante tpa fuerũt. vbi riſus et iactãtia. inanis gloria. z diuitiaꝝ copia. tran ſierunt oia. nihil remanſit ex eis niſi ciniſ. Ju xta illud Pſal. lxxvij. Defecerunt in vanita/ te dies eoꝝ. Ideo ad Roma. xij. Nolite

De sancta Elisabeth

ꝓformari huic seculo, quia oīa delectabilia mūdi sunt breuia ⁊ transitoria. De quo Bre. Momentaneū est qđ delectat, eternū qđ cruciat. Jō dānati ꝓrunt illud Sap. v. Quid nobis ꝓfuit superbia ⁊ diuitiarū iactantia, omnia transierunt velut umbra. Sexto mūdus est ꝓtemnēdus, qz plen⁹ deceptōe, qz oīa que in mūdo sunt nō hnt verā existentiā, sed solum apparentiā, qz apparēt esse bona ⁊ nō sunt. Piero. Si mūdus cultello veritaꝛ aperitur nihil in eo nisi falsitas reperit. Nā q̄cq̄d est, p̄sens aut futurum aut p̄teritum est. Si p̄sens sic est instabile, si futurū sic est incertū, si p̄teritū tūc nihil est. Jdeo Prou. vlti. Fallax gra ⁊ vana est pulcritudo. Et Augus. ad diascozon. Mūdus cū arridet fallit ⁊ in periculo se ponit ⁊ decipit. De qua deceptiōe dicit Aug⁹. in ſmone de monte dñi. O mūde īmū de quantos seduxisti q̄s multos decepisti, vt legit exemplū. Dum obijt sanct⁹ Bern. tunc obierunt q̄ngenti homines, de quib⁹ duo descenderūt ad purgatoriū, solus sanct⁹ Bern. ascendit in celū sine purgatorio, alij oēs in infernū, qz fuerūt decepti a mūdo. Jō Chrys. Mundialia opa semp hoiem excluserūt ab eterna vita. Juxta illud Job. xxi. Tenēt tympanū ⁊ cytharā, ⁊ ducūt in bonis dies suos, ⁊ in puncto ad infernū descendunt. Jō Mat. xvi. Quid ꝓdest homini si vniuersum mūdum lucret ⁊c. Ubi Piero. Quid ꝓdest tibi si haberes potentiā Octauiani, diuitias Cresi, longeuitatē enoch, pulcritudinē absalonis, fortitudinē samsonis, cum tandē corpus dat vermib⁹ ⁊ aīa demonib⁹. Jdeo hortatur nos apl's ad Tyt. ij. Sobrie ⁊ iuste ⁊ pie viuamus in hoc seculo. Sobrie quo ad nos. iuste quo ad deū, pie quo ad ꝓximos. Et sic ꝓtemnit mūdus. Quart⁹ fur est diaboli fraudulentia. Nā sicut fur dimittit vilia, rapit p̄ciosa, sic diabolus nō curat aurū ⁊ argentū nec lapides p̄ciosos, sed nititr defraudare aīas. Juxta illud Gen. xiij. dixit abimelech rex sodomoꝛū ad abraam. Da mihi aīas, cetera tolle tibi. Hunc p̄ciosum thesauruz de quo apl's ij. ad Chor. iiij. Habemus thesaurū in vasis fictilib⁹, quē christus ita p̄cioſe estimauit vt sanguinē fudit p eo, ⁊ animā suam dedit. hūc nititur diabolus furari. Jō ꝓtra hunc furem scz diabolum est vigilandū p resistentiā. de q̄ Jaco. iiij. Resistite diabolo ⁊ fugiet a vobis. Ratio Piero. Debilis est hostis nō pōt vincere nisi volentē. Jdeo i. Pe. v. Vigilate quia aduersarius vester diabol⁹ tanq̄ leo rugiens circumit querens quem deuoret, cui fortiter resistite in fide. Et merito debemus vigilare resistendo, qz dicit Bern. Illius est mala suggerere, nr̄m vero nō ꝓsentire, qz dicit Isidorus. Non el⁹ potestas, sed nr̄a voluntas mancipat nos diabolo. Quint⁹ fur est mortis assistentia, quia mors appropinquat occulte ⁊ vbiq̄ Seneca. Mors vbiq̄ te expectat, ⁊ vna die rū te arripiet. Quia ſm Aug⁹. de verbis dñi. Mors ē certa, hora incerta, vt semp sit suspecta. Et apl's. i. ad Thes. v. Dies dñi sicut fur in nocte veniet, s. occulte. Jdeo Aug⁹. Si nō scis qua hora veniet, ideo semper vigila vt te semp inueniat paratum, s. in bonis operib⁹, qz dicit Aug⁹. de disciplina christiana. Nō pōt male mori q̄ bene vixerit. Jdeo ꝓtra istū furē est vigilandum p exercitium bonoꝛ operum. Eccl'i. xiij. Ante obitum opare iusticiā. Nā ille fur furat nobis meritū vite p̄sentis. Jdeo apl's ad Gal'. vi. Dum temp⁹ habem⁹ operemur bonū. Leo q̄ saluator dixit Joh. ix. Me oportet opari donec dies est, veniet noꝛ q̄n nemo opari potest, s. post mortez. Potest homo ꝓqueri illud Lu. xvi. Quid faciam qz aufert a me dñs villicationē, fodere nō valeo, mendicare erubesco. Jdeo Eccl'i. xi. In die bonoꝛ nō sis immemoꝛ malorum, videlicet q̄ reddet vnicuiq̄ iuxta opa sua. Talis fuit Seneca dicens. Ante senectutē cogitaui vt bene viuerem, vt in senectute bene morerer. Nam dicit Aug⁹. Nō est mala mors putanda cū p̄cesserit bona vita, quā duxit beatus Martinus, vt patet in eius legenda.

De sancta Elisabeth
Sermo clv.

Vendidit omia que habuit ⁊ emit eā. Mat. xiij. et legitur ad honorem beate elisabeth p euāgelicali officio. Continus in descriptionibus vniuersi dicit. Lumine maioꝛi supueniente minus lumen obfuscat, vt patet de sole et stellis, sole lucente lux stellarum obfuscatur. Spūaliter. Per maius lumen intelligitur lux beatitudinis eterne. Psal. xxxv. In lumine tuo videbim⁹ lumen. Cum ℔ lumen lucet p amoꝛem ⁊ desiderū in mente hominis, tunc extinguitur lumen p̄sentis felicitatis. De quo Pylari⁹ sup Mat. Qui eternā beatitudinē desiderat necesse est vt munda noꝛ dulcedines renuat, eo q̄ ista duo sil' stare nō possunt, s. dulcedo tpalis et eternalis. De

quo Bern. Sicut ignis z aqua simul stare ñ possunt. sic nec tpales z spūales delicie. Ideo Amb. Qui ꝺ temnit tpalia merebit sempiterna. Figurat Bern. xij. cū abraam egressus ēet de terra z de cognatione sua et de ꝺmo patris sui. tunc benedictio oīm gentiū fuit sibi pmissa. Spūal'r. Per abraā intelligit quilibet fidelis qui nititꝫ ꝺsequi benedictionem beatitudinis eterne debet relinquere terrena desideria z carnalia z oīa caduca. ille ꝺsequit eterna. De quo Marro in sententijs. Cuncta postponat q lumen beatitudinis eterne consequi ad optat. Talis fuit beata Elisabeth. q reliquit lumen pīntis felicitatis anhelās ad lumē eternitatis. De quo thema. Ūēdidit oīa que habuit zc ¶ In summa pīntis euāgelij cōmendat beata elizabeth a duobꝫ. Prio a vita activa. Scdo a vita ꝺtemplativa. Primū innuit ibi. in agro abscondito. Scdm in negociatore experto. De pmo dicit. In illo tpe. s. cū ihs sedebat secus mare z cōgregate fuerūt ad eum turbe. ita vt in nauiculam ascendens sederet. et omnis turba staret in littore. Tunc locut' est eis multa in pabolis. inter cetera dixit istā parabolam. Simile est regnum celorū. id est christus rex gl'ie ¶ Nō Drosius. Christus ꝺ regnum celoꝝ quattuor de causis ¶ Primo. nā sicut in regno celorū est eterna vita. vt etiā dicat terra viuentiū. De q̄ ps. xxvi. Credo videre bona dñi zc. qz ibi null' morit. Et sic in xpo habem' vitā eternā. Joh. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscant te solū verū deū z ihm xpm quē misisti. Nam ipse dixit Joh. v. Sicut pater habet vitā in semetipso. sic et filius habet vitaꝫ in semetipso. z q̄ adheret vite morit nō potest. Sic q̄ xpo adheret p fidem z charitatē. De quo Joh. xi. Qui credit in me etiā si mortu' fuerit viuet ¶ Secdo xps dicit regnū celoꝝ. qz est via ad regnum. Joh. xiiij. Ego sum via veritas z vita. Et subdit. Nemo venit ad patrē nisi p me. Un Aug'. Christus in hūanitate fact' est nobis via ad suam diuinitatē. Jō Joh. x. Per me si q̄s introierit saluabit. Tercio xps ꝺ regnū celoꝝ. quia habet claues regni celoꝝ. Un Apoc. iij. Qui habet clauē dom' dauid. Nā ipse aperuit regnū celoruꝫ claue crucis. De q̄ Isa. xxij. Dabo clauem dom' dauid sup humerū ei'. Jō Apoc. iij. Aperit z nemo claudit. s. saluandis. claudit z nemo aperit. s. dānandis ¶ Quarto dicit christus regnū celoꝝ. qz ciues celestes manent in eo. Sic fideles ad celestem ciuitatem ptinētes hñt hic mansionem in christo. De q̄ Joh. vi. Qui mādicat meā carnē i me manet z ego in eo. Hoc regnū celoꝝ xps est sī mille thesauro absco dito in agro. Ager est caro ei' sanctissima. thesaur' ei' diuinitas. De q̄ Col'. ij. Omnes thesauri sapientie z scientie in eo sunt abscondīti. Iste thesaur' est in agro. id est in carne xpi absconditꝰ. iuxta illud Isa. xlv. Vere tu es de' absconditꝰ. Hā sua potentia abscondebat in hūilitate pfunda. sua maiestas in passione sua acerbissima. Ideo dicit Greg. Latenter decepit diabolū tangꝫ p escaꝫ hamo impositā. Hic est ager redolens. De q̄ Bern. xxij. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni. Hic ager supabūdat oleo misericordie et vino vitalis doctrine. De quo Joh. vi. Domine q̄ ibimus. verba vite eterne habes. Hoc vino inebriat' est petrus videns trāsfiguratiōnē corpis sui in monte thabor. et oblit' oīm tm̄ in tabernaclis hui' vini cōmorari voluit dicens Mat. xvij. Dñe bonū est nos hic esse. faciam' tria tabernacula. Hic ager tulit tritic̄um panis angelici. oīe delectamētū in se habentē Sap. xvi. De q̄ et ps. lxxviij. Panē angeloꝝ manducauit hō. Quē qui inuenit hō. Iste thesaurus debet queri et inuenieꝝ. De q̄ Hugo de archa noe li. i. c. vltimo. Deus p desiderium querit. p fidem inuenit. p gustū tangit. Ideo hortat nos Bern. sup Can. dicens. s. Crede in deum z inueniste cum. qz credere est inuenire. eo q̄ dicit ad Ephes. iij. Dico xpm p fidem habitare in cordibꝰ nr̄is. Et sic beata Elisabeth inuenit hunc pciosum thesauꝝ. vt potuit dicere illō Can. iij. Inueni eū quē dilexit anima mea nec dimittam eum. tenui eum Tenetur em̄ p charitatem. iuxta illud. 1. Joh. iiij. Qui i charitate manet in deo manet z de' i eo. Dicit nanꝫ sanctus Tho. in. ij. ij. q. iiij. arti. iij. Forma fidei est charitas. qz p charitatē actus fidei perficitur z decorat. z q̄ tūc sic exp̄ritur p charitatem dulcedinem diuini amoris. huic desipit omnis dulcedo carnalis. De quo Bern. Sicut serpēs moysi comedit omnes serpentes magorum. sic amor diuin' omnem absorbet amorem alienum. Talem amorē habuit beata Elisabeth. de q̄ subdit. Quem qui homo inuenit. s. per fidem z tenet p charitatem. absconditꝰ. s. p rectam intentionem. qz dicit Greg. Depdari desiderat qui thesaurus publice in via portat. Sic qui intentionem falsificat abijt. i. amorem carnis deserit. qz fm Grego. Hustato spiritu desipit omnis caro. Uendidit omnia. i. ob amorē christi renūciauit omnibꝰ. De q̄ ad Phil. iij. Oīa arbitratꝰ

sum vt stercora vt xpm lucrifacerem. Et emit eam. Greg. Agrum compat omnib vendit q̄ seculi voluptatib renūciat. Jō Amb. Qui vult rēū possidere renūciet mūdo vt sit illi in re tota possessio. Nā sine isto thesauro. s. diuinitatis nullus merē dici felix. i. diues. De quo Aug⁹. Qui rē habet oia habet. recedente re nihil habet. qz ipse est suba nra. z totuz bonū nrm. Ūn ps. xxxviij. Nōne dns. z suba mea apud te est. Ideo Aug⁹. sup Johānem. De⁹ est tibi totū qd̄ desideras. si esuris panis est. si sitis fons est. si infirm⁹ medic⁹ est. si in tenebris es lumē est. si times mortē vita ē. Qua ppter dicit Aug⁹. sup Ps̄. xxvi. Nihil dulce pter rēū. Ideo quicqd mihi dē⁹ dare vult pter se. auferat totū z det mihi se. Ad quem thesaurū omīs tpe anhelare debem⁹ z in memoria habere. sm q̄ dicit Hugo in li. d̄ claustro aīe. Sicut nullū est momentū in q̄ non vtimur dei bonitate. sic nullū momentū dz esse in q̄ in nobis ei⁹ non esset mēoria. iuxta illud Mat. vi. Ubi thesaurus tu⁹. ibi z cor tuū. Sic fuit mens beate Elisabeth stabilita sup thesauruz diuinitatis. ppter quē reliquit omnia vt haberet illū. Ideo de ea legit q̄ paruipēdit nobilitatem sanguinis vt canit eccl'ia. Asperata seculū generosi sanguinis paruipendit titulus. Itez reliquit omnia tempalia vt canit eccl'ia. Egens egenis largiēs sibi nihil retinens. celeste regnū ambiēs. hoc ps̄ens omne respuit. Jō legit in ep'la que scribit Paul. vlti. Considerauit agrum z emit illuz. s. p opa misericordie Dicit nanq; Amb. Sicut diuitie sunt impedimenta salutis reprobis. ita bonis sunt adiuuamēta ꝑfuti. Sic de beata Elisabeth que cum tpalib diuitiis in oīb elemosinaz operib expensis emit regnū eterne salutis. Ideo Aug⁹. in ps̄ona dn̄i dicit. Venale habeo. qd̄ regnū celoz. quantū valet. tantū quantū habes. Nō regnū zache⁹ emit p dimidio bonoz suoz. vidua pauperc̄la p duobz minutis quā dns collaudauit Luc. xxi. Vere dico vobis q̄ hec vidua pauper plus q̄ omnes misit Sic beata elizabeth ita emit q̄ omīa que habuit dedit. De qua canit eccl'ia. In gazophilatio vidua cū vidua totū mittens p̄cium. ita q̄ de ea impletū est illud Eccl'i. xxxi. Elemosinas illius narrat omnis eccl'ia sanctoz. ideo nobis hodie ꝓponit in exemplū vt sequamur vestigia ei⁹. Juxta illud Petri rauenens. dicentis. Da pauperi vt det tibi. da pauperi micam vt accipias totū panē. Da tectū accipe celum. da res pituras vt accipias eternas mansuras. Dixi secdo cōmendat beata elisabeth quantū ad vitā ꝺtemplatiuā. De qua subdit Simile est regnū celoz homini negociatori querenti bonas margaritas rē. Ꝑ Ipse negociator est xp̄us qui venit de anglia. id est de angeloz p̄ria. Juxta illud Joh. xvi. Exiui a patre z veni in mundū. Venit em̄ p nauem id est p portam v̄ginis. de qua naui scribitur Prou. xxxi. Facta ē vt nauis institoris delon ge portans panez suū. Hoc factū est q̄n xp̄s de altissimo celoz ad terram ꝓduxit cū mercedibus grāz omnū. Juxta illud Joh. i. Vidimus eū plenū gre z veritatz. Hic negociator quesiuit bonas margaritas. i. aias hominū q̄ implerēt ruinas angeloz. sm q̄ dixit Lu. xix. Nō venit fil⁹ hois aīas perdere. sed saluare. Et hoīes dicunt margarite ea de causa. quia sicut margarite generant de celesti roze. sic creati sumus ex dei gra z bonitate. vt dicit Mgr in. ij. sen. di. i. Quare creatus est homo. ppter dei bonitatem. Vidit nanq; deus suā essentialem bonitatem cōmunicare alijs z nō minui. Creauit igit rōnalem creaturā cui cōmunicaret suam bonitatē z eternū gaudiū. Ūn Aug⁹ de doctrina christiana. Quia bonus est deus z inquantū sum⁹ boni sum⁹. Inuenta aūt vna p̄ciosa margarita. i. omīb aīab hoim. Et dicunt vna ppter vnionē fidei z charitatis. iuxta illud Actuū. iiij. Multitudinis credentium erat cor vnū et aīa vna. Et dicit p̄ciosa margarita. qz dicit Aug. de spū z aīa. Anima inter res a deo cognitas supat omnia. Idē ait per Heñ. Sicut de⁹ excellit omnem creaturā. sic homo quo ad aīam oēm creaturā corpalē nature dignitate p̄cellit. Jō Aug⁹. de spiritu z aīa. O aīa mea q̄ te deijcis. si terrā amas melior es. si solē miraris pulcrior es. si celū ꝺtemplaris altior es. solo creatore tuo inferior es. Ecce q̄ p̄ciosa margarita p q̄ xp̄s dei fil⁹ sanctus est negociator. vt dicit Bern. Celestis imperator fact⁹ ē negociator. Negociū meū sine ocio egit q̄diu in terrz fuit. Venit nāq; de anglia p aureā portā v̄ginis. qd̄ apportauit. die Aug⁹. In isto maligno seculo. qd̄ abūdat nisi nasci. mori. laborare Ⓓ Hec sunt merces regiōis nre. Ad tales merces mercator ille descendit. Et qz hois mercator dat z accipit. dat qd̄ habet. accipit qd̄ nō habet. Sic christ⁹ in sua mercatura dedit z accepit. accepit qd̄ non habuit. s. nasci mori z laborare. dedit quod habuit. scz renasci z resurgere z in eternuz regnare. O bone mercator gratias agimus tibi. fecisti nos. redemisti nos. emere quis seruuz pōt

facere aũt ñ põt. Ipse aũt nos fecit vt essem⁹ ⁊ redemit ne frustra fuissem⁹. hec Aug. Et sic ex ẏbis ptz Aug⁹. q xp̃us accepit tria et dedit tria. ⁊ sic nobiscũ cõmutauit. ¶ Prio accepit nr̃am mercem. s. nasci. Isa. ix. Paruul⁹ nat⁹ est nobis. Dedit sua nobis mercez. s. renasci. Joh. i. Dedit eis ptatez filios dei fieri q̃ nõ ex sanguinibꝫ neqꝫ ex volũtate carnis neqꝫ ex voluntate viri. sz ex deo nati sunt. Aug⁹. Fact⁹ est pticeps nr̃e hũanitatis vt pticipes essem⁹ sue diuinitatis. ¶ Scdo accepit nr̃am mercẽ. s. mori. Phil. ij. Humiliauit semetipm factus obediens vsqꝫ ad mortẽ. Nõ simplici morte sz ignominiosa ⁊ dolorosa q̃ a planta pedis tẽ. Isa. i. Et sic ex amore suo ꝓstituit hãc emptionẽ. Bern̄. In q̃ illuxit clarius q̃ nos dilexit dñs qꝫ in eius vulneribꝫ. pater archanuz cordis p fozamen corpis. ibi patuit latens misericordia dei. Bern̄. Clamat vuln⁹. clamat lancea ⁊ clauus q̃ deus vere nos amauit. Sic in christo mundũ recõcilians sibi. postqꝫ recepit nr̃am mercem. s. mori dedit nobis suã. s. resurgere. resurgit qđ pri⁹ cecidit. ceciderat homo in corpe p mortẽ. in aĩa p culpã. in vtroqꝫ pena eternã. sed xp̃s dedit nob resurgere p resuscitationẽ. Joh. vi. Ego resuscitabo eũ in nouissimo die. In aĩa p iustificationẽ. Apo. xv. Beatus q̃ habet prem in resurrectione ꝓma. in vtroqꝫ p vtriusqꝫ. s. aĩe ⁊ corpis beatificationem. qz aĩa beatificabit ad ꝓtemplationẽ dei. tatis ingrediendo. corpus ẏo beatificabitur egrediendo ad visio nẽ hũanitatis. Et in vtraqꝫ visione erit plena satietas atqꝫ refectio. iuxta illud Joh. x. Ingredient ⁊ egredient ⁊ pascua inuenient. ¶ Tertio recepit labozẽ. Ipse nãqꝫ laborauit corde cõpassionẽ hũdo Mar. ci. viij. Misereoz sup turbã. De q̃ labore dicit Isa. xlij. p eo q̃ laborauit p aĩa dicens. Seruire me fecisti peccatis tuis ⁊ laborez pstitisti. ¶ Secundo laborauit ore ⁊ voce pdicando. De quo ps. lxviij. Laborauí clamãs rauce facte sunt fauces mee. Itẽ laborauit oculis flendo. Unde ps. vi. Laborauí in gemitu meo. Tercio laborauit toto corpe penã sustinẽdo Isa. i. Laborauí sustinẽs. imo laborauit peccatoruz nr̃oz onera sustinẽdo. Unde Isa. xlij. Seruire me fecisti peccatis vr̃is. Et Isa. liij. Vere languozes nr̃os ipse tulit. ⁊ pcta nr̃a ipse portauit. postqꝫ cepit nr̃am mercem. s. laborare. dedit nobis suam. s. regnare. iuxta illud Lu. xij. Nolite timere pusillus grex. cõplacuit patri meo vobis dare regnũ. Ostendit liberalitatẽ et charitatem cum dedit patri hanc pciosam margaritam. i. aĩas nostras. Ita ardenter desiderauit ⁊ quesiuit q̃ abijt ⁊ vendidit omnia q̃ habuit. s. qñ in ara crucis corã omnibꝫ nudatus ẽ. Et tiã corp⁹ ⁊ aĩam in pciũ nr̃e redemptionis dedit. Mat. xx. Venit filius homis dare animã suam in redemptionẽ p multis. Ideo dicit Ezech. xviij. Omnes anime mee sunt. Ideo isti sacrilegiũ cõmittũt qui anias suas christi sanguine redemptas auferũt deo ⁊ offerunt diabolo. Quapropter hortaꝫ nos Aug⁹. dicens. O aĩa mea attẽde q̃tũ valeas quantũ p te datũ sit. cogita ne in pditionem te tradas. pensa q̃z charaz te habuit q̃ te caro pcio redemit. ideo noli tu ipm pdere qui te ita chare venit saluare. hec ille. Moraliter. Sic nos debem⁹ ꝓsiderare illã pciosam margaritã ⁊ prudenter negociari. vt docet Bern̄. Secure negociabor pcipiente mihi dño meo. Non em̄ paruz fiducie mihi pstat robur q̃ ille summus impator fact⁹ est negociator. Nam sm Augus. de doctrina christiana. Dis xpi actio est nostra instructio. Sic xp̃us negociari voluit. vt nos negociari doceret in spũ interioris hominis. que negociatio laudat Prou. iij. Melior est negociatio auri ⁊ argenti ⁊ precio sior est cunctis opibꝫ. Quã negociationem docet Luc. xix. Negociamini dum venio. ℟ Pro quo sciendũ illa loca sunt apta ad lucrandum vbi nõ longe ab inuicem sunt multa loca forensia ⁊ vicine multe nundine. eo q̃ mercatores sua mercimonia ad eadẽ loca vicina pñt faciliter transportare. Jõ volentes mercari ⁊ negociari qđ in eternum expedit ingrediamur interioza nr̃a colligãtes sarculas nr̃as videlicet intellectũ ⁊ affectũ. Et mẽtaliter discurramus ad loca vicina. q̃ ⁊ si longe aliqualiter distare videant. vtputa celũ ⁊ infernus. spũ tñ prima sunt ⁊ mente velociter omnia p currere possum⁹ sine quouis obstaculo retardante. qz in imaginatiõe faciliter currit hõ et in ictu oculi ptransit omnia loca. Collectis g̃ sarculis nostris. i. intellectu ⁊ affectu recurramus introrsum ad nũdinas ⁊ negociemur ¶ Primo circa materiã peccatoꝝ nostroꝝ ponderantes ⁊ mẽsurãtes multitudinẽ ⁊ magnitudinez pcoꝝ nr̃oꝝ. Qđ fecit manasses. ij. Paral. vlti. dicens. Peccaui sup numerũ arene maris. multiplicate sunt iniq̃tates mee Nõ sum dignus videre altitudinẽ celi p multitudine iniq̃tatis mee. In his nũdinis tãdiu exercitantes quousqꝫ lucremur merces omnibus mundi diuitijs meliores. qđ est pœnitentia salutaris. nam in ponderibꝫ ⁊ mẽsuris dat

De sancta Elisabeth

et aliquid accipiꝫ. Sic ⁊ nos ꝑ ponderε ꝓcca
toꝝ nostroꝝ accipiam⁹ pniam rigorosam ſm
qualitatē ꝓccatoꝝ. Juxta illud Luc.iij. Faci
te dignos fructus pnie. Nā ſcribit Deu.xxv.
ſm menſuram ꝓccati erit plagaꝝ modus.
Que cō mutatio erit nobis melioꝝ ⁊ vtilioꝝ q̄ꝫ
omēs diuitie mūdi. De quo Xpiſ. Vera pe
nitentia eſt auro rutilantioꝝ. ſole ſplendidioꝝ
cunctis theſauris melioꝝ. Naꝫ oīa ligata ſol
uit ⁊ paradiſuꝫ aperit. Et hoc eſt p̄mū dignū
lucrū qđ in hoc foro lucramur. ſine q̄ nulluꝫ
lucruꝫ in reliquis ꝙſequemur Luc.xij. Niſi
pniam egeritis oīes ſimul ꝑibitis. Idcirco
ſi vere cognoſcim⁹ malū qđ ex ꝓccato incurri
mus a pnia nos nullo modo ꝙtineremus. ſci
entes ꝝ eſſe miſericordem ⁊ ſe a remiſſio
ne nunq̄ tenere. quia ſm Xpiſ. q̄cito homo
dat pniam ⁊ ꝓtritionem ꝑ ꝓccatis ſuis. tam
cito accipiet eoꝝ remiſſionē. Act.ij. Penite
mini vt dεleant vobis pcā vra. Aug⁹. in lib.
de pni. Nihil eſt qđ medicamentū pnie ante
cedere poſſit. Nā ſi tot legerent miſſe q̄t ſunt
celi ſtelle nō poſſunt ꝓdeſſe ſine pnia. ps.vij.
Niſi ꝙuerſi fueritis gladiū ſuū vibrauit. Jō
nemo negligat has nūdinas ne ꝓuiet p̄mio
magno Lu.iij. Penitentiā agite ⁊ appropin
quabit vobis regnū celoꝝ. Secūdo curra
mus ad nūdinas ꝝfectuū noſtroꝝ. que mer
catio immediate ſequit pniam. Nam homo
ſentiens ſe ꝑ alleuiationē ꝙſcientie ⁊ atteſtati
onem ſpūſancti remiſſionē pcōꝝ ꝑ gr̄am cō
ſecutū intima ꝝ motiōe erigit ſe ad gr̄as offe
rēdas. Qz ecce ſunt ⁊ aſſunt q̄ nos impediūt
videlicet ꝝfect⁹ nr̄i et reliquie pcōꝝ noſtroꝝ
inq̄etantes nos vt ad gr̄as referendas caput
erigere nō valeamus. ⁊ tūc primuꝫ incipit ap
parere negociū nr̄i difficultaſ. Cū etēm ex ꝑſen
tia creſcit gr̄a ⁊ voluntas ad faciendū qđ no
uit ꝝ eſſe placitū. ⁊ ipſi ꝝfectus ſunt adhuc
crudi ex vulneribꝫ nouiter ſanatis impediūt
nouā voluntatē. Et ſic cauſant doloꝛē ⁊ anxie
tates multas. lugens mens plus ꝝfectus q̄ꝫ
ꝑ ipſa pcā. Et hoc eſt qđ dicit Bern̄. Be
nign⁹ ꝝus q̄ nō ꝑmittit dilectū ſuū in princi
pio letari. ſz ꝑmittit difficultatē vt incitet ad
humilitatē. Nam in h̄ foro ſi fideliter intenti
fuerim⁹ mercabimur bonū lucrū qđ erit vtile
in theſauris ſpūalibꝫ. ſ. humilitatē. Que q̄dē
hūilitas ꝑ ceteris ⁊tutibꝫ placet ꝝo. De quo
Iſa. vlti. Ad quē reſpiciam niſi ad humilez ⁊
quietū ⁊ trementē ſmones meos. Nec em̄ hu
militas excellit oēs diuitias mūdi. ⁊ facit ho
mines i gr̄a ditioꝛes. Deq̄ Piero. ſup Mat.
Humilitas eſt meritū gr̄aꝫ. cuſtos ⁊tutum.
Et nihil eſt qđ ꝝo ita gratū facit ⁊ hominibꝫ
q̄ꝫ ſi vite merito nō magni ſz hūilitate infimi
videremur. Jō Bern̄. Inſan⁹ eſt q̄cūq̄ꝫ i alijs
vite meritis q̄ꝫ in ſola hūilitate ꝙfidit. De quo
Hze. Perit oīe qđ agit niſi in ſola hūilitate
cuſtodiat. Tertio diſcurram⁹ ad nūdinas
bεneficioꝝ dei. ꝙſiderātes qualia ⁊ quāta bεne
ficia ꝝt nobis ⁊ inuenient⁹ q̄ꝫ magna eſt mi
ſeratio. q̄ꝫ gratuita dignatio. ſtupεnda dulce
do que inclinat ꝝū vt miſεreat noſtri. Quis
em̄ eſt ille bεnefactoꝛ. reuera ꝝ⁹ cui⁹ magnitu
dinis nō eſt finis. q̄ bonoꝝ nr̄oꝝ non indiget
ſufficiens ſibi eſt. Et cū coꝛ ſuū dulciter poſue
rit ſup nos miſeros ⁊ indignos. ac ſi ex gr̄a no
ſtra ꝝpenderet oīe bonū ſuū. Qualia autē et
quāta ſunt bεneficia q̄ ꝙtulit nob intuemur.
Creauit nāq̄ nos ad ſuā imaginē. ꝝdit nob
angelos ad miniſteria. oīa ſubiecit ſub pedi
bus noſtris. dans celū cū ſideribꝫ. terrā cum
germinibꝫ. aerem cū volucribꝫ. aquā cū piſci
bus. tandē ꝝdit ſeip̄m in edulū ⁊ in redem
ptionis pciuꝫ. ⁊ in futuro ſeip̄m nob dabit in
εterne fruitōis p̄mū. vt implebit illud Deu.
xxviij. Aperiet tibi ꝝ⁹ theſaurū ſuū optimū.
Ex his nūdinis mercabimur pciоſaꝫ ⁊ nobi
liſſimā margaritā q̄ ſupat oīe aurū ⁊ argētū
ſcz charitatē. q̄ eſt virt⁹ nobiliſſima. ꝛc q̄ Hu
go. Charitas oīm virtutū obtinet p̄cipatū.
Ad quā virtutē acq̄rendā nihil magꝭ incitat
q̄ꝫ bεneficioꝝ dei memoria. De q̄ Aug. Ad dei
dilectionē in nobis excitandā nutriēdā ⁊ au
gmentandā nihil ita valet ſicut bn̄ficioꝝ ei⁹
freq̄ēs ꝙſideratio. q̄ ſunt plura ⁊ infinita. ꝛc
quibꝫ Hugo i li. meditationū. Quid ampli⁹
tibi ꝝbuit facere ꝝ⁹ ⁊ nō fecit. cū nō eras cre
auit te. ſeruū pcī ⁊ diaboli te feceras ⁊ tere de
mit. redemptū te glorificabit. Si in his nū
dinis te εxercitaberis. vtiq̄ꝫ aurū ignitū. i. cha
ritatē dei acq̄res. q̄ dicit Aug⁹. Nihil ita hu
manis affectibꝫ eſt imp̄ſſum. q̄ꝫ vt tu diliges
diligentē teip̄m. Si em̄ pigeat amare ñ pige
at reamare. Si ꝙſiderares illud Bern̄. Chri
ſtus dei filiꝰ mori voluit vt nos viuerem⁹. ſer
uire vt nos regnarem⁹. εxulare vt nos repa
remur. pauper effici vt nos ditaremur. voluit
illudi vt nos honozaremur. crucifigi vt nos
liberaremur. voluit vt agn⁹ occidi vt nos epu
laremur. ſanguinē fundere vt nos inebriare
mur. Nec in nūdinis bεneficioꝝ meditantes
charitatē vtiq̄ emerem⁹. Dicit Bern̄. Si vo
naueris q̄cūq̄ potes. q̄cūq̄ es. nō eris ſic ſtella
ad ſolem. puluis ad montē. ſtilla ad flumen.

Quarto eam⁹ ad nūdinas in regionem. ſ. diſſimilitudinis. ſ. mundū. et videam⁹ quid ibi ꝺtineꝯ venale. ſ. carnis ꝛelicie et incerte di/uitie ꝛ terrene glie. De q̄bꝫ. i. Joh. ij. Quicq̄d eſt in mūdo aut eſt ꝺcupiſcentia carnis. q̄ꝫtū ad ꝛelicias. aut oculorū quantū ad diuitias. aut ſuperbie vite q̄ꝫtum ad honores. q̄ oīa ſunt tranſitoria. i. Joh. ij. Tranſit mundus ꝛ concupiſcētia eius. Et ſi oēm ꝺcupiſcentiā et oia venalia huiꝰ mūdi in foro acq̄ſieris. nihil tñ tecū portabis. Dicit Bern̄. Mūdus inexora bilem ſibi ꝺſtituit ianitorē. nil ſinit ꝛeportare Job. i. Nudus egreſſus ſum. nudꝰ reuertar. Et. i. ad Thimo. vi. Nihil intulim⁹ in hunc mundū nec aliq̄d ꝛeportabim⁹. Si rite nos exercitem⁹ in his nūdinis tunc lucramur to/ nū theſaurū. ſ. mūdi ꝺtemptū. qui plus con/ fert vtilitatꝭ q̄ꝫ vniuſa mūdi machina. Quez ꝺtemptū docet ioh̄es. i. Joh. ij. Nolite dilige re mundū. ſi quis diligit mundū nō eſt cha/ ritas p̄ris in eo. Et merito eſt ꝺtemnēdus. qz dicit Bern̄. in ſermone. Mūdus eſt vbi ma licie plurimū. ſapiētie modicū. vbi oīa ſunt viſcoſa. oīa lubrica. omnia tenebris operta. ꝛ laqueis obſeſſa. vbi periclitant aīe. vbi affli/ gunt corpa. vbi oīs vanitas et afflictio ſpūs. Jō Chriſ. Miſer eſt mūdus. miſerrimi qui eū ſequunt ꝛ diligūt. Nā mūdialia opa ſemp excluſerunt hoīem ab eterna vita. Bern̄. Tu igit̄ ſi recta ſapis relinque hec omnia propter illum q̄ eſt ſup oīa. Quinto pgem⁹ ad nū/ dinas infernales. ꝺſiderem⁹ regionē ꝛ videa/ mus venalia ſi placent aut diſplicēt. De qui/ bus dicit Bern̄. Eſt alia regio dura vbi ē lo/ cus afflictōis. terra obliuionis. terra miſeria rum. terra turbinis et caliginis. terra maledi/ ctionis ꝛ mortis. in qua nullus ordo ſed ſem piternꝰ horror inhabitat. ibi eſt ignis inextin guibilis. Mat. xxv. Ite maledicti in ignem eternū. Ibi frigꝰ intolerabile. Job. xxiij. Ibūt ab aquis niuiū ad caloꝛ nimiuz. Jō Mat. xij. Ibi fletus ꝛ ſtridor ꝛentiū. Ibi fetor into lerabilis. eo q̄ dicit p̄s. x. Ignis ꝛ ſulphur ps calicis eoꝝ. Ibi eterna fames ꝛ ſitis. p̄s. lviij. Famem patient̄ vt canes. vt patet ꝺ diuite q̄ petiuit guttaz aque Luc̄. xvi. Ibi horrida vi ſio ꝺmonū. De quibꝫ Bap̄. xvij. Perſone tri ſtes ꝛ horribiles p̄ſtant illis pauorē. Bern̄. in Fmone. Ibi clamat piloſus ad piloſuz. ꝺmō ad ꝺmonem. pcute. dilacera. ꝛ interfice velo/ citer. ſpolia ꝺtrahe. cito ꝺpdare. Ibi ſunt vin cula ꝛ tenebre. De q̄bꝫ Mat. xxij. Ligatꝭ ma nibꝫ et pedibus proȝcite in tenebras ꝛc. Ibi mors eterna ꝛ ꝑpetua triſticia ſine omni conſo/ latione. p̄s. xlviij. Mors ꝺpaſcet eos. Greg. in omel'. Erit mors eis ſine morte. ꝺfect⁹ ſine ꝺfectu. mors ibi incipit ſemp ꝛ ꝺficere neſcit. In his nundinis ꝺbem⁹ emere odiū ꝑccati. dicentes in cordibꝫ noſtris. meli⁹ eſt ſubiace/ re p̄ſentibꝫ penalitatibꝫ q̄ꝫ eternis cruciatibꝫ. qz dicit Piero. ſup Jeremiam. Libens nūc tormenta patior vt a futuris liberer. Nam p̄/ ſentia tormenta ſunt futuroꝝ remedia. Naz ſi crudelis videt eſſe paſſio. memento q⁹ in di/ luuio ꝛeuenit hūanū gen⁹. ſup ſodomā ignez et ſulphurem pluit. egyptios ſubmerſit. iſrae litas in ꝺſerto p̄ſtrauit. quid erit cum in eter/ num puniet. Ideo pniteamus hic ne punia mur ibi. ideo habeam⁹ h̄ odio ꝑccatū ne pro eo incurram⁹ inferni ſuppliciū. Et merito pec catū eſt odien dū. Dicit Hamfredus i noua poetria. Peſſima res viciū nil eque pniciosuz q⁹ nihil p̄uat nos a diuina viſione niſi pec/ cata ꝛ ſcelera. Jō Anſ. i oronibꝫ. O q̄ꝫ amara res ꝛ mala pctm. q̄ꝫ faciles habet act⁹ ꝛ diffici les exitus. qz dicit Ezech. xviij. Alia que pec/ cauerit ipſa morietꝰ. Sexto currendum eſt ad nūdinas regni celoꝝ. ad regionē glorioſaz voluptuoſam. ꝛ gaudioſam. Ad regionē glo/ rioſam. p̄s. ci. Gloria ꝛ diuitie in domo eius. Idem p̄s. lxxxvi. Gl'oſa dicta ſunt ꝺ te ciui/ tas ꝺi. Ipſa ē regio gaudioſa. Iſa. lxv. Gau debitis ꝛ exultabitis in eternuz. Ibi tot ſunt gaudia q̄t ſunt angeli ꝛ ſancti congregati. qz di cit Bern̄. Unuſq̄ſq̄z gaudet ita ꝺ bono alieno ſicut ꝺ ꝓprio. Iſta regio ē voluptuoſa. ꝺ cu/ ius ꝛelicijs dicit p̄s. xxxv. Inebriabuntur ab vbertate dom⁹ tue. ꝺ torrēte voluptat⁹ potab eos. Celeſtes ꝛelicie compant torrenti ꝓpt̄ cu mulū ꝺfluentiū ꝛ inundationē facientiuz. qz ex deo ꝛ ſanctis hoīb⁹ ꝛ angel' fluūt in nos. qz d⁹ erit oīa in oīb⁹ nob. In his nundinis eme re ꝺbem⁹ ꝺſideria ſupnoꝝ. q̄bꝫ adept⁹ nihil ampli⁹ libet intueri. dicētes cū ap'lo ad Phil'. i. Cupio diſſolui ꝛ eſſe cū xp̄o. Nā dicit Hie ro. Si te ꝛelectant hūana gaudia. falſa ſeculi huius letitia. breuis potētia. illuc mentē euo/ ca. ꝛ oīa reputabis vt ſtercora. Sic illuc exal tabis tua ꝺſideria. vbi ſm Aug⁹. eſt actio nō penoſa. requies nō tedioſa. vita ſine ꝺfectiōe laus diuina ſine ceſſatione. merces tā magna q⁹ nō poteſt menſurari. tam multa q⁹ non pōt numerari. tam p̄cioſa q⁹ nō poteſt eſtimari. tā longeua q⁹ nō poteſt terminari. Ad has nun dinas ſum⁹ vocati. Illa eſt p̄ria ad quā ꝺdi/ ti ſum⁹. māſio ſecura. hierl'm ſupna q̄ eſt mē

nostra. Ubi fm Aug⁹. nullū aderit malū. nullum latebit bonū. Idcirco sumopere ꝛ desiderādum. ¶ Septimo pgere dꝛem⁹ ad nūdinas gloriosas oīb⁹ meliores. qs dñs possidet in seipso. q̄ inhabitat lucem inaccessibilē. ꝛ eius scīa exuperat oēm sensum. Ad has nundinas aīa ꝯtemplatiua pgere dꝛet ꝯtemplādo tria scz iudiciorꝫ pfunditatē. dulcedinis bonitatē et maiestatis sublimitatē. de quib⁹ reportabimus ꝛ mercabimur tria omnib⁹ diuitijs melioꝛa. ¶ Primo ꝯtēplari dꝛem⁹ iudiciorū pfunditatē. De quo ps. xxxv. Judicia dei abyssus multa. ita mercabimur pauorē ꝛ reuerentialem timorē. sicut Paulus tremēs dixit ad Ro. xi. O altitudo diuitiarꝫ sapie ꝛ scientie dei. q̄z incomphensibilia sunt iudicia eius ꝛc. ita q̄ tremūt ptātes. De q̄ dicit Job. xxvi. Columne celi ꝯtremiscūt ꝛ pauent ad nutuꝫ eius. ꝛ Luc. xxi. Virtutes celoꝝ mouebunt. Sup quo Gre. Si ꝯcutit cedrus libani. q̄d faciet virgulta deserti ¶ Scō ꝯtemplemur dulcedinis bonitatē. de quo ps. xxx. q̄z magna multitudo dulcedinis tue dñe. Ibi mercabimur ꝛ lucremur suauitatis dulcorem. Talis fuit Salomon Sap. xij. dicēs. O q̄z suauis ꝛ bon⁹ est dñe spūs tu⁹ q̄ vt dulcedinē tuaꝫ in filios dꝛem ostrares. Psal. xxxiij. Gustate et videte. qm̄ suauis est dñs. Quā dulcedinem sensit Aug⁹. dicens. Nil me delectat nisi de te audire. de te loqui. de te ꝯferre. ¶ Tertio ꝯtemplari dꝛem⁹ maiestatis sublimitatē. in q̄ mercabimur stupoꝛē ꝛ ammirationē sue maiestatis. de qua Bern. Precipua ꝛ maxia ꝯtemplatio est admiratio maiestatis. que requirit coꝝ purgatū a vicijs. liberū arbitriū a peccatis ornatū virtutib⁹. vt se facile possit ad superna leuare. ꝛ se aliq̄n p aliquas mozulas stupoꝛe ꝛ extasi in suspensuꝫ tenere. ꝛ ammirari eius bonitatē. sapiam. ꝛ maiestatē. Greg. Tūc intramus in dei maiestatē cū in ꝯtemplatōne eius obmutescim⁹. plus deciꝝs loquēdo q̄z verbis exp̄mendo. Ibi aīe cōtemplatiue est gaudiuꝫ ineffabile. de q̄ Anſ. O q̄z delectabile est illud bonū q̄d ꝯtinet iocunditatē oīm bonoꝝ. Si iocunda est vita creata. q̄d increata. Si delectabilis est creatura. quid creatoꝝ. Si delectabilis est p̄sens pulcritudo. ibi in eo iustifulgebūt sicut sol. Si hic delectat libertas aut foꝛtitudo. ibi similes erimus angelis dei. Si delectat hic melodia. ibi canūt angeli nō cessantes die ac nocte clamare. sanctus sanctus sanct⁹. Si delectat ḣ amicabilis societas. ibi angelorum ꝛ hoim vna voluntas. Ad quas nundinas pducat nos sancta trinitas Amē.

¶ De sancta Katherina.
¶ Sermo clvi.

Multe filie regū ꝯgregauerūt diuitias tu supgressa es vniuersas. Proū. vlti. ¶ In summa p̄boꝝ duo innuunt. Proū. insinuat meritū sanctaꝝ virginū. ibi. Multe filie regū. Scō collaudat beatā Katherinaꝫ de excessu. ibi. tu supgressa es vniuersas. Quo ad p̄mū dicit. Multe filie regū ꝯgregauerūt diuitias. s. spūales ¶ Mora diuitie sunt triplices. Prime tpales. de quib⁹ p̄s. lxi. Diuitie si affluāt ꝛc. Glo. Diuitias licet habere, sz nō inherere. Naz q̄n homo eis mente inhe ret. tunc ad pctm̄ inducit. 1. Thim. v. Qui cupiunt diuites fieri incidūt in temptatōnes et in laqueū diaboli. Dicit q̄ cupiūt. non q̄ diuitias h̄nt. Bern. Plus nocet ꝯcupiscentia q̄z suba. Nam fm Gre. Deꝝ nō subam pensat deus. Istas aūt nō ꝯgregauit beata Katherina. sz dispersit dedit pauperib⁹. ꝯsiderās q̄ diuitie dicunt a diuidēdo. q̄d ꝛ fecit. ꝯsiderauit q̄ incitāt ad pctm̄ ꝛ reddūt mentē inquietaꝫ. Aug⁹. Diuitias inuenisti. ꝛ rectorem p̄didisti. Idcirco religiosi dꝛent tenere volūtariā paupertatē tendentes ad pfectionē. Sed heu religio pcpit diuitias. filia dꝛoꝛauit matrē. Mā fm Bern. Diuitie seculi vix sine amoꝛe possūt possideri. Et sic amoꝛ q̄ totus in deū dꝛeret si dispergit ad extranea. ꝛ sic min⁹ amat deus Aug⁹. Minus te amat q̄ tecuꝫ aliq̄d amat. ¶ Scōe sunt diuitie spūales. ꝛ ille ꝯsistunt in trib⁹. s. in meritis. fortutib⁹. ꝛ gratijs. q̄ quāta cumulata cōportam⁹. tāto erim⁹ ditiores. Prime diuitie spūales ꝯsistūt in meritis. De quib⁹ Proū. x. Benedictio dñi diuites facit. q̄z opera nr̄a nequaq̄z sunt meritoria nisi deus eisdem nr̄is meritis bñdicat. Gen. i. Crescite et multiplicamini. Ut igit̄ multiplicent ꝯsiderem⁹ seculares q̄rentes diuitias seculi. q̄b⁹ tñ aliq̄n frustrant. Ipsi em̄ ꝯtinuāt eoꝝ exercitia ad ꝯgregādū oīa que p̄nt. Sic ꝛ nos in spū opera meritoꝝ ꝯtinuare dꝛem⁹ ꝛ opera bona in omnib⁹ generib⁹ exercitioꝝ q̄b⁹ speram⁹ nos dño placere ꝯtinuātes eadē in omi tempoꝛe parua ꝛ magna. ꝛ oīa que possum⁹ ꝯgrecantes. Eccl. ix. Quēcūq̄z pt manꝰ tua operari instāter fac. Magna cū possim⁹ fortiter agamus. in quib⁹ dū deficim⁹ vel coꝛpe languente vel spū tepescente minoꝛa faciam⁹. cum aūt

nec illa possim⁹ orãdo vel legendo saltẽ deum cogitem⁹. Sz cũ hec nõ possim⁹ tpe et corpe ꝓditi ꝓpter deũ ab oĩbꝫ his cessemus. Deꝯ Bern. Semp̃ oculis habeam⁹ nõ illud qđ agim⁹. sz qđ agendo intendim⁹. ꝛ.i. Thoꝛ.x. Siue mãducatis siue bibitis vl aliqđ aliud faciatis. ac si diceret. quicqđ de genere bonoꝝ p intentionẽ in deũ poterit ordinari i omnibꝫ his diuitias meritoꝛ ɔ gregem⁹. O q̃s diues in meritis extitit beata katherina. que fuit virgo p̃dicatrix ꝛ martyr. ꝛ sic meruit triplicẽ coronam. ¶ Scđe diuitie spũales sunt ꝟtutes Eccli. xliij. Sunt homines diuites in ꝟtutes. Greg. Vere diuitie nõ sunt opes sed ꝟtutes. quas q̃ possidet est in deũ diues. Nã prio res diuitie nõ esse poterunt sine his. nihil eniz est nobis meritoꝛium ꝛ deo acceptuz nisi fuerit virtutibꝫ adornatum. Sz illas diuitias a nobis acquirere nõ possum⁹ ꝛ ex ꝓpꝛijs laboribꝫ nisi solus de⁹ opet in nobis. ad Gal. iij. Qui tribuit nobis spũm opat ꝟtutes i nob. sic de⁹ oipotens. Deꝯ Aug⁹. Virtus est tam nobilis effect⁹ vt nullus opet eã in nobis nisi de⁹. Possum⁹ tñ coefficere vt de⁹ nobis virtutes largiat. i. Tho. iij. Dei coadiutoꝛes sum⁹. Et sunt tria. s. vicioꝝ reluctatio. ꝛ effectuũ nõrum humilis recognitio. ꝛ p virtutibꝫ effectuosa ad deũ supplicatio. Hec tria si fecerimus a dño virtutes impetremus. De sunt diuitie virtutũ. Isa. xxxiij. Diuitie salutis sapientia ꝛ scia. ꝛ timoꝛ dñi. Ipse ꝟtutes thesauri sunt Dicit Sap. viij. Virtutibꝫ nihil est melius in hac vita. Signãter ɔsiderare debem⁹ virtutẽ charitatis. De qua Apoc. iij. Suadeo ti bi emere aurũ ignitũ. i. charitatẽ. Greg. Sic nihil p̃ciosius deo sic nec charitate. Nam fm Isido. de sum. bo. Charitas oĩm virtutũ obtinet ꝓncipatuz. Ipsa valet ad omnia. vt dicit Aug⁹. sine qua nihil valent oĩa. si desit frustra habent cetera. ¶ Tertie diuitie spũales sunt gre. De quibus Proũ. xxxi. Multe filie regum ɔgregauerũt diuitias. Quas qui habet diues est in deũ. Has itez nullus lucrari poterit nisi a largitoꝛe gre. qz sicut seipsuz hõ ꝓducere non poterat ad esse nature. sic nec ad esse gre. Iõ fm Bonauẽ. Gratia est bonũ dei per quam aia efficit sponsa christi. filia patris eterni. i. Pe. v. Deꝰ datoꝛ oĩs gre. p̃s. lxxxiij. Gratiam ꝛ gloriã dabit dñs. Et tñ inexcusabilis est homo si gratiam nõ habuerit. qz gratia gratis data p quam hõ est ꝓuentus a deo semp̃ presto est libez arbitriũ excitare ꝛ cõmouere. Et huic cõmotioni hõ poterit cõsentire hoc ẽ in se facere quo hõ p̃terit gr̃am gratuz facientẽ habere. al's nõ ɔsequeret. Aug⁹. Qui te creauit sine te. nõ saluabit te sine te. Nã gra a tribꝫ pficit. lz aliter ꝛ aliter. Est ei a deo efficiente gratia gratis data liberũ arbitriũ excitante. ꝛ a libero arbitrio ɔsentiente. qui em̃ diuitijs gr̃az ditari desiderat. necesse est vt suũ liberũ arbitriũ deo efficienti ꝛ gre gratis excitanti ɔiungat. Psal. sup Isa. Hoies qz rõnales sunt actuũ suoꝝ dñi sunt. Naz gra habet se ad liberum arbitrium sicut sessoꝛ ad equuz Iste tres diuitie spũales dum h̃ mercant. tũc in eterna patria ɔseruant. De q̃ Aug⁹. O felices ꝛ beati q̃ in hac pegrinatione ɔstituti sunt sollicitissimi vt bona eoꝝ in eterna patria cõseruent. qz hic habere virtutis est. lz ibi esse est felicitatis. Nec lucrata bona in celũ sunt trãsportãda. vbi nec tinea demolit. nec fures effodiunt. sed sine diminutione in ꝓpetuuz sunt mãsura. Videam⁹ igit de istoꝝ triũ trãspoꝛtatione. Dicit em̃ ad Heb. xiij. Nõ habem⁹ h̃ manentẽ ciuitatẽ. sed futurã inquirim⁹. Naz in p̃senti seculo sunt laquei. insidie. fraus. dolus. nihil cũ pace ꝛ trãquillitate possidere valemus. Ideo omnia nr̃a ad locũ quietis sunt p̃mittenda. Et videam⁹ q̃ omnia nostra integra ꝛ sine coꝛruptiõe ꝛ sine diminutione in celũ trãsferam⁹. ¶ Item ɔnez sunt necessaria his q̃ tpales diuitias de loco in locũ trãsferũt. sic nos cũ spũalibꝫ. ¶ Primo sunt mũde ꝛ pure seruãde ꝛ nõ maculãde nec fedis p miscende ne eruginent. Et sic opa nr̃a nõ deꝛent maculari peccatis mortalibꝫ. al's eruginent ꝛ annihilent. Eccl's. ix. Qui i vno offenderit multa bona perdet. Ideo saul multa bona amisit. ꝛ p inobedientiã oĩm gr̃am. sic nos p vnũ peccatũ mortale. Ezech. xviij. Si auerterit se iustus a iusticia sua ꝛ fecerit iniquitatem. oĩs iusticie eiꝰ nõ recordabunt. Scribit Leui. xix. Ne seres agrũ tuũ diuerso semine. Sic. Opera bona a deo acceptant que malorum admixtione nõ maculant. Habet Eccli. xxxiij. Unus edificans ꝛ alter destruens q̃d pdest vtrunq̃ nisi labor. Isa. ix. Uestimentũ tuũ mixtũ sanguine erit cõbustione dignum id est bonũ opus mixtũ pctõ est cibo ignis infernalis. ¶ Scõo nõ sunt expendende ne minuent. s. grauibꝫ expensis carnalium delectationum ꝛ ɔsolationũ. Nõ est em̃ adhuc tempus spũales diuitias expendere. sed sunt reseruande. qz ñ erũt in h̃ tpe mature nisi dñs aliqs gurtulas nob de cilde ꝓpinare dignet ad gustandũ supra modũ dulcẽ fructum de nõ

De sancta Katherina

ꝛeposito ꝛ exposito. Sicut cū magni vasis vinū in modico gustat. vt ꝓbet. sic si expenderem⁹ ꝑ magna ꝑte diminuerem⁹ Luc. vi. Ue vobis q̄ hic habetis ꝛsolationē vr̄az. Talibꝫ dicet Mat. vi. Amen dico vobis. receperunt mercedem suā Osee. xiij. Consolatio abscondita est ab oculis meis. ps. lxxvi. Renuit cōsolari anima mea. Bern. Qui de rerū affluentia ꝛsolari dspiciunt. illos fruitio eternitatis delectabit. 3 Tertio sunt abscondende nera pianc. Greg. Deꝑdari dsiderat q̄ thesaurus publice in via portat. Mat. v. Attendite ne faciatꝫ iusticiā coꝝ hominibꝫ vt videamini ab eis. Mat. vi. Elemosina tua sit in abscondito 4 Quarto nō sunt appꝛopriāde. ne cōtemnēt. i. nō sunt nostris viribꝫ ascribende. licet emꝛsepe sudando laboꝛamus. frustra tñ vt ait Hieremias ꝛflauit ꝛflatoꝛ si nō dominus auxilium ꝑstitisset. Propter qđ oīe obsequiꝫ qđ ꝑprie dñoꝛ est a dño est vocatū. insinuās q̄ omnibꝫ se ꝓbet coadiutoꝛē. Isa. xxvi. Opa opera nostra opatus es dñe. ꝛ inde sibi gl̄iaz dem⁹. nobis vtilitatē seruemus. Ideo Deu. viij. Ne dixeris in coꝛde tuo. Fortitudo mea ꝛ robur manus mee ꝑstiterunt mihi hec oīa. Sed recoꝛdare dñi dei tui q̄ ipse tibi vires ꝑbuerit. Jō ps. xliij. Non in arcu meo sperabo nec gladi⁹ meus saluabit me. ꝛ sic de alijs adducit. nec in gladio suo possederunt terram et brachium ꝛc. sed dextera tua ꝛ brachium tuū et illuminatio vultus tui. Un Dan. iiij. Nabuchodoꝛ aserpsit sibi potentiā dicēs. Nōne hec est ciuitas magna babylon quam ego edificaui in roboꝛe meo. ꝛ in gladio mei decoris. Cunctꝫ adhuc sermo esset in oꝛe eius vox de celo venit. Regnū tuū trāsibit a te. ꝛ ab hominibꝫ ejcieris. ꝛ cū feris atꝫ bestijs erit habitatio tua. Et sic eueniet talibꝫ qui sibi potētiā attribuūt ꝛ nō deo. Job. xxxi. Si osculat⁹ sum manū meā oꝛe meo. que est iniq̄tas maxima ꝛ negatio ꝓtra deū altissimū. Ideo Aug⁹. de singularitate. Si sapienter loquamur. ab illoē sapiētia. Si fortiter aduersa toleram⁹. ab illo ē patiētia. i. Paral. vlti. Tua sunt oīa ꝛ que de manu tua recepimus dedimus tibi. 5° Quinto sunt trāsferende vt in eternum expendent. ꝛ transferende sunt p veraz intentionem in deum. Bern. Intende in deuz ꝛ ꝑpter deuz. vt figurat Ezech. xvij. Aquila grandis venit ad libanū ꝛ tulit medullā cedri. summitatē frondiū ei⁹ auulsit. ꝛ trāsꝓportauit in terrā chanaan in vrbem negociatoꝛū illam posuit Spūal⁹. Aquila grādis est hō ꝓtemplatiu⁹ qui venit ad libanū. i. candidaz vitam. tulit medullā cedri in summitate frondiuz ei⁹. id ē auulsit bona opa. ꝛ cū intentiōe transꝓportauit in terrā chanaan. i. in celū. i. Choꝛ. ꝛ. Dia ad gloriam dei facite. ad Phil. iij. Nostra ꝑuersatio in celis est. 3° Tertie diuitie sunt eterna les. ps. ci. Gloria ꝛ diuitie in domo eius. De quibꝫ ad Eph. iij. Det nobis dñs diuitias gl̄ie sue. Prou. viij. Mecū sunt diuitie ꝛ gloria. i. Choꝛ. ij. Ne oculus nō vidit nec auris audiuit nec in coꝛ hominis ascendit que ꝑparauit deus diligentibꝫ se ¶ Ad Dixi secundo collaudat beatā Katherinā de excessu aliaruz. Nā ꝑ ceteris grāz meruit ꝑulegioꝛ. Quedā ꝑulegia aliquibꝫ sanctis deus ꝛcessit ꝑticulariter. Nec omnia beate Katherine cōcessit in passione vniuersaliter. ¶ Primo Iohānī concessit christi visitationē ad ei⁹ transitū. sic beate Katherine. cū esset in carcere xp̄us aduenit cum multitudine angelorum dicēs. Cōstans esto filia ꝛ agnoscecreatoꝛē tuum. ꝑ cui⁹ amore laboꝛiosum adūsti ꝓflictum. Cōstans esto. q̄ ego tecū sum. nihil paueas. ꝛ h̄ erat signuz ꝑspecialis amoris. De q̄ Joh. xiij. Si q̄s diligit me ad eū veniem⁹ ꝛc. ¶ Scdm est celestis refectio. ꝛ istud fuit in maria magdalena i deserto. q̄ celestibꝫ refectionibꝫ pascebat. ꝛ sic in beata Katherina que i carcere posita vt fame cruciaret. sꝫ de⁹ ei ꝑ columbā cibū testinabat. Et illud attestat ꝓtēptui mūdane delectationis. q̄ carnales delectatiōes ꝓtempsit. nō celestibꝫ ꝛsolationibꝫ nutriebat. Un Leo. xvi. q̄ cito filijs isrl̄ defecit farina. tamcito dedit eis mānā. ¶ Tertiū est petitionum exauditio. ꝛ istud fuit in beato Basilio ꝛ sancta margaretha ꝛ Katherina. q̄ i sua passione deū oꝛauit. Quicūq; sui memoriā agerent in omnibꝫ necessitatibꝫ misericoꝛdie effectū sentirēt. h̄ fuit testimoniū magne sanctitatis q̄ in omnibꝫ petitionibꝫ exaudita ē. Dicit em̄ Isa. lxv. Anteqū clamāt exaudiam ¶ Quartuz est celestis porte reseratio. Et istud fuit in beato stephano q̄ celos aptos vidit ꝛ introiuit. Sic in beata Katherina cū decollari deberet vox ad eaz facta ē dicēs. Ueni dilecta mea. ecce tibi celi ianua est apta. Et istud attestat sue magne ꝓfectioni. Celum em̄ aperit̄ tribꝫ generibꝫ hominū. s. ꝑfectis. martyribꝫ. ꝛ de nouo baptisatis. Sic beata Katherina fuit valde ꝑfecta martyr p̄ciosa. ꝛ in suo sanguine baptisata ¶ Quintū est angelorum accessio. Et istud fuit in beato Martino. ad cui⁹ obitū angeli acceserunt. Et sic in beata Katherina. cui angeli ob

Sermo CLVII

Eadem.

Similе est re
gnū celoꝝ thesauro abscōdito
i agro. Mat.xiij. ¶ Dicē
Plinius in speculo naturali. q flos roseint oēs
flores obtinet ꝓncipatū. Iō ꝓncipalis ps ho
minis. s. caput solet rosarum floribꝫ coronari.
Ipsa eñ ꝛlectat tres sensus. visuꝫ sua pulcri
tudine. olfactū suo odore. tactū sua mollicie.
Etiā rosa ꝟtute sua multꝫ lāguoribꝫ succurrit
Nā oleū roseaceū valet ꝺ dolorē capitis si in
de frons ꝛ tympora inungant. valet etiā ꝺtra
calorē distempantie in acutis. etiā somnū ꝓ
uocat ꝛ inducit. Spūal'r. Per rosam intelli
gīt ꝟginitas. q sicut rosa tenet ꝓncipatū inter
flores. sic stat⁹ ꝟginalis est ꝓncipalis int oēs
status saluandoꝝ. Iō ꝛbet eis fructꝰ centesi
mus Mat.xiij. vñ Bern. in epla. Sola ꝟgi
nalis castitas est q in ꝟ mortalitatꝫ loco ꝛ tpe
statum quendā immortalitatis gl'e repsentat
Nā qđ alij sancti habebūt in celo. s. vt mundi
sint corpe ꝛ aīa. iuxta illud Mat.xxij. Erunt
sicut angeli dei. ꝟ iam ꝟgines obtinēt ex grā i
terra. Dec rosa ꝟginalis castitatis nō solum
ꝛlectat tres sensus exteriores. sed totū hoiem
beatificabit. sm illud Mat.v. Beati mundo
corde. qm ipsi deum videbūt. ibi cessabit oīs
languor. capitis ꝛ mentis dolor. ꝛ somnꝰ ppe
tue requiei ꝓvirginalē castitatē adipiscet. de q
Amb. in li. de virginibꝫ. Pulcritudinē maio
rem qs pōt estimare ꝟginitatis decore. q ama
tur a rege. pbat a iudice. ꝺsecrat a deo. ꝛ dedi
cat a dño. ꝓpter qđ compat ꝑciosо thesauro
abscondito in agro. Spūal'r. p regnū celoꝝ
intelligīt beata Katherina in q deus regnauit
p grām. Iuxta illud Lu.xvij. Regnū dei in
tra vos est. In ꝟ est sil'is thesauro abscōdito.
¶ Nota triplex est thesaurꝰ. Primꝰ virgi
nalis mūdicie. Secꝰ diuine grē. Tertius
gl'ie celestis patrie. q̄s oēs acq̄siuit beata Ka
therina. ¶ Primꝰ thesaurꝰ est ꝟginalis mū
dicie. de q ꝓuerb.xxi. Thesaurꝰ desiderabilis
in habitaculo iusti. s. thesaurus castitatis. Et
merito ꝺr ꝑciosus thesaurus. q scribīt Eccli.
xxvi. Omnis ponderatio nō est ꝺdigna ꝺti
nentis aīe. Nā statꝰ ꝟginalis respectu vidua
lis ꝛ ꝺiugalis ꝟ se sicut lux solis ꝛ lux lune ꝛ
lux stellaꝝ. ꝛ sicut aurū argentū ꝛ plumbum.
Vñ Aug⁹. de bono ꝺiugali dicit. Sic bonus
erat q martha satagebat circa freq̄ns ministe
riū. ꝛ melꝰ erat q maria magdalena sedebat

sequiū pstiterūt in vita. i martirio. ꝛ post mor
tem. In vita. qz angelꝰ ipsaꝝ de pflictu cū ora
toribꝫ ꝺfortauit. In martyrio angelꝰ eius pla
gas perunxit. ꝛ rotas ꝺfregit. Post mortē. qz
angeli corpꝰ eiꝰ tulerūt ꝛ sepelierūt. ꝛ istud at
testat sue magne virginitati. Diero. Angelis
cognita est ꝟginitas. angeli eñ sunt ꝟgines p
naturā. ipsa p grāz. O magna gratia qz iuue
cula. xvij. annoꝝ. scdo pulcra. tertio abūdās.
quarto libera. qđ est in mulieribꝫ piculosum
sed in omnibꝫ timebat deū. Prouerb.xxxi. Mu
lier timens deū ipsa laudabitur. Iō angeli ei
cōmorabant Eccli.xxvij. Volatilia ad sibi si
milia ꝺuenīūt. ¶ Sextū est lactis emanatio
illud fuit in beato paulo. Et sic i beata kathe
rina lac ꝓ sanguine fluxit. Istud attribuit sue
magne puritati. fuit eñ de numero illaꝝ colū
barum. de quibꝫ Can. v. Oculi tui sicut colū
be q lacte sunt loti. Naz licet alique colūbe de
se sunt albe. tñ si lacte lote fuerit sunt albiores.
iuxta vero aquas residētes limpidas fiunt al
bissime. qz si aliq̄ macula i eis remāsit in aq̄s
limpidissimis respiciūt vt eam abstergāt. Et
sic beata katherina fuit alba sicut columba p
coꝝpis ꝛ aīe nitorē. seruās illud. ij. Thoꝝ. vij.
Emūdem⁹ nos ab omni inq̄namēto coꝝpis ꝛ
spūs. Sed fuit albioꝝ. qz lauit se in sanguine
christi p imitationē ꝛ deuotionez. Apoc. vij.
Dealbauerūt stolas suas in sanguine agni.
Hz fuit albissima. qz oēs defectꝰ suos respexit
in fonte sacre scripture. De q Apoc. vlt. Vidi
fontē aque viue ꝓcedentez de sede dei ꝛ agni.
¶ Septimū est diuine lucis choruscatio. Illō
fuit in beato andrea. in cuiꝰ martyrio lux emi
cuit in qua spūm emisit. Et sic beata katheri
na. q cuz in carcere tenebroso fuit magna lux
euulsit. qđ fuit signū fame bone ꝛ ꝺuersatiōis
lucide Mat.v. Luceat lux vra coꝝ hoibus
¶ Octauū sepulture ꝓparatio. qđ fuit in san
cto clemēte. Et sic in beata katherina q ab an
gelis est sepulta i monte synai. Et ꝟ attribuit
sue magne sapie ꝛ magnificētie ꝛ dei amicitie
ꝛ sue abstinētie. Sepulta ē in ꝟ mōte vbi de⁹
legem sue sapientie dedit. in q cū moyse fami
liariter sicut amicꝰ cū amico locutꝰ est. in quo
moyses. xl. diebꝫ ꝛ noctibꝫ ieiunauit. ad desi
gnandū q ꝓ sancta katherina dei sapia plena
fuit ꝛ deo familiaris extitit. ꝛ ab omni amore
mūdi abstinuit. ¶ Nonū olei fluxio. illō fuit
in beato nicolao. Et sic beate Katherine in si
gnum magne misericordie. ps. li. Sicut oli
ua fructificaui in domo dei.

¶ Sermo clvij.

De sancta katherina

circa pedes ihesu audiēs ꝙbū illū. ita ꝛ bonum suū anne ī castitate ꝓingali laudam. sed bonū vidue anne magis. atq; bonū marie virginis anteponim. cui ꝓdisequa in ꝙginali castitate fuit beata Katherina. Jō Damas. li. iij. collaudat hūc pciosum thesaurū ꝙginalis castitatis dicēs. Quāto angelus homini ē superior. tāto ꝙginitas nuptis honorabilior. qz ꝙginal castitas ē angelica vita. De q̄ Ihūs. sup Mat. Oēs virtutes spūales sunt res angelice. pcipue tñ castitas. p hanc singulariter hoīes angelis similant. de q̄ ꝛ Aug. Qui nō nubent neq; vxores ducūt sicut angeli dei in terr̄ sunt. imo ꝛ angelos trāscendūt. De quo Amb. in li. de viduis. Maior est victoria virginū q̄z angelor. Angeli cū sine carne viuūt. ꝙgines ī carne triūphant. Jō Piero. in ꝓmone de assumptione. In carne pter carnē viuere nō est terrena vita sz celestis. Uñ in carne angelicā gloriā acq̄rere maioris meriti est q̄z hre. Esse angelū felicitat̄ est. esse vero ꝙginem ꝙtut̄ est. At hꝫ virgines obtinēt ex gr̄a qđ angeli hñt ex natura. vtrūq; tñ esse virginē ꝛ angelū diuini muneris est officiū ꝛ non hūani. De quo Amb. Supgredit ꝙginitas ꝓditionem hūane nature. ecce q̄z pciosus thesaurus

2° ¶ Scđo pciositas ei⁹ notat in hoc. qz de⁹ singulariter ī eis delectat. licet scriptū sit ꝓuō. viij. Delicie mee eē cū filijs hoim. Signāter ꝙgines sunt dei refectio. Cañ. v. Qui pascit inter lilia. i. virginalia corda. de q̄ ꝛ Aug⁹. O q̄z dulces sunt fruct⁹ charitatis ꝛ castitatis. ī eis singulariter reficit dñs maiestatis

3° ¶ Tertio pciositas ei⁹ ꝓbat ex hoc. qz specialr̄a deo diligit. ꝓuō. xxij. Qui diligit corđis mundicā habebit regē amicū. vt ptz de sancto ihe euāgelista. De quo Beda in omel. Quem progatiua castitat̄ ampliori dilectō e fecerat dignū At idem sup Lucā. Sicut xp̄us in summa pace nat⁹ est vt se pacē diligere oñderet. ita de virgine nat⁹ est vt se virginitatē diligere monstraret. Ihūs. Pl⁹ xp̄s ceteris amat ꝙgines. qz sponte tribuūt qđ eis nō est imperatū. quia ꝙginitas ita pciosa est vt suaderi pōt. imperari non pōt. nā magꝭ est voti q̄z pcepti. quapropter dicit apl's. i. Cho. vij. De ꝙginibꝫ preceptum dñi nō habeo. sed ꝓsiliū do ¶ Quarto eius pciositas ꝓbat ex hoc. qz specialis aureola eis dat ꝓpt singulare certamen. Sap. iij. O q̄z pulcra es casta generatio cū charitate ī ꝓpetuū coronata triūphas. Jō Piero. dicit. In omni sexu ꝛ gradu ꝙginal pudicitia obtinet pncipatū. Notāter dicit sexu ꝛ gdu. Duo sūt sex⁹. masculin⁹ ꝛ femininꝰ. In masculino tenet pncipatū xp̄s. In femino ꝙgo maria Item in omni gradu. In pphetis Johes baptista. In pdicatorib⁹ noui testamēti paulus qui est virgo. Uñ ꝓponit petro in sigillo pape ꝛ depingit ad dexterā ꝛ petrus ad sinistrā. In euangelistis iohes. q̄ est virgo. In martyrib⁹ stephanus pthomartir. In ꝓfessorib⁹ beatus nicolaus. q̄ virginitas est pciosus thesaurus honorabilis coā deo hominib⁹ ꝛ āgelis. Uñ Cyprian⁹ in li. de ꝙginitate. Virginitas ē soror angelor. victoria libidinū. regina ꝙtutū. possessio omniū bonor. q̄ tenet in celo aureolā ꝛ in terra pncipatum. Hūc pciosum thesaurū inuenit beata Katherina in agro corpis ꝛ mē tis. quē thesaurꝫ abscondit a furib⁹. i. diabolo ꝛ mūdo. ¶ Dē Reuera hꝫ thesaurus absconden⁹ est p tria. ¶ Primo p sensuū cohibitionē. de quo Hugo. Si virgo es custodi qđ habes diligēter. Nā iste thesaurus ꝙginalis in vase fragili. De q̄. q̄. Ihor. iij. Habemus thesaurū in vasis fictilib⁹. non ferreis sed terrenis. vt hō sit magis sollicit⁹ p̄ seruatione virginitatis. De q̄ Aug⁹. de vita christiana. Quo sublimior est gr̄a eo maior debet esse cura in custodia. Et subdit. Virgo casta nihil deberet hre tozuū in oculis. nihil p̄ cap in ꝙbis. nihil in actu verecūdū. nō incessus solutior. nō vox petulantior. vt ipsa corporis species simulacrū sit mētis ꝛ figura pbitatis. De q̄ Amb. de viduitate dicit. Custodi ꝙgo vias tuas vt nō delinquas in lingua tua. De quo Piero. Sit sermo virginis rarus et pudicus. Nā virgo q̄ querit xp̄m nō debet eē vulgaris in foro. nō in plateis. nō in voce garrula. nō gressu publica. nō oculis vaga. qz dicit Aug⁹. Impudic⁹ ocul⁹ impudici mentis est nūcius. ¶ Scđo iste thesaur⁹ est absconden⁹ p carnis castigationē. Juxta illud. i. Corinth. ix. Castigo corp⁹ meū ꝛ in seruitute redigo. Nā hic ager corpis in q̄ latet ꝙginitas nō debet nimis humide teneri. qz dicit Bern⁹. In delicijs periclitat̄ castitas. De q̄ Piere. v. Saturaui eos ꝛ mechati sunt. Ergo ad ꝓseruationē huius thesauri requirit potus ꝛ cibi moderamen. qz dicit Piero. Uenter vino estuat cito spumat in libidinē. qz vinū est castitatis venenū. ¶ Tertio hic thesaur⁹ debet absconden⁹ p humiliationē. De quo Aug⁹. Nō solū pdicanda est virginitas vt seruet̄. sz etiā ne inflet̄ur. eo q̄ dicit Bern⁹. Uirginitas marie nō placuisset deo sine humilitate. quapropter dicit Aug⁹. de superbis virginibus. Judeo dicere

supbis vtile esse cadere vt in eo in q̃ extollunt humilient. q̃z plus expedit virginē non esse q̃z de ꝓginitate insolescere z gl'iari. q̃z ꝑm Aug⁹. Melius est humile ꝯiugiū q̃z supba virginitas. ergo merito iste thesaur⁹ est absc̃dus a vento vane gl'ie. quēadmodū fecit beata Katherina q̃ vendidit oīa q̃ habuit. q̃z regnū de/reliq̃t. cor⁹ penis exposuit ne illū thesaurū p deret. Et merito ꝓginitas compar thesauro. quia thesaurus fit de rebus raris et pciosis. q̃z ome pciosum est raū. z rarum est pciosum Ideo dicit Piero. Ome qđ rarū est magis ap petit. Sic virginitas mentis z corꝑis vera est rara. z p ꝯsequēs pciosa. vt d̃ ea pōt dici illud Sap. vij. Diuitias nihil esse dixi in cōparatione illi⁹. nec cōparaui illi lapidē pciosum. q̃m ome aurū in cōparatione illi⁹ est q̃si arena exigua De cuius pciositate dicit Bern̄. Virginitas est lux aie. lampas eccl'ie. secura semita celestis patrie. ¶ Secūdus thesaurus est spūal' gr̃e. De q̃ Sap. vij. Infinit⁹ est thesaur⁹ hoib⁹. q̃ qui vsi sunt facti sunt pticipes amicitie dei. Hic est thesaurus virtutū q̃ facit hoiem diuitem. De q̃ Greg. Ille vere sunt diuitie q̃ nos diuites virtutib⁹ faciūt. Iste thesaur⁹ ꝓtutū est pciosus. q̃z a solo deo ꝯfertur. ad Gal. iij. Qui tribuit nobis spūm opar virtutes in nobis. vbi Aug⁹. Tale bonū est virtus vt null⁹ operet eam in nobis nisi de⁹. In agro cordis inuenit. z est absc̃dēdus ab humana laude. iuxta illud Mat. vi. Cū facis elemosinā noli tuba canere ꝛc. Nam vanegloriosus est sicut stult⁹ viator. sicut dicit Greg. in omel. Inuē tus thesaur⁹ absc̃dit vt seruet. In pūti em vita q̃si in via sum⁹ qua ad patriā p gim⁹. ma ligni aūt spūs iter nr̄m obsederūt. quasi q̃daz latrunculi expdari desiderāt. Expdari g̃ desiderat q̃ thesaur̄ publice portat. Hoc aūt dico nō vt primi opa nr̄a nō videant. sed vt p hoc qđ agim⁹ laudem exteri⁹ nō q̃ram⁹. op⁹ sit in publico vt pream⁹ primis exemplū. s̄z intentio semp maneat i occulto qua deo soli placere possim⁹. ¶ Secūdo vanegloriosus ē sicut stult⁹ seminator q̃ semen in terrā proiecit. s̄z ab humanis laudib⁹ nō absc̃dit. z ideo ab auibus. i. demonib⁹ deuorat. z a malignis spiritibus ꝯculcat. Iuxta illud Luc. viij. Qđ cecidit iuxta viaz ꝯculcatū est. z volucres celi comederūt illud. Jo Mat. vi. Attendite ne iusticiaz vr̄am faciat̃ coram hoib⁹ vt videamini ab eis. Hūc thesaur̄ ꝓtutū inuenit z emit beata Katherina. vendidit oīa que habuit. id ē oēm alienū amorē. s. carnis z mūdi. pulcritudinē z diuitias vt posset thesaurū ꝓtutū. vt canit de ea eccl'ia. O mater nr̄a ter sancta. q̃ terq̃ beata. i. sancta a trib⁹ ꝓtutib⁹ theologicalib⁹. quater beata. i. a ꝓtutib⁹ q̃ttuor cardinalib⁹. ¶ Tercius thesaur⁹ est eternalis glorie. De quo Mat. vi. Thesaurizate vobis thesauros in celo vbi nec erugo nec tinea demolit nec fures furant nec effodiūt. Iste thesaurus debet queri p desideriū. z inueniri p dilectionē diuinā Un̄ dicit Isid⁹. De⁹ desiderio queri⁹. dilectiōe inuenit. Iste thesaur⁹ debet emi operib⁹ misericordie. Iuxta illud Mat. xix. Si vis perfect⁹ esse vende oīa que habes z da pauperib⁹. z habebis thesaurum in celis. de quo z Aug⁹. Regnū celoꝝ venale inuenit qđ paupertate emit. Hic thesaurus est pciosus ꝓpter quē oīa sunt vendēda z relinquēda vt res tpales ꝓpinqu⁹ z parentes. vt fecit beata virgo z martyr Katherina. q̃ potuit dicere illud Hiere. xij. Reliqui domū meā. s. quo ad ꝓtemptū regni terreni. dimisi hereditatez meā quo ad ꝓtemptū ꝯiugiū. dedi dilectā aiam meā in manus inimicoꝝ. q̃ ad ꝓtemptū corꝑis sensualitatis. vt haberet thesaurū celest̃ glie. De quo Mat. vi. Ubi thesaurus tu⁹. ibi z cor tuum. ¶ Ideo quo ad triplicē thesaurū quē acq̃sit uit sancta Katherina rōne sui nob⁹ tripliciter intērptat. Primo q̃ ad thesaurū ꝓginalis mūdicie dr̄ Katherina q̃si carens ruina ois immundicie. Scdo quo ad thesaurū spūal' gr̃e dr̄ Katherina. a kathos qđ est vniuersuz. q̃si vniuersalis ruina oīm vicioꝝ. q̃ oīa vicia cāsum habebāt ab ea z ꝓtutes floruerunt in ea. Tercio quo ad thesaurū celestis glorie dr̄ Katherina q̃si chara regina. nā multa sunt dona que sanctis suis dn̄s ꝯtulit. Singulariter his donis honorauit sctām Katherinā generaliter. Nā ipsam i carcere visitauit p angelum sicut beatū petrū. ipsam celesti cibo refecit in carcere sicut helyam. ipsaz orantē p his q̃ passionē eius deuote celebrauerint exaudiuit. vt beatū basiliū z beatā margaretham̄. z voce de celo missa ad se eam inuitauit vt sanctū stephanum. Ipsa decollata lac p sanguine fluxit. sicut beato paulo. Etiā sepulcrum ipsi⁹ angeli laborauerūt sicut beato clemēti. ex ei⁹ ossib⁹ oleū manauit sicut ex ossib⁹ beati nicolai. Et ideo beata Katherina dr̄ ter sancta. quater beata. Nā hoc a dn̄o promeruit q̃n in h̄ mūdo vixit sicut colligi pōt ex hystoria ipsius passiōis.

¶ De vno martyre

¶ Sermo clviij.

De vno martyre

Hic est vere martyr qui p christi nomine sanguinē suū fudit. Hec verba legit sancta mater eccl'ia ī vnius martyris hystoria. Et nō miremini q assumo eccl'ie ꝟba. qz dicit Inno. Ab omnibus ꝛtet obseruari qđ sancta romana obseruat eccl'ia. Et Bern. Eccl'ia est xpi sponsa. iō eius ꝟba sunt valde autentica. ¶ In ꝟbis p positis duo inuunt. Primo martyrij veritas. ibi. Hic est vere martyr. Secđo signi nobilitas. ibi. q̄ p xpi noīe san. ꝛc. De ꝓmo dic. Hic est vere martyr. In h̄ q dicit vere innuit q alii qui sunt martyres falsi ꝛ nō veri. ¶ Nā martyres sunt duplices. diabolici ꝛ vēi. Diabolici sunt q̄ pēnā ꝛ dolorē sustinēt ad consequēda pctā. De quibz Bern. Sunt q̄ laborē et dolorē sustinēt. ꝛ nō est eis ps in dño. sicut raptores frigus ꝛ estū sustinētes. die noctuq; in lozicis ꝛ armis equitātes ꝛ se fatigantes cā auaricie. Sil'r hastilufores duras trucidationes sustinētes ꝓpter vanā gl'iam. ꝛ sic de alijs. Imo tales sunt pēnales hoīes. vt hī Eccl'i. xij. Nō est ei bn̄ qui assidu⁹ est in malis. Reuera nō bene. qz velint nolint arguit eos ꝺscia ꝛ dictamen recte rōnis. Hiere. ij. Malicia tua amara. s. rōne remoꝛsus ꝺscie. Sap. xvij. Timida neq̄cia dat testimoniū dānationi. Nā dicit Isiō. Quocūq; hō abierit ꝺscientia eū nō ꝛelinquit. Et sic tales ꝺtinue hñt pēnaz qñ recogitant eoz malā vitā. De quo Aug⁹. Omnis inordinat⁹ anim⁹ ē sibi ꝑpsi pēna. Et sic tales iam hñt infernū in coꝛdibz eoz rōne assiduitatis pēne. ꝛ sunt martyres diabolici. qz nullo mō pñt veram ꝺsolationē hre. Ideo Hugo. Nō est grauioꝛ pēna q̄z remoꝛdens cōscientia. Et Bre. Quid pdest si oēs hoīes excusant. sola ꝺscia accusat. q. d. nihil. ¶ Secđi sunt martyres vēi. ꝛ sunt duplices. s. spūales ꝛ coꝛpales. Spūales. ꝛc quo Bre. Martyres esse possum⁹ etiā si ferro colla nō subdimus. ꝛ fit ꝑm Bre. tripliciter. ¶ Primo in aduersitatis patiēti toleratione. De quo Greg. Martyres sum⁹ dum in adūsitate patientiā in animo toleram⁹. Naz aduersitates p iusticia patiēter tolerare est mai⁹ signū gr̄e q̄z mortuos suscitare. cecos illuminare. leproſos mūdare. ꝛc quo Amb. Patientiā maioꝛē reputo miraculis. qz natura nō dat patientiā in aduersis. sz dei gr̄a. Quia dicit Aristo. viij. ethi. Triste fugit natura. Iō impatientes vacuos se ostendūt a gr̄a dei p murmurationē. Ideo Greg. Qualis vnusquisq; apud se later. illata ꝺtumelia ꝓbat. qz electi ꝛ boni benedicunt. sed puersi maledicūt. Iō ad Ro. xij. Benedicite ꝛ nolite maledicere. i. Pe. ij. Beati estis si qđ patiemini ꝓpter iusticiā. ¶ Secđo spūales martyres efficiūt in ꝓmi cōpassione. De quo Greg. Qui doloꝛē exhibent in aliena necessitate crucē poꝛtāt in mente. Sic maria facta est martyr circa crucem xpi. qz dicit Damas. Omnia vulnera q̄ xpus sustinuit. ꝛ in coꝛpoꝛe. ipsa in mente. Et sic ioh̄es euāgelista fuit spūalis martyr. ideo nō pmisit ipsum pati xps. Sed dixit Joh̄. vlti. Sic volo eū manere donec veniā. qz cōpassio xpi moꝛtificit eū martyrē. Et sic si habes cōpassionē cuz pauplbz. si sustinēt famē. sitim. tribulationē a malis hoīb; q̄ eos spoliāt es spūalis martyr ꝛ fers crucē xpi spūaliter. Greg. Duobz modis crux xpi tollit. Dum em̄ p abstinētiā coꝛpus affligit. ꝛ per cōpassionē anim⁹. dicendo cum apl'o. ij. Choꝛ. xi. Quis infirmat ꝛ ego nō infirmoꝛ. quis patit ꝛ ego nō vroꝛ. s. in vera cōpassione. Et spēial'r ꝛtes cōpati spūali ꝛtemptui. vt q̄n vides aliquē ꝓccare blasphemando. adulterādo. supbiendo. iraſcendo ꝛc. vel q̄n audis falsum iurare. mentiri ꝛc. et cōpateris signū est bonitatis q̄ membꝛuz christi sis. Greg. Non aliter membꝛa xpi nr̄i redempto ris efficimur nisi ꝓmis cōpatimur. ꝛ quāto quis doloꝛes plus ꝓmoꝛ sentit. tanto coꝛā deo melioꝛ exist'it. De q̄ Greg. Tanto q̄s pfectioꝛ est. quanto q̄s doloꝛes pfectiꝰ sentit alienos. ¶ Tercio spūales martyres efficiunt in inimicoꝛ dilectione. ꝛc q̄ Greg. Cōtumeliaz ferre ꝛ odiēt̄ diligere est martyriū in occulta cogitatione seruare. Nam magnū signum bonitat; est illi optare bonū q̄ facit tibi malū. et diligere illū qui te odit. ꝛ orare p illo qui te pſequit. vt docet dñs Mat. v. Diligite inimicos vr̄os. orate p ꝓsequentibz vos. bñfacite his q̄ oderūt vos. vt sitis filij patris vestri qui in celis est. Nā diligere inimicos ꝛ iniuriantibz indulgere ex toto coꝛde. hoc valde accepti; ꝛc est. De q̄ Aug⁹. in ser. ꝛc sancto Stephano. Per inimici amoꝛē efficieris amicus dei. ¶ Secđm est martyriū vēificū coꝛpale. cū q̄s coꝛpaliter patitur p ꝛc. et est scđm membꝛū in quo dixi innuit signi nobilitas. ꝛc quo subdit. sanguinē fudit. ¶ Item pfectū martyriū notat in duobz. s. in causa ꝛ i forma. Prio in causa. ꝛc q̄ Aug. Nō pena facit martyrem sed cā. Et causa est q̄druplex que facit

corporalē martyrē. Primo cum q̄s patit̄ p fidei veritate, vt b̄tus Jacobꝰ t alij martyres. De q̄bꝰ Heb. xi. Tēptati sunt. lapidati sūt. occisi sunt. Et subdit causaz. Hi oēs testimonio fidei pbati inuēti sunt. Tales oēs ꝺe merenť dici martyres. t digni sunt celesti p̄mio. vt dic̄ Leo papa. Omī postposito dubio q̄ p fide xp̄i mozit̄ celeste p̄miū ꝺseq̄t. Scꝺo cum q̄s mozit̄ p ☧itate, sctitate, t iusticie eōtate. redarguēs crimīa nolēs ꝺsentire ī ea. sic factꝰ est martyr Johes baptista. q̄ arguebat herodem p adulterio. Sic nos pati ꝺbem p sctitate vite t iusticia. qz dicit Aug. Melꝰ ē p ☧itate pati suppliciū q̄z p adulatōe ꝺseq̄ bñficiū. Tercio cū q̄s patit̄ p eccl'ie libtate. Et sic sctus Thomas cātuarien̄s eps. q̄ potuit discere illō p̄s. lxviij. Zelꝰ domꝰ tue ꝺmedit me Quarto cū q̄s patit̄ p obedīētia mr̄is eccl'ie. t sic b̄tus Laurētius ex iussu sixti pape distribuit pauplbꝰ thesauros eccl'ie. t hūiliter obdiuit. Dicit sctus Tho. in. ij. q. 9 oīa opa ☧tutū ꝺm q̄ referunt̄ in dēū sunt p̄testatōes fidei. t sic possunt esse cause martyrij. Et sic q̄ cūq̄z patit̄ p ope bono faciēdo t malo vitando est vere martyr p̄pter dēū. Et sic b̄tus Stoferus t Jacobꝰ. Scꝺo notat̄ ☧itas martyrij in forma. Et hec est p̄severātia in ope. s. vt hō patiēs p̄pter ☧itatē t iusticiā cūcta bona paruipēdat: ꝺsanguineos: p̄sētia gaudia nō curet. neq̄z dolores timeat. sz pseueranter oīa reliquat ppt dēū. iuxta illud Job. ij. Pelle p pelle t oīa q̄ hō hz dabit p aīa sua. qz dicit sctus Tho. in. ij. q. cxxiij. arti. iij. Ad pfectū martyrij nō solū req̄rit̄ tolerātia carceris vl' rapina bonoꝝ tpaliū nisi ex his seq̄t mors. De talibꝰ patientibꝰ scribit̄ Mat. xxv. iij. Qui pseueraverit vsq̄z ī finē hic saluꝰ erit Qualꝰ fuit b̄tus Clemēs. q̄ post huiꝰ secli supplicia celestē rapuit patriā. Ad quā nos ꝑducat ih̄s x̄ps patris vnigenitus. q̄ viuit et regnat in secula seculoꝝ Amen.

De ꝺdicatōe templi
Sermo clx.

Domū tuaz do

mine ꝺcet sanctitudo. Scribit̄ p̄s. xcij. Dicit Arist. li. x. de aīa libꝝ. q̄ apes in alueariby sius solēt regi edificare ꝺmū t habitatōem in medio eoꝝ. t custodiūt eū. t cū egredit̄ exeunt vnacū eo et facit̄ sonū cū gaudio cōducētes eū. Spūaliter. p apes intelligunt̄ fideles electi. Nam vt scribit̄ Eccl. xi. Breuis in volatilibus est apis. t initiū dulcoris habz et fructus. Sic q̄libz fidel' ꝺbz esse breuis. t hūilis. et se exercitare circa dulcorē ꝺuotōis. t ꝺbz edificare regi. i. x̄po domū cordis. qz nitit̄ habitare nobiscū. vt habet̄. ij. Machab. xiij. Ut luisti templū habitatiōis tue fieri in nob. de q̄ apl's. i. Tho. iij. Nescitis qz templuz ꝺi estis vos t spūs ꝺi habitat in vobis. nā ds ꝺlectat̄ esse in nobis p gr̄az. De q̄ puer. viij. Delicie mee esse cū filijs hoim. Idcirco hortat̄ nos ad p̄parādū sibi amenā habitatōem Piere. iij. Bonas facite vias vr̄as t studia vr̄a. et habitabo vobiscū in sempiternuz. ait dn̄s oīpotēs. Ecce q̄nta dignitas q̄ creatura sit habitaculū creatoris. Un Apocal'. xxi. Ecce tabernaculū ꝺi cū hominibꝰ. et habitabit cū eis eoz ds. Idcirco talis habitatō ꝺbet esse mūda. eo q̄ scribit̄ Sap̄. i. Nō habitabit ī corpe subdito p̄ccatis. sz ī aīas sanctas se trāsfert. Sap̄. vij. Ideo dicit p̄s. xcij. Domū tuā ꝺcet sanctitudo dn̄e ꝛc̄. K

Pro q̄ sciendū multiplex est domus dei quā ꝺcet sanctitudo. Pria est eccl'ia vniuersalis. Scꝺa est vterꝰ virginalis. Tercia est domus spūalis. Quarta domus material'. Quinta domꝰ eternalis. Prima domꝰ ꝺi est eccl'ia vniūsalis. s. congregatio fideliū. De hac dicit apl's. i. ad Thim. iij. Scias quō oportet te ī domo ꝺi cōuersari que est eccl'ia. Nā habet̄ ī canōe. i. q. i. mlti. Eccl'ia catholica dicit̄ fideliū multitudo fide t charitate vnita. Et Lyranus dicit vt habet̄. xxiij. q. i. loquit̄. Quō radij multi sunt vnuz lumen. t rami arboris multi vnū robur. sic mlti in fide vna dicūtur eccl'ia. Nā sicut eccl'ia materialis ex quattuor parietibꝰ cōponit̄. sic ecclesia vniuersal' ex quattuor euāgelijs cōsolidat̄. Sanctuariū habet ī quo est clerus. t anteriorē domū in qua cōsistit popul'. Ita t eccl'ia vniuersalis habet ꝺtēplatiuā vitā ī q̄ spūales. habz actiuam in qua ꝺsistūt secl'ares. Cōtēplatiua vita est cuncta terrena p ꝺi amoꝛe relinq̄re. sola celestia q̄rere. assidue oꝛare. sepe lectitare. hymnis iugiter dēū laudare. Actiua ꝺo vita est castā vitā cū ꝺiuge ducere. filios ī ꝺi amore nutrire. paupes cibꝰ t potu recreare. infirmos t viduas visitare. t oīb̄ necessitatē patientibꝰ ꝑpter dilectōez primi p viribꝰ opem ferre. In sanctuario est altare in q̄ sunt reliq̄e sctoꝝ. t sic ī eccl'ia est x̄ps. in cuiꝰ ꝺtēplatōne req̄escūt mētes btoꝝ. t in cuiꝰ cōspectu iusti exultāt t epulātur t in iusticia ꝺlectant. Se

De dedicatõe templi

nestre q̃b basilica illumiat sunt doctores p quos celeste lumen in eccl'iam ingredit. Juxta illõ Matth̃.v. Vos estis lux mũdi. luceat lux vr̃a coram hoĩbus vt videant opa vr̃a ꝛc. Sed pictura in eccl'ia est vita ꝛ exemplum sctõrũ q̃s imitari debemus. vt docet Chrisp. super Matth̃. dicẽs. Quid pdest sctõs colere ꝛ sanctitatẽ spernere. Ideo celebramus festa sanctorũ vt imitemur vestigia eorũ. Itẽ lumẽ q̃d lucet in ecclesia sancta est spũsseti gr̃a qua eccl'ia iugiter irradiat. Sed crux in eccl'ia significat vt crucifixũ sequamur. Juxta illõd. i. Pet. ij. Xp̃s passus est p nobis vobis relinquẽs exemplũ vt sequamini vestigia ei⁹ Itẽ turres eccl'ie facte sunt plati. Nã sicut turres excedũt alia edificia. sic plati moribus ꝛ sctitate debent alios pcellere. vt habet̃ i canõe. i. q. i. vilissimus. Vilissimus est q̃ alios pcellit dignitate ꝛ nõ mor̃ sctitate. Itẽ cãpane huius eccl'ie sunt pdicatores. Nã sicut campane excitãt homines ad surgendũ ꝛ ad dñm laudãdũ. sic ꝛ facere debent pdicatores. Juxta illõd Isa. lviij. Clama ne cesses quasi tuba exalta vocẽ tuã. ꝛ ãnũcia pplo meo scelera eor̃. Similiter ꝛ apl's. q̃. ad Thim̃. iiij. Predica ẽbũ. insta oportune importune argue obsecra increpa. erit quoq; tps cũ sanã doctrinã non sustinebũt ꝛc. Vere est domus firmiter edificata supra firmã petrã. s. xp̃m q̃ est fundamentũ eius. Juxta illud. i. Thor̃. iij. Fundamẽtũ aliud nemo pt ponere pter id qd̃ positũ ẽ. qd̃ est ihs xp̃s. In hac domo debent otineri oẽs q̃ volũt saluari. Nã dicit Cyp̃an⁹. Frange ramũ ab arbore ꝛ nõ poterit germinare. ꝛ sic q̃ separatur ab vnitate eccl'ie vt habet̃. xxiij q. i. alienus. Alienus est. pphan⁹ est. hostis est. nõ potest habere dñm patrem q̃ nõ tenet vniuersal' eccl'ie vnitatẽ. Hec est dom⁹ de qua p uerb. ix. Sapiẽtia edificauit sibi domũ ꝛ excidit i ea colũnas septẽ. i. septẽ sacramẽta ecclesie. Nã sicut colũne eccl'ias materiales sustentãt ne cadãt. sic hec septẽ sacramẽta a ruina spũali pseruãt. ꝛ si ceciderit hõ adiuuant vt resurgat. vt dicẽ mgr̃ in. iij. sniar̃. dis. i.

1° Ad Et p̃ma colũna i domo eccl'ie sancte ẽ baptismus. sine q̃ hõ caret vita spũali. qd̃ p̃bat Jacob⁹ antiochen⁹ dicẽs. q̃ i regiõe orientali q̃daꝫ aues generãt i arboribus. ꝛ q̃diu ille pendẽt in arboribus nõ habẽt vitã. sꝫ statim cũ cadunt de arbore in aquã vitã habẽt ꝛ incipiũt natare ꝛ volare. Sic pueri pendẽtes in visceribus maternis quasi i arbore corrupta ex peccato ade vitã gr̃e nõ habẽt. sꝫ sunt mortui. ꝛ si taliter decederẽt. dei visiõe p̃uarent. vt dicit Aug. ꝛ ponit̃ de cõse. di. iij. firmissime. firmissime tene q̃ nõ solũ hoĩes rõne vtentes. verũ etiã puulos q̃ siue in vtero mr̃is viuere incipiunt ꝛ ibi moriunt. siue iã de matribus nati sunt sine sacramento baptismatis qd̃ dat i noĩe p̃ris et filij ꝛ spũssancti de hoc seclo trãseunt sempiterno igne puniẽdos. Ilo. igne id ẽ. pena dãni. sed statim postq̃ veniunt ad aquas baptismi vitã habebunt ꝛ mũdabũt ab omnibus delictis. De quo Ezech. xxxvi. Effundã sup vos aquam mundã et mũdabimini ab oĩbus inq̃namentis vr̃is. si sic euolãt. Marci vlti. Qui crediderit et baptizat⁹ fuerit saluus erit.

2° Secũda colũna huiꝰ dom⁹ est cõfirmatio que habz se vt medicina cõfortatiua in spirituali pugna. vt habet̃ in canõe. de cõse. di. v. spũssanctus. Spũssanct⁹ qui in fonte tribuit innocentiã in cõfirmatione pstat augmentũ ad gratiã. in baptismo regeneramur ad vitã. post baptismũ confirmamur ad pugnaz. Ideo cõfirmand⁹ tenet ad dignandũ infirmitatẽ. Et nullus debet respuere hoc sacramentũ. vt dicit Urbanus papa. Omnes fideles per man⁹ impositiõis episcop̃oꝝ spiritũsanctũ post baptismũ accipere debent vt plene christiani inueniant. vt dicit glosa de cõse. di. v. c. omnes. Si homo adultus cõtemneret hoc sacramẽtũ accipere peccaret mortaliter. quia cõtemnit gr̃am gr̃ificantẽ. Et dico in adultis. nam in pueris sufficit baptism⁹. attamẽ paruul⁹ nõ confirmatus si decedit minorẽ gl'iam in celo habebit. vt dicit sctũs Tho. pte. iij. q. lxxij. ar. vij. q̃ pueri cõfirmati gl'iam maiorẽ cõsequunt. Sed sicut hic maiorem obtinent gr̃am. Sed diceres. cur nõ omnes paruuli confirmantur. Respondet̃ ppter periculũ reiteratiõis. quia hoc sacramentũ nõ est reiterandũ. q̃ ibi imprimitur caracter indelibil'. qui fm sctm Tho mã est signũ sacramentale a deo impssus aie. At caracter imp̃mitur in baptismo quasi vestis innocẽtie per quã homo recipit in familiam christi. Sed in cõfirmatõe imp̃rimit caracter vt sit miles robustus ꝛ fortis christi cõfitens. Et ideo datur in fronte ad dignã dum audaciã cõtra timorẽ. quia signa timoris et verecundie apparẽt in fronte. mõ paruuli nõ habent memoriã nec pugnã. idcirco nõ dat̃ omnib⁹ paruul⁹.

3° Tercia columna huius domus est corpus christi. Hoc sacramentũ habet fructificare homĩes infructuosos ꝛ nutrit hominẽ ꝛ sustẽtat ad vitã gr̃e.

De quo Joh. vi. Qui manducat hūc panē viuet in eternū. qz repellit mortē. vt dic Innocentius. Hoc sacramentū venialia delet. mortalia cauet. Et Fulgentⁱ. Qui digne sacramentū eucharistie sumpserit in coꝛ suū. p culdubio fontes gr̄aꝝ fluent. ꝛ refluēt in eternū. ¶ Quarta colūna est pēnitētia q releuat hūc qui cecidit. vt dicit Aug. in li. de pēnitentia. Pēnitētia languoꝛes sanat. lepꝛosos curat. mortuos suscitat. sanitatē auget. gratiā cōseruat. vitā pstat. deū placat. Sil. Chrisⁱ. O pēnitēta rutilātioꝛ auro. splēdidioꝛ sole. q̄d referā de te. Dia ligata soluis. padisū aperis. contritū sanas. tristem exhilaras. ad vitam eternā reuocas. ¶ Quinta colūna est vnctio extrema que tollit infirmitates coꝛporis ꝛ anie. vt habet Jaco. v. Si q̄s infirmat ex vobis ītroducat pbꝛos ecclie vt oꝛēt sup eum vngentes eū oleo in nomine dñi. ꝛ oꝛatio fidei saluabit infirmū. ꝛ alleuiabit eū dominⁱ. ꝛ si in peccatis sit dimittent ei. Et hoc habet vt dicit mgr. iij. sentētiaꝝ. q sacramētū vnctōis pnas p peccatis diminuit. secūdo morbū coꝛporalē alleuiat. tercio remissionem peccatoꝝ operat. ¶ Sexta colūna ē oꝛdo sacerdotalis mediāte qua spiritualⁱ domⁱ dei sustentat. ꝛ cōparat radici arboꝛis. que si sana fuerit rami pullulāt et fructū ferunt. sic ẽm Chriso. sup Mat. Si sacerdotiū est sanum tunc sustentat populū ꝛ reddit eū discipulatū. Ideo habet Judith. viij. Vos qui pbꝛi estis in populo ex vobis pendet aīa eorū. ¶ Septima colūna ē oꝛdo cōiugalis. sine quo hō carnaliter viuens saluari nō pōt. quia dat in remediū. eo q̄ dicit Matth. xix. Nō oēs capiūt verbū hoc. s. cōtinentie. sed q̄ potest cape capiat. Et apl'us. i. Thoi. vij. Melius est nubere q̄z vri. Nā de virginib⁹ pceptū dñi nō habeo sed oſiliū do. Ideo oꝛdo cōiugalis cōparatur viti q̄ est arboꝛ disoꝛta exteriⁱ indispositā. tamen cōfert dulces fructus et vinū pclarū. sic cōiugiū generat nobiles fetus et omnes virgines. Jō dicit Hieroñ. Laudo cōiugiū quia generat virgines. lego rosas de spinis ꝛ margaritas de conchis. Pe sunt colūne septem specioseī domo ecclesie. Et hanc domū decet sanctitudo obediētie. Juxta illud Matth. xviij. Si quis ecclesiā nō audierit sit tibi sicut ethnicus. Nam dicit Hzego. Peccatū paganitatis incurrit qui eccl'ie sancte pr inobediētiā cōtradicit. Ideo habet. xi. dis. quis nesciat. Quis nesciat ab omnib⁹ debet obseruari qđ

2° sancta romana ecclesia obseruat. ¶ Secunda domⁱ est vterⁱ virginalis. de qua canit ecclesia. Domⁱ pudici pectoꝛis templū repente fit dei. De hac domo scribit Sapie. viij. Intrās domū conquiescam in illa. Nam filius dei intrauit domū beate virginis ꝛ q̄uit ibi nouem mensibus. Hec est nobilis domⁱ de qua Ambꝛo. Quid nobiliⁱ matre dei. quid splendidius ea quā splēdoꝛ lucis elegit eterne. Ab hac domo pcessit nobis oīs salⁱ. De qua Anſ. Non est salus in mūdo nisi quez pꝛperit virgo. Et impletū est illud ps. lxiij. Replebimur ab vbertate domus tue. Nam hec domus plena est odoꝛe virtutū. Unde Hiero. Si mariā diligenter inspicias nihil virtutis. nihil decoꝛis. i. gratie est q̄n ea re splendeat. Hanc domū decet sctitudo reuerentie ꝛ honoꝛis. eo q̄ dicit Bern̄. Nihil nos habere deus voluit quin totū per marie manus transiꝛt. nā omnis nr̄a maledictio in benedictōnem est mutata per illam. ¶ Tercia est domus spiritualis. ꝛ est quelibet deuota anima. de qua possum dicere p̄sens thema Domū tuā decet sanctitudo. si saltē in ea fieri debet habitatio dei. vt dicit psal. xcij. Tu ī sancto habitas. vbi dicit Damasce. Sanctitas est puritas mentis sine oſcientia crimis. Hec domus a summo opifice est cōstructa. quia a deo. De qua Aug⁹. Anima a deo creatur. creādo infunditur. ¶ Hec domⁱ debet fulciri septē colūnis. hoc ē. septē donis spūssancti. Itē debet sanctificari ad modum materialis domⁱ dei. Primo per aquā bene dictam recōciliat ecclia et cimiteriū. vt habetur de oſecratōe eccl'ie. c. oſuluisti. Sic domⁱ spūalis aīe per aquā lachrimaꝝ mūdatur. de qua Isa. i. Si fuerint pctā vestra quasi coccinū erūt albavelut nix. de qua et ps. l. Lauabis me et super niuē dealbabor. Secūdo domus dei debet dotari. vt patet de cōse. di. i. c. placuit. vbi dicit. Altaria euertant q̄ sine reliquiis erigūtur. Ita spūaliter debet domⁱ aīe dotari virtutib⁹ et exemplis sanctoꝛum Unde ps. xxxvi. Custodi innocentiā et vide equitatē: quoniā sūt reliquie homini pacifico. Et idē ps. xlvij. Ponite coꝛda vr̄a in virtute eiⁱ. Nā dicit Bern̄. Anima fꝛtuitibus plena est trinitatis cathedra. Tercō domus dei semel dicata debꝛ ita manere ꝛ nūq̄z secularis habitatio fieri. vt patet de reruꝛ pmutatōe. vbi dicitur. Qđ semel deo dicatū ē nūq̄z ad aliū vsuꝛ trāsferri debꝛ. ꝛ sic de aīa q̄ semel dicata deo ē amplⁱ alienari nō

De dedicatõe templi

debet. Juxta illud Luc. i. In sanctitate z iustitia seruiam⁹ dño cũctis diebꝫ nr̃is. Sed heu m̃lti tene incipiũt. ⁊tra q̃s dic̃ Grego. Frustra velociter currit q̃ anteq̃z vẽit ad metam deficit. Sic incassum bonuz agit si ante terminũ vite deserat Quarto sicut i domo dei festũ dedicatõis singulis annis pagit. vt habeb̃ de cõse. di. i. c. solẽnitates. Solẽnitates dedicatõis eccl'iaz p singulos annos sunt celebrande. Jpo dño dãte exemplũ q̃ ad eandem festiuitatẽ celebrat⁹ aduenit. Joh. x. Facta sunt encenia in hierl'm z hyems erat. Hic dedicatio domus spũalis semel i anno ad mín⁹ debz fieri. vt hr̃ de pe. z remis. c. omnis Qis vtriusq; sexus semel i anno debet confiteri ꝓpo sacerdoti z sacramentũ eucharistie sumere. Quito i domo dei nõ debz sepeliri excõmunicat⁹ aliq̃s. sic in domo spũali. s. aia nullum debet admitti pctm̃ mortale p qđ hõ excõmũicat⁹ efficit q̃ ad se. Jdeo Leui. xi. Sãcti estote quonia ego sanct⁹ sum. Nã ad hoc elegit nos deus. vt dicit apl'us ad Ephes. i. Elegit nos de⁹ ante cõstitutõem mũdi vt essemus sancti z imaculati. Nã hec est volũtas dei sanctificatio vestra. i. Thes. iiij. Jõ Johelis. ij. Sanctificate eccl'iam. Nã in maluolã animã nõ introibit spũs sapiẽtie. Sap. i. Sexto ois domus dei debz esse dita plato Sic ois aia potestatibꝫ sublimioribꝫ subdita sit. ad Ro. xiij. Et signãter deo. de quo. ij. Macha. ix. Justũ e subditũ esse deo z mortalẽ nõ paria deo sentire. Juxta illud ps. xxxvi Subdit⁹ esto dño. de q̃ etiã. i. Pe. i. Animas vestras castificãtes in obediẽtia charitatis. Nam magis oportet obedire deo q̃z homibꝫ Actuũ. v. Eo q⁹ dñs nõ vult holocausta z victimas sed q⁹ obediat sibi. i. Reg. xvi. Quia melior est obediẽtia q̃z victima. Dicit nanq; Grego. i moza. Scel⁹ ydolatrie e nolle acq̃escere. Jdeo habeb̃ in canõe. viij. q. i. sciendũ. Sine obediẽtia infidelis q̃sq; uincit q̃ fidelis als̃ videat. De quo z moyses Deut. viij. Peribitis si inobediẽtes fueritis. Nã sic inobediẽtes ipis platis debent a monasterio expelli. vt habeb̃ d̃ mayo, z obe. c. quonia in ecclesijs. sic ille q̃ inobediẽs deo existit. Un̄ Deu. xvij. Qui superbierit nolens obedire sacerdotis imperio morte moriet. Jdcirco hec domꝰ spũalis est sanctificãda. Primo per dei timorem. Unde ps. xviij. Timor dñi sanctus ẽ. Nam dicit Eccl'i. ij. Qui timent deũ ꝑparabunt corda sua. et in conspectu illi⁹ sanctificabunt aias suas. ergo timor dei facit sanctuz. vt dicit apl'us. i. ad Thoz. viij. Perficiẽtes sanctificatiõem in timore dei. Secundo hec domus debet sanctificari p iusticiã. Juxta illud Eccl'i. xxx. Gal⁹ anime in scitate iusticie. Tercio hec dom⁹ spũalis aie debz sctificari p dei dilectõem. Nã tũc hõ fit ẽ sanctus cũ veraciter deũ diligit. De q̃ Aug. Sic sol illustrat sidus z stellas. sic charitas dei sctificat hoies Sed di. nõ curo de scitate nisi essem btũs. Rñdet Fulgenti⁹. Habe sanctitatem si vis habere beatitudinẽ. Nã si careb̃is sanctitate carebis z beatitudie. qz septũ est Isa. iiij. Sanct⁹ vocabit ois q̃ scptus est in vita i hierusalẽ Quarta dom⁹ est materialis. s. ex lignis et lapidibꝫ fabricata. cuius hodie dedicatõem in h̃ loco colimus Nãc domũ decet sanctitudo. z h̃ multi d̃ causis Prima qz deo appropriat. Jdeo canit eccl'ia hodie illud Gene. xxviij. Vere nõ est hic aliud nisi domus dei. Jdcirco nihil aliũ i ea debet fieri nisi id qđ ad deũ ptinet. De quo Aug⁹. In oratorio nihil aliud agat nisi qđ ad gl'iam dei nosci. Secũdo domũ hãc decet sanctitudo. qz dñs in ea laudat. de q̃s ps. xxviij. In templo eius oẽs dicent gl'iam. Sicz paupes et diuites. de q̃ canit eccl'ia. Hic vox leticie psonat. hic pax et gaudia redundat. hac domo trinitati laus et gl'ia semp resultat. Sed heu de multis ꝓt dici illd Matthei. xxi. Vos fecistis eã spẽlũcã latronum. vt implerẽt illd ps. lxxviij. Polluerũt tẽplũ sanctũ tuũ. Tercio merito decet illã domũ sanctitudo. qz de⁹ in ea adorat. De q̃ Isa. lvi. z Mat. xxi. Dom⁹ mea dom⁹ orõis vocabit Dicit notãter. dom⁹ orõis. nõ dom⁹ cauillationis. nõ inutilis locutõis. nec hophisatõis. vt aliq̃ faciũt. Nam timẽdũ est sicut xps eiecit illos de templo quibꝫ hec ꝙba dixit. sic tales inhonorãtes domũ dei ñ possunt fieri templũ. Sed diceres. cur vult de⁹ specialiter habere vel specialẽ habere domũ materialẽ. cũ sit vbiq;. Rñdet sctus Tho. pte. iij. q. lxxxiij. ar. ij. q⁹ loc⁹ orõis habeb̃ nõ ꝓpter deũ sed ꝓpter orantes, z h̃ triplici de causa. Prio ad designandũ q⁹ habem⁹ a deo nõ solũ aiam sed z corpus. Jdcirco corporalẽ habem⁹ domum in qua oramus. Secũdo ꝓpter spectalem deuotionẽ vbi sunt sanctitatis signa. vt crux christi. z cũ hoc sanctus sanctoz xps ihs sacramentaliter. Tercio ꝓpter celeriorem exauditõnem. quia multi ibi cõueniũt. Et de⁹ dixit Mat. xviij. Ubi duo vl tres in nomine meo cõgregati sunt i medio eoz ego

sum. Dicit Leo papa. Si duos velit exaudire. multo amplius vbi multa milia. Leo q dicit Hiero. Impossibile est multoꝝ ꝓces nō exaudiri. Quarto merito illā domū decet sancti tudo. qz in ea deo offertur. Nā legit de domo quā edificauit Salomon. iij. Regū. x. In ea deo obtulit. Silr. ij. Paral. ix. Omnes reges terraꝝ venerūt ꝑ singulos annos z obtulerūt munera in domum dñi. sic z nos. qz scriptum est Exo. xxiij. Nō apparebis in ꝯspectu meo vacuus. sic fecerūt z iudei. i. Mach. iiij. Lō/ structo templo tpe iude machabi fecerunt de dicationē octo dieb z obtulerunt dño holo/ causta cum leticia. Sic etiam habet Exodi. xxv. Cum cōpletum esset opus tabernaculi. tunc ꝯgregata multitudine filioꝝ israel moy/ ses dixit. Dies erit nobis sanct9 q fecerit opus moriet. sic ꝓcepit dominus. Separate primi/ tias domini omnis voluntari9 z ꝓmpto ani/ mo offerat aurum z argentū z es iacinctū pur puram z byssum z oleuz ad luminaria. Spi/ ritualiter. Sic hodie nos in domo dei offerre debem9. Primo oues innocētie vt pur z mū/ di appareamus cozam dño. qz dicit ps. lxv. Iniquitatē si aspexi i corde meo nō exaudiet dñs. Joh. ix. Si quis cultor dei est z volūta tem eius facit. hūc exaudit. Secūdo debem9 offerre boues. id est fortitudinē spūs. dicendo cum ps. lviij. Fortitudinem meā ad te custo/ diam. Dicit nanqz Strabo sup Gen. Quō dignus eris supnis ꝓmiꝭ nisi fortis ꝑ christi nomie eris. De quo z Pascasius sup Actus apl'oz. Nemo est in via salutis nisi in robore ꝯstantie virtutis. Tercio debem9 offerre aurū id est dilectionē. Nam ꝺm Isid. Aurū positū in igne euapozat. nec in pondere minuit. quia est solidum. sic dilectio fortis est vt moꝛs qñ deo offerre debemus. Dicit enim Hylarius. Frustra est oīs opatio. nisi deo tota nra actio impendat. Quarto offerre debem9 in hac do/ mo argentū puritatis. De q Egesipp9. Om/ nis q voluerit placere diuine maiestati exerce at se in mentis puritate. Nam dicit Aug9. de virginib. Deus nō respicit pulcrā carnē. sed pulcrā mentē. Quinto offerre debem9 deo oleū misericordie. nā sicut oleuz supnatat omnib liquoꝛib. sic z misericordia. Jō Lu. v. Esto te misericordes. s. viuis z defunctis. Ho q di/ cit Damascen9. Indign9 est diuine clementie q nō compatit miserie aliene. Nā qua mensu/ ra mēsi fueritis. eadē z remetiet vob. Quin/ to merito hanc domū decet sanctitudo vt oro nra in ea exaudiat. Nā de9 in veteri z nouo te/ stamento ꝓmisit q cūq in domib suo nomini dedicatis postulatū fuerit h̄ sine dubio exau/ ditū erit. Ulñ. iij. Re. viij. Lū salomon cōple uit domū dñi orauit ad dñm dicens. Si hō peccauerit in ꝓximū suū. si fugerit ppls inimi cum suū. si clausum fuerit celum. si exorta fue/ rit in terra fames aut pestilētia aut corruptus aer. Et infra. Si qs cognouerit plagā cordis sui z expanderit ad dñm manus suas in hac domo tu exaudies in celo z repropiciaberis vt des vnicuiq; ꝓm vias suas sicut videris cor ei9 qz tu solus nosti corda filioꝝ hoim. Et sequi tur ifra. Apparuit dñs salomoni z dixit. Au diui oronē quā dep̄cat9 es cora me. Sanctifi caui mihi domū hanc quā edificasti vt pone/ rem nomen meū in sempiternum z erūt oculi mei aperti z aures mee attente. Silr in nouo testamento ꝓmisit nos exaudire Lu. xi. Peti te z accipietis. pulsate z aperiet vobis. omnis qui pe. acci. z q querit inuenit z pul. ape. Glo. Dis q qrit ꝑ affectionē cordis. q petit ꝑ oris supplicationē. z q pulsat ꝑ manuū opationē. sine dubio exaudiet. z sic exaudit9 fuit publi/ canus Luc. xviij. qui ꝓcutiens pect9 suū ora/ uit dicēs. De9 ꝓpic9 esto mihi pctōri. Ex q nō exaudimur est culpa nra. de quo Grego. Ne mirū q tarde z nunqz exaudimur. qz do/ minū ꝓcipientes nō audim9. Jō Aug9. Qua fronte postulas qđ ꝓmisit si nō facis qđ pmi sisti. quapropter dicit Bern. Ubi mens igne diuino accendit. pectus manib tondit. pauimentū genib calcat z oculi lachrymis fluunt gemit9 z suspiria resonāt. illā oronez exaudiet dñs. Quinta est dom9 eternalis. De qua ps. lxxxiij. Beati q habitant in domo tua dñe. in secula seculoꝝ laudabūt te. Hanc decet sancti tudo. qz manētes in ea sancti sunt. ibi ē diuer sitas ꝓmiorū. Joh. xiij. In domo patris mei māsiones mlte sunt. i. retributōes. ibi voxle/ ticie z exultatiōis. ibi null9 clamor nec dolor. vt dicit Bern. Ibi tāta est leticia. in cōpatōe cui9 oīs iocūditas meroꝛ. oīs suauitas dolor. oīs dulcedo acerbitas. oīs decoꝛ horribilitas Sic q dicit Ihūs. sup Mat. Manus erit sanctoꝝ ꝓmiū q̄ oīe coꝝ desideriū. ad quam domū ꝓducat nos q regnat trinus z vnus.

Sermo clx
Ad idem

Sanctificaui mi/

hi domum hanc z elegi eam mihi in domum sacrificij. iij. Reguz. ix.

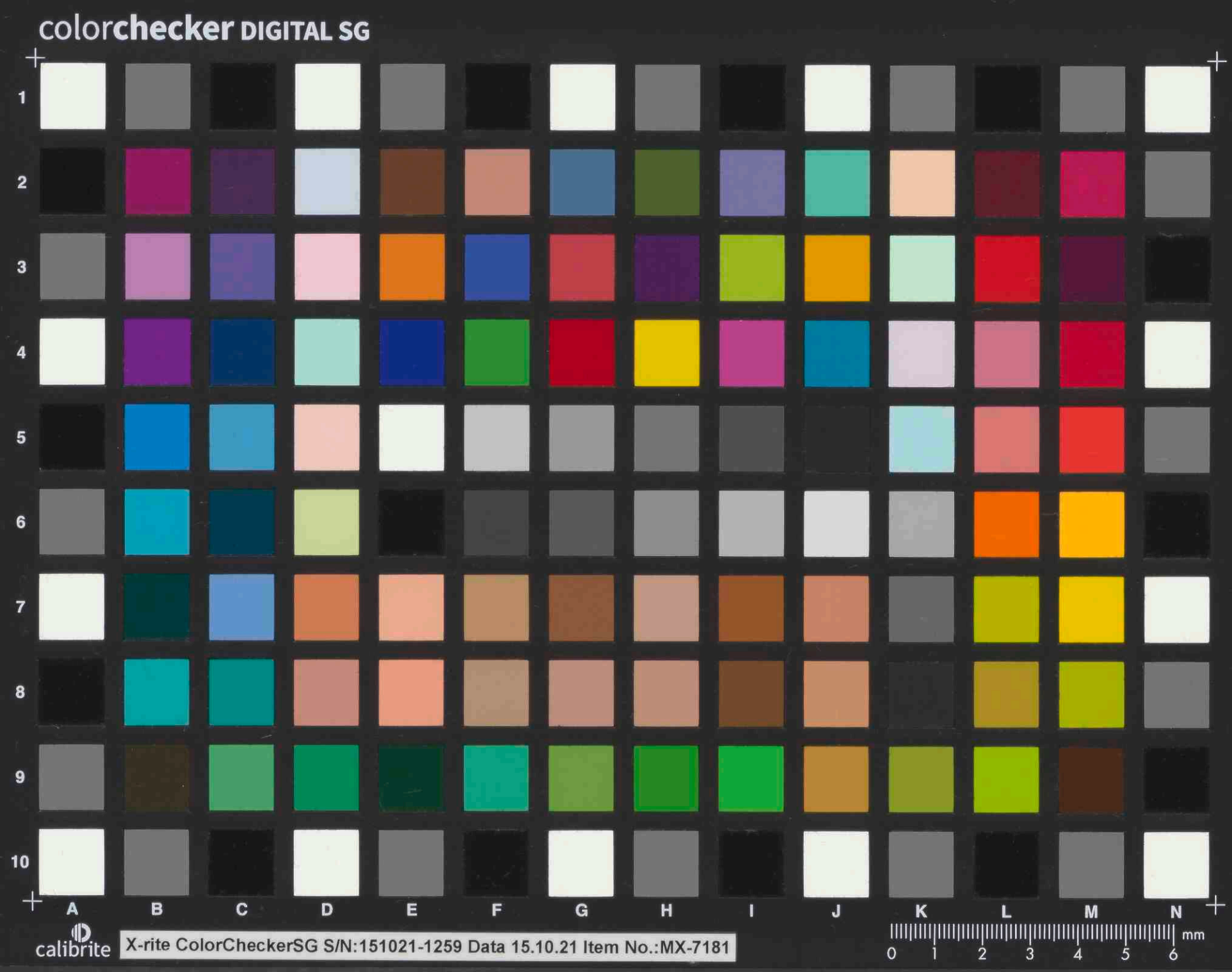
De dedicatione templi

1° In summa ẽlxx duo innuunt. Primo q ecclesia est a dño sanctificata. ibi. Sanctificaui
2° Secũdo q est in locũ oblationis votata. ibi. elegi eam mihi ꝛc. De ꝓmo est notandum
1° Primo sanctificat eccl'ia vt diabolus expellat
D Dicit Plinius in speculo naturali. Uinea que debet ferre fructũ copiosum debet diligenter a superfluis mũdari ꝛ purgari ꝛ excoli. ꝛ sepius a cultoribꝫ vinificari. ꝛ debet custos super speluncã ordinari ꝛc. Uinea qñ floret busones fugat ꝛ serpentes. q3 odor florum ꝛtriatur veneno. Spualiter. Per vineã intelligitur eccl'ia dei. de qua Isa. v. Plantaui te vineam electã. s. meã domũ. ꝛ ñ põt ferre fructũ in fidelibꝫ. nisi excolerẽt ꝛ ab immũdicijs mũdarẽt. hoc fecit christus p sanũ vicariũ. s. epm. et purgauit eam ab omnibꝫ imundicijs diabolice prauitatis in ꝯsecratione vt serpens infernalis nõ possit in ea latitare. Refert nãq3 Greg. in. iij. dyal'. q3 arriani quandã eccl'iam diuti9 occupabãt. iz cũ ad hanc reliquie beati sebastiani et sancte agathe essent allate. et ab epo dedicata. ꝛ in ea magna multitudo populi laudes omnipotenti deo canerẽt. subito sub pedibꝫ suis porcũ senserũt discurrere. vnanimiter ammirãtes q a nullo potuit videri. ap ꝓpinquauit ianuis atq3 exiuit. vbi diuĩa pietas ostendebat q immũdus inhabitator exiuit. Naz dom9 dei est diabolo terribilis ꝓpter
1° quattuor que in ipsa ꝛtinent. Primo ibi erigunt cruces. Secõ effundunt oones. Ter-
2° cio dñicũ corp9 ꝛtinet. Quarto sctoz reliquie
3° recondunt. Exquo omnia ista sunt terribilia
4° diabolo. tũc figurat diabolus p leonẽ. De q. i. Pe. v. Aduersari9 vester diabolus circuit q3i leo rugiens. Dicũt naturales. Leo quattuor timet. Primo strepitũ rotaz ipsi9 curr9. Secõ ignẽ accensuz. tercio gallũ albũ. qrto flagella-
1° tum catulũ. C Primo timet strepitũ currunm id est exercit9 angelor. ps. lxvij. Currus dei. x. milibꝫ multiplex. milia letantiũ in ea. Strepitus eor sunt vociferatões ꝺ dem̃ones. Isa. lxij. Sup muros tuos hierl'm ꝓstitui custodes ꝛ tota die ac nocte nõ cessant laudare nomen dñi. igit isti strepit9 curruũ sunt diabolis terribiles. Figurat Gen. xvij. Postq3 iacob vidit scalam ꝛ angelos ascendentes ꝛ descendentes dixit. q3 terribilis ẽ locus iste. Per scalam intelligit pnia p quã angeli descendunt ꝛ
2° oones colligũt C Secũdo timet ignẽ accensum. i. ardẽtia desideria ꝛ feruẽtes oones que sunt dem̃onibꝫ terribilia. Unde diabolus dixit beato Bartholomeo. Incendunt me oones tue. Aug9. Oratio est arie psidiũ. deo obsequiz diabolo supplicij. At hoc figurat Thob. vi. Cordis eius ptículam si sup carbones ponas fumus eius extinguet omne genꝰ dem̃oniorũ C Cant. vi. Terribilis vt castrorum acies.
3° Tercio timet gallũ albũ. i. martyres et ꝯfessores q fuerunt galli p doctrinaz. Job. xxxviij. Quis dedit gallo intelligentiaz. Et sunt albi qui p innocentiã ambulãt. Apoc. iij. Ambulabunt mecũ in albis. q3 digni sunt. Horum reliquie in eccl'ijs recondunt Ahrik. in omel'. Ut latrones milites regis declinant. sic dem̃ones martyrũ ꝛ ꝯfessor corpa pauent ꝛ fugiũt
4° C Quarto timet catulũ flagellatũ. i. christus q adeo fuit flagellat9 q nõ fuit in eo sanitas a planta pedis vsq3 ad verticẽ. q sacramẽtaliter ꝑsens est ꝛ crux eius in memoriaz passionis. Ahrik. Sacramẽtũ fugiũt dem̃ones ꝛ occurrunt angeli C Scõo sanctificat ꝓpter sctor
2° angelor ministratõz Nam quattuor modis
1° amministrãt. Primo q3 sacerdotz angeli assistunt. Bze. Quis fidelium dubitat in ipsa immolationis hora ad sacerdotz vocẽ celos aperiri. atq3 in illo ieiu christi ministerio choros angelor adesse. summa imis sociari. terrena celestibꝫ iungi. Scõo ministrãt. q3 oones fidelium deo offerũt. Thob. xij. Quando orabas cum
3° lachrimis ego oronẽ tuã obtuli dño. Tercio ministrant. q3 fideles ab insidijs custodiunt. ps. xc. Angelis suis de9 mandauit de te vt custodiant te in oibꝫ vijs tuis. Judith. xiij. Ut
4° stodiuit me angelus hinc euntẽ ꝛ ibi comorãtem ꝛ inde transeuntẽ. Diero. Angelor auxilijs liberamur ab inimicor insidijs. Quarto ministrant. q3 psallentibꝫ se ꝺiungũt. ps. lxvij. Preuenerũt principes ꝺiuncti psallentibꝫ in medio iuuenculaz tympanistriaz. p tympanũ intelligit' xpus in q est forma specifica. i. diuinitas eterna. pellis extensa. i. caro crucifixa. melodia. i. aia gaudio ꝛ iubilatõe plena. Ille aie sunt tympanistrie q xpi diuinitate ꝛ hũanitate dulcit' sunt refecte. C Tercio dom9 sanctificat ꝓpter deuotionez hoim. Dicit nanq3 san. Tho. pte. iij. q. lxviij. Locus oronis non dedicat' ꝓpt deũ q3 qsi in loco comphẽderet de9 q3 de9 spus est. ꝛ fm mgrm in. i. sen. Deus est vbiq3 essentialiter ꝛ psentialiter ꝛ potẽtialiter. Jõ. iij. Reg. viij. Celi celoz te capere nõ pnt. qto minus hec dom9. Sed ꝓpter hoies. et hz
1° quadruplr. Primo ꝓpter oblationẽ. q3 sicut a deo habem9 spũm ꝛ corpus. ita corpalẽ deo mũ hre debem9 vbi corpus ꝛ spũm sibi offeramus. Subdam9 igit spũm p deuotã oronem

corpus per genuflexionē ⁊ pectoris tonsionez. sicut fecit publicanꝰ Luc.xviij. Percutiebat pectus suum in templo dicens ꝛuote. Deus ꝓpicꝰ esto mihi peccatori. discēdit iustificatꝰ in domum suā. Secūdo ꝓpter specialem exci tationem hominis ad ꝛuotionez. nam ibi ꝛe pinguñt sanctitatis signa ⁊ signuz passionis. ubi ꝛinent sacra mysteria que omnia sunt ad ꝛuotionem monētia. Tertio ꝓpter celeriorē exauditionem. qz abbas citius audit totū cō uentum ꝙ vnum monachuz. ⁊ sic ꝛ gregatio fidelium citiꝰ exaudiť Mat.xviij. Ubi duo vel tres in nomine meo ꝛgregati fuerint. i me dio eorum ego sum. Ideo. i. Pe.iij. Oēs vna mimes estote i ꝛone. Hiero. Impossibile est multorum preces nō exaudiri. Nam helyas fuit homo simiľ nobis ⁊ dñs eum exaudiuit Jaco.v. Multuz valet oꝛo iusti assidua. Et sic nūc omnes ꝑ assiduas oꝛones possunt ob tinere a deo affluentiā bonorum omniū et re motionem malorū. Reuera omnia. s. bona spi ritualia ⁊ palia ⁊ celestia. Quarto ꝓpter specia lem inhabitationez. Malach.iij. Ecce venit in sanctum templum suū dñator dominus. s. sacramēt aliter. Hzeg. Quis fideliuz dubitat in ipsa imolationis hora celos aperiri. ad sa cerdotis vocem angelorū chozos adesse. sum ma imis ꝛsociari. Abacuc.ij. Dñs in templo sancto suo. a facie eius sileat omnis terra. s. re uerentiali timore. Sen.xxviij. ⁊ est introitus misse. Terribilis est locus iste. vere nō est hic aliud nisi domꝰ dei ⁊ porta celi. Reuera terribi lis. vide super Apoc.xxi. Ecce tabernaculum dei cum hominibꝫ ⁊ habitabit cuꝫ eis. Mat. vlti. Vobiscum sum vsqꝫ ad ꝛsummationez seculi. Dixi secūdo ꝙ in locum oblationis est ꝛotata. ibi. elegi eam mihi in locum sacri ficij.iij. Reg.viij. Rex ⁊ filij israel imolabant victimas coram dño. Nō sic fecerunt iudei. i. Machab.iiij. Constructo templo tpe iude machabei fecerunt ꝛdicationem septem die bus ⁊ obtulerunt dño holocausta cum leti cia. sic nos. Scriptum est em Exo.xxiij. Nō apparebis in cōspectu meo vacuus. ⁊ ꝛ ꝛse. dii. i. Omnis christianus ad missarū solen nia aliqua offerre tenet. qđ figurat Exo.xxxv. Cum cōpletum erat opus tabernaculi. tunc congregata multitudine filiorū israel moyses dixit ad oēm turbā. Iste est sermo quē ꝓcepit dominus dicēs. Separate apud vos primi tias dño. omnis voluntarius ⁊ prono animo offerat eas dño. aurum ⁊ argentū. es. purpu ram ⁊ abyssum ⁊ oleum ⁊c. Subdit. Quis quis vestruz sapiens est veniat ⁊ faciat quod dñs imperauit. ¶ Q. ¶ Spūaliter. sic nos offerre ꝛbemus ꝓmo aurū dilectionis. Apoc. iij. Suadeo tibi emere a me aurum ignitum. i. ad Thoz.xiij. Charitas nō excidit. Col.iij. Sup omnia habete charitatem qđ est vincu lum dilectionis ⁊ pfectionis. Aug⁹. Si cha ritas ꝛsit cetera nihil ꝑsunt. Isid. Sicut au rum in igne nō euaporat. sic dilectio in bono ꝑseuerare facit. Hylarius. Nisi impendať di lectio frustra erit omnis opatio. Hugo. Si ne charitate nemo saluať. ⁊ cum charitate ne mo damnať. Secundo argentū qđ est albū ⁊ significat puritatem ꝛscientie. Unꝫ Egesip pus. Omnis qui voluerit familiaris esse di uine maiestati exerceat se in mentis puritate. Sed heu multi student ad vestium clarita tem. Aug⁹. Nō querit deus pulcram carnem sed mentem pulcram ⁊ puram. Mat.v. Be ati mūdo corde. Tertio es. id est fortitudinē spūs.ps.lvij. Fortitudinem meam ad te cu stodiam. Strabo sup Gen. Quō dignus sis pernis pmijs eris nisi fortis ꝑ christi nomine fueris. De quo Pascasius sup Actus apl'oz. Nemo est in via salutis nisi fuerit in robore cō stantie ⁊ virtutis. Quarto purpuram. i. me ditationem ⁊ cōpassionem passionis christi. Hugo de sacramentis. Frequens christi me ditatio passionis releuat laborem corpalem ⁊ spūalem. Rich. de san. vic. Sicut per diaboli temptationem surrexit tribulatio. sic ꝑ christi passionē ꝛsolatio. Sextꝰ pitagoricus. Nul la salꝰ cernit vbi passio xpi a meoria elongať. Quinto oleum de capite tuo nō deficiet. Da mascenus. Indignus est clemētia qui nō cō patit aliene miserie. s. vivis ⁊ mortuis. Sexto thus orationis. ps. exl. Ascendat ad te domi ne oratio mea sicut incensum. Aug⁹. Oratio est deo obsequium. animabo refrigeriuz. ⁊ dia bolo supplicium.

¶ Opus perutile sermonum de sanctis ꝑ cir culum anni Thesaurus nouus nūcupatuz impressum Argentine per Martinum flach Anno dñi. M.cccc.xciij. finit feliciter.

A 1478379

colorchecker DIGITAL SG
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
calibrite
X-rite ColorCheckerSG S/N:151021-1259 Data 15.10.21 Item No.:MX-7181
mm
0
1
2
3
4
5
6